ဟိုယတ္တိ-ဝိသာခရမဂဏ္ဍနာ-ဗဟုသုတာဒိကမ္မဝါစာတော ပဋ္ဌာယ
ထိထိဂ္ဂ ာတိတ္ထိဖြင့်၊ ဖွင့်ပုံရပြောင်းပြော ကိုးကဲ့နဲသော ကိစ္စမဟာဟင်၊
ဆောနည့်ဝင်ဖြစ်တော်မူကြောင်းသော
ပဒေသရွှေညည့်-မနှလည်းမိုးမောင်းလေးဝင်းသွေးသော
မနှင်းညဆူဆောတောင်ဘုရားကြီး။
ပစ်ကိုင်းဌာန၊ ဖောရည်ဝယ်ထံ ပေးဆောရိုးသော
ဈေးသောကြီးဆောဒေါင်ဘုရားကြီး။
ရာမညဝါသီဖောဒသောဦးကွန်းဟောရွာပြောသော
သုနှစ်ဘောမဲ-ဆောဝေါင်ဘုရားကြီး
သုံးပါးဂိုဏ်း-သဗ္ဗဝိ ာဒရိက ခမ္မာနုဝ သိကဆရ ဝ
ဖြစ်တော်မူသော၊ခမ္မဝါဒကာဂုကသာခ ခမ္မကထိကဆောကုန်၊
သုဝဏ္ဏဂေါင်းဆရာဖောက်

အရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ

မဟာထေရ်မြတ်သည်၊ဓနုးသားပိရင်းဟော်မှုဆော်သော

ပရမတ္ထသရုပအနုဝဏ္ဏနာကျမ်းသစ်၊

ဒုတိယအုပ်။

ပါဠိဋီကာ-ဆရှေးဟောင်းနှင့်။
ကြီးကြပ်ဖြင့်ဆင်သည်၊

ရန်ကုန်မြို့၊

၂၅-လမ်း၊ဝေဠုဘန်းဘိုက်နံပါတ်သစ်-၅၂၊
ပြည်ကြီးစာပေဒိုင်ဂရက်တိုက်ဖွင့်လှစ်။
၁၂၉၇-ခုနှစ်၊ထန်ခေါင်မုန်းလ၊

C 473 – A

ပရမတ္ထသင်္ဂြိုဟအနုဋီကာနာကျင်းသင်္ဂြိုဟ။

ဒုတိယတွဲ—ဓာတ်ကဒ။

ပုဒ်ရင်္ဂြိုဟ်နံပါတ်။	အကြောင်းအရာ။	မျက်နှာနံပါတ်။
	၄-ဝိထိပိုင်း။	
၂၇၀	ဝိထိသင်္ဂဟ-ပဒီညာဉ်ဂါထာ	၁
၂၇၉	ပဒီညာဉ်ဂါထာ၏အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပြခြင်း ...	၂
၂၈၀	ပဋ္ဌာန်းတရားကိုခွဲခြားပြီးမှ ပြသခြင်း	၃
၂၈၁	ဆဋ္ဌမဖြောက်ပါးကိုပိုင်းပြီးပြခြင်း	၃
၂၈၂	ဝိထိစခြင်တေါ်ခြင်းသဘောကိုပြခြင်း	၄
၂၈၃	စဏဇယ်,စဏကြိုးတို့ကိုပြခြင်း	၄
၂၈၄	မူလဋီကာဆရာတော်၏ဝါဒကိုပြခြင်း	၅
၂၈၅	ဆနဋီကာဆရာ၏ဝါဒကိုပြခြင်း	၆
၂၈၆	တနည်းမူလဋီကာဆိုပြီးသဘောကိုပြခြင်း ...	၆
၂၈၇	နာမ်သက်နှင့်ရုပ်သက်ကိုပိုင်းခြားပြခြင်း	၇
၂၈၈	ဆဘိမဟန္တာရုံတစ်ဝိထိချပုံ	၉
၂၈၉	မနွေ,ဆမနွေ,မဏ္ဍိမတို့ဖြစ်ရွေးချယ်ရန်ဆိုပြီးပြခြင်း	၉
၂၉၀	မဟန္တာရုံနှစ်ဝိထိချပုံ	၁၂
၂၉၁	ပရိတ္တာရုံခြောက်ဝိထိချပုံ	၁၂
၂၉၂	ဆတ်ပရိတ္တာရုံငါးထိခြောက်ဝိထိချပုံ	၁၃
၂၉၃	ဝိထိဆောင်ပုဒ်လက်ခံဆရာပြုကိုပြခြင်း	၁၄
၂၉၄	ဆာရုံထင်ဟန်ကိုပြခြင်း	၁၄
၂၉၅	ဆတိမဟန္တာရုံဝိထိကျဟန်ကိုပြခြင်း	၁၇
၂၉၆	ဝိထိစိတ္တပဝတ်ကွက်ပုံပြခြင်း	၂၅
၂၉၇	မဟန္တာရုံဝိထိကျဟန်ကိုပြခြင်း	၂၆

ပုဒ်စဉ်နံပါတ်။	ဆောင်းဆရာ။	မျက်နှာနံပါတ်။
၂၉၀	ပရိတ္တာရုံတိုးပြုခြင်း	၂၀
၂၉၉	ဆတိပရိတ္တာရုံတိုးပြုခြင်း	၃၁
၃၀၀	ဝါရလေးပါးကိုပိုင်းခြားပြုခြင်း	၃၁
၃၀၁	နိဂုံးကထာ-ပါဠိ,ဆနက်ကိုပြုခြင်း။	၃၃
၃၀၂	ရူပါရုံဘပါးဒွိတိဆရာကျေးကျွန်းကိုပြုခြင်း ...	၃၃
၃၀၃	မနောဒွါရတိတိဂြုံးဦးစွာကျွန်းကိုပြုခြင်း ...	၃၅
၃၀၄	မနောဒွါရဒွိဆာရုံဆင်ဟန်ကိုပြုခြင်း	၃၆
၃၀၅	ဝိဘုထ,ဆပဲဘုတန္ဒန်ပါးကိုခြင်း	၃၈
၃၀၆	ဇိတိကျွန်းကိုပြုခြင်း	၃၈
၃၀၇	မနောဒွါရဒွိမောဃဝါရကိုပြုခြင်း	၄၂
၃၀၈	အိပ်မက်အဆုံးဆဖြတ်ကိုပြုခြင်း	၄၃
၃၀၉	အိပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြုခြင်း	၄၅
၃၁၀	မနောဒွါရဒွိနိဂုံးကထာပါဠိဆနက်ကိုပြုခြင်း ...	၄၆
၃၁၁	ဆပ္ပနာဇောဝါရဒွိဆာရုံခွဲပြုခြင်း	၄၇
၃၁၂	ဆပ္ပနာဇောဝါရဒွိပရိကံ့စသည်တို့၏သဘာဝကိုပြုခြင်း	၄၈
၃၁၃	ဆပ္ပနာဇောမညိဟန်ကိုပြုခြင်း	၅၀
၃၁၄	ဆပ္ပနာဇောဆက္ခဏနှောင်းပုံပြုခြင်း	၅၁
၃၁၅	ထနည်းသုခပုညာကထာကိုပြုခြင်း	၅၂
၃၁၆	တဒါရမ္မဏနိယမဝါရဒွိ,ဝိပါက်ဆပုနဇောဆပြုန်ကိုပြုခြင်း	၅၃
၃၁၇	ဘဝင်ဆရုံ,ဆနိဒ္ဓာရုံဝေဘန်၍ပြုခြင်း	၅၅
၃၁၈	ထေရဝါဒဆားဖြင့်တနည်းပြုခြင်း	၅၆
၃၁၉	ဝိပါက်ဆုံးနှုန်,ဇောဆပုနိကိုပြုခြင်း	၅၈
၃၂၀	တဒါရုံကျွန်းကိုပေါင်းရှိုပြုခြင်း	၆၀
၃၂၁	ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍တဒါရုံခွဲပြုခြင်း	၆၁
၃၂၂	ဇောမနဿဝိတိကျွန်းကိုပြုခြင်း	၆၁
၃၂၃	နိဂုံးကထာပါဠိ,ဆနက်ကိုပြုခြင်း	၆၅
၃၂၄	ကာမဇော,စေဝဟန်ဝါရကိုပြုခြင်း	၆၈

ပုဒ်ဝဋ္ဌိ နံပါတ်	ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်	စာမျက်နှာ နံပါတ်
၃၂၅	ပဓူဝေကဿပဘုရားဖောင်းစေတီဟာန်ပြုခြင်း	၉၃
၃၂၆	ယမကပြာဋိဟာကိုပြုခြင်း	၇၁
၃၂၇	မဟာဂ္ဂါတ်ဖောဝေ စေတီဟန်ကိုပြုခြင်း	၇၃
၃၂၈	မဂ်ဖောဝ,ဖိုလ်ဖောဝ-စေတီဟန်ကိုပြုခြင်း	၇၃
၃၂၉	နိဂြောဝသမဿပတ်ဖော-စေတီဟန်ကိုပြုခြင်း	၇၄
၃၃၀	ဗျာနသမဿပတ်,ဖလသမာပတ်ဖော-စေတီဟန်ကိုပြုခြင်း	၇၅
၃၃၁	နိဂုံးကဆောကိုပြုခြင်း	၇၅
၃၃၂	ဆပ္ပနာဖောဝဂါရဥ်၊ဝိထိးပါင်းကိုပြုခြင်း	၇၆
၃၃၃	ပဓူဝေကဿဘဝိထိကိုပြုခြင်း	၈၀
၃၃၄	မဂ္ဂင်္ဂထိသဘင်္ဂကိုပြုခြင်း	၈၁
၃၃၅	ဂေါတြဘုဆဖြား ခွဲခြားရှုပြုခြင်း	၈၃
၃၃၆	ဆုရားဆဖလောင်းတို့ဂေါတြဘုအနိုးဖွဲ့ရပ်တန့်ဟန်ပြုခြင်း	၈၅
၃၃၇	ဖလသမာပတ်ဝိထိကိုပြုခြင်း	၈၆
၃၃၈	ဆဘိညာဝိထိကိုပြုခြင်း	၈၉
၃၃၉	ဆဘိညာသုနှပါးဂါဆဖြင့်ခန်ခြင်းနှင့်တကွဆောရှုပြုခြင်း	၉၁
၃၄၀	ဓာဒွိဝိဓဆဘိညာဥဒ္ဓိ ဆက္ကမ်းဝင်သောဓာဒွိဆယ်ပါးကို ပြုခြင်း	၉၄
၃၄၁	ဆဆိညာဥဝင်စားဟန်ကိုပြုခြင်း	၉၇
၃၄၂	နိဂြောဝသမဿပဋ္ဌာဝိထိကိုပြုခြင်း	၉၇
၃၄၃	နိဂြောဒသမဿပတ်ဒွိပုဒ္ဓကိစ္စထေးပါးပြုခြင်း	၉၉
၃၄၄	နိဂြောဝသမဿပတ်ဒွိ့ဒုတ်ဘွယ်ဆဖြေပါယ်ပြုခြင်း ...	၉၉
၃၄၅	ပုဂ္ဂလဘောဒကိုခွဲပြုခြင်း	၁၀၂
၃၄၆	နိဂုံးကဆော ပါဠိ,ဆနက်ကိုပြုခြင်း	၁၀၅
၃၄၇	ပုထုဇ္ဇဉ်,ဆရိယာဆရကိုခွဲခြားရှုပြုခြင်း	၁၀၆
၃၄၈	ဝိထိဆက္ကြဝဠဝါရသရုပ်ကိုပြုခြင်း	၁၀၇
၃၄၉	တိကပဋ္ဌာန်း-ဆနန္တရပဓူဉ်းဆရသရုပ်ကိုပြုခြင်း	၁၀၉
၃၅၀	ဘုဒ္ဓဝိဘာဂကိုခွဲပြုခြင်း	၁၁၀
၃၅၁	ဆရုပါဝစရဘုံခွဲ၊ပဋ္ဌမမဂ်မရဟန်ကိုပြုခြင်း	၁၁၁

ပုဒ်စဉ်နံပါတ်။	ဆင်ကြောင်းဆရာ။	မျက်နှာနံပါတ်။
	၅-ဝိထိမုတ်ပိုင်း။	
၃၅၂	ပထမကထာဆရဆင့်ပြခြင်း	၁၁၃
၃၅၃	ဘုံလေးပါးဆရခွဲခြားချပြခြင်း	၁၁၄
၃၅၄	ဒုဋ္ဌတိဿကတိဆရဖြခြင်း	၁၁၅
၃၅၅	ဆပါယနှင့်ဒုဋ္ဌဘိဆထုးကိုပြခြင်း	၁၁၆
၃၅၆	ဘုဝိဆရ-ဝဝနထ္ထကိုပြခြင်း	၁၁၇
၃၅၇	နိရယ်ဘုံ၏ဝဝနထ္ထသရုပထ္ထကိုပြခြင်း	၁၁၉
၃၅၈	နိရယ်ကြီးရှစ်ထပ်ခွဲခံစားဟန်ကိုပြခြင်း	၁၂၄
၃၅၉	ဆဝိဝိနိရယ်ကြီးခွဲ-ရှင်ဓနဝဒတ်ခံစားဟန်ပြခြင်း ...	၁၂၇
၃၆၀	ရှင်ဓနဝဒတ်၏ခံရာဆာယုကပ်ကိုပြခြင်း ...	၁၂၉
၃၆၁	ဆဇာတသတ္တုမင်းကြီး၏ခံစားဟန်ကိုပြခြင်း ...	၁၃၃
၃၆၂	ဥဿဒရက်-နိရယ်ပြဲဟန်ကိုပြခြင်း	၁၃၅
၃၆၃	နိရယ်ပြည်တို့ရှိနိရယ်ထိန်းမှိမမှိကိုပြခြင်း ...	၁၃၆
၃၆၄	ယမမင်းဆကြောင်းကိုထုတ်ပြခြင်း	၁၃၉
၃၆၅	နိရယ်ထိန်းတို့သည်၊နိရယ်သားတို့ဆား၊ငါးပါးသော ချဲ့ခြင်း	၁၄၄
၃၆၆	တိရစ္ဆာန်ဆရသရုပကိုပြခြင်း	၁၄၆
၃၆၇	နဂါးမျိုးဆပြားခွဲခြားချပြခြင်း	၁၄၈
၃၆၈	နဂါးတို့ဆား၊ထင်ရှားခြင်းငါးပါးကိုပြခြင်း	၁၄၉
၃၆၉	ဝုစ္ဆာ-ဝိသဇ္ဇနာကိုပြခြင်း	၁၄၉
၃၇၀	ပြိတ္တာဆရ-သရုပကိုပြခြင်း	၁၅၁
၃၇၁	ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာဝဏ္ဏကိုပြခြင်း	၁၅၂
၃၇၂	ဆသုရကာယ်ဆရကိုပြခြင်း	၁၅၃
၃၇၃	တာဝတိံသာနတ်နှင့်၊ဆသုရာတို့၏ငစ်တိုက်ခြင်း ...	၁၅၄
၃၇၄	ဆပါယ်လေးဘုံခွဲသဒ္ဒါဆထုးကိုပြခြင်း	၁၅၅
၃၇၅	ဩကာသလောကဓာတ်တည့်ပုံပြခြင်း	၁၅၆
၃၇၆	ကွန်းကြီးလေးကွန်းထည်ပုံကိုပြခြင်း	၁၆၀

ပုဒ်စဉ်နံပါတ်။	ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်။	မျက်နှာနံပါတ်။
၃၇၇	ဟိမဝန္တာတောတည်ပုံကိုပြခြင်း	၁၆၃
၃၇၈	လေးကျွန်းသားတို့၏ ဆရပ် လေးမျက်နှာခေါ်ဝေါ်ဟန် ကိုပြခြင်း	၁၆၇
၃၇၉	မနုဿသန္ဓါဆရ-ဝစနဆုံကိုပြခြင်း	၁၆၉
၃၈၀	တာဝတိံသာ,မြောက်ကျွန်းထက်၊တောင်ကျွန်းသူတို့၏ ဂုဏ်သုံးပါးထွန်ဟန်ပြခြင်း	၁၇၀
၃၈၁	စတုမဟာရာဇာဘုံကိုပြခြင်း	၁၇၂
၃၈၂	ထာဝတိံသာနတ်ပြည်ကိုပြခြင်း	၁၇၄
၃၈၃	သိကြားမင်း၏နာမာဘိဓေယျကိုပြဆိုခြင်း	၁၇၅
၃၈၄	တာဝတိံသာဘုံနန်း၊စံမြန်းပုံကိုပြခြင်း	၁၇၈
၃၈၅	လက်နက်ကြီးလေးပါးကိုခွဲခြားဖွင့်ပြခြင်း	၁၈၃
၃၈၆	ယာမာဘုံစသောနတ်ပြည်ငါးထပ်ကိုပြခြင်း ...	၁၈၄
၃၈၇	ပုဏ္ဏဝိသဇ္ဇနာတို့ကိုပြဆိုခြင်း	၁၈၆
၃၈၈	ရူပါဝစရဗြဟ္မာဘုံကိုပြခြင်း	၁၉၂
၃၈၉	ဆရူပါဝစရလေးဘုံကိုပြခြင်း	၁၉၅
၃၉၀	ပုဏ္ဏာ,ဝိသဇ္ဇနာတို့ကိုပြဆိုခြင်း	၁၉၆
၃၉၁	ဆဈာပဂါထာကိုပြခြင်း	၁၉၉
၃၉၂	သတ္တာဝါသ-ဘုံကိုး၀-ဆရပြဆိုခြင်း	၂၀၀
၃၉၃	ပဋိသန္ဓိစတုက္ကကိုခွဲပြဆိုခြင်း	၂၀၂
၃၉၄	ဇနွန္ဓပုဂ္ဂိုလ်-စသည်ကိုပြခြင်း	၂၀၃
၃၉၅	ပဏ္ဍုကံငါးပါးကိုခွဲခြားဖွင့်ပြခြင်း	၂၀၃
၃၉၆	ဝိနိပါတိကဆယ်ရာ-ပဋိသန္ဓေကိုပြခြင်း	၂၀၄
၃၉၇	တဇ္ဈေမျိုးကိုခွဲခြားဖွင့်ပြခြင်း....	၂၀၆
၃၉၈	ဆသက်တမ်းပမာဏတို့ကိုပြခြင်း	၂၀၈
၃၉၉	လူတို့၏ဆသက်တမ်းကိုပြခြင်း	၂၀၉
၄၀၀	နတ်တို့ဆသက်တမ်းကိုပြခြင်း	၂၁၀
၄၀၁	နတ်သုံးပါးကိုဝိုင်းခြားဖွင့်ပြခြင်း	၂၁၂
၄၀၂	နတ်တို့၏ပဋ္ဌနိဒိတ်ငါးပါးကိုပြခြင်း	၂၁၃

ပုဒ်ဝဋ်နံပါတ်၊	ဆောင်းဆောရာ၊		မျက်နှာနံပါတ်၊
၄၀၃	နတ်တို့ဆေားကျင်ကြီး, ကျင်ငယ်ကိုပြခြင်း	...	၂၁၃
၄၀၄	ရှုပပဒိုသန္ဓေဆက်ကျေးဒပေးစဉ်ကိုပြခြင်း	....	၂၁၄
၄၀၅	ဖြိဟ္ဒာတို့၏ဆောယုကပ်ကိုပြခြင်း	....	၂၁၅
၄၀၆	ကမ္ဘာ၏ဆပြေားခွဲခြားပြခြင်း	....	၂၁၆
၄၀၇	ကမ္ဘာပျက်ခြင်းဆောင်းကိုပြခြင်း	....	၂၂၁
၄၀၈	ကမ္ဘာပျက်ရန်, ခေတ်သုံးတန်ကိုပြခြင်း	....	၂၂၄
၄၀၉	ကမ္ဘာဖြစ်ဟန်, ပျက်ဟန်ကိုပြခြင်း	....	၂၂၆
၄၁၀	ရေပျက်သောကမ္ဘာကိုပြခြင်း	....	၂၃၀
၄၁၁	လေပျက်သောကမ္ဘာကိုပြခြင်း	....	၂၃၁
၄၁၂	ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာထေခေသသံဝဏ်ဖြင့်ပျက်ပုံကိုပြခြင်း	..	၂၃၂
၄၁၃	ယသရောက်သဲဆန္ဒရကပ်ကိုပြခြင်း	....	၂၃၂
၄၁၄	ကမ္ဘာဦးဦးဆွတ်ထိလင်ရှေးဦးဖွာဖြစ်ပုံကိုပြခြင်း	....	၂၃၃
၄၁၅	ဆချုပ်ဂါဆာပါဒ်, ဆနက်ကိုပြခြင်း	....	၂၃၅
၄၁၆	ကိုးစွ-ကမ္ဘာတုဏ္ဍကိုပြဆိုခြင်း	....	၂၃၅
၄၁၇	ပါဏဒါန-ရိယာယစတုဏ္ဍကံ့ကိုပြဆိုခြင်း	....	၂၅၃
၄၁၈	ပါကကာလစတုဏ္ဍကံဆပြော်းကိုပြခြင်း....	...	၂၅၈
၄၁၉	ဆကျိုးဒေးရာဘုံဌာန၊ကမ္ဘာတုဏ္ဍကိုပြခြင်း	....	၂၆၀
၄၂၀	စေတနာဝင်ရေားနှင့်, ကံတရားဆထူးကိုပြခြင်း	....	၂၆၀
၄၂၁	ဆကုသိဒ်ကမ္ဘဒါရတို့ကိုပြခြင်း	....	၂၇၀
၄၂၂	ကံ, ဒါရဖြစ်ဟန်, ဆကျယ်ဝေဘန်ပုံကိုပြခြင်း	...	၂၇၃
၄၂၃	ကမ္ဘဒါရ-သံသန္ဓနကထာကိုပြခြင်း		၂၇၇
၄၂၄	ပါဏာတိပါတကံဆရထုတ်ပြခြင်း	....	၀၁
၄၂၅	ပါဏာတိပါတကံ၏ဆပြစ်ကြောင်း, ငယ်ကျိုးကိုပြခြင်း	....	၂၀၅
၄၂၆	ဥဒ္ဓိသ, ဆနုဒ္ဓိသကံ့ကိုခွဲပြခြင်း	....	၂၀၀
၄၂၇	ဆဘွယာတနကမ္မဝိနိဆ္ဆယ်ကိုပြခြင်း		၂၉၀
၄၂၈	သရသမရောဏာပါဏာတိပါထဆုံးဖြတ်ခြင်း	...	၂၉၁
၄၂၉	မာတုယာတက, ပိတုယာတကကံ့ကိုပြခြင်း	....	၂၉၂
၄၃၀	သေဒမောစနဂါထာတို့ကိုပြဆိုခြင်း	...	၂၉၄

ပုဒ်နံပါတ်၊	အကြောင်းအရာ၊	မျက်နှာနံပါတ်၊
၄၃၁	စတုက္ကလေးပါးကိုဖြစ်ခြင်း	၂၉၆
၄၃၂	ဆရာဟန့်ယာတကက်ကိုဖြစ်ခြင်း	၂၉၈
၄၃၃	ဟတ္ထပါဒဆိန္နယာစန်-ပိန့်ရှယ်ကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၀
၄၃၄	မရည်ညွှန်းသော တွင်းတူးရာ၌၊ အစုပသတ္တဝါသေဟန် ကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၁
၄၃၅	ကြွက်,အိမ်ခြင်္သေ့ပြတ်ရာဆဆုံးအဖြတ်ကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၃
၄၃၆	ဆာဏတ္ထိပယောဂခြောက်ပါးပြားဟန်ကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၄
၄၃၇	ဆဒိန္နဝဒါနပုဒ်ကိုထုတ်ပြဆုံးဖြတ်ခြင်း	၃၀၆
၄၃၈	ဆဒိန္နဝဒါနကံ၏ဆပြစ်ကြီး,ငယ်တို့ကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၇
၄၃၉	တိရစ္ဆာနပရိဂ္ဂဟဆဆုံးအဖြတ်ကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၈
၄၄၀	ဧတေသဆဝဟာရဏာဝိနိစ္ဆယကိုဖြစ်ခြင်း	၃၀၉
၄၄၁	ဒိုးခြင်းနှစ်ဆဲငါးပါးကိုဖြစ်ခြင်း	၃၁၁
၄၄၂	ကာမေသုမိစ္ဆာစရပုဒ်ဆရကိုထုတ်ပြခြင်း	၃၁၄
၄၄၃	မဂ်သုံးဆယ်တို့၊ ကိုဝိုင်းခြားပြီးပြခြင်း	၃၁၉
၄၄၄	ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဆို၊ အပ္ပသာဒနှင့်,မဟာသာဝဇ္ဇကို ပြခြင်း	၃၁၉
၄၄၅	ပတိဝိပ္ပကတာဒိဆဆုံးအဖြတ်ပြခြင်း	၃၂၁
၄၄၆	ဒိဒ္ဒိဖော်ဘွင်းဆိုမေထုနသံဝါသဆဆုံးအဖြတ်ကိုပြခြင်း ...	၃၂၁
၄၄၇	ဝစ္ဆမဂ်ဆိုမေထုန်မှိဝဲပုံဆဆုံးဆဖြတ်ကိုပြခြင်း	၃၂၂
၄၄၈	မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါးကိုပြခြင်း	၃၂၂
၄၄၉	သုရာပါနသိက္ခာပုဒ်၊ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဆိုသွင်းပုံပြခြင်း	၃၂၃
၄၅၀	သုရာမေရယဆပြားခွဲခြားပြခြင်း	၃၂၅
၄၅၁	အပ္ပသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇကိုပြခြင်း	၃၂၉
၄၅၂	ဘုရားလောင်းဆားမုသာဝါဒမဖြစ်ပုံပြခြင်း ...	၃၂၉
၄၅၃	ဝိသုဏာဝါစာပုဒ်ဆရကိုထုတ်ပြခြင်း	၃၃၁
၄၅၄	ဖရုသဝါစာပုဒ်ဆရကိုထုတ်ပြခြင်း	၃၃၂
၄၅၅	အပ္ပသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇကိုပြခြင်း	၃၃၅
၄၅၆	ကျွဲ,နွားသင်းကွပ်ကဲကိုပြဆုံးခြင်း	၃၃၅

ပုဒ်ဦးနံပါတ်။	ဆောင်းပါးအမည်။	မျက်နှာနံပါတ်။
၄၅၁	သမ္ဗုပ္ပလာပ-ပုဒ်ဆရာထုတ်ပြခြင်း	၃၃၁
၄၅၀	ဆဘိဏ္ဍာပုဒ်ဆရာကိုထုတ်ပြခြင်း	၃၃၉
၄၅၉	ဗျာပါဒဆရာကိုထုတ်ပြခြင်း....	၃၄၁
၄၆၀	ဒိန္ဓဘဒ်ပုဒ်ဆရာထုတ်ပြခြင်း	၃၄၃
၄၆၁	ဒိန္ဓဘဒ်ပုဒ်ကိုကသိုလ်ပြုရာဆခြင်းဆရာပြုခြင်း ..	၃၄၅
၄၆၂	ဆကသလကမ္မဆ ်ပါးနှံးဗန္ဓနယငါးပါးပြုခြင်း ...	၃၄၆
၄၆၃	ဒုဇရိုက်ဆ ်ပါးဆပြေားလေးဆ ်ပြုခြင်း ...	၃၄၇
၄၆၄	ကာမဘဝရကသိုဏ်ကမ္မဒါရကိုပြခြင်း	၃၄၈
၄၆၅	ပုညကြိယာဝတ္ထုဆယ် ပါးကိုပြခြင်း	၃၅၀
၄၆၆	ဒါနဆရ-သရ ်ကိုထုတ်ပြခြင်း	၃၅၂
၄၆၇	ဒါနဖြေ ောဒ ဆပြေားကိုပြခြင်း	၃၅၃
၄၆၈	ဒေယျဓမ္မဒါနကိုပြခြင်း	၃၅၅
၄၆၉	ဓမ္မဒါနဆပြေားကိုပြခြင်း	၃၅၉
၄၇၀	ဝဋ္ဋ-ဝိဝဋ္ဋဒါနကိုခွဲဖြခြင်း	၃၆၂
၄၇၁	ပဂ္ဂလိကဒါနတဆဲ့ သေးပါးကိုဖြခြင်း	၃၆၅
၄၇၂	သံဃိကဒါနခုနစ်ပါးကိုဖြခြင်း	၃၆၀
၄၇၃	သံဃိက-ပဂ္ဂလိကဒါနမ ာမှသကိုဖြခြင်း ...	၃၇၀
၄၇၄	သံဃစ ဘိကာခရပြိသောင်ထွေးကိုဖြခြင်း ...	၃၇၃
၄၇၅	ဒက္ခိဏာဝိ ဒုဋ္ဌိလေးပါးကိုဖြခြင်း	၃၇၆
၄၇၆	ဂါဟမ္ပတ္တ-ဧတရတ္တကိုဖြခြင်း	၃၇၅
၄၇၇	ဆဥ္စကဒါနကိုပြုခြင်း	၃၇၇
၄၇၀	ဆပုညမည်သောဒါနငါးပါးကိုပြခြင်း:	၃၇၀
၄၇၉	သပ္ပုရိ ဒါနခုနစ်ပါး ုံးဖြခြင်း	၃၀၂
၄၀၁	စိတ္တာလင်္ကာရဒါနကိုဖြခြင်း	၃၀၄
၄၀၁	ထီလဿသရုပတ္ထ ုံးဖြခြင်း	၃၀၅
၄၀၂	ထီလဿဆမည်ပဒသသကိုပြခြင်း	၃၀၇
၄ ၃	ဥပေါသဆမည်ပဒသကိုပြခြင်း	၃၀၉
၄၀၄	နိယမ-ပယ်ငြားဆယ်ပါးထီလကုိုင်းခြားမှုပြခြင်း ..	၃၉၂

ပုဒ်ဦးနံပါတ်။	ကထေကြောင်းအရာ။	မျက်နှာနံပါတ်။
၄၈၅	ရှစ်ပါးသီလခံယူဟန်ကိုပြခြင်း	၃၉၆
၄၈၆	ဆယ်ပါးသီလနှင့်ရှစ်ပါးသီလဖြစ်ဟန်ကိုပြခြင်း ...	၄၀၀
၄၈၇	ရှစ်ပါးထီလကိုခံပြီးနောက်ပါဒါပါးသီလခံခြင်းကိုပြခြင်း	၄၀၂
၄၈၈	ဆုရားမှာထီလခံယူဟန်ကိုပြခြင်း	၄၀၃
၄၈၉	ဖနွဲထဝက်ဆောက်တည်သောဥပစာဥပဿကိုပြခြင်း	၄၀၄
၄၉၀	နဝင်္ဂဥပသိကင်္ဂထုတ်နှုတ်၍ပြခြင်း	၄၀၄
၄၉၁	ထီလဆပြားခဲခြားခြင်း....	၄၀၆
၄၉၂	ဘာဝနာကိုပြခြင်း	၄၀၇
၄၉၃	ဆပစာယနကုပြခြင်း	၄၀၈
၄၉၄	ပုညကြွယာဝဏ္ဍ၊ကိုဒ္ဓိ၊ပုဇ္ဇ,ဆပရစေတနာကိုပြခြင်း	၄၀၉
၄၉၅	ဝေယျာဝစ္စကုပြခြင်း	၄၁၀
၄၉၆	ပတ္တိဒါနကုပြခြင်း	၄၁၀
၄၉၇	ပတ္တာနုမောဒနကိုပြခြင်း	၄၁၂
၄၉၈	ဓမ္မသဝနကိုပြခြင်း	၄၁၂
၄၉၉	ဓမ္မဒေသနာကိုပြခြင်း	၄၁၃
၅၀၀	ဒိဋ္ဌုကမ္မကိုပြခြင်း	၄၁၅
၅၀၁	ဒိဋ္ဌုကမ္မဒ္ဓိသက်ဝင်သေးရတနက္ကယပဏာမကိုပြခြင်း	၄၁၅
၅၀၂	နိဗ္ဗာန်ရောက်ဘွယ်၊ကြွေးကိုးဆယ်ပြခြင်း	၄၁၈
၅၀၃	ရွပါဝဇရ,ဆရွပါဝဇရကံကိုပြခြင်း	၄၁၉
၅၀၄	ဆကုသိုလ်ကံဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း	၄၁၉
၅၀၅	ကာမာဝစရကုသိုလ်ဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း ...	၄၂၀
၅၀၆	ဥက္ကဋ္ဌ-ဩမကံကိုခွဲပြခြင်း	၄၂၁
၅၀၇	တိဝိဒုကဝူဋ္ဌနာဂမထေရ်ဝါဒဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း	၄၂၁
၅၀၈	မောရဝါပိဝါဒိဒီမဟာဒတ္တမထေရ်ဝါဒကိုပြခြင်း	၄၂၂
၅၀၉	ရွပါဝစရကံဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း	၄၂၄
၅၁၀	သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဆကျိုးပေးဟန်ပြခြင်း	၄၂၆
၅၁၁	ဆရွာပါဝဇရကံဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း ...	၄၂၇
၅၁၂	ယထာလဘာနုညွှန်းဆိုးဖြင့်ဆကျိုးပေးဟန်ပြခြင်း ...	၄၂၈

ဝဋ်စဉ် နံပါတ်။	ဆောင်းပုဒ်။	စာမျက်နှာ နံပါတ်။
၁၁၃	သမာပတ်ရငြားဖိန်းမျှားကိုပြခြင်း	၄၃၀
၁၁၄	ငြိဟွဲ့ဘုံဒွီးလိဂ်သဏ္ဌားနဲကိုပြခြင်း	၄၃၂
၁၁၅	ကမ္မဝတ္ထုကွန်ဂုံးဂါဆာကိုပြခြင်း	၄၃၃
၁၁၆	သေခြင်းဒုလေးပါးကိုရွဲပြခြင်း	၄၃၅
၁၁၇	နတ်ကိုယ်၏သေခြင်းဒုလေးပါးကိုပြခြင်း	၄၃၇
၁၁၈	ဥပဇ္ဈာဒကာမရဏာ-ဆယိုင်းဇာခြားကိုပြခြင်း	၄၃၉
၁၁၉	သေခါနိုးဆခါဒွီးကံ,ကမ္မနိဒါတံ,ဂတိနိဒါတ်ထင်ဟာန်ကို ပြခြင်း	၄၄၀
၁၂၀	ရဟန္တာတို့၏ပရိနိဗ္ဗာန်စံဟန်ငါးပါးကိုပြခြင်း	၄၄၂
၁၂၁	သမထိသိရဟန္တာတို့ကိုပြခြင်း	၄၄၆
၁၂၂	ရဟန္တာဇေဒီမတို့ပရိနိဗ္ဗာန်စံဟန်ကိုပြခြင်း ...	၄၄၈
၁၂၃	နိဒါတ်ထင်ပြီးနောက် ဗိတ်ဆင်ဦးဇစ်ဟန်ကိုပြခြင်း	၄၅၀
၁၂၄	ရတိဗိတ်ကျဟန်ကိုပြခြင်း	၄၅၃
၁၂၅	သမဂီငါးပါးကိုဖိုင်းခြားနှိုပြခြင်း	၄၅၆
၁၂၆	ဟိုသန္ဓိဗိတ်တည်ဟန်ကိုပြခြင်း	၄၅၈
၁၂၇	ကာမဟိုသန္ဓိဆာရုံကိုပြခြင်း	၄၆၁
၁၂၈	ပဋ္ဌာန်ရိကကံသည်၊ဟိုသန္ဓိဆကို့ မားပေးဟန်ကိုပြခြင်း	၄၆၃
၁၂၉	ရူပါဝစရ-ဆရူပါဝစရ ဟိုသန္ဓိကိုပြခြင်း	၄၆၅
၁၃၀	ရတိဟိုသန္ဓိနှောင်းပုံကိုပြခြင်း	၄၆၆
၁၃၁	ဘုံတို့ဆွဲသွားလာ-သဗ္ဗညုဝံတို့ကိုပြခြင်း	၄၆၈
၁၃၂	သံသရာဝဋ်သည်ဟာနဂါထာကိုပြခြင်း	၄၆၈
၁၃၃	သံသရာဝဋ်ဖြစ်ကိုင်တိုးဟာနဂါထာကိုပြခြင်း ..	၄၆၉

၆-ရုပ်ပိုင်း။

၁၃၄	ပဋ္ဌမဂါထာဆရကိုပြခြင်း	၄၇၀
၁၃၅	ချမ်းနှစ်ဆဲ့နှစ်ပါးမာတိကာဂါထာကိုပြခြင်း	၄၇၁

ပုဒ်စဉ် နံပါတ်။	ဆောင်းဆရာ။	မျက်နှာ နံပါတ်။
၁၃၆	ရုပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသရုပ်ကိုပြခြင်း	၄၁၁
၁၃၇	မဟာဘုတ်ဥပါဒါရုပ်ဆယ်ထူးကိုပြခြင်း	၄၁၂
၁၃၈	ဓာတ်လေးပါးနှင့်သဘာဝ,ဝိသဘာဝနှစ်ပြခြင်း။	၄၁၃
၁၃၉	ပထဝီဓာတ်ဆရက်ကိုပြခြင်း	၄၁၄
၁၄၀	ဆာပေါဓာတ်ဆရက်ကိုပြခြင်း....	၄၁၆
၁၄၁	တေဇောဓာတ်ဆရကိုပြခြင်း	၄၁၇
၁၄၂	ဝါယောဓာတ်ဆရပြခြင်း။	၄၁၈
၁၄၃	ဓာတ်လေးပါးဖြစ်ဥပမာကိုပြခြင်း	၄၁၉
၁၄၄	လေးဆဲ့နှစ်ကောဋ္ဌာသ၊ဓာတ်အားဖြင့်ဝေဘန်ပုံပြခြင်း	၄၂၁
၁၄၅	လေးဆဲ့နှစ်ကောဋ္ဌာသကို၊ဆကြောင်းသမုဋ္ဌာန်ဆားဖြင့် ပြပုံ	၄၂၂
၁၄၆	ဓာတ်လေးပါးဖြစ်ကိစ္စဆထူးကိုပြခြင်း	၄၂၂
၁၄၇	တနည်းဘုတ်ငါးပါးကိုပြခြင်း	၄၂၄
၁၄၈	စက္ခုပသာဒကိုပြဆိုခြင်း	၄၂၅
၁၄၉	သောတပသာဒ-စသည်ကိုပြခြင်း	၄၂၈
၁၅၀	ပသာဒငါးပါးနှင့်ဥပမာပြခြင်း	၄၃၁
၁၅၁	ကာယသုံးမျိုးကုဗိုင်းခြားခြင်းပြခြင်း	၄၃၃
၁၅၂	ဂေါစရရုပ်ခုနှစ်ပါးကိုပြခြင်း	၄၃၄
၁၅၃	ဘာဝရုပ်နှစ်ပါးကိုပြခြင်း	၄၃၆
၁၅၄	ဟဒယဝတ္ထုကိုပြခြင်း	၄၃၇
၁၅၅	ဇီဝိတရုပ်ကိုပြခြင်း	၄၃၈
၁၅၆	ဆာဟာရရုပ်ကုပြခြင်း	၄၄၀
၁၅၇	ဆာဟာရနှစ်ပါးကုပြခြင်း	၄၄၁
၁၅၈	ဆာဟာရဆဓိကကုပြခြင်း	၄၄၂
၁၅၉	ဆာဟာရလေးပါးဆရ-ဘုမိဋ္ဌမကိုပြခြင်း	၄၄၂
၁၆၀	ဆာဟာရကိုင်းဌာနဝေဘန်ခြင်း	၄၄၃
၁၆၁	နိဗ္ဗန်ရုပ်ကိုပြခြင်း	၄၄၄
၁၆၂	ဆာကာသရုပ်ကိုပြခြင်း	၄၄၄

ပုဒ်နံပါတ်၊	အကြောင်းအရာ၊	မျက်နှာနံပါတ်၊
၁၆၃	ဝိညာတ်ရှင်ကိုဖြစ်ခြင်း	၁၁၅
၁၆၄	ဝိညာတ်နှစ်ပါးဆောက်ယူဆုံးဖြတ်ပြခြင်း ...	၁၁၆
၁၆၅	လဟုတာဒိကွယ်ရှင်ကိုပြခြင်း	၁၂၀
၁၆၆	ဥပစယ-သန္တတိကိုဖြစ်ခြင်း	၁၂၁
၁၆၇	ဥပဒယ-သန္တတိရှင်နှစ်ပါးတို့အားဆထုးကိုခွဲခြားရှင်ပြခြင်း	၁၂၃
၁၆၈	ဆာဇယ,ဥပဒယ,သန္တတိရှင်တို့အားပွစ်ပုံကိုဥပမာပြ ပြခြင်း	၁၂၄
၁၆၉	ဇရတာရှင်ကိုဖြစ်ခြင်း	၁၂၄
၁၇၀	ဆနိဿတာရှင်ကိုပြခြင်း	၁၂၆
၁၇၁	လက္ခဏရှင်မည်ဟန်ဖြစ်ခြင်း....	၁၂၆
၁၇၂	ပုဏ္ဏာနယဒုတ်ဖွတ်ဘို့ရန်လက်ဝဆျပ်ကိုထုတ်နှုတ် ဖြခြင်း	၁၂၇
၁၇၃	ရုပ် ၂၈ ပါးသရွှင်ခွဲဖယားကွက်ပုံ	၁၃၀
၁၇၄	ရုပသမုဒ္ဒေသင်္ခါပဟောဠိကါဆောက်ဖြခြင်း	၁၃၁
၁၇၅	ရုပဝိဘာဂ-သရုပကါထောကိုဖြခြင်း	၁၃၂
၁၇၆	ရုပဝိဘာဂ-ဝိနိစ္ဆယကိုဖြခြင်း	၁၃၃
၁၇၇	သမ္မတ္တ ဆသမ္မတ္တ ဆာရုံးစ်ရပ်ကိုခွဲဆပ်ခြခြင်း	၁၃၄
၁၇၈	ဝိနိစ္ဆာဝဂ-ဆဝိနိစ္ဆာဝဂပြခြင်း	၁၃၇
၁၇၉	ဆဝိနိစ္ဆာဝဂရှင်ရှစ်ရဒ္ဓိဆကျုံးဝင်သော ဝမ္ဘုဆုံးဆာတ် ဆရပြခြင်း	၁၃၈
၁၈၀	ရုပသမုဒ္ဒာန်လေးပါးကိုပြခြင်း	၁၃၉
၁၈၁	ရုပ်ကို မဖြစ်စေတတ်သောဓိတ်ပေါင်းခြ ဇကန်၊ဆဇေန ကန်ကိုပြခြင်း	၁၄၀
၁၈၂	ရုပ်,အရိယာပုထ်, ဝိညာတ်,ဟာသနကိုဖြစ်သောဓိတ်ကို ဖြခြင်း	၁၄၂
၁၈၃	နိဂုံးကါထာကိုဖြခြင်း	၁၄၂
၁၈၄	တနည်းအားဖြင့်၊ဇကဓ၊နွိ၊ဘိဓ၊စတုဓရုပ်တို့ကိုပြခြင်း	၁၄၃
၁၈၅	ကလာပ်,ဃကွဏာလေးပါးဖြခြင်း	၁၄၆

ပုဒ်စဉ် နံပါတ်။	ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်။	မျက်နှာ နံပါတ်။
၅၈၆	ကလာပ်နှစ်ဆဲ့တပါးကိုဖြေခြင်း	၅၄၇
၅၈၇	ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်းဇယားကွက်ပုံ.... ...	၅၄၇
၅၈၈	စိတ္တဇကလာပ်ခြောက်စည်းဇယားကွက်ပုံ ...	၅၄၈
၅၈၉	ဥတုဇကလာပ်လေးစည်းဇယားကွက်ပုံ ...	၅၄၈
၅၉၀	ဆာဟာရဇကလာပ်နှစ်စည်းဇယားကွက်ပုံ ...	၅၄၉
၅၉၁	ကလာပ်စည်းလက်-ဖြာခြင်း ....|	၅၄၉
၅၉၂	ဆဋ္ဌကစသည်ပေါင်းဖြာခြင်း	၅၅၀
၅၉၃	စတုရင်္ဂိုဏ်းဆမတ်ကြီးမေးဆပ်သော ခေါက်၍မေးရပ် ခေသးတရာဖြာဆင့်ခြင်း ....|	၅၅၀
၅၉၄	ရူပပင်ကိုက္ကမကိုဖြာဆိုခြင်း ... ...|	၅၅၀
၅၉၅	ဂန္ဓာသေယျက.ဆာယတန်းတို့ကိုဖြာခြင်း ... .|	၅၅၂
၅၉၆	ယောနိလေးပါးနှင့်ဂတိဝါးပါးကို ပ်ပ်ပ်၍ဖြာခြင်း	၅၅၃
၅၉၇	ယောနိသေးပါးခွဲဆမြက်ဆယုတ်ကိုခွဲပြခြင်း ....|	၅၅၄
၅၉၈	စတုဇရုပ်ငြစ်ဟန်ကိုဖြခြင်း.... ....|	၅၅၅
၅၉၉	ပဌိသန္ဓေဆခါရုပ်ဝိထိဖြစ်ပုံဖြခြင်း ....|	၅၅၈
၆၀၀	ဆာဟာရဇကလာပ်စ၍ဖြစ်ဟန်ရုပ်ငါးထိဖြခြင်း ....|	၅၆၀
၆၀၁	ယောနိလေးပါးဝိနိစ္ဆယကိုဖြခြင်း ....|	၅၆၂
၆၀၂	ဆဒ္ဒါဝပ်းတွင်းဆိုသက်ဝင်ဟန်ဖြခြင်း ....|	၅၆၃
၆၀၃	ပဌိသန္ဓေကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းဖျိဆကြောင်းရှစ်ပါးကို ဖြခြင်း ....|	၅၆၉
၆၀၄	ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်းကိုဖြခြင်း ....|	၅၇၁
၆၀၅	ဆနာဖြစ်ခြင်းဆကြောင်းရှစ်ပါးဆရဖြခြင်း ....|	၅၇၃
၆၀၆	ပဌိသန္ဓေတည်ဟန်ဆစဉ်ကိုဖြခြင်း ....|	၅၇၅
၆၀၇	ဂဿောဏ္ဍနီလေးပါးဖြခြင်း ....|	၅၀၄
၆၀၈	သူငယ်တို့၏ပဌိသန္ဓေနေဟန်ကိုဖြခြင်း	၅၀၆
၆၀၉	စတုဇရုပ်တို့ချုပ်ဟန်ကိုဖြခြင်း .. . .|	၅၉၀
၆၁၀	နိဂုံးကါဆင်းဖြခြင်း ... .|	၅၉၂
၆၁၁	ပဌိသန္ဓေ-ပဝတ္တိဆခါဒွိရုပ်ကိုဖြခြင်း ....|	၅၉၃

ပုဒ်ကြဲနံပါတ်၊	ဆက်ကြောင်းဆရာ၊	မျက်နှာနံပါတ်၊

နိပုဏ်ကထ္ထပကာသနီ။

နိဒ္ဒေသန်ဒိုင်း။

၆၁၂	နိဒ္ဒေသ်အိသဒ်ပဒိန္ဒယကိုပြခြင်း	.... ၁၄၃
၆၁၄	ဆသင်္ဘဝမ္မ သဘာဝနိဒ္ဒယကိုပြခြင်း ...	၁၄၅
၆၁၄	နိဒ္ဒေသ်အိကေဝိဝသဘာဝကိုပြခြင်း	... ၆၀၃
၆၁၅	နိဒ္ဒေသ်အိဒေဟတ္ထပသသဘာဝကိုပြခြင်း ...	.... ၆၀၅
၆၁၆	နိဒ္ဒေသ်အိသင်္ခါတာ-သင်္ခါဘသဘာဝကိုပြခြင်း	.... ၆၀၈
၆၁၇	နိဒ္ဒေသ်အိနာမမ္မ သဘာဝကိုပြခြင်း	... ၆၁၃
၆၁၈	နိဒ္ဒေသ်အိချပ်းသာသုဉ်ကိုပြခြင်း	.... ၆၁၃
၆၁၉	နိဒ္ဒေသ်ဒွာန-ဓိနိဒ္ဒေသ်ပဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန် မဂ်ိကိုပြခြင်း	.... ၆၁၆
၆၂၀	နိဂမလက်ာ	.... ၆၂၀
၆၂၁	နိဂမကထာဂါဆာ	... ၆၂၀
၆၂၂	ကုပ်းပြီးဦဂုံးဂါဆာ	.... ၆၂၁

ပရမတ္ထသစ္စပဆန္ဒဝတ္ထုနာကုပ်းသင်္ဂဟ

ဒုတိယအုပ်-မာဘိကာပြီးအဲ့။

ပရမတ္ထသရုပအနုဝဏ္ဏနာကျမ်းသစ်၊

ဒုတိယအုပ်။

၄-ဓိထိပိုင်း။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၂၇၈) ဓိထိသဂ်ဟ-ပဒီညာဉ်ဂါထာ၊

(၁) စိတ္တုပ္ပါဒါနံ-ဓိစ္ဆေဝံ၊ကဘွာ သဂ်ဟ-မဂ်တ္တာရုံ၊
ဘူမိ-ပုဂ္ဂလ-ဘေဒေန၊ပုဗ္ဗာ·ပရ-နိယာမိတံ။ ။

(၂) ပဝတ္တိ-သဂ်ဟောနာမ၊ပဒီ သန္ဓိ-ပဝတ္တိယံ။
ပဝက္ခာမိ သမာသေန၊ယထာသ ဿဝေတာ ကထံ၊ ။

(ဆဋ္ဌကထာပါဠိ)၊

ဓာတ်ဆေဝံ-ယထာဝုတ္တာနုယေယန၊ ဆက်ခြင်းဆက်ခြင်း ဆိုဆပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဥတ္တရုံ၊မြတ်စွာသော။သဂ်ဟံ၊ပကိဏ္ဏကသဂ်ဟကို၊ ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ ဘူမိ ပုဂ္ဂလဘေဒေန၊ဘုံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဆပြားဆားဖြင့်၊ လက်ခံတံ၊ယူတ်ဆပ်ထသော။ ပုဗ္ဗာပရနိယာမိဘံ၊ရှေးဓိတ်,နောက်စိတ်တို့ဖြင့် ယူတ်ဆပ်ထသော၊ ပဒီသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ၊ပဒီသန္ဓေဆခါ, ပဝတ္တိဆခါ၌။ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ၊ စိတ်,စေတသိက်တို့ ၏။ပဝတ္တိ-သဂ်ဟံ၊ဖြစ်ခြင်းကိုသိမ်းကျုံးရောက်သည်မည်သော၊ သဂ်ဟံ၊ ဓိထိသဂ်ဟကို။ ယထာသဿဝေတာ၊ ဖြစ်သင့်သည်ဆားလျော်စွာ။ သမာသေန၊ဆကျဉ်းဆားဖြင့်။ပဝက္ခာမိ၊ဆပြားဆားဖြင့်သိသာထင်ရှားရေးသား ပြန့်ဆိုပိမ့်၊ ။(ပါဠာနုသာရိသမ္မန္ဓယောဇနာနည်း)။

(၂၇၄) ငရိသျှာဥဂါထာ၏ဧဒိပ္ပါယတ္ထကိုဖြခြင်း။

ဤဂါထာပါဠိဖြင့်၊ဝိဓိဝိဒါန်း၏ဇင်္ဂါသုံးပါးမှာသည်ကဲ့သို့ ရှင်ဆန္ဒမုဒ္ဒါမင်္ဂလာ ဖြစ်ပြီတော်မူအံ့သုံးပါးဆရ၊ ကာမဘုံ- ရူပဘုံ ဇရူပဘုံတည်းဟူသော ဘုံသုံးပါးကိုဖြင့်၊ ဖိုင်းခြားနှံတ်သားခြင်းဘပါ၊ နွိဟိတ်စသောဘုရိုလ်ကိုဖြင့် ဖိုင်းခြား နှံတ်သားခြင်းတပါး၊ ရှေးဖိတ်, နောက်ဖိတ်ကိုဖြင့်-ဇမြဲနှံတ်ခြင်းတပါး၊ ဤဇင်္ဂါသုံးပါးကိုဖြင့်၊ ပဌိသန္ဓေဇခါ ဝတ္ထိဆဝါကိုနှိမ်၊ ဖိတ်စေတသိက်ကိုအဲဖြစ်စဉ်ဟု ဆိုဆပ်သော ဝိထိသင်္ဂဟကို ဖြဆင်ပိမ့်ဟူလို၊ ။ ဤဆိုနှံတ်ဆင်ရာ၌၊ ဘုံဟူသည်၊ သတ္တဝါကိုအဲ-ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဘုံမည်အံ့၊ ။ဘဝနှင့် သတ္တာ ဣန္ဒြာဘိဘူဒိ၊ ။ဖွေး၊ ဤဇရပ်၌၊ သတ္တာ၊ သတ္တဝါကိုသည်။ဘဝနှင့်၊ဖြစ်တတ်ကုန်အံ့။ဇာတိဘသွာ၊ဘုံကြောင့်၊ ဘုဝိ၊ဘုံမည်အံ့၊ ။ထိုဘုံသည်၊ ဌာနဘုံ ဆဝဏ္ဏာဘုံဆောဖြင့်၊ နှစ်ပါးဆပြားရှိအံ့၊ ထိုတွင်၊ ဒုဒ-ဘုံသည်သာလျှင်၊သတ္တဝဏ္ဏကိုဖြင့်၊ နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဌာနဘုံမည်အံ့။ ထိုဌာနဘုံကို ဤဒွိဆယ်ရှိ ဆပ်ဖြင့်၊ ။ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသည်၊ နိရဲသို့သွားတတ်သောကြောင့်၊ပုဂ္ဂိုလ်မည်အံ့၊ ။ပုံနိရယ်ဂန္ဆတိ၊ သွားဘတ်အံ့၊ ဇာတိဟသွာ၊ထုံကြောင့်။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မည်ဖြင့် ။ဤပါဂြိုဟ်ဆရ-ဖြင့်၊နရဲသို့မသွားဘတ်သော ဆရိယာတို့သည်၊ဆဘယ်သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မည်နိုင်ပါအုံနည်း ဟူငြားအုံး၊ ။ဘုတ ပဋ္ဌဂတိကနည်း၊ ပုဋ္ဌဝေါဟာရ နည်းဆောဖြင့်-မည်အံ့ဟူပို၊ ။ဘုဘပဋ္ဌဂတိကနည်းဟူသည်ဖြင့်၊ဖြစ်ခါဝေါဆဝ်သော ဆမည်နှံတူသော ဆလားရှိသော နည်းဟုံတံ၊လောကုပမာဆောဖြင့်၊ဖြစ်နှံအဲ့ဖြစ်ဘူးသောသူသည်၊ ၎င်းရာထူးဌာနနှံ့ရ-ကသည်ရှိသော်၊ ပြုံအုပ်ကြွေးဆမည် မပျောက်သကဲ့သို့၊ ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသည်၊ယရဆခါ၊နရဲသို့မသွားငြားသော်လည်း၊ဖြစ်ပုထုဇ္ဇဉ်ဆခါဖြင့်၊ နရဲသို့သွားဘူး, ဖောက်ဘူးခဲ့ရကား ၎င်းဝဋနှတ်ဆရ- ပုဂ္ဂလမည်တော့သည်သာတည်း။ နိရုဇ္ဈိမဒ္ဒုသာဘကျွန်းနှံကား။ ။ပုံနိရယ် ဂလတိနိဝဇ္ဇော်ဘိတိပုဂ္ဂလော၊ ။ဟု-နိရဲကို နှစ်ဧေတတ်ရကား၊ ။ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသည်း၊ပုဂ္ဂလသဒ္ဒါသည်ဟောနိုင်အံ့။ ။ဟရိတ်ကြွေးငိုကာဆရာ၊မော်ဒိုဟ်ဟု ဆရာကိုသည်ကား။ ။ပုံဂုဏ္ဍတိ နိဒ္ဒာနံ၊တံဂန္ဆတ်တိပုဂ္ဂလော။ ။ဟုဒိန္နထောဝမူကြွေအံ့။ ။နိဒ္ဒာနံ၊နိဒ္ဒာနံကဲ့၊ ပုံ၊ပုံဟူ၍၊ဝုဒ္ဓတိ၊ဆင့်ဆပ်အံ့။ တံ၊ထုံနိဒ္ဒာန်ထိုး၊ဂန္ဆတိ၊သွားထတ်အံ့။ ဇာတိတသွာ၊ထုံကြောင့်။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မည်ဖြင့်။ ။ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့ရှုရအံ့။ ။ဤငိုကာဆရာကိုပြုဆပ်သော-ဝဋနှတ်

ဆရသည်၊မသင့်၊ဆာဘယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ပုသဿိဂ္ဂါ-ဂဆဋ္ဌဒွါရသည်၊ ပုကာဂိ သမ္မိ-နိရယေ-ဟူသော-ဂေကဋ္ဌရသဒ္ဒါယ်ဆရ၊ ကျင်ကြီးဟူသောဆန့်၊ နိရဲ ဟူသောဆနက်၊ ဤနှစ်ချက်ကိုသာလျှင် ဟောပေဖျဲ့။ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသောဆနက်ကို မဟောသောကြောင့်တည်း၊ ။ဤလျှင်-ယတိဖြတ်၍ ဆုံးဖြတ်ဆပ်သော-သဒ္ဓါကိုဋ္ဌနတည်း။

---

(၂၈၀) ပဋ္ဌသစတုက္ကကို-ခွဲခြားပြီးပြီ။

ထိုပဋ္ဌိလိတကျိပ်- နှစ်ယောက်တို့တွင်၊ ပဌိသန္ဓေသာဒနှစ်၍၊ မရုတ်သောပဋ္ဌိလိမရှိ၊ ။ရုတ်သာရုတ်၍၊ ပဌိသန္ဓေမဖနေသောပဋ္ဌိလိ။ ဆရဟာတ္တဖိုလိ။ ။ပဌိသန္ဓေလည်းနေ-ရုတလည်းရုတ်သောပဋ္ဌိလိ၊ပုထုဇ္ဇဉ် ၄-ယောက်၊ဆောတ်ပလဋ္ဌာန်သုံးယောက်။ ။ပဌိသန္ဓေလည်းမနေ-ရုတ်လည်းမရုတေသောပဋ္ဌိလိ။ မဋ္ဌဋ္ဌာန် ပဋ္ဌိလိလေးယောက်၊ ဤဆိုလျှင်-တကျိပ်နှစ်ယောက်ဖြစ်သတည်း။ ။ယခိုက်ပါဠိတော် ဆထွက်၊ ပုဂ္ဂလိပြဿက်တည်း။

---

(၂၈၁) ဆက္ကခြောက်ပါးကို-ပိုင်းခြားပြီးခြင်း။

ဤဝိဆိသက်ဟာဠီ၊ဆက္ကတို့သည်၊ ဝဏ္ဏ၊ခြောက်ပါး၊ ဒွါရခြောက်ပါး၊ဆာရုံခြောက်ပါး၊ဝိညာဉ်ခြောက်ပါး၊ ဖိထိ၊ခြောက်ပါး၊ ဝိသယပဝတ္တိခြောက်ပါး၊ဤဆိုဆေားဖြင့် ဆက္ကခြောက်ပါးဖြစ်သဘည်း။ ဤခြောက်ပါးတို့တွင်၊ ဝိသယပဝတ္တိသည်၊ ဖိထိမဂ္ဂ-ဝိသယပဝတ္တိ၊ ဖိထိဝိသယ ပဝတ္တိ-ဟူ၍၊နှစ်ပါးဆပြေားရှိ၏၊တို့တွင်၊ဖိထိမဂ္ဂ-ဝိသယပဝတ္တိဟူသည်၊ ကံ,ကမ္မနိဒ်တ်,ဂတိနိဒ်တ်-သုံးပါးသာလျှင်တည်း၊ထိုကြောင့်-သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဖိထိမဂ္ဂာနံပနကမ္မ-ကမ္မနိဒ်ဂ္ဂ-ဂတိနိဒ်ဂ္ဂဝသေနတိဝိဓာဟောတိ ဝိသယပဝတ္တိ၊ ။ဟုဒိန့်တော်မူ၏။ ။ဖိထိဝိသယပဝတ္တိဟူသည်၊ဆတိမဟန္တံ၊လ၊ဆဓာဝိသယပဝတ္တိဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဟုဒိန့်တော်မူ၏။ ။ဝိသယပဝတ္တိ၊ နှစ်ပါး-ဆထူးကား၊ ဖိထိမဂ္ဂဝိသယ္ပဝတ္တိသည်၊ဆာရုံတို့၌ ဝိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကိုမှတ်ဆပ်၏။ ဖိထိ-ဝိသယပဝတ္တိဟူ

သည်၊ဆောရုံကို အိ-ဒါရက်ကိုန်ခြင်း၊ကိုးတန်ဆယ်ဖြာ၊ ထိုင်ကြောင့်၊ဆိပ်ဟင်္ဂဒီကာ
ကျွန်းဦး၊ ၊ဝိသယဒေးနံ့ခွါရေသုပဝတ္ထုဝိသယပဝတ္ထို၊ ဝိသယေးသုဝ်ဖိတ္တာနံ့
ပဝတ္ထုဝိသယပဝတ္ထု၊ ၊ဟုဘွင့်ပြောတင်မူအိ၊ ၊ဝိသယဒေးနံ့၊ ဆောရုံတိုအိ၊
ခွါရေသုခွါရငါးဘန်တိုခြင်း၊ပဝတ္ထို၊ဖြစ်ခြင်းဘည်း၊ဝိသယပဝတ္ထို၊ ဆောရုံတိုအိ၊
ခွါရငါးဘန်ကိုခြင်းဖြစ်ခြင်း။(ဤကား-စိတ်ဝိသယပဝတ္ထုကိုရည်သည်)။ ဝိသ
ယေသု ဆောရုံကိုခြင်း၊စိတ္တာနံ့ စိတ်ကိုအိ၊ပဝတ္ထု၊ဖြစ်ခြင်းဘည်း။ ဝိသယပဝတ္ထို၊
ဆောရုံကိုခြင်း-စိတ်ကိုအိဖြစ်ခြင်း။ (ဤကား-စိတ် မဂ်ဖိုလ်ဝိသယ ပဝတ္ထုကိုရည်
သည်)။ ၊ဤလျှင်-ဝိသယပဝတ္ထို-ဆုပြတည်း။

---

(၂၀၂) စိတ်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသရုပ်ကို-ပြခြင်း။

ခွါရဝဏေသနာဝိညာဏဝဏေသနာ၊ ခွါရပ္ပဝတ္ထုဘာစိတ္တုပ္ပဝတ္ထုယော ယော
ဧေတဒ္ဓိဘာ၊ ၊သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ ၊ခွါရဝဏေသနဝ၊ ခွါရခြောက်ပါး
အိဆစ္ဆပ်းဆေားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဝိညာဏဝဏေသနဝါ၊ ဝိညာဉ်းခြောက်ပါးအိ ဆစ္ဆပ်း
ဆေားဖြင့်ဂုဏ်း၊ခွါရပ္ပဝတ္ထုဘာ၊ခွါရခြုံးဖြစ်ကုန်သော၊ စိတ္တုပ္ပဝတ္ထုယော၊ စိတ်တိုအိ
ဖြစ်ခြင်းကိုကုံ၊ဝိဆိတိ၊ဝိဆိုးဂူ၍၊ (ပါဠိသေသ)၊ ယောဧေတဒ္ဓိဘာ၊ ယဉ်ဉာဉ်
ဆပ်ကုန်အိ၊ ၊ဤပါဠိဆရတိုဖြင့်၊ ဆောရုံးခြောက်ပါး၊ ဆောရမ္မဏာ ပဗွဉ်း
ထရားကိုပွဲ၍၊ခြောက်ခွါရခြုံဖြစ်သော ဆောရမ္မဏကိုကာ၊ စွယ်ပွန်စိတ်တရားတို
အိ-ဆစ်ဉာမဖြတ်၊ထင်ခါ ထပ်ခါဖြစ်ခြင်းသည်၊ဝိထိမည်အိ၊ ဂူလို၊ ၊လောကူ
ပမာဆေားဖြင့်၊လူတိုအိသွားလာရာ-လမ်းခရီးဆင်ဉီးဂုဏ်းအိ၊ ၊တူဟန်
ကား၊လမ်းခရီးသည်၊ ရွာဝင်ဉီကို ကျော်လွှား၍၊ မသွားသလဲသို့၊ ဝိထိသည်
ထည်း၊စိတ်ဝင်ဉီကိုကျော်လွှား၍၊ မသွားကုန်၊ ဆင်ဉီဆေားဖြင့်သာလျှင်ဖြစ်ရ
အိဟူလို၊ ၊ထိုကြောင့်ရကား-ဒိပနိဒွဲ၊ ၊ဝိပဝေနံ့စိတ္တာသန္တာနနံ့ထာတိ-
ဂဇ္ဈတိပဒဏ္ဍာတိတိဝိထိ၊ ၊ဟုဘွင့်ပြောတင်မူအိ၊ ၊ဝိပဝေနံ့၊ ဆထူးထူး
ဆပြားဖြားများ၊သော၊ စိတ္တာသန္တာနံ့စိတ်အိဆင်ဉီဖြင့်၊ ထာတိဂဇ္ဈတိပ
ဝတ္ထုတိ၊ဖြစ်ပဒတ်အိ၊ဇာတိတာသွာ၊ထိုးကြောင့်၊ဝိဆိ၊ဝိဆိမည်အိ၊ ၊ဤသည်
လျှင်ဝိထိမည်ခြင်းဆကြောင်းတည်း။

---

(၂၀၃) ခဏငယ်-ခဏကြိုးကိုကိုပြခြင်း။

ဥပ္ပါဒ-ဋ္ဌိတိ-ဘင်္ဂဝဏေသနခဏတ္တယံ ကေစိတ္တဉ္စက္ခဏံနာမ၊ ၊သင်္ဂဟဆ
ဋ္ဌကထာပါဠိ၊ ၊ဥပ္ပါဒ-ဋ္ဌိတိ-ဘင်္ဂဝဏေသနာဥပါဒ်-ဋ္ဌိ-ဘင်္ဂအိဆစ္ဆပ်းဆေားဖြင့်၊

ခဏတွယ်၊ ခဏငယ်တို့၏သုံးခုတို့၏ ဆပေါင်းသည်။ ကောဗိတ္တကဲ့နှာမ၊ တရုသောဗိတ္တကဲ့ကြိုးမည်၏၊ ။ဤဆဌကဆဝပါဠိဆရ၊ ဥပါဒ်ဒို့-ဘင်၊ ခဏငယ်ဆုံးဥ်,သုံးခုတို့၏ဆပေါင်းသည်၊ တရုသောဗိတ္တကဲ့ကြိုးသည် ဖြစ်၏၊ဤဗိတ္တကွဲထကြိုး ၁၇-ချက်လျှင်၊ခဏငယ် ၅၁-တချက်ဖြစ်.ကုန်၏ ဟု-ထပ်ဆေပ်သေချာ၊ သကြိုဟ်၏ဆလာကိုး့ဒ်တ်ဆပ်၏။ ။ဤစကား:ရပ်၌၊ ဥပါဒ်ဟူသည်၊ ရှေးဦးစွာသဘောတရားကိုရခြင်းတည်း။ ။ဥပဒ္ဓိနှင့်ဥပါဒေါ၊ ဆတ္တာပဒိုလာဘောဘ၊ ။သိဟဠဒိုကာ၊ ။ဥပဒ္ဓိနှင့်၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်း။ ဥပါဒေါ၊ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်း။ ဆတ္တာပဒိုလာဘောဘ၊ သဘောတရားကို ရခြင်းတည်း။ ။ဘင်ဟူသည်၊ ဖြစ်ပြီးသော ဒြဗ်ကြိုး၏ ပျက်စီးခြင်းတည်း။ ။ဘင်္ဂနှင့်ဘင်္ဂေါ၊သဓ္မပဓိနာသော။ ။သိဟဠဒိုကာ၊ ။ဘင်္ဂနှင့်၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ဘင်္ဂေါ၊ ပျက်စီးခြင်း။ သဓ္မပဓိနာသော၊ ဒြဗ်၏ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ ။ဒွိဟူသည်။ ဥပါဒ်မှဘင်သို့ရှေ့ရှုသော ဆခိုက်ဆတန့်မှကိုသာလျှင်၊ဒွိဟူ၍ဒ်တ်ဆပ်၏၊ ထိုကြောင့် ရကား၊ သိဟဠဒိုကာဌီ။ ။ဥဘိန္နံ ဝေမဇ္ဈောဘင်္ဂါဘိမုခပ္ပဝတ္တိဒ္ဒိတိနာမ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏၊ ။ဥဘ်ိန္နံ၊ဥပါဒ်ဘင်နှစ်ပါးတို့၏၊ နံ့ဝေမဇ္ဈော၊ဆလယ်ဒ္ဓိ။ဘင်္ဂါဘိမုခပ္ပဝတ္တိ၊ ဘင်ဆုံရှေးရှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ဒွိတိနာမ၊ ဒွိမည်၏။ ။တိဒ္ဓနံဒွိတိ။ ။ဟုဝစနတ်ပြု။ ။တိဒ္ဓနံ၊တည်ခြင်း၊ဒွိတိ၊တည်ခြင်း။ ။ဤလျှင်ဆဌကထာဆရာတို့၏ဆလို၊ခဏငယ်သုံးပါးတည်း၊

---

(၂၀၄) မူလဒီကာဆရာတော်၏ဝါဒကိုပြခြင်း။

ရှင်ဆာနန္ဒာ-မူလဒီကာဆရာသည်ကား၊ ခန္ဓဝိဘင်းဆဘွင့်၌။ ။ယော စေတ္ထ စိတ္တသ ဒ္ဒိတိက္ခဏော ဝုတ္တော၊ သောစဆတ္ထိ-နတ္ထိတ် ဝိစာရေ တဗ္ဗော။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။စ၊ဆက်လက်၍တဘန်၊ ဆိုလိုက်ပြန်ဦးအုံ့။ထွေး၊ ဤခဏဆဆုံးဆဖြတ်၌။စိတ္တသ၊စိတ်၏။ယောဒ္ဒိတိက္ခဏော၊ဆကြောင့်ဒ္ဒိတ်ကျဏကို။ဝုတ္တော၊ဆဌကထာဆရာသည်မိန့်ဆပ်၏။သောစ၊ထိုဒ္ဒိတိက္ခဏကိုလည်း၊ဆထို၊ရှိခဲလေသလော၊နတ္ထိ၊မရှိလေသလော။ဇုတိ၊ဤဆို။ စိစာရေတဗ္ဗော၊ ဆထူးသဖြင့်-စုံစမ်းဆပ်၏။ ။ဤဆိုဆားဖြင့် မိန့်ရကား၊ မူလဒီကာ ဆရာသည်။ ဒ္ဒိတိက္ခဏကို-သဘော မကျခဲ့၊ ဆဘဲ့ကြောင့်၊ ဒ္ဒိခဏကိုသဘောမကျသနည်းဟူမူ။ ။စိတ္တသယရိက် ပါဠိတော်၌၊ဖြတ်စွာဘုရားသည်၊ဥပါဒက္ခဏော- ဘင်္ဂက္ခဏော-ဟူ၍သာလျှင် ဟောကြံးဖ၏။ ဒ္ဒိတိက္ခဏောဟူ၍-မဟောကြံးသောကြောင့်၊ သဘောမကျဟူလို။ ။ဤသို့

ယခုကဲ့သို့ခြင်္ဂစတ်ရှိခဲ့ကြောင်းကို မဟာကြားသော်လည်း၊ ဤကို ဘုရားပြုခြင်းတွင် ၊ ငြိုးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်ဟုယတိ၊ ဝဓကသည်ဟုယတိ၊ ဒို့တသားစည်ထင်ကြံပါသည်ဟုယတိ ပဋိစ္စ ဝို့ခဲ့ကိုဟောကြားသည် မဟုတ်လောဟု မေးမူ၊ ၊ဤသို့ထွန်းပါခြင်းတည်း။ ဆရာတော်ကြီးက ဆိုဆင်ခဲ့သော သဏ္ဌတိုဒို့-ပဗ္ဗဒို့ကိုသာလျှင် ဟောကြားဖို့၊ ဆောင်းကြောင့်ဟူမူ၊ ဥပါဒ်နှင့်-ဘင်ကိုဟောပြီးနောက်၌၊ပညာယတိ-ကြိုယာကိုပိုင်းခြားခဲ့ခြင်းကိုနောက်မှ ဟောကြားသောကြောင့်တည်း။ဟုမူသင့်ကာဒိန့်တော်မူအံ့၊ ၊ဤသို့လျှင်၊မူလဋီကာဆရာတော်အဆို-ဆင်ခြင်-ဝါဒထည်း။

---

(၂၀၅) ဆနဒီကာဆရာအဆိုကိုပြခြင်း၊

ဆနဒီကာဆရာ-ရှင်ဓမ္မပါလသည်ကား၊ ဤသို့ယတိမှတ်၍၊ ဆုံးဖြတ်တော်မူအံ့၊ ဆုံးဖြတ်ဟန်ကား ဝိဘွယခုကဲ့သို့တော်၌၊ ငို့မရှိ၍၊ ဒို့တိကျွတော်ဟု မဟာသည်မဟုတ်၊ ဒိဂပဒ-ဝလဉ္ဇန နည်းဆောင်ဖြင့်၊ သင်းသမင်တို့အဆိုတက်ရာ-သက်ရာ၌ခြင်္ဂစ်ရာကိုဖြင်သဖြင့်၊ ကျောက်ဗျာအံ့ဆယ်၌၊ သမင်သွားသည်ကိုသိရကိုသက်သဲ့သို့၊ ဥပါဒ်နှင့်-ဘင်ကိုဟောသဖြင့်၊ ဆလယ်ရှင်ငို့ရှိသည်ကိုဆိုစွဲခဲ့နိုင်သောကြောင့်၊မဟာကြားအပ်၊သုတ္တန်ပါဠိရှိလည်း၊နာဝ်ရုပ်မြွေတို့အံ့-ဘောက်ဖြန်ပုံကို- ထင်ရှားကုန်ခြင်းငှါ၊ ဥပါဒ်နှင့်- ဘင်ကို-ငြားငို့စွာဟောကြား၍၊ ငို့ကိုနောက်မှ- ဟောကြားပေသည်၊သန္ဓတိုင့်၊ ပဗ္ဗဒို့မဟုတ်ကုန် ခဏငို့ဟူ၍ပင်- မှတ်သားဆပ်အံ့၊ ထိုဆို့မှတ်သားဆပ်ရကား ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ-ရှင်ဆနုရုဒ္ဓါ-မိန့်ဖြာသည်ဆင်ခိုင်း၊ ခဏသုံးပါးကိုပိုင်းခြားခဲ့၍-မှတ်ဆပ်အံ့-ဟူ၍ ဆနဒီကာ-ကောက်ချက်-ဒီကဒို-ဆုံးဖြတ်တော်မူဆပ်ပြီ၊

---

(၂၀၆) တနည်းမူလဋီကာဇာပြ-ငို့ခဏကိုပြခြင်း၊

ဝိဇ္ဇမာနံဂါ-ခဏဇွဃဿသမဂီ-ငို့တိနို့၊ ၊ဝိဘင်းမူလဋီကာ၊ ၊ဝါ၊ တနည်းကား၊ဝိဇ္ဇမာနံ၊ထင်ရှားရှိသော၊ ခဏဇွယဿသမဂီ၊ ဥပါဒ် ဘင်ခဏတွဲပါးကို ဆိုပြည့်စုံခြင်းကို ငို့တိနို့၊ငို့ဟူ၍၊ဒဠှဖြဲယတိဖြတ်၍ဟုတ်ဆပ်အံ့၊ ၊ဤဝါပဒရုပ်၊ နည်းဇာဖြစ်၍၊ ဝိဇ္ဇမာနံ- ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဥပါဒ်ခဏ- ဘင်ခဏသည်၊ သရုပ်ဆောင်ဖြင့်-ထင်ရှားသောပါဂတဒုခဏနှစ်ပါး ဟူ၍ မှတ်သားဆပ်အံ့၊ ခဏဇွယဿသမဂီ-ငို့တိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ငို့ခဏသည်-ဥပါဒ်နှင့် ဘင်ကဲ့

သို့၊သချပ်ဆားဖြင့်- မထင်ရှား၊ဥပါဒ်ဘင်နှစ်ပါးတို့၏- ပြည့်စုံခြင်းဆိုက်ဆ
တန့်ကိုပင်လျှင်၊ ၄တ်သားဆဝ်ရကား၊ ဦဒဏာကို-ဆပါကဒုခဏာ-မထင်ရှား
သောခဏဟူ၍ ၄တ်သားဆဝ်၏၊ထိုသို့ဦဒဏာသည်၊ဥပါဒ်ဘင်ကဲ့သို့ မထင်
ရှားသောကြောင့်၊ ဗိတ္တယမိုက် ပါဋိဝေတဝ်၌၊ ဦတိကွဒေဟာ-မဟောကြား
ဆဝ်၊ ဆနုဒိကာနည်းကဲ့သို့၊ ဒိဂပဒဝလဉ္ဇန နည်းမဟုတ်ကုန်။ ၊ဤသည်
လျှင်၊မူလဒိကာပါဋိဆရ၊ငါတို့ကြိုဆဆဝ်သော-ဝိနိစ္ဆယတည်း။

---

(၂၀၇) နာဝ်သက်နှင့်-ချပ်သက်ကိုယိုင်းခြားပြခြင်း။

တာနိပန-သတ္တရသဗိတ္တာကွဒဏာနိ ရူပဓမ္မာနမာယု။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌက
ထာပါဋိ၊ ။တာနိသတ္တရသဗိတ္တာကွဒဏာနိ၊ထိုတဆဲ့-ခုနစ်ချက်သောဗိတ္တာ
ကွဒဏာတို့သည်။ရူပဓမ္မာနံ၊ဝိညာဏ်ဓွေး-လကွဒဏ ချပ်လေးခု ကြဉ်ဆဝ်သော
ချပ်နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါးတို့၏။ ဆာယု၊ဆသက်ပေတည်း။ ၊ဤပါဋိဆရဖြင့်၊ဗိတ်
သက်နှင့်-ချပ်သက်တို့၏ဖြစ်ဟန်ကိုပြုတဝ်မူး၊ ချပ်သက်တချက်-ရှိလျှင်၊
ဗိတ်သက်-တဆဲ့ခုနစ်ချက်ရှိ၏ဟူလို။ ။ထိုချပ်နာဝ်တို့ဝွင်၊ဆဘယ်တရား
သည်ဆဖြစ်ဆချုပ်မြန်၍ ဆဘယ်တရားသည်-ဆဖြစ်ဆချုပ် လေးသနည်း
ဟူမူ။ ၊ချပ်ကိုယူတတ်သော နာဝ်တရားသည်၊ ခဏငယ် ၃-ပါးဖြင့်ပြီး
သည်ဖြစ်၏။ ယူဆဝ်သော ချပ်တရားသည်လည်း၊ ခဏငယ် ၅၁-ချက်ဖြင့်
ပြီးသည်ဖြစ်၏၊ထိုကြောင့်ရကား။ နာဝ်တရားသည်၊ဆဖြစ်ဆချုပ်မြန်၍၊ချပ်
တရားသည် ဆဖြစ်ဆချုပ် လေးသည်ဟု၄တ်။ ထိုသို့နာဝ်သည်မြန်၍၊ ချပ်
သည် လေးငြား သော်လည်း။ ချပ်သည်-နာဝ်ကို စွန့်ပစ်၍-မဖြစ်နိုင်၊ နာဝ်
သည်လည်း-ချပ်ကိုစွန့်ပစ်၍-ဖြစ်ခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်ရကား၊ ဤချပ်နာဝ်တရား
နှစ်ပါးသည်၊တ္ဂမ္ဘသောဖြစ်ခြင်းဂိုဏ်ဟု၄တ်သားဆဝ်၏။လောကူပမာဆား
ဖြင့်၊လူငပုကွနှင့်၊လူငခြေရှည် နှစ်ယောက်တို့သည်၊တပြိုင်နက်ခရီးကိုသွား
ကြသည်ရှိသော်၊ ငခြေရှည်သည်၊ခြေဘဝါးတလှမ်းကို-ဆန့်၍ လှမ်းလိုက်
သည်ရှိသော်၊ငပုကွသည်-တဆဲ့ခုနစ်လှမ်း-မြန်မြန်-လှမ်းမှသာလျှင်မှီနိုင်၏။
ဤသို့-ငခြေရှည်သည်၊ခြေလှမ်းရှည်၍-လေး၏။ငပုကွသည်၊ခြေလှမ်းတို့၍-
မြန်၏။ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊ တယောက်နှင့်တယောက်-ဆညီဆမျှ ခရီးပေါက်
သကဲ့သို့၊ချပ်နှင့်နာဝ်သည်လည်း။ ဤနည်းဆတူဖြစ်ရ၏ဟူလို-ထိုကြောင့် ရ
ကား၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာ၌။ ။တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ရူပံ ဒန္ဓနိရောဓံ
ဂရူပရိဏာမံ၊ စိတ္တံဒိပ္ပနိရောဓံ လဟုပရိဏာမံ၊ ရူပံပနဆရူပံ ဆရူပံဝါရူပံ
ဩဟာယပဝတ္တိတုံ နသက္ကောန္တိ၊ ဒွိန္နံဝိကေပမာဏာဝပဝတ္တိ။ ။ဟုဘွင့်

ဖြစ်၏၊ ၊တည်ထွေးထိုရှ်နာဝန်ကိုတွင်းရွပ်၊ရှ်သည်၊ဒန္ဓနိရောဓံ ဒုန်းသောချုပ်ခြင်းကို၏၊ဂရှ်ပရိဏာမံ၊ ဒုန်းသောဘောက်ပြုန်ခြင်းကို၏၊ စိတ္တံ၊စိတ်သည်၊ ဒိပ္ပုနိရောဓံ၊လျင်သောချုပ်ခြင်းကို၏၊လေဟုပရိဏာမံ၊လျင်သောဘောက်ဖြုန်ခြင်းကို၏၊ဇူတိ၊ဤသို့၊ကိစ္စာဝိဟောတိ ဆကာယ်၌ဖြစ်၏ကုင်း၊ ပုနတထာဝိ၊ထိုသို့ပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ရွပ် ရှ်သည်၊ဆရွပ်ဝါ၊နာဝ်ကိုင်း၊ ဆရွပ်၊နာဝ်သည်ရွပ်ဝါ၊ ရှ်ကိုင်း၊သြဟာယ၊စွန့်၍၊ ပဝတ္တိတုံ၊ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောန်၊ မစွန်းနိုင်ကုန်၊ဖြစ်နိုဒါ၊ ရှ်နာဝ်နှစ်ပါးတို့၏လည်း၊ ကေပွမာဏာဝ၊ တုမ္ဟသော ပမာဏရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ၊ဤသို့ဆောင်းဖြင့်၊စိတ္တက္ခဏ-တဆဲ့ခုနစ်ချက်၊ရှ်တို့၏ဆသက်တာချက်ဟုဆိုရာ၌၊ ဝိညတ်ဒွေးလက္ခဏရှ် လေးခုကိုကြဉ်၍၊ ကြွင်းသောရှ် ၂၂-ခုသည်သာလျှင်၊ စိတ်သက် ၁၇-ချက်နှင့်-ညီမျှရကား၊ဤရှ်ဗာဝိသကိုသာလျှင် ရှုပဓမ္မာနံပုဒ်၌ကောက်ယူ၏၏၊ ၊ဝိညတ်ဒွေး၊လက္ခဏရှ် လေးခုကို၊ဆဲ့ခြင်း ကြဉ်သနည်းဟူမူ၊ ၊ဝိညတ်ဒွေးသည်၊ စိတ္တက္ခဏ-တချက်ခန့်ပမာဏရှိ၏၏၊လက္ခဏရှ် ၄-ခုတို့တွင်၊ဥပစယ-သန္တတိဟုဆိုဆ်သော ဓာတ်ရှ်သည်စိတ်၏၊ ဥပါဒ်ခဏနှင့်-မျှသောဆသက်ရှိ၏၏၊ဆနိစ္စတာသည်၊စိတ်၏ဘင်ခဏနှင့်-မျှသောဆသက်ရှိ၏၊ဇရတာရှ်သည်ခဏငယ် ၄၉-ချက်ဆသက်နှင့်- မျှသောဆသက်ရှိ၏၏၊ ထိုဆိုဖြစ်၍၊ တဆဲ့ခုနစ်ချက်-ဆသက်မပြည့်သောကြောင့်၊ ကြဉ်ရတော့သည်ဟူသို့၊ ၊ဆောကာသ ဓာတ်နှင့်- လဟုတာဓိဂ္ဂိယ ရှ်ကိုသည်၊ သဘာဝရှ် မဟုတ်ပါလျှက်၊ဆဲ့ကြောင့်မကြဉ်သနည်းဟူမူ၊ ၊၎င်းရှ်ငါးပါး၊သည်၊ သဘာဝရှ်-မဟုတ်ကြောင်းသော်လည်း၊သဘာဝဖြစ်သောရှ်တရား၏ဆင်ရှာင်းဖြစ်သည်တိုင်အောင်၊ ရန်ဝင်သောကြောင့်- မကြဉ်ဆ၏၊ ၊ဆဘိဝမ္မာဝတာရဂဍီကာ၊ သစ္စသံခိ-ဂီကာတို့ဦ- ဒီနှဆ်သော ဆဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ၊ဤသည်လျှင်၊ရှ်သက်-နာဝ်သက် ပိုင်းခြားချက်တည်း၊

ဆမှာဌကာဝ်ချ်၊ ၊{ဤဝိဆိုပြပုံဦ၊ ဆတိဆဘဝင်ကို-တိ၊ ဘဂ်စလုနကို-နု၊ ဘဝဂ်ပန္ဓဆဒကို-ဒ ပဋ္ဌဓါရာဝဇ္ဇနီးကို-ပ၊စက္ခုဝိညာဉ်ကို-စ၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းကို-သံ၊ သန္တီရဏကို-ဏ၊ ဝုဒ္ဓါကို-ဝု ဇောဝကို-ဇ။ တဒါလံ်ကို-ဠံ၊ ဘွင်ဆာမညကို-ဝင်-ဟူ၍ ဆမှတ်သကော်ဘ-ထား၏ပဋ်ကုန်ရာ၏၊ စိတ်ပုံဖြဲရာဝယ်လည်း၊ဝဆက္ခရာသုံးလုံးတွင်လည်း၊ ပဌမဝ-ကို ဥပ်ဒ်၊ ဒုတိယ-ဝ-ကို-ဌီ၊တတိယ-ဝ-ကို-ဘင်ဟုမှတ်သား၏ပဋ်ရာ၏၊ ဟာဆက္ခရာ-၎ဆက္ခရာကိုထည်း၊ဟဒယဝတ္ထု-စက္ခုဝတ္ထုဟု-သကော်တပြုဆပဋ်ကုန်ရာ၏၊

ဤဆရာ၌ လက်ာဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ထဆယ်သုံးဝ၊ဘဝဂ်၊ဘင်မှစ-ဖေရပါ။
(၂) ဆတိတဘွင်၊မဖရောက်ခင်၊ဘင်လျှင်-ယုမန္ဒာ။
(၃) ဆတိဘဘွင်၊ဥပါဒ်သျှင်၊မည်ဘွင်-မဇ္ဈိမာ။
(၄) တိဘဝဂ် ဦးနှစ၊ဘဂ်-ဆာဝဝဇ္ဇနံဒာ၊
(၅) တဆဲ့တရ၊သချိုာရ၊နှတ်ပြု-၊ဆမန္ဒာ။
(၆) ဆဘိမ ဘန္တာရုံ၊နည်ပြုံ၊ဒိန္နံကုန်-မဇ္ဈသာ။
(၇) ဤနည်းဗြိခါ၊ကြွင်းဒ္ဓနှာ၊သိကြ-ဥာဏ်စိတ်ဖြာ၊
(၈) ဖသောတုဇန၊နောင်သားလှ၊ခွဲကြ-စိတ်စိတ်မြွာ၊

---

(၂၀၉) မန္ဒ၊ဆမန္ဒ၊မဇ္ဈိမတို့ဒွိ-ဖွေးချယ်ခန်ဆဒိပ္ပါယ်ဖြခြင်း။

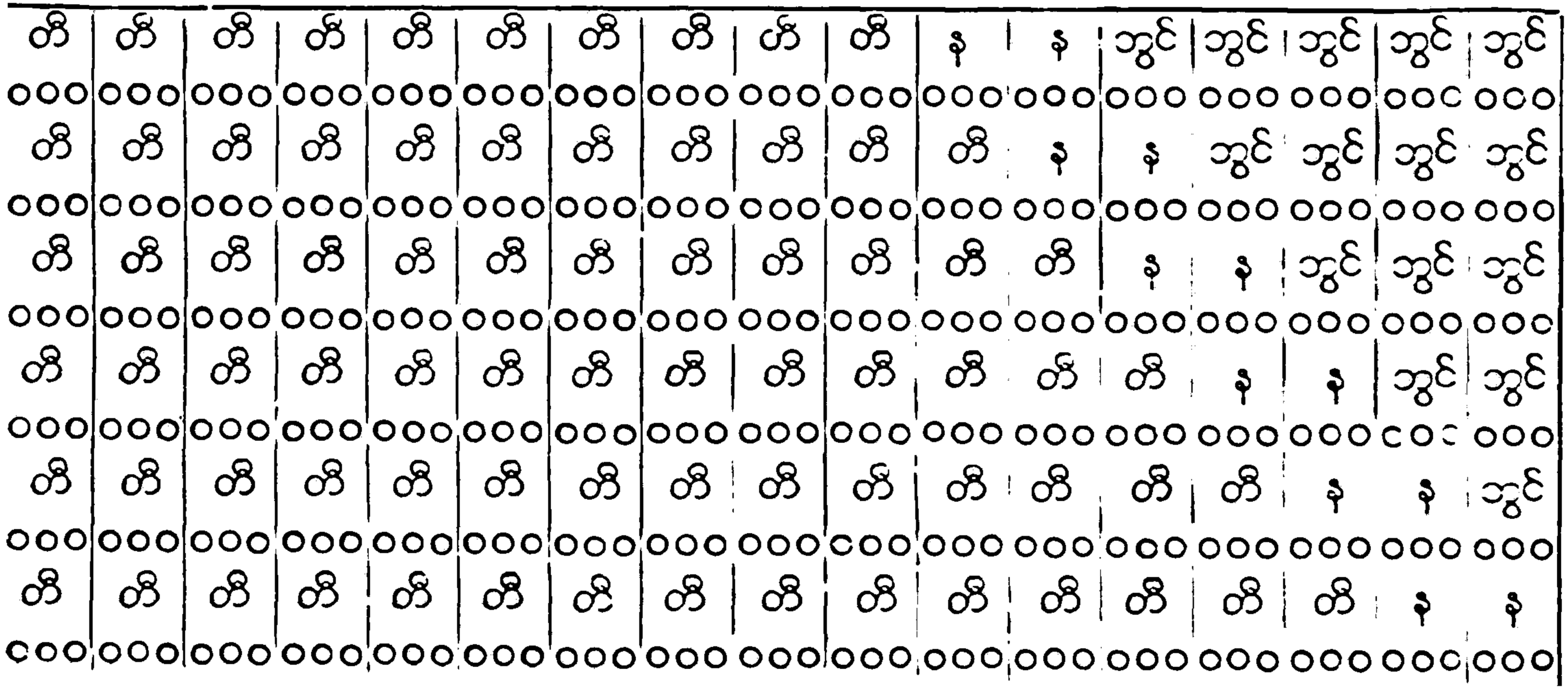
ပဠုဒ္ဓါရဝိထိဒွိသာလျှင်။ ဆဘဲ့ကြောင့်၊ မန္ဒာယုက-ဆမန္ဒာယုက-မဇ္ဈိမာယုကသုံးပါးတို့ကို၊ ဖွေးချယ် ပိဝစ်ရဒေလသနည်းဟူမူ။ ။ငဒိသဒွေဆခါဝယ်၊ စက္ခုဒသကဖြစ်သည့်မှစ၍ ရုတိစိတ်မှပြု၍ရေသည်ရှိသော်။တဆဲ့ ၇နှစ်ချက်မြောက်သောစိတ်ဖြင့်ဥပါဒ်ဘိုင်အောင်၊တရုဒသောစိတ်အိုသုံးပါးသုံးပါးသော ခဏတို့ဒွိဖြစ်သော စက္ခုပသာဒဆမျှားတို့တွင်။စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်သည်တိုင်အောင် မမှီသော စက္ခုပသာဒ၊ စက္ခုဝိညာဉ်မှ နောက်ဖြစ်သောစက္ခုပသာဒ တို့ကိုမယူမူ၍၊ စက္ခုဝိညာဉ် ဖြစ်သည်တိုင်အောင် မှီသော၊ လေးဆဲ့ကိုးချက်သောစက္ခုပသာဒတို့တွင်။ ဆဘယ်စက္ခုပသာဒကိုစက္ခုဝိညာဉ်မှီလေသနည်းဟူ၍-သိအံ့သောဆရှင်ဌာ၊ ဆာယုကသုံးပါးကို-ဗိဝစ်၍-ဖြကြသည်ဟုမှတ်။ ။ထိုကြောင့် မဏ်သာရမဇ္ဈသာ ဌီကာဌီး။ ။ပဠုဝိညာဏုပ္ပတ္တိသမယေ ဝိဇ္ဇမာနေသု မန္ဒာမန္ဒမဇ္ဈိမာယုကေသု ဇကုနပညာသဒက္ခာဒိပဠုပသာဒေသု ကတမေပသာဒါကတမေသဒ္ဓုဝိညာဉ်ဘာနံနိဿယပစ္စယာဟောန္တိ။ ။ဟုဒိန့်တော်မူ၏။ ။ပဠုဝိညာဏုပ္ပတ္တိသမယေ၊ပဠုဝိညာဉ်ဖြစ်သောဆခါ၌။ဝိဇ္ဇမာနေသု၊ ထင်ရှားရှိကုန်သော။မန္ဒာမန္ဒမဇ္ဈိမာယုကေသု၊ မန္ဒ-ဆမန္ဒ-မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်ကုန်သော၊ ဇကုနပညာသဒက္ခာဒိပဠုပသာဒေသု၊ တရုယုတ်ငါးဆယ်သော-စက္ခုစသောပဠုပသာဒတို့တွင်၊ ကတမေပသာဒါ၊ ဆာယ်ပသာဒတို့သည်။ ကတမေသဒ္ဓုဝိညာဏံနိဿယပစ္စယာ၊ နိဿယပစ္စည်းတပ်ကုန်သည်းဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်သနည်း။

ဤဒိုကားပါဠိ-ဝိန်တော်မူဆပ်သည်နှင့်ဈာဏ်၊ ဤဆာယကာ သုံးဖြာတို့ဦး၊ သောတုဒန တို့ဆား-သိလွယ်ငေရန်၊ ဝေဒနာ-သောဓနာပုဒ်ထုတ်၍ပြဦး အံ့၊ ။ကျွ။ ပသာဒ-ဆများတို့ဝင်။ကူ။ ဗဟုဉ်နှင့်ဆတူ၊ ဥပ်ဒ်သော ကျွဝတ္ထုကို၊ ဆဘဲကြောင့်-ဆာယကသုံးပါးဌီဂုဒ်-မယူလေသနည်းဟူ မူ၊ ကျွဝိညာဉ်ဆား ပုဂ္ဂလောတပုဒ်ဉ်းမထပ်သောကြောင့်တည်း။ကျွ။ ဗဟုဉ်ဖြစ်-ဌီကာလ၄်၍-နောက်ဖြစ်သော။ကူ။ ပသာဒကို၊ ဆဘဲကြောင့်၊ ဆာယကသုံးပါး၌ မယူသနည်းဟူမူ၊ ။ကူ။ ဝိညာဉ်သည်၊ထို။ကူ။ ပသာဒ ဆား၊ ပဒ္ဓဘောထပဒုဉ်း မတပ်နိုင် သောကြောင့်တည်း။ ဆတ်တဘဝင်၏ ရှေးထေရသမာဘဝင်၏ဌီကာလနှင့်ပြိုင်သော။ကျွ။ ဝတ္ထု၊သည်။ကူ။ ဝိညာဉ် နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်လျက်ချ၍-စကူ။ ဗဟုဉ်ဖြစ်သည့်ကိုဖ်လျက်၊ ဆဘဲကြောင့် ဆာယကသုံးပါး၌မယူသနည်းဟူမူ၊ ချ၍ဆဲဉ်စ်၍-ပဒ္ဓဉ်း၊တပ်ရာသဘော မရှိသောကြောင့်တည်း၊ထိုကြောင့်၊ စကူ။ ဗဟုဉ်သည်ဖ်လေသ၊လဲ့-မဖ်လေသလေဲဟု-မေး ဘွယ်မရှိကုန်၊ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ဗိဒိဉ်စ်၍ချ၍သော-ပသာဒ-လေးဆဲ့ကိုးပါးကိုသာလျှင်၊ဆာယ်ဟသာမကို။ကျွ။ ဝိညာဉ် ဖ်လေသနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိတော့သည်ဟု၄်တ်၊ဥပမာဆား၌-မနုဿဇာတိ၊လူ စဉ်စဉ်ဖြစ်ဘိသောသူငယ်ကလေး၊တယောက်ဆား ဆဘိုး၊ဆဘွား၊အဘော, ဆမေရှိသည်တို့တွင်း၊ဌင်း၊သူငယ်ကလေး၊သည်၊ ဆဒိဝဝ်း၌ ပဋိသန္ဓေဘည် နေစဉ်ပင်၊ ဆဘိုးသည်သေ၍ သွား၊လေ၏ဌင်း၊သူငယ်ကလေး မွေး၊ဘွား သည်ဖ်နေ့ပင်၊ဆဘွား၊သည်-သေဖြုန်၊လေ၏၊ ဌင်း၊သူငယ်ကလေး၊သည်၊ဒိဒိဆ ဘိုး၊ဆဘွား၊တို့ကို-ဖ်ိုလိုက်လေ သလား-မဖ်လိုက်လေ သလား ဟူ၍ မေး ဘွယ်မရှိသကဲ့သို့၊စကူ။ ဝိညာဉ် မဖြစ်ဖ်ိ ချ၍သော ပသာဒ-ဂကျွ။ ဝိညာဉ် ဖြစ်ဆဲတွင် ချ၍သောပသာဒကို-ဖ်ိမဖ်ိ၊မေးရန်မရှိကုန်၊ ။ဒိဒိဖ်ိမွေး၊ဘဝင် သည်၊ဌင်း၊ကလေး၊သူငယ်၊ဆရွယ်ကြီး၊ရင့်ကျက်သော၊သောကြောင့်၊ ဆသက်ဆ ဘယ်ဆရွယ် ကျဆောင်း၊ ဆဘန်ဒ်ဆတွေးလိုက်ရသနည်းဟူ၍သာ၊ မေး ရန်ရှိသကဲ့သို့၊ဒိဒိဌကျွ။ ဝိညာဉ်ဖြစ်ပြီး၊သည်ဖ်ကျ၍သော-ဂကျွ။ ပသာဒ-လေး

ဆဲ့ကိုးချက်ကို၊လေးဆဲ့ကိုးခါပေး၍၊မန္ဒာယက-အမန္ဒာယက-မဏ္ဍိမာယက-ဤသုံးဝတ္ထိုကိုစစ်းဆေး၍။ အတိတဘဝဝင်၏-ဥပါဒ်တွင်ပါသော စကြဝဠသာဒကိုသာလျှင်၊မဏ္ဍိမာယကဖြစ်၍၊ဝတ္ထုပုဂ္ဂိုလာဒါ နိဿယပစ္စည်းတပ်သဖြင့်၊ဖိုလတ်လေသတည်း။ထိုကြောင့်၊ပဌာန်းပစ္စယုဒ္ဒေသပါဠိတော်၌၊ ။ စကြဝဠယတနံ စကြဝဠပိညာဏဓာတုယာတံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စမဏ္ဍာနံပုဂ္ဂလာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ။ဟု ပေါတော်မူ၏။ ။စကြဝဠယတနံ၊စကြဝဠသာဒဟုဆိုဆပ်သော်စကြဝဠယတနသည်။ စကြဝဠပိညာဏဓာတုယာ၊ စကြဝဠပိညာဏဓာတ်ဆောင်း။ တံ သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ထိုဥကြဝဠပိညာဏဓာတ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊စမဏ္ဍာနဉ္စ၊စတသိက်ချုပ်ပါးတရားတို့ဆောင်း၊ပုဂ္ဂလာတပစ္စယေန၊ ဝတ္ထုပုဂ္ဂလာတနိဿယပစ္စည်းဖြင့်။ ပစ္စယော ဥပကာရကော။ ကျေးဇူးပြုသည်။ပေါတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆတိဒုတ္တိယာ-ဝိနိစ္ဆယမည်သောမန္ဒာယက-ဆမန္ဒာယက-မဏ္ဍိမာယက သုံးပါး၏-ဆဓိပ္ပါယ်-ဆဝဏ္ဏနာတည်း။

(၂၉၀) မဟာဗောဓိ-ဦးဝိစိတ္တသာမ

(၂၉၁) မဟာဗောဓိ-ကြီးကြီးမြတ်ဘုရား

(၂၉၃) ဝိသိဒ္ဓေဆောင်ပုဒ်လာဘ်းဆချေပ်ကိုပြခြင်း။

(၁) ကောတိဿဘဝင်ဒွန့်ပေ-လည်းတဖြာ၊ စက္ခာ-သံ-တိ ဝုးဌာဒ်မြို့ ရုန်လီးဓာ-ရုံန့်၊

(၂) ဆတိမဟန္တာရုံ၊ဝိ ချပုံ၊ပုတ်ဆုံပေဟာကာဒး၊

(၃) တိဘိုး-ရုံန့်တ်၊ ဘဝင်ထုပ်၊ ဖောထုပ် ဟန်-ဝိန့်၊ (မဟန္တာရုံ ၂-ဝိထိ)။

(၄) တိလေးချက်စ၊ဆုံးကိုးဘဝက် ဂေးဝဋ်လွှစ်၊(ပရိတ္တာရုံဖြောက် ဝိထိ`၊

(၅) တိဆယ်ချက်စ၊ ၎ဆဲဝါးကျ၊ ဆုံးကာဘဝင်ဖြစ်၊ (ဆတိပရိတ္တာရုံ ဖြောက်ဝိထိ`၊

(၆) စက္ခုဆဲဝါး၊ကြွင်းတုဌာဒး၊ရုန်ဆဲဝါးပါးဝစ်၊

စက္ခု-၁၅၊သောတ-၁၅၊ဃာန-၁၅၊ဇိဝှါ-၁၅၊ကာယ-၁၅၊
ပေါင်း-၇၅-ဝိထိဖြစ်၏။

၅၂ ဤဝိထိဦးဝိတ်သစ္စာ်ပုတ်ဘွယ်ကဗျာပုဒ်ကား၊

ပဋ္ဌဒ္ဒါဝိထိ၊ချဘိဝိတ်ပုဒာ၊ ကာမသာတသ္ဒ်၊ဆာရုံ့ပုဒဆပြု၊ ဟူသမျှဘွင်၊ သုံးပင်ဆတိတ်၊ ကံနိမိတ်တသ္ဒ်၊ ဝိထိဝိတ်ကုန်၊ ပဋ္ဌာရုံသိ၊ မှိဘဝါးဖြာ၊သု. ဝိညာဒ္ဓိ၊ ြွင်းဘိဝိတ္တံ၊ဟဒယံပြါ၊ကားမဆဲတစ်၊ဝိဖြစ်လုံးရုံ၊ ဆာရုံတိမဟန်၊ န့်တန်စ,သောဃာနာမိဇ္ဈာယ်၊ကြဉ်ကဒ္ဓ-ဝိ၊ရူမိဘုံဖြစ်၊ပုဂ္ဂလစ်ပုဒ၊ဖလာပုထု၊ ဤဂ္ဂစ်ရုသည်၊ ၊ပုတ်ရုသစ္စာ်ဝေခွဲတည်း၊ ၊(ပဋ္ဌဒ္ဒါ ရဝိထိသစ္စာ် ဖြာတည်း)။

---

(၂၉၄) ဆာရုံထင်ဟန်ကိုပြခြင်း။

ငါးပါးသောဆာရုံတို့တွင်၊ရူပါရုံသည် စက္ခုပသာဒဆော၊သဒ္ဒါရုံသည်-သောတပသာဒဆောဆင်ခြင်းဘူဝေရောက်သည့်ဂိုသော်၊မိမိတို့၏တည်ရာဆရပ်ခွဲတည်လျက်သာသျှင်၊ထင်ခြင်းဘိုဝေရောက်သလော့၊ ဧကဒ္ဓုသောတဂိုရာဘိုသွား၍-ထင်ခြင်းဘိုဝေရောက်သလော့ဟူမူ၊ ၊ဌင်းရူပါရုံ၊သဒ္ဒါရုံတို့သည်၊ ဆသမ္ဗတ္တာဆာရုံဖြစ်ရကာ၊။ မိမိတို့တည်ရာဧရပ်ခွဲ-ထည့်ကုန်၍ သာလျှင်၊ စက္ခုဝိညာဉ်-သောတဝိညာဉ်တို့၏ ဆာရုံဆဖြစ်ဘိုဝေရောက်၏ဟုဖြတ်။ ၊ ထိုဘိုမိမိတို့၏တည်ရာဆရပ်ခွဲ တည်ကုန်၍သာလျှင်၊ ထင်ခြင်းဘိုဝေရောက်

သည်ရှိသော်၊တရုရုသောချ်ကလာပ်ဒွိတည်သောရှုပါရုံ-သန္ဓါရုံတို့သည်၊ ထင်ခြင်းဟို့ရောက်သလော့။များစွာသောချ်ကလာပ်ဒွိတည့်သောရှုပါရုံ-သန္ဓါရုံတို့သည်၊ ထင်ခြင်းဟို့ ရောက်သလော့-ဟူမူ၊ ။ပရမတ္ထ ဆားဖြင့် ဆစိတ်မှလွတ်၍-ဆပေါင်းတရား ဆခြားမရှိရကား။ များစွာသော ချ်ကလာပ်ဒွိတည်သော၊များစွာသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ဆစိတ်ဆစိတ်သောရှုပါရုံသည်ပင်၊ပေါင်းရုံး၍၊ ထပ်းစင်ထပ်းသော နည်းဖြင့်။ စက္ခုဝိညာဉ်ဆား။ ဆာရမ္မဏာပစ္စည်းတပ်ဖြ၏ဟူလို။တရု ၂-ခုသောရှုပါရုံတို့သည်သာလျှင်၊ ဆ-ရမ္မဏာပစ္စည်း တပ်သည် မဟုတ်ကုန်ဟု ဆနုဒိကာဒွိ-ပိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။ ဆာဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာသစ်၊ ဆာဘိဓမ္မာဏ ဝိကာသနီတို့ဒွိလည်း၊ များစွာသော ချ်ကလာပ်ဒွိ တည်သော ရှုပါရုံသည် ထင်ခြင်းဟို့ ရောက်သောကြောင့်၊ စက္ခုန္ဒြပဒီစွဲရှေစဉ်ပွဲဇွတိစက္ခုဝိညာဏ်-ဟုဝိဘင်းပ်ဠိတော်တို့ဒွိ၊ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူးလသည်ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။ပါဠိကိုကား-ဂဆွဲဂရှဆတိဘယကြောင့်။ကဝိမဂ္ဂါလိုက်ပြီ၊

၅၏ဖြဆိုခဲ့သည်နှင့်ဆညီ၊ ဆစိတ်မှလွတ်၍-ဆပေါင်းတရားဆခြားမရှိသော်လည်း၊စက္ခု-ဝိညာဉ်သည် ဆစိတ်ဆစိတ်သောရှုပါရုံတို့ဖြ-ဆပေါင်းကိုပင်၊ဆပေါင်းဆားဖြင့် ဆာရုံပြုသင့်သည်မဟုတ်တုံလော့ဟူမူ။ ။စက္ခု ဝိညာဉ်သည်၊ဆပေါင်းဆားဖြင့် ဆားရုံမပြုတတ်သည်ဖြ၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ဆပေါင်းဆားဖြင့် ဆာရုံမပြု- ဟုမှတ်၊ ။ထိုကြောင့်၊ ဆနုဒိကာဒွိ။ ။ဆဝိကပုတ္တာတသ။ ။ဟုဘွင့်ဖြ၏။ ။တသ၊ ထိုစက္ခုဝိညာဉ်ဖြ၏။ ဆဝိကပုတ္တာ၊ ဆထူးမကြီတတ်သည်ဖြ၏ ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ။ဆပေါင်းဆား ဖြင့်ဆာရုံမပြုတတ်-ဟူလို၊ ။ယင်းသို့ဆပေါင်းဆားဖြင့် ဆာရုံမပြုတတ်ခဲ့သော်၊ဆပေါင်းဆားဖြင့် သိခြင်းသည်၊ ဆဘဲ့ကြောင့် ဖြစ်သနည်းပုဆို့မူ။ ထိုစက္ခု ဝိညာဉ်သည်၊ ဆပေါင်းဆားဖြင့် ဆာရုံမပြု သော်လည်း၊ ထိုစက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ဂြေးရှဆောင်ဆပါသောမနောဝိညာဉ်သည် ဆကြိပ်များစွာဖြစ်၍၊ ဂြေးဒွိပြီးသောကြိခြင်းဖြ၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊ပေါင်းသောဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်ငင်း၊ သန္တာန် ဆစဂ္ဂိသော ဆခြင်းဆရာဖြင့်ငင်း ဖြစ်ဖြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆပေါင်းဆားဖြင့် သိဖြ၏-ဟူလို၊ ။လောကုပမာ ဆားဖြင့်၊ လက်ပစ်တတွက်ခန့်သောခဏာဖြင့်။ကုဒ္ဒုမကသောဆဇရဆတွက်ရှိသော စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြ၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ စိတ်ဖြ၏လျှင်သောဆပြန်ရှိရကား။ ဆိုးခွက် ဆစဂ္ဂိသော ဆဆင်းသည်၊ စက္ခုပသာဒဆား ထိခိုက်ခြင်းငှါ လျော်ပတ်သောဆရပ်ဒွိတည်ခြင်းသည် တုမျှခဲ့သော်၊ဂြေးဒွိဖြစ်သော နှလုံးသွင်းဆား

လျော်စွာ၊ ဆိုးဟူ၍၎င်း၊ ခွက်ဟူ၍၎င်း၊ ဂရုဏာဇွာ ဆစဉ်ဆတိုင်း၊ ဆိုးခွက်
ပျက်ပါးကို့ဘွင် တပါးပါးကဲ့-ဝနောဝိညာဉ် သန္တာန်ဖြင့်၊ ပိုင်းခြားဆပ်ဆိုထို
နေဘက်မှ-ငဏ္ဍုဝိညာဉ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိုးထိုးဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆထုးကိုဆို
ခြင်းသည်ဖြစ်အံ့ဟုတ်ဝလကုန်၊

ထိုဆိုဆသိုးဆသိုးပိုင်းခြားဆပ်သော်လည်း၊ ဆသုးကိုမသိတတ်၊ ပရ
မတ်ဆရာခွဲမနပ်သော လူပြိန်းကို့သည်၊ ဆိုးခွက်ဆင်ရှိသည်ကို သိသော
ဆသိညာဏ်အံ့-မပြားခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုကြိုဆကြခြင်းသည်-ဖြစ်ကုန်
အံ့၊ ထိုကြောင့်-ဆနဒိုဟာဒွေ့၊ ။ဆဝိဒေသသပိဒုတာယပန ယာဒု သရဝ်ဒိ
ဗုဒ္ဓိယာ ဆဒေဒါတ္တိ ပရိကပ္ပဝေါတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြအံ့၊ ။ပန၊ ထိုသို့ပင်
ဆသိုးဆသိုးပျင်းခြားဆပ်သော်လည်း၊ ဆဝိဒေသသပိဒုတာယ၊ ဆထုးကိုမ
သိတတ်သည်အံ့ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဒုသရဝါဒိဗုဒ္ဓိယာ ဆိုး-ခွက်စသည်ဒွေ့
ဖြစ်သော ဆသိညာဏ်အံ့၊ သဒေဘဒါပတ္တိ ပရိကပ္ပနာ၊ မပြားခြင်းသို့ ရောက်
ခြင်းကိုကြိုဆခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်အံ့၊ ။ဤဆရာခွဲ-ငဏ္ဍုစသောဓာတ်ပြဿ
ကိုအံ့ မဒုနဒွါရိက ဉာဏ်သည်သာလျှင်၊ ဓာတ်ပြဿကိုအံ့ ဆာချဲ့ကို- ဆုံးဖြတ်
သောဆာဖြင့်၊ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်အံ့ မဒုနာဒွါရိက ဒေဝဘိညာဉ်သည်သာလျှင်၊
ထိုစဏ္ဍုစသောဓာတ်ပြကိုအံ့၊ ကျက်စားရာဆာချဲ့ကိုယူနိုင်အံ့-ဟူလို၊

ဤဆိုရပါချဲ့သည်၊ စဏ္ဍုပသာဒဆားဆင်သည့် ဓာတ်သင်္ခါ၊ ဆဘယ်ဆခါ-
ဆဘယ်စိဘဝွဲ့ ထင်သနည်းဟူမူ၊ တရားသော စိတ္တဇကလာပ်ကို ထွန်းသော-ဘ
ဝင်္ဂစလုံးစိဘဝ်ကို ဥပါဒ်-ဌိတ်-ဘင်္ဂအံ့-ငါးဆဝွဲ့ ထင်သည် ဟုဆိုတ်လော၊ ထိုသို့ထင်
သောရုပါချဲ့သည်၊ ဝဏ္ဏဒွေ့ရဘပါးသည်းဟုသာသျှင်၊ထင်သဖြော့၊ ဒွေ့ရဆ
မှားဟုသင်သဖြော့ ။မူ ဘာရုသောရုပါချဲ့သည် နှစ်ပါးနှစ်ပါးသောဒွေ့ရကို
ဒွဲ့၊ ထင်ခြင်းသို့ရောက်အံ့ ဟုဆိုတ်၊ ထိုကြောင့်- ဆဌကဆာဒွဲ့၊ ။ကောဏ်
ဆာရမ္မဏာ-ဒွေ့သုဒွေ့သုဒွဲ့ရသုဆာဝါဟ-မဘဂဝွဲ့တိ၊ ။ဟုဘွင့်ပြအံ့၊ ။ကော
ဏ်၊တရာဘာရုသော၊ဆာရမ္မဏာ၊ဆာချဲ့သည်-ဒွေ့သုဒွေ့သုဒွဲ့ရသု၊နှစ်ပါး၊နှစ်ပါး
သောဒွဲ့ရကိုဒွဲ့၊ဆာပါတိ၊ ထင်ခြင်း-ဟူ၊ ဟောဂဝွဲ့တိ၊ ရောက်အံ့၊ ။ရုပါချဲ့
သည်၊စဏ္ဍုပသာဒကိုထိုဒွဲ့-ထုံခဏာဒွဲ့ပင်လျှင်၊ ဘဝင်ဟုဆိုဆပ်သောမနောဒွါရ
မဒုနဒွါရန်ထင်ခြင်းသို့ရောက်ဖြော့၊ ဆဝဇ္ဇနကိုမဟောဆာဖြင့်၊ သဝဇ္ဇနကိုဆပျား
ဒွဲ့-ငွက်နားသည့်ဓာတ်သင်္ခါ၊သစ်ခဏာဒွဲ့ထိုဒွဲ့ခြင်း၊ဖြစ်ခြင်း-ငွက်ကိုဆိုးရဖိပ်-နှံခြင်း
သည်မဒုရှာမဒုနာဒွဲ့ ဘပြိုင်နက်ဒေသာခဏာဒွဲ့ဖြစ်ကုန်အံ့ဆို၊ထိုဆဘုပစ္စုပ္ပန်
ရုပ်ချဲ့စသည်တို့အံ့-ဏဏ္ဍုပသာဒဆသည့်ကိုထိုဒွဲ့ခြင်းသည်ငင်း၊ဘဝင်ကို
ထုပ်ဆခြင်းငှါ-စွမ်းနိုင်သည်ဆိုဖြစ်ဖြင့်၊ ဘဝင်ဟုဆိုဆပ်သောမနောဒွါရ

ဒွါ၊ထင်ခြင်းသို့-ရောက်ခြင်းသည်ဌင်း။မရှေးမနှောင်း-ဘဝဖြိုင်နက်သောခဏာသာလျှင်ဖြစ်၏ဟု-စင်စစ်ကုန်။ ဆမ္မနိမုချဟုတ်ဆိုအံ့၏၊ ၊ဤနေရာဒွါ-ထင်ဖြာ-ဟူသည်ဆဘယ်နည်းဟူမူ၊ရူပါရုံနှင့် ၊ကွဲပသာဒ-ထိခိုက်သည်ဖြစ်-ရှေ့ရှုတော်မူကြသော ဆဖြစ်ကိုဟုတ်ဆိုအံ့၏။ ထိုသို့ဟုတ်ခြင်းသည်၊ ဘဝင်လှုပ်ခြင်းကြိယာ၏-ဘဝင်စလနဖိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဆကြောင်းသာတည်း။ ထို့ကြောင့်ဆဌကာဆာဒွါ။ ။ဘဝင်စလနသဟစွယော၎ဟာဘိတိဆဇ္ဇော။ ၊ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ၊ဒီကာနည်းဘူ။ ၊ဤလျှင်၊ ဆာပါတံဂစ္ဆန္တိ-ပုဒ်ဆရ၊ဆဓိပ္ပါယ်ဆနှစ်၊ဆဌကထာ,ဋီကာ,ဖနူ-ခဲးစစ်တည်း၊

---

(၂၉၅) ဆတိမဟာန္တာရံ-ဝိထိကျဟန်ကိုပြခြင်း။

တသွာယမဒိ ၎ကစိတ္တက္ခဏာတိတက် ရူပါရမ္မဏံ စက္ခု၊သဆာပါတမာဂဆ္ဆတိ၊ ၊သင်္ဂဟဆဌကထာပါဠိ။ ။ဘသွာ၊ထို့ကြောင့်၊ ၎ကစိတ္တက္ခဏာတိတကံ၊တရ၊သောစိတ္တက္ခဏလွန်ခြင်းရှိ၊သော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံသည်၊စက္ခု၊သ.စက္ခုပသာဒဆား၊ဆာပါတံ၊ရှေးရှုထင်ခြင်းဟု။ ယဒိဂစ္ဆတိ၊ဆကယ်၍ရောက်ငြားအံ့။ ။ဤဆဌကထာပါဠိ၊ဆတိမဟာန္တာရုံဝိထိဠိ၊ တဆဲ့ခုနစ်ချက်သောစိတ္တက္ခဏတို့တွင်၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော ဘဝင်စိတ်၏ ဆတိဘဘဝင်မည်ဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ဆတိတဘဘဝင်ဟူသည်၊ စက္ခု၊ဒွါရဝိထိဠိရူပါရုံနှင့်စက္ခု၊ပသာဒရှေးရှုမတော်ဖို၊ ချုပ်လေ၊သောဘဝင်ကို-ဆတိတဘဘဝင်ဟုခေါ်ဝေါ်ပညတ်သည်ဟုဆို၊ ၊စက္ခာဒိဒွါရေသရူပါဒိဆာရမ္မဏာနံယာဝဆနာပါတာ ဆတိတံ နိရုဒ္ဓံဘဝင်္ဂံ ဆတိတဘဘဝင်္ဂံ။ ။ဟူ၍ဝစနတ်ပြုဆပ်၏။ ။စက္ခာဒိဒွါရေသု စက္ခု၊စသောဒွါရတို့ဠိ၊ ရူပါဒိဆာရမ္မဏာနံ၊ရူပါရုံစသည်တို့၏။ယာဝဆနာပါတာ၊ထင်ခြင်းဆိုမ၊ရောက်၌။ ဆတိတံနိရုဒ္ဓံ၊လွန်သေသချုပ်လေ၊သော၊ဘဝင်္ဂံ၊ဘဝင်ဝိတ်တည်း၊ဆတိတဘဘဝင်္ဂံ၊ စက္ခု၊စသောဒွါရတို့ဠိ- ရူပါရုံစသည် မထင်မှီ-လွန်လေ ချုပ်လေသော ဘဝင်။ ။ဒွါရဠိ-ဆာရုံမထင်မှီ ချုပ်လေသောဘဝင်ဟူလို၊ ။တစုံတခုကိုထွန်သည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်။

တပြိုင်နက် ဖြစ်သော တရားသုံးပါး၌တွင်။ ဘဝင် စိတ်သည်။ လွန်ဆပ်သော ဆတိက္ခဏိတဇ္ဇ တရားမည်၏။ ရူပါရုံစက္ခု ပသာဒသည်။ လွန်တော်သော· ဆတိက္ခဏနတရားမည်၏၊ ရူပါရုံသည်။ ဆတိဘဘဝင်စိတ္တက္ခဏဠိ၊ပစ္စယသဘွိုကိုရရှိသည်ဖြစ်၍။ဝိထိစိတ်ဖြစ်သည်မှ ရှေးဦးစွာ-စိတ္တက္ခ

ထဒေခြောက်ချက်ဝန့် ကာလဒ္ဓိပင်လျှင်၊ ဝိထိစိတ်တို့ဆော်၊ ဆာရမ္မဏာသတ္တိ ဖြင့်၊ကျေးနှုးပြုအံ့- ဟူမှတ်ဆပ်ဏီ၊ ၊တဒေတာ နိုက္ခဒ္ဓာတ္တုံ၂ ဘဝင်္ဂ် ငလိုတေ ဘဝင် သောတံ ဝေါဿိဿိန္ဒိဝတ္ထာ တဓေမဝ ရူပါ ရမ္မဏံ ဆာဝဇ္ဇနံ့ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇနံစိတ္တံ ဥပဇ္ဇိတ္ဝာ နိဂ္ဂဟ်ာတိ၊ ၊ဆဒ္ဒကထာဝါဒ်၊ ၊တဓေတာ၊ ထိုရူပါရုံ နှင့်- စက္ခုပသာဒ ထင်ပြီးသည့် နောက်၌၊ နိုက္ခဒ္ဓာတ္တုံ၂၊ နှစ်ကြိမ်၊ ဘဝင််၊ ဘဝင်သည်၊ ဝလိုဇေး၊လွှတ်သည်ရှိသော်၊ ဘဝင််သောတံ၊ ဘဝင်ဆယဉ် သည်၊ ဝေါဿိဿိန္ဒိတ္ထာ၊ ဖြတ်၍၊ တဓေမဝ ရူပါရမ္မဏံ၊ ထိုရူပါရုံကို ပင်လျှင်၊ ဆာဝဇ္ဇနံ့၊ ဆင်ခြင်တတ်သော၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနံဇာတ်၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနံးဝိတ် သည်၊ ဥပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍၊ နိဂ္ဂဟ်ာတိ၊ ချုပ်ဏီ၊ ၊ဤဆဒ္ဒကထာဝါဒ်ဖြင့်၊ ဆ တိတဘဝင်စိတ်ချုပ်ပြီးသည့်နောက်၊ ဘဝင် ငလုန-ဘဝင် ပဇ္ဇ္ဆဒ- ပဋ္ဌ ဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနံးဝိတ်- သုံးပါးဖြစ်၍၊ ချုပ်ပာန်ကို- ပြဒေတာ်မူအံ့၊ ၊နိုက္ခဒ္ဓာတ္တုံ-ဘ ဝင််စလိုဇေတ ပါဒ်ဆရ- ဆဒ္ဒိပ္ပါယ်ကား၊ ရူပါရုံသည်၊ စက္ခုပသာဒ၌၊ ထိ ခိုက်သည်ရှိသော်၊ ထိုခိုက်ခြင်းအံ့၊ ဆစ္ဘယ်းသည်ကြောင့်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင်တတ် လိုလတ်သော်၊ ဆဒေဆာ တလျှင်- မပြုတ်မူ၍၊ ဆဟုနဖြင့်၊ ကြေးသွားသော ဓေယျာကျွန်းသည်၊ ရပ်ဝိုင်းခြားသော်လည်း၊ ရပ်လိုသောဒုနရာ၌ မရပ်ထည့် နိုင်၊တဘဝါးလွှမ်း- နှစ်ဘဝါးလွှမ်းကိုကို- ထွန်၍-ရပ်ဘိသကဲ့သို့၊ ဘဝင်နှစ် ကြိမ်ခြစ်၍သာလျှင် ဖြတ်ရဏီ၊ ထိုးနှစ်ကြိမ်သောဘဝင်တို့ဘင်၊ ရှေးဘဝင် စိတ်သည်၊ဘဝင်ဆင်ခြင်ကို မလွှဲသော်လည်း၊ လွှဲစေဘသကဲ့သို့ခြစ်သော ကြောင့်၊ဘဝင်စလုနဟုဆိုဆပ်ဏီ၊ထိုကြောင့်၊ဆဘဝင်မဟုဝတ္ထာရဒိုကာသစ် ၌၊ ၊တတ္ထဃဏမတ္တံ ဘဝင်သန္တတိယာ၊ စလုနကာဒရုန ဥပဋ္ဌဒ္ဓနတော ဘဝင်စလုန်နာမ၊ ၊ဟုဒိန္နတော်မူအံ့၊ ၊တတ္ထ၊ ထိုစိတ် နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဃထမစိတ္တံ၊ရှေးဦးစွာဖြစ်သောစိတ်သည်၊ ဘဝင်သန္တတိယာ၊ ဘဝင်ဆင်ခြင်ကို၊ ထလုနကာဒရုန်၊ထွပ်သောဆခြင်းဆရာဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဒ္ဓနတော၊ ဖြစ်တတ်သော ကြောင့်၊ဘဝင်စလုန်၊ဘဝင်စလုနမည်အံ့၊

ဒုတိယစိတ်သည်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင်ကို-ဖြတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့်၊ဘ ဝင်ဂုဏ်ဟန္တဒမည်အံ့ဟူမှတ်၊ထိုးကြောင့်၊ဇင်းဒိုကာဒ္ဓိပင်၊ ၊ဒုတိယံ ဥပနှိဒ္ဓုန ဝသေနဥပဋ္ဌဒ္ဓနတောဘဝင်္ဂုပဇ္ဇ္ဆဒေါနာမ၊ ၊ဟုဒိန္နတော်မူအံ့၊ ၊ဒုတိယံ၊ နှစ်ကြိမ်ခြစ်သောစိတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌဒ္ဓနဝသေန၊ ကာယ်၌ဖြတ်သည့်အံ့ဆ စွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဒ္ဓနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘဝင်္ဂုပဇ္ဇ္ဆဒေါနာမ၊ ဘဝင်္ဂု ပဇ္ဇ္ဆဒမည်အံ့၊ ၊ဤစိတ်နှစ်ပါးတို့ဝယ်၊ဘဝင်ထွပ်သည့်-ဘဝင်ဖြတ်သည် ဟူသည်၊ဟ့်(ကျွန်ုပ်ထွပ်သကဲ့သို့၊ ဌက်ပျောတိုးကို-ဖြတ်သကဲ့သို့၊ ဖြစ်လေ

သလော့ဟူမူ။ ။ဤကဲ့သို့မဟုတ်၊ ရှေးဘဝင်စိတ် ဆမည်နှင့်-မတူသော၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနိုးငသော စိတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ဆကြောင်းသည်ကိုပင်လျှင်၊ ဘဝင်လှုပ်သည်-ဘဝင်ဖြတ်သည်ဟုဆိုဆပ်၏ ထိုကြောင့်။ဆဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသနီဋီကာ၌။ ။စလနဥ္စေတ္ထဝိသဒိသ စိတ္တာသဉ္ဉပနိဿယ ဘာဝူပဂမနံ။ ။ဟုဖြတော်မူ၏။ ။စ၊ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ထို့၊ဤစကားရပ်၌၊စလနံ၊လှုပ်ရှားခြင်းဟူသည်။ဝိသဒိသစိတ္တာသဉ္ဉ၊ ရှေးစိတ်နှင့်မတူသောနောက်စိတ်၏။ ဥပနိဿယဘာဝူပဂမနံ၊ဖြစ်ရာဆကြောင်းဆဖြစ်ဆို-ကပ်ရောက်ခြင်းတည်း။ ။ဋီကာကျော်မှာလည်းနည်းတူ။

၌စိတ်နှစ်ပါးဦ့-ရေဒနာ ဘင်္ဂဟိကား၊ ရှုပါရုံသည့်- စက္ခုပသာဒဦ့-ထိခိုက်သည့်ရှိသော် စက္ခုပသာဒဖြစ်ရာ။မဟာဘုတ်သာလျှင်၊လှုပ်သင့်သည်ဖြစ်လျက်။ဟဒယဝတ္ထုကို-ဖြစ်သောဘဝင်သည့်-မလှုပ်သင့်ရာဟူမူကား။ ။ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်ရာမဟာဘုတ်နှင့်၊စက္ခုပသာဒဖြစ်ရာ-မဟာဘုတ်သည်၊ တစပ်ထည်း။ ဆစဉ်ဖြစ်ဆစွမ်းဆောင်းဖြင့်၊ စပ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဘဝင်လှုပ်သင့်ဖြစ်။ဥပမာဆောင်းဖြင့်၊ စည့်မျက်နှာတဘက်၌၊ ကင်ငြိသော-သကာခဲဝယ်၊ယင်ငယ်တကောင်-နားလတ်သည်ရှိသော်၊ စည့်မျက်နှာတဘက်ကို။ လက်ခတ်ဖြင့် တီးခတ်လေလျှင်၊ ဆစဉ်ဆတိုင်း-စည့်ကို ကြွက်သောသား ရေကြိုးစသည်လှုပ်သဖြင့်၊သကာခဲလှုပ်၍- ယင်ကောင်၏ပျံသွားခြင်းကဲ့သို့၊ ထိုဆတူ၊ရှုပါရုံသည်၊စက္ခုပသာဒဦ့-ထိခိုက်သည်ရှိသော်၊ စက္ခုပသာဒ၏ ဗီရာမဟာဘုတ်နှင့်စပ်သောမဟာဘုတ်ဆဆက်ဆက်လှုပ်သဖြင့်၊ ဟဒယဝတ္ထုလှုပ်သည်ရှိသော်။ ဟဒယဝတ္ထုဦ့- ဗီသောဘဝင်လည်း လှုပ်ဘော့သည်ဟု၊ ဥပမာ-ဥပမေယျနှစ်ရပ်၊ဂဟောစပ်၍၊ ဖွတ်ယူဆပ်ရာ၏။ ။ထိုကြောင့်-သစ္စသင်္ခေပဆဋ္ဌကထာ၌။

ဃဋ္ဋိတေ ဆညဝတ္ထုဗ္ဘိ၊ဆညဒ္ဒ-နိဿိဘ-ကမ္မနံ၊
ဂေါဗန္ဓေန ဟောတိတိ၊သက္ခရောပမယျာဝဒေ၊ ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆညဝတ္ထုဗ္ဘိ၊ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော ပသာဒဝတ္ထုကိုးဃဋ္ဋိတေ၊ထိခိုက်သည်ရှိသော်။ဆညနိဿိတကမ္မနံ၊ ပသာဒဝတ္ထုမှတပါးသော ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီးသော ဘဝင်စိတ်၏လှုပ်ခြင်းသည်၊ဂေါဗန္ဓေန တစပ်ထည်းဒဝ်ခြင်းကြောင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဇုတိ၊ဤသို့။ ဆာစရိယာ၊ကျမ်းတတ်ဆကျော်၊ ဆရာတော်တို့သည်၊ †သက္ခရောပမယျာ-သက္ခရောပမာယ၊ စည့်မျက်နှာတွင်။ သကာခဲထင်ထား။ ဥပမာဆောင်းဖြင့်၊ ဆာဝေဒေ၊ဆိုတော်မူကြရာ၏။

ဝတ္ထု၊ဆောရုံ၊ထိုဒိုက်သည်ဟု ဂြိုးဆက်ရှိခဲ့၊ ဆောဝင်္ဂန်းစသော ဝိထိစိတ်တို့သည်မရှိပါလျှက်၊ ထိုစိတ်ကိုသည်၊ ဝတ္ထု၊ဆောရုံ ထိုဒိုက်သော ဆခါဝယ်၊ ဆောယ်ဟုပေါ်လာလေသနည်းဟူမူ၊ ။ဝတ္ထု၊ဆောရုံ ထိုဒိုက်သည်ဟု- ဂြိုး ဆက်ရှိခဲ့၊ထိုဝိထိစိတ်ကိုသည်မရှိကုန်၏ဂျင့်၊ ထိုဆိုပင် မနှင်ငြားသော်လည်း။ ဝတ္ထု-ဆောရုံ-ဆောလောက-မနုသိကာရ-ဆင်ရှိသော ဆကြောင်းလေးဝတို့ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်၊ဆောဝင်္ဂန်းစသောဝိထိ- စိတ်တို့သည် ဖြစ်လာရကုန်၏၊ဥပမာဆေးခြင်္ဂေါ်၊မှန်ကျောက်-မီးစာနေပူ-ပေါင်းဒါသည်ရှိသော်၊ မီးပွင့်၍-လာသကဲ့သို့ပတ်ယူဆပ်၏၊ထိုကြောင့်၊သစ္စာသဝေါပဆဋ္ဌကထာ၌၊

မဇ္ဈိနဒေသတဖေ ဆဂ္ဂိ၊ဆသန္တောဝိ သမာဂဂေမေ၊
ယထာ ဟောတိ တထာဝိတွာ၊ဝတ္ထာလမ္ဗာဒိသင်္ဂေမေ၊ ။

ဟုဒိန္နတောမူ၏၊ ။မဇ္ဈိနဒေသတဖေ၊ မှန်ကျောက် မီးစာနေပူသည်၊သမာဂဂေမေ၊ပေါင်းဒါသည်ရှိသော်၊ ဆဂ္ဂိ၊မီးသည်၊ †ဆသန္တောဝိ၊ ထင်ရှားတိတိ၊ဂြိုးဒဋ္ဌ မရှိငြားသော်လည်း၊ ဟောတိယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ၊ထိဆတူ၊ဝတ္ထာလမ္ဗာဒိသင်္ဂေမေ၊ ဝတ္ထု၊ဆောရုံစသော ဆကြောင်းတရားပေါင်းဒါသည်ရှိသော်၊ဆသန္တောဝိ၊ထင်ရှားတိတိ၊ ဂြိုးဒဋ္ဌမရှိငြားသော်လည်း၊ စိတ္တံ၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းဆစရှိသောစိတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ကျလတ္တံ့.သော ဤဝိထိစိတ် ဆပေါင်းတို့တွင်၊ ပဌမ စိတ်သည်၊ ဂါးဒွါရဒွိ- ထင်လာသော ဆောရုံကို- နှလုံးသွင်းတတ် ဆင်ခြင် တတ်သောကြောင့်၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇန်းမည်၏ဟုဆို၏၊ ။ပဋ္ဌဒ္ဓါ၌ ယဒိဘာဝရူပကံ ဆာဝဇ္ဇေတိတိ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ ။ပဋ္ဌဒ္ဓါ၌၊ဂါးဒွါရဒွိ၊ယဒိတာဝရူပကံ၊ထိုဒိုက်၍ထင်လာသောဆောရုံကို၊ ဆာဝဇ္ဇေတိ၊ဆင်ခြင်တတ်၏၊ ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းမည်၏၊ ။တဇ္ဇော တသ္သာနန္တရံတမေဝရူပံ ပဿန္တော စက္ခု၊ ဝိညာဏံသဒ္ဒဂိဉ္ဆန်တော သဒ္ဒဂိဉ္ဆန်းစိတ်၊ †သန္တီရယမာနံ သန္တီရဏစိတ်၊ ဝဝတ္ထပေန်-ဝေါဋ္ဌပ်နဝိတ္ထာဒွေတိယဇဝနက္ကမံ ဥပဒ္ဓိတ္ထာ နိရုဇ္ဈန်း၊ ။သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာပါဠ်၊ ။တဇ္ဇော၊ထိုပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ချုပ်ပြီးသည်မှ၊တသ၊ ထိုပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်၊ ဆနန္တရံ၊ဆခြေားမဲ့၍၊ တမေဝရူပံ၊ ထိုရူပါရုံကိုပင် လျှင်၊ပဿန်တော်၊မြင်တတ်သော၊စက္ခု၊ဝိညာဏ်၊စက္ခု၊ဝိညာဉ်စိတ်ဌင်း။ သမ္ပဋိဆ်ဆန်တော်၊ကောင်းစွာခံလင့်တတ်သော၊သမ္ပဋိဆ်ဆန်စိတ်၊ သမ္ပဋိဆ်ဆန်စိတ်ဌင်း။ သန္တီရယမာန်၊ကောင်းစွာစုံစမ်းတတ်သော၊သန္တီရဏစိတ်၊ သန္တီရဏစိတ်ဌင်း။ဝဝတ္ထပေန်၊မှတ်တတ်သော၊ဝေါဋ္ဌပ်နစိတ်၊ ဝေါဋ္ဌပ်နစိတ်ဌင်း၊ဇော

တိ၊ ဤသို့။ ယထာဂတ္တမံ၊ဆစဉ်ဆတိုင်း။ ဥပဓိုတွာ၊ဖြစ်၍၊ နိရုဒ္ဓါနိ့၊ချုပ်ကုန်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရုဝဒွိန်းစိတ်။ ချုပ်ပြီးသည့်နောက်၌၊ စက္ခုဝိညာဉ်၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း၊သန္တီရဏာ၊ဝုဋ္ဌာတို့ကုန်ခြင်းကိုပြတော်မူ၏။

တဖေဝရုပံ ပဿန္တံ စက္ခုဝိညာဏံ- ဟူသောပါဠိဆရာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ရူပါရုံကိုမြင်နိုင်လေသလော့ဟူမူ။စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည်၊ စက္ခုပသာဒ မရှိသော ကြောင့်။ ရူပါရုံကို မမြင်နိုင်။ ။စိတ္တံ နုပဿတိ- ဆစက္ခုကတ္တာ။ ။စိတ္တံ၊ စက္ခုဝိညာဉ် စိုတ်သည်၊ နုပဿတိ၊ ရူပါရုံကို မမြင်၊ ကသ္မာ၊အဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။အစက္ခုကတ္တာ၊စက္ခုပသာဒမရှိသော ကြောင့်တည်း။ ။ဤဘို့ဖြစ်လျှင်။ စက္ခုပသာဒသည်။ ရူပါရုံကိုမြင်နိုင်လေသလော့ဟူမူ။ စက္ခုပသာဒရုပ်သည် စိတ်မရှိသောကြောင့်မမြင်နိုင်။ ။ စက္ခုရုပံနု ပဿတိ-ဆစိတ္တကတ္တာ။ ။စက္ခု၊စက္ခုပသာဒသည်၊ရုပ်၊ရူပါရုံကို၊နုပဿတိ၊မမြင်၊ကသ္မာ၊ဆဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ဆစိတ္တကတ္တာ၊ စိတ်မရှိသောကြောင့်တည်း။

စင်စစ်သော်ကား၊ဒွါရဆာရုံ-ထိခိုက်ခြင်းဖြစ်လတ်သော်၊ စက္ခုပသာဒဿမရှိသောစိတ်ဖြင့်။ ရူပါရုံကိုမြင်ဖို့ဟူလို။ ။ဤသို့သော ကထာသည်၊ ဆဆောက်ဆဉ်းနှင့်တကွပြောဆိုသော-သဿမွာရကထာဟူ၍မှတ်။ ။ဓနုနာဝိဇ္ဇတိ။ ။ဟူသောပြယုဂ်ကဲ့သို့မှတ်။ ။ဓနုနာ၊လေးဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇတိ ဌက်ကိုပစ်ဖို့၊ ။တာနည်းကား၊ ဧကဖြင့်-ရူပါရုံမြင်ဖို့ ဟုဆိုဆိုပါရာဖို့၊ ဤသို့ဆိုရာဝယ်၊ မဋ္ဌာဉကုန်ဖြို့ ကရောနို့- ဟူသောပြယုဂ်ကဲ့သို့၊ ဌာနူပစာ-ဟူယူအပ်ဖို့။ညောင်စောင်းထက်လူကြွေးကြော်သည်ကို၊ညောင်စောင်းကြွေးကြော်ဖို့ဟု-ဌာနိဖြစ်သော လူဖို့ဆမည်ကို။ ဌာနဖြစ်သော ညောင်စောင်းဌိတင်သကဲ့သို့။ နိဿိတဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်ဖို့ ဆမည်ကို။ နိဿယဖြစ်သောစက္ခုဌိ တင်စား၍-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်သည်ကို-ဧကဖြင့် မြင်ဖို့ဟု ဆိုသည်- ဟူလို၊ ။ဤနှစ်နည်း တို့တွင်၊ ဂျှးနည်းသည်ကား ဆဋ္ဌကထာနည်းတည်း၊နောက်နည်းသည်ကား-ဋီကာနည်းတည်း။

ဤနေရာ၌-မှတ်ဘွယ်၊ ဆဝိပ္ပါယပုဒ်ကို-ဆက်၍ ဖြဉ်းဆဲ့။ ။လက်ဝါးဖြင်ခွဲ၊ မုန်ညင်းစေ့တို့ကို-တင်၍ကြည့်ရှုလျှင်။လက်ဝါးဖြင်ဖို့ ဆဆင်းရူပါရုံ မုန်ညင်းစေ့ဖို့ဆဆင်းရူပါရုံတို့ကို-တပြိုင်နက်။ စက္ခုဒွါရဝိထိကျ၍-မြင်နိုင်သလော့ဟူမူ။ ။ဝိထိစိတ်ဆစဉ် လျင်မြန်သောကြောင့်၊တပြိုင်နက်မြင်ဖို့ဟု ထင်မှတ်ကြသော်လည်း။ ပရမတ္ထသဘာဝဆေားဖြင့်။ ထိုရူပါရုံနှစ်ခုကို-စက္ခုဒွါရဝိထိ- တခုတည်းကျ၍။ တပြိုင်နက်မမြင်နိုင်ကုန်၊ လက်ဝါးဖြင်ဖို့

ဆဆင်းရှုပါဠ်ကိုဖြင့်၍၊စက္ခုဒွါရဝီထိကဲ့သို့ မှန်းညွှင်းဧဝ့်အပ်ရှုပါဠ်ကိုမဖြင့်နိုင်၊ မှန်ညွှင်းဝတ္ထု ရှုပါဠ်ကဲ့ဖြင့်၍၊ စက္ခုဒွါရဝီထိကဲ့သို့ လက်ဝါးပြင်ကဲ့သို့ ဆဆင်းရှုပါဠ်ကိုမဖြင့်နိုင်ကုန်ဟုမှတ်ဆပ်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်၊တိုက ပဌာန်းဇာတ်ကထာဝယွာနုဇလောမတိုက်ဆာင့်၍၊ ။တသွာဘဝ်ထွတဇလဒ္ဓဝိတသဿသာသပဝေဒ္ဏာဝိ ဟထွတလဝေဒ္ဏာနသဒ္ဒိဳကေဒတာဆာရမ္မဏံ နုဇဟာတိတိဧဝဓိဘဇ္ဈာ၊ ။ဟုဘွင့်ပြုတဝ်မှုအံ့၊ ။တသွာ၊ထိုကြောင့်၊ဟုထွတလေ၊လက်ဝါးဆဖြင့်၍၊ ဌဝိတသာ၊ထုးဆပ်သော၊သာသပဝေဒ္ဏာဝိ၊ မှန်ညွှင်းဧဝ့်ဆဆင်းသည်လည်း၊ ဟထွတလဝေဒ္ဏာနု၊ လက်ဝါးပြင်ကဲ့သို့ ဆဆင်းနှင့်၊ သဒ္ဒိ၊ဘက္ခုဒွါဇကဲ့သို့၊ တဖေါင်းတည်း၊ဝါ၊ တပြိုင်နက်၊ဆာဧရမ္မဏံ၊ဆာရုံပြုနိုင်သည်းနုဇော်ဘဝ်၊မဇ္ဈိမ်းဒုတိ ဤဆို၊ဧဝဓိဘဇ္ဈာ၊သိဆပ်ဖြစ်၏။ ။မူသဒိုကာ ရှင်ဆားနှာ သည်ကား၊ဆာရုံနှစ်ပါးကို၊ တပြိုင်နက်ထင်နိုင်ဖြစ်၏ ဟူ၍-ဗြောကြသော-ပုဒ္ဂိုလ်ကိုကဲ့သို့-မည်နှင့် ဆပိုသသဝိဒုံနှာ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူအံ့၊ ။ဆပိသေသသဝိဒုံနှာ၊ ပရမတ်ဆထုးကိုနှားမသည်သော-ငပြုန်းကိုသည်၊မည်နှင့်၊တပြိုင်နက်ဖြင့်ဖြစ်၏ဟု-ဗွတ်ထင်ကြကုန်၏။

သမ္မုဒ္ဓဆုံးစိတ္တဆရ ပဌမဇဝိညာဉ်သည်၊မြင်ဆပ် ကြားဆပ်-နှားဆပ်-သာယာဆပ်-တွေ့ကြုံဆပ်သောဆာရုံကိုကဲ့သို့ ခံလင့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မုဒိုဆို့ဉ်းမည်ဖြစ်၏၊ ။ပဌမဇဝိညာဏောနဂတိတာဒရမ္မဏံသမ္မုဒိုဆို့တိုတိသမ္မုဒိုဆုံနှံ၊ ။ပဌမဇဝိညာဏော၊ပဌမဇဝိညာဉ်သည်၊ဂတ်တာဒရမ္မဏံ ယူဆပ်သောဆာရုံကို၊သမ္မုဒိုဆို့တိ၊ခံလင့်သကဲ့သို့ဖြစ်ထတ်ဖြစ်၏၊ ဇုတိတသွာ၊ထို့ကြောင့်၊ သမ္မုဒိုဆုံနှံ၊ သမ္မုဒိုဆို့ဉ်းမည်ဖြစ်၏၊ ။သန္တီရဏဝိတ္တံဆရ၊ သမ္မုဒိုဆို့ဉ်းခံယူဆပ်ပြုးသောဆာရုံကို-ရုံစပ်းတတ်သောကြောင့်၊သန္တီရဏမည်ဖြစ်၏၊ ။သမ္မုဒိုဆုံနှနှသမ္မုဒိုဆို့တံ ဆာရမ္မဏံသမ္မာတိရေတိတိသန္တီရဏံ၊ ။သမ္မုဒိုဆုံနှနှ၊သမ္မုဆို့ဉ်းသည် သဒ္ဒိုဆို့တံ၊ခံလင့်ဆပ်သော၊ ဆာရမ္မဏံ၊ဆာရုံကို၊ သမ္မာ၊ကောင်းစွာ၊တိရေကိ၊ရုံပ်းတတ်ဖြစ်၏၊ဇုတိတသွာ၊ထိုကြောင့်၊သန္တီရဏံ၊သန္တီရဏမည်ဖြစ်၏၊ ။ဝုဋ္ဌဗ္ဗနဝိတ္တံဆရ၊ သန္တီရဏသည်၊ ရုံစပ်းဆပ်ပြုးသော၊ ဆာရမ္မဏံ၊ဆာရုံကို-ဗွတ်ထတ်သောကြောင့်၊ ဝုဋ္ဌဗ္ဗမည်ဖြစ်၏၊ ။သန္တီရဏေနာ၊ သန္တီရဏံဒိတ်ဆာရမ္မဏံ ဝဝတ္ထာပေတိတိ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ၊ ။သန္တီရဏောနှ၊ သန္တီရဏသည်၊ သန္တီရိတ်၊ရုံပ်းဆပ်ပြုးသော၊ ဆာရမ္မဏံ၊ဆာရုံကို၊ဝဝတ္ထာပေတိ၊ဗွတ်တတ်ဖြစ်၏၊ဇုတိတသွာ ထိုကြောင့်၊ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ၊ဝုဋ္ဌဗ္ဗမည်ဖြစ်၏၊ ။တတောဘာရံ ဂေါ့နုတိ်သ ကာမာဝစရဇဝဇနသု ယံကိ်ဖွိလဒ္ဓပစ္ဆယံ ယေဆုယေးနသတ္တကဒ္ဓတ္တုံဇဝတိ၊ ဇဝနာနုဗန္ဓာနိဝ ဒွေတဓါရမ္မဏာဟိကာနိ ယထာ

ရဟံပဝတ္တာနို့။ တတောပရံဘဝဂ်ပါတော။ ။တတော၊ ထိုဝဋ္ဋောကျွတ်ပြီး သည်မှ။ပရံ၊နောက်၌။ ဂကျွန်တိ သကာမာဝစရဇဝဝနေသူ၊ တရုယုတ်သုံး ဆယ်သော ကာမာဝစရအောတ္ထိတွင်း၊ ယံကိဉ္စိ၊တစုံတရာသော ဖောသည်း လဒ္ဓပစ္စယံ၊ ရဆပ်သောဆကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ယောဂုယျန'များသော ဆားဖြင့်။ သတ္တာကွတ္တာ၊ရုနစ်ကြိမ်။ ဇဝတိ၊စောဖို့။ ဇဝနာနုဗန္ဓာနိစ၊ ဖောနောက်သို့ ဆစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ဒွေဝင်ဒါလမ္ဗဏ ပါကာနိ၊ နှစ်ကြိမ်သော တဒါခုံဝိပါက်တို့သည်။ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်ဆားလျော်စွာ၊ ပဝတ္တာနို့၊ ဖြစ်ကုန်ဖို့။ တတောပရံ၊ ထိုတဒါခုံ့မှနောက်၌။ ဘဝဂ်ပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်။ ပေါတိ၊ဖြစ်ဖို့။ ။ဤဆဌကတာပါဠိဖြင့်၊ ဖောခုနစ်ကြိမ်ကျဟန်၊ တဒါခုံနှစ်ကြိမ်ကျဟန်ကိုပြတော်မူ၏။

ကာမဖောတရုယုတ်သုံးဆယ်တို့တွင်၊ တရုရသောဖောကုဆပ်ဖို့။ကျဟန်ကား၊ ယောနိသောမနသိကာရ-ဖြစ်အံ့။ကုသိုလ်ဖောကျဖို့။ ဆယောနိသောမနသိကာရဖြစ်အံ့။ဆကုသိုလ်ဖောကျဖို့။နိရာနုသယ၊ဆနုသယကင်းသောရဟန္တာသန္တာန်ဖြစ်အံ့။ကြိယာဖောကျဖို့။ ဤသို့ဆကြောင်းကိုဝေဘန်၍၊ဖောကျသည်ကို-သတိမူ။ ။လဒ္ဓပစ္စယံ။ ။ဟူသောပါဠိကိုထောက်။ ။ ယေသုယျန သတ္တာကွတ္တာ၊ဇောတိ။ ။ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ကာမဖောသည်၊ ပြကဖေတ့ကာလ၌။ဖောရုနစ်ကြိမ်၊ရေမွှန်းသောကာလ၊သစ်ပင်မှကျသောကာလ။အိမ်ရာမှနိုးစကာလဟုဆိုဆပ်သောမနုဿကာလ၊ တွေဝသောသမယတို့၌၊ခြောက်ကြိမ်၊မရဏာသန္နကာလတို့၌၊ငါးကြိမ်စောဖို့ဟုမှတ်။ ။ ယေသုယျ-သန္ဓါကိုထောက်။ထိုကြောင့်။သိဟဠဒ္ဒိုကာ၌။ ။မုဉ္ဆာမရဏာသန္နကာလေသုဆပဋ္ဌပိဖဝနာနိပဝတ္တာန်တိဆာဟ-ယေသုယျနာတိ။ ။ ဟု ပိန့်တော်မူ၏။ ။မုဉ္ဆာမရဏာသန္နကာလေသု၊ တွေဝသောကာလ-သေခါနီးကာလတို့၌။ဆပဋ္ဌပိ၊ ခြောက်ကြိမ်-ငါးကြိမ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဖဝနာနိ၊ဖောတို့သည်။ပဝတ္တာနို့၊ဖြစ်ကုန်ဖို့။ဇုတိထသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ယေသုယျနာတိ၊ယေသုယျနဟူ၍။ဆာဟ၊မိန့်တော်မူဖို့။ ။ဖောစိတ်ဟူသည့်၊ ဝုဒ္ဓါ မှတ်ဆပ်သော ဆာရုံဆရသာကို- ခံစားသည်ဖြစ်၍၊ ထွန်းပတတ်သောကြောင့်၊ဖောမည်ဖို့။ဟုမှတ်။ ။ဆာရမ္မဏ ရသာနုဘဝန ဝသေန-ဖဝတိနိဒ္ဒေသတိတိဖဝနံ။ ။ဆာရမ္မဏရသာနု ဘဝနဝသေန၊ ဆာရုံ၏ ဆရသာကိုခံစားသည်ဖို့ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ဖဝတိနိဒ္ဒေတိ၊ ထွန်းတောက်ပတတ်ဖို့။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဖဝနံ၊ဖောမည်ဖို့။

ဇဝနာနာနုဗန္ဓာနိဒ္ဒေဘာဒါသမ္မာဏာပါကာနိဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ တဒါရုံနှစ်ကြိမ်-ကျဟန်ကိုဖြစ်တော်မူ၏၊ ထိုတဒါရုံသည်၊ ဆားကြီးသောကာမဇောကာမသတ္တဝါ-ကာမဆာရုံ-လည်းဖြစ်၏၊ ဝိဘူတာရုံ-ဆတိမဟန္တာရုံလည်းဖြစ်၏၊ ဤဆဂံါနှစ်ပါးညီမျှသော ဇဝါ-ကုန်ခြင်းဟူသော လောကုတ္တရာဇော-ရူပဇရူပနှုတ်ခြုံလိုက်ခြင်း-တဒါရုံမကျကုန်၊ ထိုကြောင့်၊ ယထာရဟံပါဠိကို-ဂုဏ်ဆန္ဒဂုဒ္ဓါမဇောဇရံဖြတ်သိန်းတော်မူ၏၊ ယထာရဟံ၊ဆာရုံ,ဇော,သတ္တဝါဆားဇလျော်ဝွာ-ဟူ၍-ဝဇသဆဆန္ဒက်ကို-ငိုကာကျော်ခြင်းမရှိ၊ ၊တဒါရုံဟူသည်၊ ဇောဆို ဆင်ခြေ လိုက်၍၊ ဇောဏ် ဆာရုံကို- ယူတတ်သောကြောင့်၊တဒါရုံမည်၏၊ ၊တသဇဝနသဆာဒရမ္မဏာမာရမ္မဏာမေတသာတိဆဒါရမ္မဏံ၊ ၊ဘသ၊ ထိုဒိဋ်ဗိတ်ဆား တသဇဝနသ၊ ထိုဇောဏ်၊ဆာရမ္မဏံ၊ ဆာရုံဟုဆိုဆပ်သော၊ဆာရမ္မဏံ၊ ဆာရုံသည်၊ဆတ္ထိ၊ ရှိ၏၊ ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ တဒါရမ္မဏံ၊ တဒါရုံမည်၏၊ ၊ဘဒါရမ္မဏာမာရမ္မဏာ-ဟူ၍- ဆိုလိုလျက် ဖြစ်ဟူသဇော ဟူသော ပြယုဂ်ကဲ့သို့၊ ဆလယ်ပုဒ်ကျေသည်ဖြစ်ဆဝွယ်းဆား၌ဖြင့်၊ဘဒါရမ္မဏာဟူဆိုဆပ်သတည်း။

ဤနေရာ၌၊တဒါရုံသည်ဖြစ်ဇောနောက်သို့လိုက်သော ဆခြင်းဆရာဆဖြစ်ဇဝနာနုဗန္ဓာနို-ပါဠိဆရ-ဆဓိပ္ပါယ်ကို၊ဥပမာဆား၌ဖြင့်သိအပ်၏၊ထိဟန်ကား၊ လွှသဇော်ဘသည်၊ ဖြစ်ကျော်၌ဝယ်၊ ငြိတွယ်ခြင်းမရှိ၊ ဆန်ဘက်လတ်တိသော်၊လွှသဇော်ဘဇဆောက်သို့ ကျရောက်လာသော၊ဖြစ်ရဆယဉ်သည်၊ သဇော်ဘလွှဏ်းနောက်မှ ဗိုးဇဉ်းကာလမျှ-လိုက်ပြီးမှလျှင်၊ဆယဉ်ထွေထွေစိုးဖြန်းလေသကဲ့သို့၊ ထိုဆတျဖွေးဉီးဖွဘဉ်ဖြစ်ရ၊ ခန္ဓာသဘာဝဖြစ်သော- ဥပပတ္တိဘဝ၏ မဖြတ်ဖြစ်ခြင်းဆကြောင်းဖြစ်သော ဘဝင်ဟုဆိုဆပ်သော တဆဲဝါးချက်တဆဲခြောက်ချက်-ဝိပါက်-ဝိညာဉ်ဆဇဉ်သည်၊ ဝိထိစိတ်ဖော-သဇော်ဘလွှကြွေး။ ဆန်ဘက်ဖြူး လတ်သည်ရှိသော်၊ ဘဝင်ဆစဉ်၊ ဆယဉ်ဖြတ်ဇလသဖြင့်၊ဝိထိစိတ်ဖော-သဇော်ဘလွှဆောက်သို့ရောက်သကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ဝိထိစိတ်ဖောဆာရုံကို နှစ်ကြိမ်နောက်ထပ်-ဝိထိစိတ်ဖော-သဇော်ဘလွှနောက်သို့၊ ဗိုးဇဉ်းကာလသမျှ-လိုက်ပြီးမှလျှင်၊ ဘဝင်ဆစဉ်တည်းဟူသော ဆယဉ်သို့လျော်ကုလေတော့သည်-ဟု-ဥပမာဥပမေယျနှစ်ရပ်၊ ဂဟေဝပ်၍၊ မှတ်ယူဆပ်ရာ၏။ ။ဤသည်ကားဆဌကထာ-ဋီကာဆထွက်တည်း။ ၊ ဤသည်လျှင်- ဆတိမဟန္တာရုံ၌-ဝိထိစိတ်ကုဟန်ဆဒိပ္ပါယ်ဆဖြာ၊ သဓိပ္ပတည်း။

(၂၉၆) ဗိထိဗိတ္တာပဝတ္တိကွာမကိုဖြေခြင်း။

၌ဗိထိဗိတ်ဖြစ်စဉ်၌၊သင်သည်။ဆတိတဘွင်၏ဆခြားမဲ့။ ဘဝဂ်စလန်-ဘဝဂ်ပဇ္ဈဒဖြစ်လော့၊ဘဝင်တို့၏ဆခြားမဲ့၌- ဆာဝဇ္ဇနီးစသည်ဖြစ်၊လော့၊ ၌သို့စသည်ဖြင့်- တိုက်တွန်းတတ်သော- တရုတယောက်သော ကာရကပုဂ္ဂိုလ်မရှိသော်လည်း။ဗိဒနိယာမ-ဥတုနိယာမ-ကမ္မနိယာမ- ဓမ္မနိယာမ-စိတ္တာနိယာမ-ဟူ၍-နိယာမဘရားငါးပါးတို့တွင်၊ စိတ္တာနိယာမ၏ ဆစွမ်းဆောဖြင့်၊ ဆတိတဘဝင်-ဘဝဂ်စလန-ဘဝဂ်ပဇ္ဈဒ-ပဋိသန္ဓါရဝဇ္ဇနီးစသည်-ဆစဉ်ဖြစ်ရကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ဆဌသာလိနီ ဆဌကထာတို့၌၊ အုမတ္တိဳင်္ဘာနေပဋ္ဌပိဒံနိယာမံဂဏ္ဍိဳသုဆာစရိယာ၊ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။အုမတ္တိဳင်္ဘာနေ၊ ၌နေရာ၌၊ပဋ္ဌပိဒံငါးပါးဆပြားရှိသော၊ နိယာမံ၊မြဲသောနိယာမတရားကို၊ ဆာစရိယာ၊ပညာဆမော်၊ ဆရာတော်ကြီးတို့သည်။ ဂဏ္ဍိဳသု၊ယူတော်မူကြကုန်၏။ ။ထိုငါးပါးသော နိယာမဘရားတို့တွင်၊ကုလားပဲပင်၏မြောက်သို့-ဆည်းနွဲ့ထွက်ခြင်း။နေကြာပန်း၏-နေရှိရာသို့လှည့်သည်ဆဖြစ်၊ အုန်းသီး၏ဆထက်၌၊ဆပေါက်ပါသည်ဆဖြစ်စသည်တို့သည်-ဗိဒနိယာမတရားမည်၏။ထိုထိုကာလ၊ ဆခါသမယဝယ်၊ သစ်ပင်တို့၏-ဆသီးဆပွင့်ကို ဆောင်ခြင်း၊မိုးစွေပန်းတို့၏။မိုးယံးဥတုဥ ပေါက်ရောက်ခြင်းတို့သည်၊ ဥတုနိယာမမည်၏ တိတိတ်ကံသည် တိတိတ်,နွိတ်,ဆတိတ်ဆကျိုး။ နွိတ်ကံသည်-နွိတ်, ဆတိတ်- ဆကျိုးကိုပေးခြင်းစသည်တို့သည်၊ ကမ္မနိယာမတရားမည်၏။ဘုရားလောင်းတို့၏ဘွားသောဆခါ၌၊ ပြေလွှတ်ခြင်းစသည်တို့သည်၊ ဓမ္မနိယာမမည်၏။ဆာဂုံနှင့်ပသာဒထိုက်သည်ရှိသော်၊ ဆာဝဇ္ဇနီးစသော စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ စိတ္တာနိယာမ တရားမည်၏၊ ။ဆဌသာလိနီဆဌကထာဆထွက်တည်း။

ဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ဥတု,ဗိဒ၊ကံ,ဓမ္မ။စိတ္တ-နိယာမာ။
(၂) နိယာမတရား၊ပေါင်းငါးပါး။မှတ်သား၊သောတုဇာ၊

အုမတ္တိဳင်္ဘာနေ ဆပ္ပါယပဓံနာမဂဏ္ဍိဳသု ဆာစရိယာ။ ။အုမတ္တိဳင်္ဘာနေ၊ ၌စိတ္တာနိယာမဆရာ၌။ဆပ္ပါယပဓံနာမ၊သရက်သီးဥပမာမည်သည်ကို။ဆာစရိယာ၊ကျမ်းတတ်ဆကျော်၊ ဆရာတော်တို့သည်။ ဂဏ္ဍိဳသု၊ ယူကြကုန်၏။ ။၌ဆဌကထာ။ ဝိန့်မှာတော်မူသည်နှင့်ဆည်။ သရက်သီး ဥပမာ

ကာ၊ အထီးထီးသောသရက်ပင်အနီ၊ ဦး၊ တဦးသောယောကျာ်းသည်၊ အိပ်၍နေသတတ်၊ ထိုဧခါ၊ သရက်ထီးသည်၊ အိပ်သောယောကျာ်းအား ဆိုသည်။ နားဆရင်း၌-ကြွေကျလတ်သော်၊ ထိုကြွေကုသောဆေးဝါးဖြင့်နှိုးလတ်၌၊ မျက်စိကိုဘွင့်၍ကြည့်လေလျှင်၊ သရက်ထီးကိုမြင်၍၊ ထိုသရက်ထီးကို- ကိုင်ယူနယ်နင်း-မှသည်သည်ကဲ့သို့၍၊ ကိုက်ခဲကိုက်ခဲ ငေးငိုးလျှင်၊ ခွဲခမ်းသလိပ်နှင့်ထက်ဝေး၊ ထွေးလုံးခါမျှ၍၊ ထိုသရက်ပင်ဆနီးဦး အိပ်မြဲအိပ်ဖြစ်နသတတ်၊ ။ ၍ဤပမာဏကား၊ ရပ်ဦး၊ ယောကျာ်းဖွဲ့အိပ်သော ဧခါကဲ့သို့၊ ဘဝင်စိတ်ဇြစ်သောဆခါကိုဟုတ်ဆင်တည်း။ သရက်ထီးကြွေရှိ-ဖြစ်ကုသကဲ့သို့၊ ရူပါဂုံနှင့်-စက္ခုဟသာဒ ထိုဒိုက်သောဆခါကို ဟုတ်ဆင်တည်း။ သရက်ထီးကြွေကုသော ဆသံဖြင့်နှိုးသောဧခါကဲ့သို့၊ ဧစာဝဇ္ဇန်းဇြစ်သောဧခါကိုဟုတ်ဧပါ၏၊ မျက်စိကိုဘွင့်၍ကြည့်သောဧခါကဲ့သို့၊ ကျွဲ့ပိညာဉ်ဇြစ်သောဧခါကို ဟုတ်ဆပါ၏၊ သရက်ထီးကို-ကိုင်ယူသောဧခါကဲ့သို့၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဇြစ်သောဆခါကို ဟုတ်ဆပါ၏၊ ဆုတ်နယ်သောဧခါကဲ့သို့၊ သန္တီရဏဇြစ်သောဧခါကို ဟုတ်ယူဆပါ၏၊ နပ်းသောဆခါကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓာဉ်ဇြစ်သောဆခါကိုဟုတ်ဆင်တည်း။ ကိုက်ခဲကိုက်ခဲငေးသောဆခါကဲ့သို့ ဇောဉ်ဇြစ်သောဧခါကို ဟုတ်ဧပါ၏၊ မျှိသောဆခါကဲ့သို့၊ တဒါရုံဉ်ဇြစ်သောဆခါကို ဟုတ်ဆပါ၏၊ တဘန်းသောဆခါကဲ့သို့၊ ဘဝင်ကျွတ်သောဆခါကို ဟုတ်ဆင်တည်း။ ၊ ၍ဤသို့-ဥပမာ ဥပမေယျနှစ်ရပ်ကို၊ ဧပါ်ဟပ်၍ ဟုတ်ယူဧပ်၏၊ ။ ထိုဟုတပါး ပဉ္စကဒ္ဓဝိပါး၊ ကြွေဉ်ယနာရူးဥပမာ၊ ထံခါး၊ ဧဝင့်ဥပမာ-ဧသည်တို့ကိုကား ဂဟဏိကာ-ကျမ်းလေးမှဧကြောင့်၊ မဧရေး ပြီလိုက်သည်၊ ။ ၍လျှင်၊ ပဝတ္ထိကွာမ တည်း။ ။ ဆတိမဟာန္တရာဂုံဝိထိဒွိ-ဆဒိပ္ပါဂါတည်း။

---

(၂၉၇) မဟန္တရာဂုံဝိဆိကျမ်းနှင့်ကိုပြခြင်း။

ယာဝ-တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါပနဧပုဒ်ဟာန္တရာဘိဘကမဟာပါတဂတ်ဧရာရမ္မတံမဟန္တံနာမ တတ္ထဇာဝနဝသာနေန- ဘဝင်္ဂပါတောဝဟောတိ။ နတ္ထိဘဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါ ။သင်္ဂဟ ဧဝဋ္ဌကထာ။ ။ နှ၊ ဧကိုတပါးကို- ဆိုဒိုးအံ့၊ ယာဝတဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါ၊ တဒါဂုံဖြစ်သည့်ဘိုင်ဧဟောင်း။ ဧပုဒ်ဟာန္တရာတိတကံ မဧသာကသည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်း ရှိသော။ ဧရာပါတဂတံ၊ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ဧရာရမ္မဏံ၊ အာဂုံသည်မဟန္တံနာမမဟန္တာဂုံမည်အံ့၊ တတ္ထ၊ ထိုမဟန္တာဂုံ၌၊ ဇဝနာဝသာနေန၊ ဇောဧဆုံး၌၊ ဘဝင်္ဂပါထောဝ။ ဘဝင်ကျ

သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ တဒါရမ္မဏကုပ္ပါဒေါ၊ တဒါရုံဖြစ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊မရှိ၊ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ မဟန္တာရုံ နှစ်ဝိထိကျဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ဆတိတဘဝင် ၂-ချက်၎င်း၊ ၃-ချက်၎င်း၊တို့လွန်၍၊ ဆာရုံထင်ခြင်းဆိုရောက်သော၊ဖောဋဆဆုံးဖြို ဘဝင်ကျသောကြောင့်။ ဆတိမဟန္တာရုံကဲ့သို့၊ ဝိထိစိတ်မမျှားလွန်း၊ မနည်းလွန်းရကား- မဟန္တာရုံမည်၏။ ဤနှစ်ဝိထိတို့ဝယ်။ ပထမဝိထိဖြို-ရှုပါရုံသည် ဖောနောင် စိတ္တက္ခဏာ တကြိမ်ခန့်သာဆသက်ကြောင်းရှိရကား၊တဒါရုံမကျနိုင်။တဒါရုံတို့မည်သည်၊ နှစ်ကြိမ်ဆောက်ဆယုတ်။နှစ်ကြိမ်ထက်ဆထွန်မရှိကောင်း၊ဤကဲ့သို့-စိတ္တက္ခဏာတချက်၊ ဆသက်ကြောင်းရှိသော- ရှုပါရုံသည်၊ ချုပ်လေပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ တဒါရုံ-မဖြစ်သော်၊ချုပ်လေပြီးသော ဆတိတ်ဆာရုံဖြစ်၊ တဒါရုံဖြစ်ကောင်းသည်-မဟုတ်လော့၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဆတိတ်ဖြစ်၊ တဒါရုံ မချုလေသနည်းဟူမူ။ ၊တရုသောဝိထိဖြစ်၊တရုသော တဒါရုံကား ပစ္စုပ္ပန်၊ တရုသော တဒါရုံကား- ဆဟိတ်-ဟူ၍ ဆာရုံပြား၍၊ နှစ်ပါးမဖြစ်ကောင်းသောကြောင့်။ ဆတိတ်ဆာရုံဖြစ်တဒါရုံမကျနိုင်၊ထိုသို့နှစ်ရုဖြောက်-ဒုတိယတဒါရုံလည်း မကျနိုင်သောကြောင့်။ပထမတဒါရုံလည်းမကျနိုင်ပြီ၊ထိုကြောင့်၊ဆဘိဝမ္ဘာဝတေ၊ရဒိုကာဒ္ဒ၊ ။နဟ်ဒ္ဒိသုတဒါလမ္ဗဏော သုကေပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ ကေဆတိတာရမ္မဏံ ဟောတိ၊တသ္မာဒုဘိယသ္သ ဆနုပ္ပတ္တိယာ ပဌမဇ္ဈာနုပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဒ္ဒိသု၊နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။ တဒါလမ္ဗဏော သု၊ တဒါရုံတို့တွင်၊ ကေါ၊ တရုသောတဒါရုံသည်။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရှိသည်။ ကေါ၊တရုသောတဒါရုံသည်၊ဆတိတာရမ္မဏံ၊ ဆတိတ်ဆာရုံရှိသည်။ ဟိယသ္မာ၊ဆကြောင့်ကြောင့်၊နဟောတိ၊မဖြစ်။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ ဒုတိယသ္သ၊ ဒုတိယတဒါရုံ၏၊ဆနုပ္ပတ္တိယာ၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမဇ္ဈာ၊ ပဌမတဒါရုံ သည်လည်း။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊မဖြစ်၊

မဏ္ဍိမနိကာယ်ဆဋ္ဌကထာ၌ကား-တဒါရုံတကြိမ်ဖြစ်ခြင်းကို-ဒ္ဒိန့်တော်မူသောကြောင့်။ ပစ္စုပ္ပန် ဆာရုံတွင်။ တဒါရုံတကြိမ်ကျသင့်၏ ဟူကြားအံ့။ မကျသင့်၊ဝိထိစိတ် ဇရတွက်ရာဝယ်၊ နှစ်ကြိမ်သာသျှင်-တဒါရုံ ဝါရလာသောကြောင့်၊ မဏ္ဍိမနိကာယ် ဆရာတို့၏ဝါဒသည်၊ ဆဘိဝမ္ဘောပါဘင်းဆဋ္ဌကာသရာတို့နှင့်မညီညွတ်ရကား။ပယ်ရှားဆပ်၏၊ ။ရှင်ဆနုရုဒ္ဓါဘိရင်သော-ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်းဌီလည်း၊သကိ- ဒွေဝါတဒါလမ္ဗံ၊ သကိ ဆာဝဇ္ဇနာဒယော၊ ။ဟုဆိုခြင်းသည်လည်း။ မဏ္ဍိမနိကာယ် ဆောင်ဆရာတို့၏ ဝါဒ

ကိုသဘြာထော်မှာအံ့ဟူ၍၊ ငိုကာဇကျော်ဒွိန့်တော်မူ၏၊ ။မှသငိုကာဆနှင့်ကာဆရာကိုသည်ကား၊ တဒါရုံတကြွလ်ကျဇောင်းအံ့ဟူ၍ ပြဆပ်သောဆဌကထာဒွီ၊သကိ်-သဒ္ဓါသည်၊ စကားဇပြုဖြစ်ဖိပ့်ဇသောငှါ၊ ဝပနသိလိဌအံ့ဆစွပ်းဆေားဖြင့်၊ဒိန့်တော်မူရကား၊ တဒါရုံတကြွလ်မကျဇောင်း၊ နှစ်ကြွလ်သာသလျင်ဖြစ်အံ့- ဟူ၍ ဒိန့်တော်မူအံ့၊ ။ဤလျင်၊ မဟာကွာရုံဒွီ၊ ဆင်းပွါသထည်း၊

---

(၂၉၈) ပဒိဏ္ဍာရုံဝိထိကိုပြခြင်း။

ယာဝဖဝနုပ္ပါဒါဒိ ဆပွေဟာဒွန္တာတိတက မာပါတမာဂတံ ၊ဆာရမ္ဘကံ ပဒိဏ္ဍံနာမ၊ တဏ္ဍဖဝနိဒွိ ဆနုပွဒ်ိတွာ ဒွိတိကဏ္ဍဏ္ဍုံဝေဒ်ဒွနုမေဝ ၊ဝဏ္ဍတိ၊ တဇတောပရံဘဝဂ်ပါထောဝဟောတိ၊ ။သဂ်ဟဆဌကထာ၊ ။ယာဝဖဝနုပ္ပါဒါဒိ၊ ဖောဍြစ်သည် တိုင်ဆောင်လည်း။ ဆပွေဟာဒွန္တသတိတက်၊ မသေဂ်သည်ဖြစ်၍ထွန်ခြင်းရှိသော၊ ဆာရမ္ဘကံ၊ ဆာရုံသည်၊ ပဒိဏ္ဍံနာမ၊ ပဒိဏ္ဍားရုံမည်အံ့၊ဘဏ္ဍ၊ ထိုပဒိဏ္ဍာရုံဒိထိဒွိ၊ ဖဝနိဒွိ ဖောသည်လည်း၊ ဆနုပွဒ်ဖြဘွာ၊မဍြစ်မှ၍ ဒွိတိကဏ္ဍဏ္ဍုံ၊ နှစ်ကြွလ်,သုံးကြွလ်၊ ဝေဒ်ဒွနုမေဝ၊ ဝုဒ္ဓေါသည်သာလျင်၊ပဝတ္တတိ ဍြစ်အံ့၊ ဘဇောဘပရံ၊ထိုဝုဒ္ဓေါဍြစ်သည်မှုနောက်ဒွိ၊ ဘဝဂ်ပါထောဝ၊ ဘဝင်ကသည်သာလျင်။ ဟောတိ ဍြစ်အံ့။ ။ဤဆဌကထာပါဠိဖြင့်၊ပဒိဏ္ဍာရုံခြောက် ဝိထိ.ကျဟန်ကို ပြဘတ်မူအံ့၊ ။ဤဝိထိဒွိ၊ ဆတိတဘဝင် ၄-ချက်ကဝဒွိ၊ ကုံးချက်ဆထိ၊တိ,ထွန်ဘံ၍၊ ဖောဍုန်စ်ချခြင်းဌါ မဒလောက်သောကြောင့်၊ ဝုဒ္ဓေါ နှစ်ကြွလ်ဝတွင်သာ၊ ဝိထိဝိတ် ဍြစ်ရကား၊နည်း၊သောဝိထိဝိတ်ဟုဘသောကြောင့်၊ပဒိဏ္ဍာရုံမည်အံ့ဟုဆို၏၊

ဒွိတိကဏ္ဍဏ္ဍုံဝေဒ်ဒွနုမေဝ ပဝတ္တတိ၊ ။ဟူသော ပါဠိဇရကား၊ ဤပဒိဏ္ဍာရုံဝိထိဒွိ၊ဝုဒ္ဓေါတကြွလ်သာမျပါမူ၊ဝုဒ္ဓေါနှင့်ဝိဘွာကွဇောခြောက်ချက်-ဆသက်ကြွင်းဟိဘသလ်လည်း၊ ဂျပါရုံဝသော ဆာရုံသည်၊ ဆထွန်ဆေားနည်းခြင်းကြောင့်၊ ဖောမဍြစ်နိုင်၊ ဖောဆရာဌာနကိုယူ၍၊ ဝုဒ္ဓေါနှစ်ကြွလ်၊ သုံးကြွလ်ဍြစ်ရသည်ဟုဆို၏၊ ဖောဍုန်စ်ကြွလ် ဖောခွင့်မဟိဘသောကြောင့်၊ ဖောမဖောသောဝိထိဒွိ၊ဝုဒ္ဓေါတကြွလ်တည်း၊သာမဍြစ်မှ၍၊ နှစ်ကြွလ်-သုံးကြွလ်ဍြစ်ရသည်ကား။ ဝုဒ္ဓေါဏိ သဘောဘည်း၊ ထိုကြောင့် ဆဌသာလိန် ဆဌကထာဒွိ၊ ။ဒဝါဌဌန ဝသေနဌတွာ ကေဝါဒဒွဝ၊ ဗိဘြာနုပဝတ္တာနိ၊ တတောဆာဒသဝနံသဟ်ပဟ်ဟာ ဖဝနဌာနဌတွာ ပုနဘဝဂ်် ဩတရတိ၊ ။ဟုပိန့်

တော်မူ၏၊ ။ဝေါဋ္ဌပ္ပနဝေသနဂုဒ္ဒါ၏ဆစ်ဝိုးဆေားဖြင့်၊ဌတွာ၊တန့်ရပ်၍။ ဂကံဝါ၊တကြိမ်ဂင်း။ ဇွဝါ၊နှစ်ကြိမ်ဂင်း။ စိတ္တာနိ၊စိတ်တို့သည်၊ ပဝတ္တာန်၊ ဖြစ်ကုန်၏။တဇောဂါထိပဌမဂုဒ္ဒါ၌။ဆာသေဝနံ၊ ဆာသေဝနပစ္စည်းကဲ့သို့ သောဆန္ဒရပစ္စည်းကို။လာဘ်တွာ၊ရ၍။ဇဝနဌာန၊ ပထမဇော၏ဆရာဌာနဌိ၊ဌတွာ၊တည်၍၊ပုန၊တဘန်။ဘဝင်္ဂံ၊ဘဝင်ဆွဲ၊သြတရတိ၊သက်ဝင်၏။ ။ (ဆန္ဒဓိကာနှင့်ဆည်း-ပေးဆပ်သောအံ့ဆဲတည်း)။

ဤဆဋ္ဌကထာ၌။ကဲဝါ-ဟူသောပါဠိသည်၊ ပါဠိနည်းဌိဝစနသိလိဋ္ဌ-စကားဧပြုပြုစ်ခါမျှ- ဆိုဆပ်သော စကားတည်း။ ဇွဝါ ဟူသော ပါဠိဌိ-ဝါသန္ဓါဖြင့်။ ဂုဒ္ဒါသုံးကြိမ်ကျခြင်းကို- ဆည်းဆပ်၏ဟု- ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့-ဆိုတော်မူ၏။ထိုကြောင့်၊ဗွိတိကွတ္တုံဝေါဋ္ဌပ္ပနမေဝ။ ။ဟုသင်္ကြိဟ်ဋ္ဌိမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆာသေဝနံလာဘ်တွာ- ပါဠိဇရကိုလည်း၊ ဆာဒသေဝနပစ္စည်းနှင့်တူသော ဆန္ဒရပစ္စည်းကိုယူဆပ်၏ဟူ၍-ဆရာဓိကာဌိ။ ။ဆာသေဝနံလာဘိတွာတိစ ဆာသေဝနံဝိယ ဆာသေဝနဿိဝုဿမာနေ နကောစိဝိဂရောဓော။ ။ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဆာသေဝနံလာဘိတွာတိစ၊ဟူသည်လည်း။ ဆာသေဝနံဝိယ၊ဆာသေဝနကဲ့သို့သော၊ဆာသေဝနဿိ၊ဆာသေဝနနှင့်တူသောဆန္ဒရဟူ၍၊ဝုဿမာနေ၊ဆိုသည်ရှိသော်၊ကောစိဝိဂရောဓော၊ တစုံတရာဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။နှ၊မရှိ။ ။ဒုတိယဂုဒ္ဒါသည်၊ ပဌမဂုဒ္ဒါ၌-ဆန္ဒရပစ္စည်းယူ၏ဟူလို။ ။ထိုကြောင့်ရကား၊ ဖောဝါရကုနိုင်သော- ဆတိမဟန္တာရုံမဟန္တာရုံဝိထိတို့ဌိ၊ဖောဖြစ်၏နေရာဌာနကိုမရ၊သောကြောင့်၊ဂုဒ္ဒါတကြိမ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ ဖောဝါရမကုနိုင်သော-ဤပရိတ္တာရုံဝိထိတို့ဌိ၊ဖောဖြစ်ရာဌာနကိုရသောကြောင့်၊ ဂုဒ္ဒါနှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ဖြစ်၏ဟု-ပိုင်းခြား၍-မှတ်ဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်ဆဋ္ဌကထာကြီးဆရတည်း။

မူလဋီကာဆရာ-ဂ္ဂင်အာနန္ဒာသည်ကား၊ဂုဒ္ဒါနှစ်ကြိမ်,သုံးကြိမ်ကျ၏ဟုဆိုသော-အဋ္ဌကထာစကားကိုနှစ်သက်တော်မမူ။ အာသေဝနံလာဘိတွာဟူသော ဆဋ္ဌကဿ ပါဠိဆရ၊ ဆာသေဝနပစ္စည်း တပ်သည်ကို ဖြဿ်၏ဟုမှတ်ထင်ရှာ၍၊ဟာသိတုပ္ပါဒ်တရုသာလျှင်။မဂ်မထိုက်သော ဆဟိတ်စိတ်ဒို့-ဆာသေဝနပစ္စည်းဘပ်သည်ဟု- ပဋ္ဌာန်းဆနှသောမပစ္စနိက်တွင်၊ ဆာသေဝနပစ္စယာနမဂ္ဂဇေကံ- နမဂ္ဂပစ္စယာ ဆာသေဝနေကံ-ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ဂုဒ္ဒါကို- ဆာသေဝန- ပစ္စည်းတပ်၏ဟု ဟောတော်မမူ။ ဂုဒ္ဒါသည်- ဆာသေဝနပစ္စည်းတပ်ခဲ့ငြားအံ့။ ကုသိုလ် ဆကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၏။ ဆဗျာကတမဖြစ်ရာဟူ၍၊ဆဖြစ်ဒေါသတို့ကို- ဆဋ္ဌကထာဆား-ပြုပြီး၍၊ဇောတ

သုဘိသု မောဃပါဋိဟာရိသု ဒုတိယောဥပဓိကိဿတွေ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ။ဟူ
၍ဖြစ်၏။ ။တိသုသုံးပါးကုန်သော၊ ဒေဘသု-မောဃပါဋိဟာရိသု၊ ထိုးမောဃ
ပါဋိဟာရိကို၌ကား၊ ဒုတိယောဒုန်စသဖြောက်သောပဒိုက္ခာရုံမောဃပါဋိဟာရိကို၊ ဥပဓိ
ရိကိဿတွေ၊ရုံးပယ်းဆင့်ခြင်း၌ ဂဟေတဗ္ဗောဃုဆယ်၏။

ရုံးစပယ်းဟုန်ကား၊ ဆောဝဇ္ဇုနော ကုသလာနံခန္ဓာနံ ဆကုသလာနံ ခန္ဓာနံ ဆ
နန္တရပစ္စယုပ္ပန္နေသေ-ဟူ၍-ဆောဝဇ္ဇုန်းဟုဆိုဆယ်သော ဝုဒ္ဓဘသည်း၊ကု
သိုလ် ဆကုသိုလ်ဒေဘတို့ဆော၊ လနန္တရပန္နည်း တဝ်သည်ကို ဟောထေဝ်
မှုသောကြောင့်၊ဝုဒ္ဓဘဉစ်က-ဒေဘမကုဒေသင်ထိ-ဟူ၍ မဂ္ဂိရာ၊ထိုကြောင့်၊
နှုန်းသောဆဟုန်ဂိုးသော-မဿဘကာလကဲ့သို့။ဒေဘခြောက်ကြဲပ်ကျ၍၊ဝုဒ္ဓဘ
တကြဲပ်မှ ချဆယ်အံ့ဟု၊ပရိတ္တာရုံဝိထိဒွိ-ဖြဲတဝ်မှုအံ့၊သိုသို့မှလဒိကာဆရာ
ဖြဆယ်သည်ဆဘိုင်း။ ဒေဘခြောက်ကြဲပ်မှုဒြင့်၊ ပရိတ္တာရုံဝိထိကို၊ ပုတ်ယူခဲ့
သော်၊ကာမဒေဘသည်-ယထာဝိထိဒွိခြောက်၊ဒုတိယဝိထိဒွိ-ဝါးကြဲပ်သည်
သင့်သေး၏၊တတိယာဝဇ္ဇနဝိထိတို့ဒွိကား၊လေးကြဲပ်ခု-ကြဲပ်၊
၂-ကြဲပ်ကာမဒေဘာကုရခြင်းသည်ကား၊မသင့်ကုန်၊ထိုကြောင့်ရကား၊မှုလ
ဒိကာဆရာ-ဉာဏဆာန်းသည်ပင်လျှင်၊ပဒိဿိဝဒ်၊ ဟုန်မရသောကြောင့်၊ဆ
ယဉ္စဆဒ္ဓကထာယံဆနာဂတဘွာ-သုဒ္ဓါဝိစာရေတဗ္ဗော၊ ။ဟုပဒိန်းဒွာတော်
မှုသဲအံ့၊ ။ဆယဉ္စ၊ဤဂါဆရာပြဆဒ်သောပရိတ္တာရုံဆဆုံးဆဖြတ်ကိုလည်း၊
ဆဒ္ဓကဆာယံ၊ ဆဒ္ဓကထာကြိုးဒွိ၊ ဆနာဂတဘွာ၊ မလာဂို့ သောကြောင့်၊
သုဒ္ဓါ၊ကောင်းစွာ၊ဝိစာရေတဗ္ဗော ဝိုင်ဒ်ဆဒ်အံ့၊

ဤသို့ဆဒ္ဓကထာ၊ ဒိကာ-စကားရဒ်ဒွိ၊ ဆနဒိကာ ဆရာတော်-ဆုံးဖြတ်
ဘော်မှုသည်ဒွာကား၊ တိဟိတ်ဝိပါက်စိတ်တို့ကို- ဆနန္တရပစ္စယည်း ဆဖြစ်
ဖြင့် ဟောတော်မှုဆဒ်လျှက်၊ ရဟန္တာတို့၏- ရတိုက်စွတင်သောဆဒါထို
တိဟိတ် ဝိပါက် စိတ်တို့သည်၊ ဆဘယ်စိတ်ဆား- ဆနန္တရပစ္စယည်း တဝ်
တော့အုံးနည်း၊ ထိုတိဟိတ်ဝိပါက်ကဲ့သို့ပင်- ဝုဒ္ဓဘသည်လည်း၊ ဖောသုနစ်
ကြဲပ်မဒလောက်ခြင်းတည်း ဟူသော-ဆကြောင်းကျိုသည်ဖြ၊ ဆဖြစ်ကြောင့်၊
ဆနန္တရပစ္စယည်းမတဝ်နိုင်၊ ထိုကြောင့်ပရိတ္တာရုံဒွိ၊ ဝုဒ္ဓဘကို-နှစ်ကြဲပ်ချဆဝ်
အံ့ဟု-ဆဒ္ဓကထာဆရာမြတ်ဂကားသည်-သင့်မြတ်ဖ၏။ ။ဤလျှင် ပရိတ္တာ
ရုံဝိထိဒွိ-ဆဓိပ္ပါယ်တည်း၊

(၂၉၉) ဆတိပရိတ္တာဂျံဝိထိကိုပြခြင်း။

ယဒေဝ ဝေါဠဇုနုပ္ပါဒါ စ ပန အပွဲဟာန္တာ တိတကမာဟိတမာဂတံနိ ရောဓသန္ဓမာရဗ္ဓတံ-ဆတိပရိတ္တံနာမ။တတ္ထ ဘဝင်္ဂစလနမေဝဟောတိ၊ နတ္ထိဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေါ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ၊ ။ပန၊ဆာဠ္ဟိတပါဠိကို ဆိုဦးအုံ။ ယဒေ-ဝေါဠဇုနုပ္ပါဒါဒိ၊ဝုဒ္ဓေါဖြစ်သည်တိုင်ဆောင်လည်း။အပွဟောန္တာတိ တကံ၊မလောက်သည်ဖြစ်၍လွန်ခြင်းရှိသော၊ ဆာပါတံ၊ထင်ခြင်းသို့၊ ဆာဂတံ၊ရောက်သော။နိရောဓသန္ဓိ နည်းသောချုပ်ခြင်းရှိသော။ဆာရဗ္ဓတံ၊အာရုံသည်၊အတိပရိတ္တံနာမ။ဆဘ်ပရိတ္တာဂျံမည်၏။တတ္ထ၊ထိုအဘိပရိတ္တာဂျံ၌။ ဘဝင်္ဂစလနမေဝ၊ဘဝင်္ဂစလနသည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေါ၊ဝိထိစိတ်ဖြစ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။

ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ ဆတိပရိတ္တာဂျံ- ဝိထိကျဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ တိ,ဆယ်ချက်မှ၍။တိ-ဆဲ့တချက်တိုင်ဆောင်သာလျှင်ကျ၍၊ ဝိထိစိတ်တရှိသည်း မဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆထွန်ဆာဂျံ နည်းခကား၊ ဆတိပရိတ္တာဂျံမည်၏။ ဤဆတိပရိတ္တာဂျံဝိထိ၌၊ဝုဒ္ဓေါ ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်ဖြစ်ခွင့် မရှိသောကြောင့်၊ ဘဝင်္ဂုပဒ္ဒဒ မဖြစ်မူ၍၊ ဘဝင်္ဂစလန ချည်းသာလျှင် ဖြစ်ရတော့သည်ဟုဖွဲ့တ်၊ ။ဘဝင်္ဂစလနဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဆပိုင်းဆခြားမရှိ- ဖြစ်ဘိလေသလော့ဟူမူ။ ဆလွန်ဆားဖြင့်၊ ခုနစ်ကြိမ်။ဆယုတ်ဆားဖြင့်၊ နှစ်ကြိမ်သာလျှင်ဖြစ်၏။ နှစ်ကြိမ်ဆောက်ဆယုတ်။ ခုနစ်ကြိမ်ထက် ဆလွန်မဖြစ်ပြီဟုမှတ်။ထို့ကြောင့်။လက်သန်းဆဋ္ဌကထာတို့ဋ္ဌိ။

ဥက္ကဋ္ဌေနသတ္တက္ခတ္တုံ၊ပေဋ္ဌိးမနတူဋ္ဌိက္ခတ္တုံ။
ဘဝင်္ဂစလနံ ဟောတိ၊နတ္ထဉ္ဉိနာဓိကာ တဒေဟာ။ ။

ဟုဖိန့်၏။ ။ဘဝင်္ဂစလန်၊ဘဝင်္ဂစလနစိတ်သည်။ဥက္ကဋ္ဌေန၊ လွန်သောဆာဘို့ဆားဖြင့်၊သတ္တက္ခတ္တုံ၊ခုနစ်ကြိမ်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ပေဋ္ဌိမေန၊ယုတ်သောဆာဘို့ဆားဖြင့်၊ဒွိက္ခတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ တဒေဟာ၊ ထိုနှစ်ကြိမ်ဆောက်-ခုနစ်ကြိမ်ထက်၊ ဉိနာဓိကာ၊ ဆယုတ်-ဆလွန်-တို့သည်။ နဟောန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။ ။ဆတိပရိတ္တာဂျံဝိထိဋ္ဌိ၊ဆဒိပ္ပါယ်တည်း။

---

(၃၀၀) ဝါရေလေးပါးကိုပိုင်းခြား၍ပြခြင်း။

ပဋ္ဌဋ္ဌါန၌ တဒါရဗ္ဓဏ-ဇဝန-ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန- မောစဝါရသင်္ခါတာနံ စတုန္နံ ဝါရာနံယထာက္ကမံဆာရဗ္ဓဏာဒိတာဝိသယပဝတ္တိဒဿနတ္ထာဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ။

ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရဒ္ဓိ၊ တဒ္ဒါရမ္မဏာ- ဖဝနဲ-ဝေါဋ္ဌဗ္ဗိနဲ-မောယဝါရ- သဒ်ါတာနံ၊ ထဒ္ဒါဒုမ္မဏာဝါရ- ဖဝနဲဝါရ- ဝေါဋ္ဌဗ္ဗိနဲဝါရ- မောယဝါရ- ဟုဆိုဏပ်ကုန် သေး၊ ဒတ္ထုန်၊ လေးပါးကုန်သော၊ ဝဲရာနံ၊ ဆကြြဝ်ကို့ဏ်၊ ယထာဘက္ကမံ၊ ဆစ်ဉ် ဆာဉ်ုင်း၊ ဆောရမ္ဘဏာဘုတာ၊ ဏကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိသယပဝတ္တိုး၊ ဝိသ ယပဝတ္ထိကို့၊ ဧတ္ထသာ၊ လေးပါး၊ ဆပြော်း၊ ဆေားဖြင့်၊ ဝေဒိဘဗ္ဗော၊ သိဆော်ဏ်၊ ၊ဤ သဂ်ဟဆဉ်ကထာပါဠိဆရ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရဒ္ဓိဏတိမဟန္တာရုံသည်၊ ထဒ္ဒါရုံဆဆုံးဂို သောကြောင့်၊ တဒ္ဒါရမ္မဏာဘာဝ်ရမည်အံ့ မဟန္တာရုံဝိထိသည်ကား၊ ဖောဆဆုံး ဂိုးသောကြောင့်၊ ဖဝနဝါရမည်အံ့၊ ပေါဂ်္ဂလာရုံဝိထိသည်ကား၊ ဝုဋ္ဌောဆဆုံးဂို သေားကြောင့်၊ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝါရမည်အံ့၊ ဆတိပရိဂ္ဂာရုံဝိထိသည်ကား ဝိထိစိတ်တို့မှ ဆိုတ်သေားကြောင့်၊ မောယဝါရ မည်ဂို၊ မောယသဒ္ဒါသည်၊ ဆချည်းနှီး တည်းဟူသောတုဆ္ဆဏနာဂ်ကိုဟောသဘည်း၊ မောယပုရိသော-ဟူသော ပါဠိကဲ့သို့တည်း၊ ၊ဧဒမ္ဘသဂ်ထီ ဏဌကထာကြိုး၊ ပရမတ္ထဝိနိဿယဆဌက ထာ၊ ဆဉ်ဝမ္မာဝဏာခ-ဒိကာဂို့ဒ်ကား၊ မဟန္တာရုံ-ပရိဂ္ဂာရုံဂို့နှဉ်တကွ၊ ဆတိပရိဂ္ဂာရုံဂို့-ဘဝေသာမောယဝါရာ ဟူ၍၊ မောယ ရသုံးမျိုး၊ ကို ဒ်နှဉ်ဘဝ်မူအံ့ မဟန္တာရုံကား၊ တဒ္ဒါရုံ့ဆိတ်သော မောယဝါရမည်ဂို၊ ပ ရိဂ္ဂာရုံကား၊ ဖောဒ့ဆိတ်သော-မောယဝါရမည်အံ့၊ အတိပရိဂ္ဂာရုံကား၊ အ ချင်းခဝ်သိဝ်းဝိထိဖိဝ်မဂ္ဂိသောမောယဝါရမည်ဂို-ဟူ၍ ဒ့တ်ယူဆဝ်ဂို၊

ဤဝါရလေးပါးကို့တွင် ဆဘိမဟန္တာရုံဝိထိကို လုကို့သည် တရံတခါမှ မမြင်ဘူး၊ သော-ရူပါရုံကို့ကို တပ်မက်၍ကြည့်ရှုရာ၌ရဆဝ်အံ့၊ မဟန္တာရုံဝိထိ ကို့မြင်ဘူးကြဲ့သော်ဘူး၊ သော ရူပါရုံကို့ကိုကြည့်ရှုရာ၌ ရဆဝ်အံ့၊ ပရိဂ္ဂာရုံ ဝိထိကို့-တရံတခုသော ကိုဋ္ဌပြိုလုပ်၍ နေဉဉ်-ငါမြင်သလိုလို ငါကြားသိုက် သလိုလို-ဟုဆိုသော-ဆဒ့တ်တပဲ့ကာလန်၍ရဆင်ဂို၊ ဆတိပရိဂ္ဂာရုံဝိထိကို ဆဒ္ဒိအံ့ ဝဝ်းခါင်းဒ့ မွေးဘွားခါ၊ ဆဒိုက်၊ သုငယ်ကလေးဆား၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရာ ဝဇ္ဇနဝီထိစသော ဝိထိဖိတ်မဂြဝ်မူ၍၊ ထွန်ကုန်၊ ချုပ်ကုန်သော ဆာရုံကို့ဂို- ဆ တိုင်းဆရှည် ပမာဏာသည်- မရှိပြီ၊ ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ၊ ဆောရုံအံ့ ဆားနည်း သောကြောင့်တည်း၊ ၊ဆဒ္ဓသာလိနီ ဆဌကထာဆထွက်၊ ၊ဆဒိဝဝ်း ခါင်းဒ္ဓါ၊ ကိန်းဒဆောင်းသောသတ္တဝါဆား ငက္ခုဝိညာဏဝိထိ ဃာနဝိညာ ဏဝိထိတို့ကို- မရဆော်ကုန်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ ဆကြောင်း လေးပါးကို့ တွင်၊ ဆာသောကာဇလင်း၊ ထွက်သဂ်၊ ဝင်သဂ်-ဘါဓေယျာဓာတ်ကို မရ သောကြောင့်တည်း၊ သောတ ဝိညာဏဝိထိ၊ ဃာ့ဝိညာဏဝိထိ၊ ကာယ ဝိညာဏဝိထိသုံးပါးကို့ကဲ့သာလျှင်၊ ဆကြောင်းတို့နှင့် ဖြဲသို့ရုံသောကြောင့်

ရဆပ်ဖို့ပါဟု၊ ပညာဆမော်- ဆရာတော်တို့ပိန့်ကုန်ဖို့။ ။ဤလျှင်၊ဝါရုလေး ပါးဆဓိပ္ပါယ်တည်း။

---

(၃၀၁) နိဂုံးကထာ-ပါဌ်-အဋ္ဌကိုပြခြင်း။

ဝိထိစိတ္တာနိ သတ္တေဝ၊စိတ္တုပ္ပါဒါ စတုဒ္ဒသ။
စတုပညာသဝိတ္ထာရာ၊ပဋ္ဌာနဿိရေ ယထာရဟံ။ ။
(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ပဋ္ဌာန်းရေ၊ ပဋ္ဌာန်ရဉ်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သင့်သည်ဆားလျော်စွာ။ဝိထိ စိတ္တာနိ၊ဝိထိစိတ်တို့သည်။သတ္တေဝ၊ ဆယ်ခုဆားဖြင့် ခုနစ်ပါးတို့သည်သာ လျှင်။ဟောန်း၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်၊စတုဒ္ဒသ၊ ဆယ်လေးခု ဆားဖြင့် တဆဲ့လေးပါးတို့သည်။ ဟောန်း၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိတ္ထာရာ၊ ဆကျယ်ဆားဖြင့်။စတုပညာသ၊ကာမစိတ်ငါးဆဲ့လေးပါးတို့သည်။ဟောန်း၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ကာမဘုံဖြစ်အံ့၊ပဋ္ဌာန်ရဉ်း-ဆာဝဇ္ဇန်း-ပဋ္ဌဝိညာဉ်-သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-သန္တီရဏ-ဝုဋ္ဌော ဇော-တဒါရုံ၊ဟူ၍ ဆမည်ရုနစ်ပါးသော ဝိထိစိတ်ကိုရ၏၊ရူပဘုံဋ္ဌိ။ တဒါရုံနှုတ်၍၊ ခြောက်ပါးသောဆမည်ကို ရဆပ်၏၊ ဆရူပဘုံဋ္ဌိကား။ ဝုဋ္ဌော-ဇော-ဟူသော ဆမည်နှစ်ပါးကိုရဆပ်၏။ သဗ္ဗိုဟ်ဋ္ဌိကား၊ကာမဘုံကိုရည်၍-ဝိထိစိတ္တာနိ သတ္တေဝ-ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ ဝါရဆကြွယ် ဆားဖြင့်။ ပဋ္ဌာန်ချဝဇ္ဇန်း။ပဋ္ဌဝိညာဉ်-သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-သန္တီရဏ။ဝုဋ္ဌော၊ဇောသုနစ်ကြွယ်။ တဒါရုံနှစ်ကြွယ်။ ပေါင်းတဆဲ့လေးပါးတို့ကို-ရည်၍။ စိတ္တုပ္ပါဒါ စတုဒ္ဒသ၊ ဟူသောပါဌ်ကိုမိန့်ဆပ်၏။ ဆကျယ်ဆားဖြင့်၊ ကာမစိတ်ငါးဆဲ့လေးပါးကို ရည်၍၊ စတုပညာသ ဝိတ္ထာရာ-ဟူသော ပါဌ်မိန့်ဆပ်၏။ ။ပဋ္ဌာန်ရဝိထိ၊ ဆဓိပ္ပါယ်-ပြီးပြီ။

---

(၃၀၂) ရူပါရုံတပါးဌိ။ဝိထိဆများကျ၊ဟာန်ကိုပြခြင်း။

ဝဏ္ဏံ ပထမစိဇ္ဇာနာ၊တိတံ ဒုတိယစေတသာ။
နာမံ တတိယစိတ္တေန၊ဆဋ္ဌံ စတုတ္ထစေတသာ။ ။
(သင်္ဂဟဂါထာ)။

ဝဏ္ဏံ၊ ဆဆင်း ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို။ ပထမစိတ္တေန၊ ဂျေးဦးစွာသော စက္ခုဝိညာဏဝိထိစိတ်ဖြင့်။ ပသဒတိ၊ ဖြင်၏။ ဆတိတံ၊ ချုပ်လေပြီးသောရူပါရုံ

ကို၊ ဒုတိယစေတသာ၊ နှစ်ဆင့်ပြောက်သော-တဒနုဝတ္တုက မနောဒွါရိက ဝိထိဖိတ်ခြင့်၊ဖောနာတိ၊သိအံ့၊ နာမံ၊ဆမည်ပညတ်ကို တတိယစိတ္တေနုသုံး ဆင့်မြောက်သော-သုဒ္ဓမနောဒွါရိကဝိထိဖိတ်ခြင့်၊ဖောနာတိ၊သိတဲ့၊ဆိုလို၊အ နက်ဖြစ် ဆဋ္ဌပညတ်ကို၊ စတုတ္ထစေတသာ၊လေးဆင့်မြောက်သော-သုဒ္ဓ မနေးဒွါရိကဝိထိဖိတ်ခြင့်၊ဖောနေးတိ၊သင်္ကေတ်၊ ၊ဤဂါထာဆရာ၊ဆရိပွါယ်ဆ ရာပြသော်ကား တရားသောဂျပါရုံဟုဆိုဆပ်သော-ဆဆင်းကိုမြင်၍၊ရှေးဦးစွာ ငဲ့ငဲ့ဒွါရဝိထိကုဖြစ်၊ ထိုနောင်၊ဇဝတိတ်ဂျပါရုံကို-ဆောရုံပြု၍။ တဒနုဝတ္တုက မနောဒွါရဝိထိကုဖြစ်နှင့်၊ ငဲ့ငဲ့ဒွါရဝိထိအံ့ဆောရုံကိုပင်လျှင်၊ နေ့ထပ်လိုက် လျက်ဆောရုံပြုသောကြောင့်၊ တဒနုဝတ္တုကဆိုသည်ဟုဆို။ ၊ထိုနောင်၊ ဆောမည်ပညတ်၊ ဆပြုဇဝါကိုဆောရုံပြု၍၊ သုဒ္ဓမနေးဒွါရ ဝိထိကုဖြစ်နှင့်၊ ထို နောင်၊ဆပြု ဆဝါဟူ၍ဆုံးဝိတ်သော-အဲ့ဖြစ်-ဆဆွေးညတ်ကို ဆောရုံပြု၍၊ သုဒ္ဓမနောဒွါရ-တဝိထိကုပြုနိုင်၊ပေါ်ငြားလေးဝိထိဒုံးသာလျှင်။ဆည်-ဆဆွေ ဂျပါရုံ၊ဆလုံးစုံကို၊ဆကုန်သင်္ခါရဖြစ်ဟူလို၊

သဒ္ဓါရုံဒွါလည်း၊ဂေါပုံသော ဆကုန်ရာကိုကြားရသော သုဇာန်ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊လေးဝိထိမြောက်ဒု ဆဒိပွါယ်ကိုသဲ့ဖြင့်-ဟူသောဆကုန်ရာ-နှစ်လုံး ဂိုမှကား။ပ-ဟူသောပဒုပြုန်သဒ္ဓါရုံကိုဆောရုံပြု၍၊သောတဝိညာဏတဝိထိ၊ ဆတိတ် သဒ္ဓါရုံဆောရုံပြု၍၊ တဒနုဝတ္တုက၊ မနောဒွါရဝိထိ၊ပေါ်ငြားနှစ်ဝိထိ၊ ဒု-ဟူသောဆကုန်ရာ၊ ပဒု၊ပုံသဒ္ဓါရုံကိုဆောရုံပြု၍၊ သောတဝိညာဏဝိထိ၊ ဆတိတ် သဒ္ဓါရုံဆောရုံပြု၍၊ တဒနုဝတ္တုကမနောဒွါရတဝိထိ၊ ပေါ်ငြားနှစ်ဝိထိ၊ ထိုနောင်၊ ပဒုဟူသောဆကုန်ရာ ဆပေါင်းဟုဆိုဆပ်သော နာမပညတ်ကို-ဆောရုံပြု၍ သုဒ္ဓမနောဒွါရ ဝိထိကုဖြစ်၊ ထိုနောင်၊ ပုဆိုးဒြဗ်-ဆဆွေပညတ်ကို ဆောရုံပြုခဲ့၊သုဒ္ဓမနောဒွါရဝိထိကုဖြစ်၊ ပေါ်ငြားခြောက်ဝိထိကျဉ်းသာလျှင်၊ပုဆိုး ဟူသော-ဆနုက် ဆဒိပွါယ်ကို-သိနိုင်ဖြစ်ဟုဆို။ ၊ဆကုန်ရာသုံးလုံး၊လေး လုံးတို့ဖွဲ့လည်း၊ ဤနည်းကိုဒုံး၍၊သိသင့်လှစေဘဲသည်၊

ဆဘိဝမ္မာဝတာရ ဋီကာဆရာတော်သည်ကား။ ဃဒု-ပဒု-ဟူ၍-ဆကုန် ရာနှစ်လုံးဝိဂိုရာဖွဲ့ ဃနှင့်ဒု၊ပနှင့်ဒုကိုဒေါင်းရက်၍၊ ဆပေါင်းကိုဆောရုံပြုရာ ရွှင်၊ သုဒ္ဓ မနောဒွါရ-တဝိထိကိုးခု၊ ပေါ်ငြားခုနှစ်ဝိထိ၊ ဤစိတ်အံ့ဟု-ဘွင့်ပြတော်မူ ဖြစ်၊ ၊ဤနည်းကိုလည်း ဆသင့်ယုတ်ကို၊ဂိုလှ၍-မှတ်သင့်လှစေထုံသည်။ ။ မူသဒိကာကြွေးခွံကား။တရုသော ဂျပါရုံမြင်ရာဖွဲ့၊ ဂှစ်ဝိထိကျဉ်းသိအံ့၊ တရုသော ဆကုန်ရာကိုကြားရာဖွဲ့-ဆယ်ဝိထိကျဉ်းသိတဲ့ဟု ပြတော်မူအံ့၊ ၊ငင်း

ပရမတ္ထ ဆန္ဒဝဏ္ဏနာကျမ်း။ ပစ္စည်းဒိုင်း။ပညတ်ဆဲ့ကျ-ပြပေအံ့၊ "ဤနေရာ၌-ငိုကာဝါဒန္တရ၌၊ ပြတ်သိရာကာ။"

(၁) ဆဋ္ဌကထာ။ကျမ်းငိုကာ။ဆရာဆောဖာနည်။
(၂) မြင့်မှိုပမာ၊တေရိဆရာ၊ညွှိခါကြွေစည်စည်။
(၃) ခါချည်ကောင်မာန်တက်။ ပယ်ခါဖျက်၊ဆနက်သူမမှီ။
(၄) ဤမျှပကား။ဆဆိုထား၊ပြတ်သားနောင်လာညီ။

ဤလျှင်ရှုပါရုံတရုပ်-ဝိထိဆးမျှ ၊ကျဟန်တည်း။

---

(၃၀၃) မနောဒွါရ-ဝိထိဂြိုးဦးစွာကျဟန်ကိုပြခြင်း။

သတ္တဝါဆပေါင်းတို့ဆား၊အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ရောက်လျှင်၊ မနောဒွါရဝိထိကျ၍။ မနောဒွါရ ဝိထိနောင်။ ဘဝင် စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ရောက်ဖို၏၊ ပဥ္စဒွါရဝိထိကျ၍ အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မရှိ၊ အိုင်မက်မြင်မက်ရာ၌လည်း။ မနောဒွါရ ဝိထိဖြင့် မြင်မက်ရဖို၏၊ ပဥ္စဒွါရဝိထိဖြင့် မြင်မက်သည်မရှိ၊အိပ်ပျော်ရာ၌ နိုးသော်လည်း။မနောဒွါရဝိထိသာလျှင်ဂြိုး ကျ၍-နိုးသည်၊ပဥ္စဒွါရဝိထိဂြိုးစွာကျ၍နိုးသည်မရှိကုန်၊ ဆိပါးတိုင်ဆိပါးခွက်တို့ကို။ အိပ်ပျော်သောသူ၏။ဆနိုးဆပါးသို့ဆောင်ပြလာသော်၊ဂြိုးဦးစွာစက္ခုဒွါရဝိထိမကျ၊မနောဒွါရဝိထိသာလျှင်ဂြိုးဦးစွာကျဖို၏၊ ထိုကြောင့်၊ မနောဒွါရ ဝိထိစိတ်ဖြင့်။ ဤနေရာ၌-ဆလင်းရှိဖို၏ ဟူ၍-ဘိဖို၏။ဤသို့သိပြီး၌-နိုး၍ စက္ခုဒွါရဝိထိဖြင့်သိဖို၏။ ဤနည်းဆတူ။ ဆသံကြားရ၍-နိုးရခြင်း။ဆနံ့ကို နံ၍နိုးခြင်း၊ ရသာရုံခံတွင်းဥ္စိထည့်၍နိုးရခြင်း၊ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် တွေ့ထိ၍-နိုးရခြင်းတို့ဖြစ်လည်း၊ မနောဒွါရဝိထိ-ဂြိုးဦးကျ၍-နိုးသည်ဟုဆိုတော်၊ ထိုကြောင့်။ ဉာဏဝိဘင်း ဆဋ္ဌကထာ၊ သဒ္ဒရထ္ထဒီကာတို့ဖြစ်။ ။ဧဝံမနောဒွါရိကဖဝဓနေ နေဝပဋိဗုဇ္ဈတိ၊ နပဋ္ဌဒွါရိကေန။ သုပိနန္တိဒတနေဝပသတိ၊ နပဋ္ဌဒွါရိကေန၊ ဟုဒိန့်ဖို၏၊ ။ဧဝံ၊ဤသို့။မနောဒွါရိကဖဝဓနေနေဝ၊မနောဒွါရဖြစ်သောဖော ဖြင့်သာလျှင်၊ပဋိဗုဇ္ဈတိ၊နိုး၏၊ပဋ္ဌဒွါရိကေန၊ပဋ္ဌဒွါရဖြစ် ဖြစ်သောဖောဖြင့်၊နပဋိဗုဇ္ဈတိ၊ မနိုး။ သုပိန္တိ အိပ်မက်ကိုလည်း။ဒတနေဝ၊ထိုမနောဒွါရဖောဖြင့် သာလျှင်။ပသတိ၊မြင်ဖို၏၊ပဋ္ဌဒွါရိကေန၊ပဋ္ဌဒွါရဖြစ်သောဖောဖြင့်။ နပသတိ၊မမြင်၊ ။ဤလျှင်မှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၃၀၄) မနေနာဒ္ဓါရန္ဓိ-ဆောရုံထင်ဟန်ကိုဖြခြင်း။

မနေးဒ္ဓါရန္ဓိဖြစ်သောငိထိဝိတ်ကိုဏ်းဆောရုံကိုယူခြင်းသည်၊ဓိဋ္ဌ-သုတ-မုတ-ဒိဋ္ဌသောလျှင်၊အောရုံကိုယူနိုင်သည်၊မုတဆရ-ဃာယိတ-သောယိတ-ဗုဒ္ဓိတသုံးပါးကိုဒုတ်ဆော်ဏီးဘုံသို့ထင်သောမနေနာဒ္ဓါရဆောရုံကို၊ သဒ္ဒါပယ်မှ်းရုံး၊ဆကျည်းချုံးခြ်ယူသည်ဂို့သော်၊ ဓိဋ္ဌသမ္မုနမနေးဒ္ဓါရ၊ သုဘာသမ္မုနမနေးဒ္ဓါရ၊ ဥဘယသမ္မုနမနေးဒ္ဓါရ-ဆေားဖြင့်သုံးပါးဂို့ဏ်း၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်းပဋ္ဌဒ္ဓါရဏ်ဆပွမ်းဆေားဖြင့်ဂျေးဒ္ဓါယူဘုံးသောရု ါရုံစသောငါးပါးသောဆောရုံသည်၊ ငါးပါးသောပသာဒဖြင့်ဝေ့တွထိဘုံးသော-ဓိဋ္ဌဆောရုံမည်ဏ်း။ ၎င်းဓိဋ္ဌဆောရုံကိုဆောရုံပြုချ်ညဉ်သန့်ရာ-နေ့သန့်ရာတို့ဒ္ဓါ နေလျှက်ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆော်း၊ စက္ခုဒ္ဓါရဒ္ဓါ ထင်ခြင်းဆိုရောက်သည်နှင့်တူစွာ၊ထိဆောရုံသည်-မနေးဒ္ဓါရန္ဓိထင်ခြင်းဆိုရောက်ဏ်၊ထိုဆိုရောက်သောဆောရုံသည်၊ ဓိဋ္ဌသမ္မုနမနေနာဒ္ဓါရဆောရုံမည်ဏ်း၊ ။မျက်မြောက် ပဋ္ဌာဏဆေားဖြင့်၊ငါးပါးသော ပသာဒတို့ဖြင့်မဝတ္တမထိမှု၍၊ ဆဆင့်ကြားသည်ဏ်း ဆစွမ်းဆေားဖြင့်-ယုဆပ်ကုန်သော၊ ရုပါရုံဆစဒ္ဓိသောငါးယပါးသောဆောရုံတို့သည်ပင်လျှင် ဆဆင့်ကြားဘုံးသော သုတဆောရုံမည်ဏ်း၊ထင်းသုတဆောရုံကိုဆောရုံပြုချ်၊ညဉ်သန့်ရာ-နေ့သန့်ရာတို့ဒ္ဓါ နေလျှက်၊ ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆော်း စက္ခုဒ္ဓါရဒ္ဓါဆင်ခြင်းဆိုရောက်သည်နှင့်တူစွာ၊ ထိဆောရုံသည်၊ မနေးဒ္ဓါရန္ဓိထင်ခြင်းဆိုရောက်ဏ်၊ ထိုဆိုရောက်သောဆောရုံသည်၊သုတသမ္မုန မနေးဒ္ဓါရ ဆောရုံမည်ဏ်း၊ ။ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော-နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သောထိုဓိဋ္ဌ-သုဘဆောရုံတို့နှင့်စပ်၍ မနေးဒ္ဓါရန္ဓိထင်သောဆောရုံသည်၊ဥဘယသမ္မုနဆောရုံမည်ဏ်း၊ ။ဤသျှင်ဆဋ္ဌကထာပြုသုံးပါးသောမနေနာဒ္ဓါရတည်း။

ဤသုံးပါးတို့တွင်၊ ဥဘယသမ္မုနမနေနာဒ္ဓါရဆရကို၊မူလဋီကာဆရာ-ဂှင်ဆောနုနာသည်၊ ဤဒို့ပြုဆိုဏ်း၊ဂြိဟန်ကား၊ကြည်ညိုခြင်း၊ပေးလှူလိုခြင်းဏ်းဆဖြစ်ဏ် တည်ရာစင်ငစ်ကေန့်ဖြစ်သော-ပဋ္ဌဒ္ဓါရဏ်ဆစွမ်းဆေားဖြင့် ကုယ်တိုင်မဝတ္တုဘုံး-မမြင်ဘုံးသော ဆဆင့်ကြားဘုံးသည်ဏ်းဆစွမ်းဖြင့်ဂျေးဒ္ဓါမယုဘုံးသော ဆနုဂတ်ဖြစ်သော ဆဒိဗ္ဗစက္ခုယုဖြတ်စွာဘုရားဏ်-ရုပါရုံစသည်တို့ကိုးပဋ္ဌဒ္ဓါရဏ်ဆစွမ်းဖြင့် ဂျေးဒ္ဓါမ့ဲ့ဘုံးယုဘုံးသော-ဆနုသဝဏ်ဆစွမ်းဆေားဖြင့်၊ ဂျေးဒ္ဓါကြားဘုံး-ယုဘုံးသော မြတ်စွာဆုရားဏ်း၊ ရုပါရုံစသည်နှင့်နှပ်သဖြင့်၊မနေနာဒ္ဓါရဒ္ဓါ-ထင်ခြင်းသိုရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ ဓိဋ္ဌ သုထ ၂ ပါးစင်ထ်သော၊ဥဘယသမ္မုနဆောရုံဟု ပ္ပတ်သားဆပ်ဏ်-ဟု ဘွင့်ပြ်ထော်မူဏ်း၊

ထိုကြောင့်၊ဓမ္မသင်္ကိတမူလဋီကာဌိ။ ။နကေဝလံဘံသမိသတာဝဥ္စာဘယသမ္မန္နေ၊ကိန္တု၊တဇ္ဇိပက္ခတာတဒေကဒေသတာ၊တံသမ္ပယုတ္တာတာဒိကောစဝေမိတမ္မော။ ။ဟုတ္ဘွင့်ပြီ။ ။ကေဝလံ၊သင်္ကသင်္ကံ၊တံသမိသတာဝ၊ထိုမိဒ္ဓသုတဖြစ်သောဗုဒ္ဓဂုပစသည်နှင့်တူသည်ဖြစ် ဆဖြစ်ကိုသာလျှင်။ ဥဘယသမ္မန္နော၊ မိဒ္ဓသုတနှစ်ပါးနှင့်ပင်အပ်ဟူ၍၊ နဝေမ်တဒ္ဓော၊မသိဆပ်။ဝါ၊သိဆပ်သည် မဟုတ်။ကိန္တု၊ဥဒ်စစ်သော်ကား။ တဇ္ဇိပေက္ခတာ-တဒေကဒေသတာ-တံသမ္ပယုတ္တာတာဒိကောစ၊ထိုမိဒ္ဓ,သုတတို့၏ဆန့်ကျင်ဘက်၏ ဆဖြစ်။ထိုမိဒ္ဓ,သုတတို့၏-တစိတ်၏ဆဖြစ်၊ထိုမိဒ္ဓ,သုတတို့နှင့်စပ်ယှဉ်သည်၏ ဆဖြစ် စသည်ကိုလည်း။ ဥဘယသမ္မန္နောတ်၊ ဥဘယ သမ္မန္နဟူ၍၊ ဝေမိတဒ္ဓော၊သိဆပ်၏။ ၊ဤလျှင်၊မူလဋီကာဖြဆပ်သော-ဥဘယသမ္မန္နမနောဒွါရ-တပါးတည်း။

ဤသို့ဖြဆပ်ပြီးသော- သမ္မန္နသုံးမျိုးမှတပါးသော- ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်လည်းသိဆပ်သေး၏၊သိကြဟန်ကား။ ။ဘရုံတယောက်သောသူသည်၊ ဆိုဆပ်သောဘရုံတရုံသောစကားကိုကြားဆပ်သည်ရှိသော်၊ ထိုစကား၏ဆနက်ကိုမစိုးစဉ်။ မဆင်ခြင်မှု၍သာလျှင်၊ ယုံကြည်ခြင်းဟူသောသဒ္ဓါ၊ ထိုစကား၏ဆနက်ကို၊ဗိစစ်ဆင်ခြင်၍။ ကိုယ်တိုင်သာလျှင် နှစ်သက်ခြင်းဟူသောဂုဏ်၊ ဗိစစ်ဆင်ခြင်သော၊ ဉာဏ်ဟူသော ဆာကာရ ပရိဝိတက္ကာ၊ ထင်လာသောဆခြင်းဆရာကို၊ ဗိစစ်ဆင်ခြင်သောသူဆား။ တစုံတရုံသော ဆခြင်းဆရာဆထူးခြို၊ပညာဖြင့်-ရှုဆင်ခြင်၍ သိမြင်ခြင်းကြောင့်။ နှစ်သက်ခြင်းဟူသောဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနခန္တိ-စသည်တို့၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်လည်း၊ရှုပါရုံစသောဆာရုံတို့၏ မနော ဒွါရဒ္ဒိ- ထင်ခြင်းဆို ရောက်ခြင်းကို သိဆပ်သည် သာလျှင်တည်း။ ။ဤမနောဒွါရဒ္ဒိ-ဆာရုံထင်၏ ဟူသည်၊ပဋ္ဌဒွါရဒ္ဒိကဲ့သို့ ဝတ္ထုဆာရုံ-ဂြူးရှေးတော်မူကြသော ဆဖြစ်ကဲ့သို့၊ မဟုတ်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဒ်၏-ဆာရုံပြုထုံးသော ဆဖြစ်ကိုသာလျှင်၊ထင်၏ဟုဆိုလို၏။ ထိုကြောင့် မူလဋီကာဌိ။ ။ဆာပါယံဆာဂန္ဆန်္တိမနသာပဋ္ဌပိညာဏေဟိစ၊ဂဟေတဗ္ဗိဘာဝူပဂမနေန၊ ။ဟုဘွင့်ပြီ။ ၊မနသာစ၊မနောဝိညာဉ်သည်၎င်း။ပဋ္ဌပိညာဏေဟိစ၊ ပဋ္ဌပိညာဉ်တို့သည်၎င်း။ ဂဟေတဗ္ဗ ဘာဝူပဂမနေန၊ ယူဆပ်သောဆဖြစ်ဟူသောရောက်ခြင်းဖြင့်၊ ဆာပါတံ၊ထင်ခြင်းဆို၊ဆာဂန္ဆန်္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ ။ဤသို့ထင်ပုံဆရ-မနောဒွါရဒ္ဒိမှတ်လေ။ ။ဤလျှင်၊မနောဒွါရဒ္ဒိ-

ဧဝဟိတံဂန္ဆွ နှိ-ပုဒ်ဆရ၊ ပြဆာ်သော-ဆဌကသာ့ဦးကာဆန္ဒစ်-ဆဒိပ္ပါယ် ခဲဆစ်တည်း။

---

(၃၀၅) ဗိဘုတ ဆဗိဘုတ ၂-ပါးကိုပြခြင်း။

မနေးဒွါခဒ္ဓိ၊ ဥဒွါခကဲ့သို့၊ ဆတိမဟန္တွေသော ဆာရုံကို-မ၄်တ်မူ၍၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဗဟုဘာရုံ-ဆဗဟုဘာရုံဟူ၍ ၄်တ်လေသနည်း၊ ဤမှု၊ ၊မနေးဒွါရိကဗိဘ်ကိုသည်၊ ဆတိတ်-ဆနာဂတ်-ပစ္စုပ္ပန်-ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သောဆာရုံကိုကို-ဆာရုံပြုသောကြောင့်၊ ဗိဘုတာရုံ- ဆဗိဘုတာရုံ- ဟူ၍သင်္ခါရ ၄်တ်ယူဆပ်၏၊ ပစ္စုဒ္ဓါခဒ္ဓိကား၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံတပါး တည်း ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆတိမဟန္တာရုံ စသည်ဆောဖြင့် ၄်တ်သား ဆပ်အံ့-ဟူ၍-ဒီကာဒကျော်ဒွ်-ပိန္ဒေတော်မူအံ့၊ ဘိုမနေးဒွါရဝိထိသည်လည်း၊ ကာမဖောမနေးဒွါရ၊ ဆပ္ပနာဖောမနေးဒွါရဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြဲားရှိအံ့၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ကာမဖောမနေးဒွါရဝိထိသည်လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍ တဆဲ့ခုနစ်ချက်၊ ဆသက်ရှင်ကောင်းသော-ဗိညတ်ဒွေး-လက္ခဏစာချပ်လေးရကြဉ်အပ်သော-ချ်ဗာဝိသဟုဆိုအပ်သော ဆာရုံဒြောက်ပါးကို ဆာရုံပြု၍၊ ဗိဘုတာရုံ ငါးဝိထိ-ဆဗိဘုထာရုံနှစ်ဝိထိ၊ ပေါင်းရုနစ်ဝိထိကျအံ့၊ ၊ပစ္စုပ္ပန်ဆတိတ်၊ ဆနာဂတ်၊ကာလသုံးပါးဉ်ဖြစ်သော၊ထဆဲ့ခုနစ်ချက်မရှင်ကောင်းသော၊ကာမဗိတ်-ငါးဆဲ့လေးပါး၊စတဆိုက်ဒွေးပညာသ-ပိညာဉ်ဒွေးလက္ခဏာချပ်လေးပါးဟုဆိုဆပ်သောဒမ္မာရုံ၊ ဆတိတ်-ဆနာဂတ်ဖြစ်သော ချ်ဗာဝိသဟုဆိုဆပ်သော၊ဆာရုံဒြောက်ပါး တို့ကိုဆာရုံပြု၍၊ ဗိဘုတာရုံ-တဝိထိ၊ကာလသုံးပါးဉ်ဖြစ်၊သော-တဆဲ့ခုနစ်ချက်-ဆသက်မရှင်ကောင်းသော-ဗိတ်တရုယုဉ်ကိုးဆယ်-စတဆိုက်ဒွေး ပညာသ၊ဗိညတ်၊ဒွေး၊လက္ခဏာချပ်လေးပါးဟုဆိုဆပ်သောဒမ္မာရုံ၊ဆတိတ်-ဆနာဂတ်ဖြစ်သော ချ်ဗာဝိသဟုဆိုဆပ်သော-ဆာရုံ၊ဒြောက်ပါး-ကာလ ဗိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်, ပညတ်-တို့ကို ဆာရုံပြု၍၊ဆဗိဘုတာရုံ ဝဝိထိ၊ ပေါင်းနှစ်ဝိထိဖြစ်၏၊ ၊ဤသို့လျှင်၊ မနေးဒွါရကုံးဝိထိဖြစ်သတည်း။ ၊ဤသည်လျှင်၊ဗိဘုတ-ဆဗိဘုတ-နှစ်ပါး၊ခွဲခြားခြင်းတည်း။

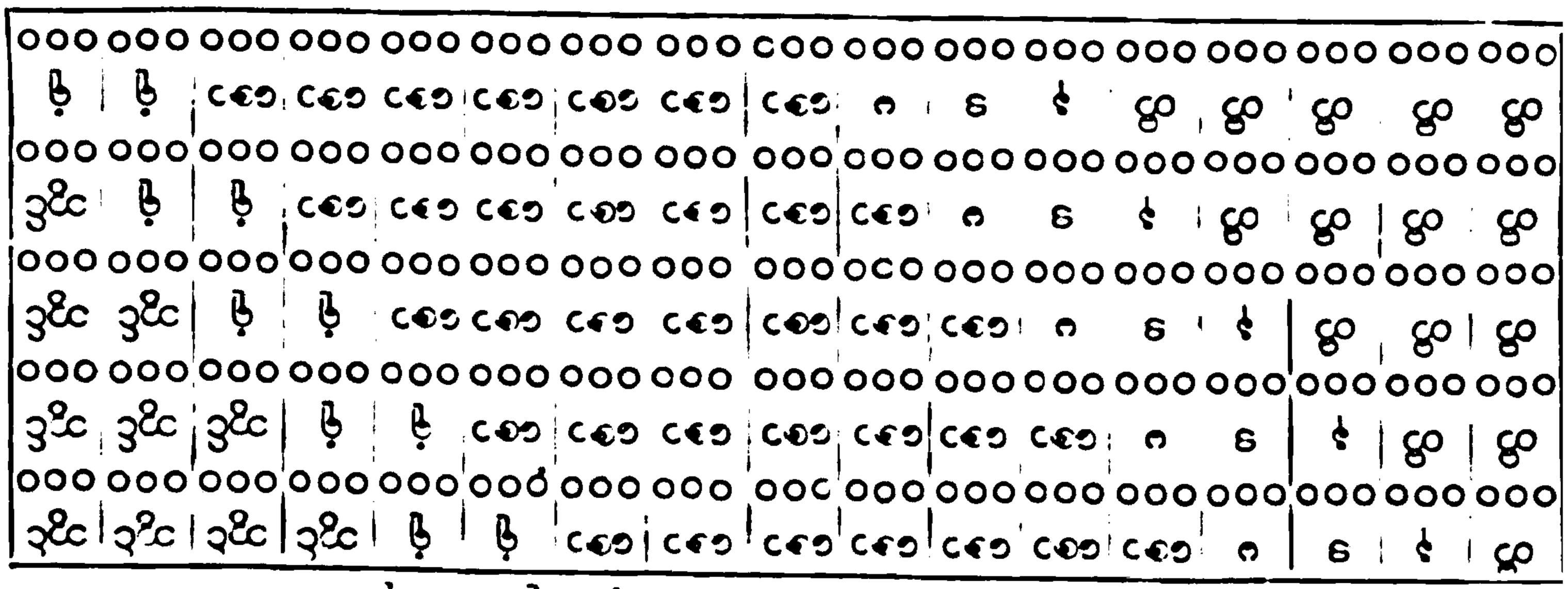
---

(၃၀၆) ဝိထိကျဟန်ကိုပြခြင်း။

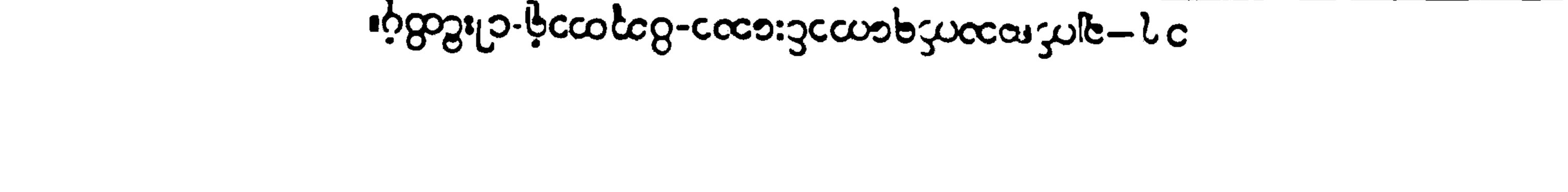
မနောဒွါရေပနယံ ဗိဗိဘုတမာရဗ္ဘကံ-အာပါတမာဂစ္ဆတိ၊တဇောဘဝင်-ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒန-မနောဒွါရာဝဇ္ဇန-ဇဝနာဝသာနထဒါရမ္မဏပါကာနိ ပဝတ္တာ

ဦး၊ဘုတော်ပရိဘဉ်ဝဂ်ဟိုတော်။ ။သင်္ဘာဆဋ္ဌကထာပါဠ်၌၊ ။ပန၊ ဝါကျ
တပါးကို၊ဆေားထုတ်ဦးအံ့၊မနောဒွါရေ၊မနုဿဂွါရ၌၊ ဝိဘူတံ၊ ထင်ရှားသော။
ဆာရမ္မဏံ၊ဆာရုံသည်၊ဆာပါတံ၊ထင်ခြင်းသို့။ယမိဆာဂန္ဆတိ၊ ဆကယ်၍
ရောက်ငြားအံ့၊တတော၊ထိုထင်သည်၌၊ပရိုနောက်၌။ဘဝင်္ဂစလန-မနောဒွါ၊
ဂုဝဇ္ဇန-ဇဝနာဝသာနဒုတိယဘဝင်္ဂစလန,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဖောဋ္ဌဗ္ဗနစ်ကြော်ဆ
ဆုံးဦး၊ တဒါရမ္မဏပါကာနိ၊ တဒါရုံဝိပါက်တို့သည်။ ပဝတ္တာန်၊ ဖြစ်ကုန်၏။
တတော၊ပရိ၊ထိုနောက်၌။ ဘဝင်္ဂပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်
၏၊ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠ်ဖြင့်။ တဆဲ့ခုနစ်ချက် ဆသက်ရှိသော-ဝိဘူတာရုံ
ငါးဝိထိကိုပြတော်မူ၏။ ။ဆဝိဘူတော၊ပနာရမ္မဏေဖဇဝနာဝသာနေဘဝင်္ဂပါ
တော၀ဟောတိ၊နုတ္ထိတဒါရမ္မဏာပုဗ္ဗါဒေါ၊ ။သင်္ဘာ ဆဋ္ဌကထာ။ ။ပန၊
ဆဘူတပါးကို-ဆိုဦးအံ့။ဆဝိဘူးတာ၊မထင်ရှားသော၊ ဆာရမ္မဏေ၊ဆာရုံ၌၊
ဖဇဝနာဝသာနေ၊ဖောဆဆုံး၌။ ဘဝင်္ဂပါတော၀၊ ဘဝင်ကျသည်သာသျှင်။
ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊တဒါရမ္မဏာပုဗ္ဗါဒေါ၊ တဒါရုံဖြစ်ခြင်းသည်။ နုတ္ထိ၊မရှိ၊ ။ဤ
ဆဋ္ဌကထာပါဠ်ဖြင့်၊တဆဲ့ခုနစ်ချက်ဆသက်ရှိသော-ဆဝိဘူတာရုံ နှစ်ဝိထိ
ကိုပြတော်မူ၏။ ။ငင်းပါဠိဆရ-ဝိထိချဟန်ဖယားပုံကား။

ပုံ-၁၇ ရွာကြီးကုန်းကျောက်စာ-ဝဏ္ဏနာအပိုင်း-ထိပ်ပိုင်းနှင့်အလယ်ပိုင်း

ပုံ-၁၈ ရွာကြီးကုန်းကျောက်စာ-ဝဏ္ဏနာအပိုင်း-အလယ်ပိုင်းနှင့်အောက်ပိုင်း

၁၇—ချက်ဆသက်မပြည့်ကောင်းသော-ဝိဘူဘာရုံဝိထိ၊

နှ	ဒ	မ	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ရုံ	ရုံ	ဘွင်	ဘွင်						
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

၁၇—ချက်ဆသက်မပြည့်ကောင်းသော-ဆပိဘူတာရုံဝိထိ။

နှ	ဒ	မ	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဖော	ဘွင်	ဘွင်								
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ဆောင်ပုဒ်ဆရာလက်ာနယကား။

(၁) တိ့ဘဝဂ်၊စလန့်။ဖွေဒ-မနော၊ခုနစ်ဖော၊ရုံနှစ်ဟောဘွင်လော၊
(၂) တိတိုး့ဘဝင်နှုတ်၊ဒါ၊ရုံထုတ်။မ့တ်ချုပ်-ဝိဘူတာ၊
(၃) ဝိဘူတာရုံ။ငါးဟါးရုံး၊မ့တ်ပုံကြည့်ရှုပါ။
(၄) ခြောက်-ခွန်တိတ။ဘဝဂ်၊ဖဝနုဆုံးဆပ်စွာ၊
(၅) ဆဝိဘူတာရုံ၊ဖိ-နှစ်ရုံး၊ပေါင်းခြိုးခုနစ်ဖြာ၊
(၆) သတ္တရသာယုက၊ရဆပ်စွ၊မ့တ်ကြသောတုဖာ၊
(၇) တိဘဝင်မက္ခ၊စလန့၊မ-နှ-ဖော့,ရုံ,သာ၊
(၈) ဆဝိဘူတာမ့ာ၊ရုံ-မပါ၊ဆဆုံး့ာ-ဖဝနာ။
(၉) သတ္တရသာယုက၊သက်မရ၊သိကြဝိထိမ့ာ၊
(၁၀) မနောဒွါရ၊ကိုးခုပြု၊မ့တ်ပဖောကာမာ။

ဤမေနာဒွါရဒ္ဒါ၊ငါထိုဖိတ်တို့အိမ်ဖြစ်ရန်ကဗျာဆောင်ပုဒ်ကား၊

ဝိထိမေနာ၊ချယောဖိတ်မှာ ဝေနာစာနှင့်၊ ဝိညာတဆယ်၊ကြဉ်ပယ်တေ ရစ်၊ဇက်တာလိသာ၊ ကာမသာတည့်၊ဆာရုံမှာမူ၊ ဘဝင်ဟူသမျှ၊သုံးဝဆ တိတ်၊ကံနိဒ်တံဆိ၊ ကြွင်းဖိတ်ပိုးချက်၊ ဆသက်ဆဲခွန်၊ဗာဝိထွန်ရွာ၊ ပစ္စုပ္ပ ဇန္နေ၊ချန်ဝင်လွတသည့်၊ သက်ရေမေးစု၊ငါထိုဖဲ့ကာ၊ကာမဖိတ်ဇေး၊ လက္ခဏော ဝိညတ်၊တိတ်နာဂဝင်း၊ ဗာဝိသံရွာ၊ ဝိဘုထုတ်လေ့၊မယုတ်လုံးစုံ၊ ဆကုန် ဖိထဲငေးလက္ခဏောဝိညတ်၊ ယင်ဆပ်ပစ္စုပ်ရွာမှာဝိသံ၊ နိဗ္ဗာန်ပညတ်၊ဒွတ် ဆပ်တွေးယူ၊ဇဝိဘုဒ်ဂြစ် ဒ်လစ်ဝထ္ထု၊ မွဲမှုဟာဒယ၊ ကာမဘုံမှာ၊ဝိဘုတာရုံ၊ ဆဝိခုံရ၊ဘုံယူသုံးဆယ်၊ မှတ်ဘိုသွယ်သည်၊ ၊နှာင်ဝယ်သေတ္တ မဒဲး တည်း။

ဝိဘုထာရုံသည်၊ကာမဘုံဒွါဖြစ်အိဟု-ဆိုဇသာဒကားကို၊ ဆရာတော်ဦး ဗုဒ်သည်၊ နှစ်သက်တော်မမူ၊ဆဲဒုံကြောင့်ဟူမူ၊သစ္စာသခေါ်ပ ဆဌကထာ ဒွါ၊ ၊ဆဝိဘုတေ ဝိဘုတေစ၊ ဟိုဇွာဉာပဒိဇ္ဈာကေ၊ ဖဝေါ်ယေဝ ဘ ဝင်္ဂန္တု၊ ဗြဟ္မာနံဒတုဂါဝုဒေရ၊ ၊ဟူသောဂါထာပါဒ်ဒွနှင့်၊ မည်ညွှတ်သော ကြောင့်တည်း။ ၊ဆရာတော်-ဦးဗုဒ်အိ ဆလိုဆား၌ကြောင့်၊ ဝိဘုဟာရုံ ဝိထိ ဝိထိလိုးတန် လည်း၊ဘုံသုံးဆယ်ဒွါဇြစ်အိဟု၄တ်၊ဒတာင်းဘွင်းပုဂ္ဂိုလ်ကျော်၊ခင်ကြွေးပျော် ဆသိဆား၌ ကာမဘုံဒွါသာဇြစ် ဒ်ဟု မှတ်ဒေလ၊ ၊ဤတွင်၊ ဝိထိဟိုးတန် ကဗျာနှင့်ထည်း။

---

(၃၀၇) မနောဒွါရဒ္ဒါ-မောယဝ်ရကိုပြခြင်း။

သဝိနေနေဝဒိဒ္ဓံဝိယမေ သုတ်ဝိယဒေတိ ကထနကာဒလဝိ ဆဗျာက တောဒေယဝ၊ ၊သဒမ္မာ ဆဌကထာ၊ ၊သဝိနေနေဝ၊ အိပ်မက်တည်းဒွါ သာထျင်၊ဒမမယာ၊ငါသည်၊ဒိဒ္ဓံဝိယ၊ဖြင်သကဲ့သို့။ ဒမမယာ၊ငါသည်၊သုတ် ဝိယ၊ကြားဉ်သကဲ့သို့၊ ဒုတိ၊ဤသို့၊ကထနကာလဝိ ဆိုသောဆရာဒွါလည်း၊ ဆဗျာကတောဒေယဝ၊ ဆာဝဇ္ဇန်းနှစ်ကြိမ်၊သုံးကြိမ် ကဗျသော ဆဗျာကာတ ဝိဆိုသာတည်း။ ၊ဤသို့သောဆဌကထာဆဂ၊ မြတ်၊ဇိန်တော်မူဆပ်သော ကြောင့်၊ ဒေါ-တဒါရုံကိုဒ္ဒ- ဆိတ်သောဆာဝဇ္ဇန်းမှ ကဗျသော မနောဒွါရ-မောယဝါရ-ဆဝိဘုတာရုံကို ဒုတ်ယူဆပ်ဖြစ်၊ထိုကြောင့်ရကား မူလဋီကာ ဒွါသည်း။ ၊မနဒွါရေပိ ဆာဝဇ္ဇနံ ဘိက္ခဝေါ ဥပဓိဇ္ဈာ ဖဝနဋ္ဌာနဋ္ဌာ ဘဝင်ဩတရတိတိ ဆဓိပ္ပေတာဒွိဒဇ္ဇဖြံ၊ ၊ဟုဇွန်တော်မူအိ၊ ၊မနောဒွါ

ရေဒီ၊ မနောဒွါရဒ္ဒါလည်း။ ဆာဝဇ္ဇနံ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံးစိတ်သည်။ ဒွိက္ခတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍၊ ဖဝနဒ္ဒာနံ၊ဖောအိုဆရာဦး။ ဒွာဘွာ၊တည်၍။ ဘဝင်္ဂံ၊ဘဝင်သို့၊ သြတရတိ၊သက်၏။ ဇာတိ၊ဤသို့။ ဆမိပ္ပေတံ၊ဆလိုရှိဆပါ၏၊ ဇာတိ၊ဤသို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ‘ဖွတ်ဆပါ၏၊

ဝိထိပုံဖယား။

နိဒ္ဒိတ် သုံးပါး။	အိပ်မက်ဆောရုံ ခြောက်ပါး။				ကံ-ကမ္မနိဒ္ဒိတ်-ဂတိနိဒ္ဒိတ်-သုံးပါး ဘွင်ဆောရုံ၊			
နာ	ဒ	မ	မ	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဆောဝဇ္ဇနံး ၂ ကြိမ်
ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဆဗျာကတဝိထိ။
နာ	ဒ	မ	မ	မ	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဆောဝဇ္ဇနံး ၃-ကြိမ်
ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဝ ဝ ဝ	ဆဗျာကတဝိထိ။

အိပ်မက်ဖြင်ရာ၊ ကုသိုလ် ဆ.ကုသိုလ် ဖောကျသော-မနောဒွါရဝိထိတို့ သည်ကား။ ရှေးမနောဒွါရဝိထိတို့နှင့်။ မဆူးပြိုဖြစ်ခဂ်ား၊မရေးသားပြု၊ ။ ဤလျှင်၊မနောဒွါရဒ္ဒါ။ မောဃဝါရတည်း၊

---

(၃၀၈) အိပ်မက်ဆဆုံးအဖြတ်ကိုပြခြင်း။

†သုပန်ဦး တနာတိသုပိနံ။ ။ဒေတန၊ဤဘဝင်စိတ်ဖြင့်၊သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်၊သုပန်ဦး၊အိပ်တတ်ကုန်၏၊ဇာတိတည်မှာ၊ထိုကြောင့်။ သုပိနံ၊ သုပိနမည်၏၊ ။ရေဆယဉ်ကဲ့သို့-တသွင်သွင်စီး၍နေသော ဘဝင်စိတ်ကို၊ဆရကောက်ယူဆပါ၏။ ။ထိုအိပ်မက်ကို မြင်မက်သောသူသည်၊ အိပ်လျက် မြင်မက်လေသလော၊ နိုးလျက်မြင်မက်လေသလော့ဟူမူ။ ။ထိုအိပ်မက်ကို-အိပ်လျက်လည်းမမြင်မက်နိုင်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ အိပ်သောဆခါ၊ဘဝင်စိတ်ဖြင့် အိပ်သောကြောင့်၊ ရူပါရုံစသော ဆာရုံနိဒ္ဒိတ်ကို-မသိတတ်မမှတ်တတ်သေးကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်-အိပ်ပျော်သောဆခါ၊ အိပ်မက်ကိုမြင်၏ဆိုသောသူသည်၊ဆဘိဓမ္မာဒေသနာတော်နှင့်- ဆန့်ကျင်ရာ၏။ထိုအိပ်မက်ကို-နိုးလျက်လည်း-မမြင်မက်နိုင်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ အိပ်မက်ခြင်းလွန်ကျူးခြင်းကိုပြုမိသည်ရှိသော်၊စင်စစ်ဆပြစ်မရှိ၊ဆာပတ်မသင့်ဘိသောကြောင့်တည်း၊ ထိုကြောင့်နိုးသောဆခါ၊ အိပ်မက်ကိုမြင်၏ဟု ဆိုသောသူသည်။ဝိနည်းဒေသနာတော်နှင့်ဆန့်ကျင်ရာ၏။

စင်စစ်သော်ကား၊ ထိုအိပ်မက်ကို-အိပ်စဉ်လည်းမဟုတ်၊ နိုးစဉ်လည်းမဟုတ်၊ ဘဝင်ဆယည်-ချုပ်ငြိတ်ခါနီး၊ မျောက်မည်း အိပ်ခြင်းဘဲ သို့သော ဆခါ-ဝိဆိဝိတ် ဆင်ဝေါင်း၊ မြင်မက်ဖွယ်ဟူလို၊ ၊ထိုကြောင့် ဝိလိန္ဒပညာ ပါဠိတော်၌၊ ၊ကပိဒ္ဒပရေတောဒေါမဟာရာဇသုဝိနံ ပသတိ၊ ၊ဟုနာဂသိန်ဆေးရိကျော်၊ဟောကြောင်းတော်မူ၏၊ ၊မဟာရာဇ ဝိလိန္ဒမင်းကြီး၊ ကပိဒ္ဒပရေတောဒေါ၊မျောက်မည်းအိပ်ခြင်းဌာန်အိပ်သောသူသည်၊သုဝိနံ၊ အိပ်မက်ကို၊ပသတိ၊မြင်နိုင်ဖြစ်၏၊ ၊မျောက်မည်းအိပ်ခြင်းဟူသည်၊ လျင်သောဆင်ခြေနှိုးသောအိပ်ခြင်းကိုဟုတ်ဆိုလိုဖြစ်၏၊ဘဝင်စိတ်-ဝီထိစိတ် နှစ်ပါးတို့ဖြစ်၏၊ရောစပ်ခါနီး၊ ဆားနှည်းသောဆခါကို-ကောက်ယူဆပုဂ္ဂိုလ်ဟူလို၊ ၊ ထိုအိပ်မက်သည်၊ ကုသိုလ်-ဆကုသိုလ်-ဆဗျာကတာ-ဟူ၍သုံးပါးဝိဖြစ်၏၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ အိပ်မက်ဦး- ဘုရားဖူးခဲခြင်း၊ တရားတော်နာခဲခြင်း၊ တရားပေးဟောခြင်း စသည်တို့ကို-ပြုရသောသူဆား၊ ကုသိုလ် သည်ဖြစ်၏၊ ၊ဇရာမဒီဆုရား ဝဏ္ဏုကိုထုတ်၊ ၊အိပ်မက်ဦး-ပါဏာတိပါတ သူ့ဆသက်ကိုသတ်ခြင်း စသည်ကို-ပြုရသောသူဆား၊ ဆကုသိုလ် သည်ဖြစ်၏၊ ထိုကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်နှစ်ပါးမှ လွတ်သော-ဆာဝဇ္ဇနံ ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်ကုန်ဆုံးသောဆိုက်၊ဖြင်သိုယောင်ယောင်၊ကြားသလိုယောင်ယောင်ဖြစ်ချင်း-ဆဗျာကာတဖြစ်၏၊

ထိုအိပ်မက်ဦးဖြစ်သော-သုဝိန-ကုသိုလ်-ဆကုသိုလ်စေတနာသည်၊ ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကိုပေးနိုင်သလော့ဟူမူ ဆားနည်းသောဝဏ္ဏုကိုသည်ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကို၊ မပေးနိုင်၊ပဝတ္တိဆခါဖြစ်-ဝီထိစိတ်သောကုသိုလ်ဆကုသိုလ်တို့သည်- ထောက်ပံ့ဆော်သည်ဖြစ်သော်၊ ဆကျိုးကို ပေးနိုင်၏ဟုမှတ်၊ ၊ထိုကြောင့်- ပါဏာတိပါတ် ဆဌကထာဖြစ်၏၊ ၊သွာယံဒုဇ္ဇလဝဏ္ဏု ကဏ္ဍာစေတနာယဉ်ပဋိသန္ဓိံ ဆာကဖိုတဲ့ ဆသမဏ္ဍော၊ ပဝတ္တေပုနဆည်ဟိကုသလာကုသလေဟဉ္စပဏ္ဍအို့တောဝိပါကံဒေတိ၊ ၊ဟူ၍ဝိနိုဒ်၊ ၊ သွာယံ၊ သောဆယံသုဝိနော၊ ထိုအိပ်မက်ဦးဖြစ်သော ကုသိုလ် ဆကုသိုလ် ဆစေတနာသည်သည်၊ စေတနာယ၊စေတနာ၏။ ဒုဇ္ဇလဝဏ္ဏုကဏ္ဍာ၊ ဆားနည်းသောဝဏ္ဏုကိုသောဆဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိံ၊ ဟိသဒ္ဓေဆကိုး၊ ဆာဖိုတဲ့ဖြင်း၊ ဆသမဒ္ဓေဏ္ဍာ၊ မပေးနိုင်၊ပဝတ္တေပုနော၊ ပဝတ္တိဒွေသော်ကား၊ ဆည်းဟိ၊ တပါးကုန်သော၊ ကုသလာကုသလေဟိ၊ကုသိုလ်ဆကုသိုလ်တို့သည်၊ ဥပဏ္ဍအို့တော၊ထောက်ပံ့ဆော်သည်ဖြစ်သော်၊ဝိပါကံ ဆကျိုးကို၊ဒေတိ၊ပေးနိုင်၏၊ ၊ဟိသဒ္ဓေ ၎ကျိုးကိုမပေး၊သော၊စေတနာသည်သုံးပါးဝိဖြစ်၏၊ သုံးပါး

ဆရာမရကာသန္ဓေစေတနာသည်၊ ငါဘုရားကိုမပေးနိုင်။ သုဝဏ္ဏစေတနာသည်၊ငါဘုရား-ဆက်ကိုမပေးနိုင်။ပဉ္စင်္ဂါဒိကာစေတနာတို့သည်။ ပဌိသန္ဓေဆက်ကိုးကိုမပေးနိုင်၊ ဟူ၍တပ်ဆစ်သောချာ။ ဘာကိစ္စတ်ဖြာ၍၊မှတ်ယူဆပ်ဖ၏။ ။ဤလျှင်၊အိပ်မက်-ဆဆုံးဆုံးဖြတ်။

---

(၃၀၉) အိပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်ခြင်း။

အိပ်မက်ကို မြင်မက်သော သူတို့သည်။ ဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၊ ဓာတုကျွေဘာဆားဖြင့်ငင်း။ ရှေးဦခံစားသောဆနဲဘုတပုဗ္ဗဆားဖြင့် ငင်း၊နတ်တို့ပေးဆပ်သော-ဒေဝဓတာပသံဟာရဆားဖြင့်ငင်း၊ ကောင်းမကောင်းဖြစ်လိုသော် ရှေးဆတိတ်- ပုဗ္ဗနိမိတ် ဆားဖြင့်ငင်း၊ ဤလေးပါးသော ဆကြောင်းတို့ဖြင့်။ အိပ်မက်ကို-မြင်မက်၏၊ ထိုတွင်၊ မသင့်သော ဘာဖဉ်း၊ အိပ်ရာနေရာတို့ကိုမှီဝဲသဖြင့်၊ ဓာတ်ချောက်ချားလေလျှင်၊ တောင်တက်မှကျဘိသကဲ့သို့ငင်း။ ကောင်းကင်ဖြင့်သွားသကဲ့သို့ငင်း။ သားရဲ-ဆင်၊ ခိုးသူလိုက်သကဲ့သို့ငင်း။ မြင်မက်ခြင်းသည်။ဓာတ်ချောက်ချား၍-မက်သည်မည်၏၊နတ်တို့သည်။ဆက်ကိုးလိုသားသဖြင့်ငင်း။ဆက်ကို-မလိုလားသဖြင့်ငင်း၊ ဆထူးထူးသောအိပ်မက်ကိုဖြတတ်၏။ထိုသို့မက်ခြင်းသည်။ နတ်တို့လွှဲပတ်၍မက်သည်မည်၏။သတ္တဝါတို့ဆား၊ ကောင်းမှုဆက်ကိုးမကောင်းမှုဆက်ကိုးဖြစ်လိုလတ်သော်၊ ဆက်ကိုးစီးပွါးမှိခြင်းဆက်ကိုးစီးပွါးမမှိခြင်းဟု ဆိုဆပ်သော၊ပုဗ္ဗနိမိတ်ကို မြင်မက်တတ်၏။ထိုသို့မက်ခြင်းသည်။ ရှေးဖြစ်လတ္တံ့သောပုဗ္ဗနိမိတ်ဆားဖြင့် မက်ခြင်းမည်၏။ ရှေးငယ်စဉ်ကာလ၊ နေဘုးထိုင်ဘုးတွေ့ဘုး- ကြိုဘုးခဲ့သောဆားဖြင့် မက်ခြင်းသည်။ ရှေးဦလေ့ကျက်ဘုးသော-ဆနဲဘုတပုဗ္ဗဆားဖြင့်။ မက်ခြင်းမည်၏၊ဆနဲဘုတပုဗ္ဗမက်ခြင်းကား။ ဆတိတ်ကာလမက်ခြင်းမည်၏။ ပုဗ္ဗနိမိတ္တမက်ခြင်းကား။ဆနာဂတ်ကာလမက်ခြင်းမည်၏။ ။ဤလျှင်ဆထူးတည်း။

ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ဓာတ်ချောက်ချား၍သော်၎င်း၊ ရှေးဦ လေ့ကျက်ဘုးသောဆနဲဘုတဆားဖြင့်ငင်း။ မြင်မက်သော်မမှန်ကုန်။ နတ်တို့လွှဲပတ်၍ မြင်မက်သော်၊ မှန်သည်လည်း ရှိ၏- မမှန်သည်လည်း ရှိ၏။ ကောင်း, မကောင်းဖြစ်လိုလတ်သော်ပုဗ္ဗနိဒါတ်ဆားဖြင့် မြင်မက်သည်ရှိသော်။ မလွဲတ်မလွဲ၊ မှန်သည်သာတည်း။ ဆခါသမယတို့ဦလည်း။ နေ့ဆခါမြင်မက်မူမမှန်ကုန်။ညဉ့်ဒိုးယံ၊ သန်းခေါင်ယံ၊ မြင်မက်မူကား၊ မှန်သည်လည်းရှိ၏၊မမှန်

သည်သည်းဂို်နံး၊ဆောရုံတက်၊ မိုးသင်းဆခါနိုးကို်ဒွါ၊ ဖြင်မက်မှ ကား၊ ကေန်ပင်ဒုန်လွှန်း၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမှု၊ဆစောဆဟာခကို်၊ပဒိုပါစကဝန်းဒီးသွက်ပြီး၍၊ ညှက်ကေကွိုန်ကာလ ဒြစ်သောကြောင့်ဟုဉီး။ ။ဤဂာ ဝိဘင်း ဆဌကဆာ ဇီကာဆထွက်ထည်း။

ထိုးလေးပါး၊သာ အိပ်မက်ကို၊ ပုထုဇ္ဇဉ်လေးယောက်၊သောတာပန်၊ သကဒါဂါဝ်၊ ဆနာဂါဝ်တို့သည်သာလျှင်၊မပယ်ဆော်သေး၊သော- ဝိပလ္လာသတရား၌သာကြောင့်၊ ဖြင်မက်ကုန်၏၊ -ရဟန္တာ တို့သည်ကား။ သညာဝိပလ္လာသ၊စိတ္တဝိပလ္လာသ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ အိပ်မက်ကိုမမြင်မက်နိုင်ကုန်၊ သို့ကြောင့်၊ ။တဒွသုတ်နံ့သက္ခပုထုဇ္ဇနာပဿနိ့၊ဆပွဟိန် ဝိပလ္လာသတ္တာ၊ ဆသေက္ခာနုပဿနိ့၊ ပဟိနဝိပလ္လာသတ္တာ၊ ။ဟုဝိန့်တော်မူအံ့၊ ။တဒွသုတ်နံ့၊ထိုအိပ်မက်ကို၊သက္ခပုထုဇ္ဇနာ၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇဉ်တို့သည်၊ ပဿနိ့၊ မြင်ကုန်၏၊ ဧပွဟိန် ဝိပလ္လာသတ္တာ၊ ဝိပလ္လာသတရား၊ကို၊ မပယ်ဆော်သေး၊သောကြောင့်တည်း။ဆသေက္ခာ၊ ရဟန္တာတို့သည်၊နုပဿနိ့၊ မဖြင်ကုန်၊ပဟိနဝိပလ္လာသတ္တာ၊ ဝိပလ္လာသကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်တို့ ကဲ့သာ။ ဂုဏ်းသမ္မာ ဆဌကထာ-ပါရာဇိကာဏ် ဆဌကဆာတို့ဒွါ၊ အိပ်မက်မက်၏၊ မမက်၏ဟူ၍မဖြတ်ငြားသော်လည်း၊ မဂ်ဝိတ်သည်၊ တကြောင်သာကျ၍၊ လျှင်ဖြန်ရကာ။ အိပ်မက်ကို၊ မမက်နိုင် ဟုဒုတ်ဆပ်တော့သည်၊ ။ဤလျှင်၊ အိပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်းတည်း။

---

(၃၁၀) မနောဒွါရဒွိ၊နိုဂုံးဂါထာပါဠိဆန်းကိုဖြစ်ခြင်း။

ဝိထိဝိတ္တာနိ တ်ထောဝ၊စိတ္တုပ္ပါ ဒသေရိတာ။
ဝိတ္ထာရေန ပနေတ္ထက၊စတ္တာလီသ ဝိဘာဝဝယေ။ ။

(သင်္ဂဟဆဌကထာ)။ ။ထြေ၊ ဤမနောဒွါရဝီထိဒွိ၊ဝိထိဝိတ္တာနိ၊ ဝိထိဝိတ်တို့ကို၊တိုးထာဝ၊ သုံးပါး၊တို့ဟူ၍သာလျှင်။ ဇာရိတာ၊ပါဠိဆိုဆပ်ကုန်အံ့၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကို၊ ဒသ၊ဆယ်ပါးဟူ၍၊ ဤရိတာ ဆိုဆပ်ကုန်အံ့၊ ဝိတ္ထာရေနပနေ၊ ဆကျွံ ဆေားဖြင့်ကား။ ဧကစတ္တာလီသ၊ လေးဆဲ့တဲပါး။ ဆပြားဂို်ကုန်အံ့ဟူ၍၊ ဝိဘာဝဝယေ၊ထင်စွာပြရာ၏၊ ။ဤဂါထာပါဠိဆရေ-ဆဒီပွါယ်ကား။ မနောဒွါရဝီထိစိတ်တို့သည်၊ ဆမည်နာမဝိသေသဆေားဖြင့်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဧဖော-တဒါရုံ ဟူ၍သုံးပါး၌သည်ကို၊ တ်ကို-ဟူသောပါဠိ

ဖြင့်သိဆပ်ဖြစ်၏၊ဝါရဆကြိပ်ဆေားဖြင့်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနိုး ဇောဝုနစ်ကြိပ်၊ တဒါ
ရုံနှစ်ကြိပ်ဟူ၍၊ဆယ်ပါးရှိသည်ကို၊ ဒသဟုဇောပါဒ်ဖြင့် သိဆပ်ဖြစ်၏၊ နိုပဋ္ဌ
ပိညာဉ်တဆယ်-မနောဓာတ်သုံးပါးကြဉ်ဆပ်သေး-ကြွင်းကာမစိတ်-လေး
ဆဲ့တပါး၊ဝိထိစိတ်ရသည့်ဆကျယ်များကို၊ ကေစတ္တာလိသ-ဟူသောပါဒ်
ဖြင့်သိဆပ်ဖြစ်၏။ ။ဤလျှင်။ ဂါထာဖြစ်၏ ဆဒ္ဒါယိတည်း။ ။မနောဒွါရဝိထိ
ပြီး၏တည်း။

---

(၃၁၁) ဆပ္ပနာဇောဝါရဒ္ဓိ၊ဆောရုံခွဲပြခြင်း။

ဤသို့ဆေားဖြင့် ကာမဇောဝါရ။ ဆဒ္ဒါယိတ္ထတို့ကို-ပြဆိုပြီး၍၊ ဆပ္ပနာ
ဇောဝါရတို့ကိုပြတော်မူလိုရကား။ ။ဆပ္ပနာဇဝနဝါဇရပနဝိဘုဘာဝိဘု
တာဇောဒေါနုတ္ထိ-တထာဂဒါရမ္ဘဏပုဂ္ဂိုဒေါစ။ ။ဟူသောပါဠိကိုပြီ၍။ ။
ဆပ္ပနာဇဝနဝါဇရပန၊ ဆပ္ပနာဇောဝါရဒ္ဓိကား။ ဝိဘူတာဝိဘူတဇောဒေါ၊ဝိ
ဘူတာရုံ-ဆဝိဘူတာရုံဆပြားသည်။ နုတ္ထိ၊ မရှိ။တဒါရမ္ဘဏပုဂ္ဂိုဒေါစ၊ တဒါ
ရုံအဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။တထာ၊ ထိုဆတူ။နုတ္ထိ မရှိ၊ ။ဤသို့ပြီ၍ဆပ်၊ဆဒ္ဒ
ကထာပါဠိဆရ၊ ဤဆပ္ပနာဇောဝါရဒ္ဓိ၊ ကာမဇောဝါရကဲ့သို့၊ ဝိဘူတာရုံ-ဆ
ဝိဘူဘာရုံ၊ နှစ်ရုံမရှိကုန်။ ဝိဘူတာရုံဝိထိ၊တရုသာလျှင်ရှိ၏ဟုမှတ်။ ဆဘဲ့
ကြောင့်ဟူမူ၊ ကသိဏ်းပညတ်စသောဆာရုံ၊ တေဘူမကသခ်ါရစသော
ဆာရုံဒမ္မာရုံ၏။ထင်လျားစွာဖြစ်သောဆခါဒ္ဓိသာလျှင်၊ ဆပ္ပနာဇောဖြစ်သင့်
သောကြောင့်တည်း။ဤကြောင့်လက်သနိုးဆဒ္ဒကထာတို့ဒ္ဓိ။

ဆပ္ပနာဇဝနဝါဇရဿိ၊နဟိ ဆဝိဘူတံတတော။
ကသိဏာဒိဆာလမ္ဗဿ၊ဝိဘူတေယေဝ ဆပ္ပနာ။ ။

ဟုဖိန့်၏။ ။ဆပ္ပနာဇဝနဝါဇရဿိ၊ ဆပ္ပနာဇောဝါဇရဒ္ဓိ။ ကသိဏာဒိ ဆာ
လမ္ဗဿ၊ ကသိဏ်းပညတ်ဆစရှိသောဆာရုံ၏။ ဝိဘူတေယေဝ၊ ထင်ရှား
သောကာလဒ္ဓိသာလျှင်။ ဆပ္ပနာ၊ဆပ္ပနာဈာန်ဖောသည်။ဟိယသ္မာ၊ဆကြောင်
ကြောင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တဇောတာတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။အဝိဘူတံ၊အဝိဘူတာ
ရုံသည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။ ။တနည်းဆေားဖြင့်။ဇောနောင်- တဒါရုံကျသည်
ဖြစ်အံ့။ ဝိဘူတာရုံ-ဆဝိဘူတာရုံ ဆပြားရှိရာ၏။ ဇောနောင်- တဒါရုံမကျ
သောကြောင့်၊ ဤဆပ္ပနာဇောဝါရဒ္ဓိ။ ဝိဘူတာရုံ- ဆဝိဘူထာရုံ ဆပြားမရှိ
ကုန်။ဝိဘူတာရုံတရုတည်းသာဟူ၍ မှတ်ဟု-ဆရာတော်ကြီးများဖိန့်တော်
မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆပ္ပနာဇောဒ္ဓိ။ဆောရုံခွဲပြခြင်းတည်း။

(၃၁) ဆပ္ပုရိသဒေါဝါရိဒ္ဒိ-ပရိကံစသည်တို့အဲသစ္စာပ်ကိုဖြေခြင်း။

တဖြည်ဟိတြာဏ သမ္ပယုတ္တကာမာဝစရ ဖဝဏဒုမဒ္ဒနီဆည်တရာထိုင် ပရိကားယ ပရာဏာနသမုဂ္ဂါတြာဏမြေး ဒုတကာတ်ကြီးကိုကားမှာ ပစာရာနုသေသမဂေါတြာဏုနာမေန ဒုတကွင်္ဂာ်ကြီး တိကွင်္ဂာ်ကြီးမဝဝါ ယဆာက်ကမံဥပဒ်ဒီးတွာ။ ။ဟူသောဆဌကထာပါဠ်ဖြင့်၊ဆပ္ပုရိသဒေါဝါရိဒ္ဒိ-ဖြလာ်တဲ့. ချလာ်တဲ့.ဖြစ်သောပရိကံဥပစာ၊ဆုံလုံ၊ဂေါတြာဘု-တို့သည်၊သစ္စပဋ္ဌာန်း၌၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးပါး်တို့တွင်၊ တပါးပါး သောစိတ်သည်၊ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်- သေကွပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား လျော်စွာဖြစ် ၏ ။ဆသေက္ခ-ရဟန္တာတို့ဒုဘကား၊မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်လေး ပါးတို့တွင်၊တပါးပါးသည်၊ ပရိကံ၊ဥပစာ၊ဆုံလုံ၊ဂေါတြာဘု-ဖြစ်သတည်း၊ ထိုကြောင့်၊ ဆဉ္ဇုန် ဆည်တရာထိုင်-ဟူ၍ဒိန်တော်မူ၏။ ။ဤသို့ ဖြဆပ်ပြီး သော-ဒေသနာစကျက်တို့သည်၊ ပညာနုံသေသမုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊ သေးကြိုပ်ကျ ၏၊ ပညာထက်သော တိကွပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊ သုံးကြိုပ်ကျ၏၊ ထိုကြောင့်၊ စတုက္ကင်္ဂာ်ကြိုတွေ့ပုဂ္ဂိုလ်၊တိကွင်္ဂာ်ကြိုတွေ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ဟူ၍-ဒိန်တော်မူ၏၊

ဤသို့ဒိန်ရာဝယ်၊ စတုက္ကင်္ဂာ်ကြိုဆရ သေးကြိုပ်ကာမဒေဓာဘကျရာ၌၊ဒုဘုံး ဒွာကုသောစိတ်ကို-ပရိကံ ဟူ၍-ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဟူသည်၊ဆပ္ပုရိသဒေါဝါကို-ပြု ဖြင့်-ဗိုရင်တတ်သောကြောင့်၊ ပရိကံ ဟု-ဆိုဆပ်၏၊ ။ဆပ္ပုံ- ပရိကရော တိ၊ ပဋိသင်္ခရောတိတိ-ပရိကမ္မံ၊ ။ယံ ဒဝံ၊ ဒုဘုံး ဒွာကျသော ဆကြောင့် ဒေါသည်၊ဆပ္ပုံ၊ဆပ္ပုရိသဒေါဝါကို၊ပရိကရောတိ ပဋိသင်္ခရောတိ၊ပြုဖြင့်ဗိုရင် တတ်၏၊ ဇုတိတသ္မာ ထိုကြောင့်၊ တံ ဒဝံ၊ ထိုဒေါသည်၊ ပရိကမ္မံ၊ပရိကံ မည်၏၊ ။ဒုတိယဒေါစိတ်သည်ကား၊ ဆပ္ပုရိသဒေါနှင့်ပရိကံထက် ဆိုး ဒွိ ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဥပဒေါမည်၏၊ ဟု-ဆိုဆပ်၏၊ ။ဆပ္ပုရိသယသဒိဝေစရ တိပဝတ္တာဘိဘူပစာရံ၊ ။ယံ ဒဝံ၊ ဆကြောင်းဒုတိယကျသောဒေါသည်၊ ဆပ္ပုရိသယ၊ဆပ္ပုရိသဒေါ၏၊ သဒိဝေ၊ ဆိုး ဒွိ၊ ဒေါ ပဝတ္တာတိ၊ဖြစ်တတ်၏၊ ဇုတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊တံ ဒဝံ၊ထိုဒေါသည်၊ဥပစာရံ၊ဥပစာရမည်၏၊ ။

ဌင်းဒေါသည် ဆုံလုံ-ဂေါတြာဘုစိတ်ခြား၍၊ ဆပ္ပုရိသနှင့်မနိုးထွန်းသော် လည်း၊ ပရိကံဒေါဒလောက်မဒဝံးထွန်းဒသာဖြစ်ခြင်းငှါသောကြောင့်၊ဆိုး ဒွိ၊ဖြစ်သည်မည်၏၊ ။တတိယဒေါစိတ်သည်၊ဆောက်ပရိကံဒေါဆားဌင်း ဆထက်ဆပ္ပုရိသဒေါဆားဌင်း၊ လျော်စွာဖြစ်သောကြောင့်၊ဆုံလုံဟူဆိုဆပ် ၏၊ ။ဆပ္ပုရိသစိတ္တာနုဆုံရုပဒိဋ္ဌာဆုံလောပံ၊ ။ယံ ဒဝံ၊ဆကြောင်းတတိယ ဒေါစိတ်သည်၊ ဆပ္ပုရိသစိတ္တာနုံ၊ ဆပ္ပုရိသဒေါစိတ်ကိုဆား။ ဆုံရုပံ၊ လျော်

သည်တည်း။ ဗုဒ္ဓတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ တံဖဝနံ၊ထိုဖောသည်။ ဆန္နလောမံ၊ ဆန္နလုံမည့်၏။ ။စတုဏ္ဍစိတ်သည်။ ကာမဆန္ဒယ်ကို။နှိပ်စက်တတ်သော ကြောင့်ဝင်း။ မဟာဂ္ဂါတ် ဆန္ဒယ်ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် ဝင်း။ ဂေါတြဘူ-ဟူ၍-ဗျာနှဝိထိဒ္ဓိ-းဒိုဆယ်ဖြာ။ ။မေဂ္ဂဝိထိတို့ဒိဋ္ဌကား။ ပုထုဇ္ဇဉ်ဆန္ဒယ်ကို၊ နှိပ်စက်တတ် သောကြောင့်ဝင်း။ လောကုတ္တရာ ဆန္ဒယ်ကို- ပွါးစေတတ် သောကြောင့်ဝင်း။ ဂေါတြဘူဟူ၍ ဆိုဇယ်ဖြာ၊ထိုကြောင့်၊ ဆဘိဒမ္မတ္ထသင်္ဂဟဒီပနီဋ္ဌီ။ ။ပရိတ္တာဂေါတ္တာဒွေ ပုထုဇ္ဇနေ ဂေါတ္တာဒွေ ဆဘိဘဝတိတိ ဂေါတြဘူ။ မဟဂ္ဂဘဂေါတ္တာဒွေ လောကုတ္တရေ ဂေါတ္တာဒွေ ဘာဒဝတိ- ဝဓေဘိတိ ဂေါတြဘူ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ယံဖဝနံ၊ဆကြောင်းတုတ္ထဖောသည်။ပရိတ္တာ ဂေါတ္တာဒွေ၊ ကာမဆန္ဒဿကိုဝင်း။ ပုထုဇ္ဇနေဂေါတ္တာဒွေ၊ ပုထုဇ္ဇဉ် ဆန္ဒယ်ကိုဝင်း။ ဆဘိဘဝတိ၊ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်တတ်၏။ ဗုဒ္ဓတိဘသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ တံဖဝနံ၊ ထိုစတုတ္ထ ဖောသည်၊ ဂေါတြဘူ၊ ဂေါတြဘူ မည်၏။ ။{ဆေဒနုပက္ခ-ဗျာနမဂ် ဂေါတြဘူ}။ ။ယံဖဝနံ၊ ဆကြောင် စတုတ္ထ ဖောသည်။ မဟဂ္ဂတ ဂေါတ္တာဒွေ၊ မဟဂ္ဂါတ် ဆန္ဒဿကိုဝင်း။ လောကုတ္တရ ဂေါတ္တာဒွေ၊လောကုတ္တရ ဆန္ဒယ်ကိုဝင်း၊ဘာဝဝတိ-ဝဓုတိ၊ ပွါးစေတတ်၏။ဗုဒ္ဓတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ တံဖဝနံ၊ ထိုဖောသည်။' ဂေါတြဘူ၊ ဂေါတြဘူ မည်၏။ ။{ဝဓုနုပက္ခ-ဗျာနမဂ် ဂေါတြဘူ}။ ။ဤသို့ပြဆပြီးသော- ဝိဂြိုဟ်ပါဠ်-တို့ဖြင့်၊ ဗျာန် ဂေါတြဘူမဂ်ဂေါတြဘူတို့၏-ဆထူးဝိသေသကို-သိကြလော။

ငါတို့၏ ဓမ္မာစရိယ ဖြစ်တော်မူသော မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သည်ကား။ ဗျာန်ဂေါတြဘူသည်- ကသိဏ်းပညတ်ကိုဆောရုံပြု၏။ မဂ်ဂေါ တြဘူသည်ကား၊နိဗ္ဗာန်ကိုဆောရုံပြု၏။ဤသည်လျှင်- ဆောရုံဆေားဖြင့်-ဝိသေ သထူးခြားဟန်ကို- မိန့်တော်မူ၏။ ။ဝါဒကမ္မဓိဋ္ဌာန ဗဟုဿုံ၊ ။ဤဘိုးဘွားမြေ ပြုပြင်သောစိတ်လေးပါးကိုဆပွနာဖောဖြစ်ဆနိုးဖြစ်သောကြောင့်၊ဆပွနာဖြစ်-ဥပစာရဓိတ်-ဟူ၍ဝင်း၊ ဥပစာရဗျာနဖော-ဟူ၍ဝင်း။ ဦးကာဇောဘိုးဖြစ်မြန့် တော်မူ၏၊ ဥပမာ ဆေားဖြင့်၊ ရွာ၏ ဆနိုးကို- ရွာ၏ဥပစာဟု ဆိုသကဲ့သို့ တည်း။ ။{ဂေါတြဘုဂုဏဝယ်-ဆတြဖော ပြယုဂ်ကဲ့သို့၊ တ,ဝလုံးကို-ရ ပြု၍၊ဆတိသန္ဓါချ၍ဂေါဘ္ဘာဘိဘု-ဟူ၍မဆိုမူ၍၊ဂေါတြဘုဟုဆိုဆပ်၏။ ။ သန္ဓကိဇ္ဇန-နည်း}။

---

(၃၁၃) ဆပ္ပနာဇောမည်ဟန်ကို ဖြခြင်း။

နိဂုဒ္ဒါနံ ရဂမေဝ ယထာရဟံ ဧတ္ထတ္ထိပဒွေဝါ ဆဋ္ဌိသတ္တမီ မဟာဂတ-လောကုတ္တရ ဘဝနေသု ယထာဘိနိဟာရဝေဒနံ ယံကိဉ္စိဖဝနံ ဆပ္ပနာဝိထိမောတရတိ၊ ။ပေ။ သောတာပတ္တိဖလဉ္စ၊ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဆား ပရိကံ-ဉ္ဇယာဒေ-ဆန္ဒလုံဂေါတြဘုဟုလေးကြိမ်ကျ၍၊ ငါးကြိမ်မြောက်ဆပ္ပနာဇော ကုရာသောကြောင့်၊ ဖြားပြဲ့ပြီးသော ဧတရဟ်တို့-ပါဠိနှင့်၊ နောက်ဟပ္ပမံဝါ-ပါဠိကိုဝပ်၍ ယုဇ်ဆ်၏၊ တိကျဝုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဥပစာ ဆန္ဒလုံ-ဒေါတြဘု-ဟု-သုံးကြိမ်ကျ၍၊လေးကြိမ်မြောက် ဆပ္ပနာဒေါကုရာသောကြောင့်၊ ဖြားပြဲ့ပြီးသောတိကျတို့ပါဠိနှင့်၊ ဧတရဟ်ပါဠိကို စင်၍ယူဆင်၏၊ ယထာရဟံ ပါဠိဆရ၊ဒိပွါဒ်ညာ-ဒုနာဘိညာဝုဂ္ဂိုလ်ဆားဒလျှင်စွာ ဟူသောဆန္ဒက်-ကို့ကို-ထောက်ထား၍ ယုဇ်ဆ်၏၊ ။ဤဆရာ၌၊ ရှင်ဆန္ဒရဟ္ဒါ မဆရဟ်သည်၊ ဒုနာဘိညာ-ဒိပွါဒ်ညာဝုဂ္ဂိုလ်ဆား လျှင်စွာ၊ ဧတရဟ်တို့ဝါ တိကျတို့မေ ဝဝါ-ဟူ၍၊ ယထာဥ္စမနုဉ်းဆားဖြင့် ဆိုဇေတဝ်မူ၏၊ ထိုသို့ဆဥ်ဆုတ်ဉ်းဆို ဆပ်ပါလုက်၊ပဌမံ ဧတရဟ်ဝါဟူ၍-ပုဂ္ဂိုလ်ဆားလျှင်စွာမဆိုမူ၍၊ ဧတရဟ်-ပဌမံဝါ-ဟူ၍ပဌိလုံပြန်၍- ဆိုဇေခြင်းသည်၊ ဆဘိဝမ္ဘာတတ်သည်မျှမကမူ၍၊ သန္ဓါကျမ်းပါတတ်သည်ဟူ၍-သဆ်၏၊ ဆာဇ်ကြောင့်ဟူမူ၊ သန္ဓါဆရာ တို့ဝယ်၊ဌနသမာသ်ပြုသင့်ရာ၌၊သဒ္ဒါသန္ဓါကိုသည်၊နဉ်းသော သဒ္ဒါဂျေးဒို့ ထား၍၊ များသော သဒ္ဒါသမ္ဗါနာက်ဒို့ ဇနဆ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်ရကား၊ နိယံ ကျမ်းကိုဒြ်၊ ။ဆပ္ပသဒ္ဒါ၊ ဗဟုသဒ္ဒါ၊ ဒွန်ဒ္ဒါလာမူ၊ သဒ္ဒါဆပ္ပဂျေးနေများသဘည်း ။ဟုဒ်ဒိန္ဓေတ်မူ၏၊

ဤနေရာဝယ်၊ ဆပ္ပနာဝိထိမောတရတိ၊ပါဒ်ဒပါဒ်ဆရ၊ ဆပ္ပနဲကိုသည့်-သဘုပထ္ထဆားဖြင့်၊ ဗဟုတက်စေတသိက်တရတည်းသာလျှင်တည်း။ ဆဘယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ထိုဗဟုက်သည်၊ ဆောဒုံဒ်-သမ္ဗယုတ်တရားကိုကို့-ထင်စေတိ သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆပ္ပနာ မည်သတည်း၊ ထို့ပ္ပတပါးသော- မ ဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဈာန်တရားကိုကို-ဆပ္ပနာဟုဆိုသည်ဖြာကား။ ၎င်း မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာ ဈာန်တရားကိုဒြ်-ဗဟုတ်လျှင် ဆကြောင်းရင်းဒို့ သောကြောင့်၊ဆကြောင်းရင်း ဗဟုတ်ဒြ်ဆပ္ပနာဟူသောဆမည်ကို-အကျိုး ဖြစ်သောမဟဂ္ဂုတ်-လောကုတ္တရာဈာန်တရားကိုဒြ်-တင်စား၍ ကာရဏူပ-စာဆားဖြင့် ဆပ္ပနာဟူ၍-ဆိုဆဥ်ဖြ်၊ဒိကာဝိန္ဒုချက်၊ ။ဤနေရာဒြ်-ဝစ်နဲထွ ကာ။ ။နိဝရဏာဒိ သဒ္ဒကိုလေသေဆဟုတိ ဝိနာသေတိတိဆပ္ပနာ၊ ။

နိဝရဏာဒိသဒ္ဓိကိလေသေ၊နိဝရဏာဆစ္ဂိသော ဆလုံးရုံသောကိလေသာ တို့ကို။ ဆပတိ ပိနာသေတိ၊ပယ်သောဆားဖြင့် ပျက်စီးစေတတ်ဖြို၊ ဇုတိ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဆပ္ပနာ၊ဆပ္ပနာမည်ဖြို။ ။တတောပရိဆပ္ပနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂပါတောဝဟောတိ-ပါဠိဒ္ဓိ၊ ဆပ္ပနာဝသာနေ-ဟူ၍ဝိသေသနေ-မ-ခြင်း သည်။မင်္ဂဖြို၊ဆခြားမဲ့ဒ္ဓိ၊ဖိုလ်စိတ် ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်သမာပတ်ဒ္ဓိ၊ ဈာန်စိတ်-ဖိုလ်စိတ် ဆကြိမ်များစွာဖြစ်ပြီး၌-ဘဝင်ကျသည်ကိုသိစေသည်၊ဝေသဒ္ဒါ ဖြင့်၊ဝါဒတပါး ဆ၌ားကိုနှစ်စေဖြို၊

---

(၃၁၄) ဆပ္ပနာဖောဆကျယ်နှောင်းပုံပြခြင်း။

ဒွိဘ္ဘိ'သ သုခပုညု၌၊ဒွါဒသေပေက္ခကာ ပရံ၊
သုဒိဘက္ကြိယတော ဆဒ္ဓ၊ဆသန္တောန္တိ ဥပေက္ခကာ။ ။

(သင်္ဂဟဆဒ္ဓကထာ)။

သုခပုညု၌၊မဟာကုသိုလ်တိဟိတ်သောမနသဟဂတ်ရနောင်၌၊ဒွိဘ္ဘိ'သ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ပါးကုန်သော၊ဆပ္ပနာ၊ ဆပ္ပနာဖောတို့သည်၊ သန္တောန္တိ၊ကောင်း စွာဖြစ်ကုန်ဖြို၊ဥပေက္ခကာ၊ မဟာကုသိုလ်-တိဟိတ် ဥပေက္ခာ နှစ်ရ၌။ပရံ၊ နောက်ဒ္ဓိ။ဒွါဒသ၊တဆဲ့နှစ်ပါးကုန်သော။ ဆပ္ပနာ၊ ဆပ္ပနာဖောတို့သည်၊ သန္တောန္တိ၊ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်ဖြို။ သုဒိတက္ကြိယတော၊ မဟာကြိယာတိဟိတ် သောမနသဟဂတ်ရနောင်၌။ဆဒ္ဓ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော၊ဆပ္ပနာ၊ ဆပ္ပနာဖောတို့ သည်၊သန္တောန္တိ၊ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်ဖြို၊ ဥပေက္ခကာ၊မဟာကြိယာတိဟိတ် ဥပေက္ခာဟဂတ်ရနောင်၌။ ဆ၊ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဆပ္ပနာ၊ ဆပ္ပနာဖောတို့ သည်။သန္တောန္တိ၊ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်ဖြို၊

ဂုဏ်းဂါထာဖြို၏ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ ။မဟာကုသိုလ်ပထမဇ္ဈာန်နောင်၊ သော မနသဆပ္ပနာဖော ၃၂-ပါးဟူသည်၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်သောမနသစျာန် ဖော-လေးပါး။မင်္ဂသောမနသဖော-တဆဲ့ခြောက်ပါး၊ သောတာပတ္တိဖိုလ် ဖော-လေးပါး။ သကဒါဂါဒိ ဖိုလ်ဖော-လေးပါး။ ဆနာဂါဒိဖိုလ်ဖော လေး ပါး၊ပေါင်းဖိုလ်ဖော-တဆဲ့နှစ်ပါး။ဤသို့ဆားဖြင့်ဆပ္ပနာဖော ၃၂-ပါးတည်း။ မဟာကုသိုလ်-တတိယဇ္ဈာန်နောင်၊ ဥပေက္ခာ ဆပ္ပနာဖော-တဆဲ့နှစ်ပါးဟူ သည်။ ရူပါဝစရကုသိုလ်-ဥပေက္ခာ စျာန်ဖော-တပါး။ ဆရူပကုသိုလ်စျာန် ဖော လေးပါး၊မင်္ဂဖောဥပေက္ခာလေးပါး၊ဆောက်ဖိုလ်ဖောဥပေက္ခာ-သုံး ပါး၊ ဤသို့ဆားဖြင့်- ဆပ္ပနာဖော ၁၂-ပါးတည်း။ {ဤသည်လျှင် တိဟိတ်

ပုထုဇ္ဇဉ်၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ိန္ဒြေ ဆပ္ပနာဒေဟာ ၄၄-ပါး}၊မဟာကြိယာပဘေမဒဒွေး
နောင်၊သောမနဿ ဆပ္ပနာဇောဒွန်ပါးဟူသည်၊ ရူပါဝစရကြိယာ သောဝ
မနဿစျာန်ဇော-လေးပါး၊ ဆရဟာတ္တုပ္ပါဒ်သောမနဿဒေလေးပါး၊ ဤသို့ဆော
ဖြင့်၊ဆပ္ပနာဇော-ဒွန်ပါးတည်း၊ ၊မဟာကြိယာ- တတိယ ဒွေးနောင် ဥ
ပေက္ခာဇပ္ပနာဇောဒြေးပါးဟူသည်၊ ရူပါဝစရကြိယာ ဥပေက္ခာစျာန်
ဇော-ဘပါး၊ ဆရူပါဝစရကြိယာ ဥပေက္ခာစျာန်ဇော-လေးပါး၊ ဆရဟတ္တု
ဖိုလ်၊ ဥပေက္ခာ ဗျာန်ဇော-တပါး၊ ဤသို့ဆော-ဖြင့်- ဥပေက္ခာ ဆပ္ပနာဇော-
ဒြောင်ပါးဘည်း၊ ၊{ ဤသည်သျှင်-ဆေသက္ခရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌၊ဆပ္ပနာ
ဇော-၁၄-ပါး}၊ ၊ဖေါင်း-ဆပ္ပနာဇောဆေးကျယ်-ငါးဆဲ့ရှစ်ပါးဘည်း၊

---

(၃၁၅) တနည်းသုခပုညာဂါဆာကို ဖြခြင်း၊

ဇောဒသသုခပုညာပဘုဝေ ပေက္ခကာ ပဓံ၊
သုခကြိယတော ပဘုဝေ ဇောနှိ ရုပေက္ခကာ၊ ၊
(ကုဋ္ဌာမင်းကြီးဂါဆာ)၊

သုခပုညာ မဟာဂကုသိလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် သောမနဿ နှစ်ရာနောင်ဌ၊
ဇောဒသ၊ တဆဲ့တပါးကုန်သော၊ဆပ္ပနာ ဆပ္ပနာဇောဂို့သည်၊ ဟောနှိ့၊
ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဥပေက္ခကာ၊ မဟာဂကုသိလ်ဉာဏသမ္ပယုတ် ဥပေက္ခာနှစ်ရာဌ၊
ပဓံ၊နောက်နှစ်ဆူ၊ ပဌမာ၊ ငါးပါးဈာဖြားဇော-ဖြင့်၊ ဆပ္ပနာ၊ဆပ္ပနာဇောဂို့သည်၊
ဟောနှိ့၊ဖြစ်ကုန်အံ့၊သုဇြိယာဒတော၊မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောသော
မနဿနှစ်ရာနောင်ဌ၊ပဌမဈာငါးပါးဈာဖြားဇော-ဖြင့်၊ဆပ္ပနာ၊ ဆပ္ပနာဇောဂို့
သည်၊ ဟောနှိ့၊ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ဥပေက္ခကာဝ၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်
ဥပေက္ခာနှစ်ရာနောင်ဌ၊ပဌမဈာ ငါးပါးကုန်သော၊ဆပ္ပနာ၊ ဆပ္ပနာဇောဂို့သည်၊
ဟောနှိ့၊ကုန်အံ့၊

ဂုဏ်ဂါဆာအံ့၊ ဇဒိပ္ပါယ် ယူဆနည်းကို၊ ဂြုံးဂါဆာကို မှီး၍- သိဆပ်
ဂို့၊ ၊ဆရိမဓုန မည်ဟိုး၊ပုဂံပြည်ကြီးကို-ဇစိုးရဒေဝ်မှုသော၊ကုဋ္ဌာမင်း
ကြီးသည်၊ခမ္မသာင်၊ ပွဲကြီးယင်ဓေဝ်မှုသောဇခါ၊ ပိန့်ဟော်မှုသည်ဌာ၊
ဇဘိဝမ္မာကိုလေ့ကျက်၊သကြိုဟ်ကုဝ်းကုံစာတတ်ကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့
သည်၊ သုခပုညာ- ဂါဆာနှစ်ရပ်ဂို့၊ ဇဒိပ္ပါယ်ဧကာဒးမြတ်ကိုကု၊ သင်ပြ
သောဆရာသည်၊ သေချာစွာမဒေပြောကြားမှု၌၊ ပိဒိတ္တိဂို့ဇောဒနိဌန်၊ဇောသိ
ညာဏ်ဖြင့်၊ ဟုတ်ဌန်စွာဒေပြောကြားနိုင်ပါလျှင်၊ ဆင်ပြဒေတော်ထစိုးနှင့်၊ထွေးက

၃၁၆-ဝိပါက်ဆ'ုန်-ဖောဆပြန်ကိုပြခြင်း။

ညာထပါး၊ဆုပေးသနားတော်မူထိုက်ပေသည်-ဟူ၍- ဆိုကြောင်း။ စကား ပေါင်းများကို။ငါရှင်သဒ္ဓမ္မဖောတိပါလ-ကြားသိရတော့သည်ဟုမှတ်။

{ သောတုဖနေဟိ-ဝိစိန္တိတမ္ဘမိမ်ဌာနံ }။

ထိုမှတပါး။ တနည်း ဆေားဖြင့်။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲ၍၊ ဆပွနာဖော နှောင်းပုံကို-ခွဲပြီးအံ့။ ။တိတ်တ် ပထဗ္ဗီဉ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊ မဟာကုသိုလ် သောမနဿနှောင်။ သောမနဿဆပွနာ-ရှစ်ပါးဖြစ်၏။ ဥပေက္ခာနှောင်၊ဥ ပေက္ခာဆပွနာ-ခြောက်ပါးဖြစ်၏၊ သောတာပန်-သကဒါဂါခ်- ဆနာဂါခ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊သောမနဿနှောင်။ သောမနဿဆပွနာတဆဲ့နှစ်ပါး ဖြစ်၏။ ဥပေက္ခာနှောင် ဥပေက္ခာဆပွနာ-ချုနှစ်ပါးဖြစ်၏၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊ မ ဟာကြိယာသောမနဿနှောင်၊သောမနဿအပွနာ-ရှစ်ပါးဖြစ်၏၊ဥပေက္ခာ နှောင်၊ဥပေက္ခာဆပွနာ- ခြောက်ပါးဖြစ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ပုဂ္ဂလဘေဒ ဆဲ့ခွဲတည်း၊

---

(၃၁၆) တဒါရမ္မဏနိယမဝါရဒွိ၊ဝိပါက်ဆ'ုန်၊ ဖောဆပြန်ကိုဖြေဆိုခြင်း။

သဗ္ဗံထာဝိ ပနေတ္ထ ဆနိဋ္ဌေဆာရမ္မဏော ဆကုသလ ဝိပါကာနေဝ ပဋ္ဌ ဝိညာဏ-သမ္ပဋိစ္ဆန-သန္တီရဏ-တဒါရမ္မဏာနိ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ။ ။ ဤ ဆဋ္ဌကထာ ၂ါဋ္ဌဆရ။ ဆလိမရှိဆပ်သော ဆနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အံ့။ ဆကုသလ ဝိပါက်-စက္ခု၊ဝိညာဉ်-သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-သန္တီရဏ-တဒါရုံတို့ကို-ချဆပ်၏ ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ ။ဇုဋ္ဌေကုသလဝိပါကာနိ။ ဟူသောပါဋ္ဌဆရ-ကို၊ ဋီကာ ဆရာသည်။ ဇုဋ္ဌေတိ- ဇုဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ-ဟူ၍၊ သံဝဏ္ဏနာ ဘွင့်တော် မူသော ကြောင့်။ ဇုဋ္ဌေပုဒ်ကိုဇုဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံဟု-ဆနက်ပေးဆပ်၏။ ။ဇုဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာ ရုံဖြစ်အံ့။ ကုသလဝိပါက်-စက္ခု၊ဝိညာဉ်-သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း-သန္တီရဏ-တဒါရုံတို့ ကို ချဆပ်၏-ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ ။ဆတိဇုဋ္ဌာရုံ'ဖာလည်းနည်းတူချလေ။ ။ ဝေဒနာ ဆေားဖြင့်ကား။ ဆနိဋ္ဌာရုံ၊ ဇုဋ္ဌမတ္တာရုံဌ- ဥပေက္ခာ ဝေဒနာဖြစ် သော-သန္တီရဏ-တဒါရုံကိုချဆပ်၏။ဆတိဇုဋ္ဌာရုံဌကား၊သောမနဿဝေ ဒနာဖြစ်သော-သန္တီရဏ-တဒါရုံကို ချဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ သင်္ဂဟဆဋ္ဌက ထာဌ။ ။ဆတိဇုဋ္ဌေပနသောမနဿ သဟဂတာနေဝ သန္တီရဏ-တဒါ ရမ္မဏာနိ၊ဟူ၍-ဆဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းဖြင့်ပြတော်မူ၏။

ဤနေရာဝယ်-ဆရာယ်ကြောင့်သနိ့ရဏ- တဒါရုံကိုသည်၊ ဆတိဏ္ဌာရုံ၌-သောမနဿဝေဒနာ၊ ဇဝုမဏ္ဍာဘာရုံ၌ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့နှင့်၊ယှဉ်ရသေသနည်းဟူမူ၊ ။ဖဿိက်စိတ်ကိုမည်သည်၊ ကြေးမုံပြင်ကဲ့နှိတွင်း၊ ထင်လာသောမျက်နှာရိပ်ကဲ့သို့၊သက်သက်သောဇာတ်၏ဆာနှဘော်သဘင်္ဂဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ကြိဘးနှပြုပ်ငှိနိုင်သကဲ့သို့ ကင်းခဲ့၏။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်ဖောစိတ်ကဲ့သို့၊ ဘောက်သောက်ပြုန်ပြုန်-ကြီဆ၍- ဆာရုံသည်းမယူနိုင်၊ ထိသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆာရုံဆဘိုင်းဝေဒနာယျဉ်ဆဝ်ဖိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊ ဇီကာကျော်ကျမ်းဖြတ်ရှိ၊ ။ဝိပါကသဘိ ကမ္မာနုဘာဝတော ပဝတ္တမာနသဆာဒါသေ မုခနိဒ္ဒိုဝိယ နိဒ္ဒဲကပွဆာယ၊ ပကာပွတ္ထာ ဂဟဏာဘာဝတောယထာခမ္မဆာမေဝ ဝေဒနာဃာဒါ ဟောတိ၊ ။ဟုဒ်၌တော်မူထိ၊ ။အိယသ္မာ၊ ဆကြောင်ကြောင့်၊ ကမ္မာနုဘာဝတော၊ ကံ၏ဆာနှဘော်ကြောင့်၊ ပဝတ္တမာနသဆ၊ဖြစ်သော၊ဝိပါကသဆ၊ဝိပါက်၏၊ဆာဒါသေ၊ကြေးမုံပြင်ကဲ့နှိတွင်း၌၊မုခနိဒ္ဒိုဝိယ၊ မျက်နှာရိပ်ကဲ့သို့၊ နိဒ္ဒဲကပွတာယ၊ ဆထုးကြောင်းကင်းသည်၏ ဆဖြစ်ခြင်း၊ ပကာပွတ္ထာ၊ ကြီဆ၍၊ဂဟဏာ ဘာဝတောယထာခမ္မဆာမေဝ၊ ဆာရုံဆဘိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒနာဃာဒါ၊ ဝေဒနာဃာဉ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ ဖြစ်၏၊ ။ဤလျှင်-ဝိပါက်သည်း၊ဆာရုံ၌ဆာနှဘော်ဖြစ်ကြောင်းဘည်း၊

ထိုမှဘပါး။ ကုသိုလ်- ဆကုသိုလ်ဖောတို့သည်ကား။ ဆဘင်ကြောင့် ဆာရုံ ဆားလျော်စွာ-ဝေဒနာမယျဉ်နိုဒ်းလသနည်းဟူမူ၊ ။ကုသိုလ်-ဆကုသိုလ် သည်ကား။ မဃယ်ဆဝ်းသးသော ဝိဉ်ဏာသဘိသော- ပုထုဇဉ်သေက္ခသန္တာန်တို့၌ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အတိဏ္ဌာရုံကဲ့သို့သည်း။ ဇဝုမဏ္ဍာဆာရုံဆနိဋ္ဌာရုံဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်ယူတတ်ကုန်၏၊ ဆနိဋ္ဌာရုံကိုလည်း။ ဇဝု-ဇဝုမဏ္ဍာဆာရုံ-ဆခြင်းဆရာအားဖြင့်ယူတတ်ကြကုန်၏၊ ထိုကြောင့်ရကား။ သဒ္ဓါတရား-ခေါင်းပါး၊သောသူတို့ဆား ဘုရားဆင်ဂိုသော-ဆတိဏ္ဌာရုံ၌သဲလဲလျှို့ရှသောဆခြင်း ဆရာဆားဖြင့် ဥပေက္ခာဖော-ဝေဒနာကုန်၏၊ ဘုရားကိုမကြည်ညိုသော- တိတ္ထိစသည်တို့ဆား၊ ဘုရားဆင်ဂိုသော-ဆတိဏ္ဌာရုံ၌သဲလည်း။ ဆနိဋ္ဌာဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်-ဒေါမနဿဖော-ဝေဒနာကုန်၏၊ နှက်နဲသော ဂန္ဓိဂ္ဂ သဒေါဂိုသော သူတို့ဆား၊ ဝက်ဆုပ် ဘွယ်သော ဆာရုံ၌၊ သျှဝ်လျှို့ရှသော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်၊ ဥပေက္ခာဖောဝေဒနာကုန်၏၊ ခွေး, ဝက်-ကြက် ဌက်စသည်တို့ဆား။ ၎င်းစက်ဆုပ်ဘွယ်သော ဆာရုံ၌ နှဝ်သက်သော ဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်၊ သောမနဿဖော-ဝေဒနာကုန်၏၊ ထိုထို

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌။ ဝိပလ္လာသဆဟုန်ဒဏ်ကြောင့်။ ဘောက်ဘောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သောကြောင့်။ ကုသိုလ်,အကုသိုလ်တို့သည်။ ဆောရုံတို့၌- မှန်စွာဝေဒနာ-မယှဉ်နိုင်ကုန်။ ။ဤလျှင်ဖောသည်,ဆောရုံ၌-မှန်ခြင်းတည်း။ ။ဤသည်ကား-ဗဟါက်ဆန်။ဖောဆပြန်ပြခြင်းတည်း။

---

(၃၁) ဇုဠာရုံ၊ဆနိဋ္ဌာရုံ-ဒဝဘန်၍ပြခြင်း။

ကုသလကမ္မဇံ ဆနိဋ္ဌံနာမနုတ္တိ၊ သဗ္ဗံဇုဠမေဝ။ ။သမ္မောဟာဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာ။ ။ကုသလကမ္မဇံ၊ကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်သောချပ်သည်ကား။ ဆနိဋ္ဌံနာမ၊ဆလိုမရှိဆပ်သည့်မည်သည်။ နတ္ထိ။မရှိ။သဗ္ဗံ၊ဆထုံးရုံသည်၊ ဇုဠမေဝ၊ ဇုဠာရုံသည် သာလျှင်တည်း။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ ပိန့်ဆပ်သည်နှင့်ဆညီ ကုသိုလ်ဖြစ်ဆကျိုးရင်း၊ဆကျိုးပျားဖြစ်သော ဝဏ္ဏဂုဏ်-သဘာဝဇုဠာရုံဟူ၍-၄တ်သားဆပ်၏၊ ။ဆကုသလ ကမ္မဇဝဏ္ဏသဏ္ဌာန-ဒိသာကာလဂတိဘေဒတော၊ ။ဤဆဋ္ဌကထာ။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ ပိန့်ဆပ်သည်နှင့်ဆညီ၊ဆကုသိုလ်ဖြစ်ဆကျိုးရင်း။ ဆကျိုးပျားဖြစ်သောတရားတို့ကို၊သဘာဝဆနိဋ္ဌာရုံ ဟူ၍-၄တ်သားဆပ်၏။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ-ဆဋ္ဌကထာ-ပြုတော်မူဆပ်သော၊ သဘာဝဇုဠ-သဘာဝဆနိဋ္ဌ-တို့ကို။ပိုင်းခြား၄တ်သား၍။ဇုဠာရုံ-ဆနိဋ္ဌာရုံတရားနှစ်ပါး။ ထူးခြားဧစ္ဆအောင်-သိအပ်၏။သိကြဟန်ကား၊ဝေဒဋ္ဌကြိုးပါး၊ဆင်ဖြူတော်ကြီးစသောတိရစ္ဆာန်တို့သည်။ လူတို့၏ဆဆင်းကို၊မနှစ်သက်ဧသောဆား ဖြင့်-ထင်ငြားသော်လည်း၊ ဇုဠာရုံဖြစ်ရကား။ထိုဆင်ကြိုးဆား၊ကုသလဝိပါက်- စက္ခုဝိညာဉ်သာလျှင်ကျရာဖြစ်။ ဆလွန်လှပသော ထိုဆင်ဖြူတော်ကြီး၏ဆဆင်းကို၊နှစ်သက်ဘွယ်ဆားဖြင့်၊ကြည့်ရှုသူလူဆပေါင်းတို့ဆား။ ထင်ငြားသော်လည်း၊အနိဋ္ဌာရုံ-ဖြစ်ရကား။အကုသလဝိပါက်-စက္ခုဝိညာဉ်သာလျှင်ကျရာဖြစ်-ဟူ၍၊ကုသလကမ္မဇချပ်- ဆကုသလ ကမ္မဇချပ်-နှစ်ပါးကို၊ထင်ရှားဧဆောင်မိန့်-ထုတ်ဆပ်၏။ထိုဧကြောင့်၊ဆဘိဓမ္မာဆနူဋီကာကြီး၌ကား၊ ။ယထာကောသဋ္ဌိတိရစ္ဆာနာဒိနံ ကုသလကမ္မဇံမနုဿာဒိရူပံဆမနုသဏ္ဌာဉပဋ္ဌဟန်တိ ကုသလဝိပါကဧသဝ ဆာရမ္မဏာ ဘာဝဧတော

ဆဏ္ဍးတာ ဇာဋ္ဌမေဝ နာမဟာတိ၊ ဝေဝဆကုသလကမ္မဖံ ကောသဇ္ဇိမနာပံ ဟုတ္ဘာ ဥပဒ္ဒဟန္တိ ဆကုသလ ဝိပါကသေဝ ဆာရမ္ဘဏ ဘာဝတော ဆဏ္ဍတော ဆနိဋ္ဌမေဝ နာမဟာတိ၊ ဝေဒနီတံသဂ္ဂဟိ ဆဏ္ဍတိ ။ဟုဒိန္ဒ တော်မှာအံ့ ၊ကောသဇ္ဇိတိရ စ္ဆာနဘိနံ ဆဣိသောတိရ စ္ဆာန်စသည်တို့ဆား၊ ကုသလကမ္မဖံ၊ကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်သော၊မနုဿမိရူပံ၊ လူဆင်ဂို့သော ဆဆင်းကို၊ ဆမနာပတော၊ မနှစ်သက်ဘွယ်ဆား၌ဖြင့်၊ ဥပဒ္ဒဟန္တိ ထိ၊ ထင်ဂြားသော်လည်း ကုသလဝိပါကသေဝ၊ကုသလဝိပါက်အံ့သာသတ်၊ ဆာရမ္ဘဏဘာဝတော ဆာရုံဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆဏ္ဍတော၊သရုပ်တရားကိုယ် ဆား၌ဖြင့်၊ ဇာဋ္ဌမေဝနာမ ဇာဋ္ဌမည်သည်သာသတ်၊ ဒေဟာတိယဆာ၊ ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ဝေံ ပဆာ၊သို့ဆော်၊ ဆကုသလကမ္မဖံ၊ ဆကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်သော၊ကောသဇ္ဇိရူပံ၊ဆဣိသောတိရ စ္ဆာန်ကိုအံ့၊ဆဆင်းကို၊မနုပံ၊နှစ်သက်ဘွယ်သည်၊ဟုတ္ဘာ၊ဖြစ်၍၊ဥပဒ္ဒဟ နွဖို့၊ဆဂ်ဂြားသော်လည်း၊ဆကုသလဝိပါကသေဝ၊ဆကုသလဝိပါက်အံ့သာသတ်၊ ဆာရမ္ဘဏဘာဝတော၊ ဆာရုံဖြစ်သောကြောင့်၊ဆဏ္ဍတော၊ သရုပ်တရားကိုယ်ဆား၌ဖြင့်၊ ဆနိဋ္ဌမေဝနာမ ဆနိဋ္ဌာရုံမည်သည်သာသတ်၊ ဒေဟာတိ၊ဖြစ်အံ့၊ ဝေဒူ၊ဣဆိုလည်း၊ ဘေးထိသဘာဝဇုဒ္ဓ- သဘာဝဇရိဋ္ဌ ဟေသုံးဆဖြတ်ကို၊ သဗ္ဗဒိ ဆိုတဖွဲ့၊ ဝန်ခံဆပ်အံ့၊ ၊ဤသည်ကား၊သမာနုပါဒကာဒေါ ဆသုံးဆဖြတ်တတည်း၊

---

(၃၁၈) သေရဝါဒဆောဖြင့်-တနည်းပြခြင်း၊

တိဝိဒုကဝုဒ္ဒဘာဃယမဒဆရိသည်ကား ဇာဋ္ဌာရုံဇနိဋ္ဌာရုံကိုကို- ဝိပါက်ဖြင့်ပိုင်းခြားဆပ်အံ့၊ ဒေဘဖြင့်မပျင်းခြားဆပ်ဟုန်၊ ဒေဘသည်ကား၊သည်ဘဝိပဋိဘာသအံ့ဆဝွန်းဒကြောင့်၊ဇာဋ္ဌာရုံနှင့်၊တော်ခြင်း၊ဇာဋ္ဌာရုံနှင့်ပြစ်မှားခြင်း၊အနိဋ္ဌာရုံနှင့်-တပ်ခြင်း၊ဒေါနဉ္စာရုံနှင့်ပြစ်မှားခြင်းပြစ်ဘတ်ဟုန်အံ့၊ ၊ဝိပါက်စိတ်သည်ကား၊ဇာဋ္ဌာရုံဖြစ်အံ့-ကုသလဝိပါက်၊အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အံ့ ဆကုသလဝိပါက်ဇုစ်သဘည်း၊ဆုံးကြောင့်၊ဝိပါက်ဖြင့် ဒကနှင်းခြားဆပ်၏ ဘူမ္ဗ-ပိန္ဒေတပ်မူအံ့၊ ထိုးကြောင့်၊ သဒ္ဓမ္မာအဋ္ဌကဆာနှင့်၊ ၊ဝိပါက ဝဒေသနဝ ပဒေနတံကောန္တ ဒေတာပဒိ ဒိန္နတိ နဟိသဟ္ဘာဝိပါကဝိတ္တိဝဒေတို့၊ ၊ဟုဒိန္ဒဝေဒ်မူအံ့၊ ၊ ဝိပါကဝဒေသနဝ၊ဝိပါက်၏၊ဝစ္ဆပ်းဒောဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒ်၊ထိုဇာဋ္ဌာရုံ-ဇနိဋ္ဌာရုံကို၊ ဒ-က နွဟောဒေါဝင်ဒေါဝ်ဆောဖြင့်။ ပဒိ အိဇ္ဈတိ၊ ပိုင်းခြားဆပ်အံ့။ ဟိယသွာ၊ဆကြောင်ကြောင့်၊ ဝိပါတစိတ္တံ၊ ဝိပါက်စိတ်ကို၊ ဝဒွေတို့၊ လွှဲပြောပတ်

ခြင်းငှါ။နသက္ကာ၊မတတ်ကောင်း။ ။ဒိန္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည်ကား၊ ဘုရားဆစ်ရှိသော။ မွန်မြတ်သော ဆောရုံကိုမြင်လျှင်၊ မျက်စိကိုမှိတ်သည်။တရားသံကိုကြားလျှင်-နားကိုပိတ်သည်၊ထိုသို့ပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ဒိန္ဆာဒိဋ္ဌိတို့အား၊ ကုသလဘပါက်စကူ၊ဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာဉ် ဖြစ်သတည်း။ ။ဤဆရာဒွိ၊ဝိပါက်ဖြစ်သောဆောရုံ့မှာကား-ဇာတ္ဌ၊ဖောဋ္ဌဗ္ဗဆောရုံ့မှာကား ဝိပရိတ-ဆန်ဒ္ဒဟူ၍-မှတ်ဆပ်ဖြစ်၏။ ။မစင်ကို-ခဲသောဝက်တို့သည်။ မစင်ကို ဖြင်းသောကာလ-နပ်းသောကာလတို့ဒွိ ဝမ်းဖြောက်ခြင်း ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ ထိုဝက်တို့ဆား-ဖကုသလဝိပါက်စကွ၊ဝိညာဉ်-ဃာနဝိညာဉ်-ဖြစ်သတည်း။ ။ဤဆရာဒွိလည်း၊ဝိပါက်ဖြစ်သောဆောရုံ့မှာ-သဘာဝဆန်ဒ္ဒ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဆောရုံ့မှာကား-ဝိပရိတဇာတ္ဌ-ဟူ၍ဲ့တ်ဆပ်ဖြစ်၏။

တနည်း။ဇာတ္ဌာရုံ၊ ဆန်ဒ္ဒာရုံကို-ဖွါရဖြင့်လည်း၊ပိုင်းခြားဆပ်ဖြစ်၏၊ ပိုင်းခြားဟန်ကား။ ကောင်းသောဆဝတ္ထုရှိသော-မစင်-ညွှန်ပြောင်းတို့သည်။ဧကဒွါရ ဃာနဒွါရဒွိ ဆန်ဒ္ဒာရုံ ကာယဒွါရဒွိ- ဇာတ္ဌာရုံဖြစ်ဖြစ်၏။ စကြာဝဠတေးမင်းအဖို့ပတ္တာမြားရတနာ၊ ဖွဲ့ဘံကျင်- ဖွေကြိုင်လုံး တို့သည်၊ ဧကဒွါရ ဒွိ ကား။ ဇာတ္ဌာရုံ၊ ဦးခေါင်းစသည်နှင့်တိုက်ခိုက်မိသျှင်၊ကာယဒွါရဒွိ ဆန်ဒ္ဒာရုံဖြစ်ဖြစ်၏။ ဆာယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ကြီးစွာသောဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သော ကြောင့်တည်း။ ။တနုံည်းကား။ဇာတ္ဌာရုံ-ဆန်ဒ္ဒာရုံတို့ကို။ဆလယ်ဆလတ်ဖြစ်သော မဏ္ဍိမသတ္တဝါတို့အဖို့ဆပွယ်းဆားဖြင့်၊ ပိုင်းခြားဆပ်အံ့၊ ဆလွန်ဘုန်းဘန်းခိုးကြီးသော။မဟာသမ္မတမင်း မဟာသုဒဿနမင်း၊ဓမ္မာသောကမင်းတို့အဖို့အစွယ်းဆားဖြင့်လည်း၊ ဇာတ္ဌာရုံ-ဆန်ဒ္ဒာရုံကို မယူဆပ်။ ဆာယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ဂင်းမင်းတို့သည်။ နတ်ဒွိဖြစ်သော ဆောရုံကိုလည်း။ မနုစ်သက် သောကြောင့်တည်း။ ဆလွန်ဆင်းရဲသောသူ။ဆလွန်ရိုင်းပြသောသူတို့ဖြစ်ဆစွယ်းဆားဖြင့်လည်းမယူဆပ်။ဆာယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ဆလွန်ဆင်းရဲသောသူတို့ဆား။ ဆံကွဲသူမင်း-ပုံးရေဟင်း၊ ပုတ်သိုးသည့် ဆာဟာရတို့ကိုလည်း။ ဆမြိုက်နတ်ဩဇာ- သုဓာဘုတ်ကဲ့သို့ မွတ်ထင်သော ကြောင့်တည်း။ ။ထိုကြောင့်၊ သမ္မော ဆဋ္ဌကထာဒွိကား။ ။ဇာတ္ဌာနိဒ္ဒာ ရမ္မဏံပန ပ၊ဌိယေဂ္ဂံဝိဘတ္တံ ဆတ္ထိတိ၊ကဿဝသေန ဝိဘတ္တာနိ မဏ္ဍိမကာသတ္တာသ။ ။ဟု ဒိန့်တော်မူဖြ၏။ ။ပန၊ဧဝဒနဝုဒ်ကို ထုတ်ဥိုးအံ့၊ဇာတ္ဌာနိဒ္ဒာရမ္ဘဏံ၊ ဇာတ္ဌာရုံ-ဆန်ဒ္ဒာရုံသည်၊ပ၊ဌိယေဂ္ဂံ၊အသိုးဆခြား၊ ဝိဘတ္တံ၊ ဝေဘန်ခြင်းသည်၊ဆတ္ထိ၊ ရှိလေသလော့။ ဇာတိပုစ္ဆာ၊ဤလျှင် ဆမေးဘည်း။ ကဿ၊ ဆာယ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြ၏။ ဝေဆန၊အစွယ်းဆားဖြင့်၊ဝိဘတ္တံ၊ဝေဘန်ရသနည်း။ဇာတိဧဝဒနာ၊ဤဧဝဒနာ

တည်းမည်မကသတ္တာသည်၊ ဆယ်ဆယ်တို့ခြင်းသော သူဌေးသူကြွယ်၏ ဝ
သေနာ ဆွမ်းဆာဒုံ၊ ဝိဘက္ကံ၊ ဝေဘန်ဆယ်ဆိုး ။ ဤသုံးဝါဒတို့ဘွင်၊ နောက်
ဆုံးပန်ဆိုမဝါဒသည်ကား၊ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓးဃောသ၊ ဆဋ္ဌကထာ ဆရာတော်-
နှစ်သက်တော်မူသော ဝါဒ-ဖြစ်ပေတည်း။ ဤသည်ကား ထေရဝါဒ၊
ဆဋ္ဌကထာဝါဒဘည်း။

---

(၃၁၉) ဝိပါက်ဆဲနှန်၊ ဖောဆဲနှန်ကိုပြခြင်း၊

ထိုထို့ပါ သေးမနုဿသဟဂတကြိယဖဝနာဝသာနေ သေမနုဿ-
သဟဂထာနေဝထဒါရမ္မဏာနိဘဝန်၊ ဥပေက္ခာသဟဂတကြိယာဖဝနာ
ဝသာနေဝ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏတာနေဝ ဟောန်၊ ။သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ
ပါဠိ၊ ။ဤဆဋ္ဌကထာ ပါဠိဇာခ၊ ရဟန္တာပဗိုလ်ဂိုဆား၊ ဗိဇ္ဇာဒိပဿီသ
တရားကို- တရုံ့ဆုမင်ဘုရားဟဲ့ဖြင့်၊ ယင်းဆဋ္ဌကြောင့်၊ မဟာဒေ့ကြွ
ယာသေမနုဿဖောနောင်၊ သေးမနုဿဘဒါရုံသာသတ္တဂ္ဂါမဟာကြွ
ယာဥပေက္ခာဖောနောင်၊ ဥပေက္ခာတဒါရုံသာသတ္တဂ္ဂါဟုရှိပြီတဝ်မူသ
တည်း၊ ထိုကြောင့်၊ ဇီကာဘကျော်ကျန်းမြတ်ဘွဲ့၊ ။ဒီဟာသဝန်ဗိဇ္ဇာဒိပဿီ
သဘာဝနကိုရိယာဒဝနာနိပဲ ယထာရုဇ္ဈဏာမေဝ ပဝတ္တာန်၊ ။ဟုဆိုန်
တော်မူ၏။ ။ဒီဟာသဝန်၊ ရဟန္တာပဗိုလ်ဂိုဆား။ ဗိဇ္ဇာဒိပဿီသဘာ
ဝနဗိတ်ဘောက်ခြင်းဗိဇ္ဇာဒိပဿီသဒ်မဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ကိုရိယာဖဝ
နာနိပဲ၊ ကိုရိယာဖောကိုသည်လည်း။ ယထာရုဇ္ဈဏာမေဝ၊ ဆေးရုံထင်သည့်
ဆေးလျှောဝါသာသျှင်း၊ ပဝတ္တာန်၊ ခြင်ကုန်၏။ ။ဤဇီကာပါဠိ၊ ဦးနှောတော်
မူဆော်သည်နှင့်ဆည်း၊ ရဟန္တာဆရှင်ဖြတ်ဂူဆား။ ဗိပါက်လည်းဆဲနှန်၊ ဖော
လည်းဆဲနှန်ဟူ၍-ဒုတ်သားဝေါ်၏၊ ။ထိုတိုင်ဘုရားရုံသာသေမနုဿကြွယာ
ဖော-သေမနုဿ တဒါရုံ ဗိပါက်ခြင်္ဂဒ်၊ ဓာတ်ဘုဂ္ဂ-ဆနိဒ္ဒေသရုံတို့ဒုံသာ-ဥပေ
ကျွးကြွယာဖော-ဥပေက္ခာတဒါရုံ ဗိပါက်ခြင်္ဂဒ်ဟု ဒုတ်ဆဲတော့သည်၊
သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ-ကိုထောက်လော။ ။ဝိဇ္ဇာဇ္ဇာဇီမွေပါဒ်၊

ဤနေရာ၌-ဝိဟင်္ဂါသကင်းကြီးသော ရဟန္တာ သန္တာန်၌-ခြင်္ဂဒ်ခြင်းကြောင့်၊
ကြွယာဖောသေမနုဿ-ဗိပါက်လည်း-ဒုနှင့်၊ ဟူသောကားသည်ကား၊ ရှင်
မောဂ္ဂလာန် မထေရ် မြတ်သည်၊ ဂိဇ္ဈာကူဋ် ဇောဝါဆိုင်ဒု၊ နှင်လွှတ်ထားနှင့်-
ဆင်းသက်ထားရာ၊ ဇရိုးရုံကြွာစသည်ကိုကဲ့ မြင်ဖောင်မူသာဆခါဟူ၍၊
သနားကရုဏာဖြင့်ဘွယ်၊ ကြွက်မက်ဘွယ်ဖြင့်ပါလျက်၊ ဆာရုံဖြောင်းခြင်း၌၊

ပြီး ရှင်ဖေတော်မူ၊လေသဘည်း။ ဤကို ရှင်မောဂ္ဂလာန် မထေရ်သည်၊ ပြိုက္ခာ တည်းဟူသော ဆနိဋ္ဌာခုံ၌၊ သားမနဿဇောကုခြင်းကိုပြုသော-စကားနှစ် ရပ်သည်။ ဆန့်ကျင်သောပဝေဏီ ဒေါသ ဧရောက်ရာဖြစ်ဟူ၍-ဧစာဒနာတင် ပြားအံ့။ ။ထိုဧစာဒနာကို-မတင်သင့်ကုန်၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန် မ၊ထေရ်မြတ် သည်။ ဆရိုးရပြိုက္ခာကိုမြင်လေလျှင်။ ထိုပြိုက္ခာဖြစ်၊ခရုးဆတိတ်ဆကြောင်း၊ မကောင်းမှုကိုမြင်၍၊ ဒိဒိကိုယ်ကို- ဆင်ခြင်ဘော် မူသည်မှာကား။ ငါတို့ သည်၊ ဤသို့ဖြစ်း သော-ဆရိုးရပြိုက္ခာတို့၏ ဖြစ်ခဘိသကဲ့သို့သော-ပုထုဇဉ် ဆက္ခဘောမှ။ လွတ်ရပေပြီ ဟူ၍-ဒိဒိသန္တာန်အား ပြည့်စုံခြင်း သမ္မတ္တိဂုဏ်၊ ဇုဋ္ဌာခုံကို။ဆာခုံပြုခါ၊ဝမ်းသာဉာဉ်ပြီး၊ခြင်းကိုပြု၊တော်မူ၏၊ပြိုက္ခာ၏အနိဋ္ဌာ ခုံကို- ဆာခုံပြု၍- ပြီး၊တော်မူသည်မဟုတ်၊ထိုကြောင့်။ ပါရာဇိကဏ် ဆဋ္ဌ ကထာဌ္ဌ။ ။ဝေဌပံပန ဆက္ကာဘာဝံ ဒိသွာ ကာရုဉ်ည ကာတဖွေ့ ကသွာ သိတံ ပါဘွာ ကာသိဘိ၊ ဆက္ကာနောစ ဗုဒ္ဓညာဏသသစ သမ္မတ္တိ သမနုသသ ရဏတော။ ။ဟုဒိန့်တော်မူ၏၊ ။ဝေဌပံပန၊ဤသို့သဘောရှိသော။ဆက္က ဘာဝံ၊ ဆက္ကဘောကို၊ ဒိသွာ၊ဖြင့်၍။ ကာရုဉ်ည၊သနား၁ွယ်ရှိသောဆဖြစ် ကိုသာလျှင်။†ကာဘဖွေ့ပြုအပ်သည့်-ဖြစ်ပါလျက်။ကသွာ၊အဘယ်ကြောင့်၊ သိတံ၊ ပြီးခြင်းကို။ ပါတွာကာသိပါဘုဆကာသိ၊ ထင်စွာပြုသနည်း၊ ဇုတိ ပုစ္ဆာ၊ ဤလျှင်ဆမေးတည်း။ဆက္ကာနော၊ဒိဒိအို။သမ္မတ္တိဉ္စ၊ ပြည့်စုံခြင်းကိုငင်း။ ဗုဒ္ဓညာဏသသ၊ဘုရားရှင်ညာဏ်အို။သမ္မတ္တိဉ္စ၊ပြည့်စုံခြင်းကိုငင်း။ သမနုသသ ရဏတော၊ဆောက်မေ့သောကြောင့်။သိတံ၊ ပြီးခြင်းကို။ပါတွာကာသိ ပါတုဆကာသိ၊ထင်စွာပြုတော်မူ၏၊

ဤနေရာ၌၊ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည်၊ကုလားကြီးဥပမာပြုတော်မူ ကြ၏၊ ဥပမာကား၊မုတ်ဆိတ် ဘွားရားနှင့်ကုလားကိုမြင်သော သူငယ်တ ယောက်၊ပြင်းစွာငိုခြင်းသည်ကဲ့။ဆမောင်ငါ့ကိုမုန်းကြောက်ပါနှင့်ဟုဆိုရာ တွင်။ထိုဆခါသူငယ်သည်၊ ခင်ဗျားကြီးကို ကြောက်၍- ငိုသည်မဟုတ်ပါ။ ခင်ဗျားကြီးကို မြင်ရာတွင်၊ ရှုးဆခ၊ပျောက်သွားသော ကွန်းတော့ဆိတ် ကြီးကို-ဆောက်မေ့၍ ငိုပါသည်ဟုဆိုသကဲ့သို့တည်း-ဟု ဒိန့်တော်မူသည် ကို၊ စာသင်သားဖြစ်စဉ်၊ ဆရာဘော်တို့ဆံ့။ မှတ်ယူ ခဲ့ရပြီ။ ။ထို့နောက် ပါး၊ ရဟန္တာဆရိယာတို့ဆား။ ဇုဋ္ဌာခုံကို-ဆနိဋ္ဌ။ ဆနိဋ္ဌာခုံကို-ဇုဋ္ဌ-ပြု၍ ဘော်မူနိုင် ခြင်းသည်လည်း၊ ပုထုဇဉ်ည တို့နှင့် မဆက် ဆံသော-ဆရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဆာဝေနိကတန်းခိုးတော်ဖြစ်ရကား။ ဆလိုရှိရာ-ရှုတော်မူနိုင်

သည်ဟု ပြတ်ယူ ဆပါ၏၊ ၊ဤလျှင်- ဝိပါက် ဆပြန်၊ ဖော ဆပြန် ပြခြင်း ထည်း။

---

(၃၂၀) တဒါရုံကဟန်ကို၊ပေါ်၊ခြင်းပြခြင်း။

ဒေါမနဿ သဟဂတ ဇဝနာဝသာနေ၀ေန တဒါဒမ္မဏာနိဇဝ ဘဝင်္ဂါနိဇ ဥပေက္ခာသဟဂတာဇနဝ ဘဝန်၊ ၊သင်္ဂဟဆဌကထာ၊ ။ ၎င်းဆဌကထာပါဠိဖြင့်၊ဒါသဖောနှစ်ချနောင်၊ ဥပေက္ခာ-တဒါရုံ-မူလဘဝင်တို့ဖြစ်ဟန်ကို ပြတော်မူအံ့၊ ၊ဤဆိုဒိန္နဆပါ၊သဖြင့်ပါဠိဝယ်၊တဒါရုံ ဆကျယ်ကား၊ ဇတိဇ္ဇဉာရုံဒွိဆေးနသည်ကြွယ်ဘဲ၊ဇောဆုံးပါးနောင်သော မနသထဒါရုံငါးပါး၊ကုန်၊ ဇဝဒွမဋ္ဌိတာရုံဒွိ၊ဥပေက္ခာကြွယ်ဘဲ၊ဇောလေးပါး နောင်၊ဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ပါး၊ကုန်၊ ၊ဇနိဋ္ဌာရုံဌဝ်ဘဲ၊ ဒေါသဖောနှစ်ပါး နောင်၊ ဥပေက္ခာတဒါရုံ ခြောက်ပါး၊ကုန်၊ ကြွင်း၊သော-ဖော-တဲ့ဝ့ရှစ်ပါး နောင်ဒွိ၊ တဒါရုံ- တဲ့တပါး၊ကုနိုင်၏၊ ၊ဤသည်ကား ကာမဖောဘဝရယုတ်သုံး၊ဆယ်နှင့်-တဒါရုံတဲ့တပါး၊ယှဉ်ဟန်ဘည်း။

တဒါရုံဒွိဆေး၊ဆဖြေကား။

(ဆေး) တဒါရုံငါး၊ဖောသည်း၊ငါး၊မှတ်သား၊ဘယ်သို့နည်း၊

(ဆဖြေ) ကြွယ်သောဟသိတော၊ရုံ၊သောငါးပါး၊တည်း။

မဟာကြွယ်သောမနသဖော-လေး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဖော၊ပေါင်း၊ငါးပါး နောင်-မဟာ ဝိပါက်-သောမနသ တဒါရုံလေး၊ သောမနသ သန္တီရဏ တပါး၊ပေါင်း၊တဒါရုံ၊ငါး၊ပါး၊ကုန်၏ဟူလို၊

{ ဆတိဇ္ဇဉာရုံဒွိ-ဖောနောင် တဒါရုံ၊နှောင်း၊ဟန် }။

(ဆေး) တဒါရုံ ခြောက်၊ ဖောလေး၊ရောက်၊ ဝိန္ဒဖောက်၊ ဘယ်သို့နည်း။

(ဆဖြေ) ကြွယ်သဉဖော၊ဝိပေါက္ခာသန္တီနှောဥပေက်တည်း၊

မဟာကြွယ်သဉပေက္ခာဖော-လေး၊ပါး၊နောင်၊ မဟာဝိပါက်ဥပေက္ခာထ ဒါရုံ-လေး၊ဥပေက္ခာသန္တီရဏနှစ်၊ပေါင်း၊တဒါရုံခြောက်ပါး၊ဘည်း၊ဟူလို၊

(ဆေး) တဲ့ဝ့ရှစ်ကို၊ တဒါရုံ၊ဖောတုံဲ့ဝ့ရှစ်ဆဘယ်နည်း၊

(ဆဖြေ) လောဘမောဟာ၊ကုသလ၊ကာမဖောသောတည်း၊

လောဘမူဖောဒွိစ်၊မောဟာဖော နှင့်၊မဟာကုသိလ်ဖောဒွိစ်၊ပေါင်း၊ဖော ထဲ့ဝ့ရှစ်ချနောင်-တဒါရုံ-တဲ့တပါး၊ဖြစ်သတည်း၊ဟူလို၊

၃၂၁-ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ယှဉ်၍တဒါရုံဒွိပြခြင်း။

(ဆရေး) ငါးတဒါရုံ၊ နှောင်းသင့်ကြို၊ ဖောတုံတေဝိသ။
(ဆဖြ) ဆဲ့ရှစ်နှင့်ငါး၊ ပေါင်းစပ်ငြား၊ မှတ်သားတေဝိသ။
(ဆရေး) ခြောက်တဒါရုံ၊ နှောင်းသင့်ကြို၊ ဖောတုံဖောဗိသ၊
(ဆဖြ) ဆဲ့ရှစ်နှင့်ခြောက်၊ နှစ်ရကောက်၊ ဖောရောက်ဖောဗိသ။

ဤလျှင်-တဒါရုံကျဟန်ဖောနှင့်ယှဉ်ပြခြင်းတည်း။

---

(၃၂၁) ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍-တဒါရုံခွဲပြခြင်း၊

ပုထုဇဉ်လေးယောက်တို့တွင်။ တိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ တဒါရုံကောဒသကျနိုင်၏။ ဒွိဟိတ်-သုဂတိဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊ ဒွိဘိတ်တဒါရုံလေး၊ ဆဟိတ်တဒါရုံသုံး။ ပေါင်းခုနစ်လုံးကျနိုင်၏။ ဒုဂ္ဂတိဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊ ဆဟိတ်တဒါရုံသုံးလုံးကျနိုင်ဖြစ်ဟု၄်တ်ယူဆပ်ရာဖြစ်။

(၁) တိဟိတ်မှာကား ဆဲ့တစ်ပါး၊ကုသြိုးတဒါရုံ။
(၂) ဒွိသုဆဟိတ်၊ဒါရုံဗိတ်၊ရလိတ်-ခုနစ်ရုံ။
(၃) ဒုဂ္ဂတိပုဂ္ဂိုလ်၊ဒါရုံဆို၊ကျလို-သုံးပါးကြို။
(၄) ပုဂ္ဂလဘေဒ၊သရူပ၊သိက္ခာ-သင်္ကြိုဟ်သို့။
(၅) မဟာဂ္ဂါတ်လောကုတ်၊ရုံမထုတ်၊ဆချုပ်မှတ်ပိုက်ကုန်၊
(၆) ထိုကြောင့်ရကား၊ရိယာဆား၊မကျြားတဒါရုံ၊

ဤလျှင်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ယှဉ်တွဲဘဒါရုံဆွဲတည်း၊

---

(၃၂၂) ဒေါမနဿဇိဆိကျဟန်ကိုပြခြင်း၊

သောမနဿပဋိသန္ဓေ၊တည်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ဘုရားဆစ္စရိသော ဆတိဇုဌ္ဌာရုံ၌။ ဒေါသဖော-စောသည်ရှိသော်၊ဒေါသဖောဇိဆခြားမဲ့၌၊ဆတိဇုဌ္ဌာရုံသို့လိုက်၍၊ သောမနဿတဒါရုံလည်း မကျနိုင်၊ဆာယ်ကြောင့်ဟူမူ၊ ဒေါသဖောနောင်-သောမနဿတဒါရုံ မကျကောင်း သောကြောင့်တည်း၊ထိုကြောင့်ရကား၊ ဒေါမနဿဖောဇိ ဆခြားမဲ့၌၊ဥပေက္ခာ သန္တီရဏသည်။ဖြစ်၌၊လေ့ကျက်ခဲ့ဘူးသော-တစုံတရသော ကာမဆာရုံကို- ဆာရုံပြု၍၊ ဆာဂန္ဓာဘဝင်တကြိမ်ချဆပ်ဖြစ်။ထိုဆာဂန္ဓာကာဘဝင်မှဆနန္ဓာရုံဒုပစ္စည်းကိုရ၍၊ မဟာဝိပါက် သောမနဿ သဟဂုတ် ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်၊ မူလဘဝင်ဖြစ်၍-ချုပ်ရ၏။ ။ဤသို့-ပဋိသန္ဓေရ၌၊ဆတိဇုဌ္ဌာရုံကိုတွေ့၍၊ဒေါ

သဒ္ဒါဝိထိကျရာဌာနဝယ်၊ ဘုရားကို- ကြိုးဆဲသော မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားဘိုး ဝဏ္ဏကို၊သာဓကဆောင်ပြုဆပ်အံ့၊ ၊ဤလျှင်၊ ပဋိဠါဒိန်ဒေါမနဿ ဝိထိကျဟန်ထည်း၊

မဒနဒွါရဒ္ဒိကား သောမနဿဟိုသဓွတည်နေသော၊ဗျာန်ရဗျာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ တစုံတခုသော ဆာဆုံးကြောင့်၊ လောကီဗျာန် လျှောကွဲသော်၊ငါ့အားမြတ်သောတရားသည်ပျောက်ခဲ့လေပြီတကားဟု- နှလုံးမသာယာခြင်းဒေါသဧောစေလတ်သည့်ဂိုသော်၊ဗျာန်ဘည်းဟူသောမဟဂ္ဂုတ် ဆာဆုံဖြစ်၍၊ ဒေါမနဿဧောနောင်-တဒါဆုံမကုန်၊ ဆာယတနကြောင့်ဟူမူ၊ မဟဂ္ဂုတ်ဆောဆုံ၍၊ တဒါဆုံ မကျေးကာင်းသောကြောင့်တည်း။ ထိုးကြောင့်ရကား၊ဒေါမနဿဧောအံ့ ဆခြားမဲ့၍၊ ဥပေက္ခာသန္တိရဏသည်၊ ရှေးဒွါရဒ္ဒိလေကျော်ခဲ့ဘုးသော တစုံတခုသော ကာမဆာဆုံကို- ဆာဆုံပြု၍၊ ဆာဂန္ဓုကဘဝင်တကြော်ပြုဆပ်အံ့၊ ထိုဆာဂန္ဓုကဘဝင်မှ၊ ဧးန္ဒြရာဒိ-ပွဉ်းကိုရ၍၊ မဟာဝိပါက်သောမနဿသဟဂုတ-ပဋိသန္ဓေဝိတ်သည်၊မူလဘဝင်ဇြစ်၍ ချုပ်ရာအံ့၊ ၊ဤသို့မဒနဒွါရဒ္ဒိ၊မဟဂ္ဂုတ်-ဆာဆုံကိုဆာဆုံပြု၍၊ဒေါသဧောဝိထိကျရာဌာနဝယ်၊ဒိဘုရားအံ့ ဝိသဘာဂဆာဆုံကိုဧွေ့၍၊ဗျာန်ဘလျှောကွဲသော-လောမကဿပ-ဘုရားဒလောင်းရသော့ဘုရာ့ ရက်ကန်းသည်မှ၊ ဝင်ပွန်း-ကို ရှင်လူထွက်ဝတ္ထု၊ကိုသာဓကဆောင်ပြုဆပ်အံ့၊ ၊ဤလျှင်၊မဒနဒွါရဒ္ဒိဒေါမနဿဝိထိကျဟန်ဘည်း၊

ဤနှစ်ဘန်သော ဒေါမနဿ ဝိထိကျဟန်ကို ပြဘော်မှုလိုသော-ရှင်ဆနုရဒ္ဒါဆောရှင်သည်၊ ၊တသွေးယမှ သောမနဿပဋိသန္ဓိကဿ ဒေါမနဿသဟဂတဇဝနာဝသာန တဒါရမ္မဏာသန္ဘဝေါနုတ္တိ၊ တဒါယဲက်ပို့ ပရိဘဏ္ဍုံ ပရိတ္တာရမ္မဏာမဒနဿဒွါရဿဟဂတသန္တိရဏဥပဋ္ဌာတ်၊ တမနုန္တရိတ္တာ ဘဝင်ဗျာဒါတော ဝေါတိတိ ဝဒန္တိဆာစရိယာ၊ ၊ဟူ၍ လက်သန်း ဆဋ္ဌကထာဌီ ဒိန့်ဘော်မှအံ့၊ ၊ဘသွေ၊ ထိုးကြောင့်၊ သောမနဿပဋိသန္ဓိကဿ၊ သောမနဿ ပဋိသန္ဓေးန်ခြင်းဂိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဒေါမနဿ-သဟဂတဇဝနာဝသာန်း၊ဒါမနဿသဟဂုတ်းဇာတိဆင်း ဌိ၊ တဒါရမ္မဏာသန္ဘဝေါ၊ တဒါဆုံဇြစ်ခြင်းသည်၊ နှဋ္ဌိ၊မဂ်ိ၊ တဒါ၊ ထိုတဒါဆုံ မကျေးသာဆခါဌိ၊ယံ ၂ ဌိ၊ဆေ့တံမဂ်ိတရုဒ္ဓသော၊ ပဋိဘဏ္ဍုံ၊ ရှေးဒွါလေ့ကျော်ခဲ့ဘုးသော၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာ်၊ ကာမဆာဆုံကို၊ ဆာရုဏ္ဏားဆောဆုံပြု၍၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတသန္တိရဏ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏသည်၊ဥပဋ္ဌာတိ၊ဇြစ်အံ့၊ထို၊ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်သန္တိရဏကို၊ ဆနုန္တရိတ္တာ၊ ဆနုန္တရ

ပစ္စည်းပြု၍၊ ဘဝဂ်ပါဇာဘဝ၊ ဘဝင်ကသည်သာသျှင်၊ ဟောတိ၊ဇြစ်ဖြာ၊ ဇုတိ၊ဤဘဝ၊ ဆားစရိယာ၊ ကျမ်းတတ်ဆရာကျော်၊ ဆရာတော်ကိုသည်။ ဝဒန္တိ၊ ပိန့်ဖြာက်တော်မူကြကုန်၏၊

ဤဒေါမနဿဝိထိဆရာ၊ငိထိကျပုံဖယားကွက်ကား။

ပဌဒ္ဒါရဒေါမနဿဝိထိပုံ။

ကံ ကမ္မနိဒ္ဒိက်၊ ဂဘိနိဒ္ဒိတ်၊			ဘုရားတည်းဟူသော ဆဘိဇ္ဈာရုံ-ဒေါသဇောဓစိတ္တ၏။												ရှေးဦးလေ့ကျက် ဘုးသေဘာမဆာရုံ၊	
တိ	နာ	ဒ	ပ	စ	သံ	တိ	ဝု	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဘွင်	ဘွင်
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ငဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ
															ဆာဂန်၊	မူလ

မနောဒ္ဓါရဒေါမနဿဝိထိပုံ။

နိဒ္ဒိဋ္ဌတ်သုံးပါး၊			လျောက္ကသောဗျာနဆာရုံဒေါသဇောဓ။						ရှေးဦးလေ့ကျက်ဘုးသေဘာမဆာရုံ၊						
နာ	ဒ	မ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဖောဟ	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ

ဤဝိဘင်္ဂပြုပုံဆင့်ဦး၊ ဥပေက္ခာသည်ကိုရဏဟု ဆိုဆင်သော ဆာဂန့်ကြ၏ ဘဝင် သည်ကား၊ ဆာဝဒ္ဓနိုးသည်- ပေးဆပ်သော ဆာရုံ့ကြ ကင်းသော ကြောင့်၊ နိရာဝဒ္ဓန-ဆာဝဒ္ဓနိုးကင်းသောဝိတ်မည်၏၊

ပဍိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂစုတိသဒ္ဒာ စဝနမာနသံ၊
ကေဝလံ တဒုဘယဝေကာရိသယဉ္စေကာစာတိယံ၊ ။

ဟူသော ဂါထာဖြင့် ဖြဆင်းသော-ပဍိသန္ဓေ ဘဝင်စိတ်တို့သည်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မသင်္ခါရ ဆာရုံ့၏ တရာဟူသော စကားကိုလည်း၊ ယဘုယျနည်း သာဘည်း၊ ဤဒါမနသဒိဆိန့်ပါးခြင်း၊ ပဍိသန္ဓေ-ဘဝင်စိတ်တို့သည်၊ ဆာရုံ့ မဘုခြင်း၊ ဆပ္ပုကဆားဖြင့် ဝိဒ္ဓိဟုဆိုတဲ့၊ ။ဆာဝဒ္ဓနိုးကင်းသော နိရာဝဒ္ဓန စိတ်တို့သည်၊ ဤဒိထိုင်း၊ ဆာဂန့်ကြ ဘဝင်စိတ်၊ နိဒရာဓသမာပတ်မှ ထသော ဆနာဂါဒိဖိုလ် ဆရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၊ ဆဒိယမဂ်စိတ်၊ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ် စိတ်ပေါင်း၊ လေးပါးတို့ဘည်း၊ ။ဤစိတ်လေးပါးတို့သည်၊ ဆာဝဒ္ဓနိုးပေး သောဆာရုံကိုမယုကြမှု၍ ဦပဓိတို့ဆိုဆာရုံ၌သာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ။ဤ စိတ်တို့ကိုရည်၍၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယဆဋ္ဌကထာ၌၊

နိရာဝဒ္ဓံ ကထံ စိတ္တံ၊ ပေးဘတိ နေထံ ဟိ သမ္မတံ၊
နိယမေန-ဝိနာဒ္ဓံ နိဗ္ဗာနဿ ဣဒံ ဝဓသဒ္ဒသနာ၊ ။

ဟုဝိန့်တော်မူ၏၊ ။နိရာဝဒ္ဓံ၊ ဆာဝဒ္ဓနိုးကင်းသော၊ စိတ္တံ၊စိတ်သည်၊ ကထံ၊ဘာတိ၊ဆာဘယ်ကြောင့် ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း၊ ဟိယတ္တံ၊ ဝေဒနာဂကား သင့်စွ၊ ဘေး၊ထိဆာဝဒ္ဓနိုးကင်းလျက်၊ စိတ်ဖြစ်ခြင်းကို၊နသမ္မတံ၊ ဂွေးပညာ ဂိုဂ်ိုမသမ္မတ်ခဲ့၊ ဤတိဝေဒနာ၊ ဤသည်ကား၊ဝေဒနာခြင်းတည်း နိယမေန၊ ဆာဝဒ္ဓနိုးနှင့်တကွ ဖြစ်အံ့ဟုပြုသော ဆန့်တ်သည်း၊နုမဂ္ဂိ၊ ကသွာ၊ဆာဘယ် ကြောင့်နည်းဟူမူကား၊ နိဗ္ဗာန၊နိရောဓ သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တ သော၊ထ သော ဆနာဂါဒိဖိုလ်ဆရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အံ့၊ ဇာဝဒ္ဓံ၊ ဆာဝဒ္ဓနိုးကို၊ ဝိနာ၊ကြဉ်၍၊ ဖလသမာပတ္တိသုခံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဆာရုံပြုလျက်-ဗျိတ်ဇ်စ်သည်ကို ဖြင်ခြင်း၊ကြောင့် တည်း၊ ။ဘဝင်တို့သည်၊မူသဘဝင်၊ဆာဂန့်ကဘဝင်၊ ဝိဒ္ဓိဘဝင်-ဟူ၍ သုံးပါးဂိုဏ်၊ ဆိုတွင်၊ပဍိသန္ဓေစိတ်နှင့်ဝေဗနာ ဘာဏ်သဒ်ဒါရ- သုံးပါးလုံး တူသည်ဖြစ်အံ့၊ မူသဘဝင်ဟူသော ဇာမည်ကိုရ၏၊ သုံးပါးလုံး မဘုသည် ဖြစ်အံ့၊ဆာဂန့်ကဘဝင်ဟူသော ဇာမည်ကိုရ၏၊ ဝိဒ္ဓိဘဝင် ဟူသည်ကား၊ နောက်ဆုံးဝိဘ်-တဒါရုံစိတ်ကို ခေါ်ဆိုသတည်း၊ ။ဆဋ္ဌသာလိနီဆက္ကဘဝင်သုံးချက်၊

၃၂၃-နိဂုံးဂါထာပါဌ်ကနက် ကိုပြခြင်း။

(၃၂၃) နိဂုံးဂါထာပါဌ်ကနက်ကိုပြခြင်း၊

ကာမေ ဇဝနဿတ္တာ လမ္ဘဏာနံ နိယမေ သတိ၊
ဝိဘူတေ တိမဟာဇန္တော၊တဒါရမ္မဏမိရိတံ။ ။

(သင်္ဂဟဏ္ဌကထာ)၊

ကာမေ၊ကာမဘံုဌ်၊ ဇဝနသတ္တာလမ္ဘဏာနံ၊ ဇော-သတ္တဝါ-ဆာရုံတို့ဖြ်။ နိယမေ၊မြ်ခြင်းသည်၊သတိ၊ရှိ၃သ်။ ဝိဘူတေ၊ ဝိဘူတာရုံဋ္ဌဂင်း။ ဆတိမဟာဇန္တော၊ဆတိမဟာန္တာရုံဌ်ဂင်း။ တဒါရမ္မဏံ၊တဒါရုံကို၊ ဤရိတံ၊ပြန့်ဆိုဆပ်ဖြ်၊ ၊ဤဂါထာဆရ-ကာမဘံုဌ်၊ ကာမဇော, ကာမသတ္တဝါ, ကာမဆာရုံ, သုံးပါး၊ရုံ၍၊ဆတိမဟာန္တာရုံ-ဝိဘူတာရုံတို့ဌ်ဂသာလျှင်၊ တဒါရုံကျသင့်ဖြ်ဟူ၍-ပြတော်မူ၏။ ။ဤသည်ကား၃ကန်တည်း။ ။ဆနေကန်ဆား၃ဖြင့်ကား။ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောနောင်-ဉာဏသမ္ပယုတ် တဒါရုံ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဇော နောင်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်တဒါရုံ။ ဆကုသိုလ် ဇောနောင် ဆဟိတ်တဒါရုံ၊ ကုသိုလ်၃ဇောနောင်-သဟိတ် တဒါရုံကိုချဆပ်ဖြ်၊ ယောဂုယျ နည်းဆား၃ဖြင့်။ ဆကုသိုလ်ဌ်-များ၀ွာလေ့ကျက်သော-တံငါမှဆိုး၀ို့ဆား၊ရံခါ-သူဒါန်း၃ခြင်း-သီသ ဇောင့်ခြင်းဆား၃ဖြင့်၊ ကုသိုလ်ဇော- ဇောသည်ရှိသေ၏၊ ကုသိုလ်တိဟိတ်ဇောနောင်-ဆဟိတ် တဒါရုံ ကျသေးဖြ်။ ။ကုသိုလ်ဇောဌ်၊ များ၀ွာလေ့ကျက်သော-သူ၀ို့ဆား ရံခါ ဆကုသိုလ်ဇော- ဇောသည်ရှိသေ၏၊ ကုသိုလ်ဌ်များ၀ွာ၃လေ့ကျက်ခြင်းဖြ် ဆ၀ွမ်းဆား၃ဖြင့်။ ဆကုသိုလ်ဇောနောင်-တိဟိတ်တဒါရုံကျသေးဖြ်ဟုမှတ်။ထိုကြောင့်၊ ဆဘိဓမ္မာ၀တာ၃ရ ဋီကာသစ်၊ ဋီကာ၃ကျ၀်တို့ဌ်။

ယောဂုယျနဟိ ဆကုသလ ဇ၀နေသု ပရိစိတသ္သ ကဒါစိ ကုသလ ဇ၀နေသုဒုတိ၃တသု ကုသလဇ၀နေသု ဝါပရိစိတသ္သ ကဒါစိဆကုသလ ဇ၀နေသုဒုတိ၃တသုဆကုသလာနန္တရံ ပ၀တ္တုပရိစယေနတိဟေတုကဇ၀နေ၃တာပိ ပရံဆဟေတုကတဒါရမ္မဏံ ဟောတိ။ တထာ ကုသလာနန္တရံ ပ၀တ္တ ပရိစယေန ဆကုသလ ဇ၀နေတာ ပရံတိဟေတုက တဒါ လမ္ဘဏာဓိ၊ ။ဟုပြန့်ဖြ်။ ။ဟိ၊ဆထူးပြအံ့။ ယောဂုယျန၊ များ၀ွာ ဆား၃ဖြင့်။ ဆကုသလဇ၀နေသု၊ ဆကုသိုလ်ဇောတို့ဌ်၌။ ပရိစိတသ္သ၊ လေ့ကျက်သော သူဆား။ကဒါစိ ခံရခါ။ကုသလဇ၀နေသု၊ ကုသိုလ်ဇောတို့သည်။ ဒုတိ၃တသု၊ ဇောကုန်သည်ရှိသေ၏။၀ါ၊တနည်း၊ ကုသလဇ၀နေသု၊ ကုသိုလ်ဇောတို့ဌ်၌၊ ပရိစိတသ္သ၊လေ့ကျက်သော၀ူဆား။ကဒါစိ၊ရံခါ။ ဆကုသလဇ၀နေသု၊ဆ

ကုသိုလ်ဖောက်ရှိသည်၊ဖဝိဝေထသုဂေါကုန်သည်ကိုသော်၊ဆကုသလာနန္တရ်၊ ဆကုသိုလ်၏ ဆခြားမဲ့၌၊ပဝတ္တိပဋိစ္စယနှင့်ပြစ်သော ဆားလ့-ဆကျက်ဆား ဖြင့်၊တိဟေတုကဖဝနတေးဝိတိယ်တ်ဖောနေးင်မှလည်း။ ပဂိုး၊နောက်၌။ ဆပေးထုကတဒါရမ္မဏ်း၊ဆဟ်တ်တဒါရုံသည်၊ဟောတိ ပြစ်၏။ တထာ၊ထို ဆတူးကုသလာနန္တရ်၊ကုသိုလ်ဖြစ်ဆခြားမဲ့၌၊ ပဝတ္တိပဋိစ္စယနှင့် ပြစ်သော ဆလေးဆကျက်ဆားဖြင့်၊ ဆကုသလ ဖဝနတော၊ ဆကုသိုလ်ဖောင့်းပဂိုး၊ နောက်၌၊ တိဟေတုကတ တဒါလမ္မဏာဖြို့၊ ကိုဟ်တ်တဒါရုံသည်လည်း၊ဟောတိ ပြစ်၏။ ။ဆိုသခြေကို ပြစ်စေသော ကံ့ပတိပါး ပဝတ္တိုက်ဖြင့်။ တဒါရုံ ပြစ်ခြင်းဒွါဆန်မှုဂိုးဂုနှင့်ဟုတ်။ဆကြောင်းဆုံးပြီးသော တိဟ်တ်ဖောနောင် ဆဟ်တ်တဒါရုံ၊ ဆကုသိုလ် ဖောနောင်၊ တိဟိတ်တဒါရုံတို့သည်ပြစ်၏။ ထို ကြောင့်ပဌာန်းပါဠိတော်၌လည်း။ ။ကုသလာကုသလေနိစ္စဒ္ဓုပါပါကော ထဒါရမ္မဏာတာဒုပ္ပဒ္ဓဲတိ၊ ကုသလာ ကုသးလ နိစ္စဒ္ဓုသဟေတုကောဝိပါ ကောထဒါရမ္မဏာတာဒုပ္ပဒ္ဓဲတိ။ ။ဟုဟောဒတ်မှ၏။

ထဒါရုံတို့မည်သည်၊ကာမဖောဝစ်ဆဆုံးဒွါသာလျှင်ကုန်၊ ဆဘုံကြောင့် ဟူမူ၊ကာမဘုဏ္ဍာလျှင် ဆကြောင်းရင်းဖို့သော-ကားမာဝစရ ကုသိုလ်ကံ ကြောင့်၊ တဒါရုံ ပြစ်ရသောကြောင့်တည်း၊ မဟဂ္ဂုတ်-လောကုတ္တရာဖောနောင်-ထဒါရုံမကုမဖို့ကုန်၊ ဆဘုံကြောင့်ဟူမူ၊ မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဖောသည်၊ထဒါရုံကိုမပြစ်ဒုတော်သောကြောင့်ဂုင်း တဒါရုံ ပြစ်ရသော ကုသိုထ်ကံနှင့်မတူသောကြောင့်ဂုင်းတည်း၊ ဥပမာဆားဖြင့်၊ ဖိုဒိုနေအိပ်မှ-တပါးဆိုသွားလိုသောသူငယ်ဖိုက်သည်၊ ဖိဒိုးမွေးဘွားသောဆဖိဆာ၊ ဂုင်း ဆဖိဆာနှင့်တူသော-ဘကြီးဘထွေး၊ ဖိကြီး ပြဝေွး ဂုသောသူ၏-နောက် ဆိုသာသျှင်လိုက်၏သူဝိုးပြင်ပဇ္ဈတ်သော သူကို့၏နောက်သို့ မလိုက်ကုန် ဘ်သကဲ့ဆို၊ သူငယ် တည်း ဟူသော တဒါရုံသည်၊ ဆဖိဆာနှင့် တူသော-ကားမကုသိုလ်-ဆကုသိုလ်ခြာ နောက်သို့ဂုင်း၊ ဘကြီး ဘထွေးကို့နှင့် တူသောမဟာကြိုယာခြာနောက်သို့ဂုင်းလိုက်၏သူဝိပ်းပြင်ပနှင့် တူသော-မဟဂ္ဂုတ်-လောကုတ္တရာခြာနောက်သို့မလိုက်မဟုကုန်၊

ကာမာဝစရသတ္တာဝ်တို့ဆားသာလျှင်၊တဒါရုံကို ဆလိုဂိုဆပ်၏။ ပြဟ္မာတို့ဆား တဒါရုံကုခြင်းဟိုဆိုမဂိုဆပ်၊ ဆဘာပ်ကြောင့်ဟူမူ၊ တဒါရုံပြစ်ခြင်းဒွါအားကြောင်းပြစ်သောကာမာဝစရဟိုသခုနှမျိုးစု၏-မဂိုသောကြောင့် တည်း။ ထိုးကြောင့်၊ ဒိုကာခုကဲ့ ကျွန်းမြဲဘ်ဒွါ၊ ။ကာမာ ဝစရ သတ္တာ နုမေဝတဒါရမ္မတံ ဓုဆ္ဆိုဒွါ၊ နုပြီဟွာနုံ၊ တဒါရမ္မဏာဟုပနိဿယသသ ကာမာ

ဝစရ ပဒိသဒ္ဒ ဗိဓာသဿာဘာဝတော၊ ဟု ဘိန္နံတော်မူ၏။ ။ကာမာဝစရသတ္တာနမေဝ၊ ကာမာဝစရသတ္တဝါတို့ဧကောသာလျှင်။ တဒါရမ္မဏံ၊ တဒါဂုံကိုးဖုန့်ဆို နိ့၊ ဆလိုမှိုက်ခုန်၏၊ ဖြိဟ္ဓာနံ၊ ရွှပဖြိဟ္ဓာ ဆရွှပဖြိဟ္ဓာတို့ဧကောသာ။ တဒါရမ္မဏံ၊ တဒါဂုံကိုးနဖုန့်ဆို နိ့၊ ဆလိုမှိုက်ခုန်။ ကသ္မာ၊ ဆာဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ထဒါရမ္မဏာဘာဝနိသဃသဿ၊တဒါဂုံဖြစ်ခြင်းဆကြောင်းဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရ ပဒိသဒ္ဒ ဗိဓာသဿ၊ ကာမာဝစရ ပဒိသဒ္ဒါမှိုးစေ့ဖို့။ ဆဘာဝတော၊ မရှိသောကြောင့်တည်း။ ။ကာမာဝစရတရားဟု ဆိုဆပ်သော-အားကြိုးသောဗသဝတ္တနာဂုံတို့ဧကိုသာလျှင်။ တဒါဂုံကိုဆလိုရှိအပ်ဖို့၊ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာ ဆာဂုံတို့ဧကိုဝင်း။ ဧားနည်းသော ဒုဇ္ဈလကာမဆာဂုံတို့ဧကိုဝင်း၊ တဒါဂုံမဖြစ်ကုန်။ လေ့ကျက်ခြင်း ပရိစိဘ မရှိသောကြောင့်တည်း။ ဥပမာအားဖြင့်။ ဗသဒါရက-ထိုသူငယ်မိုက်ကလေးသည်၊ ဘကြီးဘဝေးဧသည်တို့ဖို့၏နောက်သို့လိုက်ငြားသော်လည်း၊ ဗိုဝိတို့ဖို့၏ ကျက်စားရာတွင်သားလိုက်ဖို့၊ တပါးသောကျက်စားရာမဟုတ်သောဆရပ်သို့-မလိုက်သကဲ့သို့၊ သူငယ်နှင့်တူသောတဒါဂုံသည်၊ ကာမဆာဂုံတည်းဟူသော ကျက်စားရာသို့သာလျှင်လိုက်၍ ဖြစ်၏၊ မဟဂ္ဂုတ်-လောကုတ္တရာတည်းဟူသော- မကျက်စားရာသို့လိုက်လျက်မဖြစ်ကုန်ဟု ဟဥပမာ-ဥပမေယျနှစ်ရပ်၊ ဂဟေစပ်၍၊ ဒှယ်ဆပ်ရာဖို့။ ။ဒီကာကျော်ကျမ်းထွက်၊

သမ္မောဆဋ္ဌကထာဒ္ဓိကား။တဒါဂုံမဖြစ်သော ဆတဒါရမ္မဏဓိတ်သည်ကား၊ တဆဲ့တပါးရှိ၏-ဟုဗိန္ဒံတော်မူ၏၊တဆဲ့တပါးဆရ၊ဆမျိုး ဆမည်ကို ဆာဂုံပြုသော ဖောနောင်- တဒါဂုံမကျ၊ပဌမဝါကာရ ပညတ်ကို ဆာဂုံပြုသော ဖောနောင်-တဒါဂုံမကျ၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ဆာဂုံပြုသောဝါပသဿနာဖောနောင်-တဒါဂုံမကျ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဖောနောင်-တဒါဂုံမကျ၊ရွှပအရှာတရားကိုဆာဂုံပြု၍ဖြစ်သောဖောနောင်တဒါဂုံမကျ၊မိန္ဆတ္တာနိယတ-သမ္မတ္တာနိယတ တရားကို-ဆာဂုံပြုသောဖောနောင်-တဒါဂုံမကျ၊ လောကုတ္တရာတရားကို-ဆာဂုံပြုသောဖောနောင်တဒါဂုံမကျ။ ဆဘိညာဉ်ကိုဆာဂုံပြုသောဖောနောင်တဒါဂုံမကျ၊ပဌိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို-ဆာဂုံပြုသောဖောနောင်တဒါဂုံမကျ။ဆားနည်းသောကာမဆာဂုံ၌- တဒါဂုံမကျ၊ခြောက်ဒွါရ၌၊ဗသဝဆာဂုံထင်လတ်သော်။ မထက်လွန်း မလျှင်ထွန်းတန်းခိုးမကြိုးထွန်းသော-ကာမဖောနောင်သာလျှင်-တဒါဂုံကုဖို့၊ ရွှပ,ဆရွှပဘဝ၌-တဒါဂုံမကျ။ ပေါင်းဆတဒါရမ္မဏာ-ဆဲ့တပါးတည်း။ ။ပါဠိကိုကား ဂန္ထဂဏ္ဌိ။

ကျမ်းဒီလေးမှာကြောင့်၊ ရေးထည့်ခြင်းမပြုပြီ၊ ။ဤမျှဖြင့်၍တဒါရမ္မဏ-နိယမ-ပြီးသဘည်း။

(၃၂၊) ကာမဒီဓာ-စေဝဟနိပါရကိုဖြေခြင်း။

ဓဝဒနသုစ ယိုတြဲ့ဓဝနိဝိဆိယံ-ကာမာဝဒေရဓဝနာနိ သတ္တာကဒ္ဒတြဲ့ ဆကဒ္ဒတြဲ့ မေဝဝါ ဓဝန်း၊ ။သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကဆောပါဋ္ဌ၊ ။စဝါကျ တပါးဆိုအံ့၊ ဓဝဒနသုဒေါဒေါင်းသဲ့ဝါးကိုတွင်၊ ပရိတြဲ့ဓဝနိဝိဆိယံ၊ ကာမဒေါဝိဒိဒ်နှစ်၊ ကာမာဘဒရ ဓဝနာနိ၊ ကာမဒေါတိုသည်၊ သတ္တာကဒ္ဒတြဲ့ဝါ၊ ချန်စ်ကြောင်း၊ ဆကဒ္ဒတြဲ့ မေဝဝါ၊ ခြောက်ကြောင်းသာလျှင်ရင်း ဓဝန်း၊ စောကုန်ဖ၊ ။ဤဆဋ္ဌကသောပါဋ္ဌဖြင့် ကာမဒေါတိုသည်၊ ပြုကဒေတ့်ကာလသို့ ချန်စ်ကြောင်း၊ ထွေဝေသော-ခရမွန်း သစ်ပင်ကျ-အိပ်ရာနှိုးဆ- မဆွာကာလတိုသို့-ခြောက်ကြောင်းကုပ်နှိုက်ဖြဲတော်မူ၏၊ ။မန္ဒပဝတ္ထိယံပန မရဏကာလာဒိသုပဋ္ဌာခရမဝ၊ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကသောပါဋ္ဌ၊ ။မန္ဒပဝတ္ထိယံပန၊ နှန့်ခန်း စွာဌြစ်သောဆခါသို့ကား၊ မရဏကာလာဒိသု၊ သေခါနိုးကာလစသည်ကို့ရှု၍၊ ပဋ္ဌာခရမဝ၊ ငါးကြောင်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိုဖြစ်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌဖြင့်၊ သေခါနိုးကာလသို့ဂိုရဟဒ ပဝတ္ထုရွဲ့ဆေားနည်းသည်ဖြစ်ဆဖြစ်ဖြင့်ချဲ့ခြင်းနည်းသောကြောင့်၊ ခေါငါးကြောင်းဟန်ကုပြုခြင်းတော်မူ၏၊ ။ မရဏကာလာဒိသုဒ်၊ ဆောဓိသန္ဓါဖြင့်၊ မဆွာကာလကို ယူဆပ်၏ဟု ဝိကာကျော်သို့ ပိန်ဟောပ်မူ၏၊

ထိုမဆွာကာသသည်၊ မရဏာသန္နကာလနှင့်တူသောမဆွာကာလ၊ မရဏာသန္နကာလနှင့်မတူသော မဆွာကာသဟူ၍-နှစ်ပါး၊ ဆပြုံးဂို့၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့ဘွင်၊ ချန်စ်ရက်ပတ်လုံး၊ ထွက်သက်ဝင်သက်ကို မှီ၊ ဖြစ်ခြင်းဌါမတွယ်နိုင်ဆောင်- ဘွဲ့ဝဖြင်းဖြ-နှစ်မွန်းရသော- ဆတိသမ္ပဇဉ်ကာလတို့သည်၊ သေခါနိုးကာလနှင့်တူသောမဆွာကာလမည်၏၊ ဤ ဆတိသမ္ပဇဉ်ကာလတို့ဘွင်မရဏာသန္နကာလကဲ့သို့ပင်၊ ဓောဝါရငါးကြောင်းစောကောင်းဆိုဟု မှတ်၊ ဤဆတိသမ္ပဇဉ်ကာလကိုရည်ဒေါ်မူ၍၊ မရဏကာလာဒိသု ပါဋ္ဌဘွင်၊ ဆာဓိ သမ္ဘါဆရ-ဆာဓဝန္တမဆွာကာလကို ယူဆပ်၏ဟု-ပြတော်မူ၏၊ ။ ဤကဲ့သို့သော မဆွာကာသကို၊ ဆဘိဝမ္မာ-ဆဋ္ဌကထာ, ဝိကာ, ဆရာတို့ဘွင်၊ မပါမှိသော်သည်း၊ မဆွိမပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထားတို့ဘွင်၊ ။မဆွာဝဒေသန ဆသည်ဘုတာနုဋ္ဌသတ္တာဘွင် ဆဒေသာသပဿနာသာနုပ္ပဝတ္တာ၊ စိတ္တာသန္တ

တိမတ္တေနေဝ ပနုတေ မဘာတိ နုဝုဒ္ဓ နှိ့။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိ ဆ ထူးကို-ဆိုဦးအံ့ မဒ္ဓေဝသေန၊ ဖြင်းစွာတွေဝေ-နစ်မွန်းခြင်း၏ ဆစ်ပြားဆာ ဖြင့်၊ဆသညီဘုတာနံ၊ဆဖိ-ဒေဘဟူ၍ ဆမ့်တ်သညာကင်းကုန်သော သတ္တ ဝါတို့ဆား။သတ္တာဟိ၊ ခုနစ်ခက်ပတ်လုံး။ ဆသာသ-ပဿာသာဝိ၊ တွက် သက်. ဝင်သက်တို့သည်လည်း။ နုပ္ပဝတ္တ နှိ့၊ မဖြစ်ကုန်၊ပန၊ စင်စစ်သော် ကား၊ စိတ္တာသန္တတိမတ္တေနေဝ၊ စိတ်ဆဒဉ်ဖြစ်ခါမျှဖြင့်သာလျှင်၊ တေ၊ ထို သတ္တဝါတို့ကို၊မတာတိ၊သေကုန်ပြီဟူ၍။နုဝုဒ္ဓ နှိ့၊မဆိုဆပ်ကုန်၊

မဏိသာရ မဒ္ဓ။ဆရာသည်၊ဆာဒိသဒ္ဓါ၏ ဆာဒိဝန်ဆရ၊ အိဝ်ရာနိုးထ၊ ပဗုဒ္ဓကာလကိုပြ၏။ သဓိပဒိကာဆရာကား လဟုကပဝတ္တိကာလကိုပြ ၏၊ထိုစကားတို့သည်ကား၊ဖောင်းကြွပ်။မရဏာသန္နကာလတို့နှင့် မတူရ ကား မသင့်ကုန်၊အိဝ်ရာနိုးသ။စသော-မဒ္ဓကာလသည်၊မရဏာသန္နကာ လနှင့်မတူသောတွေဝခါမျှ၊မဒ္ဓမတ္တကာလမည်၏။ ဤမဒ္ဓမတ္တကာလ၌၊ ဖောခြောက်ကြွပ်စသင့်ရကား။ဆက္ခတ္တုမော-ပါဠိဆရ၊ယူဆပ်၏၊ ။

ဤနေရာ၌ခါန၌၊ မရဏာသန္နဿ နှစ်ဆဲ့လေးဝိထိ- ဆရကို၊ ဆသျှိသော သင်္ကြိုဟ်ဆကောက်ဆရာတို့ ပြင်ဉားသေ၌သည်း။ ဆရာ၌ခါန၊ ပြုခွင့်ကာလ-မဟုတ်သေးသောကြောင့်ငင်း။သောတုဖနဆပေါင်းတို့ဆား။ ဆသိဉာဏ်-ရှုတ်ထွေးမည်ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း၊ ယဆုဂါတို့မပြုသေး။ဘုံပိုင်း။ မရဏာပုဗ္ဗ ဗိုစတုက္က-ဆရာ၌ခါနသို့ရောက်၍၊ပြဆိုဓရေးသားလတ္တံ့။ ။၌ခါနာ၌ခါနကော သလ္လ ပယောဇနဉာဏာ၊ ဂန္ထကာရဆရာတို့ သတိမ္ပဋ္ဌာကြစေ။ ။ရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဃောသဆ၌ကထာဆရာ-ရေးသားပုံကို။နယုပဒေသ ပြုဆပ်၏။ ။ဤ လျှင်၊ပကတိသူတို့ဆား၊ကာမဒေါဒေါဟန်တည်း၊

---

(၃၂၅) ပန္ဓေဝကၠဏာဒေါ-စောဟန်ဖြခြင်း၊

ဘဂဝတောပန ယမကပါဋိဟာရိယ ကာလာဒိသု လဟုကပ္ပဝတ္တိယံ စတ္တာရိပန္ဓဝါပန္ဓေဝကၠဏစိတ္တာနိဘဝန္တိတိပဝဒန္တိ။ ။သင်္ဂဟဆ၌ကထာ ပါ၌။ ။ပန၊ဆဘို့တပါးကို-ဆိုဦးအံ့။ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားဆား။ယ မကပါဋိဟာရိယကာလာဒိသု၊ဆစုံအစုံသောတန်းခိုးပြာဋိဟာပြုသောကာ လစသည်တို့၌။ လဟုကပ္ပဝတ္တိယံ၊ လျင်မြန်စွာဖြစ်ခြင်း၌၊ စတ္တာရိဝါ၊လေး ကြိမ်ငင်း။ ပန္ဓဝါ၊ငါးကြိမ်ငင်း။ ပန္ဓေဝကၠဏစိတ္တာနိ၊ ပန္ဓေဝကၠဏာဒေါ စိတ်တို့သည်၊ဘဝနှိ့၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဇုတိပိ၊ဤဆိုလည်း။အာစရိယာ၊ပညာရင့်

ပြီး ဆရာတော်ဆရားကြီးလိုသည်းဒဒဲ့ ငြိန်ဖြောက်တော်မူကြကုန်အံ့။ ၊ဤ
ဆဋ္ဌကသာပါဠိဖြင့်၊ ဓရဆရုံ၊ မီးလေးရုံဖြင့်ဘုန်းဒိုးကိုပြခြင်း။ လဟုကပဝတ္ထိ
ကာလက္ကိန္ဒီကာမဒေဝကို့သည်၊ လေးကြိမ်-ငါးကြိမ်ဝေဟာန်ကိုပြတော်မူ
၏။ ။ဝတ္ထွားရီ ပဋ္ဌာဂါ-ဟူသောပါဠိဈာန၊ ဘုရားသခင်ဈားဒေးလေးကြိမ်၊ ရှင်
သာရိပုတ္တရာ ဈာန်ကိုသော-သောဝကကို့ဈားငါးကြိမ်၊ (ဖွင့်ဝက္ခဏာဒေဝ-
ဒေဝအံ့ဟုတ်၊ ။ဘဂဝဒ်ထာဒုဒ်ဝဏ်နဲ့နိဒဿနမတ္တံ-ဟူ၍၊ ငိုကာပြရကား။
နိဒဿန်-နဲ့ည်းမှသာထည်းဟုဆိုတ်၊ ၊ဈာန်ငိုကာဆရာ၊ရှင်မွေပါသ-သည်
ကား၊ ၊ဝတ္ထွာရီ ပဋ္ဌာဂါ-ဟူသော ပါဠိဈာန၊ ဟူညီကျင်ထက်သော၊ တိကဋ္ဌိန္ဒြိယ
ပုဒ်ဂိုလ်ဈား-သေးကြိမ်-ညီးငြိန်းသာ-မုဒိန္ဒြိယပုဒ်ဂိုလ်ဈား-ငါးကြိမ်-ဖြစ်
အံ့ဟုဒိန်းဘော်မူအံ့၊ ထိုဝကားသည်၊ ဒွန်းဝကားနှင့် မကွဲမပြားရကား၊ သင့်
မြတ်အံ့၊ထိုကြောင့်၊ငိုကာဒကျော်၌၊ ၊တသွာ ဘဂဝတောဝတ္ထွားရီ၊ဈာည
သံပဋိဘိယုတ္တံဝိယဓိသဒ်ဟိ၊ ၊ဟုဒိန်းဘော်မူအံ့။ ။တသွာ၊ထိုကြောင့်၊
ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားဈား၊ဝတ္ထွာရီ၊ လေးကြိမ်၊ဈာည်သော်၊ ဘုရားမှ
တပါး၊သောရှင်သာရိပုတ္တရာကို့ဈား။ ပဋ္ဌာ၊ငါးကြိမ်သည်လည်း၊ဟာတိ၊
ဖြစ်အံ့၊ဟုတိ၊ဤသို့၊ယုတ္တံဝိယ၊သင့်သကဲ့သို့၊ဓိသဒ်တိ၊ထင်အံ့။

ဤသို့ဒါဈာဒ် ဆဋ္ဌကသာဒွိကား၊ ပစ္ဆာဝက္ခဏာဒေဝ-လေးကြိမ်-ငါး
ကြိမ်ဟူသော ဆိုပယ်သည်ကား၊ ဝဆိုသော်ငါးပါး နိုင်တော်မူ
သောပုဒ်ဂိုလ်ကို ရည်သန်၍ဒိန်းဘော်မူအံ့။ ဝဆိုဘော်ငါးပါးကို မနိုင်သော
ပုဒ်ဂိုလ်ထိဆား၊ပစ္ဆာဝက္ခဏာဒေဝ-ခုနစ်ကြိမ် စေသော်ဈာ-ဟူ၍ဒိန်းတော်မူသ
တည်း၊ဝဆိုဘော်ဟူသည်လည်း၊လွှဲလွှာခြင်း ဈာလိုရာတိုင်းဖြစ်ခြင်းသည်-
ဝဆိုပည်ဈာ်၊ ၊ဝသနံ-ဇိုင်ယနံ ယထာရုစိပဝတ္တိ ဝဆိ၊ ၊ဝသန်-ယိုစ
ယန်၊လွှဲလွှာခြင်း။ ယထာရုစိ၊ဈာလိုဆား၊လျှောရွှာ၊ ပဝတ္တိ ဖြစ်ခြင်း။ဝဆိ၊
လွှဲလွှာခြင်း-ဈာလိုရာတိုင်းဖြစ်ခြင်း။ ၊ထိုဝဆိသည်၊ ဈာဝဇ္ဇနဝဆိ၊ သ
မာပဇ္ဇနဝဆိ၊ ဈာဓိဋ္ဌာနဝဆိ၊ ဝုဋ္ဌာနဝဆိပဋ္ဌဝက္ခဏာဝဆိဈားဖြင့်၊ငါး
ပါးဆပြားဒိုဈာ်၊ထိုငါးပါးတို့ဝဂ်ဉ်၊ဈာန်ဈာဂ်ငါးပါးတို့ဒွါ စဉ်ဈာတ်ခိုင်းဈားမ
ဒို့ ဖိတ်ကုလေလွှတ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်ဈာ်၊ဈာဇြစ်သည်၊ ဈာဝဇ္ဇနဝဆိမည်
ဈာ်၊ဝင်ငှားခြင်းငှါ ဈာဠိဒို့သည်ဈာ်၊ဈာခြားပဲ့ဒွါ၊ ဘဝင်ဈာယဉ်ဉီးကုံဖြတ်၍၊ဈာန်
ကိုဝင်စားခြင်းငှါ- စွမ်းနိုင်သည်ဈာ်၊ ဈာဇြစ်သည်၊သမာပဇ္ဇနဝဆိမည်ဈာ်၊ ဘ
ဝင်ဆကုန်ကုဖြတ်၍၊ ပိုင်းခြား တိုင်းသောကာလဒွါ၊ဈာန်ကို- ထားခြင်းငှါ
စွမ်းနိုင်သည်ဈာ်၊ဈာဇြစ်သည်၊ ဆဒိဋ္ဌာနဝဆိမည်ဈာ်၊ ပိုင်းခြားတိုင်းသောကာ

လဖြစ်ဆစ္စပ်းဆားဖြင့်။ ဗျာနှမ္ဘ-ထခြင်းဌါစွပ်းနှိုင်သည်ဖြစ်ဆဖြစ်သည်၊ ဝုဌ္ဌာန
ဝသီမည်ဖြစ်။ ထိုဝသီငါးပါးတို့တွင်။ ဆာဝဇ္ဇနဝသီ၊ပစ္စဝေက္ခဏဝသိ- နှစ်
ပါးကို။ပစ္စဝေက္ခဏာဝိသိဋ္ဌိရဆပ်ဖြစ်။ သမာပဇ္ဇနဝသီ၊ဆဓိဋ္ဌာနဝသီ၊ဝုဋ္ဌာန
ဝသီသုံးပါးကို။ သမာပဇ္ဇိနဝိထိဋ္ဌိ-ရဆင်ဖြစ်။ ။ဆဘွင့်ဆထိပ်- သို့ရောက်
သော-ဆာဝဇ္ဇနဝသီ၊သမာပဇ္ဇိနဝသီကို၊ဘုရားရှင်ဆား၊ရေမီးဆဖုံ-တန်းခိုး
ပြာဒိဟာကိုပြသောကာလ၊ တရားဟောတော်မူးသောကာလတို့ဖြစ်၊ ရဆပ်
ဖြစ်။ရှင်သာရိပုတ္တရာဆား၊နန္ဒမည်ကြီး၊ယကွဘိလူးသည်၊ဦးခေါင်းတော်ကို
ပုတ်ခတ်သောကာလဖြစ်-ရဏပ်ဖြစ်။ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ဆား နန္ဒောပနန္ဒနဂါးကို၊
ဆုံးမသောကာလဖြစ်ရဆပ်ဖြစ်-ဟူ၍၊ ဆဘိဓမ္မာဝတာရဒီကာဖြစ်- ပိန့်တော်မူ
သတည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊ပစ္စဝေက္ခဏာဖော ဒေသာပနာတည်း။

---

(၃၂၆) ယမကပြာဒိဟာကိုပြခြင်း။

ယမကပါဋိဟာရိယဟူရာဖြစ်။ ယမက-ဟူသည်၊ ထမ်းပိုးကဲ့သို့-ဆရုံဟူ
သောယုဂဖြစ်ဆနက်ကိုဟောဖြစ်။ထိုကြောင့်-ဒီကာတို့ဖြစ်၊ ။ယုဂဖြံ့ယမကန်တို့
ဝုစ္စတိ၊ ။ဟုဖြန့်ဖြစ်။ ။ယုဂဖြံ့၊ ဆရုံကို၊ ယမကန်တို့၊ယမကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊
ဆိုဆင်ဖြစ်။ ။ယမကသန္ဓါကို- ထောက်ထား၍၊ ယမိုက်ဟု- ဆိုဆပ်သ
တည်း။ ။ပါဋိဟာရိယ ဟူသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏- ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်
သော-ငင်နေယျတို့ဖြစ်သန္တာန်ဖြစ်ဖြစ်သေးကိုလေသောတို့ကို-ပယ်တတ်သော
ကြောင့်၊ ပါဋိဟာရိယမည်ဖြစ်။ ။ထိုကြောင့်။ ဒီကာတို့ဖြစ်၊ ။ငဋိပဂ္ဂကိ
လေသေမန္ဒိဘွာဂဿတိပဝတ္တာတိတိပါဋိဟာရိယံ။ ။ဟုဖြန့်တော်မူဖြစ်။ ။
ငဋိပဂ္ဂ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။ ကိလေသော၊ တဏှောင့်ငါးရာ၊ကိလေ
သာတို့ကို။မန္ဒိတ္ဂာ၊နှိပ်နင်းခြင်း။ ဂဿတိ-ပဝတ္တာတိ၊ဖြစ်တတ်ဖြစ်။ ဇုတိတသ္မာ၊
ထိုကြောင့်။ ပါဋိဟာရိယံ၊ပါဋိဟာရိယမည်ဖြစ်။ ။ပါဋိဟာရိယ သန္ဓါကို
ထောက်ထား၍ပြာဒိဟ်-ဟုဆိုဆပ်ဖြစ်။ ။နှစ်ရပ်- စပ်သည်ရှိသော်၊ ယ
မိုက်ပြာဒိဟ်-ဟူသော တန်းခိုးဖြစ်သတည်း။ ။ရေမီး ဆဖုံဆဖုံဖြစ်သော
တန်းခိုးဟူလို။ ။ယမကပွတ်ပါဋိဟာရိယဥွာတိယမကပါဋိဟာရိယံ။ ။
ဟုဝိုဂ်ိုဟ်ပြု။ ။ယမကဒွ၊ ရေ,မီးဆဖုံဆဖုံသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ဖြစ်။
တံ၊ ထိုဆဖုံဆဖုံဟူသည်။ ပါဋိဟာရိယဒွ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်-ကိလေသာတို့
ကို နှိပ်ခဲနင်းပယ် တတ်သည်သည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်ဖြစ်။ ဇုတိတသ္မာ၊ ထို
ကြောင့်။ယမကပါဋိဟာရိယံ၊ယမိုက်ပြာဒိဟာမည်ဖြစ်။

ထိုယခိုက်ဖြင့်ဒီဟာကိုဖြင့်တင်မူလိုသောမြတ်စွာဘုရားသည်၊အောက်ဖြစ်သောကိုယ်ခွံ-ရောက်ခြင်း၊ ဆဆက်ဖြစ်သောကိုယ်ခွံ-ပြီးထွက်ခြင်း၊ တရတရသောဆားမွေးတော်ခွံ-ပြီးထွက်ခြင်း၊တရတရသောအမွေးတော်မှ-ရေထွက်ခြင်း ၎သည်ကိုကို ဖြင့်တော်မူရာဝယ်၊ ပြီးဆုံ၌၊ တောဖောကသိုက်ကိုပါဒကဗျာနှင့်ဖြင့်ဝင်စားချ၍၊ ထိုဗျာနှင့်ထပ်လျက်၊ ဗျာနဆက်ဂါထိုကိုသုံးသပ်တော်မူရာ၏၊ ရေထွက်ခြင်းဆုံ၌-ဆောပါကသိုက်ကို-ရွှေးနှင်းဆာ၊ ဗျာနဝင်စားတော်မူ၍၊ ဗျာနဆက် ၁ကိုကို-သုံးသပ်တော်မူရာ၏၊ ရောင်ခြည်တော် လွှတ်ရာဠိလည်း၊ ဇလသီးဆင်းပင်၊ ကသိုက်-ဗျာနတို့ကိုယှဉ်တော်မူရာ၏၊ ၍ဤ-ကသိုက်-တရကိုဝင်စားချပြီး၌၊ ကသိုက်-တရကိုဝင်စားပါလျက်၊ ရေဒီးဆုံ-တပြိုင်နက် ကွက်သကဲ့သို့၊ ထင်ဖြင် ရခြင်းသည်၊ ဖြတ်စွာဘုရား၏- ဘဝင်တော်ဆဟုန်၊လျှင်မြန် ကုန်သောကြောင့် ထည်း၊ပရမက္ကဆေး၌၊ ဝင်စားဆပ်သော စိတ္တာ၊ပွါဒ်တို့သည်ကား၊ ဆဆီးဆဆီးသာဠ်ခြင်း- စိတ်နှစ်ချက်၊ တပြိုင်းက် ဖြစ်သည်ဟူ၍- မရှိကုန်၊ ထိုကြောင့်၊ ၊ဇိနဘလက်ဘရဒီကာဒ်၌၊ ၊ဖွိုန်ဝိတ္တာနံ ကောဏ္ဍဒေဘ ပဝတ္တိနာမ-နဿိ၊ ၊ဟုဝိန်ဒေဘင်မူ၏၊ ဖွိုန် ဝိတ္တာနံ၊နှစ်ပါးသောဗိတ်တို့ဖြစ်၏၊ ကောဏ္ဍဒေး၊ဘပြိုင်နက်ခဒေဘ်း၊ပဝတ္တိနာမ၊ဖြစ်ခြင်းမည်သည်၊ နဿိ မရှိ၊ ၊ဘဝင်ဆဟုန်လျှင်မြန်ခြင်းဟူသည်လည်း၊ တဝိထိနှင့်- ထဝိထိဆကျွဲ၌၊ ဘဝင်ကျခြင်းနှင့်သည်းကဲ့-ဒုတ်ယုဇဝ်၏၊ ထိုကြောင့်ရကား၊ ရှင်ဆရိယာဝံသ မထေရ် ဝိခင်းဘင်မူးသးမ-ကိဒ်ပဒီကာကျမ်း၌၊

ဒွေဘဝဂ်ါနိ ဇဒ္ဒဿ၊ သဒ္ဒါရိပုတ္တာသ ဟောင်္ဂသ၊
ဆညေသံ ပန သတ္တာနံ၊ဘဝဂ်ါနိ ဗဟူနိဝိ၊ ၊

ဟုဝိန်၏၊ ၊ဇဒ္ဒဿ၊မြတ်စွာဘုရား၊ဆား။ ဒွေ၊ နှင်ကြိမ်ကုန်သော၊ ဘဝဂ်ါနိ၊ဘဝင်ကို သည်း၊ဟာနံ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ သးရိပုတ္တာသ၊ရှင်သးရိပုတ္တရာဆား၊ဟောင်္ဂသ၊ တဆဲ့ခြောက်ကြိမ်ကုန်သော၊ ဘဝဂ်ါနိ၊ ဘဝင်ကို သည်း၊ဟောင်္ဂသ၊ရှင်သးရိပုတ္တရာ၌ ဆညေသံ၊ရှင်သာရိပုတ္တရာ၌တပါး၊ကုန်သော၊သတ္တာနံ ပန၊သတ္တဝ်ကို၊ဆား။ ဗဟူနိဝိ၊များစွာသည်းဖြစ်ကုန်သော၊ဘဝဂ်ါနိ၊ဘဝင်ကို သည်း၊ ဟောင်္ဂသ၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ ၊ဤဆိုတဝိထိနှင့် တဝိထိ ဆကျွဲ၌၊ သဗ္ဗည္ဍ မြတ်စွာဘုရား၌ကို၌၊ ဘဝင်နှစ်ကြိမ်ခြား၊သောကြောင့်၊ ဘဝင်ဟော်၊ထွင်ပြန်၊တော်မူရသတည်း၊ ဘဝင်၊တော်မြန်ကြောင်းကိုလည်း၊ ဆဌ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌၊ ၊ဇဒ္ဒါနံ ဘဝဂ်ဟရိဝါ၊သော လဟုကော၊ ၊ဟု

ဖိန့်တော်မူ၏။ "ဗုဒ္ဓါနံ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ ဘဝဂ်ပရိဝါဒေသာ၊ ဘဝင်ဆဟုန်တော်သည်။ လဟုကော၊ လျင်မြန်၏။ "ဤသည်လျှင်၊ ယမက-ပြာဋိဟာဝ်ပြခြင်းတည်း။

---

(၃၂၇) မဟာဂ္ဂုတ်ဖော-စောဟန်ကိုပြခြင်း။

ဆာဒိကပ္ပိကာသပနုပဒ္ဒမကပ္ပနာယံ မဟာဂ္ဂတဖဝနာနိ ဆာဘိညာဖဝနာနိစသဒ္ဒဒါဗိုကေဝါရေမဝဖဝန္ဒိ၊ တဇေတာပရံ ဘဝဂ်ပါဇေတာ။ "သဂ်ဟာဆဒ္ဒကထာပါဠိ၊ "ပန၊ ဆာဘိုတပါးကို-ဆိုဦးအုံး။ ဆာဒိကပ္ပိကာသ၊ ဆစ္စာသမထဘာဝနာကို ဆေားထုတ်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ဆော်၊ပဌမကပ္ပနာယံ၊ ရှေးဦးစွာဆပ္ပနာဖြစ်သောဝိဆိဒ္ဓိ။ မဟာဂ္ဂတဖဝနာနိ၊မဟာဂ္ဂုတ်ဖောတို့သည်ဌင်း။ ဆာဘိညာဖဝနာနိစ၊ဆာဘိညာဉ်ဖောတို့သည်ဌင်း။သဒ္ဒဒါဗိ၊ဆချင်းခပ်သိမ်းလည်း။ ဂေဝါရမေဝ၊တကြွိမ်သာသျှင်၊ဖဝန္ဒိ၊စောကုန်၏၊ တဇေတာပရံ၊ထိုဖွဲ့နောက်၌။ဘဝဂ်ပါဇေတာ၊ ဘဝင်ကျသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ "ဤဆဒ္ဒကထာပါဠိဆရ၊ မဟာဂ္ဂုတ်ဖော ဆပေါင်းတို့တွင်။ ပဌမဈာန်ကုသိုလ်ကြိယာဖောသည်၊ဆာဒိကပ္ပိကဖော-သမာပဇ္ဇနဖော-ဆာဘိညာဉ်ဖော-ဟူ၍၊သုံးပါးဆပြားရှိ၏။ဌင်းဖွဲ့ကျွင်းသောဈာန်ဖောတို့ဖွဲ့နာကား။ဆာဒိကပ္ပိက-သမာပဇ္ဇန-ဟူ၍၊နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုဖောဆပေါင်းတို့တွင်၊ ဆာဒိကပ္ပိကဈာန်ဖော၊ဆာဘိညာဉ်ဖောတို့သည်။ဆာသေဝနပစ္စည်း။ ဆေားနည်းရကား။ တကြွိမ်သာစောကြောင်းကိုပြဖေတော်မူ၏။

---

(၃၂၈) မဂ်ဖော-ဖိုလ်ဖော-စောဟန်ကိုပြခြင်း။

စတ္တာရော ပနမဂ္ဂပ္ပါဒါ ကေစိတ္တာကဿကိကာတဇေတာပရံ ဒွေတိဏ်ဖလစိတ္တာနိယထာရဟံ ဥပဋ္ဌန္တိ။ဘဇေတာပရံ ဘဝဂ်ပါဇေတာ။ "သဂ်ဟာဆဒ္ဒကထာပါဠိ။ "ပန၊ဆာဘိုတပါးကို-ဆိုဦးအုံး၊စတ္တာဇော၊ ဖေးပါးကုန်သော။ မဂ္ဂပ္ပါဒါ၊မဂ်ဖြစ်ခြင်းတို့သည်၊ကေစိတ္တာကဿကိကာ။တကြွိမ်သောစိတ္တာကဿကာ ရှိကုန်၏။ တဇေတာ၊ထိုတကြွိမ်သောစိတ္တာကဿကာ။ ပရံ၊နောက်၌၊ဒွေတိဏ်ဖလစိတ္တာနိ၊နှစ်ကြွိမ်၊သုံးကြွိမ်သောဖိုလ်စိတ်တို့သည်။ ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်ဆေားလျော်စွာ။ဥပဋ္ဌန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တဇေတာပရံ၊ထိုဖွဲ့နောက်၌။ဘဝဂ်ပါဇေတာ၊ဘဝင်ကျသည်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ "ဤဆဒ္ဒကထာပါဠိဖြင့်။ မဂ်ဖောတို့သည်။ တကြွိမ်သာကုမြိဖြစ်၏၊ထိုမဂ်ဖောတို့၏ ဆခြားမဲ့၌ဖြစ်သော၊

ဖိုလ်ဧောတို့သည်ကား၊မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်အား နှစ်ကြိမ်၊တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဆား သုံးကြိမ် ဧစေဖ်ါ-ဟူ၍ပြဧတော်မူ၏။

---

(၃၂၉) နိဧရောဓသမာပတ်ဧော-ဧစောဟာန်ကိုပြခြင်း။

နိဧရောဓသမာပတ္တိကာလေ၌ကား၌တို့၊ စတုတ္ထဈာဏပ္ပဓာနံဖဝဝတိ၊ တဧတော ပရံနိဧရောဓံ ဖုသတိ၊ ဝုဋ္ဌာနကာလေ၊ဆနာဂါမိဖလံဝါ အရဟတ္တဖလံဝါယ ထာရဟာမေကဝါရံဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ နိဂ္ဂဗ္ဘာဝင်္ကပါဧကာဝဧဟာတိ။ ။သင်္ကာ ဆဋ္ဌကထာသပါဋ္ဌ၊ ။နိဧရောဓသမာပတ္တိကာလေ၊ နိဧရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသောကာလ၌၊ဒွိကွတို့၊ နှစ်ကြိမ်။စတုတ္ထဈာဏပ္ပဓာနံ၊ဧတုတ္ထအာရုပ္ပဧော သည်၊ဖဝတိ၊ဧစော၏၊ တဧတောပရံ၊ထိမှနောက်၌။နိဧရောဓံ၊ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စိတ်ဧစေတသိက်စိတ္တဇရုပ်ချုင်ခြင်းသို့၊ဖုသတိ၊ရောက်၏၊ဝုဋ္ဌာနကာလေ၊ သမာပတ်ဧထသောကာလ၌လည်း။ ဆနာဂါမိဖလံဝါ၊ ဆနာဂါမိဖိုလ်သည်ဉင်း။ ဆရဟာတ္တဖလံဝါ၊ ဆရဟာတ္တဖိုလ်သည်ဉင်း၊ ယထာရဟံ၊ထိုက်သည် အားလျော်စွာ၊ကောဝံရံ၊တကြိမ်။ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ၊ဖြစ်၍၊နိဂ္ဂဗ္ဘ၊ချုပ်သည်ရှိသော်၊ ဘဝင်္ကပါတောင၊ ဘဝင်ကုခြင်းသည်သာလျှင်၊ ဧဟာတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ဤ ဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌဖြင့်။ နိဧရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသောဆရဟာ၌၊ မန္ဒပညာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ကာမဧဓာဝလေးကြိမ်နောင်။နေဝသညာနာသညာယတနဧော နှစ်ကြိမ်။ဖိုလ်ဧဓာတကြိမ်ကျဟန်ကိုပြဧတော်မူ၏။ ။တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ် ဆား၊ကာမဧဓာသုံးကြိမ်နောင်၊နေဝသညာနာသညာယတနဧဓာတကြိမ်၊ ဖိုလ်ဧဓာသည်း နှစ်ကြိမ်ကျဟန်ကိုလည်းသိဆပ်၏။ ထိုကြောင့်။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌ ကထာ၌၊ ။ဆထေးကံဝါ ဧဒွဝါ စိတ္တဝါဧရ ဆတိက္ကမိတ္စာ ဆစိတ္တ ဧကာဧဟာတိ၊ ။ဟူ၍ဉင်း။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ၌။ ။နိဧရောဓဝုဋ္ဌ ဟာနာသမ္ဘိက္ခတ္တုံဥပ္ပဇ္ဇိတိ။ ။ဟူ၍ဉင်း၊ မိန့်ဧတော်မူ၏။ ။ဆထ၊ထိုနောင် မှ၊ဧကံဝါ၊တကြိမ်လည်းဖြစ်သော။ ဧဒွဝါ၊နှစ်ကြိမ်လည်းဖြစ်သေး။ စိတ္တဝါ ဧရ၊စိတ်ဆကြိမ်တို့ကဲ့။ ဆတိက္ကမိဘွာ၊လွန်၍။ ဆစိတ္တဧကာ၊စိတ်မရှိသည်။ ဧဟာတိ၊ ဖြစ်၏။ ။နိဧရောဓာ၊ နိဧရောဓသမာပတ်မှ။ဝုဋ္ဌဟာနာသာ၊ ထဧသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဒွိက္ခတ္တုံ၊နှစ်ကြိမ်။ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာ-ဋီကာကြီး တို့နှင့်၊သင်္ကာဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌတို့ကိုညီမျှ၊ဆောင်ယူဆပ်၏။

---

(၃၃၀) ဗျာနသမာပတ်၊ဖလသမာပတ်ဧာ-ဧစောဟန်ကိုပြခြင်း။

သမ္ဗိတ္ထာဝိသမာပင်္ဂီထိယံ ဘဝင်္ဂသောတောဝိယ ဝီထိနိယမောနတ္ထိ တိကတ္တာ ဗဟူနိဝိလဒ္ဓ်ာ နီ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠ်။ ။သမ္ဗိတ္ထာဝိသမာပင်္ဂီထိယံ၊ဆလုံးစုံသော်ဗျာနသမာပတ်၊ဖလသမာပတ်ဝီထိဖြစ်၊ ဘဝင်္ဂသောတောဝိယ၊ ဘဝင်ဆယဥ်ကဲ့သို့။ ဝီထိနိယမော၊ ဝီထိမြဲခြင်းကို ဖွင့်ခြင်းသည်။နတ္ထိမဂ်္ဂါ။ဒုတိကတ္တာ ဒုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဗဟူနိပိ၊ ဆကြိမ်များစွာတို့ကိုလည်း။လဒ္ဓ်ာ နီ၊ရဆပ်ကုန်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠ်၌။ဗဟူနိဝိဟူသောပါဠ်၌၊ ဝိသဒ္ဒါဖြင့်။တကြိမ်။ နှစ်ကြိမ်- သုံးကြိမ်-လေးကြိမ်စောခြင်းကိုပေါင်းယူဆပ်၏။ ။ဤသို့ပြဆပ်သော ပါဠ်ဆပေါင်းဖြင့်။ ဗျာနသမာပတ်၊ဖလသမာပတ်ဧာတို့၌။ ဆကြိမ်များစွာ·စောဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။ဘဝင်ဆယဥ်၊တသွင်သွင်စဉ်သကဲ့သို့။ ဧာဆကြိမ်များစွာ·ဖြစ်၏ဟူလို။ ။သမာပတ်ဟူသည့်။ ဆမြဲဆပြတ်။ ဆထပ်ထပ် ဝင်စားသည့်သဘောကိုဆိုလိုတ်ဆပ်၏။သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ သမာပတ္တိ။ ။ဟုဝစနတ်ပြု။ ။သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗိ၊ကောင်းစွာဝင်စားဆပ်၏။ဒုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊သမာပတ္တိ၊သမာပတ်မည်၏။ ။ထိုသမာ ပတ်တို့သည်၊ ဆစဥ်ဆတိုင်း-ဝင်စားဆပ်သော ဆနုပုဗ္ဗိသမာပတ်ကိုးပါး၊ နိဧရောဓ သမာပတ်တပါး။ ဖလသမာပတ်တပါး။ ပေါင်းသမာပတ်-တဆဲ့တပါးတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ထိုသမာပတ်တို့တွင်၊ဗျာနသမာပတ်ကို-ဝင်စားနိုင်သောသူသည်ကား။ ဗျာနလာဘီတိတိတ်ပုထုဇဉ်။ဖလဋ္ဌာနံပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်။ ပေါင်းငါးယောက်တည်း။ ဖလ သမာပတ်ကို ဝင်စား နိုင်သော သူသည်ကား။ ဖလဋ္ဌာနံပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တည်း။ နိဧရောဓသမာပတ်ကိုဝင်စားနိုင်သောသူသည်ကား။သမာပတ်ဂုဏ်ပါးကိုရသော- ကာမ-ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော-ဆနာဂါဒိဇိလ်ပုဂ္ဂိုလ်-ဆရဟာတ္တဇိလ်ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်တို့သည်သာတည်း။ဤသို့အားဖြင့်-ပိုင်းခြားဝ၊ သတိချပ်လျက်-မှတ်ဆပ်၏။

---

(၃၃၁) နိဂုံးဂါထာကိုပြခြင်း။

သတ္တက္ခတ္တုံ ပရိတ္တာနိ၊မဂ္ဂါဘိညာ သကိံ မတာ။
ဆဝေသသာနိ လဒ္ဓ်ာနိ၊ဧဝနာနိ ဗဟူနိဝိ။ ။

(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ပရိတ္တာနိ၊ကာမဓောတို့ကို။သတ္တကဋ္ဌတ္တုံ၊ခုနစ်ကြိမ်ဟူ၍။မဘာ၊သိအပ်ကုန်၏။ မဂ္ဂါဘိညာ၊မဂ်ဓော-ဆာဘိညာဉ်ဓောတို့ကို။ သကိံ၊တကြိမ်ဟူ၍။ မဘာ၊သိဆပ်ကုန်၏။ဆဝေသသာနိ၊ကာမဓော-မဂ်ဓော-ဆာဘိညာဉ်ဓော တို့မှကြွင်းကုန်သော စျာနသမာပတ်၊ ဖလသမာပတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနာနိ၊ဓောတို့ကို။ ဗပဉ္စနိပိ၊ ဆကြိမ်မျှားစွာသည်း။ လဿ နို့၊ ရဆပ်ကုန်၏။ ။ ဤဂါထာဆရ၊ဓောငါးဆဲ့ငါးပါးတို့၌ တကြိမ်သာလျှင်စော၍။ ဆကြိမ်မျှားစွာမစောသောဓောဟူသည်။ဆာဘိညာဉ်ဓော။ ဆာဒိကမ္မိကစျာန်ဓော-မဂ်ဓောတို့ကိုကောက်၍။ဆကြိမ်မျှားစွာဓော၍၊ တကြိမ်မစောသော ဓောဟူသည်။စျာနသမာပတ်။ဖလသမာပတ်ဓောတို့ကိုကောက်။ တကြိမ်သည်းမစော၊ဆကြိမ်မျှားစွာလည်း မစော်သော ဓောဟူသည်။ကာမဓောဆောက်ဖိုလ်ဓောနှစ်ပါးတို့ကိုကောက်ယူဆပ်၏။တကြိမ်သည်းစော၊ ဆကြိမ်မျှားစွာလည်းစော်သောဓောဟူသည်။ ဆနာဂါမိဖိုလ် ဆရဟတ္တဖိုလ်ဓောတို့ကိုကောက်၊ဤဆိုဆားဖြင့်ပိုင်းခြား၍၊သရုပ်ကောက်ယူဆပ်ကြကုန်ရာ၏။ ။ ဤသည်လျှင်-ဓဝနနိယမ-ပြီး၏တည်း။

---

(၃၃၂) ဆပ္ပနာဓောဝါရ၌၊ဝီထိပေါင်းကိုပြခြင်း၊

ဆပ္ပနာဓောဝါရ၌ကျဆပ်သောဝီထိတို့သည်။ စျာနဝီထိ၊ မဂ္ဂဝီထိ၊ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ။ ဆာဘိညာဏဝီထိ၊ နိရောဓသမာပတ္တိဝီထိ-ဟူ၍၊ ငါးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့၌တွင်။စျာနဝီထိသည်လည်း၊ ပထမစျာနဝီထိ၊ ဒုတိယစျာနဝီထိ၊တတိယစျာနဝီထိ၊စတုတ္ထစျာနဝီထိ၊ ပဉ္စမစျာနဝီထိ၊ဆာကာသာနဉ္စ-စျာနဝီထိ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာနဝီထိ၊ ဆာကိဉ္စညဉ္ဉ စျာနဝီထိ။ နေဝသညာနာသညာယတနစျာနဝီထိ-ဆားဖြင့်-ကိုးပါးဆပြားရှိ၏၊တို့တွင်၊ ပဌမစျာနဝီထိသည်လည်း။ဆာဒိကမ္မိကဝီထိ၊သမာပဇ္ဇနဝီထိ။ ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဆာဒိကမ္မိကဝီထိကျဟန်ကား၊ ရူပါဝစရစျာန်ကို ဖြစ်ဆစခြင်းငှါ ဆလိုရှိသော တိဟိတ်ကာမ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သီသလေးဆင်ကို ပြုစင်စေ၍၊ ကြောင့်ကြခြင်းမှန်။ ဗလိဗဒ္ဒ ဆယ်တန်ကိုဖြတ်၍၊ခုနစ်ပါးသော ဆက်ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတတ်၊ဆရာမြတ်ကို-ရိုသေစွာဆည်းကပ်၍၊ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်တို့ဖြင့်။ နှစ်သက်စေ၍၊ ပိဝိစရိုက်နှင့်သင့်တင့်လျော်ညီသောကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကိုယူ၍၊ တဆဲ့ရှစ်ရပ်သောဆပြစ်နှင့်ယှဉ်သော နေရာကျောင်းကို-စွန့်ပယ်၍၊ ဆက်ဂါ ငါးပါးနှင့် ယှဉ်သော ကျောင်းဌိ နေလျက်၊

ကြောင့်ကြငယ် ဆယ်ရာတို့ကို ဖြတ်ဘောက်လျက်၊ နှစ်ဆဲ့ငါးပါးသော-ပထမဈာန်ရစေတတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ ပထဝီကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းလိုသည်ဖြစ်အံ့၊ ပြူ,နီ, ညို, ဖြူ၊ လေးထွေသောဆေးနှင့် ရောရှက်သဖြင့်၊ လေးပါးသော ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းခွဲ ဖြစ်သော ဆပြစ်မှကင်းသော။ ဆာရုံဆေးနှင့်တူသော-အရဏဝတီမြေကို။ ပြေပြစ်ချောညက်။ စည်မျက်နှာဟန်-သဏ္ဌာန်တူလှ။ပမာဏကား။ကြီးမားရာဝယ်၊ကောက်နယ်ခန့်မျှ၊ငယ်ကခွက်စကောမျှ၊တထွာသက်လေးသစ်ဆချင်းရှိသော၊ကသိုဏ်းဝန်းကိုပြုလျက်၊နှစ်တောင်ထွာဟထွပါသိဆတွင်းဝယ်။ ခင်းထားပြီးလျှင်၊ ကြည့်ရှုသာဖေဆောင်ညောင်စောင်းခွဲနေလျက်၊ဆာဒါသတလ။ကြေးမုံဝဋ္ဌ။မုခနိဒ်တ်၊ မျက်နှာရိပ်ကို၊မမှိတ်လွန်း၊ မဘွင့်လွန်း။စိန့်စိန့်ကြည့်ရှု၍-ဝထွေ၊ဒြဗ်။မြေဟုမှတ်၍၊ ပထဝီ ပထဝီ-ဟူ၍၊ မနှေး-မလျင်စွာ၊မနောဒွါရဖြင့်၊ပွါးရာ၏။ဤသို့-စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၍။ မနောဒွါရဖြင့်၊ စီးဖြန်းခြင်းဆမှကို ပြုခြင်းသည်။ ပရိကမ္မဘာဝနာမည်၏၊ ထိုပထဝီကသိုဏ်းဝန်း ဆာရုံသည်။ ပရိကမ္မနိဒ္ဒိတ်မည်၏၊ ထိုပရိကမ္မနိဒ္ဒိတ်ကို၊ ဆဘန်ဘန်ပွါးသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ မျက်စိဖြင့်မြင်သကဲ့သို့၊ စိတ်၌ထင်သောဇဆ၊ ထိုကသိုဏ်းဝန်းဆာရုံသည်၊ဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒိတ်မည်၏။ထိုဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒိတ်ကိုပင်လျှင်၊ဆဘန်ဘန်-စီးဖြန်းသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ပရမတ္ထသဘောမှထွတ်သော၊ဒဗ်ဒ္ဒတ်သစ်စ။ကြေးမုံဆဖြင်ကဲ့သို့။ရှေးဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒိတ်ထက်၊ ဆထွန်သန့်ရှင်း စင်ကြယ်စွာသောဆာရုံသည်။ ပဋိဘာဂနိဒ္ဒိတ်မည်၏။ ထိုပဋိဘာဂနိဒ္ဒိတ်ဖြစ်သည်မှ၊ ဂေါတြဘုတ်၌ဆောင်၊ စီးဖြန်းဆပ်သော ဘာဝနာသည်။ ဥပစာရဘာဝနာမည်၏။ ထိုနောင်၊ဈာန်ရသောဆခါ၊ဆပ္ပနာဘာဝနာမည်၏။ဤသို့ပြဆိုခဲ့ပြီးသည်ဆတိုင်း။ ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိဒ္ဒိတ်ကိုပွါးများ၍၊ဆပ္ပနာဈာန်ကို ရလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဒိဃဝါပဋိသဒ္ဓေဝိတ်နှင့်-ဘုဒ္ဓ-ဓာတိ- သင်္ဃယုတ္တမွေ-သဒ်၊ ရဆားဖြင့် တူသော-ကာမတိဟိတ် ဘဝင်စိတ်လေးဟါးတို့တွင်၊တပါးပါးသည်၊ဘဝင်္ဂစလန-ဘဝင်္ဂုပဿေဒဖြစ်၍ချုပ်၏။ ထိုနောင်ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိဒ္ဒိတ်ကို ဆာရုံပြု၍ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ပရိကံ၊ဥပစာ၊ဆနုလုံ၊ပထမဈာန်ဖောတို့သည်၊ တကြွမ်စိကျ၍-ချုပ်သတည်း။ ဤသည်ကား။ ဈာနဝိထိကျပုံဆကျဉ်းသခေါ်ပတည်း။ ဆကျယ်ကိုဆလိုရှိကြပါမူကား၊ဂုင်း-ပရမတ္ထသရုပ ဆနဝဏ္ဏနာကျမ်း။ တတိယတွဲ-ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဋ္ဌပြီကုန်လတ္တံ့။

ဝိထိကျပုံ-ဖယားကွက်ကား။

တိတိတ်ဘွင်(ဂ)။ နိဗ္ဗိတ်ခု-ပါးဆာရုံ။			ကသိုဏ်းပညတ်စသော-(၂၄)ပါးသောပညတ်-ပဋိဘာဂနိဗ္ဗိတ်၊မွှောရုံကို ဆာရုံပြု၏။				ဂြိုးဂိုးစွာကျသော-ပထမဈာန်။ ဆာဒိကမ္မိကဝိထိ။		
နံ	ဒ	မ	ပ	ဥ	နှ	ဂေါ	ဈာန်	ဘွင်	မန္ဒပညာ-ဆာဒိကမ္မိကဝိထိပုံ၊
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	
နံ	ဒ	မ	ဥ	နှ	ဂေါ	ဈာန်	ဘွင်	ဘွင်	တိက္ခပညာ-ဆာဒိကမ္မိကဝိထိပုံ။
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	

ပဌဝေါကာရ။ တိတိတ်ဘွင်(၉)။			ကသိုဏ်းပညတ်စသော(၂၄)ပါးသောပညတ်ပဋိဘာဂ နိဗ္ဗိတ်-မွှောရုံကို-ဆာရုံပြု၏။					နောက်ထပ်ကျသော ဈာနသမာပတ်။	
နံ	ဒ	မ	ပ	ဥ	နှ	ဂေါ	ဈာန်များစွာ	ဈာန်များစွာ	မန္ဒပညာ-သမာပဇ္ဇနဝိထိ။
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	
နံ	ဒ	မ	ဥ	နှ	ဂေါ	ဈာန်	ဈာန်	ဈာန်များစွာ	တိက္ခပညာ-သမာပဇ္ဇနဝိထိ
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	

ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော- ပထမဈာန်ဝိထိကို- ကြည့်ရှုတော်မူကြ၍၊ ထိုမှ ကြွင်းသော- ဒုတိယဈာန်ဝိထိစသည်တို့ကိုလည်း။ ဤနည်းဆတူပင်၊ ဝိထိပုံကိုပြဆပ်တော့သည်။ဆမည်မျှသာလျှင်၊ကွဲပြားခြားနားတော့သည်။ သော တူဖနဆပေါင်းတို့။

လက်ဘဆချုပ်။နယဒုတ်ကား၊

(၁) ဘဝင်စလန်းဇွန်ဆဒဝဇ္ဇနံ။ပရိကံ်။ဥပစာရံ-နဒလောမ။
(၂) ဂေါတြဘူ။ ဈာန်တဆူ၊ ဘဝင်မူထိုက်သမျှ။ ။(ဆာဒိကဇ္ဈိက ဝိထိ)။
(၃) ပရိကံမပါ။တိက္ခမှာ။သေချာဉာဏ်ဖြင့်ဆ။
(၄) သမ္မာပဇ္ဇနမှာ၊ရှေးနှင့်သာ။တူစွာချကုန်ကြ၊
(၅) ဆကြိမ်မျှားစွာ၊ ဈာန်ဟုလာ။ ထူးရာပိသေသ။ ။(သမာပဇ္ဇန ဝိထိ)။
(၆) ဤနည်းတူသာ။ကြွင်းဈာန်မှာ။ချပါဝိထိပြ၊

ထိုမှတပါး၊ဤဈာန်ဝိထိ၌။အာရုံစသည်တို့ကို။သိမှတ်ရန်လက်ာဆောင် ပုဒ်၊နယဒုတ်ကား၊ ။ဆာဒိကမ္မာပထမဈာန်၊ချရန်မနော။ကာဇောသောမ နသ၊လေးဝတိဟိတ်။ဈာန်စိတ်နှစ်ဖြာ။ကု-ကိရိယာလှစ်။စိတ်ခုနစ်တည်း။ဆာရုံဖြစ် ပုံ။ဘဝင်ကုန်ရာ။ သုံးဝဆတိတ်။ ထံနိဗ္ဗိတ်ပေ။ ကြွင်းစိတ်တွေမှာ၊ ပြုရာပ ညတ်။ဒီလတ်ဝဏ္ဏ၊ စွဲတ်ပြုလေ၊ကာဇမသုဂတိ။ဘုံဒွိဟိရာ။ ဖလာတိဈာန်၊ ဤငါးတန်သည်။ ။ဈာနံဆရနည်းတူတည်း။

ဝိထိပေါင်း သရုပ်ဟု သော်ကား၊ ။ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော-ပထမဈာန ဝိထိဆစ။နေဝသညာဝိထိ။ဆဆုံးရှိသောကိုးပါးသည်။ ကုသိုလ်မှာကိုးဝိထိ၊ ကြိယာမှာ ကိုးဝိထိကုရာ၏။ ၎င်းကိုးဝိထိမှာလည်း။ တိက္ခမန္ဒဖြစ်သော ဆာဒိကဇ္ဈိကန္ဒစ်ဝိထိ။ တိက္ခမန္ဒဇုစ်းသော- သမာပဇ္ဇနန္ဒစ်ဝိထိ။ ပေါင်းပထမ ဈာန်လေးဝိထိ၊ဒုတိယဈာန်လေးဝိထိ၊တတိယဈာန်လေးဝိထိ၊ စတုတ္ထဈာန် လေးဝိထိ၊ပဉ္စမဈာန်းလေးဝိထိ၊ ဆာကာသမှာလေးဝိထိ၊ ဝိညာဏမှာလေးဝိ ထိ။ဆာကိဉ္စမှာလေးဝိထိ။ နေဝသညာမှာ လေးဝိထိ၊ ပေါင်းကုသိုလ်ဈာန်ဝိ ထိ၊သုံးဆဲ့ခြောက်ပါး။ကြိယာဈာန်ဝိထိမှာလည်း။ သုံးဆဲ့ခြောက်ပါး။ ပေါင်း- ခုနစ်ဆဲ့နှစ်ပါးသောဈာန်ဝိထိဖြစ်သတည်း။

ဒွေသတ္တရိ။ဈာန်ဝိထိ၊ဖွတ်ဘိသရုပ်စင်၊

(၃၃၃) ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိကိုပြခြင်း။

ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိသည်လည်း။ ပထမဈာန်ဝိထိ၊ဒုတိယဈာန်ဝိထိ၊ တတိယဈာန်ဝိထိ။ စတုတ္ထဈာန်ဝိထိ။ပဉ္စမဈာန်ဝိထိ-ဆားဖြင့်ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ပထမဈာန်ဝိထိ၌လည်း၊ ဝိတက်ကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ဝိစာရကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ၊ပီတိကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ၊ သုခကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ဧကဂ္ဂတာကို-ဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ဆဂ်ါငါးပါးဆပေါင်းကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ပေါင်းခြောက်ဝိထိဖြစ်သတည်း။

ဤပစ္စဝေက္ခဏာပထမဈာန်ဝိထိချဟန်ကား။

နိဒါတ် ၃-ပါး။	ဇိဒ်ခြင်းသောဈာန်၌ရှိသောဈာန်ဆင်ဂါပြု						ပစ္စဝေါကာရတိဟိတ်ဘွင်			ဈာန်ပစ္စဝေက္ခဏာ၊
နာ	ဒ	မ	ဓော	ဓော	ဓော	ဓော	ဓော	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	မဒိန္ဒြေသပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိ၊
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	
နာ	ဒ	မ	ဓော	ဓော	ဓော	ဓော	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	ဘွင်	တိက္ခိန္ဒြေယပစ္စဝေက္ခဏာ
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	ဝိထိ၊

(၁) စလန-ဇွန်ဒ။ဝဇ္ဇန၊ဇဝန-ငါးကြိမ်ဟော။
(၂) မဒိန္ဒြေယ။ပဂ္ဂလ။ဆရ-ဝိထိပြော။
(၃) တိက္ခိန္ဒြေယ။လေးကြိမ်သာ၊စောပါပစ္စဝေက္ခဏော။
(၄) နောက်နောက်ဈာန်မှာ။နည်းတူစွာ၊သေချာညာဏ်ဖြင့်စော။
(၅) နှစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်။လေးသွယ်။ဆကျယ်ပစ္စဝေက်ဟော။

ဤလက်ာဆရ၊ နှစ်ရာ့ခြောက်ဆယ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိဟူသည်ကား။ပထမစျာန်ရှစ်ဝိထိနောင်။လေးဆဲ့ရှစ်ဝိထိ
ကျ၏၊ ဒု-နောင်။လေးဆယ်။တ-နောင်သုံးဆယ်၊ စ-နောင်-နှစ်ဆဲ့လေး၊ မ-နောင်တရာ့နှစ်ဆယ်။ပေါင်းပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိ-
နှစ်ရာ့ခြောက်ဆဲ့ လေးပါး-ဖြစ်သတည်းဟူလို။ ။ဤပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိ၌။ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကျပုံ။ ဆာရုံစသည်၌ကျက်မှတ်ရန်
ကား၊ ။ပစ္စဝေက်မှာ။ချရာစိတ်လာ။မနောဒွါန်၌၊ ကာမဇဝန၊သတ္တရသံ၊ဘဝင်စိတ်၊သုံးနိဒါတ်ထည်း။ကြွင်းစိတ်များမှာ။
စျာန်ဆင်ကဲ့။ကြွင်းသမာပတ်၊နည်းဘူဖြစ်သည်၊ ။ခွဲဝစ်သရုင်ဆရတည်း။ ။စျာနဝိထိသဂြာ-ပြီးကုန်ပြီ။

---

(၃၃၄) မဂ္ဂဝိထိသဂ္ဂဟ်ကိုပြုခြင်း။

မဂ္ဂဝိထိသည်လည်း။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝိထိ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝိထိ။ ဆနာဂါမိမဂ္ဂဝိထိ၊ ဆရဟတ္တမဂ္ဂဝိထိဟူ၍လေးပါး
ဆပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝိထိသည်လည်း။ ပထမစျာနဝိထိ၊ ဒုတိယစျာနဝိထိ။တတိယစျာနဝိထိ။
စတုတ္ထစျာနဝိထိ၊ ပဉ္စမစျာနဝိထိ-ဟူ၍။ ငါးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ပဌမစျာနသောတာပတ္တိမဂ်ဝိထိကျဟန်ကား၊
ဤသို့ဖယားကွက်ဖြင့်သိဆပ်၏။

နိဗ္ဗိတ်ခု-ပါး၊ တေဘူမ္မကသင်္ခါရဆာရုံ						နိဗ္ဗာန်ဆာရုံပြု					ပထမစျာန်သောတာပတ္တိမဂ်ဝိထိ၊
နံ	ဒ	မ	ပ	ဥ	နေ	ဂေါ	မဂ်	ဖိုလ်	ဖိုလ်	ဘွင်	သောတာပတ္တိမဂ်-မဒွါဝဂ္ဂါဏ်ဝိထိ၊
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	
နံ	ဒ	မ	ဥ	နေ	ဂေါ	မဂ်	ဖိုလ်	ဖိုလ်	ဖိုလ်	ဘွင်	သောတာပတ္တိမဂ်-တိကွဒွါဝဂ္ဂါဏ်ဝိထိ၊
ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	ဝဝဝ	

ဤမှတပါး၊ဒုတိယစျာန်ဝီထိမျှားဦးလည်း။ဤနည်းအတူ၊ဝီထိပုံကိုမှတ်ယူ ဆပါဖြို့၊ သကဒါဂါဒိမဂ်၊ အနာဂါဒိမဂ်၊ အရဟတ္တမဂ်တို့ဦးကား၊ ဂေါတြဘူ ဆရာတွင်၊ဝေါဒ၊နိဟူ၍-ဆင့်ခြင်းသာလျှင်။ ထူးခြားတော့သည်ဟုမှတ်လေ။ ဝေါဒါနိ ဟူသည်ကား။ ကိလေသာတည်းဟူသော အညစ်အကြေးမှ၊ စင်ကြယ်သော-သဘောကိုမှတ်ယူဆပါဖြို့။ ။သံကိသေသမလတောဝေါဒါ ယတိသုဇ္ဈတိ ဇေတနာတိဝေါဒါနံ၊ ။ဇေတန၊ ဤစိတ်ဖြင့်။ သံကိလေသ မလတော၊ ကိလေသာဆည်းစအကြေးမှ၊ ဝေါဒါယတိ-သုဇ္ဈတိ၊ ဖြူစင်စေ တတ်ဖြို့။ ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တံစိတ္တံ၊ထိုစိတ်သည်။ဝေါဒါနံ၊ ဝေါဒါန် မည်ဖြို့။ ။ပထမမဂ်ဖြို့ ဆန္နံ့ရပစ္စည်းဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဂေါတြဘူ မည်ဖြို့။ကြွင်းသော ဒုတိယမဂ်၊ တတိယမဂ်၊ စတုတ္ထမဂ်တို့ဖြို့-ဂြူးဖြစ်သော ဉာဏ်သည်ကား၊ ဝေါဒါန်မည်ဖြို့။ ဖလသမာပတ်ဖြို့ ဂြူးဖြစ်သော ဉာဏ် သည်၊ဆန္နလုံမည်ဖြို့။ထိုဆန္နလုံတို့သည်ကား။တေဘူမ္မကသင်္ခါရကို-ဆာရုံ ပြုဖြို့ဟုမှတ်။ထိုကြော်ရကား။ ဆဘိဇ္မာဝတာရ ဋီကာသစ်၌၊ ။ပထမ မဂ္ဂသ ဆန္နံ့ရ ပစ္စယဘူတံ ဉာဏဂေါတြဘုနာမ။သေသ မဂ္ဂ ပုဂ္ဂလစာရုံ ဝေါဒ်နံနာမ။ဖလသမာပတ္တိပုဂ္ဂလစာရုံဆန္နလောမံနာမ၊ တံပန သင်္ခါရာရမ္မဏမေဝ၊ ။ဟုဝိန်တော်မူ၏။ ။ပထမမဂ္ဂသ၊ ပထမမဂ်ဖြို့။ ဆန္နံ့ရပစ္စယဘူတံ၊ ဆန္နံ့ရ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်သည်။ ဂေါတြဘုနာမ၊ဂေါတြဘုမည်ဖြို့။ သေသမဂ္ဂပုဂ္ဂလစာရုံ၊ကြွင်းသောမဂ်ဖြို့ ဂြူးသွားဖြစ်သော၊ဉာဏ်၊ ဉာဏ်သည်။ ဝေါဒါနံနာမ၊ ဝေါဒါနံမည်ဖြို့။ ဖလသမာပတ်တို့ပုဂ္ဂလစာရုံ၊ဖလသမာပတ်ဖြို့ဂြူးသွားဖြစ်သော၊ ဉာဏ်၊ဉာဏ်သည်။ဆန္နလောမံနာမ၊ ဆန္နလုံမည်ဖြို့။ တံပန၊ ထိုဆန္နလုံသည်ကား။ သင်္ခါရာရမ္မဏမေဝ၊ သင်္ခါရကိုဆာရုံပြုသည်သာလျှင်တည်း။ ။မဂ်တကြိမ်နောက်၊ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်အံ့၊ ဇိလိန္ဒစ်ကြိမ်၊ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊ ဇိဏ်သုံးကြိမ်။ ထိုနောက်ဘဝင် ထိုက်သမျှဖြစ်ဖြို့-ဟုမှတ်ကြလေ။ ။ဤကားစကားချပ်ဆဓိပ္ပါယ်။

လက်ဦးဆောင်ပုဒ်။နယဇုတ်ကား။

(၁) စလန-ဇ္ဈေန်၊ဝဇ္ဇနံ၊ပရိကံ-ဥ-လုံ-ဘူ။
(၂) မဂ်တကြိမ်ကျ။ဇိလိန္ဒစ်ဝ။ဖလသုံးကြိမ်ယူ။
(၃) ဒုတိယစျာန်စသည်၊ဤနည်းဖြို့၊သိပြီဆတူတူ။
(၄) ထက်မဂ်သုံးမျှ။ ဒုဂါဆရာ။ချပါဝေါဒါနိဟူ။
(၅) ထရုဒ္ဓန်ဆယ်။မဂ်ဦဝယ်၊ဇာထိသွယ်ပေါင်းဆယူ၊

ဤလကိုဃအရ။ မဂ္ဂဝိထိ- တရာ့နှစ်ဆယ်အပြာကား။ ။သေသောသာပတ္တိ မဂ်ဝိထိငါးပါးဖြစ်။မနွဲပုဂ္ဂိုလ်မှာ ငါးဝိထိ။တိကွဲပုဂ္ဂိုလ်မှာငါးဝိထိ။ ပေါင်းတဆယ်။ဒုဋ္ဌစိတ်ပါးဝယ်လည်း။ပါဒကစျာန်ဖြစ်တဆယ်။သမ္မသိတစျာန်ဖြစ်တဆယ်။ပုဂ္ဂလဗျာသယစျာန်ဖြ-တဆယ်။ပေါင်းသုံးဆယ်ဖြစ်၏။ ဤဆတ္ထုသကဒါဂါမိမဂ်ဖြစ်သုံးဆယ်။အနာဂါမိမဂ်ဖြစ်သုံးဆယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖြစ်သုံးဆယ်။ ဤသို့သျှင်မဂ္ဂဝိထိ-တရာ့နှစ်ဆယ်ဖြစ်၏-ဟူလို။

ဤမဂ္ဂဝိထိဖြစ်။လကိုဃဆချုပ်-စိတ်သရုပ်ကား။ ။ပထမစျာန်၊ သောတံမဂ္ဂ၊ချုရစိတ်ဟော။မနောတိဟိတ်။ သေးစိတ်ကုသိုလ်၊ဖြဲဖြဲဖိုလ်မဂ်။ ငါးချက်စီသာ၊ ဆာရုံ့မှာကား။ဘဝင်မျေားမှာ။သုံးဖြာနိမိတ်။ကံဆတိတ်တည်း။ ကေါစိတ်ဝေါဒါန်။ ဖလံမဂ္ဂ။ပြိုထနိဗ္ဗာန်၊ ကြွင်းကျန်သုံးဝ။သခ်ါရပြု။မြိမှုဟာဒယံ၊ ကာမံသုဂတိ၊ဘုဥ်ရုပေါတိဟောသကား၊မဂ္ဂဖလဥ်ံ၊သုံးတန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ရကြောင်းဆိုသည်။ ။မှတ်လိုနောင်ညီ မခဲးဘည်း။ ။မဂ် ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါထိမှာကား။မဂ်ကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ ဖိုလ်ကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ၊ ပယ်ဆပ်ပြီးသောကိလေသာကိုဆင်ခြင်သည်-တဝိထိ၊ ကြွင်းကျန်သောကိလေသာကို ဆင်ခြင်သည်တဝိထိ၊ ပေါင်းငါးပါးကိုဆင်ခြင်သည်တဝိထိ။ဤခြောက်ဝိထိကို-ဩောက်မဂ်သုံးပါးဖြ-ခြောက်ခုဝိရဖြ်။ ဆရဟတ္တမဂ်ဖြကား။ ကြွင်းကျန်သောကိလေသာ မဖြိခြင်းကြောင့်၊ငါးဝိထိသာရဖြ်။ ဤသို့ဆားဖြင့် ပေါင်းသည်ရှိသော်၊ မဂ်လေးပါး ပထမစျာန့် ၂၃-ပါး။ထင်း ၂၃-ပါးကို-တိကွဲပုဂ္ဂိုလ် ၂၃-မနွဲပုဂ္ဂိုလ် ၂၃။ပေါင်း-လေးဆဲ့ခြောက်ပါးဖြစ်၏။ ၎င်း ၄၆-ကို၊ပါဒကစျာန် ၄၆။သမ္မသိတ ၄၆။ ပုဂ္ဂလဗျာသယ ၄၆။ ပေါင်း-မဂ်လေးပါးပထမစျာန်ဖြ။ ၁၃၈။ ဒုတိယစျာန်ဖြ ၁၃၈။ တတိယစျာန်ဖြ ၁၃၈။ စတုတ္ထစျာန်ဖြ ၁၃၈၊ ပဉ္စမစျာန်ဖြ ၁၃၈။ ပေါင်းခြောက်ရာ့ရှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသော-ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိဖြစ်၏။ ။ခြောက်ရာ့ရှစ်ဆယ်။ ရှစ်ရာသွယ်။မျေားကျယ် ပစ္စဝေက္ခဏာ။ ။မဂ္ဂဝိထိ-သရုပ်ပြ။ ပြီးကျန်ပြီ။

---

(၃၃၅) ကေါတြဘုဆပြား၊ခွဲခြားဖြေခြင်း။

ကေါတြဘုတို့သည်။ ဝဠဝါဒိသကေါတြဘု။ နိဂ္ဂဏ္ဌိသ ကေါတြဘု-ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ရှစ်ပါးသောသမာပတ်ဟုဆိုဆပ်သောသမထ ဉာဏ်သည်၊ဘုံသုံးပါးဖြ။ဝဋ်တရားဖြ် ဆကျိုးဆာဖြိသကို ပေးတတ်

သောကြောင့်၊ ဝဠာဓိသဂေါတြဘုမည်၏ထိုကြောင့်။ ပဒိသန္တိဒါမဂ်ဆဋ္ဌ
ကထာဋ္ဌိ။ ။ဆဋ္ဌပိဝံ သမထဂေါတြဘုဉာဏံ ဝဠာဓိသံ၊ ။ဟုမိန့်တော်
မူ၏၊ ။ဆဋ္ဌပိဝံ၊ ၅၈ပါးဆပြားရှိသော။ သမထဂေါတြဘုဉာဏ်၊ သမထ
မည်သောဂေါတြဘုဉာဏ်သည်။ဝဠာဓိသံ၊ဝဋ်၌ဆောဓိသမည်၏၊ ။ဆယ်
ပါးသော ဝိပဿနာဟု ဆိုဆပ်သော ဂေါတြဘုဉာဏ်သည်၊ ဘုံသုံးပါးဋ္ဌိ
တပ်ခြင်းကင်းသော၊ကြောင့်၊ နိရောဓိသ ဂေါတြဘုမည်၏၊ ထိုကြောင့်။ ပဒိ
သန္တိဒါမဂ်ဆဋ္ဌကထာဋ္ဌိ။ ။နိရောဓိသန္တိဒသပိဝံ ဝိပဿနာ ဂေါတြဘုဉာ
ဏံ။ ။ဟု ဝိန့်တော်မူ၏။ ။နိရောဓိသန္တိ၊ နိရောဓိသ ဂေါတြဘု ဟူသည်။
ဒသဝိဝံ၊ ဆယ်ပါးဆပြားရှိသော။ ဝိပဿနာဂေါတြဘုဉာဏ်၊ ဝိပဿနာ
မည်သော ဂေါတြဘုဉာဏ်တည်း။ ။ဝဋ်ဖြိုဆက်ကျိုး ဆောဓိသ ကင်းသော
ဂေါတြဘုဟူလို။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ဝဠာဓိသ ဂေါတြဘုသည်၊ သုံးပါးကုန်သော လော
ကုတ္တရာ-ဝိမောက္ခတို့ဆား။ ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်းတပ်၏ ဟုမှတ်၊ နို
ရောဓိသဂေါတြဘုသည်။သုံးပါးကုန်သောဝိမောက္ခတို့ဆား။ ဆနန္တရူပနိဿ
ယပစ္စည်းတပ်၏ဟုမှတ်။ ဆန္ဒိုဆရာတို့သည်ကား။ ဤကဲ့သို့ ဂေါတြဘုဆ
ကဲ့ဆပြားကို၊ ထူးခြားစွာမသိကြမူ၍၊ဂေါတြဘုစေတနာဟူက။ ပဒိသန္ဓေ
ဆကျိုးပေးသင့်၏ဟု ဆိုကြ၏။ ။ထင်စွာပြဋ္ဌိုးအံ့။ ။နာနာက္ခဏိကာဇဝ
မာထာရမ္မဏာစေတနာဝိပါကာနံပရိတ္တာရမ္မဏာနံခန္ဓာနံကမ္မပစ္စယေနပစ္စ
ယေဝ၊ ။ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်-ပဋ္ဌာန်းပါဋ္ဌိတော်၊ ။နာနာက္ခဏိကာ၊ဆ
ထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဇဝမာဏာရမ္မဏာ၊ နိဗ္ဗာန်တရားလျှင်
ဆာရုံရှိကုန်သော၊ စေတနာ၊ သောက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဂေါတြဘုစေတနာ-ပစ္စ
ဝေက္ခဏာစေတနာတို့သည်။ဝိပါကာနံ၊ဝိပါက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပရိတ္တာရမ္မ
ဏာနံ၊ကာမတရားလျှင်ဆာရုံရှိကုန်သော။ခန္ဓာနံ၊ခန္ဓာတို့ဆား၊ကမ္မပစ္စယေ
နံ၊နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့်။ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ကျေးဇူးပြုသည်။
ပေါတိ၊ဖြစ်၏။ ။ပဋ္ဌာန်း ဆဋ္ဌကထာနှင့်ဆညီ။ ဆနက် ယောဇနာခြင်း
တည်း။ ။ဤပဋ္ဌာန်းပါဋ္ဌိတော်ဖြင့်။ ဆကြင်ဆရာတို့သည်။ ဂေါတြဘုဗိတ်
ဖြင့်၊ပဒိသန္ဓေဆကျိုးသည်မရှိဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။ထိုဆရာတို့ကို၊ တားဖြစ်
ဆပါ၏ဟူ၍-ရှင်မဟာ ဇုဠဓေလာသမိန့်၏၊ ထိုကြောင့်။ ပဋ္ဌာန်း ဆဋ္ဌကထာ
ဋ္ဌိ။ ။ယေပနဂေါတြဘုစိတ္တေနပဒိသန္ဓိနဏ္ဍိတိဝဒန္တိ။ တေဇ္ဈမိနာသုတ္တေန
ပဒိသေဓေတဗ္ဗာ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။ယေပန၊ ဆကြင် ဆရာတို့သည်ကား။
ဂေါတြဘုစိတ္တေန၊ ဂေါတြဘုစိတ်ဖြင့်၊ပဒိသန္ဓိ၊ ပဒိသန္ဓေသည်၊ နဏ္ဍိ၊ မရှိ။

ဏ္ဍတိ၊ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ဆိုကြကုန်၏။ တေ၊ထိုဆရာတို့ကို။ ဏ္ဍိနာသုတ္တေန၊ ဤပဋ္ဌာန်းပါဠိဖြင့်။ပဋိသေဓေတွာ၊ဖြစ်ဆပ်ကုန်၏။

ဤပါဠိတော် ဆဋ္ဌကထာဖြင့် ဂေါတြ ဘုစေတနာ- မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သောပစ္စဝေက္ခဏာစေတနာတို့သည်၊ပဋိသန္ဓေနာမသတ္တိရှိ၏ဟု ပြရာ၌။ ဝဋ္ဋဘိရတဖြစ်ကုန်သော သောတာပန်-သကဒါဂါ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ရှိသော၊ဝဋ္ဋဘိသဖြစ်သောဂေါတြဘုစေတနာကိုသာလျှင်မှတ်ယူဆပ်၏၊နိရာဓိသဂေါတြဘုစေတနာကို၊မမှတ်မယူဆပ်ကုန်။ ဤကဲ့သို့သော နိရာဓိသဂေါတြဘုစေတနာကို ရည်တော်မူ၍။ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌။ ။ဆတ္ထိကမ်ဳံ နဘဝိဿတိကမ္မဝိပါကော၊ ။ဟုပေါတော်မူ၏။ ။ကမ်ဳံ၊ကံသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏၊ကမ္မဝိပါကော၊ ကံ၏ဆကျိုးသည်။နဘဝိဿတိ၊ မဖြစ်လတ္တံ့။ ။ဤလျှင်တရပ်တည်း၊

---

(၃၃၆) ဘုရားဆလောင်းတို့။ဂေါတြဘုဆနိုးဦ ရပ်တန့်ဟန်ပြခြင်း။

ဘုရားဆလောင်းတော်တို့သည်၊ ဂြူးဂြူးသောဘုရားရှင်တို့၏ဆထံ၌။ ရဟန်းပြု၍၊ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆယ်ပါးကို။ပွါးတော်မူသည်ရှိသော်။ ။ဆနုလောမဉာဏ်ဟုဆိုဆပ်သော ဆနုလုံဂေါတြဘုသို့ကပ်၍၊ ရပ်တန့်တော်မူ၏။မဂ်,ဖိုလ်, ပေါက်ရောက်ခေဆောင်။ ဆားထုတ်တော် မမူနှိုင်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားဆုကြီး။ရင်းနှီးပန်ဆင်တော်မူသော သယမ္ဘူ။မျိုးစေ့ဖြစ်တော်မူသောကြောင့်တည်း၊ ထိုကြောင့်။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ယာဝဆနုလောမဉာဏံ ဆာဟစ္စတိဋ္ဌတိ။မဂ္ဂဖလံ ဝါယမံနကရောတိ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏။ ။ဗောဓိသတ္တော၊ဘုရားလောင်းသည်။သမဏဓမ္မံ၊ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော၊ပြုလျက်၊ဝိပဿနံ၊ဝိပဿနာကို။ ဝဍ္ဎေတွာ၊ပွါးစေ၍။ ယာဝဆနုလောမဉာဏံ၊ ဆနုလောမဉာဏ်တိုင်ဆောင်။ ဆာဟစ္စ၊ကပ်၍၊ ထိ၍။ တိဋ္ဌတိ၊တည်၏။မဂ္ဂဖလံ၊ မဂ်ဖိုလ်ဆိုရောက်စိမ့်သောဌာ။ ဝါယမံ၊ထုံလကို။ နကရောတိ၊ပြုတော်မမူ။ ။ဤဆဋ္ဌကထာဝယ်၊ယာဝဆနုလောမံဆာဟစ္စ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ဆနုလောမဉာဏ်ဆနိုးဖြစ်သောသဒ်ါရုံပကွာဉာဏ်ကို မှတ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ဂတ္တိပုဒ်၌၊ ။မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောဘုရားဆလောင်းတို့လည်။ မဂ္ဂိတုကမျတာဉာဏ်ဆိုရောက်၍၊ပြုန်တတ်၏။ တိက္ခဖြစ်သော ဘုရားဆလောင်း တို့သည်။ ပဋိသဒ်ါဉာဏ်ဆို

ရောက်၍ပြန်ဘတ်ဖြ၏။ တိကွတရဖြစ်သောဘုရားဆလောင်းသည်။သင်္ဂါဂြ
ပေကွာဉာဏ်သို့ရောက်၍ပြန်ဘတ်ဒ်၏ဟူ၍-မိန့်ဖြတော်မူ၏၊

ဂေါတြဘူ-ဒေါဒါနိ့ ဆနုလုံပေါင်းဆ။သကိ်ာနယကား။

(၁) ဂေါတြဘူ။ပေါင်းခါယူ။နှစ်ဆဲ့သုံးဆူဖြစ်၊
(၂) ဒေါဒါနိ့မှာကား။သဲ့ငါးထား။ပေါင်းငြားမိန့်တုံလစ်။
(၃) ဆနုလုံဝယ်။ပေါင်းနှစ်ဆယ်။ဆာကျယ် ငါးဆဲ့ရှစ်။
(၄) ဝိပဿနာဉာဏ်၊ပေါင်းဆယ်တန်။ နုပဿနံသုံးဖြောက်စစ်။
(၅) ဂေါတြဘူသုံးဆယ်။မှတ်သားဘွယ်။ဆလွယ်ပြဿ်သည်ဖြစ်၊
(၆) ဒေါတြဘူတိ်ဿံ၊နောက်ဘဘန်။ဝိဒေမောက္ခံသုံးဖြောက်လစ်။
(၇) ဒေါဒါနိ့ကိုးဆယ်။ဖြစ်စေဘွယ်။နုလုံဝယ်မျှားစွာဖြစ်။
(၈) ပဒီသန္တိဒါမဂ်၊ကျမ်းဆထွက်။မှတ်ချက်သေတုသစ်။

---

(၃၃၇) ဖလသမာပတ်ဝိထိကိုပြခြင်း၊

ဖလသမာပတ္တိဝိထိ ဖြစ်ဟန်ကား၊ ဗိုလ်ဒ္ဓိတည်သော ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ပြဿ်ကြိုးစည်းစိမ်ကို ခံစားသောပြဿ်ရှင်မင်းကဲ့သို့ဌင်း နတ်၏ချမ်းသာကိုခံစားသော မာဃဝေသော သိကြားနတ်မင်းကဲ့သို့ဌင်း၊ မျက်မြောက်ဖြစ်သော ကိုယ်၏ဆဖြစ်ဒ္ဓိ- ချမ်းသာစွာနေခြင်းငှါ။ ဖလသမာပတ်-ဗိုလ်ချမ်းသာဆရသာကို၊ခံစားလိုလတ်သော်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖွင့်၍-ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုးပါးဆစဉ်ဖြင့်၊သင်္ခါရကိုရှု၍၊ သင်္ခါရပေကွာဉာဏ်၏ ဆဆုံးဒ္ဓိ။ဖလသမာပတ်ဝိထိကျကုန်၏။

"ငလာစတွေ့ကလိတဲ့အခါ ငှက်ငြိုးနဲ့ထားပါ။ ငှက်ထင်ရင်နဲ့ငါးစာ" (၅)

"ငါးစာစကြိုက်မိပါတယ်။ ငထွေးနဲ့ပဲငှက်ဦးဒွတ်ပြီးတဲ့" (၄)

"ငငားဖောင်တွင်းမှာဝါးလုံးဝယ်ခဲ့ဖူးသေးလား" (၃)

"ငလာခဲ့ငဘဲနဲ့ခင်ဗျားမြင်ပြီးသားပဲ။ နံဝေလွန်ပါ" (၂)

"ငါ့ခင်ဗျားကြောင့် ငါ့ဘဝတစ်ခုလုံးပျက်စီးသွားပြီ" (၁)

ငြင်ထင်ယောင်ဆောင်ပြီး ဒေါသတကြီးပြောလိုက်သည်။ ငြင်ထင်ကြီးသည်မှာ ဒေါသဖြစ်ခြင်းထက် ဝမ်းနည်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တိုင်သိနေသ

ဆရိယာပန၊ဆရိယာဝုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။သမာပဇ္ဇန်၊ ဝင်စားနိုင်ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။ ဆဓိဂတတ္တာ၊ ရဂိုသောကြောင့်တည်း။ ။ဤသို့ဒိန္နရောတွင်လည်း၊ဆောက်ဖြစ်သော သောဘာပန်စသော ဆရိယာတို့သည်။ ဆထက်ဖြစ်သော။ သကဒါဂါသမာပတ်တို့ကို- မရသေးသောကြောင့်၊ မဝင်စားနိုင်ကုန်။ ဆထက်ဖြစ်သောရဟန္တာတို့သည်လည်း။ ဝိဝိရပြီးခဲ့သော၊သောတာပတ္တိစသော ဆောက်သမာပတ်တို့ကို-မဝင်စားနိုင်ကုန်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တပါးဆဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့်၊ ဆောက်သမာပတ်တွေ-ငြိမ်းပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဥပရိမာပနဟဒ္ဒိမံ နသမာပဇ္ဇန်၊ ပုဂ္ဂလန္တရဘာဂူပဂမနေနှံ ပဋိပဿဒ္ဓတ္တာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ပန၊ဆထူးကို ဆိုဦးအံ့။ ဥပရိမာပန၊ဆထက်ဖြစ်သောဆရိယာတို့သည်ကား။ ပေါဒ္ဒိမံ၊ဆောက်ဖြစ်သောသမာပတ်ကို။နသမာပဇ္ဇန်၊ ဝင်စားတော်မမူနိုင်ကုန်။ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်နည်း ဟူမူကား၊ ပုဂ္ဂလန္တရဘာဂူပဂမနေနှံ၊ ပုဂ္ဂိုလ် တပါးဆဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သဖြင့်။ ပဋိပဿဒ္ဓတ္တာ၊ တဘန်ငြိမ်းပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဤသို့ဒိန္နဆပ်သည်နှင့်ဆညီ၊ ဆရိယသခင်၊ ထေရိဆရှင်တို့သည်။ ဝိဝိ-ဝိဒိုဖြစ်၏။ဖလသမာပတ်ကိုသာလျှင်-ဝင်စားတော်မူနိုင်ကြ၏ဟု၊တပ်ဆပ်သေချာ၍တ်ကုန်ရာ၏။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်၌။ကုဒ္ဓေနှစ်သန်း လေးသိန်းသော-မဟာဝဇိရဉာဏ်-ဟူသည်ကား။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်၊ နေ့စဉ် ဝင်စားဆပ်သော၊ တသန်းနှစ်သိန်းသော- မဟာကရုဏာ သမာပတ်တော်၊တသန်းနှစ်သိန်းသော-ဆရဟတ္တဖလ သမာပတ်တော်၊ပေါင်းသမာပတ်နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်ဆပ်သည်ရှိသော်။ မဟာဝဇိရဉာဏ်- သမာပတ်ဖြစ်သတည်း။မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်၊ နေ့စဉ်-ပုဗ္ဗရောတ္တာ၊နံနက်ဆခါတွင်။ ရူပသမာပတ်ငါးပါး။ ဆရူပသမာပတ်လေးပါး။ ဆပွဓညာသမာပတ် တပါး၊ နိဒ္ဒရောဓသမာပတ်တပါး။ ဆရဟတ္တဖလသမာပတ်တပါး၊ပေါင်း- တဆဲ့နှစ်ပါးကို၊ ကုဒ္ဓေတသိန်း ဝင်စားတော်မူ၏၊ ပစ္ဆာဘာတ္တာညနေဆခါ၌လည်း၊ ၎င်း-သမာပတ်တဆဲ့နှစ်ပါးကို၊ ကုဒ္ဓေ-တသိန်း ဝင်စားတော်မူ၏။ ပေါင်းသော်-ကုဒ္ဓေ-နှစ်သန်းလေးသိန်းသော မဟာဝဇိရဉာဏ်ဖြစ်၏ဟု-ကေစိဆရာတို့-ဆိုကြကုန်၏။ ဆပရေ ဆရာတို့သည်ကား။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆဂ်ါတဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်၊ တပါးတပါး၌- ကုဒ္ဓေတသိန်းစီ၊ ကရုဏာသမာပတ်-ဆရဟတ္တဖလသမာပတ်တို့ကိုဝင်စားတတ်သောကြောင့်။ကုဒ္ဓေနှစ်သန်း,

လေးသိန်းသော-မဟာဝဇိရညာဏ်ဒေတာ်ဖြစ်၏ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုစကား နှစ်ရပ်တို့တွင်။ ဆပရေ ဆရာ၏စကားသည်။ သင့်မြတ်၏ဟု မှတ်။ ဆဘဲ့ ကြောင့်ဟူမူ။"ကေစိဆိုမူ ကိုယ်ဆောက်ယူ၊ ဆပရေဆိုမူ ဆရာတူ"ဟူ၍။ ကျမ်းတတ်သိပြီး။ ဆရာကြိုးတို့ခိုနှိုက်သောကြောင့်တည်း။ ။သမ္မသာဒနိယ သုတ်ဋီကာဆထွက်တည်း။

ဇုတိဒုတိယပါဋိဟာရိကာဒေါ်။မြတ်စွာဘုရားအားဝိတက်နှစ်ပါးရှိ၏။နှစ်ပါး ဆခု။ခေမပိတက်။ ပဝိဝေကဝိဘက်တည်း။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ မဟာကရုဏာသမာပတ်ကို-ပြည့်စေ၍ တည်သော ဝိတက်သည်၊ ခေမပိတက်မည်၏။ ဆရဟတ္တ ဖလ သမာပတ်ကို-ပြည့်စေ၍- တည်သော ဝိတက်သည်ကား၊ ပဝိဝေက ဝိတက်မည်၏-ဟူ၍ ဟောဘော်မူ၏။ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့သည်၊တရားတော်ကို ဟောဘော်မူသည်ဆခါဝယ်။ တရားနာသော ပရိသတ်တို့သည်။ ဆကြင်ခဏာ၌၊ သာခုကာရ-ကောင်းချီးပေး၏။ ထိုခဏာ ပင်လျှင်ပြီင်းခြား၍၊ ဖလ သမာပတ်ကို-ဝင်စားတော် မူလတ်၏။ ထိုသာဓု ကာရ ဆသံဒဂ္ဂါတ်မစဲ၌ပင်လျှင်-သမာပတ်မှ ထတော်မူ၍။ ရှာတန့်တော် မူရာ၌စ၍၊တရားတော်ကို-ဘာဘန ဟောတော်မူပြန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင် တို့၏၊ဘဝင်ဆယဉ်တော် လျှင်မြန်သောကြောင့်၊ ထွက်သက်ဝင်သက်မှ-ပမာဏလောက်ပင်၊ ဖလသမာပတ်ကို-ဝင်စားတော် မူနိုင်ကြောင်း။ မဇ္ဈိမ နိကာယ်ဆဋ္ဌကထာ-ဋီကာတို့၌ခိုနှိုက်တော်မူ၏။ထိုနည်းဆတူ၊သမ္မသာဒနိယ သုတ်ဋီကာ၌လည်း။ ။တသ္မာသမာပဇ္ဇန-ဝုဋ္ဌာနာနိကတိပယစိတ္တက္ခဏေ ဟောဝုတ္တိ နှိုက်။ ။ဟုခိုနှိုတော်မူ၏။ ။တသ္မာ၊ထိုသို့မြတ်စွာဘုရားဆား၊ ဘဝင်ဆယဉ်-လျှင်မြန်သောကြောင့်။ သမာပဇ္ဇန-ဝုဋ္ဌာနာနိ၊ သမာပတ်ဝင် စားခြင်း၊သမာပတ်မှထခြင်းတို့သည်။ကတိပယစိတ္တက္ခဏေဟော၀၊ နှစ်ချ-သုံးချ-သောစိတ္တက္ခဏတို့ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တိနှိုက်၊ ပြည့်စုံကုန်၏။ ။ဤလျှင်၊ ဖလသမာပတ်ဝိထိသဂျပ်ပြီးကုန်ပြီ။

---

(၃၃၈) ဆဘိညာဝိထိကိုပြခြင်း၊

ဆဘိညာဝိထိသည်လည်း။ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ဆဘိညာ၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ပရ စိတ္တဝိဇာနန၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ယထာကမ္မူပဂ၊ ဆနာဂတံသ-ဆာဒ ဖြင့်။ခုနှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုခုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဆာဘိညာဝိထိသည် လည်း၊ပါဠိကတဝိထိ။ဆဓိဋ္ဌာန်တဝိထိ။ တဘန်ပါဠိကတဝိထိ၊ ဆာဘိညာတ

ဝိထိ-ဟူ၍လေးပါးဆပြားဦး၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ ဒိဇ္ဇင်္ကျ၊ဆာဘိညာဝိထိဖြစ်ဟန်ကား။ သမာပတ်၅၆ပါးတို့၌၊တဆဲ့လေးပါးသောဆခြင်းဆရာနှင့်ပြည့်စုံသောယောဂိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဒုရ-ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေ-သဏ္ဌာ-သုခုမ ဖြစ်သောရူပါရုံကိုမြင်လိုသတ်သော်၊ တေဇောကသိုဏ်း၊ ဩဒါတကသိုဏ်း၊ ဆာလောက-ကာသိုဏ်းသုံးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါးကိုဆာရုံပြု၍၊ ဆခြေဖြစ်သောရူပပဋ္ဌမဈာန်ဝင်စား၍၊ ဈာန်မှထပြီးလျှင်။ ဆသိုရှိရာ ဆရပ်ကိုပိုင်းခြား၍၊ ပရိကံ်သည်ဖြစ်စေဆပ်သော ဆလင်းကိုပွါး၍၊ ဆလင်းနှံ့ရာဆရပ်၌ တည်းသောသတ္တဝါ၏ ရူပါရုံကိုဆာရုံပြု၍၊ ဇာမသာရူပံပဿာဒိ၊ ဇာမသာ ရူပံပဿာဒိ-ဟု၊ ဆဓိဋ္ဌာန်၍၊ တဘန်ဆာဘိညာဉ်၏ ဆခြေဖြစ်သော ပဋ္ဌမဈာန်ကိုပင်ဝင်စားပြန်လျက်။ ဈာန်မှထသောယောဂိပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်ပြီးသော၊ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကိုဆာရုံပြု၍၊ဆလွန်ဆကြူး။ဆထူးသိတတ်သော၊ရူပပဋ္ဌမဈာန်ဆာဘိညာဝိထိကျ၏။

ဆာဘိညာဇိထိ၏-ဇယဘေးကွက်ကား။

နိဒ်တ၃-ပါး။				ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော-ရူပါရုံကိုဆာရုံပြု၊					ဒိဇ္ဇင်္ကျ၊ဆာဘိညာဝိထိ။
နံ	ဒ	မ	ပ	ဥ	နှံ	ဂေါ	ဇော	ဘွင်	မန္ဒပညာဆာဘိညာဝိထိပုံ။
ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	
နံ	ဒ	မ	ဥ	နှံ	ဂေါ	ဇော	ဘွင်	ဘွင်	တိက္ခပညာဆာဘိညာဝိထိပုံ။
ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	ဝ၀၀	

၌ကဲ့သို့ဆာဘိညာဝိထိမကျမှီ၊ ရူပါဝစရပဋ္ဌမဈာန်- ပါဒကဝိထိကျရခြင်းသည်ကား။ ဆဓိဋ္ဌာန်ဟုဆိုဆပ်သော ပရိကံစိတ်ကို။ကောင်းစွာထားခြင်းဆကျိုးငှါ၊ခရွးဦးစွာရူပါဝစရပဋ္ဌမဈာန်ကိုဝင်စားရသည်ဟုမှတ်၊ နောက်ထပ်တဘန်ဝင်စားပြန်သည်ကား။ဆာဘိညာဉ်စိတ်၏ဆားကိုယူဇဝခြင်းဆကျိုးငှါ၊ တဘန်-ရူပပဋ္ဌမဈာန်ကို-ဝင်စားရ၏ဟုမှတ်။ ပရိကံဟု

ဆိုအပ်သော ဆဓိဋ္ဌာန်ဝိထိစိတ်သည်။မပြင်,မကြားရသေးသော အဆင်းဆ သံသာမည္ကိုမှတ်ယူ၏။ဆာဘိညာစိတ်သည်ကား။ မပြင်,မကြားသော-ဆ ဆင်းဆသံကို-ယူငြားသော်လည်း။ ပြင်သာကြားသောဆခြင်းဆရာဆား ဖြင့်ယူတတ်၏။ထိုသို့ဖြစ်ရကား။အနုက်ကိုသိသောဉာဏ်၏ ဆကြောင်းထူး ဖြစ်သတည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆာဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာဆရ၊ လေးငါးထိချ ခြင်းတည်း။ ။ဤဆာဘိညာဝိထိသည်၊ကုသိုလ်မှာ-ခုနစ်ဝိထိ၊ ကြိယာခုနစ် ဝိထိဖြစ်၏။ကုသိုလ် ဆာဘိညာဉ် ခုနစ်ပါးမှာလည်း။ တိကျဝုဂ္ဂုလ်-ခုနစ်ပါး။ မနုဿဝုဂ္ဂုလ်ခုနစ်ပါး-ပေါင်းတဆဲ့လေးပါးဖြစ်၏။ကြိယာမှာလည်း၊ တဆဲ့လေး ပါးဖြစ်၏။ ပေါင်း ဆာဘိညာဉ် ဝိထိ။ နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါး၊ သဒ္ဒါဆားဖြင့် ဖြစ်သ တည်း။

လက်ဆာချုပ်ကား။

(၁) စ,သော,ဇာဒိ,ပ။ပုဗ္ဗ,ယ,ဆ။သတ္တ-ဆာဘိညာ။
(၂) ငါးဖြာဖြစ်က။ယ,နှင့်,ဆ။စ,၌သွင်းယူပါ။
(၃) ခြောက်မူဆာသဝဂ်။ထိဝယ်စွက်။သုံးချက်နားလည်ရာ။
(၄) ဆ-ဝိ-မ-ဉာဏ်၊သ,ဆ,ကံ။ပုညံ-ဝိဇ်-သမ္မာ။
(၅) ဇာဒ္ဓိဝိဓ။ဘိညာဏ၊သုံး၀-ဆစတွာ။
(၆) နှစ်ဆဲ့ရှစ်ဝ။ဘိညာဏ၊ဝိထိခုပေါင်းသဒ္ဒါ။

---

(၃၃၉) ဆာဘိညာခုနစ်ပါး၏-ဆဓိဋ္ဌာန်ခြင်းနှင့်ထက္ကန-ဆာရုံပြခြင်း။

ဆာဘိညာခုနစ်ပါးတို့တွင်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ဆာဘိညာဉ်၌၊ ဇာမသဏရုပံပဿာဒိ။ ဤသူ၏ ဆဆင်းကို မြင်ရဖေသောဟု ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်၏။ ဆရပ်ဝေး၌တည် သည်။ဖုံးကွယ်သည်။ သိမ်မွေနုနယ်သည်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကိုဆာရုံ ပြု၏ဟုဒိဗ္ဗစက္ခု၊ဆာဘိညာဉ်ကိုမှတ်။ ။ဒိဗ္ဗသောတဆာဘိညာဉ်၌။ ဇာမသဿ သဒ္ဒံသုဏောဒိ။ဤသူ၏ဆသံကိုကြားရလိုသော-ဟုဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်၏။ ဆရပ် ဝေးစသည်၌တည်သော ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဒါရုံကို ဆာရုံပြု၏ဟုမှတ်။ ။ဇာဒ္ဓိဝိဓ ဆာဘိညာဉ်၌။ သတ်ဟောဒို။ သဟာသံဟောဒို၊ ဆရာဆဝေထောင် ဖြစ်သို့၏- ဟုဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်၏။ပါဒဇကစျာန်၊ နိဗ္ဗိဒဂျာတို့ကိုဆာရုံပြု၏ဟုမှတ်။ ။ပရ စိတ္တဝိဇာနနဆာဘိညာဉ်၌၊ဇာမသဝစိတ္တံဇာနာဒို။ ဤသူ၏စိတ်ကိုသိလို၏ဟု ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်၏။ရှေးခုနစ်ရက်နောက်ခုနစ်ရက်ဆတွင်း၊ သူတပါး၏စိတ် စေတသိက်ကို- ဆာရုံပြု၏ဟုမှတ်၊ ။ဧကေကာပရိယ ဆာဘိညာဉ် ဟူ၍

လည်းခေါ်ဝေါ်ဆပ်ဖြီ။ ။ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဈာဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေနိဝုဋ္ဌံခန္ဓံ ဇာနာမိ၊ ခန္ဓပဋိပဋိပါဋိဇာနာမိ။ ရှေးဘဝနေဘူးသောခန္ဓာ၊ ထိုခန္ဓာနှင့်စပ်သော-နိဗ္ဗာန်ပညတ်တရားကို သိရပါလိုဖြီဟု ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်ဖြီ။ ရှေးဆတိတ်ဘဝတို့ဖြစ်နေဘူးသော ဝိဝိဓသူတပါးဖြီ၏ခန္ဓာငါးပါး၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးနှင့်စပ်သောဆမည်,ဆမျိုးစသော ပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဤဆာရုံ ခြောက်ပါးကို-ဆာရုံပြုဖြီဟုမှတ်။ ။ယထာကမ္မုပဂဈာဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဇာမသေ ဆတိတံကမ္မံဇာနာမိ။ဤသူ၏- ဆတိတ်ဖြစ်သော- ကုသိုလ်-ဆကုသိုလ်ကံကို သိလိုဖြီဟု ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်ဖြီ။ဆတိတ်ဖြစ်သောလောကီကုသိုလ်-ဆကုသိုလ်ကံစီတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဆာရုံပြုဖြီဟုမှတ်။ ။ဆနာဂတံသဈာဘိညာဉ်ဖြင့်။ ဆနာဂတံခန္ဓံဇာနာမိ၊ ခန္ဓပဋိပဋိပါဋိဇာနာမိ။လာလတ္တံ့သောခန္ဓာ။ထိုခန္ဓာနှင့်စပ်သောအမျိုးဆမည်စသော ပညတ်-နိဗ္ဗာန်ကို သိလိုဖြီ-ဟု ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်ဖြီ။ ဆနာဂတ်ဖြစ်သော-ခန္ဓာငါးပါး၊ထိုခန္ဓာငါးပါးနှင့်စပ်သော-ဆမျိုးဆမည် စသောပညတ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ဤဆာရုံခြောက်ပါးကို ဆာရုံပြုဖြီဟုမှတ်။ ။ဆဘိညာဉ် ငိထိဆုံ့ဖြားမူကား၊ ရှေးငိထိဆုံနှင့်ဆဘူတဉာဘညံး။

ဆဘိညာဉ်ဆရာဒ္ဓ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဆဘိညာဉ်ဝယ်၊ ဒူရ-ငိဆန္တိ-သဏ္ဌ-သုရမ ရူပါရုံကိုမြင်၍၊ ဆဘိညာဉ်ကိုဖြစ်သည့်နောက်၊ တနေ့ပတ်လုံးနေ၍၊ ရူပါရုံကိုရှုသောသူဆား၊ထိုရူပါရုံကို မြင်နိုင်လေသတည်း။ ဤသို့မြင်ရာ၌။ မျက်မိုးရွဲဖြင့်ခရိုးသွားသော-ယောက်ျား ဥပမာကိုညွှန်ပြဆင်ဖြီ၊ ညဉ့်ဆခါ မိုးရွဲထွန်း၍၊ ခရိုးသွားသော ယောက်ျားသည်၊ မိုးရွဲဆရောင် ညှိုးလတ်သော်၊ခရိုးလမ်းကြောင်းမဆင်လျင်။ မိုးရွဲကိုမြင်ပြီးမှတ်၍ ညှိပြန်သျင်၊ ရှေထက်ဆရောင် သာထွန်ပြန်၏၊ ဤကဲ့သို့ငြိမ်းတုံ- ညှိတုံသွားလျင်၊ ဆစဉ်သဖြင့်နေထွက်ဖြီ။နေထွက်သော်၊ မိုးရွဲကုန်စွန့်၍၊ တနေ့ပတ်လုံးခရိုးသွားသကဲ့သို့။ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ပရိကံဆားမရှိငြီ၊ တဖောကသိုက်းဆရောင်ပျောက်လျင်။ တဘန်ပရိကံပြု၍၊ ပရိကံဆားရှိသည့်ကာလဝယ်။ တနေ့ပတ်လုံးပင်၊ ကသိုက်း ရောင်ခွိတည်၍၊ ရူပါရုံကိုမြင်ရ၏။ ဥပမာ, ဥပမေယျနှစ်ရပ်၊ ဂဟောစပ်၍၊ ဖွတ်ယူဆပ်ဖြီ။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဌကထာဆထွက်။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ ဆဘိညာဉ်ဆရာဒ္ဓ၊ ပဌာန်းကျမ်းဝယ်၊ ဆဘိညာဉ် ခုနစ်သွယ်။ ဟောကြားတော် မူခဲ့လျက်။ ဆရှင် ဆနုဂ္ဂဟ မထေရ်သည်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဌ၊ ဆဘိညာဉ် ငါးပါးကို သာလျင်၊ ဆဘဲ့ခကြောင့်။ ရေးသားထော် မူပါသနည်းဟူမူ။ ဆဘိညာဉ် ခုနစ်ပါးတို့တွင်။ ဆနာဂတ်သ

ဉာဏ်နှင့်၊ ယသဝါကမ္မုပဂဉာဏ်သည်၊ ပရိကံကိစ္စ အသိ.အခြားမရှိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်လျှင် အခြေမှီကုန်သည်ဖြစ်၍ ဤဉာဏ်နှစ်ပါးသည်။ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကံဖြင့်ပြီးသောကြောင့်။ ၎င်းဉာဏ်နှစ်ပါးကို၊ တသီးတခြားမပြမူ၍၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဒ္ဝိသွင်းယူ၍၊ ရှင်ဆနုရဟန္တာထေရ်အရှင်သည်။ အဘိညာဉ်ငါးဆင်ကို ပြတော်မူ၏ဟုမှတ်သားအပ်၏။ ။ထိုကြောင့်ရကား။

အနာဂတံသ ညာဏာသယ၊ယထာ ကမ္မုပဂသဝ၊
ပရိကမ္မံ ဝိသုံ နတ္ထိ၊ဇာန္တိ နိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ။ ။

ဟု-အဘိဓမ္မာဝတာရဆဋ္ဌကထာဒွိဝိန္ဒေတာ်မူ၏။ ။အနာဂတံသညာဏသဝ၊အနာဂတံသညာဏ်အားဂုဏ်း။ယထာကမ္မုပဂသဝ၊ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်အားဂုဏ်း၊ ဝိသုံ၊အသီးအခြား။ ပရိကမ္မံ၊ပြီးဖြန်းခြင်း ပရိကံသည်။ နတ္ထိ၊မရှိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ၊ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဇာန္တိ နိ၊အလိုရှိကုန်၏။ ။ အဘိညာဉ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အလင်းကို ပွါးစေ၍၊ ထိုထိုသို့သော သတ္တဝါတို့ကိုကြည့်၏၊ ထိုသို့ကြည့်၍ မြင်ခြင်းသည်။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စတည်း။ ထိုသို့မြင်ပြီးသော၊ ထိုသတ္တဝါတို့ဒ္ဝိ၏ ကံကိုအာရုံပြု၍၊ ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့၏ အနာဂတ်ခန္ဓာ-အဓမ္မည်- အမျိုးပညတ်ကိုအာရုံပြု၍၊ အနာဂတံသ ဉာဏ်ဖြစ်၏ ဟူလို။ ဥပမာအားဖြင့်။ မြင့်မိုရ်တောင်ကိုဆိုသဖြင့်။ ယုဂန္ဓရ်၏ အဆစ်ရှိသော-တောင်စဉ်ချုနစ်ထပ် တို့သည်ပြီးသကဲ့သို့တည်း။ သတ္တဝါတို့၏။ ရုတိ ပဋိသန္ဓေကို သိသော-ရုတူပပါတဉာဏ် ဟူသည်လည်း။ ၎င်းဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်ကိုပင် မှတ်အပ်၏။ ထိုကြောင့်။ အဘိဓမ္မာဝတာရဆဋ္ဌကထာ၌။

ရုတူပပါတဉာဏာ၌၊ဒိဗ္ဗစက္ခုနှိ ဝါ ပန။
အတ္ထတော ဧကမေဝေတံ၊ ဗျဉ္ဇနေ ပန နာနတ္တံ။ ။

ဟုဒိန္နဲ့၏။ ။ရုတူပပါတဉာဏ်နှိ ဝါ၊ ရုတူပပါတဉာဏ်ဟူ၍၎င်း။ ဒိဗ္ဗစက္ခုနှိ ဝါ၊ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူ၍၎င်းဧတံ၊ ထိုဉာဏ်နှစ်ပါးသည်။အတ္ထတော၊ သရုပ်တရားကိုယ်အားဖြင့်။ဧကမေဝ၊တပါးတည်းသာလျှင်တည်း။ဗျဉ္ဇနေပန၊ သဒ္ဒါဒ္ဒိကား။နာနတ္တံ၊ထူးသတည်း။ ။အဓိတံသဉာဏ်ဟူသည်ကား။ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဒွိ-အကျွမ်းဝင်သောဉာဏ်ကိုမှတ်အပ်၏။ မနောမယဉာဏ်ဟူသည်မှာလည်း၊ သဘောအားဖြင့်၊ ဇာဒ္ဓိပဒဉာဏ်သာ တည်းဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်၊ အဘိဓမ္မာ ဝထာရဋီကာဒွိ။ ။အဓိတံ သဉာဏသပုဗ္ဗေနိဝါ

သာနှုသဘိညာဇော၊ မဒနာမယညာဏသ ဇုဠ္ဍိဝိညာဇော ဆဇန္တောဂ ဝတ္တာ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။ဆတိတံသညာဏသ၊ဆတိတံသညာဏ်၌။ ပုဒ္ဓဇ္ဈ နိဝါသာနုသဘိညာဇော၊ ပုဒ္ဓဇ္ဈနိဝါသာ နုသတိညာဏ်ဠ္ဌ၊ မဒနာမယညာ ဏသ၊ မဒနာမယညာဏ်၌။ ဇုဠ္ဍိဝိညာဇော၊ ဇုဠ္ဍိပဝဉာဏ်ဠ္ဌ။ ဆဇန္တောဂ ဝတ္တာ၊ ဆတွင်းဝင်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ။ဤလျှင်တရပ်၊ ဖွတ် သားရန်တည်း။

---

(၃၄၀) ဇုဠ္ဍိဆာဘိညာဉဏ်ဖွင့်ဆကျမ်းဝင်သော ဇုဠ္ဍိဆယ်ပါးကိုပြခြင်း။

ဆယ်ပါးသောဇုဠ္ဌိ-တန်းခိုးတို့ကုသ်။ ဝင်သောက်ထည်းဖြစ်လျက်၊ အရာ ဆထောင်စသည်ဖြင့်ဖြစ်သောတန်းခိုးသည်။ ဆခိဋ္ဌာန်သည်၏ ဆစွမ်းဆောင် ဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့်။ ဆခိဋ္ဌာနဇုဠ္ဌိမည်၏။ပြကတော့သောဆဆင်းကိုစွန့်၍။ သုငယ်ဆဆင်း။နဂါးဆဆင်း။ဂဠုန်ဆဆင်းဆစဂ္ဂိသော-ဆထူးထူးဆဖြဲသား ပြားသော ဆဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ဖြစ်စေသောတန်းခိုးသည်။ ဆဆင်းကိုစွန့် ခြင်းဘောက်ပြန်ခြင်း၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိကုဗ္ဗနိဇ္ဈိမည် ၏၊ ဤဝိကုဗ္ဗနိဇ္ဈိတန်းခိုးကို-ရဟန်းတို့သည်မပြုဆပါ၊ ဒုက္ကရဆောပတ်သင့်စေ တတ်၏။ ထိုကြောင့်၊ ဝိနယသင်္ဂဟဆဌကထာ၌၊ ။နဘိက္ခဝေ ဥတ္တရိမ နုသမ္မွဲဇုဠ္ဍိပါဋိဟာရိယံဒသေတဗ္ဗံ၊ယောဒသေယျဆောပတ္တိဒုက္ကဋဿ တိဝစနဘေးဂိဘိန်ဝိကုပ္ပနိဇ္ဈိ၊ဒသေတဗ်နဝဋ္ဋတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ဥတ္တရိမနုသမ္မွဲ၊ လူတို့၏ တရား။ဆယ်ပါးထက်ထွန် သော၊ဇုဠ္ဍိပါဋိဟာရိယံ၊ တန်းခိုးပြာဋိဟာကို။နဒသေတဗ္ဗံ၊မပြဆပ်။ယော ဘိက္ခ၊ဆကြောင်ရဟန်းသည်။ဒသေယျ၊ ပြပြား၊ဒုက္ကဋဿ၊ဒုက္ကဋ်ဆောပတ် သို့၊ဆောပတ္တိဆောပတ္တိနှင့်၊ကျောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဇုတိ၊ဤသို့။ ဝစန တော၊ စကားဝါပါဠိတော်၌ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဂိဟိနံ၊ လူတို့ဆား။ ဝိ ကုဗ္ဗနိဇ္ဈိ၊ ရုပကာယဘောက်ပြန်သော ဝိကုဗ္ဗနိဇ္ဈိတန်းခိုးကို။ဒသေတုံ၊ ပြ ခြင်းငှါ။နဝဋ္ဋတိ၊မဆပ်။

ဝိဒိကိုယ်တွင်း၌။ ဆဆင်းတခြားတပါးကိုဖြစ်စေခြင်းငှါ။ မယုံဆဘွဲ့နှဲ့ ရေဆညောကာယော ဟောတုဟု- ဆခိဋ္ဌာန်ခြင်းသည်။ ကိုယ်ဆဝင်း၌- ဝိတ်ဖြင့်ပြီးသော-ကိုယ်၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ မနောမယိဇ္ဈိတန်းခိုးမည်၏။ဆရ ဟာဏ္ဍမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်သည်မှ-ရှေးဆဘို့ဖြစ်၏။ နောက်ဆဘို့ဖြစ်၏။ဆရဟာဏ္ဍ

မင်္ဂလာဟာ၏ အာနုဘော်ဆစ္စမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆထူးသည်။ ဉာဏဝိပ္ပါရ ဇာန္ဒိမည်၏၊ ၎င်ဗာကုလ-၎င်သံကိစ္စ၊ ၎င်ဘူတပါလမဟာထေရ်တို့၏ဝတ္ထုကို ထောက်ရှုဆင်၏။ ။ဆ၎င်ဗာကုလ မထေရ်အား၊သူငယ်ဖြစ်ဥကာလ။ ဖြစ်နားဒ္ဒေရေချိုးစေသည်ရှိသော်။ငါးကြီးမျိုးသောကြောင့်ငါးဝမ်းဒ္ဒကြော ဖြင့်စွာနေလျက်။ ထိုဆတ္တာဘောဖြင့် ရဆပ်သော- ဆရဟတ္တမိုလ်မင်္ဂလာ အာနုဘော်ကြောင့်၊ တစုံတရာသော ဆန္တရာယ် မရှိခြင်းသည်၊ ၎င်ဗာကုလ မဟာထေရ်၏-ဉာဏဝိပ္ပါရဇာဒ္ဒိမည်၏။ ။သမာဓိဖြစ်သည်မှ၌၌ဒ္ဒိုင်း။ နောက် ဒ္ဒိုင်း။ ထိုခဏဒ္ဒိုင်း၊သမာဓိ၏ အာနုဘော်ဆစ္စမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆထူး သည်၊ သမာဓိဝိပ္ပါရဇာဒ္ဒိမည်၏။၎င်သာရိပုတ္တရာ၊၎င်သဒ္ဓိဝ၊၎င်ခါဏုကောဏညမထေရ်တို့၏ ဝတ္ထုကိုထောက်ရှုဆပ်၏။ ။တရံရောဆခါ။ ၎င်သာရိပုတ္တရာသည်၊ကပေါတကန္ဒးရမည်သော တောရကျောင်းချောက်၌။ထွင်တီးခေါင်ဆရပ်ဝယ်-နေတော်မူသောဆခါ၊ ကြမ်းတမ်းယုတ်မာသော နန္ဒဘိုးလူးသည်။ ဆံချသစ်းဖြစ်သော ဦးခေါင်းတော်ကို၊ ဆင်လောက်ရှိမျှ-ကျောက်လုံးဖြင့် ပုတ်ခတ်ပစ်လိုက်သဖြင့်။ မိုဃ်းကြိုးသံကဲ့သို့-ဆသံထွက်၏။ထိုသို့ဖြစ်သောဆခါ၌-၎င်သာရိပုတ္တရာသည်။ သမာပတ်ဝင်စားတော်မူဆဲဖြစ်၍၊ တစုံတရာ နာကြင်ခြင်းမရှိ၊ ဤသည်ကား၊ ၎င်သာရိပုတ္တရာ၏ သမာဓိဝိပ္ပါရဇာဒ္ဒိတည်း။ ။စက်ဆုပ်ဘွယ်သော။ဆာရုံစသည်တို့ဒ္ဒိ။စက်ဆုပ်ရုံရှာဘွယ်မရှိဟု နေလေ့ရှိသော ဆဖြစ်သည်၊ ဆရိယာ တို့ဆားသာဖြစ်သောကြောင့်၊ဆရိယာဇာဒ္ဒိမည်၏။ ။ဌက်စသည်တို့၏ ကောင်းကင်ဒ္ဒိသွားခြင်း။နတ်တို့၏ ကောင်းကင်ဒ္ဒိသွားခြင်း။ကမ္ဘာဦးလူတို့၏ကောင်းကင်ဒ္ဒိသွားခြင်းသည်။ကမ္မဝိပါကဇာဒ္ဒိမည်၏၊ကြာမင်းစသည်တို့၏၊ဧစ်အင်္ဂါနှင့် တကွ-ကောင်းကင်သို့ သွားနိုင်ခြင်းဆစရှိသော ဆဖြစ်သည်။ ပုည်ဝတော ဇာဒ္ဒိမည်၏။ ဝိဇ္ဇာဓိရ်စသည်တို့သည်၊ ဗိမိဆတတ်ကိုသရေ့ဣာယ်၍ ကောင်းကင်သို့သွားခြင်း- စသောဆဖြစ်သည်။ ဝိဇ္ဇာမယ်ဒ္ဒိမည်၏။ ထိုထိုသို့သော ကောင်းသောသံလတို့ကြောင့်။ ထိုထိုသို့သောဆမှတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ တတ္ထ-တတ္ထသမ္မာပဓာနဝါဂပစ္စယဇာဒ္ဒိမည်၏၊အလုံးစုံသော ဆတတ်ပညာလယ်ယာလုပ်ခြင်းစသည်ကိုမှတ်ယူကြလေ။

၎င်ဆယ်ပါးသော ဇာဒ္ဒိတို့တွင်။ ၎င်ဇာဒ္ဒိဝိဓဆာဘိညာဉ်ဒ္ဒိ- ဆမဒ္ဒျာန်ဒ္ဒိ- ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဒိ-မနောမယ်ဒ္ဒိ- သုံးပါးကိုသာလျှင်၊ မှတ်ယူဆပ်၏ဟု- ဆဋ္ဌကထာတွင်မိန့်သည်။ ၎င်ဇာဒ္ဒိဝိဓဆာဘိညာဉ်ဇောကား။ မထင်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်-လျှင်စွာသွားရာဒ္ဒိ၊ရူပကာယကိုဆာရုံပြု၏ဟုမှတ်။အဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ကိုယ်

ကို ပါဒကစ္စာန်၌။မမကာဒယာ။ ပါဒကစ္စာနံဝိယ-သိစ်ံ ဂတိကောဟော တု-ဟုဆဒိဋ္ဌာန်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ထင်ရှားသောကိုယ်ဖြင့်၊ ဖြေးဖြေးသာသာ-သွားရာ၌ကား။ ပါဒကစ္စာန်ကို ဆာရုံပြု၏။ဟုမှတ်။ဆာဝဲကြောင့်ဟူမူ။ ဇုန်းစိတ္တံ ကာယောဝိယဒန္ဓဂမနံဟောတု-ဟု- ဆဒိဋ္ဌာန်ခြင်းကြောင့်တည်း။ မထင်ရှားသွားသောဆခါ၌။ ဝါယောကသိဏ်းကို။ ပါဒကစ္စာန်ပြု၏။ ဆိ, ထောပတ်စသည်ဘန်ဆင်းရာ၌၊ဆာပေါကသိဏ်း။ဖြေတောင်ဘန်ဆင်းရာ၌၊ ပထဝီကသိဏ်း၊ ဆပေါက်ဟင်းသင်း ဘန်ဆင်းရာ၌- ဆားကာသ ကသိဏ်း။ ဤသို့ဘန်ဆင်းဆပ်သော-ချဉ်ဆားလျော်စွာ။ ပါဒကစ္စာန်၏ ဆာရုံပြုဟန်ကိုသိကြလေကုန်။

ဆာတိညာဉ်ဖောမည်သည်၊ ကုသိုလ်ဖြစ်အံ့၊ ဆရဟတ္တမဂ်, ဆရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ်သော- ဆာရုံခပ်သိမ်းကိုပင်-ဆာရုံပြု၏။ကြိုယာဖြစ်အံ့၊ ဆာရုံခပ်သိမ်းကိုပင် ဆာရုံပြုနိုင်၏ဟုမှတ်။ ရေကိုမြေ၊မြေကိုရေ၊မီး,လေ,ဆည်,ဆဿေ။ဆမိုက်,ဆလင်း။ဆနင်း,ဆမှား။ ဆများ,ဆနည်း၊ မချိုသည်ကဲ့,ဆချိုသည်ကို။ဘန်ဆင်းနိုင်ခြင်းဟူသမျှသည်။အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိဆရာတည်း။ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ၊ မနောမယိဒ္ဓိ နှစ်ပါးတို့သည်လည်း၊ ဆဓိဋ္ဌာန်၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်ပြီးသော်လည်း၊ဆဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိနှင့်ငင်း။ဆချင်းချင်းငင်း၊ ဆနည်းငယ်-ထူးပြားကြ၏။ထူးပြားဟန်ကား။ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိပြုလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ပြကတော့ဆဆင်းကိုစွန့်၍၊ တရုံတရဆဆင်းကို ဘန်ဆင်းလိုပြောအံ့။ ပထဝီကသိဏ်းစသည် ထို့တွင်။ တပါးပါးကိုဝင်စား၍။ ထိုဈာန်ဖြစ်ထ၍။ သုဂေယ်စသည် ဆဆင်းကိုဆင်ခြင်၍။ ဇေဋ္ဌပေါနာမကုမာရောဟောဒိ-ဟူ၍ဆဓိဋ္ဌာန်ဆပ်၏။ ဆဓိဋ္ဌာန်စိတ်နှင့် တကွ။သူဂေယ်စသည်ဖြစ်ခဏ၏ဟူသို့၊ဆဓိဋ္ဌာန်ဆားလျော်စွာဖြစ်ဒဿီဟူလို၊

မနောမယ်ဒ္ဓိ၌ကား။ယခင်ကဲ့သို့ပါဒကစ္စာန်ကိုဝင်စားပြီးနောက်။ကိုယ်ကိုနှလုံးသွင်း၍၊သုသိရောဟောတု-ဆဓိဋ္ဌာန်ပြု၍။ပါဒကစ္စာန်ကိုဝင်စားပြီးနောက်၊ ဆဘိညာဉ်စိတ်ဖြစ်သည်နှင့်တကွ။ဆခေါင်းဟောင်းလောင်း ဖြစ်လတ်သော်။ထိုဆတွင်း ကိုယ်တပါးကို နှလုံးသွင်း၏၊ ဇုမသဿဆဿဟုဆဲ့ရေ-ဆညောကာယောဟောတု-ဟုဆဓိဋ္ဌာန်ပြုနိုင်၏၊ ထိုဆဓိဋ္ဌာန်ပြီးနောက်။ ဆဘိညာဉ်ဖြစ်သည်နှင့်တကွ။ ဆတွင်း၌ကိုယ်တပါးဖြစ်သော၍-ထိုကိုပဉ်ကို-ဆဓိဋ္ဌာန် သံလျက်ကိုနှစ်ပြသကဲ့သို့။နှစ်၍ပြုနိုင်သည်ကား၊မနောမယိဒ္ဓိ-မည်သည်တည်း။ ဤမနောမယ ရှာကြံးသည်ကား။ ဇုဒ္ဓိမန္တ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သဏ္ဌာန်တူ၏။ ပသာဒကာယ မရှိဟူ၍တ်။ ။ဤသျှင်တန်းခိုးဆယ်ပါး၊ဆကျဉ်းပြခြင်းတည်း၊

(၃၄၁) ဆာဘိညာဉ်-ဝင်စားဟန်ကိုပြခြင်း။

ဆာဘိညာဉ် ရခြင်းဟူသည်။ တဆဲ့လေးပါးသော- ဆခြင်းဆရောတို့ဖြင့်။ စိတ်ကိုဆုံးမပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ဖြစ်၏။ တဆဲ့လေးပါးသော ဆခြင်းဆရော ဟူသည်။ ဈာန်ကို ဝင်စားရာ၌။ ဈာန်ဆစည်ဆတိုင်း ဝင်စားခြင်း- ဈာနာနုလောမ။ ဈာန်ကို ဆပြန်ဝင်စားခြင်း-ဈာနပဋိလောမ။ ဆနုလုံ-ပဋိလုံနှစ်ပါး ဝင်စားခြင်း-ဈာနာနုလောမ-ပဋိလောမ၊ ဟူ၍-သုံးပါး။ ကာသိဏ်းဆယ်ပါး တို့၌-ဆစဉ်ဆဘိုင်းဝင်စားခြင်း ကာသိဏာနုလောမ၊ဆပြန်ဝင်စားခြင်း-ကာသိဏပဋိလောမ၊ ဆနုလုံ,ပဋိလုံဝင်စားခြင်း ကာသိဏာနုလောမ-ပဋိလောမ-ဟူ၍-သုံးပါး၊ကာသိဏ်းကိုမထွန်မူ၍၊ဈာန်ကို·ကောန္တရိက၊ ဒွိန္တရိကဆားဖြင့်၊ တခုခြားနှစ်ခုခြားဝင်စားခြင်း- ဈာနုက္ကန္တိက။ ဈာန်ကိုမထွန်မူ၍၊ကာသိဏ်းကို-ကောန္တရိက-ဒွိန္တရိကဆားဖြင့်- ခုံ၍ဝင်စားခြင်း·ကာသိဏုက္ကန္တိက။ဈာန်၊ကာသိဏ်းနှစ်ပါးစုံ။ခုန်၍ဝင်စားခြင်း-ဈာန ကာသိဏုက္ကန္တိက။ ကာသိဏ်းတခုတည်း၌။ ဈာန်နှစ်ပါးပြောင်း၍ ဝင်စားခြင်း။ ဆဂ်ါပြောင်းသော-ဆဂ်သကိန္တိက။ ကသိဏ်းနှစ်ခု၌။ ဈာန်တပါးတည်း ဝင်စားခြင်း။ ဆာခုံပြောင်းသော-ဆာရမဏသကိန္တိက။ဆဂ်ါဆာခုံ- နှစ်ပါးပြောင်း သော-ဆဂ်ါရမဏ သကိန္တိက။ပဋ္ဌာန်က·စတုရာဂီက-စသည်ဖြင့် မှတ်ခြင်းတည်းဟူသော·ဆဂ်ဝဝတ္ထုပန။ပထဝီဆာပေါစသည်ကိုမှတ်ခြင်း တည်းဟူသော-ဆာရမဏဝဝတ္ထုနာ။ဤသို့ဆားဖြင့်တဆဲ့လေးပါးတည်း။ ။ ထိုကြောင့်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ-ဒီကာကျော်တို့၌။ ။နဟိဆဋ္ဌသု သမာပတ္တိသုဒုန္ဒသဟာကာရေဟိ စိဏ္ဏဝသီဘာဝံ ဝိနာဉ္စပရိ ဆာဘိညာဓိဂမော ဟောတိ။ ။ဟုဝိန့်၏။ ။ဟိ၊သင့်စွ။ ဆဋ္ဌသုသမာပတ္တိသု၊ ၅စ်ပါးသော သမာပတ်တို့၌။ဒုန္ဒသဟိဆာကာရေဟိ၊တဆဲ့လေးပါးသောဆခြင်းဆရောတို့ ဖြင့်။စိဏ္ဏဝသီဘာဝံ၊လွယ်လာကြွယ်ပြန်သောဝသီဘော်ကို။ ဝိနာ၊ကြဉ်၍။ ဥပ ရိ၊ဆသက်၌။ ဆာဘိညာဓိ ဂမော။ ဆာဘိညာဉ်ကို ရခြင်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆာဘိညာဉ်ဝိထိပြီးကုန်ပြီ။

---

(၃၄၂) နိရောဓသမာပတ္တိဝိထိကိုပြခြင်း။

နိရောဓသမာပတ္တိဝိထိဖြစ်ဟန်ကား။ သမာပတ်၅စ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော-ကာမ-ရူပ-ဆနာဂါမ်-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဘာရောဟဝေပဋ္ဌကွန္ဒာ၊ လေးလန်စွာသော ခန္ဓာဝန်ကို-ဆောင်ရွက်ရသဖြင့်၊ ထွန်မင်းစွာ ငြီးငွေ့လှသည့်

ဖြစ်၍၊ ဒီဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုခံစားလိုလတ်သော်၊ လောကီပထမဈာန်ကိုဝင်စားပြီး၍။ ထိုပဌမဈာန်၌ရှိသောသင်္ခါရကို-ဆနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တဟု။မနောဒွါရဝီထိဖြင့်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ဤသို့ဆောင်းဖြင့်။ယုဂနဒ္ဓ-ဆစုံတွဲ၍၊ဒုတိယ-တတိယ-စတုတ္ထ-ပဉ္စမ-ဆာကာသ-အာကိဉ္စညာယတနဈာန် တိုင်အောင်-ဝင်စားပြီး၍၊ထိုဆာကိဉ္စညာ ယတနဈာန်၏ဆဆုံးဦး။ဝိပဿနာမဂ္ဂ မူ၍၊ ပဗ္ဗကိစ္စလေးပါးကိုပြီလျက်၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ကို ဝင်စားဆဝင်၏။ ထိုနေဝသညာဈာန်စိတ်နှစ်ကြိမ် ဆဆုံးဦးဟာဘဝသုဂတိဘုံဖြစ်လျှင်-ဆုနစ်ရက်။ ရူပဘုံဖြစ်လျှင်-ဆလိုရှိသမျှစိတ်စေတသိက်-စိတ္တဇရုပ်ချုပ်၏၊ ဤသို့သင်္ခါရသုံးပါးတို့၏-ဆစဉ်ဆတိုင်းချုပ်သဖြင့်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဘို့၏ မဖြစ်ခြင်းသည်။ နိရောဓသမာပတ်မည်၏။ ထိုပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလ သမာပတ်ဖွဲ့လွန်သျှင်၊ ဆနာဂါမ်ဆား- ဆနာဂါဒိဖိုလ်၊ ရဟန္တာဆား-ဆရဟတ္တဖိုလ်၊ မန္ဒ-တိက္ခ- ဆားလျော်စွာ၊တကြိမ်-နှစ်ကြိမ်ဖြစ်၍-ချုပ်၏။

ဝိထိပုံ-ဇယားကွက်ကား။

နိဗ္ဗာန်ခု-ပါး။									ဆာကိဉ္စညဈာန်ကိုဆောရုံပြု။	နိဗ္ဗာန်ကိုဆောရုံပြု။		နေဝသညာနိရောဓ၊
နံ	ဒ	မ	ပ	ဥ	နှ	ဂေါ	ဗျာန်	ဗျာန်	၇-ရက်စိတ်စေတသိက်	ဖိုလ်	ဘွင်	မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဝိထိ။
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	စိတ္တဇရုပ်ချုပ်။	၀၀၀	၀၀၀	
နံ	ဒ	မ	ဥ	နှ	ဂေါ	ဗျာန်	ဗျာန်		၇-ရက်စိတ်စေတသိက်	ဖိုလ်	ဖိုလ်	တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဝိထိ။
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀		စိတ္တဇရုပ်ချုပ်။	၀၀၀	၀၀၀	

ထိုနိရောဓသမာပတ်ဝိထိသည်၊ ကာမဝိထိ ရူပဝိထိဟူ၍-နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ နှစ်ပါးတို့တွင်၊ကာမဝိထိသည်လည်း။ ဆနာဂါမ်ဆားကဲ့သောဝိထိ၊ ရဟန္တာဆားကဲ့သော ဝိထိ-ဟူ၍-နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုဆနာဂါမ်မှာလည်း၊မန္ဒပညာတဝိထိ။

တိကွဲပညာတစိတ်ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ရဟန္တာမှာလည်း၊ မန္ဒပညာစိတ် တိက္ခပညာစိတ်ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ဤသည်ကား၊ ကာမဘုံ ဆနာဂါမ်။ ရဟန္တာဒွိ နိဒ္ဒေသမာပတ်လေးစိတ်၊ ရူပဘုံ-ဆနာဂါမ်-ရဟန္တာဒွိ၊ လေးစိတ်။ပေါင်း နိဒ္ဒေသမာပတ် ရှစ်စိတ်ဖြစ်သတည်း။ ။နိဒ္ဒေသမာပတ်။ ဤရှစ်ရပ်၊ ပိန့်လတ်ဌကထာ။

---

(၃၄၃) နိဒ္ဒေသမာပတ်ဒွိ-ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးဖြေခြင်း။

ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးဆရကား၊ကိုယ်နှင့်ကွာသော-သင်္ဘတ် သက်နှံး ဆစရှိသော-ဆထူးထူးသောပစ္စည်းပရိက္ခရာတို့သည်၊ မိုးရေဆစရှိသော-တစုံတခုသောဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ မပျက်စီးစေသတည်းဟု ဆဓိဋ္ဌာန်ခြင်းနာနာဗဟွဆဝိကောပန- တည်းဟူသော ပုဗ္ဗကိစ္စတပါး။ ဒိဒိကိုယ်နှင့်စပ်သော- ဆဝတ်ဆရုံ စသည်မှာကား-သမာဓိ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဘေးဆန္တရာယ်လွတ်ကင်းသောကြောင့်။ ဆသိုးဆဓိဋ္ဌာန်ပြုဘွယ်ကိစ္စမရှိဟု မှတ်ဆပ်၏။ ။နိဒ္ဒေသမာပတ်ကိုဝင်စားလျှင်နေစဉ်။ ဥတ္တိကမ္မ-ဆစရှိသည်တို့တွင်၊တစုံတခုသောကံကိုသင်္ဘတ်ပြုလိုသောကြောင့်။ငါ့ဆားမြတ်နိုးခြင်းသည် ဖြစ်လတ်သော်။ဘံဃာဇေတ်တို့မခေါ် မှီထခြင်းတည်းဟူသောသံဃပဋိမာနနပုဗ္ဗကိစ္စတပါး။ တစုံတခုသောသိက္ခာပုဒ်ကို- ပညတ်ခြင်းဆစရှိသော ဆကြောင်းကြောင့်။ သင်္ဘာဆစည်း ဆဝေးဖြစ်လတ်သော်၊ ဘုရားသခင်ပိန့်တော်မမူမီ- ထနိုင်ခြင်းတည်းဟူသော- သတ္တုပကြွောသန ပုဗ္ဗကိစ္စတပါး။ ခုနစ်ရက်အတွင်း၌။ဆာယုသင်္ခါရသည်ဖြစ်လတ္တံ့.လော့ဟူ၍-ဆာယုသင်္ခါရ၏ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသောဆဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒ-ပုဗ္ဗကိစ္စကိုကား။ ဆမြဲဆင်ခြင်၍သာလျှင်၊နိဒ္ဒေသမာပတ်ကို ဝင်စားဆပ်သတည်း။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဒ္ဓကထာဆထွက်၊ပုဗ္ဗကိစ္စလေးချက်တည်း။

---

(၃၄၄) နိဒ္ဒေသမာပတ်ဒွိ-ဒွတ်ဘွယ်ဆဓိပ္ပါယ်ဖြခြင်း။

နိဒ္ဒေသမာပတ်ကို-ပုထုဇ္ဇဉ်။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့သည်။မဝင်စားနိုင်ကုန်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊သမာဓိ၏ဘေးရန်ဖြစ်သော-ကာမဂုဏ်ငါးပါးကို၊ မပယ်သေးသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဒ္ဓကထာ၌။ ။သမာဓိပရိဗန္ဓသပစ္စကာမဂုဏ်ကရာဂသဆပ္ပဟီနတ္တာ။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။သမာဓိပရိဗန္ဓသ၊ သမာဓိတရားဖြစ် ဘေးရန်ဖြစ်သော။

ပဠုကာမ ဂုဏိကရောဂသဿ။ငါးပါးသောကာမဂုဏ်ရှိသောရောဂကို၊ဆပ္ပဟိ နတ္ထာ၊မင်္ဂဖြင့်မပယ်ဆပ်သေး၊သောကြောင့်တည်း။ ။သက္ခဝိပဿနာ၊ဈာန် စေးချောက်သောဆနာဂါမ်၊ရဟန္တာတို့သည်လည်း၊နိရောဓသမာပတ်ကို-မဝင်စားနိုင်ကုန်၊သမာပတ်ရသော ဆနာဂါ်-ရဟန္တာတို့သာလျှင်၊ဝင်စား နိုင်ကုန်၏ဟုဟူ၏။ ။ဘုံဆေားဖြင့် ပဠုဝဂါကာရ ဘုံဠီသာလျှင်၊ ဝင်စားနိုင် ကုန်၏။စတုဝေါကာရဘုံတို့ဠီ၊မဝင်စားနိုင်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ဆစဉ်ဆ တိုင်းဝင်စားဆပ်သော ပဌမဈာန်ဆစရှိသော- ဆနုပုဗ္ဗသမာပတ်မရှိသော ကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဠ္ဌကထာဠီ။ ။စတုဝေါကာရေပန ပဌမဈာနာဒိနံ ဥပ္ပတ္တိနတ္ထိ၊ တသ္မာ နသက္ကာ တတ္ထသမာပဇ္ဇိတုံ။ ။ဟုမိန့် တော်မူ၏။ ။စတုဝေါကာရေပန၊ ဆရူပဘုံဠီကား။ပထမဈာနာဒိနံ၊ပထမ ဈာန်စသည်တို့ဖြစ်၏။ဥပ္ပတ္တိ၊ဖြစ်ခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တတ္ထ၊ ထိုဆရူပဘုံဠီ၊သမာပဇ္ဇိတုံ၊ဝင်စားခြင်းငှါ။နသက္ကာ၊မတတ်ခကောင်း။

ထိုနိရောဓသမာပတ်ကို၊ ဥက္ကဋ္ဌနည်းဆေားဖြင့်-ခုနစ်ရက်။ သြမကနည်း ဆေားဖြင့် ၆ ရက်။၅-ရက်။၄-ရက်။ ၃-ရက်။ ၂-ရက်။၁-ရက်။ဝ-ရက်။တနေ့ထည်းဠီ ပင်၊ထရုံတရသောနာဂိကာလမျှကိုပင်လျှင်၊ဝင်စားနိုင်ကြောင်း။မဇ္ဈိမသာရ မဉ္ဇူဠီကာဠီမိန့်တော်မူ၏၊ထိုကြောင့်။ဂင်းဠီကာဠီ၊ ။ဥက္ကဋ္ဌဝသေနသတ္တာ ဟံသမာပဇ္ဇန္တိ။ သြမကဝသေနပန၊ ဆာဟံ၊ပဠာဟံ၊ စတုရာဟံ၊ တျာဟံ၊ ဒွါဟံ။ ကောဟာဠသမာပဇ္ဇန္တိ၊ တထာ ကောဟေဝကိဠီကာလုံ။ ။ဟုမိန့် တော်မူ၏။ ။ဥက္ကဋ္ဌဝသေန၊ဥက္ကဋ္ဌနည်း၏ဆစွမ်းဆေားဖြင့်။သတ္တာဟံ၊ခုနစ် ရက်ပတ်လုံး၊ သမာပဇ္ဇန္တိ၊ဝင်စားနိုင်ကုန်၏။ သြမကဝသေနပန၊ ဆယုတ် ဆေားဖြင့်ကား။ဆာဟံ၊ ၆ ရက်ငင်း။ပဠာဟံ၊ ၅-ရက်ငင်း။စတုရာဟံ၊ ၄-ရက် ငင်း။တျာဟံ၊ ၃-ရက်ငင်း။ဒွါဟံ၊ ၂-ရက်ငင်း။ကောဟ ဠ၊တရက်ငင်း။သမာ ပဇ္ဇန္တိ၊ဝင်စားနိုင်ကုန်၏။ ကောဟေဝ၊တနေ့တည်းဠီလျှင်။ ကိဠီကာလုံ၊တရုံ တရသောနာဂိခန့်မျှသည်း။ တထာ၊ထိုဆတူ။ သမာပဇ္ဇန္တိ၊ဝင်စားနိုင်ကုန် ၏၊ ။ဥက္ကဋ္ဌနည်းအေားဖြင့်။ဆဘဲ့ကြောင့်၊ခုနစ်ရက်သာလျှင်။ဝင်စားနိုင်သ နည်းဟူမူ။ ။ဆာဟာရကိုဖို၍ဆသက်ရှည်ကြသောကာမဘုံသား။အနာ ဂါမ်-ရဟန္တာတို့ဆား။ ဥပါဒိန္နကဖြစ်သောခန္ဓာ၏၊ တနေ့သုံးဆောင်ဆပ် သောဆာဟာရ၏မျိုးသောဆေားဖြင့်၊ခုနစ်ရက်မျှ။ ဖြစ်ဆနိုင်သောကြောင့် တည်း။ ။ထိုကြောင့်၊သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ။မဇ္ဈိမသာရမဉ္ဇူဠီကာတို့ဠီ၌။ ။ ဆာဟာရူပဇီဝိနံဥပါဒိန္နပဝတ္တိသဿကေဒိဝသံဘုတ္တာဟာရသယေဘုယျ နသတ္တာဟံယာပနံတော။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆာဟာရူပဇီဝိနံ၊ဆာဟာရ

လျှင်ဆောသက်ရှည်ခြင်းရှိကုန်သော။ သတ္တဝါနံ၊ သတ္တဝါတို့ဆား။ ဥပါဒိန္နေ ပဝတ္တာသ၊ကမ္မဇဖြစ်သော။ခန္ဓသင်း၊ခန္ဓာ၏။ကောဒိဝသံ၊တရက်မျှ။ဘုတ္တာဟာရသ၊သုံးဆောင်ဆဝ်သောဆာဟာရ၏။ယေဘုယျေန၊များသောဆား။ဖြင့်။ သတ္တာဟံ။ခုနစ်ရက်။ယာဝနေဝ၊မျှတခြင်းကိုဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

နိဂရောဓသမာပတ်-ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။သင်္ခါရသုံးပါး-ချုပ်ငြိမ်းပာန်ကား။ဤသို့မှတ်သားအပ်၏။နိဂရောဓသမာပတ်ကို။ဝင်စားလတ်သော်၊ ဒုတိယဈာန်၏-ဆဆုံးခို့။ ဝိတက်ဝိစာရတည်းဟူသော-ဝစီသင်္ခါရချုပ်၏။ စတုတ္ထဈာန်၏ ဆဆုံးခို့ဩဂွတ်သက်ဝင်သက်တည်းဟူသော ကာယသင်္ခါရချုပ်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကိုဝင်စားပြီး၍။နှစ်ကြိမ်သောဓောဇ္ဈင်ဆခြေားမဲ့ခို့၊စိတ်ဆစဉ်ပြတ်၍၊စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်-စေတသိက်ကျန်ငါးဆယ်တည်းဟူသော စိတ္တသင်္ခါရချုပ်၏-ဟုမှတ်ယူဆပ်၏၊နိဂရောဓသမာပတ်မှထသောဆခါ၊ရှေးဦးစွာစိတ္တသင်္ခါရဖြစ်၏၊ ထိုနောင်ကာယသင်္ခါရဖြစ်၏။ထိုနောင်ဝစီသင်္ခါရ-ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ။သေသောသူနှင့်။ နိဂရောဓသမာပတ် ဝင်စားသောသူ-ဆာယ်သို့ ထူးသနည်းဟူမူ။ ။သေသောသူမှာ။သင်္ခါရသုံးပါးလည်းမရှိ၊အသက်လည်းကုန်၏။ကမ္မဇတေဇောလည်းငြိမ်း၏။ ဓာတ်နှစ်တို့လည်းပျက်စီးခဲ့၏။ နိဂရောဓသမာပတ်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်မှာကား။ သင်္ခါရ သုံးပါးချုပ်၏။ ဆသက်လည်းမကုန်၊ ကမ္မဇတေဇောကားမငြိမ်း၊ဓာတ်နှစ်တို့သည် ဆ ထူးသဖြင့်၊ကြည့်လင်၏။ ဤသို့ဆားဖြင့်-ထူးခြားဟန်ကို မှတ်ယူဆပ်၏။ ။နိဂရောဓသမာပတ်ကို-သင်္ခါတ တရားဟူ၍ဝင်း။ဆသင်္ခါတတရားဟူ၍ဝင်း၊လောကီဟူ၍ဝင်း၊ လောကုတ္တရာဟူ၍ဝင်း၊ မဆိုဆပ်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ပရမတ္ထသဘော တရားမရှိသောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်၊ လောကီ၊လောကုတ္တရာ-တရားနှစ်ပါးမှ၊လွတ်သတည်း။ထိုသို့ဖြစ်၍-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။နိဂရောဓသမာပတ္တိလောကိယာတိပိလောကုတ္တရာတိပိနဝတ္တဗ္ဗာ။ ။ဟုဝိန့်၏။ ။နိဂရောဓသမာပတ္တိ၊ နိဂရောဓသမာပတ်ကို၊လောကိယာတိပိ၊လောကိဟူ၍ဝင်း။ လောကုတ္တရာတိပိ၊ လောကုတ္တရာဟူ၍ဝင်း။ နဝတ္တဗ္ဗာ၊မဆိုဆပ်၊ ။ဝင်းသမားပတ်မှထသောဆခါလည်း-နိဗ္ဗာန်သို့-ညွှတ်သော စိတ်ရှိသတည်းဟူ၍မှတ်။ ။ဤသည်လျှင်-နိဂရောဓသမာပတ်-ဝိထိပြီးကုန်ပြီ။

(၃၄၅) ပဂ္ဂလဝေါဒကို-ခွဲပြခြင်း၊

ဒုဟေတုကာနုမဟေတုကာနဉ္စပဒနဏ္ဍ ကြိယာဇဝနာနိစေဝဆပ္ပနာဇ ဝနာနိဝနလဇ္ဘန္တိ။ ။ပန၊ဝါကျဝေါပါးကို-ဆိုဦးအုံ။ ဇွထ္ထ၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်ဆယြားတို့ဝွင်။ဒုဟေတုကာနဉ္စ၊ နွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားဂင်း။ဆဟေတုကာနဉ္စ၊ ဆဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆားဂင်း။ ကြိယာဇဝနာနိစေဝ၊ကြိယာဇောတို့ကို ဂင်း။ ဆပ္ပနာဇဝနာနိစ၊ ဆပ္ပနာဇောတို့ကိုဂင်း။ နလဇ္ဘန္တိ၊ မရဆပ်ကုန်း။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်။နွိဟိတ်၊ ဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ကြိယာဇော- ဆပ္ပနာဇောမရသည်၏ဆဖြစ်ကိုပြတော်မူ၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်မရသနည်းဟူမူ။ ။နွိဟိတ်-ဆဟိတ် ပဋိသန္ဓေစိတ်တို့သည်။ ဝိပါကာဝရဏ-ဝိပါက်ဖြင့် ဈာန်မဂ်တို့ကို-တားမြစ်ဘတ်သောကြောင့်တည်း။ထိုးကြောင့်၊ဦကာဇောကျော်၌။ ။ဆပ္ပနာဇဝနာနိ-နလဇ္ဘန္တိ၊ ဝိပါကာဝရဏာသဇ္ဇာဝဇောဒွိဟေတုကာဟေတုကာပဋိသန္ဓိဟိဝိပါကာဝရဏာနဉ္စ ဝုစ္စတိ။ ။ဟု ပြန်တော်မူ၏။ ။ဆပ္ပနာဇဝနာနိ၊ ဆပ္ပနာဇောတို့ကို၊တေသံ၊ ထိုနွိဟိတ်ဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။နလဇ္ဘန္တိ၊ မရဆပ်ကုန်၊ ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ဝိပါကာဝရဏာသဇ္ဇာဝတော၊ ဝိပါက်ဖြင့်- မဂ်ဖိုလ်မြစ်ခြင်း သဘောရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း။ဟိသစ္စံ၊နှန်၏။ နွိဟေတုကာဟေတုကပဋိသန္ဓိ၊နွိဟိတ်-ဆဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို၊ဝိပါကာဝရဏာနဉ္စ၊ ဝိပါကာဝရဏဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုဆပ်၏။ ။ဆပ္ပနာဇောကိုမရသဖြင့်၊ရဟန္တာဆဖြစ်လည်းမရှိရကား။ ကြိယာဇောကိုလည်းမရဟူလို၊

နွိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဆလောဘ- ဆဒေါသ- ဟိတ်နှစ်ပါးရှိသောကြောင့်၊ နွိဟိတ်မည်၏ဟုမှတ်။ ။ဒွေဟေတူဇုမေသန္တိ နွိဟေတုကာ။ ။ဇုမေသံ၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ဒွေ၊နှစ်ပါးသော၊ဟေတု၊ဟိတ်တို့သည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိကုန်၏။ ဇုတိထသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ နွိဟေတုကာ၊ နွိဟိတ်- မည်ကုန်၏။ ။နွိသန္ဓိကို- ဒုရတ္တံပုန်ကဲ့သို့။ ဝိသတ်ဒသေသုဗာနွိသတု။ ။ဟူသောကစ္စည်းသုတ်၌- တုသန္ဓိဖြင့်-ဒုပြု၍၊ ဒုဟေတုကာဟူ၍- ဆိုဆပ်သတည်း။ ။ဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်လည်း၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဆလောဘ-ဆဒေါသ- ဆမောဟဟိတ်-သုံးပါးမရှိသောကြောင့်။ ဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏- ဟူလို။ ။တထာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ဝိပါကာနိစသုဂတိယံ။ ။သုဂတိယံ၊ သုဂတိ ဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ဉာဏ သမ္ပယုတ္တာဝိပါကာနိ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဝိပါက်တို့ကိုလည်း။ တ

ထား၊ထိုဆုတူ။နလက္ခဏာနှင့်၊မရဆပ်ကုန်။ ။ဤပါဠိဖြင့်၊ဒွိဟိတ်၊သုဂတိဆဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာဝိပါက်တို့ကဲ့ မရကြောင်းကို သိဆပ်ဖြ၏၊ဆောဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ မူလပဋိသန္ဓေ၏ ဉာဏ်ကင်းသဖြင့်၊ ချို့တဲ့သော ကြောင့်တည်း၊ထိုကြောင့် ပရမတ္ထပိန္ဆယ်ဆဋ္ဌကထာဒွ်။ ။ဉာဏပါကာနဝတ္တုနှင့်။ဇာတ္တုမူလသဒ္ဒိယာ။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။မူလသဒ္ဒိယာ၊ဆရင်းဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ၏။ ဇာတ္တုာ-ဇဋ္ဌတ္တုာ၊ တွေဝေချို့တဲ့သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။တေသံ၊ထိုဒွိဟိတ်-သုဂတိဆဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ဉာဏပါကာ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာဝိပါက်တို့သည်။ နဝတ္တုနှင့်၊ မဖြစ်ကုန်။ ။{ခုဆက္ခရာနှင့်-ဋ္ဌဆက္ခရာ။ လဆက္ခရာနှင့် ဋ္ဌဆက္ခရာတို့သည်။ဆထူးဝိသေသ-မရှိကုန်-ဟုသဒ္ဒါကျမ်းတို့ဋ္ဌပိန့်တော်မူ၏။ ။စကားချပ်}။

ထိဟိုဋ္ဌကွန်း။ ဆရာဖောတိပါလမထေရ်သည်ကား။ ။သဟေတုကံ ဘဝဂ််ဆပေးတုကသာ ဘဝဂ်သာ ဆနှင့်ရပစ္စပေးနပစ္စယော၊ ။ဟူ၍ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဋ္ဌ။ပေါဓတော်မူသောကြောင့်။ တိဟိတ်တဒါရုံရသင့်၏ဟု-ပိန့်တော်မူ၏။ ။သဟေတုကံ၊ သဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဘဝဂ််၊ဘဝင်သည်။ ဆပေးတုကသာ၊ ဆဟိတ်မည်ကုန်၏။ ။သဟေတုကံ၊ သဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဘဝဂ််၊ဘဝင်ဆား။ ဆနှင့်ရပစ္စယေန၊ ဆနှင့်ရပစ္စည်းဖြင့်။ ပစ္စယော- ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ပေါဓော်၊ ဖြစ်၏။ ။ထိုဆရာဆိုသည့်ဆင်္ဂဝိုင်း၊ သဟေတုကံ ဘဝဂ််ပါဋ္ဌ ဆရာဉာဏသမ္ပယုတ်တဒါရုံကို၊ဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏ဟု-မမှတ်မယူဆပ်။ဆ ဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဉာဏဝိပ္ပယုတ်တဒါရုံ-ရ၏ဟုမှတ်ယူဆပ်၏၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိ တော်နှင့်၊ဂျင်ဆန္ဒဂ္ဂါဆရာစကား။မကွဲမပြားကုန်။

ဒုဂ္ဂတိယံပနဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိစမဟာဝိပါကာနိနလက္ခဏာနိ။ ။ဒုဂ္ဂတိယံပန၊ ဒုဂ္ဂတိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကား။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိစ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။မဟာဝိပါကာနိ၊မဟာဝိပါက်တို့ကို။နလက္ခဏာနှင့်၊မရဆပ်ကုန်။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌဖြင့်၊ဒုဂ္ဂတိဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ မဟာဝိပါက်ဂျစ်ပါး၊မရခြင်းကိုပြဘော်မူ၏၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိစ။ ဟူသောစသဒ္ဒါဖြင့်။ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဝိပါက်။မရခြင်းကိုလည်း။ ဝုတ္ထသမုစ္စည်းဆားဖြင့် ဆည်းဆပ်၏၊ ဟူလို။ ။နတ္ထိဟေတူ ဇေတသာနှင့်ဆဟေတုကာ။ ။ဇေတသံ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ဟေတူ၊ဟိတ်သုံးပါး၊တို့သည်။နတ္ထိ၊မရှိကုန်၊ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဆဟေတုကာ၊ဆဟိတ်မည်ကုန်၏။ ။ဒုဂ္ဂတိ- သုဂတိဆဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက် ဆရကောက်။ ။ပုထုဇ္ဇဉ်လေးယောက်ဆရတည်း။

တိဟေတုကေသုခဒိဿာသဝါနံကုသလာကုသလဖဝနာနိနလဉ္ဆန္တိ။ ။ တိဟေတုကေသုခ၊ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်လည်း။ ဒိဿာသဝါနံ၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ကုသလာကုသလဖဝနာနိ၊ ကုသိုလ်ဆကုသိုလ်ဖောတို့ကို၊ နလဉ္ဆန္တိ၊မရဆပ်ကုန်။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ကုသိုလ် ဆကုသိုလ်ဖောတို့ကို မရဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ဆာဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ တဏှာဘည်းဟူသော ဆကြောင်းရင်းကို ပယ်ဆပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ ။တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသည်။ ဆလောဘ။ အဒေါသ။ ဆမောဟ တည်းဟူသောတိတ်သုံးပါးရှိသောကြောင့်၊ တိဟိတ်မည်၏။ တယောဟေ တူဇ္ဇမေသန္တိ တိဟေတုကာ။ ။ဇ္ဇမေသံ၊ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။တယောဟေ တူ၊သုံးပါးသောတိတ်တို့သည်၊သန္တိ၊ရှိကုန်၏။ ဇ္ဇတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊တိ ဟေတုကာ၊တိဟိတ်မည်ကုန်၏။

တထာသေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံကြိယ-ဖဝနာနိ။ ။ဤပါဠိဖြင့်။မဂ်လေးတန် သောတာပန်၊သကဒါဂါဝ်၊ဆနာဂါဝ်တည်းဟူသောသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်။ပုထုဇ္ဇဉ် တို့ဆား၊ကြိယာဖောမရဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ဆာဘဲကြောင့် ဟူမူ၊တဏှာကို မပယ်ဆပ်သေးသောကြောင့်တည်း။ ။သေက္ခဟူသည်။သုံးပါးသော-ဆဓိ သိလ-ဆဓိစိတ္တ-ဆဓိပညာဟူသော သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို-ကျင့်သဲဖြစ်တတ် သောကြောင့်၊သေက္ခမည်၏ဟူ၍တော်။ ။တယောသိက္ခာသိက္ခန္တိတိသေ က္ခာ၊ ။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။သိက္ခာ၊သိက္ခာတို့ကို။ သိက္ခန္တိ၊ ကျင့် တတ်ကုန်၏။ဇ္ဇတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ သေက္ခာ၊သေက္ခမည်ကုန်၏။ ။ဆ ရဟန္တာဖိုလ်ကြဉ်သော-ဆရိယာဝုနစ်ယောက်ကိုရ၏။

ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖဝနာနိစ-သေက္ခာနံ။ ။ဟူသောပါဠိ ဖြင့်။သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးပါး။ ဝိစိကိစ္ဆာဖောတို့ ကို-မရဆပ်ကုန်ဟုပြတော်မူ၏၊ ။ဆနာဂါဝိပုဂ္ဂလာနံပနဥဒိဿဖဝနာနိန လဉ္ဆန္တိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ဒေါသမူဖောမရဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။လော ကုတ္တရဖဝနာနိစ ယထာရဟံ ဆရိယာနမေဝ သမုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ။ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဆရိယာဂုစ်ယောက်တို့ဆား၊ဆသီး ဆသီး။ဝိဝိ၊ဝိဝိတို့၏မဂ်ဖော။ ဖိုလ်ဖော-ရဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ ။ယထာ ရဟံ ပါဠိကို ထောက်ဆပ်၏။ ဤသည်လျှင်။သင်္ဂဟပါဠိဆရ၊ပုဂ္ဂလဘေဒပြခြင်းတည်း။

(၃၄၆) နိဂုံးဂါထာ-ပါဌ်ဆနက်ကိုဖြေခြင်း။

ဆသေက္ခာနံစတုစတ္တာ၊လီသ-သေက္ခာန-မဿိသေ။
ဆပုညာသာဝသေသာနံ၊စတုပညာသ သမ္ဘဝါ။ ။
(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ဆသေက္ခာနံ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊စတုစတ္တာလီသ၊ လေးဆဲ့လေးပါး သေး၊ဝိတိဝိတ္တာနိဝိထိစိတ်တို့ကိုးဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာဒ္ဓါ။သေက္ခာနံ၊သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့ဆား။ဆပုညာသ၊ ငါးဆဲ့ခြောက်ပါးသေ၊ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့ကို။ဥဒ္ဒိသေ၊ပြရာဒ္ဓါ။ဆဝသေသာနံ၊ကြွင်းသောပုထုဇ္ဇဉ်တို့ဆား။ စတုပညာသ၊ ငါးဆဲ့လေးပါးသော။ဝိထိစိတ္တာနိ၊ဝိထိစိတ်တို့သည်။ သမ္ဘဝါ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်၏။

ဤဂါထာဆရ၊ဆပြေပြေယ်ဆပြလက်ာ၊ဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ကာမဝိပါ၊ကြိုယာ။ရဟာဗိုလ်ထည့်သွင်း။
(၂) လေးဆဲ့လေးဖြာ၊စိတ်သချိုင်္ဂာ၊ဆသေက္ခာရတုံလျင်း။
(၃) ဒွိဒ္ဒွိ,ဝိစိ၊ပယ်ကြဉ်ဘိ၊ခုနစ်ရှိ ဆကုလင်း။
(၄) ကာမဝိပါ။ဒွေးဝဇ္ဇာ၊ဂေါ်ဝိသာ-ကုသိုလ်သွင်း။
(၅) ဆောက်ဗိုလ်သုံးဝ။ပေါင်းပြန်က၊သေက္ခစိတ်ရာ့ရှင်း။ (၁၆)
(၆) ကာမဝိပါ။ဒွေဝဇ္ဇာ။ဆကုသလာဆဲ့နှစ်ရင်း။
(၇) လောကီကုသိုလ်၊ဆဲ့ခွန်ဆို။ထည့်လို-ပုထုမင်း။ (၁၄)
(၈) ဈာနလာဘိ။ဝိထိဗ္ဘိ။ရပြီ ဝိထိစိတ်ဆရင်း။

ထိုမှတပါး၊ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊ရူပပုဂ္ဂိုလ်၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စိတ်ဆရတို့ကို၊ ပရမတ္ထဆနဲဝဏ္ဏနာကျမ်း။ပထမတွဲ၌။ လက်ာနယဖြင့်။ပြဆိုခဲ့ပြီ။ ။ပုဂ္ဂလ စောက္ကာပြဋ္ဌေးအံ့။ ။ဆရိယာသာလျှင်မည်၍။ သာဝကမမည်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ဆရကောက်။ သာဝကသာလျှင်မည်၍။ ဆရိယာမ မည်သောပုဂ္ဂိုလ်။မဂ်ဗိုလ်မရသေးသော-ဘုရားတပည့်-သားဟူသမျှတို့ကို ကောက်။ဆရိယာလည်းမည်။ သာဝကလည်းမည်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ မဂ်ဗိုလ်ရ ပြီးသော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ဆနာဂါမ်၊ ရဟန္တာတို့ကိုကောက်။ အရိယာလည်းမမည်၊သာဝကလည်းမမည်သောပုဂ္ဂိုလ်။ချွးစွာသောတိတ္ထိ တို့ကိုကောက်ယူဆပ်၏။ ။ကေနိပါတ်-ဆဂံတ္တရ ဆဋ္ဌကထာ-ဆထွက် တည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊ပုဂ္ဂလဘေဒ-သရူပပြီးကုန်ပြီ။

(၃၄၇) ပုထုဇ္ဇဉ်-ဆရိယာဆရကိုခွဲခြားပြခြင်း။

ပုထုကိုးလသေဖနေန္တိတိပုထုဇ္ဇနာ။ ။ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ။ ။ပုထုကိုးလသေးများစွာသောကိုးလသာတို့ကို။ဖနေန္တိ၊ ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။အဋ္ဌကထာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုဇ္ဇဉ်မည်ကုန်၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆပ်။ ဝစနတ္ထနှင့်ဆည်။ ပုထုဇ္ဇဉ်တို့သည်။ ဆသုတဝါ-ပုထုဇ္ဇဉ်၊ သုတဝါပုထုဇ္ဇဉ်ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ပရိယတ်တည်းဟူသော ဆာဂမ၊ဂေါဇိုလ် တည်းဟူသော- ဥပနိဿယ ဆဓိဂမ-မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဆသုတဝါ ပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ထိုဆသုတဝါ ပုထုဇ္ဇဉ်သည်လည်း၊ ဘဝဆန္ဒဂ္ဂါနပုထုဇ္ဇဉ်၊ နိဗ္ဗေဓဂါဂဓပုထုဇ္ဇဉ်၊ ဆဘိသမ်ိဝါရပုထုဇ္ဇဉ်။ဒိဋ္ဌဆဝိဟာတပုထုဇ္ဇဉ်ဟူ၍လေးပါးဆပြားရှိ၏။ထိုလေးပါးတို့တွင်၊နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ဆလုံးစုံသောဘုံဘဝတို့မှ။မထဖြောက်သောကြောင့်၊ဘဝဆန္ဒဂ္ဂါနပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ဆကုသိုလ်၊ဒုစရိုက်တို့ကို- ဆထပ်ထပ်ရစ်ဖွဲ့။ မပြတ်ဆည်းပူးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ယုတ်မာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆို-ဆတွင်းဝင်သောကြောင့်။နိဗ္ဗေဓဂါဂဓပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။သူ့ဘုံ-နတ်ရပ်၊ ဝဋ်ဒုက္ခတို့ကို၊ တဏှာသောဘဖြင့် တပ်မက်၍။ ဆထပ်ထပ်- ဆုတောင်း ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။မိမိတို့၏ဇာတိဒုက္ခ၊ ဖြစ်ကြဘို့ရန်ကို။ကြံဘန်ရည်မှု၊ စိုရင်ခါပြုသောကြောင့်။ဆဘိသမ်ိဝါရပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုမှ။ မပယ်မဖျက်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊မဂ်ဖိုလ်တို့၏- ဆန္တရာယ်ကိုပြုတတ်သောဒိဋ္ဌိတို့မှ၊ မကင်းသောကြောင့်။ဒိဋ္ဌိဆဝိဟာတပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ။ဤလျှင်ဆသုဘဝါပုထုဇ္ဇဉ်တည်း။

ပရိယတ် တည်းဟူသောဆာဂမ၊ မဂ်ဖိုလ်တည်းဟူသော- ဥပနိဿယဆဓိဂမ ရှိကုန်သော- ပုထုဇ္ဇဉ်သည်၊သုတဝါ ပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ထိုသုတဝါပုထုဇ္ဇဉ်သည်လည်း၊ သမ္မာဒဿနပုထုဇ္ဇဉ်၊ ဝိတိဏ္ဏပုထုဇ္ဇဉ်။ ဝိသေသပုထုဇ္ဇဉ်ဆား၊ဖြင့်။ သုံးပါး ဆပြားရှိ၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ဒိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံသောပုထုဇ္ဇဉ်သည်၊နာမ်ချာနှစ်ဝ၊သင်္ခါရတို့ကို၊ ပိုင်းခြားထင်ထင်၊လွန်သိမြင်သောကြောင့်။ သမ္မာဒဿနပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနှင့်ပြည့်စုံသောပုထုဇ္ဇဉ်သည်။ကာလသုံးပါးတို့၌။ တဆဲ့ခြောက်ရပ်သောယုံမှားတို့မှ၊ ကင်းကွာလွန်မြောက်သောကြောင့်၊ဝိတိဏ္ဏပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ဂေါတြဘုစိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုဆာရုံပြုအပ်သော။တရားထူး တရားမြတ်နှင့်-ပြည့်စုံသောကြောင့်၊ ဝိသေသ ပုထုဇ္ဇဉ်မည်၏။ ။ဤ

လျှင်-သုတဝါပုထုဇဉ်တည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊ သံယုတ်၊ဆင်ဂိုဏ်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊သိလက္ခန်၊ဆဋ္ဌသာလိနီ၊ဆဋ္ဌကထာငါးကျမ်းဓာရ။ ပုထုဇဉ်ဆရပြခြင်းတည်း။

ဆရယောဟာနန္တိတိ ဆရိယာ။ ။ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ။ ။ဆရယော၊ ကိလေသာတည်းဟူသောဓာတ်နှင့်ဆက်တို့ကို။ ဟာနန္တိ၊ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏။ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဆရိယာ၊ဆရိယာမည်၏။ ။ဤဝစနတ္ထနှင့်လျော်စွာ၊ဆရိယာဟုသမုတ်ဆပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဆာစာရဆရိယာ၊ဒဿနဆရိယာ၊လိင်္ဂဆရိယာ။ ပဋိဝေဓဆရိယာဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ လူဖြစ်ငေးတိရစ္ဆာန်ဖြစ်စေ၊ဘုရားဆရိယာ- သူတော်လျာတို့၏-ဆက်ကျင့်ဖွဲ့တည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဆာစာရဆရိယာမည်၏။ဆရိယာတို့၏ ဆဆင်းသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့။ ဆဆင်းသဏ္ဌာန်၊ ကွေးခြင်း- ဆန့်ခြင်းတည်းဟူသော- ကြည့်သိုဘွယ်သော ဇာရိယာပုထိန့်ဖြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ဒဿနဆရိယာမည်၏။ဆဝတ်-ဆရုံ-ဆသွင်သဏ္ဌာန်ဆား၊ဖြင့်။ ဆရိယာဆရှင်။ရဟန္တာသခင်တို့နှင့်တူသောဒုသီလ၊ဆလွန်ကိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။လိင်္ဂဆရိယာမည်၏။မင်္ဂဖိုလ်သို့ရောက်ရှိ-သစ္စာလေးပါးကို။ ပဋိဝေဓဉာဏ်ဖြင့်၊ထိုးထွင်းမြင်သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ပဋိဝေဓဆရိယာမည်၏။ ဤလေးပါးတို့တွင်။ဤဝစနတ္ထ၌၊ပဋိဝေဓဆရိယာကိုဖွတ်ဆပ်၏။ ။တိလမုဋ္ဌိဇာတ်ဆဋ္ဌကထာဆထွက်၊ဆရိယာလေးပါးပြီးချုပ်။

---

(၃၄၈) ဝိထိဆင်ကြိမ်ဝါရ၊သရုပကိုပြခြင်း။

(၁) ပဋ္ဌဝိညာ။မနောဓာ။လေးဖြာမဂ်ကို-ဧရော။
(၂) တကြိမ်တည်းဖြစ်။ဆဲ့ခုနစ်။ရှင်ချစ်-ဘုရားဟော၊

ဤစိတ် ၁၇-ပါးတို့တွင်။ပဋ္ဌဝိညာဉ်၊၁၀-သည်၊ပဋ္ဌဒ္ဒါရဝီထိဒ္ဒါတကြိမ်စီကျ၏။ မနောဓာတ်၌လည်း နည်းတူ။ပဋ္ဌဒ္ဒါရ ဝီထိဒ္ဒိ- တကြိမ် ကျ၏၊မဂ်၊လေးပါးသည်။ မဂ်ဝီထိဒ္ဒိ-တကြိမ် စီကျ၏ဟူလို။ ။စကားချပ် ဆဓိပ္ပါယ်တည်း။

(၃) သောသန္တီ၌။တကြိမ်လာ။နှစ်ဖြာဆကြိမ်စော။
(၄) နေဝကုကိ၊ကြဉ်တုံဘိ၊ကြွင်းသိ-မဟာဂ္ဂါ။
(၅) နှစ်ဆဲ့ငါးဖြာ၊ကြိမ်မျှားစွာ။ကောတကြိမ်ပေါ။
(၆) တကြိမ်-နှစ်ကြိမ်။ကျသုံးကြိမ်၊မှတ်မျှနှစ်တိုင်ဝဋ္ဋော။

ဤလက်ာဆရ၊ သော-သန္တိသည်၊ သန္ဒိရဏကိစ္စ တပ်ခိုက်-တက်ြပ်၊ တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက်နှစ်ကြိမ်ကျ၏။ ။နေဝ-ဘု,ကို,ကြဉ်သောမဟဂ္ဂုတ်။ ၂၅-ပါးသည်။ဆာဒိကမ္မိကဝိထိဒ္ဒိတကြိမ်၊သမာပဇ္ဇနဝီထိဒ္ဒိ ဆကြိမ်များစွာကျ၏။ ။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊ဆာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတင်ခိုက်-တက်ြပ်။စုဒ္ဓဝါကိစ္စတပ်ခိုက်- နှစ်ကြိမ်၊သုံးကြိမ်ကျ၏-ဟူလို။ ။စကားချပ်- ဆဓိပ္ပါယ်တည်း။

(၇) ကာမသဒ္ဓိ။တဆယ်ရှိ။နေဝကု,ကို,နှော။
(၈) တကြိမ်,နှစ်ကြိမ်။များစွာကြိမ်။တွက်ချိန်စွဲါဒသော။
(၉) ဆောက်ဖိုလ်,နှစ်ဖြာ။နှစ်ကြိမ်သာ။သုံးကြိမ်များစွာဟော။
(၁၀) မဟာကု,ကို၊ဝိပ္ပ,ရှိ။ဟသိ-ဆာကုဇော။
(၁၁) ငါးကြိမ်ခြောက်ကြိမ်။ခုနစ်ကြိမ်။ငါးဝိသိန်ဆုရှားဟော၊

ဤလက်ာဆရ။ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-သည်၊ငဇိသန္ဓေကိစ္စ။ရုတ်ကိစ္စတပ်ခိုက်-တက်ြပ်ကျ၏။ တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက်- နှစ်ကြိမ်ကျ၏၊ဘင်ကိစ္စ တပ်ခိုက်။ဆကြိမ်များစွာကျ၏။နေဝသညာ- ကုသိုလ်ကြိယာ-နှစ်ပါးသည်။ဆာဒိကမ္မိကဝိထိဒ္ဒိ။တကြိမ်ကျ၏။နိရောဓသမာပတ်ဝိထိဒ္ဒိနှစ်ကြိမ်၊ သမာပဇ္ဇနဝိထိဒ္ဒိ၊အကြိမ်များစွာကျ၏။အောက်ဖိုလ်-နှစ်ပါးသည်။မဂ္ဂဝိထိဒ္ဒိ မနှုပဂ္ဂိုလ်ဆား ၂-ကြိမ်၊ တိကျွပဂ္ဂိုလ်ဆား-သုံးကြိမ်။ ဖလသမာပတ်ဝိထိဒ္ဒိ၊ ဆကြိမ်များစွာကျ၏။ဆကုသိုလ်-မဟာကုသိုလ်ကြိယာဝိပ္ပယုတ်ရှစ်။ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ ဤနှစ်ဆဲ့တပါး၊သောစိတ်သည်။ မရဏာသန္နဆဒါ-ငါးကြိမ်။ တွေဝေသောမဇ္ဈဘကာလ၊ခြောက်ကြိမ်။ဤကဇော့်ဆခါကာလရုနစ်ကြိမ်ကျ၏ဟူလို။ ။ ဤလျှင်ဆဓိပ္ပါယ်စကားချပ်တည်း၊

(၁၂) တစ်,နှစ်,သုံးသော၊ကြိမ်များစွာ။ နှစ်ဖြာထက်ဖိုလ်ဟော၊
(၁၃) မဟာကု,ကို၊သံ,ရှစ်ရှိ၊မှာ်ဘိစိတ်သဒ္ဒိုး၊
(၁၄) သုံး-လေး-ငါး-ခြောက်၊ခုနစ် ကောက်။ ချင့်ထောက်ကြိတွက်ပြော၊
(၁၅) ရှစ်ဆဲ့ကိုးဖြာ၊စိတ်ပေါင်းလာ၊သေချာတွက်စစ်ဟော။

ဤလက်ာဆရ။ အထက်ဖိုလ် နှစ်ပါးသည်၊ နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောဆဒါ၊တကြိမ်ကျ၏၊မဂ္ဂဝိထိဒ္ဒိ၊မနှုပဂ္ဂိုလ်ဆား-နှစ်ကြိမ်၊တိကျွပဂ္ဂိုလ်ဆား-သုံးကြိမ်ကျ၏။ ဖလသမာပတ်ဝိထိဒ္ဒိ၊ ဆကြိမ်များစွာဖြစ်၏၊မဟာကု

သိုလ်ကြိုယာ- ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖော ရှစ်ပါးသည်၊ ဈာနဝိထိ။မဂ္ဂင်ထိတို့၌။ တိကျွမှုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဥပစာ- ဆနဲလုံ-ဂေါတြဘူ-ဟူ၍ သုံးကြိမ်။ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ပရိကံ။ဥပစာ။အနဲလုံ-ဂေါတြဘူ-ဟူ၍-လေးကြိမ်ကျ၏။မရဏာသန္နဆခါ-ငါးကြိမ်။မဇ္ဈိမကာလ၌-ခြောက်ကြိမ်။ ပြကတ်ဝေသောဆခါ၌။ ချုနစ်ကြိမ်စောင့်၏ ဟူလို။ ။ဤလျှင်၊ ဆဓိပ္ပါယ် စကားချပ်တည်း။ ။ဤသည်လျှင်။ဝိထိဆကြိမ်ဝါရ။သရုပပြီးကုန်ပြီ။

---

(၃၄၉) တိကပဋ္ဌာန်း-ဆနန္တရပစ္စည်းဆရ-သရုပ်ကိုပြခြင်း။

(၁) ဆကုသလ။ဆကုဗြ၊တေဘူမ္မကဝိပါက်ခို။
(၂) မဟာကုသလ၊နောက်ဆရ၊စတုဘူမ္မကကု,ဝိ,သိ၊
(၃) မဟာဝိပါက်၊တေဝိပါက်၊တဆျက်-မဟာကို။
(၄) ကာမကြိုယာ၊ကုမဟာ၊ဆကုသာတေဘုံကို။
(၅) စတုဘူမ္မကာ၊ဝိပါက။နှောင်းရပေါင်းတုံဘိ။
(၆) ရူပကုသလ၊ရူကုဗြ၊ကာရူဝိပါက်ခို၊
(၇) ရူပဝိပါက်၊တေဝိပါက်၊တဆျက်မဟာကို။
(၈) ရူပကိရိ၊ရူပကို၊ကာရူဝိ-နှစ်ဆျက်ညို။
(၉) ဆရူပကု၊ဆရူကု၊စတု-ဝိပါက်ခို။
(၁၀) ဆရူပဝိပါ၊ကိမဟာ၊ကာမာဆရူဝိ၊
(၁၁) ဆရူပကို၊ဆရူကို၊စတုခိုဝိပါက်သိ၊
(၁၂) လောကုတ်ကုသလ၊ဝိပါက၊လောကုတ္တာတစ်ခုခို၊
(၁၃) လောကုတ်ဝိပါက်၊နှောင်းပြန်ဆျက်၊ဝိပါက်စတုသို။
(၁၄) ပဋ္ဌာန်းဆဋ္ဌကထာ၊ဆွေကျမ်းစာ၊သေချာ၍တွင်ကြည့်၊
(၁၅) ဆနန္တရပစ္စည်း၊တပ်ပုံမှီး၊ဉာဏ်ကြီးသိကုန်ဘိ၊
(၁၆) သောတုဇနဲ၊နောက်သား၊လွှ၊လွယ်စွ-မှတ်ပုံခို၊
(၁၇) တိကပဋ္ဌာန်း၊မိန့်ခါဖြန်း၊ဉာဏ်စွမ်းဆာကုံဒိ၊
(၁၈) ဂျွေးဂျွေးဆမော်၊ဆရာတော်၊မိန့်သော်ခဲပါဋ္ဌိ၊
(၁၉) ဆနက်မပြု၊မသိကြ၊လွယ်စွလက်ဝခို။

ပြီးပြီတရပ်။

(၃၅၀) ဘုဒ္ဓိဘာဂကိုခွဲပြခြင်း။

ဆသိတိ ဝိထိစိတ္တာနိ ကာမေ ဂူပေ ယထာရဟံ၊
စတုသဋ္ဌိ တထာဂူပေါဇ္ဈင်္ဂလိသ လက္ခဏေ။

(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ကာမေ၊ကာမဘုံ၌။ဆသိတိဝိထိစိတ္တာနိ၊ဂ္ရစ်ဆယ်သောဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်ဆား၊လျော်စွာ၊လည်းကောင်း၊ရဆပ်ကုန်၏။ဂူပေ၊ဂူပဘုံ၌။စတုသဋ္ဌိဝိထိစိတ္တာနိ၊ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသောဝိထိစိတ်တို့ကို၊ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်ဆား၊လျော်စွာ၊လည်းကောင်း၊ရဆပ်ကုန်၏၊တထာ၊ထိုမှတပါး။ဆဂူပေ၊ဆဂူပဘုံ၌၊ဇွေစတ္တာလိသဝိထိစိတ္တာနိ၊ငါးဆဲ့နှစ်ပါးသော ဝိထိစိတ်တို့ကို၊ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်ဆား၊လျော်စွာ။လည်းကောင်း၊ရဆပ်ကုန်၏၊

ထိုဂါထာဆရာ။ကာမတဆဲ့တဘုံတို့တွင်။ ဆပါယ်၊လေးဘုံသား၊တို့ဆား။ မဟာကုသိလ်၊ ဆကုသိလ်-ဟသိတုပွါဒ်ကြဉ်သောဆဟိတ်စိတ်၊ပေါင်းသုံး ဆဲ့ခုနှစ်ပါးသောစိတ်တို့ကိုရသင့်၏၊စွယ်စုံကျော်ထင်ဆရာကား၊သတ္တတိံ သစိတ်ရ၏ဟုဆိုခြင်းသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌနည်းဆား၊ဖြင့်ရသင့်သော တိရစ္ဆာန်တို့ကိုရည်သန်၍။ဝိန်ဒေတာ်မူ၏။ဇာတ္တာရုံကိုမတွေ့မရှိသောတိရစ္ဆာန်။ နိရဲသားတို့ဆား၎င်း။ဉာဏ်မရှိသော တိရစ္ဆာန် တို့ဆား၎င်း။ကုသလ ဝိပါက်၊ ဆာဝဇ္ဇန်း-ဉာဏသမ္ပယုတ်တို့ကိုမရနိုင်သောကြောင့်။ နှစ်ဆဲ့သုံးပါးသာရထိုက်သည်ဟု-ဝိန်ဒေ၏။ကာမသုဂတိရုနှစ်ဘုံ၌ကား။ စိတ်ဆကျဉ်း ဂဇ-တွင်၊မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ကိုးပါးကြဉ်၍။ရှစ်ဆယ်သော ဝိထိစိတ်တို့ကိုရ၏။ ရူပဘုံ၌ကား၊ငင်းဝိထိစိတ်၊ရှစ်ဆယ်တွင်။ဃာနာဒိတ္တယခြောက်။ဒေါသမူဒွေ။မဟာဝိပါက်ရှစ်၊ ပေါင်းတဆဲ့ခြောက်ပါးထပ်၍နုတ်လျှင် ခြောက်ဆဲ့လေးပါးသော ဝိထိစိတ်တို့ကိုရ၏၊ပဌမဈာန်ဘုံ၌ဖြစ်မူ၊ ၎င်း-၅၄-တွင်။ ပဌမဈာန်ဝိပါက်ထည့်သွင်းလျှင်၊(၆၅)-ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌။ယခင်-၆၄-တွင်။ဒုတိယဈာန်-တတိယဈာန်ဝိပါက်ထည့်လျှင်၊(၆၆)။တတိယဈာန်ဘုံ၌။ ယခင်-၆၄-တွင်။စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်ထည့်လျှင်။(၆၅)။စတုတ္ထဈာန်ခုနစ်ဘုံ၌။ယခင်၆၄-တွင်။ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်ထည့်လျှင်။(၆၅)။သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ၌။၎င်း-၆၅-တွင်။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်-၃-ဝိစိကိစ္ဆာ၊ဆောက်မင်္ကသုံးလုံး-ဆောက်ဖိုလ်နှစ်လုံး-ပေါင်းဆယ်လုံးကို-နုတ်ပြန်လျှင်။ (၅၅) ပါးသော စိတ်ကိုရ၏။ ဆရူပဘုံ၌ကား။ ဆဟိတ်ကြဉ်သော ဆကုသိလ်မဖန်၁၂ပါးဝဇ္ဇန်း။ မဟာကုသိလ်-မဟာကြိ

ယာ။ဆရူပကုသိုလ်-ဆရူပကြိုယာ။ သောတာပတ္တိမဂ် ကြဉ်သောလောကုတ္တရာခုနစ်ပါး။ပေါင်းလေးဆဲ့ခုနစ်ပါးသောဝိထိစိတ်ကိုရဖို့။ ဆာကာသဘုံဠိဖြစ်မူ။ဂုဏ်း-၄၂-တွင်။ဆာကာသဝိပါက်ထည့်လျှင်။(၄၃)။ ဝိညာဏာဘုံဖြစ်မူဂုဏ်း-၄၃-တွင်။အာကာသ၊စိတ်သုံးပါးနှုတ်၍။ဝိညာဏဝိပါက်ထည့်လျှင်။(၄၁)။ဆာကိဉ္စညဘုံဖြစ်မူ။ဂုဏ်း-၄၁-တွင်။ဝိညာဏစိတ်သုံးပါးနှုတ်၍၊ဆာကိဉ္စဝိပါက်ထည့်လျှင်(၄၉)။နေဝသညာဘုံဠိဖြစ်မူ၊ ဂုဏ်း-၄၉-တွင်။ ဆာကိဉ္စစိတ်သုံးထုံးကိုနှုတ်၍၊နေဝသညာဝိပါက်ထည့်လျှင်၊ (၄၇) ပါးသောစိတ်ဖြစ်ဖို့၊ယထာရဟံ၊ပါဠိဆရ။ သရုပ်ကိုဖြအပ်ဖို့။ (ဤလျှင်ဂါထာဆရ။ သရုပ်ဖြတည်း။

လက်ဝဆချုပ်ကား။

(၁) ၅စ်ဆယ်ကိုးချက်၊ဝိမဟက်၊ကြဉ်လျက်-၅စ်ဆယ်သာ။
(၂) ဃာနာဒိဆက်၊ဒေါသစွက်၊ဝိပါက်ဠမဟာ။
(၃) ၅စ်ဆယ်စိတ်တွင်၊ဆဲ့ခြောက်ကြဉ်၊ခြောက်ဆဲ့လျှင်စွန်းလေးဖြာ။
(၄) ဒေါကြဉ်ဆကုသာ၊မနောဒွါ၊မဟာကုကိုလာ။
(၅) ဆရူပါဝစရော၊ကုကိဝါ၊သတ္တာလောကုတ်ပါ။
(၆) ကာမ-ရူပ၊ဆရူပ၊သိကြ-စိတ်စဉ်မှာ။

---

(၃၅၅) ဆရူပါဝစရဘုံဠိ၊ပဌမမဂ်-မရဟန်းကိုဖြခြင်း၊

ဆရူပါဝစရဘုံဠိ၊သောတာပတ္တိမဂ်ကို-ဆဘဲ့ကြောင့် မရသနည်း ဟူမူကား။ဆရူပါဝစရဘုံသည်၊ နာဝ်ဘုံဖြစ်ရကား။ ဘုရားစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ဟောကြားတော်မူဆပ်သော-ဒေသနာတရားကိုကြားနာရခြင်း၊ ပရတောဃောသဆကြောင်းမရှိသောကြောင့်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆရူပဘုံဠိ။မဖြစ်နိုင်ဟု-ငိုကာကျော်ဠိ၊ပိန့်တော်မူ၏။ဟာသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည်ကား၊ရယ်ဖွင်တတ်သော ရူပကာယဟုဆိုဆပ်သော ဟာသနကာယ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ဟာသိတုပ္ပါဒ်ကိုမရနိုင်၊ဟူ၍ငိုကာကျော်ဠိပင်ပိန့်တော်မူ၏၊ ဤဆရူပဘုံဠိဖြစ်ကုန်သောသတ္တဝါတို့သည်။ မဂ်ဖိုလ်ရရာကာလ။ ဗုဒ္ဓ၊ပွါဒနဝမခဏ-မှ-လွတ်ရကား'ရပ်ဖြစ်ရုစ်ပါးဟု ဆိုဆပ်၏ဟူ၍-ဆဠာဇင်္ဂုံကိုတွေ့ရှိဠိ ဟောကြားတော်မူရာဠာနဝယ်။မဂ်ဖိုလ်ရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို-မှတ်မယူဆပ်၊ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုသာရည်တော်မူ၍ဟောသတည်းဟု မှတ်ဆပ်၏။

ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးဆရကား။

(၁) နိရယ်,တိရစ္ဆာန်၊ဘုံပြိတ္တာ၊ဆရုပ်,ဆသညာသတ်။
(၂) ဇာတြိဿိရ၊ပစ္စုန္ဓ၊ဒိဋ္ဌတ္တာ-ဆယူမှတ်။
(၃) ဘုရားမပွင့်ခါ၊တိဟိတ်သဘာရှစ်ဖြာဆပြစ်ရပ်၊
(၄) ဆဌဂိတ္တရ၊ပါဒ္ဓဝေထာရ၊ဗိန္ဒုဟာကျမ်းလာမှတ်။

ဆရုပနှင့် ဆသညာသတ်ကို၊ ဒီဃာယုက ဒေဝလောက-ဟု-တရုတည်း မှတ်ယူဆပ်၏ဟူ၍-ဆဂိဘွရ ဆဌကထာတွင်ဗိန္ဒု၏။ "ဤလျှင်-ဆရုပ ဆရ။ သရုပ်ဖြ ဆဒိပ္ပါယ်တည်း။ "ဤတွင်၍၊ ဉာဏ်ဆဟုန်ရပ်ဆိုင်းလျက်။ ဝိထိရိုင်း-ဆပြီးသတ်လိုက်ပြီ၊

သဒ္ဒမ္မဇောတိပါလေန၊သုသဝိတေ ပကရဏော။
ဝိထိဘောဒပရိစ္ဆေဒေါ၊ဘယဘာဘာဝေန နိဋ္ဌိတော။ ။

သဒ္ဒမ္မဇောတိပါလေန၊ သူတော်တရား။ ထွန်းကားစေငှါ။ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်၊ သမ္မာဆန္ဒဇာဂရောက်ခြင်းရှိသောကြောင့်။ ရှင်သဒ္ဒမ္မဇောတိပါလဟူ၊နာမကျော်ဘိ၊ ပညာရှိမထေရ်မြတ်သည်၊ သုသဝိတော၊ ကရုဏာဇ္ဈာတင်၊ပညာယှဉ်၍။ ဝိရင်ရေးသားဆပ်သော။ ပကရဏော၊ ပရမတ္ထသရုပ အနုဝတ္ထုနာမည်ဆန်း၊မြတ်ရွှေကျမ်းခွီ၊စတုဇ္ဇော၊ထိမှဆင့်ထောက်။လေးခု မြောက်ဖြစ်ထသော။ဝိထိဘောဒပရိစ္ဆေဒေါ၊စိတ်ဖြစ်စဉ်လမ်း။ပြခါဘမ်းဘို၊ ဝိထိဆပြား။သရုပ်များကို၊ခွဲခြားရာမည့်လိုင်း။ ဤသည့်ဆလိုင်းသည်။ဘယဘာဘာဝေန၊ဆန္ဒရာယ်ဘေး၊မရှိဒေးသဖြင့်။နိဋ္ဌိတော၊ဆပြီးဆဆုံး။နိဂုံးခါးပတ်။ တခေတ်းရပ်ပြီ။

၅–ဝိထိမဂ်ပိုင်း။

(၃၅၂) ပထမကါဆာအရကိုပြဆင်ခြင်း။

ဝိထိစိတ္တာဝသေနေဝံ၊ပဝတ္တိယမုဒိရိဘောဒါ၊
ပဝတ္တိသင်္ခါဟောနာမာ၊သဒ္ဓိယံ ဒါနိ ဝုစ္စတိ။ ။

(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ဝေဝံယထာဝုဘ္ဘနယေန၊ ဆက္ကြင်ဆက္ကြင် ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဝိထိစိတ္တာဝသေန၊ ဝိထိစိတ်၏ ဆစွမ်းဆောင်းဖြင့်။ ပဝတ္တိယံ၊ပဝတ္တိဆခါဠ်။ ပဝတ္တိသင်္ခါဟောနာမ၊ပဝတ္တိသင်္ခါဟမည်သော၊သင်္ခါဟော၊ဝိထိသင်္ခါဟကို။မယာ၊ငါ့ဂုဏ်ဆရှုဂုဒါဆရာသည်။ဥဒ္ဒိဒိုဘော၊မိန့်ဆိုဆပ်ပြီး၊ဒါနိ-ဤဒါနိ၊ ယသ္မာဆခါဠ်။ သင်္ဒိယံ၊ပဝိသန္ဓေဆခါဠ်၊ ပဝတ္တိသင်္ခါဟောနာမ၊ ပဝတ္တိသင်္ခါဟ မည်သော။ သင်္ခေပော၊ဝိထိမဂ္ဂသင်္ခါဟကို၊ဝုစ္စတိ၊မိန့်ဆိုဆပ်၏။

ဤကါဆာပါဠ်ဝယ်၊ ပဝတ္တိ သင်္ခါဟောနာမ-ဟူသောပါဠ်သည်၊ တပုဒ်ထည်းဖြစ်လျက်၊များသောဆနက်တို့ကိုယှဉ်နိုင်သော သိလေသ ဆလက်ခဏာရနည်းဖြစ်ရကား။ ပဝတ္တိယံ-ဟူသောပါဠ်နှင့် ယှဉ်စပ်လျှင်။ ပဝတ္တိ-ပဝတ္တိသင်္ခါဟ-မည်၏။ သင်္ဒိယံ- ဟူသော ပါဠ်နှင့် ယှဉ်စပ်လျှင်။ ပဋိသန္ဓိ-ပဝတ္တိသင်္ခါဟ-မည်၏။ဤသို့လျှင်-ပဝတ္တိသင်္ခါဟနှစ်ပါး၏ ပြားဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့ဘွင်၊ဧကောက်ဠ်၊ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိထိဝိုင်းသည်၊ ပဝတ္တိဆခါဠ်-စိတ်စေတသိက်တို့၏ဖြစ်ခြင်းကိုရေတွက်၍ပြသောကြောင့်၊ ပဝတ္တိ-ပဝတ္တိသင်္ခါဟမည်၏။ ဤဝိထိမဂ်ဘုံဝိုင်းသည်၊ ပဋိသန္ဓေကာလ- ရုတိကာလဠ်၊ စိတ်စေတသိက်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ ရေတွက်၍ ပြသောကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိ-ပဝတ္တိသင်္ခါဟမည်၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ သင်္ဒိယံဟူသော ပါဠ်ကို-မိန့်ဆပ်သတည်း။

ဂုဏ်းသင်္ဒိယံပါဠ်ဖြင့်၊ရုတိကာလကိုလည်း ယူဆပ်၏။ ဧကသေသနည်း၊ သာမညနိဒ္ဒေသနည်း ဟူ၍မှတ်။ဦးကာဠိကာဂုဏ်း၊ ဆာသန္နဘွဲ့နည်းဖြင့် ယူဆပ်၏ဟူ၍ပြဲတော်မူ၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ပဋိသန္ဓေစတုက္ကနှင့်မရဏာသန္နဝီထိစတုက္ကနှစ်ပါးသည်။မရဏာသန္နဝီထိသည်းဆောင်းဖြင့်၊ ဝိထိမဂ်ဘွဲ့သင်္ခါဟမည်၏။ ဘုဒ္ဓိစတုက္ကမှာမူကား၊ထိုစတုက္ကနှစ်ပါး၏ ဖြစ်ရာကိုပြခြင်းငှါ၊ ကမ္မဇစတုက္ကမှာမူကား-ဖြစ်ကြောင်း တရားကိုပြခြင်းငှါ၊ မိန့်တော်သည်ဟူ၍မှတ်။ ။ဤနေရာ၌၊ သိလေသနည်း၊ဆာသန္နဝီထိနည်းဆရ၊ဆောင်ပုဒ်ကိုပြဦးအံ့။

(၁) များသောဆနက်ပင်၊တပုန်ယှဉ်၊နည်းလျှင်သိလေသာ။
(၂) ကာလသုံးရပ်၊ဆစဉ်စပ်၊ဆာသန္ဓဝဏ်နည်းဆုံး။

၌ဂါထာပါဠိဖြင့်။ ပုဗ္ဗ-ပရ-ဆနုသန္ဓဝဏ္ဏ ဂိရိသော-ဘုံပိုင်း၏- ဆနက်ဆ ဒြပ်ပါယ်ကို-ဖေးသားအုံ့ဟူသောပဒိုဉာဉ်ဂါထာဟူ၍ဖွင့်ဆိုပုံ၏။စကားမျိုး စကားရိုး-စကားကိုးဟူ၍-သုံးမျိုးတို့တွင်၊ စကားမျိုးဂါထာဟူ၍-မှတ်သား ဆပ်၏။ ။၌လျှင်-ပထမဂါထာဆုံးတည်း။

---

(၃၅၃) ဘုံလေးပါးဆုံး ခွဲခြားပြခြင်း။

၌ဝိထိမတ်ပိုင်း၌၊ဘုံလေးပါး-ပဒိုသဒ္ဓလေးပါး။ကံလေးပါး- သေခြင်း ဆုံးပြားလေးပါး။ ၌သို့ဆိုးဖြင့်။ စတုက္ကဒ္ဒလေးပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏၊ ထို စတုက္ကလေးပါးတို့ဝယ်။ဘုံလေးပါးဆုံး-သဂ္ဂပတ္တိကား။

{ ဆပါယ်ဘုံ ၄-ပါး။
ကာမသုဂတိဘုံ ၇-ပါး။
ရူပါဝစရဘုံ ၁၆-ပါး။
ဆရူပါဝစရဘုံ ၄-ပါး။ } ဘုံ-၃၁။

(လက်ဝဲဆုံးကား)။

(၁) ဆပါယ်လေးဝ။ခွန်ကာမ၊ရူပဆဲ့ခြောက်သာ။
(၂) ဆရူပလေး၊ပေါင်းယူဝေး။တွက်ရေးကေ်တိ်သာ။

၌လေးပါးသောဘုံတို့တွင်။ ဆပါယ်ဘုံဟူသည်၊ ချမ်းသာခြင်းသုခ-ကု သလ္ဘကင်းသောကြောင့်၊ဆပါယ်ဘုံဟုဆိုဆပ်၏။ထိုကြောင့်ရကား။ မူလ ပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သုခသဒ်ါတာဆယာဆပေဘဏ္ဍာဆပါယော။ ။ ဟုဘွင့်ဖြ၏။ ။သုခသဒ်ါတာ၊ ချမ်းသာခြင်းဟု ဆိုဆပ်သော။ ဆယာ၊ ကောင်းမှုမှ။ ဆပေတဏ္ဍာ၊ ကင်းသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဆပါယော၊ ဆပါယ်မည်၏။ ။၌သို့ ဆဋ္ဌကထာ ဆပြတို့ကို- ကြည့်ရှု တော်မူကြ၍၊ ဦးကာ ဆရာတို့သည်လည်း။ ။ဆယာ ယောဘုယျေန ဆပေတောတိ ဆပါယော။ ။ဟုပိန့်တော်မူကြ၏။ ။ဆယာ၊ ကောင်းမှုချမ်းသာမှ။ ယောဘုယျေန၊ များသော ဆားဖြင့်။ ဆပေတော၊ ကင်းသည်တည်း။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဆပါယော၊ ဆပါယ် မည်၏။ ။၌သည်လျှင်၊ ဆပါယ် ဆရုတည်း။

(၃၁၄) ဒုဂ္ဂတိ-သုဂတိ-ဆရ-ပြခြင်း။

ဂတိဟူသည်၊ဂတိ-ဂတိ၊ နိဗ္ဗာန်ဂတိ။ ဆဏ္ဍာသယဂတိ။ ဝိဘဝဂတိ။ နိဗ္ဗာန်ဂတိ။ဟူ၍-များစွာ ဆပြား ရှိသည်တို့တွင်၊ ဤဒုဂ္ဂတိ- သုဂတိဟူသောပါဠိ၌၊ ဂတိ-ဂတိကိုဆလိုရှိဆပ်၏။ ထိုသို့ယူဆပ်ရာ၌၊ ဝစနတ္ထဆေးဖြင့်သော်ကား။ ။သုကတ-ဒုက္ကဋ-ကမ္မဝသေန ဥဇုဂတိဂတိ။ ။ပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ။ ။သုကတ-ဒုက္ကဋကမ္မဝသေန၊ ကောင်းစွာပြုသောကံ။မကောင်းသဖြင့်ပြုသောကံ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ဂ နှင့်ဗြာ၊ရောက်ဆပ်၏။ ဤတိတ္ထာ၊ထိုကြောင့်။ ဂတိ၊ဂတိမည်၏။ ။ဌင်းဂတိပုဒ်ကို ဒုသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်တွဲသည်ရှိသော်၊ ။ဒုက္ခသဂတိပဋိသရဏာနိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။ပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ။ ။ဒုက္ခသ၊ဆင်းရဲခြင်း၏။ဂတိ-ပဋိသရဏံ၊ လေးရာတည်း။ ဤတိတ္ထာ၊ထိုကြောင့်၊ဒုဂ္ဂတိ၊ဒုဂ္ဂတိမည်၏။

ထိုဒုဂ္ဂတိသည်လည်း၊ ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ။ ဂတိဒုဂ္ဂတိဟူ၍-နှစ်ပါးဆပြား ရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိသည်လည်း။ ဆဂါရိယပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ။ ဆနာဂါရိယပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ-ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြား ရှိ ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့ဘွင်။ဆဂါရိယ-အိမ်ယာဇထောင်သူလူတို့သည်။ညစ်ညူးသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊သတ္တဝါကိုသတ်ခြင်းစသော ဆကုသလ ကမ္မပထ-တရားတို့ကို- ပြုကျင့်ခြင်းအံ့။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ဆကျင့်တည်း ဟူသော-ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်သည်မည်၏။ဤသို့ပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ဤဘဝ၌စုတေ၍၊ နရဲ့,တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာဘုံသို့ရောက်ခြင်းအံ့။ ဂတိဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်သည်မည်၏၊ ။ဤသည်လျှင်၊ ဆဂါရိက-ဒုဂ္ဂတိဆရ-ပြဆိုခြင်းတည်း။

ဆနာဂါရိယဖြစ်သော-ရဟန်းတော်ဆရှင်တို့သည်လည်း၊ ဤသာသနာတော်၌၊ရဟန်းတော်ဖြစ်လျက်၊ဆေးကုခြင်း၊ဓမ္မဒင်ဟောခြင်း၊ တမန်သည့်ဆမှုပြုခြင်း၊ သစ်သီးပေးခြင်း စသော-ကုလဒူသန- ဆနေသန။ မကောင်းဟောဆကျင့်တို့ကို-ပြုကျင့်ခြင်းအံ့။ထိုရဟန်းရှင်တို့သည်၊ ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်သည်မည်၏။ဤသို့ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဤဘဝ၌စုတေ၍၊ ရဟန်းပြိတ္တာ၊ရဟန်းဘီလူး။ဆဖြစ်ထူး၍၊ပြိတ္တာဘုံသို့ရောက်ခြင်းအံ့။ ဂတိဒုဂ္ဂတိသို့ရောက်သည်မည်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆနာဂါရိယ-ဒုဂ္ဂတိဆပြာဘည်း။ ။ မှုသပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ-ဆလွတ်တည်း။

သုဂတိဟူသည်ကား။ ကောင်းသောလားရာဖြစ်သောကြောင့်၊သုဂတိမည်၏။ ။သုန္ဒရာဂတိသုဂတိ။ ။နေတ္တိဆဋ္ဌကထာ။ ။သုန္ဒရော၊ကောင်း

သော။ ဂတိ၊လားရာတည်း။သုဂတိ၊ ကောင်းသောလားရာ။ ။ထိုသုဂတိသည်လည်း။ပဋိပတ္တိသုဂတိ။ဂတိသုဂတိဟူ၍-နှစ်ပါးဆင်ခြားရှိ၏။ တို့တွင်။ ပဋိပတ္တိသုဂတိသည်လည်း၊ဆဂါရိယပဋိပတ္တိသုဂတိ၊ ဆနာဂါရိယပဋိပတ္တိသုဂတိဟူ၍နှစ်ပါးဆင်ခြားရှိ၏။ တို့တွင်။ ဆဂါရိယ- အိမ်ယာထောင်သူ-လူတို့သည်။ဆယ်ပါးသောကုသလ-ကမ္မပထတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြားအံ့။ပဋိပတ္တိသုဂတိသို့ရောက်သည်မည်၏။ ဤဘဝမှစုတေသည့် ဆခြားမဲ့ကာလဝယ်၊ လူနတ်တို့ဘုံ၌ဖြစ်ခဲ့ခြားအံ့။ဂတိသုဂတိသို့ရောက်သည်မည်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆဂါရိယ-သုဂတိ-ဆဖြတည်း၊

ဆနာဂါရိယဖြစ်သော-ရဟန်းတော်တို့သည်လည်း။ဤသာသနာတော်၌၊ရဟန်းတော်ဖြစ်လျက်၊သီလရုတင်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုယှဉ်၍၊ ဈာနင်မဂ်ဖိုလ်ကို-နေ့ညမယုတ်၊ဆေားထုတ်၍နေခြားအံ့၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ငဒိုးတို့ သုဂတိဆို-ရောက်သည်မည်၏။ ၊ဤဘဝမှစုတေ၍၊ လူဖြည်၊ နတ်ဖြည်၊ ဗြဟ္မာဖြည်တို့၌ဖြစ်ခြားအံ့၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ဂတိသုဂတိသို့-ရောက်သည်မည်၏။ ။ ဤသည်လျှင်၊သုဂတိဆရ- ဖြဆိုခြင်းတည်း။ ။မူလပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာဆထွက်တည်း။

(၃၅၁) ဆပါယ်နှင့်ဒုဂ္ဂတိဆထူးကိုပြခြင်း။

ဆပါယဂ္ဂဟဏေန တိရစ္ဆာနယောနိ ဒီပေတိ။ ဒုဂ္ဂဂ်ဟဏေန ပေတ္တိဝိသယံဒီပေတိ၊ ။နေတ္တိ ဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။ဆပါယဂ္ဂဟဏေန၊ ဆပါယသဒ္ဒါဖြင့်၊တိရစ္ဆာနယောနိ၊တိရစ္ဆာန်ဖောဘ်မျိုးဘုံကို။ဒီပေတိ၊ပြတော်မူ၏။ ဒုဂ္ဂတိဂ္ဂဟဏေန၊ ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါဖြင့်၊ ပေတ္တိဝိသယံ၊ ပြိတ္တာတို့ဖြစ်နေရာပြိတ္တာဘုံကို။ဒီပေတိ၊ပြတော်မူ၏။ ။ဤသို့ နေတ္တိဆဋ္ဌကထား၊ ဝိန်းတော်မူသည်နှင့်ညီစွာ တိရစ္ဆာန်ဘုံသည်၊ သုဂတိမှကင်းသောကြောင့်။ ဆပါယ်သာသျှင်မည်၏၊တန်းခိုးကြီးသော နဂါးမင်းကြီးတို့၏၊ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဒုဂ္ဂတိမမည်ကုန်၊ပြိတ္တာဘုံသည်၊ သုဂတိမှကင်းသောကြောင့်။ ဆပါယ်လည်းမည်၏။ ဆင်းရဲခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်၍၊ ဒုဂ္ဂတိလည်းမည်၏-ဟု၊ နေတ္တိဆဋ္ဌကထာဆပြ-သံကြရာ၏။

ဤဆရာ၌၊ စတုက္ကနည်းကိုပြုခြင်းအံ့၊ ။ဆပါယ်သာမည်၍ ဒုဂ္ဂတိမမည်သောပုဂ္ဂိုလ်၊တို့ ဆွာန်ဘုံ၌တည်သောသူကို ဖွင့်တော်။ ။ဒုဂ္ဂတိသာလျှင်မည်၍-ဆပါယ် မမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်-ဆကုသိုလ် ဒုဋ္ဌိုက်-ကျင့်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်ကို

မှတ်။ ။ဆပါယ်လည်းမည်၊ နုဂ္ဂတိလည်းမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်-နဲရဲ့ ပြိတ္တာ၊ ဆသုရကာယ်သတ္တဝါကိုမှတ်။ ။ဆပါယ်လည်း မမည်။ နုဂ္ဂတိလည်း မမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်-သုဂတိဘုံ၌တည်သော လူနတ် ဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့ မှတ်ဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်ဆပါယ-နုဂ္ဂတိဆရ၊ ဝိသေသတို့ကို။ ခွဲခြမ်း၍ပြခြင်းတည်း။

---

(၃၅၆) ဘုဝိဆရ-ဝစနတ္ထကိုပြခြင်း။

ဘဝန္တိသတ္တာဇ္ဈောတိဘုဝိ။ ။ဇ္ဈော၊ ဤဆရပ်၌။သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ ဇာတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဘုဝိ၊ဘုံမည်၏။ ။ဤဝစနတ္ထနှင့်ဆည်၊ သတ္တဝါတို့၏-ဖြစ်ချဖြစ်သောကြောင့်ဘုံမည်၏။ထိုဘုံသည်။ ဌာနဘုံဆေားဖြင့်။သုံးဆဲ့တပါးရှိ၏၊ဆဝတ္ထုဘုံဆေားဖြင့်။သုံးဆဲ့ငါးပါး ဆပြားရှိ၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ပရမတ္ထပိုနိ နွယဆဋ္ဌကထာ၌။

သောတာပန္နဿဒိဘောဒေန၊စတုဒသနွတ္ထရာ မတာ၊
ပဏ္ဍိတိ သဇနိဗ္ဗေဝံ၊သဗ္ဗထာဝိစ ဘုဝိယော၊ ။

ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။သောတာပန္နဿဒိဘောဒေန၊သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဖြစ်ချဘုံဆစရှိသောဆပြားအားဖြင့်၊ဆနွတ္ထရာ၊ဆဝတ္ထုဖြစ်သောလောကုတ္တရာ ဘုံတို့ကို။ စတုဒသ- စတုဝိဒသ၊ လေးပါးဆပြား ရှိကုန်၏ ဟူ၍။မတာ၊သိဆပ်ကုန်၏။ဇာဗွေဝံ-ဇာတိဝေဝံ၊ဤသို့၊သဗ္ဗိဆာဝိ၊ ဆလုံးစုံသောဆပြားဆေားဖြင့်လည်း။ဘုဝိယော၊ဘုံတို့သည်။ ပဏ္ဍိတိ သ၊ သုံးဆဲ့ငါးဘုံ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ ။ဆဝတ္ထုဘုံ ဆရ ဆပြေါယ် သဘာဝ တို့ကို။ ဆောက်၌ပြုံ့ပြဲ့ပြီ၊ ။ဘုဇောဝိ-ပဟူသော မောဂ္ဂလာန်သုတ်ဖြင့်။ ဘုဇောတ်နောင်။မိပစ္ဆည်းသက်လေ။ ။ဗြဟ္မာသက်သက်ဘုဝိသဒ္ဒါ၌၊မွှေသံယုတ်ကို-ဆလိုမဂ္ဂ်ဆပ်။ဘုမွှစိုးနတ်ဟောဖြစ်လျှင်၊ ဘုမာဟူ၍-ဥဒီဓေယ။ မမှာဝိသံယောဂဖြစ်၏။ ဘုမွှာဟူ၍လည်း-ဥဇုသဃ-သသံယောဂလည်းဖြစ်သင့်၏-ဟူလို၊ ။သဒ္ဒါကိုဋ္ဌနှတည်း။

ဤဘုဝိသဒ္ဒါနှင့်၊ဂြေးပုဒ်နှင့်တွဲသည်ရှိသော်၊ ဆပါယောဝေဘုဝိ-ဆပါယဘုဝိ၊ ။ဟုဆဝဝါရကထာသမာသ်ပြု၊ ။ဆပါယောဝေ၊ ဆပါယ်သည်ပင်လျှင်၊ဘုဝိ၊ဘုံတည်း။ ဆပါယဘုဝိ၊ ဆပါယ်သည်ပင်လျှင်ဘုံ။ ။ကာမသုဂတိယေဝ ဘုဝိကာမသုဂတိဘုဝိ။ ။ကာမသုဂတိယေဝ၊ ကာမသုဂတိသည်ပင်လျှင်၊ဘုဝိ၊ဘုံတည်း။ကာမသုဂတိဘုဝိ၊ ကာမသုဂတိသည်ပင်

လျှင်ဘုံ။ ။ရူပါဝစရံ ဇေဝဘူမိရူပါဝစရဘူမိ၊ ။ရူပါဝစရံဇေဝ ရူပါဝစရ သညှ်ပင်လျှင်၊ ဘူမိ၊ ဘုံတည်း။ ရူပါဝစရဘူမိ၊ ရူပါဘဝရေ သညှ်ပင်လျှင် ဘုံ၊ ။အရူပါဝစရံဇေဝဘူမိ အရူပါဝဘရေဘူမိ၊ ။အရူပါဝဘရံဇေဝ၊ အရူပါဝစရသညှ်ပင်လျှင်။ဘူမိ၊ဘုံတည်း။ အရူပါဝစရဘူမိ။ အရူပါဝစရသညှ် ပင်လျှင်ဘုံ၊

ဤနေရာ၌ကာမသုဂတိ ဟူ၍သာလျှင်ဆိုဖို့၏။ရူပါဝဘရေသုဂတိ၊ အရူပါဝစရသုဂတိဟူ၍ကား မဆိုကုန်။ဤသို့ရှင်အနုရုဒ္ဓါမဆင်ခြင်း၊ အထူးဝိသေသအဆိပ်ပါယ်ကို၊ သင်္ကြိုဟ်အဘွင့်၊ ဒီကာဟောင်းဒီကာသစ်တို့၌လည်း မပါမရှိ။သင်္ကြိုဟ်ဂဏ္ဌိဟောင်း-ဂဏ္ဌိသစ်တို့၌လည်းမပြကြကုန်ဘိ၊ နောက်ဖြစ်သင်္ကြိုဟ်သစ္စာပြုဆရာတို့လည်း။မ ဓေးသားကြကုန်၊ထိုဆရာကိုသည်၊ ဤနေရာ၌ သတိယွင်းသော့၊ မေ့လျော့သဖြင့်၊အဓိပ္ပါယ်ကို မသိကြခြင်းသာတည်း။ ။ငါ့ရှင်သခွမ္မဖောတိပါလ-ဓေးပြလိုက်အုံ၊ ။ဒုဂ္ဂတိ၊သုဂတိ-နှစ်ခွာနှိုင်ခြင်းသည်။ကာမဘုံ၌သာလျှင်၊ ရွေးချယ်စီရင်စ၊လျှဉ်းပါးရန်ဖြစ်ပေဖို့။အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ယုတ်ညံ့သောဘုံဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ရူပအရူပဘုံမှာမူကား၊ စျာန်ရကုန်ငြား၊ အရှင်မျှားဖို့၊နေရာဌာနဘုံဖြစ်ရကား၊ မြတ်သောဘုံဖြစ်သောကြောင့်၊ သုဂတိ- ဒုဂ္ဂတိဟူ၍၊ ရွေးချယ်ရန်မရှိကုန်၊ အကံယ်၍၊ ရူပသုဂတိဟူ၍၊ သုဂတိသဒ္ဒါမ၍ဆိုငြားအုံး။ ရူပဒုဂ္ဂတိဟူ၍- တွဲရှက်အပ်သော- အနိဿိတဒေါသ-အပြစ်ရောက်ရာဖို့။ထိုကြောင့်၊ ရှင်အနုရုဒ္ဓါထေရ်အရှင်သည်၊ ရူပ,အရူပတို့၌၊ သုဂတိသဒ္ဒါကို ထည့်သွင်း၍ဆိုတော်မမူ။ ။ရူပ,အရူပတို့၌ကား၊ သုဒု-သဒ္ဒါ၊မထည့်ပါဘဲ၊ ရူပဂတိ-အရူပဂတိ-ဟူ၍သာသျှင် ဆိုအပ်ဖို့ဟု-ဘပ်အပ်သေချာ၊ မှတ်ကုန်ရာဖို့။ထိုကြောင့်၊ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိဘော်၌၊

ဥက္ကိဋ္ဌာ ပုညတေဇေန၊ကာမ-ရူပ-ဂတိ ဂတာ။
ဘဝဂ္ဂအဂ္ဂိသမ္ပတ္တာ၊ပုန အာယန္တိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။

ဟူ၍- ဟောတော်မူခဲ့ပြီ၊ ။ပုညေတေဇေန၊ ကောင်းမှုရှိန်စေဝဲ၊ အာနုဘော်သည်၊ဥက္ကိဋ္ဌာ ချီးကျော်မြောက်တင်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ကာမရူပဂတိ၊ ကာမသုဂတိ၊ရူပဂတိသို့။ဂတာ၊ လားရကုန်သော။ဘဝဂ္ဂအဂ္ဂိ၊ဘုံတကာတို့ရှိဖို့ထိပ်ချာ၊ နေဝသညာနာသညာသို့သော်လည်း။ သမ္ပတ္တာ၊တခါတခေါက်၊ ရောက်ရကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါ တို့သည်၊ ပုန၊ တဘန်တို့ခေါက်၊ ဒုဂ္ဂတိ၊ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိသို့၊ဆောယန္တိ၊ လာခဲ့ရဖြန်ကုန်ဖို့။ ။ဤသို့

ဖြစ်ရကား၊ဓမ္မဟဒယပါဠိတော်များနှင့်အညီ၊ စတုဘ္ဘသရုပ်ကိုထုတ်နုတ်၍ ခွဲယူဆပါ၏။ ။ကာမသာလျှင် မည်၍၊ သုဂတိ မမည်သောဘုံ၊ ဆပါယ်လေးဘုံကိုကောက်ယူဆပ်၏။ သုဂတိသာလျှင်မည်၍၊ ကာမ မမည်သောဘုံ၊မရှိကုန်။ ကာမလည်းမည်၊ သုဂတိလည်းမည်သောဘုံ၊ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံကိုကောက်ယူဆပ်၏။ကာမလည်းမမည်၊ သုဂတိလည်းမမည်သောဘုံ။ ရူပဘုံ-ဆရူပဘုံ-၂၀-ကိုကောက်ယူဆပ်၏။ ဤဆိုလျှင်၊ဘုံသုံးဆဲ့ဝဋ်၊ ကေန်ပင်ဖြစ်၏။ ။ဆယမေတ္တ ဝိနိဆ္ဆယသာရော သောတာရေတိ သုဠုံ ဝေဒိတဗ္ဗော။

---

(၃၅၇) နိရယ်ဘုံ၏-ဝစနဖြ-သရုပဖြကိုပြခြင်း။

တာသုနိရယော,တိရစ္ဆာနယောနိ,ပေတ္တိဝိသယော,ဆသုရကာယော စေတိဆပါယဘုဝိ စတုဒ္ဒိခာဟောတိ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠ်။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဠ်၊ ဝိန်းတော် မူဆပ်သည်နှင့် ဆည်။ ဆပါယ် လေးဘုံတို့တွင်။ နိရယ်ဟူသည်၊ ကောင်းမှု ချမ်းသာ၊ သင်္ကသာယ၏ မရှိသောကြောင့်။ နိရယမည်၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ ဆင်္ကိတ္တရဆဋ္ဌကထာဠ်။ ။နိရသာဒဇ္ဈေန နိရယော။ ။ဟုဝိန်းတော်မူ၏။ ။နိရသာဒဇ္ဈေန၊ကောင်းမှုချမ်းသာ။ သင်္ကသာယမရှိသော ဆနက်ကြောင့်။ နိရယော၊နိရယ်မည်၏။ ။ထိုမှတပါး၊ ဋီကာဆရာများလည်း။ဂုင်းဆဋ္ဌကထာကိုကြည့်ရှု၍။ ။ဆယတောနိဂ္ဂတော်တိနိရယော။ ။ဟုဆဗျာယိဘောသမာသ်ပြုတော်မူကြ၏။ ။ဆယတော၊ ချမ်းသာသုခမှ။ နိဂ္ဂတော၊ ထွက်သည်ကင်းသည်တည်း။နိရယော၊ ချမ်းသာမှ-ထွက်သည်ကင်းသည်။ ။နိရဲဘုံရစေ။ ။ {နိရယသဒ္ဒါကိုထောက်ထား၍-နိရယ်ဟု မြန်မာဘာသာပြန်ခြင်းသည်၊ ဓဝါဟာရ ဆရင်းမူလသာတည်း။ ဂုင်းနိရယ်ကိုပင် နောက်ပစ်-ယသတ်ကို-ဆတ္ထဘူဒ္ဓတ်ကြ၍။ နိရဲဟုရေးကြ၏။ ဂုင်းနိရဲကိုပင်၊ ဗွဆက္ခရာကို ချေဖျောက်၍၊ နရဲဟူ၍ ရေးကြခေါ် ဝေါ် ကြပြန်၏၊ ဂုင်းကိုပင်-နဆက္ခရာကို ဖျောက်၍၊ငဆက္ခရာနှင့်တွဲ၍၊ငရဲဟုရေးကြပြန်၏။ ဝေါဟာရဘေးကင်းပြန်ကြပုံတည်း။ထိုကြောင့်ရကား၊ဆက္ခရဝိသေးဓနဆရောတို့သည်။ နိရယ်ဟူ၍ဂုင်း။နိရဲဟူ၍ဂုင်း။ရေးသားပြုပြင်ဆပ်၏။ ။ဤလျှင်ဧကာရဆုပ်}။

ထိုနိရယ်ဘုံသည်ကား။လောကန္တရိကနိရဲ။လောကိကနိရဲဟူ၍၊တည်ရာဌာနဆောင်ဖြင့်။နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။သုံးခုသောလှည်းဘီး

ငက်တို့၏ ဆကြားနှင့်-တူကုန်သော- သုံးရသောစကြဝဠာတိုက်တို့အ၏ ဆကြား၊ဆပြန့်ယူဇနာရှစ်ဆောင်ကျယ်သောဆရပ်ခွါး၊ကြာဝဠာတံတိုင်းကို-လက်ခြေတို့ဖြင့်ကပ်လျက်။ လင်းနို့တွယ်သကဲ့သို့။သုံးဂါဝုတ်ရှိသော ဆတွာဘောကြီးဖြင့် တည်လျက်၊ သြကာသလောကအ၏- ဆပဆကြားဘွင် ခံရသောနိရယ်သည်၊ဒေသာကန္တာရိကနိရယ်မည်၏၊ ။သဓွေဆဠ္ဍကထာ၊ ခန္ဓပိဘင်းဆဘွင့်တို့၌ဖြင်း။သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ဖြင်းလာရှိပေအ၏။

လောကိုက နိရယ်သည်ကား။ ပဘောဒဆားဖြင့်။ သဋ္ဌိဝ၊ ကာဠသုတ်၊ သဃ်ာတ၊ရောရုဝ၊မဟာရောရုဝ၊ တာပန၊ မဟာဘာပန၊ ဆငိစိ-ဟူ၍၊ရှစ်လုံးဆဘိုင်းဆရှည် ဆရေဆတွက် ရှိကုန်၏၊ ထိုရှစ်လုံးတို့တွင်၊ သဋ္ဌိဝ-နိရယ်ဟူသည်။ ။သံပုနပ္ပုနံဇိဝန္ဒိ့ကြောတိသဋ္ဌိဒဝါ။ ။ဣတ္ထေ၊ ဤနိရယ်၌။ သံပုနပ္ပုန်း၊ဆဘန်တလဲလဲ။ဇိဝန္ဒို့၊ဆသက်ရှင်တတ်ကုန်၏၊ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုသို့ဆဘန်တလဲလဲ-ဆသက်ရှင်ရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။သောနိရယော၊ ထိုနိရယ်သည်။ သဋ္ဌိဒဝါ၊ သဋ္ဌိဝမည်အ၏။ ။သဋ္ဌိဝနိရယ်ဟူ၍ သာလျှင်ရေးသားဆပ်၏။ဇာသရနှင့်သိုက်ရိုးဟု-ဆဠ္ဍကထာ-ဋီကာတို့၌မရှိ။

ကာဠသုတ်ဟူသည်။ ။ကာဠသုတ်ကြောတွာတန္တိ့ကြောတိကာဠသုတ်၊ ။ဣတ္ထေ၊ဤနိရယ်၌။ ကာဠသုတ်၊ မည်းသော တမျဉ်းကြိုးကို။ ပါတေတွာ၊ချ၍၊ တန္တိ့၊ ရှစ်မြောင့်-တဆဲ့ခြောက်မြောင့်ပြုလျက် ရွှေတတ်ကုန်၏၊ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုသို့ရွှေရာဖြစ်သောသတ္တိကြောင့်။သောနိရယော၊ထိုနိရယ်သည်၊ကာဠသုတ်၊ကာဠသုတ်မည်အ၏၊

သဃ်ာတဟူသည်။ ။ဆယပဇ္ဇတာသံပုနပ္ပုနံ ဟနန္တိ့ကြောတိသံဃာတော၊ ။ဣတ္ထေ၊ဤနရဲ၌။ဆယပဇ္ဇတာ၊ဆလျှံပြောင်ပြောင်တောက်သောသံတောင်တို့သည်သံပုနပ္ပုနံ၊ ဆဘန်တလဲလဲ။ဟနန္တိ့၊ ကြိတ်တတ်ကုန်အ၏။ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုသို့၊ကြိတ်ရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ သောနိရယော၊ ထိုနိရယ်သည်။သံဃာတော၊သံဃာတမည်အ၏။

ရောရုဝဟူသည်။ ။ရဝန္တိ့ကြောတိရောရုဝေါ။ ။ဣတ္ထေ၊ဤနိရယ်၌။ခဝန္တိ့၊ပြင်းစွာသောဆသံဖြင့်။ ဟစ်ဆော်တတ်ကုန်အ၏။ဇာတိဘသ္မာ၊ ထိုသို့ပြင်းစွာသော ဆသံဖြင့်ဟစ်ဆော်ရာဖြစ်သောသတ္တိကြောင့်။ သောနိရယော၊ထိုနိရယ်သည်။ရောရုဝေါ၊ရောရုဝမည်အ၏၊

မဟာရောရုဝဟူသည်။ ။မဟန္တော ရောရုဝေါ၊မဟာရောရုဝေါ။ ။မဟန္တော၊များစွာသော။ရောရုဝေါ၊ဟစ်ဆော်သော ဆသံရှိရာတည်း၊မဟာရောရုဝေါ၊များစွာသော ဟစ်ဆော်ရာ ဆသံတို့ရှိသောနိရယ်။ ။ထိုရော

ရုဝမည်သော နိရယ်သည်၊ ရုမဇောရုဝနိရယ်၊ ဇာလဇောရုဝ နိရယ်ဟူ၍-
နှစ်ပါးဆင်ပြားရှိ၏။တို့တွင်။ ရုမ ဇောရုဝ နိရယ်ဟူသည်။ တကာမ္ဘာပတ်ထိုး
တည်သောဆရိုးတို့သည်၊နိရယ်ခံရသော သတ္တဝါတို့၏ဒွါရကိုးပါးမှဝင်၍-
လောင်သောကြောင့်၊ လွန်စွာကျင်နာသည်နှင့်၊ ပြင်းစွာသောဆာသံဖြင့်ဟစ်
ဆော်လျက် ခံရသော၊ ဤစုဒ္ဓ ဇောရုဝ-မဟာဇောရုဝ-နိရယ်ကို ပင်လျင်-
မှတ်ယူဆပ်၏၊ ဇာလဇောရုဝ နိရယ်ဟူသည်၊ ဆဝိဝိနိရယ်ကြီးကိုပင်မှတ်
ဆပ်၏၊ ဆဘယ်ကြောင့်ဟူမူ။ ထိုဆဝိဝိနိရယ်၌။ ခံရသောသတ္တဝါတို့သည်၊
ဆလျှံဆလျှံ တောက်ပသောဒီးဒ်။ ဆာနှာဘန်-ငိုကြွေး ဟစ်ဆော် ရသော
ကြောင့်တည်း။ ။ထိုကြောင့်ရကား၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တ အဋ္ဌကထာ
ဒ်။ ။ဇောရုဝန်္တိ ဒွေ ဇောရုဝါ ရုမဇောရုဝေါ-ဇာလဇောရုဝေါစ။ ရုမဇော
ရုဝေါ ဝိသုံ ဟောတိ၊ ဇာလဇောရုဝေါတိပန ဆဝိဝိ မဟာနိရယ ဿေတံ
နာမံ၊ ။ဟာဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဇောရုဝန်္တိ၊ဇောရုဝနိရယ်ဟူသည်။ ရုမ
ဇောရုဝေါ၊ ရုမဇောရုဝနိရယ်ဌင်း။ ဇာလဇောရုဝေါ၊ ဇာလဇောရုဝနိရယ်
ဌင်း။ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဇောရုဝါ၊ဇောရုဝနိရယ်တို့တည်း။ ရုမဇောရုဝေါ၊
ဆရိုးထဿောရုမဇောရုဝနိရယ်ဟူသည်။ ဝိသုံ၊တသီးတခြား။ ဟောတိ၊ဖြစ်
၏။ ဇာသဇောရုဝေါတိပန၊ ဆလျှံတောက်သော ဇာလဇောရုဝ နိရယ်ဟူ
သည်ကား။ဆဝိဝိမဟာနိရယသည်၊ ဆဝိဝိနိရယ်ကြီး၏။ ဿံနာမံ၊၌ဇာလ
ဇောရုဝဆမည်တည်း။

တာပနဟူသည်။ ။နိစ္စလေသတ္တေတာပေတိတိတာပနော။ ။ယော
နိရယေသော၊ဆကြင်နိရယ်သည်။နိစ္စသော၊တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိကုန်သော။ သတ္တေ၊
သတ္တဝါတို့ကို။တာပေတိ၊ပူပန်စေတတ်၏။ဣတိတသ္မာ၊ထိုသို့ပူပန်စေတတ်
သောသတ္တိကြောင့်။ သောနိရယေသော၊ ထိုနိရယ်သည်။ တာပနော၊ တာပန
မည်၏။

မဟာတာပနဟူသည်။ ။မဟန္တောတာပနော မဟာတာပနော။ ။
မဟန္တော၊ကြီးသော။ တာပနော၊ပူပန်ခြင်းတည်း။ မဟာတာပနော၊ ကြီး
သောပူပန်ခြင်း။

ဆဝိဝိဟူသည်။ ။နတ္ထိဝိဝိဆန္တရံးထွာတိဆဝိဝိ။ ။ထွေ၊ဤနိရယ်၌။
ဝိဝိဆန္တရံ။ ဆကြားဆပေါက်သည်။ နတ္ထိ၊မရှိ။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ဆကြား
ဆပေါက်မရှိရာဖြစ်သောသတ္တိကြောင့်။သောနိရယေသော၊ထိုနိရယ်သည်။ဆဝိ
ဝိ၊ဆဝိဝိမည်၏။

ထိုဆဝိစိန်ရယ်သည့်လည်း၊ပဟာသန်ရယ်၊ ဆပရာဇိဘန်ရယ်၊ မဟာ ပဒုမန်ရယ်စသောဆားဖြင့်၊ ဆယ်ပါးသဲ့နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထို့တွင်၊ ပဟာသန်ရယ်ဟူသည်၊ဆသီးဆခြားမရှိ၊စင်စစ်မူကား၊ ဆဝိစိန်ရယ်၏သားလျှင်၊ တခုသောဆရပ်ဆဘို့၌၊ က,ကုန်သီ,ကုန်သကဲ့သို့၊ ကချေသည် ဆသွင်ကို ယူ၍သာလျှင် ကျက်ရကုန်၏၊ ထိုကျက်ရာ ဆရပ်ကိုသာလျှင်၊ ပဟာသန်ရယ်ဟု-ပေါ်တော်မူ၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ သဗ္ဗညုတဉာန သံယုတ္တာဆဌ ကထာ၌၊ ။ပဟာသေနာမနိရယောတိဝိသုံပဟာသနာမကောနိရယော နာမနုတ္တိ၊ဆဝိစိသေဝပနုကောဘို့ကောဌာသေနစ္စန္တာဝိယဂါယန္တာဝိယစ နုဒုဝေသံဂဟေတွာဝ ပစ္စန္ဒိ၊ တံသန္ဒါယေတံဝုတ္တံ့။ ။ဟာဘွင့်ဖြတော်မူ ၏။ ။ပဟာသေနာမနိရယောတိ၊ပဟာသန်ရယ်ဟူသည်ကား။ဝိသုံ၊ဆ သီးဆခြား။ ပဟာသနာမကော၊ ပဟာသ ဆမည်ရှိသော။ နိရယောနာမ၊ နိရယ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊မရှိ။ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ ဆဝိစိသေဝ၊ ဆဝိစိန ရယ်ဖြစ်သာလျှင်။ ဂကောဘို့ကောဌာသေ၊ တခုသောဆရပ်ဆဘို့၌။ နစ္စန္တာဝိ ယ၊ကကုန်သကဲ့သို့ဝင်း။ ဂါယန္တာဝိယ၊ သီးကုန်သကဲ့သို့ဝင်း။ နုဒုဝေသံ၊က ချေသည်ဖြစ် ဆသွင်ကို၊ ဂဟေတွာဝ၊ ယူကုန်၍သာလျှင်။ ပစ္စန္ဒိ၊ ကျက်ရ ကုန်၏။တံ၊ထိုဆရပ်ကို။ သန္ဒါယ၊ရည်၍၊ဝေတံ၊ ဤပဟာသန်ရယ်မည်သော စကားတော်ကို။ဝုတ္တံ့၊ဟောတော်မူဆပ်၏။ ။ကချေသည်တို့၏ခံရာနိရယ် ဟူလို။

လောကဒ္ဓ-ကချေသည်တို့သည်၊ ပရိသတ်ဆလယ်သို့ဝင်၍၊ ထိုသတ္တ ဝါတို့ဆား၊ လွန်စွာ တပ်နှစ်သက်ငေခြင်း၊ ဆမျက် ထွက်စေခြင်း။ မိုက်မဲ တွေဝေစေခြင်းငှါ၊ တပ်နှစ်သက် ငေသောဆာရုံ။ စသည်တို့ကို ဆနီးသို့ ဆောင်၏။ထိုကချေသည်သည်။ မိမိလည်းမေ့လျော့လျက်၊ သူတပါး၌ကို လည်း၊လွန်စွာမေ့လျော့စေသောကြောင့်၊သေသည်မှနောက်၌၊ ပဟာသဆ မည်ရှိသောနိရယ်၌ဖြစ်ရ၏ဟု-သံယုတ်ပါဠိတော်ဝယ်။ တာလပုဋ္ဌကိမကို-ကချေသည်ကြီးဆားဟောကြားတော်မူ၏။ ။ဆပရာဇိတနိရယ်ဟူသည်၊ ဆဝိစိဖြစ်သာလျှင်၊ တခုသော ဆဘို့ဆရုံ၌၊ လက်နက်-ငါးပါးကိုဆွဲလျက်၊ ဆင်ဖြင်းတို့ကိုစီးလျက်။ စစ်မြေ၏ဆပြင်၌၊ စစ်ထိုးဘိသကဲ့သို့၊ နိရယဒုက္ခ ကို-ခံစား၍ ကျက်ရသော နိရယ်ကို မှတ်ယူဆပ်၏-ဟု၊ သဗ္ဗညုတဉာနသံ ယုတ်၌ဘွင့်ပြ၏။ ။စစ်ဘိုက်သောသူတို့၏-ခံစားသော နိရယ်ဟူလို။ ။ ထိုကြောင့်ရကား၊မန်လည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်လည်း၊ မဃဒေဝ လက်ာသစ်၌။ထိုဝိစိတိုက်။ တစိတ်၌လည်း။ ဆင်လိုက်ဖြင်းလိုက်၊ ရထား

လိုက်သဖြင့်။စစ်ဘိုက်လိုလား။ထိုယောက်ျားတို့၊ခံငြားတည်ရာ။ထိုးခုတ်ခါ လျှင်။ဆပရာဇိ။ မည်ရှိနာမ၊ တဒ္ဓာနုတည့်။ ဟုကဗျာလင်္ကာကို၊ ဘွင့်ဆိုရေး သားတော်မူခဲ့၏။ ။မဟာပဒုမနိရယ်ဟူသည်။ မဟာဆဝိစိနိရယ်ကြီး၏၊ တရုသောဆရပ်ဆဘို့၌။ မဟာပဒုမ-သဒ္ဒါဖြင့် ကျက်ရာဆရပ်ကို မှတ်ယူ ဆပ်၏ဟု-ဆကိုတွရဆဋ္ဌကသာဒ္ဓိမိန့်တော်မူ၏။ ။ဘုရားလက်ထက်တော် ဆခါ ကာလဝယ်၊ ဆဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးကို- ဆန္ဒိမ ဝတ္ထု၊ဖြင့်။ စွပ်စွဲခဲ့ ရေးသော- ကောကာလိက ရဟန်းသည်၊ ထိုဆရိယူ ပဝါဒကံ၊ စီမံပစ်ချ သဖြင့်၊ ဤမဟာပဒုမနိရယ်၌ပင်၊ ကျက်ခံရ၏ဟုတပ်ဆပ်သေချာ။မှတ်ကုန် ရာ၏။

ဆရိယူပဝါဒကံကြောင့် ကျက်ရသော နိရယ်တို့သည်။ ဤမဟာပဒုမ နိရယ်တရုသာလျှင်မဟုတ်သေး။ ဒိဒ္ဓိတို့၏သဒ္ဒါဒ ဆရေဆတွက်ဖြင့်ကျက် ရသော-ဆမ္မုဒနိရယ်၊ နိရပ္ပဒ၊ ဆဗဗ၊ ဆဟဟ၊ ဆဥဥ၊ ကုမုဒ၊သောဂန္ဓိ ကာဠပွလ၊ပုဏ္ဍရိက'မဟာပဒုမဟူ၍၊ ဆယ်ပါးဆပြောဂို၏။ ထိုဆယ်ပါးတို့ တွင်၊မဂဓရောဇိတိုင်းသားတို့၏ဒလေးကွယ်းစားကို။ ကောသလတိုင်းသားတို့ က-တကွယ်းစားဟုခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ မြန်မာတို့၏ဝေါဟာရဆေားဖြင့်၊ တစ လယ်မည်၏။ ထိုတစလယ်ကို- နှာ်းစေ့ဆရ-ဂုစ်သိန်းဂို၏။ လေးလယ်တ ဂြိသည်၊လေးဂြိသည်တစိတ်၊လေးစိတ်တတင်း၊ လေးတင်းတခါရိုး၊ခါးဒိန်နှစ်ဆယ်-တလှည်းမည်၏။ထိုတလှည်းကိုနှာ်းတတင်းဂုစ်ဆယ်၊ ဆစေ့ရေကုဋေလေး ရာ့ကိုးကုဋေခြောက်သိန်းဂို၏။ထိုနှာ်းဂုဆနှစ်ဘရာလျှင်တစေ့၊ဆနှစ်တရာ လျှင်တစေ့-ကောက်၍ ကောက်၍ပစ်သည်ဂိုသော်။ ထိုနှာ်းသာကုန်ရာ၏။ ဆမ္မုဒနိရယ်၏ဆသက်ဆဂိုင်းဆခြားသည့် မကုန်နိုင်ရာ။ ထိုဆမ္မုဒနိရယ် ၏။ဆဆနှစ်ဆယ်သည်၊ နိရမ္မုဒနိရယ်၏ဆသက်မည်၏။ ထိုဆတူ၊နိရမ္မုဒ နိရယ်၏ ဆသက်-နှစ်ဆယ်သည်။ ဆဗဗ၊ ဥဒ်းဆဗဗ၏ ဆသက်နှစ်ဆယ် သည်-ဆဟဟ။ ဥဒ်းဆဟဟ၏ဆသက်-ဆဆနှစ်ဆယ်သည်-ဆဥဥ။ ဥဒ်း ဆဥဥ၏ ဆဆနှစ်ဆယ်သည်- ကုမုဒ။ ထိုကုမုဒ၏ ဆဆ နှစ်ဆယ်သည် သောဂန္ဓိက၊ဥဒ်းဂို၏ဆဆနှစ်ဆယ်သည်ဥပွလ။ ဥဒ်းဥပွလ၏ဆဆနှစ်ဆယ် သည်-ပုဏ္ဍရိက။ဥဒ်းပုဏ္ဍရိကနိရယ်သက်ဂို၏ဆဆနှစ်ဆယ်သည်၊ မဟာပ ဒုမနိရယ်၏ဆသက်ဆဂိုင်း ဆခြားမည်၏-ဟု၊ ဆကိုဘုရ်ပ်ဒိုတော်-ဆဋ္ဌက ထာတို့ဒွိဒ်နှဘော်မူ၏။ထို'မှတပါး၊မဃဒေဝလင်္ကာများဒွိလည်း။ ။ဆချို့က မူ၊ဆရိယူပဝါ၊ဆရိယာဆော။ ပြစ်မှားပြုကြ၊ပြစ်ဒေါသကြောင့်။ ဆမ္မုဒ၊နိရ မ္မုဒ၊ဆဟဟနှင့်၊ ဗဗ,ဥဥ၊ ထိုမှတံ့ပြု၊ သောဂန္ဓိ-ဥပွလ။ ကုမုဒက၊နာမတ္ထ

သုန်။ပုထ္ဆာရိကာ၊ပဒုမဟာ၊ဇရေဆတွက်ဘွယ်၊ ဆင့်ဆင့်ကယ်၍၊ နှစ်ဆယ်နှစ်ဆယ်၊ရှည်ကြွယ်နှစ်ဖေါင်း၊ခံရရှောင်း၏။ဒုင်းဒဿ၊နိရယကား၊သိဘနရက်၊ တုန်ချက်ချက်ဖြင့်၊မကျက်မီးလို။ဒေးစွဆိုရှင့်။ ။ဟုစပ်ဆိုဘော်မူခဲ့၏။

---

(၃၂၈) နိရယ်ကြီးရှစ်ထပ်၌-ခံစားဟန်ကိုပြခြင်း။

လူတို့၏ရွာဝယ်- ဘုန်းပညာလက္ခဏာကြီးမား၊ ဆာဏာဗလမျှားကုန်သောမင်းမှူးမတ်တို့သည်။ဘုန်းပညာမရှိသောသူတို့ကို၊ ဆန့်ဆထက်-နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုပြုကြကုန်၏။ ထို့ဖတပါး၊ တရားမတည့်၊ လောကကိုမှီ၍၊တိုင်းပြည်လုယက်၊ရွာဗျက်ယောကျ်ား၊သိုးသားဒါးဖြတ်တို့သည်၊ သူတပါး ဆားသတ်ငြတ်လျက်၊ဥစ္စာကိုလုယက်ကြကုန်၏၊ထိုသူတို့သည်၊ ၎င်းဆကသိုလ်ကံ၏ဆတွက်ကြောင့်။ သို့ဝမည်သောနိရယ်ကြီး၌၊ ဆကသိုလ်၏ဆကျိုးကိုခံစားရ၏။ခံစားကြဟန်ကား။ ။နိရယ်ထိန်းတို့သည်။ ဆလျှံပြောင်ပြောင်တောက်သော-ဆထူးထူးသော လက်နှက်တို့ကို ကိုင်စွဲလျက်၊ ဆပိုင်းဆပိုင်း-ဆမျှင်မျှင်-ခုတ်ဖြတ်ခြင်း ဆမှုပြုကြကုန်၏။ ထိုသို့ဆာဒန်ဘန်ပြုကြပြားသော်လည်း။နိရယ်ခံရသူသတ္တဝါတို့သည်၊ဆာန်တလဲလဲ၊ဆင်းရဲခံဘို့ရာ၊ ဆသက် ရှင်ပြန်ရသောကြောင့်။ သို့ဝ-နိရယ်ဟု ခေါ်ကြကုန်သတည်း၊ပြဲခဲပြီးသော-ဝိဂြိဟ်ကိုပြန်၍ကြည့်ရှုလေ။ ။ဤသျှင်သို့ဝ၌ ခံစားဟန်တည်း။

လူတို့၏ ရွာဝယ်၊ ခိုးသတ်ထောင်မှူး၊ လူညစ်ညူးတို့သည်၊ လက်လံတကြား၊ငါယောကျ်ားဟု၊ စော်ကားလွှမ်းမိုး၊ ရိုးဆစ်ကျိုးမျှ၊ လွန်ကြိုးကြော့ကွင်း။ချည့်နှောင်ခြင်းဖြင့်၊အပြင်းဆပြ၊ဒုက္ခနှိပ်စက်၊ နှိုင်ထက်ကလူ၊ ပြုသူတို့သည်၎င်း။ ထို့ဖတပါး၊ တရားမဘည့်၊ ရှင်ဒုဿိန္နှင့်။ ဆလင်္ဂိ ရဟန်းတို့သည်။လူတို့လှူဒါန်း၊ ကြိုးခါးဗန်းနှင့်၊ သက်နိုးဝတ်ဆောင်၊ ပလွှားထောင်ကြကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ၎င်းဆကုသိုလ်ကံ၏ဆတွက်ကြောင့်။ ကာဠသုတ်မည်သောနိရယ်ကြီး၌၊ ဆကုသိုဉ်၏ ဆကျိုးကို ခံစားရ၏။ ခံစားကြဟန်ကား။ ။ဆလျှံပြောင်ပြောင်၊တောက်လောင်သောသံမြေ၌။ပြေးကုန်သောနိရယ်သတ္တဝါတို့ကို၊ နိရယ်ထိန်းတို့သည်၊ ကြော်ငြာဟစ်ကြွေး။ ဆဲရေးလိုက်လံ၊ရိုက်ပုတ်ကုန်လျက်၊လည်းရာအရပ်၌၊မည်းသောတမျှည်းကြိုးဖြင့်-ချု၍၊လူတို့ပြည်တွင်။ အိမ်မိုးတဘက်ပဲ့ ပမာဏရှိသော ဆလျှံပြောင်ပြောင်တောက်သောထားဖြင့်၊လေးမြှောင့်၊ရှစ်မြှောင့်၊ထဆဲ့ခြောက်မြှောင့်

၃၅၈–နိရယ်ကြီးရှစ်ထပ်ခွဲခံစားဟန်ကိုပြခြင်း။

ရွှေလျက်၊ နှိပ်စက်သည်ကိုခံရရှာ၏။ ထိုကြောင့်၊ ကင်းသုတ်နိရယ်ဟုခေါ်ဝေါ်သမုတ်ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်၊ကာဠသုတ်ခွဲခံစားဟန်တည်း။

လူတို့၏ရွာဝယ်၊ဆင်ဆရာတို့နှင့်၊ဆာသဒမက၊ မြင်းဆုံးမကြ၊ မြင်းကာယောကျ်ား၊ ရထားမောင်းနှင်၊ ဝန်တင်နှိပ်စက်၊ ရိုက်နှက်ခြေဆောင့်။ ဖောင့်ဖက်ချည်း၊ လွန်နာကြည်းဆောင်၊ ပြိတ်တက်ကြမ်းကြုတ်၊ သမုတ်မြင်းထိန်း၊ ဆင်ထိန်း ရထားထိန်းဟူ၊ထိုထိုလူတို့သည်။ဆကုသလ၊ကမ္မဆဟုန်၊ ပစ်ချသည့်ဂုဏ်ကြောင့်၊ ဆပါယ်နိရယ၊ ရောက်ကြသောဆခါ၊ သစ်ပင်တာမည်သောနိရယ်၌၊ဒုက္ခတို့ကိုခံစားကြကုန်၏။ ။ခံစားကြရဟန်ကား။ ။ အလျှံပြောင်ပြောင်တောက်သောသံမြေ၌။ခါးတိုင်အောင်မြှုပ်ပြီးလျှင်၊အလျှံပြောင်ပြောင်တောက်သော-သံတောင်ကြီးလေးလုံးဖြင့်၊ နိရယ်သူသတ္တဝါတို့ကို ကြိတ်သတ်ကုန်၏။ ထိုသို့ကြိတ်သတ်သည်ကို- ခံရသောကြောင့်၊ သစ်ပင်တ-နိရယ်ဟုခေါ်ဝေါ်သမုတ်ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်သစ်ပင်တ၌။ခံစားရဟန်ဆည်း။

လူတို့၏ရွာဝယ်၊တောမီးတိုက်သူ-အင်းလုပ်သူတို့သည်၎င်း၊ကျက်ဌက်လောင်ခါ-သတ်သောသူများစွာတို့သည်၎င်း။၎င်းဆကုသလ၊ကြောင်းကမ္မကြောင့်၊ ရောဂုဝ မည်သော-နိရယ်ကြီးတို့၌ ခံရကုန်၏။ ။ခံစားကြဟန်ကား။ ။တကမ္ဘာ ပတ်လုံး တည်သော သံဆိုးတို့သည်၊နိရယ် ခံရသောသတ္တဝါတို့၏၊ ဒွါရကိုးပါးမှဝင်၍၊ လောင်သောကြောင့်၊ လွန်စွာကျင်နာသဖြင့်၊ပြင်းစွာသောဆသံဖြင့်၊ဟစ်အော်လျက်ခံရ၏၊ထိုကြောင့်၊၎င်းနိရယ်ကို ရောဂုဝ-ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ် ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်ဂူဠ်းရောဂုဝ၌ခံစားဟန်တည်း။

လူတို့၏ ရွာဝယ်၊ဆရာမိဘ၊ ဖြိဟ္မဏနှင့်၊ဖြိဟ္မဏစာရီ၊ကျင့်ညီတရား။ သူတော်များ၏။ပင်ကားဥစ္စာ၊ ရတနာကဲ့၊ ခိုးကာယူခြင်း၊ မိတ်ဖောဇွဲချင်း၏၊ နှံသွင်းသိုထား၊ဘဏ္ဍာများကို၊မှသားယွင်းပျက်၊ခိုးကွယ်ဂျက်နှင့်။ သားဌက်လူပါ၊နို့ငရာရာလျှင်၊သတ္တဝါဆများ၊သူတပါးကို၊ရိုက်ထုနှိပ်စက်သည့်၊ဆကုသလကံဆတွက်ကြောင့်၊ မဟာရောဂုဝ-နိရယ်ကြီးတို့၌ခံစားရရှာ၏။ ။ခံစားဟန်ကား။တကမ္ဘာပတ်လုံးတည်သော-ငနဲသောဆိုးတို့သည်။ သတ္တဝါတို့၏ဒွါရကိုးပါးမှဝင်၍လောင်သည်နှင့်၊ပြင်းစွာသောဆသံဖြင့်၊ ဟစ်အော်ခါခံစားရ၏။ထိုကြောင့်၊၎င်းနိရယ်ကို-မဟာရောဂုဝဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်မဟာရောဂုဝ၌၊ခံစားဟန်တည်း။

လူတို့အိမ်ရွာဝယ်၊မြို့ရွာဂါမ၊နိဂမနှင့်၊ ဂေဟရိပ်ငြိမ်၊နေအိမ်ဇရပ် မထွာပ် တင်းကုတ်၊ဆောက်လုပ်တည်ထား။ဆောက်ဦး၊မျှားတည့်။ တံတားစောင်း တန်း၊ စောင်းခန်းခြံပွတ်၊မလွတ်လုံးရုံ၊တဲအုံကစ၊ထိုမျှကျောင်းကန်၊ သူ့ဒိ မာန်ကို။မကျုန်ပြိုက်ပြိုက်၊ကျွမ်းလောင်မြိုက်ဆောင်၊မီးတိုက်ရှို့ပျက်ခြင်း။ သူတပါး၏ ဆသက်ရှင်ရှင်၊မဖေးခင်လသို့။ မီးတွင်ချစ်ခြင်း။ဆကုသလ ထံ၊စိမံခါဖန်ခြင်းကြောင့်။တာပနနိရယ်ကြီးဠီခံစားရ၏။ ။ခံစားဟန်ကား။ ။ ထန်းလုံးပမာဏာရှိသော-သံတံကျင်၊သံဖြေ၊နီရဲသူသတ္တဝါ၊ ဤသုံးပါးသည် ဆလျှံ ပြောင်ပြောင်ဘောက်လောင်လျက်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခကိုခံစားရ၏။ ထို ကြောင့်၊တာပနနိရယ်ဟု-ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်၊တာပ နဠ်-ခံစားဟန်တည်း။

လူတို့အိမ်ရွာဝယ်၊ ဆဝမ္မကို၊ဝမ္မဟူငြား။ ဝမ္မဆားလည်း၊ဆမျှားဟူထ၊ဆ ဝမ္မဟု၊ဥဇ္ဈော်ဒဓိဠီ။ ဆကိရိန္နင့်၊ နတ္ထိဆဟေတု၊ စွဲပြုဘောက်ပြန်။ ဆယူသန် လျက်၊ မမှန်တရား၊သူတပါးကို၊ ဆမှားယူစေ၊ပြုလေသည့်ကံ၊ ဆကုသိုလ် ဆကြောင်းခံကြောင့်၊ မဟာတာပနမည်ဟီး။နိရယ်ကြီးဠီ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခကိုခံ စားရသတည်း။ ။ခံစားဟန်ကား။ ။နိရယ်သတ္တဝါတို့ကို။ ဆလျှံပြောင် ပြောင်ထောက်သောသက်နက်တို့ဖြင့်၊ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်၍၊သံတောင်ထိပ် သို့ဘက်စေပြီးလျှင်၊တောင်ထိပ်မှ- ကြမ္မားလဘိုက်သဖြင့်၊ စောက်ထိုးကျ လာရာ၊ဤလူ့ပြည်ဠီ။ငါးဆဖဲကို၊ တံစို့ဖြင့် ထိုးဆီဘိသကဲ့သို့။ ဆောက်သံ မြေက-ထန်းလုံးပမာဏာရှိသော ဆလျှံပြောင်ပြောင် ထောက်သော-သံတံ ကျင်ထ၍။ ထိုးဝင်၊ စူးဆိုဒ်လျက်၊ ကာလမြင့်ရှည်စွာ-မတုန်လှုပ် နိုင်ဘဲ၊ ထောက်လောင်လျက်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားရရှာ၏။ ထိုကြောင့် ရကား။ မဟာတာပန-ဟုခေါ်ဝေါ်သမုတ်ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်၊ မဟာတာပနဠီ၊ ခံစားရဟန်တည်း။

လူတို့အိမ်ရွာဝယ်၊ဓိဘန္နစ်ဦး။ ကျေးငှားကြိုးစွာ၊ ရဟန္တာမည်မှတ်၊ ဆရှင် မြတ်ကို၊သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲ၊ သင်းခွဲဘေးဒုက၊ဗုဒ္ဓလောဟိတ၊ ပဉ္စာနန္တရိယ ကံငါးပါးတို့တွင်။ တပါးပါးကို-ပြုစိုရင်သည့်ကံဆတွက်ကြောင့်၊ မဟာဆဝီ စိနိရယ်ကြီးဠီ၊ ဒုက္ခဆင်းရဲတို့ကိုခံစားရရှာ၏။ ။ခံစားဟန်ကား။ ။ဤ ဆဝီစိနိရယ်ကြီးဟူသည်၊ မီးလျှံ သတ္တဝါ-ဒုက္ခဝေဒနာ- ဤသုံးဖြာတို့ဖြင့်၊ ဆကြားဆပေါက်မရှိသောနိရယ်ဟူသို့၊ ။ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ဆချင်းသုံးရာ့ တဆဲ့ရှစ်ယူဇနာ၊ ဆဝန်းကိုးရာ့လေးဆဲ့ငါးယူဇနာဆတွင်းဠီ၊မီးလျှံဆပြည့် ဖြစ်၍၊ ဆကြားဆပေါက်မရှိခြင်းသည်ၜင်း၊ ဆတွင်းဠီခံရသော သတ္တဝါတို့

သည်။ ဝါးကျည်တောက်၌၊ ဆန်မုန့်ညက်ကို သိပ်နှက်ဆပ်ကိသကဲ့သို့၊ ဆ
ကြားဆပေါက်မရှိစိကြပ်၍ နေဆောင်၊ ဆပြည့်ဆသိပ် ခံရခြင်းသည်၎င်း။
ဖြစ်ရ၏၊ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ဆင်းရဲလှစွာ-ဒုက္ခဝေဒနာ၏ ဆကြားဆပေါက်မ
ရှိဟူသည်မှာ၊ ဆကုသလဝိပါက်-ဒုက္ခဝေဒနာမှတပါး၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
များသည်မရှိပြီလောဟူမူ ရှိကားရှိ၏၊ထိုသို့ပင်ရှိသော်လည်း။လျာ၏အပျား
ဌ်ထားဆပ်သောပျားရည်ပေါက်တို့သည်၊ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွသောသံရေတ
ပေါက်ကို-မလွန်နိုင်သကဲ့သို့။ဖြစ်ရလေသတည်းဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်။ဇာတ်
ဆဌကထာ၌၊ ။တတ္ထဆနုဒဟနဗလဝတာယံသေသာ ဆဆကုသလဝိ
ပါကုပေက္ခာဆဿောဟာရိကာပေဟာန်္ကိ၊ဒုက္ခမေဝနိရန္တရံပညာယတိ။ ။
ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။တတ္ထ၊ထိုဆဝိစိန်ရယ်၌။ဆနုဒဟနဗလဝတာယ၊ပူ
လောင်းခြင်းဆားကြီးသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။သေသာ၊ကြွင်းကုန်သော။ဆ
ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဆကုသလဝိပါကုပေက္ခာ၊ ဆကုသလဝိပါက်ဥပေ
က္ခာသဟဂုတ်စိတ်တို့သည်၊ ဆဿောဟာရိကာနိ၊ မခေါ်ဝေါ်လောက်ကုန်
သည်။ ဟောန်္ကိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ ဒုက္ခမေဝ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်စိတ်
သည်သာလျှင်။နိရန္တရံ၊မပြတ်၊ပညာယတိ၊ထင်၏။ ။ဤဆဝိစိန်ရယ်ကြီး
သည်။သံခင်း,သံဒိုး။သံတံတိုင်းအရံရှိလျက်၊ဆခါခပ်သိပ်း-ဆလျှံတကြောင်
ကြောင်၊ တောက်လောင်၍၊ ဆဇ္ဈုန်ရံမှ ထွက်သော- မီးတောက်မီးလျှံတို့
သည်၊ဆနေ့နောက်နံရံသို့ဆိုက်ဝင်၍၊ယူဇနာဘရာပြင်ပသို့ထွက်သည်။ ထိုဆ
တူ၊ဆနေ့နောက်နံရံမှ-ဆဇ္ဈုန်ရံသို့၊တောင်နံရံမှ၊မြောက်နံရံသို့၊ မြောက်နံရံမှ-
တောင်နံရံသို့ မီးလျှံထွက်၍-မီးလျှံ တောက်လောင်သည်ကို၊ နိရယ်သား
သတ္တဝါတို့သည်၊ဟစ်ဆော်ငိုကြွေး၊ဒုက္ခဘေးက-ခံစားရ၏။ထိုကြောင့်၊
ဆဝိစိဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ် ဆပ်သတည်း။ ။ဤလျှင်၊ ဆဝိစိဌ္ဌ- ခံစားဟန်
ဆခြင်းဆရာတည်း။

---

(၃၅၉) ဆဝိစိနိရယ်ကြီးဌ်-ဌ်ငဒေဝဒတ်-ခံစားရဟန်ပြခြင်း။

ဌ်ငဒေဝဒတ်သည်၊လောကဓံတရားတို့ကြောင့်။ မတုန်လှုပ်ငြား။ဖြတ်
စွာဘုရားတို့ဌ်။ ဖြစ်မှားသည့်ဖြစ်ဆင်ကြောင့်၊ ယူဇနာတရာရှိသော ဆတွ
ဘောခန္ဓာကိုယ်ဖြင့်၊ ဆဝိစိနိရယ်ကြီးဌ်၊ မတုန်မလှုပ် ကျက်ရလေ၏။ ။
ကျက်ရ ဟန်ကား။ ။နားရွက်မှ ဆထက်ဥကျွောင်း တိုင်ဆောင် ဆရပ်
သည်။ဆထက်သံဖြေသို့ဝင်လျက်။ခြေဘွားမှ-ဆထက် ဖမျက်တိုင်ဆောင်

ဆရပါသည်။ ဆောက်သံဖြဆပြင်သို့ ဝင်လျက်၊ ထန်းလုံးခန့်. ပမာဏရှိသော၊သံမဃ်နာဘံကျင်လျှိသည်၊နောက်နံရံမှ-ကျောက်ကုန်းသို့ဘောက်၍၊ ရင်ဘတ်ဖြင့် ထွက်လျက်။ ဖွနံရံသို့ဝင်ဖျ်၊ လက်ျာနံရံမှထွက်၍၊ နံပါးသို့ဘောက်၍၊လက်ဝဲဘက်နံရံသို့ဝင်ဖျ်။ဆထက်ဆဘို့မှထွက်၍၊ ဦးခေါင်းသို့ဘောက်၍၊ဆောက်ဆဘို့သံဖြသို့ဝင်ဖျ်။ဤသို့မတုန်မလှုပ်ဘဲနှင့်၊ ဆလျှံတ ပြောင်ပြောင် ဘောက်လောင်သော မီးတို့ဖြင့်၊ ကျက်ရကုန်ဖျ်။ ထိုကြောင့် ရကား။ဖမြဲဒဆဌကထာဌိ၊ ။နိစ္စံလဗုဇ္ဈဆပရဏ္ဍာဘာဝေနနိစ္စလောဝဟုတ္တာ စ္စတု၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။နိစ္စံလ၊တုန်လှုပ်ခြင်းရှိတော်မမူသော။ ဗုဇ္ဈ၊မြတ်စွာဘုရား၌။ဆပရဏ္ဍာဘာဝေန၊ဖြစ်ပုံသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ နိစ္စသော၀၊မတုန်မလှုပ်သည်သာသျှင်။ဟုတ္တာ၊ဌိစ်၍။အဝိစိဗျှ၊အဝိစိနိုရယ်ကြီးဌိ၊ပစ္စတ္တ၊ကျက်ရသတည်း။ ။ဒေဝဒတ်၏ကျက်ရာ၊ အဝိစိနိုရယ်ကို၊ နိစ္စလနိုရယ်ခေါ်ဝေါ်ဆပ်ဖျ်ဟုပုတ်။

ဤသို့ဖြဆပ်သောအဌကထာပါဌိနှင့်ဆညီ၊ ငင်းရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊ဤကမ္မာပုံဆထက်၊ ကမ္မာတသိန်းထက်ဌို၊ အဋ္ဌိသရမည်ငြား။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘုရားငယ်ဘဆူဖြစ်လတ္တံ့.ဟုမှတ်ဆပ်ဖျ်။ ။ထိုကြောင့်၊ ငင်းဆဌကထာဌို။ ။သောဟိဇုးတာ သတသဟဿ ကပ္ပမတ္ထကေ အဋ္ဌိသရောနာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘဝိသတိ။ ။ဟုဘွင့်ဖြဖျ်။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်လှပေဖျ်။ သော၊ထိုဒေဝဒတ်သည်။ ဇုတော၊ဤကပ်ကမ္မာမှ၊သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကော၊ကပ်ကမ္မာတသိန်းထက်ဌို၊အဋ္ဌိသရောနာမ၊ အဋ္ဌိသရမည်သော။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။ ။ရှင်ဒေဝဒတ်သည်။ ဇေတဝန ခရကန်ဖျ်ဆနီးဌို၊ ဖြကြီးမျှိသောဆခါဝယ်၊ ဖမျက်-ပုဆစ်၊ခါး တစ်-သားဖြတ်၊လည်ပင်းရပ်သို့။ရောက်လတ်သောဆရာတွင်၊မြတ်ဘုရားသုံးလှ.ရှင်ကို ကြည့်လင်သောဆား၊ ညွှတ်တွားဇကာခရေ၌။ ဆရိုးတို့ဖြင့် ပူဇော်၍၊ ဇုမေဟိဆဋ္ဌိဟိတမဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊ ဆပရိသောဂါသာဖြင့်၊ ရွတ်ဆိုတော်မူ၏။

ဇုမေဟိ ဆဋ္ဌိဟိ တမဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊
ဒေဝါ ဗေဝံ နံရဒမ္မသာရထိ။
သမန္တစက္ခုံ သတပုညလက္ခဏံ၊
ပါဇောဟိ ဗုဒ္ဓံသရဏံ ဂဘောသ္မိ။ ။

(ဒေဝဒတ်-ကန်တော့သောဂါထာ)။

ဒေဝါဘိဒေဝံ၊သမ္မုတိ၊ ဥပပတ်။ဝိသုဒ္ဓိနတ်တို့ထက်။ ဥက္ကဋ္ဌထူးလျှန်၊ကဲ့ထွန်မွန်မြတ်၊ဆထွဋ်နတ်ကြီးဖြစ်တော်မူထသော။နရဒမ္မသာရထိ၊လူ,နတ်, ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့ကို၊ ဆုံးမနိုပ်ကွပ် နိုင်ထသော။ သမန္တစက္ခု၊ ကြင်းမဲ့ ဥဿုံ၊ဆယုံးစုံကို၊ဆကုန်သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်မျက်စိရှိတော်မူထသော၊ သဘပုည လက္ခဏာ၊ ဆရောဆရော၊ များလှစွာသော၊ လက္ခဏာကြီးငယ် တို့နှင့်၊တင့်တယ်စွာပြည့်စုံတော်မူထသော။ ဆဋ္ဌပုဂ္ဂလံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဆစစ်၊ ကောန်ပင်ဖြစ်ထသော၊တံဗုန်း၊ထိုဘုရားရှင်ကို၊ဆဟံ၊ရန်ကိုပြုလုပ်၊ ဆကျွန်ုပ် ဒေဝဒတ်သည်။ ဇာမေဟိဆန္ဒီဟိ၊ ဤကိုယ်ဘဝင်ရှိငြား၊ ဆသား၊ဆရိုးတို့ဖြင့်။ ပူဖိတွာ၊ချီးမြှောက်ကောဇရော်၊မြတ်နိုးပူဇော်၍။ ဟိဇောဟိ၊ ဆသက်တို့ဖြင့်။ သရဏံ၊ကိုးကွယ်ခြင်းသို့။ဂတော၊ရောက်သည်။ဆဘွိ၊ကောန်စင်စစ်၊ဗြစ်ပါဖြစ်၏ဆရှင်ဘုရား။ ။ဤလျှင်တရုပ်-မှတ်ဘို့တည်း။

---

(၃၄၀) ရှင်ဒေဝဒတ်ဖြစ်ခဲ့ရာ၊ဆာယုကပ်ကိုဖြစ်ခြင်း။

ဒေဝဒတ္တောမဟာရာဇ-ဆကောဋ္ဌာသေကတေကပွေဆတိက္ခတ္တုံ ပထမကောဋ္ဌာသေ-ဘံစဝံတိန္ဒိ၊ပဋ္ဌကောဋ္ဌာသေနိရယေပစ္စိတွာတတောမနုဿ်တွာ ဆဋ္ဌိသဿရောနာမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါဘဝိဿတိ။ ။ဒိလိန္ဒပဉ္ဟာပါဠိတော်။ ။ မဟာရာဇ၊ ဒိလိန္ဒ မည်လတ်၊ ဆသင်-မင်းမြတ်။ ဒေဝဒတ္တော၊ ဒေဝဒတ် သည်။ကပွေ၊ သံဃဘေဒကံကို ပြုသောသူတို့၏ခံရာ။ ဆာယုကပ်ဟုဆို ဆပ်သောတရားသောဆန္တရကပ်ကို။ဝါ၊မဟာကပ်၏အဘိုရှစ်ဆယ်တွင်း၊တ ဘို့တရုဖြစ်သောဆန္တရကပ်ကို၊ဝါ၊တရုသောဆသင်္ခေါယျကပ်၏-နှစ်ဆယ် မြောက်ဖြစ်သော-တရုသောဆန္တရကပ်ကို၊ ဆကောဋ္ဌာသေ၊ ဆထက်သုံး စု-ဆောက်သုံးစုဆားဖြင့်၊ ခြောက်စုသော ဆဘို့ဆစုတို့ကို၊ ကတော၊ပြုပြီး သည်ရှိသော်။ပဋ္ဌကောဋ္ဌာသေ၊ဆနုလောမနည်းဆားဖြင့် ငါးဘို့ငါးစုသည်။ ဆတိက္ခတ္တုံ၊ လွန်လုဆဲဆဲ ဖြစ်လတ်သည်ရှိသော်။ သံဃံ၊သံဃဘေဒကို၊ ဘိန္ဒိ၊ သင်းခွဲပိုလေ၏။ ပထမကောဋ္ဌာသေ ပဌိလောမနည်းဆားဖြင့်၊ ပထမကောဋ္ဌာသဖြစ်၊နိရယေ၊ဆဝိစိနိရယ်ဖြစ်၊ ပစ္စိတွာ၊ကျက်၍။တတော၊ ထိုဆဝိစိမှ။မနုဿ်တွာ၊ကင်းလွတ်၍။ကပွသတသဟဿမတ္ထကေ၊ ကမ္ဘာပေါင်းသန်းနှစ်လို။ ပါရဒိဖြည့်ပြီးသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္ဘာတသိန်းထက်ဖြစ်။ ဆဋ္ဌိသဿရော နာမ၊ဆဋ္ဌိသဿရဆမည်ရှိသော။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘုရားငယ်သည်။ ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ဘဝိဿတိ၊ပွင့်တော်မူသတည်း.။

{ ဤယခုအနက်ယောဇနာသောနည်းသည်၊ယထာဂတ္တမနည်း။ယထာလာဘနည်း၊ယထာရဟာနည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဟိဒိနည်းတို့တွင်။ ယထာလာဘ-ယထာရဟာ-ဥပ္ပဇ္ဇိဟိဒိယောဇနာ နည်းဆောင်းဖြင့်၊ ဝါကျပင် ခြားသော်လည်း။ ဆနက်သဘောရသင့်သောကြောင့်၊ဆတိက္ကန္တေန္တ ပုဒ်ကိုပစ္ဆကောဠာသေဟူသော ပုဒ်နှင့်၊လက္ခဏ,လက္ခ၂ဆဖြစ်ဖြင့်စပ်၍။ ဆတိက္ကန္တေန္တ-ပုဒ်ကို။ လွန်လုဆဲဆဲဖြစ်သတ်သည့်ဦး,သော်ဟုပစ္စုပ္ပန်ဆနက်၌၊ ဆန္တေ ပစ္စည်းသက်၍ ပေးရမည်။ ပထမကောဠာသေပုဒ်ကိုလည်း၊ နိရယေပစ္စိတ္တွာနှင့်စပ်၍၊ ဆာဓာရဏ-ဆာဓည်ပေးရမည်-ဟူ၍၊ ဆတ္ထကောသလ္လဘ္ဘာဏ်၊ ဆမြင်သန်တော်မူဘိသော၊ ဆိုးဉာဏ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဗိန္ဒုတော်မူကြောင်းကို၊ ဆရာတော် ရေးသားသောဝိနိစ္ဆယတို့၌ ဝတ္တရှိရ၏။ ၊ဤသို့ဝတ္တရှိသည်ဆိုင်း၊ ဆနက်ယောဇနာနည်းဟုတ်မှန်လှရကား။ငါရှင်သဒ္ဒမဇ္ဇောတိပါလလည်း၊ သဘောကျ၍ရေးသားလိုက်ပြန်၏၊ ။ဤသျှင်စကားချပ် }၊

ဆဓိပ္ပါယ်သော်ကား၊ စူဠဝါသံဃဘောဒကသိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၌။ကပ်ပုံနိယမှို-ဟူသောပုဒ်၌၊ကပ်သဒ္ဒါဆရ၊ ကပ္ပန္တို့ဆာယကပ်ပုံဟူ၍၊ ဆဌကထာဆရာ့ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ- ဘွင့်ပြုတော်မူရကား။ သံဃဘောဒက ကံကိုပြုသောသူတို့သည်-ဆန္တေ ရကပ်-တကပ်သဘသျှင်၊ ဆဝိဝဒိဒ္ဓိကျက်ရန်၏ဟူ၍ဖွဘွားသောပါဠိ,ဆဌကထာ, ဋီကာတို့နှင့်ဆညီ၊ မှတ်ယူဆပ်၏။ ထိုသို့မှတ်ယူဆပ်သောကြောင့်။ ဆကောဠာသေကတေကပေ့-ဟူသော ဗိလိန္ဒပဉ္ဉာပါဠိတော်ဆရ၊ဆန္တေရကပ်ကို-ဆကောဠာသပြုသည်ရှိသော်။ဆယ်နှစ်မှသည်-ဆသဒ္ဒိယျာဘိုင်ဆောင်-ဝဇုနပက္ခ-ဆဘက်ဆောင်းဖြင့် ဆဘို့သုံးရ၊ ဆသဒ္ဒိယျာမှသည်။ ဆယ်နှစ်ဘိုင်ဆောင်- ဟာယနပက္ခ- ဆသက်ဆောင်းဖြင့် ဆဘို့သုံးရ ပေါင်းဆကောဠာသပြုဆပ်၏၊ငင်းခြောက်ရုတို့တွင်။ ဆထက်သုံးရ၌လည်း။ဘုရားပွင့်ရာ ခေတ်မဟုတ်၍။ သံဃဘောဒကာကံကို မပြုထိုက်၊ ထိုကြောင့်၊ပထမကောဠာသေပုဒ်ကို- ဆတိက္ကန္တေန္တပုဒ်နှင့်စပ်၍ ဆနက်မပေးသင့်။ဟာယနပက္ခဆနက်သုံးရုတို့တွင်လည်း၊ ပထမဆရုသည်၊ ဆသက်တသိန်းဘမ်းထက်ထွန်းလေသောကြောင့်။ဘုရားပွင့်ရာခေတ်မဟုတ်၍၊ သံဃဘောဒကာကံကိုမပြုထိုက်။တတိယ ဆရုသည်လည်း။ ဆနှစ်တရာဆောက်-ယုတ်လေသည့်ဂုစ်သောကြောင့်။ဘုရားပွင့်ရာခေတ်မဟုတ်၍၊ သံဃဘောဒကာကံကိုမပြုထိုက်၊တသိန်းတမ်းဆောက်၊တရာထက်ဆလွန်ဂုစ်သော ဒုတိယဆလယ်ရုသာလျှင်၊ဘုရားပွင့်ရာကာလ၊သံဃဘောဒကာကံကို-ရှင်ဒေဝဒတ်ပြုရာသမယဖြစ်ထော့သည်။ ၎င်းဒုတိယ ဆရုသည်၊ ဆနုလောမနည်း

ဆားဖြင့်ရေတွက်သည်ရှိသော်၊ ငါးဘို့ ငါးစုသို့ ရောက်ဖြစ်၊ ထိုကြောင့်ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေပုဒ်ကို- ဆတိုက္ကန္တေ ပုဒ်နှင့် စပ်၍၊ ဆနက်ပေးသင့်သည်ဟု မှတ်၊ဆန္ဒစဘရော်မှ-ဆစဉ်ဆတိုင်း ယုတ်လျော့၍၊ ဆယ်နှစ်တမ်းပျက်သည် တိုင်အောင်၊တဘိယဆရုသည်၊ဆန္ဒလောမနည်းဆားဖြင့် ခြောက်ခုမြောက် ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ပဌိလောမနည်းဆားဖြင့်၊ပထမဆရုဖြစ်ရကား။ထိုပထ မဆရုသည်၊ ဒေဝဒတ်ဖြစ်. ဆဝိစိဠ်၌၊ ကျက်ရာကာလ ဖြစ်တော့သည်။ ထို ကြောင့်-ပထမကောဋ္ဌာသေ-ပုဒ်ကို၊နိရုဇ်းသပစ္စိတွာ- ဟူသောပုဒ်နှင့်စပ်၍၊ ဆနက်ပေးရာသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊သံဃဘေဒကံကိုပြုသော-ဒေဝဒတ်သည်၊ ဆန္ဒရကပ်တကပ်လုံး၊ ဆဝိစိဠ်၌ ကျက်ရဖြစ်ဟု- ဆဋ္ဌကထာ ဆရာတို့ဘွင့် ပြကြသည်။ဤသို့ပင်-ဥပစာရထွဆားဖြင့် ဘွင့်ပြငြားသော်လည်း။ ဆန္ဒရကပ်တကပ်လုံးမယူသင့်၊ ၎င်းဆန္ဒရကပ်ကို-ခြေဆံရပြု၍၊ ဆစိတ်နှင့်တကွ-နောက်ဆုံး-နှစ်ရှုမျှသာလျှင်၊ရှင်ဒေဝဒတ်ဖြစ်၊ဆဝိစိဠ်-ကျက်ရာဆခါသမယ ဖြစ်သည်။ ထိုထက်ဆလွန်မကျက်ရပြီ။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဆာယုကပ်ဟု ဆိုဆပ်သောဆန္ဒရကပ်ပျက်လေသောကြောင့်တည်း။ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်ကိုမသိမမြင်-မဆင်ခြင်ဝံ့ကြရကား၊ဝိလိန္ဒပဉ္ဉာနိဿယဆရာများ သည်၊ပါဠိဆဥဉ်တွင်။ ဆနက်ယှဉ်လျက်ပေးကြကုန်၏။ ပေးဟန်ကား။ ။ မဟာရာဇ၊ဒိလိန္ဒမင်းကြီး။ဒေဝဒတ္တော၊ ရှင်ဒေဝဒတ်သည်။ကပ္ပေ၊ ဆာယုကပ်ကို။ဆကောဋ္ဌာသေ၊ခြောက်ရတို့ကို။ကတေ၊ ပြုဆပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ ပထမကောဋ္ဌာသေ၊ပထမအရုသည်။အတိက္ကန္တေ၊လွန်ပြီးသော်။သံဃံ၊သံဃာ တော်ကို။ ဘိန္ဒိ ခွဲ၏။ ပဌကောဋ္ဌာသေ၊ငါးရတို့ပတ်လုံး။ နိရဇ်းယ၊ ဆဝိစိဠ်၌ ပစ္ဆိဘွာ၊ကျက်၍။ တတော၊ထိုဆဝိစိဠ်မှ။မုစ္စိတွာ၊လွတ်၍။ ဆဋ္ဌိသံဝေါနာမ၊ ဆဋ္ဌိသံခုဆမည်ရှိသော၊ပစ္ဆေကပ္ပဋ္ဌေ၊ရှင်ပစ္ဆေကပ္ပဋ္ဌေါသည်။ ဘဝိသတိ။ ဖြစ်လတ္တံ့။ ။ဤသို့ ယထာဂတ္တမ နည်းဖြင့်။ ဆနက် ယောဇနာ ခြင်းသည်၊ မသင့်ကုန်။ဆိုးဘဏီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ပေးဆပ်သော ယထာလာဘ နည်းသာလျှင်၊သင့်ဖြတ်၏ဟုမှတ်။

ဤဆရာဝယ်၊ဝိဏ္ဍာဠ္ဍဆဓိပ္ပါယ်မှာမူကား။ မည်သို့သည်ဘုရား၊ မည်သည့် ကပ်မဆို၊ဆကြင်ကပ်ဌဘုရားပွင့်အံ့၊ထိုကပ်ကို၌ခြောက်ရုရှု၍။ ငါးရ၌ခြောက် ဆရုတွင်၍သာ၊ဘုရားပွင့်ရာဒေသတ်ဖြစ်သည်။သံဃဘေဒကံကိုပြုမိသော သတ္တဝါဖြစ်အံ့။ ဆစိတ်နှင့်တကွ-နှစ်ရှုမျှသာ ခံရာဒေတ် ဖြစ်သည်ဟု-တပ် ဆပ်သေချာ-မှတ်ကုန်ရာ၏။ဝေဝံဓမ္မတာနည်းတည်း။ ။ကမ္မာဘျက်ပုံကိုဒေ

တွက်သောဆန္ဒရကပ်မျိုးနှင့်မတူကုန်။ ဝိဝဋ္ဋဗျာယိကိုရေတွက်သောအနှံရကပ်တို့နှင့်၊ ကျူးလူးရောယှက်၍မှတ်သားဆပ်ကုန်။ သံဃဘောဒကကံကိုပြုသောသူတို့အား၏ခံရာ-ဆန္ဒရကပ်-ဆထူးဟူ၍သာလျှင်မှတ်ဆပ်ဖြစ်။ ။သမ္မောဆဋ္ဌကထာ၌-ပြဆပ်သော၊ သံဃဘောဒကကံသည်၊ တကပ်ထိုက်၏၊ ကပ်တည်းကာလ၌-သံဃာကိုသင်းခွဲသော်၊ ကပ်ပျက်လျှင်လွတ်၏။ နက်ဖြန်ကပ်ပျက်လတ္တံ့။ ယနေ့သဃ်ာကိုသင်းခွဲအံ့၊နက်ဖြန်နိရယ်မှလွတ်လတ္တံ့ဟူသောဆဓိပ္ပါယ်ရပ်သည်လည်း၊ဆာယုကပ်ဟုဆိုဆပ်သော သံဃဘောဒကကံကိုပြုသောသူတို့၏၊ဆန္ဒရကပ်ဆထူးကိုသာလျှင်၊ရည်သန်၍၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသထုတ်ပြုတော်မူသည်ဟုမှတ်။ကမ္ဘာပျက်ဟန်တို့၌၊ ဇရတွက်သော-အနှံရကပ်ကိုပြုသည်မဟုတ်ကုန်။ထိုကြောင့်ရကား၊သံဃဘေဒကကံပြုသောသူတို့သည်၊တကမ္ဘာခံရသည်၊ကမ္ဘာကြီးပျက်မှထွက်သည်ဟူ၍ပြောဆိုသောရဟန်းရှင်လူတို့၏၊မဟာဆများကို ပယ်ရှားကြလေကုန်။

သံဃဘေဒကကံပြုသူတို့၏ ခံရာကာလ ကဏ္ဍပကွဲမှတပါး။ သံဃာကွဲပြားသည်ကို-ညီညွတ်ဆောင်ပြုသူဖြစ်အံ့။ နတ်ပြည်၌- ဆာယုကပ်ပတ်လုံးမွေ့လျော်ရန်၊ဟူ၍ ပြသော သဂ္ဂကပဏ္ဍ-ပါဠိဖတ်၊ ဆဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကဲ့လည်းထောက်လေကုန်၊ထိုမှတပါး၊ဇာတိဝတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ဒသဂိုဏ်ရဆဋ္ဌကထာ၊ စရိယာဝိဒုကတ် ဆဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌လည်း။ ။ကပ္ပနှိ ဆာယုကပ်ပဲ၊သောပနေတ္ထဆန္ဒရကပ္ပေါ်။ ။ဟူသော- ဆန္ဒရကပ်ဆထူးကို ဘွင့်ပြတော်မူကြကုန်၏။ ။ဤသို့ပြုဆိုဆပ်ပြီးသော၊ ဆနက်ရပ်၊ ဆပ္ပေါ်ယ်ရပ်၊ ပါဠိဆဋ္ဌကဿာ ပါဠ်တို့ကို ဆောက်ထား သိမြင်တော်မူကြသဖြင့်၊ ဆသို့သောဆရာတို့သည်၊သံဃဘေဒကကံ ခံသူတို့၏ ဆန္ဒရကပ်ဆထူးကို မသိကြမူ ဉာဏ်မပြုကြ၍၊ ဝိဝဋ္ဋဗျာယိ ဆာသင်္ခေယျကပ်၏ဆာသက်၊ ဆန္ဒရကပ် ၆၄-ကပ်ကို၊ခြောက်ရပ်ပြု၍၊တဆဲ့တစုမျှတွင်၊ ရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊ သံဃဘေဒကကံကိုပြုသည်။ကျန်ဆရုငါးဆယ်ကျော်ကာလပတ်လုံး။ ဆဝိစိပြုကျက်ရလတ္တံ့-ဟုဆိုဆပ်သောဝါဒ၊ ကေစိဝါဒဆေားဖြင့် ပြဆပ်သောဆန္ဒရကပ်နှစ်ဆယ်ကို၊ခြောက်ရပ်ပြု၍၊ လေးစုမျှသောကာလတွင်။ သံဃဘေဒကံကိုပြုသည်၊ကျန်တဆဲ့တစုပတ်လုံး၊ဆဝိစိပြုကျက်ရလတ္တံ့ဟု ဆိုဆပ်သောဝါဒတို့သည်ငင်း၊ဗိလိန္ဒပဉ္ဉာနိဿယကို ခေးသားကြသော၊ နိဿယဟောင်းနိဿယသစ်-ဆရာတို့၏၊ပါဠိစဉ်လျောက်-ဆနက်ကောက်၍၊ ပေးဆပ်သောနေ့ရာဝယ် ဆာယုကပ် ခြောက်ရတွင်၊ ပထမဆရုဆကျ၊ သံဃဘေဒကကံပြုခြင်းကြောင့်၊ငါးစုကာလပြု၊ဆဝိစိဝယ်၊ ရှင်ဒေဝဒတ်ခံရ၏-

ဟူ၍-ဆမိပ္ပါယ်ပါရှိလာသော၀ါဒတို့ကိုဂုဏ်း၊ဆနက်ပေးယွင်းမှား၊ဆမိပ္ပါယ်ညွှန်မသွား၊ယထာဘာ ယောဇနာနည်းမျှားကို၊ မစဉ်းမစား။ နိဿယဆရာတို့၏ဆကင်းမပါးသော အရောင်ခြယ်သာလျှင်တည်း။ ။ဆထွေသမ္ဘန္ဓနည်းကို-သတိရှိစေ၊နိဿယသစ်ဆရာကလေးတွေ့။ ။ဤသည်၊ ဆိုးဗဟိုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏။ဆနက်ပေးနည်းနှင့်တကွ၊မိလိန္ဒပဉ္ဟာပါဠိတော်၏ဆမိပ္ပါယ်ဆရ တို့ကဲ့၊ ငါဆရာ-ရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလသည်၊ ရှင်းလင်းစွာရေးသားလျက်ထင်ရှားစေသောင်ပြဆုံးခြင်းတည်း၊

---

(၃၃၁) ဆဇာတသတ္တုမင်းကြီး၏ခံစားရဟန်ကိုပြခြင်း။

ဆဇာတသတ္တုမင်းကြီးသည်။ တိုင်းမဒေသဌနင်း၊ ဘခင်ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးကို။သတ်ဖြတ်ပိုင်သော ဝိတုဃာတကံကြောင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဟောကြားတော်မူအပ်သောသာမညဖလသုတ်ကိုကြားနာရသော်လည်း၊မဂ်ဖိုလ်ကိုမရ၊ဆချည်းနှီးဖြစ်ရှာ၏။ ထိုသို့ပင်မဂ်ဖိုလ်ကိုပင်၊ ယခုဘ၀၌မရသေးသော်လည်း၊ မြတ်ဘုရား၌ယုံကြည်သက်၀င်၊ သဒ္ဓါတရားကိုယှဉ်၍။ သရဏဂုံသုံးပါးကိုယူဆင်။ ဆကျိုးဆာနိသင်ကြောင့်။ ဆဝိစိနိရယ်ဟုဆိုအပ်သောဃောဆယ်ဖြစ်လျက်၊ပွက်ပွက်ဆူငြား။သံဃရများ၌၊ဦးခေါင်းကား စောက်ထိုး။ ခြေကားမိုးယံးမျော်ပြီးလျှင် ကြေးစိုးစေဆံဖြင်ဆိုဆန္နစ်သုံးသောင်းပတ်လုံး၊နှစ်မွန်း၍ကျလျက်၊ဆောက်မှတဘန်၊ဆထက်စိုး၀ဆို၊ ဆန္နစ်သုံးသောင်းပတ်လုံးတက်ပြန်၍၊ ဆန္နစ်ခြောက်သောင်းဇေ့မှသာလျှင်။လောဟကုန္ဓိနိရယ်မှထွတ်လတ္တံ့ ဟု-ဆဌကထာဆရာတော်တို့ဘွင့်ပြတော်မူ၏။

ဤနေရာ၌၊သဗ္ဗညုနှုတ်ရိယာန် ဆဝိစိဖလတ္တာ ဟူသော မူလဋီကာဟိတ်ပါဠိဖြင့်၊ဆဇာတသတ်မင်းသည်။ ဆဝိစိနိရယ၌ကျထိုက်ငြားသော်လည်း။ ပြုဆပ်သောကုသိုလ်ဆထူးရှိသောကြောင့်။လောဟကုန္ဓိတွင်သာလျှင်ဖြစ်ရ၏၊ဆဝိစိဇောင်မကြီး၌မဖြစ်ရကုန်။ကုသိုလ်ဆထူးမရှိသော သူတို့သည်သာလျှင်၊ဆဝိစိမှာဖြစ်ရသည်ဟု၊မူလဋီကာဆရ·မှတ်ဆပ်၏။ ။၎င်းဆဇာတသတ်မင်းကြီးသည်၊နောင်ဆနာဂတ်ဧတ်၊ ကာလသစ်၌၊ပိဇိတာဝီမည်ငြား။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘုရားငယ်ဆစစ်၊၀ကန်ပင်ဇြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရလတ္တံ့၊ထိုကြောင့်၊ သုတ်သိလက္ခဏာဆဌကထာ၌။ ။ဆနာဂတေ ပန ပိဇိတာဝိနာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါဟုတွာပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ။ ၊ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဆနာဂ

တေးနောင်ဆနာဂတ်ကာလ၌ ဝိဇိဘာဝိနာမ၊ဝိဇိတာဝိအမည်ရှိ၏သာ။ပစ္စေ
ကဗုဒ္ဓေါ၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ ဟုတ္တွာ၊ဖြစ်၍။ပရိဗ္ဗာယိသတိ၊ ခန္ဓာဝန်လက်
စသိမ်း၍၊ဟိမ်းချရာ-ဒုန်-ဖြည်နိဗ္ဗာန်သို့၊ ဝင်စံခဲလတ္တံ့။

ဤမင်းသည်၊ရှေးရှေးသောဘဝတို့၌၊ ပကတိသာဝကပါရမီကို-ဖြည့်၍
လာခဲ့သူဖြစ်၍သာလျှင်။ ဤသာမညဖလသုတ်ကို နာကြားသည့်ဆဆုံး၌၊မင်
ဖိုလ်ရရာ၏ဟုဟောချေသည်။ထိုမင်းသန္တာန်၌-ပိတုဃာတက ကံကြောင့်၊
ထိုဘဝ၌-သာဝကဆဖြစ်ကိုမပေးနိုင်။ ဤဘဝမှစ၍-ပစ္စေကဗောဓိပါရမီသို့
ပြောင်းလွှဲ၍-ပါရမီဆားကြိုးသောဆခါ၊နိယတဗျာဒိတ်ပန်းကို၊ဆွတ်လှာ်း
၍ နှစ်သဒ္ဒါနှင့်ကမ္မာတသိန်းပတ်လုံးပါရမီဖြည့်၍၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်လတ္တံ့။
ရှေး၌ပစ္စေကဗောဓိဆုကိုတောင်းရင်းမရှိဘုးသေးသောကြောင့်ဂုင်း။ နိယ
တဗျာဒိတ်ရရာ-ဆင်္ဂါဂင်းပါးတို့တွင်၊အဓိကာရော၀ဒဆန္ဒတာဟူသောအင်္ဂါ
နှစ်ပါးအား၊ထိုဆခါချား၌-ရှိရိုပ်မထင် သေးသောကြောင့်ဂုင်း။ဆဇာတသတ်
မင်းဆား။ ထိုဆခါ၌ပင်- နိယတ ဗျာဒိတ်ကို ရဖူးဟု မဆိုနိုင်ဟု သိလက္ခန်
ဒီကာဟောင်း၊ဒီကာသစ်တို့၌မိန့်ချေသည်။

ဤဆရာ၌၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ဟူသည်၊ နည်းပေးဆရာ။ မရှိပါမူ၍၊မိမိကိုယ်
တိုင်ပင်လျှင်။သစ္စာလေးပါး၊မြတ်တရားကို၊ထိုးထွင်း၍သိတော်မူသောဘု
ရားငယ်ကို၊ဒုတိယဘူဆဝါဖူး၊ထိုကြောင့်၊သာဝကဝိလာသနီဒီကာသစ်၌။ ။ပ
စ္စေကံဆဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ။ ။ဟူ၍၀စနတ်ကို ပြုတော်မူခဲ့ဖူး။ ။
ပစ္စေကံ၊ ဆရာမဲ့၊တပါးတည်း။ ဆဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေးပါး၊မြတ် တ
ရားကို။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတတ်ဖူး၊ဇာတိတသွာ၊ ထို့ကြောင့်။ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓေါ၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါမည်ဖူး၊ ။ဤသို့၀စနတ်- မိန့်ဆပ်သည်နှင့်ဆညီ။ သစ္စာ
လေးထိ၊ရသာဆိုကို၊မဒ္ဒိဆရာ၊တပါးသာလျှင်၊ဒုကန်တိတိ၊ ဆ၁ုန်ပင်သိရာ
၀ယ်၊သဘောဘရားဒါ။ကိစ္စကိုသာလျှင်သိနိုင်ဖူး၊ ပါဠိဝမ္မဟုဆိုဆပ်သော-
ဒေသနာဒါကိစ္စကိုကား၊ထိုးထွင်း၍မသိနိုင်။ထိုသို့ဖြစ်ခကား။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
ဆရှင်မျှားသည်၊လောကုတ္တရာတရားကိုပညတ်သို့တင်၍၊ဝဋ်ဒုက္ခဖူးဆပြစ်
ကိုထင်ရှားစွာမပြမဟောနိုင်ကုန်-ဟု တပ်ဆပ်သေချာ။ ၎တ်ကုန်ရာဖူး။ထို
ကြောင့်၊ သုတ္တာနိပါတ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသယံဗုဇ္ဈန္တိ၊ နုပရေ
ဗောဓေန္တိ၊ဆဏ္ဍရသမေဝဇိဝိဇ္ဈိဆို၊ နဓမ္မရသံ၊နဟိတေ-လောကုတ္တရမွှေ
ပညတ်ကို ဆာရောပေတွာ မေသေတဲ့ သတ္တောန္တိ။ ။ဟု ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့သည်။ သယံ မိမိတို့သည်၊ ဗုဇ္ဈန္တိ၊သိကုန်၏။
ပရေ၊ သူတပါး တို့ကို။ နဗောဓေန္တိ၊ သိစေခြင်းငှါမတတ်နိုင်ကုန်။ ဆဏ္ဍရ

သဖေဝ၊ သဘော တရားဒ္ဓါ ကိစ္စကို သာလျှင်။ ပဒိုဝဒ္ဓါနို့၊ ထိုးထွင်း၍ သိကုန်ဒ္ဓါ။ဝမ္မရသံ၊ပါဋိဝမ္မဟုဆိုအပ်သောဗေဿနာ၏ကိစ္စကို။နုပဒိုဝဒ္ဓါနို့၊ ထိုးထွင်း၍မသိကုန်။ဟိ၊ထိုစကားဒ္ဒုနိဒ္ဓါ။ ဝေ၊ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တို့သည်။ လောကုတ္တရမ္မွေ၊လောကုတ္တရာတရားကို၊ပညတ္တိ၊ ပညာတ်သို့။ အာရောပေတွာ၊ တင်၍။ဒေသေတုံ၊ဟောခြင်းငှါ။နသက္ကောနို့၊မတတ်နိုင်ကုန်။ ။ဌင်းဆဋ္ဌကထာဆရန့်ဆည်ပင့်ကဗုဒ္ဓါတို့သည်၊မိုဠိမှကား။ ဆယ်ထရသကို သိ၏။ ဝမ္မရသကိုမူကား၊သူတပါးတို့အား'မဟောဖြော်တတ်ကုန်။ဥပမာအားဖြင့်၊ သူဆ,သည်ဖြင်မက်ဆပ်သောမိဒိဒ္ဓိ၏ဒိဗ်မက်ကို။သူတပါးအားမဖြောကြား တတ်သကဲ့သို့တည်းဟု- မူဝေနုဒ္ဒသုဝိနောဝိယဟူ၍ဒိန့်တော်မူ၏။ ။ဤလျှင်-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့်တကွ၊ ဆဖာတသတ်မင်းကြီး၏ အဆုံးဆဖြတ်မှတ်ရန်တည်း။

---

(၃၄၂) ဥဿဒရက်-နိရယ်ပြားဟန်ကိုပြခြင်း။

ဆဝိဝိဆစရှိသောနိရယ်ကြီး၌ထပ်တို့သည်၊ဖမ္မ။ဒိပါကျွန်း၏အောက်။ ဆစည်အတိုင်း။ဘလုံးနှင့်တလုံးအကြား၊ယူဇနာတသောင်းငါးထောင်စီခြား၍၊သိလာထဝိဖြေပေါ်မှစ၍တည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌။ ။ဆယဉ္စဆဝိဝိမဟာနိရယောဖမ္မ။ဒိပသဟေဌာပတိဋ္ဌိတောတိဝဒန့်။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဆယဉ္စ ဆဝိဝိမဟာ နိရယော၊ ဤဆဝိဝိနိရယ်ကြီးသည်လည်း။ ဖမ္မ။ဒိပသော၊ ဖမ္မ။ဒိပါကျွန်း၏။ ဟေဌာ၊ ဆောက်တဘုံ၌း၊ပတိဋ္ဌိတောဘိ၊ဘည်၏ဟူ၍၊ဆာစရိယာ၊ ဆရာကြီးတို့သည်။ ဝဒန့်၊ ဆိုကြကုန်၏။ ။စသဒ္ဒါ၊ သမ္ပစ္ဆည်းဖြစ်ရကား။ ကျနိနိရယ်တို့ကဲ့ လည်းဆည်းဆ်၏။

ဤသို့ပြဆိုအပ်ပြီးသော-နိရယ်ကြီး၌လုံးတို့တွင်။ တလုံးတလုံးသောနိရယ်ကြီး၏-တမျှက်နှာ-တမျှက်နှာတို့၌၊ဘင်ပုတ်နိရယ် ပြာပူနိရယ်။လက်ပံတောနိရယ်၊ သန်လျက်တောနိရယ်-ဟူ၍လေးလုံးလေးလုံးစီ ဖြစ်ရကား။ လေးမျက်နှာသော်-တခဲ့ခြောက်လုံး၊ ဥဿဒရက်နိရယ်ငယ်ရှိ၏။ နိရယ်ကြီး၌ထပ်သော်၊ တရာ့နှစ်ခဲ့၌လုံးဖြစ်၏၊ထိုကြောင့်ရကား၊ သုတ္တသက်ဟာဆဋ္ဌကထာ၊မူလဋီကာ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာတို့၌။ ။ဒေးကသစတ္တာရိစတ္တာရိဒ္ဒါရာနိ ဒေကကဏ္ဍံဒ္ဒါဒေ၊စတ္တာရော၊ စတ္တာရော၊ ဂူထနိရယာဒယောတိဇံသောဋ္ဌသဥဿဒနိရယေဝဏ္ဏယန့်။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။

ကေကာ့သား တထပ်တထပ်ဖြစ်၏။ စတ္တာရိစတ္တာရိဋ္ဌါရာနှိ၊ လေးခုလေးခုကုန်သောတံခါးတို့သည်။ ဟောဒါနှိ၊ ရှိသည်ဖြစ်ကုန်၏။ ကေကာဆိုဒ်ဋ္ဌါရေ၊ တခု တခုသောတံခါးဋ္ဌိ။ စတ္တာရောစတ္တာရော၊ လေးခုလေးခုကုန်သော၊ ဂုထနိရယာဒယော၊ ဘင်ပုတ်နိုရယ် ဆစရှိကုန်သော ဥဿဒရက်နိုရယ် တို့သည်။ ဟောနှိ၊ ရှိသည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဇုတိဝေဝ၊ ဤသို့။ သောဋ္ဌသဥဿဒနိုရယော၊ တဆဲ့ခြောက်လုံးသောဥဿဒရက်နိုရယ်တို့ကို။ ဆာစရိယာ၊ ပညာရောင်ဖြင့် ဟိုးဆရာကြိုးတို့သည်၊ ဝဏ္ဏယနှိ၊ ဘွင့်ပြကြကုန်၏။

ဤဆို ဘွင့်ပြသောကြောင့် မဟာဆဝိစဋ္ဌသော နိုရယ်ကြိုး ရှစ်လုံးတို့သည်၊ ဆဝန်းမဟုတ်၊ လေးထောင့်ဆတွင်းယူဇနာတရာပြင်ဘက် တချက်-ယူဇနာတရာစီ၊ နံရံထုတဘက်တချက်ကိုးယူဇနာစီ။ ဤဆလုံးရုံပေါင်းသည် ရှိသော်၊ အချင်းသုံးရာ့တဆဲ့ရှစ်ယူဇနာ-ဆဝန်းကိုးရာ့ငါးဆဲ့လေးယူဇနာရှိဖြစ်၏။ ထက်ဝန်းကျင်-ဥဿဒရက်နိုရယ်နှင့်တကွ။ ယူဇနာတသောင်းရှိဖြစ်၏ ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်ဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ဇိနာလင်္ကာရဋီကာတို့၌။ ။ကေးမကောနိရယောသောဋ္ဌသုသဒေဟိသဒ္ဓိ ဒသသဟာဿဥယာဖနော။ ။ဟု ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ၊ကေမေဉော၊ တရုတရုသော။နိရယော၊ နိရယ်ကြိုးသည်။ သောဋ္ဌသုသ ဒေဟိ၊တဆဲ့ခြောက်လုံးသောဥဿဒရက်နိုရယ်ငယ်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိ၊တကွ။ဒသသဟာဿယော ဖနော၊ယူဇနာတဿသောင်းရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ၊ဤဋီကာတို့ဖျင်းကေားရပ်တို့ကိုထောက်ဆတော်မူကြသဖြင့်။ နိရယ်ကြိုးရှစ်ထပ်တို့သည်၊ ဆရပ်ဆကျယ်ဆေားဖြင့်၊ တူမျှစွာယူဇနာတသောင်းစီရှိ၏ဟုမှတ်ကြလေကုန်၊ ။သည်မှတပါး။နိရယ်တို့သည်၊ တောတောင်ဆနီးဆပါး၊ပြည်ရွာဆနားတို့လည်း၊ များစွာပင်ရှိသေး၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ မာတလိနတ်သားသည်၊နေဒိမင်း၏-ဆသက်သည်ကုန်တန်ရာ၏။ နိရယ်ကေားပြ၍မကုန်နိုင်ရာ၊ ဟူ၍-နေဒိဇာတ် ဆဋ္ဌကထာတို့၌ ပိန့်ချသည်ဟူလို။ ။ဤသည်လျှင်၊ဥဿဒရက်နိရယ်ပြေားဟန်တည်း၊

---

(၃၆၃) နိရယ်ပြည့်တို့၌နိရယ်ထိန်းရှိမရှိကိုပြခြင်း။

ဆထိုနိရယေနိရယပါလာတိဆာမန္တာ။ ၊ကထာဝဏ္ဏုပါဠိတော်၊ ၊နိရယေး၊နိရယ်ဘုံ၌၊နိရယပါလာ နိရယ်စောင့် နိရယ်ထိန်းတို့သည်၊ ဆထိုသို့၊ ရှိကုန်သလော၊ဇုတိပုစ္ဆာယဲ၊ ဤသို့သောဆမေးရှိလတ်သော်။ ဆာမန္တာ၊

ည်ြော်ဂို၏။ ။ဤသို့ဆာဘိဓမ္မာပါဠိတော်စကားရပ်တို့၌၊ ဟောကြားတော်မူဆင်ကို၊ သိဖြင့် ကြဿဖြင့်။ နိရယ်ပြည်၌၊ နိရယ်ထိန်းတို့ ဂို်ကြောင်းကို၊ ကောင်းကောင်းကြီးမှတ်ယူဆပ်၏။ဥပမာဆောင်းဖြင့်၊ လူတို့ပြည်၌။ ပြည့်ဂို်ရင်မင်းတို့သည်ထားဆပ်သော- လက်မရုံထောင်မှူးတို့ကဲ့သို့။ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲတတ်သောနိရယ်ထိန်းတို့သည်လည်းဂို်၏ဟုမှတ်လေ။ ထိုကြောင့်၊ ဆင်္ကိုတ္တရဆဋ္ဌကထာ၊သုတ်မဟာဝါ ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။မနုဿလောကရောဇ ကုလေသုကာရဏ်ကမနုဿာဝိယ နိရယေ နိရယပါလာဟောန္တိ။ ။ဟု ပိန့်တော်မူ၏။ ။မနုဿလောကေ၊လူတို့ပြည်၌။ရောဇကုလေသု၊ မင်းအိပ်တို့၌၊ကာရဏ်ိက မနုဿာဝိယ၊ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲ တတ်သော-ဒမရာတ်ထောင်မှူးတို့ကဲ့သို့၊နိရယေ၊နိရယ်ပြည်၌။နိရယပါလာ၊နိရယ်ထိန်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဂို်သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤသို့ပိန့်ကြား၊ ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာများကို ထောံထားကြ၍၊ပိပိတို့ဂို်၏ဆကုသိုလ်ကံသည်ပင်လျှင်၊ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းဆမှုကိုပြု၏။နိရယ်ထိန်း၊ နိရယ်စောင့်မဂို်-ဟူသောဝိစ္ဆာဝါဒကို-ပယ်ဆပ်၏။

ထို့ကဲ့သို့ပါးလည်း။ ၎င်းနိရယ်ထိန်းထောင်မှူးတို့သည်၊ နိဂဲကြီးတို့၌၊မဂို်ကုန်၊မနေကုန်။ထို နိဂဲကြီးတို့ကိုရံ၍ တည်သော-ဥဿဒရက်-နိဂဲငယ်တို့၌သာလျှင်ဂို်ကုန်၏။ တည်နေကုန်၏ဟူ၍-မှတ်လေ။ ထိုကြောင့် ရကား၊ဇာနာလက်ာရဒိကာတို့၌။ ။မဟာနိရယေ နိရယပါလာနတ္ထိ၊ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။မဟာနိရယေ၊နိဂဲကြီးဂို်ထပ်ဆတွင်း၌။နိရယပါလာ၊နိဂဲစောင့်-နိဂဲထိန်းတို့သည်။နတ္ထိ၊မဂို်ကုန်။ ။ထိုနိဂဲထိန်းထောင်မှူးတို့သည်၊ ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်။နိဂဲထိန်းထောင်မှူးဖြစ်ရလေသလော-ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ရသလောဟူမူ၊ ။၎င်းနိရယ်ထိန်း တို့သည်၊ နိဂဲပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သောဆကုသိုလ်ကံမှတပါး၊မသန့်မဂျင်းသောဝိသကာ ကုသိုလ်ကံကြောင့်၊ သုဂတိဘုံ၌ဖြစ်၍၊ပဝတ္တိဆခါဝယ်၊ဆကုသိုလ်ကံ-စိမံခါ ဘန်ခြင်းကြောင့်၊ ဆင်းရဲခံရာ၊ဆပါယ်ဘုံမှာပင်၊နိဂဲထိန်းဖြစ်ရဂျာ၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ ဥပရိပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာများ၌။ ။နိရယဥပပတ္တိသံဝတ္တနိယကမ္မတော ဆညေနဝကမ္မ၊နာတေနိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။နိရယ ဥပပတ္တိသံဝတ္တနိယကမ္မတော၊နိဂဲပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သော ဆကုသိုလ်ကံမှ၊ ဆညေနဝ၊တပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ကမ္မ၊ နာ၊မသန့်မဂျင်းသောဝိသကာ ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုစာတု မဟာရာဇ်၌။ တော၊ ထိုနိဂဲထိန်း တို့သည်။ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ရကုန်၏။

ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ ၎င်းနိရဲထိန်းတို့သည်။ ထိုကံကို ပြုသောဆရာ၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းဖြစ်သော-သာမဏေ၏- ဆုတောင်းခြင်းစသည့် ကဲ့သို့၊ သူတပါးကို-သတ်ညှဉ်းဆဲသိသော ပထွနာဂိုလျက်၊ ခိုးခြင်း၊ သတ်ခြင်းစသည်ကိုပြု၍ ရသောပစ္စည်းဖြင့်၊ ဆလ္လစာဂတို့ကိုပြုခြင်းကြောင့်၊ ဆကသိုလ်ကုသိုလ်နှစ်ပါးရောပြွမ်းသည် ဖြစ်သောမိဿကကံကြောင့်၊ စာဘုမဟာရောဇ်ပြည်၌၊ ပဋိသန္ဓေဆခါဖြစ်ရ၏။ ဤသို့ပဋိသန္ဓေဆခါ ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ပဝတ္တိဆခါ-နိရယ်ရွာ၌။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး၊ ဆင်းရဲမကင်း။ သူတပါးဆေားညှဉ်းဆဲခြင်းဖြင့်။မရောင့်ရဲရာ။နိရဲရွာမှာဖြစ်၍၊ နိရဲထိန်းဆမှ၊ ပြုလုပ်ရခြင်းသည်ကား။ဥပနိဿယသတ္တိရှိသောဆကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ရ၏ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်-ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ၌။ ။တေဝိဟါပကမ္မေနဝတ္ထုနိဒ္ဒေသော။ ။ ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တေဝိ၊ထိုနိရဲထိန်းတို့သည်လည်း။ပါပကမ္မေနဝ၊ ဥပနိဿယရှိသောဆကုသိုလ်ကံကြောင့်သာလျှင်။ တတ္ထ၊ ထိုဥဿဒရက်နိရဲဖြည့်၌၊နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ပဝတ္တိဆခါဝယ်ဖြစ်ရကုန်၏။ ။{ ပဋိသန္ဓေဆခါ-ဗိဿကကံနာနက္ခဏိကာ၊ပဝတ္တိဆခါ-ဥပနိဿယဆကုသိုလ်ကံဟူ}။

ထိုနိရဲထိန်းတို့သည်ကား။နိရဲသူတို့ကိုနိရဲမီးထို၊ ခွဲငင်တွန်းပစ်သောဆခါ နိရဲမီးလျှံ-သံဖြေတို့သည်၊နိရဲသူတို့ကိုသာ-ပူလောင်သည်၊ ဗိမိတို့၌ကား ပူလောင်ခြင်းမရှိကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ကံ၏ဆစွမ်းကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ဥပရိပဏ္ဏာသဋီကာ၌။ ။ကထံဒါဟာဒုက္ခံနာနုဘဝန္တိတိ၊ တေသံကမ္မာနုဘာဝတော၊ ။ကထံ၊ဆာဘယ်ကြောင့်။ ဒါဟာဒုက္ခံ၊ပူပန်သောဆင်းရဲကို။တော၊ထိုနိရဲထိန်းတို့သည်။ နာနုဘဝန္တိ၊မခံစားလေကုန်သနည်း။ ဇာတိဆယံ၊ဤသည်ကား။ပုစ္ဆာ၊ဆမေးတည်း။တေသံ၊ ထိုနိရဲထိန်းတို့၏။ ကမ္မာနုဘာဝတော၊ကံ၏ဆစွမ်းကြောင့်။နာနုဘဝန္တိ၊မခံရကုန်။ဇာတိဆယံ၊ဤသည်လျှင်။ ဗိသဇ္ဇနာ၊ ဆဖြေတည်း။ ။ကံ၏ ဆာနုဘောဝ်ကြောင့်၊ နိရဲထိန်းတို့သည်။ ပူလောင်ခြင်းဒုက္ခကို မခံရသတည်း။ ဥပမာဆေားဖြင့်၊ ထန်းဦးကြီးသော ရှင်မောဂ္ဂလာန်စသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ဆား၊ နိရဲသို့ကြွတော်မူသောဆခါ၊ ပူလောင်ခြင်း ကိစ္စမရှိသကဲ့သို့တည်း။ စေတောဝသိပတ္တာဖြစ်တော်မူသောရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်ဆား၊ဇာဠိဝိသယဆစိန္တေယျ၊ နိရဲထိန်းတို့ဆား မှာမူကား။ ကမ္မ ဝိသယ ဆစိန္တေယျ၊ ဖြစ်ကုန်ခြင်းကြောင့်။နိရဲထိန်းတို့ဆား၊နိရဲမီး၏ ပူလောင်ခြင်း ဒုက္ခမရှိကုန်ဟုမှတ်။ ။ ဆဂုတ္တရဋီကာ၌လည်း၊ဤနည်းဆတူပိန့်ပြတော်မူ၏။

ထိုနိုရဲထိန်း·နိရဲစောင့်တို့သည်။ကုသလဝိပါက်နှင့်-ပဒိုသဓွေ- နေကြသူ ဖြစ်ရကား။ စာတုမဟာရာဇာ နတ်ဘုံဆဝင်ဆပါဖြစ်၍၊ မင်္ဂလိုလ်ကိုလည်းရ နိုင်ဖြ၏။မင်္ဂလိုလ်ကို ရသည့်ဆခါမှစ၍၊ နိရဲသူ,နိရဲသားတို့ကို ရိုက်နှက်ခြင်းစ သော-ဒုစရိုက်ဆမှကိုမပြုပြိုဟုမှတ်၊ မင်္ဂကိုမရဖြိ-နိရဲသားတို့ကို ရိုက်နှက် သောဆရောသည်။မကောင်းမှု, ဖြစ်မဖြစ်နှစ်ရပ်ကို-စိစစ်ဆပ်သည်ရှိသော်။ ဆဌကထာ- ဎီကာတို့ဒွ- ဆထူးပင် မဆိုသော်လည်း။ ဆကုသိုလ်ဖြ၏- မူလ လက္ခဏာဖြင့်၊ ထင်ရှားလေရကား။ ဆကုသိုလ် ဆစစ်ဂေကန်ပင်ဖြစ်ဖြ၏ဟူ၍၊ ရှေးရှေးသောကျမ်းတတ်ဆကျော်၊မထေရ်မော်တို့သည်၊ မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်ဒြ၏။ ။ဝါဒုတ္တမန္တိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဤသည်လျှင် နိရဲထိန်းတို့ဖြ၏ဆရ၊ ထုတ်ပြခြင်းတည်း။

---

(၃၄၄) ယမမင်းဆကြောင်းကိုထုတ်ပြခြင်း။

ဒေဝဒူတသရူပနဝသေန သတ္တော် ယထုပစိတေပုညကမ္မေယမေတိနိ ယမေတိတိယမော။ ။ဥပရိပဏ္ဏာသဎီကာပါဠိ။ ။ဟေဘာရာဇာ၊ဆကြင်း မင်းသည်။ ဒေဝဒူတသရူပနဝသေန၊ သေမင်းဖြ၏တမန်ကို ဖောက်မဲ့စေ သည်ဖြ၏ဆစွပ်းဆေားဖြင့်။သတ္တော်၊ နိရဲသတ္တဝါတို့ကို။ ယထုပစိတော၊ ဆကြင် ဆကြင်ဆည်းပူးဆပ်သော၊ပုညကမ္မော်၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံတို့ကို။ ယမေ တိ-နိယမေတိ၊မှတ်ရေတတ်ဖြ၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သောဘာရာဇာ၊ထို မင်းသည်။ယမော၊ယမမင်းမည်ဖြ၏။ ။ဤသို့ဎီကာဝစနတ်၊မိန့်တော်မူဆပ် သည်နှင့်ဆညီ၊ဆကုသိုလ်ကံဆလျော်က၊နိရဲထိန်းတို့ဆောင်ယူပို့လာသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ဒေဝဒူတတမန်ငါးဦးတို့ကိုဖြ၍၊ ကောင်းမှုကိုဖောက်မဲ့ စေမှတ်စေတတ်သောကြောင့်၊ယမမင်းမည်ဖြ၏။

ထိုယမမင်းဟူသည်၊ ဆပါယ်လေးဘုံသားမဟုတ်။ ကုသိုလ်ဆကုသိုလ် ကံနှစ်ရပ်၊ရောစပ်၍ ပြုခဲ့ဘူးသောမိသကကံ ဆဟုန်ကြောင့်၊ စာတုမဟာ ရာဇာဘုံ ဆဝင်ဆပါ၊ ဝေမာနိက ပြိတ္တာတို့ဖြ၏ ဆမျိုးဦး ဖြစ်၍၊ ဝေမာနိက ပြိတ္တာတို့ဖြ၏မင်းဖြစ်ရဖြ၏ဟုမှတ်။ ထိုးကြောင့်ရကား၊ ဆဂုံတွာရနိကာယ်ဆဌ ကထာ၊ဥပရိပဏ္ဏာသ ဆဌကထာတို့ဒွ။ ။ယမရာဇာနာမ ဝေမာနိကပေ တရာဇာ။ ။ဟုဘွင့်ဖြဖြ၏။ ။ယမရာဇာနာမ၊ ယမမင်းမည်သည်ကား။ ဝေမာနိကပေတရာဇာ၊ဗိမာနဒွါရံနေရသော်ပြိတ္တာတို့ဖြ၏မင်းတည်း။ ။ဎင်း ယမမင်းသည်၊ ကုသလဝိပါက်- သုဂတိဆဟိတ်-ဒွိဟိတ်- တိဟိတ်သုံးမျိုး

ရကောင်းသည်ဖြစ်၍၊မင်္ဂလိကိုလည်းရနိုင်၏။ မင်္ဂလိကိုမရခင်လည်း၊ပ
ဝတ္ထိဆရာဝယ်၊တရံတခါငွေတို့၏ဗိမာန်၌၊ နတ်တို့၏ ပဒေသာပင်-ဥယျာဉ်
စသောနတ်၏စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုခံစား၏၊တရံတခါလည်း၊ နိရဲသူသတ္တဝါ
တို့ကိုကံဆလျောက်တရားသဖြင့် စီရင်၏။ ဆရိယာမင်္ဂလာကိုရငြားအံ့၊
ဆရိယာမင်္ဂလာကိုရသည်မှစ၍၊ ကုသိုလ်၏ဆကျိုးကိုသာလျှင် ခံစားသုံး
ဆောင်၏၊ဆကုသိုလ်ဆကျိုးဖြစ်သောတရားဗီရင်မှကိုမပြုကုန်၊ ထိုကြောင့်၊
ဆင်္ကုတ္တရဒိုကာ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ဒိုကာတို့ဠဲ။ ။ယေသံ ပန ဆရိယမင်္ဂလာ
ဥပဓ္ဓိတိ၊တေသံမင်္ဂလာဘိဂမတောပဌာယဟုညဟလမေဝဥပဓ္ဓိတိတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။
ဟုံဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ပန၊ဆထူးကိုဆိုဦးအံ့။ ယေသံ၊ ဆကြောင်ဝေမာနိက
ပြိတ္တာမင်းတို့ဆား။ဆရိယမင်္ဂလာ၊ဆရိယာမင်္ဂသည်၊ ဥပဓ္ဓိတိ၊ဖြစ်၏၊တေသံ၊
ထိုဝေမာနိကပြိတ္တာမင်းတို့ဆား။ မင်္ဂလာဘိဂမတောဟု၊ ဆရိယာမင်္ဂကိုရသည်မှ၊
ပဌာယ၊စ၍၊ဟုညကမ္မဟလမေဝ၊ကုသိုလ်ကံ၏ဆကျိုးသည်သာလျှင်၊ ဥပဓ္ဓိ
တိ၊ဖြစ်၏။ဇာတိ၊ဤသို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မှတ်ဆပ်၏။

ဌင်းယမမင်းတို့သည်၊ နိရဲတံခါးလေးမျက်နှာတို့ဠဲ။ တယောက်စီဖြစ်၍၊
နိရဲတထပ်လျှင်၊ယမမင်းလေးယောက်ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုကြောင့်၊ နိရဲကြီးဂုစ်
ထပ်လျှင်၊ ယမမင်းပေါင်း-သုံးကျိပ် နှစ်ယောက် ဖြစ်ကြောင်းကို၊ ကောင်း
ကောင်းကြီးမှတ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ သုတ္တာသင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ၊ ဆင်္ကုတ္တရ
ဆဋ္ဌကထာစသည်တို့ဠဲ။ ။နဧသဇကောဝဟောတိ-စတ္တာသုပနဒွါရေသု-
စတ္တာဒရောဟောန္တိ၊ ။ဟုဝိန်္ဒတော်မူ၏။ ။ဇသဇသော၊ထိုယမမင်းသည်။
ဇကောဝ၊ဘယောက်ထည်းသာလျှင်။နဟောတိ၊မဖြစ်၊ စတ္တာသုပနဒွါရေသု၊
တံခါးလေးမျက်နှာတို့ဠဲ။စတ္တာရောဇနာ၊ ယမမင်း လေးယောက်တို့သည်။
ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဌင်းယမမင်း၏ဆထံသို့-နိရဲထိန်းတို့သည်၊နိရဲသတ္တ
ဝါတို့ကို၊လက်မောင်းတို့ဠဲကိုင်၍။ခေါ်ငင်ကာသွားပြီးလျှင်၊ ထိုသူဆားဒဏ်
ထားတော်မူပါဟု-လျှောက်ကြား၏။ ထိုဆခါယမမင်းက၊ သူဆို-သူနာ-သူ
သေ-ဆကျဉ်းသား-ကလေးငယ်တို့ကိုပမာထား၍၊ သေမင်းတမန်ငါးပါး
ဖြင့်၊ဒါနသီလစသောကုသိုလ်တရားကို-ဆားထုတ်ခဲ့ပါ၏သော့ဟု-စစ်ဆေး
မေးမြန်း၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ဒေဝဒူတသုတ်ပါဠိတော်မျှားဠဲ၊

စောဒိတာ ဒေဝဒူတေတိ၊ယေ ပမဇ္ဇန္တိ မာဏဝါ၊
တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ၊ဟိနကာယူပဂါ နရာ။ ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူဆပ်၏။ ။ဒေဝဒူတေတိ၊ သူဆို-သူနာ-သူသေ-သူ
ငယ် ဆကျဉ်းသား ဟူသော သေမင်းတမန် ငါးပါးတို့သည်။ စောဒိတာ၊

ပြောဆိုပြည့်နှန်း-တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ဆပ် ပါကုန်သည်ဖြစ်လျက်။ မာဏဝါ၊ ထောင်လွှားတက်ကြွ-မာနရှိကြကုန်သော။ယေနရာ၊ အကြင်သူတို့သည်၊ပမဏ္ဍနိ၊ထရားလွတ်ကင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းဖြင့် နေမိကြလေကုန်၏။ တေနရာ၊ ထိုသူတို့သည်းဟိနကာယူပဂါ၊ယုတ်လျှံဖြစ်ကြောင်း၊ သတ္တဝါဆပေါင်းတို့၊ ခိုဆောင်းကပ်ရောက်ရကုန်သည်ဖြစ်၍။ဒီဃရတ္တံ၊လေးမြင့်ရှည်ကြာ၊သံသရာဆဋ္ဌန်ကာလ ပတ်လုံး။သောစန္တိ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးရကုန်၏။ ။ဒေဝဒူထ မေးစီစစ်ခြင်းဆကျယ်ကို။ ဒေဝဒူတသုတ်ပါဠိတော်ဝယ်-ယူကြလေ-ဂန္ဆိ ဂရုဆတိဘယကြောင့်။ပဋ္ဌိမပြုပြီ။

၅၂၊သို့ယမမင်း၏၊ မေးစစ်ခြင်းကို၊ ဆာယ်သို့သော သူသည်ရသနည်း၊ ဆာယ်သို့သောသူသည်မရလေသနည်းဟူမူ။ ။ဆားကြိုးသောမကောင်း မှုကံရှိသောသူသည်။မေးစစ်ခြင်းကိုမခံရကုန်၊ဥပမာဆားဖြင့်။ လောကဒ္ဓိ-ခိုးထုပ်ဥစ္စာနှင့်တကွဘမ်းမိသောသူကိုမေးစစ်ဘွယ်မရှိ။ ဆပြစ်ဆားလျှော်စွာ၊ရာဇဓဝတ်မင်းဒဏ်ကိုသာစိရင်ရ၏ သို့၊ထိုဆတူမကောင်းမှု ဆားကြိုးသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။မေးစစ်ဘွယ်မရှိ၊ ဒဏ်ဆပြစ်ရှိသလောက်။ နိရဲဒ္ဓိ-ခံစားခြင်းရောက်ရတော့၏ဟုမှတ်။ ။ပဋ္ဌာနနှစ်ရိယကံသို့ရောက်သောသူ။ စေတီယ ဘေဒက-စေတီပုထိုးကို ဖြိုဖျက်သောသူ။ ဓိဆ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ဆယူကိုယူမိသောသူစသည်ကိုယူလေ။ ဆတိဘာရိယကံဟူလို။ ။ဆနည်းငယ်သော မကောင်းမှုကံရှိသောသူသည်သာလျှင်၊ယမမင်းကမေးစစ်ခြင်းကိုရ၏။ ဥပမာဆားဖြင့်၊ ယုံမှားဘွယ်ရှိသေး၍၊ မေးမြန်းသင့်သော သူကိုသာလျှင်၊ ထောက်ချင့်စစ်ဆေး- မေးမြန်းခြင်း ခံရသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ- ဆကုသိုလ်ကံနည်းပါးသောသူဆား၊မေးမြန်းဧစ်ဘွယ်ရှိ၏ဟုမှတ်။ထိုကြောင့်ရကား။ ။ မနောရထပူရကိုဆဋ္ဌကထာတို့ဋ္ဌ၊ ။ဇုမံပနဒေဝတာနုယောဂံ ကောလဘတိ၊ကောနုလာဘတိတိ၊ ယေနတာဝဇဟုံပါပံကတံ၊ သောဂတ္တိဘာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ။ ယေနပနပရိတ္တံပါပံကတံ၊ သောလာဘတိ။ ။ဟုဘွင့်ဖြ ထေဝ်မူ၏။ ။ဇုမံပနဒေဝတာနုယောဂံ။ဤသေမင်းတမန်ဟုဆိုဆပ်သော-ယမမင်း၏မေးခြင်းဆနုယောဂဝတ်ကို၊ကောလာဘတိ၊ဆာယ်သို့သောသူသည်ရသနည်း။ကောနုလာဘတိ၊ဆာယ်သို့သောသူမရသနည်း။ ဇုတိပုဆ္ဆာယံ၊ဤသို့မေးသည်ရှိသော်။ယေန၊ဆကြောင်သူသည်။တာဝ၊ခဏိုးစွာ။ဇဟုံပါပံ၊ ကြိုးသောမကောင်းမှု ရှိသောကံကို။ကတံ၊ပြု၏။ သော၊ထိုသူသည်။ဂတ္တိဘာ၊သွား၍။နိရယေ၊နိရဲဒ္ဓိ၊နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း၊ယေန

ပန်းဆက်ခြင်သူသည်ကား။ပရိတ်ကို၊အနည်းငယ်သော၊ပါပံမကောင်းမှုကံကို။ ကတံ၊ပြု၏။သော၊ထိုသူသည်။ဆန္ဒယောဂံ၊မေးခြင်းဝတ်ကို။လာတိ၊ရ၏။

၅၂ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဝိန့်တော်မူသည့်နှင့်လျော်ညီစွာ။နည်းသောမကောင်းမှုကံကြောင့်။ နိရဲသို့ရောက်သော သူသည်။ ဒီဃဆယိုလို ဒီဃပြုသော ကုသိုလ်ကံကို-ဆောက်မဲ့ဒီ၍၊သတိရသည်လည်းရှိ၏။ ယမမင်းကဆောက်မဲ့စေ၍။ သတိရသည်လည်းရှိ၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ လံကာဒီပ ဆမည်ရသော-ထီဟဠကျွန်းဌာ၊ ဒီဃဇယန္တုဆမည်ရှိငြား။ ကျည်စောင့် ယောက်ျားသည်။သုမနဂိရိ-ဆမည်ရှိသော တောင်ထိပ် ကျောင်းဆပြင်၌။ တည်ထားသောဆာကာသစေတီတွင်။ နိမြန်းသောပုဆိုးကို-ကုက္ကားပြုလုပ်ခါတင်လှူခဲ့၏၊ ထိုဒါယကာသည်။ ဤလူ့ဘဝမှစုတေ၍၊နိရဲသို့ရောက်လေလျှင်။ နိရဲမီးလျှံတောက်သောဆသံနှင့်တကွ။ နိရဲမီးထောက်ကိုဖြင်သောခဏ၌။ဒီဝိုလှူခဲ့သော ကုက္ကားကို။ဆောက်မဲ့ဆင်ခြင်ဒိလေရကား၊ဆာကာသ စေတီတွင်။သဋ္ဌါပန်းဖြင့်၊ လှူဒါန်းသောပုဆိုးနှိ၏ ဆသံနှင့်တူလေစွတကား၊ဟု-သတိရ၍၊ ဒေဝသမ္ဗတ္တိ-သုဂတိဘဝသို့ ပြန်၍ ရောက်ကြောင်းကို၊ ဆဂုံတ္တရဆဋ္ဌကထာတို့၌လာရှိပေ၏။

ထိုမှတပါး။တယောက်သော ဒါယကာလည်း။ ဒီဝိ၏သားဖြစ်သော ရဟန်းငယ်ဆား။ ကြမ်းသောဖျင်ပုဆိုးသက်နှံးကိုလှူဒါန်းခဲ့၍၊ဤဘဝမှစုတော့မနေ၊ သေထွန်ခဲ့သော်၊ နိရဲသို့ရောက်လေလျှင်ဒီဝိလှူခဲ့သော ဖျင်သက်နှံးကို ဆောက်မဲ့ဒီ၊သတိရသောကြောင့်။ ဒေဝသမ္ဗတ္တိ-သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ကြောင်းကို၊ဆဂုံတ္တရဆဋ္ဌကထာတို့၌လာပေ၏၊ ။ဤလျှင် ဒီဝိကုသိုလ်ကို ဒီဝိသတိရဆောက်မဲ့ဒီ၍၊နတ်ပြည်၌ဖြစ်ခြင်းတည်း။

ဒီဝိ ဆလိုလို-မဆောက်မဲ့နိုင်သော သူတို့ဆား။ ယမမင်းသည် ပြောကြားသဖြင့်၊ သတိရ၍နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြောင်းဝတ္ထုကား။ ။ဩဇာဒီပ၊ နာမတင့်ဂွန်း၊ထီဟိုင်ကျွန်း၌၊ဆမတ်ကြီးတယောက်သည်။ ဆတောင်တရုံ့နှစ်ဆယ်ရှိသော-မဟာစေတီတော်ကဲ့။တကွမ္ဘလောက်သော- မုလေးပန်းတို့ဖြင့်ပူဇော်လှူဒါန်းပြီးလျှင်။ယမမင်းကြီးဆား ဆမျှပေးဝေ၏၊ ထိုဆမတ်သည်။ ဤဘဝမှ ပြောင်းသောဆခါ၊ ဆနည်းငယ်သော ဆကုသိုလ် ကံကြောင့်၊ နိရဲထိန်းတို့သည်။ နိရဲမင်းထံသို့၊ ပို့ကြသောဆခါ။ ယမမင်းကလည်း၊သင်သည်လူ့ပြည်မှာဇွန်စဉ်။တစုံတရုံသောကောင်းမှုကို ပြုဘူးခဲ့၏လော့ဟုမေးမြန်း၏။ထိုဆခါဆမတ်သည်လည်း၊ သတိမရရှာ၍။ ကောင်းမှုကို-မမှတ်မိရကား။မသိပါဟု လျှောက်ကြားသည်ရှိသော်၊ ယမမင်းဆည်း

မဟာစေတီတော်ကို-မလေးပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်သည်ကာလ။ ငါ့ကိုပင်ဆမျှ ဝေသည် မဟုတ်ပါသလော့ဟုဆိုရာတွင်မှ၊ သတိရသဖြင့်။ ထိုကုသိုလ်ကို ဆောက်မှေ့လျက်၊ နိရဲ့မှလွတ်၍- နှတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်းကို။ ဥပရိပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာတို့၌-လာရှိ၏။ ။ဤဝတ္ထု၊ သာဓကတို့ကို ထောက်ထား၍၊ ခပ်သိမ်းသောပညာရှိကြား၊ ဆယ်မျိုးသားတို့သည်၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို၊ ပြုကြသောဆခါ၊ စာတုဓဟာရာဇ်ဆဝင်ဆပါ။ ဝေမာနိက နှတ်ဖြစ်ရှာသော-နိရဲသေဋ္ဌနှင်း၊ယမမင်းအားလည်းဥဒ္ဓိသ-ရည်ညွှန်း၍၊ ဆထူးသဖြင့် ဆမျှပေးဝေရာဖြစ်။သတိရှိကြစေ။

ဤနေရာ၌ဘုန်၌-ဆချို့သောဆရာတို့သည်-ရေစက်ချသောဆခါသမယ ၌၊ မြေကိုဝေါင့်တတ်၊ ဝသုန္ဓရေနတ်သည်၊ သက်သေဆမှတ်၌ တည်စေသောဟူ၍။ဆိုကြကုန်၏၊ ဤသို့ဆိုကြခြင်းသည်။ ဆလျှဉ်းပင်မသင့်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ပါဠိတော်-ဆဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌၊ မြေကြီးကို စောင့်တတ်သော ဝသုန္ဓရေ-ဆံ့ရေညစ်နတ်ဟူ၍လည်းမရှိကုန်၊ မာရိနတ်သားနှင့်- ဆုရားစစ်ဘိုက်သောဆခါဝယ် မာရိနတ်သားက၊မြတ်စွာဘုရားအား၊ သင်၏ဥစ္စာ၊ရတနာပလ္လင်၊ဖြစ်သည့်ဆင်ကို။သက်သေတင်ပါ၊ဆိုသည့်တာကြောင့် ဘုရားရှင်သည်၊ ပါရမီတော်ကိုဆင်ခြင်တော်မူ၍။ဝေသန္တရာမင်းဘဝ၊ သတ္တသတ္တကမဟာဒါနပေးလှူသောဆခါဝယ်။မြေကြီးငလျင်၊ ပဲ့တင်ခပ်တီး။ တုန်ဟီးသည့်ဆရာမျှားကို။ ရွှေနှလုံးတော်ထားတော်မူ၍၊ မြေကြီးကိုသက်သေဟူ၍ပြုသောဆခါဘုရားရှင်၏ တန်းခိုးတော်ဂုဏ်ဆာနုဘော်ဟုန်တို့ကြောင့်၊စေတနာမရှိသော၊ဤမဟာပထဝီမြေကြီးသည်။ ။မဟာပထဝီဆဟန္တေတဒါသက္ခိတိ- ဝိရဝံသတေန ဝိရဝံသဟသေန ဝိရဝံသတာသဟသေနမာရဗလံဆဝဏ္ဏရမာနာဝိယဉ္စန္ဒေဒိ။ ။{ဆပဒါနိန် ဆဋ္ဌကထာ-ရှစ်ကျောင်းပေ ငိစာချပ်ဝွင်-ကျောတက်မှာရှိ၏}။ ။မဟာပထဝီ၊မြေကြီးသည်။ဆဟံ၊ဆကျွန်ုပ်သည်။တော၊ ရှင်ပင်ဘုရား၏။တဒါ၊ထိုဝေသန္တရာမင်းဘဝ၌ ရာဇ်၊မင်းဖြစ်သောဆခါ၊ဆလှူပေးသောဆခါ၌၊သက္ခိ၊အဝိညာဏကသက်သေတည်း။ဇာတိ၊ ဤသို့။ဝိရဝံသတေန၊ ဆရာသောဖြည့်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ဝိရဝံသဟသေန၊ဆထောင်သောဖြည့်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ဝိရဝံသတာသဟသေန၊ဆသိန်းသောဖြည့်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ မာရဗလံ၊မာရိမင်းစစ်သည်ကို။ ဆဝဏ္ဏရမာနာဝိယ၊လွှမ်းမုံးဘိသကဲ့သို့။ဉဒ္ဓေဒိ၊ဖဲ့တင်ခပ်တီး၊ခါခါဟီး၌။

ဤသို့ဆပဒါန်ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ စိတ်စေတနာကောင်းသော- မြေကြီးသည်သာလျှင်၊ဘုရားတန်းခိုးကြောင့်၊ဖြည့်တွန်းကြောင်း။ ဝေသန္တရာဘဝ-ဆလှူ

ပေးသောဏာခါဒ္ဒါ၊တုန်လှုပ်ကြောင်းသာလာရှိဖျိ။ ဝသုန္ဓရေနတ်-ဆံရေညှစ်သည်ဟူ၍ဂုဏ်းလောင်းစသောရှေးသူတော်ကောင်းတို့သည်။ ဏာလူပေးသောဏာခါ၊ ဖြေကြိုးဏားဏာမျှပေးသည်ဟူ၍သည်းမရှိကုန်။ ပါဠိတော်-ဏာဋ္ဌကထာ များနှာလည်းမပါ၊ ရေစက်ချဆရာတို့။ ။ဏာဘိဝန် ဦကာဒ္ဒါလည်း၊ ဘုဝိဝဂ်တွင်၊မာရ်ငါးပါးကို၊ ဘုရားဧဆောင်တော်မူစဉ်၊ မြည်ခြင်းကြောင့်၊ဖြေကြိုးကိုကူသန္ဓါဖြင့်ဆိုဏာပ်ဖျိဟူ၍ သာလျှင်ပိန့်တော်မူဖျိ။ ။ထိုမှတပါး၊ ကျည်းကန် ကိုရှင်ကြိုး ဏားမး ရတု-မုံးရွှေးဆရာတော်-ဏာဖြေရတုတို့ဒ္ဒါလည်း။ ။ဒေဝါမာရ်ဗစ်၊ရောက်လစ်ခါတုံ၊ဝသုန္ဓရေ၊ဆံဧွေလက်ရစ်၊မည်စ်ဧလေးလော့။ည်စ်ဖျိလောရှင့်။ ။ဟူ၍မေးဧသာဏာခါ။ ။သုန္ဓရေလျှင်။ဆံဧွေလက်ရစ်။ည်စ်မည်စ်မှာ။ ဌကထာဝယ်၊ဖြေချာယကွာ၊ ပေါ်လာရဟု။ ဤမျှသာထွက်။ ။ဟု မုံးရွှေးဆရာတော်ဖြေတော်မူသော ရတုမှာလည်း၊ဖြေကြိုးသည်၊ ဏာသက်ပင် မရှိငြားဧသော်လည်း။ ဏာသက် ရှိသောဘိလူးကဲ့သို့မြည်ကြောင်းကို-ဖြေတော်မူဖျိ။ ဖြေစောင့်ဘိလူးဟူ၍ ဖြာသည်မဟုတ်ကုန်။ ။ဤသည်လျှင်၊ယမမင်းဏာဆုံးဏာဖြတ်၊ဏာပြီးသတ်တည်း။

---

(၃၆၅) နိရဲထိန်းတို့သည်။နိရဲသားတို့ဏား၊ငါးပါးသောဘွဲ့ခြင်း။

ထမေနံဘိက္ခဝေနိရယပါလာပဗ္ဗဝိဓဗန္ဓနံ နာမကာရဏံကရောန္တိ။ ။သုတ္တာသင်ဟာပါဠိတော်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ထမေန်၊ထိုနိရဲသူသတ္တဝါကို။နိရယပါလာ၊နိရဲထိန်းတို့သည်။ပဗ္ဗဝိဓဗန္ဓနံနာမ။ ငါးပါးဏာပြားရှိသောနှောင်ကွဲခြင်းမည်သော၊ကာရဏာ၊ သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲကြောင်းဖြစ်သောဏာစီဏာရင်ကို။ကရောန္တိ၊ပြုကြကုန်ဖျိ။ ။ဌင်းပါဠိတော်နှင့်ညီစွာ။နိရဲထိန်းတို့သည်၊နိရဲသားတို့ကို၊ လောလောပူသောသံဧဖြတို့ဒ္ဒါ၊ ပက်လက်ဏာပ်ပေ၍။ လက်ျာဘက်လက်ဒ္ဒါ၊ထန်းလုံးခန့်ပမာဏာရှိသောသံချောင်းကိုသွင်းကုန်ဖျိ။ ထိုဏာတူလက်ဝဲဘက်လက်ဒ္ဒါလည်းသွင်းဖျိ။ လက်ျာဘက်ခြေလက်ဝဲဘက်ခြေတို့ဒ္ဒါလည်း။တခြောင်းစီသွင်းကုန်ဖျိ။ရင်လယ်တည့်တည့်ဒ္ဒါလည်း၊ သွင်းကုန်ဖျိ။ဤသို့ငါးပါးသော ဘွဲ့ခြင်းတို့ကိုပြု၍။ အိဝ်မိုးတဘက် မျှလောက်ရှိသောဧားမတို့ဖြင့်ဌင်း၊ ဗန်စကောကြိုးပမာဏာရှိသော- ပဲကွပ်တို့ဖြင့်ဌင်း။ သုံးဂါဝုတ်မျှရှိသော-နိရဲသူ၏ ဏာတ္တဘောကို ခုတ်ရွေးကြကုန်ဖျိ။ သွေးတို့သည်၊ မြစ်ကြိုးသဘွယ်ဖြစ်၍ စီးကုန်ဖျိ။ သံဧမြှုပ်လည်း၊ ဒီးလျှံဧတောက်၍-ခုတ်ရာ- ရွှေရာဌာနကိုလောင်းကုန်ဖျိ။ ထိုဏာစါကြိုးစွာသော ဒုက္ခဆင်းရဲဖြစ်ရကုန်ဖျိ-ဟူ၍၊ဏာဂ်တ္တရပါဠိတော်-ဏာဋ္ဌကထာတို့ဒ္ဒါ-ပြဌော်မူဖျိ။

နိရဲခံသူတို့သည်ကား၊လူတို့၏-ဘဝ၌ဖြစ်ခဲ့သော-သဏ္ဌာန်နှင့် မတူကုန်။ ဦးခေါင်းကား၊ ငါးတို့၏ ဦးခေါင်းကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ကိုယ်သည်ကား- လူတို့၏ ကိုယ်ကဲ့သို့၊သုံးဂါဝုတ်ဆယ်တောကြီးဖြင့်၊ ဆကုသိုလ်ကံမကုန်သမျှကာလ ပတ်လုံး၊နိရဲမီးတဟုန်းဟုန်းဖြင့်၊ပြင်းစွာဒုက္ခကိုခံရကုန်၏။ထိုကြောင့်၊တိက ဂုံတ္တရပါဠိဘော်တို့၌။ ။နုစတာဝကာလံ ကရောတိ၊ ယာဝနုတံပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ ။ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။ ။ယာဝ၊ဆကြင်မျှလောက်။တံပါပ ကမ္မံ၊ထိုမိမိတို့ပြုဆပ်သောမကောင်းမှုကံသည်၊ ဗျန္တိ၊ ကင်းသည်။နဟောတိ၊မဖြစ်သေး။တာဝ၊ထိုမျှလောက်သောကာလပတ်လုံး။ကာလံ၊ သေခြင်းကို။နကရောတိ၊မပြု။ ။ဤပြဆပ်ပြီးသောပဋိဓနုနဆမှုကို။ဥဿဒရက် စသောနိရဲငယ်၊သဋ္ဌိဝဿေသောနိရဲခုနစ်လုံးတို့၌သာလျှင်ပြုကုန်၏။ ဆဝိစိနိရဲ ကြီး၌၊ပဋိဓနုနဆမှုကိုမပြုကုန်။ထိုကြောင့်၊ ခန္ဓဝိဘင်းဆနှိုင်းကာ၌။ ။နု ဟိဆဝိစိမှိ ပဋိဓနုနာဒိ ကမ္မကာရဏံ ကရောန္တိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဟိ၊ဗျာဘိရိက်ကိုဆိုဦးအံ့။ဆဝိစိမှိ၊ဆဝိစိ၌။ ပဋိဓနုနာဒိကမ္မကာရဏံ၊ငါးပါးဆပြားရှိသောဆွေခြင်းဆမှုပြုခြင်းကို၊နကရောန္တိ၊မပြုကြကုန်။

ဤနိရယကထာ၌၊လက်ဝါပေါင်းဆချုပ်-နယဒုပ်ကား။

(၁) သိဋ္ဌိုင်း-ကာလ၊သံဃာတ၊နှစ်ဝရောရုဝါ။
(၂) တာပန၊နှစ်ရှိ၊ဆဝိစိ၊ရှစ်ပြဿဒိနိရဲရွာ။
(၃) ဘင်ပုပ်ပြာပူ၊လက်ပံဟူးမှတ်ယူသနဲလျက်တောပါ။
(၄) တမျက်နှာတွင်၊ဤလေးဆင်၊ရှိလျှင်ဆမြဲသာ၊
(၅) တရေား၌ဆယ်၊ရှစ်ရာသွယ်၊ဆယေယ်နိရဲရွာ၊
(၆) ဒေဝဒူတ၊သုတ်ဆပြု၊မှတ်ကြဌကထာ။
(၇) နေဒိဇာတ်လာ၊နရဲရွာ၊သေချာမျှား၏သာ။
(၈) ဆဝိစိတွင်၊လေးဒယာက်ရှင်၊ယမသျှင်မင်းရောဇာ။
(၉) သုံးကျိပ်နှစ်ဒယာက်၊ယမကောက်၊ရှစ်ထပ်ရောက်နိရဲမှာ။
(၁၀) စာဘုမဟာရောဇာတွင်၊ယမဝင်၊ကံလျှင်ဒိဿကာ။
(၁၁) နိရဲထိန်းမှာ၊ရှိ၏သာ၊ဟောလာဖြာဂါထာ၌။
(၁၂) ကထာဝတ္ထု၊ကျမ်းဌိရ၊ဟောပြီဆာမန္တာ။
(၁၃) နိရဲထိန်းမှာ၊မပူပါ၊ဆာနုဟောဝ်ကံဟုလား။
(၁၄) ဆဂိုဏ္ဍိုရ်ဆန္ဒ၊ကျမ်းဋီရ၊ဖိန့်ပြီရှိသည်တာ၊
(၁၅) နိရယဘုံ၊နည်းမျိုးစုံ၊ပြီးကုန်နိဋ္ဌိတာ။

(၃၆၆) တိရစ္ဆာန်ဆရ-သစ္စပကို-ပြဆိုခြင်း။

တိရစ္ဆာန်ဟူသည်၊ လူနတ်တို့ကဲ့သို့၊ အထက်သို့မကြွားပွါး၊ ဘိလာကန့်လန့်ဆေားဖြင့်ကြွားပွါး၍ သွားလာတတ်သောကြောင့်၊ တိရစ္ဆာန်မည်၏။ထိုကြောင့်၊ဒိုကာတို့ဠ်၌။ ။တိရောစ္ဆန္တိတာတိတိရစ္ဆာနာ။ ။ဟုပြတော်မူ၏။ ။ ယေသတ္တာ၊ အကြင်သတ္တဝါတို့သည်၊ တိရော၊ဘိလာကန့်လန့်၊ ဆဉ္ဆိတာ၊ သွားထက်ကုန်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တိရစ္ဆာနာ၊တိရစ္ဆာန်မည်၏။ ။ {ထိုတိရစ္ဆာနပုဒ်၌၊တိရသဒ္ဒ။ပပဒ- ဆဉ္ဆဓာတ်နောင်-အပစ္စည်းသက်၊ၜင်း ဆဉ္ဆဓာတ်ကို- နိပါတနာသုတ်ဖြင့်၊ အစ္ဆာနာပြု၍၊ ရူပသိဒ္ဓိ-ချပ်ပြီးလေ။ ။ သဒ္ဒနီတိဆရာဖြို့ဆလိုအားဖြင့်။တိရဓာတ်နောင်-တိရတော ဆဆာနာ-ဟူသောသုတ်ဖြင့်၊ဆာနပစ္စည်းသက်၊ဒွေဘော်လာ၍၊ရူပသိဒ္ဓိပြီးစေ}။

ထိုတိရစ္ဆာန်သည်လည်း၊ ဆပဒတိရစ္ဆာန်၊ ဒွိပဒတိရစ္ဆာန်၊ စတုပ္ပဒတိရစ္ဆာန်၊ဗဟုပ္ပဒ တိရ စ္ဆာန်ဟူ၍- လေးပါးဆပြားရှိ၏၊ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ မြွေ-ငါးတို့သည်၊ ဆခြေမရှိသော ဆပဒ တိရ စ္ဆာန်မည်၏။ ကြက်ဌက်တို့သည်၊ဆခြေနှစ်ချောင်းရှိသော-ဒွိပဒတိရ စ္ဆာန်မည်၏။ ကျွဲနွားတို့သည်။ ဆခြေလေးချရှိသောစတုပ္ပဒတိရ စ္ဆာန်မည်၏။ ကင်းခြေချောင်းတို့သည်၊ ဆခြေများသော-ဗဟုပ္ပဒတိရ စ္ဆာန်မည်၏၊ ထိုကြောင့်ရကား။ ပါရာဇိကဏ်ဆဋ္ဌကထာ၌။

ဆပဒါနံ ဆဟိ မစ္ဆာ ဒွိပဒါနဉ္စ ကုက္ကုဋိ။
စတုပ္ပဒါနံ မဇ္ဇာရိ၊ဝတ္ထု ပါရာဇိကိသိမာ။ ။

ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဆပဒါနံ၊ ဆခြေမရှိသော တိရစ္ဆာန်မတို့တွင်။ ဆဟိ မစ္ဆာ၊မြွေမ-ငါးမတို့တည်း။ဒွိပဒါနဉ္စ၊ဆခြေနှစ်ချရှိသောတိရ စ္ဆာန်မတို့တွင်။ ကုက္ကုဋိ၊ ကြက်မတည်း။ စတုပ္ပဒါနံ၊ ဆခြေလေးချရှိသော တိရ စ္ဆာန်မတို့တွင်၊မဇ္ဇာရိ၊ကြောင်မတည်း။ ဇာမာတိရ စ္ဆာနဂတိတ္ထိယော၊ ဤဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောတိရစ္ဆာန်မတို့သည်ကား။ပါရာဇိကာသ၊ ပါရာဇိက ဆသောပတ်သို့ရောဲ့ခြင်း၏။ဝတ္ထု၊ဆကြောင်းတည်း။ ။{ထိုပါရာဇိကလောက်သောကြောင်မ-ခွေးမ-ကြက်မတို့သည်။ဘမိယ်းတရာပ်တည်းသောကျောင်းတွင်း၌-ရှိပါမူကား၊ၜင်းကျောင်းတွင်း၌- အိပ်စက်သော ရဟန်းတို့ဆား၊ သဟသေယျဆသောပတ်ကို-ဖြစ်စေ၏ဟူ၍။ ဝိနည်းပါဠိတော် ဆဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ လာရှိ၏။ ။ဆဓိပ္ပါယ်စကားချပ်}။

၎င်းတိရစ္ဆာန်တို့သည်၊ တည်ရာဌာန ဆေားဖြင့်။ ကုန်းဘွဲတည်သော တိရစ္ဆာန်၊ရေဘွဲတည်သော တိရစ္ဆာန်ဟူ၍၊ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ကုန်းဘွဲဖြစ်သောတိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ထက်၊ ရေဘွဲဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သည်များပြားလှ၏ဟူ၍ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်၊ ကောင်းကြောရပါဦးတော်၊ ကေခမ္မဝဂ်ဒွါ။ ။ဆပ္ပကာဘိက္ခဝေ-ဇတာသတ္တာ-ယေထလဖာ၊ ဆာသရေါ ဇေတဝသတ္တာဗဟုတရာ၊ယေသြဒကာ။ ။ဟုဟောတော်မူခဲ့ပြီ။ ။ဘိက္ခဝေ ရဟန်းတို့။ယေသတ္တာ၊ဆကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ ထလဖာ၊ ကုန်းကြည်းဘွဲဖြစ်ကုန်၏။ဇတသတ္တာ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ ဆပ္ပကာ၊နည်းကုန်၏။ ဆထရေါ၊စင်စစ်သော်ကား၊ယေသတ္တာ၊ဆကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ သြဒကာ၊ ရေဘွဲဖြစ်ကုန်၏။ဇတေဇဝသတ္တာ၊ထိုရေဘွဲဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည်သာလျှင်။ ဗဟုတရာ၊ ဆထူးသဖြင့် များကုန်၏။ ။ဤသို့ပါဦးတော်မြတ်၊ ဘိန့်တော်မူအပ်သည်နှင့်အညီ၊ ရေနေ သတ္တဝါများကြောင်းကို သိဆပ်ရာ၏။ ၎င်းရေသတ္တဝါများကြောင်းကိုလည်း၊ ဂုဏ်မဟာဗုဒ္ဓဃောသဆရာသည်၊ ကောင်းတရဆဋ္ဌကထာဒွါ။ထုတ်ပြတော်မူသည်မှာ။ ။ဤသိဿိုကျွန်း-သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်းသည်။ ယူဇနာ-ခုနစ်ရာကျွာ၏၊ ထိုဆခါလေတို့ဖြင့် ရွက်တိုက်၍၊သင်္ဘောလွှင့်သည်ရှိသော်။ ခုနစ်ရက် တိတိသွားရ၏။ ဤသို့ ခုနစ်ယူဇနာမျှ လောက်သော၊သင်္ဘောခုနစ်ရက်ခရီးဘွဲ။ နန္ဒိယဝဋ္ဋမည်သော- ငါးတို့သည် ကျောက်ကုန်းချင်းစပ်မျှရှိ၏။ထိုကြောင့်၊ ကုန်းကြည်းနေသတ္တဝါထက်၊ရေနေသတ္တဝါများကြောင်း:ဘို-ဒိဋ္ဌဆေားဖြင့်သိဆပ်၏-ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ ။ဤသို့ပါဦးတော် ဆရှကထာတို့ဘွဲ၊ ကုန်းကြည်း သတ္တဝါတို့ထက်။ ရေသတ္တဝါများကြောင်းသာပြုပေ၏။ ဆရေဆတွက် သရုပ်သဏ္ဌာန်လည်းမပါ၊ ဆဘယ်သူမှရေသတ္တဝါ ဆပေါင်းဘယ်ရွာဘယ်မျှ။ ကုန်းသတ္တဝါ ဆပေါင်း-ဘယ်ရွာဘယ်မျှ- မသိနိုင်တန်ရာ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါလျက်၊ ရှေးရေစက်ချ ဆရာတို့သည်၊ကုန်းနေကိုးကုဋေ-ရေနေဆယ်ကုဋေ၊ သဇ္ဇိသတ္တာ၊ သတ္တဝါဆများ၊ ဆမျှယူကြပါ-ဟုဆိုကြခြင်းသည်။ ပါဠိတော်ဆရှကထာမှာမပါ။ စိတ်ထင်ရာ-ရမ်းဆ၍၊ရေးဆိုကြသောစကား၊ ဆမှားသောတည်း။ ။ဤလျှင်တွေ့ရပါ၊ မှတ်ဘွယ်တည်း။

(၃၄၇) နဂါးမျိုးဆေးခြောင်း၊ခွဲခြားဖွဲ့ဆိုခြင်း။

တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ငြား၊ မြွေနဂါးတို့သည်၊ ကိုက်ခဲသည်ရှိသော် ၇ဆယ်ဆစ်ဆမျှက်မကွေးမဆန့်နိုင်ပဲ၊သံတံကျင်ကဲ့သို့၊ ခိုင်ခဲ့စွာသောကာဋမုခနဂါး၊ ကိုက်သော်၊ပုပ်သော ပိန္နဲသီးကဲ့သို့၊ ဆေရေယိုထွက်သော-ပူတိမုခနဂါး၊ ကိုက်သည်ရှိသော်။ မီးလောင်သကဲ့သို့ ဖယိုဖရဲ ဆက်ကဲ့သော- ဆာဂိမုခနဂါး၊ ကိုက်သည်ရှိသော်၊ မိုးကြိုးကျသကဲ့သို့- ကွဲပြတ်ပျက် စီးသော သဏ္ဌာန်ရှိသော-ဆေးဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ တို့တွင်၊ တပါးပါးသော နဂါးတို့ကိုက်သဖြင့်၊ ဆေဆိတ် သင့်စေတတ်သော ဒဋ္ဌဝိသနဂါး၊ ကြွေသွဲသဖြင့် ဆေဆိတ် သင့်စေတတ်သော-ဒိဋ္ဌဝိသနဂါး၊ ထိသဖြင့် ဆေဆိတ်သင့်စေတတ်သော- ဖုဋ္ဌဝိသနဂါး၊နှာလေမှုတ်သဖြင့် ဆေဆိတ်သင့်စေတတ်သော- ဝါတဝိသနဂါး။ ဤသို့ဆေးဖြင့် လေးပါးစီဖြစ်ရကား၊ တဆဲ့ခြောက်ပါး၊ ၎င်းတဆဲ့ခြောက်ပါးတို့တွင်။တပါးပါးဌဆေဆိတ်မြန်၍၊ ဆေဆိတ်မပြင်းသော ဆာဂဇဝိသ နဃောရဝိသနဂါး၊ ဆေဆိတ်မပြင်း၍ ဆေဆိတ်မြန်သော- ဃောရဝိသ နဆာဂတဝိသနဂါး၊ ဆေဆိတ်လည်းပြင်း- ဆေဆိတ်လည်းမြန်သော- ဆာဂတဝိသ-ဃောရဝိသနဂါး၊ ဆေဆိတ်လည်းမမြန်၊ ဆေဆိတ်လည်းမပြင်းသော နဆာဂတဝိသ-နဃောရဝိသနဂါး။ဤသို့ဆေးဖြင့် နဂါးပေါင်း။ ခြောက်ဆဲ့လေးပါး။ ၎င်းခြောက်ဆဲ့လေးပါးတို့တွင်၊ တပါးတပါးဌ၊ ဥဋ္ဌဖြစ်သော ဆတ္တာဖနဂါး၊ ဝမ်းမှဆေကောင်မွေးဘွားသော- ဇလာဗုဖနဂါး၊ ဆေညှိကိုစွဲ၍ဖြစ်သောသံသေဒဖနဂါး၊ကိုယ်ထင်ရှားစွာဖြစ်သောသြပပါတိကနဂါး။ ဤသို့ဆေးဖြင့်-နဂါးပေါင်း နှစ်ရာ့ငါးဆဲ့ခြောက်ပါး။ ၎င်းနှစ်ရာ့ငါးဆဲ့ခြောက်ပါးတို့တွင်။ ရေဌဖြစ်သောဇလဖနဂါး၊ကုန်းကြည်းဌဖြစ်သော- ထလဖနဂါး၊ နှစ်ပါးစီပြားသောကြောင့်။ငါးရာ့တဆဲ့နှစ်ပါး။ထိုငါးရာ့တဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်၊ တပါးပါးဌကာမဂုဏ်ဖြင့် ခံစားသော- ကာမဂ္ဂုဗိနဂါး။ ကာမဂုဏ်ဖြင့် မခံစားသောဆကာမဂ္ဂုဗိနဂါး၊ နှစ်ပါးစီပြားသောကြောင့်၊ တထောင့်နှစ်ဆဲ့လေးပါး။နဂါးဆမျိုးဆေးဖြင့်ဖြစ်၏ဟု၊ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာ နာဂသံယုတ်တွင်-ဘွင့်ပြထော်မူပေသတည်း။

(၁) တထောင့်နှစ်ဆယ်။လေးပါးကယ်၊ နဂါးဝယ်ဆမျိုးပေါင်း။
(၂) နာဂသံယုတ်၊ဘွင့်ပြထုတ်။မယုတ်သိစေကြောင်း။

ဤသည်လျှင်၊နဂါးမျိုးအရ၊ခွဲပြခြင်းတည်း။

(၃၄၈) နဂါးတို့ဆေား၊ထင်ရှားခြင်းငါးပါးကိုပြခြင်း။

တန်းဝိုးကြိုးသော၊ဘုရိဒတ္တနဂါးမင်းတို့သည်။လူပိန်းမဖြစ်သောသမုဒ္ဒ
တို့နှင့် နဂါးပြည်၌ နေသောဆခါ၊ တဒေကောင်သော နဂါးမျှ နဂါးသဏ္ဌာန်
ကိုမပြရ၊နတ်သားနတ်သမီးတို့ကဲ့သို့၊တန်းဆောကိုဆင်ယင်၍၊လူတို့ကဲ့သို့ရုပ်
သဏ္ဌာန်ကိုပြုလျက်နေကြရကုန်၏၊ဆောဝဲကြောင့်ဟူမူ။နဂါးဟူ၍- သမုဒ္ဒဖ
ဒေဝိသိဘုရားသိမည့်စိုးသောကြောင့်တည်း၊ ။ထိုသို့ပင်လူ၏သဏ္ဌာန်နဂါးတို့
သည်၊ဘန်ဆင်းနိုင်ငြားသော်လည်း၊ငါးပါးသောအခါတို့၌၊နဂါးတို့၏ဇာတ်
ထင်ရှားဖြစ်လတ်သတည်း၊ငါး ပါးဖြစ်ပာန်ကား ပဋိသန္ဓေ-တည်နေသောဆ
ခါ၌ငင်း။ အရေကိုလဲသောကာလ၌ငင်း၊ဇာတ်တူသောနဂါးမ၌မေထုန်ဖွဲ့ဝံ
သောကာလ၌ငင်း၊သတိလွတ်၍-အိပ်သောအခါတို့၌ငင်း၊သေသောကာလ
၌ငင်း။ဤသို့ဆောဖြင့်၊ငါးပါးဖြစ်သတည်း။ထိုကြောင့်ရကား။ ဓမ္မပဒဆဋ္ဌက
ထာ၊သံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ပိနည်းမဟာဝါဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။နာဂသုပန
ပဏ္ဏသုကာလေသု သဘာဝပါတုကမ်ဳံဟောတိ၊ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ တစဖာဟာ
နကာလေ၊သဇာတိယာ-မေထုနကာလေ၊ဝိသဋ္ဌနိဋ္ဌေါကာမနကာလေ၊စုတိ
ကာလေတိ။ ။ဟူဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။နာဂသုပန၊နဂါး၏။ ပဏ္ဏသုကာ
လေသု၊ငါးပါးသောဆခါတို့၌။သဘာဝပါတုကမ်ဳံ၊သဘောဆင်းထင်ရှား
ဖြစ်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ ပဋိသန္ဓေနေသော ဆခါ၌
ငင်း။တစဖာဟာနကာလေ၊ဆရေလဲသောဆခါ၌ငင်း။ သဇာတိယာ၊ဇာတ်တူ
သောနဂါးမ၌။ မေထုနကာလေ၊မေထုန်ဖွဲ့ဝံသောဆခါ၌ငင်း။ ဝိသဋ္ဌနိဋ္ဌေါ
ကာမနကာလေ၊သတိလွတ်၍အိပ်သောဆခါ၌ငင်း။စုတိကာလေ၊ သေသော
ဆခါ၌ငင်း။ ဤတိ၊ ဤငါးပါးတည်း။ ။ဤလျှင်၊ နဂါးတို့၏ ထင်ရှား ဖြစ်
ခြင်းတည်း။

---

(၃၄၉) ပဏ္ဏာ-ဝိသဋ္ဌနာကိုပြခြင်း။

(ဆရေး) မဂ်ိရဇကေန်၊တိရစ္ဆာန်၊မှန်၏နေရာဆာယ်နည်း။
(ဆဖြေ) နတ်ဆရိယာ၊သူတို့မှာ၊ရဟန်းခံရာမရှိသောကြောင့်တည်း။

နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌ဖြစ်ကုန်သော ဆရိယာနတ်သိကြားတို့သည်။ ရ
ဟန်းပဋိဉာဏ်ခံခြင်းငှါ မရသောကြောင့်၊တိရစ္ဆာန်မည်၏။ထိုကြောင့်-ဝိနည်း
မဟာဝါဆဋ္ဌကထာ၊ကခဝိါဆဋ္ဌကထာ။ ဝိနယသင်္ဂဟဆဋ္ဌကတာတို့၌။ ။

ယသဉ္စပသမ္ပယုတ္တာ၊သောတိရန္တွာနဂတောနာမ၊ ။ဟုဘွင့်ပြီ။ ယသ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဥပသမ္ပဒါ၊ ပဋ္ဌင်းအဖြစ်ကို၊ပဋိဂ္ဂဟိတ္တာ၊ ပယ်ဆပ်၏။သော၊ထိုပဋ္ဌင်းမခံထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တိရန္တွာနဂတောနာမ။ တိရန္တွာန်မည်၏။ ။ဝိနည်းအဋ္ဌကထာကြီး၌ကား။ထင်ရှားစွာပင်၊သိကြားကို ပါဠိဘင်၍၊တိရန္တွာန်မည်ကြောင်းကို။ ။အန္တမသောသက္ကံဒေဝရာဇာနံ ဥပါဒါယကောစိ ဆမနုဿဇာတိယော သဗ္ဗော ဇုမတ္ထိ့ အထွေ တိရန္တွာန ဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဟုဘွင့်ပြခဲ့၏။ ။ဌင်းဆဋ္ဌကထာပါဠိကို ရှေးပါဠိနှင့်ပင်-ဆခိပ္ပါယ် ပြီးပြီးသာဖြစ်၍။ ဆနက်မပေးပြီ၊ ။ဤလျှင်တရပ်၊ မှတ်ရန်တည်း။

(ဆပေး) ကိန္နုရာမည်လပ်၊ဌက်မျိုးဇာတ်၊သဏ္ဌာန်ဆမှတ်ဘယ်သို့နည်း။

(ဆဖြေ) မြင်းမျက်နှာမှန်၊ကိုယ်သဏ္ဌာန်၊ဌက်ပျံကဲ့သို့တည်း။

ကုန္တိတောနရောကိန္နရော၊နရသဒိသတ္တာ။ ။ဆာဘိဓာနိဋီကာ။ ။ကုန္တိတော၊ စက်ဆုပ်ဆပ်သော။နရော၊ လူနှင့်တူသောဆကောင်တည်း၊ကိန္နရော၊စက်ဆုပ်ဆပ်သောလူနှင့်တူသောအကောင်။ နရသဒိသတ္တာ၊လူနှင့်တူသောကြောင့်တည်း။ ။ဤဋီကာပါဠိမိန့် တော်မူဆပ် သည်နှင့်ဆညီ။ ဦးခေါင်းကိုယ်,လက်တို့သည်။ လူကဲ့သို့ပင်ပေါက်ရောက်ခြင်း ဆင် ၂-ငါးဖြာ ချင်းတူပါသော်လည်း။မျက်နှာသဏ္ဌာန်-ခြေလက်,သဏ္ဌာန် မတူကြကုန်။ ခံတွင်းမှာကား၊မြင်းဒ္ဓိနှတ်သီးခံတွင်းကဲ့သို့-လည်ပင်းအထိဖြစ်၍။လည်ပင်းမှဆောက်ခြေဘွားရောက်ဆောင်ပင်၊ဌက်များ၌သဏ္ဌာန်ဖြစ်သော သတ္တဝါကို-လူနှင့်တူခကား ကိန္နရာဟု ခေါ်ဝေါ်ဆပ်၏။ ထိုကြောင့်၊ ကာရိကာသဒ္ဒါငယ်ဋီကာ၊နံပါတ် ၇၅-၌၊ ။ဂိဝတောပဋ္ဌာယယာဝမုခါ ဆသသမုခသဏ္ဌာနော၊ ဂီဝါတောပဋ္ဌာယဃာဝပါဒါ-ပက္ခိသဏ္ဌာနော၊ ပဋ္ဌသုဋ္ဌာနေသုပက္ခိဇာတိကော၊ ။ဟုဖြစ်၏။ ။ဂိဝတော၊လည်ပင်းမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍၊ယာဝမုခါ၊ခြေဖျား တိုင်ဆောင်။ပက္ခိသဏ္ဌာနော၊ဌက်သဏ္ဌာန်ဂို၏။ပဋ္ဌသုဋ္ဌာနေသု၊ ငါးပါးသောဋ္ဌာနတို့၌၊ပက္ခိဇာတိကော၊ဌက်ဇာတ်သဏ္ဌာန်ဂို၏။ ။ဤဋီကာပါဠိဝယ်၊ပဋ္ဌသုဋ္ဌာနေသုပက္ခိဇာတိယော-ဟူသောပါဠိဆရာ၊နှုတ်သီး၊ လက်နှစ်ချောင်း၊ ခြေနှစ်ချောင်း၊ ပေါင်းငါးခုတို့သည်၊ဌက်များ၏လက်ခြေတို့ကဲ့သို့ဖြစ်ဖို့ပါလို့။

ထိုကိန္နရာတို့သည်လည်း။ဒေဝကိန္နရာ၊ စန္ဒကိန္နရာ၊ဒုမကိန္နရာ၊ ဒဏ္ဍမာဏကိန္နရာ၊ကောန္တကိန္နရာ၊သကုဏကိန္နရာ။ကဏ္ဏပါဝုရဏကိန္နရာ-စသော

ဆားဖြင့်များသောဆပြားရှိကြောင်းကို၊မဟာကုဏ္ဍာလဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌ ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ၎င်းကိန္နရာတို့ဇာ်-သဘောသည်ကား၊ ရေများကိုကြောက်တတ်ဇာ်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊ ချောင်းမြောင်းတို့၌၊ ရေပြည့်၍နေလျှင်၊ မကူးဝံ့ကုန်၍-ရေကျဆောင်စောင့်ဆိုင်း၍နေကြ၏။ထိုကြောင့်၊ဘလ္လာတိယဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကိန္နရာနာမဥဒကာဘိရုကာဟောဿိ။ ။ဟုပြ၍တော်မူ၏။ ။ကိန္နရာနာမ၊ ကိန္နရာတို့မည်သည်။ ဥဒကာဘိရုကာ၊ ရေကိုကြောက်တတ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောဿိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ကိန္နရာတို့သည်၊ ခံတွင်းနှုတ်ထိုး, ခြေ, လက်,ငါးပါးသည်၊ ငှက်သဏ္ဌာန်၊ ထိုမှဆင်းဖြစ်သောမျက်နှာစသည်တို့သည်။ လူတို့ကဲ့သို့ သဏ္ဌာန်ဖြစ်ကြောင်းကို-ပြဆပ်သောဆဆုံးဆဖြတ်၊ဝိနိစ္ဆယစကားဖြတ်တည်း။ ။တိရစ္ဆာန်ဆရပြီးပြီ။

---

(၃၇၀) ပြိတ္တာဆရ-သရုပကို-ပြခြင်း။

ပြိတ္တာဟူသည်။ ချမ်းသာမှုကင်းသောဆားဖြင့်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ပြိတ္တာမည်၏။ထိုကြောင့်ငိုကာဒဋ္ဌ။ ။သုခတောပကာဠေန ဇုတာဂတာတိပေတာ။ ။ဟုဒိန်တော်မူ၏။ ။ယေသတ္တာ၊ဆကြင်သတ္တဝါတို့သည်။သုခတော၊ ချမ်းသာမှု။ပကာဠေန၊ဝေးသောဆားဖြင့်။ ဇုတာဂတာ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တေသတ္တာ၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ပေတာ၊ ပြိတ္တာမည်ကုန်၏။ ။ထိုပြိတ္တာတို့သည်။ဆမျိုးဆားဖြင့်တဆဲ့နှစ်ပါးရှိ၏၊တဆဲ့နှစ်ပါးဆရ၊ ဝန္တာသိကပြိတ္တာ၊ ကုဏပခါဒကပြိတ္တာ၊ ပထခါဒကပြိတ္တာ၊ ဆဂ်ိဇာလပြိတ္တာ၊သူစိမုခပြိတ္တာ၊နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာ၊သတ္တဂ်ိပြိတ္တာ၊ပဒ္ဓတဂ်ိပြိတ္တာ၊အဇဂရဂ်ိပြိတ္တာ၊ဝေမာနိကပြိတ္တာ၊ဆဂ်ိဝါသပြိတ္တာ၊ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာ-၍ဆိုအားဖြင့်။တဆဲ့နှစ်ပါးတည်း။ထိုတဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်၊ထင်ရှား၊လွယ်သောပြိတ္တာကြီးလေးပါးကိုသာလျှင်၊ရေးသား၍-ပြဦးတော့အံ့။

ထိုပြိတ္တာ တဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်။ နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာဟူသည်။ ဆမြှုပြတ်။ဆကြွင်းမဲ့ဆားဖြင့်-ခံတွင်းမှဒီးလျှံတပြောင်ပြောင်တို့သည်၊ လောင်သောဆခါ၊ရေတစ်မွတ်လေလျှင်၊ စားသောက်လိုသောဆာသာ၊ဝဏ္ဏာရှိပါသောပြိတ္တာကို မှတ်ယူဆပ်ဇာ်။ ။ဆဂ်ိဝါသိကပြိတ္တာဟူသည်၊ ထမင်းရေစာ-ငတ်မွတ်ခြင်းတို့ဖြင့်နှိပ်စက်ဆပ်သောပြိတ္တာကိုမှတ်ယူဆပ်ဇာ်။ ။ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာဟူသည်။ သုံးဂါဝုတ်လောက်သောကိုယ်ရှိဝဏ္ဏက်။ ဆားနည်းသောဆသားဆသွေးရှိသောကြောင့်။သစ်ခြောက်ရွက်ကဲ့သို့-ဆရိုးကဲ့

ရရဲရှိပါ၍၊ဗုဒ္ဓနှမျက်ခွက်သွဲ့ထွက်သော မျက်စေ့ရှိသောပြက္ခာကိုမှတ်ယူ ဆပ်၏၊ထင်းပြက္ခာ၏ ခံတွင်းပေါက်သည့်ကား။ ဆပ်နဖားပေါက်မျှဆပေါက် ရှိ၏၊ဦးထိပ်၏ဆလယ်၌ ပေါက်၏ - ဟူ၍။သုတ်ပါထေယျ ဆဋ္ဌကထာ၌ဖြိန့် တော်မူ၏။ ။ထင်းပြက္ခာကို-ပြက္ခာဆသူရကာယ်ဟူ၍-လည်းခေါ်ဝေါ်ကြ ၏။ ။ပရဒတ္တုပဓိဝိကပြက္ခာဟူသည်။ သူတပါးတို့သည်၊ပေးဆပ်သော ဆစာဆာဟာရကို-ဆဖြိုပြု၍၊ ဆသက်ရှင်ရသော ပြက္ခာကို မှတ်ယူဆပ် ၏၊ ။ဝေမာနိကပြက္ခာ ဟူသည့်ကား၊နေ့ခံ၍ ညစံသောပြက္ခာကို မှတ် ယူဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆရင်းမူသဆားဖြင့်ပြက္ခာငါးပါးတည်း။

---

(၃၇၁) ကာလကဋ်ကပြက္ခာ-ဝတ္ထုကိုပြခြင်း။

တဋ်းသောကာလကဋ်ကပြက္ခာကြီးသည်။ရေငတ်မွတ်ခြင်းကို-သည်း ခံအံ့သောဌါ မတွမ်းနိုင်ရကား။ဘယူဇနာ- နက်ကျယ်ပါသော မဟာဂင်္ဂါ မြစ်ကြီးသို့သက်ဆင်းလေ၏။ ထိုပြက္ခာကြီး၏ ရောက်ရာ ရောက်ရာတို့၌ ရေသည့်ဖြတ်၍၊ဆခိုးချောင်းချောင်းထ၏၊ ကျောက်ဖျာဆဖြင်ဝယ်-သွားရ သကဲ့သို့ဖြစ်လေ၏။ထိုပြက္ခာကြီးသည်၊ရေလျှံတို့၏-စီးသွားသောဆသံကို ကြားလျက်၊ရေမျှားကို-လိုက်လံ-ရှာဖွေသောဆခါ။ရေမတွေ့ပါမူ၍၊မိုးယံ ထိန်ထိန်သာလျှင်လင်းရသောဆခါ၊ သုံးကျိပ်သော ရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဆွမ်းခံ ကြွလာကြလေလျှင်၊ ပြက္ခာကြီး၏ရေကို လိုက်လံရှာဖွေသည်ကို တွေ့ရှိကြ၍၊ဆသင်ပြက္ခာကြီး၊ ဆဘယ်ကိုရှာသနည်းဟုမေးတော်မူကြ၏။ ထိုအခါ၊ရေရှာပါဖို့အံ့ဘုရားဟုပြက္ခာကြီးကလျှောက်ကြားလျှင်၊ရဟန်းတော် ဆရှင်တို့သည်၊သင်၏ရှောင်၊ တသွင်သွင်စီးသောဂင်္ဂါမြစ်ကြီးကို မမြင် လေသလော့ဟု။ဒိန့်တော်မူလေသောအခါ၊ပြက္ခာကြီးသည်။မမြင်ပါဘုရား ဟုလျှောက်ကြားခါ၌။ ပြက္ခာကြီးကို-ဂင်္ဂါ၏ဆဖြင်၌ဆိပ်စေ၍။ ရေဆလုံး သုံးဆယ်ကို-သဝိတ်နှင့်ခပ်ဆယ်၍၊ ခံတွင်း၌-တမနက်စာ ကာယ- သွန်း သောင်းကြပါသော်လည်း။ပြက္ခာကြီး၌သက်သာယာမှုမရတလက်၊ဆွမ်း မျှ လည်ချောင်းဝယ်ရောက်ရှာ၏။ ။ဤသည်လျှင်။ သမ္မောဆပ္ပုဂ္ဂလထာ ဆထွက်၊ပြက္ခာကြီးဝတ္ထုပြီးပြီ။ ။ပြက္ခာဆရပြီးပြီ။

(၃၅၃) ဆသုရကာယ်ဆရကိုပြခြင်း။

ဆသုရကာယ်ဟူသည်၊ဖုသရိယ-ဘောဂ-ယသ-စသည်တို့ဖြင့်၊ထွန်းတောက်ပခြင်းတို့မှကင်းသောကြောင့်၊ဆသုရာမည်၏။ ထိုကြောင့်ရကား-ဒီကာဒ္ဒါ၊ ။နသုရန္ဟိဖုသရိယကိဉ္စာဒဒိဟိ နဒိဗ္ဗန္တိတိဆသုရာ။ ။ဟုမိန့်ပြီတော်မူ၏။ ။ယေသတ္တာ၊ဆကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ ဖုသရိယကိဉ္စာဒဒိဟိ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာဖြူးတူးခြင်းစသည်တို့ဖြင့်။နသုရန္ဟိနဒိဗ္ဗန္တိ၊ မထွန်းပတ်တကုန်၊ဖုတိတသ်ဌာ၊ထိုကြောင့်။ တေသတ္တာ၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ ဆသုရာ၊ဆသုရာမည်၏။ ။ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာဆသုရကာယ်ကိုကောက်ယူဆပ်၏။ ။ဖြင့်မိုရ်တောင်ဆောက်၌နေသော-ဝေပစိတ္တိ ဆမည်ရှိသော-နတ်ဆသုရာတို့ကိုဆလိုရှိပါမူကား။ ။သုရာနံ ပဋိပက္ခာတိ ဆသုရာ၊ ။ဟုဝစနတ်ပြီလေ။ ။သုရာနံ၊ တာဝတိံသာနတ်တို့၏။ပဋိပက္ခာ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့တည်း၊ဖုတိတသ်ဌာ၊ထိုကြောင့်။ ဆသုရာ၊ ဃသုရာမည်၏။ ။နတ်ဆသုရာကို-ဆရကောက်ဆပ်၏။

၌ဆိုပြီးဆပ်သည်နှင့်အညီ၊ ဆသုရာတို့သည်၊ ပြိတ္တာဆသုရာ၊ နတ်ဆသုရာဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ပြိတ္တာဆသုရကာယ်သည်လည်း။ ဝိနိပါတိကဆသူရကာယ်၊ ကာလဉ္စိက၊ ဆသုရကာယ်ဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။တို့တွင်၊ဝိနိပါတိကဆသုရာဟူသည်။ဝိယဂိုတ္တရမာတာ-ဥတ္တရမာတာဘီလူးမတို့ကဲ့သို့-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှတ်ဆပ်၏။ ။ကာလကဉ္စိက ဆသုရာကိုနောက်၌ပြခဲ့ပြီ။ ။နတ်ဆသုရာသည်လည်း။ဝေပစိတ္တိဆသုရာ၊သုဗလိဆသုရာ၊ရာဟုဆသုရာ၊ပဟာရဆသုရာ၊သမ္ဗရတိဆသုရာ-ဟူ၍၊ ငါးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုဆသုရာတို့သည်။ မြင့်မိုရ်တောင်ခြေ။ သီတာရေဝယ်၊တာဝတိံသာနတ်တို့ကဲ့သို့၊ ဆသက်-ချမ်းသာ တူမျှစွာနေရကြကုန်၏။ ။ထိုကြောင့်-ငင်းနာဆသုရာတို့ကို၊ဘာဝတိံသာနတ်တို့၌ သိမ်းကျုံးရေတွက်ဆပ်ကုန်၏၊ထိုမှတပါးကာလကဉ္စိက ဆသုရာတို့ကိုပြိတ္တာတို့ဝင်္ဂ၌ရေတွက်ဆပ်ကုန်၏၊ ထိုကြောင့်၊ ဂ္ဂဠဆန္ဒဂဏ္ဌိ၊ မထေရ် စီရင်တော်မူသော နာမရူပပရိစ္ဆေဒဒီပနီ၌၊

တာဝတိံသေသုဒေဝေသု၊ဝေပစိတ္တာသုရာဂတာ။
ကာလကဉ္စာသုရာနာမ၊ဂဂနာပေတေသုသဗ္ဗဒါ။ ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တာဝတိံသေသု၊ တာဝတိံသာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝေသု၊နတ်ပြည်တို့၌။ဝေပစိတ္တာသုရာ၊ ဝေပစိတ္တိဆသုရာသည်။ဂဂနာ၊

ဆန္ဒော၈တာ၊ဆတွင်းဝင်ကုန်၏။ကာလကာဠာသုရာနာမ၊ ကာလကိုခွကဆ သုရာမည်သည်း၊ ပေတေသု၊ ပြိတ္တာတို့ဠီး၊ သဗ္ဗဒါ၊ ဆချင်းခပ်သိမ်း၊ ၈တာ ဆန္ဒော၈တာ၊ဆတွင်းဝင်ကုန်၏။

လက်ဝဆချုပ်၊နယဌပ်ကား။

(၁) ဝိနိပါတိကာ၊ဆသုရာ၊ဒေဝါပေတသာ။
(၂) ဆသုရကာယ်၊ဤသုံးသွယ်၊မှတ်ဘွယ်သောတုဇာ၊
(၃) ဝေပစိတ္တိ၊သုဗလိ၊ရာဟုဂိုါပဟာရာ၊
(၄) သမ္ဗရတိမည်ငြား၊ဤငါးပါး၊မှတ်သားနတ်သုရာ။
(၅) မြင့်မိုရ်တောင်ခြေ၊ထိဘာဝေ၊နေလေမြို့တ်ပါ။
(၆) ဆာယု-သုခ၊တူလေစွ။သွင်းပြီတာဝတိံသာ။

---

(၃၇၃) တာဝတိံသာနတ်နှင့်-ဆသုရာတို့၏-စစ်တိုက်ခြင်း။

ဆသုရာနတ်တို့သည်၊တာဝတိံသာနတ်တို့နှင့်၊ ယုဒ္ဓသဇ္ဇိန-စစ်တိုက်ကြကုန်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဆသုရာတို့သည်၊ ဂျေးဦးစွာတာဝတိံသာ-နတ်တို့၏ရွာဝယ်နေထိုင်ကြသောပုဗ္ဗဒေဝနတ်တည်း။ ထိုနတ်တို့သည်၊ ဝိဒ္ဒိတို့ ဖြည့်ခွ်၊သခွပ်ပန်းပွင့်လတ်သည်ရှိသော်၊ ငါတို့၏နတ်ပြည်ခွ်။ သခွပ်ပင်မရှိ၊ ပင်လယ်ကသစ်ပင်ပန်းသာရှိ၏။ ထိကြားမာဃသည်၊ ငါတို့ဆား-ဂန္ဓပဆ ဖျော်ကိုတိုက်။ ဖေ့လျော့စဉ်- မြင့်မိုရ်တောင် ဆောက်သို့-ခြေတောက်ကို ကိုင်လျက်၊ပစ်ချလေစွတကားဟု-ဆချက်ဒေါသထွက်ကြ၍။တာဝတိံသာနတ်တို့ဆား၊ စစ်တိုက်တက်ကြလေကုန်၏။ ထိုသို့စစ်တိုက်ကြ ငြားသော်လည်း၊ တဦးနှင့်တဦးတို့သည်၊ ဆဇေဆသား၊ ပျက်ပြားကွဲပေါက်ကြသည်လည်းမရှိကုန်။ ဥပမာဆားဖြင့်၊ သစ်သားဆိတ်ရုပ်တို့ကို-တိုက်ဘိသကဲ့သို့။ ကြောက်လန့်ကြခုံသာတည်း၊တရံတခါ-သိကြားမင်း၏ စစ်သားတို့သည်၊ ဆားကြိုး၍-နှိုင်လေလျှင်၊ဆသုရာတို့သည် ဝိဒ္ဒိတို့၏ဆသုရာပြည့်သို့ ပြေးရကုန်၏၊ထိုသို့ပြေးကြ၍၊ဆသုရာပြည့်သို့ ရောက်ကြလျှင်။ မြို့တံခါးဝိတ်၍နေသောဆခါ၊သိကြားနတ်ဆပေါင်းတို့သည်၊ မြို့တွင်းသို့မဝင်နိုင်ရကား။ နတ်ပြည်သို့ပြန်ရကုန်၏။ထိုဆတူ၊တရံတခါ၊ဆသုရာတို့ကာ၊ဆာလိန်ငါးဆင့်ခွ်ရှိငြား နဂါး-ဂဠုန်-ကုမ္ဘဏ် ယက္ခတို့ကိုနှိုင်၍၊ မြင့်မိုရ်တောင်သို့တက်လေလျှင်၊ပစ္ဆိမဆာလိန်ခွ်နေငြား၊ စာတုမဟာရာဇ်နတ်သားတို့သည်။ သိကြား

မင်းဆေးလျောက်ကြေး၍၊ နတ်သိကြေးကိုယ်တိုင် စစ်တိုက်၍ မနိုင်လျှင်၊ မြို့တွင်းသို့ဝင်၍၊ မြို့တံခါးကိုဝိတ်သည်ရှိသော်၊ ဆယ်ရာတို့သည်၊ မြို့တွင်းသို့မဝင်နိုင်ရကား၊ ဆယ်ရာပြည့်သို့ပြန်ရကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ၎င်းတဝတိ်သာနတ်-ဆယ်ရာနတ်တို့၏ စံနေရာတိုင်းပြည်သည်။ ဆယ်ရာပူရဖြို့ဟု-တွင် သတည်းဟူ၍ သာရဏ္ဍဒီပနီဋီကာ၊ နဝင်္ဂတ္ထရဒဋ္ဌကထာတို့၌-မိန့်တော်မူ၏။ ။ ဆကျယ်ကိုငင်းကျမ်းတို့၌ယူကြလေကုန်။

မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်ဆခါဝယ်၊ ဆယ်ရာတို့သည်၊ ဧစ်ရုံး၍ပြေးလာသော ဝဏ္ဏ၂ကို၊ ထင်ရှားဆောင်ပြဦးအံ့။ ။ရဟန်းတို့၊ ယောက်ျား တယောက်သည်၊ မစ္ဆိုမဒေသဆရပ်။ သမာဂဓရေကန်နားဌ- နေထိုင်လျက်၊ လနေတို့သည်၊ ဆာဘယ်သို့ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ မြေကြီးသမုဒ္ဒရာ၊ သတ္တဝါတောတောင်သစ်ပင်တို့သည်၊ ဆာဘယ်သို့ဖြစ်ကုန်သနည်းဟု- လောကဌ် ကြီစည်ဘွယ်တို့ကိုကြီဆောက်မေ့၏။ ထိုဆခါ-ထိုယောက်ျားသည်။ ဆင်ဖြင်းဆစရှိသည်တို့ကို- စီးကုန်လျက်၊ ကြာစွယ်ကြာရင်း ဆခေါင်းဆပေါက်သို့-ဝင်သွားသော စစ်ဆင်္ကာလေးပါးကိုဖြင်လျှင်။ မဖြင်ကောင်းသည်ကို- ငါဖြင်သည်ကား၊ ရှားသွပ်၊ လသလောဟု ထိုယောက်ျားဆား ဆကြီဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြင်ခြင်းကား၊ နတ်ဆသုရာတို့စစ်ပြိုင်ရာတွင်၊ ဆသုရာတို့ရှုံး၍၊ နတ်တို့ကို မဖြင်မသိ စိမ့်သောငှါ။ တန်းခိုးဆာနုဘော်ဖြင့်။ ငယ်ရွယ် သေးပဲ့ဆောင်ဘန်ဆင်း၍၊ ကြာစွယ်ကြာရင်း· ဆခေါင်းဆပေါက်ဝသို့၊ ဆသုရာတို့သည် ဝင်သွား၍၊ ဆသုရာပြည်တိုင်ဆောင်- ပြေးလေကုန်သည်ဟု- မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသတည်း။ ။၅၂ဝတ္ထုကို ထောက်ကြ၍။နတ်-ဆသုရာတို့ စစ်တိုက်ကြောင်းကို၊ ကောင်းကောင်းကြီး ယုံကြည်ဆပ်၏။ ။၅၂လျှင်တရပ်၊ ဆသုရာတို့၏အထွေးပွတ်တည်း။

---

(၃၅၅) ဆပါယ်လေးဘုံ၌-သဒ္ဓါဆထူးကိုပြခြင်း-

ဆပါယ်လေးဘုံတို့တွင်၊ ၅ုင်ဆနုဂ္ဂါဇေရိဆ၅ုင်သည်။ နိရဲဘုံဝယ်-နိရယောဟူ၍သာလျှင်ဆိုဘိသကဲ့သို့။ တိရစ္ဆာန်ဘုံ-ပြတ္တာဘုံ-ဆသုရကာယ်ဘုံတို့၌၌လည်း-တိရစ္ဆာနော-ပေတော-ဆသုရော-ဟူ၍မဆိုမူ၍၊ ယောနိသဒ္ဓါ၊ ဝိသယသဒ္ဓါ၊ ကာယသဒ္ဓါတို့ဖြင့်ဆိုသနည်းဟူမူ။ ၊တိရစ္ဆာန်-ပြတ္တာ-ဆသုရကာယ်-ဘုံဆသီးဆခြား-နိရဲကဲ့သို့မရှိရကား၊ ခန္ဓာငါးပါး၏ဖြစ်ရာ-တော- တောင်ကို-ဘုံဟု မှတ်သိစေခြင်းငှါ- သဒ္ဓါဆထူးတို့ဖြင့် ဆိုဆပ်သ

တည်း။ထိုကြောင့်-ဒုက္ခံကိုတွေ့ရဆဉ်ကထာ၌။ ။နိရယောတိသဟောကာသ
ကာခန္ဓာ၊တိရစ္ဆာနယောနိယံခန္ဓာဝလဉ္ဆ နှိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။နိရ
ယောတိ၊နိရဲဟူသည်ကား။ သဟောကာသကာ၊ ဘုံနှင့်တကွရှိကုန်သော၊
ခန္ဓာ၊ခန္ဓာငါးပါးတို့တည်း။တိရစ္ဆာနဇာယောနိယံ၊တိရစ္ဆာန်ယောနိ၌။ခန္ဓာဝ၊
ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုသာလျှင်။လဉ္ဆ နှိ၊ရဆပ်ကုန်၏။ ။တိရစ္ဆာနာနံ ယောနိ
တိရစ္ဆာနယောနိ၊ ။ပေတာနံဝိသယောပေတ္တိဝိသယော။ ။အာသုရာနံ
ကာယောအာသုရကာယော။ ။ဟုဝစနတ်ပြု။ ။တိရစ္ဆာန်တို့၏ အမျိုး၊
ပြုတ္တာတို့၏အရပ်။ အာသုရာတို့၏ အပေါင်းဟူ၍ အနက်ပေးလေကုန်၊ ။
အပါယ်လေးဘုံ၊နည်းမျိုးစုံ။ပြီးကုန်နိဗ္ဗိတာ။

---

(၃၇၅) သြကာသလောကဓာတ်တည်ပုံပြခြင်း။

အယံခေါအာနန္ဒမဟာပထဝီ ဥဒကေပတိဋ္ဌိတာ၊ဥဒကံဝါတေပတိဋ္ဌိတံ၊
ဝါတောအာကာသဋ္ဌောဟောတိ။ ။အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်။ ။အာနန္ဒ၊ချစ်
သားညီတော်အာနန္ဒာ၊အယံမဟာပထဝီ၊ ဤမြေကြီးသည်၊ဥဒကော၊ရေ၌။ ပ
တိဋ္ဌိတာ၊တည်၏။ဥဒကံ၊ရေသည်။ ဝါတော၊လေ၌။ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တည်၏။ ဝါ
တော၊လေသည်။အာကာသဋ္ဌော၊ကောင်းကင်၌တည်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်
၏။ ။ဤသို့ပါဠိတော်မြတ်-ဝိန့်တော်မူအပ်သည်နှင့်အညီ၊အဖဒုာပြင်ကျယ်၊
ကောင်းကင်အလယ်၌၊ ယူဇနာကိုးသိန်း ခြောက်သောင်း အထုရှိသော-
လေပြင်ကြီးသည်တည်၏။ထိုလေ၏အပြင်၌။ယူဇနာလေးသိန်းရှစ်သောင်း
အထုရှိသော-ရေပြင်ကြီးသည် တည်၏။ ထိုရေ၏အပြင်၌-လင်ဘမ်း သုံး
ချပ် စပ်သည်ပမာ- ထီလာပထဝီ- ကျောက်ခွက်တည်ပြန်၏။ ဤကျောက်
ခွက်တို့တွင်လည်း၊ပဲသုပထဝီမြေကြီးတည်ပြန်၏။ ဤထီလာ,ပံသု၊ မြေနှစ်ခု
သည်၊နှစ်သိန်း လေးသောင်း-ယူဇနာအထုရှိ၏-ဟူ၍ ပါရာဇိကော်-ဝိသုဒ္ဓိ
မဂ်-အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာတို့၌-ဝိန့်တော်မူခဲ့၏။

လက်ဘာအချုပ်ကား။

(၁) အဝမသတ်၊ဆုံးမရပ်၊တည်လတ်အာကာသေ။
(၂) ကိုးသိန်း ခြောက်သောင်း။ တွက်စေ ကြောင်း၊ မှတ်ရှောင်းလေ
တည်လေ။

(၃) လေးသိန်းရှစ်သောင်း၊ဆထူးပေါင်း၊တည်ရှောင်းလေးခွရေ။
(၄) နှစ်သိန်းလေးသောင်း၊ဆထူးဝေါင်း၊တည်ကြောင်းရေခွဲမြေ။
(၅) ထီသာပံသု၊မြေနှစ်ခု၊ဆထူထက်ဝက်ဝေ။

၅၂သီလာပထဝီ ဆပြင်ဝယ်၊ မြင့်မိုရ်တောင်နှင့်တကွ၊ တောင်စဉ်ချုနစ်ထပ်၊ကျွန်းကြီး လေးရပ် တို့သည်၊ ပေါ်ထွန်းသိုက် မြို့က်၊ တခုတည်းသော စကြဝဠာလောကဓာတ် တိုက်သည်ဖြစ်၏။ ၅၂တခုသော စကြဝဠာတိုက်သည်၊ဆလျားဆနံဆားဖြင့်၊ယူဇနာတသိန်း နှစ်သိန်းသုံးထောင်လေးရာ့ငါး ဆယ်ရှိ၏၊ဆဝန်းမှာမူကား၊ယူဇနာသုံးသန်းခြောက်သိန်းတဝေသောင်းသုံးရာ ငါးဆယ်ရှိ၏။ စကြဝဠာဟူသည်- ဆဝန်းညီးသာ တွင်းကြီးသဘွယ်ဖြစ်သောနေရာကိုမှတ်ဆပ်၏။ ။စက္ကဉ္စတံဆာဝဠံဝိယာတိစက္ကဝါဠံ။ ။ဟုဝစနတ်ပြု။ ။စက္ကဉ္စ၊ ဆဝန်းသည်လည်း။ပေါဘိ၊ ဖြစ်၏။ တံ၊ ထို ဆဝန်းဟူသည်။ ဆာဝဠံပိယ၊တွင်းကြီးကဲ့သို့ဖြစ်၏။ဗုဒ္ဓတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊စက္ကဝါဠံ၊ စက္ကာဝါဠမည်၏။ စက္ကာဝါဠဟူ၍ ဆိုလိုလျက်၊ ကဆစိတ်ဆာကို- ဆရသာ။ဒုကိုဠပြု၍၊စက္ကဝါဠ-ဟု ရုပသိဒ္ဓိ-ချပ်ပြီးလော။

၅၂စကြဝဠာ၌-လက်ာဆချုပ်ကား၊

(၁) တသန်းနှစ်သိန်းသုံးထောင်။လေးရာဆောင်၊စွန်းမျှောင်ငါးဆယ်ဟော။
(၂) စကြဝဠာ၊ဆနံမှာ။ယူဇနာမှတ်စေသော။
(၃) သုံးသန်းခြောက်သိန်း။ တထောင်ချိန်း၊ စွန်းကိန်းသုံးရာ့ငါးဆယ်နှော။
(၄) စကြဝဠာ၊ဆဝန်းမှာ၊ယူဇနာပိန့်ဆဟော။

၅၂သို့ပြုခဲ့ပြီးသော၊စကြဝဠာတိုက်ကြီး၌။ မြင့်မိုရ်တောင်မင်းသည်။ သီဒါသမုဒြာ၌။ရှစ်သောင်းလေးထောင် နှစ်မြို့ပ်လျက်။ ဆထက်ကောင်းကင်သို့လည်း၊ရှစ်သောင်းလေးထောင်-ဆမြင့်ဆောင်၍-ပေါ်တက်ကုန်၏။ မြင့်မိုရ်တောင်မင်း၏ ဆရှေ့မျက်နှာသည်-ငွေဖြင့်ပြီး၏။ ထိုကြောင့် ဆရှေ့မျက်နှာ၌-သမုဒြာရေ-ကောင်းကင်၊သစ်ရွက်တို့သည်ကား၊ငွေဆဆင်းကဲ့သို့ရှိ၏။ထောင်မျက်နှာသည်ကား။ပတ္တမြားညှိဆတိပြီး၏။ ထိုကြောင့်ပတ္တမြားညှိ၏ဆရောင်ဖြင့် သမုဒြာရေကောင်းကင်သစ်ရွက်တို့သည်။ ညှိသောဆဆင်းရှိကုန်၏။ဆနောက်မျက်နှာသည်ကား။ ဗလိဖြင့်ပြီး၏။ထိုကြောင့်- ဆ

နောက်သမဂြိုဟ်- ကောင်းကင် သစ်ရွက်တို့သည်- ဖလံဆဆင်း ရှိကုန်၏။ မြောက်မျှော်နှာသည်ကား ရွှေဖြင့်ပြီး၏၊ ထိုကြောင့်- မြောက်သမဂြိုဟ်ရေ- ကောင်းကင် စသည်တို့သည်ကား-ရွှေဆဆင်းရှိကုန်၏။ ဤသို့မြင့်မိရှိ၏ ဆရောင်လေးပါးတို့ဖြင့်ပိုင်းခြားရကား၊ သမဂြိုဟ်လေးငင်းဟူ၍တ်သားဆပ်၏။ ထိုကြောင့်-သာရတ္ထဒီပနီဋီကာကြီး၌။ ။စတ္တာဒရော သမန္ဓရာပိသိနေရုံ သိဟိဇေပရိစ္ဆိန္နော၊ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော၊သမန္ဓရာပိ၊သမဂြိုဟ်တို့ကိုလည်း။သိနေရုံသိဟိဇေ၊မြင့်မိရိတောင်၏ ဆရောင်တို့ဖြင့်သာလျှင်။ပရိစ္ဆိန္နော၊ပိုင်းခြားဆပ်ကုန်၏။

ဤနေရာ၌-လက်ဘဆချုပ်ကား။

(၁) ဆရွှေငွေရောင်။ထွန်းလင်းပြောင်။မျက်နှာတောင်မြည့်သာ။
(၂) ဆနောက် ဖလံရောင်။ မြောက်ရွှေရောင်။ မြင့်မိရိတောင် လေးမျက်နှာ။
(၃) ရှစ်သောင်းလေးထောင်။ မြင့်မိရိတောင်။ မြင့်ခေါင်မှတ်ဆပ်စွာ။

ဤမြင့်မိရိထောင်ကြီးကို-ခံ၍တည်သော မြေဆပြင်သည်လည်း။ရတနာဂုနစ်ပါးဖြင့်ပြီး၏ဟု မှတ်သားဆပ်၏၊ ဆကျယ်ဆနံဆားဖြင့် ယူဇနာတထောင်ပမာဏရှိ၏၊ကေစိဆရာတို့၏ဆလိုဆားဖြင့်ရွှေဆတီပြီး၏ဟူ၍ ပိန့်၏။ထိုကြောင့်-ဆဂွညသုတ်ဋီကာ၌။ ။သိနေရုံကိုရပရိဝါရေတွာဋ္ဌတောဘူဓိပဒေသော သတ္တာရတနမယော၏။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။သိနေရုံ၊မြင့်မိရိတောင်ကို။ ပရိဝါရေတွာ၊ခြံရုံ၍။ ဋ္ဌတော၊တည်သော။ဘူဓိပဒေသော၊ မြေဆရပ်သည်၊ သတ္တာရတန မယော၊ ရတနာ ဂုနစ်ပါးဆတီပြီး၏။ ။ဤသို့ပြဆိုဆပ်ပြီးသောမြင့်မိရိတောင်မှ-ထက်ဝက်ပမာဏ ရှိကုန်သော-ဆထူးထူးသော ရတနာတို့ဖြင့်- ဆန်းကြယ်ကုန်သော- ယုဂန္ဓိုရ် တောင်သည်ကားလေးသောင်းနှစ်ထောင်၊ဤသန္ဓရတောင်သည်၊နှစ်သောင်းတထောင်၊ကရဝိကတောင်သည်ကား-တသောင်းငါးရာ၊သုဒဿနတောင်သည်ကား။ ငါးထောင်နှစ်ရာ့ငါးဆယ်။ နေမိန္ဓရတောင်သည်ကား၊ နှစ်ထောင်ခြောက်ရာနှစ်ဆယ်ငါးယူဇနာ၊ဝိနတကတောင်သည်ကား-တထောင်သုံးရာ၊တဆဲ့နှစ်ယူဇနာနှင့်-နှစ်ဂါဝုတ်၊ဆဿကဏ်တောင်သည်ကား ယူဇနာခြောက်ရာ့ ငါးဆဲ့ ငါးယူဇနာနှင့်- တဂါဝုတ်ရှိ၏။ ဤတောင်တို့သည်၊ ဆစဉ်ဆတိုင်း-ထက်ဝက် ထက်ဝက် ယုတ်လျော့ရကား၊ တောင်မြင့်မိရိ နှန်းနှင့်-စောင်းထန်း လေခါးဆသွင်-ဝန်းကျင် ရံပတ်သော- ထောင်ထပ်တို့ ဟူ၍-

မှတ်သားဆပ်တော့သည်။ထိုကြောင့်ရကား။ ။နေဒိဇာတ်ဆဋ္ဌကထာဋ္ဌ။ ။ ဧတေ သိဒ္ဓန္တရသမုဒ္ဒေ သတ္တာပဇ္ဇိတာ ဆနုပဒိုပါဒိယာ သမဂ္ဂတာသောပါ ဏာသနိသာဟုတ္တာဋ္ဌိတာ။ ။ဟူ၍ဘွင့်ဖြစ်၏။ ။သိဒ္ဓန္တရသမုဒ္ဒေ၊သိဒ္ဓန္တရသမုဒ္ဒါ။ဧတေသတ္တာပဇ္ဇိတာ၊ဤတောင်းစဉ်ရှုနှစ်ထပ်တို့သည်။အနုပဒိုပါဒိယား၊ဆစဉ်ဆတိုင်းဆားဖြင့်။ သမဂ္ဂတာ၊ကောင်းစွာဆထက်ဆို ထက်ကုန်ရကား။ သောပါဏာသနိသာ၊စောင်းတန်းလျှောခါးနှင့်တူကုန်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍ဋ္ဌိတာ၊တည်ကုန်၏။

ဤသို့မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးကို-ထက်ဝန်းကျင် ရံပတ်၍တည်သော-ချုနှစ်ထပ်သောဆခြေတွင်။ ချုနှစ်ခွေရေညှို- မှိုရိပတ်ပတ်- လျှောက်ဆပ်၍- မြလက်ကောက် ရောင်ခြည်လို-ကြည်ချမ်းမြို့စွာ လဝဲ၀ွမ်းကျမှု ဆလေးမခံ၊ နှိပ်နှဲစွဲဆုတ်- နှစ်မြှုပ်တတ်သောသတ္တိ- ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော သိဒ္ဓန္တရသမုဒ္ဒါ-ဆည်းကပ်ရံ၍၊ သတ္တရာဘန်-တောင်ချုနှစ်လုံး ရံ၍တည်ကုန်၏၊ဤသိဒ္ဓါချုနှစ်တန်-သတ္တရာဘန်တောင်စဉ် ချုနှစ်ဆပ်တို့ဋ္ဌိ။ ဘုန်းတန်းခိုးတောက်ပလျက်၊လောကဆစောင့်ဆထိန်း။ ခပ်သိမ်းသော နဂါးဂဠုန်-ဂုမ္ဗာဏ်ရက္ခိုသ်တို့၏သင်္ခနင်း-နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့သည်၊စံပျော်တော်မူကြကုန်၏။ထိုကြောင့်နေဒိဇာတ်ပါဠိတော်ဋ္ဌိ။

ဧတေ သိဒ္ဓန္တရေနာဂါ၊ဆနုပုဗ္ဗိသမဂ္ဂတာ။
မဟာရာဇာနမာဝါသာ၊တာနိ တုံ ရာဇ ပဿသိ။ ။

ဟုဟောကြားတော်မူပြီ။ ။သိဒ္ဓန္တရေ၊ သိဒ္ဓါဆကြားဋ္ဌိ။ဧတေနာဂ ။ ထိုတောင်ချုနှစ်လုံးတို့သည်၊ဆနုပုဗ္ဗိသမဂ္ဂတာ၊ဆစဉ်ဆတိုင်းမြင့်ကုန်၏။မဟာရာဇာနံ၊နတ်မင်းကြီးတို့၏။ဆာဝါသာ၊နေရာဖြစ်ကုန်၏။ရာဇ၊နေဒိမင်းဖြတ်။ ယာနိပဇ္ဇိတာနိ၊ဆကြင်တောင်တို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တာနိ၊ထိုတောင်တို့ကို၊တုံ၊ဆရှင်မင်းဖြတ်သည်။ ပဿသိ၊ ရှုတော်မူလော့။ ။ဤနေရာဋ္ဌိ-သိဒ္ဓါဟူသံ့ည်၊ဥဒေါင်းရင်မွေးသော်လည်း ပေါ်အံ့သောဋ္ဌါ၊ မတတ်နိုင်-နစ်စေတတ်ရကား- သိဒ္ဓါမည်၏ ဟုမှတ်၊ ။မောရဇိဇံပိ သိဒ္ဓတိ ဆဝသိဒ္ဓတိ ဇ္ဈောတိသိဒ္ဓါ။ ။ဟုဝစနတ်ပြီ။ ။ဇ္ဈော၊ဤဆရပ်ဋ္ဌိ။မောရဇိဇံပိ၊ဥဒေါင်းမွေးမျှသည်း။ သိဒ္ဓတိ- ဆဝသိဒ္ဓတိ၊နှစ်မြှုပ်တတ်၏။ ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သာ၊ထိုဆရပ်သည်။သိဒ္ဓါ၊သိဒ္ဓါမည်၏။

ဤနေရာဋ္ဌိ-လင်္ကာဆချုပ်ကား။

(၁) ယုဂံ-ဇုသိန်။ကရဝိန်။နေဒိန်-သုဒဿနာ၊
(၂) ဝိနတကာ-ဆသကဏ္ဏော်။ချုနှစ်တန်။ဆရံပဇ္ဇိတာ၊

(၃) စောင်းတန်းပမာ။ရုံဏ်သာ။ဘွင့်လာကျမ်းငိုကာ။
(၄) မြင့်မိုရ်ထက်ဝက်၊ဆစဉ်ထွက်၊မှတ်ချက်ဆမြင့်မှာ၊
(၅) ဆနန္တစက္ကဝါ၊ခုနစ်ဖြာ။ထောင်မှာရှိသည့်ထာ။

၅၏သည်လျှင်-လောကခေါတ်တည်ပုံနှင့်တကွ-မြင့်မိုရ်
သတ္တရဘန်-သီဒါခုနစ်တန်-တည်ပုံတည်း။

---

(၃၇၆) ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတည်ပုံကိုပြခြင်း၊

နွိခာဆာပေါသန္ဓကိုထွေ်ာတိဒ်ပေါ်။ ။ထွေ်၊ဤနေရာဆရပ်၌၊ နွိခာ၊နှစ်ဖြာ။ဆာပေါ်၊ ရေယဉ်သည်။ သန္ဓကို၊ စီးသွားတတ်၏။ ဇာတိတသွာ၊ ထိုကြောင့်။ သော ပဒေသော၊ ထိုဆရပ်သည်။ဒိပေါ်၊ ကျွန်းမည်၏။ ။ရေမလွမ်းမိုးဆပ်သော ဖြေဆာ်ကိုရ၏။ ။နွိဆာပေါ်-ဟူ၍ ဆိုဆပ်လျက်။ဒိဂုစသည်တို့ဦးကဲ့သို့နွိသန္ဓါကို-ဒိပြု၊ဆာကိုချေ-ဇာကို-ဤဒိစယပြု၍ ဒိပဟုရူပသိဒ္ဓိ-ရုပ်ပြီးလေ။ ။တနည်း။ ။ဇလမချေ-ဒိပွတိတိဒ်ပေါ်။ ။ဇလမချေ၊ရေလယ်၌၊ဒိပွတိ၊တည်ထွန်းတတ်၏။ဇာတိတသွာ၊ထင်ကြောင့်။ဒိပေါ်၊ကျွန်းမည်၏၊{ဒိပဓာတ်-ဆပစ္စည်း}။ ဤသို့ပြဆပ်သော ဝစနဆွတို့နှင့်ဆညီ။ လူတို့၏ နေရာဆရပ်ဖြစ်သောရေလယ်ပေါ်ထွန်း ဒိပမည်သောကျွန်းသည်၊ မဟာဒိပ-ဆန္တရဒိပဆေားဖြင့်နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၊ ဆပရဂေါယာနကျွန်း၊ဥတ္တရ ကုရုကျွန်း၊ ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်း၊ ဤကျွန်းကြီး လေးကျွန်းတို့သည်။ မဟာဒိပ မည်ကုန်၏။ တမ္ဗပဏ္ဏိနာဂဒိပ-ဆစရှိသော နှစ်ထောင်သောကျွန်းငယ်တို့သည်-ဆန္တရဒိပမည်၏။ ထိုကျွန်းကြီးလေးခုပ်တို့တွင်။ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်းဟူသည်၊ယူဇနာခုနစ်ထောင်ကျယ်ကုန်၏၊ထိုကျွန်း၏သဏ္ဌာန်သည်လည်း။လထက်ဝက်ခြမ်းသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ကျွန်းနေသူတို့၏မျက်နှာလည်း ကျွန်းသဏ္ဌာန်နှင့်တူ၏။ ၎င်းကျွန်းကြီးကိုရံသောကျွန်းငယ်ငါးရာ သူတို့လည်း၊ကျွန်းကြီးသူတို့၏မျက်နှာနှင့်တူကြကုန်၏။ ကျွန်းဦးဒွီ-ဆမြင့်တယူဇနာရှိသော-ကုက္ကိုပင်တည်း၊ထိုကျွန်းသူတို့သည်၊ဆသက်ခုနစ်ရာရှည်ကုန်၏၊ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်စသောပညာဖြင့်လုံလုပြုလျက်ဆသက်မွေးကြကုန်၏။ထိုကြောင့်၊အဘိဓာန်ဋီကာ၌။ ။ဝေဒေနဤဟန္တိ့ထွေ်ာတိဝိဒေဟော။ ပုဗ္ဗော့စသောဝိဒေဟောစာတိပုဗ္ဗဝိဒေဟော။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ထွေ်ဒိပေါ်၊ဤကျွန်း၌။ဇနာ၊လူတို့သည်၊ဝေဒေန၊ပညာဖြင့်။ ဤဟန္တိ့၊ လုံလုပြုကုန်၏။ဇာတိတသွာ၊ထိုကြောင့်။ဝိဒေဟော၊ဝိဒေဟာမည်၏။ သောဒိပေါ်၊ထို

ကျွန်းသည်၊ပုဇ္ဈာဝ၊ မြင့်မိုရ်တောင်၏ဆရွှေမျက်နှာသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဝိဒေဟောစ၊ပညာဖြင့်ထွဋ်လပြွတ်တော်သောသူတို့၏ နေရာသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ပုဇ္ဈဝိဒေဟော၊ ပုဇ္ဈဝိဒေဟာဆရွှေ ကျွန်းမည်၏။

ဆပရဂေါယာန၊ကျွန်းဟူသည်-ယူဇနာ ခုနစ်ထောင်ကျယ်၏။ ကျွန်း၏ သဏ္ဌာန်ကား-လပြွတ်ဝန်းနှင့်တူ၏၊ကျွန်းနေသူတို့၏မျက်နှာလည်း-ကျွန်း၏ သဏ္ဌာန်နှင့်တူ၏။ ကျွန်းဦးခွံ-ဆမြင့် တယူဇနာရှိသော-ထိန်ပင်ထည်း၊ ထို ကျွန်းသူတို့၏ဆသက်ကား-ငါးရာရှိ၏။ နွားတည်းဟူသောယာဉ်ဖြင့် သွား လာနေထိုင်ကြကုန်၏။ထိုကြောင့်။အဘိဓာန်ဋီကာဌ်။ ။ဂဝေနုယန္တိ်ဖြေထွာတိ ဂေါယာနော၊ဆပရောစသောဂေါယာနောစာတိဆပရဂေါယာနော။ ။ဟု ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဖြေထွဒိပေါ၊ဤကျွန်းခွံ၊ဇနာ၊လူတို့သည်၊ဂဝေန၊နွားတည်း ဟူသောယာဉ်ဖြင့်။ယန္တိ်၊သွားတတ်ကုန်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ ဂေါ ယာနော၊ဂေါယာနမည်၏။သောဒိပေါ၊ထိုကျွန်းသည်၊ ဆပရောစ၊ ဖြင့်မိုရ် တောင်၏ဆနောက်မျက်နှာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဂေါယာနော၊ နွားတည်းဟူသောယာဉ်ဖြင့် သွားလေ့ရှိသောသူတို့၏ နေရာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဆပရဂေါယာနော၊ ဆပရဂေါ ယာနဆနောက်ကျွန်းမည်၏။

ဥတ္တရကုရုကျွန်းဟူသည်-ယူဇနာရှစ်ထောင်ကျယ်၏။ ကျွန်း၏သဏ္ဌာန် ကား-ဈေးပျဉ် မှန်နှင့် တူ၏။ ကျွန်းသူတို့၏ မျက်နှာသည်လည်း။ ကျွန်း၏ သဏ္ဌာန်နှင့်တူ၏။ကျွန်းဦးခွံ-ဆမြင့်ယူဇနာတရာရှိသောပဒေသာပင်တည်း။ ထိုကျွန်းသူတို့၏ဆသက်ကား-တထောင်ရှိ၏၊ ချမ်းသာစွာ-ပဒေသာပင်မှ ဆွတ်ခြုံးသောက်နေထိုင်လျက်ဆသက်မွေးကြကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ဆဘိ ဓာန်ဋီကာဌ်။ ။ကံသုခံဥုရမဟာန္တံ့ဖြေထွာတိကုရု'ဥတ္တရောစသောကုရုစာတိ ဥတ္တရကုရု။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဖြေထွဒိပေါ၊ ဤကျွန်းခွံ။ ဥုရုမဟာန္တံ့၊ ကြီးစွာသော။ကံသုခံ၊ချမ်းသာသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။၊ သောဒိပေါ၊ထိုကျွန်းသည်။ ကုရု၊ ကုရုမည်၏။ သောဒိပေါ၊ ထိုကျွန်းသည်။ ဥတ္တရောစ၊မြင့်မိုရ်တောင်၏ မြောက်မျက်နှာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကုရုစ၊ကြီးကျယ်သော ချမ်းသာ၏တည်ရာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဇာတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ဥတ္တရကုရု၊ဥတ္တရကုရုမြောက်ကျွန်းမည်၏။

ဇမ္ဗုဒီပကျွန်းသည်ကား-ယူဇနာ တသောင်းကျယ်၏။ ကျွန်းသဏ္ဌာန် ကား-လှည်းဦးဆုံနှင့်တူ၏၊ ကျွန်းသူတို့မျက်နှာလည်း ကျွန်း၏သဏ္ဌာန်နှင့်

တူ၏။ကျွန်းသူတို့၏ဆသက်တန်းမှာမူကား၊ဆမြဲမရှိဆယ်နှစ်တန်းမှစ၍-ဆ သခွေ်တိုင်ဆောင်တက်၏။ ဆသခွေ်မှသည်၊ ဆယ်နှစ်တိုင်ဆောင်ဆုတ်၏။ ကျွန်းဦးခွ်-ဖေါက်ရောက်သော- သဖြေပင်သည်ကား၊ လုံးပတ်တဆဲ့ငါးယူ ဇနာ။ မြေမှသည် ခက်မဘိုင်ဆောင်-ယူဇနာငါးဆယ်၊ ဆလယ်ခက်မ-ဆ ရှေ့ဆနောက်၊ထောင်မြောက်ခက်မငါးဖြာတို့လည်း-ယူဇနာ ငါးဆယ်စီရှိ ၏။ထိုကြောင့်ဆချင်း ဆစောက်-ယူဇနာ တရောရှိသတည်း။ ထိုကြောင့်ရ ကား-ဆာဘိဓာန် ဋီကာ၌။ ။ဇမ္ဗု၊ယာလက္ခိတော ဒီပေါ-ဇမ္ဗု၊ဒီပေါဟု ဘွင့် ပြု၏။ ။ဇမ္ဗု၊ယာ၊ဇမ္ဗု၊သဖြေပင်ဖြင့်၊လ ကွိတော၊ပ္ပတ်ဆယ်သော။ ဒီပေါ၊ ကျွန်းတည်း။ဇမ္ဗု၊ဒီ၊ပေါ၊ဇမ္ဗု၊သဖြေဖြင့်ပ္ပတ်ဆယ်သောကျွန်း။ ။သာရတ္ထဒီ ပနီဋီကာ၌ကား။ဤဇမ္ဗု၊သဖြေပင်၏ခက်မတို့သည်၊ယူဇနာ၊ငါးဆယ်ကျယ် ပြန့်ရကား။ ၎င်းဇမ္ဗု၊ သဖြေပင် ဆောက်၌- မြစ်တို့သည်၊ စီးဆင်းသော ကြောင့်ဇမ္ဗု၊သဖြေသီးတို့သည် ကွေကျရာမြေတို့သည်၊ ရွှေညွှန့်ဆတိုဖြစ်၍ ပေါက်ရောက်ကုန်၏။ ထိုရွှေညွှန့်တို့သည်-မြစ်ရေဖြင့်မျှော၍ မဟာသမုဒ္ဒါ သို့ရောက်ကုန်၏။၎င်းရွှေကိုဇမ္ဗု၊နဒရွှေဟု-ခေါ်ဝေါ်ဆပ်၏-ဟု-ဘွင့်ပြုတော်မူခဲ့ပြီ၊

လက်ဝဆချုပ်ကား။

(၁) လဆက်ဝက်ရှေ့၊လဝန်းဖြေ့၊နောက်ကျွန်းတွေ့မှတ်သဏ္ဌာန်၊
(၂) လှည်းဦးတောင်ကျွန်း။သဏ္ဌာန်ထွန်း၊ မြောက်ကျွန်းဆင်းပျဉ်မှန်။
(၃) ကျွန်းသူမျက်နှာ၊၌ခြင်းရာ။မိန့်လာ-ဌကထံ။
(၄) ဇမ္ဗု၊နိပ်ကျွန်း၊သဖြေသွန်း၊မြောက်ကျွန်းပဒေသာ။
(၅) ဆရှေ့ကျွန်းကို၊ပင်ကုက္ကို၊နောက်ဆိုထိန်ပင်လာ၊
(၆) ဆသုရာတွင်၊သခွပ်ပင်၊လက်ပံသျှင်ဂဠုန်ရှာ။
(၇) ပင်လယ်ကသစ်၊ဝတိန်ဖြစ်၊ခုနစ်-သစ်ကြီးသာ။

၌သို့ဖြစ်ဆပ်ပြီးသော- ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတို့တွင်။ ဇမ္ဗု၊နိပ်ကျွန်းသည်။ တောင်မြောက်ဆလျားဆောင်းဖြင့်၎င်း။ ဆရှေ့ဆနောက် ဆနံဆောင်းဖြင့်၎င်း။ယူ ဇနာတသောင်းဆတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ထိုယူဇနာတသောင်းအရမှာ၊တောနေ သုံးထောင်၊ရေနေသုံးထောင်၊ လူနေလေးထောင်၊ ပေါင်းတသောင်းဖြစ်၏။ ထိုဆဝဋ်းစွာ-လူနေသေးထောင်ရှိသည်ကို-သုံးဆောင်နေထိုင်သော သတ္တ ဝါတို့၏ ကောင်းမှု ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ သမုဒ္ဒရာ ရေသည်-လွှမ်းမိုး၍လာရ

ကား၊သမုဒ္ဒါဟူသောရေတွက်ခြင်းသို့ရောက်၍။ လူနေသုံးထောင်-တောနေသုံးထောင်-ရေနေလေးထောင်ဖြစ်ရကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ဆဋ္ဌဂိုဏ်တွေရဆဋ္ဌကထာတို့ဆို၏။ ။တတ္ထစတုသဟာဿယောဇနပရိမာဏောပဒေသော ဥဒကေနဆေးကျောထွေးမဟာသမုဒ္ဒါတိသဒ္ဒံဂဟေတာ၊တိသဟာဿယောဇနပရိမာဏောမနုဿာဝသန္တိ၊ တိသဟာဿယောဇနပ္ပမာဏော ဟိမဝါပတိဒ္ဝိတော။ ။ဟုဘွင့်၏။ ။တတ္ထ၊ထိုယူဇနာတသောင်းတို့တွင်။စတုသဟာဿယောဇနပ္ပမာဏော၊ ယူဇနာလေးထောင် ဆတိုင်းဆရှည် ရှိသော၊ ပဒေသော၊ဆရပ်သည်။ တဒုပ ဘောဂိသတ္တွာနံ၊ ထိုဆရပ်ကို သုံးဆောင်ကုန်သောသတ္တဝါတို့၏။ပုညက္ခယာ၊ကောင်းမှု၏ကုန်ခြင်းကြောင့်။ဥဒကေန၊သမုဒ္ဒရာရေသည်။ဆဆွေးကျောထွေးလွှမ်းမိုးဆပ်သည်ဖြစ်၍။ သမုဒ္ဒါတိသဒ္ဒံ၊ သမုဒ္ဒရာဟူသောရေတွက်ခြင်းသို့။ဂဟေတာ၊ရောက်၏။ တိသဟာဿယောဇနပ္ပမာဏော၊ယူဇနာသုံးထောင်ဆတိုင်းအရှည်ရှိသောဆရပ်၌။မနုဿာ၊လူတို့သည်။ဝသန္တိ၊ နေကုန်၏။ တိသဟာဿယောဇနပ္ပမာဏော၊ ယူဇနာသုံးထောင်ဆတိုင်း ဆရှည်ရှိသောဆရပ်၌၊ ဟိမဝါ၊ တိမဝန္တးတောင်သည်၊ပတိဒ္ဝိတော၊တည်၏။ ။ဤသို့ ဆဋ္ဌကထာ-ဆရာရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ-ပိန့်တော်မူသောကြောင့်။ ဇမ္ဗုဒ္ဝိပါတောင်ကျွန်း-ယူဇနာ တဒေသာင်းရှိရာတွင်။ ရေနေလေးထောင်-တောနေသုံးထောင်တို့ကို။ လူနေသုံးထောင်နှင့် မရောမရှက်-ဆသိုးဆခြားယူဆပ်၏၊ လူနေသုံးထောင်၌ဆတွင်းဒွိရှိသော ဖြစ်ကြိုးဖြစ်ငယ်၊တောတောင်တို့ကို-ထည့်သွင်း၍မယူဆပ်ကုန်၊ ။ဤသည်လျှင်၊ကျွန်းကြိုးလေးကျွန်း၏ ပမာဏ၊ပရိဏ္ဍေဒကိုပြသောစကားရပ်တည်း။

---

(၃၇၇) ဟိမဝန္တာတောတည်ပုံကိုပြခြင်း။

ဇမ္ဗုမံမဟာပထဝိ ဥတ္တရေန ဆာယတံ ဒက္ခိဏေနသကဒုမခံ သတ္တယောဇနပ္ပမာဏော ဟိမဝါ ပဒေသော ပဝိတ္ထတော၊တည်၏။ ။သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်ဖြတ်-ပိန့်တော်မူဆပ်သည်နှင့်ဆညီ၊ဤဇမ္ဗုဒိပါကျွန်းသည်။ မြောက်ဆဘို့ဒွိကျယ်၍-တောင်ဆဘို့ဒွိ-လှည်းဦး သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ဟု- မှတ်သားဆပ်၏၊ ၎င်းဇမ္ဗုဒိပါမြောက်ကျွန်းဦးဒွိ။ သဖြင့် ပေါက်ပေ၏။ ထိုဇမ္ဗုသဖြင့် ပေါက်ရောက်ရာ-မြောက်ကျွန်းဦးဆရပ်မှသည်၊ ဆချင်းဆားဖြင့် ယူဇနာသုံးထောင်၊ ဆဝန်းဆားဖြင့်ယူဇနာကိုးထောင်ရှိသော ဟိမဝန္တာတောင်မင်းသည်၊ဆမြင့်ဆားဖြင့်ယူဇနာငါးရာနှင့်နှင့်-လူနေသုံးထောင်ထက်လွန်၍တည်၏။

ထိုဟိမဝန္တာထောင်မင်းသည်ရှစ်ဆယ်သောင်းလေးထောင်မျှလောက်သော တောင်ငယ် ထောင်ထွဋ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်ဆယ်သည်ဖြစ်၍၊ ထက်ဝန်းကျင်၊တသွင်သွင်စီးသွားသောမြစ်ငယ်ငါးရာတို့ဖြင့်လည်း။ တင့်တယ်ဆန်းကြယ်၏ဟုမှတ်ဆယ်တော့သည်၊ ထိုကြောင့်။ ဆဋ္ဌကိုဟ္ဂရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ ဟိမဝါ ဥဇ္ဈေဓနုပဠဃောဓနသတိကော စတုရာသိတိကူဋ သဟဿပတိဋိတ မဏ္ဍိတော-သမန္တာတောသန္ဒိမာန-ပဠဿတနဒိပိစိတော။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဟိမဝါ၊ ဟိမဝန္တာတောင်မင်းသည်။ ဥဇ္ဈေဓန၊ အမြင့်ဆဧောက်ဆားဖြင့်၊ပဠဃောဓနသတိကော၊ယူဇနာငါးရာရှိ၏။ စတုရာသိတိကူဋသဟဿပတိ မဏ္ဍိတော၊ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော တောင်ထွဋ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်ဆယ်သည်ဖြစ်၍၊သမန္တာတော၊ ထက်ဝန်းကျင်သောဆရပ်မှ။ သန္ဒိမာနပဠဿတနဒိပိစိတော၊ တသွင်သွင်စီးသွားသော မြစ်ငယ်ငါးရာတို့ဖြင့်ဆန်းကြယ်၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆဆ်သော ဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့ကို။ ထောက်ထားသဖြင့်၊ရောဝတိမြစ်။ သလ္လာဂင်္ဂမြစ်တို့ကို-မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊မြစ်ငယ်ငါးရာ-ဆဝင်ဆပါမဟုတ်ကုန်-ဟု- သိသင့်တော့သည်။ မြစ်ကြီးငါးသွယ်-မြစ်ငယ်ငါးရာမှဆပ၊သာမညမြစ်တို့တည်း။

ဟိမဝန္တာဟူသည်၊ ဆောင်းလဆခါခို-ဆီးနှင်းတို့သည်၊ ရှိတတ်ရကား၊ ဟိမဝန်မည်သတည်း။ ။ဟိမောဆသ ဆတ္ထိဘိဟိမဝါ။ ။ဟု ဝစနတ်ပြု။ ။ဆသပဗ္ဗတရောဇသ၊ထိုတောင်မင်းဆား။ ဟိမော။ဆီးနှင်းသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏၊ဇာတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဟိမဝါ။ဟိမဝန်မည်၏။ ။နွေလ-မိုးယံလတို့ခု-ဆီးနှင်းမရှိရကား။ဆီးနှင်းတို့ကို ဆန်ပြန်သည်မည်သောကြောင့်၊ဟိမဝန္တာမည်သတည်း။ထိုကြောင့်-သာရတ္ထဒီကာ၌။ ။ဟိမံဝမတိတိ ဟိမဝါ။ ။ဟံမံ၊ဆီးနှင်းကို။ ဝမတိ၊ ဥဿိရတိ၊ ဆန်တတ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဟိမဝါ၊ ဟိမဝန်မည်၏။ ။ထိုဟိမဝန္တာတောင်၏ဆတွင်း၌။ ဆချွင်းဆနက်ယူဇနာ ငါးဆယ်-ဆဝန်းယူဇနာ တရာ့ငါးဆယ်ရှိသော ဓာတုကြီးချုနစ်ဓာတ်တို့သည်တည်ကုန်၏။ ။ထိုဓာတ်ကြီးချုနစ်ဓာတ်တို့သည်ကား၊ ဆနေရာတတ္တာဓာတ်၊ကဉ္စနမယ္တာဓာတ်၊ရထကာရဓာတ်၊ဆဋ္ဌန္တာဓာတ်။ ကုဏာလဓာတ်။မန္ဆာကဓာတ်။သီဟပုဗ္ဗဂါတဓာတ်တို့တည်း။

ဆချုပ်လင်္ကာကား။ ။သီဟ-မန္တ၊ ကဉ္စ-ရထေ။ ဆနေရာ-ဆဋ္ဌ၊ကုဏာလ၊ဓာတ်မ,ချုနစ်လီ။ ။ထိုချုနစ်ဓာတ်တို့ဝယ်၊ ဆနေရာတတ္တာဓာတ်ကို-ရံ၍ထည်သော-တောင်တို့သည်၊ သုဒဿနတောင်၊စိတ္တကူဋတောင်။ကာလကူဋတောင်-ဂန္ဓမာဒနတောင်-ကေလာသကူဋ တောင်ဟူ၍-တောင် ငါးလုံးရှိ

ဖြစ်။ထိုတောင်တို့သည်အနံ့ဆားဖြင့်ယူဇနာငါးဆယ်၊အလျားဆားဖြင့်ယူဇနာ နှစ်ရာ၊ဆစေ့ဆားဖြင့် ယူဇနာနှစ်ရာရှိ၏။ကျီးနှုတ်သီးသဏ္ဌာန်-ဆနောတကြွအိုင်သို့ယွန်းလျက်တည်ကြကုန်၏။ထိုတောင်တို့တွင်၊ သုဒဿနတောင်ကား-ရွှေဖြင့်ပြီး၏။စိတ္တကူဋတောင်ကား-ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီး၏။ ကာလကူဋတောင်ကား- မျက်စဉ်းဖြင့်ပြီး၏။ ဂန္ဓမာဒနတောင်ကား-တောင်လျှဉ်တောင်ဂုဝ်းဖြင့်ပြီး၏။ပဲနောက်ဆဆင်းရှိ၏။ ဆကျော်ကရမက် စသော-နံ့သာမျိုးဆယ်ပါးဖြင့် တင့်တယ်၏။ ဆသူးထူးသောဆေးတို့ဖြင့်-ဖုံးလွှမ်း၍-ဩတ်ပက္ခ-ဥပုသ်နေ့တို့၌မိုးတောက်မီးလျှံကဲ့သို့-ထွန်းတောက်ပ၏။ဂေလာသကူဋတောင်ကား-ငွေဖြင့်ပြီး၏။ ထိုတောင်ငါးလုံးတို့တွင်၊ ဂန္ဓမာဒနတောင်၌၊ဆရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ နေရာ-နန္ဒမူမည်သော ရွှေဂူ-ပတ္တမြားဂူ-ငွေဂူဟူ၍ ဂူသုံးလုံးရှိ၏။ထိုဂူသုံးလုံးတို့တွင်။ပတ္တမြားဂူ၏ဆနီး၌၊ဆဖြင့်တယူဇနာ ဆချင်းတယူဇနာရှိသော မဉ္ဇူသက ပန်းပင်ရောက်၏။ထိုပန်းပင်သည်ရေပန်း ကြည်းပန်းဆလုံးရုံပွင့်၏။ ရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ စည်းဝေးတော်မူသောနေ့၌ကား-ဆသူးသဖြင့်ပွင့်၏။

ဟိမဝန္တာတောင်မင်း၌ဆတွင်း၌-ရှိသော-မြစ်ငယ်ငါးရာတို့သည်။ ဆနောတတ္တ အိုင်ထဲ သာလျင်စီး၍-ဝင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်-ဆဂုံတွာရဆဒ္ဒကထာ၌-နဒီယေျာစ တေသုသန္ဓိန္ဟိ၊တံသဗ္ဗံပိ ဥဒကံဆနောတတ္တမေဝ ပဝိသတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။နဒီယေျာစ၊မြစ်ငယ်ငါးရာ တို့သည်လည်း။ တေသု၊ထိုတောင်ကြားတို့၌။သန္ဓိန္ဟိ၊စီးကြကုန်၏။ သဗ္ဗံ၊ဆလုံးရုံသော၊တံဝိဥဒကံ၊ထိုရေသည်လည်း၊ဆနောတတ္တမေဝ၊ဆနောတတ္တအိုင်သို့သာလျှင်။ ပဝိသတိ၊ စီးဝင်၏။ ။ဆနောတတ္တဟူသောဆမည်သည်ကား။ လန္ဒင့်နေတို့သည်။ဒက္ခိဏာယဉ်ဖြင့်၎င်း။ဥတ္တရာယဉ်ဖြင့်၎င်း။သွားကြသည်ရှိသော်။ တောင်ငါးထုံး၏ ဆတွင်းဖြင့်သွားရကား၊ထိုအိုင်၌-ဆရောင်ဖြင့် ထွန်းလင်းနိုင်၏။ဖြောင့်စွာသွားသည်ရှိသော်-ထိုအိုင်၌ဆရောင်ဖြင့် မတောက်မထွန်းနိုင်ကုန်။ ထိုကြောင့်- ဆနောတတ္တ မည်သတည်းဟု ဆဒ္ဒကထာဆရာ ဖြတောမူရကား-ဆနောဒတ္တဟု-ဒန္တံဇတတိယက္ခရာ နောင်-ဒန္တံဇပဌမ-ဒုတိယတို့နှင့်ရေးသားခြင်းမသင့်ကုန်၊ဒန္တံဇပဌမက္ခရာ-တနောင် ဒန္တံဇပဌမက္ခရာ-တသဒိသဓွေးဟော်ရှိမှသင့်သည်။ ။ဆနော-တတ္တ-ဟူသတည်း။ ဆနဝတတ္တလည်းသင့်၏။

ထိုဆနောတတ္တအိုင်၌ မြင်းသိလာကျောက်ဗျာဆပြင်ရှိ၏၊ဗလိဆဆင်းနှင့်တူသောကြည်လင်သောရေရှိ၏။ငါးလိပ်တို့လည်းမရှိကုန်၊ ဘုရားပစ္စေ

ကဗျဒ္ဓါရဟန္တာ-တန်းခိုးကြိုးကုန်သော- ရဇေင့်-သိကြား နတ်စသည် တို့၏ ချိုးသောက်စရာ-များစွာသော စောင်းတန်း လှေခါးလည်းရှိ၏။ ထိုဆနော တက္ကဆိုင်၏ လေးပါးသောပြွန်တို့သည်ရှိကုန်၏။ ထိုလေးပါးသော ပြွန်တို့ တွင်၊ ဆန္ဒရှေမျက်နှာ ခြင်္သေ့ခံတွင်း ပြွန်မှထွက်သော ရေသည်လည်း၊ ၎င်း ဓာတ်ကို-လက်ျာရစ် သုံးပတ်လှည့်၍။ ဆန္ဒရတူရာသို့ရှေရှုသွားပြီးလျှင်၊ ဆ န္ဒရာသမန္ဒရာသို့ ပေါင်းလေ၏။ ၎င်းမြစ်ကမ်းနှစ် ခြင်္သေ့တွေ-ဆာလွန်ပေါ များ ၏။သီဟာမုခမြစ်ဟူလို။ ။ထိုဆတူ- ဆနောက်မျက်နှာ- ဆင်၏ခံတွင်းမှ - ထွက်သောရေ-မြောက်မျက်နှာ မြင်းခံတွင်းပြွန်မှထွက်သော ရေတို့သည် လည်း။၎င်းဓာတ်ကိုသုံးပတ်ပတ်၍-ဆနောက်သမန္ဒရာ၊မြောက်သမန္ဒရာ သို့ ပေါင်းလေ၏။ ။၎င်းမြစ်ကမ်းတို့ဒွိလည်း၊ ဆင်တွေ မြင်းဘွေ-ပေါများလှ ၏။ဟတ္ထိမုခမြစ်- ဆသမုခမြစ် ဟူလို။ ။တောင်မျက်နှာ- နွားခံတွင်း ပြွန်မှထွက်သောရေသည်၊ ဆနောတက္ကဆိုင်ကို။ လက်ျာရစ် သုံးပတ်လှည့် ၍၊ တောင်ဆရပ်သို့ ရှေရှုကျောက်ဗျာဆပြင်နှင့်၊ ယူဇနာခြောက်ဆယ် တိုင်တိုင်-ဂေါဏမုခမြစ်မှစီးလာ၏။ ၎င်းမြစ်ကမ်းနှစ်-နွားတွေပေါများ၏။ ဤ သို့ဆားဖြင့်၊တဆဲ့နှစ်ခွေ လှည့်၍နေသောမြစ်ကို၊ ဆာဝတ္ထဂင်္ဂါဟုဆိုဆပ် သည်။ ။ထိုကမှ-ကျောက်ဗျာဆပြင်ဖြင့်၊ ယူဇနာခြောက်ဆယ်စီးသော မြစ်ကို၊ ကဏ္ဍဂင်္ဂါ- ဟုဆိုဆပ်၏။ ။ထိုကျောက်ဗျာမှ ထွက်လာသော မြစ်သည်၊တနေသောတောင်ကိုခပ်လေ၍ ထိုခပ်သောရေဆာဟုန်သည်။သုံး ဂါဝုတ်ဆတိုင်းဆရှည်ဖြင့်၊ ကောင်းကင်သို့တက်၍-ယူဇနာ ခြောက်ဆယ် သွားပြီးလျှင်၊ထိုတောင်ကိုကျော်၍ တိယဂ္ဂဒ္ဒကျောက်ဗျာခွံကျလေ၏။ ။ ၍ပြန့်ပြီးသော ကောင်းကင်သို့- ယူဇနာခြောက်ဆယ် သွားသောမြစ်ကို- ဆာကာသဂင်္ဂါဟု ဆိုဆပ်၏။ ။၎င်းကျောက်ဗျာဆပြင်သည်၊ ရေဟုန် ကြောင့်ကွဲပေါက်၍ ယူဇနာငါးဆယ်ရှိသောရေကန်ဖြစ်၏။ ထိုကန်သည်၊ တိယဂ္ဂဒ္ဒရေကန်မည်၏။ထိုမှ-ကျောက်ကိုထွင်းတောင်း၍၊ယူဇနာခြောက် ဆယ်စီးလေ၏။ထိုကျောက်ကိုထွင်း၍စီးသောမြစ်ကို။ဗဟာလဂင်္ဂါ-ဟုဆို ဆပ်၏၊ထိုဗဟာလဂင်္ဂါမြစ်မှမြေကိုထွင်း၍-ယူဇနာခြောက်ဆယ်စီးပြန်၏။ ထိုဆရပ်ကို ဥမင်္ဂဂင်္ဂါဟု ဆိုဆပ်၏။ ထိုဥမင်္ဂဂင်္ဂါမှ- ထွက်လေသည်ရှိ သော်။ဝိဇ္ဇုမည်သော တိရစ္ဆာန်တောင်ကိုပုတ်ခပ်လေ၍ လက်ငါးချောင်း ကဲ့သို့-ငါးဖြာထွက်၍။ဂင်္ဂါ-ယမုနာ-ဆစိရဝတီ-သရဘူ-မဟီ-ဟူသောမြစ် ကြီးငါးစင်း တို့သည်-လူ့ပြည်သို့စီးဆင်းလာကြကုန်၏။ ။ထို ကြောင့်-ဆင်္ကိုတ္တရဆဋ္ဌကထာဋီ။ ။ဝေမေတာ ပဗ္ဗမဟာနဒိယော- ဟိမဝန္တတော-

ပဝတ္တာန်တိုဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဟုဇိန္နတော်မှတ်၏။ ။ဝေံ၊ဤသို့။ ဧတာပဗ္ဗမဟာနဒီယော၊ဤမြစ်ကြီး ငါးသွယ်တို့သည်၊ ဟိမဝန္တာတော၊ ဟိမဝန္တာဝတောမှ။ ပဝတ္တာန်၊စီးဆင်းလျှံပြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိစေအပ်ကုန်၏။

မြစ်ကြီးငါးသွယ်-လက်ဝဲအချုပ်ကား။

(၁) ဂင်္ဂါယမုနာသရဘူ၊ငါးခုဖြစ် မဟိ။
(၂) ဟိမဝန္တာမှ၊စီးလာကြ၊နာမခေါ်တွင်ပြီ။
(၃) ဆဂိုတ္တရ၊ကျမ်းဆရာ၊ရေးရဆလိသို့။
(၄) စေတ္တကြည့်ရှု၊သိစေမှု၊ကရစောလိုက်ပြီ။
(၅) ဂန္ဓဂရွာပြစ်တင်မှု၊သောတုမပြုသင့်ပြီ။

ဤသည်လျှင်-ဟိမဝန္တာတော-တောင်တည်ပုံနှင့်တကွ-မြစ်ကြီးတို့၏လူပြည်ထို-စီးဆင်းပုံဆရ-ပြီးဆုံးသတည်း။

---

(၃၇၈) လေးကျွန်းသားတို့၏-ဆရပ်လေးမျက်နှာခေါ်ဝေါ်ဟန်ကိုပြခြင်း

ဘာနုမရောဇာမည်သော-ရှင်နေမင်းသည်၎င်း။ နက္ခတ်တရာ- ကြိုဟ်စန္ဒာတို့သည်၎င်း။မြင့်မိရိတောင်ကို-လက်ျာ၊စကြဝဠာတောင်ကို-လက်ဝဲပြု၍။ ဆယဉ်ဆားဖြင့်· ဥတ္တရာယဉ်-ဒက္ခိဏာယဉ်ဟူ၍ နှစ်ပါး။ဝိထိဆားဖြင့် ဆန္ဒာဝိထိ မဂ္ဂေါဝိထိ-ဗျာဟိရဝိထိ-ဟူ၍ သုံးပါး။ ဥတုဆားဖြင့် ခြောက်ပါး။ ရာသီဆားဖြင့်-တဆဲ့နှစ်ပါး၊ ကြင်းဆားဖြင့်-သုံးဆဲ့ခြောက်ပါး။ နဝင်းဆားဖြင့်-တရာ့ရှစ်နဝင်း။ဓာတ်ဆားဖြင့်ကိုးပါး၊ကိုးခိုင်ပြတ်လျက်-စက်ရဟတ်ပုံအလားယူဇနာသုံးသန်းရှိသောကောင်းကင်ခရီးဌာ၊အစဉ်မပြတ်-သွားလာလှည့်ပတ်ဖြစ်၏။တိုထို့လှည့်ပတ်ရာဝယ်-ဆကြင်ကျွန်းကြီးတို့ဌာ။ နေထွက်ခြင်းကိုမြင်အုံ၊ ထိုဆရပ်သည့်-ဆဧရွာဆရပ်မည်ဖြစ်။ ဆကြင်ဆရပ်ဌာ-နေဝင်အုံ။ ထိုဆရပ်သည့်- ဆနေနောက် ဆရပ်မည်ဖြစ်။ နေမင်းဖြစ် လက်ျာ နံပါးသည့်၊ မြောက်ဆရပ်မည်ဖြစ်။လက်ဝဲနံပါးသည့်-တောင်ဆရပ်မည်ဖြစ်၊ ထိုကြောင့်-နေလတို့သည့်-မြင့်မိရိတောင်ကို- လက်ျာရစ်ပတ်လျက်-သွားသည်ဖြစ် ဆဖြစ်ကြောင့်။ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းသားတို့သည်။ မြင့်မိရိတောင်ကို-ဆထီးဆထီးဆားဖြင့်မြောက်ဆရပ်ဟူ၍-ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်ဖြစ်၏။ ။ထိုကြောင့်။ ဆာဒူနဒီယ၊သုတ်ဒိကာဌ်။ ။စတုမဟာဒီပဝါသိနံ ပစ္စေကံ-သိနေရာ ဥတ္တရဒိသာယမေဝ။ ။စတု မဟာဒီပဝါသိနံ၊ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းဌ် နေကုန်

သောသူတို့ဆား၊ပစ္စေကံ၊ဆထီးဆသီး။ သိနေရ၊ မြင့်မိုရ်ထောင်သည်၊ဥတ္တရ ဒီသာယမေဝ၊ မြောက်ဆရပ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။ဤသို့ဖိန့်ဆပ်သော ဒိကာပါဠ်နှင့်ဆညီ၊ဘာနုမရာဇာမည်သော တနဂ်နွှဲကြိုဟ်မင်းသည်။မိသ ရာထီ-တူရာထီဟုဆိုဆပ်သော-တန်းခူးလ။သိတင်းကျာ်လတို့ဂ်၊ ဖမ္မ။ဒိပါ ကျွန်းဂ်-နေထွက်သော ဆခါ- ဆရှေ့ကျွန်းဂ်-မွန်းတည့်ဖ၏။ မြောက်ကျွန်းဂ် နေဝင်ဖ၏၊ဆနောက်ကျွန်းဂ် သန်းခေါင်ဖြစ်ဖ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။တန်း ခူးလ-သိတင်းကျတ်လတို့ဂ်-မွန်းတည့်သော်ကာလ၌စ၍-နေဝင်သည်တိုင် ဆောင်။နှစ်ကျွန်းကိုထွန်း၍-နှစ်ကျွန်းကိုမိုက်စေဖ၏။ ။ပြဿရာထီ-ကန်ရာ သီဟု ဆိုဆပ်သော-ကဆုန်လ- တော်သလင်းလတို့ဂ်-ဆရှေ့ကျွန်းဂ် မွန်းမ တည့်မှ-တနာရီကပင်-တောင်ကျွန်းဂ်နေထွက်ဖ၏။ဆရှေ့ကျွန်းဂ် မွန်းတည့် သောဆခါမြောက်ကျွန်းဂ်နေဝင်ဖ၏၊ ထိုကြောင့်-ဂင်းလတို့ဂ်-သုံးကျွန်းထွန်း ၍-တကျွန်းမိုက်စေဖ၏။ ။မေရုန်ရာထီ-သိဟ်ရာထီဟုဆိုဆပ်သော နယုန် လ-ဝါခေါင်လတို့ဂ်လည်း၊အရှေ့ကျွန်းဂ်မွန်းမဘည့်-မိနှစ်နာရီကပင်တောင် ကျွန်းဂ်နေထွက်ဖ၏။ထိုကြောင့်-ဂင်းလတို့ဂ်လည်း။သုံးကျွန်းထွန်း၍ တကျွန်း မိုက်စေဖ၏။ ။ကြင်ရာထီဟု ဆိုဆပ်သော-ဝါဆိုလဂ်လည်း ဆရှေ့ကျွန်းဂ် မွန်းမဘည့်မိသုံးနာရီကပင်တောင်ကျွန်းဂ် နေထွက်ဖ၏။ထိုကြောင့် ဂင်းလဂ် လည်း သုံးကျွန်းထွန်း၍ တကျွန်းမိုက်စေဖ၏။ ။ပြိဿာရာထီ ဓိန်ရာထီဟု ဆိုဆပ်သော တန်ဆောင်မုန်းလ၊တပေါင်းလတို့ဂ်။ ဆရှေ့ကျွန်းဂ် မွန်းတည့် သောဆခါ မြောက်ကျွန်းဂ်နေဝင်ဖ၏။ ဆရှေ့ကျွန်းဂ် မွန်းလွဲ၍ တနာရီတိုင် လျှင်တောင်ကျွန်းဂ်နေထွက်ဖ၏။ထိုကြောင့်- ဂင်းလ်တို့ဂ်တကျွန်းသာထွန်း၍ သုံးကျွန်းမိုက်စေဖ၏။ ။ဓနုရာထီ၊ကုန်ရာထီဟုဆိုဆပ်သော နတ်တော်လ တပို့တွဲသတို့ဂ်၊ ဆရှေ့ကျွန်းဂ် မွန်းလွဲ၍ နှစ်နာရီတိုင်လျှင်၊ တောင်ကျွန်းဂ် နေထွက်ဖ၏။ ထိုကြောင့် တကျွန်းသာ ထွန်း၍သုံးကျွန်းမိုက်စေဖ၏။ ။မကာရ ရာထီဟုဆိုဆပ်သောတပေါင်းလဂ်လည်း၊ ဆရှေ့ကျွန်းဂ်မွန်းလွဲ၍။ သုံးနာရီ တိုင်လျှင်၊တောင်ကျွန်းဂ်နေထွက်ဖ၏။ထိုကြောင့်၊ဂင်းလဂ် တကျွန်းသာ ထွန်း ၍၊သုံးကျွန်းမိုက်စေဖ၏။

ဤသို့ဆားဖြင့်၊ တဆဲ့နှစ်လ ရှိသည်တို့တွင်။ တကျွန်းသာထွန်း၍။ သုံး ကျွန်းကို မိုက်စေသောငါးလ၊ နှစ်ကျွန်းသာထွန်း၍။ နှစ်ကျွန်းမိုက်စေသော နှစ်သ။သုံးကျွန်းသာသွန်းငေ၍၊တကျွန်းကိုမို က်စေသော ငါးလ။ဤသို့ဆား ဖြင့် တဆဲ့နှစ်လ သရုပထွ ဖြစ်သတည်း။ထိုကြောင့် ဂြေးဆရာ တို့သည် လည်း။ ။ဆဲ့နှစ်ဆင့်ဝယ်။ဆသင့်စဉ်စီ။ စက်ဝန်းချိသို့။ တလိနှစ်ခန်း၊သုံး

မည်ကွန်း ကို။ပယ်တွန်းမိုက်ဖောင်။ ခြသ့်တဆောင်ဖြင့်။ ပြောင်ပြောင်လင်း ထိန်၊ဂက်ခရိန်ဟု။ ။စပ်ဆိုတော်မူခဲ့၏။ ။ထို့နောက်ပါးသော-နက္ခတ်တာရာ-လိတ္ထာ-ဆသ်ာ-ပါန်.ဒီဇနာ-ပြန်ခရောစသည်တို့ကိုကား- ဂန္ထဝရ္ဘ-ဆတိဘယကြောင့်။ မပြသိုက်ပြီ။ ။ဤလျှင် ဖလေးကွန်းသားတို့၏- ဆရပ်ခေါ်ခြင်းတည်း။

---

(၃၇၉) မနုဿသဒ္ဒါဆရ၊ဝစနတ္ထကိုပြခြင်း။

မဇနာဥဿန်ဆံ ဖေတသ်ကို မနုဿာ။ ။ဖေတသ်၊ ထိုသတ္တဝါတို့ဆား။ ဥဿန်ဆံ၊ပြန့်ပြောထက်မျက်သော။မဇနာ။စိတ်သည်၊အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ဘောသတ္တာ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊မနုဿား၊မနုဿမည်၏။ ။ဤဝစနတ္ထဆရဖြင့်-ဇမ္မ။ဒီပါကွန်းသူတို့သည်သာလျှင်-သတိ-သူရာဘာဝဖြိဟ္ဒစရိယယောဂျဘာဒိဂုဏာဟုဆိုဆပ်သော-သတိနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။ ဒါနဒ္ဒိရဲရင့်ခြင်း။ရသေ့ရဟန်းပြု၍ မြတ်သောပြဟ္မဝိဇ္ဇာ ဆကျင့်ကိုသုံးခြင်း။ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-သာဝကာ-စကြာမင်းတို့၏ ဖြစ်ထွန်းခြင်းဆား လျောက်ပတ်သည်၏ဆဖြစ်ဆစရိသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံ၍၊ ပြန့်ပြောထက်မျက်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊စင်စစ် မချဆား-ဖြင့်-မနုဿ-လူ-ဟူ၍ဆို ဆပ်၏၊ကြွင်းသောကွန်းကြိုးကွန်းငယ်သူတို့မှာကား၊ ၎င်းဇမ္မ။ဒီပ်ကွန်းသူ-ကွန်းသားတို့နှင့် ဆသွင်သဏ္ဌာန်တူသော ဆားဖြင့်၊ မနုဿလူ-ဟူ၍ သဒ္ဒိသူ၂စာနည်းဆားဖြင့်၊ မှတ်ယူဆပ်၏။ ။ဤလျှင်မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ် ဆဠ္ဍကထာ-ဝိဘင်းဆဠ္ဍကထာ- သာရတ္ထဒီကာ- လက္ခဏ သုတ်ဒီကာ- ဆပြီတည်း။

လောကီကျမ်းပြု-ဆရာတို့၏ဆလိုဆားဖြင့်ကား။ကန္တာဥိုးဆဓါကာလ ဥ်-သတ္တဝါဆပေါင်းတို့၏။ ဆကျိုးစီးပွါးရှိ-မရှိကို၊ ညွှန်ကြားတတ်သော-မဟာသမတဘွဲ့ခံ-တန်းခိုးလျှံသော-မနုမည်သော-ဘုရားလောင်းမင်းသည်ရှိ၏။ထိုမင်း၏-ဆဆုံးဆမကို-ခံယူသော၊သတ္တဝါဆပေါင်းတို့သည်။ သားနှင့် တူရကား၊မနုဿဟူ၍ဆိုဆပ်၏။ ။ထိုကြောင့်၊မနုနောဆပစ္စံ၊မနုဿာ၊ ။ ဟုဝစနတ်ပြုဆပ်၏။ ။မနုနော၊ မနုမည်သောမင်း၏။ ဆပစ္စံ၊ သားတည်း၊ မနုဿာ၊ မနုမည်သောမင်း၏သား။ ။ထိုလူတို့ကို၊ မာနထောင်လွှားခြင်းကြောင့်၊မာနဝါဟူ၍ငင်း၊မနုဇဟူ၍ငင်းခေါ် ဝေါ် ဆပ်သေး၏။ ။လောကီ

ကျမ်းဟူသည်၊ မနဝဏ္ဏနာဓမ္မသတ် ကျမ်းဟူလို၊ ။ထိုကြောင့်၊ ၎င်းဓမ္မသတ်ကျမ်း၌။

ယာသသိနံ သရာဇိနံ၊ လောကသိမာနုရက္ခိနံ။
ဆာဒိဘုတံပထဝိယံ၊ကထယန္တိ-မနုတိယံ။
ဝေဒွမနုနာမိကော၊ပဏ္ဍိတော-မဒုဗျတ္တိဝါ။ ။

ဟုဂါထာပုဒ်ကို၊ ထုတ်နုတ်၍-ဖေးသားခဲ့ပြီ။ ။ယာသသိနံ၊ မျှားသော ဆရဲ့ဆရံရှိသော။သရာဇိနံ၊မင်းဆပေါင်းတို့နှင့်တကွဖြစ်သော။ လောကသိမာနုရက္ခိနံ၊လောကဆယိုင်းဆခြားကို-စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ ပထဝိယံ၊ မြေကြီးဆပြင်ပေါ်၌။ ဆာဒိဘုတံ၊ ခပ်သိမ်းသော မင်းတို့၏-ဆဦးဆစ ဖြစ်သော။ယံ၊ဆကြောင်မဟာသမတမင်းကို။မနုတိ၊မနုဟူ၍။ ကထယန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ဝေဒွ၊ ဤသို့လည်း။မနုနာမိကော၊မနုဆမည်ရှိသော။ပဏ္ဍိတော၊ပညာရှိမင်းသည်၊မဒု၊ကိုယ်စိတ်နှးညံ့ဖြောင်းဖြာ့၏။ဗျတ္တိဝါ၊ တရားစီရင်ခြင်း၌-လိမ္မာခြင်းရှိ၏။ ။ဤလျှင်-မနုမည်ခြင်းဆကြောင်းတည်း။

---

(၃၈၀) တာဝတိံသာ-ဖြောက်ကျွန်းထက်-တောင်ကျွန်းသူတို့၏ ဂုဏ်သုံးပါးလွန်ဟန်ပြခြင်း။

တိဟိဘိက္ခဝေ- ဌာနေဟိ- ဓမ္မဒိပကာ- မနုဿာ-ဥတ္တရကုရုကေစ မနုဿေ-ဆခိဂဏ္ဍာနှိ၊ဒေဝဝစတာဝတိံသေ။ကတမေဟိ-ဘိတိ။ သူရာ-သတိမန္တော- ဇုဓ ဗြဟ္မစရိယ ဝါသော။ ။နဝက နိပါတ်- ဆဂုံတို့၏ ပါဠိတော်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တိဟိ၊ သုံးပါး ကုန်သော။ ဌာနေဟိ၊ဆကြောင်းတို့ဖြင့်၊ဓမ္မ။ဒိပကာ၊ဓမ္မ။ဒီပ်ကျွန်း၌ဖြစ်ကုန်သော။ မနုဿာ၊ လူတို့သည်။ဥတ္တရကုရုကော၊ ဖြောက်ကျွန်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။ မနုဿေသစ၊လူတို့ကို၎င်း။တာဝတိံသေ၊တာဝတိံသာနတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝေစ၊ နတ်တို့ကို၎င်း။ဆခိဂဏ္ဍာနှိ၊ လွယ်းမိုးနိုင်ကုန်၏၊ ကတမေဟိတိဟိ၊ ဆဘယ်သုံးပါးတို့ဖြင့်။ဆခိဂဏ္ဍာနှိ၊လွယ်းမိုးနိုင်သနည်း။သူရာ၊ဒါနစသော ကုသိုလ်၌ရဲရင့်ကုန်သည်၎င်း။သတိမန္တော၊မမေ့မမဲလျော့သော ဆပွမာဒသတိတရားနှင့် ဖြည့်စုံကုန်သည်၎င်း၊ ဇုဓ၊ ဤဓမ္မ။ဒိပ်ကျွန်း၌။ ဗြဟ္မစရိယ ဝါသော၊ ဆရိယာမဂ်တည်းဟူသော ဖြတ်သော ဆကျင့်ကို-သုံးခြင်းသည်၎င်း။ ဇုတိ၊ဤသုံးပါးတို့ကြောင့်တည်း၊ ။ဤသို့ဟောကြားတော် မူသော၊ပါဠိဖြင့်၊ ဓမ္မ။ဒိပ်ကျွန်းသူတို့

သည်၊မြောက်ကျွန်းသား။ တာဝတိံသာ နတ်များထက်၊ ကုဏ်သုံးပါး-ထွန် ထူးကြောင်းကိုသိစေဟု၏။ ဤကုဏ်သုံးပါးတို့တွင်။ ဤကုဏ်သုံးပါးတို့တွင်။ ဤကုဏ်သုံးပါးတို့တွင်

မှာ၊ မပြုဆောင်တော့ပြီ။ ။ဤသည်လျှင်။ တဝေတိ သာ၊ မြောက် ကျွန်းသူ၊ တောင်ကျွန်းသူတို့ ၏ဂုဏ်ထူးကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၃၈၁) စတုမဟာရာဇ်ဘုံကိုပြခြင်း။

စတုသုမဟာရာဇာသုဘတ္တိဘဇနံတေသန္တိ စာတုမဟာရာဇိကာ။ ။ ဇေတသံ၊ထိုနတ်တို့ဆား၊စတုသု၊လေးယောက်ကုန်သော။ မဟာရာဇာသု၊ နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့၌။ ဘတ္တိဘဇနံ၊ဆည်း ကပ်ခစားခြင်းသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ။အုတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ။စာတုမဟာရာဇိကာ၊ စာတုမဟာရာဇ်မည်၏။ ။မြင်းမိုရ်တောင်၏ထက်ဝက်၊ယုဂန္ဓိုရ်တောင်နှင့်ဆည်းဆာမျှဖြစ်သောနတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့၏နေရာဌာနဖြစ်နေသော နတ်ဆောင်းတို့ကိုရ၏။ ။တနည်း။ ။စတုမဟာရာဇာဝါတိစတုမဟာရာဇိကာ၊ ။ဟုဘာဝတဒ္ဓိုတ်ပြု။ ။စတုမဟာရာဇာ၊ နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့၏နေရာဖြစ်၊ဘဝ၊ဖြစ်ကုန်သည်တည်း။ ။အုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ စတုမဟာရာဇိကာ၊ စတုမဟာရာဇ် မည်ကုန်၏။ ။နတ်မင်းကြီးလေးယောက်ဟူသည်။ ဓတရဋ္ဌနတ်မင်း၊ ဝိရူဠ္ဟကနတ်မင်း၊ဝိရူပက္ခနတ်မင်း၊ ကုဝေရနတ်မင်းကြီးတို့ပင်တည်း၊ ထိုကြောင့်ရကား၊ သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်- မဟာသမယသုတ်၌၊

ပုရိမံဒိသံဓတရဋ္ဌော၊ဒက္ခိဏေနဝိရူဠ္ဟကော။
ပစ္ဆိမေနဝိရူပက္ခော၊ကုဝေရောဥတ္တရံဒိသံ၊
စတ္တာရောတေမဟာရာဇာ၊သမန္တာဘတရောဒိသာ၊ ။

ဟု-ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီ။ ။လောကကိုစောင့်တတ်သောစတုလောကပါလနတ်မင်းကြီးဟူသည်လည်း၊ ဤစတုမဟာရာဇ်၏ နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့သာသျှင်တည်းဟုမှတ်၊ ။လောကီကျမ်းတတ်၊ ဆရာဖြတ်တို့သည်ကား၊လောကပါလနတ်မင်းကြီးတို့ဟူသည်။ဓတရဋ္ဌနတ်မင်းလည်းတပါး။ ယမနတ်မင်းလည်းတပါး၊ ဝရုဏ နတ်မင်းလည်းတပါး၊ ကုဝေရနတ်မင်းလည်းတပါး၊ဤသို့ဆားဖြင့် လေးပါးဖြစ်သတည်းဟု ဆိုကြကုန်၏။ ။ထိုကြောင့်ရကား၊ နေ့တိုင်ဆဋ္ဌကဆာဒ်၌။ ။လောကံပါလေန္တိတိ လောကပါလာ၊စတ္တာရောမဟာရာဇာနော။ လောကိယာပနဓတရဋ္ဌ-ယမ-ဝရုဏ-ကုဝေရာလောကပါလာတိဝဒန္တိ၊ ။ဟုဘွင့်တော်မူ၏။ ။ယေဒေဝါ၊ဆကြင်နတ်

တို့သည်။လောကံ၊လောကကို။ပါလေ၏၊ စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်၏။ ဤတိ
တသ္ဓာ၊ထိုကြောင့်၊တေဒေဝါ၊ထိုနတ်တို့သည်၊လောကပါလာ၊ လောကပါ
လမည်ကုန်၏။စတ္တာရောမဟာရာဇာနော၊နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့ပေ
တည်း။လောကိယာပန၊လောကီကျမ်းတတ်၊ဆရာဖြတ်တို့သည်ကား။ ဤနွေ
ယမ-ဝရုဏ-ကုဝေရာ။ဤနွေနတ်-ယမနတ်-ဝရုဏနတ်-ကုဝေရနတ်တို့ကို။
လောက ပါလာတိ၊လောကကို စောင့်တတ်-လောကပါလ နတ်တို့ဟူ၍။
ဝဒန္တိ၊ဆိုကြကုန်၏။ ။ဤနတ်မင်းကြီးတို့၏- နေရာဘုံကို အလိုရှိမူကား၊
စတု မဟာရာဇိ ကာနံ နိဝါသာတိ စတုမဟာ ရာဇိကာ။ ။ဟု- နိဝါသ
တဒ္ဓုတ်ပြုလုပ်လေ။ ။စတုမဟာဇိကာနံ၊ နတ်မင်းကြီး လေးယောက်
တို့၏။နိဝါသာ၊နေရာတို့တည်း။ဤတိတသ္ဓာ၊ထိုကြောင့်။စတုမဟာရာဇိကာ၊
စတုမဟာရာဇ်မည်ကုန်၏။ ။ထိုစတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်သည်လည်း။ဘုမ္မ
ဋ္ဌလောက၊ဆောကာသဋ္ဌလောကဆေားဖြင့်၊ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့
တွင်၊ဖြင်းမိုရ်တောင်မင်း၏ခါး။ ယုဂန္ဓိ၊ရိတောင်ထိပ်ဆပြင်နှင့် ဆည်းဆမျှ။
ဇနရဋ္ဌာနဋ္ဌနေသော-နတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့နှင့်တကွသော နတ်တို့
သည်၊ ဣဿိမိပ္ပဿိပြာသာဒ်တို့နှင့်၊ မပြတ်စံနေရာဖြစ်သောကြောင့်။ ဘုမ္မဋ္ဌ
ဒေဝလောကမည်၏။ ထိုယုဂန္ဓိ၊ရိတောင်နှင့် ဆဖြင့်တမျှ-ပမာဏဆကွာ၊
စက္ကဝါတောင်ရံ၊ နံပါးဆတွင်းခိုက်၊ကောင်းကင်ခွံတည်နေကုန်သောကြုတ်
တာရာနက္ခတ်စသော နတ်တို့သည်။ ပြာသာဒ်ယဉ်ပျံတို့ဖြင့်၊ ပျော်စံလျှက်
ပတ်ရောဖြစ်သောကြောင့်။ဆောကာသဋ္ဌဒေဝလောကနတ်မည်၏။

ထိုမှတပါး၊ခိဿဝပဒေါသိကနတ်၊မနောပဒေါသိကနတ်၊ သီတဝလာဟ
ကနတ်၊ဥဏ္ဍဝလာဟကနတ်။စန္ဒိမဒေဝပုတ္တ-လနတ်သား၊သူရိယဒေဝပုတ္တ
နေနတ်သားတို့သည်။ စတုမဟာရာဇ်ဘုံ၌ဝင်ငြား၊ နတ်သားတို့ဟူ၍မှတ်။
ထိုကြောင့်၊သမ္မောဟာပိနောဒနိဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ခိဿဝပဒေါသိကာ၊ မနော
ပဒေါသိကာ၊သီတဝလာဟကာ၊ဥဏ္ဍဝလာဟကာ၊စန္ဒိမာဒေဝပုတ္တာ၊သူ
ရိယောဒေဝပုတ္တာတို ဧတေသဒ္ဒေါစစာတုမဟာရာဇိက-ဒေဝလောကဋ္ဌ
ကာဧဝေ။ ။ဟုမ်၌တော်မူ၏။ ။ခိဿဝပဒေါသိကာ၊ မြူးထူးပျော်ပါသဖြင့်
ပျက်စီးသောနတ်ငင်း။ မနောပဒေါသိကာ၊စိတ်မာန်ထွက်မှားသဖြင့်၊ ပျက်
စီးသောနတ်ငင်း။သီတဝလာဟကာ၊ဖိုစယ်းနတ်သားငင်း။ဥဏ္ဍဝလာဟကာ၊
နေကိုပူစေသောနတ်သားငင်း။စန္ဒိမာဒေဝပုတ္တာ၊လဒီမာန်ဖွဲ့နေငြား၊လနတ်
သားငင်း။သူရိယောဒေဝပုတ္တာ၊နေနတ်သားငင်း။ဤတိ၊ ဤသို့။သဒ္ဒေါ၊ဆ
ထုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ဧတေ၊ထိုနတ်သားတို့သည်။ စာတုမဟာရာဇိက

ဒေဝလောဌကာဝေ၊ စတုမဟာရာဇ်၏ နတ်ပြည်ဖြစ်တည်သော နတ်တို့သည် သာသျှင်တည်း။ ။ဤသည်လျှင် စတုမဟာရာဇ်၏ နတ်ဘုံဆယ်ခု တစ ခုကား‌ရပ်လိုက်ပြီ။

---

(၃၈၂) တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကိုပြခြင်း။

မာဃေလနမာဏဝေနသင်္ခိံတေဇ္ဇိံသ သဟပုညကာရိနော ထွေနိဗ္ဗတ္တာ တိတံသဟာစရိတဗ္ဗာနံတေဇ္ဇိံသံ။ ။ထွေ၊ ဤဆရပ်၌၊ မာဃေလန၊မာဃဆ မည်ရှိသော၊ မာဏဝေန၊ လုလင်နှင့်။သင်္ခိံ၊ တကွ။ ထေဇ္ဇိံသ၊ သုံးကျိပ် သုံးယောက်ကုန်သော၊သတပုညကာရိနော၊ တကွကောင်းမှုပြုလေ့ရှိကုန် သောသူတို့သည်။ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တံသဟာ စရိတဗ္ဗာနံ၊ထိုသုံးကျိပ် သုံးယောက်သော သူတို့၏- တကွဖြစ်ရာ ဆရပ် သည်၊တေဇ္ဇိံသံ၊တေဇ္ဇိံသမည်၏၊ ။မာဃလုလင်နှင့်တကွ- သုံးကျိပ်- သုံးယောက်သော နတ်တို့၏နေရာ ဒုတိယဘုံကိုရ၏။ ။သင်္ခါနည်းဆား ဖြင့်၊တေဇ္ဇိံသပုဒ်ဝယ်။တေ၏ ဆစိတ်ဖြစ်သောငါကို-ဆာပြု၍။တ, တလုံး ကို-ဝပြု၍၊တာဝတိံသာဟုရူပသိဒ္ဓိ-ရုပ်ပြီးလေ။ ။ထိုမှတပါးသော-ဆတိ ဓမ္မထွေသင်္ဂဟဒီပနီကျမ်းပြုတော်မူ၏ငေသော။ ဒီပနီဆရာတို့သည်ကား၊နိပါ တနာသုတ်ဖြင့်၊တေဇ္ဇိံသသင်္ခါကို-တာဝတိံသဟူ၍၊ ဆာဒေသဝိဓိ-ကိုပြု တော်မူ၏။ ။ဝိမံသိတ္ထာ- ဂဟေတဗ္ဗံ။ ။ဤဝိဂြိုဟ်ဆရ၊ သုံးကျိပ်၊သုံး ယောက်သောနတ်တို့၏ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့်၊ တာဝတိံသာမည်ခဲ့လျှင်။ ဤစကြဝဠာမှ တပါးသော စကြဝဠာတို့ဌိုလည်း။ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ရှိ သည်ဖြစ်ရကား၊ တပါးသော စကြဝဠာတို့ဌိ၊ မာဃလုလင်နှင့်တကွ၊ သုံး ကျိပ်သုံးယောက်သော နတ်တို့သည်မရှိသောကြောင့်၊ တာဝတိံသာ ဆ မည်ခေါ်ဆိုရန် မဖြစ်နိုင်တန်ရာဟု- စောဒနာဝင်ခဲ့မူ။ ။တပါးသော စကြ ဝဠာဌိုလည်း။တာဝတိံသာဟုခေါ်ဆိုဆ၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဤစကြဝ ဠာမှ-တာဝတိံသာဆမည်ကို၊ တပါးသော စကြဝဠာတို့ဌိတင်စား၍ ခေါ် ဝေါ်ဆပ်သောဂုဏ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။ဤသို့-သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာ-ဋီကာကျော်စသောဋီကာဟောင်း၊ဋီကာသစ်ဆရာတို့သည်-ဘွင့်ပြ ရေးသားကြ၏။ ။ထိုဆရာတို့၏ဆဓိပ္ပါယ်စကားကို၊ငါတို့ကား-သဘော မကျကုန်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊မာဃလုလင်နှင့် တကွ။သုံးကျိပ် သုံးယောက် သောနတ်တို့သည်၊မရှိသေးသောရှေးအခါဝယ်၊ငင်းဒုတိယနတ်ဘုံကို၊တာ

ဝတိ်သာဟု မခေါ်ဝေါ်ရ၊ ဆနာဒိက- ဆမည်မရှိနှုတ်ဖြည့်ဟု ခေါ်ဝေါ်ရ သောဆဖြစ်ဒေါသ။ဆိုစရာရှိသောကြောင့်တည်း။

ထိုမှတပါးသော-ပါဠိတော် ဆဠာကထာဆရ၊ တာဝတိ်သာ ဆမည်ကို ဖြဉ်းခဲ့။ ။ယဿခေါဘန္တေဒေဝဿဖြဟ္မာသနကိုမာရော-ပဿကော်နိဆိ ဒတိ၊ဥဒ္ဒေါရံသောလဘတိဒေဝေါ။ ။သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်။ ။ဤသို့လာရှိသောသုတ်မဟာဝါပါဠိတော်နှင့်ဆညီ၊ ကမ္မာတည်ဉီး၊ ပကတူးဆခါကာလကပင်လျှင်၊ ဤဒုတိယနှုတ်ဖြည့်သည်၊ တည်တွန်းပေါ်လာသောဆခါ၊ နှုတ်သစ်ဘွေဖြစ်လာကြ၏။ ထိုဆခါသနကိုမာရ မဟာဖြဟ္မာမင်းတို့သည်။ ပဇာပတိ၊ဝရုဏ၊ဤသာနဆဒရှိသော နှုတ်မင်းကြီးသုံးကျိပ် သုံးယောက်တို့၏-- နေရာဌာနုပလွင်သို့ကြွလာ၍ နေသောဆခါ။နှုတ်ဆပေါင်းတို့သည်၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ-ရှိကြ၍၊ ဤဒုတိယနှုတ်ဘုံကို-တာဝတိ်သာဟု-ခေါ်ဝေါ်သမှုတ်၊ ဆနွယ်သညာထုတ်ကြကုန်၏။ ။ထိုကြောင့်၊ ဓမ္မဟာဒယဝိဘင်းဆဠာကထာ၌။ ။ဆဝိစတာဝတိ်သာတိတေသုံဒေဝါနုံ နာမမေဝါတိ ဝုတ္တုံ။ ။ဟာဘွင့်ဖြတော်မူ၏။ ။ဆဝိစ၊ ကောန်စင်စစ် သော်ကား။ တာဝတိ်သာတိ၊ တာဝတိ်သာဟူသည်ကား။ တသံဒေဝါနုံ၊ ထိုသုံးကျိပ်သုံးယောက်သောနှုတ်တို့၏။ နာမမေဝ၊ခေါ်ဝေါ်သော ဆမည်သာလျှင်တည်း။ ဇာတိ၊ဤသို့။ဝုတ္တုံ၊ဝိန့်ဆပ်၏။ ။ဤသို့ဆဠာကထာ ဆဖြဆတိုင်း၊ တာဝတိ်သာဟူသောဆမည်သည်။ ဤသာနုစသောနှုတ်မင်းကြီး သုံးကျိပ်သုံးယောဲတို့၏ နေရာဌာနဖြစ်သောကြောင့်။ ၎င်းဒုတိယနှုတ်ဘုံကို နှုတ်တို့၏ဆမည်ဆားလျှင်စွာ၊ တာဝတိ်သာဟု၊ ခေါ်ဝေါ်ဆပ်သတည်းဟု တပ်ဆပ်သောကျာ၊မှတ်ကုန်ရာ၏။ဤမှတပါးသောစကြဝဠာတို့၌လည်း။ဤနည်းဆတူမှတ်ယူဆပ်၏။ ။ဆယမေတ္ထသာရပိနီဋ္ဌယော။

---

(၃၈၃) သိကြားမင်း၏နာမဘိဓေယျကိုဖြဆိုခြင်း။

သက္ကစ္စံဒါနုံဒဒါတိတိသက္ကော။ ။သက္ကစ္စံ၊ရိုးသစွာ။ ဒါနုံ၊ဆလှူကို။ဒဒါတိ၊ပေးလှူတတ်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ သက္ကော၊သက္ကမည်၏။ ။ဆဘိဓာနဒိကာ၌ကား။ ။ဆသုရေဇေတုံ သက္ကုဏာတိတိသက္ကော။ ။ဟုဖြိန့်တော်မူ၏။ ။ဆသုရေ၊ ဆသုရာနှုတ်တို့ကို။ ဇေတုံ၊ ဆောင်ခြင်းငှါ။ သက္ကုဏာတိ၊စွမ်းနိုင်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။သက္ကော၊သက္ကမည်၏။ ။ စတုမဟာရာဇ်-တာဝတိ်သာနှုတ်တို့ကို။ဆစိုးရသောသိကြားမင်းရ၏။ ။

ဤအရာ၌၊သိကြားဟူ၍ရေးသားခြင်းသည်။မာဂဓသက္ကဒေဝရာဇသာနှစ်ပါးကို ရောနှောက်၍သက္ကပုဒ်၌-ကဆက္ခရာတလုံးကို-ရရစ်ပြု၍၊သဒ္ဒစိတ်အကို-ဇွတ်ပြု၊ ကဆစိတ်ဆကိုလည်းဆေားပြု၍၊ သိကြားဟု မြန်မာဆေားဖြင့်၊ ရေးသားခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ။ထိုကြောင့်။ဂုဏ်ရဋ္ဌသာရဗိုရင်သောကိုးခန်းပျို၌၊ ။သက္ကသကြ၊မဂဓနှင့်၊ သက္ကဒေဝရာဇသာ။ဝေါဟာရဆပြား။ထိုနှစ်ပါးမှ၊ ဇွတ်ဆေားဆက္ခရာ၊ လွှဲကာလည်းပြု၊ မြန်မာမှဖြင့်။ ယခုလူတွင်။ သိကြားထင်သည်။ ။မည်ပင်ငင်း၊နှတ်စေသောလောင်း။ ။ဟုစပ်တော်မူ၏။

ထိုသိကြားမင်းသည်၊စတုမဟာရာဇ်၏ တာဝတိံသာ၊နှစ်ထပ်သောနတ်ပြည်တို့ကိုသာလျှင်။ ဆစိုးရသောဆရှင်ပြစ်ပေ၏။ လောကုပမာဆေားဖြင့်၊ ရွာရှင် မြို့ရှင်တို့သည်၊ ရွာတွင်းမြို့တွင်းရှိလူတို့ကို ဆစိုးရသကဲ့သို့တည်း။ ထိုကြောင့်၊ ခုဋ္ဌကပါဋ္ဌဆဋ္ဌကထာ၊ ၁၁-ကျောင်းပေါ်လေ စာချပ်-ကြောဘက်တွင်။ ။ဆယံသက္ကောဒေဝါနပိဒ္ဓောဆမ္မာကံ ဆဂ္ဂါသောဋ္ဌောစ၊ယမိဒံပုညေနတေဇေနဇာသာရိယေနပညာယဓိန္ဒံဒေဝလောကာနံဆဓိပတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆယံ သက္ကော၊ ဤသိကြားမင်းသည်။ ဒေဝါနပိဒ္ဓော၊ နတ်တို့ကိုဆစိုးရ၏။ဆမ္မာကံ၊ငါတို့ထက်။ဆဂ္ဂါစ၊မြတ်လည်းမြတ်၏။ သောဋ္ဌောစ၊ထူးလည်းထူး၏၊ ယမိဒံယေနပုညေန၊ဆကြောင့်ဘုန်းဖြင့်၎င်း။ ယမိဒံ-ယေနတေဇေန၊ ဆကြောင့်တန်းခိုးဖြင့်၎င်း။ ယမိဒံယေနဇာသာရိယေန၊ဆကြောင့် ဆစိုးရခြင်းဖြင့်၎င်း၊ယမိဒံယာယပညာယ၊ ဆကြောင့်ပညာဖြင့်၎င်း။ ဓိန္ဒံဒေဝလောကာနံ၊ နှစ်ထပ်သော နတ်ပြည်တို့၏။ ဆဓိပတိ၊ ဆရှင်ပြစ်တော်မူပေ၏၊ ။ဤဆိုဓိန့်ဆပ်၊ဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့ကိုမြင်သိသဖြင့်၊သိကြားမင်းသည် စတုမဟာရာဇ်၏၊တာဝတိံသာ-နတ်ပြည်ကိုသာလျှင် ဆစိုးရ၏ဟုမှတ်။ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်လုံးကို- ဆစိုးမရလော။ ။မာရ်နတ်မင်းသည် သာလျှင်၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် ဆလုံးစုံကိုဆစိုးရ၏ဟုမှတ်။ထိုကြောင့်၊ ဆကားမာဝစရိသာရောမာရော။ ။ဟုဆဋ္ဌကထာတို့ဋ္ဌိဓိန့်ချေသည်။ ။ထိုဘုံဖြစ်ရကား၊တာဝတိံသာ၊ခြောက်ရွာသခင်၊ ဝတိနိစိုးတဲ့၊မိုဃ်းဘုရင်၊ ဟူသောလကာ်ဆမှား၊ဇာတ်စကားကို၊ ကေနစကားဟုမှတ်သား၍၊မပြောမပေါ်ကြလေလင့်။ ။တာဝတိံသာ၊နှစ်ရွာသခင်။ ဝတိနိစိုးတဲ့၊မိုဃ်းဘုရင်၊ ငါဆမှန်ပင်ဖြစ်တော့သကို။ ။ဟူသောလကာ်သာ၊ဆမှန်ဖြစ်တော့သည်ဟုမှတ်၊

ထိုသိကြားမင်းသည်၊ သဟာသက္ခ- ဆမည်ကို ရသဖြင့်၊ မျက်စိတထောင်ရှိ၏ဟုမှတ်မယူဆပ်ကုန်၊ တထောင်သော သူတို့သည်၊ကြံစည်

ဆပ်သော ဆစီးဆပွါးကို၊ တမူဟုတ်ဖြင့် ဖြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော-ပညာ မျက်စိရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ သဟာသမ္ပ-ဟူ၍- ဆိုဆပ်၏ဟု-စမ္မပဒ ဆဋ္ဌကထာ၊ ပကိဏ္ဏကနိပါတ် ဆဋ္ဌကထာတို့ဋ္ဌ ဗိန့်၏။ ။သရဘင်္ဂဇာတ် ဆဋ္ဌကထာဋ္ဌီကား။ ။ဆမတ်ဖြစ်သော နတ်ပေါင်းတထောင်တို့သည်၊ ကြီ ဆပ်သောဆနက်ကို၊သိကြားမင်းသည်တဖော်သာက်ထည်းဖြင့် စွမ်းနိုင်သော ကြောင့်။ သဟာသနေတ္တာပုဗ္ဗင်ဖြင့်၊ မျက်စိဆဖြင် တဆောင်ရှိ၏ဟုဆို၏။ တ နည်း၊မျက်စိတထောင်ရှိသော နတ်သားတို့၏။ ဖြင်ရာဆရပ်ကဲ့။ လွန်၍ဖြင် နိုင်သောကြောင့်၊ သဟာသနေတ္တာ ပုဗ္ဗင်ဖြင့်၊ မျက်စိဆဖြင် တထောင်ရှိ၏ဟု မှတ်။ထိုကြောင့်။သရဘင်္ဂဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သဟာသနေတ္တာနံဒေဝါ နံဒသာ နုပစာရာတိက္ကမန သမတ္တိံသာတိ သဟာသနေတ္တောတိ။ ။ဟုဗိန့် ဝေဟ်မူ၏။ ။သဟာသနေတ္တာနံ၊ မျက်စိတထောင် ရှိကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နာဿသားဆပေါင်းတို့၏။ဒသာနုပစာရာ တိက္ကမန-သမတ္တိံသာ၊ ဖြင်ရာဆရပ် ကိုထွန်၍ဖြင်စွမ်းနိုင်၏။ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သဟာသနေတ္တောတိ၊ဟူ ၍။ဝုဿတိ၊ဆိုဆပ်၏။ ။ဣဿိဒ္ဓိန့်ဆပ်၊ဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့ကို ဖြင်သိသဖြင့်၊ နတ်သိကြားတို့ဆား။မျက်စိတထောင်ရှိ၏၊ဟုမမှတ်ဆပ်ကုန်၊ ။နတ်မျက်စိ တထောင်နှင့်၊ လူ့ဘောင်ကို ကြည့်ဦးမှတော်မယ်။ ။ဟူသောလကိုဆ မှားဇောတ်ဧကားကို၊မှတ်သား၍မပြောကြကုန်လင့်။

ထို့မှတပါး။သိကြားဖြစ်ရန်၊ ကုသိုလ်ခုနစ်တန်ကိုကား။မဃဒေဝလက်ဝ သစ်ဖြင့်သိဆပ်၏။ ။နတ်သိကြားလျှင်။ နတ်များရှင်လည်း။ လူ့ခွင်လူ့မှာ၊ လူဖြစ်ခါက၊ရွာ,မဃလ။ ထိုဂါမဋ္ဌိ၊ မာဃမည်ဥြား။ မြတ်ယောကျ်ားတည့်။ မယား လေးယောက်။ လက်ဆောက်လုဧစ်။ သုံးကျိပ်နှစ်နှင့်၊ ထွန်ချစ်ကု သိသိ၊ဆလိုမြတ်လှ၊ယွင်းမခွရှင့်၊နေ့ညမပြတ်၊အိမ်ရှေ့နတ်ဆို။ မြတ်မြတ် နှူး နှူး၊ဝိတ်ကိုနှူးပြီး၊ရှိရိုးဦးဘင်။ ကြည်လင်သွတ်တွား။ ထိပ်ထက်ထားလျက်။ ခစားမပျင်း၊လုပ်ကျွေးခြင်းဖြင့်၊မကင်းဝိရိယ၊ ကိုယ်တိုင်ထ၍၊ မိဘနှစ်ဆူ။ မွေးမြူမငြီး၊သက်ကြီးရှိသေ။ကုလေဓေဋ္ဌ။ဧသည်တရား။ ခုနစ်ပါးဖြတ်၊ ဇာဒို ပတ်ကို.မစွတ်ကျင့်နေ။မြဲသော့တွေနှင့်။ ဗိုလ်ခြေသွားလာ၊ သာယာဧခန်း၊ လမ်းပန်းသုတ်သင်။လူရှင်သုံးဆပ်၊ဓရပ်ရေကန်၊ ပန်းမဆိဥယျာဉ်။ဆစဉ်ပြို ရာ။ကောင်းမှုမပွေ့။ဆားထုတ်လေ့၍။ရဟော့သာဆခါ။ဝတိ်သာဝယ်။ ဇုန္ဒာ ဒေဝရောဇ်၊နတ်မင်းဖြစ်ဒါ၏၊ဟူ၍-မန်လည်ဆရာတော်ကြီး-ဧပ်တော်မူခဲ့၏။ ။ ဤသည်လျှင်၊သိကြားမင်း၏ဆကြောင်းတည်း။

---

(၃၈၄) တာဝတိံသာဘုံနှုန်း။စံမြန်းပုံကိုဖြခြင်း။

ထိုတာဝတိံသာ နတ်ပြည်သည်လည်း။ ဘုမ္မဋ္ဌလောက၊ ဆာကာသဋ္ဌလောကဟူ၍-နှစ်ပါး ဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ မြင့်မိုရ်တောင်မင်း၏ ဆထက် ယူဇနာတသောင်း ဆပြန့်ကျယ်သော ရွှေမြေဆပြင်တွင်။ ဝေဖ ယန္တာစသောရွာဘုံရွှေပြာသာဒ်တို့ဖြင့်မပြတ်စံနေသော-သိကြားဧကဝဏ္ဏ။ ဆနေကဝဏ္ဏစသောနတ်မင်းကြီးတို့၏နေရာဆရပ်သည်၊ဘုမ္မဋ္ဌဒေဝလောကမည်၏။ ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ဆမြင့်ဆောင်သော မြင့်မိုရ်တောင်ထိပ်နှင့် ဆမြင့်တမျှ၊ ပမာဏဆကွာ၊ စကြဝဠာတိုက်ဆတွင်းဟင်းလင်းဆပြင်၊ကောင်းကင်ဆရပ်၌၊ ပြာသာဒ်ယာဉ်ပျံ၊ဘုံဗိမာန်ဖြင့်။ စံပျော်သောနတ်တို့၏နေရာဆရပ်သည်။ဆာကာသဋ္ဌဒေဝလောကမည်၏။ ထိုနှစ်ရပ်သောနတ်ပြည်တို့တွင်။ဘုမ္မဋ္ဌဒေဝလောက-ဟုဆိုဆပ်သော တာဝတိံသာရွှေမြေတောင်ထွဋ်ဆပြင်၌၊ သိကြားမင်း၏စံရာဖြစ်သောမြို့သည်ကား။ မဟာသုဒဿနဆမည်ရှိ၏။ ထိုမြို့၏ဆကျယ်ကား။ ဆရှေ့ဆနောက်လည်း ယူဇနာတသောင်း။တောင်နှင့်မြောက်လည်း ယူဇနာတသောင်းရှိ၏၊ မြို့တမျက်နှာ-တမျက်နှာလျှင်၊ တံခါးပေါင်း၊ နှစ်ရာ့ငါးဆယ်စီရှိသော ဆားဖြင့် တံခါးပေါင်းလည်းတထောင်ရှိ၏။

ဆရှေ့မျက်နှာ၌၊ ရတနာမျိုးတို့ဖြင့်။ မြို့တံတိုင်းဝန်းကျင်၌ ရံဆပ်သော နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကား၊အဝန်းယူဇနာတထောင်ရှိ၏။ထိုနန္ဒဝန်ဥယျာဉ်အတွင်း၌။ကြာမျိုး ငါးပါးဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်၊ ချမ်းကြည်စိမ်းဖြစွာ ရေရှိသောကန်သည်ကား၊မဟာနန္ဒာ-စူဠနန္ဒာ-ဟူ၍-နှစ်ကန်ရှိ၏။ထိုရေကန်၌လည်း၊သားရဲရဉ်ရတနာတို့ဖြင့်ခံဆပ်လျက်၊နွားညှံ့သိမ်ဖွေးစွာသောဆတွေ့ရှိသော မဟာနန္ဒာ-စူဠနန္ဒာပဟူ၍ ကျောက်ဖျာနှစ်ချရှိ၏။ တောင်မျက်နှာ၌လည်း၊ ရတနာမျိုးတို့ဖြင့်ပြီးသော၊ တံတိုင်း မခ်တံခါးတို့ဖြင့် ခြံရံဆပ်သော၊ ဖါရုသက-ဥယျာဉ်ကား။ဆဝန်း ယူဇနာဝုနှစ်ရာရှိ၏။ ရှေးနည်းဆတူ၊ ထိုဥယျာဉ်၏ဆတွင်း၌။ ရေကန်သည်ကား၊ ဘဒ္ဒါ- သုဘဒ္ဒါ-ဟူ၍၊ နှစ်ကန်ရှိ၏။ ဆနောက်မျက်နှာ၌လည်း၊ ရတနာမျိုးတို့ဖြင့် ပြီးသော တံတိုင်းမခ် တံခါးတို့ဖြင့် ခြံရံဆပ်သော၊စိတ္တလတာဥယျာဉ်သည်ကား။ ဆဝန်းယူဇနာငါးရာရှိ၏။ ထိုဥယျာဉ်၏ဆတွင်း၌လည်း။ ဝိစိတ္တာ-စူဠစိတ္တာဟူ၍၊ ရေကန်နှစ်ကန်ရှိ၏။ထိုဥယျာဉ်၌လည်း။ဆာသာဝတီ-နတ်ပန်း နွယ်ပင်ကြီးရှိ၏။ ထိုဆာသာဝတီမည်သော နွယ်ထီး၏ဆတွင်း၌၊ နတ်ဆရေပျော်ရည်သည် ရှိသတတ်။ ထိုနတ်

ဆေးပျော်ရည်ကို တကြိမ်တခါသောက်ရပါသေးသနော်တို့သည်ကား၊လေးလပတ်လုံး၊ မေ့လျော့ရစ်မူး၍၊ နတ်တို့၏အိပ်ရာတို့ဦး အိပ်စက်ရ၏။ ထိုဆယ်ဦးသည်လည်း၊နှစ်ပေါင်းတထောင်ကြာမှ၊တကြိမ်သာလျှင်ထီး၏။ ထိုကြောင့်၊ ဖာတ်ပါဠိတော်-ဆပဒါနပါဠိတော်တို့၌၊

ဆာသာဝတိနာမ လတာဖာတာ စိတ္တလတာဝနေ။
တသာဝဿသဟဿေသနုဂ်ကံနိဗ္ဗတ္တထေ ဖလံ။ ။
ဟုဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီ။

ဆာသာဝတိနာမ၊ဆာသာဝတီမည်သော။ လတာ၊နွယ်သည်။ စိတ္တလတာဝနေ၊စိတ္တလတာဥယျာဉ်၌။ဖာတာ၊ ပေါက်ရောက်ဖြစ်ပွါး၏။ တသာ၊ထိုဆာသာမဖြတ်။ နှင်းပန်းနွယ်၏။ ဝဿသဟဿေသနေ၊ နှစ်ပေါင်းထောင်သာ၊ရှည်သောငြားမှ၊ဂ်ကံ၊တကြိမ်သော။ ဖလံ၊ဆယ်ဦးသည်။ နိဗ္ဗတ္တတော၊ဖြစ်၏။ ။ထိုတာဝတိံသာမြို့၏ပြောဗျက်နှာ၌ကား၊ရတနာတို့ဖြင့်ဆင်ပြီးသော မြို့တံတိုင်း- မင်္ဂလာခုနှစ်ထပ်သော ဒိသကဥယျာဉ်ကား။ ဆဝန်းယူဇနာ-ငါးရာဂဉ်း၏၊ထိုဥယျာဉ်အဘွင်း၌ကား၊ဓမ္မာ-သုဓမ္မာဟူ၍ရေကန်နှစ်ကန်ရှိ၏။ထိုရေကန်နားဌ်လည်း၊ဓမ္မာ-သုဓမ္မာဟူ၍လည်း၊ ကျောက်ပျာနှစ်ချရှိ၏။ မြို့၏အရှေ့ဖြောက်ထောင့်၌လည်း၊ ရတနာမျိုးတို့ဖြင့်ပြီးသော မြို့တံတိုင်း မင်္ဂလာခုံးတို့ဖြင့် ဝန်းကျင်ရံဆပ်သော မဟာဝန် ဥယျာဉ်သည်ကား၊ဆပန်းယူဇနာရှုန်စရာရှိ၏။ထိုဥယျာဉ်အတွင်း၌၊ သိကြားမင်းစံတော်မူရာ၊ရတနာရှုန်စပါးတို့ဖြင့်ပြီးသောဘုံဗိမာန်ကား။ တထောင်မျှလောက်အရေအတွက်ရှိ၏၊မဟာဝန်ဥယျာဉ်၊နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်တို့၏အတွင်း၌ရှိသော၊သုနန္ဒာရေကန်ကား၊ ဆဝန်းယူဇနာ တရာရှိ၏။ ။ထိုသို့ပြခဲ့ပြီးသော- နတ်ဥယျာဉ်ငါးရပ်တို့တွင်၊နန္ဒဝန်ခေါ်၊ဥယျာဉ်ထော်သည်။ ဤတာဝတိံသာနတ်ပြည်၌သာလျှင်ရှိ၏ဟူ၍၊ မမှတ်သား ဆပ်သေး၊ ထိုမှတပါးသောနတ်ပြည်တို့၌လည်းနန္ဒဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်ထော်သည် ရှိ၏ဟုမှတ်ဆပ်၏။ ထိုကြောင့်၊ သုတ်မဟာဝါဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သဗ္ဗိဒေဝလောကေသုတိနန္ဒဝနံ ဆဏ္ဍိယေဝ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တိသစ္စံ၊ဖြန်၏။ သဗ္ဗိဒေဝလောကေသု၊ဆိုလိုရင်းသောနတ်ပြည်တို့၌။ နန္ဒဝနံ၊နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်သည်။ ဆဏ္ဍိယေဝ၊ ရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ။ဤသို့ပြခဲ့ပြီးသော ဥယျာဉ်တော်တို့သည်ကား၊ နတ်သစ်ပင်ပေါင်းတထောင်စီရှိ၏။ထိုကြောင့်၊ သာရတ္ထဒီပနီ၌၊ ။ဝေဇယန္တိဒ္ဓဇကဿဟသဟဿံတိတံတထာနန္ဒဝနံဖါရုသကဝနဉ္စ။ ။ဟုမိန့်ရှိ၏။

ထိုမှတပါး၊ တာဝတိံသာနတ်ရွာ၌၊ သုဓမ္မာမည်တွင်။ တရားသဘင်သည်ကား၊သုဒဿနမြို့၏ဆောင်ရှေ့မြောက် ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏ဆန်း၌ရှိ၏။ ထိုသုဓမ္မာသဘင်သည်၊ဆလျှားဆန်းဆောင်းဖြင့်၊ယူဇနာသုံးရာ၊ဆယ်ဝန်းယူဇနာကိုးရာ၊ဆအမြင့်ယူဇနာငါးရာရှိ၏။ နတ်ဆယေါင်းတို့၏။ ညီလာခံရာသုဓမ္မာသဘင်။မြေဆပြင်သည်ကား။ ဖလိုဖြင့်ပြီး၏။ တိုင်ဆခြင်ထပ်လျှောက်စသည်တို့ကား။ ကျောက်မျက်ရွှဲရတနာ၊ မသာရဂလ်-ဥသဘယား-ပတ္တမြားနီလာ-သန္နာကျောက်မျိုးတို့ဖြင့်-ခြယ်လှယ်စီမံ၊ ကံလျှင် ဆကြောင်းပြု၍၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန်၊နတ်တို့မပြုလုပ်ဘဲ ပြီးစေဆပ်၏။ ထိုသုဓမ္မာသဘင်၏ ဆန်း၌။ ရောက်သော ပင်လယ်ကသစ်ပင်သည်ကား။ ဆမြင့်ဆချင်းယူဇနာတရာရှိ၏။ ထိုပင်လယ် ကသစ်ပန်း၏။ ဆရောင်ဆဝါကား။ သစ်ပင်၏ထက်ဝန်းကျင်။ယူဇနာငါးဆယ်တိုင်တိုင်ထွက်၍ပျံနှံ့၏။မွှေးသောဆနံ့သည် ဆကြဆရပ်သို့၊ ယူဇနာတရာတိုင်တိုင်မွှေးနိုင်၏။ ထိုဆပွင့်ကို ဆပင်သို့တက်၍-ဆွတ်ခူးရခြင်း မည်သည်မရှိ၊ဆွတ်လျှေထတ်သော ကန္တာနလေသည်၊ လာလတ်သဖြင့်၊ဆလိုလိုကြွေစေ၏။ ထိုဆခါသမျှငှိဆွဲနလေသည်။ မြေသို့ဆပွင့်မကျစေရဘဲ ခံလင့်၏။ ပဝေဿန မည်သော လေသည်လည်း။ ထိုဆလုံးစုံသောဆပွင့်တို့ကိုသုဓမ္မာစရပ်၏ ဆတွင်းသို့သွင်းပေး၏။ သမ္မဇ္ဇနမည်သော တံမြက် လှည်းလေသည်လည်း။ သုဓမ္မာဧရပ်ဆတွင်း၌ ရှိသော-ပန်းမှိုက်ဟောင်းတို့ကို-ထုတ်စွန့်သန့်ပင်စေ၏။ သန္ဆရကာမည်သော နေရာခင်းလေသည်။ထိုဆသစ်ဖြစ်သော-ပင်လယ်ကသစ်ပွင့်တို့ကို၊ပန်းကုံးထိုးကြိုးတို့ဖြင့် ကောင်းစွာဆွဲကုံးစီသကဲ့သို့၊ ကောင်းစွာဘွဲ့ကုံး ခြယ်လှယ်၍ ဖြန့်ခင်းကုန်၏၊ဆလယ်၌ တရားဟောနေရာ ပလ္လင်သည်ဖြစ်၏၊ ထိုတရားဟော ပလ္လင်သည်၊တယူဇနာပမာဏရှိသော ရတနာပလ္လင်တည်း။ ထိုပလ္လင်၏ဆထက်၌။သုံးယူဇနာရှိသောထီးဖြူကိုစိုက်ဆောက်ဖြန့်မိုးလျက်ထား၏။

ထိုမှဆခြားမဲ့-သိကြားမင်း၏နေရာသည်ဖြစ်၏။ထိုမှဆခြားမဲ့၊ သုံးကျိပ်နှစ်ယောက်သောနတ်တို့၏နေရာ၊ ထိုနောက်-တန်းခိုးကြိုးသော နတ် တို့၏နေရာတို့ကို-ခင်းလျက်ရှိ၏။ ထိုဆခါ သိကြားမင်းသည်၊ ထိုသုဓမ္မာသဘင်စရပ်-နတ်တို့၏-လွတ်တော်ကြီး၌၊ စည်းဝေးချိန်ဆခါရောက်၍၊ နတ်တို့ဆစည်းဆဝေးပြုသိုသတ်သော်၊သဘင်သို့မထွက်မီ၊ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်နန်းတွင်နေလျက်။ ဝိဇယုတ္တရမည်သော ခရာသင်းကို မှုတ်၏။ ထိုခရာသင်းသည်ကား၊ ဆတောင်တရာ့နှစ်ဆယ် ပမာဏရှိ၏။ သိကြားမင်း မှုတ်သောခရာသင်း၏ဆသံသည်ကား။ ယူဇနာတသောင်းကျယ်သော တာဝတိံသာနတ်

ပြည်ဆလုံးကိုနှံ့လျက်။လူတို့၏ဆေရောဆတွက်ဆားဖြင့်။ လေးလတိုင်ပျံအာသံ စဲ၏။ ထိုဆခါသိကြားမင်းသည်။ယူဇနာ တရာ့ငါးဆယ်ရှိသော ရောဝဏ် ဆင်ကိုစီး၍၊ နတ်မိဘုရားကြီး လေးယောက်နှင့်တကွ၊ သုံးကုဋေခြောက် သန်းမျှလောက်သောနတ်ဆပေါင်းတို့ဖြင့် ဝန်းရံခလျက်၊ သုဓမ္မာသဘင်သို့ ထွက်စံ စပျါယ်တော်မူ၏။ ။ဤနေရာ၌၊ ရောဝဏ်ဆင်သည်၊ တိရစ္ဆာန်ဆင် မဟုတ်ကုန်။ သိကြားမင်း၏ ဆပျတော်ဝန်ကို-ထမ်းရွက်သော နတ်သားတို့ပေတည်း။ နတ်တို့ပြည်၌၊ တိရစ္ဆာန် ဒုဂ္ဂတိပုဂ္ဂိုလ် မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့်၊ သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာကြီး၌။ ။သက္ကသပန ရောဝဏောနာမဟတ္ထိဒိယမ္ဗု ယောဇနသတိကောဿောဝိဒေဝပုတ္တောယေဝ၊ နဟိဒေဝလောကသ္မိံ တိရစ္ဆာနဂတာ ဟောန္တိ။ ။ဟုဝိန်ဒတော်မူ၏။ ။ပန၊ ဆထူးကို ဆိုဦးအံ့။ သက္ကသ၊သိကြားမင်း၏။ရောဝဏောနာမ၊ရောဝဏ်အမည်ရှိသော။ဟတ္ထိ၊ ဆင်တော်သည်။ဒိယမ္ဗုယောဇနသတိကော၊ ဆဲ့ငါးယူဇနာတရာရှိ၏။ သောပိ၊ ထိုဆင်သည်လည်း။ ဒေဝပုတ္တောယေဝ၊ နတ်သားသည်သာ လျှင်တည်း။ ဟိ၊ ဗျတိရိက်ကို-ဆိုဦးအံ့၊ ဒေဝလောကသို့၊ နတ်တို့၏ဘုံ၌။ တိရစ္ဆာနဂတာ၊တိရစ္ဆာန်တို့သည်။နဟောန္တိ၊မရှိကုန်။

ထိုမှတပါး။ သိကြားမင်း၏စံရာ၊ ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ၊ မြကျောက်ဗျာသည် ကား။မဟာသုဒဿနမြို့၏- ဆေ့ရှေ့မြောက်၊ ပဏ္ဍုရိကဥယျာဉ်တော်၌၊ ပင် လယ်ကသစ်ပင်၏ ဆနိုးဝယ် ရှိသတတ်။ ထိုပဏ္ဍုကမ္ဗလာ၊ ပတ္တမြားဆန် ဆတိုပြီးသောမြကျောက်ဗျာသည်။ ဆလျားယူဇနာမြောက်ဆယ်၊ဆနံယူ ဇနာငါးဆယ်၊ ဆထူ-ထုဆားဖြင့်၊ တဆဲ့ငါးယူဇနာမြင့်သည်ဖြစ်၍၊ လယ် ခေါင်ရန်းပွင့်ဆသွေးနီတွေးသောဆဆင်းရှိ၏။ ဆကြင်ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ၏။နွေး ညှို့သိမ်မွေ့သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။နတ်တို့သေဠနင်း၊ သိကြားမင်း၏၊ ထိုင် သိုက်သောဆခါ၊ ကိုယ်ထက်ဝက်မြုတ်၍သွား၏။သိကြားမင်းသည်၊နေရာ မှထသည်ရှိသော်၊ ပြန်၍ပြည့်ပြန်အံ့-ဟူ၍၊ သုတ်မဟာဝါဆဋ္ဌကထာ၊ ဝမ္မပ ဒဆဋ္ဌကထာ၊သာရတ္ထဒီကာတို့၌ဒိန္နဓ၏၊ ၎င်းပဏ္ဍုကမ္ဗလာ မြကျောက်ဗျာ သည်။ လောကျပမာဆားဖြင့်၊ဆင်္ကလိပ်မင်းတို့၏။ လေဖိုယာနှင့်ပမာဝတ္ထု၏ ဟုဒ္ဒတ်ဆပ်၏။ သုဒဿနမြို့၏ဆလယ်၌၊ သိကြားမင်းစံရာဖြစ်သော၊ဝေဇ ယန္တာ-ဘုံနန်းကြာသာဒ်သည်ကား။ ဆမြင့်ယူဇနာ-တဆောင်ရှိ၏။ဟု-အဋ္ဌက ထာ၌ဒိန္နဓ၏၊ဒီကာ၌ကား၊ ဆမြင့်ယူဇနာ-ခုနစ်ရာရှိ၏ဟုဆို၏။

ထိုပြာသာဒ်ကိုခြံရံ၍ တည့်သော ဆောင်လံတန်းခွန်ကြိုးတို့သည်ကား။ ဆများဆပြားစိုက်ဆောက်ကုန်၏။ ထိုဆလံတို့၏ဆမြင့်ကား။ ယူဇနာသုံးရာမြင့်၏၊ အလံတိုင်ဆလံရွက်တို့သည်၊ ရတနာဒုနစ်ပါးတို့ဖြင့်ပြီးကုန်၏၊ ဝေဇယန္တာရထားသည်ကား။ ရထားဂျွေးဦး၌သည်၊ နောက်ဆုံး ဆဖျား တိုင် ဆောင်ယူဇနာ-တရာ့ငါးဆယ်ရှိ၏။ ၎င်းတရာ့ငါးဆယ်ဆရ- ဂျွေဦးက-ရထားအိမ်ဆထိ။ယူဇနာ၅၀-ဆလယ်ရထားအိမ်လည်းယူဇနာ ၅၀။နောက်စွန်းလည်းယူဇနာ၅၀။သုံးရပ်ပေါင်း၍ ၁၅၀-ရှိ၏။ အနံကားယူဇနာ ၅၀။ ဆဝန်းဆားဖြင့်၊ယူဇနာ-လေးရာရှိ၏။ရထားအိမ်၏ ဆလယ်၌၊သိကြားမင်းနေရာ၊ရတနာပလ္လင်သည်ကား၊တယူဇနာအမြင့်အကျယ်ရှိ၏။ပလ္လင်၌စိုက်ဆောက် ဖြန့်မိုးဆပ်သော-ထီးဖြူဆဝန်းကား သုံးယူဇနာရှိ၏၊ တရုတည်းသောထမ်းပိုးဦးသာလျှင်၊ ဆာဇာနည် သိန္ဓောမြင်းပျံ- တဆောင်တို့ကို-ကတောင်တင်ရန် ရင်လွှမ်း၊ အုပ်ခက်၊ ဆက်သိုင်းမေးတွ၊ ကြိုးကတန်းဆာ၊ ရတနာမျိုးတို့ဖြင့်၊ တင့်တယ်ဆပ်သော-ဇွေ့ချူ။စီခြယ်၍၊ တပေါင်းတစည်းကဆပ်၏။

သိကြားမင်းသည်၊ တရံတခါ၊နတ်နန်းမှ- ဇရာဝဏ်ဆင်တော်ကြီးကို။ စီးဝှေ့ထွက်တော် မူလိုသည်ရှိသော်၊ ဆလုပ်ဆကျွေးနတ်သားသည်၊ ငိုငို၏ နတ်ဆတ္တဘောကို-စွန့်ပြီး၍၊တရာ့ငါးဆယ်ပမာဏရှိသော-ဇရာဝဏ်ဆင်ဟန်၊ဘန်ဆင်းပြုန်၍၊သုံးဆဲ့သုံးလုံးသောဆင်ဦးကင်းကိုဘန်ဆင်းရ၏။ ၎င်းဆလယ်၌၊သိကြားဧင်း၏ နေရန်ဆကျိုးငှါ၊ ယူဇနာ သုံးဆယ်ရှိသော ဦးကင်းကိုဘန်ဆင်း၏။ ထို၏ဆထက်၌။တဆဲ့နှစ်ယူဇနာရှိသောမဏ္ဍပ်။ ၎င်းဆဘွင်း၌။ဆကြားဆကြားဝယ်၊ရတနာဒုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော-တယူဇနာရှိသောတန်းခွန်၊ဇွေ့ချူကွန်ရက်တို့သည်၊တူရိယာငါးပါးမြည်သောဆသံကဲ့သို့၊နတ်၏သိဿင်းသံတို့ဖြင့်၊ ဆမြိမ့ပြတ်- မြည်တွန်၏။ ထိုမဏ္ဍပ်ဆလယ်၌။

ယောက်တို့သည်မြို့ထူးကာရုန်ကြကုန်၏။ ဤသို့ယူဇနာ-၅၀-ဆယ်ပြောကျယ်သော၊ဆင်စွယ်တို့ဖြစ်သောလျှင်။နတ်ပွဲသဘင်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်- တာဝတိံသာနတ်နန်း၏။ စံမြန်းဟန်ကို-ပါဠိဆဋ္ဌကထာ- ဋီကာဆရာ၊သောတုဇနဆပေါင်းတို့။သိကြစေငါအကျဉ်းဆားဖြင့်ပြဆိုခြင်းတည်း။

---

(၃၈၅) လက်နက်ကြီးလေးပါးကိုခွဲခြားခြင်း။

စတ္တာရိကိရဆာဝုဓာနိ လောကေသဗ္ဗာနိ၊ သတ္ထာသာ ဝဇိရာဝုဓံ။ ဝေသဝဏ္ဏာသဂဒါဝုဓံ၊ယမသာနယနာဝုဓံ၊ဆာဠာဝကာသဒုသာဝုဓန္တိ။ ။ဆာဠာဝကသုတ်ဆဋ္ဌကထာ။ ။လောကေ၊လောကဓာတ်ကြီး၌။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ဆာဝုဓာနိ၊ လက်နက်တို့သည်။သေဗ္ဗာနိကိရ၊ မွန်မြတ်ကုန်သတတ်။သတ္ထာသာ၊ သိကြားမင်းဆား။ဝဇိရာဝုဓံ၊ ဝဇိရစိန်လက်နက်။ ဝေသဝဏ္ဏာသာ၊ဝေသဝဏ်နတ်မင်းကြီးဆား။ဂဒါဝုဓံ၊ဓားတောင်းလက်နက်။ယမသာ၊ ယမမင်းဆား။ နယနာဝုဓံ၊ မျက်လုံးလက်နက်။ ဆာဠဝကာသာ၊ဆာဠဝကာဘိလူးဆား။ ဒုသာဝုဓံ၊ဆွဲဖြူပုဆိုးလက်နက်။ ဇာတိ၊ဤသို့တည်း၊ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာမြတ်။ဗိန္ဓေတာ်မူဆပ်သဖြင့်။နတ်တို့သေဗ္ဗနင်း၊ သိကြားမင်းဆား၊ဝရဇိန်လက်နက်မိုးကြိုးစက်ရှိကြောင်းကိုမှတ်ယူအပ်၏။ ဆကြင်ဆခါ၊ သိကြားမင်းသည်။ ဆမျက်ထွက်သဖြင့်၊ ဝဇိရစိန်လက်နက်ကို၊မြင့်မိရင်တောင်ထိပ်ဦးချလိုက်ငြားအုံ၊မြင့်မိရင်တောင်ကွဲဆက်၍၊ဆေးဝမြဲဆပြင်သို့ ရောက်ရာ၏။ ဝေသဝဏ်ဆ နတ်မင်းကြီးသည်-ဆမျက်ထွက်၍၊ ဓားတောင်း လက်နက်ကို၊ ပစ်ခတ်လိုက်ငြားအုံ။ ယက္ခိုသ်တဆထောင်၏။ တောင်းလောင်းဖြတ်ကျွေ၍၊ဟတ္ထပါသ်သို့ပြန်လျက်ရောက်ရာ၏။ယမမင်းသည်။ဆမျက်ထွက်၍။ မျက်စိလက်နက်ဖြင့်၊ ကြည့်ရှုခါမျှဖြင့်။ကုန်အောင်ဆပေါင်းတို့သည်။ ဓားကင်းပုဒ်၌၊ လှော်ဆပ်သော နှမ်းတို့ကဲ့သို့။ ဟုစ်ဟုစ်မြည်၍။ဖရိဖရဲသေကြေပျက်စီးရ၏။ဆာဠာဝကာသည်။ ဆမျက်ထွက်၍။ဓောင်းကင်း၌။ဆွဲဖြူပုဆိုးလက်နက်ကို။လွှတ်ပါမူကား။တဆဲ့နှစ်နှစ်ကာလပတ်လုံးမိုးသဲသည်မရွာရာ၊ဖြေဖျောက်ချပါမူကား၊ မျက်သစ်ပင်တို့သည်၊မပေါက်ရာ၊ သမုဒ္ဒါ၌-ချပါမူကား၊ ရေသည်ခန်းခြောက်ရာ၏။ မြင့်မိရင်တောင်၌ လွှတ်ချပါမူကား၊ဆပိုင်းဆပိုင်းဖြတ်၍-ကျရာ၏-ဟုတပ်ဆပ်သောချာ-မှတ်ယူရာ၏။ ။ သဂါထာဝင်္ဂ- သံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ မှာလည်းနည်းတူ။ ။ထိုလေးပါးတို့တွင် သိကြားလက်နက်၊မိုးကြိုးစက်သည်လည်း။ ဆသည်မည်သောမိုးကြိုး

စက်၊ဝိစက္ကမည်သောမိုးကြိုးစက်။ သတေရောမည်သောမိုးကြိုးစက်။ ဂဠရာမည်သောမိုးကြိုးစက်။ကပိသိသမည်သောမိုးကြိုးစက်။မဿဝိလောလိကာမည်သောမိုးကြိုးစက်။ကုက္ကုဠကမည်သောမိုးကြိုးစက်။ဒဏ္ဍာမဏ်ိကာမည်သောမိုးကြိုးစက်၊ သုက္ခာသနီမည်သောမိုးကြိုးစက်။ ဤသို့ဆားဖြင့်။မိုးကြိုးဆပြား၊ကိုးပါးတည်း။ထိုကြောင့်။သုတ်မဟာဝါဆဋ္ဌကထာ၌။ ။နဝဝိဓာဟိ ဆာသနိယော၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ်၊ မှန်၏။ ဆာသနိယော၊ မိုးကြိုးတို့သည်။နဝဝိဓာ၊ကိုးပါးဆပြားရှိကုန်၏။ ။ဤလျှင်၊လက်နက်ကြီးလေးပါးတည်း။

---

(၃၈၄) ယာမာဘုံစသောနတ်ပြည်ငါးထပ်ပြခြင်း။

ယာမာဘုံဟူသည်။တဝတိံသာနတ်ပြည်၏အထက်၊ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကွာဝေးသော ဆဇဒ္ဒုာပြင်ကျယ် ကောင်းကင်ဆလယ်၌၊ပန်းဆိုင်းဆွဲဘိသကဲ့သို့။ ကုသိုလ်ကံဆလျော်။ နတ်ဘုံနတ်နန်းတို့ဖြင့်၊ အုံမခန်းဆောင် တည်နေသော သန္တုသိတာနတ်မင်းကြီးတို့၏နေရာဆရပ်ကို ပြတ်ဆပ်၏၊ဝစနတ္ထကား။ ။ဆတ္တာနော သိရိ သင်္ကတ္တိယော၊ တုသံဝိဘိံ ဇုတာ ဂတာတိ တုသိတာ။ ။ဆတ္တာနော၊မိဒ်၏။သိရိသမ္ပတ္တိယော၊ ဆသဒေရပြည့်စုံခြင်းဖြင့်။ တုသံဝိဘိံ၊နှစ်သက်ခြင်းသို့။ ဇုတာဂတာ၊ ရောက်သည့်တည်း။ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တုသိတာ၊ တုသိတာနတ်ဘုံမည်၏။ ။ဘုရား လောင်းတို့သည်။ စံပျော်တော်မူသောနတ်ဘုံတည်းဟူ၍ပြတ်။ဆရိမေတ္တေယျဘုရားဆလောင်းနတ်သား၊လက်ဝဲတော်ရံ၊ လက်ျာတော်ရံနတ်တို့သည်၊ ၎င်းနတ်ဘုံ၌ယခုရှိ၏ဟုဆနာဂတဝံသအဋ္ဌကထာတို့၌မိန့်တော်မူ၏။

နိမ္မာနရတိဘုံ ဟူသည်၊ တုသိတာဘုံမှ ၅၅စ်သောင်း လေးထောင်-ကွာ ဝေးသော-ဆဇဥာပြင်ကျယ်၊ ကောင်းကင်ဆလယ်၌။ ပန်းဆိုင်းဆွဲဘိသကဲ့သို့၊ ကုသိုလ်ကံဆသျှောက်၊ နတ်ဘုံနတ်နန်းတို့ဖြင့်။ အံ့မခန်းဆောင်-တည်နေသော သုနိမ္မိဘနတ်မင်းကြီးတို့၏နေရာဆရပ်ကို မှတ်ယူဆပ်၏။ ။ဝစနတ္ထကား။ ။နိမ္မာနေနရတိဝေတသ္မာနိမ္မာနရတိနေး။ ။ဝေတသံ၊ ထိုနတ်တို့ဆား။နိမ္မာနေ၊မိမိတို့သည် ဘန်ဆင်းဆပ်သောနေရာ၌၊ ရတိ၊ ပျော်မွေ့ခြင်းသည်၊ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဇာတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ နိမ္မာနရတိနော၊ နိမ္မာနရတိမည်ကုန်၏။ ။ထိုနတ်တို့သည် ပြာဘတော့ပီခင်ဆပ်သောဆာရုံထက်။ဆလွန်ဆား ဖြင့်ပျော်မွေ့သိုသောကာလ၌၊ဆလိုရှိဆပ်သောစည်းစိမ်တို့ကို-ဘန်ဆင်း၍ ပျော်မွေ့သောနတ်တို့ဟူ၍ဲတ်။နန်းအိမ်ကို-ပြင်လေ့ရှိသောနတ်ဟူလို။

ပရနိမ္မိဘနတ်ဘုံဟူသည်။နိမ္မာနရတိဘုံမှ-၅စ်သောင်းလေးထောင်ကွာဝေးသော၊ ဆဇဥာပြင်ကျယ်၊ ကောင်းကင်ဆလယ်၌၊ နတ်ဘုံနတ်နန်းတို့ဖြင့်၊အံ့မခန်းသော- ပရနိမ္မိတနတ်မင်းကြီးတို့၏နေရာဆရပ်ကို မှတ်ယူဆပ်၏။ ။ဝစနတ္ထကား။ ။ပရနိမ္မိဲတသုဘောဂေသု ဝသံဝတ္တေန္တီတိ ပရနိမ္မိဘ ဝသဝတ္တိနော။ ။ပရနိမ္မိဲတသု၊ မိမိမှတပါးသော ဆလုပ်ဆကျွေးနတ်သားတို့သည်ဘန်ဆင်းဆပ်ကုန်သော။ဘောဂေသု၊စည်းစိမ်တို့၌။ ဝသံ၊ ဆသိုဆနှံကို။ဝတ္တေန္တိ၊ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော၊ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိမည်ကုန်၏။

၅၏သို့ဖြဆပ်ခဲ့ပြီးသော-နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌- နေသော နတ်တို့သည်။ ကောင်းကင်ဝယ်တဘုံမှတဘုံ၊ ဆစဉ်ဆတိုင်းတည်ကုန်ရကား၊ စက္ကြဝဠာတောင်သို့နတ်နန်းနတ်ဘုံတို့သည်ဆိုက်၍၊ ဆသီးဆသီး ရောက်တော့သည်သာလျှင်တည်း ထိုကြောင့်။ ဓမ္မဟဒယပိဘင်းဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဇကဒေဝလောကေပိဟိဒေဝါနံ ပရမ္မုခစက္ကဝါဠပဗ္ဘာ ဆပဘ္ဘာနာမနုတ္ထိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊ဲ့နှိုင်းလှေပ၏။ ဇကဒေဝ လောကေပိ၊ တဘုံသောနတ်ပြည်၌လည်း။ဒေဝါနံ'နတ်တို့ဆား။ ပရမ္မုခ၊ဆဆက်ဆက်။ စက္ကဝါဠပဗ္ဘတံ၊စက္ကြဝဠာတောင်သို့၊ဆပဘ္ဘာနာမ၊မဲ့ရောက်သည်မည်သည်။နတ္ထိ၊မ၏။ ။ စက္ကြဝဠာတောင်ရောက်၏ဟူလို၊ ။စက္ကြဝဠာတောင်သည်လည်း၊ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်ပြည်နှင့်။ဆညီဆမျှ မြင့်၏ဟူလို။ ၊၅၏သည်လျှင်နတ်ပြည်-ငါးထပ်၏။ဆဆုံးဆဖြတ်၊ဆပြီးသတ်သတည်း။

---

(၃၈၇) ပုဏ္ဏာဝိသဇ္ဇနာတို့ကိုဖြေဆိုခြင်း။

(ဆရာမေး) ကာမဆာရုံ၊နတ်ခြောက်ဘုံ၊ဝေဿဆုံဘယ်သို့နည်း။
(ဆရာဖြေ) ကာမဆာရုံ၊နတ်ခြောက်ဘုံ၊ဆရုံဆရုံသူသိုတည်း။

ဆန္နဒ္ဓိဟိကာမာဝစရာနံ ကာမာပါကတိကာဇေဝ။ ။သင်္ဂီတိသုတ်ဆဋ္ဌကထာ။ ။ဟိ'မှန်စွာဆိုအံ့၊ဆန္နဒ္ဓိ၊ ခြောက်ထပ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာဝစရာနံ၊ကာမာဝစရနတ်တို့ဆား၊ကာမာ၊ ကာမတရားတို့သည်။ပါကတိကာဇေဝ၊လူတို့ကဲ့သို့ ဆရုံဆရုံ ဖြာကတော့တို့ပင်လျှင်တည်း။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဠိဌိန့်တော်မူသဖြင့်။ နတ်ဖြည့်ခြောက်ထပ်၌၊ နတ်တို့၏ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်းသည်ကား။လူတို့ကဲ့သို့၊ ဆရုံဆရုံ-ဌိဝဲကြကုန်၏ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်ရကား။တရာသကဏ် ဝိနည်းဋီကာ၌လည်း။ ။မနုဿာဝိယဟိတေဒွယံဒွယသမာပတ္တိဝသေနဝမေထုနံ ပဋိသေဝန္တိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။တေ၊ ထိုနတ်ဖြည့်ခြောက်ထပ်၌နေသောနတ်တို့သည်။ မနုဿာဝိယ၊လူတို့ကဲ့သို့၊ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိဝသေနဝ၊ နှစ်ယောက်အရုံဆရုံမှီဝဲသည်၏ဆစွမ်းဆောင်းဖြင့်သာလျှင်။ မေထုနံ၊ မေထုန်ကို၊ပဋိသေဝန္တိ၊ မှီဝဲကြကုန်၏။

ထိုမှတပါး၊ကေစိဆရာတို့သည်ကား၊စတုမဟာရာဇ်တာဝတိံသာနတ်တို့သည်ကား။လူတို့ကဲ့သို့ဧရုံဆရုံ-ကာမဂုဏ်ကို၊မှီဝဲပေါင်းဟော်မှ၊ ကာမကိစ္စပြီးကုန်၏၊ ယာမာနတ် တို့သည်ကား။ ဘက်ရမ်းကြကာမျှဖြင့် ပြီး၏။ တုသိတာနတ်တို့သည်ကား။ လက်ကိုသုံးသပ်ကာမျှဖြင့်ပြီး၏။ နိမ္မာနရတိနတ်တို့သည်ကား၊ရယ်ရွှင်ကာမျှဖြင့်ပြီး၏။ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့သည်ကား။ကြွသ်ကာမျှဖြင့်- ကာမကိစ္စပြီး၏၊ ဟုဆိုကုန်၏။ ထိုကေစိဆရာတို့၏စကားကိုမသင့်ကုန်ဟူ၍၊အဋ္ဌကထာဆရာတော်သည်၊ပယ်တော်မူခဲ့၏။ထိုကြောင့်၊ သုတ်ပါဌေယျ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။တေံပနနတ္ထိတိ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ နတိကာယနဆဟုသန္တုသိတာဒေါ်ဋ္ဌိကာမကိစ္စံသာဓေတိ။ ။ဟုဝိန့်၏၊ ။တေံပန၊ထိုကေစိဆရာတို့စကားသည်ကား။ နတ္ထိ၊မရှိ။ ဇာတိ၊ဤသို့။ ပဋိက္ခိတ္တံ၊မဟာဆဋ္ဌကထာ၌ပယ်ခဲ့၏။ ဟိ၊ ဗျာဘိရိက်ကိုဆိုဦးအံ့။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ဆဟုသန္တုသိတာ၊မေထုန်ဝတ္ထုထိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဒေါ်ဋ္ဌိ၊ ဒေါ်ဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူဆိုဆပ်သော။ကာမကိစ္စံ၊ကာမဂုဏ်ကိစ္စကို။နသာဓေတိ၊မပြီးစေနိုင်။ ။ထိုမှတပါးလည်းဖြစ်သော နိရယ်သူသတ္တဝါ၊ နိဏ္ဏာမတဏှိကာ ပြိတ္တာတို့သည်သာလျှင်။မီးလောင်ခြင်းကိုခံရသောကြောင့်၊ကာမဂုဏ်မှီဝဲခြင်း မရှိမပြုနိုင်

ကုန်။ထိုသတ္တဝါမှတပါး။ရဟန္တာတို့ကိုထား၍၊ကာမရဂစ်ငှဲ့ဝဲသော သတ္တဝါမရှိကုန်။ငှဲ့ဝဲကြသည်သာတည်းဟု- သာရတ္ထသင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီကာစသည်တို့၌ မိန့်တော်မူကြ၏။ ။ဂန္ထိဂဗျ-ဆရာဘယကြောင့်။ ပါဠိကိုမရေးပြသိုက်ပြီ။ ။ဤလျှင်တရပ်မှတ်သားဘွယ်ထည်း။

(ဆရေး) နှတ်ပြည် ခြောက်ထပ်၊ ဒေဝါနှတ်၊ သုက်ခေတ် မည်သို့လွတ် သနည်း။

(ဆဖြေ) နှတ်ပြည့်ခြောက်ထပ်၊ ဒေဝါနှတ်၊ သုက်ခေတ်မလွတ်သည် သာတည်း။

တာသံဒေဝါနံ-သုက္ကဝိသဋ္ဌိနာမနတ္ထိ။ ။ကတာဝတ္ထု၊ဆဋ္ဌကထာ။ ။ တာသံဒေဝါနံ၊ ထိုနတ်တို့ဆား။ သုက္ကဝိသဋ္ဌိနာမ၊ သုက်ခေတ် လွတ်ခြင်း မည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။ ။ဤဆဋ္ဌကထာ၌၊ နှတ်တို့ဆား သုက်လွတ်ခြင်းမရှိ ဟူသည်ကား။တည်ရာမှမဖွေသည်ကို သာရည်၍-ဆို၏။ သုက်မရှိဟူ၍မ ဆို၊သုက်ခေတ်သည်။မဖွေရှားဘဲ။တည်ရာ၌ပင်လျှင်-ငြိမ်း၏ဟူလို။ ဤနှတ် တို့မှတပါး။ရန်မက်ကင်းပြီးသော ရဟန္တာတို့ဆားငင်း။ ဗြဟ္မာတို့ဆားငင်း။ သုက်ခေတ်သည်မရှိကုန်ဟူ၍ ဆရာဓမ္မပါလမထေရ်ကြီးသည် ဝိန့်တော်မူ၏။ထိုကြောင့်။ ဖတရသကဏ်ဝိနည်း ဋီကာကြီး၌။ ။ဒီဃာသဝါနံပနဗြဟ္မာနဉ္စသမ္ဘဝေါနတ္ထိတိ ဆာဒရိယ ဓမ္မပါလတ္ထေရေနဝုတ္တံ။ ။ဟုဘွင့်ဖြ တော်မူ၏။ ။ပန၊ဆထူးကိုဆိုဦးဒဲ့။ ဒီဃာသဝါနံ၊ ရဟန္တာတို့ဆားငင်း။ ဗြဟ္မာနဉ္စ၊ဗြဟ္မာမင်းတို့ဆားငင်း။သမ္ဘဝေါ၊သုက်ခေတ်သည်၊နတ္ထိ၊မရှိ၊ဖူတိ၊ ဤသို့။ ဆာဒရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန၊ဆရာဓမ္မပါလမထေရ်သည်၊ ဝုတ္တံ၊ ဝိန့် တော်မူဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်မှတ်ဘွယ်တရပ်တည်း။

(ဆမေး) ကုမာရိနှတ်ဆယ်ပျိုး၊လူတို့လို၊ရာသီဆိုပန်းရှိသနည်း။

(ဆဖြေ) ကုမာရိနှတ်၊ရာသီမှတ်၊ပန်းရပ်မပွင့်ကုန်သတည်း။

မဟာရာဇိကာဆန္ဒရာ နေဝဥတုနိယောဟောန္တိ။ နဂန္တိုနိယော၊ နဝိ ဓာယန္တိ၊နပါယန္တိ။ ။လောကပညတ္တိကျမ်းပါဠ္။ ။မဟာရာဇိကာ၊မဟာ ရာဇိကဖြစ်ကုန်သော။ဆန္ဒရာ၊နှတ်ဘိုးတို့သည်၊ဥတုနိယော၊ရာသီဥတုလာ ခြင်းတို့သည်။နေဝဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်၊နဂန္တိုနိယော၊ ပဝိသန္တေကိုယ်ဝန်မ ဆောင်ကုန်။နဝိဓာယန္တိ၊သားမဘွားကုန်။နပါယေန္တိ၊နို့မတိုက်ကုန်။ ။ဤ ကျမ်းစကားရပ်တို့ဖြင့်။နှတ်ဘိုးတို့ဆား၊ဥတုရာသီပန်းလည်း မပွင့်သည်ကို သိဆပ်၏။ ။ဤသည်ကား၊ ဘုမ္မစိုးနှတ်ကို ကြဉ်ထား၍၊ ဆိုဆပ်သောစ ကားတည်း။ ။စာတုမဟာရောဇိတံ့ ဆဝင်ဖြစ်ငြား၊ ဘုမ္မစိုးနှတ်တို့သည်

ကား၊လူတို့ကဲ့သို့ ရာသီဥတုပန်းပွင့်သော နတ်ဘွဲ့လည်းရှိသေး၏၊ ဝမ္မပဒ ဆဋ္ဌကထာ၊ ရုက္ခစိုးမဝတ္ထု၊ကို ထောက်လေ။ ။ဤသည်လျှင် မှတ်ဘွယ် ထရပ်တည်း။

(ဆရေး) သားဘွဲ့နတ်၊ဇာတ်ထိုနတ်၊လုပ်ကျွေးနာ်၊ ဘယ်သို့ပေါ်သနည်း။
(ဆဖြေ) ကိုယ်ဆက်ဂါတွင်၊ပေါ် လွင်သားနတ်၊ဒေါ်ရာခပ်ဝယ်၊ ခင်ပွန်း သယ်ဟု၊ဝိုင်းသွယ်ခြံရံ၊ လုပ်ကျွေးရံနတ်၊ ဗိမာန်ရပ်တွင်၊ပေါ် ပြန်လျှင်၊ကျွန်ပင်ခေါ် ရကုန်သတည်း။

ဒေဝါနံဓိဟာစပုတ္တာစဆကော်နိဇ္ဇတ္တာနှိ၊ ပါဒပရိစာရိကာဇာတ်ထိုယောသ ယနေနိဇ္ဇတ္တာနှိ။ တာသံမဏ္ဍာန ပသာဓနကာရိကာဒေဝတာ သယနံပရိဝါ ရေတွာနိဇ္ဇတ္တာနှိ၊ဒဝယျာဝစွကရာ ဆန္ဒောဒိမာနေ နိဇ္ဇတ္တာနှိ။ ။သက္ကပဉ္ဉ သုတ်ဆဋ္ဌကထာ။မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။ဒေဝါနံ၊နတ်တို့ဖြ၏။ ဓိတာ စ၊နတ်ထွဲးတို့သည်၎င်း၊ပုတ္တာစ၊သားတို့သည်၎င်း။ဆကော်၊ကိုယ်ဆက်ဂါတွင်။ ရင်ခွင်၌။နိဇ္ဇတ္တာနှိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ပါဒပရိစာရိကာ၊ ခြေရင်းဆလုပ် ဆကျွေးဖြစ် ကုန်သော။ ဇာတ်ထိုယော၊မိန်းမတို့သည်။သယနေ၊အိပ်ရာအပြင်၌။နိဇ္ဇတ္တာနှိ၊ဖြစ် ကုန်၍။တာသံ၊ ထိုနတ်ထွဲး နတ်သားတို့ဆား။ မဏ္ဍာနပသာဓန-ကာရိကာ၊ တန်းဆာဆင်ခြင်း ပြုပြင်သုတ်သင်ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။သယနံ၊အိပ်ရာနေရာကို။ပရိဝါရေတွာ ခြံရံ၍။ နိဇ္ဇတ္တာနှိ၊ ဖြစ် ကုန်၏။ဝေယျာဝစွကရာ၊ ကြီးငယ်မှုကိစ္စကို- ပြုကုန်သော နတ်တို့သည်။ ဆန္ဒောဝိမာနေ၊ဗိမာန်၏ဆတွင်း၌၊ နိဇ္ဇတ္တာနှိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာ ပါဠိဆရ၊ဆဓိပ္ပါယတ္ထကား၊ထင်ရှားလှပြီ။

ဆထူးဝိသေသမှာမူကား။နတ်တို့၏ပြည်၌။တရားတွေ့ခြင်း၊ ဆဋ္ဌကိစ္စပြု ကြကုန်သေး၏။ပြုကြဟန်ကား။ဆကြင်နတ်တို့သည်၊ နတ်သားနှစ်ဦးတို့၏ဆ ပိုင်းဆခြားဆလယ်၌။ဤစေပါ၍လာခဲ့ဦး။ ဗိမာန်ရှင် နတ်သားနှစ်ဦးတို့ သည်၊သူကပိုင်၊ငါကပိုင်သည်ဟု။ ဝိဝါဒဆဓိကရဏ်းကို ပြုကြလျက်၊ သိ ကြားမင်းထံသို့။ဆဆုံးဆဖြတ်ခံရန်။တရားတွေ့ကြရာ၏၊ ထိုဆခါ၊ သိကြား မင်းသည်၊ ဆုံးဖြတ်သည်ကား။ ယခုပေါ်လာသောနတ်သည်၊ ဆကြင်နတ် သား၏ဗိမာန်နှင့်-နီးငြားအံ့၊ထိုနတ်သားသည်ပင်ခေ-ဟု-ဒီကရှိ- ဆမိန့်ချ ရာ၏၊အကယ်၍၊ဗိမာန်ရှင်နတ်သားနှစ်ဦး၏ဆလယ်၌ အညီဆမျှဖြစ်သောနေရာ ၌ပေါ်လာငြားအံ့။ပေါ်လာသောနတ်၏မျက်နှာမူရာ၊ ဗိမာန်ရှင်နတ်သည်ပင် စေ-ဟု ဆမိန့်ချ၏။ ဆကယ်၍။ဆဘယ်ဗိမာန် ဘက်သို့မျက်နှာမမူငြားအံ့၊

နတ်သားနှစ်ဦးဝိဝါဒကို ပြတ်စေခြင်းငှါ။ သိကြားမင်းသည်၊ မိဒ္ဓိဥစ္ဆာပြုရ တော့သည်ဟုမှတ်။ ။မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ-စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ် ဆာဘွင့်တွင်-ပါရှိ၏။ဂန္ဆဂဗ္ဗဆတိဘယကြောင့်။ ပါဠိကိုမပြဘဲ၊ ။ဤသျှင် မှတ်သားဘွယ်တရပ်တည်း၊

(ဆမေး) နတ်တို့၏ ကိုယ်ရောင်၊ တပြောင်ပြောင်၊ ဆရောင် ဘယ် လောက်နည်း။

(ဆဖြေ) နတ်တို့၏ ကိုယ် ရောင်မှာ၊ ယူဇနာ၊ ဆဲ့နှစ်ဖြာ ဝင်းဝင်း တောက်သတည်း။

ယာသာ သဗ္ဗဒေဝတာနံ ဝဏ္ဏာလင်္ကာရ ဝိမာနသဂိုရာနံ ပဘာဒွါဒသ ယောဇနာနိဖရတိ။ မဟာပုညာနံ ပနသဂိုရပွဘာယောဇနသတံဖရတိ။ ။ ဇနဝသဘာသုတ်ဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။သဗ္ဗဒေဝတာနံ၊ ဆလုံးစုံသောနတ်တို့ ဆား။ဝဏ္ဏာလင်္ကာရဝိမာနသဂိုရာနံ၊ ဆဝတ်တန်းဆာ။ ဗိမာန်နေရာ-ကိုယ် ခန္ဓာတို့၏။ ယာသာပဘာ၊ ဆကြင်ဆရောင်သည်။ ဆထွေ၊ ရှိ၏။ သာပဘာ၊ ထိုဆရောင်သည်။ဒွါဒသယောဇနာနိ၊သဒ္ဒါချင့်ပြိုင်။ တဆဲ့နှစ်ယူဇနာတိုင် တိုင်။ဖရတိ၊ပျံနှံ့၏။ပနံ၊ဆဘို့တပါးကိုဆိုဦး၌။မဟာပုညာနံ၊ ဘုန်းကြီးကုန် သောနတ်တို့၏။သဂိုရပွဘာ၊ကိုယ်၏ဆရောင်သည်။ ယောဇနသတံ၊ ယူဇ နာတရာ။ ဖရတိ၊ပျံနှံ့၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဆရ၊ ဆဖြေပါယ်ကား-ထင် ရှားလှပြီးဖြစ်၍၊ မရေးထည့် လိုက်ပြီ။ ။ဤလျှင်တရပ် မှတ်သားဘွယ် တည်း။

(ဆမေး) နတ်တို့နတ်ချင်း၊ ဗြဟ္မာမင်း၊ ထင်လင်းမြင်ကောင်းလေ သ နည်း။

(ဆဖြေ) နတ်တို့နတ်ချင်း၊ဗြဟ္မာမင်း၊ ဘန်ဆင်း မြင်ကောင်း လေသ တည်း။

ယောခေါပန ဘန္တေ ဗြဟ္မုနောပကတိ ဝဏ္ဏော ဆနဘိသမ္ဘဝနီယော၊ သောဒေဝါနံတာဝတိံသာနံ စက္ခုပထသ္မိံ။ ။သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်၊ ။ ဘန္တေ၊ ရှင်ပင်ဘုရား။ ဗြဟ္မုနော။ ဗြဟ္မာမင်း၏။ ယောပကတိ ဝဏ္ဏော၊ဆ ကြင်ပြကတော့သောဆဆင်းသည်၊ဆထွေ၊ရှိ၏၊ သောပကတိဝဏ္ဏော။ထိုပြ ကတော့သောဆဆင်းသည်။ တာဝတိံသာနံ၊ တာဝတိံသာဗြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။ စက္ခုပထသ္မိံ၊ပသာဒစက္ခု၊ဆားထင်ခြင်း၌။ ဆနဘိသမ္ဘ ဝနီယော၊မရောက်ဆပ်-မရောက်နိုင်။ ။ဤပါဠိတော်စကား ရပ်တို့ဖြင့်။ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏-ပြကတော့သောဆဆင်းကို၊ ဆောက်နတ်တသင်းတို့သည်၊

ထင်လင်းဆောင်မြင်မတွေ့နိုင်ကုန်ဟု တပ်ဆပ်သောချာ၊သိဆပ်ချာဖြစ်။ ။ သနက်ိုမာရ မည်သင်း။ ဖြဟ္မာမင်းတို့သည်၊ ပဋ္ဌသိခနတ်သား။ဆသွင်ဆား ဖြင့်။ဘန်ဆင်း၍ ပြ၍သာလျှင်၊ သြဋ္ဌာရိက ဆတ္တဟောကို- နတ်တသင်းတို့ သည် မြင်ရတော့သည်ဟုမှတ်။ဤနည်းဆတူ၊ နတ်ဆချင်းချင်းတို့ဖြစ်လည်း။ ဆောက်ဆောက်ဖြစ်သော နတ်တို့သည်။ ဆထက်-ဆထက်ဖြစ်သော နတ် တို့အ-ဆတ္တဟောဆဆင်းကိုမမြင်နိုင်။ ချန်ရင်းသောဆတ္တဟောကိုပြု၍၊ဘန် ဆင်းခြင်းဆမှုပြုမှသာသျှင်မြင်နိုင်၏၊ထိုကြောင့်။သုတ်မဟာဝါ ဆဋ္ဌကထာ ဖွင့်၊ ။ဟေဋ္ဌာဟေဋ္ဌာဟိဒေဝတာဥပရုပရိဒေဝါနံ သြဋ္ဌာရိကံကတွာမာဝိ တမေဝ ဆတ္တာဘာဝံပသိဟိုံသက္ကောန္တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိ၊ မှန်၏။ဟေဋ္ဌာဟေဋ္ဌာ၊ ဆောက်ဆောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်၊ ဥပရုပရိဒေဝါနံ၊ ဆသက်ဆထက် နတ်တို့အ၏။ သြဋ္ဌာရိကံ၊ ချန်ရင်းကြမ်းတန်းသည်ကို။ ကတွာ၊ပြု၍။ မာဝိတမေဝ၊ ဘန်ဆင်းဆပ်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဆတ္တဘာဝံ၊ ဆတ္တဟောကို၊ပသိဟိုံ၊ မြင်ခြင်းငှါ။သက္ကောန္တိ၊စွမ်းနိုင်ကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်တရပ်-မှတ်သားဘွယ်တည်း။

(ဆဧမး) ထက်နတ်များထို။လူနံ့ကို၊ခံ၍နိုင်အံ့နည်း။

(ဆဖြေ) ယူဇနာဘရာ။ ဝေးကွာရာက၊ မခံနိုင်စွ။ ပုတ်ကောင်ငြာသို့၊ မနုဿလူ၊ဆနံ့ဟူ။မှတ်ယူနတ်တို့နံသတည်း။

ဒိဝသဿ ဒွိက္ခတ္တုံနှတွာတိက္ခတ္တုံ ဝဏ္ဏာနိပရိဝတ္တေတွာ ဆလက်ထ ပဋိမလ္လိတာနံ စက္ကဝတ္တိဆာဒိနဂွိမနုဿာနံ ဂန္ဓော ယောဇနသတေဒ္ဓိတာနံ ဒေဝတာနံ ကဇ္ဈော့ဆာသတ္တကုဏပံဝိယ ဗာဓတိ။ ။ပါယာသိ ရာဇညသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ။ဒိဝသဿ၊ နေ့တရက်၌။ ကာလေ၊ဆခါ၌။ဒွိက္ခတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်။နှတွာ၊ ရေချိုး၍။တိက္ခတ္တုံ၊သုံးကြိမ်၊ဝဏ္ဏာနိ၊ ဆဝတ်ပုဆိုးတို့ကို။ ပရိဝတ္တေတွာ၊လဲလှယ်၍။ဆလက်ာဝဏပဋိမလ္လိတာနံ၊တန်းဆာဆင်ခြင်းနှင့် စပ်ကုန်သော။စက္ကဝတ္တိဆာဒိနဂွိ၊ စကြဝဇေးမင်း ဆစရှိသည်လည်း ဖြစ် ကုန်သော။မနုဿာနံ၊လူတို့၏။ ဂန္ဓော၊ဆနံ့သည်။ ယောဇနသတေ၊ယူဇနာ တရာဝေးကွာသောဆရပ်၌။ ဌိတာနံ၊တည်နေကုန်သော။ဒေဝတာနံ၊ နတ် တို့၏။ ကဇ္ဈော့၊လည်ပင်း၌။ဆာသတ္တကုဏပံဝိယ၊ ဆွဲထားဆပ်သောခွေး ကောင်ပုပ်-ခြွေကောင်ပုပ်ကဲ့သို့။ဗာဓတိ၊နံ၏။ဝါ။နှိပ်စက်၏။ ။ဆပြေပါယ် ကား ထင်ရှားပြီ။

ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော၊ မနုဿဂန္ဓမှတပါး။ ဒါနမယကုသိလ်ဆဟုန်၊ သီလမယကုသိလ်ဆဟုန်။ ဘာဝနာမယကုသိလ်ဆဟုန်သုံးရပ်တို့တွင်၊ ထိုသ

ထည်းဟူသောကုသိုလ်ဖြစ်ဆန့်သည်။နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ကို။ ထွန်မြောက်
၍။ဆားကနိဋ္ဌ ဘုံဘဝက်သို့ရောက်၍တည်ဖြစ်။ ထိုကြောင့်၊ သက္ကပဉ္ဉသုတ်ဆဋ္ဌ
ကထာ၌။ ။သိလဂန္ဓောဆဒေဝ လောကေ ဆတိက္ကမိတွာ ဥပရိဘဝဂ္ဂံ
ပတ္တာဌိတေဝ။ ။ဟာမိန့်တော်မူ၏။ ။သိလဂန္ဓော၊သိလတော်ဆန့်သည်။
ဆဒေဝ လောကေ၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်တို့ကို။ ဆတိက္က မိတွာ၊ ထွန်
မြောက်၍။ ဥပရိဘဝဂ္ဂံ၊ ဆထက် ဘဝဂ်မည်ကုန်။ ဆကနိဋ္ဌ ဘုံသို့။ပတ္တာ၊
ရောက်၍။ဌိတောဝ၊တည်ဖြစ်။ ။ဤသို့ပြဆပါပြီးသော ဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့ကို
ထောက်ထား၍၊ဖွင့်ပညာရှိ။ ကဝိမဟာ။ ထေရ်ဆရာတို့သည်။ ။ဒါနမ
ယော ဆကာမာဝစရော။ သိလမယော ဆကနိဋ္ဌော။ ဘာဝနာမယော ဆမ
တပ္ပဒေသော။ ။ဟူသော ပါဠိဝါကျကွာမပါဠိတို့ကိုမိန့်ခဲ့ကြ၏။ ။ဒါနမယော၊
ဒါနဖြင့်ပြီးသော ကုသိုလ်ကံသည်။ ဆကာမာဝစရော။ နတ်ပြည်ခြောက်
ထပ်သို့ရောက်နိုင်၏။သိလမယော၊ သိလဖြင့်ပြီးသော ကုသိုလ်ကံသည်။
ဆကနိဋ္ဌော၊ ဆကနိဋ္ဌဘုံသို့ ရောက်နိုင်၏။ ဘာဝနာမယော၊ ဘာဝနာကု
သိုလ် ကံသည်၊ ဆမတပ္ပဒေသော၊ ဆမြိုက်နိဗ္ဗာန်တည်းဟူလော ဆကျိုးရှိ
၏။ ။ဤလျှင်တရပ်-မှတ်ဘွယ်တည်း။

(ဆမေး) ပြိတ္တာခရပ်ခွင်။ မိုးကောင်းကင်။ သိလျှင်ဘော်ငယ်း ဘယ်ဘုံ
နည်း။

(ဆဖြေ) လူနှင့်ပြိဟ္ဒါ။ဆကြောင်းမှာ။ဆကာမာနတ်ဘုံတည်း။

ပေတတ္တဲနာတိဝတ္တိ်သူ။ဟူသောနေ၌ဓာတ်ပါဠိဆရ၊ နတ်ပြည်ခြောက်
ထပ်ဟူသမျှကို။ ပြိတ္တာဘုံဟုံ- သိကြားမင်းတို့ ဆိုခြင်းသည်ကား။ ကံလေ
သာကာမဟုဆိုဆပ်သော-လောဘဖောဒ်၏-ကျက်စားရာဌိုင်ငြိတွယ်ရာ။ငါး
ဖြာသောဆာရုံ ကာမဂုဏ်ဟု ဆိုဆပ်သော ဝတ္ထုကာမကို၊ မရသည်ရှိ
သော်၊တောင့်တပူပန်တတ်သောကြောင့်။ ရေစာငတ်မွတ်သောပြိတ္တာဖြစ်၏-
ရေစာကိုတောင့်တလျက်၊ ပူပန်ခြင်းဖြစ်သည်နှင့် တူသည်ဖြစ်ရကား။ နတ်
ပြည်ခြောက်ထပ်ကို၊ သဒိသူပစာရ ဆားဖြင့်။ ပြိတ္တာဘုံ-- ဟုဆိုဆပ်သ
တည်း။ထိုကြောင့်။ နေမိဓာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကာမာဝစရဒေဝတာဟိ
ရူပါဒိနောကိလေသဝတ္ထု၊သာ ကားရဏာပရံ ပစ္စာသီသတောတာပုနတာ
ယပေတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ။ဟာမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊ ထိုသိကြားမင်းဆို
တိုင်းမှန်၏။ ကာမာဝစရဒေဝတာ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့သည်။ ရူပါဒိနော၊
ရူပါရုံဆစက္ခိဝသာ။ ကိလေသဝတ္ထု၊သာ၊ ကိလေသာ၏ ကျက်စားရာ ဖြစ်
သောဝတ္ထုကာမ၏။ကာရဏာ၊ ဆကြောင်းကြောင့်။ ပရံ၊ပျော်ဖွင့်ကုန်ငြား

တပါးသောဆရာဘော်ကို။ပစ္စွာသိသတော၊ဆခါခါတောင့်ထသောဆားဖြင့်။ တာပနတာယ၊ ပုပန်သည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကြောင့်။ တော၊ ထိုနှင်ပြည်ခြောက်ထပ် တို့ကို၊ ပေတာတိ.ပြတ္တာမည်ကုန်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ဆိုဆပ်ကုန်၏။ ။ဤလျှင် တရပ်-မှတ်ဘွယ်တည်း။

(ဆဖေး) မဂ်ရဖကန်။တိရစ္ဆာန်။မှန်၏နေရပ်ဘယ်ဘုံနည်း။
(ဆဖြေ) ပဋ္ဌင်းခံခြင်းဌါမဆပ်၊ဒေဝါနတ်။နေရပ်မှန်၏ဤဘုံတည်း။ ။

နှတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌-နေကုန်သောနတ်တို့သည်၊ရဟန်းပဋ္ဌင်းခံခြင်း ဌါမထိုက်သောကြောင့်။တိရစ္ဆာန်မည်၏။ ထိုကြောင့်။ကဝိါဝိတရကိုဆဌ ကထာဝိနယသဂ်ဟ ဆဌကထာတို့၌။ ။ယသ ဥပသမ္ပဒါ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ သောတိရစ္ဆာနဂတောနာမ၊ ။ဟုပြဖြတော်မူ၏။ ။ယသ၊ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဥပသမ္ပဒါ၊ပဋ္ဌင်းဆဖြစ်ကို။ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ပယ်ဆပ်၏။ သော၊ထိုပဋ္ဌင်း မခံထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တိရစ္ဆာနဂတောနာမ'တိရစ္ဆာန်မည်၏။ဌင်း ပဋ္ဌင်းမခံထိုက်သော နှတ်တို့ကို- တိရစ္ဆာန်ဟု ဆိုရခြင်းသည်။ မဂ်ဖိုလ်-ဓ-ဗိလောကန့်လန့် ဝဋ်တရားဌ်-တာဂျည်လေးမြင့်-ဆဝန့်မျှားစွာ။သွားလာ၍နေ လတ် ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်၊သဒိသူပဓာရဆားဖြင့်။ဆိုရလေသတည်း။ ။ ဤလျှင်တရပ်-မှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၃၈၈) ရူပါဝစရဖြာဟွာ့တဲ့ကိုပြခြင်း။

ဖြာဟွာဟူသည်။ ထိုထိုဈာန်ဆစဂ်ိုသော ဂုဏ်ဆထူးတို့ဖြင့်။ ပွါးတတ် သောသတ္တိကြောင့်၊ ဖြာဟွာဟုခေါ်ဆိုဆပ်သတည်း။ ထိုကြောင့် ရကား ဌီ ကာတို့ဌ်၌။ ။တေဟိတေဟိဈာနာဒိဟိဂုဏာဝိသေသေဟိဖြ့။ဟိတာပရိဝုဒ္ဓိ တာဘိဖြာဟွာနော။ ။ဟုဒိန္နဘော်မူကုန်၏။ ။ယေဒေဝါ၊ဆကြင်နတ်တို့ သည်။ဈာနာဒိဟိ၊ဈာန်ဆစဂ်ိုကုန်သော။တေဟိတေဟိ ဂုဏာဝိသေသေဟိ၊ ထိုထိုသော ဂုဏ်ဆထူးတို့ဖြင့်၊ ဖြ့။ဘိတာ-ပရိဝုဒ္ဓိတာ၊ပွါးကုန်၏၊ ဇာတိတာ သဖွာ၊ ထိုကြောင့်။ တေဒေဝါ၊ ထိုနတ်တို့သည်။ ဖြာဟွာနော၊ ဖြာဟွာမည်ကုန် ၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆဘ်သောဝစနပ္ပဓာန်ငှ့်ဆညီ ဖြာဟွာမည်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏နေ ရာ၊ ဖြာဟွာသောကာသည်။ ရူပါဝစရဖြာဟွာလောက-ဆရူပါဝစရ ဖြာဟွာလော ကဆားဖြင့် ဒွစ်ပါးရှိ၏။ထိုဒွစ်ပါးတို့တွင်၊ ရူပါဝစရလောကသည်။ ဘုံဆား ဖြင့်- ပထမဈာန်သုံးဘုံ။ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံ။ တတိယဈာန်သုံးဘုံ။ စတုတ္ထ

ဈာန်ရနိုင်ဘုံဟူ၍-တဆဲ့ခြောက်ဘုံဆ၊ပြားရှိ၏၊ထိုကြောင့်။သင်္ဘာ ဆဋ္ဌကထာဝ၌။ ။ရူပါဝစရဘုဝိသောဇ္ဈသဝိဓာဟောတိ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏။

ထိုတဆဲ့ခြောက်ပါးတို့တွင်။မဟာဗြဟ္မာ မင်းတို့၏၊အလုပ်အကျွေးအခြံအရံ-ပရိသတ် အဘို့၌ တည်ကိုန်သော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံမည်၏။ မဟာဗြဟ္မာမင်းတို့၏ ပုရောဟိတ် အာရုဒ္ဓိတည်သော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာမည်၏။ ယခင်ဗြဟ္မာနှစ်ပါးတို့ထက်။ အဆင်းအာဖြင့်ဂုဏ်း။ အသက်အာဖြင့်ဂုဏ်း၊ ကြီးကျယ်ထွဋ်မြတ်သော ဗြဟ္မာမင်းတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်။ မဟာဗြဟ္မာဘုံမည်၏။ ထိုပထမဈာန်သုံးဘုံသည်။ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်မှ၊ အာဖြင့်ယူဇနာ ငါးသန်း ငါးသိန်း ရှစ်ထောင် ခြားကွာရာအရပ်၌၊ အထူးထူးသော-ရတနာရောင်တို့ဖြင့်။တပြောင်ပြောင်တောက်ပလျက်။ တခဲနက်ပြန့်ဖြူးစွာသောရတနာအပြင်၌၊ပဒေသာပင်,ဥယျာဉ်, ရေကန်စသည်တို့ဖြင့်ရှုသာတင့်တယ်၊ ဘွယ်ရာလျောက်ပတ်သော-ဆုနှန်း ပြာသာဒ်တို့ဖြင့်၊တပြင်တည်းတည်ကြကုန်၏။ထိုကြောင့်၊ ဓမ္မဟာဒယပိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌။ ။ဇုမေတယောပိဇနာပဋမဈာနဘူမိကံဇကတလေ ဝသန္တိ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏။ ။တယောပိ၊ သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇုမေဇနာ၊ ဤဗြဟ္မာတို့သည်။ပထမဈာနဘူမိယံ၊ ပထမဈာန်ဘုံ၌။ ဇကတလေ၊တပြင်တည်းနေရာ၌။ဝသန္တိ၊ဈာန်ဟုန်ရောင်တို့ဖြင့်။ တပြောင်ပြောင်တောက်ပ၊ပျော်မွေ့လွန်စွာနေတော်မူကြကုန်၏။

ဤနည်းဆဝူ၊ ဒုတိယဈာန်ဘုံ-တတိယဈာန်ဘုံ တို့၌လည်း ဖွတ်ရာ၏။ ဒုတိယဈာန် သုံးဘုံတို့တွင်။ ဂရုဠိုးဘုံသည်၊ အထက်ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့ဆောက်နည်းသော အရောင် အဝါ ရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ပရိတ္တာဘုံမည်၏။ဒုတိယဘုံသည်၊ များမြတ်သော အရောင်အဝါရှိသောဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ အပ္ပမာဏာဘုံမည်၏။ တတိယဘုံသည်၊ညွှန်ခင်းဆည်းဆာ၌။ ကောင်းစွာလောင်အပ်သော၊ တံဆောင်မှဖြက်လျက် ထွက်သော မီးလျှံအရောင်ကဲ့သို့။ ထိုထိုကိုယ်အရပ်မှ ဖြက်ထျက်ဖြက်လျက် ထွက်သော အရောင်အဝါရှိသော။ ဗြဟ္မာတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်။အာဘဿရာဘုံမည်၏။ ဤ-ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံသည်၊ ပထမဈာန်ဘုံမှ၊ယူဇနာငါးသန်း ငါးသိန်း ရှစ်ထောင်ဝေးကွာသောကောင်းကင်အရပ်၌၊ရတနာဆင်းပျဉ်၊ဥယျာဉ်ရေကန်၊ဘုံဗိမာန်တို့ဖြင့်၊ ပဌမဈာန် ဘုံကဲ့သို့ပင်၊တပြင်တည်းတည်ကုန်၏။

တတိယစျာန် သုံးဘုံတို့တွင်၊ ဂြုံးငြိုးဘုံသည်။ ဆထက်ဖြစ်သောဗြဟ္မာတို့ဆောက်၊နည်းသော-တခဲနက်သော ကိုယ်ရောင်ရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့်။ပရိတ္တာသုဘာဘုံမည်၏။ ဒုတိယဘုံသည်၊ ကြိုးကျယ်များမြတ်သောထခဲနက်သောဆရောင်တို့ဖြင့်၊ တင့်တယ်ထွန်းပခြင်းရှိသော ဗြဟ္မာတို့အ၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆပ္ပမာဏာသုဘာဘုံမည်၏။ ထိုထိုဆရပ်တို့မှ ထွက်လျက်၊ တခဲနက် စုဝေး၍ ကျသော ဥတ္တရာရောင် တို့ဖြင့်၊ တောက်လောင်ရောရှက်ဘိသကဲ့သို့၊ထိုထိုကိုယ် ဆရပ်တို့မှ ထွက်လျက်၊ တခဲနက်စုဝေး ရောရှက်သော ဆရောင်တို့ဖြင့်၊ ပြောင်ပြောင်ထွန်းပသော ဗြဟ္မာတို့၏နေရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ သုဘကိဏ္ဟာ ဘုံမည်၏။ ဤတတိယစျာန်သုံးဘုံသည်၊ ဒုတိယစျာန်ဘုံမှ ဆထက်၊ ယူဖနာငါးသန်းငါးသိန်း-ရှစ်ထောင်ခြောက်ရာ၌ကောင်းကင်ဆရပ်၌၊တဖြင်တည်းတည်ကုန်၏။

စတုတ္ထစျာန်-ခုနစ်ဘုံတို့တွင်၊ ဆသညသတ်ဘုံဟူသည်။ သညာဖြင့်မှတ်ဆပ်သော-နာဒမက္ခန္ဓာ လေးပါးမှ ကင်းသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့် ဆသညသတ်ဘုံမည်၏။ ထိုကြောင့်ဎီကာတို့ဆို၏။

နတ္ထိသညာဇေတသန္တိ ဆသညာ၊ ဆသညာယေဝ သတ္တာတိ ဆသညသတ္တာ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။ဇေတသံ၊ ထိုဗြဟ္မာ တို့ဆား။ သညာ၊ သညာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဆသညာ၊ဆသညာမည်၏။ ။ ဆသညာယေဝ၊သညာမရှိခြင်းသည်ပင်လျှင်။ သတ္တာ၊သတ္တဝါတည်း။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဆသညသတ္တာ၊ဆသညသတ်မည်၏။

ဤနေရာ၌သညက္ခန္ဓာကိုသာလျှင်ဆင့်ခြင်းသည်၊ဥပလက္ခဏာနည်းမျှသာတည်း၊ကြွင်းသောနာမ်ခန္ဓာသုံးပါးလည်းမရှိဟူလို။ ။ဤဆသညသတ်ဘုံမှ။ တပါးသောဗြဟ္မာဘုံတို့၌၊သတ္တသန္ဓါကို မထည့်မူ၍၊ဤဘုံ၌သာ-သတ္တသန္ဓါကိုထည့်ခြင်းသည်။နာမ်တရားနှင့်မရောမရှက်၊သက်သက်သောရုပ်တရားချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့်။ သတ္တမဟုတ်ဟု- ဓိစ္စာဉာဏ်ဖြင့်။ သက်ဝင်မည်ဆရာကို-ပယ်လိုသော ရှင်မဟာဆနုရုဒ္ဓါဆရာသည်၊ သတ္တဟုသန္ဓါဝိသေသကိုဖြတော်မူ၏၊

ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံဟူသည်၊ပြန့်ပြောသောဆကျိုးရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်။ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ မည်၏။ ထိုကြောင့်ဎီကာတို့ဆို၌။ ။ဝိပုလံ ဖလံတေသန္တိ ဝေဟပ္ဖလာ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။ဇေတသံ၊ထိုဗြဟ္မာတို့ဆား။ ဝိပုလံ၊ပြန့်ပြောသော။ဖလံ၊ဆကျိုးသည်။ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဝေဟပ္ဖလာ၊ဝေဟပ္ဖိုလ်မည်၏။ ။ဤနှစ်ဘုံသည်။ တတိယစျာန်ဘုံမှ၊ငါး

သန်းငါးသိန်းဝေးကွာသော ကောင်းကင်၌၊ တပြင်တည်းတည်ကုန်၏။ ။ သုဒ္ဓါဝါသဘုံဟူသည်၊ စင်ကြယ်ကုန်သော အနာဂါမ်- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံမည်၏။ ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်၊ ငါးပါး ရှိရာဘွင်၊ ရှေးဦးဘုံသည်။ အနည်းငယ်သောကာလအားဖြင့်။ မိမိနေရာဌာနကို-မစွန့်သောဖြဟ္မာတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆဝိဟာဘုံမည်၏။ ဒုတိယဘုံသည်၊ ဈာန်ချမ်းသာ-ဗိုလ်ချမ်းသာတို့ကို-ခံစားသဖြင့်၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိသောဖြဟ္မာတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်။ အတပ္ပါဘုံမည်၏။ တတိယဘုံသည်၊ ကောင်းသောရူပဖြင်ခြင်းဖြင့် ရူပဖြင်ဆယ်သော ဖြဟ္မာတို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ သုဒဿာဘုံမည်၏။ ။စတုတ္ထဘုံသည်၊ ထိုထိုတရားတို့ကို ကောင်းစွာရှုလေ့ရှိသောဖြဟ္မာတို့၏ နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ သုဒဿီဘုံမည်၏၊ ပဉ္စမဘုံသည်။ ယုတ်နိမ့်သောအပြစ်မရှိ၊ မြတ်ထွဋ်သော အဖြစ်ဆို သာရောက်တတ်သောဖြဟ္မာတို့၏နေရာဖြစ်သောကြောင့်၊ အကနိဋ္ဌာဘုံမည်၏။ ၎င်းသုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံတို့သည်။ ယခင်အသညသတ်ဘုံ။ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံမှ-အထက်သို့ယူဇနာငါးသန်းငါးသိန်းရှစ်ထောင်စီခြားကွာရာအရပ်၌၊ အစဉ်အတိုင်း အဆင့်ဆင့် တည်ကြကုန်၏။ ။စတုတ္ထဈာန်-ခုနစ်ဘုံကို ပေါင်းဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ရူပါဝစရ-တခဲ့ခြောက်ဘုံအရ-ပြီးသတည်း။

---

(၃၀၉) အရူပါဝစရလေးဘုံကိုပြခြင်း။

အရူပလေးဘုံတို့သည်။ ရူပကွန္ဒာတရားမရှိရကား။ ဝိပါက်နာမကွန္ဒာတရား လေးပါးတို့သည်၎င်း၊ ထိုဝိပါက် နာမကွန္ဒာကိုဖြင့် ပိုင်းခြားဆပ်သောကောင်းကင်အရပ်သည်၎င်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံမည်၏ဟုမှတ်။ ။ သဉ္ဉာန်အထင်အရှားဘုံဌာနရှိ၏ဟုမှတ်သားဆပ်၊ အနှိုင်းသောဘုံစဉ်ရေးဆရာတို့သည်။ အရူပဘုံကို၊ ဘုံ၏သဉ္ဉာန်အားဖြင့် ရေးသားကြခြင်းသည် မသင့်ကုန်။ ရေးသားလိုမူကား၊ ဝိုင်းဝိုင်းဝင်းဝင်း။ ဝအကွရာကွင်း၍။ မှတ်သားခြင်းကိုသာဖြလျက်၊ ရေးသားဆပ်တော့သည်။ အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ရှင်အနုရုဒ္ဓါသည်။ အရူပလေးဘုံ၌၊ ဘုမိသန္ဓါကိုထည့်၍။ ရေးသားခြင်းသည်။ ရူပကွန္ဒာမရှိမဘက်၊ နာမ်သက်သက်ချည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဘုံဟု မခေါ်ဝေါ်အပ်ဟူ၍-ဆိုကြသော၊ မိ ဿ ဘညာဏ်ကို။ ပယ်ခဲ့သောအကျိုးငှါ။ ဘုမိ-သန္ဓါဝိသေသကိုထည့်သည်ဟုမှတ်၊ ဘုံ၏သဉ္ဉာန်ရှိ၍-ဘုမိသန္ဓါကို ရေးသည်ဟု မမှတ်အပ်ကုန်။ ။ဤလျှင်၊ အရူပလေးဘုံဝတည်း။

(၁) ဖြိဟ္ဒါဘံုနှစ်ဆယ်၊ဆကျဉ်းသွယ်၊ဆလွယ်သိစေဋ္ဌါ။
(၂) ဆဓိပ္ပါယ်မျှ၊ရေးခါပြု၊ပြီးထ-နိဋ္ဌိတာ။

---

(၃၉၀) ဝုဆ္ဆာ၊ဝိသဇ္ဇနာတို့ကိုပြဆိုခြင်း။

(ဆမေး) သဟံပတိဖြိဟ္ဒါ၊ဘယ်ဘုံမှာ၊နေပါလေသနည်း။
(ဆဖြေ) ပထမစျာနဘုံ၊နေသည်ပုံ၊ဗိန္ဓံတုံကျမ်းဝယ်ရှိသတည်း။

သောကိရကာသပသာ ဘဂဝတောသာသနေသဟာယကောနာမထေ
ရောပထမစျာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာပထမစျာနဘူဓိယံ ကပ္ပါယုကာ ဖြိဟ္ဒါဟုတွာနိ
ဗ္ဗတ္တော၊တတြနံသဟံပတိဖြိဟ္ဒါတိသဉ္ဇာနန္တိ။ ။သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဆဋ္ဌ
ကထာ၊မူလပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာ။ ၊ကိရ၊ကြားဘူးသည်ကား။ ကသပ
ဿဘဂဝထော၊ကာသပဖြတ်စွာဘုရားဖြစ်။ သာသနေန၊ သာသနာတော်၌
သဟာယကောနာမ၊သဟာယ်ချင်းမည်သော။ သောထေရော၊ ထိုမထေရ်
သည်။ပထမစျာနံ၊ပထမစျာနဘုံကို။နိဗ္ဗတ္တေတွာ၊ဖြစ်ဖေ၍။ ပထမစျာန ဘူဓိယံ၊
ပထမစျာနဘုံ၌။ကပ္ပါယုကာဖြိဟ္ဒါ၊ တကပ်အသက်ရှည်သော ဖြိဟ္ဒါသည်။
ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။နိဗ္ဗတ္တေတွာ၊ဖြစ်ဖြစ်၏။တတြ၊ထိုပထမစျာနဘုံ၌၊ နံ၊ထိုဖြိဟ္ဒါကို၊သ
ဟံပတိဖြိဟ္ဒါတိ၊သဟံပတိဖြိဟ္ဒါဟူ၍။ သဉ္ဇာနန္တိ၊သိကြကုန်ဖြစ်။ ။ဤသို့
ဆဋ္ဌကထာဝိန့်သည်ဆတိုင်း။သဟံပတိဖြိဟ္ဒါကြီး၏ နေရာကိုသိဆပ်ဖြစ်။ ။
သုတ္တနိပါတ်၌ကား၊သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ဟုပြဖြစ်။ထိုစကား၊သည်ကား။ဆဋ္ဌကထာ
ဝါဒဟုယူဆပ်ဖြစ်။ ။ဤလျှင်တရပ်မှတ်ဘွယ်တည်း။

(ဆမေး) ဃဋိ ကာရ၊မည်ကျော်လှ၊ဘယ်ဌာနတွင်နေသနည်း။
(ဆဖြေ) ဆကနိဋ္ဌဘုံ၊ဘဝဂ်ကြီး၊ခိုလှုံနေသတည်း။

သုဒ္ဓါဝါသဖြိဟ္ဒါလောကေဃဋိကာရောနာမ မဟာဖြိဟ္ဒါ ဆဋ္ဌပရိက္ခာ
ရေဂဟေတွာဖြိဟ္ဒါလောကေဒွါဒသယောဇနိကံ ဒုဿထူပံအကာသိ။ ။
ဇုဒ္ဓဝင်ဆဋ္ဌကထာဟိဋ္ဌ။ ။သုဒ္ဓါဝါသဖြိဟ္ဒါလောကေ၊ သုဒ္ဓါဝါသမည်သော
ဖြိဟ္ဒါဘုံ၌။ ဃဋိကာရောနာမ၊ ဃဋိကာရမည်သော။ မဟာဖြိဟ္ဒါ၊ဖြိဟ္ဒါ
မင်းကြီးသည်။ ဆဋ္ဌပရိက္ခာရေ၊ ရှစ်တန်သောပရိက္ခာတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊
ယူခဲ့၍။ဖြိဟ္ဒါလောကေ၊ငိမိဒ္ဓါစံနေရာ-ဆကနိဋ္ဌဖြိဟ္ဒါဖြည့်၌၊ ဒွါဒသယောဇ
နိကံ၊တဆံ့နှစ်ယူဇနာရှိသော၊ဒုဿထူပံ၊ ဒုဿပုထိုးစေတီကို။ ဆကာသိ၊
ပြုပြီ။ ၊ဤဆဋ္ဌကထာဆရ၊သုဒ္ဓါဝါသဟုဖြင်ဩးသော်လည်း။သုဒ္ဓါဝါသငါး

ဘုံတို့ဝယ်တွင်။ဆဌက်ဆုံးဆကနိဋ္ဌ ဗြဟ္မာ့ဘုံသာဟု ဖွင့်သား ဆပ်ကြောင်း ကိုးငင်းငိုကာ-ဆဂုံတွေရငိုကာတို့ခြံမိန့်တော်မူ၏။ ။ဤလျှင်တရပ်တည်း။

(ဆမေး) ထက်သို့မဆန်၊ဆောက်မပြုန်၊သုံးတန်ဂို့၏ဘယ်ဘုံနည်း။
(ဆဖြေ) ဝေဟပ္ဖို့လ်ဘုံ။နေဝကြို။ဆကနိဋ္ဌာဘုံဗြဟ္မာတည်း။
ဝေဟပ္ဖလာ·ဆကနိဋ္ဌာ-နေဝသညာနာသညာယတနန္ဘိုးတို့မောဘယော ဒေဝလောကာ သေဋ္ဌာဘဝါနာမ။ ဇာမေသုတိသုဋ္ဌာနေသုနိဗ္ဗတ္တာ ဆနာဂါဒိနော နာနေဝဥဒ္ဓံဂဆ္ဆန်တို့၊နဆဓော၊တတ္ထတတ္ထေဝပရိနိဗ္ဗာယန်တို့၊ ။သမ္မောဟဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာ။ ။ဝေဟပ္ဖလာ၊ဝေဟပ္ဖို့လ်ဘုံဝင်း။ဆကနိဋ္ဌာ၊ဆကနိဋ္ဌာဘုံဝင်း။နေဝသညာနာသညာယတန်၊ နေဝသညာနာသညာယတန ဘုံဝင်း။ဇာတိ၊ဤသို့။တယော၊သုံးပါးကုန်သော။ဇာမေဒေဝလောကာ၊ဤဗြဟ္မာလောကတို့သည်၊ သေဋ္ဌာဘဝါနာမ၊ဖြတ်သောဘုံဘဝမည်၏။ တိသု၊သုံးပါးကုန်သော။ဇာမေသုဋ္ဌာနေသု၊ဤဌာနတို့ဝယ်။နိဗ္ဗတ္တာ၊ဖြစ်ကုန်သော။ ဆနာဂါဒိနော၊ ဆနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဥဒ္ဓံ၊ ဆထက်ဘုံသို့။ နေဝဂဆ္ဆန်တို့၊ မသွား ကုန်။ဆဓော၊အောက်သို့။နဂဆ္ဆန်တို့၊မသွားကုန်။တတ္ထတတ္ထေဝ၊ထိုထိုဝယ်ဝယ်တို့ ဘုံ၌သာလျှင်။ပရိနိဗ္ဗာယန်တို့၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူကြကုန်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ဆနာဂါဒိနော-ဟု ဥပလက္ခဏနည်းမျှသာသျှင် ဆို၏။ ဆလုံးစုံသော ဆရိယာဟူသမျှကိုလည်းယူဆပ်၏။ ထိုကြောင့်လက်သန်းဆဋ္ဌကထာတို့၌။

ဝေဟပ္ဖလေ ဆကနိဋ္ဌေ၊ဘဝဂ္ဂေစ ပတိဋ္ဌိတာ။
နပုနညတ္ထဇာယန္တိ၊သဗ္ဗေ ဆရိယပုဂ္ဂလာ။ ။

ဟူ၍ဖြစ်သတည်း။ ။ဤကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ဘဝင်မည်သောဘုံတို့သည်။ ပုထုဇ္ဇနဘဝင်၊ဆရိယဘဝင်၊သဗ္ဗညုဘဝင်ဆောင်းဖြင့်၊သုံးပါးဆပြားရှိကုန်၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ ဝေဟပ္ဖို့လ်ဘုံသည်။ ပုထုဇ္ဇနဘဝင်မည်၏။ဆကနိဋ္ဌာဘုံသည်။ ဆရိယဘဝင်မည်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသည်။ ဆလုံးစုံတို့၏ သဗ္ဗညုဘဝင်မည်၏ဟူ၍-ဆဘိဓမ္မာဆနုဋီကာဋ္ဌဘွင့်ပြဘော်မူ၏။ ထိုကြောင့် ရကား၊ဝေဟပ္ဖို့လ်-နေဝသညာ-ဘုံထိုရောက်သော ဆရိယာတို့သည်။ တပါးဘုံသို့ ပြောင်း၍မဖြစ်၊ ပိဝိဘုံဋ္ဌကား ထပ်၍ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ဆကနိဋ္ဌာဘုံသို့ရောက်သောဆရိယာတို့သည်။ တပါးဘုံသို့ လည်းမပြောင်း။ ပိဝိဘုံဋ္ဌလည်းထပ်၍မဖြစ်ကုန်ဟု၊ တပ်ဆပ်သေချာ။ ဖွင့်ကုန်ရာ၏။ ။ဤလျှင်တရပ်၊ဖွင့်ဘွယ်တည်း။

(ဆမေး) ဤစကြဝဠာတပါးမှာသုံးဆဲ့တဖြာရှိသနည်း။
(ဆဖြေ) သုံးဆဲ့တဖြာဘုံဌာနာဖန်စွာရှိသတည်း။
ယသ္မာသေသစက္ကဝါဠေသုဝိဆကာမာဝစရဒေဝလောကာဆင်ထိုး ။ သာရထ္ထဒီကာ။ ။ယသ္မာ၊ ဆကြင်ကြောင့်။ သေသစက္ကဝါဠေသုဝိ၊ ဤစကြဝဠာမှ ကြွင်းသော စကြဝဠာတို့ဦးလည်း။ ဆကာမာဝစရ ဒေဝလောကာ၊ကာမာဝစရနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်တို့သည်။အထိုး၊ရှိကုန်၏။ ။ဤသို့ ဝိန်းဆပ်၊ ဒိုကာပါဠိနှင့်ဆည်။ ဤစကြဝဠာမှတပါးသော စကြဝဠာတို့ဦး၊သုံးဆဲ့တဘုံရှိကြောင်းကို၊ကောင်းကောင်းကြီးမှတ်ယူဆပ်၏။ ။ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊ တိကနိပါတ် ဆဂုတို့၏ ပါဠိတော်တို့ဦးလည်း၊ ။သဟာသံ သိနေရူ ပဗ္ဗိဘရာဇာနံ၊ သဟာသံဒမ္မူဒိပါနံ၊ သဟာသံဆပရဂေါယာနံ၊ သဟာသံ ဥတ္တရကုရုနံ၊ သဟာသံပုဗ္ဗဝိဒေဟာနံ၊ စတ္တာရိ မဟာသမုဒ္ဒသဟာသာနိ၊ စတ္တာရိမဟာရာဇသဟာသာနိ၊ပ။သဟာသံပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနံ၊သဟာသံ ဖြိဟ္မလောကာနံ၊ ။ဟူ၍ဟောတော်မူခဲ့၏၊ ။ဤလျှင်တရပ်တည်း။

(ဆမေး) သုံးဆဲ့တဘုံ၊ရှိသည်ကြို၊ရှိသို့ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသနည်း။
(ဆဖြေ) သုံးဆဲ့တဘုံ၊ရှိသည်ကြို။ဆဲ့နှစ်ရုံပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏တည်း။
ဤစကြဝဠာမှတပါးသောစကြဝဠာတို့ဦး၊ ပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်နှစ်ယောဲ့ရှိ၏။ ထိုတကျိပ်နှစ်ယောဲ့တို့တွင်၊ ပုထုဇ္ဇန်လေးယောက်တို့သည်ရှိမူကား သင့်တန်စေ၊ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မူကား။ဆသို့ရှိခြင်းဌါ သင့်မြတ်နိုင်အံ့နည်း ဟူ-စောဒနာဝင်မူကား။ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သော်ဆဌကထာပါဠိဖြင့်။ဖြေကြားဆပ်၏။ ။သုဒ္ဓါဝါသေပနဇာတိခေတ္တေတော ပရဘာဂေသတိဝိဆနာဂါဒီနံတထ္ထုပ္ပတ္တိနယတ္တာ၊တထ္ထနိကန္တိ ဆသိဒ္ဓိတော ဇာဒဇာတာနံပန တထ္ထဝါသော ယုတ္တော၊ဆနာကိဏ္ဏတာယဟိသုဝိဟာရေဟေတုတ္တာ။ ။ပဒီသန္တိဒါမဂ်ဆဌကထာ။ ။ပန၊ ဆထူးကိုဆိုဦးအံ့။သုဒ္ဓါဝါသေ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်၊ ဇာတိခေတ္တတော၊ ဇာတိခေတ်စကြဝဠာတသောင်းမှ။ ပရဘာဂေ၊ဖြင်ပဖြစ်သောအဘို့သည်။သတိဝိ၊ရှိငြားသော်လည်း။အနာဂါဒီနံ၊အနာဂါဝ်တို့၏။ထထ္ထ၊ထိုဇာတိခေတ်မှဖြင်ပ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံဌ။ဥပပတ္တိ၊ဖြစ်ခြင်းသည်။ နယတ္တာ၊ မသင့်။ကသ္မာ၊ ဆဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။ တထ္ထ၊ထိုဇာတိခေတ် တသောင်းမှဖြင်ပဖြစ်သော သုဒ္ဓါဝါသဘုံဌ။နိကန္တိ ဆသိဒ္ဓိတော၊ တပ်ခြင်းတဏှာ၏မပြီးသောကြောင့်ထည်း။ဇာ၊ဤစကြဝဠာဌ။ဇာတာနံ၊ဖြစ်ကုန်သော ဆနာဂါဝ် ဖြိဟ္မာတို့၏။ တထ္ထ၊ထိုဖြင်ပစကြဝဠာသုဒ္ဓါဝါသဘုံဌ။ ဝါသော၊

ပဝတ္တိဆခါ ချမ်းသာစွာနေခြင်းသည်။ ယုတ္တော၊ သင့်၏၊ ကသ္မာ၊ဆာဘယ် ကြောင့်နည်းဟူမူကား၊ အနာကိုဆ္ဆာတာယ၊ ဖြဟ္မာတို့နှင့်မပြွမ်းသည်၏အဖြစ် ကြောင့်။ဖါသုဝိဟာရဟောတုတ္တာ၊ချမ်းသာစွာနေခြင်း၏ဆကြောင်း၏အဖြစ် ကြောင့်တည်း။ ။ဤသို့ ဆဋ္ဌကထာပါဠ်၊ ဝိန်ဒေတ် မူဆယ်သဖြင့်။ တပါး သောစကြဝဠာ၌။ဆရိယာဖြဟ္မာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ပဌိသန္ဓေဆောင်ဖြင့် မမှတ် မယူဆယ်။ ပဝတ္တိဆခါဝယ်၊သုညာဂါရ-ဆိတ်ငြိမ်ရာကိုလိုလားသော၊ ဤ စကြဝဠာမှ နတ်ဖြဟ္မာတို့သည်၊ တပါးသော စကြဝဠာ-ပုဂ္ဂိုလ် မရှိသော ဘုံနေရာသို့။ကြွသွားကြခြင်းဆောင်ဖြင့်ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟု၎တ်ယူဆယ်၏၊ ။ဖြဟ္မာ တို့၏တောထွက်ခြင်းတည်း၊ ။ဤလျှင်တရပ်၊ မှတ်သားဘွယ်တည်း။

---

(၃၉၁) ဆချုပ်ဂါထာကိုပြခြင်း။

ပုထုဇ္ဇနော နုလဟ္တ ကို၊သဒ္ဓါဝါသေသု သဗ္ဗထာ။
သောတာပန္နော သကဒါ၊ဂါဒိနောစာပိ ပုဂ္ဂလော။ ။
ဆရိယာ နောပလဟ္တ ကို၊ဆသညာပါယဘူမိသု။
သေသဋ္ဌာနေသု လဟ္တ ကို၊ဆရိယာနုရိယာပိစ။ ။
(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

သဒ္ဓါဝါသေသု၊ သဒ္ဓါဝါသငါးဘုံတို့၌။ပုထုဇ္ဇနော၊ ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ နုလဟ္တ ကို၊ရေဆယ်ကုန်။သောတာပန္နော၊ပုဂ္ဂလော၊စ၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ၎င်း။သကဒါဂါမိနော၊ပုဂ္ဂလော၊စာပိ၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း။ သဗ္ဗထာ၊ ခပ်သိမ်း၊သောဆပြား၊ဆောင်ဖြင့်၊နုလဟ္တ ကို၊မရဆယ်ကုန်။ ။{ဤဂါထာဝယ်၊ ပါသန္ဓိဖြင့်၊ ဆနာဂါမိမဂ္ဂင်္ဂံကိုလည်း။ သဒ္ဓါဝါလဘုံ၌မရဆယ်ဟု-ပေါင်းယူ ဆယ်၏။ ။စကားချပ်}။ ။ဆသညာပါယဘူမိသု၊ဆသညသတ်ဘုံ-ဆပါယ်ဘုံတို့၌။ ဆရိယာ၊ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ နောပလဟ္တ ကို၊ မရဆယ်ကုန်၊သေသဋ္ဌာနေသု၊ ကြွင်းသောနှစ်ဆဲ့တဘုံတို့၌။ ဆရိယာစ၊ ဆရိယာတို့ကိုလည်း။ ဆနရိယာပိစ၊ဆနရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း။လဟ္တ ကို၊ရဆယ်ကုန်၏၊

ဤဂါထာဆရ။ပုဂ္ဂလဝေဒ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်တို့ကို၊
ခွဲခြား၍ ပြဦးအံ့။

(၁) ပုဂ္ဂိုလ်ဆပြား။ဝါကျား၊ပိုင်းခြားသိစေငှါ။
(၂) ဒု,သု,ဒွိ,တိ၊ဂ္ဂစ်ဆရိ၊ပေါင်းဆိုဒွါဒသ။

(၄) ဆပါယဘုမ္မိ၊ဒုဂ္ဂတိ၊ရေဘိဘယောက်သာ။
(၄) လူ,မဟာရာဇ်၊ဘုံမှာနှစ်၊ဒု,ပစ်ဆဲ့တဖြာ။
(၅) ဒု,သု,မဝင်၊တကျိပ်လျှင်။ထက်ခွင်ငါးဘုံမှာ။
(၆) တိတိတ်-ဆရိယံ၊ကိုးယောက်စံ။ဆယ်တန်ဖြိဟ္မာ့ရွာ။
(၇) သုဂတိတစ်၊ရတုံလစ်။ရပ်ဖြစ်ဆသညာ၊
(၈) သုဒ္ဓါဘုံငါး၊သုံးယောက်ထား။ထက်ဗျားဆရိယာ။
(၉) မင်္ဂလောတာဖျောက်။ တိတိတ်လောက်။ ၅စ်ယောက်ဆရိယာ၊
(၁၀) နှစ်ရာ့တဆယ်၊လေးယောက်ကယ်၊ဉာဏ်ကျယ်ခွဲစိတ်ဖြာ၊
{ဝါကရောပုဒ်ကို၊ ပိဋကတ်သမျှာဖြင့်၊ ဂဏန်းကို ကောက်ယူဆပ်ရာ ဖြစ်}။ ။ပုဂ္ဂိုလ်ဘုံရ-သရုပ-ပြီးဖြစ်၊

---

(၃၄၂) သတ္တာဝါသ-ဘုံကိုး၀-ဆရပြခြင်း၊

(၁) သတ္တာဝါသ။ဘုံကိုး၀။မှတ်ကြဆိုစေဌ်၊
(၂) ဝိနိ-ဆသူ။နတ်ဘုံလူ။မှတ်ယူ-နာနတ္တာ၊
(၃) ရူပ-ပထမစျာန်၊ပါဂျ်လေးတန်။နာနံ ၄ကတ္တာ၊
(၄) ဒုတိယစျာန်။ဘုံသုံးတန်။၄ကံ-နာနတ္တာ။
(၅) တတိယ ၀ေဟပ္ဖလာ၊သုဒ္ဓါ၀ါ။၄ကာ၄ကတ္တာ၊
(၆) ဆောက်ရူပစျာန်၊ဘုံသုံးတန်။ထည့်ပြန်၀ိညာဏာ။
(၇) ဆသညာ-နေ၀၊ဘုံထည့်က။ကိုး၀-သတ္တာဝါသာ၊
(၈) သတ္တာ၀ါသ။ဘုံကိုး၀၊ပြီးထနိဋ္ဌိတာ။

နာနတ္တကာယ နာနတ္တာသညိဟူသည်၊ ကိုယ်ခန္ဓာလည်းထူး၊ ပဋိသန္ဓေလည်းထူးသောဘုံဟုဆိုလိုသည်၊ နာနတ္တကာယ၊ ၄ကတ္တာသညိ- ဟူသည်၊ ကိုယ်ခန္ဓာထူး၍။ ပဋိသန္ဓေတူသောဘုံဟုဆိုသည်၊ ၄ကတ္တကာယ၊ နာနတ္တာသညိဟူသည်၊ ကိုယ်ခန္ဓာတူ၍၊ ပဋိသန္ဓေထူးသောဘုံဟုဆိုသည်၊ ၄ကတ္တာကာယ- ၄ကတ္တာသညိဟူသည်၊ ကိုယ်ခန္ဓာလည်းတူ၍။ ပဋိသန္ဓေလည်းတူသောဘုံဟူလို။ ဤလေးဘုံနှင့်၊ ဆချုပဆောက် သုံးဘုံကိုထည့်လျှင်၊ ၀ိညာဏဌိတိ-ခုနစ်ပါးဖြစ်သတည်း။ ၀ိညာဉ်တည်သော-ခုနစ်ဘုံဟူလို။၎င်းခုနစ်ဘုံ၀ယ်။ ဆသညသတ်နေ၀သညာ ဘုံတို့ကိုပေါင်းထည့်ပြန်လျှင်၊ သတ္တာဝါသ-ဘုံကိုး၀ဖြစ်သတည်း၊

ဤနေရာ၌ဘုရားနဝယ်၊သိဿာရန်ဆဓိပ္ပါယ်မျာမူကား။

သုဒ္ဓါဝါသာဝိဝဋ္ဋုပက္ခေဒ္ဓိတာ။ နာသဇ္ဇကာလိကာ။ ၊သတ္တာဂ်ိတ္တာရ ဆဋ္ဌ ကထာ။ ၊သုဒ္ဓါဝါသာ၊သုဒ္ဓါဝါသဒြဟ္မာတို့သည်။ ဝိဝဋ္ဋုပက္ခေ၊ ဝဋ်ကင်း ရာဆာဘို့၌။ ဒ္ဓိတာ၊ တည်ကုန်ဏိ။ နာသဇ္ဇကာလိကာ၊ ဆခါခပ်သိမ်း မတည် ကုန်။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာမိန့်တော်မူသောကြောင့်။ကမ္မာတသောင်းခြောက် ထောင်ဆတွင်း။ ဘုရားမပွင့်သော သည်ကမ္ဘာဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့။ သုဒ္ဓါဝါသငါး ဘုံ၌။ ဗြဟ္မာမရှိခဲ့သည်ရှိသော်။ ၎င်းသုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်။ ဝိညာဏဋ္ဌိတိဘို့ ၎င်း၊သတ္တာဝါသသို့၎င်းမဝင်ကုန်-ဟုရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမိန့်တော်မူ၏။ ။ ၎င်းဆဋ္ဌကထာဆရာတော်၏ဆလို။ပိဏ္ဍာတ္ထမျာကား၊ ဘုရားပွင့်သောဆ၌၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်။သတ္တာဝါသ-ဝိညာဏဋ္ဌိတိ-မည်၏။ ဘုရားမပွင့်သော သည်ကမ္ဘာ ဖြစ်လျှင်။ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်။ သတ္တာဝါသ-ဝိညာဏဋ္ဌိတိမ ဟုတ်ကုန်-ဟူ၍- ဆိုလိုသည် ဟုမှတ်။ ။မဟာသိဝ မထေရ်ကြီးသည် ကား၊သုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်၊ သည်ကမ္ဘာဝယ်၊ဘုရားမပွင့်ငြား၍။ ဗြဟ္မာဟူ သောသတ္တဝါမျဆိတ်ငြားသော်လည်း။ ဤသုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌။ ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ရှေးဦးနေဘူးကုန်ပြီး။နောက်ဆနာဂတ်၌လည်း နေကြကုန်လတ္တံ့. ဖြစ်သော ကြောင့်။ သတ္တာဝါသဟူ၍၊ ဆခါခပ်သိမ်း မှတ်ယူဆပ်၏ဟူ၍-မိန့်တော်မူ ၏၊ ။ဤမဟာသိဝမထေရ်၏ ဆယူဝါဒကိုလည်း။ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်သည်။ နှစ်သက်တော်မူရကား။ တံ ဆပဋိဗာဟိယတ္တာ သုတ္တာသ ဆနုညာဘိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဤလျှင်၊ဆဓိပ္ပါယ်ဆကျဉ်းတည်း။

ဆဝေးဆကွာ၊ဘုံနေရာကိုပြဦးအံ့။

(၁) သောင်းငါးထောင်စီ၊ဝေးကွာပြီ။ရှစ်လိုနိုရယ်ရွာ။
(၂) လေးသောင်းနှစ်ထောင်။သန်းခြောဆောင်။လူ့ဘောင်နတ်ခြောံမှာ။
(၃) ငါးသန်းငါးသိန်း။ရှစ်ထောင်ကိန်း။တွက်ကိန်းဘုံဗြဟ္မာ။
(၄) ဆောက်ဗြဟ္မာဘုံက။သွတ်ခါချ၊ကြိုးစွမြဲကျောက်ဖြာ။
(၅) လေးလက္ခိ၌၊မြေသို့ကျ၊ဘွင့်ပြဋ္ဌကထာ။

{ဤလက်ာ၌၊ဆဋ္ဌကထာဟု-ညွှန်ပြခြင်းသည်။ မဟာသမယ သုတ်ဆဋ္ဌ ကထာဘွင်ပါ၌၏၊ဟူလို၊ ။စကားချပ်ဆဓိပ္ပါယ်}။

ဘုမိစတုက္ကဝဏ္ဏနာသမတ္တာ။

---

(၃၄၃) ပဋိသန္ဓိစတုက္ကကိုခွဲဖြခြင်း။

ပဋိသန္ဓေတို့သည်။ ဆပါယ်ပဋိသန္ဓေ။ ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ။ ရူပပဋိသန္ဓေ။ဆရူပပဋိသန္ဓေ-ဟူ၍လေးပါးဆုံးဖြတ်ဦး၏။ထိုကြောင့်၊သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာဌာန်။ ။စတုဗ္ဗိဓာပဋိသန္ဓိနာမ၊ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။

၁ { ဆကုသလဝိပါက်-ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်-၁၊ ဒုဂ္ဂတိဆဟိတ်-ဆပါယ်ပဋိသန္ဓေ-ဘွင်-ရုတိ။ }

၂ { ကုသလဝိပါက်-ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်-၁။ သုဂတိဆဟိတ်-ကာမပဋိသန္ဓေ-ဘွင်-ရုတိ။ }

၃ { မဟာဝိပါက်-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်-၄။ နွဖိတ်-ပဋိသန္ဓေ-ဘွင်-ရုတိ။ }

၄ { မဟာဝိပါက်-ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်-၄။ တိဟိတ်-ပဋိသန္ဓေ-ဘွင်-ရုတိ။ }

ပေါင်း၊ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး။

၁ { ရူပ-ဝိပါက်စိတ်-၁၊းပါးသည်၊ရူပ- တိဟိတ်-ပဋိသန္ဓေ-ဘွင်-ရုတိ။ }

၆ { ဘူတရုပ်-၄၊ဝဏ္ဏ-ဂန္ဓ-ရသ-ဩဇာ-ဇီဝိတ-ပေါင်းဇီဝိတ နဝကလာပ်-၉ ပါး၊ဆသည်သတ်-ပဋိသန္ဓေ-ဘွင်-ရုတိ။ (ဆဋ္ဌကထာ-ဆလို)။ }

၇ { ဘူတရုပ်-၄။ဝဏ္ဏဓာတ်-ဇီဝိတ။ပေါင်း-ဇီဝိတဆဏ္ဍ ကလာပ်-၉-ပါး။ဆသည်တ်-ပဋိသန္ဓေ-ဘဝင်-ရုတိ၊ }

မူလဋီကာ-ဆလို၊

၈ { ဆရူပါဝစရ-ဝိပါက်စိတ်-လေးပါး၊ဆရူပ- တိဟိတ်-ပဋိသန္ဓေ-ဘဝင်-ရုတိ။ }

{ပေါင်း-ပဋိသန္ဓေ-ဘဝင်-ရုတိ-နှစ်ဆယ်ဆရ-သရုပတည်း}။

(၃၉၄) ဖစ္စန္ဓပုဂ္ဂိုလ်-စသည်ကိုပြခြင်း။

ကုသလဝိပါကောပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏံပနကာမသုဂတိယံ မနုဿာနဉ္စေဝဖစ္စန္ဓာဒိနံ ဘုမ္မသိဘာနဉ္စပဒါနိပါတိကာသုရာနံ ပဋိသန္ဓိ-ဘဝင်္ဂ-စုတိဝသေနပဝတ္တာတိ။ ။ဟူသော-သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာပါဠိဝယ်။ဖစ္စန္ဓာဒိနံ-ဟူသော ဝိသေသန ပုဒ်ကို။ မနုဿာနဉ္စေဝ ဟူသော ဝိသေသျ-ပုဒ်သို့ ဆက်ထားသမျှနှင့်။ ပဝိဗြင်းကိုပြု၍၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ခွဲရှုဆင်ရာ၏။ ။ဇာတိယာ ဆန္ဓေါဖစ္စန္ဓေါ။ ။ဇာတိယာ၊ ပဋိသန္ဓေဆေားဖြင့်။ ဆန္ဓော၊ကန်းသည်တည်း။ ဖစ္စန္ဓော၊ပဋိသန္ဓေဆေားဖြင့်ကန်းသည်။ ။ဤဝစနတ္ထဆရှင့် ညီစွာ၊ ယောနိလေးပါးတို့တွင်။သံသေဒဇ-ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ၊တည်နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပဋိသန္ဓေခဏာ၌။စက္ခုနှင့် တကွဖြစ်မြဲဖြစ်လျက်။ စက္ခုမပါသည်ဖြစ်ငြားအံ့။ ဖစ္စန္ဓပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ ဆန္ဓဒ- ဓလာဗုဓ ပဋိသန္ဓေ-ထည်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆေား။သတ္တမသတ္တာဟ-စက္ခုဖြစ်ချိန်ကာလ၌၊ဆကုသိုလ်ကံတားဖြစ်သောကြောင့်။ စက္ခုမပါသည်ဖြစ်အံ့။ ဖစ္စန္ဓပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ ။စက္ခု ဒသက ကလာပ်ဖြစ်ပြီးမှ၊တစုံတခုသောဆကြောင်းကြောင့် ပျက်စီး၍စက္ခုမပါ၊မွေးဘွားသောသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖစ္စန္ဓဟူ၍- မဆိုဆပ်ကုန်ဟု-ဋီကာကျော်၌၊ ဝိန်္ဓတော်မူ၏။ ။ဖစ္စန္ဓာဒိနံ ဟူသောပါဠိ၌၊ ဆကျုံးဝင်သော ဆာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဆာဒိဝန္တွဆရကား။ ပဋိသန္ဓေဆေားဖြင့် နှားပင်းသောဖစ္စဗဓိရုပ်ဂုဏ်၊ ပဋိသန္ဓေဆေားဖြင့်ဆ,သောဖစ္စမှဂပုဂ္ဂိုလ်။ပဋိသန္ဓေဆေားဖြင့်။ဆွံ့သော ဖစ္စဇလေပုဂ္ဂိုလ်။ပဋိသန္ဓေဆေားဖြင့်ရူးသော ဖစ္စုမ္မတ္တကပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဏ္ဍုက်-ဥဘတောဗျည်း။နပုံး၊စကားကို ပြည့်စုံဆောင်မဆိုနိုင်။ ဆဆွတ်ဆွတ် ဆလွဲလွဲ-ဧကားတဝင်ကျင်ရှိသော မမွေန ပုဂ္ဂိုလ်- စသည်တို့ကို ပေါင်းယူဆပ်၏၊ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သုဂတိဆဟိတ် ပဋိသန္ဓေ တည်နေကြသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

---

(၃၉၅) ပဏ္ဍုက်ငါးပါးကို-ခွဲခြားဖြခြင်း။

ပဒုတိလိင်္ဂကလ္လဘာဝံဂစ္ဆတိတိပဏ္ဍကော။ ။လိင်္ဂကလ္လဘာဝံ ဝံ၊ဆသွင်ချို့တဲ့သည်ဆဖြစ်သို့။ပဒုတိ-ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ပဏ္ဍကော၊ ပဏ္ဍုက်မည်၏။ ။နပုံးပဏ္ဍုက်ကို။ မရွတ်ဆရကောက်၊ကြွင်းပဏ္ဍုက်ကိုသဒိသုပစာရဂ္ဂဆ- ဆရကောက်။ ထိုပဏ္ဍုက်တို့သည်။ဆောသိတ္တဆပဏ္ဍုက်၊ ဥဿုယျပဏ္ဍုက်၊ ဩပက္ကမိကပဏ္ဍုက်၊ ပက္ခပ

ဏ္ဍုက်၊နပုံသကပဏ္ဍုက်-ဆားဖြင့်၊ ငါးပါးဆပြားဂို့ဖြ။ ထိုငါးပါးတို့ဝွင်၊ သူတပါး၏ဆင်္ဂါတော်ကိုစုတ်၍၊သုက်သွေးမှု၊ ရာဂပူပန်ခြင်း ငြိမ်းခြင်း သည်။ ဆာသိထ္ထ ပဏ္ဍုက်မည်၏၊ သူတပါး တို့သည်။ မှိဝဲပေါင်းဘော်ကြသည်ကိုဖြင်၍။ငြူစူသောဆားဖြင့်ရာဂပူပန်သည်ကား၊ ဥသုယျပဏ္ဍုက်မည်၏။ဆကုသိလ်ကံ၏ဆကျိုးဆားဖြင့် လက္ခယ်ပက္ခ၌-ပဏ္ဍုက် မည်၏။ လဆန်းပက္ခ၌ ရာဂပူပန်ခြင်းငြိမ်းသည်ကား။ ပက္ခပဏ္ဍုက်မည်၏။ ပဒိသန္ဓေကပင်။ ဘောမဂ္ဂိမ္ဂ၌၊ ကျင်ယဲထွက်ရုံမျှ သာဂ္ဂိသည်ကား နပုံသကပဏ္ဍုက်မည်ဖြ။

ဖွတ်ချက်ဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ဆာ-ဥ-ဩ-ပက်။နပုံးစွက်၊ငါးချက်ပဏ္ဍုက်ပြ၊
(၂) ဂျင်ပဇ္ဇိဇ္ဇာ၊ဂြေးနွစ်ဖြာ။ပြုဆပ်စွာ-နဲညာဘာ။
(၃) နောက်သုံးချက်မှာ၊မပြုရာ။ပက္ခာယင်းနွစ်ခွ၊
(၄) ဝိနယဆဋ္ဌကထာ၊ကျမ်းဎီကာ။သေချာမိန့်ဖြက်ပာ၊
(၅) ဆပေါတုပဒိသန်။တံဆိပ်နှံ၊ကေန-ဖွတ်ကုန်ကြ။

ထိုပဏ္ဍုက်မှ တပါး၊ ဥဘတောဗျည်း ဆဆုံးဆဖြတ်ကို ချပ်ဝိုင်းခွ-ပြလတ္တံ့။ ။ဤသည်လျှင်၊ပဏ္ဍုက်-ငါးပါးသရုပကားပြီး၏။

---

(၃၉၆) ဝိနိပါတိကဆသုရာ ပဒိသန္ဓေကို-ပြခြင်း။

ဖစွန္ဓာဒိန်ဘုမ္မာသိတာနဉ္စ ဝိနိပါတိကာသုရာနံ ပဒိသန္ဓိ-ဘဝင်္ဂ-စုတိဝသေနပဝတ္တတိ။ ။ဟူသော သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ ပါဠိဆရ၊ ဆမိပ္ပါယတ္ထကား။ ။ဖစွန္ဓာဒိန်၊ဟူသောဝိသေသနသည်။ဝိနိပါတိကာသုရာနံ၊ဟူသောဝိသေသျှဆိုလည်းငဲ့၏၊ထိုကြောင့်။ဖစွန္ဓာဒိန်၊ ပဒိသန္ဓေဆားဖြင့် ကန်းခြင်းဆစင်္ဂိကုန်သော။ဘုမ္မာသိတာနံ၊ဘုမ္မစိုးနတ်ကိုဒ္ဒိ၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနိပါတိကာသုရာနဉ္စ၊ဝိနိပါတိကဆသုရာတို့ဆားလည်း။ ပဒိသန္ဓိ- ဘဝင်္ဂ- စုတိဝသေန၊ပဒိသန္ဓေ-ဘင်္ဂ-စုတိ-ဇ၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်ဇ၏။ ။ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်သည်၊ပဒိသန္ဓေဆားဖြင့် ကန်းခြင်းဆစင်္ဂိကုန်သော၊ပိနိပါတိကဆသုရာတို့၏ပဒိသန္ဓေ-ဘဝင်-စုတိ-ဖြစ်ဇ၏ဟူလို။ ။ဘုမိယံဓာတာတိဘုမ္မာ။ ။ဘုမိယံ၊မြေကြီးပေါ်၌။ဓာတာ၊ဖြစ်သည်တည်း၊ ဓာတိထသ္ဒ၊ထိုကြောင့်။ဘုမ္မာ၊ဘုမ္မာမည်ဇ၏။ ။မြေနှင့်စပ်၍ဖြစ်ကုန်သော

ဒိမာနှတ္ထိဒ္ဓိနေကုန်သော- ဘုမ္မစိုးနှတ်· ရက္ခစိုးနှတ်တို့ကိုရစေ။ ။ဘုမ္မေသိတာနီသိတာတိဘုမ္မသိတာ။ ။ဘုမ္မ၊ဘုမ္မစိုးနှတ်တို့ကို။သိတာနီသိတာ၊ဖို့၍ဖြစ်သည်တည်း။ဇာတိတာသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ဘုမ္မသိတာ ဘုမ္မသိတမည်ဖြစ်၏။ ။ဝိဝိဓ၏ကောင်းမှုကြောင့် ဖြစ်သော နေရာဌာနဘုံဝိမာန် မရှိခြင်းကြောင့်။သစ်ပင်တောအုပ်၊ချုံဝိတ်ပေါင်း။ လိုက်-သုသာန်စသောဆရပ်တို့ဒွဒ္ဒဖြို့၍နေသော-ဝိနိပါတိကဆသုရာကိုကောက်ယူဆပ်ဖြစ်၏။

ထို့ဝိနိပါတိက ဆသုရာတို့သည်။နတ်တို့ကဲ့သို့။ တန်းခိုးမကြီးကုန်၊ ဆထိုးကျန်သောလူတို့ကဲ့သို့။တန်းခိုးနည်းကုန်ရကား။ ရဲသောဆစားဆဝတ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ဆင်းရဲဖြင့် နှိပ်စက် ကုန်သည်ဖြစ်၍ နေရကုန်ဖြစ်၏။ ဆသို့သောဝိနိပါတိကဆသုရာတို့သည်။လက္ခဏ်ပက္ခဒ္ဒိဆင်းရဲကုန်ဖြစ်၏။ဣန်းပက္ခဒ္ဒိချမ်းသာကုန်ဖြစ်၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ ချမ်းသာဆပေါင်းမှ ကင်းသည်ဖြစ်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ဝိနိပါတိကဆသုရာဟူ၍ဆိုဆပ်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်ဦးကာတို့ဒွဒ္ဒိ။ ။သုခ သမုဒါယတော ဝိနိပတန္တိ ဆပဂမေန္တိတိ ဝိနိပါတိကာ။ ။ဟုဝိန္ဒဖြစ်၏။ ။သုခ သမုဒါယတော၊ ချမ်းသာဆပေါင်းမှ။ ဝိနိပတန္တိ၊ ကင်းတတ်ကုန်ဖြစ်၏။ ဇာတိတာသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဝိနိပါတိကာ၊ဝိနိပါတိကမည်ကုန်ဖြစ်၏။ ။ထိုဝိနိပါတိကဆသုရာတို့သည်။ လူတို့ကဲ့သို့ သုဂတိဆတိတ်၊ နွံဟိတ်။ တိတိတ်ပဒိသဉ္ဇ-တည်နေကုန်ဖြစ်၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ဆကြင်ဝိနိပါတိကဆသုရာတို့သည်။ တိဟိတ်ပဒိသဉ္ဇတည်နေကုန်ဖြစ်၏။ ထိုဝိနိပါတိက ဆသုရာတို့သည်၊ ဆကျွတ်တရားကိုရကုန်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်။ သုတ်မဟာဝါ မဟာနိဒါန်သုတ် ဆဋ္ဌကထာဌဒ္ဓိ၊ ။ယေပနေတ္ထတိဟေတုကာ၊ တေသံ ဇမ္မာဘိသမယောဝိ ဟောတိ။ ။ဟုဝိန္ဒတော်မူဖြစ်၏။ ။ထွေ၊ ဤဝိနိပါတိက ဆသုရာတို့တွင်။ ယေပန၊ ဆကြင်ဝိနိပါတိက ဆသုရာ တို့သည်ကား။ တိဟေတုကာ၊တိဟိတ်ပဒိသဉ္ဇနေကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်ဖြစ်၏။ တေသံ၊ထိုဝိနိပါတိက ဆသုရာတို့ဆား၊ဇမ္မာဘိသမယောဝိ၊သစ္စာလေးပါးထရားကိုသိခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်ဖြစ်၏။

ဤသို့ ဆဋ္ဌတထာ ဝိန္ဒဆပ်သည်နှင့်ဆည်း၊ ဝိနိပါဘိကဆသုရာတို့၊ မင်္ဂလိရဘုးသော-ဝတ္ထုကား။ ။ပိယင်္ကရာတာ မည်သော ဘီလူးမသည်။ နံနက်ခိုးသောက် ထဆခါ၊ ဆရှင်ဆနုဂ္ဂဒါ မထေရ်မြတ်။ တရား သရဏ္ဏာယ်သောဆသံကိုကြား၍။ချစ်သားပိယင်္ကရ-ဆိတ်ဆိတ်နေဦးလော့။ရဟန်းတော်ဆရှင်မြတ်၊ တရားဘော် သရဏ္ဏာယ်၍နေဖြစ်၏။ဦးစင်စစ်ဆားဖြင့်၊ ငါတို့သည်-ထရားထော်ကိုသ်၍။ ဆကျိုးဝိုးပွါး ဂို့သည်ကို သာလျှင်၊ ကျင့်ရတော့အံ့။

သည်ဘဝါ တို့ကို စားတတ်သော ဆဖြစ်ကိုလည်း စောင့်ရှောက် ရလတ္တံ့၊ ကောင်းသော ဆကျင့်ကိုလည်း ကျင့်ရပေလတ္တံ့။ ကျင့်ရပါမူကား၊ မြေဆုတ်ဘီလူးမျိုးမှ ထွတ်ရာဖို့ဟု- သားငယ်ကိုဆုံးမ၍၊ တရားတော်ကိုနာရကား၊ ဆရှင်ဆန္ဒရဒ္ဓါမထေရ်မြတ်-ရွတ်လတ်သော ဆပုဗ္ဗာဒဝဂ်ဖို့ ဆဆုံး၌။ သောဘာပဘွိုဗိုလ်ကို-မျက်မှောက်ပြုရတော့ဖို့။ မေဘွာဖြိဟ္မဝိဟာရ၌ ပါရှိသော-ဝိနိပါတိက ဆသုရာဖို့ဆရုလည်း၊ ဤဝိနိပါတိကဆသုရာကိုမှတ်ယူဆဝ်ဖို့။ ။ဤလျှင်တရုပ်တည်း။

---

(၃၄၇) တန္တေမျိုးကိုခွဲခြားချပြခြင်း။

ထိုဝိနိပါတိကဆသုရာတို့ကိုပင်လျှင်၊ ချောက်ခြိမ်းတတ်သည့် ဆထင်ကိုစွဲ၍၊ တန္တေ-ဟုခေါ်ဝေါ်ကြ၏။တန္တေဟူ၍- ဆမျိုးဆခြားမရှိ၊ တန္တေတတ်သည်၊ ခြိမ်းချောက်ခြင်းဆနက်ကို-ဟောသောကြောင့်၊ တန္တေဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်သင့်ဖို့- ဟု-ဆရာတော် ကြီးများဝိန့်ဖို့။ ဝိဂြိုဟ်ကိုကြံသော်။ ။ မနုဿာဒယော တန္တေတိတသာပေတိတိဘန္တေ၊ ။မနုဿာဒယော၊ လူစသည်တို့ကို၊ တန္တေတိ၊ချောက်ခြိမ်းတတ်ဖို့။ တသာပေတိ၊ ထိတ်လန့်စေတတ်ဖို့၊ ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တန္တေ၊တန္တေမည်ဖို့။ ။ထိုဆိုဖြစ်ရကား။ တောင်တွင်းနိယမကျမ်းဌ်။ ။၁-ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၊ ပြုဘုံလတ်၊ဗျုပ္ပတ်မျှော်လေသင့်။ ။၂-ဗျုပ္ပတ္တိမှာ။ဆရရှာ၊ကြိယာဖြစ်လေသင့်။ ။ဟုရေးသားတော်မူ၏။ ။တနုညဲးကား။ ။တသ-သန္တဒ္ဒေန-ဟု-သဒ္ဒနိတိ-ဓာတ်နက်ရှိသောကြောင့်။တသဓာတ်ဌ်။သ။ ကိုဆ-ပြု၍၊ တန္တေ-ဟု- ဒွေးဆရောတို့သည်ရေးသားကြ၏။ ။၎င်းတန္တေကိုပင်လျှင်။ပရိတဲကြီးပါဠိတော်ဌ်။ ။ ဝိသာစတောဝါ-ဟု မြေဘုတ်ဘီလူး။ ဆသား ဆသွေးကို စား သောက်တတ်သည့် ဆကြောင်း ထူးကြောင့်း ဝိသာစဟူ၍ခေါ်ဝေါ် ဆပ်ကြောင်းဟောတော်မူ၏။ ။ဝိနိပါတိကဆသုရာ-ဝိသာစ၊ဟူသော သညာသည်။ မာဂဓဆမည်ဖြစ်၏။တန္တေ၊မြေဘုတ်ဘီလူး။ဟူသောသညာသည်၊ မြန်မာဘာသာဆမည်ဖြစ်၏။ ဤနှစ်ရပ်ကိုခွဲခြားချမှတ်။ ။ထိုမြေဘုတ် ဘီလူး-တန္တေတို့သည်။သုသာန်သင်းချိုင်း၊ လုပ်တိုင်း-စရပ်ဆိုး။ငရပ်ပျက် ဆစရှိသော မစင်ကြိယ်၊ မသန့်ပြန့်သော ဆရပ်တို့ဌ်၊ ဖြစ်တတ်-နေတတ်၏၊ထိုတန္တေတို့သည်၊ထရုသောဆေးဖြစ်ကိုဆောင်ယူ၍၊လူတို့မဖြင်သောကိုယ်ရှိသတည်း။ထိုတန္တေ၏ဆကြောင်းဝတ္ထုကား။ ။လက်ာဒီပ၊သီဟဠကျွန်း

တွင်းမြေဘုတ်ဘီလူးတန္ဆေမတယောက်သည်၊ သားငယ်တန္ဆေနှစ်ယောဲ့ တို့ကို၊ ထုပါရုံစေတီတံခါးတွင်းနေစေ၍၊ ဆစာရှာ အံ့သောဌာ၊ မြို့တွင်းသို့ သွားလေ၏။ တန္ဆေငယ်တို့သည်၊ ဆွမ်းခံသွားသောမထေရ်တပါးကိုမြင်၍၊ ဆရှင်ဘုရား၊ ငါတို့ဆွမ်တန္ဆေမကြီးသည်၊ မြို့တွင်းသို့ဝင်လေ၏။ ငါတို့ဆွမ် ဆားဆိုပါလေလော့-ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား။ ရသမျှဆစာကိုယူ၍၊ လျင်မြန်စွာ ပြန်သွားလေ၊သင်၏သားငယ်တို့လည်း။မွတ်သိပ်ဆာလောင်ကုန်၏။ မွတ် သိပ်ဆာလောင်ခြင်းကို။သည်းခံအံ့သောဌာ မတတ်နိုင်ကုန်။ ဤသို့ဆိုတော် မူပါသော်ဟုမှာလိုက်၏၊မထေရ်သည်လည်း။ ထိုတန္ဆေမကို-ငါဆာယာသို့ ပြင်နိုင်အံ့နည်းဆိုသော်။အရှင်ဘုရား၊ဤဆေးမြစ်ကိုဆောင်တော်မူပါလော့ ဟု တရသောဆေးမြစ်ကိုပေးလိုက်၏။ထိုဆရဓါမထေရ်ဆား။ များစွာသော ဆရာအထောင်သောတန္ဆေတို့ကိုထင်ပြင်ကုန်၏။ ထိုမထေရ်သည်၊ တန္ဆေ ကလေးနှစ်ယောက် ပြောလိုက်သော အမှတ် သည်ဟုဖြင့်။ ဆဆင်းမလှ၊ ကြောက်မက်ဘွယ်ရှိသောရုပ်သဏ္ဌာန်ပြ။တန္ဆေမကြီးကို။တံငါမူဆိုးတို့၏ လယ်းခရိုးတွင်၊ ကိုယ်ဝန်ဆည်စ်ဆကြေးကိုဖောင့်တက်သြဲ့မျှော်လျက် နေ သည်ကိုမြင်၍၊ တန္ဆေငယ်တို့မှာလိုက်သော ဆကြောင်းကို ပြောဆိုလေ ၏။ဆဘဲ့ကြောင့် ဆရှင်ဘုရားသည်။ ကျွန်ုပ်ကိုမြင်သနည်းဟု တန္ဆေမက မေးသည်ရှိသော်။မထေရ်လည်း-ဆေးမြစ်ကိုပြ၏။ တန္ဆေမကြီးသည်-လု ယက်၍ သွားလေ၏-ဟူ၍။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာ-စူဠ သကုလုဒါယ သုတ်ဆာဘွင့်တွင် ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဇံဝံ-ပံသုပိ သာစကာ ဇကံမူလံဂဟေ တွာဆဒိသမာနကာယာ ဟောန္တိတိ။ ။မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ။ ။ ဇံဝံ၊ဤသို့၊ပံသုပိ သာစကာ တန္ဆေဘီလူးတို့သည်၊ဇကံမူလံ၊တရုသောဆေး မြစ်ကို၊ဂဟေတွာ၊ကိုင်၍။ ဆဒိသမာနကာယာ၊မမြင်သော ကိုယ်ရှိကုန် သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဇုတိ၊ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ဆပ်၏။ ။ဤနေရာ၌။ လောကဝယ်ပြောကြသော-စုပ်းမဟူသည်ကား။ဂန္ဓဗ္ဗိ-ဗိန္ဆာနတ်စိပ်းကို-ဆလိုရှိတိုင်းစေခိုင်းနိုင်သော-ဆတတ်ပညာရှိသော အိပ်ရှင်မကို မှတ်ဆပ် ၏၊ထိုဂန္ဓဗ္ဗိနတ်တို့သည်။ ဂျေးဘဝ၌။ ယုတ်ညံ့သောကံကြောင့်၊ လူဗိန်းမတို့ ၏ကိုယ်ဆတွင်း၌လည်းဖြစ်ကုန်ရကား။ ဝမ်းတွင်းစုပ်းမဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ထိုဂန္ဓဗ္ဗိနတ်ရှိသော ဗိန်းမတို့သည်ကား။သူတပါး၏-ဆသားဆသွေးတို့ကို-စုတ်ယူတတ်ရကား။စုဗ္ဗိတသဒ္ဒါကို၊ ထောက်ထား၍။ စုပ်းဟုခေါ်ဝေါ်ဆပ် ၏ဟုချမ်းသာကြီးဆရာတော်ဘုရားဗိန့်ဘူးသည်။ ။လယ်တီဆရာတော် သည်ကား။ ဂင်းနတ်ဝင်မတို့သည်။လက္ခဏနှင့် ဆခါတို့၌။ ကျက်စားသော

ကာလဝယ်။ ခံတွင်း၌-ဆရောင်-တပြောင်ပြောင် တောက်ပ တတ်သော ကြောင့်၊ ဇလျှိုဟုခေါ်ဝေါ်ဆပ်ဖြိုဟုဝိန့်ဖြ။ ။ဇတိဆဖြွေနှ ဇကျာတိစဝုစွန်၊ ။လယ်တိဒိုကာသစ်။ ။ဇတိဆဖြွေန၊ဆရောင်ထွန်းလင်းတောက်ပတတ်သောဆနာက်ကြောင့်၊ ဇကျာတိစ၊ ဇလျှိုဟူ၍လည်း။ ဝုစွန်၊ဆိုဆပ်ကုန်ဖြ ။။ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော်၌လည်း။စုပ်းမပေးသောဆေးကြောင့် ဖြစ်သောဆနာရောဂါကို၊ ဃရဒိန္ဒကာဗာဓ-ဆနာဟူ၍-ပောတော်မူခဲ့ဖြ။ ၌်၌တပါး၊ သစ်ပင်ဖြ၏ဆတွင်း၌ဖြစ်သော ဂန္ဓဗ္ဗိနတ်ကို၊သစ်တောက်-သစ်ချောက်ကောင်ဟူ၍၊ လောကဦ-ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်သတည်း။ ။၌်လျှင်တရပ်-မှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၃၉၈) ဆသက်တမ်းပမာဏတို့ကိုဖြခြင်း။

တေသုဝတ္ထုနှိဆပါယာနံမနုဿာနံ ဝိနိပါတိကာသုရာနုဗ္ဗဆာယုပ္ပမာဏဂဏာနာယနိယမောနုတ္တိ။ ။သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ။ ။တေသု၊ ထိုပဒိုသန္ဓေနှင့်ယှဉ်သော ပဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ဝတ္ထုနှိ၊ လေးဘုံကုန်သော။ ဆပါယာနုဗ္ဗ၊ ဆပါယ်သတ္တဝါတို့ဆားဂင်း၊မနုဿာနုဗ္ဗ၊ဇမ္ဗု။ဒြိပ်လူတို့ဆားဂင်း။ ဝိနိပါတိကာသုရာနုဗ္ဗ၊ ဝိနိပါတိကဆသုရာတို့ဆားဂင်း။ ဆာယုပ္ပမာဏဂဏာနာယ၊ ဆသက်ဆဘိုင်းဆရှည်ရေတွက်ခြင်းဖြ။ နိယမော၊ဆမြဲသည်။ နုတ္တိ၊ မရှိ။ ။ ၌်သို့ပြဆပ်သော ဆဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ၊ ဆပါယ်လေးဘုံတို့ဌ်၊ ဆကြင်ဇွန်လောက်ကံမကုန်သေး။ ထိုဇွန်လောက်ဆသက်ရှည်သည် ဖြစ်သောကြောင့်။ဆသက်တမ်းဆမြဲမရှိကုန်၊ဆကုသိုလ်ကံသည်သာလျှင်၊ ပမာဏတည်း၊ထိုကြောင့်။ဋိကာကျော်ဌ်။ ။ဆပါယေသုတိကမ္မမေဝပမာဏံ။ ။ ဟုဝိန့်တော်မူဖြ။ ။ဟိသင်္ခေါ၊၌နှ်ဖြ၊ဆပါယေသု။ဆပါယ်လေးဘုံတို့ဌ်၊ကမ္မမေဝ၊ဆကုသိုလ်ဇနကကံသည်သာလျှင်။ ပမာဏံ၊နိုင်ရှည်ကြောင်းပမာဏတည်း။

ထိုဆိုကံသာလျှင်ပမာဏဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ဇမ္ဗုဟဒယဝိဘင်းဆနှုတို့ကာဌ်။ ဥက္ကံသနှည်းဆားဖြင့်။ နိရယ်သူတို့ဖြ၏ဆသက်ကိုပြတော်မူဖြ။ ပြဟန်ကား။ ။နှတ်တို့ဖြ၏ ဆဇရေဆတွက်ဆားဖြင့်။စာတုမဟာရာဇ်နှတ်တို့ဖြ၏ ဆသက်-ငါးရာသည်။သိဒ္ဓိ၂ဝ်းနိရယ်ဌ် တရက်ဖြစ်ဖြ။ ထိုရက်,လ, နှစ်တို့ဖြင့်။ ဆနှစ်ငါးရာသည်။ သိဒ္ဓိ၂ဝ်းနိရယ်သားတို့ဖြ၏ဆသက်မည်ဖြ၏၊ ထိုနည်းဆတူ၊ တွက်ခါယူ၍၊တာဝတိံသာနှတ်ဖြ၏ဆသက်ကိုတရက်ပြု၍ တွက်သဖြင့်၊ဆ

နှစ်တဝေါင်သည်။ကာလသုတ်နိရယ်၏ ဆသက်မည်၏။ ယာမာနတ်နှင့်-သဿဝတီ။တုသိတာနှင့်-ဇောဂျဝ။ နိမ္မာနရတိနှင့်-မဟာဇောဂျဝ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနှင့်-တာပန္နတို့၏-ဆသက်ကို ယှဉ်စပ်၍ ယူဆပ်ရာ၏။ လူတို့၏ဆန္ဒရကပ်ထက်ဝက်သည်။ မဟာတာပန္နနိရယ်၏ ဆသက်မည်၏။ လူတို့၏ဆန္ဒရကပ်-တကပ်သည် ဆဝိစိနိရယ်၏ဆသက်မည်၏။ ။ဖိနာလက်ာရဇိကာမှာလည်း နည်းတူ။ ။ဤဆရောဒ္ဓါ။ နတ်တို့၏ ဆသက်ထက်၊ နိရယ်သားတို့၏ဆသက်သည်။ဆဘဲ့ကြောင့်။ ရှည်သည် ဖြစ်ရာသနည်းဟူမူ။ ။ကုသိလ်၏ ဆာနုဘော်ထက်၊ ဆကုသိလ်၏ ဆာနုဘော်ကြီးသောကြောင့်တည်း၊ထိုသို့ကြီးရာဒ္ဓါ၊ဇနုကာကံ၏ ဆာနုဘော်ကိုမမှတ်မယူဆပ်။ ဇနုကာကံ၏ဆာနုဘော်ကား၊တူမျှ၏၊ဥပတ္ထဒ္ဓ ကာကံ၏ဆာနုဘော်ကား။နတ်တို့ထက်။ နိရယ်သူတို့ဒဏ်၊ကြီးမားဖို့ဟု တပ်ဆပ်သောချ၊ မှတ်ယူရာ၏။ ။ဤလျှင်တရပ်တည်း။

---

(၃၉၉) လူတို့၏ဆသက်တမ်းကိုပြခြင်း။

မနုဿာနဉ္စဟိဒ္ဓ ဆရ၊ဇမ္ဗူဒီပကျွန်းနေသူ၊ လူတို့ကိုသာလျှင် မှတ်ယူဆပ်၏၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဆသဒ္ဒါမှ-ဆယ်နှစ်တမ်း၊ဆယ်နှစ်တမ်းမှ-ဆသက်ဆသဒ္ဒါ။ တို့ရှည်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုကျွန်းမှတပါး၊ သုံးကျွန်းသားတို့သည်ကား၊ပိုင်းခြားသောဆသက်ရှိသောကြောင့်တည်း။

ပိုင်းခြားဟန်လက်ာဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ဆဒ္ဓရကျွန်းမှာ။ဆသက်လာ။သဒ္ဓိဘရုနစ်ရာ။
(၂) ဆနောက်ငါးရာ။မြောက်ကျွန်းမှာ။သက်လာတဆောင်သာ၊
(၃) ဇမ္ဗူဒီပမှာ။မြို့ပါ။ပိန့်လာသံယုတ်မှာ။
(၄) ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း။ဆသက်ညွှန်း။ပိန့်ခွန်းနိဗ္ဗိတာ၊

ဤသို့ဇမ္ဗူဒီပကျွန်းသားတို့သည်။ ဆသက်တမ်းဆတိုင်းဆရှည်ပမာဏမရှိခဲ့သည်ဖြစ်ငြားအံ့၊ ။ယောဘိက္ခဝေစိရံဇီဝတိ၊ သော ဝဿသတံဇီဝတိ။ ဆပ္ပဂါဘိယျော၊ ဒုတိယံဝဿသတံ နုပါပုဏာဘိ။ ။ဟူသောသုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော်၌၊ ဆဘဲ့ကြောင့်၊ ပိုင်းခြား၍ ဟောဆနည်းဟူမူ။ ။ဤပါဠိတော်စကားသည်။ ငါတို့ဂေါတမဖြတ်ဘုရား၏ သာသနာတွင်းကာလ၌ဖြစ်သောလူတို့ကိုရည်သန်၍၊ဟောကြားတော်မူ၏။ ဆခါခပ်သိမ်းဟော-

သည်မဟုတ်ကုန်။ ထိုကြောင့်-ငိုကာကျော်၌၊ ။ဖွားခံပန ဆဋ္ဌတနကာလိ ကောသန္ဓာယဝုတ္တံ။ ။ဟုဝိန့်ကော်မူ၏၊ ။ဖွားခံပနဝစနံ၊ယောစိရံဟူသော ဤစကားကိုကား၊ ဆဋ္ဌတနကာလိကော၊ ငါတို့ဘုရားသာသနာတွင်းကာလ ၌-ဖြစ်ကုန်သောလူတို့ကို၊သန္ဓာယ၊ရည်ရွယ်၍။ ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူ၏။ ။ ယခင်ပါဠိထေါ်၏ ဆနက်ကား။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယော၊ ဆင်္ကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စိရံ၊ရှည်မြင့်စွာ။ ဇိဝတိ၊ ဆာသက်ရှည်၏။ သော၊ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည်။ဝဿသတံ၊ ဆန္နစ်တရာ။ ဇိဝတိ၊ ဆာသက်ရှည်၏၊ ဆပ်ပံဝါ၊ဆန်းည်း ငယ်။ဘိယျော၊များသေး၏။ဒုတိယံဝဿသတံ၊ ဆန္နစ်နှစ်ရာထို။ နပါပုဏာ တိ၊မကောက်။

ဂင်းပါဠိတော်နှင့်ဆည်၊ငါတို့ဘုရားသာသနာဝယ်၊ ဝိသာခါဥပါသိကာ မ၊ ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏား။ ဖြောဟွယုပုဏ္ဏား၊ သေလပုဏ္ဏား၊ ဗာဝရိယ ပုဏ္ဏား။ဆာနန္ဒမထေရ်။မဟာကဿပမထေရ်။ ဤခုနစ်ယောက်တို့သည်။ဆ သက်တရှည်နှစ်ဆယ်ရှည်ကုန်၏။ ရှင်ဆနဝါဒီမထေရ်သည်။ ဆာသက်တရှည် ငါးဆယ်ရှည်၏။ ရှင်ဗာကုလမထေရ်သည်၊ ဆာသက်တရှည်ခြောက်ဆယ် ရှည်၏။ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဆာသက်ဆရှည်ဆုံးပေတည်း။ ဆာသက်နှစ်ရာရှိ သောပုဂ္ဂိုလ်ဘုရားသာသနာတွင်းဌိမရှိကုန်။ ထိုဆိုဖြစ်လျက်၊ ယခုကာလ ၌၊ရဟန်း,ရှင်,လူတို့သည်၊ရှင်ဥပဂုတ်သည်၊ကြေးပြာသာဒ်နှင့်ပင်လယ်တွင်၊ ယခုပင်ရှိကြောင်းကို၊ဆဟုတ်ကြိုးမှတ်၍ပြောကြားခြင်းသည် မသင့်ကုန်။ သန္ဓါကြိုးခ်ု၊ဥပဂုတ္တေနမာရောဗေန္ဓော, ဟူသောပြယုဂ်ကိုလည်း၊ရှင်ကစ္စည်း ထုတ်ရင်း ပြယုဂ်မဟုတ်၊ ဘယ်ပါဠိတော်မှမပါ။ နောက်စာပြင်ဆရာတို့ သည်၊ဆည်စွက်ရေးသားသောပါဠိဟုမှတ်ဆပ်၏။

---

(၄၀၀) နတ်တို့ဆသက်တမ်းကိုပြခြင်း။

စာတုမဟာရာဇိကာနံပနဒေဝါနံ ဒိဋ္ဌာနိပဋိဝဿသတာနိ ဆာယုပ္ပမာ ဏံ၊ မနုဿဂဏနာယ နဝုတိဝဿသတသဟဿဝပ္ပမာဏံဟောတိ၊ ။ (သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။ ။ပန၊ဆာဘို့တပါးကိုဆိုငြိုးအံ့။စာတုမဟာရာဇိကာ နံ၊စာတုမဟာရာဇ်ဖြစ်ကုန်သော။ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့ဧား။ ဒိဋ္ဌာနိ၊နတ်တို့၏ဆ ရေဆတွက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိဝဿသတာနိ၊ ဆနှစ်ငါးရာတို့သည်။ ဆာ ယုပ္ပမာဏံ၊ ဆသက်အတိုင်းဆရှည် ပမာဏသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ မနုဿ ဂဏနာယ၊လူတို့၏ဆရေဆတွက်ဆားဖြင့်။ နဝုတိဝဿသတသဟဿဝပ္ပ

မာဏဲ၊ဆန္နစ်ကိုးသန်း ဆတ်ငိုင်းဆရှည် ပမာဏာသည်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဆရ၊ဆဓိပ္ပါယ်သော်ကား။ လူ့ပြည်၌၊ လူတို့၏ဆန္နစ်ငါးဆယ်သည်။စာတုမဟာရာဇ်၌၊တရက်ဖြစ်၏။ထိုရက်သုံးဆယ်သည်၊တလမည်၏။ထိုလဖြင့်၊ တဆဲ့နှစ်လသည်၊ တန္နစ်ဖြစ်၏။ ထိုနှစ်ဖြင့် ဆန္နစ်ငါးရာသည်၊စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏အသက်တမ်းပမာဏာဖြစ်၏ဟုဆို၏။ လူတို့၏အရေအတွက်ဆားဖြင့်၊ဆန္နစ်ကိုးသန်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်၊နာမစာရဒီပကာမည်သော-လက်သန်းဆဋ္ဌကထာ၌။

ယာနိ ပညာသဝဿာနိ၊မနုဿာနံ ဒိနောတဟိ်။
တိ်သရတ္တိ်ဒိဝေါ မာဓေသော၊မာဿာဒွါဒသသံဝစ္ဆရံ။
တေန သံဝစ္ဆရေနာယု၊ဒိဗ္ဗပဋ္ဌသတံ မတံ။ ။

ဟု-မိန့်တော်မူ၏။ ။မနုဿာနံ၊လူတို့၏၊ ယာနိပညာသဝဿာနိ၊ ဆကြင်ဆန္နစ်ငါးဆယ်တို့သည်၊တဟ်၊ ထိုစာတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်၌၊ဒိနော၊ တရက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တိ်သရတ္တိဒိဝေါ၊ နေ့ညဉ့်သုံးဆယ်သည်၊ မာဓေသော၊တလမည်၏။ဒွါဒသမာသာ၊တဆဲ့နှစ်လတို့သည်။ သံဝစ္ဆရံ၊ တန္နစ်မည်၏ တေနသံဝစ္ဆရေန၊ထိုနတ်တို့၏နှစ်ဖြင့်။စာတုမဟာရာဇ်ကာနံ၊ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏။ဆာယု၊ဆသက်ကို။ ဒိဗ္ဗိပဋ္ဌသတံ၊ နတ်၏ဆန္နစ်ငါးရာဟူ၏။မတံ၊သိဆပ်၏။

တဒေတာ ဧတဉ္ဂဏ်ံတာဝတိ်သာနံ။ ။တဘော၊ ထိုစာတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်ထက်၊စတုဂ္ဂဏ်၊လေးဆမြောက်သည်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။တာဝတိ်သာနံ၊ထာဝတိ်သာနတ်တို့၏၊ဆာယုပ္ပမာဏံ၊ဆသက်ဆတိုင်းဆရှည်ပမာဏာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤပါဠိတော်၌၊ စတုဂ္ဂဏ်ပါဌ်ဆရ၊ ဂုဏ်ထသဒ္ဒါဆားဖြင့်၊လေးဆယူဟန်ကား။လူတို့၏ဆန္နစ်ငါးဆယ်သည်။ စာတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်၌တရက်ဖြစ်၏၊စတုမဟာရာဇ်၌နှစ်ရက်သည်၊တာဝတိ်သာဝယ်၊တရက်သာဖြစ်သောကြောင့်။ တာဝတိ်သာနတ်တို့၏ ဆရေဆတွက်၊ဆန္နစ်ထဇေထောင်သည်၊စတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏၊အနှစ်-နှစ်ထောင်ဖြစ်၏၊တာဝတိ်သာနတ်ပြည်၌၊ တာဝတိ်သာနတ်တို့၏ဆရေဆတွက်ဆားဖြင့် ဆန္နစ်-တထောင်အသက်ရှည်၏၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ ဆရေဆတွက်ဆားဖြင့်ကား၊ဆန္နစ်-နှစ်ထောင်အသက်ရှည်၏။ဤသို့နေ့အားဖြင့်နှစ်ဆ။နှစ်ဆားဖြင့်နှစ်ဆ၊လေးဆတို့သည်၊စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်ထက်၊ တာဝတိ်သာနတ်တို့ဆားဖြစ်၏ဟုဆို၏၊လောကျပမာဆားဖြင့်၊ နှစ်ကျပ်စီးဖြစ်သော

ငွေဒင်္ဂါးကြိုးတထောင်သည်ကား။ တကျပ်စီး ငါးရာဒင်္ဂါးကငလေးဖြင့်လေး
ဆဖြစ်သကဲ့သို့။ထို့ဆတူ၊တဝဝတိ်သာနတ်တို့ဖြင့်ဆရေဆတွက်၊ နတ်သက်
တထောင်သည်၊စတုမဟာရာဇ်နတ်သက်ငါးရာဖြင့်ရေတွက်သည်ရှိသော်။
လေးဆတက်၊ စင်စစ်ကေနဖြစ်တော့သည်ဟု၊ ဂုဏိတသဒ္ဒါဖေါ်ပြအံ့ငှာ
ယူဆော်ဖြင့်။ထို့ကြောင့်၊နာမစာရဒီပကမည်သောလက်သန်းဆဋ္ဌကထာဋ္ဌ။

တတောဥပရိဒေဝါနံ၊ဒိဂုဏာဖေါယုဒီဃတာ။
ဒိဝ-ဝဿသဟ ဂဏေန၊ဖေါယု စတုဂုဏံ ဘဂေ။ ။

ဟု-မိန့်ဖြင့်။ ။တတော၊ထိုစတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်ထက်၊ ဥပရိဒေဝါ
နံ၊ဆထက်ဝဋ်ဖြစ်သောနတ်တို့ဖြင့်။ဒိဂုဏာ၊နှစ်ဆ။ ဖေါယုဒီဃတာ၊ ဆသက်
ရှည်သည့်ဆဖြစ်တို့ကို။ဒိဝ-ဝဿသဟ၊နေ့ညဉ့်ဖြင့်။ ဂဏေန၊ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။
ဖေါယု၊ဆသက်သည်။စတုဂုဏံ၊လေးဆမြှောက်ခြင်းသည်။ ဘဂေ၊ဖြစ်ဖြင့်။

နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်-နတ်သက်လက်ခံကာ။

(၁) ပဋ္ဌ-ကေ၊ဒွိဒယျ၊ဆဋ္ဌ,သောဠသ။
(၂) ဆစတစ်မှာ၊ဒွေးသည်ာ၊ကြွင်းမှာသုံးခုသာ။
(၃) နတ်တို့အသက်၊နတ်ရေတွက်၊မှတ်ချက်ဆောယုသာ၊
(၄) ကိုးသန်းမဟာရေ၊ဝတိ်သေ၊သုံးကုဋေခြောက်သန်းပါ။
(၅) ဆဲ့လေးကုဋေ၊လေးသန်းပေါ်တွက်ရေနတ်ယာမာ၊
(၆) ငါးဆဲ့ခုနစ်ကုဋေ၊ခြောက်သန်းပေါ်မှတ်လေတုသိတာ။
(၇) ကုဋေနှစ်ရာ့သုံးဆယ်၊လေးသန်းသွယ်၊မှတ်ဘွယ်နတ်နိမ္မာ။
(၈) ကိုးရာ့နှစ်ဆဲ့တကုဋေ။ခြောက်သန်းရေ၊ တွက်လေနတ်ဝဿာ။
(၉) နတ်တို့ဆောယု၊လူတွယ်ပြု၊မှတ် ရှုနိဗ္ဗိထာ၊

၍သည်လျှင်နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၊နတ်သက်လက်ခံပြီးပြီ၊

---

(၄၀၁) နတ်သုံးပါးကိုပိုင်းခြား၍ပြခြင်း၊

ပဋ္ဌဟိကာမဂုဏောဟိဒိဗ္ဗိန္ဒိကိဉ္စန္ဒိတိဒေဝါ။ ။ပဋ္ဌဟိ၊ငါးပါးကုန်သော။
ကာမဂုဏောဟိ၊ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့်။ဒိဗ္ဗိန္ဒိ-ကိဉ္စန္ဒိ၊ မြူးတူးပျော်ပါး။ ကစား
တတ်ကုန်၏။အုတိတသဒ္ဒါ၊ထို့ကြောင့်၊ဒေဝါ၊ဒေဝ မည်၏။ဝါ၊နတ်မည်၏။ ။
ထိုဒေဝါမည်သောနတ်တို့သည်၊သမုတိနတ်,ဥပပတ္တိနတ်, ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဟူ၍

သုံးပါးအပြားရှိ၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊သမ္မတိနတ်ဟူသည်၊ရေ,မြေကိုဆစိုး ရသောပြည့်ရှင်မင်း၊မင်း၏မိဘရား၊မင်း၏သားတော်တို့ကို မှတ်ယူဆပ်၏။ ဥပပတ္တိနတ်ဟူသည်၊ စတုမဟာရာဇ် နတ်ကိုဆစပြု၍၊ ထိုထက်ဆလွန်ငြစ် ကုန်သောနတ်,ဗြဟ္မာတို့ကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဟူသည်ကား၊ဆာသ ဝေါကုန်စင်၊ရဟန္တာ ဆရှင်တို့ကို မှတ်ယူဆပ်၏ဟူ၍၊ ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ ဆဋ္ဌက ထာဋ္ဌပြတော်မူ၏၊ထိုသုံးဝတို့တွင်၊ဤဝိဂြိုဟ်အရ၊သမ္မတိနတ်,ဥပပတ္တိနတ်, ဒုစ်ရပ်ကိုယူဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်နတ်သုံးပါးအပြားတည်း။

---

(၄၀၂) နတ်တို့၏ပဌမနိဒိတ်ငါးပါးကိုပြခြင်း။

နတ်ပြည်ရှိကျင်လည်ကြကုန်သောနတ်တို့သည်၊ လူတို့၏ဆရေဆတွက် ဆားဖြင့်၊ခုနစ်ရက်မြောက်။ကျရောက်လတ်သည်ရှိသော်။ နတ်ပြည့်ဖရတိ စိတ်ကျရောက်လတ္တံ့. သည်ဖြစ်ဆဲ့၊ ပဌမနိဒိတ် ငါးပါးတို့သည် ထင်ကုန်၏။ ပဌမနိဒိတ်ငါးပါးတို့ဟူသည်။ပဌိသန္ဓေဆခါမှ။ ပန်ဆင်ခဲ့သော ပန်းတို့သည်၊ ညှိုးနွမ်းခြင်း။နတ်ဆဝတ်ပုဆိုး၏ညစ်နွမ်းခြင်း။ကိုယ်ခန္ဓာလက်ကတိုးကြား တို့မှချွေးယိုခြင်း။ကိုယ်၌ဆရောင်ဆဆင်းပျက်ခြင်း။နတ်တို့၏နေရာ၌တည် တန့်စွာမနေနိုင်ခြင်း။ ဤဆိုအားဖြင့်။ ပဌမနိဒိတ် ငါးပါး၊ထင်ရှားစွာ ဖြစ်သ တည်း။ ။သုတ်မဟာဝါဆဋ္ဌကထာဆထွက်တည်း။ ။ဤပဌမနိဒိတ် ငါး ပါးဆင်သည်ကို။ အလုံးစုံသော နတ်တို့သည်ပင်လျှင်၊ သိကုန်လေသလော ဟူမူ။ ။ထိုပဌမနိဒိတ်ကို။ ဆလုံးစုံသော နတ်တို့သည်မသိကြကုန်။ ပညာ ရှိသောနတ်တို့သည်သာလျှင်သိကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊သုတ်မဟာဝါ ဆဋ္ဌက ထာဋ္ဌ။ ။ဇေဝံတာနိပိ နသဗ္ဗေဒေဝတာဇာနန္တိ၊ပဏ္ဍိတာဇေဝပနဇာနန္တိ။ ။ ဇေဝံ၊ဤသို့၊တာနိပိ၊ ထိုပဌမနိဒိတ်ငါးပါးတို့ကိုလည်း။ သဗ္ဗေဒေဝတာ၊ ဆလုံးစုံ သောနတ်တို့သည်။နဇာနန္တိ၊မသိကြကုန်။ ပဏ္ဍိတာဇေဝ၊ပညာရှိသော နတ် တို့သည်သာလျှင်။ ဇာနန္တိ၊သိကြကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်တရပ် မှတ်ဘွယ် တည်း။

---

(၄၀၃) နတ်တို့ဆားကျင်ကြိုး,ကျင်ငယ်ပြဆိုခြင်း။

ဆသုဘာနိ ဒသာဟာရ၊သညာ ကာယဂတာ သတိ။
ဒေဝေသု ပဝတ္တာန်၊ ဧါဒိသောတာနိသဗ္ဗထာ။ ။
(ဆာဘိဓမ္မာဝတာရဆဋ္ဌကထာ)။

ဒသဆသုဘာနှိ၊ဆယ်ပါးသော ဆသုဘတို့သည်၎င်း။ဆာဟာရသည်ရာ
ကာယဂတာသတိ၊ဆာဟာရေ ပဋိကူလသည်ရာ၊ကာယဂတာသတိကမ္မ
ဋ္ဌာန်းတို့သည်၎င်း။ ဇောနိဒါဒသ၊ ထိုတဆဲ့ နှစ်ပါးတို့သည်။ သဗ္ဗထာ၊ ဆ
ချင်းခပ်သိမ်း။ ဒေဝေသု၊ နတ်တို့၌။နပဝတ္တန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ။ဤဆိုလတ်
သန်းဆဋ္ဌကထာ၊လာသည်ဆတိုင်း၊ ဆသုဘ၊ဆာဟာရေ ပဋိကူလသညာ၊
ကာယဂတာသတိ၊ဟူသောကမ္မဋ္ဌာန်းကိုနတ်တို့ပြည်၌မရသောကြောင့်။
နတ်တို့ပြည်၌။မကြံ၊ကျင်ငယ်၊ကရိသံ၊ ကျင်ကြိုးတို့သည်မရှိဟုမှတ်ဆပ်ဖို့။
ထိုနတ်တို့ဆား။ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းမရှိဟုဆိုငြားသော်လည်း။တ
စပဋ္ဌကဟုဆိုဆပ်သော။ကောသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊ဆမွေး။နခါ၊ခြေသည်း။
ဒန္တာ၊သွား၊ တစောၤဆရေ။ဆစရှိသည် တို့သည်ကားရှိပေ၏၊ ထိုသို့ပင်ရှိ
သော်လည်း။နတ်တို့၏ တန်းခိုးဆာနုဘော်ကြောင့်။ စက်ဆုပ်သော ဆခြင်း
ဆရာမထင်နိုင်ကုန်။ထိုကြောင့်။ဆဘိဓမ္မာ ဝတာရ ဋီကာသစ်၌၊ ။တစ
ပဋ္ဌကံပိ ဟိတတ္ထပဝတ္တာမာနံ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေနပဋိကူလာကာရေန နောပဋ္ဌာ
တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။ တတ္ထ၊ထိုနတ်ပြည်၌။ပဝတ္တာမာ
နံ၊ဖြစ်သော၊တစပဋ္ဌကံပိ တစပဋ္ဌကသည်လည်း။ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေန၊နတ်ဖြစ်ဆာ
နုဘော်ကြောင့်။ပဋိကူလာကာရေန၊စက်ဆုပ်ဘွယ်သော ဆခြင်းဆရာဆား
ဖြင့်။နောဂဟိတာတိ၊မထင်။ ။ဤဂါထာ၌။ တစပဋ္ဌကံပိဟူသော သဒ္ဒိတ္တာနုဝါ
သန္ဒါဖြင့်။ဝတ္ထုပဋ္ဌကစသည်တို့ကိုပေါင်းဆပ်၊ပေါင်းယူဆပ်ဖို့။ ။ကျင်ကြိုး,
ကျင်ငယ်တို့သည်။ ဆာဟာရဖြစ်ရကား။ နတ်တို့စားသောက်သော သုဓာ
ဘုတ်သည်။ဆလွန်တရောပင်သိမ်မွေနူးညံ့ကုန်၏။ ထိုကြောင့်သုဓာဘုတ်ဆာ
ဟာရကို၊နတ်တို့၏ လျှာ၊ဆဖျားဌ၌။တင်ထားခါမျှဖြင့်။ခဲစဆဖျား, ခြေဆဖျား
တိုင်ဆောင်။ တကိုယ်လုံးကို ပျံနှံ့စေနိုင်၏။ ကျင်ကြိုး,ကျင်ငယ် ဖြစ်ဘွယ်မ
ရှိကုန်။ဥပမာဆားဖြင့်။ကမ္ဘာဦးကာလဝယ်၊ကမ္ဘာဦးသူတို့သည်။ သိမ်မွေ
သောမြေဆီ,မြေဩဇာ၊စားသောက်ကြသောဆခါ။ ဆထုံးရုံပင်ဆသားဆ
သွေးသာလျှင် ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊ နတ်တို့ဆားကျင်ကြိုး,
ကျင်ငယ်မရှိခြင်းဆကြောင်းတည်း။

---

(၄၀၄) ရူပပဋိသန္ဓေဆကျိုးပေးစဉ်ဖြစ်ခြင်း၊

ပထမဈာနဝိပါက်သည်၊ပထမဈာန်ဘုံ၌။ ဒုတိယ,တတိယဈာန်ဝိပါက်
နှစ်ပါးသည်၊ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌၊စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်သည်၊တတိယဈာန်ဘုံ၌၊

ပဌမစျာန်ဝိပါက်သည်။စတုတ္ထစျာန်ဘုံ၌၊ ဆကျိုးပေး၏ဟူ၍ပြရာ။ ဒုတိယ တတိယစျာန်နှစ်ပါးသည်းဆဘဲ့ကြောင့်။ဒုတိယဘုံ,တဘုံတည်း၌ တပေါင်း တည်းဆကျိုးပေးရလေသနည်းဟူမူ၊ ။ပဌကနည်း၌၊တတိယစျာန်ကုသိုလ် သည်၊ ၎တုတ္ထနည်းဝယ်။ ဒုတိယစျာန် ကုသိုလ်ဖြစ်ရကား။ ဒုတိယစျာန်၌၊ ဆကျိုးပေးရာ၏။ ။၎င်းဒုတိယစျာန်သည်၊ချွန့်ရင်းသောဝိတက်ကိုထွန်မြောံ ခြင်းကြောင့်။ ပထမစျာန်ထက်၊ ဆားကြိုးခြင်း ဗလဝဖြစ်၏။ တတိယစျာန် လောက်လည်းဆားမနည်းလွန်း။ထိုကြောင့်၊ထိုဒုတိယစျာန်ကိုတတိယစျာန် နှင့်တပေါင်းတည်း ညီမျှစွာဆကျိုးပေး၏ဟု မှတ်ဆပ်တော့သည်ဟု ဆရာ တော်ဘုရားကြီးမျှားဆုံးဖြတ်ကြ၏။

---

(၄၀၅) ဖြိဟ္ဒာတို့၏ဆာယုကပ်ကိုပြခြင်း။

တေသုဖြိဟ္ဒာပါရိသဇ္ဇာနံဒေဝါနံ ကပ္ပဿတတိယော ဘာဂေါဆာယုပ္ပ မာဏံ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။တေသု၊ ထိုဖြိဟ္ဒာတို့တွင်။ ဖြိဟ္ဒပါရိ သဇ္ဇာနံ၊ဖြိဟ္ဒပါရိသဇ္ဇာဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝါနံ၊နတ်ဖြိဟ္ဒာတို့ဆား။ ကပ္ပဿ၊ ဝိဝဋ္ဋဌာယီဆသင်္ချိကပ်၏၊တတိယော ဘာဂေါသုံးဘို့တို့သည်။ ဆာယု ပ္ပမာဏံ၊ဆသက်အဝိုင်းဆရှည်သည်၊ပေါတိ၊ဖြစ်၏။

၁ { ဖြိဟ္ဒပါရိသဇ္ဇာ=ဆသင်္ချိကပ်သုံးဘို့တို့ဆသက်ရှည်၏၊ ဖြိဟ္ဒပုရောဟိတာ=၎င်းကပ်ထက်ဝက်ဆသက်ရှည်၏၊ မဟာဖြိဟ္ဒာ=၎င်းကပ်တကပ်ဆသက်ရှင်၏။ } ပဌမစျာန်ဘုံ။

၂ { ပရိတ္တာဘာ=မဟာကပ်နှစ်ကပ်ဆသက်ရှည်၏၊ ဆပ္ပမာဏာဘာ=၎င်းကပ်လေးကပ်ဆသက်ရှည်၏၊ ဆာဘဿရာ=၎င်းကပ်ရှစ်ကပ်ဆသက်ရှည်၏။ } ဒုတိယစျာန် ဘုံ။

၃ { ပရိတ္တသုဘာ=၎င်းကပ်တဆဲ့ခြောက်ကပ်ဆသက်ရှည်၏။ ဆပ္ပမာဏသုဘာ=၎င်းကပ်သုံးဆဲ့နှစ်ကပ်ဆသက်ရှည်၏။ သုဘကိဏ္ဏာ=၎င်းကပ်ခြောက်ဆဲ့လေးကပ်အသက်ရှည်၏၊ } တတိယစျာန် ဘုံ။

၄ { ဝေဟပ္ဖိုလ် ဆသညသတ် } မဟာကပ်ငါးရာဆသက်ရှည်၏။(စတုတ္ထစျာန်ဘုံ)

၅။ ဆဝိဟာ=မဟာကပ်တထောင်ဆသက်ရှည်ဖြ၏၊ ဆတပ္ပါ=မဟာကပ်နှစ်ထောင်ဆသက်ရှည်ဖြ၏၊ သုဒဿာ=မဟာကပ်လေးထောင်ဆသက်ရှည်ဖြ၏ သုဒဿီ=မဟာကပ်ရှစ်ထောင်ဆသက်ရှည်ဖြ၏၊ ဆကနိဋ္ဌာ=မဟာကပ်တသောင်းခြောက်ထောင်ရှည်ဖြ၏၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၊ စတုဇ္ဈာန်ဘုံပင်တည်း။

ရှုပါဝစရပြဟ္မာ့ဘုံဆာယုကပ်ပြီး၏။

၆။ ဆာကာသ=မဟာကပ်နှစ်သောင်းဆသက်ရှည်ဖြ၏၊ ဝိညာဏ=မဟာကပ်လေးသောင်းဆသက်ရှည်ဖြ၏။ ဆာကိဉ္စ=မဟာကပ်ခြောက်သောင်းဆသက်ရှည်ဖြ၏။ နေဝသညာ=မဟာကပ်ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဆသက်ရှည်ဖြ၏။ ဆ ရူ ပ ဘုံ။

ဆရူပါဝစရပြဟ္မာ့ဘုံဆာယုကပ်ပြီး၏။

---

(၄၀၆) ကမ္ဘာ၏ဆပြားခွဲခြားခြင်း။

ကပ္ပိယတိတိကပ္ပေါ်။ ။သာသပရာသောပမာဒီတိ၊ မုံညင်းစေ့ဥပမာ ဆစရိသည်တို့ဖြင့်။ ကပ္ပိယတိ၊ ကြီဆဆပ်ဖြ၏။ ဇာတိ တသ္မာ။ ထိုကြောင့်။ ကပ္ပေါ်၊ 'ကပ်မည်ဖြ၏၊ ။(ကပ္ပဓာတ်သည်။ ပရိကပ္ပဣတ္ထဝါစက၊ ဆပစ္စည်းဟုမှတ်။ ။ဤမျှသောနှစ်ရှိဖြ၏ဟု။ရေတွက် ခြင်းငှါ၊ မဘတ်ကောင်းသည်ဖြစ်ရကား။မုံညင်းစေ့ပမာဆစရိသည်တို့ဖြင့်သာလျှင်၊ကြီဆပ်သောဆနှက်ကြောင့်၊ကပ်မည်ဖြ၏ဟူလို။ ။(မာဂဓပါဠိဘာသာဆားဖြင့်။ ကပ္ပသဒ္ဒါကို ထောက်၍၊ ကပ်ဟု ခေါ်ဝေါ်ဆပ်ဖြ၏။ မြန်မာဘာသာ ဆားဖြင့်။ ကမ္ဘာဟု ခေါ်ဝေါ်သည်ကိုသတိချပ်)။ ။ထိုကပ်သည်လည်း၊သုညကပ်။ဆသုညကပ်ဖြ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားမှဆိတ်သောကပ်သည်၊ သုညကပ်မည်ဖြ၏။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသခင်တို့၏ပွင့်ရာ ဖြစ်သောကပ်သည်။ ဆသုညကပ်မည်ဖြ၏။ ထိုဆသုညကပ်သည်လည်း။သာရကပ်။မဏ္ဍကပ်။ဝရကပ်၊ သာရမဏ္ဍကပ်၊ဘဒ္ဒကပ်တို့၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ငါးပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုငါးပါးသောကပ်တို့ဝယ်၊ဘုရားတဆူပွင့်ရာဖြစ်သောကပ်သည်။ သာရကပ်မည်ဖြ၏။ဘုရားနှစ်ဆူ။ပွင့်ရာဖြစ်သောကပ်သည်။ မဏ္ဍကပ်မည်ဖြ၏။ ဘုရားသုံးဆူပွင့်ရာဖြစ်သောကပ်သည်၊ ဝရကပ်မည်ဖြ၏။ဘုရားလေးဆူပွင့်ရာဖြစ်သောကပ်သည်၊ သာရမဏ္ဍကပ်မည်

ဖြို။ ဘုရားငါးဆူပွင့်ရာဖြစ်သော ကပ်သည် ဘဒ္ဒကပ်မည်ဖြို။ ထိုကြောင့်ရ
ကား။ ဗုဒ္ဓဝံသဆဋ္ဌကထာဌီ။

ဧကောဗုဒ္ဓေါ သာရကပ္ပေ၊ မဏ္ဍာကပ္ပေ ဇိနာ ဒုဝေ၊
တယော ဗုဒ္ဓါ ဝရ ကပ္ပေ၊ သာရ မဏ္ဍော စတုဗုဒ္ဓါ၊
ပဉ္စဗုဒ္ဓါ ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ ။ဟုဓိန့်ထော်မူဖြို။

သာရကပ္ပေ၊ သာရကပ်ကမ္ဘာဌီ။ ဧကောဗုဒ္ဓေါ၊တဆူသော ဘုရားရှင်
သည်၊ဥပုဇ္ဈတိ၊ဖြစ်တော်မူ၏။မဏ္ဍာကပ္ပေ၊မဏ္ဍာကပ်ကမ္ဘာဌီ။ဒုဝေ၊နှစ်ဆူကုန်
သော။ဇိနာ၊မြတ်စွာဘုရားသခင်တို့သည်။ ဥပုဇ္ဈန်၊ဖြစ်တော်မူကုန်ဖြို။ ဝရ
ကပ္ပေ၊ ဝရကပ်ကမ္ဘာဌီ။ တယောဗုဒ္ဓါ၊ သုံးဆူကုန်သော ဘုရားတို့သည်။
ဥပုဇ္ဈန်၊ဖြစ်တော်မူကုန်ဖြို။ သာရမဏ္ဍော၊သာရမဏ္ဍာကပ်ကမ္ဘာဌီ။ စတုဗုဒ္ဓါ၊
လေးဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည်။ ဥပုဇ္ဈန်၊ဖြစ်တော်မူကုန်ဖြို။ ဘဒ္ဒက
ပ္ပေ၊ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာဌီ၊ပဉ္စဗုဒ္ဓါ၊ ငါးဆူကုန်သောဘုရားရှင်တို့သည်။ဥပုဇ္ဈန်၊
ဖြစ်တော်မူကုန်ဖြို။ ။တဆူသောကပ်ကမ္ဘာဌီ၊ ဘုရားခြောက်ဆူပွင့်သော
ကပ်ကမ္ဘာမရှိပြီလောဟူမူ၊ ။ဆယုတ်ဆုံးဟဋ္ဌမဇောဝိဆား၌ဖြင့်။တဆူ
ဝင်း၊နှစ်ဆူဝင်း၊သုံးဆူဝင်း၊လေးဆူဝင်း။ ပွင့်ရာဖြို။ ။ဆလွန်ဆုံး ဥတ္တမကောင်ဝို
အား၌ဖြင့်။ငါးဆူပွင့်ရာဖြို။ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ဘုရားခြောက်ဆူပွင့်တော်
မူသောကမ္ဘာ မရှိကောင်းဟူမှတ်၊ ထိုကြောင့်။ ဆနာဂတဝံသဆဋ္ဌကထာ
ဌီ။ ။နဟိဧကော်ဗိုကပ္ပေ ဆဇ္ဇော၀ါ သတ္တမော၀ါ ဥပုဇ္ဈတိ။ ။ဟုဘွင့်ဖြ
တော်မူဖြို။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏ဖြို။ဧကော်ဗိုကပ္ပေ၊တဆူသောကပ်ကမ္ဘာဌီ။ဆဇ္ဇော
၀ါ၊ ခြောက်ဆူမြောက်သော ဘုရားရှင်သည်၌ငင်း။ သတ္တမော၀ါ၊ ခုနစ်ဆူ
မြောက်သောဘုရားရှင်သည်၌ငင်း၊နဥပုဇ္ဈတိ၊မဖြစ်ကောင်း။

ထိုဆို့ဖြာဆင်ခဲ့ပြီးသော ငါးပါးသော ကပ်တို့ဝယ်ငင်။ တခုတခုသော ကပ်
ကမ္ဘာသည်။ သံဝဋ္ဋ,သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ,ဝိဝဋ္ဋ,ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ,ဟူ၍ ဆသင်္ချေယျကပ်
သေးကပ်ရ၏။ထိုသေးကပ်တို့ဝယ်ငင်။သံဝဋ္ဋကပ်ဟူသည်။ပျက်ဆဲကပ်တည်း။
သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီဟူသည်ပျက်ပြီး၍တည်ဆဲသောကပ်တည်း။ ဝိဝဋ္ဋကပ်ဟူသည်။
ပွါးဆဲကပ်တည်း ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီဟူသည်။ပွါးပြီး၍တည်သောကပ်တည်း၊ ထို
ဆသင်္ချေယျသေးကပ်တို့ဝယ်ငင်။ တကပ်တကပ်သည်ကား။ ဆန္တရကပ်ခြေဝံ
ဆဲသေးကပ်ပမာဏရှိ၏။ ထိုဆန္တရကပ်တကပ်သည်သည်း။ ဆာယုကပ်
အား၌ဖြင့်၊အာရောဟနဆာယုကပ်၊ဩရောဟနဆာယုကပ်၊နှစ်ကပ်ပမာဏ
ရှိ၏။ထိုနှစ်ကပ်တို့၏ဆရသည်ကား။လူတို့သည်။ကမ္ဘာဦးကာလ၀ယ်၊ဆ

သက်သန့်ဖြိုထည့်နေသည်မှစ၍။သူတော်မဟုတ် သူယုတ်တို့၏ ဆကျင့်ကို ဆောက်တည့်ခြင်း၏ဆစ္စမ်းဆားဖြင့်၊ ဆစဉ်ဆတိုင်း။ယုတ်လျော့၍။ ဆယ်နှစ်တမ်းသို့ရောက်ကြ၍၊ ရောဂနှစ်ရကပ်၊သတ္တနှစ်ရကပ်၊ ဒုက္ခိုက္ခနှစ်ရကပ် တို့ဝင်၊တပါးပါးဖြင့်ပျက်စီးသည်တိုင်အောင်အခါကာလသည်။ဆုတ်ကပ် ဟုဆိုဆပ်သော ဩဇရောဟန-ဆာယုကပ်မည်၏။ ၎င်းဆယ်နှစ်တမ်းမှစ၍။ သတ္တဝါတို့သည်။ သူတော်ကောင်းတို့၏တရားကိုဆောက်တည်ကြသဖြင့်။ ဆစဉ်ဆတိုင်း- ဆသက်တိုးပွါး၍၊ ဆသန္ဓိယျဆသက် ရှည်သည် တိုင်အောင်ကာလသည် တက်ကပ်ဟုဆိုဆပ်သောဆာရောဟန- ဆာယုကပ်မည်၏။ဤသို့သောဆာယုကပ်နှစ်ပါးသည်၊တရားသောဆန္ဒရကပ်မည်၏ဟုမှတ်ဆပ်ရာ၏။

ဆန္ဒရကပ်ဟူသည်။ မဟာကပ်၏ဆတွင်းဌိဖြစ်သော ကပ်ယေတည်း။ ထိုကြောင့်။ စက္ကဝတ္တိသုတ်ဒီကာ၌။ ။ဆန္ဒရာဝကပ္ပေါ် ဆန္ဒရကပ္ပေါ်-ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဆန္ဒရာဝ၊မဟာကပ်၏ဆကြားဌိပင်လျှင်။ကပ္ပေါ်၊ ဖြစ်သော ကပ်တည်း။ဆန္ဒရ ကပ္ပေါ်၊ မဟာကပ်၏ ဆကြားဌိ ဖြစ်သောကပ်။ ။ထို ဆန္ဒရကပ်သည်းကမ္ဘာဦးကာလ၌၊ဆုတ်ကပ်ဟူ၍မရှိ။တက်ကပ်တရားသာ လျှင်ရှိ၏။ ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ၊ဆသက် ဆသန္ဓိယျ တည်နေ သော ကြောင့် တည်း။ထိုကြောင့်။ ဆဌကနိပါတ်။ စတိယဇာတ်ဆဌကထာ၌။ ။ဆတိ တေပထမကပ္ပေမဟာသမ္မတော်နာမရာဇာဆသန္ဓိယျာယုကောဆဟော သိ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဆတိတေ၊ဆတိတ်ကာလ၌။ ပဌမကပ္ပေ၊ကပ်ဦး ဆစ၌။မဟာသမ္မတော်နာမ၊မဟာသမ္မတမည်သော၊ရာဇာ၊မင်းသည်။အသ န္ဓိယျာယုကော၊ဆသက်ဆသန္ဓိယျရှည်သည်။ဆဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ ။ဤသို့ဆ သက်ဆသန္ဓိယျာယုမှဆာယုကပ်ဆုတ်ခြင်းသည်ကား။ နှစ်ပေါင်း တရာကြာ လျှင်၊ ဆယ်နှစ်ဆုတ်တော့သည်ဟုမှတ်၊ ထို့ကြောင့်။လောကပညတ္တိကျမ်း၌။ ။ဝဿသတေ နိက္ခန္တေ ဒဿဝဿာနိဟာယန္တိ။ ။ဟု၊ဖြစ်၏။ ။ ဝဿသတေ၊ ဆနှစ်ဘရာသည်၊နိက္ခန္တေ၊ကျော်ထွက်ခဲ့သည်ရှိသော်။ ဒဿ ဝဿာနိ၊ဆယ်နှစ်တို့သည်။ ဟာယန္တိ၊ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏။ ။ဤကျမ်းဆ ရာဆိုတော်မူသော။အနှစ်တရာ ဆယ်နှစ်ဆုတ်သောစကားသည်။ဆသက် ရှည်သောကာလ၌မူကား သင့်တင့်၏။ ဆသက်တိုသော ယခုဆခါမှာမူ ကား။ ရံခါလည်းများစွာဆုတ်၊ ရံခါလည်းဆနည်းငယ်ဆုတ်ရကား၊ ဆုတ် ပာန်၊ တက်ပာန်မမြဲ ဘုံသိဆပ်၏ဟူ၍ ပညာရောင်တို့ဖြင့်၊ တဖြောင်ဖြောင် မြင့်ဟိုး၊ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့မိန့်တော်မူကြကုန်၏။

ဤသို့ဆောင်းဖြင့်၊ တဖြေးဖြေးဆာယုကပ်ဆုတ်လတ်၍၊ ဆယ်နှစ်တမ်းသို့ ရောက်လတ်သောဆခါတို့၌၊ ထောပတ်၊ ဆိဉ်၊ ဆီ၊ ပျား၊ တင်လဲ၊ ဆား၊ ရသာခြောက်ပါးတို့သည်၎င်း၊ ကောင်းသောစပါးမျိုးဆရသာတို့သည်၎င်း ကွယ်ပျောက်၍။ လူးစပါးတို့ကို ဆမွန်းဆဖြတ်ပြုကြရကုန်၏။ ကုသလကမ္မပထ တရားကွယ်ပျောက်၍။ ဆကုသလကမ္မပထတရားဆယ်ပါးထွန်းကား၍ အဝိ, နွှင့်သားဆကျင့်မှားကြကုန်၏။ ဆဘာနှင့်ထိုး၊ နည်းတူကျင့်ကြကုန်၏။ ယေဘုကျားချင်းယောကျ်ား၊ မိန်းမချင်းမိန်းမ၊ ဆကျင့်မှား၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ ထိုဆခါဝယ်၊ လောကဗျူဟာနတ်သားသည်၊ ကောင်းကင်မှလာ၍၊ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ထားမိုးယိမ်း, လွှမ်းမိုးယိမ်းရွာ၍ ပျက်လတ္တံ့။ ကျောက်ဂူ, လိုဏ်ခေါင်း။ တောချုံဆရပ်ဌပုန်းဆောင်းကြကုန်ဟု·ဟစ်ကြော်ဖြဿတမ်းလေသည်ကို၊ ကြားကြသူလူဆချို့တို့သည်၊ ကျောက်ဂူစသည်တို့၌၊ ရိက္ခာစုံလင်စွာဖြင့်ပုန်းဆောင်းနေကြသောဆခါဝယ်၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ တဖယောက်သည်တဖယောက်၊ ဆချင်းချင်းသားသမင်သဉ္ဇာမှတ်ထင်၍ ပုတ်ခတ်ကြကုန်၏။ ဤသို့ ဆောင်းဖြင့်၊ ခုနစ်ရက်ကာသပတ်လုံး။ သတ္တန္တရကပ်၊ ရောဂန္တရကပ်၊ ဒုဘိက္ခန္တရကပ် တို့ဝင်၊ တပါးပါးသောဆန္တရကပ်သို့ ရောက်ကြကုန်၏။

ထိုကပ်သုံးကပ်တို့ဝင်၊ လက်နက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်သော၊ သတ္တန္တရကပ်ဖြင့်။ သေကြေပျက်စီးသော သတ္တဝါတို့သည်၊ များသောဆားဖြင့်၊ နိရယ်ဘုံဝယ်ဖြစ်တတ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း ဒေါသလွန်ကဲသောကြောင့်တည်း။ ဆနာနှိပ်စက်သော ရောဂန္တရကပ်ဖြင့်၊ သေကြေ ပျက်စီးသော သတ္တဝါတို့သည်၊ များသောဆားဖြင့်၊ နတ်ပြည်၌ဖြစ်တတ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ မိမိမှတပါး၊ သူတပါးတို့၌၊ ယခုငါ့ဆားစွဲကပ်သော ရောဂါဝေဒနာတို့သည်မဖြစ်ပါမူကား၊ ကောင်းလေစွဟူ၍။ မေတ္တာစိတ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဆစာဖြတ်၍၊ ဆသာဟာရတော်သော ဒုဘိက္ခန္တရကပ်ဖြင့်။ သေကြေပျက်စီးသောသတ္တဝါတို့သည်၊ များသောဆားဖြင့်၊ ပြိတ္တာဘုံ၌ဖြစ်တတ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဆာဟာရ ဘောဇဉ်၌၊ ပြင်းစွာ တပ်ခြင်း ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဤပြဿဒိုဆယ်ခဲ့ပြီးသောဆန္တရကပ်သုံးကပ်တို့ရောက်ခြင်းဆကြောင်းသည်ကား၊ ဆကြင်ဆန္တရကပ်၌၊ လောဘလွန်ကဲလျှင်၊ ဒုဘိက္ခန္တရကပ်ဖြင့်၊ ခုနစ်ရက်ပျက်စီး၏။ ဒေါသကဲလွန်လျှင်၊ သတ္တန္တရကပ်ဖြင့်၊ ခုနစ်ရက်ပျက်စီး၏။ မောဟကဲလွန်သျှင်၊ ရောဂန္တရကပ်ဖြင့်၊ ခုနစ်ရက်ပျက်စီးရကြ၏ဟူ၍၊ စတ္တာဂတ္တိသုတ်အဋ္ဌကထာ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာတို့၌မိန့်တော်မူ၏။

၍သို့ဆောဖြင့်၊ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းဆယ်ဆယ်ပြင်၌၊ ကပ်တိုက်၍ ပျက်စီးကြသောသူသေကောင်ပုပ်တို့ကို မိဃ်းကြီးသည်သီးထန်စွာရွာ၍၊ရေဆယ်ဦးတို့ဖြင့်မျောပါး၊ စင်ကြယ်သော ဆခါသို့ ရောက်မှ၊ ကျောက်ဂူ စသည်၌ ဆောင်းကြသူလူတို့သည် ထွက်လာကြ၍၊ တယောက်သည် တယောက်လည်ပင်းကို ဘက်ရမ်းလျက်၊ငါတို့သည်၊ ဆကုသလကမ္မပထတရား။ ဆကျင့်မျှား၍၊ဆွေမျိုးမျှားတို့သည်။သေကြေပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ကြလေပြီ။ ကြွင်းကျန်ကြသူ၊ငါတို့မူကား၊ ကုသလကမ္မပထတရားကိုကြိုးစား၍၊ ကျင့်ကြံတော့အံ့ဟုသံဝေဂဉာဏ်၊ဆမြင်သန့်လျက်၊ မေတ္တာဗြဟ္မစိုရ်တရားဖြင့်၊ ဆခါခါပွါး၍နေကြရာတွင်၊ ထိုသူတို့မှဘွားမြင်သောသား,သိဒ်းတို့သည်၊ ဆသက်နှစ်ဆယ်ဗိဒ်ရှိကြ၏။ဆနှစ်နှစ်ဆယ်ရှိသောသူတို့မှဘွားမြင်သောသား သိဒ်းတို့သည်၊အသက်လေးဆယ်ရှိကြကုန်၏။ ၍နည်းဆတ္၊အသက်တမ်းတို့သည်၊ ကုသိုလ်ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့်- နှစ်ဆတက်တိုး၍၊ ဆသက်ဆသင်္ချေယျတိုင်ဆောင်ရောက်ရသောဆာရောဟနကပ်ဖြစ်လတ်သတည်း။ ။ထိုကြောင့်၊ဧကဉ္စဝတ္ထိသုတ်ပါဠိတော်ဝယ်၊ ။ဒသဝသာယုကာနံမနုဿာနံဝိသတိဝဿာယုကာပုတ္တာဘဝိသန္တိ၊ ။ဟု-ဟောတော်မူ၏။ ။ဒသဝဿာယုကာနံ၊အသက်တမ်းဆယ်နှစ်ရှိကုန်သော။မနုဿာနံ၊လူတို့ဆား။ ဝိသတိဝဿာယုကာ၊ ဆသက်နှစ်ဆယ်ရှိကုန်သော။ပုတ္တာ၊ သား,သိဒ်းတို့သည်။ဘဝိသန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

၍ပါဠိတော်ဝယ်၊ဘက်ကပ်ဆရ၊တပိုးတိုး၏ဟူ၍၊ဟောတော်မူခြင်း၌၊ စောဒကစကား၊ဝင်ရောက်ရန်မျှားမှာမူကား။ ။မိ,ဘတို့သည်၊တရားကို စောင့်ခြင်းကြောင့်၊ သား,သိဒ်း တို့သည် ဆသက်မရှည်သင့်၊ မိ,ဘတို့သည် သာလျှင်ဆသက်ရှည်သင့်၏။ထိုသို့ဖြစ်လျက်၊ကုသိုလ်တရားဆောက်တည်သောမိဘတို့သည်ကားဆယ်နှစ်သာလျှင်နေရ၍၊ကုသိုလ်မဆောက်တည်သောသား,သိဒ်းတို့သည်။ဆဘဲကြောင့်၊ဆသက်နှစ်ဆယ်ရှိရလေသနည်းဟုမေးဆပ်၏။ ။(စောဒနာတင်)။ ။ထိုသူငယ်တို့ဖ၏၊မိ,ဘနှစ်ပြာတို့သည်၊ ဆကျင့် သိသဒ္ဓိ တည်ရကား၊ ၎င်းသူငယ်တို့သည်၊ သီလတည်း ဟူသော တိုက်ခန်းဒ္ဒါကြီးပွါးခြင်းတည်းဟူသော ဧစတ်၏စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဆသက်ရှည်ကုန်၏ထို့ကြောင့်၊ဆဒ္ဓကထာ၌။ ။ဧတ္တာဝိသုဒ္ဓိယာ ဒီဃာယုကာဆဟေသုံ၊ ။ဟု-ဘွင့်ပြ၏။ ။ဧတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊တည်ရာဖြစ်သော ဝတ္ထု၏စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်၊ ဒီဃာယုကာ၊ဆသက်ရှည်ကုန်သည်။ ဆဟေသုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။၍ပါဠိဖြင့်။ဥတု,ဆာဟာ ရကဲ့သို့၊ထိုမှထပါးသောဖြင့်ပ

ဆင်ကြောင်းဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊သတ္တဝါသန္တာန်ဆစဉ်အားလည်း၊ တူသောတည်း ရာသည်ဖြစ်၏ဟု- ဆဋ္ဌကထာဆရာ ပြောတော်မူ၏။ ။ဤသို့ထူးသော ဆင်ကြောင်းဖြစ်တည်ရာဖြစ်သည်ရှိသော်၊ သူငယ်ဖြစ်ရုပကာယအားသာလျှင်ဖြစ်သင့်၏။သူငယ်ဖြစ်၏နာမ်,ဇီဝိတအား၊ မဖြစ်သင့်ကုန်ဟု-စောဒနာဦးအံ့။ဝိ,ဘတို့၏သိလတည်းဟူသောတို့ကိုခန်းတည်ရာသည်၊သူငယ်ဖြစ်ရုပကာယဆစဉ် ဆားထံဆပ်သည်ရှိသော်၊တစပ်တည်းစပ်လျက်ဖြစ်သောကြောင့်၊နာမ်,ဇီဝိတဆစဉ်သည်လည်းရဆပ်သော ကျေးဇူးရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်၏ဟု-တပ်ဆပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ ။တနည်းဆားဖြင့်၊စကြဝဠတေးမင်း၏ကောင်းမှုဆထူးကိုဖြစ်၍၊ထိုစကြဝဠတေးမင်း၏၊ မိဘရားရတနာစသည်တို့ဆား။ တပါးသောသူတို့နှင့်မဆက်ဆံသော၊ထိုထိုဆထူးဝိသေသသည်။ ဖြစ်ရာဘိသကဲ့သို့။ထိုဆတူသာသျှင်၊ ကပ်ဦးဆခါ၌။ဆမိ,ဆာတို့၏ အကြင်ဆိုဆပ်ပြီးသောကောင်းမှုဆထူးကိုဖြစ်၍၊ ထိုမိ,ဘတို့သည်။ မွေးဘွားဆပ်သောသား, သမီးတို့ဆား။ ဆသက်ရှည်သည်၏ ဆဇ္ဈစ်သည်၊ ခေတ်စင်ကြယ်သဖြင့်သာလျှင်ဖြစ်၏ဟုတ်ဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ခေတ္တာဝိသုဒ္ဓိပါဠိဆရ၊ဆဝိပွါယ်ပြီတည်း။

တနည်း။ ။ဆန္တိရကပ်ဆခါ၌၊သတိသံဝေဂရကြ၍။သိသရှိကုန်သောသူဆ၏တို့သည်၊ သေဆုံးကြကုန်သောကြောင့်။ ထိုဆရပ်ဒွါပင်လျှင်ထပ်၍ဖြစ်ကုန်၏။ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊သူငယ်တို့သည်၊ဗိဓိ၏သာလျှင် သိသဖြည့်ခြင်းဖြင့်ရှည်သော ဆသက်ရှိကုန်သည် ဖြစ်ကုန်၏ဟု၊ ဝါပရတ္ထနည်းဖြင့်၊ ဆဋ္ဌကထာဆရာတော်ပြုတော်မူ၏။ ။ဒီကာဆရာတော်၏ ဆလိုဆားဖြင့်၊ဗိ, ဘနှစ်ပါးတို့ဖြစ်၏ဆဒ္ဒါဆစရှိသောတရားဖြင့် ကောင်းစွမ်းပါးဆပ်သောသံဝေဂတရားဟူသော ကုသိုလ်စေတနာ၏ဆစွမ်းကြောင့်၊ သူငယ်တို့၏ ဆသက်သည်ရှည်ကုန်၏ဟု၊ စက္ကဝတ္တိသုတ်ဒီကာ၌ပြုတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ကပ္ပဘေဒဆရ၊ဝိနိစ္ဆယတည်း။

---

(၄၀၇) ကမ္ဘာပျက်ခြင်းဆကြောင်းပြခြင်း။

ဆသဒ္ဒါယမည်သောကပ်သည်။ယုတ်ဆဲ-ပျက်ဆဲဟူသောသံဝဋ္ဋကပ်၊ ပျက်သောဆခြင်းဆရာဖြင့် တည်သော-သံဝဋ္ဋဌာယီကပ်၊ဖြစ်ဆဲပွါးဆဲ ဟူသောဝိဝဋ္ဋကပ်။ပွါးသောဆခြင်းဆရာဖြင့်တည်သောဝိဝဋ္ဋဌာယီကပ်ဟူ၍ လေးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့ဘွင်။ ကမ္ဘာပျက်ဗိဿ်းကြီးရှာသည်မှစ

၍၊ဒီးလျှံငြိမ်းစဲသည်တိုင်ဆောင်ကြာမြင့်သောတသန်ချိကာလသည်၊သံဝဏ္ဏ
ဆသန်ချိယျကပ်မည်ဖြ၏။ ဒီးလျှံငြိမ်းစဲသည်မှစ၍။ ကမ္ဘာပြု မိုဃ်းရွာသည်
တိုင်ဆောင်ကြာမြင့်သော တသန်ချိကာလသည်။ သံဝဏ္ဏဌာယီ ဆသန်ချိယျ
ကပ်မည်ဖြ၏၊ကမ္ဘာပြု မိုဃ်းရွာသည်မှစ၍။ ဇန, လ, နက္ခတ်ပေါ်သည်တိုင်
ဆောင်ကြာမြင့်သောတသန်ချိကာလသည် ဝိဝဏ္ဏဆသန်ချိယျ ကပ်မည်ဖြ၏။
ဇန,လ, နက္ခတ်ပေါ်သည်မှစ၍၊ တဘန်ကမ္ဘာပျက် မိုဃ်းကြိုးရွာသည်တိုင်
ဆောင်ကြာမြင့်သော တသန်ချိကာလသည်၊ ဝိဝဏ္ဏဌာယီ ဆသန်ချိယျ တ
ကပ်မည်ဖြ၏။ ။ဤသည်ကား။ဂြိုးဦးစွာဆကဉ်းမှတ်သိဝေရန် ဆကြောင်း
တည်း။

ထိုဆသန်ချိယျလေးကပ်တို့တွင်၊ပျက်ဆဲဖြစ်သောသံဝဏ္ဏကပ်သည်၊ ဒီး
ဖြင့်ပျက်သောတေဇောသံဝဏ္ဏကပ်၊ရေဖြင့်ပျက်သော-ဆာပေါသံဝဏ္ဏကပ်၊
လေဖြင့်ပျက်သော ဝါယောသံဝဏ္ဏကပ်ဟူ၍ သုံးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါး
တို့တွင်၊ တေဇော သံဝဏ္ဏကပ်ဖြင့် ပျက်သည် ရှိသော်၊ ဆာဘသရ ဘုံမှ
ဆောက်ဖြစ်သောဘုံဌာန၊ စက္ခြဝဇ္ဇာ ရေမြေဟူသမျှ၊ သြကာသလောက
တို့သည်၊ ဒီးလောင်၍ ဆကြွင်းမဲ့ပျက်ကုန်၏၊ ဆာပေါသံဝဏ္ဏကပ်ဖြင့်ပျက်
သည်ရှိသော်၊သုဘကိဏ္ဏာဘုံမှဆောက်ဖြစ်သောဘုံဌာန၊စက္ခြဝဇ္ဇာ-ရေမြေ
ဟူသမျှ၊သြကာသလောကတို့သည်၊ ရေဖြင့်ကြေမွ၍၊ ဆကြွင်းမဲ့ပျက်ကုန်
၏၊ဝါယောသံဝဏ္ဏကပ်ဖြင့်ပျက်သည်ရှိသော်၊ ဝေဟပ္ဖလဘုံမှ ဆောက်ဖြစ်
သောဘုံဌာန၊ စက္ခြဝဇ္ဇာ-ရေမြေဟူသမျှ၊ သြကာသလောကတို့သည်၊ ဆ
ကြွင်းမဲ့ပျက်ကုန်၏ဟူ၍ ပျက်ခြင်း ဆကြောင်းသုံးပါးကိုလည်း၊ ပိုင်းခြား၍
ဖွင့်ဆပ်၏၊ထိုကြောင့်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဠင်္ဂကထာ။သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ စသည်
တို့၌၊

ဆဂ္ဂိနာဘသရာဟေဌာ၊ဆာပေန သုဘကိဏ္ဏတော၊
ဝေဟပ္ဖလတော ဝါတေန၊ဇေဝံ လောကော ဝိနသ်တိ။ ။

ဟုဝိန်ထေဝ်မူ၏။ ။ဆာဘသရာ၊ဆာဘာသရဘုံမှ။ဟေဌာ၊ဆောက်၌။
ဆဂ္ဂိနာ၊ဒီးဖြင့်။ဝိနသ်တိ၊ပျက်၏၊ သုဘကိဏ္ဏာတော၊ သုဘကိဏ်ဘုံမှ၊ဟေ
ဌာ ဆောက်၌။ဆာပေန၊ရေဖြင့်၊ ဝိနသ်တိ၊ပျက်၏။ ဝေဟပ္ဖလတော၊ဝေ
ဟပ္ဖိုလ်ဘုံမှ၊ဟေဌာ၊ဆေဝံ၌။ ဝါတေန၊လေဖြင့်။ဝိနသ်တိ၊ပျက်၏၊ ဇေဝံ၊ဤ
သို့ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ လောကော၊ လောကကြိုးသည်။ ဝိနသ်တိ၊
ပျက်၏။ ။ဤဂါထာ ပါဠိဝယ်၊ ဆာဘသရ ဘုံမှ ဆောက်ကို ဒီးဟျက်

သည်။သုဘကိဏ္ဏာဘုံမှဆောက်ကိုရေဖျက်သည်။ ဝေဟဋ္ဌိုလ်ဘုံမှဆောဝံကို လေဖျက်သည်ဟူ၍ပြဆိုခြင်းသည်။ဥက္ကဋ္ဌနည်း၊ဥပလက္ခဏနည်းဖြို့ အစွမ်းဆောင်ဖြင့်သာသျှင်ပြဆိုသည်။ ၎င်းစကားဖြင့်။ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံမှဆောက်ကိုမီးဖျက်သည်။တတိယဈာန်သုံးဘုံမှဆောက်ကို ရေဖျက်သည်။ ဝေဟဋ္ဌိုလ်ဘုံမှဆောက်ကို လေဖျက်သည်။ ဤသို့မရဏဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို ယူဆပါ၏။ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ ပဌမဈာန်သုံးဘုံသည်တဖြင်တည်း။ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံသည်တဖြင်တည်း။ တတိယဈာန်သုံးဘုံသည်တဖြင်တည်း။ ဇကန်စင်စစ်။ ဆ'ဒုန်ပင်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ထိုမီး,ရေ,လေဟူဆိုဆပ်သော ကမ္ဘာဖျက်ပျက်ကြောင်းသုံးပါးတို့ဖျက်ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း။ သတ္တဝါတို့ဖျက်။ ဆကုသလမူလလွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟုမှတ်၊ဆကုသလမူလလွန်ကဲပုံကား။ ဆကြင်ကမ္ဘာ၌။ သတ္တဝါတို့သည်၊ရောဂစရိုက်လွန်ကဲ ထူပြောသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုကမ္ဘာသည် မီးဖြင့်ဖျက်ဖျက်၊ဆကြင်ကမ္ဘာ၌ သတ္တဝါတို့သည်၊ ဒေါသစရိုက်လွန်ကဲသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုကမ္ဘာသည်၊ရေဖြင့်ဖျက်ဖျက်၊ ဆကြင်ကမ္ဘာ၌သတ္တဝါတို့သည် မောဟစရိုက်လွန်ကဲထူပြောသည်ဖြစ်အံ့။ထိုကမ္ဘာသည်လေဖြင့်ဖျက်ဖျက်၊ထိုသုံးပါးသောစရိုက်တို့တွင်၊သတ္တဝါတို့ဆား။ ရောဂစရိုက်ကဲမီးသာလွန်သောကြောင့်၊မီးသည်းဆက်ခါဆက်ခါ၊ခုနစ်ကြိမ်ဖျက်ပြီး၍၊ဂုစ်ကြိမ်မြောက်၌ ရေတက်ကြိမ်ချပ်၍ဖျက်ဖျက်၏။ဤသို့ဆားဖြင့်မီးခုနစ်ကြိမ်။ ခုနစ်ကြိမ်ဂုစ်လိ- ငါးဆဲ့ခြောက်၊ ရေသည်လည်းတကြိမ်တကြိမ်၊ခုနစ်လိဖြစ်ရကား။ မီးရေနှစ်ရုကိုပေါင်း၍၊ ခြောက်ဆဲ့သုံးကြိမ်ဖြစ်သောဆခါ။ ရေဆလျှင်သို့ကျရာတွင်။ ရေကုံတားမြစ်ပြီးလျှင်။လေတကြိမ်ဖျက်၍၊ ခြောက်ဆဲ့လေးကြိမ်စီသဖြင့်၊ သုဘကိဏ္ဏာဘုံဘိုင်ဆောင်ဖျက်ရတော့သည်ဟုမှတ်၊ထိုကြောင့်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာစသည်တို့၌၊

သတ္တာသတ္တဂိနာ ဝါရာ၊ဆဋ္ဌမေ ဆဋ္ဌမေ ဒကာ၊
စတုသဋ္ဌိ ယဒါ ပုဏ္ဏာ၊ဧကောဝါယုဝဇရော သိယာ။ ။

ဟူ၍တော်မူ၏။ ။ကပ္ပါ၊ကမ္ဘာသည်။သတ္တာသတ္တဝါရာ၊ ခုနစ်ကြိမ်,ခုနစ်ကြိမ်။ဆဂိနာ၊မီးဖြင့်။ ဝိနဿတိ၊ပျက်၏။ ဆဋ္ဌမေ,ဆဋ္ဌမေ၊ ဂုစ်ကြိမ်ဂုစ်ကြိမ်မြောက်၌၊ ဒကာ၊ ဒကေန၊ရေဖြင့်။ဝိနဿတိ၊ပျက်၏။ ယဒါ၊ ဆကြင်ဆခါ၌။ စတုသဋ္ဌိ၊ခြောက်ဆဲ့လေးကြိမ်သည်၊ပုဏ္ဏာ၊ပြည့်၏။ တဒါ၊ထိုဆခါ၌၊ ဧကောတကြိမ်သော။ဝါယုဝဇရော၊လေဆကြိမ်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

ဤသို့ဆေားဖြင့်၊မီးဆကြိမ်ပေါင်းငါးဆဲ့ခြောက်ကြိမ်။ ရေပေါင်းခုနစ်ကြိမ်။ လေဘကြိမ်၊ပေါင်းခြောက်ဆဲ့လေးကြိမ်။ ကမ္ဘာပျက်ခြင်း ပြည့်ပြန်လတ် သည်ရှိသော်၊ရှေးနည်းဆတူ၊ပဌမ မီးကစ၍။ဆစဉ်ဆတိုင်းဟုက်၍။ခြောက် ဆဲ့လေးကြိမ်ပြည့်ခရာ်။ ဤသို့ဆေားဖြင့်ကမ္ဘာပျက်ရိုးပျက်စဉ်တည်း။

ကမ္ဘာပျက်စဉ်။ဖယေားကွက်ပုံကား။

၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၁
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၁၆
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၂၄
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၃၂
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၄၀
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၄၀
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၅၆
၂	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ	ရေ	၁	၆၂

ရှေးရှေးသေးပညာရှိကြီးတို့သည်လည်း၊ဤယခုပြဆိုဆဝ်ခဲ့ပြီးသောပါ ဠိ၊ဆဋ္ဌကထာဎီကာဆသွား၊ ဆဓိပ္ပါယ်များတို့ကို ကြည့်ရှုကြ၍။ ။မီးငါး ဆဲ့ခြောက်၊ဆဒေတာဘ်လျှံဝေ၊ရေခုနစ်ကြိမ်၊သေတကြိမ်ဖြင့်၊ ရွှေအိမ်လော ကာ၊ဖြာဟွဉ့်ဘုံထွဋ်၊ရောက်တိုင်းလွှတ်သည်။ ။ဟူ၍ စဝ်ဆိုတော်မူကြကုန် ဖျိ။(ဤသည်လျှင်။ကမ္ဘာပျက်ခြင်းဆကြောင်းတည်း)။

---

(၄၀၈) ကမ္ဘာပျက်ရန်၊ဒေတ်သုံးတန်ကိုပြခြင်း။

ဗုဒ္ဓခေတ္တံနှာမ တိဝိဓံဟောတိဇာတိခေတ္တံ၊ ဆာဏာခေတ္တံ၊ ဝိသယခေ တ္တာဒူ။ ။(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ)။ ။ဗုဒ္ဓခေတ္တံနှာမ၊ ဗုဒ္ဓခေတ် ဟူသည်။ ဇာတိခေတ္တာဒူ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြစ်တော်မူရာ ဖြစ်သော ဇာတိခေတ်ငင်း။ ဆာဏာခေတ္တာဒူ၊ မြတ်စွားဘုရား ဆာဏာတော်၏ ပြန့်နှံ့ရာဖြစ်သော ဆာ ဏာခေတ်ငင်း။ဝိသယခေတ္တာဒူ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ ဆာရုံပြုရာဖြစ် သောဝိသယခေတ်ငင်း။တိဝိဓံ၊သုံးပါးဆပြားမှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်၊မိန့်တော်မူဆဝ်သည်နှင့်ဆညီ။ဇာတိ၊ ဆာဏာ၊ ဝိသယာဟု၊သုံးပြာသောဗုဒ္ဓခေတ်တို့တွင်၊တသောင်းသောစကြဝဠာတိုက်

တို့သည်၊ဘုရားလောင်းတို့ပဒိုသန္ဓေယူသောဆခါ၊ ဘွားတော်မူသောဆခါ တို့၌၊တုန်လှုပ်ခြင်းဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဓာတိခေတ်မည်၏။ ကုန်ဆုံးတသိန်းသော စကြဝဠာတိုက်သည် ရာဘနသုတ်၊ခန္ဓသုတ်စသော ပရိတ်ဆာဏာတော်၏ ပြန့်နှံ့ရာဖြစ်သောကြောင့်ဆာဏာခေတ်မည်၏။ စကြဝဠာဆနဲ့၊ ကောင်း ကင်,ရေ,မြေဆနဲ့၊ သတ္တဝါဆနဲ့တို့၌၊ ဘုရားရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့် မတွေ့မထိ၊မသိမထင်၊မမြင်သောတရားဆာရုံ၊ တစုံတခုမည်သည်မရှိ။ သိဖြင်ဆပ် သမျှတရားဆပေါင်းတို့ကိုကြွင်းမဲ့ကုန်စင်သိမြင်တော်မူသည့် သာလျှင်ဖြစ် ၏။ထိုသို့သိမြင်တော်မူသော စကြဝဠာကောင်းကင်,မြေ,ရေ, သတ္တဝါဟူ သမျှဆနဲ့တို့သည်ဝိသယခေတ်မည်၏။

၍သို့ပြုဆပ်ပြီးသော သုံးပါးသော ဗုဒ္ဓခေတ်တွင်၊ ထခုသော ဆာဏာ ခေတ်ဟုဆိုဆပ်သောစကြဝဠာကုဋေတသိန်းသည်၊ကမ္ဘာပျက်သောဆခါ တကွနက်ပျက်၏။ကမ္ဘာတည်သောဆခါ၌လည်းတကွနက်သာလျှင်တည် ကုန်၏။ထိုသို့ဆာဏာခေတ်၏ပျက်ခြင်း, တည်ခြင်းသို့ ရောက်သောဆခါ၊ ဓာတိခေတ်သည်၊ ဆတွင်း၌ ဝင်သော ဆနေ့ဘဂခသာလျှင် ဖြစ်၏။ ထို့ ကြောင့်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဝေဖမတသူ တိသူ ခတ္တြသူ ကေံ ဆာဏာခတ္တြဝိနသတိ၊တဘွိံပန ဝိနသနေ့ ဓာတိ ခတ္တြ၌ ဝိနဋ္ဌမေဝ ဟောတိ၊ ဝိနသန့ဆို့ ကေတောဝ ဝိနသတိ၊ သဏ္ဌဟန့်၌ ကေတောဝ သဏ္ဌဟတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဝေံ၊၍သို့၊ဝေတသုတိသုဗုဒ္ဓခေတ္တြ သု၊ထိုသုံးပါးသော ဗုဒ္ဓခေတ်တို့တွင်၊ ကေံဆာဏာခတ္တြံ၊ တခုသောဆာ ဏာခေတ်သည်၊ဝိနသတိ၊ပျက်၏။တဘွိံ၊ထိုဆာဏာခေတ်သည်။ ဝိနသ နေ့၊ပျက်သည်ရှိသော်။ဓာတိခတ္တြ၌၊ ဓာတိခေတ်သည်လည်း။ ဝိနဋ္ဌမေ ဝ၊ပျက်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိနသန့်ဆို့၊ ပျက်သော်လည်း။ ခကတောဝ၊တကွနက်သာလျှင်။ ဝိနသတိ၊ပျက်၏။ သဏ္ဌဟန့်၌၊ တည် သော်လည်း။ကေတောဝ၊တကွနက်သာလျှင်။သဏ္ဌဟတိ၊ထည်၏။

၍သို့ဆောင်းဖြင့်၊ဓာတိခေတ်၊ ဆာဏာခေတ်၊ စကြဝဠာကုဋေတသိန်းတို့ သည်၊ဖြစ်တူ,ပျက်ဘက်၊ တကွနက်သာလျှင်၊ဖြစ်,ပျက်ကြကုန်၏ဟု ကောန် ဆတ်ဆတ်၊ မှတ်ဆပ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်၊ ဂျေးပညာရှိတို့သည်လည်း။ ၊ ဗုဒ္ဓခေတ်ပေါင်း၊တသောင်းတသိန်း၊ဆကိန်းမရှိ၊ဓာတိဆာဏာ၊ မဟာဝိသ ယ၊တိ,ဌာနတွင်၊ ကျုံးချတွက်ရေ၊သိန်းကုဋေနှင့်၊ သောင်းနေစက္ကဝါ၊တိုက် မျက်နှာကို၊ ညှိညှာလွှင့်ကျော်၊ တပြိုင်ဆော်သည်။ ၊လောင်ဘော်,ပျက်

ရာဖြစ်ခဲတည်း။ ။ဟူ၍ လက်ဘက်ဖျော စပ်ဆိုတော်မူကြ၏။ ။ဤသည့် လျှင်၊ခေတ်သုံးပါးကို၊ပိုင်းခြား၍ပြဆိုခြင်းဆရှေ့ကြောင်းတည်း။

---

(၄၀၉) ကမ္မာပျက်ဟန်,ဖြစ်ဟန်ကိုပြခြင်း။

ကောလာဟလ တရားတို့သည်ကား။ ကပ္ပကောလာဟလ၊ ဇုန္ဓကော လာဟလ၊ ဧကန္တဝတ္တိ ကောလာဟလ၊ မဂ်လကောလာဟလ၊ မောနေယျ ကောလာဟလ-ဟူ၍ငါးပါးဆရှေ့ပြားရှိ၏။ထိုငါးပါးတို့တွင်။ကမ္မာမပျက်မီ။ ဆန္နစ်တသိန်းကပင်လျှင်၊ကပ္ပကောလာဟလဖြစ်ကုန်၏။ ကပ္ပကောလာဟ လဖြစ်ဟန်ကား။လောကဗျူဟာမည်သော ကာမဝစရနတ်သားသည်။ ဆ နွန်စ်တသိန်းလွန်လျှင်၊ကမ္မာပျက်မည်ကိုသိ၍။ဆံဦးစွန်းမထုံးမသွေ့မူ၍၊ ဖရိဖ ရဲကြဲသောဆံပင်ငိုသောမျက်နှာ၊ယိုသောမျက်ရည်ရှိသည်ကိုပြု၍၊ နိုသော ဆဝတ်ကိုဝတ်ဆင်လျက်။လူတို့ဖြင်လောက်ရာ၊ခရီးဆုံ,ခရီးမတို့ဝင်၊သွား လာလှည့်လည်သဖြင့်။ကိုယ်ကို ထင်ရှားစွာပြုပြီးလျှင်၊ ဓာတုနတ်ဆပေါင်း တို့၊ဤယခုနွန်စ်မှဆနွန်စ်တသိန်းလွန်လျှင်။ ဤလောကသည်ပျက်လတ္တံ့။ လူ. ပြဿ်,နတ်ပြဿ်, ဖြဟ္မဉ့်ပြဿ်၊ ပထမဈာန်သုံးဘုံနှင့်တကွ။ကြဝဠာဖြင်းမိရှ်။ ယဂန်ရှ်၊ရသိဒါ၊သမန္ဓရာဇရေ,ဖြေတို့ကို။ကမ္မာပျက်မီးလောင်၍။ ဆကြွင်းမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်လတ္တံ့။ သင်တို့သည်၊ သိတင်းသီလစောင့်သုံးကြပါ ကုန်။ဆမိ,ဆာဒစသောသူတို့ကို၊ ဆရှိဆသေပြုကြပါကုန်ဟု။ကြဝဠာကုဋေ တသိန်းဆဘွင်းခြို၊ကြွေးကြော်ကြကုန်၏။

ဤသို့လောကဗျူဟာနတ်သားကြွေးကြော်ခြင်း။ကပ္ပကောလာကလဖြစ် ပြီးသည်နောံ။ဆနွန်စ်တသိန်းလွန်၍၊ကမ္မာပျက်လိုလတ်သော်။ဆာဏာဆေတ် ဖြစ်သောကြဝဠာကုဋေတသိန်းဆတွင်းခြို၊ ရှေးဦးစွာကမ္မာပျက်မိုဃ်းကြိုး သည်။သည်းထန်စွာရွာလတ်သည်ရှိသော်။သူဆပေါင်းတို့သည်၊နွန်လိုဝမ်း သာကုန်သည်ဖြစ်၍၊သလေး, ကောက်,ပဲစသော မျိုးစေ့တို့ကိုကြဲသွန်စိုက် ပျိုးကြကုန်၏။ထိုစိုက်ပျိုးဆပ်သောမျိုးစေ့ကောက်ပဲတို့၏ နွားစားလောက် ရုံမျှ၊ပမာဏကစ၍၊မိုဃ်းသည်မရွာဘဲ၊ မြည်းဒ်ါဆသံနှင့် တူသောဆသံကို မြည်၍၊ မြင့်ရှဲသ်စွာ ကာလပတ်လုံး၊ ခေါင်လေလျှင်၊ မိုဃ်းကိုမှီ၍ ဆသက် မွေးကြကုန်သောလူ,နတ်,တိရစ္ဆာန်တို့သည်၊များစွာသေကြေ ပျက်စီးခြင်း သို့ရောက်ကြကုန်၏၊ ထိုဆခါ ဈာန်ရထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည်။ ဈာန် ကိုဖြစ်စေ၍၊ဖြဟ္မဉ့်ပြဿ်ဘုံဖြစ်ကုန်၏၊ဈာန်မရထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊

လောဟဗျူဟာနတ်သားကြွေးကြော်သော ဆာသံကိုကြားကြသဖြင့်၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကြ၍။ဆုချင်းချင်းနှုးညံ့သောစိတ်ရှိလျက်။မေတ္တာဘာဝနာဆစရှိသောကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကိုပွါးသဖြင့်။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ထိုနတ်ဘုံသို့ ရောက်ပြီးလျှင်။ ဝါယောကသိုဏ်းကိုစီးဖြန်းကြ၍။ ဖြိဟ္ဒာပြည်သို့ဖြစ်ကြကုန်၏။နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ တပါးသော ဆပါယ်လေးဘုံသားတို့သည်လည်းသေကြ၍၊ ရှေးရှေးသောဘဝတို့၌ ပြုဆပ်သော ကုသိုလ်ဆပရာပရိယကံကြောင့်၊လူ့ဖြည်သို့ရောက်ခြင်း။လူ့ဘုံမှစုတေ၍၊ နတ်ပြည်သို့ရောက်၍၊ ဝါယောကသိုဏ်းကို ဆားထုတ် ခြင်းကြောင့်၊ ဖြိဟ္ဒာပြည်သို့ရောက်ကုန်၏၊ဆပါယ်ဘုံ၌ဆချိုသော သတ္တဝါတို့သည်၊ဤပျက်သောစကြဝဠာမှ။မပျက်သောစကြဝဠာသို့လည်း၊ကံဆားဆလျော်က ရောက်ကုန်၏။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆယူရှိသောသူတို့သည်၊ကမ္ဘာပျက်သော်လည်း။ နိရယ်မှ မယွတ်ကုန်၊ပျက်သောစကြဝဠာမှ တပါးသော၊ မပျက်သော စကြဝဠာနိရယ်၌ခံရကုန်၏။ဆကာယ်၍၊စကြဝဠာဆလုံးစုံပျက်လျှင်လည်း၊ ဆဖဒွာပြင်၊ကောင်းကင်၌၊ခေတ္တနိရယ်ကြီးဖြစ်၍ခံခရတော့သည်ဟုမှတ်ဆပ်ဖွယ်။

ဤသို့က ကမ္ဘာပျက်ဖိုယ်းရှာသည်မှနောက်။ကာလမြင့်ရှည် ရောက်လတ်သော်၊နေနှစ်စင်းတို့သည် ပေါ်ထွက်ကုန်၏။ ထိုနေနှစ်စင်းတို့တွင်၊ တစင်းသောနေသည်ဝင်ဆဲ၊ တစင်းသောနေသည်ထွက်ဆဲ၊ ဤသို့ထွက်ဝင်၊ တူပြိုင်ပြိုကြသဖြင့်။ နေညှစ်ဆယိုင်းဆခြောက်ခမထင်ကုန်၊ ကမ္ဘာပျက်ရန်နောက်ထွက်သောနေ၌ကား။ရှေးရှိရင်းနေဗိမာန်၌၊နေသာရှိသကဲ့သို့နေနတ်သားမပါမရှိလေ၊ရှေးရှိရင်းဗိမာန်၌ နေနတ်သားသည်လည်း။ ဝါယောကသိုဏ်းပရိကံ၊ဈာန်သို့ရောက်၍။ ဆထက်ဖြိဟ္ဒာပြည်၌ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနေနှစ်စင်းတို့သည်၊တပြိုင်နက်ထွက်ဝင် လှည့်သွားကြသောဆခါ။ ကောင်းကင်ဧလုံး၌၊ တိမ်တောင်,မြို့,ဆခိုးကင်းသဖြင့်။မှောင်မှိုင်းမထင်၊ ကြေးမုံပြင်ကဲ့သို့။ ဧထွန်းစင်ကြယ်သန့်ရှင်းသည်ဖြစ်၍၊မြစ်ငယ်ငါးရောတို့သည်။ ခန်းခြောက်လေကုန်၏။ထိုနေ့ရှည်မြင့်လတ်သော်၊ နေတစင်းထပ်မံထွက်ပြန်၍။ သုံးစင်းမြော်သောဆခါ၊ မြစ်ကြီးငါးသွယ်တို့သည်။ ခန်းခြောက်ကုန်၏။ ထိုနောက်ရှည်မြင့်လတ်ပြန်သော်။နေတစင်းထွက်ပြန်၍၊လေးစင်းမြောက်၌၊ဆိုင်ကြီးရုနစ်ဆိုင်တို့သည်၊ခန်းခြောက်လေကုန်၏။ထိုနောက်ငါးစင်းမြောက်၌။ မဟာသမုဒ္ဒရာဒရေတို့သည်၊လက်တဆစ်မျှဆွတ်နှစ်မရ၊ ကွယ်ပပျောက်ပျက်၊ ခန်းခြောက်လေကုန်၏။ ထိုနေ့ခြောက်စင်းမြောက်သောဆခါ၌ကား၊ စကြဝဠာကုဋေထသိန်းသည်၊ဆခိုးပြိုင်းပြိုင်း၊တပြိုင်နက်ထလေကုန်၏။ထိုနောက်

ခုနစ်စင်းဖြောက်၊ နေထွက်လတ်သော်။ စကြဝဠာကုဋေတသိန်းလုံးဦ။ ဟုံး ဟုံးတောက်လျက်။တပြိုင်နက်မီးထ၍။ စတုမဟာရာဇာနတ်ဘုံ၄စ၍။ ပဌမ ဈာန်သုံးဘုံတိုင်ဆောင်။ ဆန္ဒမြူမှု သင်္ခါရတို့ကို မကြွင်းကျန်စေဘဲ၊ လောင် ကျွမ်းပြီး၍။မီးငြိမ်းလေ၏။ ။ဤသည်လျှင် ကမ္ဘာပျက် မိုဃ်းရွာသည်မှစ၍၊မီးလျှံငြိမ်းသည် တိုင်ဆောင်ကာလ. သံဝဋ္ဋဆာသင်္ချေယျတည်း။ ။ထို နောက်၊ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံမှ၊ဆောက်ဆဇဉာဆာဖြင်၊ထက်ကောင်းကင်နှင့်။ တဖြင်တစပ်ထည်း၊ကမ္ဘာပြိုမိုဃ်းကြီးရွာသည်တိုင်ဆောင်။သံဝဋ္ဋဗြာယိဆာ သင်္ချေယျတကပ်ပတ်လုံး။ဆမိုက်ဆတိုဖြစ်၍တည်လေ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ နှစ်ကပ်ဖြောက်၊သံဝဋ္ဋဗြာယိဆာသင်္ချေယျာဘည်း။

ဆန္ဒရကပ်ခြေဆဲလေးကပ် ခန့်ပမာဏကာလပတ်လုံး။ မိုက်မှောင် ဆတိုဖြစ်ပြီးနေ၁။ပျက်ပြီးသော လောကဓာတ်ကြီးကိုတည်စေခြင်းငှါ၊ က မ္ဘာပြိုမိုဃ်းသည်။ တပို့တွဲလကုန်ခါနီးလေးရက်၊တပေါင်းလဆန်းဆစလေး ရက်ဟုဆိုဆပ်သောဆန္ဒရဋ္ဌကခက်အတွင်းဦဆီးနှင်းပေါက်ပမာဏ၊ငယ် လွှစွာသောမိုဃ်းရေပေါက်တို့မှစ၍၊ တစွန်တစွန်ကြီးပွါး၍၊ ဆန်ကျိုးဆန် လုံး။ပဲနေ၁,ပဲကြီး။ဆီးသီး, ဂိုဏ်းသီး,ဖရုံသီး, ဗူးသီးခန့်မှကြီးပွါးသဖြင့်အ စဉ်ဆတိုင်းတည်သဘ၊ နှစ်ဥသဘ၊ ဂါဝုတ်၊ ယူဇနာဆရာဆထောင်ပမာ ဏာ၊ မိုဃ်းရေဆယဉ်ဖြစ်၍၊ စကြဝဠာကုဋေတသိန်း၊ ဦးလောင်ရာဆရပ်။ ပြည့်ဆောင်ရွာပြီးလျှင်။ပျောက်ကွယ်ရပ်ငြိမ်းလေ၏။ ထိုဆခါဘီလာဆော်ဆရပ်တို့မှ လေတို့သည်ထ၍၊ တခဲနက်လုံးသည်ကိုပြု၍၊ ပဌမာကြာရွက်ဦတည်သောရေပေါက်နှင့်တူ၏၊တဖွဲ့ဖွဲ့ဆစဉ်ဆတိုင်း လျှောကျကုန်သည်ရှိသေ၁။ရှေးပြုဟ္မာတည်ရာ၊ပဌမဈာန်ဘုံ၄စ၍၊ယာမာတိုင်အောင်သောနတ် ပြည်လေးထပ်တို့သည်၊ မြစ်ချောင်းရေတို့-လျှံသောဆခါ၊ ကျွန်းသောင် ပေါ် သကဲ့သို့၊ ဆထက်တည့်ကြရင်းနေရာ ဆရပ်တွင်ပင်။ ဆစဉ် တစိုက် တည်ကြကုန်၏။ စာတုမဟာရာဇ်, တာဝတိ်သာနတ်ပြည့် နှစ်ထပ်သည့် ကား၊မြေနှင့်စပ်၍ဖြစ်ရသောကြောင့်မတည်နိုင်လေသေးကုန်။ ထိုဆခါရေ သည်တဖွဲ့ဖွဲ့ လျှောကျ၍၊ ရှေးဖြတည်ရာဆရပ်သို့ ရောက်သည်ရှိ သေ၁၊ရေကိုခံသော၊ကိုးသိန်းခြောက်သောင်းဆထရှိသောလေသည်။ ပြင်း စွာသာ၍၊ရေသည်ရပ်တန့်၍နေရ၏။ ဥပမာဆေားဖြင့်။ ဓမကရိဏ် ရေစစ်၏ ဆဝကိုပိတ်သည်ရှိသေ၁၊ရေသည်ရပ်တန့်သကဲ့သို့တည်း။ ထိုဆခါကာလ မြင့်ရှည်၍ ရေခန်းခြောက်သည်ရှိသေ၁။ရေ၏ဆထက်၌၊ မဟာဒလ္ဓခါးပန်း ဆဆင်း။ သင်းပျံမွှေးကြိုင်သောဖြဆိတို့သည်။ ပျားရည်, ထောပတ်,ဆိ

ကြည်လေးနာတို့ကဲ့သို့ရှင်း။ ရေနှံကင်းလျက်၊မီးဖြင့် ချက်ဆပ်သော နို့ရည်၏ အဆင်းရှိတည်သော မသိုင်ဆိုကဲ့သို့ရှင်း။ ပျစ်ပျစ်ခဲခဲလျက်တည်း၏၊ထို့ကြောင့်၊ ရှေးပညာရှိတို့သည်။ "ရသပထဗျာ၊ထိုဆဒါဝယ်၊ မဟာလွှကား။ပွင့်ရွှေသားနှင့်၊ ပျားတရထည်။ထောပတ်ရည်သည်။ "ဆိုကြည်နို့ လေးဆယ်တည်း။ "ဟူ၍စပ်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

ထိုကမ္ဘာဆယ်သစ်တည်သောဆဒါ၊ ဤစကြဝဠာ- ဇမ္ဗူဒီပါတောင်ကျွန်း၏ဆယ်လယ်။ ဆဝန်းယူဇနာကိုးရာရှိသော မဇ္ဈေဘိုက်၏ ဗဟိုလယ် တည့်တည့်ကွင်း၊မဟာဗောဓိပင်၊ပလ္လင်တော်ရတနာ-တည်ရာတော်အချက်။ဘုဝဒိနက်မြေဆရပ်သည်။ဘုရားပွင့်တော်မူသောကမ္ဘာဖြစ်ခဲ့။ ပျက်သောဆဒါနောက်မှပျက်၍၊ဖြစ်သောဆဒါရှေးဦးစွာဖြစ်၏။ထိုဗောဓိပင်တည်ရာဆရပ်ခွံ၊ ပုဇ္ဈနီဓိတ် ဖြစ်သော- တရုံသေးကြာပင်သည် ပေါက်ရောက်၏။ ထိုသို့ပေါက်ရောက်လာသောပဒုမာကြာရုံကြာပင်တို့ခွံ၊ကြာပွင့်သက်နှံးဆစုံများကို၊သုဒ္ဓါဝါသ။နာမကျော်ဟီး။ဖြဟ္မာကြီးတို့သည်၊သက်ဆင်း၍။ ကြည့်ရှုစုံစမ်းစမြဲတည်း။ဆကယ်၍၊ကြာပွင့်ကိုမမြင်သည်ဖြစ်ငြားဘုံ။ ဤကမ္ဘာသည် ကား။သူညကမ္ဘာတည်း။ဤကမ္ဘာဆလို၊မင်္ဂလိလ်နိဗ္ဗာန်။နတ်ဌာနဖြဟ္မာ၊ချမ်းသာရှင်းရှင်း။လုံးလုံးကင်း၍၊ဆလင်းမထင်။လေးခွင်ဆပါယ်ခွံသာ၊ များစွာစည်ပြောတော့သတဲ့.ဟု။ မရှင်မသန်း။ ညှိုးနွမ်းခြင်းဆို ရောက်ကြကုန်၏။ ကြာပွင့်ကိုမြင်ပါမူကား။ကြာတပွင့်လျှင်၊ ဘုရားတဆူ။နှစ်ပွင့်မှာနှစ်ဆူ။သုံးပွင့်မှာ၊သုံးဆူ။ လေးပွင့်မှာလေးဆူ၊ငါးပွင့်မှာ၊ ငါးဆူပွင့်တော်မူလတဲ့.ဟု။ ကြာပွင့်သက်နှံးရုံနှင့်၊ထက်ကြပ်ထပ်တူ၊ နိဗ္ဗိတ်ယူလေလျက်။ သာရကပ်။ မဏ္ဍာကပ်၊ ဝရကပ်၊ သာရမဏ္ဍာကပ်၊ ဘဒ္ဒကပ်ဟူ၍ဆစဉ်ဆားဖြင့်၊ဘုရားနှင့်ကပ်လျက်။ ဖြဟ္မာကြီးတို့သည်။ ပညတ်သမုတ် ဆပ်ကုန်၏ ဟု-သုတ်မဟာဝါ ဆဋ္ဌကထာတို့ဦးဝိန့်ထောက်မူ၏။

ဤဆို ဆားဖြင့်၊ သုဒ္ဓါဝါသ ဖြဟ္မာကြီးတို့သည်။ ကမ္ဘာဆသစ်ဖြစ်တိုင်း။ ဖြစ်ဘိုင်းပင်။ဤကမ္ဘာသည်၊ ဆဘယ်သို့သဘောရှိသောကမ္ဘာနည်း၊ သူညကမ္ဘာလေလော၊ ဆသုညကမ္ဘာလေလောဟု၊ ထောက်လှမ်းကြည့်ရှုမြဲဆတိုင်း။ယခုကမ္ဘာကဲ့ကြည့်ရှုရာ၊ ပဒုမာခိုင်၊ရုံပြိုင်မြွေးရက်။ ကြာငါးလက်ခွံ၊ငါးချက်သောသက်နှံးရုံတို့ကိုဖြင်၍။ဤကမ္ဘာကား၊ကကုသန်၊ဂေါဏာဂုဝ်၊ ကဿပ၊ဂေါတမ၊အရိမေတ္တေယျဟုလောကဝိနူ၊ငါးဆူရှင်ကျော်၊ပွင့်တော်မူရာ၊ မဟာဘဒ္ဒါဥက္ကဋ္ဌကမ္ဘာဟု၊ သမုတ်ပြဋ္ဌာန်း။ ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏၊ထို့ကြောင့်ရကား။ ဝစဉ်ကူးမင်း။ချွင်းတို့ခွံ။ ။ပျက်ပြီး ပဋိစည်း

တိုက်ထူးလည်တွင်။ရှေးတည်နှောင်းပျက်။ ဆောင်မြေချ ကဝယ်၊ မြရွက်ပ
ခုံ၊ရှစ်ရုံငါးပွင့်။ဆင့်ရရင့်ကြောင့်၊ဘုံမြင့်မိုဃ်းသူ၊ နိဗ္ဗိတ်ယူ၍။ ငါးဆူပွင့်ရာ၊
မည်သာဘဒ္ဒ၊သမိုက်ကြရှင့်။ ။ဟူ၍စပ်ဆိုတော်မူ၏။

၍လက်ာတို့ကို ထောက်ကြသဖြင့်။ ကမ္ဘာ့တန်းဆာ။ကြာသက်နှီး တို့
သည်။ပုဇ္ဈနိဗ္ဗိတ်ကြာရုံ။အဖူးငုံတို့ဦ၊ရှစ်ရုံသောပရိက္ခရာတို့သည်။ ဂေကန်ပင်
တိတိ၊ပါရိဖြင်းကိုမှတ်ယူ၍သိဆပ်တော့သည်၊ ထိုကြောင့်ရကား။ ဆပဒါန်
ဆရွက်ထာ၊ရှစ်ကြောင်းပေ၊ဆချပ်၊ကြောဘက်တွင်။ ၊ဖြုဟွ၊နာဆာနိတော
ဇာဒိမယေကပွသသဘဏ္ဍာနကာလေပဒုမဂန္ဓာနိဗ္ဗတ္တေဆဒ္ဒပရိက္ခာရေ ငဋိ
ဂ္ဂဟာတွာပဗ္ဗိဇိဘွာ။ ။ဟူ၍ဝိန်ဘော်မူ၏။ ၊ဖြုဟွ၊နာ၊ဃဋိကာရ၊နာမထင်
လင်း၊ဖြုဟွာမင်းသည်။ဆာနိတော၊ ဆောင်ဆပ်ကုန်သော။ ဇာဒိမယေ၊တန်း
ခိုးဖြင့်ပြီးကုန်သော။ ကပွသ၊ ကမ္ဘာ၏။ သဏ္ဍာနကာလေ၊ ဘည်ဦးကာ
လ၌။ပဒုမဂန္ဓာ၊ပဒုမာကြာတိုက်၌၊နိဗ္ဗတ္တော်၊ဖြစ်ကုန်သော။အဒ္ဒပရိက္ခာရေ၊
ရှစ်တန်သော ပရိက္ခရာတို့ကို။ ငဋိဂ္ဂဟာတွာ၊ခံယူ၍။ ပဗ္ဗဇိတွာ၊ ရဟန်းပြု
တော်မူ၍။ ၊ဤသို့ဝိန်ဆပ်သောဆဒ္ဒကထာပါဠိတို့ကိုသိမြင်ကုန်ငြား။ရှေး
ပညာရှိဖေများတို့သည်၊သံဝရပ္ပါတို့ဦးလည်း။ ။ဝိဝဋ္ဋဝယ်။ဘဒ္ဒါလက္ခဏာ။
ပေါ်ဦးခါက၊သင်္ခါးဆန်း၊သိန်းကုဒေဟာ။တွက်ခေစက္ကဝါ။ မြေတကာဇာ၊ဆ
ချာမိပတိ၊ ဗောဓိရွှေပြင်၊ ပလ္လင်ရောက်ရာ၊ ရပ်ခန်းဝါထက်။ ငါးဖြာခက်မ။
ငုံပွပွဦး၊ဘုရဒ္ဒပရိက္ခရာ။လေးဆယ်ပါလျက်၊ ဖြုဟွာဦးညိတ်၊ ဥာဉ်သည်စိတ်
နှင့်၊နိဗ္ဗိတ်ဆိုရာ။ ငါးပွင့်ကြာတွင်။ ဣဝါလုပန်း။ တပွင့်ပန်းကို။တင့်ရွှန်းပြီး
ဝေ၊ဆင်ထိုက်ပေသည်။ ။မြို့တေဆိရိ၊မြို့က်ဗောဓိ။ ။ဟူ၍စပ်ဆိုတော်
မူပြန်၏။

ထိုသို့ဖြုဟွာကြီးတို့သည်။ သမုတ်ဖြဒ္ဓာန်း ပြီးသည်နောက်၊ ဆာဘသ
ရစသောဘုံမှ၊ရှေးဦးစွာဖြစ်နှင့်သော ဖြုဟွာကြီးတို့သည်။ဆသက် ကုန်သ
ဖြင့်၎င်း။ကုသိုလ်ကုန်သဖြင့်၎င်း။ ထိုဖြုဟွာဘုံမှစုတေ၍။ လူ့ဖြည့်သို့သက်
ဆင်းပြီးလျှင်။ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေဖြင့်။လူဆဖြစ်ကိုယူကုန်၏။ ထိုကမ္ဘာဦးသူတို့
သည်။မိဓိတို့၏ကိုယ်ရောင်ဖြင့်။ ဆလင်းကိုဖြစ်စေနိုင်ခြင်း။ ကောင်းကင်သို့
ပျံသွားနိုင်ခြင်း၊ဆသက်ဆသင်္ခါရှိခြင်း။ကဗဠိကာရဆာဟာရကို မစားမ
ယူဘဲ။ဗီတိဖြင့်မျှတနိုင်ခြင်း။ယောက်ျားမိန်းမဟူသောဘဒ္ဒဝနိဗ္ဗိတ်မရှိ။ပက
တိဆတိုင်းတည်ခြင်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဆခါနေ,လ,နက္ခတ်၊ ဆရောင်
ဆလင်းတို့သည်၎င်း။တောင်, ကမ်း,မြင့်မိုရ်,သမုဒ္ဒရာ, သိဒါစသောဆနိမ့်,
ဆမြင့်တို့သည်၎င်း။ မရှိမပေါ်သေးကုန်။ ၍မြေကြီးသည်။ လင်ပန်းခွံသွန်း

လောင်းချီထားအပ်သော။ဆိုထောပတ်ကဲ့သို့၊အလွန်သိပ်မွေ့လျော်စွာသောမြေဆီမျှသာဖြစ်၍။ အဓိကတိုက်ကြီးအတွင်းဦဘဉာကြကုန်၏။

ထိုကမ္ဘာဦးသူ။ လူဆယေါင်းတို့တွင်။ တယောက်သော သူသည်၊ မြေဆီညြဖာ၊ အရသာကိုယူ၍၊လျှာဦတင်ထားလေလျှင်။အရသာကို ဆောင်သော။ချုနစ်ထောင်သောရသာကျော်တို့ကိုစိမ့်၍နှံ့လေသဖြင့်။တယောက်အတူကိုတယောက်လိုက်၍၊စားသောက်ခြင်းကိုပြုကြသောဆခါ၊ ကိုယ်မှဖြစ်သောအရောင်အဝါသည်၊ရသတဏှာနှိပ်စက်သည့် တွက်တာကြောင့် ကွယ်ပျောက်လျက်၊ အဓိကအတိဖြစ်လေလျှင်။ လူဆယေါင်းတို့သည်။ လွန်စွာကြောက်လန့်ခြင်းဖြစ်သည့်ဆတွင်း။အချင်းအားဖြင့်ယူဇနာငါးဆယ်၊အဝန်းယူဇနာတရာ့ငါးဆယ်ရှိသော နေဗိမာန်သည်။ အရှေ့လောကဓာတ်မှတက်၍ ထွန်းပသာဖြင့်။ အလင်းကိုရ၍၊ကြောက်လန့်ခြင်းမှငြိမ်းလေလျှင်။ ကမ္ဘာဦးသူလူဆယေါင်းတို့သည်။ကြောက်ခြင်းကိုပျောက်လျက်၊ရဲရင့်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်ပေသည်ဟု-ဘာဏုမရောဇာရှင်နေမင်းကို၊သူရိယ ဟူသောအမည်ပညာဖြင့်။ခေါ်ဆိုသမုတ်ကြကုန်၏။ ။သူရဘာဝံ ဇနေတိ သူရိယော။ ။လောကာနံ၊လူဆယေါင်းတို့၏။သူရဘာဝံ၊ရဲရင့်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။သူရိယော၊နေမည်၏။ ။ထိုနေ့ဝံတဘာန်'ဝင်ဖြန်သောဆခါ၊အဘယ်သည်သဘျင်၊ငါတို့အားအလင်းကိုဖြစ်ပါစေအံ့နည်းဟု- တောင့်တကြသည်အဆ,ငင်း။ အချင်း သေးသဲ့ကိုးယူဇနာ။ အဝန်းတရာ့လေးဆဲ့ခုနစ်ယူဇနာရှိသော၊လဗိမာန်သည်။တက်၍ ထွန်းပဖြန်လတ်သော်ကမ္ဘာဦးသူလူဆယေါင်းတို့သည်။ငါတို့၏အလိုဆန္ဒကိုဖြည့်ပေသည်ဟု၊ လကိုဆန္ဒဟု မှည့်ကြကုန်၏။ ဆကဲ့စပြု၊ ဆန္ဒဟူ၏။ ။စန္ဒယတိလိဒ္ဓါဒယတိဘိစန္ဒံနံ။ ။သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ပရိဒ္ဓါဟံ၊ ပူပန်ခြင်းကို။ စန္ဒယတိလိဒ္ဓါဒယတိ၊ ချမ်းသာခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊စန္ဒံနံ၊လမည်၏။

ဤသို့လ, နေတို့ပေါ် ထွန်းသည့်ကာလ'ဒုစ်၍၊ နေ့ညဉ့်နှုန်စတွေ၊ ရက်ဟုဖြစ်ပေါ် လေ၏။ ထိုနှစ်ရပ်တို့တွင်။နေ့ဟူသည်ကား။ ။ဗိဗ္ဗိန္ဒိသတ္တာကိဒ္ဓန္ဒိဓောတေန္ဒိဇ္ဇောတိဒိဝါ။ ။ဇ္ဇော၊ဤဆခါ၌။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ ဗိဗ္ဗိန္ဒိကိဒ္ဓန္ဒိဓောတေန္ဒိ၊ပြုးထူးပျော်ပါး၊ထွန်းလင်းတောက်ပတတ်ကုန်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်၊ဒိဝါ၊နေ့မည်၏။ ။ညဉ့်ဟူသည်။ ။ရာသဒ္ဓေါတိယတိဆိဒ္ဓတိဇ္ဇောတိရတ္တိ။ ။ဇ္ဇော၊ဤဆခါ၌၊ ရာသဒ္ဓေါ၊ဆိုသည်၊ တိယတိဆိဒ္ဓတိ၊ပြတ်တတ်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ရတ္တိ၊ ညဉ့်မည်၏။ ။ဤ

ရက်ဖြစ်သည့်ဆခါ၌စ၍၊ တဆဲ့ငါးရက်ကိုတပက္ခ၊နှစ်ပက္ခကိုတလ၊ တမာသ၊ တဆဲ့နှစ်သကို သံဝစ္ဆရ-တနှစ်ဆားဖြင့်၊ ဥတုသုံးပါး၊ ရတုခြောက်ပါး၊ ရာသီတဆဲ့နှစ်ပါးဟူ၍ သမုတ်ခြင်း။ ကောင်းကင်ဆပြင်၌၊ ဂြိဟ်,တာရာ, နက္ခတ်တို့သည်ငင်း။ဖြေဆပြင်၌။မြင့်ရာ,နိမ့်ရာ,ညီညွတ်ရာဆရပ်ဆဘို့ဆား လျော်စွာ။ မြင့်ရာဆရပ်တို့၌။ ၎ကွဲ့မြင့်မိရ၊ ယုဂန္ဓိ၊ရ၊ ဤသန္ဓရစသော တောင်မင်း၊တောင်ဖြတ်၊တောင်းလတ်၊တောင်ငယ်တို့သည်ငင်း၊နိမ့်ရာ၊နိမ့်ရာဆရပ်တို့၌၊ လေးစင်းသမုဒ္ဒရာ၊ထီဒါဒုနစ်တန်၊ဆဒ္ဒန်, ဆနောတတ်။ဆိုင်ဖြတ်ခုနစ်သွယ်။ ဖြစ်ငယ်,ဖြစ်ကြီးတို့သည်ငင်း၊ ညီညွတ်ရာ၊ညီညွတ်ရာဆရပ်တို့၌၊ပုဇ္ဈဝိဒေဟာ၊ ဇမ္ဗု။ဒီပ၊ဥတ္တရကုရု၊ ဆပရဂေါဃာန်ဆားဖြင့်၊ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၊ မဟာဒီပ၊ဆရံကျွန်းငယ်နှစ်ထောင် ဟူသော ဆန္တရဒီပတို့သည်ငင်း။ဆပ်ထမင်းစိုး၌။ထမင်းလုံးတို့သည်၊ပေါ် ပြိုင်တက်၍။ပွက်ဘိသကဲ့သို့။ ထိုဆတ္ထ မဇ္ဈေးမန္နောင်း၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့မှစ၍၊ ထွန်းပေါ်လာကြကုန်၏-ဟုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ။သာရတ္ထဒီပနီဋီကာစသည်၌မိန့်ကုန်၏။

ဤရဋ္ဌသာရ မည်သော၊ ကဝိဆရာတို့သည်လည်း။ ဘူရိဒတ် ဓာတ်ပေါင်းလကိုခ်၌။ ။ကမ္ဘာဦးသူ့မိုက်မှောင်လူတို့။အူအူသောင်းသောင်း၊ဆုများတောင်းသော်။ တပေါင်းမာသ၊ လပြည့်ဥ၌၊စန္ဒ,သူရိယာ။ ရောင်ဝါမလစ်။ဆသစ်စက်စက်။ထွက်လတ်သနဲ့။ဆရွှေနှီးဆော်။ ညီဖေဆေါ်သို့။ရေပေါ် ဆွဆွ။ပုပွဲဇွဲသို့၊ထူပထူပါ။ရုန့်တက်ရာကား။ သေလာပဇ္ဇတာ၊နိန္ဒ-နိန္ဒာ။ နိမ့်ရာရာကား၊မဟာဆဏ္ဍဝ၊ သမသမာ။ညီမျှရာကား။လေးဖြာဒီပ၊ ဖြစ်ကြတုံ့ရှောင်း၊ ၎ဆကြောင်းကို။ကောင်းကောင်းမှတ်လေ၊ ဆတွေဆပြား။ ယုံမှားမရှိ။ ဟုတ်လှဘိ၏။ ။ဟူ၍စပ်ဆိုတော်မူဘိ၏။ ၊၎ကသည်လျှင်၊ကမ္ဘာပြိုမိုယ်း ရွာသည်မှစ၍။ နေ,လ, နက္ခတ် ပေါ်သည်တိုင်ဆောင် ဖြစ်သောဝိဝဋ္ဋဆသင်္ခေယျကပ်တည်း။

ထိုဆို့ကမ္ဘာဦးသူတို့သည်။ ဖြေဆိုဩဇာ။ဆရသာကို။ စားသောက်သုံးဆောင်ကြသဖြင့်၊ရသတဏှာ၊ ဆာဟာဝနိုပ်စက်၍။မည်းနက်, ဖြူ,ပြာ၊ဝါ,နီ,မဲ့,မြင့်စသော ဆထူးထူးသောဆဆင်းသဏ္ဌာန်တို့သည်၊ ဘောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်ကြလေလျှင်။ဆဆင်းလှသောသူတို့သည်။ ဆဆင်းမလှသောသူတို့ကို။ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းဒေါသ။ မတူဟူသောထောင်လွှားခြင်းမာန်မာနတရားတို့ကြောင့်။မြေဆီသည်ကွယ်ပျောက်သဖြင့်။ ကြာဇီဖူးနှင့်တူသောမြေလွှာခဲတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ထိုမြေလွှာခဲကိုစားသောက်နေထိုင်ကြ၍။ ကာလရှည်စွာဖြစ်လတ်သော်၊ ဂြိုးနည်းဆစဉ်ဖြင့်။ လောဘစသော ဆကုသိုလ်တ

ရားတို့ကြောင့်။မြေလွှာကွယ်ပြန်၍၊ ပတာလတာ-နွယ်ချိုတို့သည် ဖြစ်ကုန်
၏၊ထိုပဘာလဘာနွယ်ကိုစားကြကုန်လတ်သော်။ ဂြိုးနည်းဆတ္ကွယ်ပြန်
၍။နတ်ကောက်သဖြင့်လေးတို့သည်။ဆခွံမဖြေးမဖုံးဘဲ၊ ဆန်လုံးဆတိ၊ ဆီးလာ
ပေါက်လာကုန်၏။ထိုဆခါလူတို့သည်။ထိုသဖြင့်ဆန်ကိုးနံနက်တကြိမ်၊ည
တကြိမ်စားလောက်ဆောင်ယူ၍။ဓာတုံဓါထည့်ပြီးလျှင်။ ကျောက်ခဲလောက်ခဲ
တင်၍ထားခါမျှ၊ ကျောက်ခဲ၌၊ ဝိုးလျှံထသဖြင့်။ ယောက်မ,ဝိုး ရေ၊မမွှေမ
နှောက်။မချက်မပြုတ်ရဘဲ။ ဆလိုလိုကျက်၍၊ စားလိုရာစိတ်ကညွတ်တိုင်း။
ဆချို,ဆချဉ်စသောဆရသာကို ပြီးစေလျက်တည်ဖြစ်။ ဤသဖြင့်ဆန်ပေါ်
သည်၌စ၍၊ ဓာတုံဓါဖြစ်သတည်း။ ထိုသဖြင့်ထဆင်းကို စားဘန်များလတ်
သော်။ ကဗ္ဗဋိကာရဆာဟာရ တည်းဟူသော၊ ချွန်ချင်းသောဆစာကိုစွဲ၍၊
ငစွမက်၊ပသာဝမက်တည်းဟူသောကိုယ်ဆင်္ဂါတို့သည်။ထင်ရှားဖြစ်လျက်၊
ကျင်ကြီး,ကျင်ငယ်သွားခြင်းတို့နှင့်တကွ။မိန်းမ,ယောကျ်ားဟူသောဘာဝ
ချင်တို့သည်။ရှေးဆကြောင်းနိုက္ခန်တို့ဆလိုက်။ထိုက်သည် ဆားလျှော်စွာဖြစ်
ပေါ်လာကြကုန်၏။ ။{ ဤဆရာဌ၊မိန်းမဟူသည်ကား၊မီး၏လောင်ရာဌာန
ဌ၊မီးမာအနာကြီးကဲ့သို့ဖြစ်ပေါ်လာသူကို၊မီးမာဟု=ကမ္ဘာဦးသူတို့ခေါ်ဝေါ်
ကြ၏။ထိုနောက်ကာလရွှေလျောကြသဖြင့်၊ မိန်းမဟုခေါ်ကြသည်။ ယေဘု
ကျားဟူသည်၊ရှည်လျားစွာသော ယောင်ပွသောဆသားဖြစ်ပေါ်လာလျှင်၊
ဆထွန်ပင်ယားယံ၍ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ဂုင်းယောင်ပွသောဆသား၊ ယားလှ
သောသူကို၊ ယောင်ယားဟု-ကမ္ဘာဦးသူတို့ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ထိုနောက်
ကာလရွှေလျောကြသဖြင့်၊ ယောကျ်ားဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်ဟုမှတ်။ ။
ဆဓိပ္ပါယ်စကားချပ်}။

ထိုဆခါ၊ရောဂတရားဆားကြီးသဖြင့်။ ယောကျ်ား,မိန်းမတို့သည်။ တဦး
ကို-တဦး၊ စိမ်းစိမ်း ကြည့်လျက်၊ ကာမဝိတက် နှိပ်စက် ဘောက်ပြန်၍၊
ကောင်းကင်ပျံခြင်းမှ၊လျောကျဖြတ်ကင်းသဖြင့်။ဆချင်းချင်းရောက်သော
မေထုန်ဓိဝဲခြင်းဆမှကို ပြုကြလေလျှင်။ ကြင်းသော ကမ္ဘာဦးသူ၊ လူပညာ
ရှိတို့သည်။ဤသူတို့ကား၊စက်ဆုတ်ရုံရှာဘွယ်၊မတင့်တယ်သော ဆမှုဆရာ
ကိုပြုကြသောသူဖြစ်သည်။ သူတော်ဘောဝင်တွင်၊ သက်ဝင် နေထိုင်စေသ
ဖြင့်မသင့်ချေပြီဟု၊ ခဲ,ဒုတ်စသည်ဖြင့် ပစ်ခတ်နှင်ထုတ် လေလျှင် ဆကြင်
ယောကျ်ား, မိန်းမဆစုံစုံတို့သည်။ တောဗျားမြိုင်ခွင်၊ခိုဝင် ပုန်းဆောင်းပြီး
လျှင်၊မေဘောင်းမှုမဖုံးလွှမ်းခြင်းငှါ။ အိမ်ယာဆောက်လုပ် နေထိုင်ကြကုန်
၏။ ။{ဤဆကြောင်းတို့ကြောင့်။ယဆဆခါကာလတို့၌။မင်္ဂလာဆောင်ရာ

ဝယ်။ အခုတ်ခဲဖြိုခြင်းကို ဆရပ်ရပ်ပြုကြသည်။ အိမ်ဆောက်ခြင်းလည်း၊ မေ
ထုန်ဆကျင့်ကိုဖုံးလွှမ်းခြင်းဆလို့ဌ၏။ ဆောက်လုပ်ခြင်းဆမှု။ ဤမှစ၍ဖြစ်သ
တည်း။ ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။တဿဆသဒ္ဓမ္မဿပဒီနဉ္စာ
နုဟောတုဆဂါရောနိကရောန္တိ။ ။ဟူ၍ဖြစ်၏။ ။တဿဆသဒ္ဓမ္မဿ၊ ထိုသူ
တော်မဟုတ်။ သူယုတ်မာတို့၏ မေထုန်ဆကျင့်ကို။ ပဒီနဉ္စာဒနံ ဟောတု၊ ဖုံး
လွှမ်းလိုသောကြောင့်။ ဆဂါရောနိ၊ အိမ်ယာတို့ကို။ ကရောန္တိ၊ ဆောက်လုပ်
ကြကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်စကားချပ်ဆဓိပ္ပါယ်။ ဖွတ်သားဘွယ်တည်း}။

ဤသို့အိမ်ယာဆောက်လုပ်ကြပြီး၍၊ နေထိုင်ကြသည့်ရှိသော်၊ ထိုသူတို့
၏ ကုသိုလ်ဆာနုဘော်ကြောင့်လည်း။ ပဒေသာပင်ပေါ်ပေါက်၍၊ ပဒေသာ
ပင်မှဋ္ဌစ်သော။ ဆဝတ်တန်းဆာတို့ကို။ ဝတ်ဆင်ကြကုန်၏၊ ထိုနောက်ကာ
လရှည်လျားကြာပြန်သော်။ တယောက်သောသူသည်၊ နံနက်-ညဉာ၊ နွှစ်ခါ
ယူမြဲဖြစ်သောသလေးဆန်၌။ တရက်တွက်တာနှင့်နွှစ်ထပ်စာကို၊ ထခါဖြင့်
ပြီးဆောင်၊ ယူဆောင်ခဲ့လေ၏။ ထိုသူ၏ဆမှုဆသွင်ကို၊ သိဖြင်လိုက်ကြကုန်
သောသူတို့သည်။ ဒိဋ္ဌာနုဂတိသို့ဆစဉ်လျောက်၍။ တယောက်ထက်မိုး၊တ
ယောက်တိုးလျက်။ နွှစ်ရက်စာ, သုံးရက်စာ, တလစာ, တနှစ်စာစသဖြင့်၊
တိုက်,စေ့,ကျိကျ, ပြည့်မျှပိုမိုဆောင်။ ဆောင်ယူ လှောင်ထားကြလေလျှင်။
ယခင်သလေးဆန် ဆခင်းသည်။ ယူခင်းမြဲနေရာတို့၌။ ဆသစ်မရောက်မ
ပေါက်ကုန်ဘဲ၊ ဆခွံဖြေးဖုံး၊ စပါးထုံးသီးသော ကောက်ပင်တို့သည်သာ
လျှင်။ ဆစိတ်ဆခြမ်း၊ ချိုင့်ဝှမ်းရာဆရပ်တို့၌။ တောင်မြောက်ပတ်ရုံ၊ ဆပုံဆရု
မျှသာဖြစ်၍ပေါက်ရောက်ကုန်၏။ ထိုဆခါလူတို့သည်၊ စည်းဝေးပြီးလျှင်။ ဤ
သို့ဘိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ဆချင်းတို့၊ သင်တို့,ငါတို့သည်၊ ရှေးဆခါပိတိသုခဖြင့်
မျှဘလျက်။ ဖိဖိကိုယ်မှဆရောင်ဆလင်းကိုဖြစ်စေနိုင်ခြင်း။ ကောင်းကင်သို့
ပျံသွားနိုင်ခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော ဆခြင်းဆရာတို့သည်။
မရေလျောက်ပတ်သော ဆကျင့် ဆမှုဆရာ၊ မြေဆိကို စားခြင်း တို့ကြောင့်၊
ကွယ်ပျောက်လေကုန်ပြီ။ ထိုနေ့ဖြေဆိတခါ၊ မြေလွှာတသွယ်၊ ပတာန္တယ်
တို့သည်လည်း။ ကွယ်ပပျောက်ဆုံးလျက်။ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဤသလေး
ဆန်သည်လည်း။ ဆခွံဖြေးလျက်။ ဆစိတ်ဆဝက်၊ ဆကွက်ဆကန့်မျှဖြစ်ချေ
ကုန်ပြီ၊ ယခုမူကား၊ သူ့.ဘို့,ငါ့တွက်။ ဂရို့.ကွက်၍။ လက်မှတ်တိုင်သက်သေ
ဖြင့်၊ ဝေဌသိမ်းဆည်းကြမှ သင့်တော့မည်ဟု-တိုင်ပင်ကြပြီးသျှင်။ သလေး
ပေါက်ရာမြေခင်းကို၊ တစုံတခုသောကျောက်တိုင်တံဆိပ်လက်မှတ်၊ နိမိတ်
သတ်၍။ ဝေဌသိမ်းဆည်းကြလေကုန်၏။ ။{ထိုဆစဉ်သည်။ ယခုကာလ

တို့ဝိုင်ဆောင်ပင်။ရေကန်,ရေတွင်း၊ဓာတိုင်,ဆင်း,ဂူ,ကျောင်း၊ချောင်း,မြောင်း, ဓာတိုးကွဲ၊ အုတ်,ကျောက်,သဲနှင့်။ ပွဲ,မီးသွေး,ပြာ၊ကျောက်ဖျာ,သစ်ပင်၊ နှတ်စင်,စေတီစသောမြေဆင်ဂိုဏ်းဆင်ခြား။ နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ဌာနတို့သည်။ လောကီမဟာသတ်စာတို့ဒီဋ္ဌ။ထင်ရှားဖြစ်ရစ်လေသတည်း၊ ။စကားချပ်}။

၅၂သို့က မ္ဘာဥိုးသူတို့နိမိတ်လေးရပ်၊ ဖွတ်ပြီးလတ်၍၊ ကာလရှည်လျားလတ်ပြန်သော်။တဥိုးပစ္စည်း၊ ကောဲသိုးဆောင်းခွါ၊ တဥိုးခိုးယူရိတ်ဖြတ်ခြင်း။ ဆဓိန္ဒာဒါန်ဆပါယ်လားကြောင်း မကောင်းမှုကံသည် ထင်ရှားစွာဖြစ်လာပြန်လျှင်။ဥစ္စာရှင်တို့သည်။နှစ်ကြိမ်တိုင်ဆောင်၊ဆဲရေးကဲ့ရဲ့ခြင်းစသောနှုတ်ဒဏ်ထား၍လွတ်ခြင်း။ သုံးကြိမ်မြောက်၌၊ ရိုက်ပုတ်ပစ်ခတ်ခြင်း စသောလက်ဒဏ်ကိုပြု၍၊ခြိမ်းချောက်ကြကုန်၏။ဤသို့ဆောင်းဖြင့်၊ကမ္ဘာဥိုးဆခါ။ ပါဏာတိပါတဆစရိုက်သောကံငါးပါးတို့တွင်။ဆဓိန္ဒာဒါန်ကံသည်ရှေးဥိုးစွာဖြစ်လာ၍။တနေ့ထက်တနေ့ တိုးပွါး များပြားလတ်သည်ရှိသော်၊လူဆပေါင်းတို့သည်၊စုရုံးပြီးလျှင်၊မင်းမရှိသောပြည်မည်သည်ကား။ ဆရှည်ချမ်းသာစွာတည်ခြင်းဌါမစွမ်းနိုင်သေကုန်ရာ၊မင်းဖြစ်ထိုက်သောဘုန်းလက္ခဏာပညာကြီးရင့်သူကို ရွေးယူနှုတ်ကောက်၍၊ မင်းမြှောက်ကြကုန်အံ့ဟု၊ ဆညီဆည့်တတ်တိုင်ပင်ကြ၍၊ ငါတို့ဘုရားဆလောင်း တော်ကဲ့သို့။မင်းဖြစ် ဆဆောင်ဆဆွက်ဖြစ်သော-ကနက်ရွှေထီး၊ မင်းစီးဘိနပ်။ သားမြီးယပ်၊ ပတ္တမြားသင်းကျပ်၊သန့်လျက်ထားဟု ဆိုဆပ်သော။ ငါးပါးသောကကုဓာဏ္ဍာတို့ဖြင့်၊ ဆောင်ယောင်ကျင်းပလျက်၊ ဆလောင်းမင်းမြတ်၊ လူဆပေါင်းတို့ဆားသနားတော်မူသဖြင့်၊ တရားနှင့် ဆညီမင်းပြုတော်မူပါ။ ဆကျွန်ုပ်တို့သည်။ဆလောင်းမင်းမြတ်ဆား။ဆယ်ဘို့တဘို့· ဆယ်ခိုင့်တခိုင်၊ ဆယ်ပွင့်တပွင့်။ဆခွန်ဆနက်၊ဆက်သွင်းပါမည်ဟုလျှောက်ထားတောင်းပန်ပြီးလျှင်၊မင်းမြှောဲကြလေကုန်၏။

ထိုဆခါ၊ငါတို့ဘုရားဆလောင်းတော်သည်။ မင်းဆဖြစ်ကိုဝန်ခံတော်မူပြီးလျှင်။ ဇမ္ဗူတခွင်၊ မြေဆပြင်၌၊ ဝန်းကျင် ပတ်ကုံး၊ လူဆလုံး တို့သည်၊ ကောင်းဆုံးထွတ်မြတ်။ သမုတ်ဆပ်သောကြောင့်- မဟာသမ္မတ၊ မြေရေလယ်ယာ၊ခေတ္တာဓိပတိ၊ ဂိုမျှပတ်ကုံး။ကျွန်းဆလုံး၌။ လွယ်းဖုံးပိုင်သ၊ဆစိုးရသောကြောင့်၊ခတ္တိယ။စတုသင်္ဂဟ၊ ဓမ္မဆယ်ရပ်၊ သတ္တိသုံးဖြာ၊ ရာဇဂုဏ်၊ ဆပရိဟာနိယ၊ စသည်မချွတ်။ မင်းကျင့်ဝတ်နှင့်၊ ညီညွတ်ပြည့်ဖြိုး၊ တံစိုးဆဂတိ၊မဂ္ဂိမလိုက်။နိုပ်ထိုက်မြှောက်ရာ၊မည်သာမထား။ ပြည်တိုင်းကားကို။ သားနှင့်ဆတူ၊ကြည်ဖြူနိုပ်ကွပ်၊ဆုံးမတတ်၍၊ လူနတ်မေတ္တာ၊ ချစ်မြတ်စွာ

သောကြောင့်ရော့။ အမည်တော်သုံးပါးကိုဆက်သလျက်။ ခြောက်သောင်း သောတူရိယာမျိုးတို့ဖြင့်။ ဘီးမှတ်ခြိုခံပြီးလျှင်၊ သုံးထုံးသောခရာသင်း။ လက်ယာနေဇာမျက်ညွှန့်နုတို့ဖြင့်။ တပြိုင်နက်အဘိသိက်သွန်းလောင်း၍၊ ကောင်းချီးပေးကြကုန်၏။ ။ဤအခါကာလမှစ၍။ ခတ္တိယမင်းမျိုးသည်၊ သားတော်ဆစဉ်။ မြေးတော်အဆက်။ အသန္တိုနဲ့အစဖြစ်၊ ထင်ရှားဖြစ်လေကုန်သတည်း။

ထိုနောင်၊ အချို့သောသူတို့သည်။ ဤသို့ကြံဆောက်မေ့ကြံကုန်၏။ အချင်းတို့၊ သင်္ဘာဝါတို့၌၊ ရိုက်ပုတ်ညှင်းဆဲခိုးယူခြင်း၊ မဟုတ်မမှန်ပြောဆိုခြင်း။ ကဲ့ရဲ့ရွဲ့ချခြင်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ငါတို့သည်၊ မကောင်းမှုမှ ကင်းခြင်းဆိုလို၌၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာတော အရပ်သို့။ ချဉ်းကပ်နေထိုင်ကြဆုံဟု။ အရှုအသင်း အပင်းသွေစည်းကြ၍၊ သစ်ရွက်ကုဋီစသော အရိပ်သစ်မင်းဥဒ္ဒနေလျက်။ မြို့ရွာနီကုံးအရပ်တို့၌ဆွမ်းခံ၍၊ တရားနှင့်အညီအသက်မွေး၍ နေကြသောကြောင့်။ ဗြာဟ္မဏာ ပုဏ္ဏားမျိုးဟု- အမည်တွင် လေသတည်း။ အချို့ကုန်သော သူတို့သည်၊ လယ်လုပ်ခြင်း။ ကုန်သွယ်ခြင်းစသော အမှုတို့ကိုပြုလုပ်၍၊ အသက်မွေးကြကုန်သောကြောင့်။ ဝေဿ ကုန်သည်-သူဌေးသူကြွယ်မျိုးဟု-အမည်တွင်လေသတည်း။ အချို့သောသူတို့သည်၊ သူတပါးတို့၏၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုခံရ၍၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ၊ အသက်မွေးရကုန်သောကြောင့်။ သုဒ္ဒသူဆင်းရဲမျိုးဟု-အမည်တွင်လေသတည်း။ ဤသို့အားဖြင့်၊ မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ ကုန်သည်မျိုး၊ သူဆင်းရဲမျိုးဟူ၍ အမျိုးလေးပါးတို့သည်၊ လောကဓ္ဓာထင်ရှားဖြစ်ကုန်သတည်း၊ ထိုကြောင့်ရကား။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌။ ။ဝေံဗျာမိသတ္တံ အာဒိံ ကတွာ ခတ္တိယမဟာသာလေ သဒ္ဓိံတေ အနုပုဗ္ဗေန ဗြာဟ္မဏာဒယောဝိဝဏ္ဏာသဏ္ဌာဟိံသု။ ။ဟုဘွင့် ပြတော်မူ၏။ ။ဝေံ၊ ဤသို့။ ဗျာမိသတ္တံ၊ ဘုရားလောင်းကို၊ အာဒိံ ကတွာ၊ အစပြု၍၊ ခတ္တိယမဟာသာလေ၊ မင်းအပေါင်းသည်။ သဒ္ဓိံတေ၊ ကောင်းစွာတည်လတ်သော်။ အနုပုဗ္ဗေန၊ အစဉ်သဖြင့်။ ဗြာဟ္မဏာဒယော။ ပုဏ္ဏားအစရှိကုန်သော။ ဝဏ္ဏာဝိ၊ အမျိုးတို့သည်လည်း။ သဏ္ဌာဟိံသု၊ တည်ကြကုန်၏။ ။ဂုဏဓဇသာရမထေရ်လည်း။ ဘုရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းလင်္ကာ၌။ ။ယောကျ်ား,မိန်းမ၊ ဖြစ်ကြထိုရော်၊ မွေးလျှင်မယုတ်။ အိမ်ထောင်ရှက်၍။ စဉ်ဆက်သားမြေး။ မွေးသတ်ရာတွင်၊ ပုညာပုညသကမ္မကြောင့်။ ဂေါတ္တလေးပါး။ နောက်မှပွါးရှင့်။ ။ဟူ၍ စပ်ဆိုတော်မူ၏၊

ဤသို့ဖြစ်ပျက်သော အမျိုးလေးပါးတို့တွင်၊ ငါတို့၏- မြန်မာလူမျိုး တို့သည်ကား။ အဘယ်အမျိုးမှအစပကတူး၊ ဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသနည်း

ဟူ။ဤဏ်ကိုဖွေသွား၍ရှာသည်ရှိသော်၊ ကမ္ဘာတည်ဦး၊ပကတ္ထူးကပင်။ အာဘာသရဘုံမှ ဆင်းသက်လာကြပေသော-ဖြူဟွာမျိုးကြီး ပါပေတကား၊ဟု။ အသိဉာဏ်ပေါ်ပေါက်အပ်တော့သည်ဟုမှတ်။ အဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ကမ္ဘာဦး ဆစ၊ဥပပါတ်လူကြီးတို့သည်ကား။ အာဘာသရဖြူဟွာဘုံမှစုတော၍၊ ဤလူ့ ပြည်သို့ ပဌိသန္ဓေဆားဖြင့်။ ဥပပါတ်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဖွားဖြူဟွာဘဝဋ္ဌဖြူ ဟွာဟူ၍ဆမည်တွင်ခဲ့သော၊ သြပပါတိကနာမ်အတိုင်း။ ဤလူ့ဘဝဋ္ဌလည်း။ ဖြူဟွာမျိုးဟုမှတ်အပ်၏။ ထိုဖြူဟွာဆမည်ကိုပင်၊ဟာဆကွာရှင့်။မာဆကွာရာကို။ပဒေဿဒနည်းဆားဖြင့်ဝင်း။ဝဝတ္ထိတနည်းဆားဖြင့်ဝင်း။ခွဲခြားး၍၊ ရဆကွာရာကိုလည်း ချေဖျောက်ပြီးလျှင်။ ဗဟာမာဟု ခေါ်ခေါ်ကြ ပြန်၏။ ထိုမှတစ်ဆင့်၊ ကာလရှည်ပြန်ခဲ့သော်။ဟာဆကွာရာတလုံးကိုပယ်ဖျောက်ပြန်၍။ဗမာ-ဟုခေါ်ဝေါ်ကြပြန်၏။ဤသဆမှာမူကား။ဖြူဟွာမျိုးတို့ပင်။အကွာရာဖွဲ့ရှာရကား။ ဗမာလူမျိုးဟုခေါ် ဝေါ်သည်ဖြစ်၏။ထို့ကြောင့်။ဗမာလူမျိုးကို၊ကမ္ဘာဦး မှ-ဆဝွန့်ဝေးကွာ၊ ရှည်ကြာစွာလာရှိသော။ မဟာဆမျိုးကြီးဟု-တပ်ဆပ်ထင်ထင်၊ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍။သိမြင်အပ်လှထောခဲ့သည်။ငါတို့ဗမာလူမျိုးကို၊နုပ်နုပ်သေးသေး။ဆစမရှိမမှတ်ကြကုန်လင့်။ထိုမှတပါး၊မင်းမျိုး။ပုဏ္ဏားမျိုး၊ကုန်သည်မျိုး၊သူဆင်းရဲမျိုးတို့သည်လည်း။ ဆစပကတ္ထူးဖြစ်သောဖြူဟွာမျိုးကြီးမှ ပြားခဲ့လာရကား၊ငါးတို့ဗမာဆမျိုးပင်မှတ်သား၍၊ ခတ္တိယဖြူဟွာမျိုး၊ဖြူဟွာဇာဖြူဟွာမျိုး၊ ဝဿဖြူဟွာမျိုး။ သုဒ္ဒဖြူဟွာမျိုးဟူ၍။ ဖြူဟွာလေးမျိုးလေး ပါးပြားကုန်၏ဟုမှတ်။

ငါတို့၏ ထွဋ်ထား၊ရှင်ဂေါတမဘုရားသည်လည်း။ ဖြူဟွာမျိုးလေးမျိုးတို့ တွင်။ခတ္တိယဖြူဟွာမျိုးဟု-တပ်ဆပ်သေချာသိမှတ်ရာ၏၊ထိုကြောင့်ရကား။ သုတ် မဟာဝါပါဠိတော်၌။ ။အဟံဘိက္ခဝေ ဇာတရတိ ဆရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ခတ္တိယောဇာတ်ယာဆဟောသိ'၊ခတ္တိယကုလေဥပ္ပဇ္ဇန္တော။ ။ဟုဟောကြားတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့၊ဆဟံ၊ငါဘုရားသည်။ဇာတရတိ၊ယခုအခါ၌၊ဆရဟံသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊လူ,နတ်တို့၏ပူဇော်ကိုခံထိုက်သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားတည်း။ ဇာတိယာ၊ဆမျိုးဇာတ်ဆားဖြင့်၊ခတ္တိယော၊ခတ္တိယဖြူဟွာမျိုးသည်။ ဆဟောသိ'၊ဖြစ်ပြီ။ ခတ္တိယကုလေ၊ ခတ္တိယဖြူဟွာမျိုး၌၊ ဥပပ္ဇန္တေ၊ ဖြစ်တော်မူ၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆပ်၊ ပါဠိတော်မြတ်ဖြစ်ဆပ်သော ဆဇ်ပုပ်ယဉ်ရပ်တို့ကိုမမြင်၊ ဉာဏ်မှ,ဉာဏ်နှင့်ကြသောဆချို့သော ကေစိဆရာတို့သည်။ ကမ္ဘာတည်ဦးကထွန်းပေါ်၍လာခဲ့သော ဖြူဟွာမျိုးသည်ပင်လျှင်၊ငါတို့ဗမာလူမျိုးဖြစ်၍ နေသည်ကိုမသိကြကုန်သောကြောင့်၊ ခတ္တိယ ပုဒ်ကို

သောကြောင့်၊ ဤကုသလားမျိုးမှာဘုရားဖြစ်သည်ဟုမှတ်ကြကုန်၏။ ဤသို့မှတ်ထင်ခြင်းသည်မိုဠိတို့၏ ဉာဏ်ပညာမရှိခြင်းကို ဟောပြခြင်းသာတည်း။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဆယူကဲ့သို့ယူခဲ့ပါလျှင်၊ ဘုရားရှင်၏ ဘွားတော်မွေးရာ၊ ကပွိလဝတ်ပြည်ကြီးသည်ကာလရှည်ထွားသဖြင့်၊တောမြို့ဆတိုဖြစ်နေ၍၊ မျောက်တွေပေါများခဲ့လျှင်၊ မျောက်မျိုးမှာဘုရားဖြစ်၏ဟုပြောကြဦးမည် ဖြစ်သာတည်း၊ဉာဏ်ရောင်မဖြူ ရဟန်း,ရှင်, လူဆိုတို့သည်၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်ဆခါသမယပင်၊ဝိတဉ္ဉုပမင်းသားဘေးကြီးကြောင့်၊ တိဏာသာကိဝင်၊နဠသာကိဝင်၊ ပကတိသဲကိဝင်ဟူ၍သုံးမျိုးကွဲပြား၍၊ သာကိဝင်၊ ခတ္တိယဗဟာမာမျိုးတွေ၊ငါတို့မြန်မာပြည်ကြီးဆို၊ ဆယ်ဆယ်ပြားလွှားလာကြကုန်၍၊ မြန်မာတွေဖြစ်ဟန်ကို သတိထား၍၊ ဓမ္မပဒဆဋ္ဌကထာ စသည်တို့ဒွဲကြသို့ရှုကြလေကုန်။ ။ဤသည်လျှင်။ နေ,လ,နက္ခတ်ပေါသည်မှစ၍၊ ကမ္ဘာပျက်ဖိုယ်ရှားသည်တိုင်အောင်။ ဝိဝဋ္ဋဗျာယိ၊ ဆသင်္ချိယျ ကပ်ဆရတည်း။

ဤပြဆပ်ပြီးသော တေဖောသံဝဋ္ဋကမ္ဘာဝယ်။ ဆသင်္ချိယျကပ်၊ လေးရပ်၏အပိုင်းဆခြားဆပြု၊ဆဓိပ္ပါဆရ၊လက်ဝဆောင်ပုဒ်ကား။ ။ပျက်ပြားကမ္ဘာ။မိုဃ်းကြီးရွာ၍။မီးဝါလျှံစဲ၊ငြိမ်းဆဲပဌမ။သံဝဋ္ဋတည်း။ထိုမှတပြီး။ကပ်ပြုမိုဃ်းလျှင်၊ရွာကြီးကြွေးအိုင်။ဘိုင်ဆောင်ဒုတိယ၊သံဝဋ္ဋဗျာယိ၊ထိုပြီတချိန်။ထိန်ထိန် ထွန်းလာ၊နေလထွက်ဆောင်။ ပွါးတက်တတိယ။ ဝိဝဋ္ဋတည်း၊ထိုမှတဘန်။ရွာပြန်ဖျက်ဆီး။ မိုဃ်းကြီးရောက်ဆိုက်။ တည်ကြိုက်စတုတ္ထ၊ဝိဝဋ္ဋဗျာယိ ဆည်းဆည်း၊ဆပြုဆပြင်၊ဆသင်္ချိဟုတည်း။ ဝေးစည်းပေါင်းရာ၊တရုမဟာ။ကပ်ကမ္ဘာသည်။ ။စိတ်ဖြာဝေဌရ ခွဲတည်း။ ။တေဖောသံဝဋ္ဋကမ္ဘာပျက်ပုံပြီးပြီ၊

---

(၄၁၀) ရေဘုက်သောကမ္ဘာကိုပြခြင်း။

ရေဘုက်သော ဆာပေါသံဝဋ္ဋကမ္ဘာဌိကား၊ ကမ္ဘာပျက်ဖိုယ်ရှားသည်မှစ၍၊ ခါရုဒကမည်သောဆားငန်ဖိုယ်ရွာ၍ ဆယဉ်ပြုတ်သည် တိုင်ဆောင်ကာလသည်။သံဝဋ္ဋကင်မည်၏။ခါရုဒကမည်သောဆားငန်ဖိုယ်ရေအယဉ်ပြုတ်သည်မှစ၍။ကမ္ဘာပြုဖိုယ်ရှားသည်တိုင်ဆောင်ကာလသည်၊ သံဝဋ္ဋဗျာယိကပ်မည်၏၊ ၎င်းကမ္ဘာပြုဖိုယ်ရှားသည်မှစ၍၊ နေ,လ,နက္ခတ် ပေါသည်တိုင်ဆောင်ကာလသည်။ ဝိဝဋ္ဋကပ်မည်၏။နေ,လ,နက္ခတ် ပေါသည်မှစ၍၊

ကန္တာပျက်မိုးရွာသည် တိုင်ဆောင်ကာလသည်။ ဝိဝဋ္ဋဒွာယိကပ်မည်
၏ ဟုပိုင်းခြားအပ်၏။ ။ဤဆာပေါသံဝဋ္ဋကန္တာဒဋ္ဌိ။ခါဂဒကမိုးရွာပာန်
ကား။ဆကြောင်ရေဖျက်သောကန္တာသည်ပျက်လိုလတ်သော်။ ကန္တာပျက်
မိုးကြိုးသည်၊သည်းထန်စွာရွာပြီးလျှင်။ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး။
မိုးမရွာဘဲ၊ခါင်လတ်၍၊ မီးကန္တာဝယ်၊ နေနှစ်စင်းထွက်သောဆခါကဲ့
သို့။ဆေားငန်ဆတိုဖြစ်သောမိုးကြိုးသည် ကြံ့ခိုင်း၊ကျည်ပွေး။ ထန်းပဓာဏ
စသည်ဖြင့်၊မိုးပေါက်ကြိုးမားပွါး၍။ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံနှင့်တကွသော
စကြဝဠာကုဋေတသိန်းကို။ရေထိသောဆေားခဲကဲ့သို့။ ကြေမွကုန်ပျောက်စေ
လျက်။သုဘကိုးကဲဘုံဆောံရောက်ပြီးမှ။ တဇ္ဈာတဇ္ဈာလျှောကျလေသဖြင့်၊
ပဌမဈာန်သုံးဘုံ ရှေးဦးစွာတည်ခြင်း ဆာဒိုသည်တို့သည်။ မီးကန္တာဒဋ္ဌိ။ဆို
အပ်သည်နှင့်တူသည်သာလျှင်တည်း။ ။ဆာပေါသံဝဋ္ဋကန္တာပျက်ပုံပြီးပြီ။

---

(၄၁၁) လေဖျက်သောကန္တာကိုပြုခြင်း။

လေဖျက်သောဝါယောသံဝဋ္ဋကန္တာဒဋ္ဌိကား၊ကန္တာပျက်မိုးရွာသည်
မှစ၍၊ကန္တာပျက်လေလာ၍ပြတ်သည်တိုင်အောင်ကာလသည်သံဝဋ္ဋကပ်
မည်၏။ ကန္တာပျက် လေပြတ်သည်မှစ၍၊ ကန္တာပြု မိုးရွာသည်တိုင်
ဆောင်ကာလသည်။သံဝဋ္ဋဒွာယိကပ်မည်၏။ကန္တာပြုမိုးရွာသည်မှစ၍။
နေ,လ,နက္ခတ်ပေါ်သည်တိုင်ဆောင်ကာလသည်။ဝိဝဋ္ဋကပ်မည်၏။နေ,လ,
နက္ခတ်ပေါ်သည်မှစ၍၊ကန္တာပျက်မိုးရွာသည်တိုင်ဆောင်ကာလသည်၊
ဝိဝဋ္ဋဒွာယိကပ်မည်၏ဟု-ပိုင်းခြားအပ်၏။ ။ဤဝါယောသံဝဋ္ဋကန္တာဒဋ္ဌိ။
ကန္တာပျက်လေလာဟန်ကား။လေဖျက်သော ကန္တာပျက်လိုလတ်သော်၊
ရှေးနည်းဆာဒိုင်း။မိုးရွာပြီးနောံ။မိုးမရွာဘဲမြင့်ရှည်စွာခါင်ပြီးလျှင်၊ မီး
ကန္တာဒဋ္ဌိနေနှစ်စင်းဆစွာထွက်သကဲ့သို့။ထိုအတူလေကြိုးစွာလာသဖြင့်။မြို့
မုံကျောက်စစ်တို့ဖြင့် ကြဖြန့်ဘိသကဲ့သို့။ ကောင်းကင် ဆလုံးကို ပြည့်စေ
လျက်။တဇ္ဈာတဇ္ဈာ၊သစ်ပင်,တော,တောင်ကိုသည်ပြတ်ကြွေ ကြေမွပျောံ
ရှခြင်း။ဆိုနောက်ဆောက်မှ လေသည်တက်ပြီးလျှင်မြေကြိုးကို။ တိုက်ခွေ
မွေနှောက်သည်ရှိသော်။ဆထက်ဆောက်ပြောင်းပြန်လန်၍။တဂါဝုတ်-နှစ်
ဂါဝုတ်-တယူဇနာနှစ်ယူဇနာစသည်ဖြင့်။ လေဒွေသော ဗန်းစကေားကဲ့သို့။
ဆစိတ်ဆစိတ်၊ ဆယိုင်းဆယိုင်းပြတ်ကွာကဲ့ပဲ့လျက်၊ပျောံရှခြင်း။ စကြဝဠာ
မြင့်မိုရ်စသော တောင်တို့သည်။ တောင်းငယ်၊ ပလုံးငယ် တို့ကဲ့သို့၊ပြတ်

ကျွတ်ထွင့်ပါးသဖြင့်။ ဆချင်းချင်းတိုက်ခိုက်ပိတ်ကြလျှင်။ ထုံးညှက်ပျာမွှဲကဲ့သို့။ ညှက်ညှက်ကျေလျက်၊ ဝေဟာပို့လိဘုံလျှင် ဆယိုင်းဆခြားရှိသော တတိယစျာန်သုံးဘုံနှင့်တကွသောလောကကြီးသည်၊ ဆကြွင်းမဲ့ ပျက်စီးကုန်ပျောံလေသတည်း။ ။ဝါယောသံဝဏ္ဏကမ္မာဝပျက်ပုံပြီး၏။

---

(၄၁၂) ဤဘဒ္ဒကမ္မာတေဇောသံဝဋ်ဖြင့်ပျက်ပုံပြခြင်း။

ဤယခုတည်သော ဘဒ္ဒကပ်က မ္မာသည်၊ ပထမဒိုးခုနစ်ကြိမ်နောံရေပျက်၍။ ဒုတိယနှစ်ကြိမ်တွင်းပထမဒိုးပျက်၍ တည်သောကမ္မာဟူ၍မှတ်ဆပ်ကြောင်း၊ မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၌ပြ၏။ ဝိဒူကတ်သုံးပုံ ဆဋ္ဌကထာဋီကာ-ဂဏ်ဆိုအံ့ ရတို့၌၊ သေသေချာချာ၊ မပြမဆိုကြကုန်၊ ဆနာဂတဝံသဆဋ္ဌကထာ၌ကား။ ။မေတ္တေယျသို့ဘဂဝတ်ပရိနိဗ္ဗုတေတာသသာသနေပရိပဟာယိတေဆယံဘဒ္ဒကပ္ပေါပရိဟာယိသတိ၊ တဒါတိ ကပ္ပဋ္ဌာနဂ္ဂိဒ်ယ်မာနေဗဟုသတ္တာနိကာယာမဟာဝိနာသံ ဟိပုဏ်ိသန္တိ။ ။ဟုဗိန့်တော်မူ၏။ ။မေတ္တေယျသို့ဘဂဝတ်၊ မေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရားသည်။ပရိနိဗ္ဗုတေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်ရှိသော်။ တသ၊ ထိုမေတ္တေယျဘုရားအား။ သာသနေပ၊ သာသနာသည်လည်း။ပရိဟာယိတေ၊ ဆုတ်ယုတ်သည်ရှိသော်။ ဆယံဘဒ္ဒကကပ္ပေါ၊ ဤဘဒ္ဒကပ်သည်။ပရိဟာယိသဘိ၊ဆုတ်ယုတ်လတ္တံ့၊ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။တဒါ၊ထိုဆဒါ၌၊ ကပ္ပဋ္ဌာနဆဂ္ဂိဗျ်၊ ကမ္မာဝပျက်ရာဒိုးသည်။ ဒယျမာနေ၊ တောက်လောင်သည်ရှိသော်။ဗဟုသတ္တာနိကာယာ၊များစွာသော သတ္တဝါဆပေါင်း တို့သည်။ မဟာဝိနာသံ၊ ကြီးစွာ ပျက်စီးခြင်းဆို့။ ဟိပုဏ်ိသန္တိ၊ ရောက်ကုန်လတ္တံ့၊ ။ဤဆဋ္ဌကထာဟိပ်ဒ္ဒဖြင့်၊ ယခုပျက်လတ္တံ့သော ဘဒ္ဒကမ္မာသည်၊ဒိုးလောင်၍ပျက်လတ္တံ့ဟူလို။ ။ဤသည်လျှင် ဘဒ္ဒကမ္မာပျက်ဟန်တည်း။

---

(၄၁၃) ယခုရောက်ဆဲဆန္တရကပ်ကိုပြခြင်း။

ဤဝိဝဋ္ဋဌာယိကပ်၌၊ဆန္တရကပ်ခြောက်ဆဲ့လေးကပ်တို့တွင်။ ပဌမဆန္တရကပ်ဝယ်ကဏ္ဍုသန်ဘုရားသည်၊အနှစ်လေးဆောင်းတမ်း၌ပွင့်ထော်မူ၏။ ထိုနှစ်မှယုတ်၍၊ဆယ်နှစ်တမ်းမှတက်၍၊ ဆာသချိုယျတမ်းသို့ရောက်သည်မှတဘာန်ယုတ်၍ဒုတိယဆန္တရကပ် ဆနှစ်သုံးဆောင်းတမ်း၌ ကောဏာဂုံ

ဘုရားပွင့်တော်မူ၏။ထိုနှစ်၌ယတ်၍၊ ဆယ်နှစ်တမ်းမှတင်၍၊ဆာသဒ္ဒိယျ တမ်းသို့ရောက်သည်မှ၊ တဘန်ယုတ်၍၊ တတိယ ဆန္တရကပ်၊ ဆနှစ်–နှစ် သောင်းတမ်းခွဲကသသပဘုရားပွင့်တော်မူ၏။ထိုနှစ်မှယုတ်၍၊ဆယ်နှစ်တမ်း မှတက်၍၊ဆာသဒ္ဒိယျသို့ရောက်မှ၊ တဘန်ယုတ်၍၊ စတုတ္ထဆန္တရကပ်ဆ နှစ်တရာတမ်းခွဲ ငါတို့ဂေါတမဘုရား ပွင့်တော်မူသည်ဟု မှတ်ဆပ်သော ကြောင့်။ယဇရောက်ဆဲကပ်သည်၊ စတုတ္ထဆန္တရကပ်ဖြစ်သည်ဟူ၍၊ ပညာ ရောင်ဖြင့်ဟိုး။ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည်၊ဗုဒ္ဓဝံသဆဋ္ဌကထာ,နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုဂ်ဆဋ္ဌကထာတို့ကိုမှီး၍၊ နေယျတ္ထဆွတ္ထာပတ္တိနည်းဖြင့်၊ ဆာသိးဆသီး ပင်ဆုံးဖြတ်တော်မူကြကုန်၏။

မဟာဝံသဒီပကာကျမ်းခွဲကား။ဤဝိဝဋ္ဋဗျာယိကပ်ခွဲ၊ ဆန္တရကပ်ခြောက် ဆဲ့လေးကပ်တွင်၊ရှစ်ကပ်မြောက်လူတို့၏ဆသက်ငါးသောင်းရှိသောအခါ၊ ကက္ကုသန်ဘုရားပွင့်၏။ ကိုးကပ်မြောက်လူတို့ဆသက် လေးသောင်းရှိသော ဆခါ၊ကောဏာဂုံဘုရားပွင့်၏။ ဆယ်ကပ်မြောက်လူတို့ ဆသက်သုံးသောင်း ရှိသောဆခါကသသပဘုရားပွင့်၏၊ တဆဲ့တကပ်မြောက် လူတို့ဆသက်တ ရာရှိသောဆခါ၊ငါတို့ဂေါတမဘုရားပွင့်တော်မူ၏ဟူ၍ တသိးတခြား၊ပိဋကတ် ယများကိုမှီ၍ဖြစ်၏။ ။ဤဗုဒ္ဓဝံသဆဋ္ဌကထာတို့နှင့် မညီညွတ်ကုန်ဟု ဆရာတို့ဆိုကြ၏။ ။နောင် အနာဂတ်ခေတ်၊ ကာလသစ်၌ ပွင့်လတ္တံ့ဖြစ် သောဆရိမေတ္တေယျဘုရားရှင်သည်ကား၊ ယဇတရာတမ်းမှယုတ်ပြီးလျှင်၊ ဆယ်နှစ်တမ်းမှတက်၍၊ ဆာသဒ္ဒိယျတဘ်းသို့ ရောက်သောဆခါ၊ တဘန် ယုတ်ပြန်၍၊လူတို့ဆနှစ်၊ ရှစ်သောင်းတမ်းဝယ်၊ ပွင့်တော်မူမည်ဟု-ဇကေန ဆတ်ဆတ်၊မှတ်ဆပ်၏။ ထိုကြောင့်၊ သုတ်ပါဠိထေယျပါဠိတော်- စက္ကဝတ္တိ သုတ်၌၊ ။ဆသိတိဝဿသဟဿာယုကောသု ဘိက္ခဝေ မနုဿသုမေ တ္တေယျောနာမဘဂဝါလောကေဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ။ဟု-ဟောထော်မူ၏။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ချစ်သားရဟန်းတို့၊ဆသိတိဝဿသဟဿာယုကောသု၊အနှစ်ရှစ် သောင်းဆသက်ရှည်ကုန်သော။မနုဿသူ၊လူတို့၏ လက်ထက်ကာလ၌။ မေတ္တေယျောနာမဘဂဝါ၊ မေတ္တေယျ မည်သောဘုရားသည်။ လောကေ၊ သတ္တလောကဝ်၌ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ပွင့်တော်မူလတ္တံ့။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆန္ဒရကပ်ဆရိဝိနိစ္ဆယတည်း။

(၄၁၄) ကမ္ဘာဦးဦးဆုံးထိုလိင်ရှေးဦးစွာဖြစ်ပုံကိုပြခြင်း။

ကမ္ဘာဦးဆခါကာလဝယ်၊ ယောကျ်ား, ဝိန်းမနှစ်ယောက်တို့တွင်၊ဆ ဘယ်သူ၏လိင်သည် ရှေးဦးစွာဖြစ်သနည်းဟူမူ။ ။ထိုလိင်သည် ရှေးဦး စွာဖြစ်ပေါ်၏ဟုမှတ်။ထို့ကြောင့်၊ မဟာဟံသဓာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပဌမ ကပ္ပိကကာလေ ထိုလိင်သည် ပဌမံပါတု ဘူတဘွာ ပဌမံနိဗ္ဗတ္တာတိ ဆဇ္ဈော။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ပဌမကပ္ပိကကာလေ၊ရှေးဦးစွာကပ်က မ္ဘာ ထည်စဉ်။ထိုလိင်သည်၊ထိုလိင်၏သာလျှင်။ ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ။ ပါတုဘူ တဘွာ၊ထင်ရှားဖြစ်သည်ဖြစ်၍ဆဖြစ်ကြောင့်။ ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ။ နိဗ္ဗတ္တာ၊ဖြစ်၏။ ဇာတိဆယံ၊ဤသည်သျှင်။ဆဇ္ဈော၊ဆနက်တည်း။ ။ပရိဝါ ဆဋ္ဌကထာတို့ ဦးကား၊သဏ္ဌာန်ဆသွင်ကိုပွဲ၍၊ပုရိသလိင်ကိုရှေးဦးစွာဖြစ်၏ဟုဝိန့်သေး၏။ ဓာတ်ဆဋ္ဌကထာ သည်ကား။ ဆစစ်နိဗိတ် သဏ္ဌာန်ကို ပြဆိုသည်ဖြစ်ရ ကား။ ဓာတ်ဆဋ္ဌကထာ ဆဝင်္ဂဗတ်ယူဆပ်၏။ ကမ္ဘာဦးကာလဝယ်၊ ယောကျ်ား,ဝိန်းမတို့၏ကိုယ်သည်လည်း၊ သုံးဂါဝုတ်မျှသောကိုယ်ခန္ဓာရှိ၏။ ထို့ကြောင့်၊တိဂါဝုဘာသရီရာနိဗ္ဗတ္တာ, ဟူ၍၊လောကပညတ္တိကျမ်းဦးဝိန့်၏။ ။ ဤသည်လျှင်တရပ်မှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၄၁၅) ဆချုပ်ဂါထာပါဠိဆနက်ကိုပြခြင်း။

ပဌိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ၊တထာ စဝနမာနုသံ။
ဧကမေဝ တထေဝေကာ၊ဝိသယဇ္ဈေကဓာတိယံ။ ။

(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ဧကဓာတိယံ၊တရဇသောဘဝဋ္ဌိ။ ပဌိသန္ဓိစ၊ပဌိသန္ဓေသည်ဌင်း။ ဘဝင်္ဂ၊ ဘဝင်သည်ဌင်း။ တထာ၊ထို့နည်းတပါး။ စဝနမာနုသံ၊စုတိစိတ်သည်ဌင်း။ဧက မေဝဂါ၊ ဘုဝိ,ဓာတိ,သမ္ဘယုတ္တာဓမ္မေ,သဒ်္ဒါရုဆေားဖြင့် တူသည်သာလျှင်တည်း။ တထေဝ၊ ထိုဆတူသာလျှင်။ဧကဝိသယဿ၊ တူသော ဆာရုံ ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ ဖြစ်၏။ ။ဤဂါထာဆရ၊တရဇသောဘဝဋ္ဌိ၊ ပဌိသန္ဓေ,ဘဝင်,စုတိ စိတ်တို့သည်။ဘုံ,ဓာတ်,သမ္ဘယုတ္တာဓမ္မေ,သဒ်္ဒါရုဆေားဖြင့်တူမြဲဖြစ်သည်၊ ဆာ ရုံဆေားဖြင့်လည်းတူမြဲပါလို့။ ။တူဟန်ကား။ ပဌိသန္ဓေစိတ်သည်၊ ကာမ ဘုံ၌ဆကျမ်းဝင်သော ဉာဏသမ္ပယုတ်, ကာမစိတ်, ကာမဓာတ်, စေတ သိက်ဆယ်ပွင့်၊ တတ္တိံသဓမ္မ, ဆသဒ်္ဒါရုဟူ၍ ဖြစ်ပြားအံ့၊ ဘဝင်စုတိစိတ်

သည်လည်း။ ဤနည်းဆတူပြစ်၏ ဟူလိုသော်၊ ။ဆောရုံတူ၏ ဆိုရာဝယ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ပဒိုသန္ဓေစိတ်,ရုတိစိတ်၊ ဆောဂနှုဘဝင်မှတပါးသော မူလဘဝင်စိတ်တို့သောလျှင်ဆောရုံတူ၏ဟူလို။ ။ပဒိုသဒ္ဓိစတုက္ကဝဏ္ဏနာသမတ္တာ။

---

(၄၁၆) ကိစ္စ-ကမ္မစတုက္ကကိုပြဆိုခြင်း၊

ဤသို့ ဆေားဖြင့်၊ ပဒိုသန္ဓိစတုက္ကကိုပြဆိုပြီး၍။ကမ္မစတုက္ကကို လေးပါး သောဆခြင်းဆရာတို့ဖြင့်ပြတော်မူလိုသော ၅င်ဆနုဂ္ဂါဆရာသည်၊ ဇနကံစသည်ကိုမိန့်၊ ။ကိစ္စဝသေနစတ္တာရိကမ္မာနိ နာမဇေဝဒိတဗ္ဗာနိ၊ ။ဟူ၍စပ်ဆပ်၏။ ။ဇနကံစ၊ပဒိုသန္ဓေဆခါ ပဝတ္တိဆခါတို့၌၊ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာကဒူတ္တာရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေသောကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ကံသည်၎င်း။ ဥပဇ္ဈာကံစ၊ ထောက်ပံ့တတ်သောကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ကံသည်၎င်း။ ဥပဓိဒ္ဓကံစ၊ ကပ်၍-နှိပ်စက်တတ်သောကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ကံသည်၎င်း။ဥပဃာတကာဒ္ဓ၊ကပ်၍ဖြတ်တတ်သောကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ကံသည်၎င်း။ဇုတိ၊ဤသို့။ကိစ္စဝသေန၊ကိစ္စ၏ဆစွမ်းဆေားဖြင့်။စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော၊ကမ္မာနိနာမ၊ကံမည်သည်တို့ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊သိဆပ်ကုန်၏။ ။ဤသင်္ဂဟဆဒ္ဒကထာပါဠိဆရ၊ဆမိုဠိယ်သော်ကား။ဇနကကံဟူရောဒ္ဓ၊ပဒိုသန္ဓေဆခါ၊ ပဝတ္တိဆခါတို့ဒ္ဓ၊ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဒူတ္တာရုပ်တို့ကို၊ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်စေတနာသည်၊ဇနကကံမည်၏။ ထိုကြောင့်၊ဆင်္ဂဟကထာတို့ဒ္ဓ၊ ။ဇနကံနာမကုသလံပိဟောတု၊ ဆကုသလံပိ၊တံပဒိုသဒ္ဓိယံပိပဝတ္တေ ပိရူပါရူပဝိပါကက္ခန္ဓေဇနေတိ။ ။ဟုမိန့်ထော်မူ၏။ ။ဇနကံနာမ၊ဇနကကမည်သည်။ကုသလံပိ၊ ကုသိုလ်သည်လည်း၊ ဟောတု၊ဖြစ်စေ၊ဆကုသလဒ္ဓိ ၊ဆကုသိုလ်သည်လည်း။ ဟောတု၊ဖြစ်စေ။တံ၊ထိုကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ကံသည်၊ပဒိုသဒ္ဓိယံပိ၊ပဒိုသန္ဓေဆခါဒ္ဓိဌင်း။ ပဝတ္တေပိ၊ပဝတ္တိဆခါဒ္ဓိဌင်း။ ရူပါရူပဝိပါကက္ခန္ဓေ၊ကမ္မဇရူပ်၊ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာတို့ကို၊ဇနေတိ၊ဖြစ်စေ၏။ ။ပသဒ္ဓိမဂ်ဆဒ္ဒကထာဎီကာကျော်တို့ဒ္ဓိလည်း။ဤနည်းဆတူမိန့်သတည်း။ ။ဝိဥ္ဇ်ဟ်ပြုလိမ့မူ။ ။ဇနေတိတိဇနကံ။ ၊ဇနေတိ၊ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ- ကဒူတ္တာရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေတတ်၏။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဇနကံ၊ဇနကကံမည်၏။ ။ နာနက္ခဏကမ္မ-ကမ္မ ပစ္စည်းတပ်သော ကုသိုလ်- ဆကုသိုလ်ကံ ဟူ၍ မှတ်ဆပ်၏ဟူလို။

ဥပတ္ထ ဣက ကံဟူသည်။ ဆကျိုးဝိပါက်ကို။ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဇနက သဘောသဘွိမရှိမူ၍။တပါးသောကံသည်ဖြစ်စေဆပ်သော ဆကျိုးဟုဆိုဆပ်သောချင်းသာဆင်းရဲကို၊ထောက်ပံ့ခိုင်စေတတ်သောကုသိုလ်,အကုသိုလ်စေတနာသည်။ဥပတ္ထ ဣကမည်၏။ထိုကြောင့်။ ။ဆင်္ဂဟရဆဋ္ဌကထာဒ္ဌီ။ ။ဥပတ္ထ ဣကံနာမပိပါကံဇနေတုံနသက္ကောတိ၊ ဆညေနကမ္မေနဓိန္နာယပဋိသန္ဓိယာဇနိတေဝိပါကေဥပ္ပဇ္ဇနကာသုခဒုက္ခံဥပတ္ထဣက္ကေတိ။ဆဒ္ဒါနံပဝတ္တေတိ။ ။ဟုဝိန္ဒဘော်မူ၏၊ ။ဥပတ္ထ ဣကံပန၊ဥပတ္ထ ဣကကံဟူသည်ကား။ ဝိပါကံ၊ ဆကျိုးကို။ဖနေတုံ၊ဖြစ်စေခြင်းငှါ။ နသက္ကောတိ၊မစွမ်းနိုင်။ ဆညေန၊တပါးသော။ကမ္မေန၊ကံသည်၊ပဋိသန္ဓိယာ၊ပဋိသန္ဓေကို၊ ဓိန္နာယ၊ပေးဆပ်သည်ရှိသော်၊ဝိပါကေ၊ဆကျိုးကို။ဖနိတော၊ဖြစ်စေဆပ်သည်ရှိသော်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနက-သုခဒုက္ခံ၊ဖြစ်သောချင်းသာဆင်းရဲကို၊ ဥပတ္ထဣက္ကေတိ၊ထောက်ပံ့တတ်၏။ ဆဒ္ဒါနံ၊ ရှည်စွာသောကာလပတ်လုံး ပဝတ္တေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ ။ဤဥပတ္ထ ဣကကံသည်။ကုသိုလ်သည်၊ ကုသိုလ်၏ဆကျိုးကို။ကာလကြာမြင့်စေဆောင်ထောံပံ့တတ်၏။ဆကုသိုလ်သည်ဆကုသိုလ်၏ဆကျိုးကို။ကာလကြာမြင့်စေဆောင်ထောံပံ့တတ်၏ဟူ၍၊ဥပတ္ထ ဣကသဘောကိုမှတ်အပ်၏။ထိုကြောင့်ရကား။ မဏိသာရမတ္ထ။သာဒိကာဒ္ဌီ။ ။ကုသလံဆမာနံဆညေနကုသလကမ္မေနဥပ္ပဇ္ဇမာနံသုခံတသပဋိပက္ခဝိဇာနဝေသနဥပတ္ထဣက္ကေတိ၊ဆကုသလံဆညေနဆကုသလကမ္မေနဥပ္ပဇ္ဇမာနံဒုက္ခံတထေဝဥပတ္ထဣက္ကေတိ၊ဒီဃကာလံပဝတ္တေတိ ဆဓိပ္ပါယော။ ။ဟုဝိန္ဒတော်မူ၏။ ။ကုသလံ၊ကုသိုလ်သည်၊ သမာနံ၊ဖြစ်ထျက်။ဆညေန၊တပါးသော။ကုသလကမ္မေန၊ ကုသိုလ်ကံသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ဖြစ်စေဆပ်သော။သုခံ၊ချမ်းသာကို၊တသ၊ထိုချမ်းသာခြင်း၏။ပဋိပက္ခဝိဇာနဝေသန၊ဆန့်ကျင်ဘက်ဆကြောင်းကို။တား၊ဖြစ်သည်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ဥပတ္ထဣက္ကေတိ၊ထောက်ပံ့တတ်၏။ဆကုသလံ၊ ဆကုသိုလ်သည်။သမာနံ၊ဖြစ်ထျက်။ ဆညေန၊ တပါးသော။ဆကုသလကမ္မေန၊ ဆကုသိုလ်ကံသည်၊ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ဖြစ်စေဆပ်သော၊ဒုက္ခံ၊ဆင်းရဲခြင်းကို။တထေဝ၊ ထိုဆတူသာလျှင်၊ဥပတ္ထဣက္ကေတိ၊ထောက်ပံ့၏။ဒီဃကာလံ၊ ရှည်စွာသောကာလပတ်လုံး၊ပဝတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ဤသည်လျှင်၊ ဆဓိပ္ပါယော၊ဆလိုရှိဆပါဘွယ်၊ဆဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော ဆဒ္ဒကထာ၊ဋီကာပါဠိ ဆဓိပ္ပါယ်ရပ်တို့ကို။ ထင်လျားစေဆောင်ပြဦးအံ့။ ။သုဂတိဘုံသား။လူနတ်တို့ဆား၊ ကုသလဝိပါက်။ ဆဒ္ဒကမ္မဖရပ်ကြီးတို့ကို၊ ဖြစ်စေထတ်သောကုသိုလ်ကံသည်။ဇနကကံမည်၏

ဖြ၏။ဥပမာအားဖြင့်။မင်းထီးသည်။သားကောင်းရတနာမင်းသားကို။ဘွားမြင်ခြင်း ဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း။ထိုဇနကကံ၏ ဆကျိုးဖြစ်သော။ နတ်လူတို့၏ ခန္ဓာ-ဓာတ္တကမ္မဇရုပ် ကိုယ်ကြိုးကို။ ပြည့်ဖြိုးစေခြင်း။ချမ်းသာစေခြင်း။ ဆသက်ရှည်စေခြင်းစသော ဆားဖြင့်။ ရှည်ကြာဆောင် ထောက်ပံ့တတ်သော ကုသိုလ်ကံသည်။ ဥပတ္ထမ္ဘကကံမည်၏။ ဥပမာဆားဖြင့်။ ဆထိန်း ထောသည်။ မင်းသားကလေးကို။ ချမ်းသာ စေဆောင် စောင့်ထိန်း ဘိသကဲ့သို့တည်း။ ။ဤသည်လျှင်။ သုဂတိဘုံ၌။ ကုသိုလ်။ကုသိုလ်ချင်းထောက်ပံ့ပုံတည်း။

ဒုဂ္ဂတိဘုံသား၊တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ဆား။ဆကုသလဝိပါက်ဆနိဋ္ဌကမ္မဇရုပ်ကြိုးတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဆကုသိုလ် ကံသည်။ ဇနကကံမည်၏။ ဥပမာဆားဖြင့်။ဆန္တောဇာတ၊ ဒီဝဲပေါက်ကျွန်မကြိုးသည်။ သပေါက်သားကလေးကို ဘွားမြင်ခြင်းဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း။ ထိုဇနကကံ၏ ဆကျိုးဖြစ်သောတိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာ ဆနိဋ္ဌကမ္မဇရုပ်ကိုယ်ကြိုးကို။ ပြည့်ဖြိုးစေခြင်း,ချမ်းသာစေခြင်း,ဆသက်ရှည်စေခြင်းစသော ဆားဖြင့်၊ ရှည်ကြာဆောင် ထောက်ပံ့တတ်သော ဆကုသိုလ်ကံသည်။ ဥပတ္ထမ္ဘကကံမည်၏။ ဥပမာဆားဖြင့်။ကျွန်ကြိုးသည်။ သပေါက်ကလေးဆားတခြားသို့ မသွားစေမူ၍အိမ်တွင် ပျော်ပိုက်ဆောင်။ စောင့်ရှောက် ရတိသကဲ့သို့တည်း။ ။ဤသည်လျှင်။ ဆကုသိုလ်-ဆကုသိုလ်ချင်း ထောက်ပံ့ပုံတည်း။ ။ဝိဂြိုဟ်ဖြလိမ္မ။ ။ဥပတ္ထဒ္ဓမ္မာဘိတိဥပတ္ထမ္ဘကံ။ ။ဥပတ္ထဒ္ဓေတိ၊ထောက်ပံ့စေတတ်ဖြ၏။ဗုတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဥပတ္ထမ္ဘကံ၊ဥပတ္ထမ္ဘကကံမည်၏။

ဤကံနှစ်ရပ်ကိုတွဲစပ်၍ပြရာ၌။သောတဇနတို့ဆား။ ထွေးရွတ်မည်ဆတွက်ကြောင့်။ ဆက်လက်၍ပြဦးအံ့။ ။ကာဠနဂါးမင်းကြီးသည်။ မဒ္ဒိရုနဂါးပြည်၌-နဂါးကြီးသွား၍ဖြစ်ရခြင်းသည်။ ဆကုသိုလ်ဇနကကံ၏ သတ္တိဆစွမ်းဟူ၍ဖြတ်။ ထိုနဂါးကြီး၏ဆတ္တဘောဒေါ။မပိန်မည်သို့။ ပြည့်ဖြိုးရခြင်း, ရောဂါမရှိချမ်းသာခြင်း, တကမ္ဘာဆသက်ရှည်ခြင်းတို့သည်။ ဆကုသိုလ်ဥပတ္ထမ္ဘကကံ၏။သတ္တိဆစွမ်းဟူ၍ဖြတ်။ထိုနဂါးကြီးဆား။ကောင်းမြတ်သောတံခွန်နန်းအိပ်ရာ။နေရာ။ဆငြွေဆရုံ၊ဘောဇဉ်တို့ကိုခံစားရခြင်းစသည်တို့သည်ကား။ ကုသိုလ်ကံတပါး၊ကြောင့်ခံစားရ၏ဟု။ခွဲခြားဖြတ်ဆပ်၏။ ထို့ကြောင့်သုတ်ပါထေယျဆဋ္ဌကထာ။ မတ္ထိမပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာတို့၌၊ ။ဝိဿကကမ္မံတိကတွာဆကုသလေနတိရစ္ဆာနယောနိယံ မဂ်လဟတ္ထိဋ္ဌာနာဒိသုဥပပန္နော။ ကုသလေန ပဝတ္တေသုခံဝေဒနိယတိ။ ။ဟုပိန်၏။ ။ဟိ၊ခဲ့ဦးအံ့။ ဝိဿက

ကမ္မံ၊ကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်နှစ်ပါးရောက်သောကံကို။ကတွာ၊ပြု၍။ ဆကုသ
လေန၊ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်၊တိရစ္ဆာနယောနိယံ၊တိရစ္ဆာန်ဆမျိုးဌ။ မင်္ဂလ
ဟတ္ထိဌာနာဒိသု၊ မင်္ဂလာဆင်ဘော်ဆရာစသည်တို့၌။ဥပပန္နော၊ဖြစ်ရကုန်၏။
ကုသလေန၊ကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိဆခါ၌၊သုခံ၊ ချမ်းသာကို။
ဝေဒိယတိ၊ခံစားရ၏။ ။ဤနေရာ၌။သုခံဝေဒိယတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ဝေ
ဒိယနချမ်းသာသုခကို ဖွတ်ယူဆပ်၏။ ရူပသန္တတိ၊ ချမ်းသာသုခကို မမှတ်
မယူဆပ်။ ။သတိချပ်။

ဆချို့သောရဟန်းရှင်လူ။ပညာရောင်မပြူသောသူတို့သည်။ ဤကိစ္စစတု
ကွက်မှပိန်စွယ်ဆရာ၌၊ဥပရိပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ,သုတ္တသင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ
တို့ဝယ်၊ မင်္ဂလိမနိကာယ်ကို ဆောင်သော မထေရ်တို့အား၊ထေရာဝါဒ ဆလို
ဆားဖြင့်ပြခြင်းငှါ။ ။အုပမေသုစတူသုပုရိမာနိဇွေဆကုသလာနေဝ၊ဖနကံကု
သလံပိ-ဆကုသလံပိ၊ဥပပတ္တိ အကံကုသလမေဝ။ ။ဟူ၍ရေးသားသောပါ
ဠိရပ်ကို။ ဆဋ္ဌကထာရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ ဆလိုရှိဆပ်သောဆဓိပ္ပါယ်ဟု-ထင်
မှတ်၍။မပြတ်ဆခါခါ၊ ဤပါဠိဆလာဟု။ရထားလှဆာသံပြင်းဖြင့်ငြင်းတော်
မူကြ၏။ထိုပါဌ်ဒဠှံကား။ ။အုပမေသုစတူသု၊ဤလေးပါးသောကံတို့တွင်။ပုရိ
မာ၊ ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သောဥပပိဠိကကံ၊ဥပဇ္ဇဒကကံ
တို့သည်။ဆကုသလာနေဝ၊ဆကုသိုလ်တို့သည်သာတည်း။ဖနကံ၊ဖနကကံ
သည်။ကုသလတို့၊ကုသိုလ်သည်သည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဆကုသလတို့၊ဆကု
သိုလ်သည်လည်း။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ဥပပတ္တိ အကံ၊ဥပပတ္တိ အကကံသည်။ ကုသ
လမေဝ၊ကုသိုလ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဌ်ဆ
ရာ၊ ထေရဝါဒဆဖြဖြစ်သော-ဥပပတ္တိ အကံကံသည်။ ဆကုသိုလ်ဟူ၍မရှိ။ ကု
သိုလ်သာလျှင်ရှိ၏၊ ဥပပိဠိကကံ၊ ဥပဇ္ဇာတကကံသည် ကုသိုလ်ဟူ၍မရှိ၊
ဆကုသိုလ်တပါးသာလျှင်ရှိ၏။ပဋိသေဓကားကို၊ ကေနဆတ်ဆတ်-ဆမှန်
ဟူ၍မမှတ်မယူဆပ်ကုန်။ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ဆဋ္ဌကထာဝါဒ-ဆာစရိယဝါဒ
မဟုတ်။ မင်္ဂိမ နိကာယ်ဆောင် မထေရ်တို့၏ သဆရာဝါဒ၊ စကားရုတ်ဖြစ်
သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်ရကား။ သိဟိုဠ်ကျွန်းပေါ် တွင်။ ပညာဆ
မော်။ရှင်ဓမ္မပါလ၊ဒီကာကျမ်းပြုဆရာတော်သည်။ ၎င်းထေရဝါဒဆတိုင်း။
ဖြောကြားသောဆရာတို့ကို။ စာပေမဟပ် ကေစိဟု တပ်တော်မူခဲ့၏။။ ထို
ကြောင့်တိကနိပါတ်-ဆဂုံဟုရဒိကာဠ်။ ။တတ္ထကေစိဒုတိယသကုသလ
ဘာဝံ ဇာတ္ထတ္တာမာဂတသာဆပုါဗာဓိဒီဃာယုကတာသံဝတ္တနဝသေနပန်စ်
မာနံ ဒွိန္နံဆကုသလဘာဝံဗတွာဗာဓဆပုါယုကတာသံဝတ္တနဝသေနဉ ဏ္ဍော

ဘို့။ ။ဟုရေးသားတော်မူခဲ့၏။ ။တတ္ထ၊ထိုကမ္ဘဝိနိစ္ဆယဆရာ၌။ကေစိ၊ ဆရ္ဘိသောဆရာတို့သည်။ဒုတိယသဒ္ဒ၊ဒုတိယဖြစ်သော ဥပတ္ထမ္ဘကကံ၏၊ ကုသလဘာဝံ၊ကုသိုလ်၏အဖြစ်ကို။အတ္ထတ္တမာဂတသဒ္ဒ၊၌ဟူ.ဘုံသို့ရောက်လာသောသတ္တဝါဆော်၊ဆပ္ပါဟဘာဝ၊ဒီဃသာယုကတာ သံဝတ္တနဝေသန၊ဆနာရောဂါမရှိခြင်း။ ဆသက်ရှည်ခြင်း ဆဖြစ်ကို ဖြစ်သည်၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဝဏ္ဏနှိ၊ဘွင့်ကုန်၏။ပဋ္ဌိမာနံ၊နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ဒွိန္နံ၊ နှစ်ပါးကုန်သော ဥပဓိဒွိကကံ၊ဥပစာတကကံတို့၏။ဆကုသလဘာဝံ၊ ဆကုသိုလ်ဆဖြစ်ကို။ ဗဟွာဗာဓဆပ္ပါယုကတာသံဝတ္တနဝေသန၊ဆနာရောဂါမျှားခြင်း။ ဆသက်တိုခြင်းဆဖြစ်ကိုဖြစ်သည်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ဝဏ္ဏနှိ၊ဘွင့်ကြကုန်၏၊ ။ ဤဒိုကာဆရာသည်။ကေစိဟုဖြသဖြင့်။ဆဋ္ဌကထာဝါဒမှတပါးသောထေရာဝါဒပါဠိစကားကို မမှတ်သားဆပ်ဟု သိဆပ်၏။ ထိုကြောင့်၊ရှေးဆရာတို့သည်။ ကေစိဆိုမူ ကိုယ့်ဆောက်ယူ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူကြ၏။ ။ဤလျှင်တရပ်၊ဝိနိစ္ဆယစကားဖြတ်ကို။နောက်သားတို့မှတ်ရန်ဆလို၌၊ ရေးသားဝိရင်ဆပ်သတည်း။

ဥပဓိဒွကကံဟူရာ၌၊ ထိဖနကကံ၏ အကျိုးကို။မထက် မသန်ဆောင်၊ ကာလ်၍နိုပ်စက်တတ်သော ကုသိုလ်,အကုသိုလ်ကံစေတနာသည်။ ဥပဓိဒွကကံမည်၏။ထိုကြောင့်။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ဆဂ်ိတ္တရဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။ ဥပဓိဒွကံနာမဆည်းနကမ္မေန ဆဒိန္နဒါယပဋိသန္ဓိဒါဒနိတေ ဝိပါကေဥပဓိဒွနကသုခဒုက္ခံ ပိဒွေတိဗာဓတိ၊ ဆဒ္ဓါနံပဝတ္တိတုံ နဒေတိ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏၊ ။ဥပဓိဒွကကံနာမ၊ဥပဓိဒွကကံမည်သည်။ဆည်းနကမ္မေန၊တပါးသော။ကမ္မေန၊ကံသည်။ပဋိသန္ဓေဂ်ိုဒါဒယ၊ ပဋိသန္ဓေဂ်ိုဒါန္နဒါယ၊ ပေးဆပ်သည်ရှိသော်၊ ဝိပါကေ၊ဆဂ်ိုဒါန်းကို။ဖနိတေ၊ ဖြစ်စေဆပ်သည်ရှိသော်။ ဥပဓိဒွနကသုခဒုက္ခံ၊ဖြစ်စေဆပ်သောချမ်းသာဆင်းရဲကို။ပိဒွေတိ၊ညှဉ်းဆဲ၏။ ဗာဓတိ၊ ဖြင်းစွာနှိပ်စက်တတ်၏။ဆဒ္ဓါနံ၊ရှည်စွာသောကာလပတ်လုံး။ ပဝတ္တေတုံ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှါ။နဒေတိ၊မပေး။ ။ဝိကြွိဟ်ပြုလိမ့်မူကား။ ။ဥပဂတို့၁ ပိဒွေတိတိ ဥပဓိဒွကံ။ ။ဥပဂတို့၁၊ကာ်၍။ပိဒွေတိ၊နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဥပဓိဒွကံ၊ ဥပဓိဒွကကံမည်၏။ ။ဥပဓိဒွကာကံဒွိ။ ကာ်၍နှိပ်စက်၏ဟူသည့်၊ ကုသိုလ်သည်။ ဆကုသိုလ်၏ ဆကျိုးကို။ ဆုတ်ယုတ်ညှိုးမှိန်ဆောင်နှိပ်စက်တတ်၏။ဆကုသိုလ်သည်။ကုသိုလ်၏ဆကျိုးကို။ဆုတ်ယုတ်ညှိုးမှိန်ဆောင် နှိပ်စက်တတ်၏ဟု တပ်ဆပ် သေချာ မှတ်ကုန်ကြော့၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ ဆဂ်ိတ္တရ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကုသလကမ္မေ ဝိပစ္စမာနေဆ

ကုသလကမ္မံဥပဓိဋ္ဌကံဟုတ္တာဘဿဝိပစ္စိတုံနဒေတိ၊ ဆကုသလကမ္မေဝိပစ္စ
မာနေကုသလကမ္မံဥပဓိဋ္ဌကံဟုတ္ဟာတဿဝိပစ္စိတုံနဒေတိ။ ။ဟုမိန့်တော်
မူ၏၊ ။ကုသလကမ္မေ၊ကုသိုလ်ကံသည်။ ဝိပစ္စမာနေ၊ ဆကျိုးပေးသည်ရှိ
သော်၊ဆကုသလကမ္မံ၊ ဆကုသိုလ်ကံသည်။ ဥပဓိဋ္ဌကံ၊ ဥပဓိဋ္ဌကကံသည်။
ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍၊တဿ၊ထိုကုသိုလ်ကံ၏၊ဝိပစ္စိတုံ၊ဆကျိုးပေးခြင်းငှါး နဒေ
တိ၊မပေး။ဆကုသလကမ္မေ၊ ဆကုသိုလ်ကံသည်၊ ဝိပစ္စမာနေ၊ ဆကျိုးပေး
သည်ရှိသော်၊ကုသလကမ္မံ၊ကုသိုလ်ကံသည်။ ဥပဓိဋ္ဌကံ၊ ဥပဓိဋ္ဌကကံသည်။
ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍၊တဿ၊ ထိုဆကုသိုလ်ကံ၏၊ ဝိပစ္စိတုံ၊ဆကျိုးပေးခြင်းငှါ၊
နဒေတိ၊မပေး။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဠိ- မိန့်ဆပါသည်နှင့်အညီ၊ သောတဖန ဆပေါင်းတို့
ဆား။သိလွယ်စေရန်။ဆက်လက်၍တဘာန်ပြုဦးအံ့။ ။သုဂတိဘံသား။ လူ
နတ်တို့ဆား၊ကုသိုလ်ဖနကကံ၏ ဆကျိုးဖြစ်သော ဝိပါက်ခန္ဓာ ဓာတ္တုကမ္မဇ
ရုပ်ကြိုး၏ဖွင့်ပြိုးကြိုးပွါးသည်ကို။ ရောဂါစသော ဆန္တရာယ် ငြိတွယ်စေသ
ဖြင့်ညှိုးမှိန်သိမ်ငယ်ဆောင်နှိပ်စက်တတ်သောကံသည်၊ ဆကုသိုလ် ဥပဓိဋ္ဌ
ကကံမည်၏။ ။{ဤသည်လျှင်ကုသိုလ် ဖနကကံကို ဆကုသိုလ်ဥပဓိဋ္ဌက
ကံနှိပ်စက်ပုံတည်း}။ ။ဒုဂ္ဂတိဘံသား။ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ဆား။ဆကု
သိုလ်ဖနကကံ၏ဆကျိုးဖြစ်သော-ဝိပါက်ခန္ဓာ၊ဆနိဋ္ဌကမ္မဇရုပ်ကြိုး၏။ ဖွင့်
ပြိုးကြိုးပွါးသည်ကို။ ရောဂါစသော ဆန္တရာယ် ငြိတွယ်စေသဖြင့်၊ ညှိုးမှိန်
သိမ်ငယ်ဆောင် နှိပ်စက်တတ်သောကံသည်။ ကုသိုလ်ဥပဓိဋ္ဌကကံမည်၏၊
{ဤလျှင်ဆကုသိုလ်ဖနကကံကို ကုသိုလ် ဥပဓိဋ္ဌကကံ နှိပ်စက်ပုံတည်း}။
{ဆထွန်ခဲခက်သော ဆရောတည်း။ သုဂတိဘံသား။ ဒုဂ္ဂတိဘံသားတို့၏၊ကု
သိုလ်ဖနကကံ၊ ဆကုသိုလ် ဖနကကံကွဲပြား၍။ သုဂတိဘံသားတို့ဆား။ဆ
သက်ရှည်ခြင်း၊ဆကုသိုလ်ဖြစ်ဟန်ကိုလည်းသတိထား။ဥပဓိဋ္ဌ ဿက-ဥပဓိဋ္ဌ
ကကံတို့၏သဘောသွားကိုလည်း စဉ်းစား၍။ သုဂတိ-ဒုဂ္ဂတိနှစ်ပါးကိုကွဲ
ပြားကြစေ။ ။စကားချပ်တည်း}။

မကိသာရမတ္တ။သာဆရာတော်သည်ကား။ သုဂတိ-ဒုဂ္ဂတိဘံသား။နှစ်
ပါးတို့ကိုမကွဲပြားစေမူ၍။ ရေးသားတော်မူလိုရကား။ ။ဆကုသလံသမာ
နံသုခိတာသ ရောဂါဒိ ဆန္တရာယကာရဏာ သမ္မာဒကာဘာဝေန သုခသန္တာနံ
ဥပနိဿိန္နံတံ ဝိဇ္ဇတိ။ကုသလဿရောဂါဒိနာ ဒုက္ခိတသဘောဿဇ္ဇာဓိသုခါဒိကာ
ရဏာသမ္မာဒကာဘာဝေနဒုက္ခသန္တာနံဝိနိဿိန္နံတံ ဝိဇ္ဇတိတိ ဆဝိပ္ပါယော။ ။
ဟုဖြတော်မူ၏။ ။ဆကုသလံ၊ဆကုသိုလ်သည်။သမာနံ၊ ဖြစ်လျက်၊ သုခိ

တသေ၊ချမ်းသာခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ရောဂါမိ ဆန္ဆာရယကာရဏာသ မွာဒကာဘာဝေန၊ရောဂါဆစရှိသော ဆန္ဆာရယ် ဆကြောင်းကိုပြည့်စုံစေ သည့်၏ဆပြစ်ပြင့်။သုခသန္ဘာနံ၊ချမ်းသာဆစဉ်ကို။ ဥပန္တိန္ဒိန်နံ၊ကပ်၍ပြတ် လျက်။ပိဋ္ဌေတိ၊နှိပ်စက်၏။ကုသလဆွ၊ကုသိုလ်သည်လည်း၊ရောဂါမိနာ၊ရော ဂါစသည်ပြင့်၊ ဒုက္ခိတသေ၊ဆင်းရဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ဘေသဇ္ဇဒိသုခါဒိ ကာရဏာ သမ္မာဒိကာဘာဝေန၊ ဆေးဆစရှိသော ချမ်းသာခြင်း စသည်ဆ ကြောင်းကိုပြည့်စုံစေသည်၏ဆပြစ်ပြင့်။ဒုက္ခသန္ဘာနံ၊ဆင်းရဲဆစဉ်ကို၊ဝိန္ဆိ ဒုန်နံ၊ဆထူးသပြင့်ပြတ်လျက်၊ပိဋ္ဌေတိ၊ နှိပ်စက်၏။ဤတိဆယ်၊ ဤသည်လျှင်။ ဆဓိပ္ပါယော၊ဆလိုရှိ ဘွယ်.. ဆဓိပ္ပါယ်တည်း။ ၊ဤမကိသာရမဋ္ဌသာ ဦ ကာဆရာ၏ဆဓိပ္ပါယ်ကား။သုဂတိဘုံသား။လူနတ်တို့ဆား။ ဆကုသိုလ်ဥပ ပဒိဋ္ဌကံသည်၊ ကုသိုလ် ဓနကံကို နှိပ်စက်ခြင်းကို ပြသော ဂျူးဝါကျ စကားသည်ကား။သင့်ပြတ်၏။နောက်ဝါကျစကားဆရ။ ရောဂါစသည်ပြင့် နှိပ်စက်သောသူဆား၊ဆေးဝါးကုသသဖြင့် ပျောက်သည်ဆရာဝယ်။ ဆကု သိုလ်ဥပဒိဋ္ဌကံကို၊ကုသိုလ်ဥပဒိဋ္ဌကံသည်နှိပ်စက်၏ဟု ဓေးသားခြင်း သည်မသင့်ကုန်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူကား။ ဆကုသိုလ်ဓနကံကို။ ကုသိုလ် ဥပဒိဋ္ဌကံသည်။နှိပ်စက်၏ဟူ၍သာလျှင်၊ ဆဌ္ဌကထာဝိုကာကြီးတို့၌ရှိ၏။ ဆကုသိုလ်ဥပဒိဋ္ဌကံကို။ကုသိုလ်ဥပဒိဋ္ဌကံသည် နှိပ်စက်၏ဟူ၍။ ဥပ ပဒိဋ္ဌကံ ဆချင်းချင်း နှိပ်စက်ပုံ။ ဆဌ္ဌကထာကြီး၊ ဝိုကာကြီးတို့၌ မရှိ၊လေ သောကြောင့်တည်း။

ဤကဲ့သို့မကိုမဋ္ဌ။ဝိုကာဆပြ။နောက်ဝါကျစကားသည်ကား။ကုသိုလ်ဓ နကံကိုပြကတော့ဖြစ်ဆောင်။ထောက်ပံ့သော ကုသိုလ်ဥပတ္ထဘ္ဘကံဟူ ၍သုဂတိဘုံသားတို့ဆားသာလျှင်ပြဆိုဆပ်သောဆရာတည်း။ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ၊ကုသိုလ်ဓနကံရင်းရှိသောသူဆား။ရောဂါရောက်ခြင်း ဆကုသိုလ် ဥပဒိဋ္ဌကံ၊ဝင်လာပြန်၍။ဆားနည်းရာတွင်။ကုသိုလ် ဥပတ္ထဘ္ဘကံသည်။ ကုသိုလ်ဓနကံရင်းကိုထောက်ပံ့သဖြင့်၊ရောဂါမှကင်း၊ ချမ်းသာခြင်းဆို ရောက်။ဆကုသိုလ်ဥပဒိဋ္ဌကံ၊ပပျောက်ရသောကြောင့်တည်း။ ။ဆန္ဒြိ သောပညာမရင့်။ဆဌ္ဌကထာကြီးတို့ကို။ဉာဏ်မဒိုးလင့်ကြသော ရဟန်းရှင် လူတို့သည်။မကိုမဋ္ဌ။ဝိုကာငယ်ဟိဋ္ဌကို၊ ဘွဲ့ယောဓနာလတ်၍။ ဆထပ်ထပ် ပင်၊ဆဓိပ္ပါယ်ဖြင်လေ့ဟန်ဖြင့်ပြောကြားကြသောကြောင့်။ ဤဆဓိပ္ပါယ်မျှား ကို။ရှင်းလင်း၍၊ ဓေးသားလိုက်သတည်း။ ။ဤကမ္မဝိနိစ္ဆယ ဆရာသည် ကား။ဆလွန်တရာခဲခက်သော ဆရာပေတည်း။ဖြတ်စွာဘုရားကိုပဉ်ဖတ်

ဖြတ်ဖို့။ ကံကို ဝေဘန်ပိုင်းခြားနိုင်သော မဟာကမ္မ ပိဘင်္ဂအသာဓာရဏ ဉာဏ်ဖော်တာ်ဖို့ အရာသာလျှင်ဖြစ်၏။ထိုကြောင့်။ အို့ယောဖနာတတ်ရုံမျှနှင့်။ ငါတတ်လှပြီဟုမ၌တ်ကြလင့်။ဉာဏ်သဒ္ဒါ အလွန်ထက်လှ့။ အဓိပ္ပါယ် အချက်အမှန်ကျလိမ့်မည်။ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ ပညာတော်ရင့်ပြီး။ဆရာတော် အာဖာနည်ကြီးတို့သည်။

(၁) ဉာဏ်ခြင်္သေ့ဖြူ၊ဓမ္မဂု။ဆူဆူဟောက်ကြဲလေ။
(၂) ဉာဏ်ရောင်ကုန်နဲ့၊ခြင်္သေ့မဲ။တောထဲရောက်ကြစေ။
(၃) ကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏ်၊အမြင်သန်၊ဇုဠံလောင်းမြတ်ပေ၊
(၄) ပါဠိဋ္ဌကထာ။ကျမ်းဂီကာ။လျှောက်ခါညှက်ညှက်မွေ့။
(၅) ကျမ်းပေါင်းစုံ့။မိုဠါယ်ကျ။မရွံတတ်မည်ပေ။

ဥပစာတကကံဟူရာ၌။ထိုအားနည်းသောဖနကာကံ၏ အစွမ်းသတ္တိကို ဖြတ်၍၊ကံတပါး၏အကျိုးကိုဖြစ်လျက်။ဝိပဒ္ဓိ၏အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်,အကုသိုလ်စေတနာသည်။ဥပစာဝကကံမည်၏၊ ။ထိုကြောင့်။ ပိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။အဂ်ိတ္ထရအဋ္ဌကထာတို့၌။ ။ဥပစာဝကံပနသယံ ကုသလံပိအကုသလံပိသမာနံ အညံဒုဗ္ဗိလကမ်ံ စာတောတွာ တသာဝိပါကံ ပဋိဗာဟိဘွာအတ္တနောဝိပါကသညြကာသံကရောတိ။ ။ဟုဝ်ိန့်၏။ ။ ဥပစာတကံပန၊ဥပစာတကကံသည်ကား။သယံ၊ဝိပိသည်။ ကုသလံ၊ကုသိုလ်သည်။သမာနဝ်ိ ဖြစ်သော်ငင်း။အကုသလံ၊အကုသိုလ်သည်၊ သမာနဝ်ိ၊ ဖြစ်သော်ငင်း။ အညံ၊ဘပါးသော၊ဒုဗ္ဗိလကမ်ံ၊ အားနည်းသောကံကို။ စာ တောတွာ၊သတ်ဖြတ်၍၊တသာ၊ ထိုအားနည်းသောကံ၏။ ဝိပါကံ၊အကျိုးကို။ ပဋိဗာဟေတွာ၊တားဖြစ်၍။အတ္တနော၊ဒိဝိ၏။ဝိပါကသာ၊အကျိုး၏။ ညြကာသံ၊အခွင့်ကို။ကရောတိ၊ပြု၏။ ။ဝိဂြိဟ်ပြုလိမ့်မူ။ ။ဥပဂတ်ကိုဒ်စာတောတိ တိဥပစာတကော။ ။ဥပဂတ်ကိုဒ်၊ကပ်၍။ စာတောတိ၊သတ်တတ်၏။အ့တိ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ဥပစာတကော၊ ဥပစာတကမည်၏။ ။ထိုဥပစာ တကကံဟူသည်လည်း။ဥပစ္ဆေဒကကံနှင့်။အမည်သာလျှင်ကွဲပြားခြင်းရှိတရား တပါးတည်းသာဟုမ့တ်။ ။ထိုကြောင့်၊အဂ်ိတ္ထရအဋ္ဌကထာ,ပဋ္ဌာနအဋ္ဌ ကထာတို့၌။ ။ဥပစ္ဆေဒကန်္ဓိဝိဘင်္ဂသေဝတေနာမံ။ ။ဟုဝ်ိင့်ပြ၏။ ။ ဥပစ္ဆေဒကန်္ဓိဝိ ဝေတေနာမံ။ ဥပစ္ဆေဒကဟူသော ထိုအမည် သည်လည်း။ တသေသဝ၊ထိုဥပစာတကကံ၏သာလျှင်။နာမံ၊အမည်တည်း။

ထိုဥပဃာတကကံသည်၊ကံတပါး၏ ဆကျိုးကို။ဖြတ်ခါမျှဖြစ်၍၊ ဒိဒိဆကျိုးကိုမပေးတတ်သော။ဥပစ္ဆေဒနမတ္တကံ၊ကံတပါး၏ဆကျိုးကို ဖြတ်ပြီး၍၊ဒိဒိဆကျိုးကိုပေးတတ်သောဥပစ္ဆေဒနပုဗ္ဗကာ ကံ-ဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဗိမ္မိသာရမင်း,သာမာဝတီတို့ဆား ရောက်သော ဥပဃာတကကံသည်။ကုသိုလ်ကံ၏ဆကျိုးဖြတ်ခါမျှဖြစ်သော။ဥပစ္ဆေဒနမတ္တ ဥပဃာတကကံမည်၏၊ဒေဝဒတ်,ကာလာဇုမင်းတို့ဆားရောက်သော။ဥပဃာတကကံသည်။ကုသိုလ်ကံ၏ဆကျိုးကိုဖြတ်၍။ ဆပါယ်ကျဆောင်ပေးတတ်ရကား။ဖြတ်ခြင်းငှားရှိသော။ဥပစ္ဆေဒကပုဗ္ဗကဥပဃာတကကံမည်၏ဟူ၍၊ဝါဒနှံ့ရပိသေသ- ဆဓိပ္ပါယ်ကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ ။{ဝိကာကျော်၌လည်း။ ဧစ့်ဧစ့်ဝုဂ္ဂဳနှလုံးပြု၍ကြည့်ရှု}။ ။ဥပပီဠကာ၊ဥပဃာတကကံနှစ်ပါးတို့ဖြင့်၊ထူးခြားဟန်ကား။ ။ဇနက ဖြစ်သော ကံတပါး၏ ဆကျိုးကိုသာလျှင်။ နိပ်စက်ရုံမျှဖြစ်သောကံသည်။ဥပပီဠကကံမည်၏။ ဗိဒိသည်ကား ဆကျိုးမပေးဟူလို။ ။ဇနကဖြစ်သောကံတပါး၏ဆကျိုးကိုလည်း တားမြစ်နှိုင်း၊ဗိဒိ၏လည်းဆကျိုးကိုပေးနိုင်သောကံသည်။ဥပဃာတကကံမည်၏။ဤသည်လျှင်ဆထူးတည်း။ ။{ဆဂုံတွာရဒိကာဆထွက်။ဝိသေသမှတ်ချက်}။

လက်ာဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ပဝတ်သန္ရေ။ကျိုးပေးလေ၊ဖြစ်စေဇနကာ။
(၂) ဇနကဆကျိုး။ထောက်ပံ့ပိုး၊ခေါ်ရိုးသမ္ဘကာ။
(၃) ဆကျိုးပေးမသန်။နှိပ်စက်ပြန်။တတန်ပီဠကာ။
(၄) တပါးကိုဖြတ်။ကျိုးပေးလတ်၊ပိန့်မှတ်ဃာတကာ။
(၅) ကိစ္စဆပြား။ဤဆိုထုံး။ပိုင်းခြားဤလေးဝ။

ဤသည်လျှင်။ကိစ္စစတုက္ကာ၊သရုပ်ပြ၊ကံ၏ဆခွဲ-ဝိနိစ္ဆယတည်း။

---

(၄၁၇) ပါကဒါနပရိယာယစတုက္ကကံကိုပြဆိုခြင်း။

ထိုပါကဒါနပရိယာယကံလေးပါးတို့တွင်။ဇနကသတ္တိရှိသောဇောဝုန်စ်ကြိမ်တို့တွင်။ ပဋ္ဌာနုန္တရိယကံငါးပါး။နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသောသတ္တမဇောစေတနာ။မဟဂ္ဂုတ်ကံကိုးပါးတည်းဟူသော၊ သတ္တမဇောစေတနာသည်။ ဆကျိုးပေး ဆားကြိုး သောကြောင့်၊ ဂရုကံမည်၏။ ။ထိုဂရုကံသည်။ဆကုသိုလ်ဂရုကံ,ကုသိုလ်ဂရုကံဆားဖြင့်နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုတွင်၊

ဆနုန္တရိယကံငါးပါး။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသုံးပါးတို့သည်။ ဆကုသိုလ် ဂရုကံ မည်၏၊ မဟာဂ္ဂုတ်ကံကိုးပါးတို့သည်။ ကုသိုလ်ဂရုကံမည်၏ ဟုပိုင်းခြားခဲ့ ပြီတော်။ ထိုဂရုကံတို့သည်။တပါးသောကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်ကံကိုဖြစ်၍၊ ပိပိ သာလျှင်ဆကျိုးကိုမချလျှင်စွာပေးနိုင်။ဥပမာဆေားဖြင့်၊ တရွေးခန့်-တပဲခန့်ရှိ သောသံခဲ,ကျောက်ခဲတို့သည်။ရေ၌တဆစ်မျှတန့်ရပ်ခြင်းမရှိ။ ဆောက်သို့ သာလျှင်စွာသက်လေသကဲ့သို့။ထို့ဆတူ၊ထိုဂရုကံသည်။ တပါးသောမျှား စွာသောကံရှိငြားသော်လည်း။ပိပိသာလျှင်ဆကျိုးကိုမချပေးနိုင်ဟူလို၊ ။ ထိုကြောင့်။ဆဂိုဏ်ရှုဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ။ကုသလေပိ ဆကုသလေပိ ယံ ဂရုကံဘဒေဝဂတ္ဘိတွာဥဇ္ဈတိ၊ ။ဟု-ပိန့်တော်မူ၏။ ။ကုသလေပိ၊ကု သိုလ်၌ငြင်း၊ဆကုသလေပိ၊ ဆကုသိုလ်၌ငြင်း။ယံကမ္မံ၊ဆကြောင်ကံသည်။ ဂရု ကံ၊လေး၏။တဒေဝ၊ထိုဂရုကံသည်ပင်လျှင်။ဂတ္ဘိတွာ၊ယူ၍။ ဥဇ္ဈတိ၊သွား ၏။ ။ဒီကာကျော်ဆရာသည်ကား၊ကြီးမားစွာလွှမ်းမိုး၍လာသောမဟာ ဃာရဆယဉ်ကဲ့သို့ပမာတူ၏ဟုပြတော်မူ၏။

၌ဂရုကံမှလွတ်သောမရဏာသန္နဇောသို့မဟုတ်ဒီကာလဒ္ဓဆောက် ဖွဆပ်,ပြုဆပ်သော သတ္တမဇောစေတနာကံသည်ဆာသန္နကံမည်၏၊ ထို ဆာသန္နကံသည်လည်း။ ကုသိုလ်ဆာသန္နကံ၊ ဆကုသိုလ်ဆာသန္နကံဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါးသောဆာသန္နကံတို့တွင်။ ကုသိုလ်ဆာသန္နကံ ဆကျိုးပေးဟန်ကိုကား၊၌ဝတ္ထုသာဓကဖြင့်သိဆပ်၏။သိကြဟန်ကား၊ ။ မထုဆဂ်ဏရွာ၌၊တဦးသော-ကျဉ်းတခါးစောင့်ယောကျ်ားသည်။ ဆနှစ်ငါး ဆယ်ကာလပတ်လုံး၊သူတော်မဟုတ်။ သူယုတ်တို့အိုဆကျင့်ဖြစ်သော၊ ငါး သတ်ခြင်းတံငါဆမှကိုပြုသုပ်၍ ဆသက်မွေးဖွ၏၊ဆသက်ဆယွယ် ကြီးရင့် ၍၊မထသောအိပ်ခြင်းဖြင့်လျောင်းသောဆခါ၌။ ထိုတံခါးစောင့်ဆကျိုးငှါ၊ စူဠဝိဟာပါတိကထေရိသွား၍ သရဏာကုံပေးဖွ၏။ထို့သရဏာကုံဆောက်တည် ပြီး၍၊ငါးပါးသီလခံယူစေရာတွင်၊ ပြိုပြင်စွာမဆိုနိုင်လေရကား၊ သရဏာကုံ သုံးပါးနှင့်ပင် သင့်ဆေားချမ်းသာကိုရလိမ့်မည်ဟုမိန့်တော်မူ၍ ကြွတော်မူ လေ၏၊ထိုဒါယကာလည်း။မကြာမီရုတ်ကျ၍။ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်တွင် ဖြစ်လေ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ကုသိုလ်ဆာသန္နကံပေးဟန်ကို။ တိကနိပါတ် ဆဂုံတ္တရဆဋ္ဌကထာ၌လာရှိသောဝတ္ထုဖြင့်ပြခြင်းတည်း။

ဆကုသိုလ်ဆာသန္နကံဆကျိုးပေးဟန်ကိုကား။ ။ဂဂ်ါဖြစ်တဘက်၌ နေသောမဟာဝါတကာလဥပါသကာ-ဒါယကာသည်။အနှစ်သုံးဆယ်ကာ လပတ်လုံး၊ မဂ်,ဖိုလ်ရစေအံ့ဟု။ ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပန်းတ

ကုတ်၊စိုးပြန်းဆားထုတ်ပါသည်ကို၊ မင်္ဂိုလ်ရခြင်းအကြောင်းရှိ၏။ အရောင်အဆိုင်
မျှမထင်ဖြင်လေရကား၊ ဖြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်သည် နိယျာနိကမ
ဟုတ်၊ ဝဋ်ဒုက္ခမှမထွက်မြောက်ဟူ၊ဘောက်ပြန်ချုတ်ယွင်း၊နှလုံးသွင်းအယူ
ဝါဒကြောင့်၊စုတိကျလေလျှင်၊ ကိုးဥသဘင်ရှိသော မိကျောင်းပြာဘုရား၊ ဂင်္ဂါ
ဖြစ်ကြီးဖြစ်ခဲ့လေရကား။တကြိမ်တခါမျှ၊ ဝမ်းဝအောင်မစားရ၍၊ ကမ္ဘာက
မည်သောဆိပ်ကမ်းဖို့။ ကျောက်တင်၍လာသော၊လှည်းဂျောနွားပါ၊မျှားစွာ
တို့ကို မျိုစားလေသတည်း။ ၊ဤသည်လျှင်၊အကုသိုလ်အာသန္နကံအကျိုး
ပေးဟန်ကို၊ ၎င်းအကိုယ်တွေ့ရအဋ္ဌကထာဆိုလာရှိသော၀တ္ထုဖြင့် ပြခြင်းတည်း။

ထိုအာသန္နကံသည်။ဂရုကံမရှိခဲ့သည်ရှိသော်၊မိမိသည်အသွင့်ရ၍။သေ
ခါနီးကာလ၌ အကျိုးပေးဖို့။ ဥပမာ အားဖြင့်၊ နွားဆယ်ကောင်း တို့ဖြင့် ဖြည့်
သောနွားခြံ၌၊ ဆုံးမအပ်သောနွား၊ အားကြီးသောနွား၊မျှားစွာ ရှိကြသော်
လည်း၊အကြင်နွားသည်၊တံခါးခြံစတွင်နောက်ဆို့အိပ်နေရလျက်၊နံနက်အခါ
နွားတကာတို့ဖျက်ဖျေးဦးစွာထွက်ရသောနွားကဲ့သို့။ထိုအတူ။ ကုသိုလ်,အကု
သိုလ်များစွာရှိရာ၊ သေခါနီးကာလတွင်၊ ထင်ဖြင်သောအကြောင်းကုံသည်။ ဖေ
ကန်ပင်အကျိုးကို ပေးဖို့ဟူလို၊ ။ထိုကြောင့်အဂ်္ဂရုအဋ္ဌကထာဆို၏။ ။
အညည္သု ကုသလာကုသလေသုသန္တေသုပိ ယံမရဏကာလသမယာသန္နံ
တဿဝိပါကံဒေတိ။ - ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ၊အညည္သု၊တပါးကုန်သော။ကု
သလာကုသလေသု၊ကုသိုလ်,အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သောကံတို့သည်။ သန္တေ
သုပိ၊ရှိကြကုန်သော်လည်း။ယံကံမျိုး၊အကြင်ကံသည်၊မရဏကာလသမယ၊သေ
ခြင်းကာလနှင့်။အာသန္နတဿ၊နီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိပါကံ၊အကျိုးကို။
ဒေတိ၊ပေး၏။

ဖြဆိုခဲ့ပြီးသောဂရုကံကြီးမှ လွတ်သော အမြဲပြုတ်ပြုဆပ်သောကံ၊တ
ကြိမ်ပြုပြီး၍အာဘန်အာဘန်ဆထပ်ထပ်၊ ဆောက်ဖဲ့ဆပ်သောသတ္တမဖော
စေတနာကံသည်၊ အာစိဏ္ဏကံမည်၏၊ ထိုအာစိဏ္ဏကံသည်၊ကုသိုလ် အာ
စိဏ္ဏကံ၊ အကုသိုလ် အာစိဏ္ဏကံဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏ဟု ဗုဒ္ဓအဆိုဖို့။
ထိုအာစိဏ္ဏကံသည်၊ ဌာက်ဆင်များ ကြိုးတန်း၊ဘိသကဲ့သို့ ၊ခြောင့်တန်းစွာ
အာသေဝနပစ္စည်းကိုရသဖြင့်၊ စုတိစိတ်ကုသည်တိုင်အောင်၊ ရွက်အောင်
နိုင်ပါမူကား၊အသွင့်ကိုရ၍မှချအကျိုးပေးနိုင်၏။ဥပမာအားဖြင့်၊နွစ်ယောက်
သောလက်ပန်းသည်တို့တွင်။ အားကြိုးသောလက်ပန်းသည် သည်။ အား
နည်းသောလက်ပန်းသည်အား၊အားပါးနည်းဆောင်၊ ဥသျှောင်,ပခုံး,လက်
ရုံး,နံတောင်းတို့၌ ထောင်းထု,တွန်းထိုး။ လွယ်မိုးဘိစီး၍သွားသကဲ့သို့၊အား

နည်းသော ကုသိုလ်ကံကို၊ ဝွန်းလှန်ပယ်ရှားခြင်း၊ အားကြိုးသောကံသည်၊ ဖ
ကန်ပင်အကျိုးကိုပေးနိုင်ဖြစ်ပါလို၊ ။ထိုကြောင့်၊အင်္ဂုတ္တရဆဋ္ဌကထာဋ္ဌ။ ။
တံဒီဃရတ္တံ လဒ္ဓါသေဝနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ပါဠိနှင့်အဋ္ဌ။ ။တံ၊ထိုအာ
စိဏ္ဏကံကို၊ဒီဃရတ္တံ၊ရှည်စွာသောနေ့ညဉ့်ကာလပတ်လုံး။ လဒ္ဓါသေဝနဝ
သေန၊ရဆပ်သောအာသေဝနပစ္စည်းဖြစ်အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်
ဖြစ်၏။ ။ထိုကဲ့သုံးပါးတို့တွင်၊ဂရုကံသည်။ဖြူးဦးစွာအကျိုးပေးဖြစ်၊ဂရုကံမရှိ
သော်၊အာသန္နကံသည်အကျိုးပေးခြင်း။အာသန္နကံမရှိခဲ့သော်၊အာစိဏ္ဏကံအ
ကျိုးပေးခြင်းဟူ၍၊ အဘိမဟ္မတ္ထသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာပါဠိဋ္ဌ။ အာသန္နကံကို ဖြူး
ဦးစွာမိန့်တော်မူခြင်း။ပိသုဠိမင်္ဂအဋ္ဌကထာ,အင်္ဂုတ္တရဆဋ္ဌကထာကြီးတို့၌အာ
စိဏ္ဏကံမရှိမှ။အာသန္နကံပေးနိုင်ဖြစ်ဟုအာစိဏ္ဏကံကို ဖြူးဦးစွာဟောတော်
မူခြင်း။

ဤအဋ္ဌကထာနှစ်ရပ်ကို၊ ဂဟေစပ်၍ ယူကြရဟန်ကိုကား။ ။{ကေ
တုမာတာဘိဇ-အတုလမိပတိ-သိရိပဝရ-မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု}ဘွဲ့
တံဆိပ်ရှိတော်မူသော၊မန္တလေးမြို့။စလင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ဆုံးဖြတ်
သောဝိနိစ္ဆယဒီကာဖြင့်မှတ်သားအပ်၏၊ ။နောက်ဘဝ၌ပြုအပ်ပြီးသော
ကံတပါး အထောက်အပံ့ကင်း၍၊ ဤဘဝ၌ပြုအပ်သော အာသန္နကံ၊ အာ
စိဏ္ဏကံချင်းတူပါလျှင်၊အာစိဏ္ဏကံသက်။ အာသန္နကံသည်အားကြိုးသော
ကြောင့်၊အာသန္နကံ၊ဖြူးဦးစွာအကျိုးပေးဖြစ်ပါ၍၊ သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာနှင့်ညီ
စွာမှတ်သားအပ်၏။ ။နောက်ဘဝ၌ပြုအပ်ပြီးသော ကံတပါးသည်။ ကုပ်ံ
ထောက်ပံ့အပ်သောအာစိဏ္ဏကံဖြစ်ပါမူကား၊ယခုဘဝ၌ဖြစ်သောအာသန္ဓ
ကံတို့ထက်အားကြီးခြင်းဗလဝဖြစ်သောကြောင့်။ အာစိဏ္ဏကံဖြူးဦးစွာအ
ကျိုးပေးဖြစ်ပါ၍။ ပိသုဠိမင်္ဂ,အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာနှင့်ဆည်း ပုတ်သားအပ်၏။
လောကူပမာအားဖြင့်၊အကိုင်းအခက်ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာရှိသောသစ်ပင်
ကြီးတပင်သည်။အဖြူသို့ညွတ်ရှိုင်း၍၊ ကိုင်းလျက်လည်း လုပမာရှိသော
အခါဝယ်၊ အဖြူအရပ်၌ လေမတိုက်ပါသျှင်၊ အဖြူသို့သာ သစ်ပင်ကြီး
လည်းရောဖြစ်၊အကယ်၍အဖြူအရပ်၊ဒဿဖြင်းလွှစွာသော လေကြီးတိုက်
လိုက်ပါမူကား။အဖြူသို့မလည်းမူ၍၊အနောက်အရပ်သို့ပြန်၍ လည်းဘိသ
ကဲ့သို့၊ဥပမာ, ဥပမေယျနှစ်ရပ်။ဂဟေစပ်၍၊ တပ်အပ်သောချာဓတ်ကုန်ရာ
ဖြစ်၏။ ။ဝါဒုတ္တာမန္တိဒဗ္ဗဗ္ဗံ။ ။{စလင်းဆရာတော်အဆုံးအဖြတ်}။

ကဒုတ္တာကံဟူသော်ကား၊ဖြူးကံသုံးပါးမှ၊ တပါးသော အတိတ်ဘဝ၌
ပြုအပ်ပြီးသော အလယ်ဖောင်းချက် စေတနာကံသည်။ ကဒုတ္တာကံမည်

ဖြစ်၏။ ။ထိုကြောင့်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာကြီးဒု။ ။ကဒ္ဒုတ္တာဝါပနာတိ ပုရိမဇာတိသုကတကမ္မံ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ကဒ္ဒုတ္တာဝါပနာတိ၊ကဒ္ဒုတ္တာဝါပနဟူသည်။ ပုရိမဇာတိသု၊ ဂြိုးဘဝတို့၌။ ကတကမ္မံ၊ ပြုဆပ်သောကံထည်း။ ။ဆင်္ကွန်ရဆဋ္ဌကထာ၌ကား။ ။ဧတေဟိ တိဟိဝိမုတ္တံ ဆညာဏဘဝသေနကတံ ကဒ္ဒုတ္တာဝါပန ကမ္မံနာမ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဧတေဟိ တိဟိ၊ထိုဂြိုးကဲ့သုံးပါးတို့မှ၊ ဝိမုတ္တံ၊လွတ်သော။ဆညာဏဘဝသေန၊ ကံ,ကံ၏ဆကျိုးကိုမျှမသိသည်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ကတံ၊ ပြုဆပ်သောကံသည်။ကဒ္ဒုတ္တာဝါပနကမ္မံနာမ၊ ကဒ္ဒုတ္တာကံမည်၏။ ။ဤသို့မိန့်ရကား။ ကံ,ကံ၏ဆကျိုးကိုမျှ-မသိကြမူ၍၊တွေ့တွေ့ဝေဝေ။မူးမူးငိုက်ငိုက်၊ ဆလိုက်ဆထိုက်။ ပြုဆပ်သော၊လူမလိမ္မာတို့သည်ပြုအပ်သောကံသည်။ကဒ္ဒုတ္တာကံမည်၏ဟူလို၊ ။ထိုကံ့လေးပါးတို့တွင်၊ ဂြိုးကံသုံးပါးသည်၊ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝ၌ပြုဆပ်သော ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံမည်၏၊ကဒ္ဒုတ္တာကံသည်ကား။ ဆတိတ်ဘဝ၌ပြုဆပ်သော- ဆပရာပရိယဝေဒနီယကံမည်၏။ ဟူ၍-မကိသာရမဋ္ဌ။ကျမ်းတို့၌ဆိုကုန်၏။ထိုကြောင့်၊ဂင်းငါးပါးကျမ်းဒု၊ ။ထွေစဝုရိမကမ္မတ္တယံပစ္စုပ္ပန္နဘဝသံသိဋ္ဌံဥပပဇ္ဇဝေဒနိယံ၊ပစ္ဆိမံပန-အာဘိတာဘဝသံသိဋ္ဌံ ဆပရာပရိယဝေဒနိယန္တိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဟုပြဆိုတော်မူ၏။ ။စ၊ဆက်၍ ဆိုဦးအံ့။ ထွေ၊ ဤလေးပါးကုန်သော ကံတို့ဘွင်၊ ပုရိမကမ္မတ္တယံ၊ ဂြိုးကံသုံးပါးတို့၏ဆပေါင်းသည်။ပစ္စုပ္ပန္နဘဝသံသိဋ္ဌံ၊ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဖြင့်ပြီးသော။ ဥပပဇ္ဇဝေနိယံ၊ ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံဘည်း။ပစ္ဆိမံပန၊နောက်ဖြစ်သော ကဒ္ဒုတ္တာကံဟူသည်ကား။ဆတိတဘဝဝသံသိဋ္ဌံ၊ဆတိတ်ဘဝဖြင့်ပြီးသော။ ဆပရာပရိယဝေဒနိယံ၊ဆပရာပရိယဝေဒနိယကံတည်း။ဤတိ၊ဤသို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မြတ်ဆပ်၏။

ဤသို့ ဆကျိုးပေးစဉ်ဖြစ်သော ပါကဒါန ပရိယာယဆောင်းဖြင့် ပြဆပ်ပြီးသောကံ့လေးပါးတို့၏။ဝစနတ္ထကို ပြုလိုမူကား။ ။ဂရတိဗလဝ ဘာဝေန ဆတ္တာနောဝိပါကံ့ပဝတ္တေတိတိဂရု။ ဂရုယေဝဂရုကံ။ ။ဗလဝဘာဝေန၊ ခွန်ဆောင်ကြီးဘည်၏ဆဖြစ်ဖြင့်။ ဆတ္တာနော၊ဝိပိတ်၏။ ပါပါကံ့၊ဆကျိုးကို။ဂရုတိပဝတ္တေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ဂရု၊ဂရုမည်၏။ဂရုယေဝ၊ဂရုသည်ပင်သျှင်။ဂရုကံ၊ဂရုကကံမည်၏။ ။ဆာသန္နေဆနုဿရိတိဆန္တိ ဆာသန္နံ၊ ။ဆာသန္နေ၊သေခါနီးကာလ၌။ဆနုဿရိတံ၊ဆေးမဲ့ဆပ်သည်တည်း။ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဆာသန္နံ၊ဆာသန္နကံမည်၏။ ။ဆာပုနပ္ပုနံစယိတဗ္ဗန္တိ ဆာစိဏ္ဏံ။ ။ဆာပုနပ္ပုနံ၊ဆဘန်ဘန်၊စယိတဗ္ဗံ၊ဆည်းပူးဆပ်၏၊ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဆာစိဏ္ဏံ၊ ဆာစိဏ္ဏကံမည်၏။ ။ကဒ္ဒုတ္တမတ္တံကမ္မံ

ကဒုတ္တာကမ်ံ။ ။ကဒုတ္တာမတ္တံ၊ပြိဿဝါခါမျှဖြစ်သော။ကမ်ံ၊အမှုတည်း။ ကဒုတ္တာကမ်ံ၊ပြိဿဝါခါမျှဖြစ်သောကံ။

ဤစတုက္ကဒ္ဒိလကိာပုဒ်ကား။

(၁) ပဋ္ဌာနန္တရိ။သုံးဒိဋ္ဌိ။မဟင်္ဂိကံကိုးထန်။
(၂) ဆကုသလ။ကုသလ။လေးစွဝရကံ။
(၃) သေခါနိုးကာလ။ဆောက်ဖော်က။ဝိန်ဟာဆာသန်း၊
(၄) ဆမြိမပြတ်။ပြိုတုံလတ်၊စွဲမှတ်ဆာစိတ္တံ၊
(၅) ပြိုခြင်းကိုမျှ။ကဒုတ္တာ။စွဲပြ-ဆတီတံ။
(၆) ဆစဉ်တိုင်းသာ။ကိုးပေးရာ။လေးဖြာခွဲကမ်ံ။

ဤသည်သျှင်။ပါကဒါနစတုက္ကာ၊သဂျ်ပြကံခွဲ-ဝိနိစ္ဆယတည်း။

---

(၄၁၈) ပါကကာလစတုက္ကကံဆပြားကိုပြဆိုခြင်း။

ဆကိုးပေးဆပ်သော ပါကကာလ ကံလေးပါးတို့တွင်၊ ဇနကသော ဘာသတ္တိရှိသော-ဖောသုနစ်ကြိမ်တို့တွင်။ ရှေးဦးစွာသော ကုသိုလ်,ဆကုသိုလ် ပထမဇောစေတနာသည်၊ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံမည်၏။ ထို့ကြောင့်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ၊ဆဂိတ္တရဆဋ္ဌကထာ။ မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။တတ္ထ ကေ ဇဝနဝိတိယံသတ္တသုစိတ္တေသုကုသလာဝါ ဆကုသလာဝါ ပဌမဇဝန စေတနာဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကမ်ံနာမ၊တံဇုမသို့ ယေဝဆတ္တာဘာဝေဝိပါကံ၊ဒေတိ၊ ။ဟုဝိန်တော်မူ၏။ ။တတ္ထ၊ထိုကံလေးပါးတို့တွင်။ကေ ဇဝနဝိထိယံ၊တရသောဖောဝိထိ၌။သတ္တသု'ခုနစ်ပါးကုန်သော။ စိတ္တေသု၊စိတ်တို့တွင်။ ကုသလာဝါ၊ကုသိုလ်လည်းဖြစ်သော။ဆကုသလာဝါ၊ဆကုသိုလ်လည်းဖြစ်သော။ ပဌမဇဝနစေတနာ၊ ပဌမဇောစေတနာသည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယ ကမ်ံနာမ။ မျက်မှောက်ဘဝ၌-ခံစားဆပ်သောဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံမည်၏။တံ၊ထိုပထမ ဇောစေတနာသည်။ဇုမသို့ယေဝဆတ္တာဘာဝေ၊ဤပစ္စု၊ပွနဘဝ၊ ကိုယ်၏ဆ ဖြစ်ခြင်းသာလျှင်၊ဝိပါကံ၊ဆကိုးကိုးဒေတိ၊ပေး၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဝယ်။ဇုမသို့ယေဝဆတ္တာဘာဝေဝိပါကံ၊ဒေတိ။ ။ဟူသောပါဠိဖြင့်။ဤပစ္စု၊ပွနဘဝတွင်။ဆသိးမဆင့်။လေကြောင့်ပွင့်သော-လေပန်းပွင့်ကဲ့သို့။ ပဝတ္တိဆကျိုးမျှ ဖြစ်သော။ဆဟိတ်ဝိပါက်ကမ္မဇရုပ်ဆကျိုးတို့ကို။ပွင့်ဖြိုးစွာပေး၏။

ဤသို့ပဝတ္တိအကျိုးကိုပေးနိုင်၏ဟူသည်လည်း။ဝတ္ထုသမ္ပဒါ၊ ခေတ္တသမ္ပဒါ၊ ဆဏ္ဍာသယသမ္ပဒါ၊ ဂုဏာတိရေကသမ္ပဒါ၊ ဤလေးဖြာတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်၌သာလျှင်ပေးနိုင်၏၊ထိုလေးပါးတို့ဝယ်။ လွန်ဆပ်သော ပစ္စည်းတို့၏တရားနှင့်ညီညွတ်စွာဝတ္ထုဖြစ်ခြင်းသည်၊ဝတ္ထု၏ပြည့်စုံခြင်းမည်၏။နိဂရောဓသမာပတ်ကိုဝင်စားနိုင်သော ဆနာဂါဝ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလျှင်ခံသည်။ ခေတ်၏ပြည့်စုံခြင်းမည်၏။ပုဗ္ဗိ,မဂ္ဂ, ဆပရသုံးဌာနဒွိ ဝမ်းမြောက်ကြည်သာဖြစ်သော-သောမနဿ သဟဂုတ်-ဉာဏသမ္ပယုတ်။ မဟာကုသိုလ် ပဌမဈာန်စေတနာသည်၊ဆဏ္ဍာသယ၏ပြည့်စုံခြင်းမည်၏။ နိရောဓသမာပတ်မှထသောဆဖြစ်သည်၊ဂုဏာတိရေက၏ပြည့်စုံခြင်းမည်၏။ ဤသို့ဆက်ဒါလေးဖြာ။ ပြည့်စုံမှုသာလျှင်။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလဝေဒနိယကံသည်။ ဤယခုမျက်မှောက်ဘဝက်၌ပဝတ္တိအကျိုးကိုပေးနိုင်၏ဟူလို။ ။ထိုကြောင့်၊ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဤမာနိစတ္တာရိသမောဓာနေတွာဒါတုံသဏ္ဍောနှံသကာမာဝစရံ ကုသလံ ဤမသို့ယော ဆတ္တာဘာဝေဝိပါကံဒေတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဤမာနိစတ္တာရိ၊ ဤဆက်ဒါလေးပါးတို့ကို။ သမောဓာနေတွာ၊ ပေါင်း၍။ ဒါတုံ၊ပေးလှူခြင်းငှါ။သဏ္ဍောနှံသ၊စွမ်းနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ကာမာဝစရံကုသလံ။ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်။ဤမသို့ယော ဆတ္တာဘာဝေ၊ ဤမျက်မှောက် ဆတ္တဘောဒွိပင်လျှင်၊ဝိပါကံ၊ဆကျိုးကို။ဒေတိ၊ပေးဖို့။ ။ထိုဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနိယကံသည်၊ကုသိုလ်ကံ,အကုသိုလ်ကံဟူ၍နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ကုသိုလ်ဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနိယကံ၏ဆကျိုးပေးပုံကို။ ကာဉ္စဝဇ္ဇိယသူဌေး, ပုဏ္ဏသူဌေးတို့၏ဝတ္ထုကိုထောက်၍သိအပ်ဖြ၏။ အကုသိုလ်ဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနိယကံ၏ဆကျိုးပေးပုံကို။သုပ္ပဗုဒ္ဓ,ဒေဝဒတ်, ကောကာလိက, နန္ဒမာဏဝကတို့၏ဝတ္ထုကိုထောက်၍သိအပ်ဖြ၏။

ထိုကုသိုလ်,အကုသိုလ်နှစ်တန်၊ဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနိယကံသည်။ကာကဝဇ္ဇိယသူဌေး,ကလာပုမင်းစသည်တို့၏။ကံကဲ့သို့၊ ဆုနစ်ရက်ဆတွင်း၌ ဆကျိုးပေးခြားအံ့။ပရိပက္ကဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနိယကံမည်၏။ထိုကြောင့်။ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ-ဒေဝဒဟာသုတ်ဆဘွင့်၌။ ။ယံပနသတ္တာဒိဝသဿ နေရဝိပါကံဒေတိ၊ တံပရိပက္ကဝေဒနိယံနာမ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ယံပန၊ဆကြောင်းသည်ကား။သတ္တာဒိဝသဿ၊ဆုနစ်ရက်ဆတွင်း၌၊ပိပါကံ၊ဆကျိုးကို။ ဒေတိ၊ပေးဖို့။တံ၊ထိုကံသည်။ ပရိပက္ကဝေဒနိယံနာမ။ ဆကျိုးပေး ရင့်ကျက်ခြင်းရှိသော ပရိပက္ကဝေဒနိယကံ မည်၏။ ။ဆုနစ်ရက်ကာလကို ထွန်းမှဆကျိုး

ပေးသောကံဖြစ်ငြားအံ့။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယမတ္တကံမည်၏။ ။ဥပရိပဏ္ဏာသ
ဆဋ္ဌကထာဆထွက်။ဝိသေသဘုတ်ချက်။

၍သို့ဖြစ်ဆပါပြီးသော ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံသည်။ အဂ်ါဒလေးဟိုးမဖြည့်စုံ
ခြင်းကြောင့်။မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဆကျိုးမပေးစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်ငြားအံ့၊ ထိုကံ
ကိုဆားထုတ်ဆဲ ခဏပင်၊ ဇဝေါသိကံ ဖြစ်၏ဟူလို။ ။ဆဝေါသိကံ
ဟူသည်။ကံသည်သာလျှင်ဖြစ်ပြီ။ထိုကံ၏ဆကျိုးသည်ကား။ ရှေးဦးလည်းမ
ဖြစ်ဘူးသေး။ယခုလည်းဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊နောင်လည်းမဖြစ်သတဲ့။ ၍သုံးပါး
သောဆခြင်းဆရာဖြင့်ဆိုဆပါသော တိကကံဘည်း။ ထိုကြောင့်။ ။မဇ္ဈိမ
ပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ, ဆင်္ကိသိမာလသုတ်ဆဘွင့်၌။ ။တထာ ဆသတ္တော
နွှောဆဝေါသိကမ်ံ၊နဝေါသိကမ္မဝိပါကော၊နဘဝိသတိကမ္မဝိပါကော၊
နတ္ထိကမ္မဝိပါကောတိဇုမသတိကသဝေသနဆဝေါသိ။ ။ဟုမိန့်တော်
မူသတည်း။ ။တထာ၊ထိုဆခြင်းဆရာဆားဖြင့်၊ဆသတ္တောနွှော၊မစွမ်းနိုင်
သည်ရှိသော်။ ဆဝေါသိကမ်ံ၊ကံဖြစ်ပြီ၊ နဝေါသိကမ္မဝိပါကော၊ဆကျိုး
မဖြစ်ဒသးသောကံမည်၏။နဘဝိသတိ ကမ္မဝိပါကော၊ဆကျိုးမဖြစ်လတ္တံ့.
သောကံမည်၏၊နတ္ထိကမ္မဝိပါကော၊ဆကျိုးမရှိသောကံမည်၏။ ဇုတိ၊ဤသို့။
ဇုမသတိကသ၊ဤတိုက်၏။ဝသေန'ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊ဆဝေါသိ၊ဖြစ်၏။

၍ဆရာ၌။ဆင်္ကိတ္တရ ဆဋ္ဌကထာကြီး၌၊မိဂလုဒ္ဓက၊ သားမူဆိုးဥပမာကို
ပြ၏၊ပြဟန်ကား။မိဂလုဒ္ဓကမည်ငြား။သားမူဆိုးယောကျ်ားသည်။သားသ
မင်ကိုမြင်၍။လေးကိုတင်လျက်။ မြားဖြင့်ပစ်လိုက်သည်ရှိသော်။ မလွတ်မ
ယွင်း။မြားမှန်ခြင်းဖြစ်ငြားအံ့။ထိုသား ကောင်ကို မူဆိုးရရာ၏။ ဆကယ်၍
ပစ်လိုက်သောမြား။လွတ်ယွင်း၍သွားငြားအံ့။သားသမင်ပြေး၍ သွားသော
ကြောင့်။မရပါတကားဟုစိတ်ချလျက် သွားရာဘိသကဲ့သို့။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယ
ကံ၏ဆကျိုးပေးခြင်း။ဆကျိုးမပေးခြင်းကို။ ထင်လင်းဆောင် ဉာဏ်ဝယ်ရှု
၍။ဥပမာပြုကြလေကုန်။ထိုကြောင့်။ဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ။တံ့မိဂလုဒ္ဓကော
ပမာယဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ဟုပြတော်မူ၏။ ။တံ၊ထိုကဲ့ကို။မိဂလုဒ္ဓကောပမာယ၊
သမင်ကိုလိုက်ထိုး။သားမူဆိုးဥပမာဆားဖြင့်။ သောထာရေဟိ။ နာကြားလို
ငြား။စာသင်သားဆမျှားတို့သည်၊ ဝေဒိဘဗ္ဗံ၊ ဆာဇာနည်မျှည်လတံ့။ဉာဏ်
ရဟာတ်ဖြင့်သိဆပါ၏။ ။ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယံဟလံတေသသာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဒေနိ
ယံ။ ။ဟုဝိဂြိုဟ်ပြု။ ။ဇတသ၊ထိုကံဆား။ဒိဋ္ဌဓမ္မေ၊မျက်မှောက်ဘဝ၌၊
ဝေဒနိယံ၊ခံစားဆပါသော။ဟံ၊ဆကျိုးသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဇုတိတသ္မာ၊ထို
ကြောင့်။ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယံ၊ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယမည်၏။ ။ကံကိုပင်မျက်ရှုရ၏။

ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယံဟူရာ၌၊ ဒုတိယဘဝ၌၊ ဆကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော သန္နိဋ္ဌာပကသတ္တုမဖော စေတနာသည်၊ ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယ ကံမည်၏။ ထို ကြောင့်။ ပိသုဠိမင်္ဂလဋ္ဌကထာ, ဆကိုတ္တရဆဋ္ဌကထာ,ပဋ္ဌာန သဋ္ဌကထာ တို့၌။ ။ဆတ္ထသာဓိကာသတ္တုမဖဝဓနစေတနာ ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကမ္မံ နာမ တံ၊ ဆနန္တရေ ဆတ္တဘာဝေ ဝိပါကံဒေတိ။ ။ဟ့ု-ဓိန့်တော်မူ၏။ ။ဆတ္ထ သာဓိကာ၊ဆကျိုးကိုပြီးစေတတ်သော။သတ္တုမဖဝဓနစေတနာ၊ သတ္တုမဖော စေတနာသည်။ ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကမ္မံနာမ၊ ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံမည်၏။ တံ၊ ထိုစေတနာသည်။ဆနန္တရေ၊ဆခြားမရှိသော။ဆတ္တဘာဝေ၊ဒုတိယဘဝ၌။ ပါဝိကံ၊ဆကျိုးကို။ဒေတိ၊ပေး၏။

ထိုဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံသည်လည်း။ ကုသိုလ်ကံ, ဆကုသိုလ်ကံဟူ၍နှစ် ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုတွင်။ ရှစ်ပါးသော သမာပတ်သည်၊ ကုသိုလ်ဥပပဇ္ဇကံ မည်၏။ပဋ္ဌာနနည်းရိယကံငါးပါးသည်၊ ဆကုသိုလ် ဥပပဇ္ဇကံမည်၏။ထိုကံတို့ ၏ဆကျိုးပေးဟန်ကိုဆက်၍ပြဦးအံ့။ ။သမာပတ်ရှစ်ပါးလုံးကိုရရှိသူဖြစ် ငြားအံ့။တပါးသောသမာပတ်သည်သာလျှင်၊ ဖြဟ္မာ့ပြည်၌ပဋိသန္ဓေဆကျိုး ကိုပေးလတ္တံ့။ထိုမှကြွင်းသောသမာပတ်တို့သည်၊ ဆဟောသိကံ၏ဆဖြစ် သို့ရောက်၏။ ဆကျိုးမပေးကုန်။ ဆနန္တရိယကံငါးပါးလုံးကိုပြုမိသူဖြစ်ငြား အံ့၊ ဆားကြီးသောကံဘပါးသည်သာလျှင်၊နိရယ်၌ ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကိုပေး လတ္တံ့၊ကြွင်းသောကံတို့သည် ဆဟောသိကံ၏ဆဖြစ်သို့ရောက်၏။ဆကျိုး မပေးကုန်။ ထိုကြောင့်ရကား၊သမ္မောဟဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာ, ဆကိုတ္တရဆ ဋ္ဌကထာတို့၌။ ။တတ္ထဆဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိကောယ သမာပတ္တိယာဗြဟ္မ လောကနိဗ္ဗတ္တတိပဋိသန္ဓိံပိ၊အနန္တရိယာနံကတတ္တာဇေကေနကမ္မေနနိရယေနိဗ္ဗ တ္တတိ၊သေသသမာပတ္တိယောစကမ္မာနိစဆဟောသိကမ္မဘာဝံယေဝ ဆာ ပဇ္ဇန္တိ၊ဆဝိပါကာနိဟောန္တိ။ ။ဟ့ု-ဓိန့်တော်မူ၏။ ။တတ္ထဝစနေ၊ ထိုဥ ပပဇ္ဇဝေဒနိယကံဆံဆုံးဆဖြတ်၌။ ဆဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိ၊ သမာပတ်ရှစ်ပါး ကို ရသည်ဖြစ်အံ့။ ကောယ၊တပါးသော။ သမာပတ္တိယာ၊ သမာပတ်ဖြင့်။ ဗြဟ္မလောကေ၊ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓိံပိ၊ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန် သော။ဆနန္တရိယာနံ၊ဆနန္တရိယကံတို့ကို၊ကတတ္တာ၊ပြုဆပ်သည်၏ ဆဖြစ် ကြောင့်၊ ဇေကေန၊တပါးသော။ ကမ္မေန၊ဆနန္တရိယကံဖြင့်။နိရယေ၊နိရယ်၌။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ဖြစ်၏။သေသသမာပတ္တိယောစ၊ ကြွင်းသော သမာပတ်တို့သည် ၎င်း၊ သေသကမ္မာနိစ ကြွင်းသောကံတို့သည်၎င်း၊ ဆဟောသိကမ္မဘာဝံ

ယေဝ၊ဆဟောသိကံဒ္ဓါဆဖြစ်သို့သာလျှင်၊အာပဇ္ဇန်၊ ရောက်ကုန်ဖို့။ဆဝိပါကာနိ၊ဆကျိုးမပေးကုန်။

ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဋ္ဌိဝယ်။ဆဝိပါကာနိ, ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ကြွင်းသော သမာပတ်ဆန့်ကျင်ရယကံတို့သည် ဆကျိုးမပေးဟူ၍ပြသည်မှာကား။။ ပဌိသန္ဓေဆကျိုးတည်းဟူသော ဓနကာသတ္တိကိုရည်သန်၍ပြတော်မူ၏။ ဥပတ္ထမ္ဘကဆောင်း၊ကြွင်းသောကံတို့သည်၊ဗလဝဖြစ်သော ပဌိသန္ဓေဆကျိုးကို ပေးနိုင်သောသမာပတ်ဆောင်း။ ဆနန့်ကျင်ရယကံဆောင်း။ ပဝတ္တိဆခါဝယ်၊ ဆောင်းဆဆင့်ကိုပေးလျက်၊ထောက်ပံ့တယဖြစ်ဟူလို။ ။ထိုကြောင့်၊ မူလဌိကာကြွင်း၌။ ။ကောသပန ဆညာနိုပိ ဥပတ္ထမ္ဘကာနိ ဟောန္တိ။ ။ဟုဖြန့်တော်မူ၏။ ။ပန၊ထိုသို့ပဌိသန္ဓေဆကျိုးမပေးသော်လည်း။ကောသ၊တပါး သောဗလဝဖြစ်သောသမာပတ်ဆနန့်ကျင်ရယဆော။ဆညာနိုပိ။ ဒုဗ္ဗလဖြစ်ကုန်သောဘပါးသောကံတို့သည်လည်း။ ဥပတ္ထမ္ဘကာနိ၊ ထောက်ပံ့တတ်သော ဆကြောင်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤဌိကာကြွင်း၌၊ဥပတ္ထမ္ဘကာနိ ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ထိုပဌိသန္ဓေဆကျိုးမပေးသောကံတို့၏ဆချည်းနှီးမဟုတ်သောဆဖြစ်ကိုပြတော်မူ၏၊ထိုကြောင့်၊ဆနဒ္ဓိကာကြွင်း၌။ ။တနနေသံဝိပါကာနုပ္ပါဒနေဝိ ဆမောဃဝုတ္တိတံ ဆာဟာ။ ။ဟုပြတော်မူ၏။ ။တနထိုဥပတ္ထမ္ဘကာနိဟူသောပါဠိဖြင့်။နေသံ၊ ထိုဆကျိုးမပေးသောကံတို့၏။ဝိပါကာနုပ္ပါဒနေ၊ ဆကျိုးကိုမဖြစ်စေခြင်းသည်။ သတိဝိ၊ရှိသော်လည်း။ ဆမောဃဝုတ္တိတံ၊ဆချည်းနှီးမဟုတ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည့် ၏အဖြစ်ကို။ ဆာဒရိယော၊မူလဌိကာကျမ်းပြုဆရာ၊ရှင်ဆာနန္ဒာသည်။ဆာဟာ၊ဖိန့်ဖို့။

ထိုမှတပါးသောဆင်္ကာရဌိကာ, ဥပရိပဏ္ဏာသဌိကာတို့ဦးလည်း။ ။ဣတိ တရေသံပဝတ္တိဝိပါကဒါယိဘာဆနုညာတာဝိယဒီသတိ။ ။ဟု-ပြကြ၏။ ။ ဣတရေသံ၊ဆကျိုးပေးသောကံမှတပါး။ ဆကျိုးမပေးသောကံတို့၏။ပဝတ္တိဝိပါကဒါယိတာ၊ပဝတ္တိဆခါဦး ဆကျိုးပေးခြင်းရှိသော ဆဖြစ်ကို။ ဆနုညာတာဝိယ၊ခွင့်ပြုသကဲ့သို့၊ဒီသတိ၊ ရှုအပ်ဖို့။ ။မူလပဏ္ဏာသဌိကာတို့ဦးလည်း။ ဣတရာနိပနတာသဆနုဗလဒါယိကာနိဟောန္တိ၊ နပဌိသန္ဓိဒါယိကာနိ။ ။ ဟူ၍လာရှိ၏။ ။ဣတရာနိပန၊ ဆကျိုးပေးသော ကံမှတပါး၊ဆကျိုးမပေးလောကံတို့သည်ကား၊တသ၊ထိုပဌိသန္ဓေပေးသောကံဆား။ဆနုဗလဒါယိကာနိ၊ဆားဆဆင့်ကိုပေးကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်ဖို့။ ၎ဌိသန္ဓိဒါယိကာနိ၊ပဌိသန္ဓေကိုပေးခြင်းသဘောရှိကုန်သည်၊ နဟောန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။ ။{ဤသို့ ဌိကာကြွင်းငါးစောင်ဖြင့်။ ခိုင်မာဆောင် ဖြလိုက်ခြင်းသည်ကား။ ဌိကာ

ကျော်, မကိသာရမဿ။,ဆာဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ,သစ္စသင်္ခိပ်ဋီကာ, သဒ္ဒဝိပ
ဋီကာ,ဋီကာဟောင်း။ယခုကာလနောက်ဖြစ်လက်သစ်ဋီကာ,နှုတ်နှုတ် ဖွဲ့ဖွဲ့
တို့ကိုကြည့်ရှုကြ၍စာတတ်ဟုပြုလုပ်ကြကုန်သော။ ဆရာ့ကထာကြီး,ဋီကာ
ကြီးများကိုမနှံ့မသိ။ကျမ်းငယ်ကြည့်ဆရာများ၊ သတိထားစေရန် ဆလိုင်ငှါ
ရေးသားလိုက်သတည်း။ ။ဤသည်လျှင်ဆရာစကားချပ်}၊

ထိုဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံကို။ပိဂ္ဂိုဟ်ပြုလုပ်မူကား။ ။ဥပပဇ္ဇိတ္တာဝေဒနီ
ယံဖလံတေသသာတိဥပပဇ္ဇဝေဒနိယံ၊ ။တေသု၊ထိုကံဆား။ဥပပဇ္ဇိတ္တာ၊
ဒုတိယာဘဝဋ္ဌဖြစ်၍။ဝေဒနိယံ၊ခံစားဆပ်သော၊ဖလံ၊ဆကျိုးသည်၊ ဆတ္ထိ၊ရှိ
၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယံ၊ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံမည်၏။ ။
ထိုဥပပဇ္ဇ ဝေဒနိယကံဖြစ်သော သတ္တာမဖောရေတနာသည်၊ ပဋိသန္ဓေဆ
ကျိုးကိုပေး၍၊ပဝတ္တိဆကျိုးကိုပေး၏။ ပဋိသန္ဓေ ဆကျိုးကို မပေးသည်ရှိ
သော်။ပဝတ္တိဆကျိုးကိုပေးသည်မရှိဟု.ရှင်သုမင်္ဂလဋီကာကျော်ဋ္ဌဖိန့်ပြု၏။
ထိုကြောင့်၊ဂင်းဋီကာ၌၊ ။သာဝဇ္ဇံသဋ္ဌိ ဒတ္တာပဝတ္တိဝိပါကံဒေတိ၊ပဋိသဋ္ဌိ
ယာပနဆဓိန္ဆာယပဝတ္တိဝိပါကံ ဒေတိတိနတ္ထိ။ ။ဟုရေးသား၏။ ။သာ၊
ထိုသတ္တာမဖောစေတနာသည်၊ပဋိသဋ္ဌိ၊ ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကို။ဒတ္တာ၊ပေး၍။
ပဝတ္တိပါကံ,ပဝတ္တိဆကျိုးကို၊ ဒေတိ၊ပေး၏။ပဋိသဋ္ဌိယာ၊ ပဋိသန္ဓေကို၊ဆ
ဓိန္ဆာယ၊မပေးရမကား။ ပဝတ္တိဝိပါကံ ပဝတ္တိဆကျိုးကို။ဒေတိတိ၊ပေး၏ဟူ
၍။နတ္ထိ၊မရှိ။ ။ဤသို့ရေးသားသောစကားရပ်တို့ကို။ရှေးပြုဆပ်ခဲ့ပြီးသော
ဋီကာကြီးငါးကျမ်းကိုစေ့ငုတွေ့ရှု၍၊ စုံစမ်းခြင်းဝိစာရတို့ ဆမှုပြုဆပ်၏။
ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကံ့မပေးမူ၍၊ပဝတ္တိဆကျိုးကိုပေးသော
ဆနန္တရိယကံဟုဆိုဆပ်သော ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံတို့ကို။ ဂင်းဋီကာကြီးဋ္ဌ
ဘွင့်ပြသောကြောင့်တည်း။ ။{သောတုဇနေဟိ ဝိစိန္တိတဗ္ဗမိဒံဋ္ဌာနံ}။ ။
ပဋိသဋ္ဌိယာပနဓိန္ဆာယဇာတိသဝေတဝိ ဇာတိသဟသောပိပဝတ္တိဝိပါကံ ဒေ
တိတိဆာစရိယာ။ ။ဟူ၍ဋီကာကျော်ဋ္ဌဆာစရိယဝါဒတို့ကိုပြုပြန်၏။ ။
ပဋိသဋ္ဌိယာ၊ပဋိသန္ဓေကို။ဓိန္ဆာယ၊ပေးသည်ရှိသော်။ ဇာတိသဝေတဝိ၊ဘဝ
ဆရာဋ္ဌသော်၎င်း၊ဇာတိသဟဿောပိ၊ဘဝဆသောင်ဋ္ဌသော်၎င်း။ပဝတ္တိဝိပါ
ကံ ပဝတ္တိဆကျိုးကို။ဒေတိ၊ပေးနိုင်၏။ဤတိ၊ဤသို့။ ဆာစရိယာ၊ငါဋီကာဆ
ရာတို့ထက်တတ်သိး၊ပညာရှိဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဟောကြ
ကုန်၏။ ။{ဂင်းဆာစရိယဝါဒကို၊ဆန္ဓိုဆ
ရာကြီးတို့သည်၊ကမ္မသက်ရောက်မှုဒါသရောက်မည်ကြောင့်မနှစ်သက်ကုန်}။

ဆပရာပရိယဟူရာ၌၊ တတိယဘဝမှစ၍၊နိဗ္ဗာန်ရသည်တိုင်ဆောင် ဆကျိုးပေးနိုင်သောဆလယ်ဖောင်းချက်စေတနာသည်။ဆပရာပရိယဝေဒနိယကံမည်၏။ထိုကြောင့်၊ဆဂုတ္တရဆဋ္ဌကထာ,ပဋ္ဌာဿဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။ဥဘိန္နံအန္တရေပဋ္ဌဒဝနဓေထနာဆပရာပရိယဝေဒနိယကမ္မံနာမ၊တံဆနာဂတေယဒါဩကာသံလဘတိ၊တဒါဝိပါကံဒေတိ၊ သတိသံသာရပဝတ္တိယာဆဟေဟာသိ၊ ကမ္မံနာမ နဟောတိ။ ။ဟု-ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဥဘိန္နံ၊နှစ်ပါးသော ပဌမဖော,သတ္တမဖောတို့၏။ဆန္တရော၊ ဆလယ်၌။ပဋ္ဌဒဝနဓေတနာ၊ ဖောင်းချက်သောဓေတနာသည်။ဆပရာပရိယဝေဒနိယကမ္မံနာမ၊တတိယဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်သို့တိုင်ဆောင် ဆဆက်ဆက်ခံစားဆပ်သောကံမည်၏၊ တံ၊ထိုဓေတနာဖောင်းသည်။ဆနာဂတော၊နောင်ဆခါ၌၊ယဒါ၊ ဆကြင်ဆခါ၌။ဩကာသံ၊ဆခွင့်ကို။လဘတိ၊ရ၏။တဒါ၊ထိုဆခါ၌၊ဝိပါကံ၊ ဆကျိုးကို။ဒေတိ၊ ပေး၏။ သံသာရပဝတ္တိယာ၊သံသရာစက် မပြတ်သေးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်းသည်၊သတိ၊ရှိသော်။ဆဟောသိကမ္မံနာမ၊ဆဟောသိကံမည်သည်၊ နဟောတိ၊မဖြစ်။

ထိုဆပရာပရိယဝေဒနိယကံ ဆကျိုးပေးဟန်ကို။ သုနခလုဒ္ဓကဥပမာဆေးဖြင့်ပြအံ့၏၊ပြဟန်ကား၊သုနခလုဒ္ဓကမည်ငြား၊တောသားယောကျ်းသည်။သမင်ကိုဖြင်၍၊ ခွေးမျောက်ကိုရှုးတိုက်လျက် လွှတ်လိုက်သည်ရှိသော်၊ သမင်သို့ ဆစဉ်လိုက်၍၊ ဆကြင်ဆရပ်၌မှီ၏။ ထိုဆရပ်၌သာလျှင် ကိုက်ဘိသကဲ့သို့။ထို့ဆတူ၊ဤကံသည်လည်း။ဆကြင်ဆခါ၌ဆခွင့်ရ၏။ထိုဆခါ၌ပင်လျှင် ဆကျိုးဝိပါက်ကိုပေး၏ ဟူ၍မှတ်၊ထိုဆပရာ ပရိယကံ၌ လွှတ်သော သတ္တဝါမည်သည်မရှိကုန်၊ ထို့ကြောင့်၊ ဆဂုတ္တရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကေနမဂ္ဂေါသဒဂ္ဂေါနာမနတ္ထိ။ ။ဟု-ပိန့်ပြတော်မူ၏။ ။ထေန၊ဆပရာပရိယကံ၌၊ မဂ္ဂေါ၊လွှတ်သော။သဂ္ဂေါနာမ၊ သတ္တဝါမည်သည်။နတ္ထိ၊မရှိ။ ။ဝိဂ္ဂိဟ်ပြုလုပ်လိမ့်မူကား။ ။ဆပရာပရိယေဝေဒနိယံဖလံဒေတသာတိဆပရာပရိယဝေဒနိယံ။ ။ဒေတသာ၊ထိုကံဆား။ဆပရာပရိယေ၊ဆဆက်ဆက်သောဘဝ၌၊ဝေဒနိယံ၊ခံစားဆပ်သော။ဖလံ၊ဆကျိုးသည်၊ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဣတိတာသွာ၊ထို့ကြောင့်။ဆပရာပရိယဝေဒနိယံ၊ဆပရာပရိယဝေဒနိယကံမည်၏။ ။ ထိုဆပရာပရိယဝေဒနိယကံသည်၊တတိယဘဝမှစ၍၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်မပြုသေးသမျှကာလပတ်လုံး၊ဆချည်းနှီးပျက်စီး၍၊ ဆဟောသိကံဖြစ်သည်ဟူ၍မရှိကုန်။ထို့ကြောင့်၊နာရဒဖောတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆပရာပရိယဝေဒနိယံပနဝိပါကံဆဒတွာန နဿတိ။ ။ဟု-ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဆပရာပရိယ

ဝေဒနိယံပန၊ ဆပရာပရိယဝေဒနိယကံသည်ကား၊ ဝိပါကံ၊ဆကျိုးကို။ဆ
ဒတွာ၊မပေးမူ၍၊နနသတိ၊မပျက်မစီး၊လေ၊ ၊နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်မှသာလျှင်။
ဆဟောသိကံဖြစ်၍ ဆကျိုးမပေးဘဲ၊ ဆချည်းနှီ ၊ပျက်စီးလေသည်ဟုမှတ်
ဆပ်တော့သည်ဟူလို၊

ဝိုကာကျော်ဦးကား။ ။ဒိဋ္ဌဓမ္မတောဆည်သို့ ယထွကထွစိဘဝေ,ဟူ၍
ဆပါဒါန်ပုဒ်ဆရ။ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံတာဟူဖြစ်သောကြောင့်။၎င်းအပရာပရိယကံသည်
ဒုတိယဘဝ၌။ပဝတ္တိဆကျိုးကိုပေး၏။ တတိယဘဝမှစ၍ ပရိသန္ဓေပဝတ္တိ
ဆကျိုးကိုပေး၏ဟု။ ဝိုကာနောက်သို့လိုက်၍၊ မန္တံလေးမြို့။ ဒက္ခိဏာရာမ
တိုက်။ ဘုရားကြီး ဆရာတော်ဆုံးဖြတ်ဖို့။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ် ခြင်းသည်ကား။
မသင့်ကုန်၊ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ ဆပရာပရိယကံ၏ ဒုတိယဘဝ၌။ ဆကျိုး
ပေးရာ ကာလမဟုတ်သော ကမ္မသက်ရဒေါသ ရောက်ရာ သောကြောင့်
တည်း။ ။ဝိုကာကျော်ပါဠိကိုလည်း၊ဒိဋ္ဌဓမ္မတောတိဒိဋ္ဌဓမ္မာနံ့ရတောတိ
ဆထွော၊နံ့ရသဒ္ဒါစေထွ လုတ္တာနိဒ္ဒိဒ္ဌာ၊ ။ဟူ၍-သံဝဏ္ဏနာဝိုကာသစ်
ဘွင့်ဆပ်ဖို့။သို့။အဋ္ဌကထာကြီး,ဝိုကာကြီးတို့နှင့်ညီညွတ်မည်ဟုမှတ်။ ၊
ထိုကြောင့်။ ပိသဒ္ဓိမဂ် မဟာဝိုကာကြီးဦးလည်း။ ၊ဆပရာပရိယေယတိဒိဋ္ဌ
ဓမ္မာနံ့ရနာဂတတောဆည်သို့ ဆထွာဘဝေဝိုယာယေ။ ။သံဝဏ္ဏနာမူ
ဖို့။ ။ထေသံသက်မနံ့နထွိး ။ဆဂ်ိတွာရဆဋ္ဌကထာကိုလည်းထောက်ရှု
ဆပ်ဖို့။ ။တေသံ၊ထိုကံတို့ဖို့။သက်မနံ့၊ပြောင်းဇွဲခြင်းသည်။နထွိ။မဂ္ဂိ၊

ဆဟောသိကံပဉ္စာရောဒ္ဓိ။ ဂျေးဆိုဆပ်ခဲ့ပြီးသော ဓောသုနစ်ရပ်စေတနာဆ
ပေါင်းသည်၊ ဆကျိုးမပေးလတ္တံ့။ ကေနှစ်ခင်စစ်ဖြစ်လျှင် ဆဟောသိကံမည်
ဖို့။ထိုဆဟောသိကံကို။သရုပ်တရားကိုယ်ဆေားဖြင့်မဂ္ဂိကုန်၊ ဂျေးကံသုံးပါး
တို့ဖို့ဆကျိုးမပေးခြင်းမျှကို၊မှတ်ဆပ်ဖို့။ ထိုကြောင့်။ ဆဋ္ဌကထာကြီးတို့၌။
ကမ္မဝိဘင်္ဂိဋ္ဌာနဝယ်။၎င်းဆဟောသိကံကိုဆသီးဆခြားပြတော်မမူကုန်။။
ထိုကြောင့်၊ ဆဂ်ိတွာရ ဝိုကာကြီး၌။ ။ဆဟောသိ ကမ္မန့်ဆဟောသိဝေ
ကမ္မံ၊ ။ဟု-ပြတော်မူ၏။၎င်းဝိုကာပါဠိဝိုဂြိုဟ်ပြုကိုမြင်သဖြင့်။ ဆဟောသိ
ဝေကမ္မံ၊ဆဟောသိကမ္မံ,ဟုဝိုဂြိုဟ်ပြုဆပ်ဖို့။ ။ဆဟောသိဝေ၊ဖြစ်ပြီးသော
စေတနာသည်ပင်လျှင်။ကမ္မံ၊ကံတည်း။ဆဟောသိကမ္မံ၊ဖြစ်ပြီးသော စေတ
နာသည်ပင်လျှင်ကံ။ ။ဤဆဟောသိဝေကမ္မံ၊ဟူသောပုဒ်သည်။ ဝေ,ဟူ
သောနိပါတ်ပုဒ်နှင့်သမာသ်ဖြစ်ဖို့ဟုမှတ်။ထိုကြောင့်။သဒ္ဒနီတိကျမ်းဋ္ဌ။ ။
နာမောပသဂ္ဂနိပါတာနံ၊ ယုတ္တာထွောသမာသော။ ။ဟု-သုတ်တည်တော်
မူ၏။ ။ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ ဆဟောသိဟူသော ဆာချာတ်ပုဒ်နှင့် ကမ္မံ, ဟူ

သောနာမ်ပုဒ်သည် သမာသ်မဖြစ်ဟုမှတ်ဆပ်ဖြ။ ထိုကြောင့် နိဒ္ဒေသသဒ္ဒါ ကျမ်းဌီးဆောချာတေန သမာသောနဒိသတိ၊ ။ဟု-ဖြ၏။ ။ရုပသိဒ္ဓိမှာ လည်းနည်းတူ။

ထိုသို့ဆထင်ဆရှား၊ဆဟောသိဝေကမ်ဓံ,ဟူသောဝိဂြိုဟ်မျှားဌီ။ ဝေ,ဟူသောနိပါတ်နှင့်သမာသ်ဖြစ်သည်ကို၊သတိတော်မကပ်။ ဉာဏ်တော်ဖြင့်မမှတ်ဒိသောကြောင့်။ဆာဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟဒီပနီကျမ်းပြု ဆရာတော်သည်။ဆဟောသိဝေကမ်ဓံဆဟောသိကမ်ဓံ ဆပွကနုယေနဆောချာတေနဝိသမာသောဟောတိ။ ။ဟူ၍-သဒ္ဒါဉာဏ်ဘိမ်းပါး၍ ဆရေးမှားတော်မူသည်။ ဤသို့တရံတခါ။သတိယွင်းပါး၍၊မှားငြားသော်လည်း။ နောက်သားတို့သည်။ကဲ့ရဲ့ခြင်းဆမှုကို။ကျမ်းပြုဆရာတော်ကြီးဆား။မပြုဆပ်ကုန်။ ဥပမာဆားဖြင့်။ ဘာဏုရာဇာဂျင်နေမင်းသည်။ကျွန်းကြီးသုံးကျွန်းကို။ တပြိုင်နက်ထွန်းလင်းနိုင်သော်လည်း၊ဆာဘယ်မှာ-ဝါးလုံးဆခေါင်းဆဆစ်ဌီ၊ ထွန်းလင်းခြင်းမဖြစ်နိုင်ဘိသကဲ့သို့ထည်း၊ထိုကြောင့်ရကား။မဟာရဟန်တိကျမ်းဌီရှင်ဃိလဝံသမဟာထေရ်မြတ်သည်။

ဂဏ္ဌိဌ္ဌာနေကေပဒေ၊နာတိမညေယျာလ္လိတံ။
ကိမတ္ထောဓဝ္ဠ၊ပဗ္ဗိာယော၊တိမဟာဒီပဘာဏုဒေါ၊ ။

ဟူသောဂါထာ စကားရပ်တို့ကို မိန့်တော်မူ၏။ ။ပလ္လိတံ၊ ကျမ်းဂန်မြင်သိ။ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ကို။ဂဏ္ဌိဌ္ဌာနေ၊ခဲခက်သောဆရာဌီ။ ကေပဒေ၊တပုဒ်တည်းဌီ၊နာတိမညေယျ၊ မထေမဲ့မြင်။ မဆင်ခြင်ဘဲ။ မပြုဆပ်ရာ။ ဆကြော၊ဘာဏုရာဇာမည်လင်း။ ရှင်နေမင်းသည်။ တိမဟာဒီပဘာဏုဒေါ၊ တပြိုင်နက်ကျွန်းကြီးသုံးကျွန်းကို၊ ထွန်းသင်းနိုင်သည်ဖြစ်သျှင် မူလည်း။ ကိ်ဝေဓဝ္ဠ၊ပဗ္ဗာယော၊ဆာဘယ်မှာဝါးဆစ်ဘွင်းဌီ၊ ထွန်းလင်းနိုင်တော့ဆံ့နည်း။ ။ဤပြဿိဆိုဆပ်ပြီးသော်ကံဘို့ကို ပြရာဝယ်။ ကာမာဝစရဇောဓာ ခုနစ်ကြိမ်တို့တွင်၊ ပဌမဇောစေဘနာသည်။ ဆဘဲ့ကြောင့် ဒုတိယဘာဝဌီ။ ပဌိသန္ဓေဆကျိုးကို မဒေးမစွမ်းနိုင်လေသနည်း ဟူမူ၊ ။ပဌမဇောစေတနာသည်။ ဆာသေဝနပစ္စည်းကိုမရသောကြောင့်ခွန်ဆားဗလမရှိရကား။ဒုတိယဘာဝဌီ။ ပဌိသန္ဓေဆကျိုးကိုမဒေးနိုင်၊ထိုကြောင့် ဆဌဿာလိနီဆဌကထာ။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဆဌကထာ.ကျမ်းတို့ဌီ၊

ဒိဌဓမ္မဝေဒနိယံ၊ပထမံ ဇဝနံ ဘဝေ။
ဆလဒ္ဓါသေဝနတ္တာဝါ၊ဆာသမုတ္တံ ဘဝန္တရေ။ ။

ဟုဂါထာဗါဒ်ကို ဖိန့်သတည်း။ ။ဒိဋ္ဌမ္မဝေ ဒနိယံ၊ ဒိဋ္ဌမ္မဝေဒနိယ ကံသည်။ပထမံ.ဂျေးဦးစွာသော။ ဇဝနံ၊ ဖောသည်။ ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ ဆလဒ္ဓါ သေဝနတ္တာ၊အာသေဝနပစ္စည်းကို မရသောကြောင့်။ ဘဝန္တရေ၊ဒုတိယဘ ဝ၌။ဆသမတ္ထံ၊ဆကျိုးကိုမပေးစွမ်းနိုင်။ ။(မွေးဘွားစ လူငယ်ကလေးနှင့် တူသောဖောဟူလို)။ ။အဆုံးသတ္တမဖော စေတနာသည်ကား။ ဂျေးဂျေး သောဆာသေဝနပစ္စည်းကိုပင်ရငြားသော်လည်း၊ ဘဝင်နှင့်နီးသည်ဖြစ်ကြ သောချုပ်သောပတိတဖောစေတနာဖြစ်သောကြောင့်။ ဆားမကြီး။ထိုထို ပင်ဆားမကြီးသော်လည်း၊ဆခြားမဲ့လာလတ္တံ့.သောဘဝ၌။ပဋိသန္ဓေဆား။ ဆနန္တရသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုလေ့ရှိသောဝိပါက်,ဘဝင်ဆစဉ်ဆား။ဆနန္တရ ပစ္စည်း၏ဆဖြစ်ဖြင့်၊ကောင်းစွာပြုပြင်ဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း။ ပြီးဆုံး သောသန္ဓိဋ္ဌာပကဖောဖြစ်သောကြောင့်။နာမရူပပရိစ္ဆေဒဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ ပရိနိဋ္ဌိတကမ္မဘ္ဘာ၊ဝိပစ္စတိဆနန္တရေ။ ။ဟုဖိန့်၏။ ။သာ၊ထိုဖောသည်။ ပရိနိဋ္ဌိတကမ္မတ္တာ၊ ပြီးဆုံးသော သန္ဓိဋ္ဌာပကကံဖြစ်သောကြောင့်။ ဆနန္တရေ၊ဆခြားမဲ့ဒုတိယဘဝ၌၊ဝိပစ္စတိ၊ဆကျိုးပေး၏။

မူလဋီ.ဘာ၌ကား။ ။ပဋိသန္ဓိယာ၊ ဆနန္တရပစ္စယ သာဓိနောဝိပါက သန္တာနသဆနန္တရပစ္စယဘာဝဇနအန္တိမဇဝနစေတနာယသုသဒ္ဓိတတ္တာ သာသတ္တမဇဝနစေတနာဥပပဇ္ဇဝေဒနိယာဆနန္တရိကာစဟောန္တိ။ ။ဟု ဖိန့်တော်မူ၏။ ။ပဋိသန္ဓိယာ၊ဒုတိယဘဝပဋိသန္ဓေဆား၊ဆနန္တရပစ္စယဘာဝ ဝိနော၊ဆနန္တရသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုလေ့ရှိသော။ဝိပါကသန္တာနသ၊ ဝိပါက် ဆစဉ်ဆား။ဆနန္တရပစ္စယဘာဝဇန၊ဆနန္တရပစ္စည်းဆဖြစ်ဖြင့်။ ဆန္တိမဇဝန စေတနာယ၊ဆဆုံးဖြစ်သောဖောစေတနာ၏။သုသဒ္ဓိတတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ပြုပြင်ဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။သာသတ္တမဇဝနစေတနာ၊ထိုသတ္တမဖော စေတနာသည်၊ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယာဘ၊ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယကံသည်ဂုဏ်း။ ဆာနန္တရိကာဘ၊ဆနန္တရိယကံသည်ဂုဏ်း။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။(သက်ကြီးရွယ် ရင့်သောဆဘိုးကြီးဇနိနှင့်တူသောဖောဟူလို)။

ထို့ကဲ့သို့တပါးသောဆလယ်ဖောငါးချက် စေတနာသည်ကား။ ဆာသေဝ နပစ္စည်းကိုရသောကြောင့်ဂုဏ်း။ မကျေးဇူးသောဖောဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်း။ ဆားကြီးခြင်းဗလဝဖြစ်ရကား၊ တတိယဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ကျဆောင်ဆ ကျိုးပေးတာဂျည်၏ဟူ၍ဲ့တံ့။ထိုကြောင့်။နာမရူပပရိစ္ဆေဒဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ လဒ္ဓါသေဝနတောပါကံ၊ဖနေန္တိသံတိပစ္စယေ။ ။ဟုဖိန့်၏။ ။သာ၊ထိုဖော သည်၊လဒ္ဓါသေဝနတော၊ ဆာသေဝနပစ္စည်းကို ရသောကြောင့်။ ပစ္စယေ၊

ဆကြောင်းဖျက်ညှိညှဉ်းတ်ခြင်းသည်၊သတိ၊ရှိသော်။ ပါက်၊ဆကျိုးကို။ ဖြစ်နေကုန်၏၊ ဖြစ်စေကုန်ဖျက်။ ။ခွန်ဆားဗလကြီးမားဆလပ်ဖြစ်သောသူများနှင့်တူသော ဖောဟူလို)။

လက်ဝါဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ပထမဖောရ။ဆင်လေးဝ၊ပြည့်စုံကစေတနာ၊
(၂) ပစ္စုပ္ပန်တွင်။ကျိုးပေးရှင်၊ကံလျင်မြဲခမ္မာ၊
(၃) သတ္တာမဖောစေတနာ၊ဥပဇ္ဈာ။ကျိုးပေးရာဒုတိယာ၊
(၄) ဆလာယ်ဖဝန်းကံဆရ။မှတ်ပဆပရာ၊
(၅) တတိယဘဝက။စ၍ပြ။နိဗ္ဗာနတိုင်ဆောင်သာ။
(၆) ရှေးကံသုံးဝ။ကျိုးမရ၊ကမ္မဟောသိကာ။
(၇) ပေးရာကာလ၊လေးကမ္မ၊မှတ်ကြဲသောတဖာ။

၍သည်လျင်ပါကကာသစတုက္ကာ။သရုပ်ပြကံခွဲပိန်ဆွယ်ပြီးပြီ၊

---

(၄၁၉) ဆကျိုးပေးရာဘုံဌာန။ကမ္မစတုက္ကကိုပြခြင်း၊

တထာဆ၊ကုသလံ၊ ကာမာဝစရ ကုသလံ၊ ရူပါဝစရကုသလံ။ဆရူပါဝစရကုသလဆ္ဆေတိပါကဌာနဝသေန၊ ။သင်္ဂဟ ဆဠ္ဂကထာ။ ။ဆကုသလဆ္ဆ၊ဆကုသိလ်စိတ်တဆဲ့နှစ်ခုရှိသောစေတနာကံသည်၎င်း။ ကာမာဝစရကုသလဆ္ဆ၊ကာမာဝစရကုသိလ်ရှစ်ခုဖြစ်ရှိသော စေတနာကံသည်၎င်း၊ရူပါဝစရကုသလဆ္ဆ ရူပါဝစရကုသိလ်ငါးပါးဖြစ်ရှိသောစေတနာကံသည်၎င်း။ ဆရူပါဝစရကုသလဆ္ဆ၊ဆရူပါဝစရကုသိလ်လေးပါးဖြစ်ရှိသော စေတနာကံသည်၎င်း၊ဖွဲတိ၊၍သို့။ပါကဌာနဝသေန။ဆကျိုးပေးရာဘုံဌာန့်၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ထထာ၊ထိုဆတ္ထုလေးပါးရှိ၏။

---

(၄၂၀) စေတနာတရားနှင့်၊ကံတရားဆထူးကိုပြခြင်း၊

စေတနာဟိဘိက္ခဝေကမ္မံဝဒါမိ၊ စေတယိတ္တာကမ္မံကရောတိ ကာယေန-ဝါစာယ-မနသာ။ ။ဆကွာနိပါတ်-ဆင်္ဂုတ္တိရ် ပါဠိတော်။ ။ဘိက္ခဝေ၊သံသရာဝဋ်၊ဘဝညွတ်မှ၊လွတ်ဘို့လိုလား။ရဟန်းများတို့။စေတယိတ္တာ၊ရှေ့ဖြစ်သော စေတနာ ဇဝဆော်၍၊ ကာယေနဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့်၎င်း၊ ဝါစာယဝါ၊

နှုတ်ဖြင့်ဂုဏ်း။ မနသာဝါ၊စိတ်ဖြင့်ဂုဏ်း။ကမ္မံ၊မှတ်ဆပ်သော သဒ္ဓိဌာပကနော်
ကံကို။ယသ္မာ၊ဆကြင်ကြောင့်။ကရောတိ၊ပြု၏။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။စေတနံ၊
စေတနာကို၊ကမ္မံ၊ကံဟူ၍၊ ဆဟံ၊ငါဘုရားသည်။ဝဒါမိ၊ သောချာပိုင်းသား။
ပေါကြားတော်မူ၏။ ။ဤပါဠိတော်ဆပြု၊ဆမိပွါယ်ဆရသော်ကား။ ။
ဇာဠအကျိုး,အနိဋ္ဌအကျိုး။ဤနှစ်မျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်၊ကံ·မည်၏။
ထိုကံသည်ကား။ စေ့ဆော်စီရင်တတ်သောစေတနာစေတသိက်ကို ရ၏။
ဟုမှတ်သားဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ဆဘိဓမ္မာဒိကာတို့၌၊ ။ကရောတိ ဆသိ
နိဗ္ဗတ္တတိဇာဠာနိဋ္ဌဖလာနိဇေတနာတိကမ္မံ။ ။ဟုဒိန်း၏။ ။ဇေတန၊ထိုစေ
တနာတရားဖြင့်။ ဇာဠာနိဋ္ဌဖလာန၊ဇာဠ,ဆနိဋ္ဌဆကျိုးတို့ကို။ ကရောတိဆသိ
နိဗ္ဗတ္တတိ၊ပြီးစေတတ်၏၊ဇာတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ကမ္မံ၊ကံမည်၏။ စေတနာ
စေတသိက်ရ၏။ ။ထိုစေတနာ၏စေ့ဆော်ပုံဆရကား။ ။ငါသည်ကား။
ဤမည်သောဆမှကိုပြုအံ့။ ဤမည်သောစကားကိုဆိုအံ့၊ဤမည်သော ဆကြို
ကိုကြိုအံ့ဟု၊ရှေးဦးစေ့ဆော်ပြီးမှ။ကာယဒွါရဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဝစီဒွါရဖြင့်ဂုဏ်း၊မနော
ဒွါရဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဒ္ဓိဌာနမှတ်ဆပ်သောဆမှကိုပြု၏၊ ထို့ကြောင့်၊
စေတနာရှေးရှိသောဆမှသည်၊ စေတနာသဘောသာလျှင်ဖြစ်၍၊ စေ့ဆော်
ခြင်းစေတနာကို၊ကံဟုမှတ်သားဆပ်၏ဟု၊သုံးလူ့ဘဖြတ်ဘုရားသည်ပေါ
ကြားတော်မူ၏။

ဤသို့စေတနာကို၊ကံမည်၏ဟုပေါကြားတော်မူသောကြောင့်။ စေတ
နာနှင့်ကံသည်၊ဆတူတူဟူ၍မမှတ်မယူဆပ်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။စေတ
နာသည်၊ပုဗ္ဗဘာဂဒွိဖြစ်သော၊ သဘာဝဓမ္မတရားသာတည်း။ ကံဟူသည်၊
ပစ္ဆာဘာဂဒွိဖြစ်သော သဘာဝဝန္ဓ၊ ဒွါရဝန္ဓတရားဆရုသာတည်း။ ဤသို့
ကာလ၊ဓမ္မသဘာဝ၊သူးခြားခြားသော်လည်း၊စေတနာလျှင်ဆရင်းရှိသော
ကံတရားဖြစ်သောကြောင့် သာလျှင်၊ စေတနာကိုကံဟူ၍၊ဆဘေဒကနည်း
ဆားဖြင့် ပေါကြားတော်မူ၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ မစ္ဆိမပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌက.
ထာ။ဥပါလိသုတ်ဆဘွင့်မျှားဋ္ဌ။ ။ကသ္မာစေတနာကမ္မန္ဟိဝုတ္တာ၊ စေတနာ
မူလကတ္တာကမ္မသ။ ။ဟု-ဒိန်းတော်မူ၏။ ။ကသ္မာ၊ဆဘဲ့ကြောင့်။ စေ
တနာ၊စေတနာစေတသိက်ကို၊ကမ္မန္ဟိ၊ကံဟူ၍။ဝုတ္တာပေါတော်မူဆပ်သ
နည်း၊ကမ္မသ၊ သဒ္ဓိဌာပကဖြစ်သောနောက်ကံ၏။ စေတနာမူလကတ္တာ။
စေတနာလျှင်ဆရင်းရှိသောကြောင့်တည်း၊ ။ထိုစေတနာဟုဆိုဆပ်သော
တရားတို့သည်၊ ပဓောဒဆားဖြင့်နှစ်ရာ့ဂုနှစ်ဆဲ့ခြောက်ပါး ဆပြားရှိသတည်း။
ပြားဟန်ကားကာယဒွါရဋ္ဌ၊ဝိဝိဂ်ပြုခြင်းလျှင်ဆရင်းရှိသောစေတနာနှစ်ဆယ်

သူဘပါးကိုဇေခိုင်းခြင်းလျှင်ဆရင်းရှိသောစေတနာနှစ်ဆယ်။ ဆကြစ်ကိုသိ
ခြင်းလျှင်ဆရင်းရှိသောစေတနာနှစ်ဆယ်၊ဆကြစ်ကိုမသိခြင်းလျှင်ဆရင်းရှိ
သောစေတနာနှစ်ဆယ်၊ဤသို့ရှစ်ဆယ်သောစေတနာတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။
ဝစီခွါရဠဉလည်း။ သယံကတမူလိကစေတနာနှစ်ဆယ်။ ဆာဏာတ္တိကမူလိ
ကနှစ်ဆယ်။သမ္ဘာနမူလိကာစေတနာနှစ်ဆယ်။ဆသမ္ဘာနမူလိကစေတ
နာနှစ်ဆယ်။ပေါင်းရှစ်ဆယ်သောစေတနာတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။{စေတ
နာနှစ်ဆယ်စီဆရ၊ဆကုသိုလ်တဆဲ့နှစ်၊မဟာကုသိုလ်ရှစ်။ပေါင်းနှစ်ဆယ်
သောစိတ်ဠိယ္ဘဉ်သောစေတနာကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ ။စကားချပ်}။

မနောဒွါရဠဉကားရှေးစေတနာနှစ်ဆယ်တွင်။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးပါး
ကိုထည့်သွင်း၍၊သယံကတမူလိက စေတနာနှစ်ဆဲ့ကိုး၊ ဆာဏာတ္တိကမူလို
ကစေတနာနှစ်ဆဲ့ကိုး၊သမ္ဘာနမူလိကစေတနာနှစ်ဆဲ့ကိုး၊ဆသမ္ဘာနမူလို
ကစေတနာနှစ်ဆဲ့ကိုး။ ပေါင်းတရဲ့ဘဆဲ့ခြောံပါးသော စေတနာတို့သည်
ဖြစ်ကုန်၏။ဆလုံးစုံပေါင်းရုံးဆပ်သည်ရှိသော်။စေတနာကံတို့သည်၊နှစ်ရဲ့
ချနစ်ဆဲ့ခြောက်ပါးဖြစ်သတည်း။ ထိုကြောင့်၊ ဆဂုံတ္တရ ဆဠဂကထာဠီ။ ။
ဇုတိသဗ္ဗာပိတိသဒ္ဓါရေသုဒ္ဓေသတာနိဆသတ္တာတိစစေတနာ။ ။ဟု-ပိန့်တော်
မူ၏။ ။ဇုတိ၊ဤသို့။သဗ္ဗာပိ၊ဆလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ စေတနာ၊စေတ
နာတရားတို့သည်၊တိသဒ္ဓါရေသု။သုံးပါးသောဒွါရတို့၌။ဒွေသတာနိစ၊နှစ်ရာ
တို့သည်ၜင်း၊ ဆသတ္တာတိစ၊ချနစ်ဆဲ့ခြောက်ပါးတို့သည်ၜင်း။ပေါ်ဒန်၊ ဖြစ်
ကုန်၏။ ။{ဤသည်လျှင်၊စေတနာဟံတိကွဝေ, ပါဠိဆရ၊စေတနာကိုခွဲပြ
ခြင်းတည်း}။

---

(၄၂၁) ဆကုသိုလ်ကမ္မဒွါရတို့ကိုပြခြင်း၊

တတ္ထဆကုသလံ ကာယကမ္မံဝစီကမ္မံမနောကမ္မန္တေတိကမ္မဒွါရဝသေန
တိဝိဓံဟောတိ။ ။ဟူသော ဆဠဂကထာပါဠိနှင့်ဆညီ။ ဆကျိုးပေးရာဌာန
ဖြစ်ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်ပြောသောကံလေးပါးတို့ဘွင်။ဆကုသိုလ်ကံသည်၊ကာယ
ကံသုံးပါး၊ ဝစီကံလေးပါး၊မနောကံသုံးပါးဆောင်ဖြင့်၊ ဆယ်ပါးဆပြောရှိ၏။
ထိုဆယ်ပါးတို့၏ဆပြောကိုပိုင်းခြား၍ပြပေအုံ့။

ပါဏာတိပါတ
ဆဒိန္နာဒါန
ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ } ကာယကံသုံးပါး။

မုသာဝါဒ၊
ပိသုဏဝါစာ၊
ဖရုသဝါစာ၊
သမ္ဖပ္ပလာပ။ } ဝစီကံလေးပါး၊

အဘိဇ္ဈာ၊
ဗျာပါဒ၊
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ } မနောကံသုံးပါး။

} ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးဆပေါင်း တည်း။

၍ဆကုသလကမ္မပထဆယ်ပါးတို့၌၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံဟူသောဆမည်သည်၊ ဒွါရတို့ဖြင့်မှတ်၍ ခေါ်ဝေါ်ဆပ်သော ဆမည်သ်းတည်း၊ ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ကာယဒွါရ၌၊များသောအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့်ကာယကံမည်၏။ထိုကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌၊ ။ကာယဒွါရေ ဗာဟုလ္လ ဝုတ္တိတော ကာယကမ္မံနာမ။ ။ဟုပိန့်၏။ ။ကာယဒွါရေ၊ကာယဒွါရ၌၊ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော၊များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ကာယကမ်ံနာမ၊ကာယကံမည်၏။ ။၍ဆဋ္ဌကထာပါဠိ၌။ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော,ဟူသောပါဠိဖြင့်။ထိုကာယကံ သုံးပါးတို့သည်။ ကာယဒွါရ၌သာလျှင် များစွာဖြစ်သည့်မဟုတ်သေး။ ဝစီဒွါရ၌လည်း။ဆနည်းငယ်ဖြစ်၏ဟူလို။ ။ဥပမာဆားဖြင့်၊တောင်္ဂကျင်လည်ခြင်းကြောင့်၊ဝနစရကဆမည်ကိုရသောတောမူဆိုးသည်၊ ရွာ၌ကျင်လည်းငြားသော်လည်း။ဝနစရကဟူသော ဆမည်ကိုရသင့်သို့၊ထိုဆတူ၊ ဆကုသိလ်ကာယကံသည်၊ကာယဒွါရ၌များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ကာယကံဟုရသောဆမည်သည်။ဝစီဒွါရ၌ဆနည်းငယ်ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ကာယကမ္မဆမည်မပျက်ကုန်ဟု၊တပ်ဆပ်သောချမှတ်ကုန်ရာ၏။ ၎ဝစီကံ၊မနောကံ ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရာမှာလည်းနည်းတူမှတ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ဝစီဒွါရေ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော ဝစီကမ်ံနာမ,ဟူ၍ဂုင်း။မနသ်ိ်ကာယ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတောမနောကမ်ံနာမ။ ။ဟူ၍မိန့်တော်မူ၏။ ။ဝိဂြိုဟ်ပြုလုပ်ရမူကား။ ။ကာယဒွါရေပဝတ္တံကမ်ံကာယကံ့မ်ံ၊ ဝစီဒွါရေပဝတ္တံကမ်ံဝစီကမ်ံ၊မနောဒွါရေပဝတ္တံကမ်ံမနောကမ်ံ၊ ။ဟူ၍ပြုဆပ်၏။ ။ကာယဒွါရေ၊ကာယဒွါရ၌။ပဝတ္တံ၊ဖြစ်သော။ကမ်ံ၊ကံတည်း။ကာယကမ်ံ၊ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သောကံ။ ။

ကာယကံသုံးပါးရှိ၏၊ ။ဝစီဒွါရေ၊ဝစီဒွါရဋ္ဌိ။ပဝတ္တိ။ဖြစ်သော။ ကမ္မံ၊ ကံတည်း။ဝစီကမ္မံ၊ ဝစီဒွါရဋ္ဌိဖြစ်သောကံ။ ။ဝစီကံလေးပါးရှိ၏။ ။မနောဒွါရေ၊မနောဒွါရဋ္ဌိ၊ပဝတ္တိ၊ဖြစ်သော။ကမ္မံ၊ကံတည်း။မနောကမ္မံ၊ မနောဒွါရဋ္ဌိဖြစ်သောကံ၊ ။မနောကံသုံးပါးရှိ၏။

ဤသို့ဒွါရဖြင့် ကံကိုမှတ်၍ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်။ တဇ္ဇဟ္လွန်ည်းမည်၏။ ထိုတဇ္ဇဟ္လွန်ည်းသည်ကား။ တောတည်းဟူသောဌာနဖြင့်။မူဆင်းတည်းဟူသောဌာနီကိုမှတ်သောနည်းတည်း။ ။ကာယဒွါရသည်၊ ကာယကံ၊ဝစီကံ၊မနောကံသုံးပါးတို့၏ ဖြစ်ရာဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ကာယကံသည်သာလျှင်။များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ကာယကံဖြင့်မှတ်၍ ကာယဒွါရဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ဆိုရ၏။ဥပမာဆေားဖြင့်။ဆီးပြူး၊ဓိရှား၊ သဖန်းခါးဆစ္ဆိသောသစ်ပင်နည်းပါးသည်ဖြစ်၍၊သရက်ပင်များသောတောကိုအမှီပြု၍,သရက်တောဟုခေါ်ဝေါ်ဆိုကဲ့သို့။ ထိုဆိုတူ။ ကာယဒွါရသည်၊ ဝစီကံ၊မနောကံတို့၏ဖြစ်ရာဆိုနည်းငယ်ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ကာယကံသည်သာလျှင်များစွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ကာယကံဖြင့်မှတ်၍ကာယဒွါရဟုခေါ်ဝေါ်ဆိုသတည်း၊ဝစီဒွါရ၊ မနောဒွါရတို့ဖြစ်လည်း၊ ဤနည်းဆိုတူ မှတ်ယူဆိုပါ။ ။ဗြာဟ္မဏ ဂါမော၊ ပုဏ္ဏားရွာဟူသောဥပမာလည်းထုတ်ဆိုပါ။ ။ဤရွာတရွာဝယ်၊ကုလား, မြန်မာ, တရုတ်လူမျိုးတို့သည်။ ဆိုနည်းငယ်ရှိငြားသော်လည်း။ပုဏ္ဏားလူမျိုးတို့သည်သာလျှင်၊များစွာရှိခြင်းကြောင့်၊ပုဏ္ဏားတို့ဖြင့်မှတ်၍။ ပုဏ္ဏားရွာဟုခေါ်ဝေါ်သကဲ့သို့တည်းဟု၊ဥပမာဥပမေယျနှစ်ချပ်စပ်၍မှတ်ယူဆိုပါ။

ဤသို့ကံဖြင့် ဒွါရကိုမှတ်၍ ခေါ်ဝေါ်သောနည်းသည်၊ ယေဘုယျနည်းမည်ပါ၏။ထိုယေဘုယျနည်းသည်ကားတော,ပုဏ္ဏားတည်းဟူသောဌာနီဖြင့်။ သရက်ပင်,ပုဏ္ဏားရွာတည်းဟူသောဌာနကိုမှတ်သောနည်းတည်း။ ။ထိုကြောင့်ရကား။ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ။ကမ္မေနာဝိဒွါရနာမံ လဘတိဒွါရေနာဝိဂ်မံ့။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ကမ္မေနာဝိ၊ကံကြောင့်လည်း။ ဒွါရနာမံ၊ ဒွါရဟူသောဆမည်ကို။ လာဘတိ၊ရ၏။ ဒွါရေနာဝိ၊ ဒွါရကြောင့်လည်း။ဂ်မံနာမံ၊ကံဟူသောဆမည်ကို။ လာဘတိ၊ ရဖြစ်။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဝယ်၊ကံဖြင့်ဒွါရကိုမှတ်ရာ၌။ဥပမာကား၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့၏ဖြစ်ရာဆရပ်သည်။ စတုမဟာရာဇ်ဘုံဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရာဘိသကဲ့သို့ထည်။ ဒွါရဖြင့်ကံကိုမှတ်ရာ၌။ ဥပမာကား၊လက်ပံပင်ဒွိစောင့်နေသောနတ်ကို။ လက်ပံပင်စောင့်နတ်ဟုခေါ်ဝေါ်သကဲ့သို့တည်း။ ။ဤသို့

ဆကျဉ်းသဖေါ်ပဆေားဖြင့်။ ကံ့ဒါရ နှစ်ပါး။ ပိုင်းခြားပုံကို။သိပ်ကျုံး၍ ပြအံ့ သောငှါ။

ဒွါရေ စရန်္ဘာ ကမ္မာနိ၊နဒွါရာဒွါရစာရိနော။
တသ္မာ ဒွါရေဟိ ကမ္မာနိ၊ဆညမညံ ဝဝတ္ထိတာ။ ။

ဟု-ပိန့်ဝေါ်မူပြန်ဖျေ။

ဒွါရေ၊ဒွါရဉ်။ကမ္မာနိ၊ကံတို့သည်။ စရန်္ဘာ၊ဖြစ်ကုန်ဖျေ။ ဒွါရာ။ဒွါရတို့သည်။ နဒွါရစာရိနော၊ဒွါရဉ်မကျင်လည်ကုန်၊တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဒွါရေဟိ၊ဒွါရတို့ ဖြင့်။ကမ္မာနိ၊ကံတို့ကို။ ကရေ့ဟိစ၊ကံတို့ဖြင့်လည်း။ ဒွါရာ၊ဒွါရတို့ကို။ ဆညမညံ၊ဆချင်းချင်း။ဝဝတ္ထိတာ၊ ပိုင်းခြားမှတ်သားဆပ်ကုန်ဖျေ။ ။{၅၂သည် လျှင်။ကမ္မဒွါရခေါ်ဝေါ်ပုံပြခြင်းတည်း}။

---

(၄၂၂) ကံ့ဒါရဖြစ်ပာန်၊ဆကျယ်ဝေဘန်ပုံကိုပြခြင်း။

ဆကုသိုလ်ကံ့ဆယ်ပါးတို့တွင်။ ကာယကံသုံးပါးတို့သည်။ ကာယဒွါရ။ ဝစီဒွါရနှစ်ပါးတို့ဉီသာလျှင်ဖြစ်ဖျေ၊မနောဒွါရဉ်မဖြစ်ကုန်၊ထိုဆတူ၊ဝစီကံတို့ သည်၊ကာယဒွါရ၊ဝစီဒွါရနှစ်ပါးတို့ဉီသာလျှင်ဖြစ်ဖျေ၊မနောဒွါရဉ် မဖြစ်ကုန် ဟူ၍ဖွဲ့တ်ဆပ်ဖျေ၊ထိုကြောင့်။ ဆဉသာလိနီ ဆဉကထာဉ်။ ။ဆကုသလဉ် ကာယကမ္မံကာယဝစီဒါရေသုသမုဋ္ဌာတိ၊နမနောဒွါရေ၊ ထထာဆကုသလံ ဝစီကမ္မံ၊ ။ဟု-ပိန့်ဝေါ်မူဖျေ။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်ဖျေ။ဆကုသလံ၊ဆကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ကာယကမ္မံ၊ ကာယကံသည်။ ကာယဝစီဒွါရေသု၊ ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရတို့ဉီ။သမုဋ္ဌာတိ၊ဖြစ်ဖျေ။မနောဒွါရေ၊မနောဒွါရဉ်။နသမုဋ္ဌာတိ၊ မဖြစ်၊ဆကုသလံ၊ ဆကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဝစီကမ္မံ၊ ဝစီကံသည်။ ထထာ၊ ထိုဆတူတည်း။ ။ဤသို့ ဆဉကထာဟိုဉ်၊ ဝိန့်တော် မူဆပ်သည်ဉီ။ သိမ့်တ်ရန်ဆဝိပွါယ်သော်ကား။ ။ပိဒိကိုယ်တိုင်။သတ္တဝါကိုသတ်သောသူ။ သူဖျိုဥစ္စာကိုခိုးယူသောသူ။မှားသောဒိ ဋ္ဌာစာရ ဆကျင့်ကိုကျင့်သောသူတို့ဆေားဖြစ်သေးကံသည်။ ကာယဒွါရဉီ ဖြစ်သော ကာယကံမည်ဖျေ။ ။ပိဒိမှ တပါးသောသူကို ဆမောင်သွားခဲ့ချေ။ ဤဆမည်ရှိသောသူကို၊ ဇိဝိတိန္ဒြေမှချခြေလေ့၊ဤမည်သောဘဏ္ဍာကိုခိုး ခြေလေ့ဟု။ စေခိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်ဆေားဖြစ်သောကံသည်။ဝစီဒွါရဉီဖြစ်သောမနောကံမည်ဖျေ။ ။ဤသည်လျှင်။ ဆကု

သိုလ်ကာယကံသည်၊ကာယဒွါရ။ ဝစီဒွါရတည်းဟူသော ဒွါရနှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်ပုံကို။သမာနတ္ထဝါဒီဆေားဖြင့်ပြခြင်းထည်း။

ထိုမှတပါး။ဆယူမည်။ဝိတက္ကဝ်ဒ်ဆရာတို့သည်ကား။ ဆကုသိုလ်ကာယကံသည်။မနောဒွါရ၌လည်းဖြစ်၏ဟုဆိုကြကုန်၏။ ထိုသို့ဆိုခြင်း၌။ သာဓကသက်သေသည်ကား၊တန်းခိုးဏ္ဍပါဒ်။စေတောဝသိရပ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဆယျိသောရဟန်း,ပုဏ္ဏားသည်၊တယောက်သောဗိန်းမ၏ဝမ်း၌တည်သော ကိုယ်ဝန် ပဋိသန္ဓေကဲ့။ ယုတ်မာသောစိတ်ဖြင့် ကြည့်ရှု၍၊ ဆကြင်ဗိန်းမ၏ ဝမ်းဝယ်တည်ငြား။ သူငယ်သားဆည်။ ချမ်းသာစွာမဘွားမြင်ပါမူကား။ ကောင်းလေစွတကားဟုကြံစည်ကာမျှဖြင့်။ထိုဗိန်းမ၏ဝမ်းဝယ်တည်သော သူငယ်သားသည်။ ရေမြွှိတ်စိုင်ကဲ့သို့။ မွမွကျေလျော့က် သွားရ၏ဟူ၍ဟော တော်မူသော ကုလုမ္ဘက သုတ်သည်ရှိ၏။ ၎င်းကုလုမ္ဘကသုတ်၌၊ ၎င်းဝမ်းတွင်းရှိသူငယ်၏သေခြင်းကို၊ပြုလုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ကိုယ်ဆင်္ဂါဂ္ဂါလှုပ်ရှားခြင်း,နှတ်ဝစီဒွါမြွက်ဟခြင်းသည်မရှိ၊ မနောဒွါရ၌သာလျှင်။ ပါဏာတိပါတကာယကံဖြစ်သည်သာတည်း။ ။ဤသည်ကား။ပညာရှိတို့၏ဆသည်း နှလုံးကိုတုန်လှုပ်စေတတ်သောဝိတက္ကဝါဒီဆရာတို့၏ဆယူတည်း။

ထိုဆခါဝယ်။ သမာနတ္ထဝါဒီဆရာတို့သည်။ ဤသို့ဆိုကုန်၏၊ ဆမောင် ဝိတက္ကဝ်ဒီဆရာ။ တန်းခိုးဖြင့် သူတပါးကိုသတ်၏ဟု ဆရာဆိုပြီ။ တန်းခိုးဆယ်ပါးရှိသည်တွင်။ ဆဘယ်တန်းခိုးဖြင့် သတ်ပါသနည်းဟု မေးသည်ရှိသော်။ဝိတက္ကဝါဒီသည်။ဘာဇနာဖြင့်ပြီးသောတန်းခိုးဖြင့်သတ်၏ဟု ဆိုပြန်၏။ထိုဆခါ၊သမာနတ္ထဝါဒီဆရာသည်။ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့်၊သူတပါးကိုသတ် ကောင်းနိုင်သလောဟု မေးပြန်လေလျှင်။ ဝိက္ကဝါဒီဆရာသည်။ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့်။သူတပါးကို ဘကြွယ်တခါသတ်နိုင်၏။ ဥပမာဆောဖြင့်။ သူတပါးကိုရေဖြည့်ခြင်းဖြင့်။ ပုတ်ခတ်လိုက်သည်ရှိသော်။ ဓိုးလည်းကွဲ။ ရေလည်းပျောက်။ဝပြိုင်တည်းရောက်သကဲ့သို့။ထိုဆတူ။ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့်။ သူတပါးကိုလည်းသတ်ခြင်း။ တန်းခိုးသည်း ပျောက်ခြင်း၊ တပြိုင်နက်ဖြစ်သောကြောင့်၊တကြွယ်ဘခါသတ်နိုင်ပါ၏ဟု။ ဝိတက္ကဝါဒီဆရာသည် ဆိုပြန်လေ၏၊ထိုဆခါ သမာနတ္ထဝါဒီဆရာသည်။ သင်ဖြဲ့ဆပ်သော ဘာဝနာတန်းခိုးသည်။ကုသိုလ် ဆကုသိုလ်နှစ်ခုင်တို့တွင်-ဆဘယ်၌ သွင်းဆပ်လေသနည်းဟုမေးပြန်သောဆခါ၊ကုသိုလ်၌ဝင်၏ဟု ဆိုရချေ၏။ ထိုသို့ကုသိုလ်၌ ဝင်ခဲ့လျှင်။ဆဘဲ့ကြောင့်။ သူတပါးကို သတ်သော ဆကုသိုလ်ဖြစ်ရသနည်းဟု။ဆခါခါမေးပြီးလျှင်၊ သင်ထုတ်ဖြသော ကုလုမ္ဘကသုတ် ဆရ။ ဆဓိပ္ပါယ်ဆပြ

သည်ကား။ ရှေ့နောက်မညီးသာဆချည်း နှီးဖြစ်ခဲ့ပြီတကားဟု။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီကိုပြောကြားပြီး၍။ဘုရားဟောဖြစ်ပြားသော။ကုလုမ္ဗကသုတ်၏ဆဓိပ္ပါယ်ကို။၍သို့ပြောကြား၏။သင်ဝိတဏ္ဍဝါဒီဆရာပြုသောကုလုမ္ဗကသုတ်ဝယ်။ သူဘပါးကိုသတ်နိုင်သောတန်းခိုးဟူသည်။ ဘာဝနာဖြင့် ပြီးသောတန်းခိုးမဟုတ်။ ဆာတဗွိနဆတတ်ဖြင့်ပြီးသောတန်းခိုးသာတည်း။ ထိုဆာတဗွိနတန်းခိုးသည်လည်း။ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရတို့ကိုလွှတ်၍ပြုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဆာတဗွိနတန်းခို ကို ဆလိုရှိသော သူသည်။ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ဆားမပါသောဆစာကိုစားဒသာက်၍။သမန်းမြက်ဆခင်းမြေပေါ်၌အိပ်လျက်။ ခုနစ်ရက် မြောက်သောနေ့၌ သုသာန်မြေဝယ် ခြေခုနစ်လှမ်းကိုလှမ်း၍။လက်ကိုဝင့်ကာဝင့်ကာ၊မန္တာန်ကို။ စုတ်မန်းပါမှသာလျှင်။ ဆာတဗွိနတန်းခိုး။ လောကီဆတတ်မျိုး ဆပြီးသတ်သောကြောင့်တည်း။ ၍သို့ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရတို့ကိုလွှတ်၍၊ မပြုနိုင်သောကြောင့်။ ၎င်းကုလုမ္ဗကသုတ်ဖြင့်။မနောဒွါရ၌ ကာယကံဖြစ်ခြင်းကို ပြသော ဝိတဏ္ဍဝါဒီဆရာ၏စကားကိုမမှတ်သားဆပ်ကုန်။ ။၍သည်လျှင်။ကာယဒွါရ။ ဝစီဒွါရ၌ကာယကံဖြစ်ဟန်တည်း။

လက်ဆုပ်ပြသဖြင့် မသာဝါဒဆိုသောသူ၊ လက်ဆုပ်ပြသဖြင့် သူနှစ်ယောက်တို့၏ဆပြစ်ကို။မှန့်မှန့်ညက်ညက် ဟျက်ဆီးငြားအံ့။ နွားသင်းကွပ်ခြင်း။လက်ကွင်းပြုခြင်းတို့ကဲ့ပြုသောသူဆား။ကာယဒွါရ၌ ဝစီကံတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။နှုတ်မြွက်၍မသားဆိုသောသူ။နှုတ်မြွက်၍ ချောဖြစ်ကုန်းတိုက်သောသူ။ဆဲသောသူတို့ဆား။ ဝစီဒွါရ၌ ဝစီကံတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ၍၍သည်လျှင်၊ဆကုသိုလ်ဝစီကံသည်။ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရတည်းဟူသောဒွါရနှစ်ပါးတို့ဖြစ်ပုံကို။ သမာနဏ္ဍ ဝ်ဒိဆားဖြင့် ပြခြင်းတည်း။ ၍ထိုမှတပါး။ ဆယူမည်။ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ဆရာတို့သည်ကား။ ဆကုသိုလ်ဝစီကံသည်။ မနောဒွါရ၌မူ၍ကား။ ဒွါရ၌ကံဖြစ်ဖို့ကိုဟူဆိုကြကုန်၏။ထိုသို့ဆိုခြင်း၌။ သာဓကသက်သေကား။ ဥပေါသထဂ္ဂနကဝယ်၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ဆမည်ရသော ရဟန်းသည်၊ ပါတိမောက်ပြဿဒါနီးဝယ်။သုံးကြိမ်တိုင်ဆောင်။ ဆာပတ်ကိုမေးစီစစ်သည့်ရှိသော်၊ဗိဒ္ဓိဆား ဆာပတ်သင့်သည်ကို ဆောက်မေ့ ပိသော ရဟန်းသည်၊ ထင်ရှားရှိသောဆာပတ်ကိုထင်စွာမပြုဘဲ။ တကြိဝိတ်ဆိတ်။ နှုတ်ကိုပိတ်ထွက်နေထိုင်သည်ရှိသော်။ သမ္ဘဇ္ဈာနမသာဝါဒဆာပတ်သင့်၏ဟူ၍ ဟောတော်မူသောပါဠိ၌။ကိုယ်ဆင်ဂါနှုတ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားခြင်းမရှိ။မနောဒွါရ၌သာလျှင်၊၍ဆကုသိုလ်ဝစီကံ ဖြစ်သည်သာတည်း၊ ။၍သည်ကား။ ပညာရှိ

တို့၏ဆိုသည်းနှလုံးကို တုန်လှုပ်စေတတ်သော ဝိတယ္ထာဝါဒီ ဆရာတို့၏ဆ
ယူထည်း။

ထိုဆ၁ဝယ်။ သမာနတ္ထဝါဒီဆရာတို့သည်း ဤသို့ဆိုကုန်၏။ ဆမောင်
ဝိတယ္ထာဝါဒီဆရာ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေသော ရဟန်းဆား၊ သမ္ဗာန မုသာဝါဒ
ဒုက္ကဋ်ဆာပတ်သင့်၏ဟု ဆိုဆပ်သောဆရာ၌။ ဆာဟတ်သင့်ခြင်းသည်၊ကာ
ယဒွါရ,ဝစီဒွါရဟူသောဒွါရနှစ်ပါးတို့၌သာလျှင် သင့်၏ဟုဂို၏။ မနောဒွါရ၌
ဆာပတ်သင့်ခြင်းမရှိကုန်။ထိုသို့ဖြစ်လျက်။ ၎င်းဆာပတ်သည်။ မနေးဒွါရ၌
ဖြစ်၏ဟုဝိတယ္ထာဝါဒီဆရာ ဆဘဲ့ကြောင့်ဆိုနိုင်သနည်း။ ယခုဝိတယ္ထာဝါဒီပြု
ဆပ်သောမုသာဝါဒသည်။ ပြုဆပ်သည်ကိုပြုခြင်းကြိုယာ သမုဋ္ဌာန်ကြောင့်
ဆာပတ်သင့်သလော။ပြုဆပ်သည်ကိုမပြုခြင်း ဆကြိုယာသမုဋ္ဌာန်ကြောင့်၊
ဆာပတ်သင့်သလောဟု မေးပြန်၏။ ထိုဆ၁။ သိသော ဝိတယ္ထာဝါဒီဆရာ
သည်၊ပြုဆပ်သည်ကိုမပြုခြင်း ဆကြိုယာသမုဋ္ဌာန်ကြောင့် ဆာပတ်သင့်၏
ဟုဆိုရာ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ ၎င်းဆာပတ်ကို မေးစိစစ် ခံရသော ရဟန်း
သည်။ဝစီဒွါရဖြင့်ပြောသင့်သည်ကိုမပြောမူ၍။ဆိတ်ဆိတ်နေသောကြောင့်။
ဆာပတ်သင့်ရကား ဆကုသိုလ်ဝစီကံသည်၊ မနောဒွါရ၌ဖြစ်၏ ဟူသော
ဝိတယ္ထာဝါဒီ ဆရာ၏စကားကို မှတ်သား ဆပ်ကုန်။ ။ဤသည်လျှင်ဆ
ကုသိုလ်ဝစီကံသည်။ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရနှစ်ပါး၌ဖြစ်ဟန်တည်း၊

ဆကုသိုလ်မနေးကံသည်။ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရတည်းဟူသော ဒွါရသုံး
ပါး၌ဖြစ်၏၊ထိုကြောင့်။ဆဌာသာလိနီ ဆဌကထာ၌၊ ။ဆကုသလံမနော
ကမ္မံပနတီသုဝိဒွါရေသုသမုဋ္ဌာတိ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆကုသလံ၊ဆ
ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊မနောကမ္မံပန၊မနောကံသည်ကား။ တိသုဒွါရေသု၊သုံးပါး
သောဒွါရတို့၌။သမုဋ္ဌာတိ၊ဖြစ်၏။ ၎င်းဆဌကထာပါဠိဆရ၊ဆမိုဠိယ်သော်
ကား။၎င်းဝတ္ထု၊သည်၊ ငါ၏ဝတ္ထု၊ဖြစ်မူ ကောင်းလေစွဟု။ ဆဘိဇ္ဈာကို၌
ထားလျက်။လက်ဖြင့်သုံးသပ်သောသူ။၎င်းတုတ်ဖြင့် ရိုက်ရမူ ကောင်းလေစွ
ဟု၊ဗျာပါဒကို၌ထားလျက်။လက်နက်စသည်ကိုကိုင်သောသူ။ မှားသော
ဆယူရှိသည်ဖြစ်၍။ခန္ဓသီဝ,စသောနတ်တို့သည်ဖြတ်၏၊ဟုလက်ဆုပ်ချိသော
သူတို့ဆား။ ဆကုသိုလ် မနောကံသည်၊ ကာယဒွါရ၌ဖြစ်၏၊ ဆဘိဇ္ဈာနှင့်
ထကွဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်။ တပါးသောသူ၏ ဘဏ္ဍာကို။ ငါ၏ဘဏ္ဍာဖြစ်မူ
ကောင်းလေစွ၊ဟု၊နှလုံးပိုက်လျက်နှုတ်ဖြင့်ကြောသူ၊ ဤသတ္တဝါသည်သေ
ပါစေသတည်း။ ပျက်စီးပါစေသတည်းဟု။ ဗျာပါဒစေတနာနှင့်တကွ။နှုတ်
ဖြင့်သောသူ၊ဇိဇ္ဈာဓိဇ္ဇိနှင့်တကွသောစိတ်ဖြင့်၊လှုဒါန်းရခြင်းသည် ဆကျိုးမ

ရှိဟု၊ နှုတ်ဖြင်္ကေသောသူတို့ဆား။ဆကုသိုလ်မနောကံသည်။ကာယဒွါရ၌ဖြစ်
၏။ ။ကိုယ်ကို မလှုပ်ရှားစေဘဲ၊ နှုတ်ဖြင့်မဖြင်္ကေဘဲ၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ၌နေ
လျက်၊ ဆဘိဏှာ တရားဖြင့်၊ ဤသူ၏ စည်းစိမ်သည်၊ ငါ၏စည်းစိမ်ဖြစ်မူ
ကောင်းလေစွဟု၊ ကြိုစည်နှလုံးသွင်းသောသူ၊ ဤသူပျက်စီးပါစေသတည်း
ဟု၊ဗျာပါဒစေတနာနှင့်တကွ၊နှလုံးသွင်းသောသူ၊ ဒါနုပြုခြင်းကြောင့်ဆကျိုး
မရှိစသည်ဖြင့်၊ နှလုံးသွင်းသောသူတို့ဆား၊ ဆကုသိုလ် မနောကံသည်။ မ
နောဒွါရ၌ဖြစ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ဆကုသိုလ်မနောကံသုံးပါးတို့၌ဖြစ်ဟန်
တည်း။ ။{ကံ,ဒွါရဖြစ်ဟန်၊ဆကျယ်ဝေဘန်ပုံဆပြီးသတ်ဆပ်ပြီ}။

---

(၄၂၃) ကမ္မဋ္ဌိရသံသန္ဓနကထာကိုပြခြင်း။

ဤကမ္မဝိနိစ္ဆယဆရာဌာနဝယ်၊ဒွါရသံသန္ဓန, ဟူသည်၊ ဒွါရတပါးတို့၌၊
ကမ္မပထမဖြောက်သည်တို့ကိုသွင်း၍ ပြခြင်းကို၎တ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊
ဆဋ္ဌသာလိနီ ဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ။တံဂဟေတွာ တံတံဒွါရ ပက္ခိကမေဝ
ဆကံသု။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။တံ၊ထိုကမ္မပထ မဖြောက်သော ဆကုသိုလ်
ကို။ ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ တံတံဒွါရ ပက္ခိကမေဝ၊ ထိုထိုဒွါရတို့၌ ထည့်သွင်း
သည်ကိုသာလျှင်။ ဆကံသု၊ပြုကြကုန်၏။ ။ဤဒွါရသံသန္ဓနဆရာ၊ ဆကျယ်
ဝိနိစ္ဆယကိုပြဦးအံ့။ ။ဆကြင်ထဲယောက်သောသူသည်။သမင်တောသို့
သွားတော့အံ့ဟူ၍၊ လေး,မြားလက်နက်တို့ကိုစီရင်၊ လေးညှိုတို့ကိုလည်း
ကျစ်၊ လှံတို့ကိုလည်းသွေးပြီးလျှင်၊ ထမင်းဘောဇဉ်တို့ကို စားသောက်၍၊
ထောအရပ်၌၊တနေ့ပတ်လုံး၊လှည့်လည်လျက်ရှာဘွေငြားသော်လည်း။ယုန်
တကောင်၊ကြောင်ထထုပ်မရဘဲ၊နေအိပ်သို့ပြန်မြဲပြန်ရကုန်၏၊ဤဝိဂလုဒ္ဓက
သားမှဆိုး၏။ပုံဆပြီး၍၊လေးမြားပြင်ဆင်ခြင်းစသောကာယဒွါရ၌ ကျရောဲ
သောစေတနာသည်၊ ကမ္မပထမဖြောက်သောကြောင့်၊ ကာယကံမဟုတ်။
သက်သက်ကာယဒုစရိုက်မျှသာဖြစ်၏။ထို့ကြောင့်။ ဆဋ္ဌသာလိနီ ဆဋ္ဌက
ထာ၌။ ။ဇုဇ်ဆကုသလံကာယကမ္မံနာမဟောတိနဟောတိတိနဟောတိ၊
ကသ္မာကမ္မပထံအပတ္တာတာယကေဝလံပနကာယဒုစ္စရိတမေဝဟောတိတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဇုဇ်ဆကုသလံ၊ဤလေးမြားကိုပြင်ခြင်းဆ
စရိုက်သောဆကုသိုလ်စေတနာသည်။ ကာယကမ်မံနာမ၊ကာယကံမည်သည်။
ဟောတိ၊ဖြစ်လေသလော။နဟောတိမဖြစ်လေသလော။ဇုတိအယံ၊ဤသည်
ကား၊ ပုစ္ဆာ၊ဆမေးတည်း။နဟောတိ၊မဖြစ်၊ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူ

ကား။ကမ္မပထံ၊ကမ္မပထသို့။ဆပတ္တာတာယ၊မရောက်သည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကြောင့်
တည်း။ကေဝလံပန၊သက်သက်သော်ကား၊ကာယဒုစရိတ်နာမ၊ကာယဒုစ
ရိုက်မည့်သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဇာတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိဆပ်၏။

ဤသို့မိန့်ရာဝယ်၊ယုန်တကောင်, ကြောင်တထုပ်မျှရှာဘွေ၍ မရသော
သူဆား။ကမ္မပထမဖြောက်သောကြောင့်။ကာယကံမဖြောက်ကုန်၊ကာယ
ဒုစရိုက်မျှသာဖြစ်ရ၏ဟု၊ ဆဋ္ဌကထာပြတော်မူသောစကားသည်၊ကာယ
ကံကိုရည်၍မိန့်တော်မူသည်။ မနောကံမူကား၊ဗျာပါဒဆတွက်၊ သတ်ဖြတ်
လိုသောစိတ်ဆချက်ကြောင့်၊ ကံမြော်၏။ဟူဟု၊ ဆင်တဲ့ဆရာတော်ဘုရားကြီး
သည်ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။ ထိုကြောင့်။ ဆဋ္ဌသာလိနီ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။
မနောဒွါရေပနဝဓကစေတနာယ ဥပ္ပန္နမတ္တာယဇဝကမ္မပထဘေဒေါ၊ဟာ
တိ၊ သောစခေါဗျာပါဒဝသေန၊ နပါဏာတိပါတဝသေန။ ။ဟုမိန့်တော်
မူ၏။ ။ပန၊ ဆာဠိတပါးကိုဆိုဦးအံ့၊ မနောဒွါရေ၊ ဒေါသမူဓောဟုဆိုဆပ်
သောမနောဒွါရ၌။ဝဓကစေတနာယ၊သတ်လိုသောစေတနာ၏။ ဥပ္ပန္နမတ္တာ
ယဇဝ၊ဖြစ်ကာမျှဖြင့်သာသျှင်။ ကမ္မပထဘေဒေါ၊ကမ္မပထဆထူးသည်သာ
လျှင်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊သောစခေါ၊ထိုကမ္မပထဆထူးသည်လည်း။ဗျာပါဒဝ
သေန၊ဗျာပါဒဖြစ်ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ပါဏာတိပါတဝသေန၊ပါ
ဏာတိပါတဖြစ်ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ နဟောတိ၊မဖြစ်၊ ။ဤသို့မနောဒွါရ၌၊ဝဓ
ကစေတနာဖြစ်ကာမျှဖြင့်၊ ကမ္မပထဖြော်၏။ ထိုကမ္မပထသည်လည်း။ဗျာ
ပါဒဖြစ်ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်ဖြစ်၏။ပါဏာတိပါတဖြစ်ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်မဖြစ်ဟု ဆဋ္ဌ
ကထာဓိုန့်သောကြောင့်၊ သူ့ဆသက်ကိုသတ်ခြင်းငှါ။ လက်နက်ကိုစွဲကိုင်
ခြင်း၊သွားလာရှာဖွေးခြင်းစသော။ ပါဏာတိပါတဖြစ်ရှေ့ဆာဠိ၌ ဖြစ်သောဆ
လုံးရုံသောစေတနာသည်။ ပါဏာတိပါတကာယကံမဟုတ်။စင်စစ်မူကား၊
ဗျာပါဒမနောကံသာတည်းဟု မှတ်ယူဆပ်၏။ ထိုဆတူ၊ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီ
ကာ၌လည်း။သဗ္ဗာပုရိမစေတနာကာယကမ္မံနဟောတိ။ ။ဟူ၍မိန့်တော်မူ
ဖြစ်။ ။သဗ္ဗာ၊ဆလုံးရုံသော။ပုရိမစေတနာ၊ပါဏာတိပါတစသည်မှရှေးဆ
ဘို့၌ဖြစ်သောစေတနာသည်။ ကာယကမ္မံ၊ကာယကံသည်။ နဟောတိ၊မ
ဖြစ်။ ။ထိုမှတပါး၊ဆနှုံကာကြီး၌လည်း။ ။မရဏာဓိပ္ပါယေပန သတ်
ဆထွေသိ၌ တဒဘာဝေသု ပါဏာတိပါတဗျာပါဒါဝ ဟောန္တိ။ ။ဟုမိန့်
တော်မူ၏။ ။မရဏာဓိပ္ပါယေ၊သောစေခြင်း၌ဆလိုသည်။သတ်ပန၊ ရှိသော်
ကား။ ဆထွေသိ၌တဒဘာဝေသု၊ ဆကျိုး၏ပြိုးခြင်း၊ဆကျိုးဇီဝိတိန္ဒြေခြင်းတို့၌။ပါ
ဏာတိပါတဗျာပါဒါဝ၊ပါဏာတိပါတ၊ဗျာပါဒတို့သည်သာလျှင်။ဟောန္တိ၊

ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤငိုကာကြီးဆရလည်း။ သေစေခြင်းဌာနဆိုရှိခဲ့သော်။သေခြင်းဟုဆိုအပ်သောဆကျိုးပြုခြင်းဌာ။ပါဏာတိပါတ၊ထိုသေခြင်းဆကျိုးမပြုခြင်းဌာ။ဗျာပါဒကံဖြောက်ဖျက်ဟု ဝိန္ဒသတည်း။ ။{ဤသည်လျှင်၊ဆင်တဲ့ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ဆဆုံးဆဖြတ်စကားရပ်တည်း}။

ထိုမှတပါးသော ခင်မောကန် ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်ကား။ သူ့ဆသက်ကိုသတ်အံ့ဟု၊လေးမြားကိုပြင်ဆင်ခြင်း၊တောဆရပ်ဌာလွှဲလည်ရှာဘွေခြင်းဆစရှိသော၊ပုဗ္ဗဘာဂဆကုသိုလ်စေတနာသည်၊ကမ္မပထဖြောက်သည်ရှိသော်။ပါဏာတိပါတဌာဆကျွမ်းဝင်ဖျက်၊ကမ္မပထမဖြောက်သော်ဒုစရိတမျှသာဖြစ်၏။ဗျာပါဒကမ္မပထမဖြစ်ကုန်။မနောဒွါရဌာဝဂ်ာစေတနာဖြစ်ကာမျှဖြင့်၊ကမ္မပထဖြောက်ဖျက်ဟူရာဌာလည်း။ ဝဓကစေတနာသည်၊ဗျာပါဒဝဓကပါဏာတိပါတဝဓကဆောင်းဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ဤသူသေမူကောင်းလေစွဟူကြံခြင်းသည်၊ဗျာပါဒဝဓကစေတနာမည်၏။ဤသူကိုသတ်အံ့ဟုကြံခြင်းသည်၊ပါဏာတိပါတဝဓကမည်၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊မနောဒွါရဌာသတ်ဖြတ်လိုသော ဝဓကစေတနာဖြစ်ကာမျှကမ္မပထဖြောက်ဖျက်ဟူ၍ ဆဌကထာဝိန့်ရာမှာ။ သေစေလိုသောစေတနာဖြင့် သေမူကောင်းလေစွဟူ၍ဖြစ်သောဗျာပါဒဝဓကစေတနာဖြင့်သာသျှင်၊ကမ္မပထဖြောက်သည်။သတ်အံ့ဟူ၍ငင်း၊သေဆောင်ပြုအံ့ဟူ၍ငင်းဖြစ်သော၊ပါဏာတိပါတဝဓကဖြင့်၊ကမ္မပထမဖြောက်။ထိုကြောင့်၊ဆဌကထာဌာ။ ။သောစဆေါဗျာပါဒဝသေန၊နပါဏာတိပါတဝသေန။ ။ဟု ဗျာပါဒကမ္မပထ တဘီးတခြား၊ ဝဓကစေတနာအားဖြင့်၊ကမ္မပထဖြောက်ကြောင်း။ ပါဏာတိပါတ၏ ရှေးဆဘို့ဖြစ်သော ဝဓကစေတနာ ဆားဖြင့်၊ကမ္မပထ မဖြောက်ကြောင်းစေတနာပင်းခြား၍၊မနောဒွါရဌိန့်တော်မူ၏။

ဆနှဒိကာကြီးဌာလည်း။ မရဏာဓိပ္ပါယ သေလိုသော ဆလိုဆနှသည်၊သေခြင်းဟုဆိုသောဆကျိုးပြုကြောင်းဖြစ်သော ဆဇ္ဇသိဒ္ဓိမရဏာဓိပ္ပါယ၊သေခြင်းဟု ဆိုဆပ်သော။ ဆကျိုးပြုကြောင်း မဟုတ်သော တဒဘာဝမရဏာဓိပ္ပါယဆောင်းဖြင့် နှစ်ပါးဧကြောင်းရှိသည်တွင်၊ သတ်အံ့ဟူ၍ ကြံသောဆကျိုးပြုကြောင်း ဆဇ္ဇသိဒ္ဓိ မရဏာဓိပ္ပါယမှာ။ ဆဂ်ါပယောဂ ပြည့်စုံညီညွတ်ပါမူ၊ဒုစ္စရိတမတ္တာဖြစ်ကုန်၏။သေမူကောင်းလေစွဟူကြံသောဘဒဘာဝမရဏာဓိပ္ပါယမှာ။ ဆဂ်ါပယောဂညီညွတ်ပါမူ၊ ဗျာပါဒကမ္မပထ၊ မညီညွတ်မူ၊ဒုစ္စရိတမတ္တာဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့်။ပါဏာတိပါတဝဓကစေတနာနှင့် ဗျာပါဒဝဓကစေတနာကို၊သိုးသန့်ခြားနား၊ မှတ်သားသိမ်းဆည်းပြီး၍၊ပါ

ဏာတိပါတဝဓကစေတနာဒ္ဓါ ဆဒ္ဓမ်းဆေားဖြင့်၊ ပယောဂပ္ပြုရာဒ္ဓါ၊ကံမြော်သော်ပါဏာတိပါတ။ ကံမမြောက်သော်၊ ဒုစရိတဟုမှတ်သားဆပ်ဖြို၊ ပါဏာတိပါတဖြို ဆဒ္ဓမ်းဆော၊ဖြင့်ပယောဂကိုပ္ပြုရာဒ္ဓါ၊ကံမမြောက်သော်၊ဗျာပါဒကမ္မပထဖြစ်ဖြို့ဟု စေတနာတပါး၊ကိုကံတပါးဆိုလဲ၍၊ မဆုံးဖြတ်ဆပ်ဟု၊ မိန့်ဆိုဆုံးဖြတ်တော်မူဆပ်ဖြို့။ ။{၅}သည်လျှင်၊ခင်မကန် ဆရာထော်ဘုရားကြီးဖြို့ဆဆုံးဆဖြတ်စကားရပ်တည်း။

၅သို့ဆရာ၊တော်ဘုရားကြီးနှစ်ပါး၊တို့ဖြို့ ဆဆုံးဆဖြတ်ဝိနိစ္ဆယစကား ဖြတ်တို့ဝွင်၊ ခင်မကန်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၌ဆဆုံးဆဖြတ်ကို။ ဆဌကထာ,ဋီကာဆရပ်ရပ်တို့နှင့်သက်ဝင်ညီညွတ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ဆနှစ်သာရဆောဖြင့်မှတ်ယူဆပ်ဖြို့။ ။ကျမ်းပ္ပြုဆရာ၊ရှင်သဒ္ဓမ္မ ဇောတိပါလမထေရ်ငါသည်၊ရေဟန်းနှစ်ဝါဆရ၊ဆဌသာလိနီ ဆဌကထာကိုစာဝါခံ၍၊ သုနန္ဒာရုံဆရာတော်ထံသို့တက်ရာ ဒွါရသံသန္ဓနဆရာ ၅ါနေရာစာ ဝါကျတွင် ခင်မကန်ဆရာတော်ဖြို့ ဝိနိစ္ဆယကိုခံခါမျှမကြားမသိရမူ၍၊ ဆင်တဲဆရာတော်ဖြို့ဆမိပ္ပါယ်ကဲ့သို့၊ မ၌နှ်,ဆ၌ား။ဝိနိစ္ဆယများကိုသာလျှင်၊ ဆရာများပြောကြားသည်ကို၊ဆ၌နှ်ဟုမှတ်၍သင်ကြားခဲ့ရဖြို့။သိကွာမြင့်ဟီး၊ဝါတော်ကြီးမှ၊ဆထက်နိုင်ငံဆရာတော်ဆခေါ် ခံသော၊မင်းကြီးဆရာတော် ဆထံတို့မှ၊ဆ၌နှ်ဝါဗ၊ ခင်မကန်ဆရာ၊တော်ဖြို့ဝိနိစ္ဆယတို့ကို သိကြရတော့သည်။ သောတုဖနဆပေါင်းတို့။ ။ဒုလ္လဘောယံဝိနိစ္ဆယောသာဓုကံ မနသိကာတဗ္ဗော၊ ၊ဆယံဝိနိစ္ဆယော၊ ၅ါခင်မကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြို့ဝိနိစ္ဆယသည်၊ဒုလ္လဘော၊ရခဲ,သ်ခဲ,ဖြင်နိုင်ခဲဖြို့။သာဓုကံ၊ကောင်းမွန်လှစွာ။ သောတုဖနေဟိ၊ ပညာနုနယ်၊သောတုငယ်တို့သည်။မနသိကာတဗ္ဗော၊ဆမြဲမပြတ်၊ စိတ်၌နှုထုံးသွင်းဆပ်ဖြို့။

ဝစီဒ္ဓါရဝယ်၊ငါးဘ်းခိုင်းခြင်းပယောဂတို့ကိုစေရာ၌လည်း၊ကမ္မပထမြောက်,မမြောက်နှစ်ရပ်တို့ကိုလည်း၅ါယရပြုခဲ့သောနည်းအဘိုင်းမှတ်ယူဆပ်ရာဖြို့။ကမ္မပထမြောက်ရာ၌ကား၊ ၅ါသို့မှတ်သားဆပ်ဖြို့။ ကာယဒ္ဓါရဝ၌ဖြစ်သောပါဏာတိပါတဆစရိုသောစေတနာသုံးပါး၀စီဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သောစေတနာနှစ်ပါးတို့သည်။ ကာယကံကမ္မပထမြောက်သည်ဖြစ်အံ့။ထိုကမ္မပထမြောက်သောစေတနာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သောဆဘိစ္ဆာ၊ဗျာပါဒ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ကို ဧေသေနာပက္ခိက၊ ဆဧ္ဇာဟာရိကဟု- ယူဆပ်ဖြို့။စေတနာ ပက္ခိကဟူသည်။ ကာယကံဆမှုဖြစ်အံ့၊ ပါဏာတိပါ တစ်သောကာယကံစေတနာ၌သွင်းယူဆပ်ဖြို့။ ဆဧ္ဇာ ဟာရိကဟူသည်၊ မနောကံတရားကိုယ် ဖြစ်ပါ

လျက်၊ မနောကံဟူသောခေါ်ဝေါ် ခြင်းမှကင်း၏ဟုမှတ်ဆဝတ်၏။ ထိုကြောင့်။ မှုလဒိုကာဒ္ဒိ။ ။စေတနာ ပကွိကာဝါဘဝန္တိ၊ ကာယကမ္မဝေါဟာရလာဘာ၊ ဆဇ္ဇောဟာဒိကာဝါမနောကမ္မဝေါဟာရံ။ ။ဟူ၍မိန့်၏။ ။ကာယကမ္မဝေါဟာရလာဘာ၊ ကာယကံဟူသောခေါ်ဝေါ် ခြင်းကို ရခြင်းသည်။ စေတနာပကွိကာဝါ၊ ပါဏာတိပါတစသော စေတနာ၏ဆပင်း ဆသင်း သည်သည်း။ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ မှနောကမ္မဝေါဟာရံ၊ မနောကံဟူသော ခေါ်ဝေါ် ခြင်းသည်။ဆဇ္ဇောဟာဒိကာဝါ၊ မခေါ်လောက်သည်လည်း။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ဤဆဇ္ဇောဟာဒိကဆရာဌာနဒ္ဒါ။ဥပမာကား၊ ဆဌကလာပ်ရုပ် ၅၈ပါး တို့တွင်၊ ပထဝီဓာတ်ပြဌာန်းလျှင်၊ ဆာပေါစသော ကလာပ်ခုနစ်ပါး တို့သည်၊ ပထဝီဓာတ်သို့သာလျှင်ဆဝဉ်လိုက်၍၊ မိမိ၏ဆမည်မှကင်းကုန်သကဲ့သို့တည်းဟု၊ မှုလဒိုကာဆရာသည်၊ နိဒဿနကိုပြတော်မူ၏။ ။ဤသည်သျှင်၊ ကမ္မဒွါရသံသန္ဒနကဆာဆပြီတည်း။

---

(၄၂၄) ပါဏာတိပါတကံဆရထုတ်ပြခြင်း။

ပါဏာသဆတိပါတောပါဏာတိပါတော၊ ။ပါဏာသ၊ သတ္တဝါကို။ ဝါ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ဆတိပါတော၊ လျင်စွာချခြင်း။ပါဏာတိပါတော၊ သတ္တဝါကိုလျင်စွာချခြင်း။ဝါ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေကို လျင်စွာချခြင်း။ ။သတ္တဝါတို့၏ ဇီဝိတိန္ဒြေကိုဖြတ်တတ်သော၊ ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရတို့တွင်။ တပါးပါးသောဒွါရဒွဖြစ်သော၊ ဒေါသဖောနှင့်ယှဉ်သောဝဓကစေတနာကို၊ ပါဏာတိပါတကံဟူ၍ ကျောက်ယူဆပ်၏။ ။ပါဏာတိပါတပုဒ်ဝယ်၊ ပါဏပုဒ်ဆရ၊ ပညတ်ဆားဖြင့် သတ္တဝါတည်း။ ပရမတ် ဆားဖြင့်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း၊ ဆတိသဒ္ဒါသည်။ဆတိရေကတ္ထဝါစက၊ ဆနက်ကိုပောရကား။ ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေး၊ ဆသိကျစေခြင်းငှါမပေးမူ၍၊ ဆလွန်လျင်မြန်စွာသတ်ခြင်း, ချခြင်းကိုမှတ်ယူဆပ်၏။

ဤပါဏာတိပါတဟူသောပုဒ်ဆရ၊ စောဒနာ၊သောဓနာပုဒ်ကိုထုတ်ပြဦးအုံ၊ ။ဇီဝိတိန္ဒြေကိုဖြတ်တတ်သော ဝဓကစေတနာ၊ပါဏာတိ ပါတကံမည်၏ဟူရာ၊ဇီဝိတိန္ဒြေသည်၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှစ်ရပ်တို့တွင်။ ဆဘယ် ဇီဝိတိန္ဒြေကို သတ်ဖြတ် သနည်းဟူမူ။ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုသာလျှင် သတ်ဖြတ်ခြင်းငှါ ဘတ်ကောင်း၏။ နာမ် ဇီဝိတိန္ဒြေကို သတ်ဖြတ် ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း၊ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ သူ့ဆလိုလိုပင်၊

ခဏငယ်ဥပါဒ် ဆစဉ်ဆေားဖြင့်ချုပ်ပြတ်သောကြောင့်တည်း။ ဤသို့ချွတ်ဇိဝိ တိန္ဒြေကိုသာ သတ်နိုင်၍၊ နာသိဇိဝိတိန္ဒြေကို မသတ်နိုင်လျှင်၊ သူတပါးကို သတ်၍၊ပါဏာတိပါတကံမထိုက်ဟူသောဆိုသို့ထွဆလိုမရှိဆပ်သောခေါ် သရောက်ရာလတ္တံ့.ဟူမူ။ ပါဏာတိပါတကံမသိုက်သည့်မဟုတ်။ သူတပါး သတ်ဖြတ်လျှင်ထိုက်၏၊ဆောဘဲကြောင့်ဟူမူ ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကို သတ်ဖြတ်ဆပ် သည်ရှိသော်။ ထိုချွတ် ဇိဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်၍ ဖြစ်သော နာသိဇိဝိတိန္ဒြေသည် လည်းချုပ်ပျောက်ရသောကြောင်တည်း၊ထိုကြောင့်၊သာဓုဝိလာသနိဋ္ဌိကာ သာဓုဝတ္ထုဒီပနီဋ္ဌိကာကြိုးတို့၌။ ။ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေယဟိဝိကောဝိတေဇုတာရဒ္ဓိ တံသမ္ပယုတ္တာယဝိနသ္သတိ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊ဣန်၏။ ချွတ်ဇိဝိ တ်ိန္ဒြေယ၊ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကို။ ဝိကောဝိတေ၊ သတ်ဖြတ်ဟုတ်ဆိုးဆပ်သည်၊ သတိ၊ရှိသော်။ဇုတရဒ္ဓိ၊ဤမှတပါးသောနာသိဇိဝိတိန္ဒြေကိုလည်း၊ တံသမ္ပယုတ္တာယ၊ထိုချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေနှင့်စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ဝိနသ္သတိ၊သတ်ဖြတ် ဟုတ်ဆိုးသည့်မည်၏၊ ။ဤသို့ဆေားဖြင့်၊ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကို ချသည်ရှိသော်။ အတိတ်ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကိုချလေသလော၊ဆနာဂတ်ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကိုချလေ သလော၊ပစ္စုပ္ပန်ချွတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကိုချသလော ဟူမူ။ဆတိတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကို လည်းချုပ်ပြတ်လေပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊မချနိုင်။ ဆနာဂတ်ဇိဝိတိန္ဒြေကိုလည်းမဖြစ်သေးသောကြောင့်၊မချနိုင်။ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇိဝိတိန္ဒြေကိုသာလျှင်ခွင်းချသတ်ဖြတ်နိုင်၏ဟူလို။

ဤပစ္စုပ္ပန်သည်လည်း။ ခဏပစ္စုပ္ပန်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်၊ ဆဒ္ဓပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍ သုံးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုတွင်၊ ဥပါဒ်၊ဌိ၊ဘင်နှင့်ပြည့်စုံသော ဇိဝိတိန္ဒြေသည်။ ခဏပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ထိုခဏတ္တယသမင်္ဂီဖြစ်သော ဇိဝိတိန္ဒြေကိုသတ်ဖြတ် ခြင်းငှါမဘတ်ကောင်း။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊သူ့.ဆလိုလိုပင်လျှင် ချုပ်ပျောက် သောကြောင့်တည်း။ ။ခုနစ်ဝီထိ၊ဂျစ်ဝိထိဟုဆိုဆပ်သောကုသိုလ်ဖောဖ်၏ သန္တာန်သော်၎င်း။နေပူမှတိုက်တွင်းသို့ဝင်သောသူဆား၊ဆမိုက်မပျောက်မီ ကာလ၊ဆချမ်းမှတိုက်တွင်းသို့ဝင်သောသူဆား ဆချမ်းမပျောက်မီကာလ သည်၎င်း။သန္တာတိ ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ပဋိသန္ဓေမှစ၍၊ စုတိတိုင်ဆောင်သော ကာလသည်၊အဒ္ဓပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ဤပစ္စုပ္ပန်နှစ်ချပ်၌ဖြစ်သော ဇိဝိတိန္ဒြေကို သတ်ဖြတ်ကောင်း၏။ ထိုကြောင့် ပါရာဇိကာဏ် ဆဒ္ဒကထာ၌။ ။တဒုဘယံပိဝေါရောပေတုံသတ္ထာ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ ။တဒုဘယံပိ၊ ထိုသန္တာတိပစ္စုပ္ပန်။ဆဒ္ဓါနုပစ္စုပ္ပန်နှစ်ပါးကိုလည်း၊ ဝေါရောပေတုံ၊ သတ်ဖြတ်ခွင်းချ

ခြင်းငှါ။သက္ကာ၊တတ်စွမ်းနိုင်ဏ်။ ။ဤသည်လျှင်။ပါဏာတိပါတကံဒို့၊စော
ဒနာ-ဝေဒနာ-စိစစ်ခြင်းဝိစာရဏာတည်း။

ထိုပါဏာတိပါတ စေတနာသည်။ သဒ္ဒါဗိုင်းခြား၊ ဆက်ဂါ ငါးပါးဂို့ဏ်။
ဆက်ငါးပါးဆရကား။

ပါဏောစ ပါဏာသညိတာ၊ဃာတစိတ္တာ၊ဥွ-ပက္ကမော။
တေနေဝ မရဏဥွာတိ၊ပဥ္စိမာဃာတဟေတုယော။ ။

မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ, ဆဋ္ဌသာလိနီ ဆဋ္ဌကထာ, သံယုတ္တဆဋ္ဌက
ထာ, ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ဆဋ္ဌကထာ- လေးကျမ်း ရစနာဂါထာ။ ။ပါဏောစ၊
သတ်ဆပ်သောသတ္တဝါငှင်း။ ပါဏာသညိတာ၊ သတ္တဝါဟု အမှတ်ဂို့ခြင်း
ငှင်း။ဃာတစိတ္တာ၌၊သတ်လိုသောစိတ်ငှင်း။ဥပက္ကမော၊ သတ်ကြောင်းလုံလ
ငှင်း။တေနေဝ၊ထိုလုံလကြောင့်သာလျှင်။မရဏာ၌၊ သေခြင်းငှင်း၊ ဇာတိဇာမာ
ပဉ္စ၊ဤငါးပါးတို့သည်၊ ဃာတဟေတုယော၊ ပါဏာတိပါတစေတနာကံ၌
ဆကြောင်းဆက်ဂါတို့သည်။ ဟောန်ဂို့၊ ဖြစ်ကုန်ဏ်။ ။ဤသို့ဆေားဖြင့်၊ ပါဏာ
တိပါတစေတနာ၌။ဆက်ငါးပါးဂို့ဟန်ကို ဖွတ်သားဆပ်ဏ်။ ငှင်းပါဏာတိ
ပါတစေတနာသည်ကား။ဆက်ငါးပါးမှ ဆလွတ်ဖြစ်ဏ်ဟု-ပိုင်းခြားဓါသတိ
ချပ်ဆပ်ဏ်။ထိုကြောင့်။သိသက္ခနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ၊ ။ပဉ္စသန္တာရဝဝတိပနပါဏာ
တိပါတစေတနာတိ။သာပဉ္စသန္တာရဝိနိမုတ္တာဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ဟုဖိန့်ဘော်မူဏ်။ ။
ပန၊ဆထူးကိုဆိုဋ္ဌိးခဲ့။ ပါဏာတိပါထ စေတနာ၊ ပါဏာတိပါတစေတနာ
သည်။ပဉ္စသန္တာရဝဘီ၊ဆက်ငါးပါးဂို့ဏ်။ဤတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ သာ၊ထို
ပါဏာတိပါတစေတနာကို၊ပဉ္စသန္တာရဝိနိမုတ္တာ၊ဆက်ငါးပါးမှလွတ်ဏ်ဟူ၍။
ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊မှတ်ဆပ်ဏ်။ ။ဆက်ငါးပါးပြည့်စုံသော ပါဏာတိပါတစေတနာမှ
သာလျှင်။ ဇနကာသတ္တိဖြင့်။ ဆပါယ် ပဋိသန္ဓေကို ပေးစွမ်းနိုင်ဏ်။ ။
{မပြည့်စုံလျှင် မပေးကုန်}။ ။ဆဒ္ဒန္တဒါနိစသည် တို့၌လည်းနည်းတူမှတ်
ယူဆပ်ဏ်။

သူ့ဆသက် သတ်ခြင်း။ ပါဏာဘိ ပါတကံ၌။ လုံလဆမှပယောဂတို့
သည်။ခြောက်ပါးဆပြားဂို့ဏ်။ခြောက်ပါးဆရကား။

သဟတ္ထိကော, ဆာဏတ္ထိကော၊နိသဂ္ဂိယောစ,ထာဝရော။
ဝိဇ္ဇာမယော,ဣဒ္ဓိမယော၊ပဆယောဂါ ဆဇ္ဇိရာ မှဘာ၊ ။

(ကထာငါးကျမ်းပါဠိ)။

သာဟတ္ထိကောစ၊ကိုယ်ဘိုင်သတ်ခြင်းငင်း။ဆောဏတ္ထိကောစ၊ စေခိုင်း၍ သတ်ခြင်းငင်း၊နိဿဂ္ဂိယောစ၊လက်လွှတ်ပစ်ခတ်ခြင်းငင်း။ ထာဝရောစ၊မြဿောသေနှတ်ထားလှံစသောထာဝရဝတ္ထု၊ကိုပြုလုပ်ခြင်းငင်း။ဝိဇ္ဇာမယောစ၊ဆင်း,ဓားခိုင်,မန္တာန်,ဒဏ်ပြန်စသော ဆာဘတ်ကိုစီရင်ခြင်းငင်း။ ဣဒ္ဓိမယောစ၊ဆစွယ်ခေါက်ခြင်း၊မျက်စောင်းထိုး ခြင်းစသော ကမ္မဝိပါကာဒဘန်းခိုးကို ဖြစ်စေခြင်းငင်း။ ပယောဂါ ထုံလတ္ထိကို။ ဆဗ္ဘိခာ၊ ခြောက်ပါး ဆပြားဆား ဖြင့်၊မဘာ၊သိဆပ်ကုန်၏။ ။ထိုသို့မိန့်ဆပ်သော သတ်ကြောင်းပယောဂ ခြောက်ပါးတို့တွင်၊ကိုယ်ဖြင့်ငင်း။ထိုကိုယ်နှင့်စပ်သော ခဲ,ထိုးတံ,လက်နက် စသည်တို့ဖြင့်ငင်း။ထိုးပစ်,ပုတ်ခတ်၍သတ်ခြင်းသည်။ သာဟတ္ထိက-ကိုယ် တိုင်သတ်ခြင်းမည်၏။ ။ဤမည်သောသူကို၊ဤသို့ထိုး၍ ဤသို့ပစ်ခတ်၍။ သတ်လေ့ဟု သူတပါးကိုဧခိုင်း၍သတ်ခြင်းသည်၊ဆောဏတ္ထိက-စေခိုင်း၍သတ်သည်မည်၏။ ။သူတပါးကိုသေစိမ့်သောဥဂ္ဂါ။လက်ဖြင့်လုံကိုလွှတ်၍ထိုးခြင်း။ခရင်းဖြင့်လွှတ်၍ထိုးခြင်းတည်းဟူသော ကိုယ်ဖြင့်ပြုခြင်းသည်ငင်း။လေးဖြင့်ပစ်ခြင်း။ လောက်လေးဖြင့် ပစ်ခြင်း၊ မိုးဒေါက်ဖြင့် ပစ်ခြင်း။ လောက်လွှဲဆင်၍ ကျောက်ခဲ လုံတံစသည်တို့ဖြင့် ပစ်လိုက်ခြင်းတည်းဟူသောကိုယ်နှင့်စပ်သောဝတ္ထု၊ဖြင့်ပြုခြင်းသည်ငင်း။ နိဿဂ္ဂိယစွန့်လွှတ်ပစ်ခတ်။ သတ်ဖြတ်ခြင်းမည်၏။ ။မေဇ္ဈရောဂြောင်းနှိုင်သောတွင်းကျင်းစသော ဆဆောက်ဆဥ်းဖြင့်။သတ်ခြင်းဌါ ဆလိုရှိသောသူ၏ တွင်းတူးခြင်း၊တံကဲ့ ပျဉ်စီရင်ခြင်း။ တဘက်ဆည်းကံစသည်တို့ဌ်၊ ဆဆိတ်ခပ်ခြင်း။ ကြောက်မက်ဘွယ်သောရုပ်ဆဆင်းကိုဆောင်ပြခြင်းစသည်တို့ဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းသည်၊ ထာဝရုပယောဂဖြင့် သတ်ဖြဘဲခြင်းမည်၏။ သူတပါးတို့ သေစိမ့်သောဌါ။ဂါဆာမန္တာန် ဆာဘန်ဘန်စိတ်ခြင်း။ ဆင်း,ဓားခိုင်,ဆေးဝါး၊ ဆတတ်များကိုစီမံခြင်းကိုပြု၍ သတ်ခြင်းသည်။ ဝိဇ္ဇာမယ-ဆတတ်ဖြင့်သတ်ဖြဘ်ခြင်းမည်၏။ ဆောတဠဏဇုဒင်ဖြင့်သတ်ခြင်း။ ဝိဇ္ဇာရိရိတို့သတ်လေသောဝတ္ထုတို့ကိုထုတ်ပြခြင်းဆမှ၊ဤနေရာ၌ပြုဆပ်၏။

ဣဒ္ဓိမယပယောဂဖြင့်။ သတ်ခြင်းဟူသည်ကား၊ ကံ၏ဆကျိုးဖြစ်သောတန်းခိုးဖြင့်ထုံသပြုခြင်းကိုဒုတ်ဆပ်၏၊ဒုတ်ကြဟန်ကား။ မျက်စောင်းထိုး၍ ကြည့်ခါမှဖြင့်ဆဆိတ်တက်၍။သတ္တဝါတို့ကို သေင်းတတ်သော-ဒိဋ္ဌဝိသ, ပြွန်ဂါး။ကုက်ခဲခြင်းဖြင့်သေစေတတ်သော ဆဆိတ်ရှိသော ဒဋ္ဌဝိသ,ပြွန်ဂါး။ထိရုံမှဖြင့်သေစေတတ်သော ဆ်ဆိတ်ရှိသော ဖုဋ္ဌဝိသပြွန်ဂါးတို့၏ တန်းခိုးသည်ငင်း၊ဂဠုန်တို့၏နက်ကျယ်လွန်စွာသော မဟာသမုဒ္ဒရာမှ၊ဆထိ

နှစ်ရာ, သုံးရာပမာဏရှိသောနဂါးတို့ကို-ဖဒ်ဒိတန်းခိုးဆားဖြင့် ထုတ်ဆောင်နိုင်ခြင်းဟူသော ဂဠုန်တို့၏တန်းခိုး၊ဘိလူးတို့၏လာသည်၊ ပုတ်ခတ်သည်ကိုမဆင်မြင်ခြင်း။ ဆရှင်လတ်လတ်သေဆောင် ပုတ်ခတ်နိုင်ခြင်းဟူသော ဘိလူးတို့၏တန်းခိုး။ ဝေဿဝဏ်ထူးနတ်မင်း၏၊သောတာပန်မဖြစ်ဖိ၊ပုထုဇဉ်ကာလ၌။နယနာဝုဓ-မျက်စိလက်နက်ဖြင့်၊ ကြည့်ရှုခါမျှကုန်အောနိုရာထောင်ကိုသေဆောင်သတ်နိုင်ခြင်း။ နတ်တို့၏တန်းခိုး။ ပရိဿတ်နှင့်တကွသော စကြဝဠတေးမင်း၏ကောင်းကင်ကိုသွားနိုင်ခြင်း။သိန်းယိုင်ဒွက္ခန်းကို ဆစိုးရသောပိတုမည်သောမင်း၏။ ဖိဒ္ဓိဆစ္စယ်ကိုခေါက်သဖြင့်။ စူဠသုမန သူကြွယ်ကိုသေစေခြင်း ဟူသော မင်းတို့၏ တန်းခိုး စသည်တို့ကို ပြု၍ သတ်ခြင်း ဆပေါင်းသည်။ ကမ္မပိပါကဇိဒ္ဓိပယောဂဖြင့် သတ်ဖြတ်သည်မည်၏။ ။ဤသို့ဆိုဖြဆပ်ပြီးသော ပယောဂခြောက်ပါးတို့တွင်။တပါးပါးဖြင့် သတ်ဖြတ်၍။ ဆက်ဒါင်းရပ်ဖြည့်ရုံလတ်ပါမူကား။ ပါဏာတိပါတ ကမ္မပထမြောက်။ ဆပါယ်သို့ ရောက်တော့သည်သာတည်း။ ။ဤသည်လျှင်။ ပါဏာတိပါတကံ၏သရုပဆွ၊ဆက်ပယောဂတို့တည်း။

---

(၄၂၅) ပါဏာတိပါတကံ၏ဆပြစ်ကြိုးငယ်တို့ကိုပြခြင်း။

ထိုကမ္မပထဆယ်ပါးတို့တွင်၊ တပါးပါးသောကမ္မပထ၌။ မျှားသောဆပြစ်ရှိသောမဟာသာဝဇ္ဇ။နည်းသောဆပြစ်ရှိသော အပ္ပသာဝဇ္ဇဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ရှေးဦးဆစ၊ ဤပါဏာတိ ပါတ-ကံ၌၊ သိသ ဆစရှိသော ဂုဏ်ဆထူးမှကင်းသော-တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့တွင်-ငယ်သော ကိုယ်ရှိသော တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါ တို့ကို သတ်ခြင်းသည်။ နည်းသော ဆပြစ် ရှိသော အပ္ပသာဝဇ္ဇကံ မည်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ချကြောင်းဖြစ်သော ပယောဂလုံလည်သာပဓ၏ ဆာ နည်းခြင်းကြောင့် တည်း။ ကြီးသော သတ္တဝါကို သတ်ဖြတ် ခြင်းသည်၊ များသောဆပြစ်ရှိသော မဟာသာဝဇ္ဇကံမည်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ချကြောင်းဖြစ်သော ပယောဂလုံလ ဉသာပဓ၏ဆားကြီးခြင်းကြောင့်တည်း။ပယောဂလုံလတူမှကြသော်လည်း။ဝတ္ထု၊ကြီးမား၊ရာသတ္တဝါ၌ဆပြစ်ကြီး၏။ဝတ္ထု၊နှင်းပါး၊ငယ်သောသတ္တဝါ၌ ဆပြစ်နည်းပါး၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဝတ္ထု၊ကြီးမား၊သောကြောင့်တည်း၊ ထိုကြောင့်၊ မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ၊ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာစသည်တို့၌။ ။ချဋ္ဌက ပါဏာ

ဆပ္ပသာဝဇ္ဇော၊မဟာသရီရေမဟာသာဝဇ္ဇော၊ကသ္မာ၊ ပယောဂမဟန္တ
တာယ၊ပယောဂသမဇ္ဇတ္တိဝတ္ထုမဟန္တတာယ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။
ခုဒ္ဒကော၊ယေသော၊ပါဓေော၊တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါဒို့၊ဆပ္ပသာဝဇ္ဇော၊နည်းသော
ဆပြစ်ရှိ၏။မဟာသရီရေ၊ကြီးသောကိုယ်ရှိသော။ပါဓေော။ သတ္တဝါဒို့၊မဟာ
သာဝဇ္ဇော၊ ကြီးသောဆပြစ်ရှိ၏။ ကသ္မာ၊အဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ပ
ယောဂမဟန္တတာယ၊ လုံ့လဆောင်ကြီးသည်၏ ဆပြစ်ကြောင့်ပင်တည်း။ပ
ယောဂသမဇ္ဇတ္တ။ လုံ့လတူမျှသည်၏ ဆဖြစ်သည်။ သတိဝါ၊ ရှိငြားသော်
လည်း။ဝတ္ထုမဟန္တတာယ၊သတ်ဆပ်သောဝတ္ထု သတ္တဝါ-ကြီးမားသည်၏
ဆပြစ်ကြောင့်တည်း။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာဘော်ဖြရာဝယ်။မူလဋီကာ၊ ရှင်ဆာနန္ဒာမဇ္ဈထရ်
ကျော်သည်၊ ထုတ်သော်တေင့်မူသည်ကား။ ဝတ္ထု- သတ္တဝါ-ပယောဂ-
လုံ့လတို့၏ ကြီးမားခြင်းကြောင့်၊ ငယ်သော သက္ကဝါတို့ထက်။ ကြီးသော
သတ္တဝါ-ဆပြစ်ကြီး၏ဟူ၍ ဆဋ္ဌကထာ ဆရာဖြင်ဘြားသော်လည်း။စေတနာ
ဆားကြီး။စေတနာဆားနည်းသည်၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်။ ဆဖြစ်ကြီး၊ ဆဖြစ်
နည်းခြင်းကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ ပုံပမာကား။တယော်သောသူသည်။ တဦး
သောသူဆား၊ရန်ညှိုးဆားကြီး၊ပျက်စီးလိုလား။ ဆာဃာတတရားကြောင့်။
ရန်သူ၏မွေးဆား။ ဆိတ်ငယ်သတ္တဝါ၊ သတ်လိုသည့်တွက်တာနှင့်၊ မိမိဦးရှိ
ငြား၊ဆင်ဖြောင်ကြီးများ ကို။မိမိဆားယုံမှားကင်းငေရန်။စေတနာမသန်ဘဲ၊
သတ်ပြီးလျှင်၊ရန်သူဆိတ်ငယ် ဆရှင်ကို။ စေတ်နာဆားကြီး၊ ဆမျက်မာန်
ဘိစီး၍၊ တခါတည်းသတ်ရာဝယ်၊ မိမိ၏ဆင်ကြီးသည်၊ ဝတ္ထုခန္ဓာကြီးမား
ပါသော်လည်း။စေတနာအားနည်းခြင်းကြောင့်၊ဆဖြစ်ကံနည်းခြင်း။အပ္ပသာ
ဝဇ္ဇ၊ရန်သူဆိတ်သတ္တဝါသည်။ဝတ္ထုခန္ဓာ၊ နည်းပါးငြားသော်လည်း။စေတ
နာ ဆားကြီးသောကြောင့်၊ ဆဖြစ်ကံဆားကြီးခြင်း။မဟာသာဝဇ္ဇရောက်
သည်ကိုမှတ်သားဆပ်ရာ၏။ထိုကြောင့်။မူလဋီကာကြီးဌ၊ ။ယထာဝု
တ္တပစ္စယဝိပရိယာယေဝိ တံတံပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနယစေတနာယဗလဝ
ဝသေနေဝ ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ- မဟာသာဝဇ္ဇတာဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ
၏။ ။ယထာဝုတ္တပစ္စယဝိပရိယာယေဝိ၊ ဆကြင်ဆကြင် ဆိုဆပ်ပြီးသော
ဆကြောင်းကိုဖြင့်ဘောက်ပြန်၍။ ဝတ္ထုပယောဂမဟုငြားသော်လည်း။တံ
တံပစ္စံယေဟိ၊ ထိုထိုသို့သော ဆကြောင်းကိုကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ၊ ဖြစ်
သော၊စေတနာယ၊စေတနာ၏။ ဗလဝါဗလဝ ဝသေနေဝ၊ ဆားကြီးသည်-
ဆားနည်းသည်၏ဆစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ- မဟာသာဝဇ္ဇထာ၊ဆ

ပြစ်နည်းသောဆပြစ်။ဆပြစ်ကြီးသောဆပြစ်ကို။ဝေဒိတဇ္ဈာ၊သိဆယ်ဖို့။ ။ ဤသို့မှုလငိုကာဆရာပြုငြားသော်လည်း၊ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ဆရင်းမူလ။ ပယောဂဝတ္ထုကို ပြသဖြင့်၊စေတနာ၏ ဆားကြီး-ဆားနည်းသည်ကို ယှဉ်ဆပ်ပြီးဖြစ်၍၊ဆသင့်ယုတ်တို့ရှိသည်သာတည်းဟု မဓုဒိကာဋ္ဌဆိုဖို့။ ။ ထိုမှတပါးလည်း၊ သီလစသောဂုဏ်ဆထူးနှင့်ပြည့်စုံသောလူတို့ဝင်။ဂုဏ်နည်းသောပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ်ဖြတ်မှု၊နည်းသော ဆပြစ်ရှိ၏။ ဂုဏ်ကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၌။ဆပြစ်ကြီး၏။ကိုယ်,ဂုဏ်တို့၏ တူမျှသည်ဖို့၏ဆဖြစ်သည်ရှိသော်၊ စေတနာလုံလ ဆားနည်းရာ၌၊ ဆပြစ်ဆားနည်းဖို့၏၊ စေတနာလုံလဆားကြီးရာ၌၊ ဆပြစ်ကြီး၌ဟုမှတ်ဆပ်ဖို့၏ဟူ၍ ဆဋ္ဌကထာဆရာတော် ဝိန့်တော်မူ၏။ ။လူတို့၌ကား၊တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ကဲ့သို့၊ ကိုယ်ခန္ဓာအကြီး, ဆငယ် ဝတ္ထု၊တို့ကိုမယူဆပ်၊ ဂုဏ်ကြီး, ဂုဏ်ငယ်ကိုသာလျှင်၊ ဝတ္ထု၊ကြီး,ဝတ္ထု၊ငယ်တို့ကဲ့သို့မှတ်ဆပ်ဖို့၊ထိုကြောင့်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီဆနုဒိကာကြီး၌။ ။ထွေ စဟန္တဇီသဂုဏဝန္တာတာယ မဟာသာဝဇ္ဇတာ ဝတ္ထု၊မဟန္တာဝိယဓဋ္ဌဇ္ဈာ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။စ၊ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ထွေ၊ ဤပါဏာတိပါတဆရာ၌၊ဟန္တဇ္ဈာသ၊သတ်ဆပ်သောသတ္တဝါဖို့၏။ဂုဏဝန္တာတာယ၊သီလစသောဂုဏ်ရှိသည်ဖို့၏ဆဖြစ်ဖြင့်။မဟာသာဝဇ္ဇာတာ၊ ဆပြစ်ကြီးသည်ဖို့၏ဆပြစ်ကို၊ ဝတ္ထု၊မဟန္တာဝိယ၊ ဝတ္ထု၊ခန္ဓာကြီးသည်ဖို့၏ဆဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဒဠ္ဠဇ္ဈာ၊မှတ်ယူဆပ်ဖို့၏။ ။(လောကိဂုဏ်ကိုမယူဆပ်)။

သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ ဆမည်ရှိသော=ဝိဘင်း ဆဋ္ဌကထာဋ္ဌကား။တိရစ္ဆာန်တို့ကို။ သတ်ဖြတ်သည်ထက်။ ဒုသီလကိုသတ်ခြင်းသည်ဆပြစ်ကြီးဖို့၏။ ထိုထက်-နွားကဲ့သို့သီလရှိသောသူ။ ထိုထက်- သရဏဂုံတည်သောသူ။ ထိုထက်-ပဉ္စသီတည်သောသူ။ ထိုထက်သာမဏေ။ ထိုထက် ပုထုဇဉ်ရဟန်း။ထိုထက်-သောတာပန်၊ ထိုထက်- သကဒါဂါမ်၊ ထိုထက်-ဆနာဂါမ်၊ ထိုထက်-ရဟန္တာကိုသတ်ခြင်းဋ္ဌ၊ဆပြစ်ကြီးဖို့၏ဟုဝိန့်တော်မူဖို့၏။ထိုကြောင့်၊ ၎င်းဆဋ္ဌကထာဋ္ဌ။ ။ပါဏာတိပါတဋ္ဌပတ္တာဒီဏာသဝဿဝေါ-မဟာသာဝဇ္ဇာ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူဖို့၏၊ ၊ဟိသစ္စံ၊မှန်ဖို့၏။ပါဏာတိပါတံ၊ပါဏာတိပါတကံသို့၊ပတ္တာ၊ရောက်၍ ဒီဏာသဝဿ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ဝေါ၊သတ်ခြင်းသည်။ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ ကြီးသောဆပြစ်ရှိဖို့၏၊ ။ထိုမှ တပါးလည်း။ တဋ္ဌိးသောလူကိုသတ်စေလိုသောဆရာကြီးသည်။ ဗုဒ္ဓရက္ခိတကို စေဖို့၏။၎င်းကသည်။ဓမ္မရက္ခိတကိုစေခြင်းဖို့၏။၎င်းကသည်။ သံဃရက္ခိတကို

စေခိုင်းပြန်၏။ ထိုသို့သဘောသူသည့်စေလျောက်။ ဆဆင့်ဆင့်သုံးယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စေခိုင်းသည့် ဆာိုင်း။ သံဃရက္ခိတ မည်သောသူသည်သတ်သည်ရှိသော်။လေးယောက်သော သူတို့သည်-ဆသီးဆသီးပင်လျှင်၊ ဆမျှစီ ကံဆိုက်ကြကုန်၏၊ဟု-ဝိနည်း ဆဋ္ဌကဆာဒ္ဓိ ဝိန့်တော်မူခဲ့ရကား။စေခိုင်းသောသူနှင့်။သတ်သောသူတို့သည်။ ဆပြစ်ဒေါသ။တူမျှစွာခံရသည်ဟု သိဆပ်တော့သည်ဟု မှတ်။ထိုကြောင့်၊ ။ကောဂိတ္တရ ဆဋ္ဌကဆာဒ္ဓိ။ ။တေသံသဇ္ဈိသံဆကုသလေနသမကံဆကုသလံပါပုဏာတိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။သဇ္ဈိသံ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဘသံ၊ထိုစေခိုင်းသောသူ သတ်သောသူတို့ဆား။ ဆကုသလေန၊ သတ်သောသူ၏ဆကုသိုလ်နှင့်။ သမကံ၊တူမျှသော၊ဆကုသလံ၊ဆကုသိုလ်သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်ရ၏။ ။ ဆပြစ်သိသောသူနှင့်။ဆပြစ်ကိုမသိသောသူတို့သည်။ဆကုသိုလ်ပြုရာတွင် ဆပြစ်မသိသောသူသည်။ ဆပြစ်သိသောသူဆက်၊ ဆပြစ်ကြီးတော့သည်ဟုမှတ်။ ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ။ ဒိဋ္ဌဂတ သမ္ပယုတ်နှင့် ယှဉ် သော ကြောင့်တည်း။ ၊ဤသည်လျှင်ပါဏာတိပါတကံ၏ဆပြစ်ကြီးပေတည်း။

---

(၄၂၆) ဥဇ္ဇိသ-ဆနုဇ္ဇိသကံကိုခွဲပြခြင်း။

သာဟတ္ထိက၊ နိသဂ္ဂိယပစယောဂတို့ဖြင့်။ သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့၌။ တပါးတပါးသောပစယောဂဝယ်။ ရည်ညွှန်းခြင်းဥဇ္ဇိသ၊ မရည်ညွှန်းခြင်း ဆနုဇ္ဇိသဆားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါးသောဥဇ္ဇိသ-အနုဇ္ဇိသတို့တွင်၊ဥဇ္ဇိသဟူသည်။ဆကြင်ဗျိုင်းတဒေကောင်သည်၊ ကျွဲ၊နွားတို့၏ဆပေါ်၌နားနေ၏။ ထိုနားနေသော ဗျိုင်းသဘ္ဘဝါကိုရည်ညွှန်း၍။ ထိုးပစ်ပုတ်ခတ်ငြားအံ့၊ ထိုရည်ညွှန်းသော ဗျိုင်းသဘ္ဘဝါ သေမှသာလျှင်။ ပါဏာတိပါတကံထိုက်၏။ ထိုကြောင့်။ ပါရာဇိကာဏ် ဆဋ္ဌကဆာဒ္ဓိ၊ ။ဥဇ္ဇိသကေယံ ဥဇ္ဇိသပဟာရတိ၊ တဒေသဝမရဏောနကမ္မဗန္ဓဒ္ဓါ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဥဇ္ဇိသတော၊ ရည်၍သတ်ရာ၌၊ယံ၊ ဆကြင်သဘ္ဘဝါကို၊ဥဇ္ဇိသ၊ ရည်၍။ပဟာရတိ၊ ပုတ်ခတ်၏။ တဒေသဝ၊ ထိုရည်ဆပ်သော သဘ္ဘဝါ၏သာလျှင်။ မရဏောနော၊ သေသဖြင့်။ ဂဗ္ဘမ္ပဗန္ဓဒ္ဓါ၊ပါဏာတိပါတကံဖြင့် ဖွဲ့ဆပ်၏၊ ။မရည်ညွှန်းဆပ်သောကျွဲ, နွားကိုမှန်၍သေမူ။ပါဏာတိပါတကံမထိုက်ဟူလို။ ။ဆနုဇ္ဇိသဟူသည်။ ဆမှတ်မရှိမူ၍၊ကျွဲ,နွားနှင့်ဗျိုင်း၊ တဒေကောင်ကောင် သေစေသဘည်းဟု-ထိုးပစ်လိုက်ငြားအံ့။တဒေကောင်ကောင်သေငြားအံ့နှစ်ကောင်လုံးပင်သေငြားအံ့။

ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်သည် ချည်းသာတည်း။ ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ၊ ရည်ညွှန်းပိုင်းခြားခြင်းမရှိသောကြောင့်တည်း။

တဋ္ဌိးသောသူသည်၊တဋ္ဌိးသောသူဆိုး။ သေစေလိုသော စေတနာဆိုးဖြင့်။ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပေး၏။ထိုပုတ်ခတ်ခြင်းပယောဂဖြင့် မသေကုန်။ ထိုမသေသောသူဆိုး။နောက်တဘန် မသေစေလိုသောစိတ်ဖြင့်၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပေးသည်ရှိသော်၊ ထိုနောက်ပေးသော ဒဏ်ကို ဆဘော်သဟဲ့ခရ၍။ဖိဖိချည်းသာလျှင်။ မသေစေနိုင်သော ရှေးခတ်သောဒဏ်ကြောင့် သေငြားဆုံ။ ပါဏာတိပါတကံထိုက်၏။နောက်ပုတ်ခတ်သောဒဏ်ကြောင့် သေငြားဆုံ။ ပါဏာတိပါတကံမထိုက်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ မသေစေလိုသော စိတ်ဖြင့် ပုတ်ခတ်သောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်၊ ပါရာဇိကာဏ်ဆဋ္ဌကထာ ဒီကာကြိုးတို့၌။ ။ကိုဠာပိ ပဌမပဟာရောနသယမေဝ သင်္ကာတိမာရေတုံ၊ဒုတိယံပနလာဘိတွာသင်္ကာန္တော ဇီဝိတာဝိနာသ နဟေတုဆဟောသိ၊ ပဌမပဟာရေနေဝ ကမ္မဗန္ဓေါ ယုတ္တော။ နဒုတိယေန၊ တသ္မာ ဆဉ္ဈစိတ္တေနိန္ဒ္ဒုတ္တာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ပဌမ ပဟာရော၊ ရှေးဦးစွာ ပုတ်ခတ် ခြင်းသည်။သယမေဝ၊မိမိဆလိုလိုသာလျှင်။မာရေတုံ၊ သေစေခြင်းငှါ။ ကိဠာပိနသင်္ကာတိ၊မစ္စယ်းနိုင်ဖြ၍ငှင့်။ပနတထာပိ၊ထိုသို့ပင်မစ္စယ်းနိုင်သော်လည်း။ဒုတိယံ၊နှစ်ကြိမ်မြောက်ပုတ်ခတ်ခြင်းကို။ လာဘိတွာ၊ရ၍။ သင်္ကာန္တော၊စွယ်းနိုင်သည်ရှိသော်၊ဇီဝိတာဝိနာသနဟေတု၊ ဇီဝိတိန္ဒြေကိုဖြတ်ခြင်းဒုက္ခ၏ ဆကြောင်းသည်။ဆဟောသိ၊ဖြစ်၏။တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ပဌမပဟာရေနေဝ၊ပဌမပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်။ ကမ္မဗန္ဓေါ၊ ကံဆွဲခြင်းသည်၊ ယုတ္တော၊သင့်၏။ဒုတိယေန၊ဒုတိယပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်။နယုတ္တော၊မသင့်။ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူကား၊ဆဉ္ဈစိတ္တေန၊မဒသသိ၊သောစိတ်ဖြင့်။ ဒိန္နတ္တာ၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပေးသောကြောင့်တည်း။

ထို့ခဲ့တပါးလည်း။စစ်မြေပြင်ဆရပ်ဒွီ၊လျင်စွာ၊သာဆဟုန်ဖြင့်၊ ပြေးလာသောတဒယောက်သောယောကျ်ားဒါဋ္ဌိးခေါင်းကို၊ တယောက်သောသူက သည်။ သန်ထျက်ဖြင့် ဋ္ဌိးခေါင်းကို ဖြတ်သိုက်၏။ ဋ္ဌိးခေါင်းမပါသောကိုယ်ကြီးသည်၊ဆရှိန်နှင့်ပြေးသွားသည်ကို။တယောက်သောသူသည်၊ ပုတ်ခတ်တွန်းလွှဲလိုက်၏။သေစေလိုသော ဝဓကစေတနာရှိသော ထိုလူနှစ်ယောက်တို့တွင်။အာဘယ်သူဆိုး၊ပါဏာတိ ပါတကံထိုက်လေသနည်းဟူမူ။ ။ဤသူနှစ်ယောက်တို့တွင်။ဆရှိန်ဖြင့်ပြေးလာသည်ကို။ပုတ်ခတ် တွန်းလွှဲသောသူဆိုး။ပါဏာတိပါတကံထိုက်၏။ဟူ၍-ဆယူရမ္တတ်သော မထေရ်တို့သည်

ဆိုကြကုန်၏။ဆာဘိဝမ္မောကိုတတ်သောဂေါဒတ္တာမထေရ်သည်ကား။ဦးခေါင်း ကိုသန်လျက်ဖြင့်ဖြတ်သောသူဆားသာလျှင်။ ပါဏာတိပါတာကံမြောက်၏။ ထိုကြောင့်။သမန္တာပါသာဒိကာဝိနည်းဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆာဘိဝမ္မိကဂေါဒတ္တာထေရော်သိသဿဒကသာတိ။ ။ဟုမိန့်ပြီးတော်မူ၏။ ။ဆာဘိဝမ္မိကဂေါဒတ္တာထေရော၊ဆာဘိဝမ္မောကိုတတ်သော ဂေါဒတ္တာ မထေရ်သည်ကား။ သိသဿဒကသာ၊ဦးခေါင်းကိုဖြတ်သောသူဆား၊ ကမ္မပထော၊ ပါဏာတိပါတကမ္မပထမြောက်သည်၊ဟောတိ ဖြစ်၏။ဇာတိ၊ဤဆို။ဆာဟာ၊မိန့်တော်မူ၏။ ။ဤမထေရ်၏ဝါဒကို၊ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဆဋ္ဌကထာလည်း နှစ်သက်တော်မူ၏။ ဆာဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ပဌမပယောဂဖြင့်ပင်။ဇီဝိတိန္ဒြေဖြတ်လေသောကြောင့် တည်း။ ။ဤသည်လျှင်တရင်၊ကမ္မဝိနိစ္ဆယမှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၄၂၇) ဆတ္တဃာတန-ကမ္မဝိနိစ္ဆယကိုပြခြင်း။

ဆချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ တစုံတရသော ဆကြောင်းကြောင့်။ မိမိသည်ပင်လျှင်။ မိမိကိုယ်ကို။ချွတ်နှာမ်နှစ်ချက်၊ ဇီဝိတဆသက်မှ။ ပယ်ဖျက်ခွင်းချကြကုန်၏။ ထိုသို့ခွင်းချကြသော။ ဆွဲကြိုးချသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်ကုန်။ ဆာဘဲကြောင့်ဟူမူ။ ပါဏာတိပါတ ဆင်္ဂါငါး ပါး၌တွင်။ပါဠောပါဏသညိတာဟုဆိုဆပ်သော၊မိမိ၌ထပါးသောသတ္တဝါဟုမှတ်ထင်ခြင်းဆင်္ဂါမရှိ။ချွတ်ယွင်းဘိသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ။ ဝိမတိဝိနောဒနီ ဋီကာကြီးတို့၌။ ။ဆတ္တာနံ မဠိတွာ ပရပါဏိမှိ ပါဏာသညိတာဒးလက္ခဏာသာ ဆင်္ဂါသာ ဆာဘာဝတောနေဝတ္ထိ ပါဏာတိပါတော။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။မဠိတွာ၊ လွှတ်၍၊ပရပါဏိမှိ၊ တပါးသောသတ္တဝါ၌။ ပါဏာသညိတာ လက္ခဏာသာ၊ သတ္တဝါဟုမှတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ ဆင်္ဂါသာ၊ဆင်္ဂါ၏။ ဆာဘာဝတော၊ မရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ ပါဏာတိ ပါတော၊ ပါဏာတိပါတကံသည်။ နေဝဆတ္ထိ၊ မရှိသည် သာလျှင်တည်း။ ။ဤနေရာ၌။ ဆချို့သော ကေစိ ဆရာတို့သည်။ကောဓံနိဿာယသတ္တာသတ္ထုံဆာဒါယဆတ္တာနာဝ ဆတ္တာနံ ပဟာရန္တိ၊ဝိသံခါဒန္တိ၊ရဇ္ဇုယာဥပဗန္ဓန္တိ။ ပပါတံပတာန္တိ။ ဇဝံကောဓဝသေန-ကာလံ နိရယာဒီသု ဥပပဇ္ဇန္တိ- ဟူ၍။ ,ကော နိပါတ်ဖာတ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ မိမိကိုယ်ကိုပင်မိမိတို့သတ်၍ သေခြင်းကြောင့်၊ နိရယ်တို့၌ ဖြစ်ကြောင်းကို မိန့်သောကြောင့်၊ မိမိကိုယ်ကိုမိမိသတ်ရာ၌။ ပါဏာတိပါတကံထိုက်၏ဟု

ဆိုကြ၏။ ထိုစကားသည်ကား မသင့်။ အဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ ဤဇာတ် အဋ္ဌက ထာပါဠိသည်ကား၊ ဂြိုးဦးစွာသူတပါးကို သတ်ဖြိုး၍။ တဘန်ပိဝိကိုယ်ကို ပိမိသတ်ရာဝယ်။ သူတပါးကသတ်သော အမျက်ကောဓကြောင့်။ နိရယ်၌ ရောက်သည်ကိုရည်သန်တော်မူ၍မိန့်သောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်။ ၎င်း ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ပင်လျှင်။ ။ပိဟေဋ္ဌကဇာတိကာပိဒေ့ဝဓမ္မ ဂရုဟံ ပတွာကာယသဿဘေဒါနိရယာဒိသုဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ဤအဋ္ဌ ကထာ၌၊ ဝိသဒ္ဒါကို သတိ မူကြလေကုန်။ ။ဤသည်လျှင်၊ အတ္တဃာတန ကမ္မဝိနိစ္ဆယတည်း။

---

(၄၂၈) သရသ-မရဏပါဏာတိပါတဆုံးဖြတ်ခြင်း။

ဤလောက၌၊ သရသမရဏဟူသည်။ ငါဖြိုးအသက်ကံ နှစ်ပါးကုန်၍။ သူ့အလိုလို ဖသဿ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှတ်ဆပ်၏။ ဤကဲ့သို့ အသက်ကံ ကုန် လျက်၊နံနက်ဆယ်နာရီနှင့်၊ ဆယ်မိနစ်အကျတွင်၊ ဖဿလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ် ကို။စက်ရှင်မင်းကြီးသည်။နံနက်ဆယ်နာရီနှင့်၊ ဆယ်မိနစ်တွင် သတ်စေဟူ ၍အမိန့်ချသောကြောင့်၊ ၎င်းဆယ်နာရီ ဆယ်မိနစ် အကျတွင်၊ သတ်လေ သောသူအား။ပါဏာတိပါတကံထိုက်ရန်မရှိဟုမှတ်။အဘဲကြောင့်ဟူမူ၊ ဤ အခါတွင်၊ သူ့အလိုလိုပင်သေမည် ဖြစ်ရကား၊ တေနဥပက္ကမေနမရဏံဟူ သောဆင် ါတပါးချို့တဲ့သောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်။ ကထာဝတ္ထုမူလ ဋီကာကြီး၌၊ ။အတ္တနောဓမ္မတာယမရန်္တံ ကောဇေန်္တ သဝါသိသံဝါဆိန္ဒန်္တ သနုတ္ထိပါဏာတိပါတောတိအာစရိယာဝဒန္တိ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။အတ္တ နော၊ဓိပ္ပါယ်။ဓမ္မတာယ၊ သဘောဆေားဖြင့်။ မရန်္တံ၊ သေလတ္တံ့သောသူကို။ ကောဇေန်္တ သဝါ၊သတ်ဖြတ်သွားစေသော သူဆေားငင်း။ သိသံဝါဠိးခေါင်း ကိုလည်း၊ဆိန္ဒန်္တ သာ၊ဖြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆေား၊ပါဏာတိပါတော၊ ပါဏာတိ ပါတကံသည်၊နတ္ထိ၊မရှိ။ဇာတိ၊ဤသို့။အာစရိယာ၊ကျမ်းတတ်အကျော်။ဆရာ တော်တို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ။ဤသို့ပြရခြင်းသည်။ ကျမ်း ဂန်သိဖြင့်၊ ပညာရှင်တို့၏။ ဉာဏ်လျင်တိက္ခ၊ ထက်မျက်တော်မူသည် အ ကျေလျောက်။ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူစေခြင်းအကျိုးငှါ ရေးသားတော် မူကြပေ သည်။ထိုသို့ရေးသားသည့် အဆုံးလည်း။ သရသမရဏပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပုထု ဇဉ်တို့မသိနိုင်ရာကုန်၊စိတ္တက္ခဏတို့သိသည်ကား၊လက်ဖျစ်တတွက်မျှ ကုဋေ ထဿိန်းချုပ်ပျက်သောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်မူလဋီကာ၌၊ ။ဒုပ္ပိညေ

ယျမေတံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ သရဿမရဏာ ပါဏာတိပါတကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၄၂၉) မာတုဃာတကာ-ပိတုဃာတကကံတို့ကိုပြခြင်း။

ပဋ္ဌာနဋ္ဌကထာယ ငါးပါးတို့တွင်။ လူဖောတ်ဖြစ်သော သားသို့သည်းလူဖောတ်ဖြစ်သောလိင်ပြန်သော ဆဒ္ဒိဆောတို့ကို ဆရှင်လတ်လတ်၊ ဆသော သတ်ငြားအံ့။မာတုဃာတကာ,ပိတုဃာတကဟုဆိုအပ်သောအနန္တရိယကံထိုက်၏။ ထိုကြောင့်။ ဆင်္ကာရဆဋ္ဌကထာ၊ဥပရိပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာသမ္မောဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။မနုဿဘူတဿသဝမနုဿဘူတံမာတရံဝါဇိတရံဝါဆဝိပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဇီဝိတာဝေါရောပေန္တော သော ကာမံ ဆနန္တရိယံဟောတိ။ ။ဟုမိန့်ကုန်၏။ ။မနုဿဘူတံ၊လူဖောတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဆဝိ၊လိင်ပြန်ငြားသော်လည်း။ မာတရံဝါ၊ဆဒ္ဒိကိုဂင်း။ ပိတရံဝါ၊ဆောဒကိုဂင်း။ဇီဝိတာ၊ဇီဝိတိန္ဒြေ့မှ။ ဝေါရောပေန္တော သော၊ ခွင်းချသော၊ မနုဿဘူတသဝံ၊လူဖြစ်၍ဖြစ်သောသားသို့းဆောသာလျှင်။ကာမံ၊ကံသည်။ဆနန္တရိယံ၊ဆနန္တရိယကံ ထိုက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဝယ်။ ဖောတ်တူစင်စစ်၊ကောန်ဖြစ်သောလူဆဒ္ဒိကိုသတ်သောကံသာလျှင် ဆနန္တရိယကံထိုက်၏ဟုဆိုသဖြင့်။ ဖောတ်ကွဲသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော ဆဒ္ဒိ,ဆောတို့သတ်သော သားဆော။ ဆနန္တရိယကံ မထိုက်၊ ဤသို့ဆနန္တရိယကံမထိုက်ငြားသော်လည်း။ ဆလွန်ဝန်လေးသောကံဖြစ်၏။ ဆနန္တရိယကံကို၊မဖြတ်ဖြစ်၍တည်၏။ထိုကြောင့်ဂင်းဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။ဘာရိယံပနဟောတိ၊ ဆနန္တရိယံဆောဟစ္စေဝတိဋ္ဌတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ပန၊ထိုသို့ဆနန္တရိယကံမထိုက်ငြားသော်လည်း။ဘာရိယံ၊ဆလွန်ဝန်လေးသည်။ ဟော်တိ၊ ဖြစ်၏။ဆနန္တရိယံ၊ဆနန္တရိယကံဘို့။ ဆောဟစ္စေဝ၊ထိ၍သာလျှင်။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်လေ၏။ ။သိဟဗာဟုမင်းသား။ ဆောကောသရာဇာ ခြင်္သေ့မင်းကိုသတ်သောဝတ္ထု၊ဤနေရာ၌သာခကပြုဆပ်၏။

ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဝယ်၊ ဆပရိဝတ္တလိင်္ဂံဟူ၍ဂင်း။ ဆဝိပရိဝတ္တလိင်္ဂံဟူ၍ဂင်း။ဆကျွဲရောဝိပတ္တိ၊ ဘောက်ပြန်ဘိ၍။ ဆနက်လည်းမမှန်။ အဓိပ္ပါယ်လည်းလွဲပြန်။သောတုဇနံလည်းဆသိဉာဏ်ပြား၍။ ဟုတ်မှန်စွာမမှတ်သားနိုင်ဆောင်၊ထိုထိုဆဋ္ဌကထာဎီကာပေစာဘုတ်ဒုပ်စာတို့ဠ့ဂ်ို၏။ ဆကျွရဝိသောဓနမည်တွင်။ ဆဂ္ဂမဟာပဒုမ္မိတ- တံဆိပ် ကျော်ထင်သော ပါဠိဆရာ

ကြီး-ဦးဖြေပြင်ဆင်သော။ သမ္မောဟာပိနောဒနီအဋ္ဌကထာဉာဏဝိဘင်းဆ
ဘွင့်၌။ ဆဝိပရိဝတ္တလိင်္ဂဟူ၍၊ ပါဠိ၌ရှိ၏။ ထိုပါဠိဆရ ဆနက်ပြန်သည်ရှိ
သော်။ ဆဝိပရိ ဝတ္တလိင်္ဂ၊ လိင်မပြန်သော ဆနက်ကိုရ၏။ ကပိမျက်မှန်
မောင်လင်းပြင်သော၊ဆင်္ကိုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌၊ဆပရိဝတ္တလိင်္ဂဟူ၍ပါဠိရှိ၏။
ဎင်းပါဠိဆရ၊ဆနက်ဆပြုမှာလည်း။ ပရိဝတ္တလိင်္ဂ၊ လိင်မပြန်သောဆနက်
ကိုရ၏။ ထိုဆရာတို့ပြင်သည့် ပါဠိဆင်္ဂီဝ်း။ ဆမှန်ဟုမှတ်၍၊ ဆဓိပ္ပါယ်ယူ
လတ်မူ။လိင်မပြန်သောဆဓိ,ဆာဘုံသတ်ဓိလျှင်။ ဆနန္တရိယကံထိုက်၏။
လိင်ပြန်သောဆဓိ,ဆာဘိုသတ်ပါမူ ဆနန္တရိယကံမထိုက်ဟု၊မမှန်သော
ဆဓိပ္ပါယ် ရောက်ဘွယ် ရှိသည်ဟုမှတ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ဆပိသဒ္ဒါရှေး၌ရှိ
စေပြီးလျှင်။ဆပိပရိဝတ္တလိင်္ဂ ဟူ၍ ရှိမှ-သင့်ထော့သည်ဟုမှတ်။ သို့မှဆ
နက်ပြန်သော်။ဆပိ-ပရိဝတ္တလိင်္ဂ။ပရိဝတ္တလိင်္ဂဆပိ၊လိင်ပြန် ပြားသော်
လည်း ဆနက်မှန်ကိုရ၏။လိင်ပြန်သည်လည်း ဖြစ်သော ဆဓိ,ဆာတို့ကို။
သတ်ဓိသောသားဘိုးတို့အား။အနန္တရိယကံထိုက်သေး၏။လိင်မပြန်မူကား။
ဆိုဘွယ်မရှိ။ ဆနန္တရိယကံ ဂကေန်ထိုက်သည်သာ တည်းဟူ၍။ ဆပိသဒ္ဒါ
ဆရ။ဂရဟာထွ၊သန္ဟာဝနိထွဆနက်တို့ကိုပေါင်းဆည်းဆပ်၏။

ဤစာပြင်ဆရာတို့ရေးသား၍ ထားသည်ကို။ ငါတို့သဘောမရ၍၊ မာန်
လည်းဆရာတော်ဘုရားကြီးဆားလျောက်ထားသည့်ဆဓါလည်း။ဆပိသဒ္ဒါ
ရှေးရှိသော ဆပိပရိဝတ္တလိင်္ဂဟူသောပါဠိကိုသာ၊ဆမှန်ဟူ၍မှတ် ဟုမိန့်
တော်မူဘုံးသည်။ ထိုဆရာတော် ဘုရားကြီး၊ မိန့်တော်မူသည် ဆတိုင်း
လည်း။တေရသကင်္ခဝိကာကြီး၌။ ။ပရိဝတ္တလိင်္ဂဆပိမာတရံဝါဝိထရံ
ဝါဇိဝိတာဝေါ ရောပေန္တသ ဆနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိ ယေဝ။ ။ဟုမိန့်
တော်မူ၏။ ။ပရိဝတ္တလိင်္ဂမြို၊ ပြုန်သောလိင်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ဝါ၊
လိင်ပြုန်သည်လည်း ဖြစ်သော၊မာတရံဝါ၊ ဆဓိကိုဎင်း။ဝိတရံဝါ၊ ဆာဘိုဎင်း။ဇိဝိတာ၊ဆာသင်္ကဇိဝိတိဒွေမြို၊ဝေါရောပေန္တသ၊ချသောသူဆား။ ဆန
နန္တရိယ်ကမ္မံ၊ ဆနန္တရိယကံသည်။ဟောတိယေဝ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။
ဤဘို့ ဆဋ္ဌကထာ, ဋီကာ ဝိနိစ္ဆိုသည်နှင့်ဆည်။ လိင်ပြုန်သော သူတို့သည်။
လိင်ပြုန်ပြားသော်လည်း တရုသောဇနကကံသည်ဖြစ်စေဆပ်သော၊ဘဝင်
ဆစည်။ဇိဝိတိဒွေ ဆစည်သည်သာတည်း။ ဘဝပြောင်းခြား, တပါးသောဆ
စည်မဟုတ်သောကြောင့်။ ဆနန္တရိယကံထိုက်၏ဟူလို။ ။မူလဋီကာ ဆ
ထွက်တည်း။ ။ဆင်္ကိုရဋီကာ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသဋီကာတို့၌လည်း၊ ဆပိပရိ
ဝတ္တလိင်္ဂဟူ၍ပါဠိမှနှိုက်၏။ ။ထို့ကြောင့်။ပါဠိပြင်ဆရာတို့ပြင်ဆပ်သော

ဆဝိပရိဝတ္တလိင်္ဂ်၊ ဆပရိဝတ္တလိင်္ဂ်ပါဠိတို့ကိုမှတ်ယူဆပ်။ ။မုခံဒုယ္ဟတိ ပါဝေကော။ ။ပါဝေကော၊ဆောဏာတော်မည်ဟိုး။ပရိယတ္တိမိုးသည်။ မုခံ၊ ပါဠိဖြင်ဆရာ၏ခံတွင်းကို၊ဒုယ္ဟတိ၊လောင်ကြွမ်းတတ်၏၊ဤသို့ဆရာတော် ဆုရားကြိုးမျှားရွတ်တော်မူသောပါဠိကိုတွေ့ရှိကြဲသဖြင့်။သဘိဇ္ဈကာ၊နှလုံး မူကြဲလေ၊ ဆကွဇရဝိသော ဝနဆရာတို့။ ။ဤသည်လျှင်တရပ်၊ ဆဆုံးဆ ဖြတ်တည်း။

---

(၄၃၀) သေဒမောစနဂါထာတို့ကိုဖြဆိုခြင်း။

ဇာတိ် ဟနေ နမာထရံ၊ပုရိသဿ နပိတရံ ဟနေ။
ဟနေယျ ဆနရိယံ မန္ဒော၊တေနစာနန္တရံ ဟုသော၊
ပဠာမေသာ ကုသလေဟိ စိဏ္ဏံ တာ။ ။

ဝိနည်းပရိဝါပါဠိတော်ဆလ်လာ။ သေဒမောစနဂါထာတည်း။ ။နမာတ ရံ၊ဆဗိမဟုတ်သော။ဇာတိ်၊ဗိန်းမကို။ ဟနေ၊သတ်၏။ နပိတရံ၊ဆာမဟုတ် သော၊ပုရိသဿ၊ယောဂျိုးကိုလည်း။ဟနေ၊သတ်၏။ ဆနရိယံ၊ပုထုဇဉ်ဖြစ် သောဗိန်းမယောဂျိုးကို။ မန္ဒော၊တွေဝေသောသူသည်။ ဟနေယျ၊ သေ ဆောင်သတ်ရာ၏၊တေန၊ထိုသို့သတ်ခြင်းကြောင့်၊ဆာနန္တရံ၊ဆနန္တရိယကံ သို့၊ဟုသော၊ရောက်၏။ သေပဠာ၊ဤဆမေးပုစ္ဆာပြဿနာကို။ ကုသလေဟိ၊ လိမ္မာဖြင်သိ၊ပညာရှိငြား၊တပည့်သားတို့သည်၊စိဏ္ဏံ တာ၊ကြံစည်ဆပ်၏။ ။ ဤသို့ သဇ္ဈညတညာဏ်။ ဆဖြင်သန်တော်မူသော။သုံးလူ့ဘဘွား။ ဖြတ်ဆု ရားသည်၊တပည့်သားတို့။ဉာဏ်ပွါးစေရန်၊ရည်ခါသန်၍။ ဝိန္ဒတမ်းတော်ဂါ ထာဖြတ်ကို။ဟောကြားတော်မူခဲ့ရာ။ရှင်ဥပါလိစသောဝိနည်းဓိရရဆရာတို့ သည်။ ဆဗိပ္ပါယ်နက်နဲ၊ ထွန်ခက်ခဲသောကြောင့်။ ဘုရားဟောလတ်၊ဂါထာ ဖြတ်ကို ကြံစည်သောဆရာ။ ဗိဗိဂိုယ်ခန္ဓာဝယ်။ ချွေးပြိုက်ပြိုက်ယိုထွက် ခါမှသာလျှင်၊ ဆဗိပ္ပါယ်သိဖြင်။ ဉာဏ်တော်တွင်ထင်သောကြောင့်။ဂုဏ်ဂါ ထာရပ်တို့ကို၊ သေဒမောစနဂါထာဟူ၍ဆံမည်တပ်သတည်း။ ထိုကြောင့်။ ပါဂိတျာဒိယောဇနာကျမ်းဋ္ဌီ။ ။အဗိပ္ပါယ်ယတ္ထသဂ္ဂဟိရတ္တာတံ်စိနေန်းနှာန် ဝိနယဓရေနံကာယေသေဒံမောစေတိတိသေဒမောစိကာ။သာယေဝဂါထာ သေဒမောစိကဂါထာ။ ။ဟုဝစနတ်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ ။ဆဗိပ္ပါယတ္ထ သ၊ဆဗိပ္ပါယ်ဆနက်၏။ဂဟိရတ္တာ၊နက်နဲသောကြောင့်။ကံ၊ထိုဂါထာဖြတ် ဏ်။ဆဖြေစကားရပ်ကို၊စိနေန်းနှာန်း၊ ကြံစည်ကုန်သော၊ဝိနယဓရောနံ၊ ဝိနည်း

ရိုရိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ကာယေ၊ကိုယ်၌။ သေဒံ၊သွေးခေါက်ကို။မောစေတိ၊ လွှတ်စေတတ်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။သေဒမောစိကာ၊ သေဒမောစိကမည်၏။သာယေဝ၊ထိုသေဒမောစိကာသည်ပင်လျှင်။ဂါထာ၊ ဂါထာတည်း၊သေဒမောစိကာ၊သေဒမောစိကာသည်ပင်လျှင်ဂါထာ။

၎င်းဂါထာဆရာ၊ဆရဖြစ်သဖွယ်နာကား။ မိဘနှစ်ပါးတို့သည်လိင်ဖြုန်းသောဆခါ၊ ဆမိသည်ယောကျ်ားဖြစ်လေ၏။ ဆဘသည် မိန်းမဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လေလျှင်။ ဆမိမဟုတ်သောမိန်းမ, ဆဘမဟုတ်သော ယောကျ်ားကို။ သတ်လေငြားသော်သား၊သည်။ဆနန္တရိကကံထိုက်၏။ဟူလို။ ။ထိုကြောင့်။ ဝိနည်းပရိဝါဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဆယံပဇာလိင်္ဂံပရိစဇေနဒုတ္ထိဘုတံပိတရံ ပုရိသဘုတဉ္စမာတရံသနွာယဝုတ္တာ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။

ဒုတ္ထိ်ဟနေစ မာဘရံ၊ပုရိသဉ္စပိထရံ ဟနေ။
မာတရံပိတရံဟတ္ထိ်၊နတေနာနန္တရိကဿ။
ပဇာမေသာကုသလေဟိ စိန္တိတာ။ ။

မာတရံ၊ဆမိရင်းဖြစ်သော။ဒုတ္ထိ်၊မိန်းမကို။ဟနေ၊သတ်၏။ ပိတရံ၊ဆဘရင်းဖြစ်သော။ပုရိသ၊ယောကျ်ားကိုလည်း။ဟနေ၊ သတ်၏။မာတရံ,ပိတရံ၊ဆမိ,ဆဘနှစ်ပါးကို။ဟဘ်၊သတ်လျက်၊အနန္တရံ၊ဆနန္တရိယကံသို့။ထေ။နံ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်,။နဟသေ၊မရေဝံ။ သော်ပဇာ၊ဤဆမေးပုဿာဖြာသနာကို၊ ကုသလေဟိ၊ လိမ္မာဖြင့်သိ၊ ပညာရှိကြား။ တပည့်သားတို့သည်၊ စိန္တိတာ၊ ဉာဏ်ခဟတ်ဖြင့်။ကြံစည်အပ်၏၊ ။ဤဂါထာ၏ ဆဖြေပိသဒ္ဓိနာကား။ ဝိဂသိဂ်ရသော့၊ဆီဟဗာဟုမင်းသား၏ဝိဘတ်ကဲ့သို့။ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော ဆမိ,ဆဘ,ကို့ကို။သားဖြစ်သော လူတို့သည် သတ်ကြားအံ့။ ဆနန္တရိယကံမထိုက်ဟူလို။ ။ထိုကြောင့်ဝိနည်း ပရိဝါဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဆယံပဇာဝိဂသိဂ်တာပသ ဆီလကုမာရာဇိနံဝိယ တိရစ္ဆာန မတာပိတရော သန္ဓာယဝုတ္တာ။ ။ဟုဝိန်ဒတော်မူ၏။ ။{ဝိဂသိဂ်ရသော့ ဆမိကား,သမင်းမ၊ဆီဟဗာဟုမင်းသားဆာဘကား,ခြင်္သေ့တည်း}။ ။သမ္ဗြောဟာဝိနောဒနီ ဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာ၌ကား။သား၊သည်လူဖာတ်ဖြစ်လျက်၊ တိရစ္ဆာန်ဆမိ, ဆဘတို့ကိုသတ်သော်၎င်း။သား၊သည်တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လျက်။လူဖြစ်သောဆမိ,ဆဘ, တို့ကိုသတ်သော်၎င်း။သား၊သည်, တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လျက်။တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော ဆမိ,ဆဘတို့ကိုသတ်သော်၎င်း။ ဆနန္တရိယကံမထိုက်၊ ဆထွန်ဝန်လေးစွာသောဆတိဘာရိယကံသာတည်းဟုပြတော်မူ၏။

ထိုမှတပါးလည်း။ ယောကျ်ားစာချွန်တို့နှင့် ဆက်ဆံ ပေါင်းသင်းသွား လာစပ်ရက်၍နေသောပြည့်တန်းဆာမိန်းမမှ၊ ဘွားဖြင်သောသားသည်။ စကြင်ဆိုသောယောကျ်ား၏သုက်သွေးသည်။ စုဝေးတည်လစ်။ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုသို့သောယောကျ်ား၏ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ သတ်ချဖို့ခဲ့သည်ရှိသော်။ ပိပိဒ္ဓါဆာဘ, မှန်းပင်မသိလေငြားသော်လည်း။ စာနန္တရိယပိတုဃာတကကံ ထိုက်၏ဟု မှတ်။ ထိုကြောင့်၊ ပိနည်းမဟာဝါ စဋ္ဌကဆာဒ္ဓါ။ ။သစေပိတိ ဝေသိယာပုတ္တောဟောတိ။ စာယံမေပိတာတိနဇာနာတိ။ ယဿသမ္မာဝေန နိဗ္ဗတ္တောဝိတာ။ သောစေစာနေနဃာတိတောဝိတုဃာတကောတွေဝသ်ဒ့ဲ ဂန္ဆတိ၊ စာနန္တရိယဿ ဖုသတိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိ၊ စာထူးကိုဆိုဦး ဒုံ့၊ သစေပိ၊ စာကယ်၍လည်း။ ဝေသိယာ၊ ပြည့်တန်းဆာမ၏၊ ပုတ္တောသား သည်။ ဟောတိဖြစ်ဒုံ့။ စာယံ၊ ဤသူသည်။ မေ၊ ငါ၏။ ပိတာ၊ ဆာဘဟူ၍။ နဇာ နာတိ၊ မသိ။ ယဿ၊ စာကြင်သူ၏။ သမ္မာဝေန၊ သုက်ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တောဖြစ်၏။ သော၊ ထိုသုက်ရှင်သည်၊ ပိတာ၊ ဆာဘပင်တည်း။ သော၊ ထိုဆာဘကို၊ အနေန၊ ဤသားသည်။ ဃာတိတော၊ သတ်သည့်ရှိသော်။ ပိတုဃာတကောတွေဝ၊ ဆာဘသတ်သောသူဟူ၍သာလျှင်။ သဒ္ဒိ၊ ဧရတွက်ခြင်းသို့။ ဂန္ဆတိ၊ ရောက်၏၊ စာနန္တရိယဿ၊ စာနန္တရိယကံသို့လည်း၊ ဖုသတိ၊ ရောက်၏။ ။ဤသည်လျှင် သဒ္ဒဓောစနာဝါဆာစာပြတည်း။

---

(၄၃၁) စတုက္ကနိပါးကိုပြခြင်း။

ဤစာရာကို့ဒ္ဓါ၊ ကံသင်္ဂြားစေခြင်းစာကျိုးငှါ။ ဒ္ဝေကစတုက္ကာ၊ သင်္ဂါမစတုက္ကာ၊ စောရစတုက္ကာတို့ကိုပြုဆိုစာပ၏။ ပြဘာန်ကား။ ။စကြင်သူတယောက်သည်၊ တခုသောစာရပ်၌အိပ်၍နေသောဆိတ်ကိုစာ၍တိုက်ပြု၍။ ညစာခါသတ်မည်ဟုလာလျှင်၊ ဆိတ်နေရာတွင်နေသော စာဓိ, စာဘကို။ ဆိတ်မှတ်လျက် သတ်ဖြစ်သောသူစား၊ စာနန္တရိယကံထိုက်၏။ စာဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဤဝတ္ထုကို သတ်တော့အံ့ဟု စေတနာ ရှိသောကြောင့်တည်း။ ။ဆိတ် စာ၍တ် ဖြင့် ဆိတ်ကိုသတ်ဖြစ်သောသူ၊ စာဓိ, စာဘ စာ၍တ်ဖြင့်။ ဆိတ်ကိုသတ်ဖြစ်သောသူ တို့စား။ စာနန္တယကံမထိုက်။ ။စာဓိ, စာဘ, စာ၍တ်ဖြင့်။ စာဓိ, စာဘကို သတ်သော သူစား။ စာနန္တရိယကံ ထိုက်၏။ ။ဤလျှင် ဒွေကစတုက္ကတည်း။ ။စောရစတုက္ကမှာလည်း။ ဤနည်းစာတူ၍တိုယူစာပ်ရာ၏။

သင်္ဂါမစတုက္ကဒ္ဓိကား။ တပါးသော စစ်သည်ဒ္ဓိ။ ပိပိဒ္ဓါဆာဘ, ပါ၍လာသည်ကိုဖြင့်၍၊ တပါးသူကိုပစ်လိုက်လျှင်။ ငါ့ဆာဘသည်ပြေးလတ္တံ့, ဟု-တ

ပါးသူကိုရည်ညွှန်း၍ ပစ်သောလက်နက်သည်။ ဆာဘ,ကိုဖုန်၍သေသော်။ ဆနန္တရိယကံမထိုက်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ဆာဘ,ကိုရည်၍ပြုဆပ်သောလုံလမရှိသောကြောင့်တည်း။ ။ထိုမှတပါးသောစစ်သည်ကိုငင်း။ ဆာဘ, ကိုငင်းမြင်လျက်။ငါယခုပစ်လိုက်သည်ရှိသော်၊ စစ်သည်ကိုမှန်ပြီး၍၊ငါ့ဆာဘ,ကိုဖုန်လတ္တံ့.ဟုသိလျက်၊ပစ်လိုက်လေလျှင်။ ဆာဘ,ကိုဖုန်၍သေငြားအံ့၊ ဆနန္တရိယကံထိုက်၏ဟုမှတ်။ ။ဆကြင်သူသည်၊ သွေးဆလိမ်းဆလိမ်းကပ်သောသံသျှက်ကိုငင်း။ထွံစသည်ကိုငင်း၊သုဘ်အံ့ဟူ၍ ကောက်ရိုးပုံ၌၊ သွင်းသည်ရှိသော်။ထိုကောက်ရိုးပုံ၌အိပ်နေသောဆာဘ,စသည်တို့ကို ထိုးသတ်မိ၍သေလျှင်၊ ဆနန္တရိယကံမထိုက်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ သေစေလိုသောစေတနာမရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ။ဆကြင်သူသည်။ ဤသို့ကောက်ရိုးပုံ၌လက်နက်ကိုသွင်းသည်ရှိသော်။ကိုယ်ဆဝတ္ထုကိုမှတ်၍၊ ကောက်ရိုးပုံ၌နေသောသူသည်သေစေသတည်းဟု၊ ထိုးလိုက်၍။ဆမိ,ဆာဘ, သေငြားအံ့။ဆနန္တရိယကံထိုက်၏။ ။ဤသို့သင်္ဂါမစတုက္ကာ၊ပလာလစတုက္ကာတို့ကိုလည်း။ဒွေကစတုက္ကကိုဖြိုး၍သိဆပ်၏။ ။ပါဋိကိုဆလိုရှိမူ၊ ပါရာဇိကာဏ်ဆဋ္ဌကထာမှယူဆပ်၏။

ထိုမှတပါးလည်း၊အနန္တရိယကံငါးပါးတို့တွင်။သံဃဘေဒကကံသည်၊ ဆပြစ်ကြီး၏။ထိုကံနောက်၊လောဟိတုပ္ပါဒကံဆပြစ်ငယ်၏။ထိုကံနောက်၊ ဆရဟန္တကံသည်ဆပြစ်ငယ်၏။ ထိုကံနောက်၊ မာတုဃာတကကံဆပြစ်ငယ်၏၊ထိုကံနောက်၊ ပိတုဃာတကကံ ဆပြစ်ငယ်၏။ ။ဆကျိုးပေးစဉ်ဆသေးဖြင့်လည်း။ထိုပဉ္စာနန္တရိယကံငါးပါးလုံးကိုပြုခဲ့သူဖြစ်ငြားအံ့။ ဆစဉ်ဆတိုင်း။ရှေးဦးစွာသံဃဘေဒကကံဆကျိုးပေး၏၊ထိုကံမှကြွင်းသောကံတို့သည်၊ဆဝေဟာသိကံဖြစ်၏။ထိုကံမရှိသော်၊လောဟိတုပ္ပါဒကကံ၊ ထိုကံမရှိသော်၊ဆရဟန္တဃာတကကံ၊ထိုကံမရှိသော်၊ ဆာဘ,သိလဝ နှင့်ဖြစ်၍၊ ဆမိဒုသိလဖြစ်မူ ပိတုဃာတကကံဆကျိုးပေး၏။ ဆာဘ,ဒုသိလဖြစ်၍၊ဆမိသိလဝနှင့်ဖြစ်မူ၊ မာတုဃာဘကကံဆကျိုးပေး၏။ဤဘ,နှစ်ပါးလုံးပင်သိလဝနှင့်ချည်းဒုသိလချည်းတူကြမူကား။မာတုဃာတကကံသာ။ ပဌိသန္ဓေဆကျိုးပေး၏၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ဆမိ,သည်၊သား,သို့ဆပေါ်၌ဆလွန်ပြုနိုင်ခဲသောဆမှုကိုပြုတတ်ခဲကား။ များသောကျေးဇူး ဆထူးပင်ရှိသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ဆဂုဏ်တွေ့ဆဝတ္ထုရှိ၏၊ ။ဒီသုပိသိလေနဝါဒုသိလေနဝါသမာဇနေသုမာတုဃာတကောဝပဌိသန္ဓိဝသေနုပိပစ္ဆတိ။မာတာဟိဒုက္ကရကာရိနီဗဟုပကာရာစ ပုတ္တာနန္တိ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏၊ ။ဒီသုပိ၊ ဤဘ,နှစ်ဦး

တို့သည်လည်း၊ထိုလေနဝါ၊ထိုလက္ခိုခြင်းဆောင်းဖြင့်ဝင်း။ဒုသိလေနဝါ၊ ထိုလမ
က္ခိုခြင်းဆောင်းဖြင့်ဝင်း။ သမာနေသူ၊ တူမျှကြကုန်သည်ရှိသော်၊ မာတုဃာတ
ကောဝ၊မာတုဃာတကကံသည်သာလျှင်။ ပဒိသန္ဓိဝသေန၊ ပဒိသန္ဓေ၏ဆ
စွမ်းဆောင်းဖြင့်၊ဝိပစ္စတိ၊ဆကျိုးပေး၏။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏၊မာတာ၊ဆဓိသည်။ပုတ္တာ
နံ၊သား,သမီးတို့ဆော်။ ဒုက္ကရကာရိနိစ၊ ပြုနိုင်ခဲသောဆမှုကို ပြုတတ်သည်
လည်း၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဗဟုပကာရာစ၊ များသောကျေးဇူး ရှိသည်လည်း၊
ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဇာတိ၊ဤလျှင်ဆပြီးသတ်တည်း။ ။ဤသည်လျှင်။ စတုက္က
လေးပါးဆပြောတည်း။

---

(၄၃၂) ဆရဟန္တဃာတကကံကိုပြခြင်း။

လူဖောတ်ဖြစ်သော။ ဆာသဝေါကုန်ပြီးသောသူငယ်ကိုဂင်း။သူငယ်မကို
ဂင်း၊ရှင်ရဟန်းကိုဂင်း။စေတနာဖြင့်စေ့ဆော်၍။အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေမှ-ခွင်းချ
သောသူဆော်။ ရဟန္တာကို သတ်သော ဆရဟန္တဃာတကံမည်၏။ ထို
ကြောင့်ဆဂုံတွေရဆဌကထာတို့ဆို။ ။မနုဿဆရဟန္တမေဝမာရေတွာ ဆ
နန္တရိယံဗုသတိ။ ။ဟုဗိန့်တော်မူ၏။ ။မနုဿဆရဟန္တမေဝ၊ လူရဟ
န္တာကိုသာလျှင်။မာရေတွာ၊သတ်၍။ဆနန္တရိယံ၊ဆနန္တရိယကံသို့။ဗုသတိ၊
ရောက်၏။ ။လူဖောက်မဟုတ်သောရဟန္တာကိုသော်ငင်း၊ရဟန္တာမှတပါး
သောလူဖောတ်ဖြစ်သော သောတာပန်စသော ဆရိယာကိုသော်ငင်း။ သတ်
သောသူသည်။ဆနန္တရိယကံမထိုက်။ ဆားကြိုးသော ဘာရိယကံသာဖြစ်
၏၊ တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါသည်၊ လူဖောတ်ဖြစ်သော ရဟန္တာကို သတ်ရာ၌
လည်း။ဆနန္တရိယကံမထိုက်။ ဝန်လေးသော၊ ဘာရိယကံသာတည်း။ထို
ကြောင့်၊ ဝိနည်းမဟာဝဂါဆဌကထာ၌။ ။တိရစ္ဆာနောမနုဿဆရဟန္တဗွိ
ဃာတေတွာ ဆနန္တရိယေနဟောတိ၊ ကမ္မံပန ဘာရိယံ။ ။ဟုဗိန့်တော်
မူ၏။ ။တိရစ္ဆာနော၊ တိရစ္ဆာန်သည်။ မနုဿဆရဟန္တဗွိ၊ လူဖောတ်ဖြစ်
သောရဟန္တာကိုလည်း။ဃာတေတွာ၊သတ်၍။ဆနန္တရိယော၊ဆနန္တရိယ
ကံသည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။ကမ္မံပန၊ကံသည်ကား။ဘာရိယံ၊ဝန်လေး၏။

ရဟန္တာဖြစ်လတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်တပါးကို ပုထုဇဉ်ကာလ၌။သေစေလို
သောဝဓကစေတနာဖြင့်၊ ပုတ်ခတ်ထိုးဆုတ်ခြင်း။ ဆဆိတ်ကိုပေးခြင်းကုံ့ပြု
ဆပ်သည်ရှိသော်၊ထိုပုထုဇဉ်ရဟန်းသည်၊ဝိပဿနာကိုဆေားထုတ်၍ ရဟ
န္တာဖြစ်၌၊ ထိုပုတ်ခတ် ထိုးဆုတ်ဆပ်သောဒဏ်ကြောင့် သေငြားဆုံး။ ထိုထို

ခုတ်သောသူအား၊ ရဟန္တာကိုသတ်သော အရဟန္တသုတကကံထိုက်၏ ဟုမှတ်၊ အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဇိဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်တတ်သော သတ္တမဇောစေတနာသည်။ ပစ္စုပ္ပန်အာဝုံ ရှိသေ့လည်း။ ဇိဝိတိန္ဒြေ အစဉ်ပြတ်ခြင်း။ အသက်သေခြင်း၏အစွမ်းအား ဖြင့်အာဝုံပြုသည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။ ထိုမှတပါးလည်း၊ အကြင်သူတယောက်သည်၊ ရဟန်းတော်တပါးအား၊ ပုထုဇဉ်အခါ၌လျှဒါန်းလိုက်၏။ ထိုလျှဒါန်းသော အလှူဝတ္ထုကို။ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်မှုးသုံးဆောင်ငြားအံ့။ ထိုအလှူသည်။ ပုထုဇဉ်အားလျှသည်မည်၏ဟုမှတ်။ အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ မဂ္ဂစေတနာဖြစ်သောအခါ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ဥစ္စာဖြစ်ပြီးသောကြောင့်၊ ရဟန္တာဖြစ်၌ သုံးဆောင်သော်လည်း။ ထိုဒါယကာဒါ၏ဥစ္စာမဟုတ်သောကြောင့်တည်း။ ။သမ္မောဇဝ္ဇကထာ၊ ဒီကာ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၊ဒီကာ၊ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ဒီကာ၊ ခြောက်စောင်အထွက်တည်း။ ။ပါဠိဂိုကား။ဂန္ထဂရုအတိဘယကြောင့်၊ မပြုသိုက်ပြီ။

ရဟန္တာတို့အား ရှိတော်မူသော အရဟတ္တဖိုလ်ဂုဏ်သည်ကား။ အလွန်တရောပင်မြတ်၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်တို့သည်၊ လူ.အဖြစ်၌တည်လျက်၊ လူ.အသွင်ဖြင့်။ အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံးတည်နေနိုင်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ရကုန်သောရဟန္တာတို့သည်ကား။ လူ.အသွင်ဖြင့် တာရှည်မနေနိုင်ကုန်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်သော်လည်း။ သုဒ္ဓါဒနမင်းကြီးကဲ့သို့ စံမြန်းရ၏၊ ဇရမာဝေဌရိကဲ့သို့။ ရဟန်းလည်း ပြုသော်ပြုဆပ်၏၊ အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ မြတ်လှသည့် အရဟတ္တဖိုလ် ဂုဏ်ကို ယုတ်လျော့သော လူ.အသွင်ဖြင့်မဆောင်နိုင် ကုန်သောကြောင့်တည်း။ ဘုမစိုစ်းနတ်တို့သည်ကား။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍၊ အသက်တာရှည် တည်နိုင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ရှင်မဟာဆနုဂ္ဂါမထေရ် စီရင်ထော်မူသောပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ၌ပင်။

ဂိဟိလိင်္ဂေ နတိဋ္ဌန္တိ၊မနုဿသဒ္ဓါ အနာသဝါ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာယဿ ဘုမ္မေစ၊ဗြဟ္မတ္တေစာဝိ တိဋ္ဌရေ။ ။
ဟုဝိန့်တော်မူ၏။

မနုဿသဒ္ဓါ၊လူ.ဗြဉ်တို့ဂို၌။ အနာသဝါ၊ရဟန္တာတို့သည်။ ဂိဟိလိင်္ဂေ၊လူ့တို့၏အသွင်၌။ နတိဋ္ဌန္တိ၊မတည်ကုန်။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယဿ၊ ရဟန်းတို့၏ အဖြစ်၌ဌင်း။ ဘုမ္မေစ၊ဘုမစိုင်းနတ်၏ အဖြစ်၌ဌင်း။ ဗြဟ္မတ္တေဝိစ၊ ဗြဟ္မာ၏အဖြစ်၌ဌင်း။ တိဋ္ဌရေ၊တည်နိုင်ကုန်၏။ ။အရဟတ္တဖိုလ်ရသော ရဟန္တာအဖြစ်သည်

ကား၊မြတ်သောဂုဏ်။လူ့ဆသွင်သည်ကား၊ ယုတ်သောဂုဏ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊ယုတ်သောဆသွင်သည်၊ မြတ်သောဂုဏ်ကိုဆောင်ခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်။ ဥပမာဆားဖြင့်၊ ခြင်္သေ့ဆီသည်၊မြေခွက်မှာ မတည်သကဲ့သို့မှတ်ရာ၏၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာကြီးဋ္ဌီလည်း၊ဤနည်းဆတူပြီတော်မူ၏။

ထိုမှတပါးလည်း၊ဆနာဂါမ်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နှစ်ပြည့်ခြောက်ထပ်တို့ဋ္ဌီ၊ထာဂ္ဂည်စွာ မတည်မနေကြကုန်၊ ဝိဇေကတရားကို လိုလားကြသောစျာနလာဘီ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ၎င်းနှစ်ပြည့်ခြောက်ထပ်တို့ဋ္ဌီ၊ကြာမြင့်စွာမနေကြကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ကာမဂုဏ်ပျော်ပါး၊ နှစ်တွေ့မျှားရကား၊ကိလေသာဟူသော၊ဆာမကဂန္ဓ-ဆစိမ်းစေ့ဆနုံကို၊စက်ဆုပ်ရွံရှာတော်မူကြသောကြောင့်တည်း၊ထိုကြောင့်၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယဆဋ္ဌကထာဋ္ဌီ၊

ဆသုဒေဝသ-နာဂါဒိဝိတရာဂါ နတိဋ္ဌရေ၊
နဗိရဋ္ဌာယိနော တတ္ထ၊လောကိယာဝိစ ယောဂိနော။ ။

ဟုဝိန့်တော်မူ၏။

ဆနာဂါမိ ဝိတရာဂါ၊ ဆနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဆသုဒေဝသ၊နှစ်ပြည့်ခြောက်ထပ်တို့ဋ္ဌီ။ နတိဋ္ဌရေ၊ မတည်နေကြကုန်။ တတ္ထ၊ထိုနှစ်ပြည့်ခြောက်ထပ်ဋ္ဌီ၊ လောကိယာ၊ ဝိဇေကလိုလား၊ စျာန်ရဖြစ်ကုန်ငြားသော။ ယောဂိနောဝိစ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းဆားထုတ်လို၊ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။နဗိရဋ္ဌာယိနော၊ကြာမြင့်စွာမတည်ကုန်သည်၊ ဟောန့်၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။၌သည်လျှင် ဆရဟန္တာလာတကစသောဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၃၃) ဟတ္ထပါဒဆိန္နနယာစန-ဝိနိစ္ဆယကိုပြခြင်း။

တဋ္ဌိးသောရာဇပရာဓ၊မင်းဖြစ်,မင်းဒဏ်သင့်သောသူကို၊ ဆသေသတ်မည်ဟုထုတ်ဆောင်ရာဝယ်၊ကရဏာဂိုဏ်ငြား၊ တဋ္ဌိးသောယောကျ်ားသည်၊ ဆသက်ကိုသတ်မည့်သူကို၊ လက်,ခြေကိုသာဖြတ်ပါ၊ ဆသက်ကိုချမ်းသာပေးပါတောင်းပန်ရာတွင်၊ဆသက်ကိုချမ်းသာပေး၍၊ လက်,ခြေတို့ကိုဖြတ်လေ၏၊ထိုစကားခပ်ဋ္ဌီ၊တောင်းပန်သောသူအား။တစုံတခုသောမကောင်းမှုမရှိကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ ကောန်စင်စစ်ချမ်းသာစေလို၊ကောင်းစေလိုသောကာရုညစိတ်ဖြင့် တောင်းပန်သောကြောင့်တည်း၊ လက်,ခြေဖြတ်သည်မှာ

ကား၊မိဒ္ဓိဆမ္ဘကြောင့်သာ၊ လက်,ခြေကို ဆဖြတ်ခံရလေသည်ဟု ဖွင့်ဆိုပြီ။ထိုကြောင့်၊မိလိန္ဒပဉ္ဟာဋ္ဌိ။ ။နာကိုဋ္ဌိဆပုညံဆာပဇ္ဇေယျ၊ ။ဟာဝိန်တော်မူသည်။ ။ကိုဋ္ဌိ၊တစုံတခုသော။ဆပုညံ၊ မဒကောင်းမှုဆိုလို။ နဆာပဇ္ဇေယျ၊မရောက်ရာ။ ။ဤနေရာဝယ်၊ ဆရာဇီဝကသည်၊ မြတ်စွာဘုရား၌၊ ခြေမတော်ဖျားမှ၊သွေးစိမ်းတော်ကိုထုတ်ခြင်းငှါ၊ထားငယ်ဖြင့်ဆရေတော်ဖြတ်ရာ။ဆကုသိုလ်မရှိ၊ ကုသိုလ်ရဘိသကဲ့သို့ ဥပမာဟပ်၍မှတ်ယူရာဖြစ်။ ။ဤသည်လျှင်၊ဟတ္ထပါဒဆိန္နနိဒ်နိ့ဆွယတရပ်မှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၄၃၄) မရည်ညွှန်းသော တွင်းတူးရာ၌၊ အရှုပသတ္တဝါသေဟန်ကိုပြခြင်း။

ဆနုဒ္ဒိသကဟုဆိုဆပ်သော တစုံတယောက်ကိုမရည်ညွှန်းမူ၍၊ တွင်းတူးခြင်း ဆစရိုသော ပယောဂကိုပြုရာတို့၌ ဆမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သောသူသည်၊သေကျေပျက်စီးငြားအံ့၊တွင်းတူးသောသူဆား၊ပါဏာတိပါတကံထိုက်ဖြစ်။ထိုကြောင့်၊ပါရာဇိကဏ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ယောကောစိမရတူတိဝေံ ဆနုဒ္ဒိသကော ပဟာရပစ္စယာယသကသစိ မရဏေနကမ္မုနာဗဇ္ဈတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြဖြစ်။ ။ယောကောစိ၊ ဆမှတ်မရှိသော သူသည်၊မရတူ၊သေစေသတည်း။ဇုတိဝေံ၊ဤသို့။ဆနုဒ္ဒိသကော၊ မရည်ညွှန်းရာ၌။ပဟာရပစ္စယာ၊ပုတ်ခတ်ခြင်းဟူသောဆကြောင်းကြောင့်၊ ယသကသစိ၊ဆမှတ်မရှိသောသူဖြစ်။ မရဏေန၊သေခြင်းဖြင့်၊ကမ္မုနာ၊ပါဏာတိပါတ ကံသည်။ဗဇ္ဈတိ၊ဘွဲ့ဆပ်ဖြစ်။ ။ဤသို့ဆနုဒ္ဒိသကပါဏာတိပါတပြုရာ၌၊ဝဓကစိတ္တံပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ,ဟူသော မူလဒိကာ, ဆနုဒိကာတို့နှင့်ဆည်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆာဂုံကို ဝဓကစိတ်သည်ဆာဂုံပြု၏ဟုမှတ်။ ။ဝဓကစိတ္တံ၊သတ်လိုသောစိတ်သည်။ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ၊ပစ္စုပ္ပန်လျှင်ဆာဂုံပြု၏၊

ထိုသို့ဝဓကစိတ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ပြု၏ဟူသည်မှာလည်း၊ သေသောသူ၏ဇီဝိတိန္ဒြေကိုမူလည်းရုံခါပြု၏။ မသေဒသာသူ၏ဇီဝိတိန္ဒြေကိုလည်း ရုံခါပြု၏။ဆာဂုံမမြဲကုန်၊ ထိုကြောင့်ရကား၊ ဆကြင်တူးထားသော တွင်းကျင်း၌၊ ဆရူပသတ္တဝါမှ တပါးသောသတ္တဝါတို့သည် ကျ၍သေအံ့သော သတ္တဝါမရှိခဲ့သော်၊ ထိုတွင်းတူးသဲခဏ၌လည်း၊ သေလတ္တံ့သောသတ္တဝါသည်၊ဆရူပဘုံ၌၊ ဆသက်ရှည်သဲ ဖြစ်ရကား၊ ဆရူပဘုံသားဆား၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေမရှိသောကြောင့်၊ၛင်းရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုလည်း၊ဝဓကစေတနာသည်ဆာဂုံမပြု၊နိုင်

ကုန်။ထိုဆိုဆောရုံမပြုနိုင်လျှင်၊ ဆောယမိုဝတိုဇ္ဈေကို ဆောရုံပြုအံ့နည်းဟူမေး ရာ၌၊ ဤလူ့ဘုံ၌ဆမှတ်မရှိသော ဆသက်ရှည်သောသတ္တဝါဖြစ်၍၊ ပစ္စုန်ဖြစ်သောဇိုဝိတိဇ္ဈေကို၊ ဝဓကစေတနာသည် ဆောရုံပြုရတော့သည်၊ ထိုဝဓကစေတနာအောရုံပြုသောလူမသေငြားသော်လည်း။သူ့အသက်ကိုသတ်သော ပါဏာတိပါတကံသည်ဖြစ်၏ဟူ၍တော်။ထိုကြောင့်။ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာကြီး၌။ ။ ယသသကသသဝိဇ္ဇာဝဇိဝမာနကသတ္တာသသပစ္စုပ္ပန္နံဇိဝိတိန္ဒြိယံဆောရမ္မဏံ၊ ကိစ္စာဝိ သော နမရတိ၊ဆထဒခါ ပါဏာတိပါတော ဟောတိဝေ။ ။ဟုဖိန့် တော်မူ၏၊ ။ယသသကသသဝိ၊ဆဒ့်တ်မရှိသော။ ဇွာ၊ဤလူ့ဘုံ၌။ ဇိဝမာန ကသတ္တာသသ၊ ဆသက်ရှည်သောသတ္တဝါဖြစ်၏။ ပစ္စုပ္ပန်း၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ဇိဝိတိန္ဒြိယံ၊ဇိဝိတိန္ဒြေသည်၊ဆောရမ္မဏံ၊ ပါဏာတိပါတစေတနာဆောရုံသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ သော၊ထိုဆောရုံပြုဆပ်သောသူသည်။ ကိစ္စာဝိနုမရတိ၊ဆကယ်၌ကား မသော၊ဆထဒခါ၊ ထိုဆိုမသေငြားသော်လည်း။ ပါဏာတိပါတော၊သူ့ဆသက်ကိုသတ်ခြင်းသည်၊ဟောတိဝေ၊ တွင်းတူးသောသူဆေားဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဤဆရာ၌ဥပမာကား၊ဆဧဉ်ဆေားဖြင့် တည်ကုန်သော လူခုနစ်ယောက်တို့ကို၊ တစင်းတည်းသောမြှားဖြင့် ပစ်သတ်ဘော့အံ့ဟုဧရှဆတို့၌ကြိုးပြီး၍ ပစ်ခါနီးဆခါကလည်၌၊ လူခုနစ်ယောက်တို့တွင်၊ တယောက်သောလူ၏ ဇိဝိတိန္ဒြေကိုအောရုံပြု၍၊မြှားကိုလွှတ်လိုက်၏၊ထိုမြှားသည်။မိမိအောရုံပြုသောသူကိုရွတ်ယွင်း၍၊ ကြွင်းကျန်သော လူခြောက်ယောက်တို့ကို မြှားမှန်၍သေလေငြားအံ့၊ မြှားပစ်သောသူဆော၊ပါဏာတိပါတကံထိုက်လေသကဲ့သို့၊ဤတွင်းတူးရာ၌လည်း၊ ဆဒ့်တ်မရှိသောသူ၏၊ဇိဝိတိန္ဒြေကိုဆောရုံပြု၍၊ ပါဏာတိပါတဝဓကစေတနာသည်ဖြစ်၏။ ထိုဆောရုံပြုသောသူမသေသော်လည်း ဆရူပဘုံက သေလတ္တံ့ဖြစ်သောသူ၏ ဆစွမ်းဆေားဖြင့်၊ ပါဏာတိပါတကံမြောက်၏ဟု-ဆမိပ္ပါယောပမာကို ဆနုဂ္ဂဟိုပဒိဋ္ဌ ဝိန့်သတည်း။ ။ဤဆမိပ္ပါယ်ခဲစစ်ကို၊ကျစ်လစ်သောနှုတ်ဖြင့်သုံးစွဲကြလေကုန်။

ဆယမေဝဟောထွဆောစရိယပရိပရာဂတာယထွိဝိနိန္ဆယကထာ။

ဟိသစ်ံ၊မသွေမလွှန်၊ကောန်မှန်၏။ထွေ၊ဤဆရာ၌။ ဆယမေဝ၊ဤဝိနိန္ဆယစကားသည်သာလျှင်၊ဆောစရိယပရိပရာဂတာ၊ ဆရာဆဆက်ဆက်မှလာသော။ယထွိဝိနိန္ဆယကထာ၊သင့်မြတ်ဖွယ်သောဆဆုံးဆဖြတ်စကားတော်ပေထည်း။ ။ဤလျှင်တရပ်မှတ်ဘွယ်၊

(၄၃၅) ကြွက်,ဒိမ်ဖြောင်းဆင်ပြီးပြတ်ရာဆဆုံးဆဖြတ်ပြခြင်း။

လောကဝယ်၊ တစုံတရာသော ဆကြောင်းကြောင့်၊ ကြွက်,ဒိမ်ဖြောင်, ဖြွေပြီးတို့ပြတ်ပြီးလျက်၊ ဆတ်ဆတ်တုန်လှုပ်ရှာခြင်းသည်၊ အဘဲ့ကြောင့် လှုပ်သနည်း၊ပြတ်ပြီးသောအပြီးဦး၊စိတ်တခြမ်းပါလေသောကြောင့်လှုပ်လေသလော့ဟူမူ။ ။စိတ်ဝိညာဉ်ဖြစ်ဆဖွယ်သတ္တိကြောင့်နှစ်ပါးသောအတို့တို့ဦး၊ဝေဒနာတလွှဲစိယ္ယဉ်လျက်။ဆတ်ဆတ်ခုံ၍တုန်လှုပ်ရတော့သည်၊စိတ်တခြမ်းပါလေသောကြောင့်လှုပ်သည်ဟုမမှတ်မယူဆပ်ရာ။ ထိုကြောင့်၊ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၌၊ ။ဆေဒနမတ္တာဒွိဟိပိဘောဂေဟိကတိပယဂ္ဂဏ်းဒွိသုဒိသာသုဂန္ဆိတိ တတ္ထစယတ္ထိ ဘာဂေဟာဒယဝတ္ထုတိဒ္ဒတိ၊ တတြဒ္ဒံပန္ဆဒွါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံဒွိသုဝိဘောဂေသု ကာယပသာဒေ ဃဋ္ဋိတံဖေါဋ္ဌဗ္ဗံ ဆာလမ္ဗိတွာဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတောဘဒါရမ္မဏမေဝ ယာဝတာရဟံကောဝိ ဘာဂေကောဒါဆညဝိ ဆညဒါတိဇဝပရိယာယေန ကာယဝိညာဏံဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟုဝိန့်ဖြ်။ ။ဆေဒနမတ္ထာ၊ဂြိတ်ခါမျှ။ဒွိဟိပိ၊နှစ်ခုလည်းဂြစ်ကုန်သော။ဘောဂေဝိ၊ ဆဇွေတို့သည်၊ကဘိပယဂ္ဂဏ်း၊တခဏ,နှစ်ခဏ။ ဒွိသုဒိသာသု၊နှစ်ပါးကုန်သောဆရပ်တို့ဦး။ဂန္ဆိတိ၊သွားဖြ်။တတ္ထစ၊ ထိုနှစ်ဘို့တွင်လည်း။ ယဝိဘာဂေ၊ဆကြင်ဆဘို့ဦး။ဟဒယဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထု၊သည်။ တိဋ္ဌတိ၊တည်ဖြ်။တတြဒ္ဒံ၊ထိုဟဒယဝတ္ထု၌တည်သော။ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ၊ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ဒွိသုဝိ၊နှစ်ခုလည်းဂြစ်ကုန်သော။ ဘောဂေသု၊ဆဇွေတို့ဦး။ ကာယပသာဒေ၊ကာယပသာဒ၌၊ ဃဋ္ဋိတံ၊ထိခိုက်သော၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗံ၊ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို။ဆာလမ္ဗိတွာ၊ဆာရုံပြု၍။ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဂြစ်ဖြ်၊တတော၊ ထိုနောင်မှ။တဒါရမ္မဏမေဝ၊ ထိုဆာရုံသည်ပင်လျှင်။ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်ဆားလျှော်စွာ။ကောဝိ ဘာဂေ၊တခုသောဆဘို့ဦး။ကေဒါ၊တရံတခါ။ဆညဝိ၊တပါးသောဆဘို့ဦး။ဆညဒါ၊တရံတခါ။ဇာတိဝေါ၊ဤသို့။ပရိယာယေန၊ဆလှည့်သဖွယ်ဆားဂြင့်။ ကာယဝိညာဏံ၊ကာယဝိညာဉ်သည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဂြစ်ဖြ်။ ။ထိုမှတပါး၊ စွယ်စုံကျော်ထင်အဂြေဆရာကား၊ဂင်းဆမြိုးအဂြိတ်ဦး၊ဆတ်ဆတ်ခုံတုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊စိတ္တဇရုပ်ဆဟုန်ကြောင့်၊ဆလုံးခုံသော ဥတုဇရုပ်ဆဆက်ဆက် တုန်လှုပ်ခြင်းဂြစ်သည်။ ဆဘပတ်ကဲ့သို့ပဟူမူ၊ ဆဝိညာဏကာ ဗာဟိရရုပ်မျှသာ ဂြစ်သောကြောင်နှယ် သစ်ခက်တို့ကို ခုတ်ဂြိတ်လိုက်သော်၊ ထိခိုက်ခြင်း ဆာနှဘော်ကြောင့်၊ ဆတန်ကြာပင် တုန်လှုပ်သကဲ့သို့တည်းဟု ဆိုတော်မူဖြ်။ ။ဤလျှင်တရပ်မှတ်သားရန်တည်း။

(၄၃၆) ဆောဏတ္ထိပယော၈ခြောက်ပါးဖြားဟန်ကိုဖြခြင်း။

ဝဏ္ဏကာလေစ ဩကာသော၊ဆောဝုံ ဖုရိယာပထော၊
ကိရိယာဝိသေသောတိ မေ။ဆ ဆောဏတ္ထိနိယာမကာ။ ။

(ဝိနည်းဆဋ္ဌကထာ)။

ဝဏ္ဏုစ၊သတ်ဆယ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဝင်း။ ကာလေစ၊သတ်ရောဆချိန်ကာလ ဝင်း။ဩကာသေစ၊သတ်ရာဌာနအရပ်ဒေသဝင်း။ဆောဝုဉ္စ၊သတ်ကြောင်း လက်နက်ဝင်း၊ဖုရိယာပထေစ၊ သတ်ဆယ်သောသူ၏သွားခြင်း,ရပ်ခြင်း, လျောင်းခြင်းဖုရိယာပုထ်ဝင်း။ကိရိယာဝိသေသောစ၊ပစ်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်းစ သောဆမူဆရာဆထူးဝင်း။ဖုတိ၊ဤသို့။ဆောဏတ္ထိနိယာမကာ၊စေခိုင်းခြင်းဩ ဖွတ်ကြောင်းတို့သည်။ ဖုမေဆ။ ဤခြောက်ပါးတို့ပင်တည်း။ ။ဤဂါထာ ဆရ၊ ဆမိပွါယတ္ထဆကျဉ်းကား။ ။သတ်ဆယ်သောသတ္တဝါသည် ဝဏ္ဏု မည်၏။ ထိုဝဏ္ဏုဩ၊ မလျှတ်ယွင်းခြင်းသင်္ကေတ၊လျှတ်ယွင်းခြင်း၀ိသင်္ကေတ နှစ်ပါးရှိသည်တို့တွင်၊ဆကြောင်သူကိုသတ်လော့ဟုစေခိုင်းရာ၊ ထိုသူ့တပါး သောသူကိုသတ်ရာ၌၊သတ္တဝါလျှတ်ယွင်းခြင်း၀ဏ္ဏု ၀ိသင်္ကေတဖြစ်၍၊ စေ ခိုင်းသောသူဆား ပါဏာတိပါတကံမထိုက်မရောက်။ သတ်သောသူဆား သာကံထိုက်၏၊ စေသည့်ဆတို့င်း သတ်ပါမူကား၊ နှစ်ယောက်လုံးပင် ကံ ထိုက်၏။ ။ဤလျှင်၀ဏ္ဏုဩဆကျဉ်းတည်း။

ဩ၁,တောစသောဆရပ်သည်၊ဩကာသမည်၏။ ထိုဩကာသဩ၌လည်း၊ သင်္ကေတ,၀ိသင်္ကေဘနှစ်ပါးရှိသည်တို့ကွင်၊ဩာဩ၌သတ်လော့ဟုစေခိုင်းရာ၊ တောဩ်သတ်သော်၎င်း။အိမ်ဧာဩ် သတ်လော့ဟု စေခိုင်းရာ၊ အိမ်နောက်ဩ် သတ်သော်၎င်း၊ ဆရပ်လျှတ်ယွင်းခြင်း ဩကာသ ၀ိသင်္ကေတ ဖြစ်၍၊စေ

သောသူဆား၊ပါဏာဘိပါဘကံဆိုက်၏။ဧသောဆရပ်ဌ သတ်ပါမူကား။ နှစ်ယောက်လုံးပင်ထိုက်၏၊ ။ဤလျှင်ဩကာသဋ္ဌိဆကျဉ်းတည်း။

သန်သျှက်, တုတ်, ထား,မြှား, လှံစသောလက်နက်များသည် ဆာဝုဓမည်၏။ထိုဆာဝုဓဋ္ဌိလည်း၊ သင်္ကေတ, ဝိသင်္ကေတ နှစ်ပါးရှိသည်တို့တွင်။ သန်သျှက်ဖြင့်သတ်လော့ဟု စေခိုင်းရာ၊ မြှားဖြင့်ငင်း, လှံဖြင့်ငင်းသတ်ရာဋ္ဌိလက်နက်ချတ်ယွင်းခြင်းဆာဝုဓဝိသင်္ကေတဖြစ်၍၊ စေသောသူဆားပါဏာတိပါတကံမသိုက်။ စေသောလက်နက်ဆင်း သတ်ပါမူကား၊ နှစ်ယောဲ့လုံးပင်ကံသိုက်၏။ ။ဤလျှင်၊ဆာဝုဓဋ္ဌိဆကျဉ်းတည်း။

သတ်ဆပ်သောသတ္တဝါ၏ သွားခြင်း, ထိုင်ခြင်း,စသည်-သည်၊ ဇာရိယာပထမည်၏။ထိုဇာရိယာပထဋ္ဌိလည်း၊သင်္ကေတ, ဝိသင်္ကေတနှစ်ပါးရှိသည်တွင်၊ထိုသူကိုသွားသောဆခါသတ်လော့ဟု စေခိုင်းရာ၊ ထိုင်စဉ်, ရပ်စဉ် သတ်ရာဋ္ဌိ၊ဇာရိယာပုထ်ချတ်ယွင်းခြင်း ဝိသင်္ကေတဖြစ်၍၊ စေသောသူဆား ပါဏာတိပါတကံမသိုက်။သတ်သောသူသာကံသိုက်၏။စေသောဇာရိယာပုထ်ဆတိုင်းသတ်ပါမူကား၊ နှစ်ယောက်လုံးပင်ကံထိုက်၏။ ။ဤလျှင်ဇာရိယာပထဋ္ဌိဆကျဉ်းတည်း။

ပစ်ခြင်း၊ဖြတ်ခြင်း၊ခွဲခြင်းစသောဆမူဆရောသည်။ကိရိယာဝိသေသမည်၏။ထိုကြိယာဝိသေသဋ္ဌိလည်း၊ သင်္ကေတ- ဝိသင်္ကေတနှစ်ပါးရှိသည်တွင်။ ပစ်၍သတ်လော့ဟု စေခိုင်းရာ။ ခုတ်ဖြတ်ပေါက်ခွဲ၍ သတ်ရာဋ္ဌိ၊ ဆမူဆရာချတ်ယွင်းခြင်းကိရိယာဝိသင်္ကေတဖြစ်၍။စေခိုင်းသောသူဆား။ ပါဏာတိပါတကံမသိုက်။ စေသည့်ဆာင်္ဂိုင်း ပစ်သတ်ပါမူကား။ နှစ်ယောက်လုံးပင်ကံထိုက်၏။ ။ဤလျှင်။ကိရိယာဝိသေသဋ္ဌိဆကျဉ်းတည်း။

ဤပိုနိစ္ဆယဆဆုံးဆဖြတ်တို့ကို။ရဟန်းရှင်လူ။ဝေနေသူတို့သည်။ ဆမြဖြတ်။သတိချပ်၍၊သတိပြု၍၊ကြည့်ရှုဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ ပါရာဇိကကဏ်ဆဋ္ဌကထာဋ္ဌိ။ ။ဆယံနယောမဟာဆဋ္ဌကထာယံ သုဋ္ဌုဒဋ္ဌံကတွာဝုတ္တော၊ တသ္မာတ္ထေ နဆနာဒဒိုယံကာတဗ္ဗံ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆယံနယော၊ဤနည်းဖြတ်ကို၊မဟာဆဋ္ဌကထာယံ၊မဟာဆဋ္ဌကထာကြီးဋ္ဌီ။ သုဋ္ဌု၊ ကောင်းစွာ၊ဒဋ္ဌံကတွာ၊မြဲမြံစွာပြု၍၊ဝုတ္တော၊မိန့်တော်မူ၏၊ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊တ္ထေ၊ ဤယခုပြုခဲ့ပြီးသော ဆဆုံးဆဖြတ်ဋ္ဌိ။ ဆနာဒဒိုယံ၊ မရှိမသေခြင်းဆမှုကို။ နကာတဗ္ဗံ၊မပြုဆပ်၊ ။ဤသည်လျှင် ဆာဏတ္ထိကပယောဂ ဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၃၇) ဆဒိန္ဒာဒါနုပုဒ်ကိုထုတ်ပြဆုံးဖြတ်ခြင်း။

ဆဒိန္ဒိသဆာဒါနံဆဒိန္ဒာဒါနံ။ ။ဆဒိန္ဒိသ၊ဆရှင်သည်ကိုယ်,နှုတ်ဖြင့်။ မပေးဆပ်သောသူတပါး၌ရှိသောဆာဒါနံ၊ ခိုးယူခြင်းတည်း၊ ဆဒိန္ဒာဒါနံ၊ဆရှင်သည်ကိုယ်,နှုတ်ဖြင့် မပေးဆပ်သော၊ သူတပါး၌ခိုးယူခြင်း။ ။ဆရှင်သည်ကိုယ်,နှုတ်ဖြင့် မပေးဆပ်သောသူတပါး၌ရှိသော၊ ခိုးယူကြောင်းဖြစ်သော၊လောဘဖော,ဒေါသဖော,နှင့်ယှဉ်သော။ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သောထေယျစေတနာကိုဆဒိန္ဒာဒါနိကံဟုကောက်ယူဆပ်၏။ ။ဤဆဒိန္ဒာဒါနိကံဟူသည်၌။ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့်ဂုဏ်း၊ နှုတ်ဖြင့်ဂုဏ်းမပေးဆပ်သောဆဒိန္ဒဝတ္ထု၊လက်ဖျင်း။တည်မြဲသောဆရပ်မှဂုဏ်း၊ မစွန့်မလွှတ်သေးသောဆနိသဒ္ဒါဘဏ္ဍာ၊ တည်မြဲကိုင်းတည်သော်လည်း။ ငဲ့ခြင်းကင်းသဖြင့်မစွန့်သေးသော ဆပရိစ္စတ္တဘဏ္ဍာ၊ ဆစောင့် ဆရှောက်ကို စီရင်သဖြင့်။စောင့်ရှောက်ဆပ်သော ရက္ခိတဘဏ္ဍာ၊ ဖူဖါတံတင်းစသည်တို့ဖြင့်ထည့်၍၊ လုံစေဆပ်သောဂေါပိတဘဏ္ဍာ၊ ငါ့ဥစ္စာဟူ၍တဏှာဟူသော မြတ်နိုးခြင်းဖြင့်၊မရက်မငဲ့မြတ်နိုးဆပ်သောမမာယိတဘဏ္ဍာ၊ဤသို့မစွန့်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း, လုံစေခြင်းတို့ဖြင့်။ ဥစ္စာရှင်တို့သည် သိမ်းဆည်းဆပ်သော ဥစ္စာဆပေါင်းသည်။ဆဒိန္ဒာဒါနိမည်၏။ဟု-ပါရာဇိကာဏ်ပါဠိတော်ဝယ်။ဖြတ်ဘုရားဟောဘော်တော်မူ၏။ ။ထိုဆဒိန္ဒာဒါနိဟု ဆိုဆပ်သော ထေယျစေတနာသည်ကား။ဆဂ်ါဆားဖြင့်ငါးပါးရှိ၏၊ငါးပါးဆရကား။

ပရဿသဲ့တထာသည်၊ထေယျစိတ္တာဒ္ဓု၊ပက္ကမော။
တေန ဟာဒရောတိပဏ္ဍဂ်ါ၊ထေယျသံဟနာသမာ။ ။
(ဆဋ္ဌကထာရစနာ)။

ပရဿသ၊သူတပါး၌၊သံ၊ သိမ်းဆည်းဆပ်သောဥစ္စာဌင်း။ တထာသည်၊ သူတပါးသိမ်းဆည်းဆပ်သောဥစ္စာဟု-ထိုကဲ့သို့ဆမှတ်ရှိခြင်းဌင်း။ ထေယျစိတ္တာဒ္ဓု၊ခိုးလိုသောစိတ်ရှိသည်ဌင်း။ ဥပက္ကမော၊ခိုးခြင်းဌါ လုံ့လပြုခြင်းဌင်း။ တေန၊ ထိုသို့လဖြင့်။ဟာရော၊ ခိုးယူဆောင်ခြင်းဌင်း။ ဇာတိပဏ္ဍ၊ဤငါးပါးတို့သည်၊ထေယျသဘ၊ထေယျစေတနာ၏လည်း။ဆဂ်ါ။ ဆကြောင်းတို့တည်း။ ဇာဟနာ၊ထို့သပယောဂတို့သည်။သမာ၊ ရှေးပါဏာတိပါတနှင့်တူ၏။ ဤသို့ပြဆပြီးသောဆဂ်ါငါးပါးစုံသဖြင့်၊ပယောဂခြောက်ပါးတို့တွင်တပါးပါးဖြင့်ခိုးယူလျှင်။ ဆဒိန္ဒာဒါန် ကံမြောက်၏ဟု တပ်ဆပ်သေချာ မှတ်ကုန်ရာ

၏။ ။ဤဆဒိန္ဒိယဒါန၌ ပဓေယျဂရွောက်ပါးတူ ၏ဟူငြားသော်လည်း။ ထင်ရှားစွာပြဦးအံ့။သူဌေးပါး၏ဥစ္စာကို။မိမိလက်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ခိုးယူခြင်းသည်။ သာဟတ္ထိကပဓေယျဂဖြင့်ခိုးယူခြင်းမည်၏။ ဤမည်သောသူ၏ဘဏ္ဍာကိုခိုးချေဟူ၍သူတပါးကို၊ စေခိုင်း၍ခိုးခြင်းသည်၊ အာဏတ္တိကပဓေယျဂဖြင့်ခိုးယူခြင်းမည်၏။ကင်းထားရာဆရပ် ဆတွင်းရှိတည်သဖြင့်။ ကင်းခွန်ထွတ်ရာဆပသို့ဘဏ္ဍာကို ပစ်လိုက်၍ ခိုးခြင်းသည်။ နိဿဂ္ဂိယပဓေယျဂဖြင့်ခိုးခြင်းမည်၏။ ဤမည်သောသူ၏ ဘဏ္ဍာကို အကြင်ဆခါစွမ်းနိုင်၏၊ ထိုဆခါခိုးလေ့ဟုစေခိုင်းသဖြင့်။မခိုးဖိက္ခပင်။ ခိုးခြင်းဆကျိုးကို ပြုးစေတတ်သောဆထွေသာခကိုးခြင်းသည်၎င်း။တရံတခါသူတပါးတို့၏ ဥစ္စာကိုပျက်စီးလိုသဖြင့်။ထောပတ်စသို့, ဆိစသို့တို့၌ ပုဆိုးစသည်ကို။ ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့်ခိုးယူခြင်းသည်၎င်း။ထာဝရပဓေယျဂဖြင့်ခိုးယူသည်မည်၏။ မန္တန်ကိုရွတ်သဖြင့်ခိုးယူခြင်းသည်။ဝိဇ္ဇာမယပဓေယျဂဖြင့်ခိုးယူခြင်းမည်၏။ မန္တန်ရွတ်ခြင်းကိုပယ်ရှား၍။ဘရုံတရုံသောတန်းခိုးဖြင့် ပြုးသော၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၏ ဆစွမ်းဟူဆိုဆပ်သော၊ကာယဝစီပဓေယျဂတို့ဖြင့် ခိုးယူခြင်းသည်။ ဣဒ္ဓိမယပဓေယျဂဖြင့်ခိုးခြင်းသည်၊ ကာယပဓေယျဂ ဝစီပဓေယျဂ ရှိသော်သာလျှင်ဖြစ်၏။ မရှိသော်မဖြစ်ကုန်။ထိုကြောင့် ပါရာဇိကာဟ် ပါဠိဆော်တို့၌။ ။ဆနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ ဣဒ္ဓိမယံ ဣဒ္ဓိဝိသယေ။ ။ဟုပေါဘ်ကြားတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ဣဒ္ဓိမယ၊တန်းခိုးကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဣဒ္ဓိဝိသယေ၊ တန်းခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ဆရာ၌။ဆနာပတ္တိ၊ ဆာပတ်မသင့်။ ။ဤသည်လျှင်။ ဆဒိန္ဒိယဒါနကံ၏ သရုပ်ထွဆဂ်ါပဓေယျဂတို့တည်း။

---

(၄၃၈) ဆဒိန္ဒိယဒါနကံ၏၊ဆုပြစ်ကြီးငယ်တို့ကိုပြခြင်း။

ဆဒိန္ဒိယဒါနကံ၌။ခိုးဆပ်သော သူတပါး၏ဥစ္စာ။ ဆဘိုးမြတ်ထွဉ်ရာ၌၊မဟာသာဝဏ္ဍဆုပြစ်ကြီး၏။ဆဘိုးယုတ်ရာ၌။ဆပွသာဝဏ္ဍ, ဆုပြစ်ငယ်၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ဆဘိုးများ၊ဆဘိုးနည်းစသည့်၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊ ကြီးသောဝတ္ထု၊ငယ်သောဝတ္ထုတို့၏။ ယုတ်ခြင်းမြတ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဝတ္ထု၊ဆဘိုးတူမှုခဲ့သော်။ဥစ္စာရှင်၏သိသလုတ်ကြီးမြတ်ရာ၌ ဆပုဏ်ကြီး၏။ ယုတ်သောလုတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဥစ္စာ၌ဆပြစ်နည်း၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ စေတနာ၏အားကြီးခြင်း၊အားနည်းခြင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်။

လူတို့ဖြစ်ဉစ္စာဖြစ်ခဲသော ဂိဟိသန္တာန်က၊ တဉိုးတယောက်သော ရဟန်းသာမဏေဖြစ်ဉစ္စာဖြစ်သောပုဂ္ဂလသန္တာန်က၊ နှစ်ပါး,သုံးပါးသော ရဟန်းဖြစ်ဉစ္စာဖြစ်သောဂဏသန္တာန်က၊သံဃဉစ္စာဖြစ်ခဲသော သံဃသန္တာန်က၊ တဆင့်ထက်တဆင့်ဆင်းဆဖြစ်ကြိုးသည်ကိုဖွတ်ယူဆော်ဖြင့်။ ။သမ္မောဆဌကထာဋ္ဌကားး။ ။ဒီဏာသဝဿသန္တာနကေဆတိမဟာသာဝဇ္ဇံဒယဝ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဒီဏာသဝဿ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့်၊ သန္တာနကေဒဉစ္စာဋ္ဌ။ ဆတိမဟာသာဝဇ္ဇံယေဝ၊ဆထွန်ဆဖြစ်ကြိုးသည်သာလျှင်တည်း။ ။ဆပွသာဝဇ္ဇံ၊မဟာသာဝဇ္ဇံဆရတည်း၊

---

(၄၃၉) တိရစ္ဆာနပရိဂ္ဂဟာဆဆုံးဆဖြတ်ကိုပြခြင်း။

တဉိုးတယောက်သောသူသည်။ဆသက်ရှင်သောကြောက်စသော သတ္တဝါကို။စွန့်ချိ၍သွားသည်ကိုမြင်၍၊ပုတ်ခတ်၍ ချောက်ချာ၌၊ ဆဒိန္နာဒါန်ကံထိုက်အံ့လောဟူမူ၊ ။ဆသက်ရှင်သောသတ္တဝါဖြစ်သောကြောင့်။ ပရပရိဂ္ဂဟိတာဘာဏ္ဍာဝမဟုတ်ရကား။ဆဒိန္နာဒါန်ကံမထိုက်။ထိုကြောင့်။ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၌။ ။သပွဆာဒိနိဂဟိတပါဏကာနံမောစနတ္ထာယဝဋ္ဋတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။သပွဆာဒိနိ ဂဟိတပါဏကာနံ၊ ဖြွဆစ ရှိသည်တို့သည်၊ကိုက်ဘမ်းဆပ်သောဘားငယ်တို့ကို။ မောစနတ္ထာယ၊ လွတ်ဆောင်ပြုခြင်းငှါ။ဝဋ္ဋတိ၊ဆော်၏။ ။သပွဆာဒိနံ၊ဟူသောပုဒ်၌။ဆာဒိသဒ္ဒါ၏ဆေးဓဝန္တာပုဒ်ဆရ။သိန်းစွန်စသည်တို့ကိုယူလေ။ ။ထိုမှတပါးဆသက်မရှိသောတရုံတရာ ဆာဓိသဖြစ်သောသားတစ်ကို၊ သိန်းစွန်တို့ယူ၍သွားရာ၌၊ချော်ချိန်း၍ယူခြင်းသည်ကား မသင့်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ သူတပါး သိမ်းဆည်းဆပ်သောပရပရိဂ္ဂဟိတာဘာဏ္ဍာဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုကြောင့်။ ၎င်းဂီကာ၌ပင်၊ ။တိရစ္ဆာနာနံဆာဓိသဒ္ဒါနေကုသလံဝိယတောသံဆာဓိသဆန္တိန္ဒြနေပိဆကုသလမေဝ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တိရစ္ဆာနာနံ၊တိရစ္ဆာန်တို့ဆား၊ဆာဓိသဒ္ဒါနေ၊ဆစာကိုပေးခြင်း၌။ကုသလံဝိယ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သကဲ့သို့။တောသံ၊ ထိုတိရစ္ဆာန်တို့ဏ်။ ဆာဓိသ ဆန္တိန္ဒြနေပိ၊ ဆစာဆာဓိသကိုလုယူခြင်း၌လည်း၊ ဆကုသလမေဝ၊ ဆကုသိုလ်ဖြစ်သည်သာတည်း။ ။ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်ဆဘွင့်၊ပါရာဇိကာဏ်ပါဠိတော်ဝယ်။ ။ဆနာပတ္တိဘိက္ခဝေတိရ ဒ္ဝာနကတပရိဂ္ဂဟေ။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့၊ဘိရစ္ဆာနကတပရိဂ္ဂဟေ။ တိရစ္ဆာန်တို့ဏ်သိမ်းဆည်းသောဥစ္စာ၌။ ဆနာပတ္တိ၊ ဆာပတ်မသင့်။ ။ဤ

သို့ဟောကြားသောဆရာ၌။ ရဟန်းတော်တို့ဆား တိရစ္ဆာန်၏ဥစ္စာကို ယူခြင်း၌။ပညတ်တော်ကြောင့်ဖြစ်သောဆာပတ်သာလျှင်မသင့်။လောကဝဇ္ဇ ဟုဆိုဆပ်သော ဆဒိန္နာဒါန်ကံကားထိုက်၏ဟုမှတ်။ ထိုသို့ကမ္မပထဆဒိန္နာဒါန်ကံသို့ထိုက်ငြားသော်လည်း။ပညတ်တော်ဆာပတ်သည်။ ရဟန်းတော်တို့ဆားမသင့် မထိုက်သည်ဖြစ်သောကြောင့်။သိန်းစွန်းစသော ဌက်တို့သည်၊ ယူ၍ သွားဆပ်သော စားဘွယ်ဆာဝိသကိုချောက်ချန်း၍ ယူဆပ်၏ဟု ရဟန်းတော်တို့ကိုသာလျှင်ရည်သန်၍။ ပါရာဇိကာဏ်ဆဥကထာ၌။ ။သေနာဒယောဝိဆာဝိသံဂဟေတွာဂန္ဆန္တေပါတေတွာဂဟေတုံဝဋ္ဋတိ။ ။ဟုဝိန်တော်မူ၏။ ။ဆာပတ်သင့်စရာမရှိသော လူတို့ကိုရည်သန်၍ ဝိန်သည်မဟုတ်ကုန်။ ။သေနာဒယောဝိ၊ သိန်း,စွန်, ဆစရှိသော ဌက်တို့ သည်လည်း။ ဆာဝိသံ။ခဲဘွယ်,စားဘွယ်၊ သားတစ်စသည်ကို။ပါတေတွာ၊ချစေ၍၊ ဂဟေတုံ၊ရဟန်းတော်တို့ဆားယူခြင်းငှါ။ ဝဋ္ဋတိ၊ဝိနည်းတော်ဆလျော်ဆပ်၏။ ။ဆသို့သောဆရာတို့သည်ကား။ဆာဏာဒေသနာ၊ပရမတ္ထဒေသနာနှစ်ရပ်တို့ကို၊မလွဲမခြားတတ်မူ၍၊ဆနာပတ္တိဘိက္ခဝေတိခန္ဓာနုပရိဂ္ဂဟော ဟုဟောကြားသော ပါဠိတော်ကိုဆစွဲပြု၍ တိရစ္ဆာန်တို့၏ ဥစ္စာယူရာ၌။ရဟန်းရှင်လူတို့ဆား။ ဆဒိန္နကံမထိုက်ဟုဟောကြ ပြောကြစာထုတ်ကြိုးတာဆူပြွိုလုပ်ကြကုန်၏။ထိုဆရာတို့၏စကားကို ဆနှစ်သာရဆား၌ဖြင့် မမှတ်မယူဆပ်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ရဟန်းတို့နှင့်၊လူတို့သည်၊ဆကုသိုလ်ပြုရာ၌မမှုကုန်။ရဟန်းတို့ဆား။ ပညတ်တော်ဆတွက်ကံတချက်၊လောကဝဇ္ဇဆတွက်ကံတချက်ထိုက်ခြင်းတို့တွင်။ပညတ်တော်ကြောင့် မထိုက်ငြားသော်လည်း။ လောကဝဇ္ဇကံဆတွက် ထိုက်သောကြောင့် တည်း။ ။၅၏သည်လျှင်၊တိရစ္ဆာနုပရိဂ္ဂဟဝိနိဿယတည်း။

---

(၄၄၀) စေတိယဆဝဟာရဏာဝိနိဿယကိုပြခြင်း။

လူနတ်တို့ ကော်ရော်၊ ပူဇော်ဆပ်သော စေတီတော်, ရုပ်တုတော်တို့သည်။ကေါဝိတရက္ခိတဆစောင့်ဆရှောက်ရှိသောရုပ်တုစေတီတော်၊ကေါဝိတရက္ခိတ ဆစောင့်ဆရှောက်မရှိသော, ရုပ်တုစေတီတော်ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုတွင်။သူတပါးသိမ်းဆည်းစောင့်ရှောက်ဆပ်သောရုပ်တုတော်ဆင်းတုတော် ဘုရားကို ခိုးယူရာ၌။ ထိုဆင်းတုတော်သည်။ သိမ်းဆည်းစောင့်ရှောက်ဆပ်သောသူ၏ ပစ္စည်းဥစ္စာကား၊ကောန်စင်စစ်မဟုတ်။ ထိုထို

ပင်မဟုတ်သော်လည်း။ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသော သူ ထင်ရှားရှိသော ကြောင့်၊ ထိုစောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသော သူ၏အာဘွား ဖြင့်။ အဓိန္ဒာဒါန်ကမ္မ ပထဗြောက်သည်ဟု ဖွတ်ယူဆပါ၏။ သူတပါး တို့။ မသိမ်းဆည်း။ မစောင့် ရှောက်ဆပ်သောရုပ်တရားတော်၊ ဆင်းတုတော်ကိုခိုး ယူရာ၌ကား။ ဂေါဖိတ ရကျိတမဟုတ်သောကြောင့်။ အဓိန္ဒာဒါန်ကံမထိုက်ကုန်ဟု ဖွတ်အပ်၏။ ဥပမာ ကား။ နှတ်တို့ကိုဖူဖော်၍ထား ဆပ်သောပစ္စည်းဝတ္ထု၊ ကိုရဟန်းတို့သည်ယူ ဆပ်၏။ ပါရာဇိကဆောပတ်မသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်သောဆရာ၌ဆစောင့်ဆရှောက် ဂေါဖိထရကျိတမရှိသော်သာဆပ်၏။ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသော ဂေါဖိ တရကျိတရှိလျှင်မဆပ်ကုန်ဟု ပြုဆပ်သောဆရာဌာနတို့ကဲ့သို့။ ဖွတ်ယူရာ ၏။ ထိုကြောင့်။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာတို့၌။ ။ဒေဝ တာယဥ္ဇိဿဗလိကမ္မကန္တသု ရက္ခာဒိသုလဗ္ဘိတသာဒုကေဝတ္တုဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။တဥ္စဒေခါဆာရက္ခကေဟိ ဆင်ရဂ္ဂဟိတောယေဝ၊ပရိဂ္ဂဟိတံပန ဂဟေ တုံနဝဋ္ဋတိ၊ ။ဟာဠိန္ဒ၏။ ။ဒေဝတာယ၊နှတ်ဒါန။ ဥဇ္ဇိဿ၊ရည်မှတ်၍။ဖလိ ကမ်မံ၊ပူဇော်ခြင်းဆမှကို။ကရောန္တသု၊ပြုအပ်ကုန်သော၊ရက္ခာဒီသု၊သစ်ပင် စသည်တို့၌၊ လဗ္ဘိတသာဒုကော၊ခွဲဆပ်သောပုဆိုး၌။ဝတ္တုဗ္ဗမေဝ၊ ဆိုဘွယ် သည်သာလျှင်။နတ္ထိ၊မရှိ။တဥ္စခေါ၊ နှတ်ကိုရည်မှတ်တင်လျှဆပ်သော ပုထိုး သည်လည်း။ဆာရက္ခကေဟိ၊ဆစောင့်ဆရှောက်ဖြစ်ကုန်သောသူတို့သည်။ ဆပရိဂ္ဂဟိတာယေဝ၊မသိမ်းဆည်းဆပ်သော်သာလျှင်။ ဝဋ္ဋတိ၊ဆပ်ဖြ၏။ပန၊ ဆာတို့တပါးကိုဆိုဦးအံ့။ပရိဂ္ဂဟိတံ၊ ရကျိတဂေါဖိတ၊ ဆစောင့်ဆရှောက်တို့ သိမ်းဆည်းဆပ်သည်ကို။ဂဟေတုံ၊ယူခြင်းငှါ။နဝဋ္ဋတိ၊မဆပ်။

ဆချို့ဆရာတို့သည်ကား။ ဆင်းတုတော်တို့ သည်ကား။သူတပါး သိမ်း ဆည်းဆပ်သောဘဏ္ဍာဆစ်မဟုတ်၊ကိုးကွယ်ရာသာဖြစ်သောကြောင့်။ ဆဓိန္ဒကံမထိုက်။ဒေါဏပုဏ္ဏားယူဖွက်ထားသော ဘုရားစွယ်တော်ကိုယူ ဆောင်သော၊ သောတာပန်သိကြားမင်းဆား။ ဆဓိန္ဒာဒါန်မထိုက်သည်ကို ထောက်ဟူ၍ဆိုကြကုန်ဖြ၏။ ထိုစကားသည်မသင့်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ။ ၎င်းသောတာပန်သိကြားမင်းဆား။၎င်းစွယ်တော်ကိုယူရာ၌။ဆေယျစေတ နာမပါ။ ခိုးလိုသောစိတ်မရှိ-မပါသဖြင့်။ ဆဓိန္ဒာဒါန်မထိုက်ဟူ၍ ဖွတ်ဆပ် သောကြောင့်တည်း။ သိကြားမင်းသည်ကား။ ဒေါဏပုဏ္ဏားသည်၊ စွယ် တော်ခတ်ဆား။လျော်ပတ်စွာ မပူဇော်နိုင်သည့်ဆကြောင်းဆင်ကိုသိဖြင် သည်ဖြစ်သောကြောင့်သာလျှင်။ရွှေပန်းတောင်းဖြင့်။ ယူဆောင်၍။စူဠဓာမကို ပုထိုး စေတီတော်၌ တည်ထားခြင်း ဖြစ်တော့ သည်ဟုဖွတ်။ ထိုကြောင့်၊

သုတ်မဟာဝါ ဆဋ္ဌကထာဋ္ဌကား။ ။ဗြဟ္မဂေါဝိ ဒါဋ္ဌာယ ဆနုဆ္ဆဝီကံ သက္ကာရံကာတုံ နသက္ခိသတိ၊ ဂဏ္ဍာဓိနုန္တိ ဝေဋ္ဌနံ့ ရတောဂဟေတွာသု ဝဏ္ဏဗလော့ဒေ ဋ္ဌပတွာဒေဝလောကံ နေတွာဗုဇ္ဈာမကိစေတိယော ပတိဋ္ဌပေသိ။ ။ဟာဝိန်တော်မူ၏။ ။ဗြာဟ္မဏော်ပါ၊ဒေါဏမည်တိုး၊ပုဏ္ဏား ကြိုးသည်လည်း။ ဒါဋ္ဌာယ၊လက်ျာမည်လတ်၊ဗွယ်တော်ဓာတ်အား၊ဆနုဆ္ဆ ဝိကံ လျော်လျောက်ပတ်သော၊သက္ကာရံ၊ပူဇော်သက္ကာရကို။ကာတုံ၊ပြုခြင်း ငှါ၊နသိက္ခိသတိ၊ မစွမ်းနိုင်လတ္တံ့။ နံ၊ထိုဗွယ်ဘော်ဓာတ်ကို။ဂဏ္ဍာဓိ၊ယူ ပေအံ့။ဇုတိ၊ဤသို့။ ဝေဋ္ဌနံ့ ရတော်၊ဦးရစ်ဆကြား၌။ ဂဟေတွာ၊ယူဆောင် ၍။သုဝဏ္ဏစေတီဘုရား၊ရွှေဖြင့်ပြီးသောပန်းတောင်း၌။ ဋ္ဌပေတွာ၊ထည့်ထား ၍၊ဒေဝလောကံ၊နတ်ပြည်သို့၊နေတွာ၊ဆောင်၍။ဗုဇ္ဈာမကိစေတိယော၊ဗုဇ္ဈာ မကိခေါ်။ ပုထိုးဧေတီတော်၌၊ပင်တိဋ္ဌပေသိ၊ တည်ထားစေဖို့။ ။ဤသည် လျှင်၊စေတိယဆဝဟာရဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၄၁) ခိုးခြင်းနှစ်ဆဲ့ငါးပါးကိုဖြခြင်း။

ထိုဆဒိန္နာဒါနံ၌၊ခိုးခြင်းတို့သည်။ နှစ်ဆဲ့ငါးပါးဆပြားရှိကုန်၏။ထိုနှစ်ဆဲ့ ငါးပါးသော ခိုးခြင်းတို့ဟူသည်။နာနာဘဏ္ဍာပဋိက၊ ဂေဘဏ္ဍာပဋိက၊ သာ ဟတ္ထိကပဋိက၊ ပုဗ္ဗိပယောဂပဋိက၊ထေယျာဝဟာရပဋိက၊ ဤသို့ဆား၍ဖြင့် နှစ်ဆဲ့ငါးပါးဖြစ်သတည်း၊ထိုပဋိက ငါးပါးတို့တွင်၊ နာနာဘဏ္ဍ ပဋိကဟူ သည်၊ဆာဒိနုယနံ၊ဟာရကာ၊ဆဝဟာရကာ၊ဇုရိယာပထဝိကောပနံ၊ဌာနာဝစ နဖြင့်ခိုးခြင်းသည်။နာနာဘဏ္ဍာပဋိကခိုးခြင်းမည်၏။ထိုငါးပါးတို့တွင်ဥယျာဉ် စသည်ကိုတရားဆင်သဖြင့် ဥစ္စာရှင်ကိုရှုံးစေ၍ခိုးယူခြင်းသည်။ ဆာဒိယန ခိုးခြင်းမည်၏၊ထိုဆာဒိယနခိုးခြင်း၌ဥစ္စာရှင်သည်၊ဤဘဏ္ဍာကို ငါမရပြီဟု ဝန်ချသည်နှင့်တပြိုင်နက်ကံထိုက်၏ဟု၎င်း။ ။သူတပါးတို့ပစ္စည်းကို။ဆ ရပ်တပါးသို့ ဆောင်သည်ရှိသော်၊ခိုးလိုသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဦးခေါင်း၌ တည်သောဝန်ကို၊ ပခုံးသို့ချပြောင်း၍ ခိုးခြင်းသည်၊ ဟာရကာခိုးခြင်းမည်၏။ ထိုဟာရကာခိုးခြင်း၌ပြောင်းသည်နှင့်တပြိုင်နက်ကံထိုက်၏ဟု၎င်း။ ။ဥစ္စာ ရှင်တို့ကဒ်မိထံဆပ်နှံထားဆပ်သောဘဏ္ဍာကိုတောင်းသည်ရှိသော်၊ ငါမ ယူဟူ၍၊ပျက်ကွယ်၍ခိုးခြင်းသည်၊ဆဝဟာရကာခိုးခြင်းမည်၏။ ဤဆဝဟာရ ကာခိုးခြင်း၌၊ ဥစ္စာရှင်သည်။ဤဘဏ္ဍာကိုငါမရပြီဟု ဝန်ချသည်နှင့် တပြိုင် နက်ကံထိုက်၏၊ ဘဏ္ဍာကိုဆောင်သူနှင့်တကွ။ ဥစ္စာကိုခိုးယူအံ့ဟုဆောင်

သောသူကိုခြိမ်းချောက်ပုတ်ခတ်သဖြင့်၊ဘဏ္ဍာဆောင်သောသူ၏ဇာရိယာပုထိုးကိုဖျက်၍ခိုးခြင်းသည်၊ဇာရိယာပထဝီကောပနခိုးခြင်းမည်၏။ဤခိုးခြင်း၌၊ဘဏ္ဍာဆောင်သောသူ၏ ပဌမခြေဆောင်ကြိမ်ကိုကုလ်း၍၊ ဒုတိယခြေဆောင်ကြိမ်ကိုကြသည်နှင့်တပြိုင်နက် ကံထိုက်ဖြစ်၏။ ။ကြဉ်းကုန်း၌ တည်သောဘဏ္ဍာဝတ္ထုသည်ကိုတည်ရာ၌ ရွှေ့စေ၍ ခိုးခြင်းသည်၊ ဒွာရာဝဝနခိုးခြင်းမည်ဖြစ်၏၊ဤခိုးခြင်း၌၊ တည်ရာ၌ရွှေ့သည်နှင့်တပြိုင်နက်ကံထိုက်ဖြစ်၏။ ။ဤသည်နာနာဘဏ္ဍာပဋိက၌၊ဆဋ္ဌကဥဉ်းမှတ်ဘွယ်တည်း။

ကောဘဏ္ဍာပဋိကဟူသည်လည်း၊ဆရှင်ရှိဂျွန်, ဆရှင်ရှိသောတိရစ္ဆာန်တရားဆင်၍ခိုးခြင်း-ဆာဒိယနု၊ဆောင်ဆပ်သော ဘဏ္ဍာကိုခိုးခြင်း-ဟာရကာ၊ဆပ်နှံ၍ ထားသော ဘဏ္ဍာကိုခိုးခြင်း-ဆဝဟာရဏာ။ ဇာရိယာပုထိုးကိုဖျက်၍ခိုးခြင်း-ဇာရိယာပထဝီကောပန၊ တည်ရာကိုရွှေ့စေ၍ ခိုးခြင်း-ဒွာနာစဝန။ဤငါးပါးကိုမှတ်သားဆပ်သတည်း။ ။ဤကောဘဏ္ဍာပဋိကနှင့်နာနာဘဏ္ဍာပဋိက ဆထူးကား။ ။နာနာဘဏ္ဍာပဋိက ငါးပါးကို၊ သဝိညာဏကသက်ရှိဥစ္စာ,ဆဝိညာဏကသက်မဲ့ဥစ္စာနှစ်ပါး၏အစွမ်းဖြင့်သိဆပ်၏။ကောဘဏ္ဍာပဋိကကို သဝိညာဏကသက်ရှိဥစ္စာ၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့် သိဆပ်၏ဟူ၍၊ပါရာဇိကာဏ်ဆင့်ကထာတို့ဋ္ဌပိန့်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ကောဘဏ္ဍာပဋိကဆိုကျဉ်းမှတ်ဘွယ်တည်း။

သဘဟတ္ထိက (၂)ပဋိကဟူသည်။ သဘဟတ္ထိက၊ဆောဏ္ဍိက၊ နိဿဂ္ဂိယ၊ဆဏ္ဍသာဓက၊ဇုဂုနိက္ခေပ၊ဤငါးပါးတို့တည်း။ ထိုငါးပါးတို့တွင်၊ ဒိမိကိယ်တိုင်ခိုးခြင်းသည်၊သဘဟတ္ထိကခိုးခြင်းမည်၏။ သူတပါးကိုစေခိုင်းခြင်းသည်ဆောဏ္ဍိက ခိုးခြင်းမည်၏။ ကင်းခွန်ထားရာဆရပ်စသည်တို့၏ဆတွင်းဌိတည်နေပြီးလျှင်၊ ဆပသို့ဘဏ္ဍာကိုပစ်ချစွန့်လွှတ်၍ခိုးခြင်းသည်။ နိဿဂ္ဂိယခိုးခြင်းမည်၏။ဤမည်သောသူ၏ဘဏ္ဍာကိုဆကြင်ဆခါစွမ်းနိုင်၏။ ထိုဆခါခိုးယူလော့ဟုစေခိုင်းခြင်းသည်။ဆဏ္ဍသာဓကခိုးခြင်းမည်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ထိုသို့စေဆင်သောသူသည်။ ဆနှစ်ခြောက်ဆယ်လွန်မှပင်ခိုးယူသော်လည်းငေသောသူဆား၊ စေသောခဏာ၌ပင်၊ ဆဒိန္နာဒါန်ကံမြောက်ခြင်းဟူသောဆကျိုးသည်၊ ခိုးခြင်းမဖြစ်မီ ပြီးနှင့်သောကြောင့်တည်း။ တရားဆင်သောဆခါဆပ်နှံသောဘဏ္ဍာကိုတောင်းသောဆခါ၊ဆခိုက်ဆာဒန့်ဂျိုးရှင်းသောပစ္စည်း။ဘဏ္ဍာစားထိုက်သောပစ္စည်းတို့ကိုတောင်းသောဆခါတို့၌။ မနေပးဟုပျက်ကွယ်သည်ဖြစ်၍၊ ဥစ္စာရှင်တို့ဝန်ချခြင်းသည်၊ ဇုဂုနိက္ခေပခိုးခြင်းမည်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊သဘဟတ္ထိကပဋိကဆကျဉ်းတည်း။

ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကဟူသည်၊ပုဗ္ဗပယောဂ။ သဟပယောဂ၊ သံဝိဓာဝဟာရ၊သကေါဘကမ္မ၊နိဿဂ္ဂကမ္မ၊ဤငါးပါးတည်း။ ထိုငါးပါးတို့တွင်၊သူတပါးတို့ကိုစေခိုင်း၍ခိုးခြင်းသည်၊ ဧနိုင်းဆင်သောသူခိုးယူသည်မှ၊ ရှေးဦးမဆွစေခိုင်းသောခဏ၊ပုဗ္ဗပယောဂဖြစ်ပင်၊ကံထိုက်သောကြောင့်၊ ပုဗ္ဗပယောဂခိုးခြင်းမည်၏။ တည်ရာမှဖွေ့ရွှေ့စေ၍ခိုးခြင်းသည်၎င်း၊လယ်ယာကိုင်းကျွန်းစသည်တို့ဥစ္စာထားအပ်သောကံသင်းမှတ်တိုင်စသည်ကိုဖွေ့ရွှေ့ပြောင်း၍ခိုးခြင်းသည်၎င်း၊ဖွေ့ရွှေ့ပြောင်းသောပယောဂဖြစ်ပင်ကံထိုက်သောကြောင့်၊ သဟပယောဂခိုးခြင်းမည်၏။ဤမည်သောဘဏ္ဍာကို ခိုးယူကုန်အံ့ဟု တိုင်ပင်၍ခိုးခြင်းသည်၊သံဝိဓာဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ထိုသို့ပင်တိုင်ပင်၍၊သွားကုန်သောသူတို့တွင်၊ တယောက်သောသူသည်၊ ဘဏ္ဍာကိုနေရာမှ ဖွေ့ရွှေ့စေသည်ရှိသော်၊ဆလုံးစုံတိုင်ပင်ရာပါသူတို့သည်၊ ကံထိုက်ကုန်၏။ နံနက်ဆခါဖြစ်ခိုးယူလော့၊မွန်းလွဲသောဆခါဖြစ်ခိုးယူလော့ဟု၊ ဆချိန်းဆချက်ထားသဖြင့် စေခိုင်းခြင်းသည်၊ သကေါတကမ္မခိုးခြင်းမည်၏။ ထိုခိုးခြင်းဖြစ် ထားသောဆချိန်းဆချက်ဆတိုင်းခိုးလတ္တံ့.ဖြစ်မူဆချိန်းဆချက်ပြုသောသူအား၊ပြုသောခဏဖြစ်ပင်ကံထိုက်၏။ခိုးယူစေခြင်းငှါမျက်စိမှိတ်ခြင်း၊လည်ညိတ်ခြင်းစသောဆမှတ်ကိုပြု၍ခိုးယူစေခြင်းသည်၊နိဿဂ္ဂကမ္မခိုးခြင်းမည်၏။ဤခိုးခြင်းဖြစ်၊မျက်စိမှိတ်ခြင်း,ခေါင်းညိတ်ခြင်းကိုပြုသည်မှ၊မရှေးမနှောင်းကာလဖြစ်၊စေဆင်သောသူသည်ခိုးသည်ဖြစ်အံ့။ ဆမှတ်ပြုတတ်သော သူဆား၊ ဆမှတ်ပြုသော ဧကဖြစ်ကံထိုက်၏။ ။ဤသည်သျှင် ပုဗ္ဗပယောဂ ပဉ္စက ဖြစ်၊ ဆကျဉ်း မှတ်ဘွယ်တည်း။

ဆေယျာဝဟာရပဉ္စကဟူသည်၊ ဆေယျာဝဟာရ၊ ပသယ္ဟာဝဟာရ၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရ၊ ပဋိသ္သုနွာဝဟာရ၊ ကုသာဝဟာရ၊ ဤခိုးခြင်းငါးဖါးပင်တည်း၊ထိုငါးဖါးတို့ဝယ်၊ဆသေးချိန့်ဉဉ်း၊ တောင်းတင်းဆသပြာ၊ ဆရာရာတို့ဖြင့်၊များစွာစဉ်းလဲ၊လှည့်ပတ်၍ ခိုးယူခြင်းသည်၎င်း။ ဝိဝိဂိုယ်ကိုမထင်ရှားစေမူ၍၊အိမ်ခြံဝင်ပါ၊ဘိုက်နံရံစပ်တို့ကိုဟူ။လှီးဖြတ်၊ဘာက်ထွင်းခြင်းစသည်ဖြင့်ခိုးခြင်းသည်၊ဆေယျာဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ ဤဆေယျာဝဟာရခိုးခြင်းကိုဆင်ရှားစွာ ပြဦးအံ့။ ။ကုဋုမာန၊ ကုဋုကဟာ ပဏာဒိဟိဝါ ဝဇ္ဇေတွာ ဂဏ္ဍာတိ၊ တဿသံဂဏ္ဍတောဆဝဟာရော့ဆေယျာဝဟာရော့တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ပါရာဇိကဏ်းဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။ကုဋုမာန-ကုဋုကဟာပဏာဒိဟိဝါ၊ တင်းစဉ်းလဲ၊ ဆသပြာစဉ်းလဲ စသည်တို့ဖြင့်မူလည်း။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ လှည့်ပတ်၍၊ဂဏ္ဍာတိ၊ယူငြားအံ့။ဝေဝံ၊ဤသို့။ ဂဏ္ဍတောဝ၊ ယူသော်လ၊ တဿ

ဘိက္ခုနော၊ထိုရဟန်း၌။ ဆဝဟာရော၊ခိုးခြင်းသည်။ ထေယျာဝဟာရော၊ ထေယျာဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကဿ ပါဠိဖွင့်ဆိုသည့်နှင့်ဆည်၊ စဉ်းလဲခြင်းကုန်တရားတို့သည်။တင်းစဉ်းလဲခြင်း-မာနကူဒူ။ ချိုနှစ်စဉ်းလဲခြင်း တုလကူဒူ။ ခွက်စဉ်းလဲခြင်း-ကံသကူဒူ။ ဆသပြာစဉ်းလဲခြင်း-ကဟာပဏကူဒူ ဟူ၍ လေးပါးဆပြားရှိ၏။ထိုလေးပါးတို့တွင်၊မာနကူဒူသည်လည်း၊ဟဒယဘေဒ၊ သိခါဘေဒ၊ရဇ္ဇုဘေဒဆောင်ဖြင့်၊သုံးပါးဆပြားရှိ၏။တို့တွင်၊ ဟဒယဘေဒဟူသည်ဆို, ထောပတ် စသည်ချင့်သောဆခါ၌ ရဆပ်၏၊ ဝိမိယူသော ဆခါ၊ ဆပေါက်ဖြင့်ဆိုးတထပ်တို့ဆို့ဆို, ထောပတ်တို့ကိုယိုစေလျက်ထည့်သွင်း၏။သူတပါးကိုပေးသောဆခါ၊ ဆပေါက်ကို ဝိတ်၍ လျင်စွာချင်၍ပေး၏။ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်ကား၊ချင့်သောဆိုးကိုဆဝန်းဘောက်၍ ခိုးသည်မည်၏၊သိခါဘေဒဟူသည်ကား၊နွမ်း,စပါး,ဆန်စသည် ခြင်လတ်သောဆခါ၊ တောင်းတင်းဖြည့်စိပ်သောဌါ၊ဖြည်းဖြည်းထည့်၍၊တင်းဦးကိုချန်၍ယူ၏။သူတပါးကိုပေးသောဆခ။တင်းတောင်း ဖြည့်လွယ်စိပ်သောဌါ၊ လျင်မြန်စွာထည့်၍ ဖြည့်စေ၏။ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ တင်းဦးကို မှန်၍ ခိုးခြင်းမည် သတည်း။ ရဇ္ဇုဘေဒဟူသည် လယ်ယာစသည်ကိုကြိုးဖြင့်တာ၍တိုင်းလေသော်၊ ဆငယ်ကိုဆကြီး၊ ဆကြီးကိုဆငယ်ပြု၍တိုင်း၏။ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ကြိုးတိုင်းကို ဖျက်၍ခိုးခြင်းမည်၏။ ။ဤသည်လျင်မာနကူဒူဆရတည်း။

ချိုနှစ်စဉ်းလဲဖြင့်ခိုးခြင်း-တုလကူဒူသည်လည်း။ ရူပကူဒူ၊ ဆဂ်ကူဒူ၊ဂဟဏကူဒူ၊ပဒီဆွန်နကူဒူဟူ၍ လေးပါးဆပြားရှိ၏။ တို့တွင်၊ ရူပကူဒူဟူသည်။ သဏ္ဌာန်တူသောချိုနှစ်ခုကို ပြု၍ယူသောဆခါ၊ ချိုနကြိုးဖြင့်ခံယူ၏။ သူတပါးကိုပေးသောဆခါ၊ချိုနယောင်ဖြင့် ပေးကုန်သတည်း။ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ရူပကူဒူခိုးခြင်းမည်၏၊ဆဂ်ကူဒူဟူသည်၊ဝိမိသည်ယူသည်ရှိသော်၊ ချိုနကိုနေ့မှလက်ဖြင့်နှိပ်၏။ သူတပါးကိုပေးသောဆခါ၊ ချိုနကိုဧရှမှ လက်ဖြင့်နှိပ်သတည်း။ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ ဆဂ်ကူဒူမည်၏၊ ဂဟဏကူဒူဟူသည်၊ ဝိမိယူသောဆခါ၊ကြိုးရင်းဦ ကိုင်၍ချိုန၏၊ သူတပါးကိုပေးသောဆခါဝယ်၊ ကြိုးဆဖျားကကိုင်၍ချိုနသတည်း၊ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ ဂဟဏကူဒူခိုးခြင်းမည်၏။ပဒီဆွန်နကူဒူ ဟူသည်၊ ချိုနဂိုးဆတွင်းဦ။ ဆဧခါင်းထား၍၊ သံ,ခဲ,ပြဒါး စသည်ကိုသွတ်၍ဝိမိယူသောဆခါ၊သံ,ခဲ,ပြဒါးကို ဧဆောက်သို့လျော်စေ၍ပေး၏၊သူဌာပါးကိုပေးသောဆခါ၊ ဧရှသို့လျော်စေ၍ပေးသတည်း၊ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ပဒီဆွန်နကူဒူခိုးခြင်းမည်၏။ ။ဤလျင်တုလကူဒူဆရတည်း။

ကံသကျဒုဟူသည် ဖြေဖြင့်ပြီးသောခွက်တခုပြုလုပ်၍၊ ကြေးနီဘေးခတ်ပြာစသည်ဖြင့်ခွက်များစွာဖြေနှင့်တူသောဆေးဖြင့်ပြုလုပ်၍၊ ဓနုပုဒ်ရွာ ပြည်သို့သွားလျက်ရောင်းလေသော်၊ဖြေစ်ခွက်ကိုပြ၍၊ဖြေတုခွက်ကိုအဘိုးထပ်တူရောင်းလေ၍ဆဘိုးကိုယူ၏။ ဤသို့ခိုးခြင်းသည်ကံသကျဒုမည်၏၊ကဟာပဿကျဒုဟူသည်၊ ဆင်ဂိယဓိုးစာတ်၊ လောကီဆတတ်ဖြင့်၊ ဖြေစစ်,ငွေစစ်မဟုတ်မဖြစ်ဘဲလျက်၊ ဆဝါခံ၊ဆနီခံဆဆင်းပြု၍၊ လှည့်ပတ်၍ ရောင်းခြင်းကိုမှတ်ဆပ်၏။ထိုမှတပါး ဥပါယ်တမည့်ဘို့ဖြင့်၊ သူတပါးတို့ဆား လှည့်ပတ်၍ခိုးခြင်း ဝဉ္ဆနသည်၊ ဥပါယကာဆာ ခိုးခြင်းမည်၏။ ဤခိုးခြင်းခွဲ၊ ဝဉ္ဆနဝတ္ထု၊ ကား။ ။မူဆိုးတယောက်သည်၊သမင်ကြိုးတစီး၊သမင်ငယ်လည်းတစီးယူ၍လာလတ်သော်၊သေသေသံကူး ယောကျ်ားတယောက် မြင်သေရကား စိုးမူဆိုး၊ဤသမင်ကြိုးကား၊ဆဘိုး ဆတိမျှ ထိုက်မည်နည်း။ ဤသမင်ငယ်ကား၊ဆဘိုးဆတိမျှထိုက်မည်နည်းဟုမေး၏။ မူဆိုးသည်လည်း၊ သမင်ကြိုးကား၊ဆသြာနှစ်ကျပ်၊ သမင်ငယ်ကား၊ ဆသြာတကျပ်ထိုက်၏ ဟုဆိုသောဆခါ၊သေသေသံကူးသည်၊ အသြာတကုပ်ပေး၍၊ သမင်ငယ်ကိုယူ၍သွားလေ၏။ ဆတန်ငယ်လောက်သွားပြီးလျှင်ပြန်လတ်၍၊ သမင်ငယ်ကိုမလိုချင်၊သမင်ကြိုးကိုပေးပါဟူ၍ဆိုလျှင်၊မူဆိုးသည်၊ သမင်ကြိုးကိုဆလိုရှိလျှင်နှစ်သြာပေးလော့ဟုဆိုသောဆခါ၊ သေသောက်ကူးသည်၊ ယခင်ကဒဋ္ဌတကျပ်ပေးရပြီ၊၍သမင်ငယ်လည်း တသြာထိုက်၏၊ ဆသြာနှစ်ကျပ်မဟုတ်တုံလောဟုဆိုလေလျှင်၊ မူဆိုးလည်းဆဟုတ်မှတ်၍ သမင်ကြိုးကိုပေးလေ၏။ဤသို့လှည့်ပတ်ခြင်းသည်၊ဝဉ္ဆနဟုဆိုဆပ်သောဥပါယကထာခိုးခြင်းမည်၏။ ။ဤလျှင်ထေယျာဝဟာရ၌ခွဲတ်ဘွယ်တည်း။

ရွာကိုဖျက်ဆီး၊ ထားပြကြိုး စသည်တို့ကဲ့သို့၊ ဆနိုင်ဆထက်နိုပ်စက်၍ခိုးခြင်းသည်၊ပဿယျာ ဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ ဘဏ္ဍာဂါဂိုဂုင်း၊ ဆရေပ်ကိုဂုင်းကြီဆ၍ခိုးခြင်းသည်၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရ ခိုးခြင်းမည်၏။ ထိုနှစ်ပါး တို့တွင် ပုဆိုးကို ဆလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တိုက်တွင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင်၊ ဆကယ်၍ပုဆိုးဖြစ်အံ့၊ခိုးယူအံ့၊ဆကယ်၍ချည်ဖြစ်အံ့၊ မခိုးမယူအံ့ဟုကြံဆ၍၊ ဆဖိုက်တိုက်ခွဲပချုပ်ကိုယူသည်ရှိသော်၊ ထိုပချုပ်ခွဲ ဆကယ်၍ ပုဆိုးရှိသည်ဖြစ်အံ့ ချိုကွဲသောဆဏခွဲ၊ဆဓိန္ဒဲဘဒါန် ကမ္မပထဖြောက်၏။ ချည်ဖြစ်မူကမ္မပထမဖြောက်၊ ဆပသိုရောက်၍၊ ချည်ဖြစ်သည်ဟု သိသဖြင့်၊ ဆောင်ယူသည်ရှိသော်ကမ္မပထဖြောက်၏။ ဤကားဘဏ္ဍာဂါကြီ၍ ခိုးခြင်းတည်း။ ဤလောကဒွိဆဣျိသောသူသည်၊ သူတပါး၏ ဆရံပရိဝုတ် စသည်သို့ သွားသည်ရှိ

သော်၊ကြည့်လို၍ယူသကဲ့သို့ပြုန်ပေးအံ့၊ မသိသည်ရှိသော်မပေးပြီဟု ဆရပ်ကိုကြိုဆ၍၊ထိုဘဏ္ဍာကို ယူဆောင်သည်ရှိသော်၊ ကြိုဆပ်သော ဆရပ်ကို ထွန်မြောက်လျှင်ကမ္မပထဖြောက်ဖျက်၍ကြိုဆ၍ခိုးခြင်းတည်း။

ဆကြောင် ဆဖက်မရှိသော သူသည်၊ ဆရံဒုယျာဉ်စသည်တို့ဖြင့် သူတပါး ဘို့ဆွတ်၍ထားသော လက်စွပ်ဥသည်တို့ကိုဖြင်၍ နောက်ဖယူအံ့ဟု၊မြေမှုန်စသည်ဖြင့်ဖုံးလွှမ်း၍၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ထိုခဏ၌ ဆမိန္ဒိယဒါနမဂြစ်သေး၊ဥစ္စာရှင်တို့သည်ရှာ၍ မတွေ့မမြင်ကုန်လတ်သော်၊ နောက်ဖသိရကုန်အံ့ဟု၊ဆာလယနှင့်တကွပြုန်သွားကုန်၏။ထိုဆခါခိုးယူသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ဆမိန္ဒိယဒါန်ဖြစ်၏။ဤသို့ခိုးခြင်းသည်၊ပဒိဋ္ဌာနဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ ကမ္မညှိုးပြောင်း၍ခိုးခြင်းသည်၊ကုသာဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ထိုခိုးခြင်းကိုဤသို့သိသင့်ရာ၏၊ တရုတရသောပစ္စည်းကို။ကမ္မညှိုးဆကွဲရာမဲ့ချ၍၊ဝေဘာန်သည်ရှိသော်။ သူတပါး၏ဆဘို့ကို ဆလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပိဒိဆဘို့၌ ကျသောကမ္မညှိုးကို။ သူတပါးကမ္မညှိုးနှင့်လဲပြောင်းသည်ရှိသော်ဆမိန္ဒိယဒါန် ကမ္မပထဖြစ်၏။ ။ဤကား ကုသာဝဟာရခိုးခြင်းမည်၏။ ။ဤလျှင်ခိုးခြင်းနှစ်ဆဲ့ငါးပါးတည်း။

---

(၄၄၂) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရပုဒ်၊ဆရကိုထုတ်ပြခြင်း။

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရောကာမေသုမိစ္ဆာစာရော။ ။ကာမေသု၊မေထုန်ဆကျင့်တို့၌၊မိစ္ဆာစာရော၊မှားသောဆားဖြင့် ကျင့်ခြင်းတည်း။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော၊မေထုန်ဆကျင့်တို့၌မှားသော ဆားဖြင့်ကျင့်ခြင်း။ ။မသွားလာဆပ်သောဝတ္ထု၌။ သွားလာဖို့ဝဲကြောင်း ဖြစ်သော်၊ လောဘဖောနှင့်ယှဉ်သော၊ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော၊မှားသောမေထုန်ဆကျင့်ဟုဆိုအပ်သော။ သေဝနစေတနာကို ဆရကောက်ဆပ်၏။ ။ထိုကာမေသုမိစ္ဆာစာရဟုဆိုဆပ်သော သေဝနစေတနာသည်။ ဆဂ်ါဆားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။လေးပါးဆရကား။

ဝတ္ထုံဆကမနိယဉ္စ၊တတ္ထိ သေဝနစိတ္တတာ၊
ပယောဂေါ မဇ္ဈေန မဂ္ဂေါပတိပထ္ဓာခိဝါသနံ။
ဇာတိကာမသသစတ္တာရော၊ပယောဂေကောသာဟတ္ထိကော။ ။
(ဆဋ္ဌကထာခရစနာ)။

ဆကမနိယံဝတ္ထုဆ္စ၊မသွားလောဆပ်သောဆကမနိယဝတ္ထုငင်း။ တတ္ထိ၊ ထိုမသွားမလာဆင်သောဝတ္ထု၌။ သေဝနစိတ္တတာ၊ဖို့စဲလိုသော စိတ်ဇာခြင်း

ငင်း။ ပယောဂေါ၊ ဒိဝဲခြင်း လုံ့သပြုခြင်းငင်း။ မဇ္ဈေန၊ ဓိဒိမဂ်ဖြင့်၊ မဂ္ဂပတိ ပတျာဓိဝါသနံ၊ မဂ်တပါးဦးထသ့်သွင်းခြင်းဦ သာယာခြင်းငင်း၊ ဇုတိ၊ ဤသို့။ ကာမသာ၊ကာမေသုမိဆ္ဆာရဖြ်။အဂ်ါ၊ အကြောင်းတို့သည်၊စတ္တာရော၊လေး ပါးတို့တည်း။ပယောဂေါ၊ဆေားထုတ်ခြင်းလုံ့လပယောဂသည်။ဂေကော၊တရ ေသော။သာဟတ္ထိကော၊သာဟတ္ထိကသာတည်း။

ဤကာမေသုမိဆ္ဆာစာရဆဂ်ါအပြဝယ်၊ယောက်ျားတို့ဆား။ဦဝိဖြ်မယား မှထပါးသော။မသွားလာဆပ်သောဆဂမနီယဝတ္ထု၊နှစ်ကျိပ်ဟူသည်။မာ တုရက္ခိဘာ၊ဆမိစောင့်သောဓိန်းမ။ပိတုရက္ခိတာ၊ဆာဘစောင့်သောဓိန်းမ။ မာ တာ,ပိတုရက္ခိဘာ။ဓိဘာ,နှစ်ပါးစောင့်သောဓိန်းမ။ဘာတုရက္ခိတာ၊မောင်ကြီး, မောင်ငယ်စောင့်သောဓိန်းမ။ ဘဂိနိုရက္ခိတာ၊ဆစ်မ,ညီမ စောင့်သောဓိန်းမ။ ဉာတိရက္ခိတာ၊ ဆွေမျိုးစောင့်သောဓိန်းမ။ ဝေါတ္ထရက္ခိတာ၊ ဆနွယ်တူစောင့် သောဓိန်းမ၊ဓမ္မရက္ခိဘာ၊ သီဘင်းသုံးဟော် စောင့်သောဓိန်းမ။ သာရက္ခာ၊ ထိမ်းမြားထိုက်သောအစောင့်ဆရှောက်ရှိသောဓိန်းမ။သပရိဒဏ္ဍာ၊မင်းတို့ ထားဆပ်ပြီးသောဒဏ်ရှိသောဓိန်းမ၊ ဓနက္ကိတာ၊ဥစ္စာဖြင့် ဝယ်သောဓိန်းမ။ ဆန္ဒဝါသိနီ၊ဆလိုတ္ခ၍ သင့်နေသောဓိန်းမ။ ဘောဂဝါသိနီ၊ စည်းစိမ်ပေး၍ နေသောဓိန်းမ။ ပဒုဝါသိနီ၊ ဆဝတ်ပုဆိုးတန်းဆာပေး၍နေသောဓိန်းမ။ ဩ ဒပတ္တကိနီ၊ရေခွက်ခွံ လက်ဆစုံကိုချထား၍ ဓိဘာနှစ်ပါးထိမ်းမြားသောဓိန်း မ။ဩဘာဒုစုဇ္ဈာ၊ခေါင်းရကိုချ၍နေသောဓိန်းမ။ဒါသီဒဘာရိယာ၊ ကျွန်လည်း ဖြစ်၊မယားလည်းဖြစ်သောဓိန်းမ၊ကမ္မကာရီဒဘာရိယာ၊ဆမှုလုပ်လည်းဖြစ်၊ မယားလည်းဖြစ်သောဓိန်းမ။ ဓဇာဟာဒု၊စစ်တိုက်ရာမှ ဆောင်ဆပ်သော ဓိန်းမ။ မုဟုတ္တိကာ၊ ထမဟုတ်တခဏမျှ ပေါင်းဘော်သော ဖြည့်တန်းဆာ ဓိန်းမ။ ဤနှစ်ကျိပ်သော ဓိန်းမတို့သည်။ ယောက်ျားတို့ဖြ်မသွားလာ မထွန် ကျူးဆပ်သောဆရာဌာနတို့မည်သတည်း။

ထိုဆဂမနီယဝတ္ထုထိုက်သောဓိန်းမနှစ်ဆယ်တို့ဦ။သွားလာထွန်ကျူး သောယောက်ျားတို့ဆား၊ကာမေသုမိဆ္ဆာစာရကံထိုက်ဖြ်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူ မူ။သူတပါးတို့ စောင့်ရှောက်လုံခြုံ စေဆပ်သော ဝတ္ထုကို ခိုးယူဖျက်စီးသော ကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဌကထာစသည်တို့ဦ။ ။ ပုရိသသပနတာသုဝိသတိသုကာမေသုမိဆ္ဆာစာရောဟောတိ။ ။ဟုဓိန် တော်မူ၏၊ ။ပုရိသသပန၊ယောက်ျားဆားကား။တာသုဝိသတိသု၊ထိုနှစ် ကျိပ်သောဓိန်းမတို့ဦ။သံဝါသေ၊ ပေါင်းတော်ဖွဲ့သောသွားလာသည်။သတိ။ ရှိ သော်၊ကာမေသုမိဆ္ဆာစာရော၊ ကာမေသုမိဆ္ဆာခရက်ထိုက်ဖြ်။ ။ဓိန်းမတို့

ဌိကား။မာတုရကို်တဆစဓမ္မရကို်တဆဆုံးရှိသော ရှစ်ယောက်သောဗိန်းမ
တို့သည်။ယောကျ်ားတပါးတို့နှင့်သွားလာရာ၌၊ ကာမေသုဓိစ္ဆာစာရကံ မ
ထိုက်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဆဗိဆစရှိသောစောင့်ရှောက်ဆပ်သော သူတို့
သည်။ထိုဗြိုးစသည်တို့၏ ဖေါ်ပြဗျာရုံကို ဆစိုးမရ၊ မသင့် မဖွယ် သော
ယောကျ်ားတို့၌၊မသွားလာစိမ့်သောဌါထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းမျှသာ
ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ထိုဗိန်းမတို့မှာကံမထိုက်ငြားသော်လည်း။ဌင်းဗိန်း
မတို့နှင့်ပေါင်းဘော်မှိဝဲသောယောကျ်ားတို့ဆားမူကား။ကာမေသုဓိစ္ဆာစာ
ရကံထိုက်၏။ထိုကြောင့်။ တရသကဏ်ဒိကာ ပ်မတိဝိနောဒနီ ဋိကာတို့
၌။ ။မာတုရကို်တာဒိန်ဆဋ္ဌန်ဓိစ္ဆာစာရောနတ္ထိ၊ဆသာဓိကတ္တာ၊တာသုဂ
တာနံပုရိသာနမေဝဓိစ္ဆာစာရောဟောတိ၊မာတာဒိဟိရကို်ဘတ္တာ။ ။ဟု
ဗိန်းတော်မူ၏။ ။မာတုရကို်တာဒိန်း၊ဆဓိစောင့်သောဗိန်းမ ဆစရှိကုန်သော။
ဆဋ္ဌန်း၊ရှစ်ယောက်သောဗိန်းမတို့ဆား။ဓိစ္ဆာစာရော၊ကာမေသုဓိစ္ဆာစာရကံ
သည်၊နတ္ထိ၊မရှိ။ ဆသာဓိကတ္တာ၊ ဆစိုးရသူ ဆရှင်မရှိသောကြောင့်တည်း။
တာသု၊ထိုဗိန်းမရှစ်ယောက်တို့၌။ဂတာနံ၊သွားလာကုန်သော။ပုရိသာနမေ
ဝ၊ယောကျ်ားတို့ဆားသာလျှင်။ဓိစ္ဆာစာရော၊ကာမေသုဓိစ္ဆာစာရကံသည်။
ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ မာတာဒိဟိ၊ ဆဓိ,ဆာဘစသော သူတို့သည်။ ရကို်တတ္တာ၊
စောင့်ရှောက်ဆပ်သောကြောင့်တည်း၊

ထိုရှစ်ယောက်သောဗိန်းမတို့မှကြွင်းသော။သာရကွဗိန်းမဆစ-မဟာထို
ကာဆဆုံးရှိသော။ တကျိပ် နှစ်ယောက်သော ဗိန်းမတို့သည်။တပါးသော
ယောကျ်ားတို့နှင့် သွားလာပေါင်းဘော်သည်ရှိသော်။ယောကျ်ား, ဗိန်းမတို့
ဆားပင်၊ကာမေသုဓိစ္ဆာစာရကံထိုက်ကုန်၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ဆစိုးရသူ
ချစ်လင်ရင်းရှိရုံကား။ဆရှင်သခင်ဖြစ်သောလင်၏ ဥစ္စာဆဝတ္ထုကိုခိုး၍။မွေ
လျော်ခြင်းကိုဖြစ်စေသောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဆ
ဋ္ဌကထာ။တရသကဏ်ဒိကာစသည်တို့၌။ ။သေသာနံပနပုရိသန္တရဂမ
နေဓိစ္ဆာစာရောဟောတိ၊တသ္မာ၊သဿာဓိကာဘာဝတော။ ။ဟုဗိန်းတော်
မူ၏။ ။သေသာနံပန၊မာတုရကို်တစသောရှစ်ယောက်မှကြွင်းသော တ
ကျိပ်နှစ်ယောံသောဗိန်းမတို့ဆားကား။ ပုရိသန္တရဂမနေ၊ဗိဓိလင်မှတပါး
သောယောကျ်ားတို့သွားလာရာ၌။ ဓိစ္ဆာစာရော၊ ကာမေသု ဓိစ္ဆာစာရကံ
သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ကသ္မာ၊ဆဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ သဿာဓိက
ဘာဝတော၊ ဆစိုးရသူ လင်ရှိသော ကြောင့်တည်း။ ။ဤလျှင် ကာမေသု

ဒိန္ဆာဘာရကံဝယ်။ သဗ္ဗပတ္ထနာဆင်္ကပြယောဂနှင့်တကွ၊ ဆဂမနီယဝတ္ထုတို့ကိုကိုပိုင်းခြားခြင်းတည်း။

---

(၄၄၃) မဂ်သုံးဆယ်တို့ကိုပိုင်းခြားခြင်း။

မေထုနသမာစာရ ဆမ္ဘကို။ပြုခြင်းငှါ ခန့်သော မဂ်တို့သည်၊ ဆကျဉ်းဆောင်းဖြင့်သုံးပါး။ ဆကျယ်ဆောင်းဖြင့် မဂ်ပေါင်းသုံးဆယ် ရှိကုန်၏။ ဆကျဉ်းဆောင်းဖြင့်သုံးပါးဆရကား။ ဆစာသစ်ဝင်ရောဆရပ်သည်။ မုခမဂ်မည်၏၊ဆစာဟောင်းစွန့်ရောဆရပ်သည်၊ဝစ္ဆမဂ်မည်၏။ရေဟောင်းစွန့်ရောဆရပ်သည်၊ ပသာဝမဂ်မည်၏။ ဤသည်လျှင်ဆကျဉ်းမဂ်တည်း။ ဆကျယ်ဆောင်းဖြင့်ကား။ လူဝိန်းမ၌။မုခ၊ဝစ္ဆ၊ပသာဝဟုဆိုဆပ်သောသုံးပါးသောမဂ်၊ နတ်ဝိန်းမ၌သုံးပါးသောမဂ်။တိရစ္ဆာန်ဝိန်းမ၌ သုံးပါးသောမဂ်၊ ပေါင်းဝိန်းမတို့၌မဂ်ကိုးပါးဖြစ်၏၊ဤနည်းအတူ၊လူဥဘတောဗျဉ်း,နတ်ဥဘတောဗျဉ်း, တိရစ္ဆာန်ဥဘတောဗျဉ်းတို့၌ သုံးပါးစီ ဖြစ်ရကား။ မဂ်ကိုးပါးဖြစ်၏။ လူပဏ္ဍာက်,နတ်ပဏ္ဍာက်,တိရစ္ဆာန်ပဏ္ဍာက်တို့၌။ မုခမဂ်။ဝစ္ဆမဂ်နှစ်ပါးစီဖြစ်ရကား။မဂ်ခြောက်ပါးဖြစ်၏။လူယောကျ်ား,နတ်ယောကျ်ား,တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ားတို့၌၊မုခမဂ်ဝစ္ဆမဂ်နှစ်ပါးစီဖြစ်ရကား၊မဂ်ခြောက်ပါးဖြစ်၏ ဤသို့လျှင်မဂ်သုံးဆယ်။ ဆကျယ်ဖြစ်သတည်း။ထိုမဂ်သုံးဆယ်တို့တွင်။ ဆမ္ဘတ်မရှိတပါးပါးသော မဂ်၌၊ဖိုဖြစ်၏ဆဂ်ါဇာတ်ကို၊ နှမ်းစေ့ခန့်မျှပြကပေ့လေမတွေ့သောဆရပ်၌၊သေဝနစိတ်ဖြင့်သွတ်သွင်းသာယာငြားအံ့၊ရဟန်းတော်တို့ဆား။ ပါရာဇိကာဆာပတ်သင့်၊ ကိုရှင်ဖြစ်လျှင်၊ လိင်ကျ။ သိလသုံးသူ ဖြစ်အံ့။ သိလပျက်၏ ဟုမှတ်။ ။မင်ဂွနမဂ္ဂပတိပတ္တိဆဝိဝါသန ဟူသောဆဂ်ါဆရ ပါရာဇိကာဏ်ဆဋ္ဌကထာ၊ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာဆရ၊မဂ်သုံးဆယ်ဆပြတည်း။

---

(၄၄၄) ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၌၊ဆပွသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇကိုပြခြင်း။

၌ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဝယ်၊သိလစသောဂုဏ်ကင်းသော၊မသွားလာဆပ်သောဆရာ၌နည်းသောဆပွသာဝဇ္ဇဖြစ်၏၊သိလစသောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောမသွားလာဆပ်သောဆရာ၌ကြီးသော မဟာသာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ ဂုဏ်ကင်းခြင်းတူမျှသော်လည်း၊နှိပ်စက်၍ကျင့်သောသူဆားကြီးသောဆပြစ်ရှိ၏၊နှစ်ယောက်ဆလိဆန္ဓဒူတမျှရာ၌၊နည်းသောဆပြစ်ရှိ၏။၌နေရာဌာနဝယ်။ ဝါဒဆထူးကိုပြဦးအံ့၊ ။စတ္တာရော သန္တာရာဟူ၍ ဆဋ္ဌကထာတို့၌ ဝိန္

သောကြောင့်၊မျှားယွင်းလိုသော စေတနာနှင့်။အလိုဆန္ဒမဘူဘဲ နှိပ်စက်၍ လွန်ကျူးကျင့်ရာ၌၊ ဆကျင့်ခံရသောသူအား။ကြောက်ဖွယ်လိုခြင်းနှင့်စပ်သော ပယောဂ မရှိခြင်းကြောင့်။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမဖြစ်၊ ကျင့်ကြံသောသူ ဆားသာလျှင်။ ပယောဂဆားထုတ်ခြင်းရှိ၍၊ အင်္ဂါလေးပါး ပြည့်စုံသော ကြောင့်၊ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဖြစ်၏ဟု-ကောဓဆရာတို့ ဆင်ကုန်၏။ ။ဤသို့ ဆိုရာ၌။မိန်းမတို့ဆားမျှားသောဆားဖြင့်။ပယောဂရှိမြဲမဟုတ်သောကြောင့်။ ပယောဂကိုပမာဏမပြုသင့်။ ဆကယ်၍ပယောဂကိုပမာဏပြုငြားအံ့။ ဖွဲ့ ဝဲလိုသောစိတ်ကိုဖြစ်စေ၍။နေသောမိန်းမဆား၊ပယောဂမရှိသောကြောင့်။ မိစ္ဆာစာရမဖြစ်ရာဟူသော ဆပြစ်ရောက်ရာ၏၊ ထိုကြောင့်။ယောကျ်ားတို့ ဆားမျှားသောဆားဖြင့်။ပယောဂရှိမြဲဖြစ်ရကား။ ယောကျ်ားတို့ကိုရည်၍၊ ဆင်္ကန်းလေးပါးဟု ဆိုဆပ်၏ဟူ၏။ဥတ်သနည်းဆားဖြင့်။ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသဆရာမိန့်တော်မူ၏။ ဖွဲ့ဝဲလိုသောပယောဂဆင်္ကန်းကိုပယ်၍။ ကြွင်းသောဆင်္ကန်းသုံးပါးဖြင့်ပင်။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ဖြစ်နိုင်၏ဟူ၍။ ဂေကဆရာတို့ဆိုကုန်၏။ ။ထိုမှတပါး၊ ဆပဓေ ဆရာတို့သည်ကား။ မိမိအလိုဆားဖြင့်၊ ကျင့်သောသူဆား။ဖွဲ့ဝဲလိုသောပယောဂဖြင့်ပင်လျှင်၊ ဖွဲ့ဝဲလိုသောစိတ်၏ပြီးခြင်းကြောင့်၊သေဝနစိတ္တံဟူသောဆင်္ကန်းကိုပယ်၍၊ ကြွင်းဆင်္ကန်းသုံးပါးသာလျှင် သင့်မြတ်၏။နိုင်ထက်မှုသဖြင့်၊ကျင့်ဆပ်သောသူဆား။ရှေးကဖွဲ့ဝဲလိုခြင်းနှင့် စပ်သောပယောဂမရှိခြင်းကြောင့်။သေဝနပယောဂေါ။ ဟူသောဆင်္ကန်းတ ပါးကိုပယ်၍။ ကြွင်းသောဆင်္ကန်းသုံးပါးသာလျှင် သင့်မြတ်၏။ ဤသို့၊မိမိဆ လိုဆားဖြင့်။ ကျင့်တတ်သောသူဆားမဆင်္ကန်းသုံးပါး။ ဗလတ္ထာရဆတင်းကျင့် သောသူဆား။ဆင်္ကန်းသုံးပါး။ဤနှစ်ရပ်ကိုစပ်၍။ဆဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်းဆား ဖြင့်၊ဆင်္ကန်းလေးပါးဟု-ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ၌၊ ဆဋ္ဌကထာဆရာပြုတော်မူ ၏။ ။ထိုဝါဒသုံးပါးတို့ဘင်။နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဆပဓေဆရာ၏ ဝါဒကို သာသျှင်။'ဖွတ်ယူဆပ်၏၊ထိုကြောင့်၊သိလက္ခဏဒီကာသစ်၌။ ။ဣမံပနေထ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ။ ။ဟူ၍ဆမြဲဖွတ်ဆပ်သောသန္နိဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယဟုပြတော်မူခဲ့၏။ ။ ဆဘိဒမ္မာဆနဒီကာ ဆရာတို့သည်ကား။ ဆဘယ် ဝါဒကိုမှန်၏ဟု မ'ုကြ မူ၍၊ ။ဝိမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ။ဟူ၍စုံစမ်း၍ယူဆပ်၏ဟု ဝိနိစ္ဆတော်မူ ၏။ ။ဒီကာနှစ်စောင်၏ဆနက်ကား။ ။ဣဒံ၊ဤဆပဓေဆရာ၏စကားသည်။ ထွေ၊ ဤဝါဒသုံးရပ်၌။သန္နိဋ္ဌာနံ၊ ဆမြဲဖွတ်ဆပ်သော သန္နိဋ္ဌာန် စကားရပ် တည်း။ ။ဝိမံသိဘ္ဝာ၊စုံစမ်းဆင်ခြင်၍။ဂဟေတဗ္ဗံ၊ယူဆပ်၏။ ။ဤသည် လျှင်၊ဆပွသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇဆရတည်း။

(၄၄၅) ပတိဝိပ္ပကတာဒိဆဆုံးဆဖြတ်ပြခြင်း။

ထို့နောက်ဘုရားလည်း။ လင်္ကာနှင့်မစ္ဆာန္ဒမဂ္ဂသာကဲ့။ ဆရပ်တပါးသို့ ရောက်သော ဗိန်းမကိုဆပြစ်မဲ့ ဆသွတ်ဆသတ်မှတ်ထင်၍။ မေထုနသံဝါသ အမှုကိုပြုမိသော်။ဆက်ါလေးပါးစုံစေ့ခြင်းကြောင့်ဝင်း။ယောကျ်ားမှိုဏ်ဟု သိခြင်းသည့် ဆက်ါမဟုတ်သောကြောင့်ဝင်း။ဗိန်းမယောကျ်ားနှစ်ယောက်လုံးပင်။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ ထိုက်ဖို့။ဤနည်းဆတူ။ဆခိုက်မှောင်ကျ။ ခန်းဆောင်စမှာ။အိပ်၍နေရာ။မသူတော်ဝင်၍ပြစ်မှားရာ၌၊ဗိမိသင်မှတ်၍ သာယာသော ဗိန်းမဆောင်း၊ယောကျ်ားသည်လည်း။ဗိမိဗိန်းမနှင့်၊ဗိန်းမ,တယောက်ယှဉ်တွဲ၍အိပ်နေရာညဉ့်ဆခါ၌။ဗိမိမယားမှတ်၍။မသိသောဆောင်းဖြင့်။တပါးသော ဗိန်းမဆောင်းလွန်ကျူးရာ၌ဝင်း။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံထိုက်ဖို့။ ဥပမာဆောင်းဖြင့်။ချုံတွင်းဝင်ဆောင်းသောဆိတ်ကို သတ်မည်ဟုလာသော သားသည်၊ ဆိတ်နေရာဝယ်နေသောဆမိရင်းကိုတွံနှင့်ထိုးသတ်ရာ။ ဆမိသေဆုံးသော ဆခါ၊ပစ္စာနုန္တရိယကံ,ပါဏာတိပါတကံထိုက်သကဲ့သို့။ သူတပါး။ သား,မယား,ပြစ်မှားရာ၌လည်း။မသိသော်လည်း၊ကမ္မပထဆက်ါမြော်၍ ဆပါယ်ပဒိုသန္ဓေပေးဖို့ပါဟူလို။ ။ဆာဒရိယာသဘာနံဝါဒုတ္တာမောတိဒဠ္ဍဗ္ဗော။ ။ ဤသျှင်၊ပတိဝိပ္ပကတာဒိ၊ဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၄၆) မိမိ၏သွိုးဖြစ်မေထုနသံဝါသဆဆုံးဆဖြတ်ပြခြင်း။

ထိုသတ္တိသွိုးငယ်မှာ၊မိမိဘခင်မှတပါး၊ အရပ်ထိန်းစောင့်ရှောက်သူဆမိ, မောင်ကြီး, မောင်ငယ်။ဆစ်မ,ညီမ၊ခွေးမျိုး, သိဘင်းသုံးဟော်၊ ဆနွယ်တူဆောင်းဖြင့်။ရုနစ်ယောက်သောသူတို့ဝယ်၊ တစုံတယောက်မှမရှိခဲ့သဖြင့်၊ မေထုနသဝနကိစ္စဖြင့်၊ ပြစ်မှားလွန်ကျူးသော ထိုဘခင်သည်သာလျှင်၊ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်၍နေရခဲ့သည်ဖြစ်အံ့၊မိမိသွိုးကိုလွန်ကျူးသော မွေးဘခင်ဆောင်း၊ကာမေသု မိစ္ဆာစာရကံမသိုက်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ၎င်းဘခင်သည် မေထုန်ဒြဲလိုသော မေထုနသဝန စိတ်ဖြင့်ညွတ်၍၊ လုံလပယောဂပြုဆဲပင်လျှင်၊စောင့်ရှောက်အုပ်ထိန်းသည်ဆဖြစ်မှကောင်းရှင်းလသဖြင့်။ ဆဂမနိယဝတ္ထုနှစ်ဆယ်မှကောင်းလွတ်သောကြောင့်တည်း။ယင်းသို့ကောင်းရှင်းသော ဆရောက်သည်း။သိသဝိမံသနသဂ္ဂဒ္ဓာတ်ပါဠိတော်၌။ ။ယောဒုက္ခဗုဠ္ဌာ ယဘဝေယျတာဏံ၊သောမေပိတာဒုဿိဝဝနကရောတိ။ သာကသဆကန္ဒာပိ ဝနသမဇ္ဈေ၊ ယောတာယိတာသော သာဟသံကရောတိ။ ။ဟု-ဟော

တော်မူ၏။ ။ယောဝိတာ၊ ဆက်ကြင်ဆာဘသည်။ ဒုက္ခဗုဒ္ဓဿာယ၊ ဆင်းရဲခြင်း ဖြင့်တွေ့သည်ရှိသော်။ တာဏံ၊ စောင့်ရှောက်သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သောဝိတာ၊ထိုဆာဘသည်။ဝနေ၊လူသူမနီး၊တောကြီးဆရပ်၌။ ဒုတိ'ကိုယ်မှ ဖြစ်သောဘိုးဒ်။လွန်ကျူးဖြစ်မှားခြင်းကို။ ကရောတိ၊ပြု၏။ သာဆဟံ၊ထိုငါ သည်၊ဝနသ၊တောဆရပ်၏၊မင်္ဂလာ၊ဆလယ်၌။ကဿ၊ဆာယ်သူ၏။ သန္တိ ကေ၊ဆထိုဒ်။တာဿကဟဟဏတ္ထာယ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ယူအံ့သောငှါ။ ကန္ဒဒါ၊ငိုရပါအံ့နည်း။ယောဝိတာ၊ဆကြင်ဆာသည်။ တာယိတာ၊ စောင့် ရှောက်ထိုက်၏။သောဝိတာ၊ ထိုစောင့်ရှောက်ရမည့် ဆာဘသည်ပင်လျှင်။ သာဟာသံ၊နှိုင်ထက်ကဲလူ၊ဆမူသွမ်းဟျင်း၊ ရှုန့်ရင်းသောဆမှုကို။ ကရောတိ၊ ပြုအံ့ကြံခဲ့ဘိ၏။ ။ပညာရင့်ပြီးဆရာတော်ကြီးတို့သည်လည်း၊ ဤနည်းဆ တူ။ဆုံးဖြတ်တော်မူကြကုန်သတည်း။ ။ဤလျှင်တရပ် ကာမေသုဒ္ဓိဆွာစာ ရဒ္ဓိဆဆုံးဆဖြတ်တည်း၊

---

(၄၄၇) ဝစ္ဆမင်္ဂါမေထုန်ဒိဝဲပုံဆဆုံးဆဖြတ်ပြခြင်း။

ဆဒ္ဓသာလိနီဆဒ္ဓကထာကြီးတို့၌။ မင်္ဂလနမင်္ဂလပုဒ်ပတ္တိ ဆဓိဝါသန်,ဟူ၍၊ မင်္ဂသာမည်ဆားဖြင့်ဓိန့်သောကြောင့်၊ဓိဓိတို့၏ မယားမှတပါးသော ဆဂမ နိယဝတ္ထု(ထိုက်သောဓိန်းမတို့၏၊ကျင်ကြီးထွက်ရာဝစ္ဆမင်္ဂ၊ စားသောက်ရာ မုခမင်္ဂတို့၌၊မေထုန်ဒိဝဲသာသူဆား၊ ကာမေသုဓိဆွာစာရကံထိုက်၏၊ ။ ဆာဒရိယဝါဒ။ ။ထိုမှတပါးသောယောကျ်ားယောကျ်ားချင်း၊ဝစ္ဆမင်္ဂ၌၊ မေထုန်ဒိဝဲခြင်းသည်ကား၊ကာမေသုဓိဆွာစာရကံမထိုက်၊ဆဘဲကြောင့်ဟူ မူ၊မသွားလာဆပ်သောဆဂမနိယဝတ္ထု၊ဖြစ်သောဓိန်းမနှစ်ကျိပ်တွင်မပါဝင် သောကြောင့်တည်း။ သုတ်ပါထေယျ ဆဒ္ဓကထာ၊ စက္ကဝတ္တိ သုတ်၌ကား ယောကျ်ား- ယောကျ်ားချင်း။ ဓိန်းမ- ဓိန်းမချင်း မေထုန်ဒိဝဲသည်ကိုမှား သောဓိဆွာမမြမှုဟုသာ ပြောဘော်မူ၏။ ကာမေသုဓိဆွာစာရကံထိုက်၏ဟု မပြော။ ။ဤသျှင်တရပ်၊မှတ်ဘွယ်တည်း၊

---

(၄၄၈) မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါးပြခြင်း။

မသနံ ဟာသိတဉ္စာပိ၊ဆသာဒသဒ္ဓါဓိကွန်၊
ဆသာဒံ ကတညုသဂ္ဂ၊သတ္တာ မေထုနသေဝနာ။ ။
(သတ္တာဂိုဟ္ဘာရပါဠိတော်ရစနာ)။

မသနံ၊လွင်မှုန့်,ကသယ်မှုန့်ဖြင့်ဆုတ်နယ်သာယာခြင်းငင်း။ ဟာသိတံ၊ပြုံးရယ်ကစား၊ပျော်ပါးမြူးထူးခြင်းငင်း။သန္ဓမသာဒံ၊ပြောဆိုရွတ်အံ့၊ငိုကြွေးသံကို၊နာခံနှစ်သက်၊ စုံမက်သာယာခြင်းငင်း။ဇက္ကနံ၊ မျက်ဝါးတည့်တည့်၊တစိမ့်စိမ့်ကြည့်ခြင်းငင်း။ ကတဓာသာဒံ၊ပြီပြီပြွဲခဲ့ဘူး သောမေထုန်ကာမဂုဏ်ကို၊ဆာငုံပြုလျက်၊နှစ်သက်သာယာခြင်းငင်း။ ဆည္ဆာသာဒံ၊သူတပါး၏ခံစားပြည့်စုံ၊ကာမဂုဏ်ကို၊ဆာငုံပြုလျက်၊နှစ်သက်သာယာခြင်းငင်း။သဂ္ဂအာသာဒံ၊ဤဆောစာရ၊ ထီလက္ခဏ်ဖြတ်၊ ပဋိပတ်ကြောင့်၊ ခြောက်ထပ်နတ်ရွာ၊နတ်ချမ်းသာကို၊လွန်စွာနှစ်သက်၊ စုံမက်သာယာခြင်းငင်း။ ဇာတိ၊ဤသို့၊မေထုန်သေဝနာ၊မေထုန်ဓိဝဲခြင်းတို့သည်သာ၊ သန္နိဘာပိုင်းခြား၊ ချန်ပါးတို့တည်း။ ။ဆကျဲ:ကို ဆင်္ကိုတ္တရာပါဠိဒေတာ်မှ ယူဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင် မေထုန်ငယ်ချန်ပါးတည်း။

---

(၄၄၉) သုရာပါနသိက္ခာပုဒ်၊ကာမေသုမိဆ္ဆာစာရိန္ဒိသွင်းဟန်ပြခြင်း။

သုရာပါနကံကို၊ တသီးတခြား၊ ကမ္မဝါစာဆောဖြင့် မယူဆပ်။ဆကယ်၍ ကမ္မဝါစာဆောသီးခြားယူခဲ့ငြားအံ့။ကမ္မဝါစာတခဲ့တပါးဖြစ်ရာ၏၊ ထိုကြောင့်ရကား။သုရာပါန၊ဒေသသောက်ခြင်းဆမှုကိုပြု၍၊တစုံတခုသော ဆကုသိုလ်ကံကိုမပြုသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ရသာရုံကာမဂုဏ်၌၊ ယုတ်မာသောဆကျင့်ဖြစ်၍၊ ကာမေသုမိဆ္ဆာစာရကံနှင့် သဘော တူသည့် ဖြစ်သောကြောင့်၊ သဘာဂဆောဖြင့်၊ကာမေသုမိဆ္ဆာစာရဆင့်ဆိုး၌၊ သွင်း၍ ရေတွက်ဆပ်၏။ သုရာပါန၊ဒေသောက်ခြင်း ဆမှုကိုပြု၊ ပါဏာတိပါတစသောကံကို ကျူးလွန်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ထိုကံကိုကျေးဇူးပြုခြင်း။ ဥပကာရသဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ထိုကံ၏ဆင့်ဆိုး၌သွင်း၍ရေတွက်ဆပ်၏။ ထိုကြောင့်။ ဝိဘင်းမူလဋီကာကြီး၌ ။တသ္မာသသယထာဝုတ္တသွေဝ ကမ္မပထေသု ဥပကာရတ္တာ သဘာဂတ္တာဝသေနအနုပဝေသောဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။အသား၊ ထိုသုရာပါန၏။ ယထာဝုတ္တသွေဝ၊ ဆကြင်ကမ္မပထကထာ၌ဟောတော်မူဘိုင်းသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ကမ္မပထေသု၊ ကမ္မပထဆယ်ပါးတို့၌၊ ဥပကာရတ္တာ သဘာဂတ္တာဝသေန၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ဆဖြစ်၊သဘောတူသည်၏ဆဖြစ်ဖြင့်။ ဆနုပဝေသော၊ လျော်ရာသွတ်သွင်းခြင်းကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်ဆပ်၏။

ထိုသူရာပါနဆကုသိုလ်သည်၊ကမ္မဇဝါထဆယ်ပါးတို့ဖြို့။ဆကျွန်းဝင်သော ကြောင့်၊ ဆပါယ်လေးဘုံတို့ဖြို့ ပဋိသန္ဓေ ဆကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သောဆ ကုသိုလ်ကမ္မပသဟုဆိုဆပ်၏၊ထိုကြောင့်။ သတ္တနိပါတ် ဆဋ္ဌကထာဖြို့။ ။ ယသ္မာပနမဇ္ဈပါယိ၊ ဆတ္ထိနဇာနာတိ၊မွေ့နဇာနာတိ၊ မာတုပိ ဆန္တရာယ်က ရောဘိ၊ပိတုပိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓတထာဂ တသာဝကာနဉ္စိ ဆန္တရာယ်ကရော တိ၊ဓိဋ္ဌဓမ္မေစဂရဟိ သမ္ဘရာယေစဒုဂ္ဂတိ'၊ ဆပရာပရိယာယေဉမ္မာဇံပါပု ဏာတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။မဇ္ဈပါယိ၊သေကိသောက်ခြင်းရှိသောသူ သည်။ ဆတ္ထိ၊အကျိုးကို။နဇာနာတိ၊မသိတတ်။ခမွဲ၊အဇကြောင်းကို။နဇာနာတိ၊ မသိတတ်။မာတုပိ၊ဆဓိဒါလည်း။ဆန္တရာယ်၊ဆသက်စည်းစိမ်၏ဆန္တရာယ် ကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ ပိတုပိ၊ဆာဒါလည်း။ ဆန္တရာယ်၊ ဆသက်စည်း စိမ်၏ဆန္တရာယ်ကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓ-တထာဂတသာဝ ကာနဉ်ိ၊ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားတော်တို့၏လည်း။ ဆန္တရာယ်၊ကိုယ်ဆသက်၏ဆန္တရာယ်ကို ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ ဓိဋ္ဌဓမ္မေ၊ မျက်မြောက်သောကိုယ်၏ဆဖြစ်၌။ ဂရဟိ၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ကဲ့ ရဲ့ဆပ်သည်ဆဖြစ်သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်၏။ သမ္ဘရာယေ၊ တမလွန်ဘဝ၌။ ဒုဂ္ဂတိ'၊ဆင်းရဲဆစုဖြို့ တည်ရာဖြစ်သော ဆပါယ်လေးပါးသို့။ ပါပုဏာတိ၊ လားရောက်ရ၏။ဆပရာပရိယေ၊ ဆဆက်ဆက်သောဘဝ၌။ ဥမ္မာဇံ၊ရူး သွပ်သောဆဖြစ်သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်ရ၊လ၏။

ဤဆဋ္ဌကထာဆရာမြတ်၊မိန့်တော်မူဆပ်သောကြောင့်။ ထိုသူရာသေဝဲ သောဆကုသိုလ်ကံသည်။ဆရိယကန္တဟု ဆိုဆပ်သော။ ငါးပါးသီလတို့ တွင်။ ပါဏာတိပါတာစသော ကံ၊လေးပါးတို့ထက်။ ဆလွန်တရောပင်။မဟာ သာဝဇ္ဇ၊ဆပြစ်ကြီး၊ကျယ်လှ၏ဟုမှတ်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။နောက်နေဝံသော ဘဝတို့၌၊လူပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊လူရူး,ဝက်ရူး,ခွေ ရူးစသော ဆဖြစ်သို့ ရောက်စေ၍သဖြင့်၊ ဆရိယာတို့၏ တရားဒါ၏ ဆန္တရာယ်ကို ပြုခြင်းကြောင့် တည်း၊ထို၊ကြောင့်ဖြတ်စွာဘုရားသည်၊ မဇ္ဈပါနာစသံယမော-ဟု၊ မင်္ဂလာ တထီးဘခြား၊ ဂ္ဂုဏ်၊ဝံ၊လေးပါးတို့ဖွဲ့ပိုင်းခြားခြင်း၌။ ဟောကြားတော်မူ၏။ ထို သို့ဖြစ်သော၊ကြောင့်၊ဂုဏ်ဗုဒ္ဓဒေယျာသ ဆဋ္ဌကထာ ဆရာသည်လည်း။ ။ဆ ဒိစေတ္ထသုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနမေဝမဟာသာဝဇ္ဇံ၊ နတထာပါဏာတိ ပါတာဒယော ကာယ်ဘာမနုဿဘူဘာဿဝိ ဥမ္မတ္တကာဘာဝ သံဝတ္တနေနနဆရိ ယဓမ္မန္တရာယကရဏတော၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆပိစ၊စင်စစ်သော် ကား။ထို့ကြောင့်၊ငါးပါးသီလတို့တွင်။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနမေဝ၊ မဲ့

လျော့ချက် ဆကြောင်းဖြစ်သော သေခြည်ဆရက် သောက်ခြင်းသည်ပင် လျှင်။မဟာသာဝဇ္ဇ်၊ကြီးသောဆပြစ်ဖို့၏၊ ပါဏာတိပါတာဒးယာ၊ပါဏာတိပါတစသည်တို့သည်။ တထာ၊ဆတူ၊ မဟာသာဝဇ္ဇာ၊ကြီးသောဆပြစ်ဖြစ်ကုန်သည်။ နဟောန္တိ၊မဟုတ်ကုန်။ ကသ္မာ၊ အဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ဥမ္မတ္တကာဒာဝသံဝတ္တနေန၊ ရူးသွပ်သော အဖြစ်ကဲ့ဖြစ်စေသဖြင့်၊ အဒိယ ဓမ္မနာရယ ကရဏတော၊ ဆရိယာတို့၏ တရား ဆန္တရာယ်ကို ပြခြင်း ကြောင့်တည်း။ ။ဆဂုံဘရနိကာယ်ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာ၊သမ္မောဟဆဋ္ဌကထာ၊ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ၊ဓမ္မပါလဇာတ်ဒီကာ စသည်တို့ဌိဠလည်းနည်းတူပြု၏၊ဤသို့ပြဆပ်သောပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာဒီကာတို့နှင့်ဆညီ၊ ဂျှေးဂျှေးသောမဟာထေရ်ကြီးတို့သည်၊ သုရာပါန ဆပြစ်ဒေါသဆာဒီနဝတို့ကို။ ဆပါယ်လေးဘုံ၌၊ ဒုက္ခဆင်းရဲခံရပြီးသည်နောက်၊ပေါ့လွန်းသောဆကျိုး။ဆရူး,ဆမျိုးမျိုးဖြစ်ဟန်ကိုပြအံ့သောငှါ။

ပဗ္ဗသတံစ သုနက္ခြာ၊ယက္ခြာဘဝတိ မူဂါဒိ။
ဥမ္မတ္တကောစ ဆနန္တြာ၊သုရာပါနဿ နိဿန္ဒေါ။ ။

ဟုဂါထာကိုမိန့်ကြသတည်း။ ။သုနက္ခြာ၊တခြာခြာမူး၊ခွေးရူးဆဖြစ်သည်။ပဗ္ဗသတံစ၊ ဆဘန်ငါးရာဘုံဝင်တိုင်။ ဘဝတိ၊ဖြစ်ရ၏၊ ယက္ခြာစ၊ ဆစွယ်ဖြူးတူး၊ ဘီလူးဆဖြစ်သည်ဂုဏ်း။ မူဂါဒိ၊ မငြိမသ- ဣဋ္ဌံ,ဆ,စွာဘိ၊ ဆရိရည်ယူခြင်းစသည်ဂုဏ်း။ဘဝတိ၊ဖြစ်ရ၏၊ဥမ္မတ္တကောစ၊လူရူး,ဝက်ရူး,ကြက်ရူးဆဖြစ်သည်။ဆနန္တြာစ၊မရေတွက်နိုင်သည်လည်း။ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏၊ဇာတိဆယ်၊ဤသည်လျှင်၊ သုရာပါနဿ၊သေသောက်ခြင်း၏။နိဿန္ဒေါ၊ ဆနည်းဆုံးဖြစ်သောပဝတ္တိဆကျိုးတည်း၊ ။ဤလျှင်။ကာမေသုမိစ္ဆာစာရစသည်၌သွင်းယူဟန်တည်း၊

(၄၅၁၀) သုရာမေရယဆပြားခွဲခြားဖြေခြင်း။

သုရာဟူသည်၊ရဲရင့်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်။သုရာမည်၏။ ။ သုရံဖနေတီတိသုရာ။ ။သုရံ၊ရဲရင့်ခြင်းကို၊ဖနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။သုရာ၊သုရမည်၏။ ။တိ ံသနိပါတ်။ ကုန္ဓာဇာတ်တော်ဆားဖြင့်။ ဆစ,ပကာဘူး၊ ဂျှေးဦးကာလဝယ်။ သုရာမည်သော မူဆိုးနှင့်,ဝဂ္ဂဏမည်လေ့။ရှင်ရသေ့တို့သည်ဝေ့ဖြင်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ထိုဆဖျော်၏

သုရာဟူသောဆေးမည်သည်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ။သုရာသဒ္ဒါကိုထောံထား၍။သေ
ရည်ဟုဆိုကြ၏။ ထိုသေရည်မည်သော သုရာ သည်လည်း။ ဝိဠသုရာ,ပူဝ
သုရာ,ဩဒနသုရာ,ကိဏ္ဏပက္ခိဏ္ဏာ,သမ္ဘာရသံယုတ္တာဟူ၍ ငါးပါးဆင်ခြင်ရှိ
၏။ထိုငါးပါးတို့တွင်။ဝိဠသုရာဟူသည်။မုန့်ညက်တို့ကိုဆိုးခြဲထည့်၍။ ကြည့်
သော ရေကိုလောင်း၍ နယ်သဖြင့်ပြုဆပ်သော သေကိုမှတ်။ ပူဝရာသုဟူ
သည်။ မုန့်တို့ကို ဆိုးခြဲထည့်၍ ကြည့်သောရေကို လောင်း၍ နယ်သဖြင့်ပြု
ဆပ်သော သေကိုမှတ်။ ဩဒနသုရာသည်။ ထမင်းတို့ကို ဆိုးခြဲထည့်၍။
ကြည့်သောရေကိုလောင်း၍။ နယ်သဖြင့်ပြုဆပ်သော သေကိုမှတ်။ကိဏ္ဏပ
က္ခိဏ္ဏာဟူသည်။သေဖျဉ်မျိုးစေ့ကိုဂင်း။ထိုမျိုးစေ့၏မုန့်ရည်တို့ကိုဂင်း။ ထည့်၍
ပြုဆပ်သောသေကိုမှတ်။သမ္ဘာရသံယုတ္တာဟူသည်။ဇာတိဖိုလ်သီး၊မုန့်ညင်း
သီး ဆစမ္ပိကုန်သော ဆထူးထူးသော ဆေးဆောက် ဆေးဝါးတို့နှင့် ထည့်ဆပ်
သည်ဖြစ်၍ပြုဆပ်သောသေကိုမှတ်ဆပ်၏။

မေရယဟူသည်။ ရစ်ဖွေခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် သောကြောင့်။ မေရယ
မည်၏။ မေဒံဇနေဘိတိမေရယံ၊ ။မေဒံ၊ ရစ်ဖွဲးခြင်းကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ
တတ်၏။ဣတိထသ္မာ၊ထိုကြောင့်။မေရယံ၊မေရယမည်၏။ ။မေရယသဒ္ဒါ
ကိုထောက်ထား၍။ဆရက်ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ထိုဆရက်ဟူသောမေရယ
သည်လည်း။ပုပ္ပါသဝ,ဖလာသဝ,ဂုဠာသဝ,မဓွာသဝ,သမ္ဘာရသံယုတ္တာဟူ
၍ငါးပါးရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ပုပ္ပါသဝဟူသည်။ ဆပွင့်ရည်ကို ရှည်မြင့်
စွာထုံ၍ပြုဆပ်သောဆရက်ကိုမှတ်။ဖလာသဝဟူသည်။ ဆသီးကိုရှည်မြင့်
စွာထုံ၍ပြုဆပ်သော ဆရက်ကိုမှတ်။ ဂုဠာသဝဟူသည်။ ကြံရည်, တင်လဲ
ကိုရှည်မြင့်စွာထုံ၍ ပြုဆပ်သော ဆရက်ကိုမှတ်။ မဓွာသဝဟူသည်။ မုဒ
ရက်ဆီး စသည်တို့၏ ဆရည်ကို ကြာမြင့်စွာထုံ၍ပြုဆပ်သော ဆရက်ကို
မှတ်၊သမ္ဘာရသံယုတ္တာဟူသည်။ဇီးပြုပ်,ရှစ်ရှား,သဖန်းခါးသုံးပါးသော ဆစပ်
ဝိုကုန်သော ဆထူးထူးသော ဆဆောက် ဆဝေးတို့ဖြင့် ကြာမြင့်စွာ ထုံဆပ်
သောဆရက်ကိုမှတ်ဆပ်၏။ ။အထူးကား။ ။နေ့ရက်မကြာ။ လျင်စွာ
နှိပ်နယ်၍ပြုသည်ကား။သုရာမည်၏။နေ့ရက်ရှည်ကြာစိမ်ဆပ်,ထုံဆပ်သည်
ကား။မေရယမည်၏။ ။ကဒ်ဂါဒိကာဆထွက်တည်း။

(၁) ဝိဠ,ပူဝ၊ဩဒန၊ကိဏ္ဏသမ္ဘာရာ၊
(၂) ပုပ္ပါဖလ၊မဓွာရ၊ဂုဠ သမ္ဘာရာ။
(၃) သုရာငါးဝ။မေရယ၊ပဗ္ဗ-ထိဘုသာ။
(၄) ဃစ်ဓေ,မူးဓေ။ဤနှစ်ထွေ၊ခေါ်လေမဇ္ဇသာ။

ရစ်စေ,မွေးစေတတ်သော။ ဘိန်း,ဘင်,ကဖော်၊ ခလွန်စာ, ဖြစ်ရေ, ဆေးခြောက် စသည်တို့ကား။ မေ့လျော့ကြောင်း၊ ယစ်ကြောင်းဖြစ်၍ မစ္ဆရိယဟုဆို ဆပ်ဖြီ။ ။ထိုကြောင့်ခုဒ္ဓကပါဠိ၊မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။ မစ္ဆရိနဲ့ တဒေဝဥဘယံ၊ ယံဝါပနညဉ္စိ သုရာသဝ ဝိနိမုတ္တိ မဒ္ဒနိယံ။ ။ဟု ပိန့်တော်မူ၏။ ။မစ္ဆရိနဲ့၊ မစ္ဆရိယ္ကသည်ကား။တဒေဝဥဘယံ၊ ထိုသုရာမေရယနှစ်ပါးသာလျှင်။ဝါပန၊ တနည်းဘော်ကား။ဆည်ဖွဲ့၊တပါးလည်းဖြစ်သော။ သုရာသဝ-ဝိနိမုတ္တံ၊ဘေရည်ဘေရက်မှာလွတ်သော။မဒ္ဒနိယံ၊ယစ်စေတတ်သော။ယံ၊ ဆကြောင်ယစ်မျိုးသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ တံ၊ထိုယစ်မျိုးသည်။မစ္ဆံ၊မစ္ဆမည်၏။ ။ထိုသုရာပါနသည်၊ဆဂ်ါဆေားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ လေးပါး ဆရကား။ဘေရည်ဘေရက်ငါးပါးတို့တွင်၊တပါးပါးလည်းဖြစ်စေ။ သောက်လိုသည်လည်းဖြစ်စေ။ သောက်သည်လည်း ဖြစ်စေ။ မူးယစ် မေ့လျော့သည်လည်းဖြစ်စေ။ဤဆဂ်ါလေးပါးတည်း။ ။ပယောဂမှာ၊သာဟတ္ထိကတပါးသာတည်း။ ။ခုဒ္ဓကပါဠိဆဋ္ဌကထာထွက်တည်း။

ဤဆဂ်ါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းအံ့၊ သုရာပါန ဆကုသိုလ်ကံသည်။ ဆပါယ်လေးပါးဌ။ပဒိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်၏ဟုမှတ်။ ပဒိသန္ဓိဒါမဂ်ဂဏ္ဌိပုဒ်ဌကား။ ။သုရာပါနသည်။မူလဆေားဖြင့်။ ဆပါယ်ပဒိသန္ဓေကိုမပေးနိုင်။ ကမ္မပထလည်းမပြောက်ဟူ၍ပိန့်ဆို၏။ထိုကြောင့်၊ဌင်းဂဏ္ဌိပုဒ်ဌ်။ ။ကမ္မပထတောဆဝသောသုရာပါနာဒယောဘဇ္ဇိရမဇ္ဇာဒယောစ ပဒိသန္ဓိဖနေနေ ဆနေကန့်ကတ္တာ ကမ္မပထာတိ နဝတ္တာ။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။ကမ္မပတတောကမ္မပထဆယ်ပါးမှ၊ဆဝသောသာ၊ကြွင်းကုန်သော။သုရာပါနာဒယော၊ သုရာပါန စသည်တို့ကိုဌင်း။ တဇ္ဇိရမဇ္ဇာဒယောစ၊ ထိုသုရာပါနမှကြဉ်ခြင်း ဝိရတိဆစ္ဂါသည်တို့ကိုဌင်း၊ ပဒိသန္ဓိဖနေနေ၊ ပဒိသန္ဓေကိုဖြစ်စေရာ၌။ ဆနေကန့်ကတ္တာ။ မူလကောန့်မဟုတ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ ကမ္မပထာတိ၊ကမ္မပထဟူ၍၊ နဝတ္တာ၊မဆိုဆပ်ကုန်။ ။ဤသို့ပဒိသန္ဓိဒါမဂ် ဆဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်ဆောစပ်၍၊ဆဇိပ္ပါယ်ထင်ဆောင်ဆနက်သမ္မန်ဆပ်၏။ ။ဤဂဏ္ဌိပုဒ်ဆရာ၏ဆဇိပ္ပါယ်သည်,ကောဋ္ဌာသတောဝဏ္ဏဝိကကမ္မပထာဝေ။ ။ ဟူသော သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ ဆဋ္ဌကထာ ကြီးတို့နှင့် မညီညွတ် သောကြောင့်ဌင်း၊ ဌင်းဂဏ္ဌိပုဒ်ကဲ့သို့။ ဝိဓုကတ်သုံးပုံဆဋ္ဌကထာ, ဒီကာတို့၌၊ တဖောင်တသွေမှ မဘွဲ့ပြကြသောကြောင့်ဌင်း။ ဆနှစ်သာရဆေားဖြင့် မှတ်မဟုတ်ဆပ်။ ။ကောဋ္ဌာသတော၊ ခန္ဓာစသောဆရုဆေားဖြင့်။ပဏ္ဍိတ၊ ငါးပါးကုန်သောပါဏာတိပါတဆစ သုရာပါန ဆဆုံးရှိသော တရားတို့သည်လည်း။

ကမ္မပထာဝေ၊ဆပါယ်လားကြောင်းကမ္မပထတို့သည်သာလျှင်တည်း။ ။ သမ္မောဆဋ္ဌကသာဆနက်တည်း။ ။ဤလျှင်သုရာပါနသရုပတ္ထတည်း။

မသာဒန္ဒီတေနာဘိမသာဝါဒေါ၊ ။တေနာ၊ ဤသွတ်ယွင်း စေလို သောစေတနာဖြင့်။ မသာ မဟုတ်မမှန်သောဆေားဖြင့်။ ဝဒန္ဒီ၊ ဆိုတတ်ကုန် ၏၊ ဇာတိတသွာ၊ထိုကြောင့်။ သောသဘာဝေါ၊ ထိုသွတ်ယွင်းလိုသော စေ တနာသဘောသည်။မသာဝါဒေါ၊ မသာဝါဒမည်၏။ ။ဒေါသဇော,လော ဘဇောနှင့်ယှဉ်သော၊ ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရဒွိဖြစ်သောသွတ်ယွင်းစေလိုသော ဝိသံဝါဒနဲ့ စေတနာကို ဆရကောက်ယူဆပ်၏။ ။ထိုမသာဝါဒ၏ ဆင်္ဂါ သည်ကားလေးပါးရှိ၏။သေးဆရကား။

မသာယဆတထံဝတ္ထု၊ဝိသံဝါဒနဝိတ္တတာ။
တဇ္ဇောဝါယမောပရသာ၊တဒတ္ထဇာနနံဇုတီ။ ။
(ဆဋ္ဌကထာရစနာ)။

မသာယ၊မသာဝါဒစေတနာ၏၊သ မ္ဘာရာ။ဆင်္ဂါတို့သည်ကား။အတထံ ဝတ္ထု၊။မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုငှင်း။' ဝိသံဝါဒနဝိတ္တတာ၊ သွတ်ယွင်းစေလို သောစိတ်ငှင်း။တဇ္ဇောဝါယမော၊ထိုသွတ်ယွင်းစေခြင်းဆေားသော်၊သာလှံ့ လငှင်း။ပရသာ၊သူတပါး၏။ တဒတ္ထဇာနနံ၊ထိုစကား၏ဆနက်ဆဝိပွါယ်ကို သိခြင်းငှင်း။ဇုတိ၊ဤလေးပါးတည်း။ ။ဆေားထုတ်ခြင်းပယောဂသည်ကား ကိုယ်တိုင်မသားဖြောခြင်း။သာဟတ္ထိကပယောဂတပါးတည်းသာတည်း ဟု၊မဟာဆဋ္ဌကထာဟောင်းကြီးဒွါလာရှိ၏။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသဆဋ္ဌကထာသစ်ဆရာသည်ကား။ ဤမသာဝါဒဒွိ ဆောဇာတ္တိက၊ နိဿဂ္ဂိယ၊ ထာဝရပယောဂတို့သည်လည်း သင့်လျော်ကုန် ၏။သင့်လျော်ပုံကား၊သူတယောံဆေား။ ဤမဟုတ်မမှန်၊ လုပ်ကြံသောစ ကားကိုဖြောကြားခြင်းသဟုစေသောသူဆေား၊ဆောဇာတ္တိကပယောဂဖြင့်မသာ ဝါဒဖြစ်၏။ ဤမဟုတ်မမှန်သောစကားကို။စောကမွည်းလိပ်ရေး၍၊ ရှေ့ဒွိပစ် လွှတ်ငြားအံ့ နိဿဂ္ဂိယပယောဂဖြင့်မသာဝါဒဖြစ်၏။ မဟုတ်မမှန်သောစ ကားကို။ဘိုက်နံရံစသည်တို့ဒွိဆင်မြခြေရေးခြိုထားငြားအံ့၊ ထာဝရပယောဂဖြစ် ၏ဟု၊ရေးသားတော်မူ၏၊ ဤသို့ရေးသားပြီး၍၊ယခုငါဆရာ ဖြစ်သောစကား သည် သင့်လျော်ငြားသော်လည်း၊ ရှေးဆဋ္ဌကထာကြီးတို့ဒွိ။ မဘွင့်မပါ၊ မ လာသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဆင်ခြင်စုံစမ်း၍ယူဆပ်၏ဟုဆိုန့်တော်မူ၏။ ထို ကြောင့်၊ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာဒွိ။ ။ထို့ ဆောဇာတ္တိက နိဿဂ္ဂိယထာ

ဝရ ပဓေယျာဂါယုဇ္ဇန္တိ၊ ဆဋ္ဌကာထာသုပန ဆနာဂတတ္တာဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။ ။ဟ့ုပိန့်တော်မူ၏။ ။ဦး၊ ဤမုသာဝါဒဋ္ဌာန၊ဆောဏတို့ကနိသွင်္ဂိယထာဝရာ၊ဆောဏတို့က, နိသွင်္ဂိယ, ထာဝရ ဌာန်ကုန်သော။ ပဓေယျာဂါ၊ ပဓေယျာဂတို့သည်၊ ယုဇ္ဇန္တိ၊ သင့်ကုန်၏၊ ပနတထာဝိ၊ ထိုသို့ပင် သင့်ကုန်သော်လည်း၊ဆဋ္ဌကထာသု၊ဂ္ရေးဆဋ္ဌကထာကြီးတို့ဌဲ့။ဆနာဂတတ္တာ၊ မလာသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ဝီမံသိတွာ၊စုံစမ်းဆင်ခြင်၍။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယူဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်မုသာဝါဒ၏သရုပဟုဆက်ပါပဓေယျာဂတည်း။

---

(၄၅၁) ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇကိုပြခြင်း။

ထိုမုသာဝါဒသည်၊ဆကျိုးစီးပွါးပျက်စီးစေဆောင်ပြောရာ၌၊ ဆနည်းငယ်ပျက်စီးလျှင်။ဆပ္ပသာဝဇ္ဇဖြစ်၏၊ဆကျိုးစီးပွါးများစွာပျက်စီးလျှင်၊မဟာသာဝဇ္ဇဖြစ်၏။မိဒိုပစ္စည်းကို မဖေးလိုဝ်၍၊ မရိုဘုးဟုပြောဆိုရာ၌၊ ဆပ္ပသာဝဇ္ဇဆဖြစ်နဲသုံးပါး၏။ကောက်ကျစ်ညှဉ်းလဲသော သက်သေသည်ဖြစ်၍၊ သူတပါးဆကျိုးစီးပွါး၊ ပျက်ပြားစေဆောင်ပို့ရာ၌၊ မဟာသာဝဇ္ဇ ဆဖြစ်ကြီးမား၏။ရဟန်း,သာမဏေတို့သည်၊ ရယ်ရွှင်မြူးဘူးလိုသောစိတ်ဖြင့်။ ရွာ,မြို့မှဆနည်းငယ်သောဆိ,သောပတ်ကိုရခဲ့၍၊ရဟန်းဘပါးနှင့်တွေ့သောဆခါ၊ ယနေ့ရွာထဲ၌၊ ဆိ,ထောပတ်သည်၊ ဖြစ်ကဲ့သို့စီးလေကုန်၏ဟု၊ ပုရဏာကထာဟုဆိုဆပ်သောဖြဿ်သော စကားနည်းဖြင့် ပြောသောမုသာဝါဒသည်၊ ဆပ္ပသာဝဇ္ဇဖြစ်၏။မမြင်လျက်မြင်၏၊မကြားလျက်ကြား၏။ မတွေ့ဆပ်လျက်တွေ့၏၊ မသိဆပ်လျက်သိ၏။မြင်လျက်မမြင်။ကြားလျက်မကြား။ တွေ့လျက်မတွေ့။ သိလျက်မသိ၊ ဤသို့ဆနုရိယဝေါဟာရ၌စ်ပါးတို့တွင်။ တပါးပါးနှင့်ယှဉ်၍ပြောသောစကားသည်၊ မဟာသာဝဇ္ဇဆဖြစ်ကြီး၏။မုသားဆို၍သစ္စာကိုသင်းခွဲသောသူ၏ မုသာဝါဒသည်၊ကြီးသောဆပြစ်ရှိ၏ဟုဂရုကာံဆရာ၌သိဆပ်၏၊ လဟုကာံ၌၊ သုရာပါန ဆဖြစ်ဆကြီးဆုံး တည်းဟုဖွင့်။ ။ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇဆဖြတည်း။

---

(၄၅၂) ဘုရားလောင်းဆားမုသာဝါဒမဖြစ်ပုံပြခြင်း။

ဗောဓိသတ္တာသဟိ ကောစ္ဆေသုဌာနေသု ပါဏာတိပါတော၊ဆဒိန္နာဒါနံ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော၊သုရာမေရယမဇ္ဇပါနံဖွိဟောတိယေဝ၊ဆဏ္ဍောဒကဝိသံဝါဒနံပုရက္ခိတွာမုသာဝါဒေါနာမနဟောတိ၊ ။နဝနိပါတ်-ဟာရိတစ

ဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ။ဟိ၊ မှန်၏။ ဗောဓိသတ္တသည်၊ ဘုရား လောင်းဆား။ ဂေကစ္ဆေသု၊ ဆန္ဒိုကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ဆရောတို့၌၊ ပါဏာတိပါတော၊ သုတမျိုး ဆာသက်သတ်ခြင်းသည်ဌင်း။ ဆဒိန္နာဒါနံ၊ ဆရှင်မပေးသောသူ၏ဥစ္စာကို ခိုး ယူခြင်းသည်ဌင်း။ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော၊ ဆဂမနီယဝတ္ထု၌ မှားယွင်းလွန် ကျူးခြင်းသည်ဌင်း။ သုရာမေရယမဇ္ဇပါနံဝိ၊ သေရည်သေရက်ကိုသော်ခြင်း သည်ဌင်း။ ဇဟာတိယေဝ၊ ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ အတ္ထဟောဒကဝိသံဝါဒနံ၊ ဆကျိုးစီးပွါးကို ဟုတ်တတ်သောသွေတ်ယွင်းစေလိုသောစိတ်ကို။ ပုရက္ခိတွာ၊ ရှေးရှုပြု၍။ မုသာဝါဒေါနာမ၊ မုသားဆိုခြင်းမည်သည်၊ နဟောတိ၊ မဖြစ်-မရှိ။

၅၂ဆဋ္ဌကထာဟိဋ္ဌ၊ ဖိန့်ဆပ်သည်နှင့်ဆည်။ သူတဟိုး၏ ဥစ္စာပစ္စည်းဇသော ဆကျိုးစီးပွါးကို ဟုတ်စီး စေတတ်သော မုသာဝါဒကို ဘုရားလောင်းတို့ သည်မဆိုကုန်။ သူတပါး၏ ဆကျိုးစီးပွါး မဟုတ်သော မုသာသာမည်ကို ကား ဆိုသေး၏ဟု မှတ်။ ။ဆတ္ထဟောဒက ဝိသံဝါဒနံ ဟူသော ပါဠိကို ထောက်။ ။ထိုကြောင့်၊ ဒုကနိပါတ်-သံသုမာရဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ သံသုမာ ရဖိကျောင်းက။ ဝါနရိန္ဒ ဘုရားဆလောင်းတော်မျောက်မင်း၏။ အရှဆယ်ကို တောင်းသောဆခါ၊ ငါတို့မျောက်တို့၏အသဲကား၊ကိုယ်ထဲ၌မရှိ နိုရဲသော ရေသဖန်းသီးကို။ လက်ညှိုးညွှန်ပြလေ၏ဟုပြတော်မူ၏။ ။ကေနိပါတ်ပဋ္ဌာ ဝုဇာတ်တော်၌ဂျား။ ပဋ္ဌာဝုဓ မင်းသားသည်။ သိလေသ လောမဘီလူး ကို၊ ဖိဖိဝင်းထဲ၌ဝရဇိန်လက်နက်ရှိ၏။ ငါ့ကိုနှင်စားသော်။ ကိုယ်လက်မ ကျဘဲ။အရှဆယ်သည် ဆပိုင်းပိုင်းပြတ်၍ သေလတ္တံ့ဟုဆိုခြင်းသည်ကား။ မုသာဝါဒမဖြစ်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ပညာတည်းဟူသော လက်နက်ကို ရည်၍၊ ဝရဇိန်လက်နက်ဟူ၍ ဆိုသောကြောင့်တည်း။ ဇာတ်-ဆဋ္ဌကထာ ဆထွက်တည်း။ ။ဤယခုလောကဓာတ်ကြီး၌။နေထိုင်ကြသော၊ ရဟန်းရှင် လူဆပေါင်းတို့သည်၊ဖိဖိတို့၏ဆထံသို့ချေးငှါး လာကြသောသူတို့ဆား၊ ပြန် ၍ရမည့်မထင်၍မပေးချင်လျှင်။သုံးစရာကိစ္စရှိသေးသည်။ ရှိပြီးသောပစ္စည်း မှတပါး။ တောင်းလာသောသူဆား။ ပေးစရာဥစ္စာကို ရည်သန်၍။ ဝိနည်း ရှောင်သောအားဖြင့်၊မရှိ ပါဘူးဟုပြောဆိုသုံးစွဲကြသျှင်။ မုသာဝါဒကမမှီဝဆ မဖြောက်ကုန်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ဆကျိုးစီ ပွါးမဟုတ်သောကြောင့်တည်း။။ သတိရှိကြဇ။

၅၂မုသာဝါဒဝယ်၊ကျိုးကန်းစသော တိရစ္ဆာန်တို့ဆား၊ ကျော့,တုတ်, ဆုတ်ခဲ,မဟ်ဘဲလျက်၊လက်ဦးချည်းနှိုးဖြစ်လျက်။ပါဠိလဟန်ပစ်လေဟန်ပြု သောသူဆား။မုသာဝါဒမလွတ်သင့်ဟု ဆရောတော်ကြီးမျှားဆုံးဖြတ်တော်

မူကြ၏။ ။ဆင်ဂါ လေးပါးနှင့်လည်း ညီညွတ်၏။ ။ငှင်းမှသာဝါဒသည်။ ဆကျိုးစီးပွါးပျက်စီးမှသာသျှင်။ ကမ္မ ထဖြောက်၍ ဆပါယ်လားကြောင်း ဖြစ်၏။ ဆကျိုးစီးပွါး မပျက်ပါမူကား။ ဆပါယ်လားကြောင်းမဟုတ်။ ထိုကြောင့်ငိုကာကျော်ကျမ်းမြတ်၌။ ။သောပရသ ဆတ္ထဘောဒ ကရော၀ ကမ္မပထောဖွတရောကမ္မမေ၀။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။သော၊ထိုမှသာဝါဒသည်။ပရသ၊ သူတပါး၏။ ဆတ္ထဘောဒကရော၀၊ ဆကျိုးစီးပွါးပျက်စီးမှသာလျှင်။ကမ္မပထော၊ဆပါယ်လားကြောင်းမကောင်းမှုဖြစ်၏။ ဖွတရော၊ဆကျိုးစီးပွါး မပျက်သော မှသာ ဝါဒသည်။ ကမ္မမေ၀၊ ကံမည်သည် သာတည်း။ ။ဤလျှင်မှသာဝါဒစကားရပ်ဆုံးသတ်တည်း။

---

(၄၅၃) ဝိသုဏ္ဏဝါစာပုဒ်ဆရာထုတ်ပြခြင်း။

ဝိသတိသဒ္ဒုဏ္ဏတိတိဝိသုဏ္ဏာ၊ ဝိသုဏ္ဏာ၉၀ ဝါစာဝိသုဏ္ဏဝါစာ။ ။ယာဝါစာ၊အကြင်စကားသည်။ဝိသတိသဒ္ဒုဏ္ဏတိ၊သူနှစ်ယောက်တို့ဖြို၍ချစ်ခြင်းကိုမှန့်မှန့်ညက်ညက် ဖျက်ခြေတတ်၏။ ဖွတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။သာဝါစာ၊ထိုစကားသည်။ ဝိသုဏာ၊ ဝိသုဏ္ဏာမည်၏။ ဝိသုဏ္ဏာ၉၀၊သူနှစ်ယောက်တို့ဖြို၍ချစ်ခြင်းကိုဖျက်ခြင်းသည်ပင်လျှင်၊ဝါစာ၊စကားတည်း။ဝိသုဏ္ဏဝါစာ၊ သူနှစ်ယောက်တို့ဖြို၍ချစ်ခြင်းကို ဖျက်ခြင်းသည် ပင်လျှင်စကား။ ။သူတပါးတို့ဆားကွဲပြားခြင်း၊ ဝိဒိကိုချစ်စေလိုခြင်းအဖြစ်ဖြင့်၊ကာယဒွါရ,ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော၊လောဘဖောဒေါသဖောနှင့်ယှဉ်သောကွဲပြားကြောင်း စေတနာကိုဆရကောက်ယူဆပ်၏။ ။ထိုဝိသုဏ္ဏဝါစာစေတနာသည်။ ဆင်ဂါလေးပါးဖြို၏။လေးပါးဆရကား၊

ဝိသုဏ္ဏာယ ဘိန္နိတဇ္ဇော၊တပ္ပုရ ဝိယကမ္မတာ။
ဝါယာမောဇာနနံစတု၊သ ဿာရာဟော်ဘောဒထော၊ ။
(ဆဒ္ဒကထာရဝနာ)။

ဝိသုဏ္ဏာယ၊ဝိသုဏ္ဏဝါစာ၏။သဿာရာ၊ ဆင်ဂါတို့သည်။ဘိန္နိဘဇ္ဇော၊ ခွဲဆပ်သောသူတပါးငှင်း။တပ္ပုရဝိယကမ္မတာ၊ ထိုကွဲပြားခြင်းသို့ရှေးရှုခြင်း။ ဝိဒိကိုမူလည်းချစ်စေလိုခြင်းငှင်း။ဝါယာမော၊ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောထုံလုငှင်း။ဇာနနံ၊ ထိုဆနက်ဆဝိပ္ပါယ်ကို သိခြင်းငှင်း။ ဖွတိ၊ဤသို့။ ဘောဒထော၊ဆပြောဆားဖြင့်၊စတု၊လေးပါးသည်၊ဟာနို့၊ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုဝိသုဏာဝါစာဌ်။ ဆပြစ်ကြီးငယ်ဒုတိဘွယ်ဆရဒုဂကား။ ဆကျင့်သိ
လမဂ္ဂိသောသူကိုကွဲပြားဟုက်ဆိုးခြင်းသည် ဆပွသာငဇ္ဈ၊ ဆပြစ်နည်းပါး
ဇ်။ဆကျင့်သိလဂ္ဂိသောသူတို့ကို ကွဲပြားစေခြင်း ဟုက်ဆိုးခြင်းသည်မဟာ
သာဝဇ္ဈ၊ဆပြစ်ကြီးဒါ်ဟုဒုတိဆင်ဇ်။ ။ဤသို့ပြဆိုဆပ်ပြီးသောဆဂ်ါလေး
ပါးနှင့်ပြည့်စုံလျှင်၊ဝိသုဏာဝါစာကမ္မပထဇောက်၍၊ဆပါယ်သို့ရောဝံစေဇ်ဟု
မဟာဆဌ္ဌကထာကြီးဥဒ်ဒိန့်တော်မူဒါ်။ ဆဌ္ဌကသာသစ်ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ
သည်ကား၊ထိုဆဂ်ါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော်လည်း။သူတပါးတို့ မကွဲပြားမှု
ကမ္မပထမဖြောက်၊ကွဲပြားမှသာလျှင်။ကမ္မပထဖြောက်ဇ်။ ထိုကြောင့်။ဆဌ
သာလ်နိဆဌ္ဌကထာဌ်။ ။ပဇရပနအဘိန္နေကမ္မပထဘောဒေါနုတ္တိ၊ဘိန္နေဝဝ
ဟောတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူဒါ်။ ။ပန၊ထိုသို့ပင် ဆဂ်ါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံ
သော်လည်း။ပဇရ၊သူတပါးသည်။ဆဘိန္နေ၊ကွဲပြားသည်ရှိသော်၊ကမ္မပထ
ဘောဒေါ၊ကမ္မပထဆထုးသည်၊နုတ္တိ၊မရှိ။ ဘိန္နေဝဝ၊ ကွဲပြားသော်သာလျှင်။
ကမ္မပထဘောဒေါ၊ကမ္မပထဆထုးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ဇ်။ ။ဤသည်လျှင်
ဝိသုဏာဝါစာသရုပဏ္ဍဆဂ်ါပယောဂတို့တည်း။

---

(၄၅၄) ဖရုသဝါစာပုဒ်ဆရ-ထုတ်ပြခြင်း။

ဆတ္တာနုဇ္ဈိပရဇ္ဈိဖရုသံကရောတိတိဖရုသာ၊ ဖရုသာဇဝဝါစာ ဖရုသဝါ
စာ။ ။ယောဝါစာ၊ဆကြင့်စကားသည်။ဆတ္တာနုဇ္ဈိ၊မိမိကိုယ်ကိုငင်း။ ပရဇ္ဈိ၊
သူတပါးကိုငင်း။ဖရုသံ၊ကြမ်းတမ်းသည်ကို၊ ကရောတိ၊ပြုတတ်ဇ်။်းဟုတိတ
သွာ၊ထိုကြောင့်၊ သာဝါစာ၊ထိုဒကားသည်။ ဖရုသာ၊ဖရုသမည်ဇ်။ ဖရုသာ
ဇဝ၊ကြမ်းတမ်းခြင်းသည်ပင်လျှင်။ ဝါစာ၊စကားတည်း။ ဖရုသဝါစာ၊ကြမ်း
တမ်းခြင်းသည်ပင်လျှင်စကား။ ။သူတပါးဒ်ါချစ်မြတ်နိုးခြင်းကိုဟုက်ဟတ်
သောဘာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရဒ်ါဖြစ်သော။ ဒေါသမူဖောနှင့်ယှဉ်သော၊ စင်စစ်
ကြမ်းတမ်းသော စေတနာကို ဆရကောက်ယူဆပ်ဇ်။ ။ထိုဖရုသဝါစာ
စေတနာသည်ကား၊ဆဂ်ါသုံးပါးရှိဒ်။ဆဂ်ါသုံးပါးဆရကား။

ဖရုသဝါစာယ ဆကြောသိ၊ဘဇ္ဈိစကောပစိတ္တတာ။
ဆကြောသနာတိ တိဝဓာ၊သန္တာရာ ဟောန္တိ ဘေဒတော၊ ။
(ဆဌ္ဌကထာရစနာ)။

ဖရုသဝါစာယ၊ ဖရုသဝါစာဇ်။ သန္တာရာ၊ဆဂ်ါတို့သည်။ဆကြောသိ
စာဇ္ဈော၊ဆဒေါသသာသူတပါးဂင်း။ကောပစိတ္တတာ၊အမျက်ထွက်သော

စိတ်ဌင်း။ ဆက္ကောသနာ၊ဆဲခေးခြင်းဌင်း။ ဇာတိ၊ဤသို့။ ဘောဒတော၊ဆပြား အားဖြင့်။တိဝိဓာ၊သုံးပါး၌ကုန်သည်။ပေဟာန်္ဂိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ထိုဆက်ဒါသုံးပါး တို့တွင်၊ ဆက္ကောသနာ, ဟူသောဆက်ဒါ၏ဆရာ၊ ဆဲခေးခြင်းဆယ်ပါးကိုသိ ဆပ်၏။ဆက္ကောသနဆယ်ပါးဟူသည်ကား။

ဇာတိနာမ ဂေါတ္တကမ်္ဘံ၊သိပ္ပံ ဆာဗာဓလိင်္ဂကံ။
ကိလေသာ ပတ္တိ ဆက္ကောသော။ဒသမောမသကဝါဒကာ။ ။
(ပါစိတ်ပါဠိတော် ရစနာဂါထာ)။

ဇာတိ၊ယုတ်,မြတ်သောဆမျိုး။နာမ၊ ယုတ်,မြတ်သောဆမည်။ ဂေါတ္တ။ ယုတ်,မြတ်သောဆနွယ်။ ကမ်္ဘံ၊ ယုတ်,မြတ်သောဆမှု။ သိပ္ပံ၊ ယုတ်,မြတ်သောဆတတ်။ဆာဗာဓ၊ယုတ်,မြတ်သောဆနာ၊လိင်္ဂကံ၊ယုတ်, မြတ်သောသဏ္ဌာန်ဆသွင်။ကိလေသ၊ ယုတ်သောကိလေသာ။ဆာပတ္တိ၊ယုတ်, မြတ်သောဆာပတ်။ ဆက္ကောသနာ၊ယုတ်, မြတ်သောဆဲခေးခြင်း။ဇာတိမေဒဿ၊ ဤဆယ်ပါးတို့သည်။ ဩမသဝါဒကာ၊ ဩမသဝါဒမည်ကုန်၏။ ။သူတပါး၏နား,နှလုံးကိုထိုးကျင့်စေတတ်သောဆက္ကောသနဆယ်ပါးတို့တွင်။ ယုတ်သောဆမျိုးဆောဖြင့်ဆဲခေးခြင်းဟူသည်။ နင်မွန်းစဏ္ဍား,မွဆိုး, တံငါမျိုး, ဓဝသမား,ကစားသမား,ဘိန်းစား,ဆရက်သမားမျိုးစသည်ဖြင့်၊ဆဲခေးခြင်းကို ပြတ်ဆပ်၏။ မြတ်သောဆမျိုးဆောဖြင့် ဆဲခေးခြင်းဟူသည်ကား။ ဆရာမောင်တို့၊ဆရာတို့မှာတော်ပါပေရဲ့။ မင်းမျိုး,ပုဏ္ဏားမျိုး, သူဌေးမျိုး,သူကြွယ်မျိုးပေတည်း,စသည်ဖြင့် ဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်ဆပ်၏။ ။(ဇာတ်ပြီး၏)။ ။ယုတ်သောဆမည်ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းသည်နေးပဲ့၊နေးရှည်၊ နေးလုံး၊နေးကျယ်၊ အိမ်ပြည့်ဝ, စသည်ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းကို ပြတ်ဆပ်၏။ မြတ်သော ဆမည်ဖြင့် ဆဲခေးခြင်း ဟူသည်၊ မောင်တို့မှာ၊ သင်္ဘီးဝန်း ဆမည် ရပေသည်။ မင်း ရွှေတောင်လှဆမည်ရပေသည်၊ဗိုင်းဝန်း။ ဒါးဝန်းဆမည်ရပေသည်, စသည်ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်ဆပ်၏။ ။(ဆမည်ပြီး၏)။ ။ယုတ်သော ဆနွယ်ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းကား၊ကောသိယဆနွယ်၊ဘာရဒ္ဒါဝဖရဆနွယ်ဟု ဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်။ မြတ်သောဆနွယ်ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းကား။ ဂေါဘမဆနွယ်၊မောဂ္ဂလာနဆနွယ်၊ကစ္စာယနဆနွယ်ဟုဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်။ ။(ဆနွယ်ပြီး၏)။ ။ ယုတ်သော ဆမှုဆောဖြင့်ဆဲခေးခြင်းကား၊ တံစဉ်းသမား၊ဆော်သမား။ ပန်းပဲသမား၊ ကျောက်ဆစ်သမား,ဟုဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်၊ မြတ်သောဆမှုဆောဖြင့် ဆဲခေးခြင်းကား။ လယ်ထွန်သမား၊ ကုန်သည်သမား၊ဆွေခတ်သ

မား။ ငွေခတ်သမားဟုဆဲခေရးခြင်းကိုပြော်တ်။ ။(ကမ္မဝါဒီးဖြူ)။ ။ယုတ်သော ဆတတ်ဖြင့်ဆဲခေရးခြင်းကား။ ကျွဲထရံယက်တတ်သေးသူ။ ဆိုးလုပ်တတ် သော်သူ၊ဆင်္ဂါသည်ဆတတ် တတ်သေသူဟု ဆဲခေရးခြင်းကိုပြော်တ်။မြတ် သော ဆတတ်ဖြင့် ဆဲခေရးခြင်းကား၊ ဗုဒ္ဓဝင်တတ်သေသူ။ နက္ခတ် တတ် သော်သူ၊ဆေးကုတတ်သေသူ၊စာတတ်သေသူဟုဆဲခေရးခြင်းကိုပြော်တ်။ ။ (သိပ္ပဝါဒီးဖြူ)။ ။{ဤဆရောဒွေ့ ယုတ်သည်, မြတ်သည်ဟု ဆိုခြင်းသည်၊ ဆ ကျင့်ထိလဒ္ဓိ,မဒ္ဓိ၊ပမာဏမဟုတ်။ လောကဝေါဟာရဆားဖြင့်၊ ဆသုံးပြုရာ ကိုရည်၍ဆိုသည်ကိုသတိရှိခေ့။ ။စကားချပ်}။

ဆနာရောဂါဖြင့်ဆဲခေးရာ၌၊ ဆနာဟူသေ့ရွှဆမည်တပ်၍ ဆဲခေးခြင်း သည်ယုတ်သေသာဆနာဖြင့်ဆဲခေးသည်ဟုမှတ်၊ မြင်းသရိုက်ဆနာသည်။ ဆ နာတကာတို့ထက်၊ဆခံရသက်သာသေသာကြောင့်။ ဥက္ကဋ္ဌ-မြတ်သေသာဆနာ မည်ဖြစ်။ထင်းဆနာဖြင့်ဆဲခေးခြင်းတည်း။ ။(ဆာဗာဓဝါဒီးဖြူ)။ ။ယုတ်သေသာဆ သွင်ဖြင့်၊ဆဲခေးခြင်းကား။ငေ-ကျောက်ရှည်။ ငေ-မဲကွ။ငေပုံ။ငေ-လက်မ။ ဟုဆဲ ခေးခြင်းကိုပြော်တ်။မြတ်သေသာဆသွင်ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းကား။မောင်တို့ပြောလုံးရပ် သတ္တဝါန်။ဆရပ်ဆမောင်းကောင်းပါပေဖြစ်ဟု ဆဲခေးခြင်းကိုပြော်တ်။ ။(လိဂ် ပြီးဖြစ်)။ ။ကိုလေသာဟူသမျှသည်၊ဆယုတ်သာရှိဖြစ်။ဆမြတ်ဟူ၍ မရှိဟု ပါစိတ္တျာဒိ ဆဋ္ဌကထာဝိန်ပျာတော်မူသောကြောင့်၊ ယုတ်သေသာဆဲခေးခြင်း ဟူသည်ကား၊ နှင်လောဘကြီးသည်၊ဒေါသကြီးသည်၊ မောဟကြီးသည်။ မာနကြီးသည်စသည်ဖြင့် ဆဲခေးခြင်းကို ပြတဲ့ဆပ်ဖြစ်။ ။(ကိလေသာပြီး ဖြစ်)။ ။ယုတ်သော ဆာပတ်ဖြင့် ဆဲခေးခြင်းဟူသည်။ဆလုံးစုံသော ဆာ ပတ်တို့ဖြင့် ဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်ဆပ်ဖြစ်။ မြတ်သေသာဆာပတ်ဖြင့် ဆဲခေးခြင်း ဟူသည်၊သေသာတာပတ္တိမဂ်။ ဗိုလ်ဆိုရောက်သေသာသူ။ သမာပတ်ကိုရောက် သေသာသူဟူ၍။ ဆဲခေးခြင်းကို ပြတ်ဆပ်ဖြစ်။ ။(ဆာပတ္တိပြီးဖြစ်)။ ။ယုတ် သေသာအကြောသဖြင့်ဆဲခေးသည်ဟူသည်၊နှင်ကုလားဒုခ်။နှင်ဆိတ်ကုလား။ နှင်နွားနှင်မြင်း။နှင်ကျွဲ။ နှင်ခွေးသား, ဝက်ခြေး။ နှင့်ဆခေ၊ နှင့်နှမစသည် ဖြင့်ဆဲခြင်းတို့သည်။ ဆကြောသဆဲခေးခြင်းမည်ဖြစ်။မြတ်သေသာ ဆကြောသ ဖြင့်ဆဲခေးခြင်းဟူသည်။ သင်ပညာရှိကြီးကိုး။ သင်က-လူလိမ္မာကြီးကိုး။ ဉာဏ်ရှိကြီးကိုး၊ ကဝိထွဋ်ခေါင်၊ ဘုန်းခေါင်၊ ဘုန်းဗျားပေကိုး၊တော်ကြပါ ပေရဲ့ဆစရှိသောဆားဖြင့်၊ဆဲခေးခြင်းကိုပြတ်ဆပ်ဖြစ်၊ ၊ဆဲခေးခြင်းဆယ် ပါးဤတွင်၍ကားပြီးဖြစ်။

(၄၁၁) ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇကိုပြခြင်း။

နည်းသော သီလဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဆဲရေးရာ၌၊ ဆပြစ်နည်းပါး၏။ ကြီးသောဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဆဲရေးရာ၌ဆပြစ်ကြီးမား၏။ လောက၌။ ဆမို့,ဆာဒ,တို့သည်။ သား,သို့, တို့ဆား၊ တောက္ခဲခတ်၍ သေပါစေ၊ ခိုးသူသတ်၍ သေပါစေဟူ၍ ကျိန်ဆဲရာ၌၊မိ,ဘ,တို့၏ စိတ်နှလုံးသည်၊သိပ်မွေ့နူးညံ့သောကြောင့်၊ကာယကံ၊ဝစီကံဆ မူဆရာကြမ်းကြုတ်ပါသော်လည်း။ဖရှသဝါစာမဇ္ဈစ်ကုန်၊ထိုကြောင့်၊ဆဒ္ဓသာလိနီဆဒ္ဓကထာ၌။ ။ဒေဝံမမွေ့ဆွေ့ဒ ကောဝိ ပဒေယျာဂေါ စိတ္တာသဏ္ဌာတာယဖရှသဝါစာ နဟောတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဒေဝံ၊ဤသို့။မမွေ့ဆွေ့ဒကောဝိ၊ ချစ်ခြင်းကိုဖြတ်တတ်သော။ ပဒေယျာဂေါ်ဖ၊ပဒေယျာဂသည်သော်လည်း။စိတ္တာသဏ္ဌာတာယ၊စိတ်နူးညံ့သည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကြောင့်။ဖရှသဝါစာ၊ဖရှသဝါစာသည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။ ။ဆရာသည်။ တပည့်ဆုံးမရာ၌လည်း။ ဤနည်းဆတူ မှတ်ယူဆပ်၏။ ။ထိုမှတပါး။မင်းစိုးရာဇာတို့သည်။ ရည်ပြိုး ဥဉ်ကုန်လျက်။ ခိုးသူထားပြု၊ တော်လှန်သူဆဝ-ဝတို့ကို၊သတ်လိုသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဤသူတို့ကို ချမ်းသာစွာ အိပ်ပါစေဟု ဆိုသောစကားသည်။ သာယာနူးညံ့သော်လည်း။ စိတ်ကြမ်းကြုတ်သောကြောင့်၊ ဖရှသဝါစာဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ။ဤသည်လျှင်၊ ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇဆပြတည်း။

---

(၄၁၆) ကျွန်းသင်းကွပ်ကံ့ကိုပြဆိုခြင်း၊

ဒုဋ္ဌစိတ္တာသဆမရဏာဓိပ္ပါယာသ၊ ဖရှသကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာဖရှသစေတနာဖရှသဝါစာနာမ။ ။ဆနိဒ္ဒိကာ။ ။ဒုဋ္ဌစိတ္တာသ၊ဒေါသသည်ဖျက်ဆီးဆပ်သောစိတ်ရှိဆသော။ ဆမရဏာဓိပ္ပါယာသ၊သတ္တဝါ၏သေစေခြင်းကိုဆလိုမဂ်ိရှိသောသူ၏။ဖရှသကာယ ဝစီပယောဂ သမုဋ္ဌာပိကာ၊ ကြမ်းတမ်းသောကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂကိုဖြစ်စေတတ်ထသော၊ဖရှသစေတနာ၊ကြမ်းဘမ်းသောစေတနာသည်။ဖရှသဝါစာနာမ၊ဖရှသဝါစာမည်၏။ ။ဤဒုကာပါဠိဝယ်။ ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော စိတ်နှင့်တကွ။ သတ္တဝါတို့ကိုသေစေခြင်း ဝဓကစိတ်ကို ဆလိုမဂ်ိသော။ ကြမ်းဘမ်းသော ကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂကိုဖြစ်စေသော၊ ကြမ်းတမ်းသောစေတနာသည်၊ဖရှသဝါစာမည်၏ဟုဆဓိပ္ပါယ်လာရာ၌။သေစေခြင်းဌါဆလိုမရှိလျက်။ ဒေါသဖြင့် ထွက်သော ကြမ်းတမ်းသော ကာယပ

ယောဂသည်ဖရာသဝါစာဟူသည်ကား ဒေါသစိတ်ဖြင့်။ နှုတ်မြွက်၍မဆိုမူ၍လက်ကွင်းထိုး၍၊ ကိုယ်ဆင်္ကာကိုလှုပ်ရှား၍ပြခြင်းဟူဆိုဆပ်သောကိုယ်ဖြင့်ဆဲခြင်းကို ‘နှုတ်ယူ’ဆပ်၏၊ ‘မိုင်းမိုင်း ဆရာတော်ကြီးများလည်း’။ နှစ်သက်ဘော်မူကြ၏။ ဤသို့သောယထာဘုစ္စ၊ဟုတ်ှန်လှသော ဝိနိစ္ဆယကို သိမြင်တော်မူကြသဖြင့်။ ဆန္ဒိကသောဆရာကြီးတို့သည်။ ၎င်းဆနုဒီကာပါဠိစကားရပ်တို့ကို ထောက်ထား၍၊ မင်းဆေ၌သောသူတို့သည်။ ရာဇဝတ်ရောက်သောလူတို့ကို၊သေးစလိုသောစေတနာမရှိဘဲဆာဏတ္တိပယောဂ၊ သာဟတ္ထိပယောဂတို့၏ဆစ်ပိုးဆားဖြင့်ကြိမ်ဒဏ်ပေးခြင်းဦးဌင်း။ကဲ့သို့, နွားစသောသတ္တဝါတို့ကို သေစေလိုသောစေတနာမရှိဘဲလျက်၊ သင်းကွပ်ကြရာဌင်း။ ဖရာသဝါစာ ဖြစ်၏ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြ၏။ ထိုဆရာတို့၏ စကားသည်မသင့်ကုန်၊မှန်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ဖရာသဝါစာ၏ဆင်္ကာသုံးပါးတို့တွင်။ဆဲခြင်းဆင်္ကာသန်၊ဆင်္ကာတပါးမပြည့်စုံလေရကား။ဖရာသဝါစာကမ္မပထမဖြောက်ဟုသိသင့်သောကြောင့်တည်း။

လုံးတော်ဆရာဘော်ကား။ထိုကဲ့သို့,နွားတို့၏၊ဝှေးဝေ့ကိုထုတ်ခြင်းသည်။ ဝိဟိံသသဒ္ဒါလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝိဟိံသဟူသည်၊ လက်ဝါးဖြင့်ဌင်း။နုတ်, လှံကန်ကျောက်,အုတ်ခဲ, စသည်ဖြင့်ဌင်း။ ညှဉ်းဆဲခြင်း ဟူသမျှသည်။ဝိဟိံသကမည်၏၊ထိုကြောင့်၊မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဝိဟိံသကာဘဝိသန္တိတိပါဏိနာဝါလေဠုဒဏ္ဍာဒီဟိဝါ သတ္တာနံဝိဟေသကာ ဘဝိသန္တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ ။ဝိဟိံသကာဘဝိသန္တိတိ၊ဝိဟိံသကာဘဝိသန္တိဟူသည်ကား၊ ပါဏိနာဝါ၊ လက်ဝါးဖြင့်ဌင်း၊လေဠုဒဏ္ဍာဒီဟိဝါ၊ ကျောက်,အုတ်ခဲ,စသည်တို့ဖြင့်ဌင်း၊ သတ္တာနံ၊သတ္တဝါတို့ကို။ ဝိဟိံသကာ၊ ညှဉ်းဆဲဘက်ကုန်သည်။ဘဝိသန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ။ထိုဝိဟိံသဝိတက်ဖြင့်။ ကမ္မပထဘေဒကို ယထာရဟ၊ ထိုက်သင့်သည်ဆား လျော်စွာ၊ဒုစ္စရိုက်ခုနစ်ပါးတို့ကိုဖြစ်စေ၏ဟူယူဆပ်၏၊ ထိုကြောင့်၊မူလဋီကာကြီး၌။ ။ဝိဟိံသဓာတုယာစဗျာပါဒဝဿနယထာသမ္ဘဝံပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ကမ္မပထဘေဒေါဧယာဇေတဗ္ဗော။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ ။ဝိဟိံသဓာတု ယာ၊ဝိဟိံသဓာတ်၏လည်း။ ဗျာပါဒဝဿေန၊ဗျာပါဒ၏ဆစ်ပိုးဆားဖြင့်။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သည်ဆားလျော်စွာ၊ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန၊ ပါဏာတိပါတဆစ်ရှိသည်တို့၏ဆစ်ပိုးဆားဖြင့်။ကမ္မပထဘေဒေါ၊ ကမ္မပထဆထူးကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ယှဉ်အပ်၏၊ ။ဤဒီကာ၌အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်၊ဆဒိန္နာဒါန,မသာဝါဒ,ပိသုဏဝါစာ၊ဖရုသဝါစာ,သမ္ဖပ္ပလာပတို့ကို ပေါင်းယူဆပ်၏ဟု-ဆနှ

ဦးကာဋ္ဌ၊ ဆာဒိဝန်ဟုဒ်ကို ထုတ်ပြတော်မူ၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆိုသည် ဖြစ်၍။ ကဿ, နွားစသည်တို့ကို၊ တုတ်လက်နက်စသဖြင့်၊ နာကြင်ပြင်းပြစွာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာကိုဖြစ်စေခြင်းဆကုသိုလ်သည်။ ကမ္မပထပင်မဖြောက်သေ်လည်း။ ဒုစ္စရိုက်မှုဖြစ်၍။ဥပထမ္ဘကပက်တူပနိဿယဆားဖြင့်။ ဆပါယ် ပဋိသန္ဓေပေးနိုင်၏ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ ။ဤလျှင် လုံးတော် ဆရာတော် ဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

ဤဆရာတော်၏ဆဆုံးဆဖြတ်၌လည်း။ ဒုစ္စရိုက်သာမညဟူ၍သာလျှင်။ ပြတော်မူ၏။ ဘယ်ဒုစ္စရိုက်ဟုမပါမရိုကုန်။ ဂြူးဆရာကြီးတို့ ဆုံးဖြတ်ရာ၌လည်း။ဖရုသဝါစာဝဓိကံဟူ၍ကမ္မပထဖြောက်ဟန်ကိုသာလျှင်။ယတိဖြတ်၍ဆုံးဖြတ်၏၊ ထိုဆရာတို့၏ စကားနှစ်ရပ်သည်။ သောတုဇနတို့၏ယုံမှားကိုဖြစ်စေတတ်သော ပသက်ဝိနိစ္ဆယတို့သာတည်း။ ။ဤကဿ, နွားတို့ကို။ သင်းကွပ်ခြင်းသည်၊ ကြမ်းတမ်းသော ကာယပယောဂ စင်စစ်ကောနပင်ဖြစ်၍၊ဖရုသဝါစာဝဓိဒုစရိတမျှသာတည်း။ ထိုသို့ဖြစ်၍။ ဆပါယ်ပဋိသန္ဓေကိုမပေးနိုင်။ ပဝတ္တိ ဆခါဝယ်မကောင်းသော ဆနိဋ္ဌဆာနိသံသကာယပိညာဉ်ဆကျိုးဆက်ကိုသာခံစားရမည်ဟုတာ်ဆပ်သေချာ၊မှတ်ကုန်ရာ၏။ ဝမ္မူပမာဆားဖြင့်။ ဖြတ်စွာဘုရား၏ ကမ္မဝိလောတိကဟု ဆိုဆပ်သောဝဋ်တော်တဆဲ့နှစ်ပါးတို့တွင်။ပဋ္ဌိဒုက္ခဋ္ဌိဘုရားဆလောင်းတော်လက်ပန်းသည်ဖြစ်၍။ တဦးသော လက်ပန်းသည်ကို။ ကြီးမားစွာသော ကျောက်ကုန်းဌိုထောင်းထုနှိပ်စက်ခဲ့သောဆကုသိုလ်ကံကြောင့်၊ဘဝများစွာ ခါးနာကိုက်ခဲသောဝေဒနာကိုခံစားပြီး၍၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူသောကာလ၌၊ ခါးတော်နာသကဲ့သို့မှတ်ဆပ်ကုန်သတည်း။ဖရုသဝါစာ၏ဆက်ါသုံးပါးကို မကြည့်ရှုဘဲ၊ ဆနှဒီကာပါဋ္ဌိတဆကိုမွဲ၍၊ကဿ, နွားသင်းကွပ်ရာ၊ဖရုသဝါစာကံဖြစ်၏ဟု၊ တုတ္တ-ပပဆာဘိဝမ္မာဉာဏ်လူပါးဝသကဲ့သို့၊မကြွားကြဲပါနှင့်နော်၊ ရှင်လူကျော်တို့။ ။ဤသည်လျှင်နွားသင်းကွပ်၊ဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၁၇) သမ္မပ္ပလာပဟုဒ်ဆရ-ထုတ်ပြခြင်း။

သံသုခံဟိတဆ္ဆ ဖလတိ ဝိနာသေတိတိသမ္မံ။ ။သံသုဒ္ဓ၊ ချမ်းသာကိုဂင်း။ဟိတဆ္ဆ၊ဆစီးဆပွါးကိုဂင်း။ဖလတိဝိနာသေတိ၊ ဟုက်ဆိုးတတ်၏။ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ သမ္မံ၊သမ္မာမည်၏။ ။သမ္မံပလပတိဧေတနာတိ သမ္မပ္ပလာပေါ။ ။ဧတေန၊ဤစေတနာသဘောဖြင့်၊ သမ္မံ၊ဆကျိုးမရှိသောစကား၊

ကို။ပလပတိ၊ပြောဆိုတတ်၏။ဇာတိတသွား၊ထိုကြောင့်။သမ္မပွလာပေါ၊သမ္မပွ
လာပမည်၏။ ။သီတာဓိဘုရား ယူဆောင်ခြင်းစသော ဆက်ကျိုးမရှိသော
ဂြဟာတ်၊ထိုးဖောက်စကားကိုပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သောလောဘဖောဒေါသ
ဖောနှင့် ယှဉ်သောကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရသို့ ရောက်သောစေတနာကို ဆရ
ကောက်ယူအပ်၏။ ။ထိုစေတနာသည်၊ ဆက်ါဆောင်ဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏။နှစ်ပါး
ဆရကား၊

သမ္မသ နိရတ္ထကထာ၊ပုရတာ ကထနံ ဒုဝေ။
ပရေန ဂဟိတေယေဝ၊ဟောတိ ကမ္မပထော နနေနာ။ ။
(ဆဋ္ဌကထာရစနာ)။

သမ္မသ.သမ္မပွလာပ၏။သ မ္ဘာရော၊ဆက်ါတို့သည်။နိရတ္ထကထာပုရတာ၊
သီဘာမင်းဘွဲ့ကိုဆောင်ခြင်း။ ဘာရတမင်းသားတို့၏စစ်ထိုးခြင်း စသော
ဆက်ကျိုးမရှိသောစကားကိုရှောရှာခြင်းငှင်း။ ကထနံ၊ပြောဆိုခြင်းငှင်း။ ဇာတိ၊
ဤဆို။ဒုဝေ၊နှစ်ပါးတို့တည်း။ပရေန၊သူတပါးသည်။ဂဟိတေယေဝ၊ယုံကြည်
၍ယူဆသော်သာလျှင်။ကမ္မပထော၊ကမ္မပထဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။
နော ဂဟိတော၊သူတပါးမယူလတ်သော်။နကမ္မပထော၊ကမ္မပထမဖြစ်။ ။
ဤဆက်ါ နှစ်ပါးတို့ဘွင်။ နိရတ္ထ ကထာ ဟူသောပုဒ်၌ ဆကျွမ်း ဝင်သော
တိရစ္ဆာနကထာ သုံးဆဲ့နှစ်ပါးကို။ ဤဆိုသိဆပ်၏။ သိကြပါနိကား။ ရာဇ
ကထံ၊မင်းနှင့်စပ်သောစကား။စောရကထံ၊ခိုးသူနှင့်စပ်သောစကား၊မဟာ
မတ္တကထံ၊ဆမတ်ကြီးနှင့် စပ်သောစကား။ သေနာကထံ၊ စစ်သည်နှင့်စပ်
သောစကား၊ဘယကထံ၊ဘေးနှင့် စပ်သောစကား။ယုဒ္ဓကထံ၊ စစ်ထိုးခြင်း
နှင့်စပ်သောစကား။ အန္ဓကထံ၊ ထမင်းနှင့်စပ်သောစကား။ ပါနကထံ၊ဆ
ေပျော်နှင့်စပ်သောစကား။ ဝတ္ထုကထံ၊ ဆဝတ်နှင့်စပ်သောစကား၊ သယနှ
ကထံ၊ အိပ်ရာနေရာနှင့်စပ်သောစကား။ မာလာကထံ၊ပန်းနှင့် စပ်သောစ
ကား။ဂန္ဓကထံ၊နံ့သာနှင့်စပ်သောစကား။ဉာတိကထံ၊ ဆွေမျိုးနှင့်စပ်သော
စကား။ယာနကထံ၊ယာဉ်နှင့်စပ်သောစကား၊ဂါမကထံ၊ ရွာနှင့်ပ်သောစ
ကား။နိဂမကထံ၊နိဂုံးနှင့်စပ်သောစကား။နဂရကထံ၊မြို့နှင့်စပ်သောစကား။
ဇနပဒကထံ၊ဇနပုဒ်နှင့် စပ်သောစကား၊ ဣတ္ထိကထံ၊မိန်းမနှင့် စပ်သောစ
ကား၊ပုရိသကထံ၊ယောကျ်ားနှင့်စပ်သောစကား။ကုမာရကထံ၊လူလင်ပျို
နှင့်စပ်သောစကား၊ကုမာရိကထံ၊ မိန်းမပျိုနှင့်စပ်သောစကား။ သူရကထံ၊
ရဲရင့်ခြင်းနှင့်စပ်သောစကား။ဝိသိခါကထံ၊ခရီးနှင့်ပ်သောစကား။ ဝိသိခ
ကထံ၊ခရီးခွဲနေသော သူနှင့်စပ်သောစကား၊ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ၊ ရေဆိပ်နှင့်

စပ်သောစကား။ကုန်ဟဒါသိကထံ၊ရေရွက်သောကျွန်မနှင့်စပ်သောစကား။ ပုဗ္ဗပေတကထံ၊ရှေးပျက်စီးသောဆွမျိုးနှင့်စပ်သောစကား။ နာနတ္တကထံ၊ ဆထူးထူးသောစကား။ လောကက္ခာယိကကထံ၊ လောကကို ဘန်ဆင်းသည်နှင့်စပ်သောစကား၊သမုဒ္ဒက္ခာယိတံ၊သမုဒ္ဒရာကို ဘန်ဆင်းသည်နှင့်စပ်သောစကား။ဇာတိဘဝါဘဝကထံ၊ဤသို့ပွါး၏။ ဤသို့ဆုတ်၏ဟူသောစကား။ ။ဤသုံးဆဲ့နှစ်ပါးသောစကားတို့သည် နတ်ရွာနှိုးဗျာန်မင်္ဂလိမ္မ ဘိလာဖြစ်သောကြောင့်။ဆက်ကိုးစီးပွါးမရှိသော တိရစ္ဆာနကထာ မည်ကုန်၏။ ။သုတ်သိလက္ခဏပါဠိတော်သာမညဖလသုတ်။မင်္ဂလိမသိလပြဋ္ဌိ ဟောတော်မူ၏။ပါစိတ်ပါဠိတော်ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ဟောတော်မူ၏။ ဤပါဠိတော်တို့၌မပါမရှိသော အရည်ကထာ၊ ပဗ္ဗတကထာ၊နဒီကထာ၊ဒီပကဆာတို့ကိုလည်း။ဇာတိသဒ္ဒါဖြင့်သိမ်းကျုံး၍။ ဗာတ္တိံသတိရစ္ဆာနကထာဟူ၍မှတ်ဆပ်၏ဟူ၍။တေရသကဏ်ဍိကာဋ္ဌိ ပိန့်တော်မူ၏။ ။ကချေသည် သဘင်သမားတို့သည်ကား။ သမ္မပ္ပလာပဝိကံဆတွက်ကြောင့်။ပဟာသမည်သောနိရယ်၌ကျက်ရတော့သည်ဟုတပ်ဆပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ ။ သံယုတ်ပါဠိတော်ဆထွက်တည်း။ ။ဆပွသာဝဇ္ဇ,မဟာသာဝဇ္ဇ ဆရမှာလည်း။ဆာသေဝနဒုဋ္ဌသည်ဆဖြစ်သည်ဆဖြစ်နှည်း၏၊ဆာသေဝန ဆားကြိုးသည်၏ဆဖြစ်သည်။ ဆဖြစ်ကြိုး၏ဟုမှတ်။ ။ဤလျှင်သမ္မပ္ပလာပ၏။ သဗ္ဗပဋ္ဌဆင် ပယောဂတို့တည်း။

---

(၄၅၈) ဆာဘိဏ္ဍာပုဒ်ကိုထုတ်ပြခြင်း။

ဆာဘိမုခံဗျာယတိ စိန္တေတိတိဆာဘိဏ္ဍာ။ ။ယာဝမ္မဇာတိ၊ ဆကြင်တရားသဘောသည်။ပရဘာဏ်း၊သူတပါး၌ဥစ္စာကို။ ဆာဘိမုခံ၊မိမိသို့ရှေးရှု။ဗျာယတိစိန္တေတိ၊ငါ့ဥစ္စာဖြစ်မူ၊ကောင်းလေစွဟုကြံတတ်၏။ဤတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။သာမဉ္ဇဇာတိ၊ ထိုတရားသဘောသည်။ ဆာဘိဏ္ဍာ၊ ဆာဘိဏ္ဍာမည်၏။ ။သူတပါးစည်းစိမ်ချမ်းသာကို ငါ့အားဖြစ်ဘိမူ။ကောင်းလေစွဟု၊မိမိထို့ရှေးရှုညွတ်စေတတ်သောလောဘဖောနှင့်ယှဉ်သော စေတနာကိုဌင်း။ ထိုစေတနာနှင့်ယှဉ်သောလောဘကိုဌင်း။ ဆရကောက်ယူဆပ်၏။ ထိုစေတနာသည်ကား၊ဆင်္ကန်ပါးရှိ၏၊ဆင်္ကန်ပါးဆရကား။

ဆာဘိဏ္ဍာယ ပရဘာဏ်း၊ဆဲတ္တနော ပရိဏာမနံ။ ။
(ဆဋ္ဌကထာရစနာ)။

ဆာဘိဏ္ဍာယ၊ဆာဘိဏ္ဍာဒိ၊သမ္ဘာရာ၊ဆင်္ဂါတို့သည်၊ပရဘာဏ်၊ သူထပါးတို့ ဏီဥစ္စာဝင်း။ဆတ္တာနော၊ မိဒ်ဘိုး၊ပရိဏာမနံ၊ဥတ္တတ်စေခြင်းငင်း။ဇာတိဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးတို့ဘည်း။ ။ဤဆိုဆဒ္ဓကထာဆရာမြတ်မိန့်တော်မူဆပ်သောကြောင့်။ သူတပါးတို့ဏီပစ္စည်းဥစ္စာတို့ဒိန်း၊လိုချင်ကာမျှ၊ လောဘဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ဤဥစ္စာ,ငါ့ဥစ္စာဖြစ်မူ၊ ကောင်းလေစွဟု၊ မိမိဆို မည်တတ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ကမ္မဿထမာမြောက်သေးကုန်၊ မိမိဆိုပြုန်၍ ညှတ်မှသာလျှင် ကမ္မပထမြောက်ဏီဟု ဆဒ္ဓသာလိနီအဒ္ဓကထာ၌ ပြတော်မူဏီ။ ။ဤဆာဘိဏ္ဍာသည်။ သိသသမာဓိစသော ဂုဏ်နည်းသူဏီ ဥစ္စာကိုငါ့ဥစ္စာဖြစ်မူ။ ကောင်းလေစွဟု၊ကြီးငြားအံ့၊ နည်းသောဆဖြစ်ဂိုဏီ။ သိလစသော ဂုဏ်ကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဏီဥစ္စာကိုကြီးငြားအံ့။ ကြီးသောဆဖြစ်ဂိုဏီဟု တပ်ဆပ်သောချာမှတ်ကုန်ရာဏီ၊

ဤဆာဘိဏ္ဍာ၌၊သိသာရေနှဆဓိပ္ပါယ်ကား၊ ။တယောက်သောသူသည်၊ မာတုရက္ခိတစသော၅စ်ယောက်သောဘိန်းမတို့တွင်။ တယောက်ယောက်သောဘိန်းမကိုငါဏီဘိန်းမဖြစ်မူ၊ကောင်းလေစွဟူ၍ကြီးငြားအံ့၊သိုသူဆား၊ဆဘိဏ္ဍာကံမထိုက်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဆဘိဏ္ဍာဏီ ဆင်္ဂါနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ကေးကျွန်မှတပါးသော လူသတ္တဝါတို့သည်၊ ပရဘဏ္ဍာဆင်္ဂါဟုမဆိုဆပ်သောကြောင့်တည်း။ကျေးကျွန်ကိုသာလျှင်။ ပရဘဏ္ဍာဖြစ်၍ ခိုးယူရာ၌၊ဆဒိန္နာဒါန်ဖြစ်ခြင်းကိုဝိနည်းဆဒ္ဓကထာ၌ပြတော်မူကြဏီ၊ ။ထိုနည်းဆတူ၊ ၅ဉ်မဟာကစ္စည်း၊ဓထေရိဆား။ သောဇရယျ သုဒ္ဒဳသားသည်၊ ဤဆ၅ဉ်သည်၊ငါ့မယားပင်ဖြစ်မူ။ ကောင်းလေစွ၊ ငါ့မယားဏီ ကိုယ်ဆဆင်းသည်လည်း၊ဤဆ၅ဉ်ကိုယ်ဆဆင်းကဲ့သို့ဖြစ်မူ။ကောင်းလေစွဟု ဆကြိုဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက်။ပုရိသလိင်ကွယ်ပျောက်၍။ဣတ္ထိလိင်သို့ရောက်ရခြင်းသည်၊ ၅စ္စရိက်ဆယ်ပါးတို့တွင်၊ ဆာဘိဏ္ဍာတပါးသာ လျှဉ်းပါးဘွယ်ရှိဏီ၊ ထိုဆို့ရှိရာ၌။ဆာဘိဏ္ဍာဏီ ဆင်္ဂါနှစ်ပါးတို့တွင်။ ပရဘဏ္ဍာဆင်္ဂါလက္ခဏာ မရှိသောကြောင့်။ကမ္မပထမမြောက်သော ဝဒီ၅စ္စရိက်မျှသာတည်းဟု ဆုံးဖြတ်ဆပဏီ၊ ဓိန်းမဖြစ်ရခြင်းမှာမူကား။ ဆဂ္ဂဒကို့ကောယျဖြစ်သော ဒီဃာသဝဆရိယာကိုဖြစ်မှားခြင်းကြောင့်၊ ဓိဋ္ဌမျက်မှောက်ဒို့ပင်၊ ပုရိသလိင်ပျောက်၍၊ ဓိန်းမဆဖြစ်ဆို ရောက်သတည်းဟုမှတ်၊ ။ဤသည်လျှင်။ ဆာဘိဏ္ဍာဏီသဂ္ဂပတ္ထဆင်္ဂါပယောဂတည်း။

(၄၅၉) ဗျာပါဒဆရထုတ်ပြခြင်း။

ဟိတသုခံ ဗျာပန္နတိ ဇေတနာတိ ဗျာပါဒေါ။ ။ဇေတနာ၊ ဤစေတနာဖြင့်။ ဟိတသုခံ၊ စီးပွါးသာကို။ ဗျာပန္နတိ၊ ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ဤတိတသွာ၊ ထိုကြောင့်၊ ဗျာပါဒေါ၊ ဗျာပါဒမည်၏။ ။သူတပါး၏ စီးပွါးချမ်းသာပျက်စီးပါမူ၊ ကောင်းလေစွဟု စိတ်ပြစ်မှားခြင်း၊ ဒေါသနှင့်ယှဉ်သောစေတနာကို ဎင်း။ ထိုစေတနာနှင့်ယှဉ်သောဒေါသကိုဎင်း၊ ဆရဇေကာက်ယူဆပ်၏။ ။ ထိုစေတနာသည်၊ ဆင်္ဂါဆေားဖြင့်နှစ်ပါးရှိ၏။ နှစ်ပါးဆရကား။

ဗျာပါဒဿ ပရသတ္တော၊တဿ ဝိနာသနစိန္တနံ။ ။
(ဆဋ္ဌကထာရေစနာ)။

ဗျာပါဒဿ၊ဗျာပါဒ၏၊သမ္ဘာရာ၊ဆင်္ဂါတို့သည်။ပရသတ္တော၊ ဝိပိန္နတပါးသောသတ္တဝါဎင်း။တဿ၊ထိုသတ္တဝါ၏။ဝိနာသနစိန္တနံ၊ပျက်စီးခြင်းကိုကြံခြင်းဎင်း။ ဤတိဇွေ၊ဤနှစ်ပါးတို့ဝတည်း။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာဖြတ်။ ဝိန္ဒတော်မူဆပ်သော၎ကြောင့်။တပါးသောသတ္တဝါ၌။ဆမျှက်ဒေါသဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ ဤသတ္တဝါပျက်စီးပါမူ၊ ကောင်းလေစွဟု သတ္တဝါ၏ပျက်စီးခြင်းကိုမကြံသေးသမျှကာလပတ်လုံး။ ကမ္မပထမဖြောက်ကုန်။ ဤသတ္တဝါပျက်စီးမူးကောင်းလေစွဟုကြံစည်မှသာလျှင်၊ကမ္မပထဖြောက်တော့သည်ဟုဇကန်ဆတ်ဆတ်ပြတ်ဆပ်၏ဟူ၍။ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌ဝိန္ဒတော်မူ၏။ ။ဤဗျာပါဒသည်။သိလသမာဓိစသောဂုဏ်နည်းပါးသောသူ၏ပျက်စီးကြောင်းကို ကြံရာ၌ ဆဖြစ်နည်းပါး၏။သိလစသောဂုဏ်ကြီးသောသူ၏ပျက်စီးကြောင်းကိုကြံရာ၌။ကြီးသောဆဖြစ်ရှိ၏ဟုမှတ်။

ဤဗျာပါဒဝယ်။ မှတ်ဘွယ် ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ ။မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ဗျားဦး၊သွေးစိမ်းတည်ဆောင်ပြီသော လောဟိတုပ္ပါဒကံကို။ ဒုစ္စရိုက်ဆယ်တန်ဘွင်ကာယဒုစ္စရိုက်မျှဖြစ်သောကာယကံသာတည်းဟုမှတ်သားဆပ်၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊မြတ်စွာဘုရားဆား။ သေစေသားဟု ဝဓကစေတနာ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ သတ်လေသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ သမ္မော ဆဋ္ဌ ကထာ ကြီးဦ။ ။ဇေတသု ပဋ္ဌသု သံဃဘေဒါဝဝစီကမ္မံ၊သေသာနိကာယကမ္မာနိ။ ။ဟုဖြေတော်မူ၏။ ။ပဋ္ဌသု၊ငါးပါးကုန်သော။ဇေတသု၊ထိုပဋ္ဌာနိန္တရိယကံတို့တွင်။သံဃဘေဒါဝ၊ သံဃဘေဒကံသည်သာလျှင်၊ ဝစီကမ္မံ၊ ဝစီကံမည်၏။ သေသာနိ၊ ကြွင်းကုန်

သောမာတုဃာဘကပိတုဃာဘကဓရဟန္တ်ဃာတကလောဟိတုပ္ပါဒက
ကံတို့သည်။ကာယကမ္မာနိ၊ကာယကံမည်ကုန်၏။

လုံးတော် ဆရာတော်သည်ကား၊ မြတ်စွာဘုရား ဂိန္ဒုကုဒုတောင်၌နေ
သောဓာဓ။ ဒေဝဒတ်သည်ဘုရားကိုသေစေလိုသော မရဏာဓိပ္ပါယဖြင့်။
ကျောက်ဖြင့်ပစ်ခတ်၍။ခြေမတော်မှ သွေးစိမ်းတံသည်သော လောဟိတုပ္ပါဒ
ကိုဖြစ်စေသောဓာရဏ်၌။ ဗျာပါဒ၏ကမ္မပထဓာဖြစ်သည်။ဓာလွန်ထင်ရှား၏။
ထိုကြောင့်။ဝိဘင်းပါဠိတော်၌။ ။ဒုဇ္ဇနစိတ္တေနတထာဂတဿ လောဟိ
တံဥပ္ပါဒေယျ၊ ။ဟုဟောတော်မူသည်။ ။ဒုဇ္ဇနစိတ္တေန၊ဖြစ်ပွားလိုသော
စိတ်ဖြင့်။ တထာဂတဿ၊မြတ်စွာဘုရားဓား။ လောဟိတံ၊သွေးကို။ ဥပ္ပါ
ဒေယျ၊ဖြစ်စေငြားအံ့၊ ။ထိုပါဠိတော်ဓာရဖြတော်မူလိုသော ဓာဠကထာ
ဆရာသည်လည်း။ဒုဇ္ဇနစိတ္တေနာတိဒေါသသမ္မယုတ္တေနဝဓကစိတ္တေန။ ။
ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသို့ဓားဖြင့်ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။

ထိုဆရာတော်ကြီး၏ ဝိနိစ္ဆယ စကားတော် သည်ကား၊ ယခင်ပြခဲ့ပြီး
သော။သမ္မောဓာဠကထာကြီးနှင့်လည်းမညီ၊ဗျာပါဒလက္ခဏာလည်းမကျ
သောဝိဘင်းပါဠိတော်ကိုသာဓကပြသောကြောင့်၊ဖြင်းခေါင်းသွါလိပ်။မှန်
မဟုတ်သော ဝိနိစ္ဆယသာတည်း။ ထင်စွာပြဦးအံ့၊ ဂျင်ဒေဝဒတ် သတ်လို
သော ဝဓကစေတနာသည်။ မြတ်စွာဘုရားသေပါမူ။ကြေပါမူ၊ ပျက်စီးပါ
မူကား။ ဩဇာကောင်းလေစွတကားဟု ဆိုဓာပ်သော ဗျာပါဒလက္ခဏာရှိ
သောစေတနာမဟုတ်။ သေစေသတည်းဟူသော သန္နိဋ္ဌာပကပါဏာတိပါ
တလက္ခဏာရှိသောဝဓကစေတနာသာဖြစ်သောကြောင့်၊လောဟိတုပ္ပါဒ
ကကံကိုကာယကံမည်၏ဟု သမ္မောဓာဠကထာဋီကာပြတော်မူသည်။ ထိုကာ
ယကံသုံးပါးတွင်လည်း။ဘုရားရှင်မသေရကား။ ဓာဂ်ါငါးပါးမဖြည့်ရုံသော
ကြောင့်။ကာယဒုစ္စရိုက်မျှသာတည်း။ ။ဝိဘင်းပါဠိတော် ဓာဠကထာတို့
ပြဓာပ်သောပါဠိသည်လည်း။ပါဏာတိပါတဝဓကစေတနာရှိသောပါဏာ
တိပါတလက္ခဏာကိုပြတော်မူသည်။ ဗျာပါဒ၏သဘောလက္ခဏာမပါမရှိ
ကုန်ဟု တပ်ဓာပ်သောချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ဤနည်းဓတူ၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏။
ဦးခေါင်းတော်ကို ကျောံလုံးကြီးနှင့်။ သေဓောင်ပေါက်သောနန္ဒဘိလူးမှာ
လည်း။လောဟိတုပ္ပါဒကကံကဲ့သို့။ ကာယဒုဋ္ဌစိတ္တမျှသာတည်းဟူ၍၊ တပ်
ဓာပ်သောချာ၊မှတ်ကုန်ရာ၏။ ။ပါဏာတိပါတဝဓကစေတနာနှင့်၊ဗျာပါဒဝ
ဓကစေတနာ၏လက္ခဏာနှစ်ပါးကိုကွဲပြားအောင်သတိရှိကြစေ၊ရှုတ်ထွေး
ထတ်ဓာပ်သည်၊ရဟန်း,ရှင်လူ,ဝေနေသူတို့။

ဆတိဒုလ္လဘတရောယံ ဝိနိန္ဆယောသုဠုဒာရေတဗ္ဗော။ ။

ထိမ့တပါးသောဗျာပါဒ၏ ဆပ္ပသာဝဇ္ဇ, မဟာသာဝဇ္ဇ ဆရဲ့ဗျာမ္ဂကား။ ဤဗျာပါဒဒွိဓိသလသမာဓိပညာဂုဏ်နည်းသောသူ၏ပျက်စီးကြောင်းကိုကြံသော ဗျာပါဒသည် နည်းသော ဆပြစ်ရှိ၏။ ဂုဏ်ကြီးသောသူ၏ ပျက်စီးကြောင်းကိုကြံသောဗျာဒသည်ကြီးသောဆပြစ်ရှိ၏ဟုမှတ်ယူဆပ်၏။ ။ ဤသည်လျှင်၊ဗျာပါဒ၏သရူပထွေဆဂ်ါပယောဂတို့တည်း။

---

(၄၆၀) ဓိန္ဆာဒီဒွိပုဒ်ဆရထုတ်ပြခြင်း။

ဓိန္ဆာဝိပရိတတောပသတိတိဓိန္ဆာဒီဒွိ။ ။ယာဓမ္မာတိ။ဆကြင်တရားသဘောသည်၊ဓိန္ဆာဝိပရိထတောဘောက်ပြုနိုသောဆားဖြင့်။ပသတိ၊ မြင်တတ်၏၊ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ သာဓမ္မာတိ။ ထိုတရားသဘောသည်။ဒိန္ဆာဒီဒွိ၊ ဒိန္ဆာဒီဒွိမည်၏။ ။ဘောက်ပြုနိုသောဆားဖြင့် မြင်ထတ်သော။ဒီဒွိဂတသမ္မယုတ်ပိတ်လေးခုနှင့်ယှဉ်သောစေတနာကိုဂုဏ်း၊ ထိုစေတနာနှင့်ယှဉ်သော ဒီဒွိစေတသိက်ကိုဂုဏ်း။ ဆရဘောက်၏။ ။ထိုဒီဒွိနှင့်ယှဉ်သောစေတနာသည်။ဆဂ်ါဆားဖြင့်နှစ်ပါးရှိ၏။

ဒီဒွိယာ ဒုဝေသမ္ဘာရော၊ဝဏ္ဏုနော ဝိပရိတတာ။
တထာဘာဝေန ပဠာနံ၊ကမ္မပထောတိဟော ဝစ၊
(ဆဠ္ဘာထာရစနာဂါထာ)၊

ဒီဒွိယာ၊ဓိန္ဆာဒီဒွိ၏၊သမ္ဘာရော၊ဆဂ်ါတို့သည်။ ဝဏ္ဏုနော၊ ယူဆပ်သော ဝဏ္ဏု၏။ဝိပရိတတာ၊ဘောက်ပြုနိုသည်ဆဖြစ်၍၊တထာဘာဝေန၊မှုန်သောဆဖြစ်ဖြင့်။ဥပဠာနံ၊ထင်ခြင်းငှင်း၊ဇာတိ၊ဤသို့။ဒုဝေ၊နှစ်ပါးတို့တည်း။ တိဟောဝစ၊နိယတဓိန္ဆာဒီဒွိသုံးပါးတို့ဖြင့်သာလျှင်။ ကမ္မပထော၊ကမ္မပထဖြောက်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ထိုဓိန္ဆာဒီဒွိတို့၌၊နိယတဓိန္ဆာဒီဒွိဆနိယတဓိန္ဆာဒီဒွိဟူ၍ နှစ်ပါးရှိသည်တို့တွင်၊ မမြဲသောဆနိယတဒီဒွိသည်။ ဆဘန်တလဲလဲ။မမြဲဝဲဆပ်မထုံအပ်သည်ဖြစ်၍။အာသေဝနပစ္စည်းနှံ့ရကား။အပ္ပသာဝဇ္ဇ၊ ဆဖြစ်နည်းပါး၏။ မြဲသောနိယတ ဓိန္ဆာဒီဒွိသည်။ ဆဘန်တလဲလဲ။မြဲဝဲဆပ်ထုံဆပ်သည်ဖြစ်၍။ ဆာသေဝန• ပစ္စည်းများရကား။ မဟာသာဝဇ္ဇ၊ ကြီးသောဆဖြစ်ရှိ၏။ ။ထိုကမ္မပထဖြောက်သောဒီဒွိသုံးပါးတို့တွင်၊ကုသိုလ်ဆကုသိုလ်ဖြ၏။ဆကျိုးကိုခံစားရိုးမရှိဟုကံ၏ ဆကျိုးတားဖြစ်သော ဒီဒွိသည်။

နတ္ထိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ဖြစ်ရာဆကြောင်း။ သံသရာ၏စင်ကြယ်ရာ စင်ကြယ်ကြောင်းမရှိဟု၊ ဆကြောင်းကိုတားဖြစ်သောဒိဋ္ဌိသည်။ ဆပေါတူကဒိဋ္ဌိမည်၏။ တစုံတခုသောကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်ကံမည်သည်မဖြစ်၊ ဒါန, သီလ။ ပါဏာတိပါတစသည်ကို ပြု၍။ ကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်မဖြစ်ဟု ထိုကိုတားဖြစ်ခြင်းသည်။ ဆကိရိယဒိဋ္ဌိမည်၏။ ။ကမ္မပထ မြောက်သော ဒိဋ္ဌိတည်း။

၅၂နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊သံသရာဝဋ်သစ်ငုတ်ကောန်ပင်ဟုတ်၍၊ မြေကြီးစောင့်သော ပထဝီဂေါပကာ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သမုတ်ဆပ်တော့သည်၊ထိုကြောင့်၊ကောဂုတ္တရပါဠိတော်၌။ ။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိဘိက္ခဝေ ဝဇ္ဇာနိ။ ။ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ဝဇ္ဇာနိ၊ ဆပြစ်တို့သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရမာနိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆပြစ်လျှင် လွန်ကဲသောသဘောရှိကုန်၏။ ။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆယူရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဆပြစ်လွန်ကဲဟန်ကား၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည်,ကမ္ဘာကိုဖျက်သော မီး,ရေ,လေတို့သည်။ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ၊ ဖျက်ဆီးသောဆခါ။ဆပါယ်လေးဘုံ၌ခံရသောသတ္တဝါတို့သည်၊ဆာရာပရိယဝေဒနိယကုသိုလ်ကံကြောင့်။ လူ့ဖြည့်,နတ်ပြည့်,ဗြဟ္မာပြည့်သို့တဆင့်တဆင့်၊ ကူးမြောက်လည်ကြရကုန်သော်လည်း၊ မိုဠိမဂ္ဂဘား၊ဆလွန်ဝန်လေးသော ဝိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံကြောင့်၊ဆပရာပရိယကံမဆုံးပုံနိုင်၍။ ဗြဟ္မာ့ပြည့်သို့မရောက်နိုင်။ မိမိတည်နေရာကျက်ခံရာဖြစ်သော စကြာဝဠာကိုကမ္ဘာမီး,ရေ,လေတို့။ ဖျက်ဆီးခဲ့သော်။တပါးသောစကြာဝဠာသို့။ ပြောင်းရွှေ့လျောက်။ နိရယဒုက္ခကိုခံရ၏။ဆကယ်၍ပရိကပ္ပကြီးဆသောဆားဖြင့်၊စကြာဝဠာအလုံးရုံကိုး၊မီးလောင်၍ကုန်ငြားအုံ့။နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊တရားသောဒေနရာ၊ကောင်းကင်ဖြင်ကျယ်ဆရပ်၌၊ နိရယ်ဘုံကြီးဖြစ်သတ်၍၊ နိရယဒုက္ခကို ခံစားဆပ်ရသတည်း။ ထိုကြောင့်။ကောဂုတ္တရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကပ္ပဝိနာသေ မဟာဒေန ဗြဟ္မလောကေနိဗ္ဗတ္တေဝိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောတတ္ထဆနိဗ္ဗတ္တိတွာဝိဋ္ဌင်္ကဂါဒ္ဓေ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ကိ ပနစက္ကဂါဠံနုဗျာယတိဘိ၊ဗျာယတိ၊တဠိ ဟိဗျာယမာနေပိသောဆာကာသေကောဠိ ဩကာသေ ပစ္စတိ ယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ ။ဟုဝိန်ဒတော်မူ၏။ ။ကပ္ပဝိနာသေ၊ကမ္ဘာမျက်သောဆခါ၌။မဟာဗြဟ္မာ၊ လူမျှားဆပေါင်းသည်၊ဗြဟ္မာသောဂေ၊ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။နိဗ္ဗတ္တေပိ ဖြစ်သော်လည်း။နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ၊ နိယတမိစ္ဆာဆယူရှိသောသူသည်၊ တထ္ထ၊ ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌။ ဆနိဗ္ဗတ္တိတွာမဖြစ်မူ၍။ ဝိဋ္ဌိစက္ကဂါဠေ၊နောက်ဆုံးဝိတ်စကြာဝဠာ၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ၊

ဖြစ်၏။ပန္းဆက်၍ဆိုဦးအံ့။စက္ကဝါဠံ၊ပိဋ္ဌိစကြာဝဠာကို။ နဂျာယတိကိ၊မိုးမ
လောင်လေသလော။ဣတိပုစ္ဆာ၊ဤလျှင်အမေးတည်း။ဗျာယတိ၊လောင်၏။
ဟိသစ္စံ၊မှန်၏၊တတ္ထိ၊ထိုပိဋ္ဌိစကြဝဠာသည်၊ဗျာယမာနေဝိ၊ မီးလောင်သော်
လည်း။သေသေသော၊ထိုနိယတပိန္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်သည်။အာကာသေ၊ကောင်း
ကင်ဆယ်ပြင်၌၊ကေသို့ဩကာသေ၊တခုသောအရပ်၌။ပစ္စတ္တိယေဝ၊နိရယ်မီး
လောင်၍ကျက်ရသည်သာတည်း။ဣတိ၊ဤသို့။ အာစရိယာ၊ ကျမ်းတတ်အ
ကျော်၊ဆရာတော်တို့သည်ဝဒန္တိ၊ ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်
ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိသဂ္ဂဟထွေအင်္ဂါပယောဂတည်း။

---

(၄၆၁) ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိကုသိုလ်ပြုရာ၊အခြင်းအရာကိုပြခြင်း။

ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိဆယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှီ၍၊ ၎င်း
သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဆယူဝါဒဖြစ်သော ရတနာတ္တယကမ္မ၊ ကမ္မဖလတရားတို့ကိုနှလုံး
သွင်းလျက်။ယုံကြည်လေးမြတ်ကုသိုလ်ဒါနစသည်တို့ကို၊ ပြုတုံလတ်မူ။ ကု
သိုလ်ဆတိုကောန်ပင်ဖြစ်ဘိ၏။ထိုကြောင့်၊မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။
ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိကာဟိဒိဋ္ဌိ ဥပနိဿာယပက္ခဒိဝေသုယာဂုဘတ္တာဒီနိဒေန္တိ၊ဂန္ဓ
ကုဋိဆာဒိနံဝတ္တံပဋ္ဌပေန္တိ၊ စတုမဟာပထေသာလံကာရေန္တိ၊ ပေါက္ခရဏိံ
ခဏာပေန္တိ။ပ။ဣတိနေသံကုသလဝေဒနာဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။
ဟိ၊ရွေ့၍ဆိုဦးအံ့။ ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိကာ၊ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိဆယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒိဋ္ဌိ၊
သမ္မာဒိဋ္ဌိဆယူကို။ဥပနိဿာယ၊ အခြံပြု၍။ပက္ခဒိဝသေသု၊ပက္ခနေ့တို့၌။ယာ
ဂုဘတ္တာဒီနိ၊ယာဂုထမင်းစသည်တို့ကို။ဒေန္တိ၊လှူကုန်၏။ဂန္ဓကုဋိဆာဒိနံ၊ဘု
ရားရှင်၏ဂန္ဓကုဋိစသည်တို့ဆား။ဝတ္တံ၊ဝတ်ကို။ ပဋ္ဌပေန္တိ၊ဖြစ်စေကုန်၏။စ
တုမဟာပထေ၊ ခရီးလေးခုအာဆုံ၌။ သာလံ၊စရပ်ကို။ ကရောန္တိ၊ပြုကုန်၏။
ပေါက္ခရဏိံ၊ရေကန်ကို။ခဏာပေန္တိ၊တူးစေကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့၊ ဖနေသံ၊ထို
ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ဆား၊ကုသလဝေဒနာ၊ကုသိုလ်ဝေဒနာသည်။ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်၏။ ။
ထိုပိန္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ပိဒိတို့၏ ပိန္ဆာဒိဋ္ဌိဆယူကိုနှလုံးသွင်း၍။ ရတန
တ္တယ၊ကမ္မ-ကမ္မဖလတရားတို့ကို၊မယုံမကြည်ဘဲ။ဒါန,ဟေသာ ကုသိုလ်ကို
ပြုပါမူကား။ ကုသိုလ်ကားမဖြစ်ကုန်ဟု တပ်ဆပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ထို
ကြောင့်၊သိသက္ခွန် အာဠကထာ၌။ • ။ဒေတသံဝါဒေကိစ္စိသာသနာနုလောမံ
ပိဆဏ္ဍိ၊ဆသုဒ္ဓလဒ္ဓိဘာယပနသဗ္ဗာပိန္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝဇာတာ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။
ဒေတေသံ၊ထိုပိန္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဝါဒေ၊ ဆယူ၌။ ကိစ္စိ၊ ဆချို့သော။ သာသနာနု

လောဘပါ၊ဘုရား,တရားနှင့်လျော်သော ဆမ္ဟသည်သည်း။ ဆတ္တိ၊ရှိဖြစ်။ပန္နဲ၊ထိုသို့ပင်ရှိကြောင်းသော်လည်း။ဆသုဒ္ဓလဒ္ဓိတာယ၊မစင်ကြယ်သော ဆယူရှိသည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကြောင့်။သဒ္ဓါ၊ ဆလုံးစုံတို့သည်။ ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌပေယဝ၊ ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌသည်သာလျှင်။ဇောတာ၊ဖြစ်ကုန်ဖြစ်။ ။ဤသို့ဒိဋ္ဌာဒိဋ္ဌပုဒ်ဆရ၊ ထုတ်ပြဆော်သော ဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ စကားရပ်တို့ကို။ သိဖြင်တော်မူဆပ်သဖြင့်၊ ဓိဋ္ဌာဆယူရှိကြောင်း။ ထာဂျပ်,ကုလားတို့သည်၊ဓိဋ်တို့ဖြစ်ဆယူကိုနှလုံးသွင်းလျက်။ ဓိဓိနှင့်စပ်သော်၊သမာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော။သား,မယား၊ရပ်သူ,ရွာသားတို့သည်၊တိုက်တွန်းနှိုးဆော်သည့် ဆတွက်ကြောင့်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌၊ ထည့်စွက်ပြုလုပ်ချက်တို့သည်ကား၊ကုသိုလ်ကားမရ။ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌဆကုသိုလ်ဗလဝသာတည်းဟူ၍မှတ်။

ဆယမေတ္တဆတိသာရပိနိဋ္ဌယောတိဒဋ္ဌဇ္ဇော။

ထွေ၊ဤဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌပုဒ်၌။ ဆယံပိနိဋ္ဌယော၊ ဤဆိုဆပ်ပြီးသောဆဆုံးဆဖြတ်ကို၊ဆတိသာရ ပိနိဋ္ဌယောတိ၊ ဆလွန်ဆနှစ်သာရရှိသော ဆဆုံးဆဖြတ်ဟူ၍၊ဒဋ္ဌဇ္ဇော၊ဆမြဲမြံပြတ်၊ဉာဏ်ဟုံဓာတ်ဖြင့်၊ရှုမှတ်ဆပ်ဖြစ်။

---

(၄၆၂) ဆကုသလကမ္မဆယ်ပါးဒွိ။ပိနိဋ္ဌယငါးပါးဖြစ်ခြင်း။

ဓမ္မတောဓေယျကောဌ္ဌာသာ၊ဆာရမ္မဏာဘဓေဒနာ။
မူလတောပဋ္ဌာကာရေဟိ၊ဝေဒိတဗ္ဗောပိနိဋ္ဌယော။ ။
(ဆဋ္ဌသာလိနီရစနာ)။

ဓမ္မတောဓေယျ၊တရားကိုယ်ဆေားဖြင့်ဂုင်း။ကောဌ္ဌာသာ၊ ဆဘို့ဆစုဆေားဖြင့်ဂုင်း။ဆာရမ္မဏာဘာဝ၊ဆာရုံဆေားဖြင့်ဂုင်း။ဝေဒနာဘ၊ ဝေဒနာဆေားဖြင့်ဂုင်း။ မူလတော၊မူလဆေားဖြင့်ဂုင်း။ ပဋ္ဌာကာရေဟိ၊ ငါးပါးသောဆခြင်းဆရာတို့ဖြင့်၊ပိနိဋ္ဌယော၊ဆဆုံးဆဖြတ်ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိဆပ်ဖြစ်။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာဖြတ်ပိန့်တော် မူဆပ်သည်နှင့်ဆညီ။ ပိနိဋ္ဌယရသာဆဆိုကို။ ဆဋ္ဌကထာကိုဖို၍ပြုပေအံ့။

ထိုငါးပါးသောပိနိဋ္ဌယတို့တွင်။ဓမ္မဆေားဖြင့်၊ ကာယကံသုံးပါး, ဝစီကံလေးပါး၊ပေါင်းရုနစ်ပါးတို့သည်။စေတနာဓမ္မမည်၏။ မနောကံသုံးပါးသည်။ စေတနာနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက ဓမ္မမည်၏။ ၊ကောဌ္ဌာသ ဆေားဖြင့်။ ကာယကံသုံးပါး,ဝစီကံလေးပါး။ ဓိဋ္ဌာဒိဋ္ဌိ၊ ပေါင်းရှစ်ပါးတို့သည်။ကမ္မပထသာမည်၏၊မူလမမည်ကုန်။ ဆာဘိဂျာဗျာပါဒ၊နှစ်ပါးတို့သည်။ ကမ္မပထ

လည်းမည်၏၊ မူလလည်းမည်၏။ ။ဆာရုံဆားဖြင့်ကား၊ ပါဏာတိပါတာ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၊မိုစ္စာမိဠ္ဍတို့သည်၊သင်္ခါရကိုဆာရုံပြု၏ ဇကေဆရာတို့သည်ကား။ကာမေသုမိစ္ဆာသည်။ သတ္တဝါကိုဆာရုံပြု၏ဟုဆို၏၊ ဖရုသဝါစာ၊ဗျာပါဒတရားနှစ်ပါးတို့သည်။သတ္တဝါကိုဆာရုံပြုကုန်၏။ ကြွင်းသောကံငါးပါးတို့သည်။သတ္တဝါသင်္ခါရဆာရုံနှစ်ပါးကိုပြု၏။ ။ဝေဒနာဆားဖြင့်။ ပါဏာတိပါဘ၊ဖရုသဝါစာ၊ဗျာပါဒတို့သည်။ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်ယှဉ်၏။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၊ဆာဘိဇ္ဈာ၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားတို့သည်၊ သုခဝေဒနာ။ဥပေက္ခာဝေဒနာနှစ်ပါးယှဉ်ကုန်၏။ ကြွင်းလေးပါးသည်။ သုခ၊ဒုက္ခ၊ဥပေက္ခာ၊ဝေဒနာသုံးပါးယှဉ်ကုန်၏။ ။မူလဆားဖြင့်၊ပါဏာတိပါတဖရုသဝါစာတို့သည်။ ဒေါသ၊မောဟ၊မူလ၌၏။ကာမေသုမိစ္ဆာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည်။ လောဘ၊ မောဟမူလ၌၏။ဆဒိန္နာဒါန်၊မုသာဝါဒ၊ ပိသုဏဝါစာ၊ သမ္ဖပ္ပလာပတရားလေးပါးတို့သည်။ဒေါသ,မောဟ၊လောဘ,မောဟဟူ၍ မူလနှစ်ပါးဝိ၌၏။ ဆာဘိဇ္ဈာဗျာပါဒတို့သည်။မောဟဟူသော မူလတပါးရှိ၏။ ။ဤဆဠာသာလိန်ဆရာ၊ ဆက်ဆံသော သာဓာရဏဆားဖြင့် ပြခြင်းတည်း။ သင်္ကြိတ်ဒဋ္ဌိကား မဆက်ဆံသောအသာဓာရဏမူလဝိသေသကိုပြသတည်းဟုမှတ်။

လက်ဝဲဆောင်ပုဒ်ကား။

(၁) ရှေးသုနှစ်ဖြာ၊စေတနာ၊နောက်သုံးမှာစေတသိကာ။
(၂) ဘိဇ္ဈာဗျာပါဒ၊ကံပထ၊ရှစ်ဝ-ကံမူလာ။
(၃) ပါဏာကာမ၊ဒိဋ္ဌိက။သင်္ခါရဆာရုံသာ၊
(၄) ဖရုသဗျာပါ၊သတ္တဝါ၊ကြွင်းမှာနှစ်ပါးလာ။
(၅) ပါဏာ,ဖရုသ်,ဗျာ။ဒုက္ခသာ၊ဘိဇ္ဈာ,ဒိဋ္ဌိကာမာ။
(၆) သုခဥပေက္ခာ၊ယှဉ်လေရာ။ကြွင်းမှာတိဝေဒနာ။
(၇) ကာမာဒိဋ္ဌိ၊လော,မော,ဒွိ၊ပါဏာတိဖရုသာ။
(၈) နှစ်ပါးဒေါ,မော။ယှဉ်စေသော၊မောဟော,ဘိဇ်,ဗျာပါ၊
(၉) လောမော,ဒေါမော၊ကြွင်းလေးဟော၊ဒွိမူလောယှဉ်စေရာ၊
(၁၀) ဆကုကမ္မ၊နည်းငါး၀။ပြီးထိုဒုတာ။

---

(၄၆၃) ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး၊ဆပြားလေးဆယ်ပြခြင်း။

စတ္တာလီသာယဘိက္ခဝေ၀မ္မေဟိသမန္နာဂတောယထာဘတံနိက္ခိတ္တော။ ဇ၀ံနိရယေ။ ။ဒသကုိတ္တရ ပါဠိတော်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ဘေးကို ကြောက်

တာ်၊သူတော်ပြတ်တို့၊စက္ကာလိသာယ၊ လေးဆယ်ကုန်သော။ဝမ္မေဟိ၊ တရားတို့နှင့်။ သမန္ဓဒဂတော၊ ပြည့်စုံသောသူသည်။ ဆာဘတံ၊ ထမ်းပိုးရွက်ဆောင်သောဝန်ကို။နိက္ခိတ္တောယထာ၊ချလိုက်ဘိသကဲ့သို့။ဇံဝံတထာ၊ထိုဆတ္ထ။နိရယော၊နိရယ်၌။ နိက္ခိတ္တော၊ ကျလေ၏။ ၊ဤသို့ပါဠိတော်ပြတ်။ ဝိန့်တော်မူဆပ်သည်နှင့် ဆည်။ ဒုစ္စရိုက် တရားတို့သည်၊ ဆကျဉ်း ဆား၌ဖြင့် ဆယ်ပါး။ဆကျယ်ဆား၌ဖြင့် လေးဆယ်ဆ၌ပြား၌၏။ လေးဆယ်ဆရကား။ ဗိမိကိုယ်တိုင်ပြုဆပ်သော။ သာဟတ္ထိကဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါး။ သူတပါးတို့ကို တိုက်တွန်းဆပ်သော၊ဆာဏတ္တိက ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး။ သူတပါးတို့ပြုသည်ကို၊ဝမ်းမြောက်သော၊ သမနုညဒုစရိုက်ဆယ်ပါး။ သူတပါးတို့ပြုသည်ကို ချီးမွမ်းသော၊ဝဏ္ဏဘာသနဒုစရိုက်ဆယ်ပါး။ ဤသို့ဆား၌ဖြင့်။ ဒုစရိုက်ဆကျယ်လေးဆယ်ဖြစ်သတည်း။ဤဒုစရိုက်လေးဆယ်နှင့်ပြည့်စုံသောရေဆယဉ်ကြေးဌ။ ဆောလျင်စွာပုတ်ခတ်၍။ ရုန်းလေသော ဘုန်းကြီးစီးလေ့ကဲ့သို့၊ ထိုဆတ္ထ၊ဆဆောတလျင်၊နိရယ်သို့ မတွေ့မကောက်ရောက်ရ တော့သည်သာတည်းဟု-ဥပမာ,ဥပမေယျနှစ်ရပ်ဂဟေစပ်၍ဖွင့်ဆပ်၏။ ။ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးဆကျယ်ပြီး၏။

(၁) ဆကုသလကံ၊ယင်းဆယ်တန်၊ဗိမံရေးသည့်တာ၊
(၂) ပါဋိ,ဌကထာ။ကျမ်းဋီကာ,ဝါဒါစရိယာ။
(၃) ဓော-သမဏား၊ထုတ်ခါပြ။မှတ်ကြသောတဖာ။
(၄) ငါ့ကျမ်းကြည့်သူ။တပည့်ဟူ။မာန်မူမတက်သင့်ပါ။
(၅) ကျမ်းပေါင်းစုံမှ။ဆောင်းစုပြ၊ကရဏာဖြတ်ပညာ၊
(၆) ကိုယ်ပင်ပန်းမှု။ဇတ်ကြီးစေ့ရ၊ကျေးဇူးပြုတင်သင့်စွာ။

---

(၄၆၄) ကာမာဝစရကုသိုလ်ကမ္မဒ္ဒါရကိုပြခြင်း။

ကာမာဝစရကုသလဒ္ဓိကာယဒ္ဒါရေပဝတ္တံကာယကမ္မံ၊ ဝစီဒ္ဒါရေပဝတ္တံ ဝစီကမ္မံ။မနောဒ္ဒါရေ ပဝတ္တံ မနောကမ္မဉ္စတိ ကမ္မဒ္ဒါရဝသေနတီဝိဓံဟောတိ။ ။ဟူ၍၊လက်သန်းဆဌကထာဗန်းတော်မူဆပ်သည်နှင့်ဆည်။ ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်၊ကမ္မဒ္ဒါရ၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့် သုံးပါးရှိ၏။ ။ထိုသုံးပါးဆရခွဲခြားပြအံ့။ ။ကုသလ ကမ္မပထဆရ။ သုဒ္ဓရိုက်ဆယ်ပါးဟူသည်။ ဒုဒ္ဓရိုက်ဆယ်ပါးကိုမပြုအံ့ဟု ခံယူဆောက်တည်၊ ရှောင်ကြဉ်သောစေတနာဝိရတိတရားတို့ကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဌက

ထာဌ်း။ ။တဿ ပဋိပက္ခဝသေန ကာယသုစရိတာဒီနိဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တဿ၊ထိဒုစရိုက်ဆယ်ပါး၏။ ပဋိပက္ခဝသေန၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ဆွမ်းဆေားဖြင့်။ကာယသုစရိတာဒီနိကာယသုစရိုက်စသော သုစရိုက်ဆယ်ပါးတို့ကို။ဝေဒိဘဗ္ဗာနိ၊သိစေအပ်ကုန်၏။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိတော်မူစေအပ်သည်နှင့်လျော်ညီစွာ။ ကုသိုလ်ကာယကံ၊ဝစီကံ၊ မနောကံတို့သည်း၌ဂါရသုံးတန်ဖြစ်ကုန်၏ဟုဆို၏၊ဖြစ်ကြဟန်ကား။ ။ကာယဒုစရိုက်သုံးပါးတို့ကို။ ပါဏာတိပါတာ၊ အဒိန္နာဒါနာ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာဝေရမဏိသိက္ခာပဒံသမာဒိယာဒိ၊ ဟူ၍နှုတ်မဖြိုက်မူ၍။ကိုယ်ဆမူအရာ လက်ဆုတ်ပြသဖြင့် ရှောက်ကြဉ်သောသူအား၊ကာယဒုစရိုက်ကံဖြစ်၏ဟုဆို၏။ဌင်းဆင်ဂါတို့ကို။ နှုတ်မဖြိုက်၍။ နှုတ်မဖြိုက်သဖြင့် ရှောက်ကြဉ်သော သူအား။ဝစီဒုစရိုက်ကံဖြစ်၏။ကိုယ်ဆင်ဂါ။နှုတ်အင်ဂါတို့ကိုမလှုပ်ရှားမူ၍။ စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ပါဏာတိပါတစသည်မှရှောင်ကြဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား မနောဒုစရိုက်ကံဖြစ်၏။ ။ဤသည်လျှင်ကုသိုလ်ကာယကံဒုစရိုက်သုံးတန်ဖြစ်ဟန်တည်း။

မုသာဝါဒါဒေဝရမဏိစသောသိက္ခာပုဒ်လေးပါးတို့ကို နှုတ်မဖြိုက်မူ၍။ ကိုယ်ဆမူအရာဖြင့်။ ရှောင်ကြဉ်သောဆခါ၊ကာယဒုစရိုက်ကံဖြစ်၏။ဌင်းဆင်ဂါတို့ကိုနှုတ်ဖြိုက်၍ရှောင်ကြဉ်သောဆခါ။ ဝစီဒုစရိုက်ကံဖြစ်၏၊ဌင်းဆင်ဂါတို့ကိုစိတ်ဖြင့်ရှောင်ကြဉ်သောဆခါ၊ မနောဒုစရိုက်ကံဖြစ်၏။ ။ ဤသည်လျှင်၊ကုသိုလ်ဝစီကံဒုစရိုက်သုံးတန်ဖြစ်ဟန်တည်း။ ။ဆနဘိဇ္ဈာ၊ဆဗျာပါဒ၊သမ္မာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသောကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်စေတိုဖြင်ကိုတဖြက်လှည်းခြင်း။နုံသာပန်းပူဇော်ခြင်း၊စေတီကိုရှိခိုးခြင်းစသည်ကိုပြုသောဆခါ။ ကာယဒုစရိုက်မနောကံဖြစ်၏၊ ဆဘိဇ္ဈာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ်ဖြင့်။ သူတပါးစည်းစိမ်ကိုမကြိုက်တော့အံ့ဟူ၍ဌင်း။ဆဗျာပါဒပြဋ္ဌာန်းသောစိတ်ဖြင့်။ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့သည်၊ ချမ်းသာစေသတည်းဟူ၍ဌင်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပြဋ္ဌာန်းသောစိတ်ဖြင့်။ဆလျှင်၏ဆကျိုးသည်ရှိ၏ဟူ၍ဌင်း။နှုတ်ဖြိုက်သောဆခါ၊ ဝစီဒုစရိုက်မနောကံဖြစ်၏။ ကိုယ်ဆင်ဂါနှုတ်ဆင်ဂါတို့ကိုလှုပ်စေမူ၍။ ဆိုင်ငြိမ်ရာသို့ကပ်လျက်။ ဆနဘိဇ္ဈာ၊ဆဗျာပါဒ၊သမ္မာဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်သောဆခါ။မနောဒွါရဋ္ဌိမနောကံဖြစ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ကုသိုလ်မနောကံဒွါရသုံးဘန်ဖြစ်ဟန်တည်း။ ။ဤသို့ကမ္မဒွါရတို့ကို မှန်ကန်ကျနဆောင်မှတ်ယူဆပ်၏။ထိုးကြောင့်၊ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာဌ်း။ ။ကမ္မံရကွာမိတိဒွါရံနဘိန္နိဘဗ္ဗံ၊ ဒွါခံရကွာမိတိကမ္မံနဘိန္နိတဗ္ဗံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ကမ္မံ၊

ကံကိုးရကွာဖိုးစောင့်တော့အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ဒွါဒံ ဒွါရကို။ နဘိန္ဒိတင်္ဂဲ့၊ မဟျက်ဆိုးကောင်း၊ ဒွါဒံ၊ ဒွါရကို၊ ရကွာဒို့၊ စောင့်တော့အံ့၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ †ကမ္ဘံ၊ ကံကို။ †နဘိန္ဒိဘင်္ဂဲ့၊ မဟျက်ကောင်း။ ။ကံဒွါရန္နစ်ပါး။ ၄နိစ္စာပိုင်းခြားဆပ်ဖျော်ဟူလို့။ ။ဤသည်လျှင်၊ ကုသလကမ္မဒွါရဆရဆပြတည်း။

---

(၄၆၅) ပုညကြိယာဝတ္ထုဆယ်ပါးပြခြင်း။

ဆတ္တာနောသန္တာနံပုနာတိ၊သောဧတိတိပုညံ့။ ။ယံမဒ္ဓဒါတံ၊တက်ြင်ထရားသဘောသည်။ဆတ္တာနော၊ဗိမိဒ်၏၊သန္တာနံ၊ဆစဉ်ကို။ သံကိလေသမလတော၊ ကိလေသာတည်းဟူသော ဆညစ်ဆကြေး၌။ ပုနာတိသောဧတိ၊ ပြုစင်ဧတတ်၏။ဣတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊သာမဒ္ဓဒါတိ၊ ထိုတရားသဘောသည်၊ပုညံ၊ပုညမည်၏။ ၊သပ္ပုရိသေဟိ ကာဘတ္တန်ကြိယံ။ ။ယံပုညံဆကြင်ကောင်းမှုကို။သပ္ပုရိသေဟိ၊သူဘော်ကောင်းတို့သည်၊ကာတဗ္ဗံ၊ပြုကျင့်ဆပ်၏။ဣတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊တံပုညံ၊ဉာဏ်ကောင်းမှုသည်။ကြိယံ၊ကြိယမည်၏။ ၊ဧတဧတဆာနိသံသာဝသန္တိတိဒ္ဓနံထွောတိဝတ္ထု၊ ။ထွေပုညေ၊ ဤကောင်းမှုဌ်။ ဧတဧတ ဆာနိသံသာ၊ထိုထိုဆကျိုး ဆာနိသင်တို့သည်။ဝသန္တိတိဒ္ဓနံ၊ တည်တတ်ကုန်၏။ဣတိဘသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ကံပုညံ၊ထိုကောင်းမှုသည်။ဝတ္ထု၊ဝတ္ထုမည်၏။ ။ပုညကြိယဉ္စတံဝတ္ထု၊စာတိပုညကြိယဝတ္ထု၊ ။ပုညကြိယဉ္စ၊ပုညကြိယသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တံ၊ထိုပုညကြိယာဟူသည်၊ဝတ္ထု၊စ၊ဆကျိုး၏တည်ရာလည်းဟုတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ပုညကိရိယဝတ္ထု၊ပုညကြိယဝတ္ထုမည်၏။ ။ဤဝစနတ္ထုဆရ။မိမိသန္တာန်ဟုဆိုဆပ်သော ခန္ဓာဆဧည်၌။ ဆကုသိုလ် ဆညစ်ဆကြေးဟေားရန်ကင်း၍။သန့်ရှင်းကြည်လင်။ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်ဆောင်၊ ထုတ်ဆောင် သုတ်သင်တတ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်-ပုည၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။နေ့ညမယုတ်၊ ဆားထုတ်ပြုကျင့်ဆပ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်-ကြိယ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာဝိမာန်၊ရိပ်ငြိမ်စံပျော်။မွေ့လျော်ခံစားဆပ်သော ဆကျိုးတရားတို့၏ဆကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်-ဝတ္ထု၊ဣသုံးပါးစုံ၍၊ ထုံဆပ်သော ဝိဂြိုဟ်ကြောင့်၊ပုညကြိယဝတ္ထုမည်၏ဟုမှတ်ဆပ်၏။

ထိုပုညကြိယဝတ္ထုသည်ကား။ထိုထိုဒွါရ၌ ကျရောက်သည်ကိုရည်၍။ သာမညထွေသူတို့နှုန်းဆားဖြင့်ပြဆိုဆပ်သော ပုညကြိယာနည်း၊ ကံဒွါရကိုဆထူးမှတ်၍ ဟောတော်မူဆပ်သော ကမ္မပထကထာ ဆဘိဓမ္မာနည်း

ဟူ၍နှစ်ပါးဆကြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ဒါနသည်၊ပုညကြိယာနည်းဆား ဖြင့်။မိမိကိုယ်တိုင် လှူဒါန်းသောဆခါ၊ ကာယကံ၊သူတပါးတို့ကို ဧေခိုင်း၍ လှူဒါန်းသောဆခါ-ဝစီကံ၊စိတ်ဖြင့်သာ ပေးလှူအံ့ဟု ထင်ရှားရှိသောဝတ္ထု၊ ကိုကြံစည်သော ဆခါ-မနောကံမည်၏။ ထိုထို၌ဂါရဝ၌ ကျရောက် သည်ကို ရည်၍၊ ကံသုံးပါးဟုဆိုဆပ်၏။ ကမ္မပထနည်းဆားဖြင့်။ကံ၌ဂါရကိုမှတ်၍ဆို သော်ကား။ဒါနသည်။ ဆနဘိဏ္ဍာမနောကံမည်၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ သူတ ပါး၏ ထင်ရှားရှိသောဝတ္ထုကို၊မိမိသို့ညွှတ်သောဆခါ၊ ဆဘိဏ္ဍာကမ္မပထ-မနောကံဖြစ်သကဲ့သို့၊မိမိ၌ထင်ရှားရှိသောဝတ္ထု၊ကို။သူတပါးတို့အားညွှတ် သောဆခါ၌လည်း။ ဆနဘိဏ္ဍာကမ္မပထ မနောကံဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုမနောကံဖြစ်သော ဆနဘိဏ္ဍာဒါနသည်။ ကိုယ်ဖြင့်ရွက်ဆောင်သော ဆ ခါ-ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သောမနောကံ၊ နှုတ်ဖြင့်ရွက်ဆောင်သောဆခါ။ဝစီဒွါရ ၌ဖြစ်သောမနောကံ၊ စိတ်ဖြင့်သက်သက် ကြံစည်သောဆခါ။ မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သောမနောကံမည်၏ဟု ကံဒွါရတို့ကိုမရောမရှက်၊ ပိုင်းခြားပြတ်သား ဆပ်ဖြစ်၏၊ဤသည်လျှင်။ဒါနသည်။ ပုညကြိယာနည်းဆားဖြင့်-ကံသုံးပါး။ ကမ္မ ပထနည်းဆားဖြင့်မနောကံဘပါးတည်း။

ထိသသည်၊ ပုညကြိယာနည်းဆားဖြင့်။ ကံသုံးပါး၊ကမ္မပထ နည်းဆား ဖြင့်ကာယကံ,ဝစီကံမည်၏။ ဘာဝနာသည်။ ပုညကြိယာနည်းဆားဖြင့် ကံ သုံးပါး။ ကမ္မပထနည်းဆားဖြင့် ဆဗျာပါဒ,သမ္မာဒိဋ္ဌိမနောကံမည်၏။ ဆပ စာယန၊ဝေယျာဝစ္စသည်။ပုညကြိယာနည်းဆားဖြင့်၊ ကာယကံ၊ဝစီကံနှစ် ပါး၊ကမ္မပထနည်းဆားဖြင့်။ ဆဗျာပါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိမနောကံမည်၏။ ပတ္တိဒါန, ပတ္တာနုမောဒနတို့သည်။ပုညကြိယာနည်းဖြင့်ဝစီကံမည်၏၊ ကမ္မပထနည်း ဆားဖြင့်ကား။ဆနဘိဏ္ဍာ၊သမ္မာဒိဋ္ဌိမနောကံမည်၏၊ဧမ္မသဝနသည်။ ပုညကြိ ယာနည်းဆားဖြင့် ကံသုံးပါး၊ကမ္မပထနည်းဆားဖြင့်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမနောကံမည် ၏။ဧမ္မဒေသနာသည်၊ ပုညကြိယာဆလိုဆားဖြင့်။ဝစီကံမည်၏၊ ကမ္မပထ နည်းဆားဖြင့်၊မနောကံသုံးပါး၌။ထိုက်သည်ဆားဧလျော်စွာဖြစ်၏၊ဒိဋ္ဌုကမ္မ သည်။ပုညကြိယာနည်းဆားဖြင့် ကံသုံးပါး။ ကမ္မပထနည်းဆားဖြင့်၊ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိမနောကံသာမည်၏။ ပုညကြိယာနည်းနှင့်၊ ကမ္မပထနည်း ဆထူးကား။ ပုညကြိယာနည်းမှာ။ဖြစ်ရာဒွါရ၌၊ကံကိုဆမည်ပေးချဆုံးဖြတ်ဆပ်၏။ ကမ္မ ပထနည်းမှာကား။ ကံဒွါရကိုမရောမရှက်သောဆားဖြင့်၊ဆမြဲဆုံးဖြတ်ဆပ် ၏။ဤလျှင်ဆထူးတည်း။ ၊ဤသျှင် ဆဘိဓမ္မာဝတာရ ဋီကာဆရ၊နည်းနှစ် ဝဆုံးပြတည်း။

(၄၆၆) ဒါနဆရသစ္စာကိုထုတ်ပြခြင်း။

ဒိယဘိုတေနာတိဒါနံ။ ။ဒေတေနု၊ဤစေတနာဖြင့်၊ဒိယတိ၊စွန့်ကြဲပေး ကမ်းလှူဒါန်းဆပ်၏။ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တံ၊ထိုစေတနာသည်၊ဒါန်း၊ဒါန မည်၏၊ ။ဆလ္လုခံ ပဋိဂ္ဂါလိတ္ထိဆား။ဆွမ်း, သင်္ကန်းစသော တစုံတခု သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ပေးလှူခြင်းဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် စိတ်၊ပါဒိန္နှင့်ယှဉ် သောစေတနာစေတသိက်ဆရကောက်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့်ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်၌။ ။စေတသိကောဒါနန္တိဆေးမန္တာ။ ။ဟုတ်ပေါတော်မူ၏။ ။ စေတသိ၊ကော။စေတနာစေတသိက်သည်။ဒါန်း၊ဒါန်းမည်လေသလော။ဣတိ ပုစ္ဆာယံ၊ဤသို့မေးသည်ရှိသော်၊ဆာမန္တာ၊စေတသိက်သည်ဒါနမည်၏။ဣတိ ဝိသဇ္ဇနာ၊ဤသို့ဖြေတော်မူသို၏။ ။ဤသည်လျှင်၊စေတနာစေတသိက် ဒါနမည်ဟန်တည်း။

ထိုစေတနာနှင့် ယှဉ်သော ဆလောဘ သည်လည်း။ ဒါန မည်၏။ ထို ကြောင့်။ သုတ္တာသင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ၊မူလဋီကာတို့၌။ ။တံသမ္ပယုတ္တောဆ လောဘောပိဒါနံနာမ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တံသမ္ပယုတ္တော၊ထိုစေတနာနှင့် ယှဉ်သော။ဆလော၊ဘောပိ၊ဆလောဘစေတသိက်သည်လည်း။ဒါနံနာမ၊ဒါ နမည်၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ဆလောဘစေတသိက်ဒါနမည်ဟန်တည်း။ ။ ဝိရတိစေတသိက်သုံးပါး သည်၊ သတ္တဝါတို့၏ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဘေးရန်ကင်း ဆောင်ဘေးမဲ့ပေးသောကြောင့်၊ ဒါနမည်၏။ထိုကြောင့်၊ ကထာဝတ္ထု ဆဋ္ဌ ကဿာဒို့။ ။ဆာယံဒေတိတိ ဆာဂတဋ္ဌာနေဝိရတိဒါနံ။ ။ဟုမိန့်တော် မူ၏။ ။ဆာယံ၊ဘေးမရှိသည်ကို။ဒေတိ၊ပေး၏။ဇုတိ၊ဤသို့။ဆာဂတဋ္ဌာ နေ၊လာရှိသောဆရာ၌။ဝိရတိ၊ဆကုသိုလ်မှရှောင်ကြဉ်သော ဝိရတ်သည်။ ဒါန်း၊ ဒါနမည်၏။ ။ဆဋ္ဌကနိပါတ် ဆင်္ဂုတ္တိ၊ရ ပါဠိတော် ဒို့လည်း။ ။ပါ ဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတောဘိက္ခဝေ ဆရိယသာဝကော ဆပရိမာဏာနံ သတ္တာနံဆာယံဒေတိ။ပ။ ဇုဇံဘိက္ခဝေပဋမံဒါနံမဟာဒါနံ။ ။ဟူ၍ဟော ကြားတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ပါဏာတိပါတာ၊ သူ၏ဆသက် ကိုသတ်ခြင်းမှ။ပဋိဝိရတော၊ရှောင်ကြဉ်သော။အရိယသာဝကော၊အရိယာ သာဝကသည်။ ဆပရိမာဏာနံ၊ ဆဘိုင်းဆရှာသည် မရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့ဆား၊ ဆာယံဘေးမရှိသည်ကို။ဒေတိ၊ပေးလှူသည်မည်၏၊ဇုတိ ဇုဇံ၊ဤသတ္တဝါတို့ကိုသတ်ခြင်းမှကြဉ်သဖြင့် ဘေးမဲ့ပေးလှူခြင်းသည်၊ပဋမံ၊ ရှေးဦးစွာသော။ မဟာဒါနံ၊ မဟာဒါနမည်၏။ ။ဤလျှင်။ ဝိရတိဒါန မည် ဟန်တည်း။

ဒေယျဓမ္မဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဒါနမည်၏။ ။ဒါတဗ္ဗန္တိ့ဒါနံ။ ။ ယံဝတ္ထု၊ ဆကြင်ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပေးလှူဆပ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ တံဝတ္ထု၊ ထိုပစ္စည်းဝတ္ထုသည်။ ဒါနံ၊ဒါနမည်၏။ ။လှူဒါန်းဆပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးကို ကောက်ယူဆပ်၏။ ထိုကြောင့်။ ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်၌။ ။ဒေယျဓမ္မော ဒါနန္တိ့ဆာမန္တာ။ ။ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဒေယျဓမ္မော၊ဆွမ်း,သင်္ကန်းစသောလှူဘွယ်ဝတ္ထုသည်၊ ဒါနံ၊ဒါနမည်သတည်း။ ဇာတိပုဏ္ဏာယံ၊ဤဆိုသောဆဖေးရှိသော်။ ဆာမန္တာ၊ ဆွမ်း,သင်္ကန်းစသော လှူဘွယ်ဝတ္ထုသည်ဒါနမည်၏။ဇာတိဝိသဇ္ဇနာ၊ ဤဆိုဖြေတော်မူသို၏။ ။ ဤလျှင် ဒေယျဓမ္မ၊ ဒါနမည်ဟန်တည်း၊ ။ဤဆိုဆောဖြင့်။ ဒါန၏သရူပထွဆရ။လေးနည်းကိုပိုင်းခြား၍ပြခြင်းတည်း။

---

(၄၆၇) ဒါန၏ပဘေဒ-ဆပြားကိုပြခြင်း။

ထိုဒါနတို့ကုတ်၌စေတနာဒါနသည်။ ပုဗ္ဗဓ၊မဏ္ဍ,ပရဆောဖြင့် သုံးပါးဆပြားရှိ၏။ထိုသုံးပါးတို့ကွင်းလှူအံ့သောငှါ။ လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို တရားနှင့် ညီစွာဖြစ်စေသောသူဆောဂုဏ်း၊ဖြစ်ပြီးသောလှူဘွယ်ဝတ္ထုကို စွန့်အံ့လှူအံ့ဟုကြံသောသူဆောဂုဏ်း။ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုရှာမှီးသောသူဆော။ဆကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး။ ဆလှူဝတ္ထုကို။ ဆလှူခံ၏လက်၌ မစွန့်သေးမည်တိုင်သေး။ ထိုမျှလောက်သောကာလပတ်လုံးဖြစ်သောစေတနာသည်။ ပုဗ္ဗစေတနာမည်၏။ ရှေဆကို၌ ဖြစ်သော စေတနာပဟူလို။ ။ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏လက်၌ စွန့်ဆပ်သောညွတ်သော စေတနာသည်၊ မဏ္ဍစေတနာမည်၏။ ထိထိစွန့်ဆပ်ပြီးသောဝတ္ထု၌၊တပ်မက်ခြင်းကိုမပြုမူ၍။ ဆုရားစသော ပညာရှိဆပေါင်းသူတော်ကောင်းတို့သည်။ပညတ်ဆပ်သောဒါနကို ငါပြုဆပ်ပေပြီ။ ကောင်းမြတ်လှပြီ၊ကောင်းလှပြီဟု ဝမ်းမြောက်သောစိတ်ဖြင့်။ ဆင်ခြင်သော သူဆောဖြစ်သောစေတနာသည်။ဆပရစေတနာမည်၏။ထိုကြောင့်။ ဆာဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာသစ်။ဆဂို့တွရဆဋ္ဌကထာကြီးတို့၌၊ ။ဆယံပနဆပရစေတနာ ဆပရူပရံဆနိဿရန္တိဿလက္ခဏာတိ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆယံပန ဆပရစေတနာ၊ဤဆပရစေတနာကိုကား။ဆပရူပရံ။အဆင့်ဆင့်ဆဆက်ဆက်။ဆနိဿရန္တိဿ၊ဆဘန်တလဲလဲ့ဆောက်မေ့သောသူဆော။လက္ခဏာတိ၊ ရဆပ်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာကို သိမြင်တော် မူကြသဖြင့်။ ယခုကာလဝယ်။ စာပေဟောဆရာပြုလုပ်ကြသောရဟန်း,ရှင်,လူတို့၏ပြောဆိုဆပ်သော။ ပုဗ္ဗ,မဏ္ဍ,

ပရမေစတနာဟူ၍ ဆသန္ဓါပျောက်သောနောက်ဆုံး စေတနာစကားကို။ မ
မှတ်သားဆပ်ကုန်၊ဆပရမေစတနာဟုပြောမှ။မှန်တော့သည်ဟူလို။

သတ္တကနိပါတ်၊ ဆင့်တို့၏ ပါဠိတော် ဆဋ္ဌကထာဋီကား။ ပုဗ္ဗစေတနာ
သည်။ကုသိုလ်ဖြစ်ခါမျှဖြစ်သောကြောင့်၊ပုညစေတနာမည်ဖြင့်။ ဆပရမေတ
နာသည်၊ကုသိုလ်တရားများစွာပါးသောကြောင့်။ပုညမဟိစေတနာမည်ဖြင့်။
မဏ္ဍစေတနာသည်ကား၊ပုညစေတနာဟူ၍ငင်း။ ပုညမဟိစေတနာဟူ၍ငင်း။
ပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်ထျော်စွာဖိန့်ဆိုဆပ်ဖြင့်။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။၊ပုဗ္ဗီ,မဏ္ဍ,ဆပရ
စေတနာသုံးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံစွာပေးလှူဆပ်သောဒါနသည်။ ကြီးကျယ်မြင့်
မြတ်သော ဆကျိုးကို ဖွင့်ပြုံးစွာ ပေးနိုင်ဖြင့်။ ထိုကြောင့်၊ ။ဒါနဥ္စိနာမတိ
သောစေတနာပရိပုဏ္ဏံကာတုံသတ္ထောန္တေသဝ မဟပ္ဖလံဟောတိ။ ။
ဟုဖိန့်ထော်မူ၏။ ။တိသစ်၊မှန်၏၊ဒါနံနာမ၊ဒါနမည်သည်ကား။ တိသော
စေတနာ၊ သုံးပါးသောစေတနာတို့ကို။ ပရိပုဏ္ဏံ၊ပြည့်စုံဆောင်။ ကာတုံ၊ပြု
ခြင်းငှါ။သတ္ထောန္တေသဝ၊စွမ်းနိုင်သောသူဆားသာလျှင်။ မဟပ္ဖလံ၊ဆကျိုး
ကြီးသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ထိုသို့ပြဆပ်ပြီးသော စေတနာ သုံးတန်တို့
တွင်။ဆာဘယ်စေတနာသည်။ငဒိသန္ဓေဆကျိုးကို ပေးသနည်း။ စေတနာသုံး
တန်လုံးပင်၊ ပဋိသန္ဓေ ဆကျိုးကိုပေးသလောဟူမူ။၊ ကေဝိတ္ထာပါတာဒါနဘွိ
ဟိကောစေတနာ ဒွေပဋိသန္ဓိယော နဒေတိ။ပုဗ္ဗပစ္ဆိမစေတနာဟိပနေသ
သတ္တက္ခတ္တုံ သင္ကေသတ္တက္ခတ္တုံသေဒ္ဓိကုလေ နိဗ္ဗတ္တေတိ၊ ။သဂါဆာဝဂ္ဂ
သံယုတ်ဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။ဟိသစ်၊မှန်၏၊ကေဝိတ္ထာပါတာဒါနဘွိ၊တကြိမ်
သော ဆွမ်းဆလှူခြင်း၊ ကောစေတနာ၊တရသောစေတနာသည်။ ဒွေပဋိသန္ဓိ
ယော၊နှစ်ပါးကုန်သောပဋိသန္ဓေတို့ကို။ နဒေတိ၊မပေး။ ပုဗ္ဗိပစ္ဆိမစေတနာ
ဟိ၊ရှေးစေတနာ,နောက်စေတနာတို့ဖြင့်၊ ဒေသ-ဒေသော၊ ဤဆာဂန္တုကသူဌေး
သည်။သတ္တက္ခတ္တုံ၊ခုနစ်ကြိမ်၊သင်္ကေတ်ပြည်၌။ နိဗ္ဗတ္တေတာ၊ဖြစ်၏၊ သတ္တက္ခ
တ္တုံ၊ခုနစ်ကြိမ်။သေဒ္ဓိကုလေ၊သူဌေးမျိုး၌။နိဗ္ဗတ္တေတာ၊ဖြစ်၏။ဇာတိ၊ဤသို့။ဝေဒိ
တဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာမြတ်။ ဖိန့်တော်မူဆပ်သည်နှင့် ဆညှိ၊
တကြိမ်သောဆွမ်းလှူရာ၌၊ တရသောစေတနာကြောင့်။ ပဋိသန္ဓေတကြိမ်
သားလျှင်ပေးနိုင်ဖြင့်။ရှေးဆာဘို့၊ နောက်ဆာဘို့ပုဗ္ဗိစေတနာ,ဆပရ စေတနာတို့
ဖြင့်ဆစွမ်းတို့ကြောင့်။နတ်ပြည်၌ခုနစ်ကြိမ်၊ လူ့ပြည်၌ခုနစ်ကြိမ်ဖြစ်ရတော့
သည်ကိုခည်သန်တော်မူ၍။ပုဗ္ဗိပစ္ဆိမစေတနာဟိဟူ၍ဖိန့်တော်မူ၏။

ဤဆိုဖိန့်ဆပ်။ဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့် စကားရပ်တို့ကို။ထောက်ထား၍။ ပုဗ္ဗိ၊
မဏ္ဍ၊ဆပရစေတနာသုံးတန်လုံးပင်။ ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကိုပေးဖြင့်ဟု၊ မနှလည်

ဆရာတော်,လယ်တီဆရာတော်,မိုင်းကိုင်းဆရာတော်ကြီးများ။ဦန့်တော်မူ
ကြ၏။ ။ကေတုမာလာဘိဓာန-ဆတုလဓိပတိ၊ဆိရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာ
ဇဂုရု၊သွင်းထုတ်ဆိတ်။ခတ်နှိပ်ခံတော်မူရသော စလင်းဆရာတော်ဘုရား
ကြီးသည်ကား။ပုဗ္ဗစေတနာ,ဆပရစေတနာတို့သည်။မဂ္ဂစေတနာ၏ ထက်
သန်မွန်မြတ်ခြင်း၏ဆကြောင်းသာဖြစ်သောကြောင့်။မဂ္ဂစေတနာသည်သာ
ပဒိသန္ဓေဆကျိုးကိုပေးသည်။ ပုဗ္ဗ,ဆပရစေတနာတို့သည်ကား။ ပဒိသန္ဓေ
ဆကျိုးကိုမပေးနိုင်။ပဝတ္တိအကျိုးကိုသာလျှင်ပေးစွမ်းနိုင်၏၊ထိုကြောင့်။ဥပ
ရိပက္ကာသဆဋ္ဌကထား၊ဂူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဘွင့်၌။ ။သန္ဓိဋ္ဌာနစေတနာ
ယဝါဒေဝလောကေနိဗ္ဗတ္တတိ၊ပုဗ္ဗိဝပရစေတနာဟိ ဝုတ္တာနယေန ဒိဋဌာယု
ကော ဟောတိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။သန္ဓိဋ္ဌာန စေတနာယ၊ ဆုံးဖြတ်
သောသန္ဓိဋ္ဌာန စေတနာ၏ ဆစွမ်းကြောင့်လည်း။ဒေဝလောကော၊ နတ်တို့
ဖြည်၌၊နိဗ္ဗတ္တတိ၊ဖြစ်ရ၏။ပုဗ္ဗိဝပရစေတနာဟိ၊ ပုဗ္ဗိစေတနာ, ဆပရစေတနာ
တို့ကြောင့်၊ ဝုတ္တာနယေန၊ ဆိုဆပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဒိဋဌာယုကော၊ ရှည်
သောဆသက်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ဆချို့ဆရာတို့သည်ကား။ သံ
ယုတ်ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာတို့၌လာရှိပါသော။ဆာဂန္တု ကသူဠေး၏၊စေတ
နာကိုထောက်ထား၍။ စေတနာ သုံးပါးလုံးပင် ပဒိသန္ဓေပေး၏ဟု ယူခြင်း
သည်မသင့်။ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ဤဆာဂန္တု ကသူဠေးသည်ကား။ ပုဗ္ဗိစေတ
နာလည်းမထက်။ ဆပရစေတနာလည်း ကင်းသော သူဖြစ်သောကြောင့်
တည်း။ကောသလ သံယုတ်ပါဠိတော်၌။ ၎င်းသူဠေးဝတ္ထုကို သေချာစေ့ဦး၊
နှလုံးပြို၍ကြည့်ရှုလေ။

ဤဆာဂန္တု ကသူဠေးသည်။ပုဗ္ဗစေတနာ, ဆပရစေတနာ ကင်းသူဖြစ်
ပါလျက်။ပုဗ္ဗပစ္ဆိမစေတနာဟိ ပနေသသတ္တာကွတ္တုံ သင်္ကသတ္တာကွတ္တုံသေ
ဋ္ဌီကုလေနိဗ္ဗတ္တောဟူ၍ဆဋ္ဌကထာဆရာဝိန့်ဆပ်လေသနည်းဟူမူ။ ။ဆဋ္ဌ
ကထာဆရာသည်။ဆာဂန္တု ကသူဠေး၏။ ပုဗ္ဗိစေတနာ, ဆပရစေတနာတို့
ကိုရည်သန်၍ဝိန့်တော်မူသည်မဟုတ်ကုန်၊ မဂ္ဂစေတနာ၊ ဖြစ်သည်ဆိုက်။
တခုသောဇောဆကြိမ်ဝိထိဋ္ဌဖြစ်ဘိသောဇ္ဈောစေတနာဆကြိမ်။ နောက်
ဇောစေတနာဆကြိမ်ကြောင့်။ နတ်ဖြည်ခဏနစ်ကြိမ်၊ သူဠေးဆဖြစ်ခဏနစ်ကြိမ်
ဖြစ်သည်ကိုရည်သန်၍။ပုဗ္ဗပစ္ဆိမစေတနာဟိဟူ၍၊ ဆဋ္ဌကထာဝိန့်တော်မူ
၏ဟုမှတ်။ ။ထိုကြောင့်၊ ၎င်းသံယုတ်ဋီကာ၌၊ ။ဣမသ္မာသမဏာသပိဏ္ဍော
ပါတံဒေဟိတိဝဒတောနကောယဇဝနဝိထိယာဝသေန ဆဏ္ဍသိဒ္ဓိဆဏ္ဍိ၊ဆ
ထဇဝါတဏ္ဍဆာမိတော ပဝတ္တဇဝနဝါရောပိဆဏ္ဍိ။ ပန္နာ ပဝတ္တဇဝနဝါ

ရောပါ၊ တံသန္ဓာယသာဟပုဗ္ဗိပဋ္ဌိမ စေတနာတိ။ ။ဟုပိန့်ဖြတော်မူအံ့။ ။ ဖွမသသမဏာသ၊ ဤရဟန်,ဆား။ ပိဏ္ဍာပါတံ၊ ဆွမ်းကို၊ ဒေဟိ၊လှူလိုက် လော့၊ဖွတိ၊ဤသို့။ဝဒတော-ဝဒန္တာသ၊ဆိုသော ဆာဂန့်၊ကသူဌေးဆား။ ဂကာယဂေ၊တကြိမ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ဇဝနပီထိယာ၊ဇောဝိထိအံ့။ ဝသေ နံ၊ဆွမ်းဆား၌ဖြင့်။ ဆဏ္ဍသဒ္ဒိ၊ ဆက်ျိုးအံ့ပြီးခြင်းသည်။ ကိဉ္စာပိနဆဏ္ဍိ၊ ဆ ကယ်၍မရှိဖြစ်ရှင့်။ဆထဓေါ၊ထိုသို့မရှိသော်လည်း။တဏ္ဍ၊ ထိုတရုသောဇော ဝိထိဝိုက်။ဆဒိဇတော၊ဆစဖွ။ပဝတ္တဇဝနဝါရောပိ၊ဖြစ်သောဇောဏ်အကြိမ်သည် လည်း။ဆဏ္ဍိ၊ရှိဖြစ်။ပဋ္ဌာ၊နောက်၌။ ပဝတ္တဇဝနဝါရောပိ၊ ဖြစ်သောဇောဆ ကြိမ်သည်လည်း။ဆဏ္ဍိ၊ရှိဖြစ်၊တံ၊ထိုဇောဏ်ဆကြိမ်ကို။သန္ဓာယ၊ရည်၍။ ပုဗ္ဗိ ပဋ္ဌိမစေတနာတိ၊ ရှေးစေတနာ, နောက်စေတနာ ဟူ၍။ ဆဋ္ဌကထာစရိ ယော၊ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဆာ ဟာ၊ဖိန့်ရှိတော်မူအံ့။

ဤဆိုသံယုတ်ဒိကာ။ သံဝဏ္ဏနာကို။ သေချာကြည့်ရှု၊ သိမြင်တော်မူကြ သဖြင့်၊တကြိမ်သောဆွမ်းဆလှူ၌။တရုသောစေတနာသည်။ နှစ်ပါးသောပ ဋိသန္ဓေကိုမပေးနိုင်။တရုသောဇောဆကြိမ်၌ရှိသော ရှေးဇောဆကြိမ်။နောံ ဇောဆကြိမ်၌ဖြစ်သော စေတနာတို့ကြောင့်။ နတ်ဖြည့်၌ရုနစ်ကြိမ်။သူဌေး အဖြစ်၌ရုနစ်ကြိမ်ဖြစ်ရကုန်၏ဟု၊မဇ္ဈစေတနာဇောဝါရ၌။ပိုင်းခြား၍ဖွင့်ယူ ဆပ်၏။ပုဗ္ဗိစေတနာ,ဆပရစေတနာတို့ကိုရည်၍။ဆဋ္ဌကထာဆရာဖိန့်တော် မမှုကုန်။ငင်းစေတနာ နှစ်ပါးတို့သည်၊ပဝတ္တိ ဆက်ျိုးသာပေး၏။ ပဋိသန္ဓေ ဆက်ျိုးကို မပေးကုန်ဟု-သန္နိဋ္ဌာန်ကျမှတ်ယူဆပ်၏။ဆန္ဓိသော ဆရာတို့ သည်ကား၊ရောဇာဂြိုဟ်ဖြည့်၌။ ဆဇာတသတ်မင်းတည်ထားသော စေတီကို ပူဇော်မည်ဟုသပွတ်ပန်းလေးပွင့်ကိုင်၍ သွားစဉ်၊နွားဧွေ၍ သေလေလျှင်။ တာဝတိံသာနတ်ဖြည့်၌နတ်သွင်းဖြစ်ရသော၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ပါဠိတော် ဆဋ္ဌက ထာလာဝတ္ထု၊၌။ မဇ္ဈစေတနာမဖြစ်၍၊ပုဗ္ဗိစေတနာဖြင့်။ ပဋိသန္ဓေဆက်ျိုးပေး ၏ဟု-ပြောဆိုကြ၏။ထိုစကားသည်မသင့်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ၎င်းနတ်သွင်း သည်။စေတီတော်မရောက်မီသေ၍၊နတ်ဖြည့်၌၊ဖြစ်ရခြင်းသည်။ ပန်းပူဇော် သောပူဇာယဒါနကုသိုလ်ဖြ၏။ပုဗ္ဗိစေတနာကြောင့် ဖြစ်ရသည်မဟုတ်။ ဖြတ် စွာဘုရားဆားပြုဆပ်သောဆပစာယနကုသိုလ်မဇ္ဈနစေတနာသည်။လပ်းခ ရိုးတွင်ဆပြီးမြောက်သောကြောင့်။ နတ်ဖြည့်၌ဖြစ်သတည်း။ ထိုကြောင့်၊ဝိ မာနဝတ္ထု၊ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ထူပံစေတိယံပုပ္ပေဟိပူဇနံစိတ္တံသိဒ္ဓမေဝ၊ယေန သာဒေဝလောကေဥပ္ပန္နော၊ ။ဟုပိန့်တော်မူအံ့။ ။ထူပစေတိယံ၊ပုထိုးစေတီ တော်ကို၊ပုပ္ပေဟိ၊ပန်းတို့ဖြင့်။ ပူဇနံစိတ္တံ၊ ပူဇော်လိုသောစိတ်သည်၊သိဒ္ဓမေ

ဝ၊ပြီးသည်သာလျှင်တည်း။ယေနု၊အကြင်ကုသိုလ်ကြောင့်။သ၊ထိုသတ္တိဘဝ်းသည်။ဒေဝလောကေ။နတ်ပြည်၌။ဥပပဇ္ဇန္တေ၊ဖြစ်ရ၏။ ။ပန်းပူဇော်သောဒါန ကုသိုလ်ကမ္မပထမြောက်သော်လည်း။ ပန်းပူဇော်လိုသောစိတ်သည်။ဆပစာယနုကုသိုလ်ကမ္မပထမြောက်၏ဟူလို။

ထိုကေစိဆရာတို့သည်၊ဤမျှသာမဟုတ်သေး။ ပဒီသန္တိဒါမဂ်ဂဏ္ဌိပုဒ်၌။ ။ကမ္မပထပုဗ္ဗာပရစေတနာဇောပနဏ္ဍဆနေကန္တိကပက္ခမေဝ ဘဇာပေတဗ္ဗော၊တသို့သဇ္ဇနသဒ္ဓိဆပစ္စယဏ္ဍာ၊တသပနဝိပက္ကဝိပါကတ္တေ တာဝိစနတံပက္ခံဘဇန္တိ။ ။ဟူ၍ပြဆပ်သောစကားရပ်တို့ကို သာဓကပြုကြ၏။ ဤပဒီသန္တိဒါမဂ်ဂဏ္ဌိပုဒ်စကားသည်ကား။ပါဠိတော်,အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့ကဲ့သို့၊ ခိုင်မာသော စကားမဟုတ်ရကား။ ဆန္နစ်သာရဆားဖြင့် မမှတ်ယူဆပ်ကုန်၊ ။ကမ္မပထပုဗ္ဗိဘာပရစေတနာယောဝိ၊ကမ္မပထဖြစ်ရှေ့ဆဘို့,နောံဆဘို့ဖြစ်သော ပုဗ္ဗ,ဆပရစေတနာတို့ကိုလည်း။ ထို့ထြ၊ဤပဒီသန္ဓေကိုဖြစ်ဇရာ၌၊ ဆနေကန္တိကပက္ခမေဝ၊ မချင်းကန်မဟုတ်သော ဆတို့သို့ သာလျှင်၊ဘဇာပေတဗ္ဗာ၊ သွင်းဆပ်ကုန်၏။။ကသ္မာ၊ ဆသဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။တသို့၊ထိုကမ္မပထမြောက်သောစေတနာသည်။သန္တေ၊ရှိလတ်သော်။ သဒ္ဓိဆပစ္စယဏ္ဍာ၊ ပဒီသန္ဓေ၏ ဆကြောင်း မဟုတ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း။တသ၊ထိုကမ္မပထမြောက်စေတနာ၏။ဝိပက္ကဝိပါကတ္တေ၊အကျိုးပေးပြီးသည်ရှိသော်။တာဝိစ၊ထိုပုဗ္ဗစေတနာတို့သည်လည်း။တံပက္ခံ၊ထိုဆနေကန္တိကဆတို့သို့။နဘဇန္တိ၊မဝင်ကုန်။ ။ဤသို့ဆားဖြင့်။ ပညာရောင်ဖြင့်ဟိုး၊ စလင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ ။ထိုဆရာတော်တို့၏ဝါဒန္တရစကားနှစ်ရပ်တို့တွင်၊ဆဘယ်ဆရာတော်တို့၏စကားဆခိုပါယ်သည်။ ဆနှစ်သာရရှိ၏ဟု၊ သင့်မသင့်ထောက်ချင့်စာနာ။ ဉာဏ်စိတ်ဖြာ၍၊ဖွတ်ယူကြလေကုန်။ ။တသုယုတ္တာထရံဝိစိနိတ္တောဂဟေတဗ္ဗံ၊ ။ဤသည်လျှင် စေတနာဒါနဆရဝိနိစ္ဆယတည်း၊

---

(၄၆၈) ဒေယျဓမ္မဒါနကိုပြခြင်း။

ဒေယျဓမ္မဒါနသည်လည်း၊ဆာမိသဒါန,ဓမ္မဒါနဟူ၍ နှစ်ပါးဆကြောင်းရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့ဝယ်၊ဆာမိသဒါနသည်လည်း။ ဆဇ္ဈာတ္တိကဒါန,ဗာဟိရဒါနဆားဖြင့်နှစ်ပါးဆကြောင်းရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့ဝယ်။ ခြေ,လက်,မျက်စိ,နား, နှာခေါင်းစသော ဆင်္ဂါကြီး, ငယ်ကိုဂုဏ်း။ ဆသက်ကိုဂုဏ်း။ မငဲ့မကွက် စွန့်လွှတ်ရခြင်း

သည်၊ကိုယ်၏ဆောင်းဖြစ်သော ဝတ္ထုကိုပေးလှူခြင်းကြောင့်၊ ဆန္ဒဿကဒါနမည်၏။ ထိုဆန္ဒဿကဒါနကို၊နိယတ ဗျာဒိတ်ပန်းကို၊ ပန်ဆင်ရသော ဘုရားဆလောင်းတော်တို့သာသျှင် စွန့်လွှတ်ဆပ်၏၊ထိုဘုရားဆလောင်းတို့မှတပါးသောသာမန်တို့သည်၊ မပေးမလွှတ်ကောင်းသောကြောင့်ဆဒါနမည်၏။ထိုကြောင့်၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဆတ္တာနံ နဒဒေတိတိ ပရသဒါသံကတွာဆတ္တာနံနဒဒေယျ၊ ထပေတွာဗောဓိသတ္တော်ဝုတ်၊နဟိပရိစ္စဇေတိတိသိဟဗျဂ္ဃါဒိနံနပရိစ္စဇေယျ၊ ဗောဓိသတ္တော်ထပေတွာယေဝါတိဝုတ်၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆတ္တာနံနဒဒေတိတိ၊ ဆတ္တာနံ နဒဒေတိဟူသည်ကား။ပရသ၊သူဘပါးဆား၊ဒါသံ၊ကျွန်ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ ဆတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ နဒဒေယျ၊မလှူရာ။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တော်၊ခပ်သိမ်းသော ဘုရားလောင်းတို့ကို။ထပေတွာ၊ထား၍။ ဆညော၊ဘုရားလောင်းမဟုတ်သော သူသည်။နဒဒေယျ၊မလှူရာ။ဇာတိ၊ဤသို့၊ဝုတ်၊ဟောတော်မူဆပ်၏။ နဟိပရိစ္စဇေတိတိ၊နဟိပရိစ္စဇေတိဟူသည်ကား။သိဟဗျဂ္ဃါဒိနံ၊ခြင်္သေ့,ကျားစသော သတ္တဝါတို့ဆား၊ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တော်၊ခပ်သိမ်းသောဘုရားတို့ကို။ ထပေတွာယေဝ၊ထား၍သာလျှင်။ဆတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။နံပရိစ္စဇေယျ၊မစွန့်ရာ။

ဘုရားလောင်းတို့မှာကား။ထိုပဉ္စပရိစ္စာဂဆလှူကြီးကိုမပြုပါက‌ဘုရားမဖြစ်သောကြောင့်၊လှူဆပ်ကောင်းသောဒါနမည်၏။ထိုကြောင့်။ ဝေဿန္တရာဇာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဇူဇကပဉ္စမဟာပရိစ္စာဂေ ဆပရိစ္စဇိဘွာ ဗုဒ္ဓဘူတပုဗ္ဗာနာမနုတ္ထိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဇူဇကပဉ္စမဟာပရိစ္စာဂေ၊ဤငါးပါးသောစွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို။ ဆပရိစ္စဇိဘွာ။မစွန့်မူ၍၊ဗုဒ္ဓဘူတပုဗ္ဗာနာမ၊ ဘုရားဖြစ်သည် မည်သည်။နုတ္ထိ၊မရှိ။ ။ပဉ္စမဟာပရိစ္စာဂဆရ၊ စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါးဆရကား။ ။ဥစ္စာကိုစွန့်ခြင်း-ဓနပရိစာဂ။သား,သမီးကိုစွန့်ခြင်း-ပုတ္တပရိစ္စာဂ။ မယားကိုစွန့်ခြင်း-ဘရိယပရိစ္စာဂ၊ဆင်္ကြံကြီး,ငယ်ကို စွန့်ခြင်း-ဆင်္ကပရိစ္စာဂ၊ ဆသက်ကိုစွန့်ခြင်း ဇီဝိတပရိစ္စာဂ။ပေါင်းငါးပါးတည်း၊ ။(၁)ဓန,ဆင်္ကာ၊ဘရိယာ၊ပုတ္တာ,ဇီဝိငါး။ ။(၂)စွန့်ခြင်းငါးပါး၊သရုပ်ထား။ မှတ်သားကျမ်းဆမျှား၊ ။ဤသည်လျှင် ဆန္ဒဿကဒါနတည်း၊ ။ထိုမှတပါးသော၊စားသောက်ဝတ်ရုံနေထိုင်သုံးဆောင်ရန်ဖြစ်သော။ ပိန်ဉ်းဒေသနာတော်အလာဆွမ်း,သက်နှံး,ကျောင်း,ဆေးဟူသောလေးပါးသောပစ္စည်းဆဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ဆလော။ရူပါရုံဒါန,သဒ္ဒါရုံဒါန, ဂန္ဓာရုံဒါန၊ရသာရုံဒါန၊ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံဒါန, ဓမ္မာရုံဒါနဟူ၍ခြောံပါး။ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ဆလော၊ ထမင်း,။ဆဖျော်, ဆဝတ်,ယာဉ်,ပန်း, နံ့သာ,နံ့သာပျော်း, အိပ်ရာ,နေရာ

ကျောင်း,ဆိပ်မီးဟူ၍ ဆယ်ပါးတို့ကို စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း သည်၊ ကိုယ်မှဆပြစ်သောဝတ္ထုကိုပေးလှူသောကြောင့်။ဗာဟိရဒါနမည်၏။

၅၂၊ဗာဟိရဒါနဆရော့၌။ ရှေးရှေးသောပညာရောင်ပြင့်ဟိုးဆရာတော် ဘုရားကြီးတို့သည်၊ ၅၂ဆိုမိန့်ဆိုကြကုန်၏။ သက္ကာန်နည်းဆားဖြင့် လှူဆပ်သော ဒါနထက်။ဝိနည်းဆားလှူဆပ်သော ဒါနသည်၊အကျိုးကြီး၏။ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူ၊ အန္ဓာဘတ္တာ,ဟုဆိုဆပ်သော ထမင်းဟူသော အမည်ဖြင့်။ ဒုဿီလစသည်တို့ဆားလှူဆပ်သောကြောင့်ဂုင်း။ ဆွမ်းတည်းဟူသောအမည်ဖြင့်၊ သီလဝန္တစသည်တို့ဆားလှူဆပ်သောကြောင့်ဂုင်းတည်း။ ဝိနည်းဒေသနာဆား ဖြင့် လှူဆပ်သော ဒါနထက်၊အဘိဓမ္မာဒေသနာဆားဖြင့် လှူဆပ်သောဒါန သည်၊အကျိုးကြီး၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ဆွမ်း၏အဆင်းဝတ္ထာယတနာတို့ ကိုပရာမသဆားဖြင့်ရှုပါရုံဒါနဟူ၍ နှလုံးသွင်းဆပ်သောကြောင့်တည်း။ထို ကြောင့်ဆဘိဓာန်ဋီကာ၌။ ။တတ္ထဝဝမာစရိယာဝဒန္တိ၊ သက္ကာန္တနယံဒါန တော၊ ဝိနယဒါနမေဝ မဟာပွလံ၊ တတောဝိ အဘိဓမ္မနယဒါနမေဝ မဟာပွလံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တတ္ထဝ၊ထိုဗာဟိရဒါနဆရော၌ပင်လျှင်။ ဆာစရိယာ၊ ကျမ်းတတ်ဆရာကျော် ဆရာတော်တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ဤကဲ့သို့ရောင်စုံလျက်၊ မိန့်ဖြွက်တော်မူကြကုန်၏။ သက္ကာန္တနယဒါနတော၊ သက္ကာန်နည်းဆားဖြင့်လှူသောဒါနထက်။ ဝိနယဒါနမေဝ၊ ဝိနည်းဒေသနာ ဆားဖြင့် လှူသော ဒါနသည်ပင်လျှင်။ မဟာပွလံ၊ဆကျိုးကြီးပါ၏။တတောဝိ၊ထိုဝိနည်းဒေသနာ ဆားဖြင့်လှူသောဒါနထက်။ဆဘိဓမ္မနယဒါနမေဝ၊ ဆဘိဓမ္မာနည်းဆားဖြင့် လှူဆပ်သောဒါန သည်သာသျှင်။ မဟာပွလံ၊ဆကျိုးကြီးပေ၏။ ။ဆာဘိဓာန် ဋီကာဆရာ-စတုရဂ်ဗိုလ်ဆမတ်ကြီးသည်ကား။ ဆာဘယ်ဒါနပင်ဖြစ်စေ၊ဒေယျဓမ္မသမ္ပဒါ,ခေတ္တသမ္ပဒါ, စိတ္တသမ္ပဒါသုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်အံ့၊ဂုင်းဒါနသည်၊ဆကျိုးမဟပွသမဟာနိသံသဖြစ်၏ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ ။ဤသည်လျှင် ဗာဟိရဒါနတည်း။

---

(၄၆၉) ဓမ္မဒါနဆပြားကိုပြခြင်း။

ဓမ္မဒါနသည်။ သုဠိကဓမ္မဒါန၊ ဓမ္မာရမ္မဏဓမ္မဒါန၊ သုစရိတပရိယာပန္နဓမ္မဒါနဟူ၍သုံးပါးဆပြားရှိ၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ဆကြင်သူသည်။ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူဆပ်သော ဝိဒူကတ်သုံးပုံတရားတော်ကို။ ပူဇော်လှူဒါန်းလိုသည်ဖြစ်၍၊ ထိုဝိဒူကတ် တရားတော်ကို။ စက္ကာ။, ထန်းရွက်,ပေ

ထက်ဆက်ခရာ။ကျောက်ထက်ဆက်ခရာ။ ရေးသားတင်ထားပြီးလျှင်။ကြွက်, ခြံသော ဆန္ဒရာဟ်မရှိရလေဆောင်၊ သေတ္တာစာတိုက်, ဘီယိုစသည်ပြု လုပ်သွင်းထား ပူဇော်လှူဒါန်းခြင်းကိုပြု၏။ ထိုသို့ပြုသောဓမ္မဒါနသည်၊ ဝိဒူ ကတ်သုံးပုံ တည်းဟူသော တရားတော်ကို ဆလျှံခံဆရာ၌ ထားပြီးလျှင်။ ပစ္စည်းကိုဆလျှံဝတ္ထုပြု၍ လှူဒါန်းသောကြောင့်။စင်စစ်ဆားစင်ကြယ်သော သုဒ္ဓိကဓမ္မဒါနမည်၏။ ထိုဆတ္ထဝိဒူကတ် သုံးပုံကို သင်ကြား လေ့ကျက်။ ဆောင်ရွက် ပို့ချသော ရဟန်းသာမဏေစသော သူတို့ဆား။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရည်မှတ်ဘဲ သဗ္ဗညုဉာန်၌ကိန်းသော တရားတော်ကိုသာရည်မှတ်ပြီးလျှင်။ ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ပူဇော်လှူဒါန်းခြင်း သည်လည်း။ သုဒ္ဓိကဓမ္မဒါနမည် သတည်း။ထိုကြောင့်။ ဆက်ဆုရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဓမ္မံပူဇေသာဓိတိ ဓမ္မဓရေဘိက္ခူ။ပစ္စယေဟိဥပဋ္ဌဟန္တာပူဇေန္တာဓမ္မံစရဋ္ဌိတိကံကရောန္တာဓမ္မဓဒါနံ ဒဒန္တိနာမ၊ ။ဟုမိန့်၏။ ။ဓမ္မံ၊တရားတော်ကို။ ပူဇေသာမ၊ ပူဇော်ကုန်အံ့။ ဇာတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ ဓမ္မဓရေ၊တရားကို ဆောင်ရွက်ကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့ကို။ ပစ္စယေဟိ၊ပစ္စည်း လေးပါး တို့ဖြင့်။ ဥပဋ္ဌဟန္တာ၊ လုပ်ကျွေးကုန်သော်၎င်း။ပူဇေန္တာ၊ပူဇော်ကုန်သော်၎င်း။ဓမ္မံ။ တရားတော်ကို၊ စိရဋ္ဌိတိကံ၊ မြင့်ရှည်စွာတည်အောင်။ကရောန္တာ၊ပြုကုန်သော်၎င်း။ဓမ္မဓရေ၊ ဓမ္မသဒ္ဒေါ၊တရားတော်ဆား။ဒါနံ၊ဆလျှံကို။ဒဒန္တိနာမ၊ပေးလှူသည်မည်ကုန်၏။

ဆက်ကြင်သူသည်။ ဓမ္မဒါန ဆလျှံကိုပေးလှူခဲ့ဟု ကြံပြီးလျှင်။ ဆပျော်ရွှင်စရာပါး။ထေဝပတ်,ပျား,သကာ,စတုမဓူ၊ ဆသက်ရှည်ကြောင်းဖြစ်သော ဆေးတို့ကိုဆလျှံခံပုဂ္ဂိုလ်ဆား လှူဒါန်းခြင်းသည်၎င်း၊ သေရခဲ့သော သတ္တဝါတို့ကိုမသေရဆောင် ဆသက်ဘေးမှ ကယ်ဆယ်ခြင်းစသည်ကို ပြုခြင်းသည်၎င်း။ ဆပျော်ရွှင်စရာပါးတည်းဟူသော ဆာပေါဓာတ်၊ထေဝ ပတ်,ပျား,စတုမဓူတည်းဟူသောဩဇာ၊ ဆသက် ရှည်ကြောင်းဖြစ်သော ဆေး၊ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်းဟူသောဓမ္မာရုံကို ဆလျှံဝတ္ထုပြု၍ ဆလျှံခံပုဂ္ဂိုလ်ဆား ပေးလှူသော ကြောင့်။ ဓမ္မာရမ္မဏဓမ္မဒါနမည်၏။ ။ဆက်ကြင်သူသည်။ ဓမ္မဒါနဆလျှံကို ပေးလှူခဲ့ဟု၊ ရည်မှတ်ပြီးလျှင်။ ပါဠိဆဋ္ဌကထာစသော ဝိဒူကတ်ကျမ်းဂန် တို့ကိုသူဘပါးတို့ဆားပို့ချခြင်း။ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပေးခြင်း။ဆမေးပုစ္ဆာပြဿ နာတို့ကိုဖြေဆိုခြင်း စသည်တို့ကိုပြု၍။ မသေရာ တရားတည်းဟူသော ဆ မြှောက်နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းဆလျှံကိုပေးလှူခြင်းသည်။ ဓမ္မသဝန-ဓမ္မပရိ ပုစ္ဆာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဆလျှံခံဆရာထားပြီးလျှင်။ နိယျာနိကဓမ္မကို ဆလျှံဝတ္ထု ပြု၍ပေါကြားညွှန်ပြပို့ချလှူဒါန်းသောကြောင့်။ သုစရိုက်တရား၌ ဆကြွယ်း

ဝင်သော။ သုစရိတပရိယာပန္နဓမ္မဒါနမည်၏၊ ထိုကြောင့်၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံ
ယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ယောဓမ္မံဆနသာသတိ၊ဆဋ္ဌကထံကထေတိ၊ ပါဠိ
ဝါစေတိ၊ပုစ္ဆိတပဉ်ဝိသဇ္ဇေတိ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းဆာစိက္ခတိ၊ ဓမ္မသဝဏ်ကရောတိ၊
သဒ္ဓါပေသဓမ္မံ ဆနသာသတိနာမ၊ သဒ္ဓါဒါနာနဥ္ဆုံမံဓမ္မဒါန်းမေဝ ဆဂ္ဂိ
ဝေနိဘဗ္ဗံ၊ ။ဟဒ္ဒါန်ဘော်မူ၏။ ။ယောပဂ္ဂဟေလော၊ ဆကြောင် ပဂ္ဂိုလ်သည်။
ဓမ္မံ၊တရားတော်ကို။ဆနုသာသတိတိ၊ဆုံးမ၏ ဟူသည်၊ဆဋ္ဌကထာယံ၊ဆဋ္ဌ
ကထာ၌။ကထေတိ၊ဆို၏။ ပါဠိ၊ပါဠိဆစည်ကို၊ ဝါစေတိ၊ဝိုဂျ၏။ ပုစ္ဆိတပဉ်ဟ်၊
မေးဆပ်သောပြဿနာကို။ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ဖြေဆို၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊
ဆာစိက္ခတိ၊ပြောကြား၏။ဓမ္မသဝဏ်၊ တရားနာခြင်းကို။ ကရောတိ၊ပြု၏၊ဒေ
သောသဒ္ဓါဝိ၊ဤဆလုံးရုံသည်လည်း။ ဓမ္မံ၊တရားတော်ကို၊ ဆနုသာသတိ
နာမ၊ဆုံးမသည်မည်၏၊သဒ္ဓါဒါနာနဥ္ဆုံ၊ဆလုံးရုံသောဒါန်တို့ထက်လည်း။ ဤမံ
ဓမ္မဒါန်မေဝ၊ဤဓမ္မဒါန်သည်သာလျှင်။ ဆဂ္ဂံတိ၊အမြတ်ဟူ၍၊ ဝေနိတဗ္ဗံ၊သိ
ဆပ်၏။ ။ဒုကနိပါတ်ဆက်ဘွဂ္ဂရဆဋ္ဌကထာ၌ကား၊ဆမြို့က်နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်
ကြောင်းဖြစ်သောဆကျင့်ကိုဟော၍။ရေးကျုံ၍ပေးသောသူသည်။ ဓမ္မဒါန်
ဆလှူပေးသည်မည်၏ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ထိုကြောင့်၊ ဂုင်းဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။
ဓမ္မဒါန်နှိုက်ခေါ်ကစွေဆမဘာပတ္တိပွဝိပဒံကတွာဒေတိဇုံဓမ္မဒါန်နာမ။ ။
ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဓမ္မဒါန်နှိုက်၊ ဓမ္မဒါန်ဟူသည်ကား၊ ဇုဂ၊ဤလောက၌။ခေ
ကာစကွာ၊ ဆချို့သောသူသည်။ ဆမတပဇ္ဇ်ပွဝိပဒံ၊ ဆမြို့က်နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်
ကြောင်းဖြစ်သောဆကျင့်ကို၊ကတွာ၊ ဟောပြော၍။ဝါ၊ရေးကျုံ၍။ ဒေတိ၊
ပေး၏။ဇုံ၊ဤကုသိုလ်သည်။ဓမ္မဒါန်နာမ၊တရားဆလှူမည်၏။

ထိုသုစရိတပရိယာပန္နဓမ္မဒါနသည်လည်း။ လောကိယဓမ္မဒါန်၊သိဝါ
ပတ္တဓမ္မဒါနဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့ဘွင်။ဤသာသနာတော်၌ဆ
ချို့သောသူသည်။ဤတရားကားကုသိုလ်၊ ဤတရားကားဆကုသိုလ်၊ ဤတ
ရားကားဆပြစ်မှီသောသာဝဇ္ဇဓမ္မ၊ဤတရားကားဆပြစ်မမှီသော ဆနဝဇ္ဇ
ဓမ္မဆစမှီသည်တို့ကိုထင်ရှားစွာပြုလျက်၊ ဆကုသိုလ်တရားမှ ဆုတ်နှစ်စေ
ပြီးလျှင်။ကုသိုလ်တရား၌တည်စေလျက်။ တရားတော်ကို ဟောကြားပြသ
ခြင်းသည်။လောကိယဓမ္မဒါန်မည်၏။ ဆကြောင်သူသည်ကား၊ ဤသစ္စာ၊လေး
ပါးတရားတို့ကိုထိုးထွင်း၍သိဆပ်ကုန်၏၊ ဤဒုက္ခသစ္စာတရားကိုပိုင်းခြား၍
သိဆပ်၏။ဤသမုဒယသစ္စာ တရားကိုပယ်ဆပ်၏။ ဤနိရောဓသစ္စာတရား
ကိုမျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ဤမဂ္ဂသစ္စာတရားကိုပွါးအပ်၏ ဤသို့သောဆခြင်း
ဆရာဖြင့်၊သစ္စာလေးပါးတို့ကိုပွါးများစေလျက်။ ဆမြို့က်နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း

၍သိတတ်ရပေတတ်သောတရားကိုဟောကြားပြသခြင်းသည်။ ဆထွင့်ဆထိပ်သို့ရောက်သောသိခါပတ္တာဓမ္မဒါနမည်၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ ဤတိုတွတ်ဆဋ္ဌကထာ။သာရတ္ထသင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာတို့၌၊ ။သစ္စာနိဘာဝယန္တောဆ မတာဓိဂမနံဓမ္မံဒေသေသိ၊ဤစံသိခါပတ္တာဓမ္မဒါနံနာမ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ သစ္စာနိ၊သစ္စာလေးပါးတို့ကို။ဝိဘာဝယန္တော၊ ထင်ရှားစွာပြလျက်။ဆမတာဓိဂမနံ၊အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကိုရစေတတ်သော။မြတ်၊တရားကို။ဒေသေတိ၊ဟောအံ့။ ဤစံ၊ဤသို့ပေါ့ခြင်းသည်။သိခါပတ္တာဓမ္မဒါနံနာမ၊ ဆထွင့်ဆထိပ်သို့ရောက်သောဓမ္မဒါနမည်၏၊ ။ဤသို့ပြဆပ်သောဓမ္မဒါန နှစ်ပါးတို့တွင်။ လောကိယဓမ္မဒါနသည်။ ဝဋ္ဋဂါမိဓမ္မဒါနမည်၏၊ သိခါပတ္တာဓမ္မဒါနသည်။ ဝိဝဋ္ဋဂါမိဓမ္မဒါနမည်၏။ထိုဝဋ္ဋဂါမိဓမ္မဒါနထက်။ ဝိဝဋ္ဋဂါမိဓမ္မဒါနသည်။ ဆလွန်ဆကြူးဆထူးသဖြင့်၊ဖြတ်လှပေ၏ဟုမှတ်။ ။ဤလျင်မြဒါနဆရ-ပဘောဒဆပြားတည်း။

---

(၄၇၀) ဝဋ္ဋ-ဝိဝဋ္ဋဒါနကိုခွဲပြခြင်း။

ဆာပိသဒါနသည်။ဝဋ္ဋနိဿိတဒါန။ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဒါနဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊လူ,နတ်တို့၏စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုသာလျင် နှစ်သက်သာယာတောင့်တပတ္ထနာပြု၍ပေးလှူဆပ်သောဒါနသည်၊ ဝဋ်ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေ၍ဖြစ်သောကြောင့်၊ဝဋ္ဋနိဿိတဒါနမည်၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ သုမင်္လလပိလာသိနီဝိကာ၌။ ။ဒါနသိလာဒိဓမ္မာဝဋ္ဋဿဥပနိဿယဘူတာဝဋ္ဋဂါမိကုသလံ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဝဋ္ဋဿ၊တောဘုမကာ၊နာမတွင်ညွတ်၊သံသရာဝဋ်ဖြစ်၏။ဥပနိဿယဘူတာ၊ ဆားကြီးစွာစင်စစ်၊မှီရာဖြစ်သော၊ ဒါနသိလာဒိဓမ္မာ၊ဒါန,သိလစသောဘရားသည်။ ဝဋ္ဋဂါမိကုသလံ၊ ဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်မည်၏။ ။ထိုဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်သည်။ သံသရာဝဋ်၌မှီသော လူ,နတ်စည်းစိမ်၊တထိန်ထိန်ဝင်း၊ဘဝသမ္ပတ္တိ,ဘောဂသမ္ပတ္တိစသည်ဥဿုံ၊ ဆလုံးစုံသောပြည့်စုံခြင်းတို့ကိုပေးစွမ်းနိုင်၏။ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ထွက်မြောက်ရာဆစ်၊ ကောန်ဖြစ်သောမင်္ဂလာ,ဗိုလ်,နိဗ္ဗာန်မြတ်ကို၊မပေးစွမ်းနိုင်ကုန်။ထိုကြောင့်ရကား။ ကောဏ်တွရဆဋ္ဌကထာ၊ နိဒါန၀ဂ္ဂသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာ၊ မူလပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။သစေဝဋ္ဋ သမ္ပတ္တိ ပတ္ထေတွဒ ဝဋ္ဋနိဿိတဝသေန ဒိန္နာဒဋ္ဌပိတံ ပေါတိ၊ဝဋ္ဋမေဝဆာဟရိတုံသက္ကောတိ၊ နောဝိဝဋ္ဋံ။ ။ဟူ၍ဗိန့်တော်မူ၏။ ။ဝဋ္ဋဿမ္ပတ္တိ၊ လူ,နတ်ချမ်းသာ ဟူသောဝဋ်စည်းစိမ်ကို။ ပတ္ထေတွာ၊

ဆုပန်တောင့်တ၍။ဝဋ္ဋနိဿိတဝသေန၊ဝဋ်ဆင်းရဲကိုဖြိသည်၏ အစွမ်းအား ဖြင့်၊မိန္တာဒ္ဒပိတ်၊မသင့်မလျော်သောစိတ်ကိုထားခြင်း, ဆောက်တည်ခြင်း သည်။သစေဟောတိ၊ ဆကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ဝဋ္ဋမေဝ၊ လောကီချမ်းသာ။ ဝဋ်ကိုသာသျှင်းဆာဟရိတုံ၊ဆောင်ခြင်းငှါ။ သကွောတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ဝိဝဋ်၊ ဝဋ်မှကင်းရာ၊လောကုတ္တရာချမ်းသာကို။ဆာဟရိတုံ၊ ဆောင်ခြင်းငှါ။နော သကွောတိ၊မစွမ်းနိုင်၊

၅၂ကဲ့သို့ဝဋ္ဋနိဿိတဒါနကို။ပြုကြသောသူတို့ကို ရည်သန်တော်မူ၍။ရှင် မဟာသီလဝံသမထေရ်ဖြတ်သည်။ပါရဒိခန်းကဗျာဋ္ဌီ။ ။သူမိုက်ဆလျှူ။ပေး ပါမူလည်း။ရွှယ်ချူ။ဖိုလ်မဂ်။ မပန်နက်တည့်။ မှာဘက်ဝယ်သာ၊ ကျင်လည် ရှာ၍။ ။ဟူစပ်ဆိုတော်မူခဲ့၏။ ။ဝဋ်ဆင်းရဲတို့၏ချူ၊ပ်ငြိမ်းရာ။ လောကု တ္တရာမှန်။မြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ရည်သန်တော်တပထွေနာပြုဆပ်သော ဒါနသည်။ ဝဋ်ဆင်းရဲမှထွက်မြောက်ခြင်းဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုမှီစွဲ၍ ဖြစ်သော ကြောင့်။ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဒါနမည်၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ ဋီကာဋ္ဌ။ ။ဝိဝဋ္ဋသဿ ဥပနိဿယ ဘုတာ ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသလံ။ ။ဟူဝိန့် တော်မူ၏။ ။ဝိဝဋ္ဋသာ၊သံသရာဝဋ်၊ ဘဝည္ဆုတ်မှ။လွတ်ရာဆမှန်၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၏။ဥပနိဿယဘုတာ၊ဆားကြိုးစွာစင်စစ်၊မှီရာဖြစ်သော၊ဒါနသိလာဒိ ဓမ္မာ၊ဒါနသိလစသော တရားသည်။ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသလံ၊ ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ် မည်၏။ ။ထိုဝိဝဋ္ဋဂါမိ ကုသိုလ်သည်ကား။ လောကီဖြစ်သော၊ လူ,နတ် စည်းစိမ်တို့ကိုပေးပြီး၍။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုပေးစွမ်းနိုင်၏။ ထိုကြောင့်ရကား။ ထေရာဇရိယာဒိကဆာစသည်တို့ဋ္ဌ၊ ။ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ ဗဟုံပုညကမ္မံ ဆကာသိ၊ သောတေဟိပုညကမ္မေဟိတတ္ထတတ္ထသုဂတိသုယေဝသံသရေ နွာဒုက္ခမတ္ထိ ဇဋ္ဌုပ္ပါဒေယေဝဆရဟာတွံပါပုဏိ။ ။ဟူဝိန့်၏။ ။ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ၊ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းကိုမှီထသော။ဗဟုံ၊များစွာသော။ ပုညကမ္မံ၊ဝိဝဋ္ဋမှန်ကု သိုလ်ကံကို၊ဆ-ကာသိ၊ပြုပြီး၊သော၊ထိုဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်ပြုသော တိသရဏာဂ မနီယမထေရ်သည်။တေဟိပုညကမ္မေဟိ၊ ထိုဝိဝဋ္ဋ ကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့်။ တတ္ထတတ္ထ၊ထိုထိုဘုံဘဝတို့ဋ္ဌ၊သုဂတိသုယေဝ။သုဂတိတို့ဋ္ဌိသာလျှင်၊သံသ ရနွာ၊ကျင်လည်လျက်။ဒုမင်္ဂဲ ဇဋ္ဌုပ္ပါဒေယေဝ၊ဤငါတို့ဘုရားလက်ထက် ဋ္ဌိသာလျှင်၊ဆရဟာတွံ၊ရဟန္တာဖြစ်ဆို။ပါပုဏိ၊ရောက်လေ၏။

ထို့နောက်ပါး။ကောဂုံဉ္ဇရ ဆဋ္ဌကထာစသည်တို့ဋ္ဌိလည်း။ ။ဒုဒံဓမ္မာနံဆာ သဝကွယဝဟံဟောဘုတိ ဝေဝိဝဋ္ဋံပတ္ထေန္တော်နှ ဝိဝဋ္ဋဝသေနသမ္ဘာဋ္ဌပိတံ ဆရဟာတွံဖွိပစ္စေကဗောဓိညာဏဖွိသဗ္ဗညုတညာဏဖွိဒါတုံ သကွောတိယေ

ဝ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဣာဒံဒါနံ၊ ဤဆလ္လူသည်။မေ၊ငါ့ဆား။ဆာသဝကွယဝဟံ၊ဆာသဝေါကုန်ရာ၊နိဗ္ဗာန်ကိုဆောင်နိုင်သည်။ ဟောတူ၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ဣတိဇေဝံ၊ဤသို့၊ဝိဝဋ်၊ဝဋ်မှကင်းရာ။ လောကုတ္တရာနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို၊ပတ္ထေန္တော်၊ဆုပန်တောင့်တသဖြင့်။ ဝိဝဋ်ဝသေန၊ ဝိဝဋ်၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊သမ္မာဒ္ဓတိ၊ စိတ်ကို ထားခြင်း ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊သဒ္ဓေဟာတိ၊ဆကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။ ဆရဟာတ္တာဓိ၊ ရဟန္တာဆဖြစ်ကိုငင်း။ပစ္စေကဗောဓိဉာဏာယ၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကိုငင်း။ သဗ္ဗညုတဉာဏာယ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုငင်း။ဒါတုံ၊ပေးခြင်းငှါ။သက္ကောတိယေဝ၊ စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်ကတည်း။ ။ပိသန္ဓါဖြင့်။တေဘုမ္မကဝရ်ကိုပေးသေး၏ဟု ဆည်းလေကုန်။ ။ဤဝိဝဋ်နိသိတကုသိုလ်ဆရာ၌။မနုလည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး, ချမ်းသာကြီးဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုသည်ကား။ ဝိဝဋ္ဋူပနိသိတဒါန စသောကုသိုလ်သည်။လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုပေးခြင်းသည်၊အာနိသံသဆကျိုးဆက်မျှသာဖြစ်၏။မချချက်ခြင်း။ဝိပါကဆကျိုးရင်းကား။နိဗ္ဗာန်မရသေးသမျှကာလပတ်လုံး၊သံသရာဆတွင်း၌။ လူနတ်ဟူသောလေးကိုဝဋ်ဆကျိုးကို၊ပြည့်ဖြိုးစွာပေးသတည်းဟူ၍ဝိန့်မြွက်တော်မူကြ၏။

ယခင်ငါဆရာရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလ ပြဆိုရေးသား၊ခဲ့သော။ ထေရဂါထာဆဋ္ဌကထာပါဠိကို၊ဝိဝဋ္ဋဒါနဆရာဝယ်။ စာဒုတိယ်ဌေယ် ရေးသားသောဆရာကြီး,ဆရာငယ်တို့မတွေ့မရှိကြ၊သူတွေ့ငါတွေ့အသိ၊ပါဠိပါဋ္ဌိနှင့်သာလျှင်၊ပဋိသန္ဓေဆကျိုးပေး၊ မပေးဟူ၍။နှစ်ဝ၊နှစ်ဌာန်။ ရထားလုငြင်း။ ဝိဝါဒတသင်းစိဖြစ်ကြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်ကြရာ။ ငါရှင်သဒ္ဓမ္မဇောတိမထေရ်မြတ်သော်မှလည်း။ ရန်သူချိန်ဆမြောက်ကြမ်းကို၊ ဆဓိပ္ပါယ်ဖြောင့်စွာတမ်းလျက်။ နှုပျို့ရွယ်မာနကို လှမ်းသဖြင့်၊ ရေးသားခါမိန့်မြွန်းတော်မူခဲ့ပေ၏၊ ထိုကြောင့်ရကား ကိုးခန်းဟိုဠ်၊ရှင်ရဋ္ဌသာရမထေရ်သည်။ ။ငါနှင့်ငါသာ၊နှိုင်းစရာဟု။ ပညာမုန်းဘိုး၊ဆရွယ်ပျိုက၊ မှဆိုစလောက်။ မာန်စောင်မြဲ၍။ နှုတ်ငေါက်ထွန်မိ။ ။ဟူ၍ စပ်ဆိုတော်မူဘိ၏။ ။ဥပမာဆားဖြင့်၊ ရှေးဆခါကာလဝယ်။သင်္ခာဆရာတော်ကြီးသည်။ဝိနယပြန်တမ်းကို။ သုမင်္ဂလာဆရာတော်တို့နှင့်ရေးသားပြီးလျှင်။ ဆော်ရာမညာဘိုင်း ခွင်ဆိုရောက်လာ။ အုပ်ဖိုဆရာတော်တို့နှင့်တွေ့ရာ။ဝိဝါဒဖြစ်သည်တာကြောင့်။ ဥပါသကောဝါဒဒီကာကို ရေးသားသော်၊ မင်းကြီးဆရာတော်ကလေးသည်၊ ဆရှင်ဘုရား ရေးသားသောကျမ်းစာအုပ်နှစ်ဖြာ၊ မညီညွတ်ပါဟု လျှောက်လျှင်။ ငါ့ရှင်ဉာဏ်မနှိုလေခြင်း။ရန်သူကိုပစ်သည့် ဆမြောက်ကြမ်း။ဥပါသကော ဒီကာစာတမ်း

ကို။မလျှောက်စမ်းပါနှင့်ကွဲဟူ၍သင်္ဘာဆရာတော်ကြီးပိန့်တော်မူသကဲ့သို့ တည်း။ ။ဝန္ဒဝိဝန္ဒဒါနဆက်ပြီးပြတည်း။

---

(၄၇၁) ပုဂ္ဂလိကဒါနတည်ဆဲလေးပါးကိုပြခြင်း။

စုန္ဒသဓေါပနိမာနန္ဒ ပါဋိပုဂ္ဂလိကာဒက္ခိဏာ။ ။ဟူ၍ ဟောတော်မူ ဆဲ့သောဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်ဆရာ။ သောတုဇနတို့။ သုဝိညေယျသိလွယ်စေရန်၊ရစနာဂါထာကိုပြုပေအံ့။

တထာဂတေပစ္စေကေစ၊ဆဋ္ဌာဒိယေစတာပသေ။
သိလဝန္တေ့ဒုဿီလေစ၊တိရစ္ဆာနဂတေတိမေ။ ။
(ရစနာဂါထာ)။

တထာဂတေ၊မြတ်စွာဘုရားဆောင်း။ပစ္စေကေစ၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆောင်း။ ဆဋ္ဌာရိယေစ၊ ၅စ်ယောက်သောအရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်း။တာပသေ၊ကမ္မဝါဒိရသေ့ဆောင်း။သိလဝန္တေ့၊ပုထုဇဉ်လူသိလဝန္တေ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်း။ဒုဿီလေစ၊မူဆိုးတင်ါစသောလူဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်း။ တိရစ္ဆာနဂတေ၊ခွေးဝက်,ကြက်စသောတိရစ္ဆာန်ဆောင်း။ ဒါနံ၊ဆလှူကို။ ဒိန္နံ၊ပေးလှူဆပ်ဖြ။ အုတိဇုမေ၊သင်္ချာပိုင်းခြား။ တဆဲ့လေးပါးတို့တည်း။ ။ဤသို့ပြဆဲသော ဆလှူခံတကျိပ်လေးယောက်တို့တွင်၊သိလဝန္တေ့ပုဒ်ဆရ။ပုထုဇဉ်သိလဝန္တေ့ရဟန်းကို မမှတ်မယူဆပ်။ ပုထုဇဉ်သိလဝန္တေ့လူကိုသာလျှင်မှတ်ယူဆပ်ဖြ။ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပုထုဇ္ဇနသိလဝါတိ ပုထုဇ္ဇနသိလဝေတုကောဟောတိ၊ ဆသထောဆမာယာဝိပရံ ဆပိဋ္ဌတွာဝမွေနသမေနကသိယာဝါ ဝါဏိဇ္ဇာယဝါဇီဝိတံ ကပွေတာ။ ။ဟုမိန့်ဘွင့်တော်မူဖြ။ ။ ပုထုဇ္ဇနသိလဝါတိ၊ ပုထုဇ္ဇနသိလဝါ ဟူသည်ကား။ ပုထုဇ္ဇန သိလခေတုကော၊ပုထုဇဉ်သိလသဘောရှိသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ဆသထော၊ စဉ်းလဲခြင်းမရှိသော။ဆမာယာဝိ၊လွှဲပတ်ခြင်းမရှိသော။ပရံ၊သူတပါးကို။ ဆပိဋ္ဌတွာ၊မည်ဉီးဆဲမနှိပ်စက်မူ၍၊ဓမ္မေနသမေန၊ တရားနှင့်ညီညွတ်သော၊ကာသ်ယဝါ၊လယ်ယာလုပ်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ ဝါဏိဇ္ဇာယဝါ၊ ကုန်သွယ်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ ဇီဝိတံ၊မှီမိဆသက်ကို။ကပွေတာ၊ပြုနိုင်သောလူတည်း။

၅်နည်းအတူ။ဒုဿီလေပုဒ်ဆရကိုလည်း၊ပုထုဇဉ်ရဟန်းဒုဿီလကိုမှတ်ယူဆပ်။ပုထုဇဉ်လူဒုဿီလကိုသာလျှင်မှတ်ယူဆပ်ဖြ။ ထိုကြောင့်၊ဆ

ဌကထာဒ္ဒါ။ ။ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလောနာမကောဝဋ္ဋမဏ္ဍဝန္ဒနာဒိပရိဇ္ဇာယဇ်ဈိဝိတံ ကပ္ပေတာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလော နာမ၊ ပုထုဇဉ်ဒုဿီလမည်သည်။ကောဝဋ္ဋမဏ္ဍဝန္ဒနာဒိ၊မူဆိုး,တံငါစသဖြင့်သော၊ပရပိဠာယ၊ သူဘပါးကိုနှိပ်စက်သဖြင့်။ ဇိဝိတံ၊မိမိဆသက်ကို။ ကပ္ပေတာ၊ ပြုနိုင်သောလူတည်း။ ။ကောဝဋ္ဋမဏ္ဍဝန္ဒနာဒိ- စသဖြင့်သောပါဠိဖြင့်။ ရဟန်းဒုဿီလကို နှစ်စေသည်ဟု,ဖွဲ့တော်။ ။ထိုမှတပါး၊သီလဝန္တော်ရဟန်းသည်ကား။ ဆရိယာရှစ်ယောက်တို့တွင်။သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယပဋိပန္နပုဒ္ဂိုလ်ဆရဲတို့ ပါဝင်၏ဟုမှတ်၊ ဆဘဲ့ကြောင့် ဟူမူကား။ဆယုတ်ဆုံးဆားဖြင့်၊ သရဏာကုံသုံးပါးကိုဆောက်တည်သော ပုထုဇဉ်သရဏာကုံ သုံးပါးနှင့်တကွ၊ ငါးပါးသီလကိုဆောက်တည်သောပုထုဇဉ်၊ သရဏာကုံသုံးပါးနှင့်တကွ ဆယ်ပါးသီလကိုဆောက်တည်သောပုထုဇဉ်။ ထိုနှုန်ရှင်ဖြစ်စေသော သာမဏေ၊ထိုနေ့ပင် ပဉ္စင်းဖြစ်စေရဟန်းသစ်၊ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်နှင့် ပြည့်စုံသောရဟန်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဆော:ထုတ်သောယောဂီပုထုဇဉ်ရဟန်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တည်သောပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့သည်၊သောဘာပတ္တိဖိုလ်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟုဆဋ္ဌကထာဒ္ဒါ ဘွင့်ပြခြင်းကြောင့်တည်း။ ။ထိုကြောင့်။ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဋ္ဌကထာဒ္ဒါ၊ ။သောဘာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယပဋိပန္နေတိဇ္ဇေဟဋ္ဌိမကောဋိယာ တိသရဏံဂတော ဥပါသကော၀ိ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယပဋိပန္နောနာမဟောတိ၊ ။စသည်ဖြင့်ဘွင့်ပြဘော်မူ၏။ ။သောဘာပတ္တိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေတိဇ္ဇေ၊သောဘာပတ္တိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဟူသောပါဌ်ဒ္ဒါ။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ၊ယုတ်သောဆစ္ပင်းဆားဖြင့်။တိသရဏံဂတော၊သရဏာကုံသုံးပါးဒ္ဒါတည်သော၊ဥပါသကော၀ိ၊ဒါယကာသည်လည်း။ သောတာပတ္တိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ။ ပဋိပန္နောနာမ၊ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊

ဤဆဋ္ဌကထာပါဌ်ဆရ၊သရဏာကုံတည်သောဥပါသကာပင်။သောတာပတ္တိဖလ သစ္ဆိကိရိယ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆဖြစ်ဖြင့်။ ဆလျှောခံဘကျိပ်လေးဒ္ဒါ ပါဝင်သည်ဖြစ်ကြောင်းကိုပြသဖြင့်။ဆသဒ္ဓိဒုဿီသရဟန်းတို့သည်း။သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာဆဖြစ်ဖြင့်ဆလျှောခံဆရာဒ္ဒါပါဝင်ထိုက်ပေ၏ ဟူ၍ပညာရောင်မပြု၊ဆချို့သောရဟန်းရှင်လူတို့သည့်ဆိုကြကုန်၏၊ ကိုစကားသည့်မသင့်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ထိုရဟန်းဒုဿီလဆား။ ရဟန်းဆသွင်ဒ္ဒါတည်သမျှ ကာလပတ်လုံး။လူတို့၏သရဏာကုံလည်းမရှိ။သာမဏေသရဏာကုံလည်းမရှိ။

ဝဋ်ဆင်းရဲခွေ ငြီးငွေ့သော ဆာတို့ရှိသော နိဗ္ဗေဓ ဘာဂိယ၊မဂ်ဇ္ဈာန်ဖြင့် ဆ
ကြောင်းဖြစ်သော။မဂ္ဂါဓိဂမုပနိဿယ ဖြစ်သော ဆကျင့်သိလလည်း မရှိ
သောကြောင့်၊သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာပုဒ်၌ မပါမဝင် ကုန်သော
ကြောင့်တည်း။ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္သုတ်ငိုကာ၌။နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ မဂ္ဂါဓိဂမုပါယ
ဖြစ်သောသရဏာဂုံသိလရှိသောသူတို့သာလျှင်၊သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုမျှော်
မှောက်ပြုနိုင်ဖို့ပါ။ ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ ရဟန်းဆလင်္ဂဇ်
ဒုဿီလတို့သည်၊ဆလျှံခံပုဂ္ဂိုလ်တကျိပ်လေးဦးမပါဝင်ကြောင်းကို။ သန္နိဋ္ဌာ
နတ္ထဆောင်းဖြင့်မှတ်ယူဆပါ၏။ထိုရဟန်းဒုဿီလတို့ဆား။ လူသာမဏေတို့ကဲ့
သို့သရဏာဂုံသုံးရပ်လည်းမရှိကုန်၊ထိုသို့သရဏာဂုံမရှိကြောင်းကို။ဝိမတိဝိ
နောဒနီဋီကာကြိုးတို့ဦး။ ။ဥပသမ္ပန္နောနံဝါပါရာဇိကသမာပတ္တိယာသရဏာ
ဂမနာဒိသာမဏေရဘာဝဿဝိဝိနဿနတောသေနာသနဂ္ဂါဟာစ ပဒိပ
ဿမ္ဘတိသံဃိကလာဘဂွိတနလာဘိ်။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဥပသမ္ပ
န္နောနံဝါ၊ရဟန်းတို့ဆားလည်း၊ပါရာဇိကသမာပတ္တိယာ၊ ပါရာဇိကသို့ရောက်
သဖြင့်၊သရဏဂမနာဒိသာမဏေရဘာဝဿဝိ၊ သရဏာဂုံဆစရှိသောသာ
မဏေဖို့အဖြစ်သည်လည်း။ဝိနဿနတော၊ပျက်စီးသောကြောင့်၊သေနာသ
နဂ္ဂါဟာစ၊ကျောင်းခံခြင်းသည်လည်း။ပဒိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ငြိမ်းဖို့။ သံဃိကလာ
ဘမ္မိ၊ သံဃိကလာဘ်ကိုလည်း။ ဓတ၊ ထိုပါရာဇိကသို့ ရောက်ကုန်သော
ဒုဿီလရဟန်းတို့သည်၊နလာဘိ်၊မရကုန်။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိငိုကာ၌ကား။ ထိုရဟန်းဒုဿီလတို့သည်။ လူတို့ကဲ့သို့ ဥပုသ်
နေ့တို့၌၊မိဒ္ဓအလိဿလျော်က်။ သိလဆောက်တည်၍လည်းမရကုန်ဟူ၍၊ပြ
တော်မူ၏၊ ထိုကြောင့်။ ၎င်းဝဇိရဗုဒ္ဓိငိုကာ၌။ ။ပါရာဇိကံမမွံ ဆာပန္နော
ယာဝ ဘိက္ခုဘာဝံပဋိဇာနာတိ၊ သာဒိယတိသံဝါသံ၊ သန္တရာယိကတ္တာဥ
ပေါသထဒိဝသာဒိသု ဂဟဋ္ဌဿဝိယသယမေဝသိလံသမာဒိယန္တသဝိ နံ
သိလသမာဒါနံ ရုဟတိ။ ။ဟုပြတော်မူ၏၊ ။ပါရာဇိကံမွံ၊ ပါရာဇိက
ဆာပတ်သို့။ ဆာပန္နော၊ရောက်ပြီးသော ရဟန်းဒုဿီလသည်။ယာဝ၊ ဆ
ကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး။ ဘိက္ခုဘာဝံ၊ရဟန်းဖြစ်ဆဖြစ်ကို။ ပဋိဇာနာ
တိ၊ဝန်ခံဖို့။သံဝါသံ၊ရဟန်းကောင်းတို့နှင့်ပေါင်းဝေါ်ခြင်းကို၊ သာဒိယတိ၊
သာယာဖို့။ တာဝ၊ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး။ သန္တရာယိကတ္တာ၊ ဆန္ဒ
ရာယ်ပြုတတ်သောတရားရှိသည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကြောင့်၊ဥပေါသထဒိဝသာဒိသု၊
ဥပုသ်နေ့စသည်တို့၌။ ဂဟဋ္ဌဿဝိယ၊လူတို့ကဲ့သို့။သယမေဝ၊ မိမိဆလိုဆ
လျော်သာလျှင်၊ဆီလုံ၊သီလကို။သမာဒိယန္တသဝိ၊ဆောက်တည်သော

ရဟန်းဒုဿီလဒ္ဓါလည်း၊သီလသမာဒါန်၊သီလဆောက်တည်ခြင်းသည်။နဂျ ဟတိ၊မဖြောက်။ဝါ၊မတက်မရ၊

ထိုမှတပါးသော ဆက္ခိုးပေးရာဆစဉ်ဆားဖြင့်။ထိုတက္ခိုပ်လေးယောဲ တို့တွင်။တိရစ္ဆာန်ဆားပေးလှူရခြင်းသည်၊ ဘ၀တရာပတ်လုံးဆသက်ရှည် ခြင်း။အဲဆင်းလှခြင်း၊ချမ်းသာခြင်း၊ခွန်အားကြီးခြင်း၊ပညာကြီးခြင်းဆက္ခိုး ငါးပါးကိုရကုန်၏။ သီသမရှိသော်မူဆိုး,တံငါတို့ဆား ပေးလှူရခြင်းသည်။ ဘ၀တထောင်ပတ်လုံး ဆက္ခိုးငါးပါးကို ရကုန်၏။ သီသရှိသောကုန်သွယ် လယ်လုပ်သဖြင့်ဆသက်မွေးသော လူတို့ဆား၊ပေးလှူရခြင်းသည်။ ဘ၀တ သိန်းပတ်လုံးငါးပါးသောဆက္ခိုးကိုရကုန်၏။ သာသနာတော်ဆပဋ္ဌာန်၊ဗျာန်ဆ ဘိညာဉ်နှင့်ပြည့်စုံသော ကမ္မ၀ါဒီရှင်ရသေ့ဆား ပေးလှူရခြင်းသည်။ ဘ၀ ကုဋေတသိန်းပတ်လုံးငါးပါးသောဆက္ခိုးကိုရကုန်၏၊သာသနာတော်တွင်း ၌၊သရဏဂုံပဉ္စသီတည်သော၊ရှစ်ပါး,ဆယ်ပါးသီလတည်သောသူ၊ရှင်သာ မဏေ၊၀တ်ကြီး,၀တ်ငယ်နှင့်ပြည့်စုံသောရဟန်း။ ဆားထုတ်ဆပ်သော ဝိ ပဿနာရှိသောရဟန်း၊ မဂ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟူသော သောတာ ပတ္တိဖလ သကဒါဂါမိဖလ အနာဂါမိဖလ ပုဂ္ဂိုလ်ဆား ပေးလှူရခြင်းသည် ဘ၀ကိုမရေတွက် နိုင်၊ငါးပါးသောဆက္ခိုးကိုရကုန်၏။ထိုထက်သောတာပတ္တိဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်လှူရ ခြင်းဆက္ခိုးကြီးမြင့်၏။ထိုထက်သကဒါဂါမိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ လှူရခြင်း။ထို ထက် သကဒါဂါမိဖိုလ်ဆားလှူရခြင်း။ ထိုထက်ဆနာဂါမိမဂ် ပုဂ္ဂိုလ်ဆား လှူရခြင်း၊ ထိုထက်ဆနာဂါမိဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်အားလှူရခြင်း၊ ထိုထက်အရဟတ္တ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆားလှူရခြင်း။ ထိုထက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆားလှူရခြင်း။ ထိုထက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဆားပေးလှူရခြင်း၊ထိုထက်သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ဆားပေးလှူ ရခြင်းသည်။သာလွန်သောဆက္ခိုးထူးပိဒသသရှိ၏ ဟူ၍ဆသချိုယျ,ဆပွ မေယျမရေတွက်နိုင်။ မန္ဒိုင်းယှဉ်နိုင်သောကောင်းမှု ဆရုဆ၀ေးပုညက္ခန္ဓ မ ပေါင်းတို့ကိုရကြောင်း။ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ပါဠိတော်၌ မြတ်ဘုရားဟော တော်မူ၏။ ၊ဤသည်လျှင်ပုဂ္ဂလိကဒါနတဲ့လေးပါးဆပြတည်း။

---

(၄၇၂) သံဃိကဒါနခုနစ်ပါးကိုပြခြင်း၊

သင်္ဃဂဓါပနိမာနန္ဒသံဃဂတာဒက္ခိဏာ, ဟူသော ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ် ပါဠိတော်ဆရ၊ သောတုဒနတို့သုဝိညေယျ သိလွယ်ကြဧခြင်း ဆထို့ဌ၊ ရစနာဂါထာကိုပြအံ့၊

ဇုဠ္ဍပုဗ္ဗဏသံယေစ၊နိဗ္ဗုတေ ဥဘတောဂဏော။
ဆန္နဿသ ဒွယေ သံယေ၊ဥဒ္ဒိဿကေစ တိဝိဓေ။ ။

(ရစနာဂါဌာ)

ဇုဠ္ဍပုဗ္ဗဏသံယေစ၊ ဘုရားဆဖူးရှိသော ဘိက္ခုသံဃာ, ဘိက္ခုနီသံဃာ ဆောင်း။ နိဗ္ဗုတော၊ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံထွန်းပြီးသော်။ ဥဘတော ဂဏော၊ ဘိက္ခု,ဘိက္ခုနီဆောင်းဖြင့်နှစ်ပါးသောသံဃာ ဆပေါင်းဆောင်း။ ဆန္နဿသ၊ မဖိုင်းမခြောက်၊မရည်ညွှန်းမှတ်သားဆပ်သော။ဒွယေ၊နှစ်ပါးသော။သံယေစ၊ ဘိက္ခုသံဃာ, ဘိက္ခုနီသံဃာဆောင်း။ ဥဒ္ဒိဿကော၊ သံဃာမှ ညွှန်းတော်မူဆပ်သော။တိဝိဓော၊သုံးပါးဆခြောင်းရှိသော။ သံယေစ၊ဘိက္ခုသံဃာ,ဘိက္ခုနီသံဃာဆောင်း။ ဒါနံ၊ဆလှူကို။ဒိန္နံ၊ ပေးလှူဆပ်၏။ ဇာတိဇာမေ၊ သဒ္ဓါဖိုင်းခြောက်၊ဤဂုနစ်ပါးတို့တည်း။ ။ဤဂါထာနှင့်ဆညီ၊သက်တော်ထင်ရှား၊ဘုရားရှိသောဆခါ၊မြတ်စွာဘုရားကို၊ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသောဆခါ၊သဓာတုက စေတီတော်ကို ဆသယ်ခဲ့ထား၊ လက်ဝဲ, လက်ျာခဲ့။ ဘိက္ခု သံဃာ၊ ဘိက္ခုနီသံဃာတို့ကိုထား၍၊လှူဒါန်းသော ဇုဠ္ဍပုဗ္ဗဏဥဘတော သံယဒါနတပါး။ဘိက္ခုသံဃာ,ဘိက္ခုနီသံဃာနှစ်ပါးဆားလှူဒါန်းသော ဥဘတောသံယဒါနတပါး။ မည်မျှမည်ဝေ,ရွှေမဖိုင်းမခြောက်၊ ဘိက္ခုသံဃာဆား လှူသော ဘိက္ခုသံယဒါနတပါး။ မည်မျှမည်ဝေ့ရွှေ မဖိုင်းမခြောက်၊ ဘိက္ခုနီသံဃာဆားလှူသော ဘိက္ခုနီသံယဒါနတပါး၊ဥဘတောသံယာထံသို့ချဉ်းကပ်၍ညွှန်းကြားတော်မူပါဟုလျှောက်ထား၍ ရဆပ်သော သံယာဆားလှူသောဥဘတောသံယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသံယဒါနတပါး။ဘိက္ခုသံယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသံယဒါနတပါး။ ဘိက္ခုနီသံယဥဒ္ဒိဋ္ဌ သံယဒါနတပါး။၍သို့ဆားဖြင့်သံဃိကဒါနဂုနစ်ပါးတည်း။

ဥဝလာမသုတ်ဒေသနာဆားဖြင့်သံဃိကဒါန ဆကျိုးကြိုးဟန်ကား။သာသနာတော်မှဆပကာလဝယ်၊ ဂုနစ်နှစ်နှင့် ဂုနစ်လပတ်လုံး၊ ထွန်တုံး, ထွန်သွားပြတ်ဆောင်၊ဆစောက်ကိုးထွာရှိသောရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ရွှေခွက်,ငွေခွက်,ခဲကြီးခွက်, ရထားပေါင်း,ဆင်ပေါင်း, နွားမပေါင်း, ပလွင်ပေါင်း,ညောင်စောင်း, ဆခင်း,ပုဆိုး, ဆကျို, ထမင်း,ဆပျော်, စားဘွယ်, သောက်ဘွယ်တို့ကို မဖရတွက်နိုင်အောင် လှူငြားသော်လည်း၊သာသနာတော်ဆတွင်း၌၊ ဒကို့ထောဃ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တပါး၊ဆွမ်းတထပ်ကို ကျွေးရခြင်းဆကျိုးကိုမမှီနိုင်၊ထိုသီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တရာကိုဆွမ်းကျွေးရသည်ထက်၊ သောထာပန်တပါးကျွေးရခြင်း၊ငှင်းသောတာပန်တရာထက်၊ သကဒါဂါမ်

တပါး။ ၎င်းတရာထက်ဆနာဂါဝ်တပါး။ ၎င်းတရာထက်ရဟန္တာတပါး။ ၎င်းထရာထက်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတဆူ။ ၎င်းတရာထက်သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားကိုဆွမ်းကျွေးရခြင်း၊ ၎င်းတဆူကျွေးရသည်ထက်၊ ဗုဒ္ဓပွမခသံဃာဆားဆွမ်းကျွေးရခြင်းမြတ်ဖျိ။ ထိုထက်စတုဒိသာ သံဃိကကျောင်းကို ဆောက်လှူရခြင်း၊ ထိုထက် မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆောက်တည် ဆပ်သော သရဏဂုံ။ ထိုထက်မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်ဆောက်တည်ဆပ်သောပဉ္စသိလ။ ထိုထက်ယာဂုတရွှပ်မျှဆပွနာဖောဖြင့်ပြီးသောမေဇ္ဇာဈာန်ကိုပွါးရခြင်းသည်မြတ်ဒု။ ထို့ထက်၊ဆနိစ္စသညာကို။လက်ပစ်ဘတွက်မျှပွါးများ၍ရသောဘာဝနာတရားသည်မြတ်ဒု၏ဟုပေါကြားတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊သံဃိကဒါနဆဖြတည်း။

---

(၄၇၃) သံဃိက-ပုဂ္ဂလိကဒါနမဟပ္ပလကိုဖြခြင်း။

သံဃိကဒါနထက်-ပုဂ္ဂလိကဒါနသည်သာလွန်ထူးမြတ်ဒု၏၊ဆဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ လောကသုံးပါးတွင်။ ဘုရားထက်သာလွန်၍ မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်မည်သည် မရှိသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ ဥပရိပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာ၊ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဘွင့်၌။ ။သတ္ထာရာဥတ္တရိတရောဒက္ခိဏေယျာနာမနတ္ထိ။ ။ဟုမိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။သတ္ထာရာ၊မြတ်စွာဘုရားထက်။ ဥတ္တရိတရော၊လွန်မြတ်သော။ ဒက္ခိဏေယျာနာမ၊ဆလှူခံမည်သည်။ နတ္ထိ၊မရှိ၊ ။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ ဆဘဲ့ကြောင့်၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဂေါဘမိသဿဝကိုလှူလေ့ဟု နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်တိုင် ပယ်တော် မူသနည်း ဟူမူ။ ဖိထွေးတော်ဂေါဘမိဆား။ ဆစဉ်သနားတော်မူသောကြောင့် ပယ်တော်မူသတည်း။ ထိုစကားသည်မှန်၏၊ မြတ်စွာဘုရားဆား။ ဆကြီတော် မနောပဏိဓိဖြစ်တော် မူကိုသည်မှာကား၊ ဖိထွေး တော်ဆား။ ငါဘုရားကိုဆကြောင်းပြု၍။ ပုဗ္ဗ,မဂ္ဂ,ပရစေတနာ တည်းဟူသော စေတနာ သုံးကြိမ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်ပြီ။ သံဃာတော်ကိုဆကြောင်းပြု၍လည်း။ ပုဗ္ဗ,မဂ္ဂ,ပရစေတနာတည်းဟူသော စေတနာ သုံးကြိမ်တို့သည်ဖြစ်စေသတည်း။ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ဖိထွေးတော်ဆား၊ ခြောက်ကြိမ်သော စေတနာတို့သည်။တပေါင်းတည်းဖြစ်၍၊ရှသို့ဖြင့်စွာသောကာသပတ်လုံး။ ဆကျိုးဒီးပွါးများခြင်း။ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်လတ္တံ့။ ဤသို့နှလုံးသွင်းပိုက်တော်မူ၍၊ နှစ်ကြိမ်,သုံးကြိမ်တိုင်ပယ်တော်မူသတည်း။ထိုကြောင့်၊ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကသ္မာပနဘဂဝါ ဆတ္တုနောဒိယျမာနံ ဘိက္ခုသံဃသဒ္ဒါပေဆိတိ၊မာတရံ

ဆနုကမ္ပာယ၊ဝေဂံကိရသဆဟောသိ။ ဣဒ္ဓိသောမံဆာရဒ္ဓ ဝုဋ္ဌိစေတနာ,မဂ္ဂ
စေတနာ,ဆပရေစေတနာတိကိသောစေတနာဥပ္ပန္နာ။ဘိက္ခုသံဃံဝိသောရ
ဘဉ္ဇပြဒ်ဖွံ့။တိဝေဓမဿာဆစေတနာကေတော'ဟုတ္ပါ ဒီဃရတ္တံဟိတာယ
သုခါယပဝတ္တိဿန္တိ။ ။ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ပန၊စောဒနာပုဒ်ကိုထုတ်ဆို
ဦးအံ့။ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဆတ္တုနော၊ဖိဓိ
ဆား။ဒီယျမာနံ၊ လ္ဟုဒါနိုးဆင်သောသက်နိုးဆုံကို။ ဘိက္ခုသံဃာသ၊ရဟန်း
သင်္ဃာဆား၊ဒါပေသိ၊လ္ဟုစေသနည်း။ဣတိပုစ္ဆာ၊ဤသည်လျှင်အမေးတည်း။
မာတရံ၊ဓိတွေးတော်ကို။အနုကမ္ပာယ၊ ဆစဉ်သနားတော်မူသောကြောင့်။
ဒါပေသိ၊လ္ဟုစေတော်မူ၏။ဆသာ၊ထို့မြင်စွာဘုရားဆား။ ဝေံ၊ဤသို့သောဆ
ကြီတော်သည်။ ဆဟောသိကိရ၊ ဖြစ်သတတ်။ ဣဒ္ဓိသာ၊ ဤဓိတွေးတော်
ဆား။မံ၊ငါဘုရားကို။အာရဒ္ဓာ၊အကြောင်းပြု၍။ပုဗ္ဗစေတနာ၊ပုဗ္ဗစေတနာဝင်း။
မဂ္ဂစေတနာ၊မဂ္ဂစေတနာဝင်း။ဆပရစေတနာ၊ ဆပရစေတနာဝင်း။ ဣတိ၊ဤ
သို့။တိသော၊သုံးပါးကုန်သော။စေတနာ၊စေတနာတို့သည်။ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်စေ
ကုန်သတည်း။ ဣတိဝေံ၊ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဆသာ၊ ထိုဓိတွေးတော်
ဆား။ဆစေတနာ၊ ခြွေံကြိမ်သောစေတနာတို့သည်။ ဂေတော၊တပေါင်း
တည်း။ဟုတ္ဝာ၊ဖြစ်၏။ဒီဃရတ္တံ၊ ရှည်မြင့်စွာသောနေ့ညဉ့်ပတ်လုံး။ တိတာ
ယ၊စီးပွါးခြင်းငှါ၊သုခါယ၊ချမ်းသာခြင်းငှါ၊ပဝတ္တိဿန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

ဤသို့ဒိန္နဆပ်။ဆဌကထာပါဠိတို့ကို သိမြင်ကြသဖြင့်၊ ဆချို့သောပညာ
ရောင်မပြူ။ရဟန်းရှင်လူတို့သည်။ ဘုရားတည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလွှဲသည်
ထက်။သင်္ဃာကိုလွှဲရာ၌၊ ဆကျိုးကြီးမားသောကြောင့်။ ယိုးထွေးတော်ကိုသံ
ယောတော်ဆားလွှဲစေသည်ဟူ၍ ပြောကြားသော ဆဓိပ္ပါယ်များကို။ မှတ်
သားဆပ်ကုန်။ ။ဘုရားမှတပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သင်္ဃာဖြစ်ပါ'မူကား၊ပုဂ္ဂလိ
ကဒါနုထက်-သံဃိကဒါနသည် မြတ်၏ဟူမှတ်ဆင်၏။ ထိုသံဃိကဒါနကို
လည်း။သံယာ၌ရှိသေခြင်း၊သံယစိတ္တိကာရကိုပြုနိုင်သောသူဆား။သံဃိက
ဒါနသည်ဖြစ်၏။ သံဃစိတ္တိကာရကို မပြုနိုင်သောသူဆားမဖြစ်။ သံယစိတ္တိ
ကာရဆမှကိုလည်း၊လွန်စွာပြုနိုင်ခဲ၏။ထိုကြောင့်၊ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္သုတ် ဆဌ
ကထာ၌။ ။သံဃေစစိတ္တိကာရောနာမဒုက္ကရော။ ။ဟုဒိန္နတော်မူ၏။ ။
သံဃေ၊သံယာတော်၌။ စိတ္တိကာရောနာမ၊ ရှိသေခြင်းမည်သည်ကို၊ ဒုက္ကရော၊ပြုနိုင်ခဲ၏။

ဤသို့ဆဌကထာဆရာဖြတ်။ ဒိန္နတော်မူဆပ်သည်နှင့်ဆညီ။ ဆကြင်သူ
တယောက်သည်။ သံဃိကဖြစ်သောဆလှူကို ပေးလှူအံ့ဟု။ ဆလှူဝတ္ထုကို

စီရင်ပြီး၍။ သံဃာ့ထံသို့ချဉ်းကပ်လျက်၊ ဆရာဘုရားတို့သံဃာ့ဥည္ဇန်၍ မ
ထေရ်တပါးကို ပေးသနားတော်မူပါဟုလျှောက်ရာ။ သာမဏေကိုရ၍။ ငါ့
ဆားသာမဏေကိုရခဲ့ပြီဟုနှလုံးမသာယာသော သူဆားလည်း။ သံဃာ၌ရှိ
သမျှခြင်းစိတ်တို့ကာရဏာဏ်မရှိရကား။ သံဃိကာဒါနမဖြစ်ကုန်။ မထေရ်ကြီးကို
ရ၍၊ငါ့ဆားမထေရ်ကြီးကိုရပေဖို့ဟု ဝမ်းမြောက်သောသူဆားလည်း။ သံ
ဃာ၌ရှိသမျှခြင်းစိတ်တို့ကာရဏာဏ်မရှိရကား။သံဃိကာဒါနမဖြစ်။ ထိုကြောင့်၊
သံဃိကာဒါနပြုသို့။ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊သာမဏေကို ရသော်လည်းဝမ်းမ
နည်း၊မထေရ်ကြီးကို ရသော်လည်း ဝမ်းမသာ။ ဆန္ဒတ်မရှိတပါးပါးရှိ၍။
သံဃိကာဒါနကိုငါလှူအံ့ဟု ဆလွန်တရာပြုနိုင်ခဲသော သံဃာစိတ်တို့ကာရဏ်ကိုပြု
နိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဒါနသည်သာလျှင်၊ သံဃိကာဒါနမည်၏၊ သံဃိကာဒါနဖြစ်
၏။ထိုကြောင့်၊ဆဋ္ဌကထာဆို။ ။ယောပနသာမဏေရောဒိသု ယံကိဉ္စိသံဃ
တောလဘိတွာ နိဗ္ဗိကာရောဟုတွာ သဗ္ဗသဿဒေမိဘိ သံဃေ စိတ္တိကာရံ
ကာတုံသက္ကောတိ တသ္မာဒဂ္ဂိဏာသံဃဂတာတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။
ယောပနပုဂ္ဂလော၊ဆကြောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။သာမဏေရောဒိသု၊ သာမဏော
စသည်တို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ဆန္ဒတ်မထားတပါးပါးကို။ သံဃဒေတာ၊သံဃာမှ၊
လဘိတွာ၊ရ၍။နိဗ္ဗိကာရော၊စိတ်ဘောက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်။ ဟုတွာ၊ဖြစ်၍၊
သံဃသဿ၊သံဃာတော်ဆား။ဒေဒိ၊ပေးလှူပါ၏။ဇုတိ၊ဤသို့။ သံဃော၊သံဃာ
တော်၌။စိတ္တိကာရံ၊ရှိသခြင်းကို။ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှါ။သက္ကောတိ၊စွမ်းနိုင်၏။
တသ္မာပုဂ္ဂလသဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ဒက္ခိဏာ၊ ဆလှူသည်။သံဃဂတာ၊သံဃာ့
ဒါနသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ယဒုကာလေ၊ဆခါသမ္မယတို့၌။ဒါယကာတို့
သည်။သံဃာကိုရည်၍လျှောက်ကြရာဝယ်။ သာမဏေအများကို မဆိုနှင့်ဦး။
ရဟန်းငယ်ပဉ္စင်းငယ်များကို ချီးမြှောက်၍ ထည့်လိုက်ရာ၌ပင်။ သံဃစိတ္တိ
ကာရတရား။ပျက်ပြား၍၊ ကိုယ်တိုင်မလိုက်။ ရဟန်းငယ်ထည့်လိုက်ရလေ
သလား၊ဟု၊ငြိုးတွားသူများကြ၏။ထိုကြောင့်၊ သံဃိကာဒါနဆက်ကျိုးကို၊ ဖွင့်ပြုံး
စွာဆလိုရှိကြသော သူတော်ကောင်းတို့သည်။ သင်္ခါသံဃိကာ၊ ဒါနသံဃိက
ဤနှစ်ခွာနက်။ ညီမျှကြလေဆောင်။ ကြိုးပန်းတကုတ်။ ဆားထုတ်ကြလေ
ကုန်။ ။ဤသည်လျှင်၊သံဃိကာ-ပုဂ္ဂလိကဒါနဆပြားတည်း။

(၄၇၄) သံဃစိတ္တိကာရပြုဖေးသောဝတ္ထု၊ကိုပြဆိုခြင်း။

သမုဒ္ဒရာဇ်၏ တဘက်၌နေသော၊ ဝိဟာရကုဋ္ဌိမိုးကမည်သောသူကြွယ်သည်၊သံဃိကဆွတ်ကိုလှူဖေတော့အံ့ဟု။ သံဃာကိုရည်၍။ သံဃာ၏ဆဏံမှာရဟန်းတပါးကိုတောင်းလေသော်၊ တဦးသောဒုဿီလရဟန်းကိုရရှိခဲ့သျှင်နေရာဆရပ်ကို တမျက်တလင်းရှင်းလင်း သုတ်သင်ပြီးမှ။ ကောင်းစွာခင်းကျင်းလျက်။ဆထက်၌ဗိဘာန်ကြက်၍ပန်းဆိုးဆင်ထုံတို့ဖြင့်ပူဇော်ပြီးမှ။ခြေကိုဆေးလျော်၍နှာသံဆီဖြင့်ဆုပ်နယ်လိမ်းကျံ၍။ဖြတ်စွာဘုရားကိုရိုသေတိသကဲ့သို့။ရိုသေစွာသံဃစိတ္တိကာရကိုပြုလျက်။ လှူဒါန်းပူဇော်လိုက်ဏ်။ ထိုဒုဿီသရဟန်းလည်း။သူကြွယ်ဏ်၏ဆွတ်ကိုခံ၍။ ဆကျွမ်းဝင်ပြီဟု မှတ်ထင်၍။နေလွဲဆခါဝယ်။စေတီတော်ကို သုတ်သင်အံ့သောငှါ၊ သူကြွယ်အိမ်သို့သွား၍။ ဆပါးခ်ိန်ရပ်ပြီးသော်။ ပေါက်တူးကို ဆလှူခံရာ။ နေရာမှ မထဘဲ။ပေါက်တူးကိုခြေဖြင့်ခတ်လျက်ပေးလိုက်ဏ်။ ထိုဆခါ၊လူဆပေါင်းတို့ကာ၊ ဤသို့ဆိုကြကုန်ဏ်၊ သင်သူကြွယ်သည့်။ နံနက်ဆခါတွင်ပင်။ ဤရဟန်းကို ရိုသေစွာလုပ်ကျွေးလျက်။ယခုဆခါဆလှူခံလာသည်တွင်။ဤအရှင်ကိုရဟန်းကဲ့သို့မမှတ်မထင်။ပေါက်တူးကိုခြေဖြင့်ခတ်၍။မသျှောက်မပတ်ပေးဘိဏ်ဟုမေးမြန်းကြလေလျှင်။နံနက်ဆခါဝယ်။ သံဃာကိုရည်၍သာလျှင်၊ ရိုသေစွာပြုဏ်။ ယခုကားဆ။ဘယ်မှာ၊ငါပြုဘော့အံ့နည်းဟုဆိုသတည်း။ ဤဗဟာရကုဋ္ဌိကသူကြွယ်ကဲ့သို့သံဃာကိုရိုသေခြင်းသံဃစိတ္တိကာရကိုပြုနိုင်သောသူဆ။ဆသို့ ဒုဿီသပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုလှူရသည်ထက်ပင်၊ သံဃိကဒါနဖြော်၍၊ဖြတ်လွှပေဏ်။ထိုကြောင့်၊ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သံဃစိတ္တိကာရံကာတုံသက္ကောန္တိသမိဏာသဝေ ဒိန္နဒါနတောဉ္ဇိဿိတွာ ဂဟိတေ ဒုဿီလေမဒ္ဒန္ဒါနံ မဟပ္ဖလမေဝ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူဏ်။ ။သံဃာ၊သံဃာတော်၌။စိတ္တိကာရံ၊ရိုသေလေးမြတ်တုပ်ဝပ်ခြင်းကို။ကာတုံ၊ပြုအံ့သောငှါ။ သက္ကောန္တိယ၊ တတ်စွမ်းနိုင်သောသူဆ။ဒိဏာသဝေ၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌၊ဒိန္နဒါနတော၊ လှူဆပ်သောဆလှူထက်၊ဥဇ္ဈိဿိသွာ၊သံဃာကိုရည်ညွှန်း၍။ဂဟိတေ၊ယူဆပ်သော။ဒုဿီလေ၊သီလမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဒိန္နဒါန်၊ ဆပ်သောဆလှူသည်။ မဟပ္ဖလမေဝ၊ဆကျိုးကြီးမြတ်သည်သာတည်း။

ဤကဲ့သို့သံဃစိတ္တိကာရဂုဏ်ကိုပြုနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။ယခုအခါကို၌၊ ဆလွန်ပင်နည်းပါးလှချေဏ်။ ငါ့ဆရာ၊သူ့ဆရာ။ငါ့ဘုန်းကြီး၊သူ့ဘုန်း

ကြီးဟူ၍ ပဂ္ဂလသဏ္ဌာန်ကို စွဲပြီးလျှင်။ ပဂ္ဂိုလ်ကိုခင်မင်၍၊ လှူဒါန်းသူသာ မျှားပြားဧသာဧကြောင့်း သံဃစိုးကာခရ ဖြစ်ရန်ဲဲယဉ်းတော့သည်ဟု ဖွင့်ကြလေ။ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်လည်း။ သံဃစိုးကာရဂုဏ်ကို ပြုနိုင်သောသူတို့ကိုရည်၍၊ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်၌။ ။တသ္မာဒသီဧလသုသံဃံ ဥဒ္ဒိသဒါနံဒဿန္တိ၊တဒါပါဟံ ဆာနန္ဒသံဃဂတံဒက္ခိဏံဆသင်္ချံယျံ ဆပ္ပမေယျန္တိဝဒါဒြိ။ ။ဟုဟောတော်မူ၏။ ။တသ္မာဒသီလေသု၊ထိဒုသီလတို့ဝိ၌။သံဃံ၊ သံဃာဧတော်ဂုဏ်ကို။ဥဒ္ဒိသ၊ ရည်မှန်း၍။ ဒါနံ၊ဆလှူကို။ဒဿန္တိ၊လှူကြကုန်သတဲ့။ ဆာနန္ဒ၊ဆာနန္ဒာ။ တဒါပါ၊ထိုလိင်္ဂသာသနာဆခါဒြိလည်း၊ သံဃဂတံ၊သံဃာဆားရသ်၍ လှူဆော်သော။ ဒဏ္ဍိဏံ၊ဆလှူသည်။ ဆသင်္ချံယျံ၊မရေတွက်နိုင်၊ ဆပ္ပမေယျံ၊ မနှိုင်းရှဿ်ဆပ်။အုတိ၊ဤသို့၊ ဆဟံ၊ငါဆုရားသည်။ ဝဒါဒြိ၊သိသာပိုင်းခြား။ ဟောကြားတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်သံဃစိုးကာရကိုပြုနိုင်သောဝတ္ထုတည်း။

---

(၄၇၅) ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိလေးပါးကိုဖြခြင်း၊

စတဧသောဇုမာဘိက္ခဝေဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယော။ ။စတုက္ကဆင်္ဂဟံဟုရ ပါဠိတော်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ချစ်သားတို့။ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယော၊ဆလှူ၌ငါးကြယ်ခြင်းတို့သည်။ဇုမာစတဧသော၊သန့်ရှင်းပိုင်းခြား။ဤလေးပါးတို့တည်း။ ။ဤပါဠိတော်ဆရ။ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိလေးပါးဆရကား။ ဆလှူဒါယကာ၊ သီလစင်ကြယ်၍၊ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ် သီလမစင်ကြယ်သော ဒါယကာဝိသုဒ္ဓိဒါနတပါး။ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ် သီလစင်ကြယ်၍။ ဆလှူပေးပုဂ္ဂိုလ် ဒါယကာ သီလမစင်ကြယ်သောပဋိဂ္ဂါဟကဝိသုဒ္ဓိဒါနတပါး။ ဆလှူဒါယကာလည်း သီလမစင်ကြယ်။ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လည်းသီလမစင်ကြယ်သောဥဘယဆပါသုဒ္ဓိဒါန၊ ဆလှူဒါယကာ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ပါး သီလစင်ကြယ်သော ဥဘယပါသုဒ္ဓိဒါနဟူ၍ဝိသုဒ္ဓိဒါနလေးပါးရှိသတည်း။ထိုလေးပါးသော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိတို့ဝင်။ *ဒါယကာဝိသုဒ္ဓိဒါန၌။ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည်းလူဒုသီလဖြစ်သော။ဇူဇကာပုဏ္ဏားကိုလှူသောဝတ္ထုဖြင့်သိဆပါ၏ဟု-အဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။ ။မဟာနိုးဒုသီလကို။ဆဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မမူကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ဆလှူခံတကျိပ်လေးဦမပါဝင်သောကြောင့်တည်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟကဝိသုဒ္ဓိဒါန၌။ ကလျာကိုဖြစ်ဝနေသော တံငါကြီးသည်၊ ဆရှင်ဒီဃသုမ မထေရ်ဆား သုံးကြိမ်တိုင်ဆွမ်းလှူ၍ သေခါနီးသောကာလ၌။ ဆရှင်ဒီဃသုမ-မ

ထေရ်ဆား။ လူဆပ်သော ဆွမ်းသည်။ ငါ့ကိုဆပါယ်ဘေးမှ ထုတ်ဆောင်ပေလတ္တံ့ဟုဆိုသော ဝတ္ထုဖြင့်သိဆပ်၏ဟု ဆဋ္ဌကထာဆရာ ပြတော်မူ၏။ *ဥဘယဆရိသုဒ္ဓိဒါနဒ္ဒိ။ ဝဿမာနတောင်ခွင်နေသောမူဆိုးတယောက်သည်၊ ပေထဒက္ခိဏာဒါနဟုဆိုဆပ်သော။ သူသေဆား ဆွမ်းသွတ်ဆလှူကို တဦးသော ဆလင်္ဂီဒုဿီလရဟန်းကြီးဆား။သုံးကြိမ်သုံးခါ လှူဒါန်းသောဆခါဝယ်။သေသွားသောပြိဿာကြီးသည်။ ညှဉ်ဆခါကာလ။ ကိုယ်တိုင်လာ၍တဒယောက်သောဆလင်္ဂီဒုဿီလရဟန်းကြီးသည်။ငါစားဘို့ရာငါ့ဥစ္စာကို။ ဆနိုင်ဆထက်လုယက်စားသော်၍ နေသည်ကိုတကျော်ကျော် မည်ဆော်သည်ကိုကြားလေလျှင်။တပါးသောသိသဝန်တို့ပုဂ္ဂိုလ်ဆားပေးလှူဒါန်း၍ရေစက်ချခါမှ၊ပြိဿာသည်။နတ်ဘောဇဉ်ကို စားသောက်ရသောဝတ္ထုဖြင့်သိဆပ်၏ဟု-ဆဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။ ။*ဥဘယပရိသုဒ္ဓိဒါနဒ္ဒိ။ ပရေသနဒိကောသလမင်းသည်။ဘုရားဆမှူးရှိသောရဟန္တာငါးရာတို့ဆား။ ပေးလှူဆပ်သော ဆသဒိသဆလှူကြီးကို လှူသောဝတ္ထုဖြင့် သိဆပ်၏ဟု-ဆဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။ ။ဆဂုဏ္ဍရဆဋ္ဌကထာ၊ဥပရိပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာဆထွက်ဆဇိပ္ပါယ်ပြချက်။ ဒါနဒေလးပါး ဆဖြင့်တည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊ ဒက္ခိဏာပရိသုဒ္ဓိလေးပါးတည်း။

---

(၄၇၆) ဂါဟာမဂ္ဂစတုက္ကကိုပြခြင်း။

ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား ပေးလှူဆပ်သောဒါနတို့သည်၊ ဂါဟ-ဂါဟာကဒါန,ဂါဟာမဂ္ဂကဒါန, မဂ္ဂဂါဟာကဒါန, မဂ္ဂ-မဂ္ဂကဒါနဟူ၍ လေးပါးဆပြားရှိ၏၊ ထိုတွင်ဆလှူပေးဒါယကာတို့သည်၊ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သီလ,သုတစသောဂုဏ်ဆထူးကိုဆာရုံမပြုမူ၍။ငါတို့ဆား, မြေး၊သွေးမျိုး, ဆရာ၊ဓိ, ဘစဉ်လာကိုးကွယ်သောဆရာစသည်ဖြင့်၊တဏှာအစဉ်၊သံယောဇဉ်ကွန်ရက်ဖြင့်မြှေးရှက်ချည်နှောင်သောစိတ်ကိုဖြစ်စေ၍လှူဒါန်းသည်ကို ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း။ငါ့ဒါယကာ၊ငါ့သွေးမျိုးစသည်ကိုမြှော်ကိုး၍၊ဆလှူဒါနကိုခံယူပါမူ၊ နှစ်ဦးလုံးပင်၊တဏှာခင်တွယ်၊မစဉ်ကြယ်သောကြောင့်။ ဂါဟ-ဂါဟကဒါနမည်၏။ ဆလှူပေး ပုဂ္ဂိုလ်ဝင်္ဂိုက မစင်ကြယ် တဏှာတွယ်လျက် ပေးဆက်လှူဒါန်းဆပ်သည်ကို ဆလှူခံရဟန်းဖြစ်က။ဂိဟိသံသဋ္ဌ၊ ပေမ,မဝင်၊သန့်စင်သက်သက်၊ ဆဂွဒက္ခိဏေယျ ဆကျိုးကိုဖြတ်နိုး၍ လှူကြကုန်သည်ဟု စိတ်ဆာရုံသို့ထက်စေ၍။ သမ္မာဆာဇီဝဆချက်ဖြင့်၊ ဆလှူခံယူပါ

မှု။လူတို့၏ဆတွက်၊ ချေးညှော်တက်၍၊ တဘက်မင်းကြယ်သောကြောင့်၊ ဂါဟမတ္တကဒါနမည်၏၊ ဆလှူပေးလူမှာမူ။သံသရာရည်စူး။ ဂုဏ်ဆထူးကို။ ဆွတ်ခူးဆက်ကပ်ပါလျက်။ ဆလှူခံရဟန်းမြတ်ကား။ ငဲ့ကွက်မစင်၊ တဏှာဝင်သဖြင့်ဆလှူခံပါမူကား။ ရဟန်းတော်ဆလှူခံဆတွက်၊ မစင်ကြယ်သည့်ဆချက်ကြောင့် မတ္တဂါဟက ဒါနမည်ဖြစ်၏၊ ဆလှူပေးဒါယကာနှင့် ဆလှူခံရဟန်းတို့သည် တဏှာမဝင်၊သံယောဇဉ်မတွယ်၊ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်သဖြင့်၊လှူဒါန်းပါမူကား၊ တိပိဋကမစွန်း၊လပြည့်ဝန်းသို့၊ ထွန်းပဖြိုးမော်၊ကောင်းကျိုးသို့ရောက်သောကြောင့်။ မတ္တ-မတ္တကဒါနမည်၏၊ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ မတ္တမတ္တဆစ ဒါနဖြစ်ချေပါမူ၊ရဟန္တာဆရှင်မြတ်ဆား လှူဒါန်းသော ဆလှူကဲ့သို့၊ ကောင်းကျိုးဖွံ့ထွား ပြည့်စုံခြင်းမျှားကို ခံစားရလတ္တံ့၊ ထိုကဲ့သို့ မတ္တ-မတ္တကဒါနကို ရည်သန်တော်မူ၍၊ ဂျူးပညာရှိ တို့သည် ညောင်စေ့လောက် လှူဒါန်းကညောင်ပင်ကြီးလောက်ရ၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုကြောင့်ရကား။သင်္ဂါယနာတင်ရဟန္တာဆရှင်မြတ်တို့သည်၊ သုတ်မဟာဝါဆဋ္ဌကထာ၌၊

ဇေဝံ နာတိမဟန္တေ ဇွိ၊ပုညံ ဆာယတနေ ကတံ။
မဟာဝိပါကံ ဟောတိဘိ၊ကာတဗ္ဗံ တံ ဝိဘာဝိနာ။ ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဇေဝံ၌သို့၊ဆာယတနေ၊ကောင်းမှုတည်ရာဖြစ်ငြားသိလဝန်သံဃာတော်မြတ်များ၌။ကတံ၊ဒကို့ထောယျကဟု၊ ဆလုံးစုံကို၊ဆာရုံကြည်ဖြူ၊ပေးလှူဆပ်သော။ ပုညံ၊ကောင်းမှုသည်။ နာတိမဟန္တေ ဇွိ၊မကြီးမကျယ်၊ဆနည်းငယ်ညောင်စေ့သဘွယ်ဖြစ်ငြားဒသာလည်း။ မဟာဝိပါကံ၊ကြီးကျယ်ပွါးစီး၊ ညောင်ပင်ကြီးမျှ၊ဆကျိုးပါဝါကိုရနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ကောန်စင်စစ်ဖြစ်မူ၏၊ ဇာတိတာသွာ၊ ထိုသို့ညောင်စေ့လောက်မျှ၊ လှူဒါန်းကလျင်၊ညောင်ပင်ပမာဏာ၊ဆကျိုးရသောကြောင့်။ဝိဘာဝိနာ၊ သဒ္ဒါဇော့ထား၊ ဖွံ့ထွားပညာ၊ကောင်းစွာရှိငြား၊ဆမျိုးသားသည်။တံပုညံ၊ ဖြစ်ရာစည်ဆိုက်၊ မပြောဘိလိုက်သော။ဆနာဂါမိဒုန်၊ထိုကောင်းမှုကံကို။ ကာတဗ္ဗံ၊ နောက်တွန့်မဆုတ်၊ ဆားပါးထုတ်၍၊ လျင်မြန်စွာ ပြုလုပ်ဆပ်၏။ ။ဤလျင်ဂါဟမတ္တစတုက္ကတည်း။

(၄၇၇) ဆဋ္ဌဂ်ာဒါနကိုပြခြင်း။

ဇေဝံဆဋ္ဌဂ်ာသမန္နာဂတာယဘိက္ခဝေဒကွိဏာယ နာသုကရုံဝုညာသာပမာဏံကာတုံ။ပ။ဆာသဒေါ် ဆာသဒျော်ယျော ဆပ္ပမေယျော ပုညက္ခန္ဓောတွေဝ သင်္ခံဂစ္ဆတိ။ ။(ဆက္ကနိပါတ်ဋီကာယံ)။ ။ဘိက္ခဝေ၊ဘေးကို ကြောက်တတ်၊ချစ်သားမြတ်တို့။ဇေဝံ၊ဤသို့။ဆဋ္ဌဂ်ာသမန္နာဂတာယ၊ခြောက် ပါးသောဆင်္ကန့် ပြည့်စုံသော။ ဒကွိဏာယ၊ ဆလျှမြတ်ဟု ဆိုဆပ်သော။ ပုညာသာ၊ကုသိုလ်၏။ပမာဏံ၊အတိုင်းဆရှည်ကို။ ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှါ။ နာသုက ရုံ၊မလွယ်၊ပ။ဆထဒေါ်၊စင်စစ်မူကား။ဆာသဒျော်ယျော၊ မရေတွက်နိုင်သော။ ဆပ္ပမေယျော၊မနှိုင်းရှည့်နိုင်သော။ မဟာပုညက္ခန္ဓောတွေဝသင်္ခံ၊များသော ကောင်းမှုဆရုဆဝေးဟူ၍ရေတွက်ခြင်းသို့သာလျှင်။ဂစ္ဆတိ၊ရောက်ရ၏။ ။ ဤသို့ပါဠိတော်မြတ်၊ ဝိနှံ့တော် မူဆပ်သည်နှင့် ဆည်း၊ ဆင်္ကာခြောက်ပါးဟူသည်။မလျှဒိကာသဒ္ဓါဝမ်းမြောက်ခြင်း။ လျှဆဲဝမ်းမြောက်ခြင်း၊လျှပြီးသည့် နောက်ဝမ်းမြော်ခြင်းဟူ၍၊ ဆလျှပေးဒါယကာဒ္ဓါ၊ဆင်္ကာသုံးပါး။ ရာဂကင်း ခြင်းဌါကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒေါသကင်းခြင်းဌါ ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ မောဟ ကင်းခြင်းဌါကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ဆလျှခံပုဂ္ဂိုလ်၌ဆင်္ကာသုံးပါး။ ဤနှစ်ရပ် ကိုပေါင်းစပ်ဆပ်သည်ရှိသော်၊ ဆင်္ကာခြောက်ပါးဖြစ်သတည်း။ ဤသို့ဆင်္ကာ ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြားသော ဆလျှဒါနသည်၊ ကဲထွန်သောဆကျိုးဆာနိ သင်တို့ကို။ဆသာလွယ်ကူ၊ခံယူစံနိုင်သောဆသဒျော်ယျ, ဆပ္ပမေယျပုညက္ခ န္ဓဆကျိုး ဖြစ်သတည်း။ ။ထိုကြောင့်၊ ဆင်္ကနိပါတ် ဆင်္ကာတို့၏ ပါဠိတော် ဆဋ္ဌဂ်သုတ်၌၊

သယံ ဆာစမယိတ္ထာနံ၊ဒတ္ထာ သကေဟိ ပါဏိဘိ။
ဆတ္တာနော ပရတော စေဝ၊ယညောဟောတိ မဟပ္ဖလော။ ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။တေ၊ထိုဆလျှခံလတ်၊ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ကို၊ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ဆာစမယိတ္ထာ၊ လက်,ခြေ စသည်ကို ဆေးကြောသုတ်သင်၍။ သကေဟိပါဏိဘိ၊ ပိုမိုလက်တို့ဖြင့်။ ဒတ္ထာ၊ ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ ဧသော ယညော၊ဤဆလျှသည်။ဆတ္တာနော၊ ငိုမိဟုဆိုဆပ်သော ဆလျှပေးပုဂ္ဂိုလ်၏။ တိဟိဆဂေါ်ဟိစ၊ဆင်္ကာသုံးပါးတို့ကြောင့်၎င်း။ပရတော၊ သူတပါးဟုဆိုဆပ် သောဆလျှခံပုဂ္ဂိုလ်၌။တိဟိဆဂေါ်ဟိ၊ ဆင်္ကာသုံးပါးတို့ကြောင့်၎င်း။ ဇာမေဟိ ဆဟိဆဂေါ်ဟိ၊ဤဆင်္ကာခြောက်ပါးတို့ကြောင့်။မဟပ္ဖလော၊ဆကျိုးကြီးမြတ် သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဤဆဋ္ဌဂ်ဒါနဒ္ဒီဆလျှံခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရောဂကင်းသောဝိတရောဂ။ ဒေါသကင်းသောဝိတဒေါသ၊မောဟကင်းသောဝိတမောဟဆစ်၊ဇောနှဖြစ်သောရဟန္တာ,ဆနာဂါမ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်တို့သော်၎င်း။ ယုတ်သောဆိုင်းဆခြားဆေားဖြင့်၊ရောဂ,ဒေါသ, မောဟတို့ကိုကင်းခြင်း ဆလို့ဌါကျင့်သော၊ ထိုနှစ်သာမဇောပြီသစ်စ၊ ရဟန်းနောက်သိုက်၊ ဘဏ္ဍာထမ်းသာမဇောဆောင်း၊ပေးလှူဆပ်ပါမူ။ ဆဂ်ါဇခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောဆဋ္ဌဂ်ဒါနဖြစ်၏ဟုဆဋ္ဌကထာဌိ ပိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့သော ဆဋ္ဌဂ်ဒါနကို ရည်သန်၍၊ ကိုးခန်းပျိုဌိ။ ။သဒ္ဓါလူမျိုး၊တကြိမ်ပျိုးက၊ကောင်းကျိုးသခေါ်၊ ငွါးတက်စေသည်၊လယ်မြေဆန့်နှန်။ ခွန်ထွက်သန်၊ ။ဟုစပ်ပေ၏၊ ။ဤလျှင် ဆဋ္ဌဂ်ဒါနဆုံးပြတည်း။

---

(၄၇၀) ဆပုညမည်သောဒါနငါးပါးပြခြင်း၊

ပဋ္ဌဒါနာနိဆပုညာနိပုညသမ္မတာနိလောကတ္ထိ'။ကတမာနိပဋ္ဌ။ မဇ္ဈဒါနံ၊ သမဇ္ဈဒါနံ၊ ဇုတ္ထိဒါနံ၊ ဥသာဘဒါနံ၊ စိတ္တကမ္မဒါနန္ဒိ်။ ။ဝိနည်း ပရိဝါပါဠိတော်။ ။လောကတ္ထိ'၊လူတို့လောကာ၌။ဆပုညာနိ၊ မကောင်းမှုဆကုသိုလ်သာဖြစ်ပါလျက်။ပုညသမ္မတာနိ၊သူမိုက်တို့သည်။ကောင်းမှုဟု သမုတ်ဆပ်ကုန်သော။ ဒါနာနိ၊ ဆလှူတို့သည်။ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိပဋ္ဌ၊ဆဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူကား၊မဇ္ဈဒါနံ၊သေဆရက်ဆလှူငှင်း။ သမဇ္ဈဒါနံ၊ပွဲသဘင်ဆလှူငှင်း။ဇုတ္ထိဒါနံ၊ကာမဂုဏ်ခံစားရအောင့်ဝိန်းမဆလှူငှင်း။ ဥသဘဒါနံ၊ နွားမတို့ဆားသန္ဓရအောင် နွားလားဥသဘဆလှူငှင်း။ စိတ္တကမ္မဒါနံ၊ကိလေသာပွါးကြောင်း၊မကောင်းစေ့ရုံ၊ မေထုန်ဒ္ဂိဝဲပုံ။ ဇရေးထုပ်လုပ်ကုန်သောပန်းချီဆေးရေးချပ်ဆလှူငှင်း၊ဇုတိဇုမေပဋ္ဌ၊ဤငါးပါးတို့တည်း။

ထိုဆို့ပြဆပ်သောဒါနငါးပါးတို့တွင်။ သူတပါးတို့သောက်စားစေရန်ဆလိုငှါ။လှူဆပ်သောသေအရက်အလှူဌိ။တရုံတရုကောင်းမှုဖြစ်သည်မရှိကုန်၊ မကောင်းမှုသာဖြစ်၏။ ဝေလာမဇာတ်တော်ဌိ။ ဆလောင်းတော်ဝေလာမပုတ္တား၊ဆသဒိသဒါနဆလှူပေးရာဝယ်၊ဝိန်းမဆလှူ၊ နွားလားလွှတ်သောဆလှူ။သေရည်သေရက်ဆလှူ၊ပွဲသဘင်ဆလှူပါရှိသော်လည်း။ဝေလာမပုတ္တားဖြစ်ဆလှူတင်းကုပ်ဌိ၍မည်သောဆလှူသည်မရှိဟူသော စကားကိုပယ်ခြင်းငှါ။ဆခြိုဆရံပြု၍လှူတော်မူသည်။ ကုသိုလ်ဖြစ်၍ လှူသည်မဟုတ်ဟုမှတ်ရာ၏။ထိုကြောင့်။နဝနိပါတ် ဆဂ်ိတ္တရဆဋ္ဌကထာဌိ။ ။ဇုတ္ထိဒါနံ၊ ဥသဘဒါနံ၊

မဇ္ဈဒါနံ၊သမဇ္ဈဒါနန္တိ ဆဒါနသမ္မတာနိ။တာနိဝိဇသေ ဝေလာမသဒါနမုခေ ဇုစံနာမနတ္ထိတိဝစနမတ္တံပန္တိဒ္ဒီတုံပရိဝါရတ္ထောယဆဒါသိ။ ။ဟုဝိန့်ပြတော်မူ၏။ ။ဇုတ္ထိဒါနံ၊ဓိန်းမဆလျှင်း။ဥသဘဒါနံ၊ နွားလားဆလျှင်း။မဇ္ဈဒါနံ၊ ယစ်မျိုးဆလျှင်း၊သမဇ္ဈဒါနံ၊ပွဲသဘင်ဆလျှင်း။ ဇုတိဇုမာနိ၊ဤဆလျှတို့ကို၊ ဆဒါနသမ္မတာနိ၊ ဆလျှဟူ၍ မဆိုဆပါကုန်။ တာနိဝိ၊ ထိုဆလျှမမည်သော ဒါနတို့ကို၊ ဇေဇေသော၊ ဤဘုရားဖလောင်းဝေလာမပုဏ္ဏားသည်။ ဝေလာမသ၊ဝေလာမပုဏ္ဏားဖ၏။ဒါနမုခေ၊ဆလျှတင်းကုပ်၌။ဇုဒံနာမ၊ဤမည်သော ဆလျှသည်။နတ္ထိ၊မရှိ၊ဇုတိ၊ဤသို့။ ဝစနမတ္တံ၊ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြောဆိုခြင်းမျှကို။ ပန္တိဒ္ဒီတုံ၊ပယ်ဖြတ်ခြင်းငှါ။ပရိဝါရတ္ထောယ၊အခြံအရံဆလို့ငှါ။ ဆဒါသိ၊ ပေးလှူတော်မူပြီ။ ။ဝေဿန္တရာဇာတ်၌လည်း။ ဤနည်းဆတူ။ မှတ်ယူဆပ်၏။ဇာတ်ဆဋ္ဌကထာတွင်ပြသည်၊

ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ယစ်မျိုးဆလျှ၊ ဓိန်းမဆလျှ၊ နွားလားဆလျှ၊ ဇာတ်ရုပ်သေးဆလျှ၊ပန်းချီ,ပန်းပုဆလျှငါးပါးတို့သည်၊ ရာဂပွါးကြောင်း ဆစစ်ကောန်ဖြစ်သောကြောင့်။ဆကုသိုလ်သာတည်း၊ဟုမှတ်ယူဆပ်၏။ ထိုကြောင့်၊ပရိဝါဆဋ္ဌကဆောဋ္ဌိ။ ။ဇုမာနိပဋ္ဌလောကသဿပုညသမ္မတာနိဆကုသလာနိယေဝ။ ။ဟုဝိန့်ပြတော်မူ၏။ ။လောကသ၊လူဓိက်ဆပေါင်းသည်၊ဝုညသမ္မတာနိ၊ကောင်းမှုဖြစ်၏ဟုသမုတ်ဆပ်ကုန်သော။ဇုမာနိပဋ္ဌ၊ဤဒါနငါးပါးတို့သည်။ဆကုသလာနိယေဝ၊ဆကုသိုလ်တို့သာလျှင်တည်း။ ။ဇုမာနိပဋ္ဌဆကုသလာနိယေဝဟူသောပါဠိငှဖြင့်၊ ဗာလလူမော်။ မသူတော်တို့စားသောက်စေရန်ပြုသောယစ်မျိုး-မဇ္ဈဒါန၊ သူတပါးတို့ကြည့်ရှုပျော်ပါးစေရန်။ ဇာတ်ရုပ်သေးခံခြင်း။ သမဇ္ဈဒါန။ ယောကျ်ားတပါးတို့။ သွားလာမေထုန်ဖို့ငှဲရန် ဓိန်းမကိုလှူခြင်း-ဇုတ္ထိဒါန။နွားမဆလယ်သားငယ်သန္ဓေယူစေရန် နွားလား ဥသဘလွှတ်ခြင်း-ဥသဘဒါန၊မေထုန်ဖို့ငှဲလေဟန်။သဏ္ဌာန်တူစွာပြုလုပ်၍။ ဓိန်းမရုပ်,ယောကျ်ားရုပ်,ထုလုပ်ရေးချယ်ခြင်း-စိတ္တကမ္မဒါနပြုလုပ်ခြင်းဟူ သမျှတို့ကိုဆပါယ်လားကြောင်း။ဆကုသိုလ်ဆပေါင်းဟူပြတော်မူ၏။

ထိုသို့ရာဂပွါးကြောင်းဖြစ်သောပြုလုပ်ခြင်းတို့မှတပါး။ကုသိုလ်လိုလား။ ဆမျိုးသားတို့သည်။ရဟန်းတော်တို့ဆား။ ဆေးဆလို့ဌါငင်း။ နယ်ဆပြုလုပ်စေရန်ဆလို့ဌ ငင်း။သေဆရက်ကိုလှူဒါန်းပါမူ၊ကုသိုလ် ဖကန်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်၊ဗနည်းမ ဘာဝါပါဠိတော်၌။ ။ဆနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဆ ဘဂ္ဂဝန်ဆမိဌာတုံ။ ။ဟု-ရဟန်းတို့ဆားခွင့်ပြုတော်မူခဲ့၏။ ။ဓိန်းမတို့ကိုဆရာပ်စောင့်ဆလို့ဌါလှူဒါန်းဒါမူ။ ကုသိုလ်ဖကန် ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်၊ ပါဠို

တော်၌၊ ။ဆန္ဒဖာနာပိဘိက္ခဝေဆာရုပိကံ။ ။ဟု ရဟန်းတို့ဆေားခွင့်ပြု တော်မူ၏။ ။ဒွါးလား ဥသဘတို့ကို သေနာသနဆိုင်ဌ။ ကျောင်းဆေား လှူဒါန်းပါမူ၊ ကုသိုလ် ဂေါနဲဖြစ်၏ဟု၎တ်၊ ထိုးကြောင့်၊ ဝိနည်းဆဋ္ဌကထာ တို့၌။ဝိဟာရသဒေမာတိဝုတ္တာဆာရုပိကာနံဆာဝိကဿထဖဂ္ဂနတ္ထာယဘာတိ ဝတ္ထုဗို့။ ။ဟုမိန့်ခဲ့၏။ ။စရပ်,တန်ဆောင်း,ဂူ,ကျောင်း,ပြာသာဒ်,မဏ္ဍပ် စသည်တို့၌။ ကုသိုလ်တရား ပွါးကြစေခြင်းငှါ။ ဂြိုးပန်း, ဂြိုးနှယ်။ဆဆန်း တကြယ်၊ ကြည်ညိုဘွယ်သောဇာတ်, ရုပ်စသည်တို့ကို။ ဂူကြည့်စေရန်စိမံ ဆပ်သော ပန်းချီ ရုပ်ကား- စိတ္တကမ္မဒါနမျှားသည် ကုသိုလ် ဂေါနဲဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်၊ပဂိဝါ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆာဝါသံကာရေတွာ တတ္ထစိတ္တကမ္မံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆာဝါသံ၊ စရပ်တန်ဆောင်း စသောဆရိပ်ဆာဝါသကို၊ကာရေတွာ၊ဆောံလုပ်စေ၍၊တတ္ထ၊ထိုဆာဝါသ ၌၊စိတ္တကမ္မံ၊နိရဲခန်း,ဘုံခန်း။တောထွက်ခန်းဆမှု၊ ပန်းချီ,ပန်းပု, ရေထုခြင်း ကို၊ကာရေတုံ၊ပြုစေခြင်းငှါ။ဝဋ္ဋတိ၊ဆပ်၏။

သမဏ္ဍဒါနဝယ်၊ဆပျက်ဆဆျော်။ဆသရော်ဆလော်မာ။ဒုစရိုက်မပါမူ၍၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းကြီးကိုရေစက်သွန်းချ။ ဆခါကာလ၌။ ဝိသာခါကျောင်းဆ မကဲ့သို့ငှင်း၊ပလလဲတောင်ခြုပျားလှူသော ကြွက္ကဒုမျောက်ကဲ့သို့ငှင်း၊ဝမ်းမြောံ ကြည်ယုံ၊သဒ္ဓါဟုန်ဖြင့်၊ကိုယ်တိုင်ကရုန်၍၊ ရတနာသုံးပါးဆား ပူဇော်ကုန် ပါမူကား။ကုသိုလ်ဂေါနဲဖြစ်သည်ဟု၎တ်ရာ၏။ ထိုကြောင့်၊ သုတ္တာသင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ထွေစဝတ္ထုတ္တယပူဇနတ္ထာယကတံနဒုသမဏ္ဍံကုလလံဟောတိ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။ထွေစ၊ဤပွဲသဘင်မည်စု၊သမဏ္ဍဒါန၌လည်း၊ဝတ္ထုတ္တယပူဇနတ္ထာယ၊ရတနာသုံးပါးတို့ကိုပူဇော်ခြင်းမဟုတ်။ဂါတံ၊ပြုဆပ်သော။ နဒုသမဏ္ဍံ။ကခြေသည်ဆလား ကရုန်ခြင်းမျှားသည်။ ကုသလုံ၊ ကုသိုလ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဆန္ဓိဆရာ တို့ကား။ ၎င်းပါဠိကို သာဓကထား၍၎င်း။ ဝဂ္ဂဆနတ်သား ဝတ္ထုကိုသာဓကပြု၍၎င်း၊ ရတနာ သုံးပါးပူဇော်ခြင်းငှါ။ ပွဲဂျိုး၍လှူဆပ်၏ဟုဆိုကြခြင်းသည်၊ ဆလျှင်းပင်မသင့်။ ပညာမရင့်ခြင်းတို့ တည်းဟုမှတ်။ဆဘဲ့ကြောင့်ပဟူမူ၊ ၎င်းဆဋ္ဌကထာပါဠိ၌၊ ဝဂ္ဂဆနတ်တို့သည် ကား၊ ဆစလသဒ္ဓါဟုန်ဖြင့်။ ဘုရားကိုကြည်ညိုကုန်သည့် ဆလျှောက်၊ ဒိဋ္ဌ ကိုယ်တိုင်၊ကရုန်ဘေးကျူး၊ဝမ်းမြောက်မြူးခြင်းကဲ့ပြုတော်မူသည်နှင့်၊ယရ ကာလကဲ့သို့ ပိုက်ဆံကြေးငွေပေး၍၊ ပျော်မြူးကြသည့် ပွဲပြုရေးတို့နှင့်မတူ သောကြောင့်တည်း။ ။ပါဠိတော်, ဆဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌၊ ဘုရားဆေားပူ ဇော်ဆရာဝယ်၊ယခုကာလကဲ့ဆို့၊ပွဲဂျိုး၍ ပူဇော်ခြင်းကို ပြုသော-သာဓက

ဝတ္ထုတရုမျှမရှိကုန်။ ဖိဖိသဒ္ဓါဟုန်ကြောင့်၊ဖိဖိကိုယ်တိုင်ကခုန်သော ဝတ္ထု
တို့သည်သာလျှင်၊ဆပဒါနပါဠိတော်တို့၌၊ထင်ရှားတိတိ၊ဖေကန်ရှိ၏။ ။ထို
ကြောင့်။ဆပဒါနပါဠိတော်၌၊

(၁) ဝါဒိတေနစ နဇ္ဈေန၊သမတာလသမောဟိတော။
သပ္ပုခံဝိယ သမ္ဘုဒ္ဓံ၊ဥပဋ္ဌိ ဇောဓိ မဂ္ဂမံ။ ။

(၂) တေနစိတ္တပသာဒေန၊နိမ္မာနံ ဥပပဇ္ဇိဟံ။
သဒ္ဓိတ္ဂရိယသဟာသာနံ၊ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။ ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဆဟံ၊ဝဂ္ဂဏမည်သင်း၊ငါနှတ်မင်းသည်။ သမ
တာလသမောဟိတော၊ကြီးနင်းခွက်ခွင်းဆပေါင်းတို့ဖြင့်။ ကောင်းစွာရုံး
ဆပ်သည်ဖြစ်၍၊ဝါဒိတေနစ၊တိုးရိုက်ခြင်းဖြင့်ရင်း။ နဇ္ဈေနစ၊ ကခြင်းဖြင့်ရင်း။
သမ္ဘုခံ၊မျက်မှောက်ဖြစ်သော။သမ္ဘုဒ္ဓံဝိယ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကဲ့သို့၊ဥတ္တမံ၊
မြတ်သော။ ဇောဓိ၊သစ္စာလေးပါး။ မြတ်တရားကို၊ သိမြင်ပွင့်လင်းရာဖြစ်
သောမဟာဇောဓိပင်မင်းကို၊ဥပဋ္ဌိ၊ညွှတ်တွားကော်ရော်ပူဇော်တော်မူပြီ။
ဆဟံ၊မဟာဝဂ္ဂဏငါနှတ်မင်းသည်၊တေနစိတ္တပသာဒေန၊ထိုဇောဓိပင်မင်း
၌ကြည်ညိုသောစိတ်ကြောင့်။နိမ္မာနံ၊နိမ္မာနရတိမည်၊ထက်နှတ်ပြည်သို့၊ဥပ
ပဇ္ဇိံ၊ရောက်ရလေပြီ၊ ဘဝါဘဝေ၊ဖြစ်လေသမျှဘုံဘဝ၌။ သဒ္ဓိတ္ဂရိယသ
ဟာသာနိ၊ခြောက်သောင်းသောပဉ္စဆက်ဂါ၊ တူရိယာဆပေါင်းတို့သည်။ မံ၊
ငါ့ကို၊ သဒါ၊ဆခါခပ်သိမ်း။ပရိဝါရေန္တိ၊ခြံရံကုန်၏။

ထိုမှတပါး၊သုမင်္ဂလမထေရ်,ကောသဉ်နိယ၊မထေရ်ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း။
ထုတ်လေဦး။ ။ဤသမဇ္ဇဒါနဆရာ၌၊ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်။
လူမိုက်ကြီးငါးဦးကို၊ဆထူးပင်လကဲ့သကဖျာဖြင့်ပြတော်မူခဲ့၏။

(၁) ဆလျှပေးရာ၊ပွဲထည့်ပါ၊တိုက်တွန်းလာသူမိုက်တယောက်။
(၂) သူမိုက်စကား၊နားယောင်မှား၊ပွဲငှါးဆလျှင်သူမိုက်တယောက်။
(၃) လူများဆလယ်တွင်၊ကခုန်ရှင်၊ သဘင်သည်သူမိုက်တယောက်။
(၄) လာလိုက်ခဲ့ဗျို့၊ကြည့်ချေစို့၊ဆဘော်တို့သူမိုက်တယောက်။
(၅) ဆအိပ်ဆစားပျက်။ပွဲကိုမက်၊ကြည့်ရှုချက်သူမိုက်တယောက်၊
(၆) ငါးဦးလုံးဆတွက်၊ခံရချက်၊တိုက်တွန်းလျက်ရှေးဦးကောက်။
(၇) ဆဟိဗာလတရ၊ခေါ်ဆိုရ၊ဆင်ကုတ္တရကျမ်းကိုထောက်။
(၈) ပဘာသမည်။နိရယ်ပြည်၊ရောက်မည်ဆခေါက်ခေါက်။
(၉) တာလပုဋ္ဌကါမကော်၊ဆုံးမိဘို၊ မှတ်သိဆလွန်ကြောက်။

၍သည်လျှင်၊ဆပုညမည်သောဒါနငါးပါးပြခြင်းတည်း။

(၄၇၉) သပ္ပုရိသဒါနဂုစ်ပါးကိုပြခြင်း။

ဆဋ္ဌမာနိဘိက္ခဝေသပ္ပုရိသဒါနာနိ၊ကတမာနိဆဋ္ဌ၊ သုစိ ဒေတိပဏီတံ ဒေတိကာလေနဒေတိ ကပ္ပိယံဒေတိဝိစေယျဒေတိဆဘိဏ္ဍံဒေတိ ဒဒံစိတ္တံ ပသာဒေတိ၊ဒတွာဆတ္တမနောဟောတိ။ဣမာနိခေါဘိက္ခဝေဆဋ္ဌသပ္ပုရိသ ဒါနာနိ၊ ။(ဆဋ္ဌံဂုတ္တရပါဠိတော်)။

ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။သပ္ပုရိသဒါနာနိ၊သူတော်ကောင်းတို့ ပေးလှူဆပ် သောဆလှူတို့သည်။ ဤမာနိဆဋ္ဌ၊ ဤဂုစ်ပါးတို့သည်း။ ကတမာနိဆဋ္ဌ၊ ဆ ဘယ်ဂုစ်ပါးတို့နည်းဟူမူကား။ သုစိ၊ ညစ်ကြေးစင်ကြယ်၊ သန့်ဂျင်းဘွယ် သောဝတ္ထုကို။ ဒေတိ၊ပေးလှူဖို့၏၊ ပဏီတံ၊မွန်မြတ်လှစွာ၊ ဆရသာရှိသော ဝတ္ထုကို။ဒေတိ၊ပေးလှူဖို့၏။ ကာလေန၊သင့်တင့်လျောက်ပတ်၊ ဆခါမြတ်၌။ ဒေတိ၊ပေးလှူဖို့၏၊ ကပ္ပိယံ၊ရဟန်းတော်တို့ဆား ဆပ်သောဝတ္ထုကို။ ဒေတိ၊ ပေးလှူဖို့၏။ဝိစေယျ၊ ဝတ္ထုဆလှူခံ၊ဤနှစ်တန်ကို၊ဉာဏ်ဖြင့်နှိုင်းချင့်။ ရွေးချယ် လင့်၍။ဒေတိ၊ပေးလှူဖို့၏။ဆဘိဏ္ဍံ၊မပြတ်မလပ်၊ဆထပ်ထပ်ဆခါခါ။ ဒေတိ၊ ပေးလှူဖို့၏။ ဒဒံ၊ပေးလှုဝဉ်။ စိတ္တံ၊မိုဒိုစိတ်ကို၊ ပသာဒေတိ၊ ကြည်ညိုစေဖို့၏။ ဒဘွာ၊ပေးလှူပြီး၍။ဆတ္တမနောဟောတိ၊ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ် ဖို့၏။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။သပ္ပုရိသဒါနာနိ၊ သူတော်ကောင်းတို့ပေးလှူသော ဆလှူတို့သည်။ ဤမာနိဆဋ္ဌ၊ဤဂုစ်ပါးတို့ပင်တည်း။ ၊ထိုသပ္ပုရိသဒါနဂုစ် ပါးတို့တွင်။ကာလဒါနဟူသည်၊ငါးပါးရှိ၏၊ ငါးပါးဆရော်သည်ဆား လှူ သော-အာဂန္တုကဒါန၊ခရိုးသွားဆားလှူသော-ဂဒ္ဒိကဒါန။မကျွန်းမမာ၊ဖျား နာသောသူဆားလှူသော-ဂိလာနဒါန။ငတ်မွတ်ရှားပါးသောပုဂ္ဂိုလ်ဆားလှူ သော-ဒါန၊ ဆညာတကောဏ္ဍညမထေရ်ဆလောင်းတော်တို့ကဲ့သို့၊ ကောဝံ ဠိုးကိုးကြိမ်လှူသောနဝသဿဒါန။ဤငါးပါးတို့တည်း။ကောက်ဠိုးကိုးကြိမ် ဆရကို။

ဗိဇဂ္ဂံ ဂိရံ ပုထုကံ၊လာယနံ ဝေဏိံ ကလာပကံ၊
ခဠံ ဘဏ္ဍံကောဋ္ဌဂွန်္ဂါ၊နဝဆဂ္ဂါနိ သော ဆဒါ။ ။

ဟူသောဂါထာပါဠိဖြင့် သိဆပ်၏။ ။ဗိဇဂ္ဂံ၊စပါးမျိုးကြဲဠိုးငင်း။ ဒိရံ၊နို့ ရည်တည်ဠိုးငင်း။ပုထုကံ၊ရုံးဆန်းဠိုးငင်း။ လာယနံ၊ကောက်ရိတ်ဠိုးငင်း။ဝေ ဏိံ၊ကောက်လိုင်းထုံးဠိုးငင်း။ကလာပကံ၊ကောဝံထပ်းစဠိုးငင်း။ ခဠံ၊ကောဝံ နယ်ထလဲင်းဠိုးငင်း။ဘဏ္ဍံ၊စပါးဠိုးငင်း။ကောဋ္ဌဂွံ၊ ကျိကျသွင်းဠိုးငင်း။ ဤတိ၊

ဤသို့။နဝဆင်ဂါနိ၊ကိုးကြိမ်သော ဆဋ္ဌိးတို့ကို။ သော၊ထိုသဒ္ဓါကောင်းသော ကောဏ္ဍည မထေရ်ဆင်လောင်းသည်။ ဆဒါ၊ ပေးလှူခဲ့ဘူးလေပြီ။ ။ဝိစေယျဒေတိ,ပုဒ်ဆရ။ရွေးချယ်၍ လှူဆေပ်ရာသည်ဟူသည်။ ဆလှူဝတ္ထုကိုရွေးချယ်ခြင်း-ဒက္ခိဏာဝိစိနနံ။ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုရွေးချယ်ခြင်း-ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံ,ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုတွင်၊ယုတ်ညံ့သောဆလှူဝတ္ထုကို ပယ်ရှား၍၊မွန်မြတ်သော ဆလှူဝတ္ထုကိုသာလျှင် လှူဒါန်းခြင်းသည်။ဆလှူဝတ္ထုကို ရွေးချယ်ခြင်း-ဒက္ခိဏာဝိစိနနမည်၏။သိလပျက်ကုန်သောဒုဿီလအလွန်တို့ကို ကိုရှင်း။ကိုးဆဲ့ခြောက်ပါးကုန်သောဆနဝတိပါသဏ္ဍာဆယူရှိသော ဆလှူခံတို့ကိုရှင်းပယ်ရှား၍၊သာသနာတွင်းဝယ်၊ထီလစင်ကြယ်သော ဆလှူခံတို့ကိုရွေးချယ်ခြင်းသည်၊ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရွေးချယ်ခြင်း- ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနမည်၏။ ထိုကြောင့်၊ဆင်္ကန်တရဆဋ္ဌကထာ၊ သင်္ဂါတာဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာစသည်တို့၌။ ။ဝိစေယျဒါနန္တိ ဝိစိနိတ္တာ ဒိန္နဒါနံ၊ တတ္ထဒွေဝိစိနနာ ဒက္ခိဏာဝိစိနနံ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနဉ္စ၊ တေသုလာမကလာမကပစ္စယေဆပနေနတွာပဏီတပဏီတေဝိစိ၁နတွာတေသံဒိန္နံ ဒက္ခိဏာဝိစိနနံနာမ၊ ဝိပန္နဿီလေဆဇ္ဈတေဘဿဟိဒ္ဓါ ဆနဝုတိပါသဏ္ဍာဒိတောဒေဝါ ဒက္ခိဏေယျေ ပဟာယ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာနံသာသနေပဗ္ဗဇိတာနံဒါနံဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံနာမ။ ။ ဟုမိန့်ပြတော်မူ၏။

ဝိစေယျဒါနန္တိ၊ဝိစေယျဒါနံဟူသည်ကား။ ဝိစိတွာ၊ရွေးချယ်၍၊ ဒိန္နဒါနံ၊လှူဆေပ်သောဒါနတည်း၊ တတ္ထ၊ထိုဝိစိနိတွာဟူသော ပါဠိဒ္ဓါ၊ဝိစိနနာ၊ရွေးချယ်ခြင်းတို့သည်။ဒွေ၊နှစ်ပါးတို့တည်း။ဒက္ခိဏာဝိစိနနဉ္စ၊ ဆလှူဝတ္ထုကိုရွေးချယ်စိစစ်ခြင်းငင်း။ ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနဉ္စ၊ ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်းငင်း။တေသု၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊လာမကလာမကပစ္စယေ၊ယုတ်ညံ့သောပစ္စည်းတို့ကို။ဆပနေတွာ၊ပယ်၍၊ ပဏီတပဏီတေ၊ ကောင်းမြတ်သော ပပစ္စည်းတို့ကို။ဝိစိနိတွာ၊ရွေးချယ်၍။တေသံ၊ထိုဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ဒိန္နံ၊လှူဆေပ်သောဆလှူသည်၊ဒက္ခိဏာဝိစိနနံနာမ၊ဆလှူဝတ္ထုကို ရွေးချယ်စိစစ်ခြင်းမည်၏၊ဝိပန္နဿီလေဝါ၊ပျက်သောသီလရှိကုန်သော ဆသင်္ခိဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုရှင်း။ဇာတော၊ဤသာသနာတော်၌။ဟိဒ္ဓါ၊အပဂြစ်ကုန်သော။ဆနဝုတိပါသဏ္ဍာဒိတောဒေ၊ကိုးဆဲ့ခြောက်ပါးပါသဏ္ဍာဆယူစသည် ပြားကုန်သော။ ဒ ကွိဏေယျဝါ၊ဆလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုရှင်း။ပဟာယ၊ပယ်၍။သီလာဒိဂုဏာနံ၊သီလဆရှိသောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော။သာသနေ၊ သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ၊ရဟန်းတို့ဆား။ဒါနံ၊လှူဆေပ်သောဆလှူသည်၊ဒက္ခိဏေယျဝိစိနနံ

နာမ၊ဆလ္ဂူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်ခြင်းမည်၏။ ။ဤသို့မဟာပုလ္လ ဆက္ခိုးကို လိုလားကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ရွေးချယ်၍လှူဒါန်းဆပ်၏၊ ဤသို့လှူဒါန်းခြင်းကို ဘုရားဆစ္ဓိသော သူတော်ကောင်းတို့။ ချီမွှမ်းတော်မူကြ၏။ ထိုကြောင့်။ ဆာဒိတ္တာဇာတ်ပါဠိတော်။သံယုတ်ပါဠိတော်တို့၌။ ။ဝိစေယျဒါနံ သုဂတပ္ပသဋ္ဌံ၊ ။ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဝိစေယျ၊ရွေးချယ်၍။ဒါန်၊လှူဆပ်သောဆလ္ဂူကို။သုဂဘပ္ပသဋ္ဌံ၊ဘုရားရှင်တို့ချီးမွှမ်းတော်မူဆပ်ဖြစ်၏။ ။ပေတဝတ္ထု၊ပါဠိတော်၌လည်း။

ဝိစေယျ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ။
ဝိစေယျ ဒါနံ ဒတ္တွာန၊သဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တိ ဒါယကာ။ ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ယတ္ထ၊ဆကြောင်းဆလ္ဂူခံလတ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြတ်၌။ဒိန္နံ၊လှူဆပ်သောဆလ္ဂူသည်။ မဟပ္ဖလံ၊များပြားသောဆက္ခိုးရှိ၏။ တံ၊ထိုဆလ္ဂူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြာကို။ ဝိစေယျ၊ဉာဏ်မှိသလောက်။ ရွေးကောက်စုံစမ်း၍။ဒါနံ၊ဆလ္ဂူဝတ္ထုကို၊ဒါတဗ္ဗံ၊ စေတနာပြုလှူဒါန်းဆပ်၏။ ဝိစေယျ၊ ရွေးချယ်၍ ဒါနံ၊ဆလ္ဂူဝတ္ထုစေတနာကို၊ ဒတ္တွာ၊ပေးလှူဒါန်းခြင်းကြောင့်။ ဒါယကာ၊ ဆလ္ဂူရှင်ဒါယကာတို့သည်၊သဂ္ဂံ၊ ကောင်းမြတ်သော လူ့ရွာနတ်တံ။ နိဗ္ဗာန်ဆရပ်တို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားရောက်ရကုန်၏။ ။ဤသို့ဟောကြားဆပ်။ ပါဠိတော်စကားမြတ်တို့ကိုသိမြင်တော်မူကြသဖြင့်။ ကောင်းကျိုးဖွံ့ထွားမှု ဆက္ခိုးမျှားခြင်းကိုလိုလားတောင့်တကြပါလျှင်။ ရွေးချယ်၍လှူဒါန်းဆင်ရာ၏။ ။ဤသည်လျှင်။သပ္ပုရိသဒါနရှစ်ပါးဆပြာဘည်း။

---

(၄၈၀) စိတ္တာလင်္ကာရဒါနကိုပြခြင်း။

ရှေးရှေးဘော ဘုရားဆလောင်းသူတော်ကောင်းတို့သည်။ ကောင်းမှုကုသိုလ်ပြုကြသောဆခါ၊စိရကာရဘာဝနာ၊နိရန္တရဘာဝနာ၊သက္ကစ္စဘာဝနာ၊သဿတ္ထာရဘာဝနာဟူ၍အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသောစိတ္တာလင်္ကာရဒါနကိုပြုတော်မူကြကုန်၏၊ ပြုကြပုံနည်းကား၊ ရှည်ဝေးစွာသောကမ္ဘာကာလမှ။ ရွယ်ချူပန္နက်။ နှစ်သက်တောင့်တတော်မူဆပ်သောပတ္ထနာဆုကိုမလွတ်မှု၍၊ပန်ယူတောင့်တခြင်းသည်။စိရကာလဘာဝနာမည်၏၊ဤကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ဤနှစ်ဤလ,ဤနေ့,ဤအခါ ဤအရပ်တွင်သာလျှင်ငါပြုတော့အံ့။ နောင်နှစ်,နောင်လ,နောင်အခါသမယ၊ တပါးသောဆရပ်ဌာနတို့၌ငါမပြုတော့ပြီ။

ဤသို့ဝန်ချခြင်းမရှိမူ၍။ ဆစဉ်မပြတ် ပွါးများ ပြုလုပ်ဆားထုတ်ခြင်းသည်။ နိဗ္ဗန်ရောဘဝနာမည်၏။ ဆလူဝထွေ့ ဆလူခံပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့ကိုဆရိဆသေ ဆသေးဆဖြတ်ပြုခြင်းသည်။ သက္ကာယဘဝနာမည်၏။ ဆလူပေးခြင်းဒါနကု သိုလ်ကိုပြုသောဆခါ။ မလူဓိဂ္ဂေးဆဘို့၌ မိမိကိုယ်ကိုထိသမှာတည်စေ၍လူ ဒါန်းပြီးသောကာလဝယ်၊ ဆလူဝထွေ့ -ဆလူခံပုဂ္ဂိုလ်၊ မိမိကိုယ်ကိုပညာဖြင့် စစ်ဆေး၍။ ဆလူပေး-ဆလူခံ။ လူခန်ဝထွေ့၊ သုံးပါးစုတို့ပင်၊ မကြာခင်မချ၊ ကုန် တတ်၊ ပျက်တတ်သောခယဝယသဘောကြောင့်၊ ဆနိစ္စတည်း။ ဘေးဘျမ်း ပြုတတ်၊ နှိပ်စက်တတ်သောသဘောကြောင့်ဒုက္ခဘည်း။ နိစ္စ-ဓုဝ၊ ဆနှစ်သာ ရမရှိ၊ မိမိဆလိုသို့မလိုက်ကြ။ ဆစိုးမရသောကြောင့်။ ဆနတ္တတည်းဟု လ က္ခဏာခရေးတင်၍ဘာဝနာဖြင့် ခြုံရုံခြင်းသည်။ သသန္တာရ ဘာဝနာမည်၏။ ဤသိဘာဝနာလေးရပ်တို့ဖြင့် ပြုသုပ်ဆပ်သောဒါနသည်။ ဆသွန်ဆကြူး၊ ဆ ထူးသဖြင့်မြတ်သော စိတ္တာလင်္ကာရဒါနမည်၏၊ ထိုကြောင့် အဂ်ုတ္တရဆဋ္ဌက ထာဒ်။ ။ဒါနေသုစိတ္တာလင်္ကာရဒါနံမေဝဥတ္တမံ။ ။ဟုဝိန်္ဒတော်မူ၏။ ။ ဒါနသု၊ အလူဒါနတို့ဘွင်၊ စိတ္တာလင်္ကာရဒါနမေ၀၊ သီသဘာဝနာ၊ ဝန်းရံကာ ဖြင့်။ စိတ်၏ တန်းဆာဆကျိုးငါ လူဆပ်သော စိတ္တာလင်္ကာရဒါနသည်သာ လျှင်။ ဥတ္တမံ၊ ဆထက် လွန်ကြူး၊ ဆထူးသဖြင့် မြတ်၏။ ။ဤသို့ဆုရားဆ လောင်း သူဘော်ကောင်းတို့၏။ ထုံးဟောင်းဆရ၊ ပြုကုန်ကြသော၊ စိတ္တာ လင်္ကာရဒါနကို။ နေ့ညမယုတ်၊ စွမ်းဆောထုတ်၍ ပြုလုပ်ဆပ်ကြရာ၏။ ။ ထိုမှဘပါးသော ဓမ္မိကဒါနသုံးပါး။ ဆဓမ္မိက ဒါနကိုးပါး။ ဆစရိုသောဒါန ဆပြားကိုကားသိလွယ်ကြသည်ဖြစ်၍ခွဲခြားမပြလိုက်ပြီ။ ။ဤသည်လျှင်။ စိတ္တာလင်္ကာရဒါနဆပြာဘည်း။

(၁) ဒါနဆပြ။သရုပ။ဤမျှတော်သင့်ပြီ။
(၂) ဂန္ထဂရု၊ကျမ်းလေးမှု။မှတ်ရုပယ်ဆပ်ပြီ။
(၃) သောတုဇန။နောင်သားလှ။သိကြဆလိလိ။
(၄) ကျမ်းပေါင်းစုံမှ။ယူဆောင်ပြ။ဂန္ထိရဓိပ္ပါယ်မှိ။
(၅) ဒါနကထာ။ပဒဘာဒ။ပြီးထ သတ်သိုက်ပြီ။

---

(၄၀၁) သိလဖြိသရုပထွကိုပြခြင်း။

သိသတိကာယဝစိကမ္မာနိသမာဒဘာတိသမ္မာဒ္ဓပေတိတိသိလံ။ ။ယံ ဝမ္မဇာတ်၊ ဆကြင်သဘောတရားသည်။ကာယဝစိကမ္မာနိ၊ ကာယကံ, ဝစိ

ကံကိုရိုကို။ သိလတိ သမာဒပေတိသမ္မာဒပေတိ၊ ကောင်းစွာ ထားတတ်၏။ ဇာတိတသွာ၊ထိုကြောင့်။တံခဏွဓာတံ၊ထိုတရားသဘောသည်။ သိလံ၊သိလမည်၏။ ။ကာယကံ,ဝစီကံတို့ကိုကောင်းစွာထားတတ်သည်၏ဆိုလိုဟူဆိုဆပ်သေးမဟာကုသိုလ်စိတ်၊ ပ္ပဒ်ဒိဝိရတိစေတနာကိုဆိုရကောင်းဆပ်၏။ ။ တနည်း။ ၊သိလယတိ ဥပဓာရေတိတိ သိလံ။ ၊ယံခဏွဓာတံ၊ ဆကြင် တရားသဘောသည်။ကုသလဓမ္မ၊ သမာဓိ,ပညာ, ဝိမုတ္တိစသောတရားတို့ကို။ သိလယတိ ဥပဓာရေတိ၊ ကောင်းစွားဆောင်တတ်၏။ ဇာတိတသွာ၊ ထိုကြောင့်။တံခဏွဓာတံ၊ထိုတရားသဘောသည်၊သိလံ၊သိလမည်၏။

၌သို့မိန့်ဆပ်၊ဝစနတ္ထတို့နှင့်ညီစွာ၊ သိလတရားသည်၊ စာရိတ္တသိလ,ဝါရိတ္တသိလဆောင်ဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဥပစ္ဆာယဝတ်,ဆာစရိယဝတ်ဆစရှိသော အာဘိသမာစာရိကသိလသည်။ သင်္ခါရေတသိက်, ဝိရိယစေတသိက်တို့ဖြင့် ဖြည့်ကျင့်ဆပ်သောကြောင့်၊ စာရိတ္တသိလမည်၏။ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမှကြဉ်ခြင်းသည်၊ သင်္ခါရစေတသိက်, သတိစေတသိက်တို့ဖြင့်၊မပြုမကျင့်ရှောင်ကြဉ်အပ်သောကြောင့်၊ဝ်ရိတ္တသိလမည်၏။ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ၊တတ္ထသင်္ခါဝိရိယ သာဓနံစာရိတ္တံ၊ သင်္ခါသတိ သာဓနံဝ်ရိတ္တံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တတ္ထ'ထိုနှစ်ပါးသောသိလတို့တွင်။ စာရိတ္တံ၊ စာရိတ္တသိလကို။ သင်္ခါဝိရိယသားဓနံ၊ သင်္ခါစေတသိက်, ဝိရိယစေတသိက်တို့ဖြင့် ပြီးစေဆပ်၏။ ဝါရိတ္တံ၊ဝ်ရိတ္တသိလကို။ သင်္ခါသတိသာဓနံ၊သင်္ခါစေတသိက်,သတိစေတသိက်တို့ဖြင့်ပြီးစေဆပ်၏။, ။၌သို့ပြဆပ်သောဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့ဖြင့်၊ ဂ်ိုးပါးသိလသည်ဝါရိတ္တသိလမည်၏။ ၅စ်ပါးသိလ,ဆယ်ပါးသိလတို့သည်၊စာရိတ္တသိလမည်၏ဟု သိအပ်တော့သည်။ ထိုကြောင့်ဆပဒါန်ဆဋ္ဌကထာ၌လည်း။ ။ဝါရိတ္တသိလံနာမ ပါဏာတိပါတာဒယောပဋွသိလာနိ စာရိတ္တ သိလံနာမ ဘဂဝတောပညတ္တိသိက္ခာပဒဝသေနရက္ခိတဗ္ဗသိလံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဝ်ရိတ္တသိလံနာမ၊ ဝါရိတ္တသိသမည်သည်ကား။ပါဏာတိပါတာဒယော၊ ပါဏာတိပါတ ဆစရှိကုန်သော။ပဋွသိလာနိ၊ဂ်ိုးပါးသောသိလတို့ဘည်း။စာရိတ္တသိလံနာမ၊ စာရိတ္တသိသမည်သည်။ဘဂဝတော၊မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပညတ္တိသိက္ခာပဒဝသေန၊ ပညတ်တော် မူဆပ်သော သိက္ခာပုဒ်၏ ဆန္ဒမ်းဆားဖြင့်။ ရက္ခိတဗ္ဗသိလံ၊ ဆောက်တည်ဆပ်သောရှစ်ပါး, ဆယ်ပါးသိလတည်း။ ။၌လျှင်သိလ၏သရူပဆွစာရိတ္တ,ဝါရိတ္တဆပြာတည်း။

(၄၀၂) သိလင်္ဂါလာမဉ်ဝါသေသကိုပြခြင်း။

ဝေနေယျသူဆေပါင်း၊သူတော်ကောင်းတို့၏၊စောင့်သုံးဆပ်သောသိလ တို့သည်၊ ငါးပါးသိလဟု ဆိုသောနိစ္စသိလ။ ၅စ်ပါးသိသဟု ဆိုဆပ်သော ဥပေါသထသိလ။ဆယ်ပါးသိလဟုဆိုဆပ်သော နိယမသိလဟူ၍ သုံးပါး ဆပြားရှိ၏။ထိုကြောင့်၊ ဥဒါန်းဆဋ္ဌကထာ, ဇာတိဝုတ်ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။ သိလမယ နို့နိစ္စသိလဥပေါသထနိယမာဒိဝသေန ပဋ္ဌဆဋ္ဌဒသသိလာနိသ မာဒိယန္တဲ့သာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။သိသမယ နို့၊သိလမယံဟူသည်ကား။ နိစ္စသိလဥပေါသထ နိယမာဒိဝသေန၊ နိစ္စသိလ, ဥပေါသထသိလ, နိယမ သိလဆေရှိသည်တို့၏ဆစွမ်းဆောဖြင့်၊ပဋ္ဌဆဋ္ဌဒသသိလာနိ၊ ငါးပါးသိလ, ၅စ်ပါးသိလ, ဆယ်ပါးသိလတို့ကို။သမာဒိယန္တဲ့သာ၊ ကောင်းစွာဆောက် တည်သောသူဆော။ ။ဤသို့မိန့်ဆပ်၊ဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့ဖြင့်၊ ငါးပါးသော သိသသည်၊လူတို့သည် ခါးဝတ်ပုဆိုးကဲ့သို့၊ ဆမြဲမပြတ်ဆောက်တည်ဆပ် သောကြောင့်နိဋ္ဌသိလမည်၏။ ၅စ်ပါးသိလသည်၊ လောကစာရိတ္တဆကျင့် ဆလေ့ဆောဖြင့်သမုတ်ဆပ်သောဥပုသ်နေ့တို့၌ ဒေါင့်သုံးဆပ်သောကြောင့် ဥပေါသထသိလမည်၏၊ဆယ်ပါးသိလသည်၊၅ဉ်ဆောနှစ်ဆလောင်း၊ သုမန မင်းသားမျောကဲ့သို့၊ ပက္ခ,လ, နှစ်စသည်တို့ကိုဒုတ်၍ စောင့်သုံးဆပ်သော ကြောင့်နိယမသိလမည်၏ဟူ၍ သိဆပ်၏။ ။ပိသုဏ်မဂ် ဆဋ္ဌကထာဆလို ဆောဖြင့်ဆယ်ပါးသိလသည်၊ ဃဋိကာရဒဠိုးထိန်းသည်တို့ကဲ့သို့၊ ဆသက် ထက်ဆုံး၊စောင့်သုံးဆပ်သောကြောင့်လည်း၊ နိစ္စသိလ မည်၏ဟု ဓမ္မတ်ဆပ် ၏။ ။ထို၌ကြောင့်ရကား၊ဆယ်ပါးသိလကိုနိယမသိလဟူ၍၎င်း၊ နိစ္စသိလ ဟူ၍၎င်း၊ခေါ်ဝေါ်ဆပ်တော့သည်ဟုမှတ်။

ဤဆို့ပြဆပ်ပြီးသော သိလသုံးမျိုးတို့တွင်၊ ငါးပါးသိလသည်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာဆလိဆောဖြင့် နိစ္စသိလဆမည်ကိုရ၏၊ ဒုတ်ပါဠိတော်, ဆဋ္ဌ ကထာဆလိဆောဖြင့်၊ ဘုရားဆလောင်းတို့သည်၊ ဆလေးဆမြတ် ပြုဆပ် သောကြောင့်၊ဂရုဓမ္မဆမည်ကိုရ၏။ထိုကြောင့်၊ဒုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဂရု ဓမ္မောနာမပဋ္ဌသိလာနိ၊တာနိဗောဓိသတ္တာပရိသုဒ္ဓါနိကတွာရက္ခိ။ ။ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ။ဂရုဓမ္မောနာမ၊ဂရုဓမ္မမည်သည်။ပဋ္ဌသိလာနိ၊ငါးပါးသိလ တို့တည်း။တာနိ၊ ထိုငါးပါးသိလတို့ကို။ ဗောဓိသတ္တာ၊ ဘုရားဆလောင်း သည်။ပရိသုဒ္ဓါနိ၊စင်ကြယ်သည်တို့ကို။ကတွာ၊ပြု၍။ ရက္ခိ၊ စောင့်သုံးတော် မူ၏။ ။တဝိဇ္ဇသုတ်ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာဆလိဆောဖြင့်၊ မြတ်သည်ကိုပြု

တတ်သောကြောင့်။ ပြာဟ္မဏကာရကဆမည်ရ၏။ ထိုကြောင့်၊ ၎င်းတို့ကို သုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပြာဟ္မဏ ကာရကာတိ၎ထွေ ပဋ္ဌသိလဓမ္မော ပြာဟ္မဏကာရကာတိ၎ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဟုသိန့်တော်မူ၏။ ၊ပြာဟ္မဏကာရကာတိ၎ထွေ၊ ပြာဟ္မဏကာရကာ ဟူသော်ပါဋ္ဌ၌။ ပဋ္ဌသိလဓမ္မော၊ ငါးပါးသိလတရားတို့ကို၊ပြာဟ္မဏကာရကာတိ၊ ပြာဟ္မဏကာရကဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိဆပ်ကုန်၏။ ။မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ပါဠိတော်,ဆဋ္ဌကထာအလိုဆောင်ဖြင့်၊ ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သည်၊ နှစ်သက်တော်မူဆပ်သောကြောင့်၊ ဆရိယကန္တာဆမည်ကို၏။ ထိုကြောင့်၊ ၎င်းသုတ်မဟာဝဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပဋ္ဌသိလာနိဟိဆရိယသာဝကာနံကန္တာနိဟောန္တိ၊ ဘဝန္တွေရေပိ ဆရိဖဟိတဗ္ဗတော။ ။ဟုသိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိ၊ဒ္ဒုနိ၏။ပဋ္ဌသိလာနိ၊ ငါးပါးသိလတို့ကို။ ဆရိယသာဝကာနံ၊ဆရိယာသာဝကတို့ဆော်။ကန္တာနိ၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကသ္မာ၊ဆာဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဘဝန္တွေရေပိ၊ဘဝတပါးရှိလည်း။ဆရိဖ၊ယိတဗ္ဗိတော၊မွေ့နှစ်ဆပ်သောကြောင့်တည်း။

ပဋ္ဌဂ်ိတ္တရပါဠိတော်၊ ဆဋ္ဌကထာဆလိုဆောင်ဖြင့်၊ ဆရိယာတို့သည်ကျင့်ဆပ်သောကြောင့်၊ဆရိယဓမ္မဆမည်တော်ရ၏။ ထိုကြောင့်၊ ပဋ္ဌဂ်ိတ္တရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆရိယဓမ္မောတိ ပဋ္ဌသိလာနိ ကထိတာနိ။ ။ဟုဒ်နှိုင်းတော်မူ၏။ ။ဆရိယဓမ္မောတိ၊ဆရိယဓမ္မ ဟူသည်ကား ပဋ္ဌသိလာနိ၊ငါးပါးသိလတို့ကို၊ကထိဘာနိ၊ဆိုဆပ်ကုန်၏။ ။ပဒိသန္တိ ဒါမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၊သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတို့၏ ဆလိုဆောင်ဖြင့်။ မြောက်ကျွန်းနေသူ၊ လူဆပေါင်းတို့၏။သဘောဆောင်ဖြင့် ပြီးခြင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ပကတိသိလဆမည်တော်ကိုရပေ၏။ ။ထိုကြောင့်၎င်းဆဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌၊ ၊ဥတ္တရကုရုကာနံမနုဿာနံ ဆရိတိက္ကမော ပကတိသိလံ၊ ၊ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဥတ္တရကုရုကာနံ၊မြောက်ကျွန်း၌နေကုန်သော။မနုဿာနံ၊လူဆပေါင်းတို့၏။ဆရိတိက္ကမော။ကံငါးပါးကိုမလွန်မကူး၊ခြင်းသည်။ ပကတိသိလံ၊သောဆောင်ဖြင့်ပြီးသောပကတိသိလမည်၏။ ။သဂ်ိတိသုတ် ဆဋ္ဌကထာဋီကာဆလိုဆောင်ဖြင့်၊ မြတ်သောနိဗ္ဗာန်ဆိုရောက်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဆဓိသီလဆမည်တော်ကိုရပေ၏။ထိုကြောင့်၊သဂ်ိတိသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆပိစနိဗ္ဗာနံပတ္တိယန္တေနသမာဓိန်္ဒံ ပဋ္ဌသိလဓို့ ဆဓိသိလံ။ ။ဟုဒ်နှိုင်းတော်မူ၏။ ။ဆပိစ၊စင်စစ်သော်ကား။နိဗ္ဗာနံ၊ဆဲ့သဒ်တဓာတ်နိဗ္ဗာန်မြတ်ကို။ ပတ္တိယန္တေန၊ဘောင်တကြကုန်သဖြင့်၊သမာဓိန်္ဒံ၊ ဆောဲ့တည်ဆပ်သော။ ပဋ္ဌသိ

လဖြို၊ငါးပါးသိလသည်လည်း။ ဆဓိသိလမေဝ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဆဓိသိလမည်သည်သာလျှင်တည်း။

သံယုတ္တဆဋ္ဌကထာ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊မဟာဋီကာတို့၏ဆလိဆားပြင့်။ဘဝ၏ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့သွားကြောင်း၊ရောက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိဘဝဂါမိသိလဆမည်တော်ကိုရပေ၏။ ။ထိုကြောင့်၊ ၎င်းသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာ၊ မဟာဋီကာတို့၌။ ။သဗ္ဗံပိဝိဘဝဂါမိသိလံဆဓိသိလံနာမ၊ ။ဟူ၍တော်မူ၏။ ။သဗ္ဗံ၊ ဆလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ ဝိဘဝဂါမိသိလံ၊ ဘဝ၏ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်းဖြစ်သောသိလသည်၊ ဆဓိသိလံနာမ၊ အဓိသိလမည်၏။ ။ဤသို့ပါဠိတော်၊ဆဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့လာရှိသည်နှင့်ဆည်။ ဘုရားရှင်၏လက်ထက်တော်၌လည်း။ဝိသာခါဆနာထပိဏ်စသော၊လူသောထာပန်တို့သည်။ ၎င်းငါးပါးသိလကိုပင်၊ ဆဓိသိလသိက္ခာဆဋ္ဌဖြင့် ဆောက်တည်၍၊ မဂ်ဖိုလ်ရတော်မူကြကုန်၏။ ။ဤသို့ဆထပ်ထပ်၊ ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ဋီကာစကားရပ်တို့ကိုမတွေ့မမြင်ဆင်ခြင်မရှိ။ ငါသိလှပြီ။မာနကိုမှီ၍ ပလီဉ္ဇာဏ်ရစ်ဝိုင်း၊ ဉာဏ်ဆဟုန်လိုင်းလျက်၊ ငါးပါးသိလဆာစာရသည်။နိဗ္ဗာန်ရောဲကြောင်းသိလမဟုတ်။သိလပုသ်သိလသိုးဟူ၍၎င်း ဘုရားမပွင့်ရာသာသနာပါဠိဖြစ်သောသိလ၊သာသနာတွင်းသိလမဟုတ်ဟူ၍၎င်း။ ပြော်ဟောကုန်ငြား။ကျမ်းဆများကိုမနှံ့။တဆောင်တဖွဲ့ကိုကြည့်။အဓိပ္ပါယ်ကိုဟုတ်မှန်စွာမသိသော၊ ပုဉ္ဇာရောင်မပြူ။ဆန္ဒိသောရဟန်း,ရှင်, လူတို့၏စကားကို၊ဆဏ္ဍမတ္တံဟိ·ဆဏ္ဍဖြူဟိမျှမမှတ်သားဆပ်ကုန်။ ။၍သည်လျှင်။ ငါးပါးသိလ၏ဆမည်တော်ရှစ်ပါးကိုပိုင်းခြား၍ပြခြင်းဘည်း။

(၁) ကျမ်းပေါင်းမစုံ၊မှားနှုတ်။ပေါ်ပြောကုန်မယုံရာ။
(၂) ငါသာဆတတ်။ငါသာမြတ်။မမှတ်မထင်ရာ။
(၃) နောင်လာနောက်သား။တပည့်များ။သတိထားစေ၌။
(၄) ဦးဖျောသမဏ၊ရေးခါပြ။သာရနိဿယ၊

---

(၄၈၃) ဥပေါသထ၊ဆမည်ဝိသေသကိုပြခြင်း။

ဥပဝသန်္တိ ထွေ်ာတိ ဥပေါသထော၊ ဥပေါသထ ဒိဝသော။ ။တိကနိပါတ်ဆဂိုဠ်ဟုရဒိကာ မဟာဝဂ်အဘွင့်။ ။ထွေ်၊ဤဆဋ္ဌမိ။ စတုဒ္ဒသိ၊ ပန္နရသိနေ့တို့၌၊ သိလေနဝါ၊ရှစ်ပါးသိလဖြင့်၎င်း။ဆနသနေနဝါ၊ ဆစာဆာဟာရကိုမရှာဖွေးသဖြင့်၎င်း။ဥပဝသန်္တိ၊ရတနာသုံးပါးတို့ထံဝယ်ကပ်၍။သီတင်း

သုံးခြင်နေတတ်ဖြစ်။ ဇာတိတသွာ၊သိုကြောင့်။ ဥပေါသထော၊ ဥပုသ်မည်ဖြစ်၊ဥ
ပေါသထဒိဝသော၊ ဆဠဒြိ၊စာတုဒ္ဒသီ၊ပန္နရသိဥပုသ်နေ့ကို။လက္ခဏတိ၊ ရဆပ်
ဖြစ်၊ ။ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ ဘုရားရှင်တို့၏ လက်ထက်၊ကမ္ဘာဥိဆက်ရှစ်၍။
ရှေးရှေးသောဘုရားဆလောင်းသူတော်ကောင်းတို့သည်။ လောကစာရိတ္တ
လူတို့၏ ဆဒလ့ဆကျက်ဆားလျော်စွာ။ ဤဆဠဒြိစတုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီဟု ဆို
ဆပ်သောရက်တို့ဒြိ။ သာသနာတွင်းဒြိ နေကြကုန်သောသူတို့သည်။ သီလ
ထည်းဟူသောဂုဏ်ဖြင့်။ သာသနာ၏ဆပဒြိနေငြား။သူဆများတို့သည်။ ဆ
ချင်းခပ်သိမ်းသောဇဉ်ဆာပဒာရကိုမစားသဖြင့်ဂင်း။နို့ရည်လျက်ခြင်း၊ပျော
ရည်လျက်ခြင်းစသောဆဝိဆရင်ဖြင့်ဂင်း။ ရတနာသုံးပါး၏ ဆထံဒြိကပ်
မြီးဒြိ၊ သီတင်းသုံးခြင်နေတတ်သော ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်။ ဥပုသ်ဟုဆမည်
ကိုတပ်ခြင်ခေါ်ဆိုဆပ်သတည်း။ ထိုကြောင့်၊ဆဂုံတွရဒိုကာဒြိပင်။ ။ဥပေါ
သထဒိဝသောဟိ သာသနိကာထိလေန၊ ဗာဟိရကာ သဒ္ဓိသော ဆာဟာရ
သဆထုဖြနေန ခိရသာသနမရုသာယနာဒိဝိဓိနာဝါဥပေဘာဟုတာဝိဟာရ
ဒ္ဓိ၊ သောပနေသဥပေါသတဒိဝသောဆဠဒြိ,စာတုဒ္ဒသီ,ပန္နရသီ ဘာဒေန
တိဝိဓော။ ။ဟုပြုတော်မူ၏။ ၊ဟိသစ်၊ဒ့နှ်၏ ဥပေါသထဒိဝသော၊ဥပုသ်
နေ့ဒြိ၊သာသနိကာ၊ သာသနာတွင်းဒြိတည်နေခြင်းရှိကုန်သောသူတို့သည်၊
ထိလေန၊ ဆကျင့်သိလဖြင့်။ ဗာဟိရကာ၊သာသနာတော်မှဆပဒြိ တည်နေ
ခြင်းရှိကုန်သော သူတို့သည်၊သဒ္ဓိသော။ ဆချင်းခပ်သိမ်း။ ဆာဟာရဿ၊
ဘောဇဉ်ဆာဟာရကို။ဆဘုဉ်နေနာ၊ မစားကြသဖြင့်ဂင်း၊ ရသာယန-မရု
သာယနာဒိဝိဓိနာဝါ၊နို့ရည်ကိုလျက်ခြင်း။ ပျားရည်ကိုလျက်ခြင်းစသောဆ
စိဆရင်ဖြင့်ဂင်း၊ ဥပေဘာ၊ဒိဝိတို့၏ ရတနာ သုံးပါးတို့ကပ်သည်။ ဟုတွာ၊
ဖြစ်၍။ဝိဟာရန္တိ၊နေကြကုန်၏။ပန၊ဆက်၍ဆိုဦးအုံး၊သောဇသော ဥပေါသထ
ဒိဝသော၊ထိုဥပုသ်နေ့သည်၊ ဆဠဒြိစာတုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီဘောဒေန၊ ဆဠဒြိ,စာ
တုဒ္ဒသီ,ပန္နရသီ၏ဆပြားဆားဖြင့်။ တိဝိဓော၊သုံးပါးဆပြားရှိသည်။ ဟော
တိ၊ဖြစ်၏။

ဤဒိုကာပါဠိစကားရပ်တို့ကိုသိမြင်တော်မူကြသဖြင့်။ ဥပုသ်ဟူသည်
နေ့ကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ ဥဒ္ဓေသဆနက်။ပဏ္ဏာတ္တိဆနက်၊ ဥပါဝ်သဆနက်။ ဆ
ဠဒြိသီလ ဆနက်တို့ကို မမှတ် မယူဆပ်ကုန်။ ။ဥပေါသထဒိဝသော ဟူ
သောဒိုကာ ဆရာဘော်ဆရကောက်ကို သတိပြုလေ။ ။{ဥပေါသထဟူ
သောပုဒိဝယ်၊ ဥပဝသာဝသောဟူသော်မောဂ္ဂလာန်သဒ္ဒါသုတ်ဖြင့်။ ဥပ
ရှေးရှိသော ဝသဓာတ်နောင် တပစ္စည်းသက်၍။ ရူပသိဒ္ဓိ ရှုပ်ပြီးလေ။ ၊

သောပနေသောဟူသောငိုကာပါဌ်၌။ ။သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊နှစ်ခုထုတ်၊နောက်ပုဒ်ဆန်က်မဲ့သတည်း။ ။ဟူသောနိယံဆတိုင်း။ပဒါလက်ာရပုဒ်ဟုရှုဆပ်၏။ ။စကားချပ်}။ ။သောပနေသော ဥပေါသထဓိဝသောတိဝိဓောဟူသောပါဌ်ဖြင့်။မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မမူမီကာလ၌ငင်းဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူပြီး၍။ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မမူမီကာလ၌ငင်း။ပဋ္ဌမိဥပုသ်နေ့ဟုမှတ်မရှိသေးသောကြောင့်။ ဆဋ္ဌမိ,စာဒုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီဟူ၍ ဥပုသ်နေ့သုံးပါးရှိသည်ကိုသာလျှင်ပြုတော်မူ၏။ ။ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသည့်နောက်မှ။ဓမ္မသင်္ဂါဟက, သင်္ဂါယနာတင် ဆရာသခင်ကိုသည်။ တရားတော်နာရခြင်းကြောမြင့်လှသည် ဖြစ်ရကား။ ပဋ္ဌမိဥပုသ်ဟု သမုတ်၍။တရားတော် နာရသောရက်ကို။ထုတ်ပြန်လေသောကြောင့်။ပဋ္ဌမိဥပုသ်သည်၊ထပ်၍ဖြစ်ပြန်သတည်း။ ထိုကြောင့်၊ မဏ္ဍိမနိကာယ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပရိနိဗ္ဗုတေပနဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရာစိန္တေသုံ၊ဓမ္မသဝနံစိရေနဟောတိတိတတောသမ္မနိတ္ထာပဋ္ဌမိတိ ဓမ္မသဝဏာ ဒိဝသံထပေသုံ၊ တတော ပဘုတိ သာဆာ်လက္ခိတာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ပန၊ဆထူးကိုဆင်ဦးအံ့။ ပရိနိဗ္ဗုတေ၊ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်ရှိသော်။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ၊တရားတော်ကို သင်္ဂါယနာတင်။ထေရ်ဆရှင်တို့သည်၊ဓမ္မသဝဏ်ယရားတော်နာခြင်းသည်၊စိရေန။ကြာမြင့်သဖြင့်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဇာတိ၊ ဤဆို။ စိရန္တုသုံ၊ ကြီကြာကုန်ပြီ။ တတော၊ထိုကြီပြီးသည်နောက်မှ၊ပဋ္ဌမိတိ၊ပဋ္ဌမိနေ့ဟူ၍။သမ္မနိတ္ထာ၊သမုတ်၍၊ထပေသုံ၊ထားကြကုန်၏။ တတော၊ကိုသမုတ်ပြီးသည်မှ။ပဘုတိ၊ ဆစပြု၍၊သာထိုပဋ္ဌမိဥပုသ်နေ့ကို။ဆာဝိလက္ခိတာ၊ဖျက်ဆပ်၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဌ်၊ ပိန့်တော်မူဆပ်သည်နှင့်အညီ၊ လောကစာရိတ္တဆေားဖြင့်၊သူထေဝ်ကောင်းတို့ကျင့်သုံးဆပ်သောဥပုသ်နေ့တို့သည်၊လဆန်းပက္ခ်ဦးရက်နေ့ ပဋ္ဌမိဥပုသ်၊ ရှစ်ရက်နေ့ ဆဋ္ဌမိဥပုသ်။တဆဲ့လေးရက်နေ့ စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်၊တဆဲ့ငါးရက်နေ့ ပန္နရသီဥပုသ်ဟူ၍လေးဥပုသ်ရတော့သည်ဟုဖြတ်။ လဆုတ်ပက္ခ်ဦးလည်း။ ထိုနည်းဆတူ လေးဥပုသ်ရ၏။ ဤသို့ဆေားဖြင့်။ တလလျှင်ပကတိစာရိတ္တဥပုသ်ရှစ်ပါးဖြစ်သတည်း။ ထိုကြောင့်။ ဆဂံတ္တရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဥပေါသထံဥပဝသန္တိတိ မာသဿ ဆဋ္ဌဝါရေဥပေါသထဂ်ါနိ ဆဓိဋ္ဌဟန္တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တိတိတ္ထေ၊ဥပေါသထံဥပဝသန္တိ ဟူသော ပါဌိတော်၌။မာသဿ၊ လတိုင်း,လတိုင်း။ ဆဋ္ဌဝါရေ၊ရှစ်ကြိမ်။ဥပေါသထဂ်ါနိ၊ဥပုသ်ဆဂ်ါတို့ကို။ ဆဓိဋ္ဌဟန္တိ၊ဆောက်တည်ကုန်၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဌ်၊ ပိန့်တော်မူဆပ်သည်နှင့်အညီ၊ လောကစာရိတ္တ

ထိုမှတပါးသော ပဋိစ္စာဂရဥပုသ် ဟူသည်။ဆက်ကြို-အပိုဒ်၏ ဆစ္စမ်းဆား ဖြင့်။လဆန်းပက္ခ၌လေးရက်နေ့စတုတ္ထိဥပုသ်။ ခြောက်ရက်နေ့ ဆဋ္ဌိဥပုသ်၊ ခုနစ်ရက်နေ့က်ည့ မီဥပုသ်၊ ကိုးရက်နေ့နဝမီဥပုသ်၊တဆဲ့သုံးရက်နေ့တေရသီဥပုသ် ဟူ၍။ငါးဥပုသ်ရ၏။လဆုတ်ပက္ခ၌ တရက်နေ့ပါဋိပဒဥပုသ်၊လေး ရက်နေ့စတုတ္ထိဥပုသ်၊ ခြောက်ရက်နေ့ ဆဋ္ဌိဥပုသ်၊ ခုနစ်ရက်နေ့ သတ္တမီ ဥပုသ်.ကိုးရက်နေ့နဝမီဥပုသ်၊ တဆဲ့သုံးရက်နေ့ဒေ၀ရသီဥပုသ်ဟူ၍ ခြောဲ ဥပုသ်ရ၏၊ ။ဤသို့ဆားဖြင့် ပဋိစ္စာဂရ ဥပုသ် တဆဲ့တပါးဖြစ်သတည်း၊ ပဋိစ္စာဂရဟူသည်၊ပြုဆပ်သောကိစ္စကိုပြုခြင်း၊ကြောင့်၊နှိုးကြားသည်မည်၏ ဟူ၏တ်။ထိုကြောင့်၊ ဆရုံဘွာရဒိုကာဒ်၌။ ။ပုညံကရောန္တာဟိသဗ္ဗာစ္စာဂာရ နှိနာမ. ကာတဗ္ဗကိစ္စပသုတတ္တာ။ ။ဟုဒိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသင့်စွ၊ပုညံ၊ ကောင်းမှုကို၊ကရောန္တာ၊ပြုကုန်သော်၊သတ္တာ၊ သတ္တာဝါတို့သည်၊စာဂရနှိ နာမ၊ နှိုးသည်မည်ကုန်၏။ ကသ္မာ၊ဆောဘဲ့ကြောင့် နည်းဟူမူကား။ ကာတဗ္ဗ ကိစ္စပသုတတ္တာ၊ ပြုဆပ်သော ကိစ္စ၌လေ့ကျက် ဆပ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့် တည်း၊

ထိုဆက်ကြို ဆဒို့,ပဋိစ္စာဂရ ဥပုသ်မှ တပါးသော ပါဋိဟာရိယ ဥပုသ် သည်ကား၊ ဝါသို့ကပ်သောဒနှံ့မှ၊ ရှေးဆာဘို့ဝါဆိုလသည်ငင်း၊ ဝါတွင်းသုံး လတို့သည်ငင်း။တန်ဆောင်မုန်းသည်ငင်း၊ဤသို့သောငါးလတို့၌ငင်း။တန္ခစ် ပဘံလုံးမဖြတ်ဆောက်တည်ဆပ်သော ဥပုသ်သည်ငင်း၊ပါဋိဟာရိယပက္ခ ဥပုသ်မည်၏။ထိုကြောင့်၊ဆရုံဘွာရဒိုကာဒ်၌၊ ။နိဗ္ဗုတေါသထောသံဝစ္ဆရေ ပိဖ်ဋိဟာရိတဗ္ဗတောပဝတ္တေတဗ္ဗတောပါဋိဟာရိယပက္ခောနာမ၊ ။ဟု ဖြေတော်မူ၏။ ။နိဗ္ဗုတေါသတော၊ ဆမြဲဖြတ်ဆောက်တည်ဆပ်သော ဥပုသ်သည်။သံဝစ္ဆရေ၌၊တန္ခစ်ပတ်လုံးလည်း။ပါဋိဟာရိတဗ္ဗတောပဝတ္တေ တဗ္ဗတော၊ ကျင့်ဇပ်ဖြစ်စေဆပ်သောကြောင့်၊ ပါဋိဟာရိယပက္ခောနာမ။ ပါဋိဟာရိယပက္ခဥပုသ်မည်၏။ ။ဤဋီကာပါဠိ၌။ပိသဒ္ဒါဆရဖြင့်။ပကတိ ဥပုသ်နေ့ပဋိစ္စာဂရဥပုသ်နေ့ဘို့တပါး၊အခြာ သောနေ့တို့၌။စောင့်သုံးအပ် သောဥပုသ်ဟူသမျှသည်။ပါဋိဟာရိယဥပုသ်မည်၏၊ဟုဖြေတော်မူ၏။

ဤဆိုဖြဆပ်ကုန်ငြား၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည်းမိမိ၏ သဒ္ဓါတရား။ စေဘနာ ဆားလျော်ငွေ၊ ဆာဘယ်နေ့ ဆာဘယ်ရက်ဟူ၍ရွေး ချယ်ခြင်းဆမှုပြုတော်မမူကြဘဲစောင့်သုံးဂိုသောနေ့ရက်၌ စောင့်သုံးဆပ် ရာ၏၊ လူသူတော်ကောင်းတို့ဆား၊ဥပေါသထနေ့မှလွတ်သော ဆနေ့ပေါသ တနေ့မရှိကုန်၊ထိုကြောင့်၊သုတ္တနိပါတ်ဆဋ္ဌကထာဓမ္မိကသုတ်ဆာဇင့်၌။ ။

ကေကြိဒိဝသံဆပရိစွဇနော ဆဒ္ဓကံပေတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆဒ္ဓကံပေတံ၊ဆဂ်ါဂြစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ဥပေါသထံ၊ဥပေါသထသီလကို။ကေကြိဒိဝသံ၊ တခုသောရက်ကိုမျှလည်း။ ဆပရိစ္ဆဇနော၊မစွန့်သည်ဖြစ်၍။ဥပဝသာ၊ရတနာ သုံးပါးဆံကပ်၍သုံးရာ၏။ ။ကေကြိဒိဝသံဆပရိစွဇနော ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ တရက်မျှမကျန်း၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးကောင်းဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ ဤသို့ဆဒ္ဓကထာ ဆရာပြတော် မူသည်ဆ တိုင်း။သုတ်မဟာဝဂ်ါဋီကာမျှားဒို့သည်း။ ၊ဥပေါသထံဝုစ္စတိ ဆဒ္ဓဂ်သမန္နာဂတံ။ သဗ္ဗဒိဝသေသု ဂဟဋ္ဌေတိ ရကွိတဗ္ဗသီလံ၊ ။ဆဒ္ဓဂ်သမန္နာဂတံ၊ဆဂ်ါဂြစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊သဗ္ဗဒိဝသေသု၊ဆလုံးစုံသောနေ့တို့၌၊ ဂဟဋ္ဌေဟိ၊လူတို့သည်။ရကွိတဗ္ဗသီလံ၊ စောင့်သုံးဆပ်သောသီလကို။ ဥပေါသထံ၊ ဥပုသ်ဟူ၍။ဝုစ္စတိ။ သန္နိဋ္ဌာနံဟုတ်။ ပိန့်ဆိုဆပ်၏။ ။ဤဂိုကာ၌။ သဗ္ဗသဒ္ဒါသည်။ဆနဝသေသ၊သာဝဝသေသ၊သဗ္ဗသဒ္ဒါနှစ်ပါးတို့ဝင်၊သဗ္ဗမစ္စုပရာယနာဟူသောပြယုဂ်ကဲ့သို့။တနေ့မျှမကြွင်းမကျန်။ သိမ်းရုံးသည်မှန်သော။ ဆနဝသေသသဗ္ဗသဒ္ဒါဟူ၍ ဟုတ်ရာ၏။ ။ဤသို့ ဆဒ္ဓကထာဋီကာပါဠိတို့ကိုသိမြင်ကြသဖြင့်၊နေ့ညဥ့်မစွေး။ ဥပုသ်တည်းဟူသော ကုသိုလ်ထိလဆရေးကို၊ မနှေးလျင်စွာ စောင့်သုံးကြရာ၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ဥပေါသထဆမည်ဝိဒေသသကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၄၀၄) နိယမပယ်ငြား၊ဆယ်ပါးသီလကိုပိုင်းခြားပြခြင်း။

ဥပါသကသိက္ခာတိဥပါသကေဟိသိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ၊သာပဇ္ဇသီလ-ဒသသီလဝသေနဝဋ္ဋတိ၊ ။သမ္မောဟဝိနောဒနီဆဒ္ဓကထာ။ ။ဥပါသကသိက္ခာတိ၊ဥပါသက သိက္ခာဟူသည်ကား။ ဥပါသကေဟိ၊ ဥပါသကာတို့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာ၊ ကျင့်ဆပ်သော သိက္ခာတည်း၊ သာပဇ္ဇာထိသိက္ခာသည်လည်း။ပဇ္ဇသီလ-ဒသသီသဝသေန၊ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဆပ်၏။ ။ဤဆဒ္ဓကထာပါဠိကို ထောက်ထား၍ဖြင့်။ ဆယ်ပါးသီလကိုဂဟဋ္ဌလူတို့ စောင့်ထိန်းရကြောင်းကိုသိမှတ်ဆပ်၏။ ထိုမှတပါး။ သံယုတ် ဆဒ္ဓကထာ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဒ္ဓကထာ စသည်တို့၌လည်း၊ဤနည်းဆတူပြအသေးဖြစ်၏။ ။ထိုဘို့ဆယ်ပါးသီလကိုလူတို့စောင့်သုံးရာ၌။ဝတ္ထု၊ သာဓကမျာလည်း။ ရှင်ဆာနန္ဒာ ဆလောင်း။ ပဒုမုတ္တရဘုရားဖြစ်၏။ ညီတော်သုမနမင်းသားဖြစ်သောဆခါ။ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊နှစ်ထည့်သောဆဝတ်

တို့ကိုဝတ်၍။ဆယ်ပါးသောသီလတို့ကိုဆောက်တည်၍ကျင့်သုံးကြောင်း။ ကုလ္လာလကေသိထေရိမမည်သည်လည်း။ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်၏လက်ထက်ဝယ်။ကိုကိုမင်း၏ နှမဖြစ်သော ဆခါ၌။ ဆန့်နှစ်သောင်းပတ်လုံးဆယ်ပါးသီသတို့ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးကြောင်းစသည်တို့ကို။ သုတ်မဟာဝါ ဆဋ္ဌကထာစသည်တို့၌လာရှိ၏။

ဆန္ဒိုသောဆရာတို့သည်ကား။ ဆယ်ပါးသီလကိုလူတို့မစောင့်ရှောက်ကောင်း။စောင့်ရှောက်လိုလျှင်လည်း။ သီလကိုမစောင့်ရှောက်ခဲ၏။ ဝိဝိတို့သိမ်းဆည်းသိဒ္ဓိးဆပ်သော လူတို့၏ ဂိုဟောင်းဖြစ်သောရွှေးဥကို စိတ်ဖြင့်သာယာမိလျှင်။ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်ပျက်၏ဟူ၍ဆိုကြ၏။ ထိုဆရာတို့၏စကားကိုမမှတ်သားဆပ်ကုန်။အဘဲကြောင့်ဟူမူ။ သမာဓိနှစ်စေဘနာဖြင့်သီလကိုခံယူပြီး၌၊နောက်ကာလ၌ဖြစ်သောရွှေ,ငွေကို။ကိုယ်ဖြင့်ခံခြင်း။နှုတ်ဖြင့်ခံခြင်း။ စိတ်ဖြင့် သာယာခြင်းကို ပြု၌သာလျှင်။ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ် ပျက်သောကြောင့်တည်း။သမာဓိနှစ်စေတနာမဖြစ်မိ။ ဝိဝိအိပ်ဒွိဂိုသော။ရွှေ,ငွေကို။သာယာသော်လည်း။သီလမပျက်၊လူတို့၏ဂိုဟောင်းဖြစ်သောရွှေ,ငွေကိုဇာတရူပရဇထပဋိဂ္ဂဟဏဟူ၍မဆို၊ ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်ပြီး၌။ ဆသစ်ခံယူသောရွှေ,ငွေကိုသာလျှင်။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏဟူ၍ ဆိုအံ့။ ဇာတရူပရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဓိယာဝိ။ ။ဟုပစ္စုပ္ပန်ကာသင်္ခါ၊ သက်သော ဝတ္ထုမာန် ဝိဘာတ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်ကို ထောက်ရှုဆပ်၏။ ။ပိနည်း ဆဋ္ဌကထာ တို့၌။ ။ရွှေငွေ တို့ကို စိတ်ဖြင့်သာယာလျက်။ခံလိုသောစိတ်ရှိလျက်။ကိုယ်နှုတ်ဖြင့်။ဤရွှေ,ငွေသည်မအပ်ဟုပယ်သော်ဆပ်၏။ ဆဖြစ်မရှိကုန်။ ။ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် မပယ်မူ၍။ ရွှေ,ငွေသည်မဆပ်ဟု၊ စိတ်၌မသာယာ၊သော်လည်း။ ဆဖြစ်မရှိသောကြောင့်။ ဂိုဟောင်းရွှေငွေကိုသာယာမိသော်လည်း။သီလဆောက်တည်သော ကာလကပင်၊ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ သီသမပျက်ကုန်ဟုမှတ်။ ရှိရင်းရွှေ,ငွေကိုသာယာမိလျှင်။သီလကားမပျက်၊မနိန္ဒြေကိုမစောင့်ခြင်းကြောင့်၊ လောဘဖောဆကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်ရုံမျှသာရှိသည်ဟူ၍ ဆင်တဲဆရာတော်ဘုရားကြီးဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။

ထိုမှတပါး။ သင်္ဂဟဆရာတော် ရေးသားဆပ်သော ဥပါသကောဝါဒဒီကာ၌၊ဆယ်ပါးသီလကို ပြဆိုရာဝယ်။ ။ပဏ္ဍိမံပန သာမဏေရာနမေဝဝိသေသဘုတံ၊ ။ဟူသောသုဇ္ဈကပါဠိဆဋ္ဌကထာကိုထောက်၍။ သာမဏေတို့ကဲ့သို့။ရွှေ,ငွေကို ဆာလယကင်းပြတ်ဆောင်စွန့်နိုင်မှ၊ ဒသသီလကိုခံယူ

ထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ ။ထိုစကားသည် မသင့်ဟူ၍။ သလုံးဆရာတော်၊ လုံးတော် ဆရာတော်တို့ ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဂုဏ္ဍကပါဋ္ဌ ဆဋ္ဌကထာဆရဆနက်ကား။ ။ပဋ္ဌိမံပန၊နောက်ဆုံးဖြစ်သောဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်သည်းကား။သာမဏေရာနဲမေဝ၊ ရှင်သာမဏေတို့ဆားသာလျှင်။ ဝိသေသဘုတံ၊အာဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာဆပြုဝိဒသသဘုတံ၊ဟူသောပါဋ္ဌဆရ၊သာမဏေတို့မှာ။ နိစ္စသိသဖြစ်၍။ မစောင့်လျှင်မနေရ၊ အမြဲစောင့်သုံးရ၏၊လူတို့မှာကား။စောင့်သုံးလိုလျှင် စောင့်ရ၏။မစောင့်လိုလျှင် မစောင့်ရကုန်။ထိုသို့ကွဲပြားထူးခြားခြင်းဖြစ်သည်ကိုသိစေလိုသောကြောင့်။ဝိသေသဘုတံဟူ၍၊ဆဋ္ဌကထာဆရာပြုတော်မူ၏။ ။အချို့ဆရာတို့လည်း။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌဆရ၊ ဥသဟပေါ၊ သာမဏေတို့ကဲ့သို့ ရှိပေါသောင်းရွှေ့၊ငွေတို့ကိုဆာလယပြာဘ်စွန့်လွှတ်နိုင်သည်။သတိ၊ရှိသော်၊ဒသ၊ ဆယ်ပါးသိလကိုငင်း။ ။ဟူ၍ ဆနက်ယောဇနာကြ၏။ ။ထိုသို့ ယောဇနာခြင်းသည် မသင့်ကုန်။ ။ဥသဟပေါ၊ ငါးပါးသိလထက်လွန်၍ စွမ်းနိုင်သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ဒသ၊ဆယ်ပါးသိလကိုငင်း။ ။ဤသို့ဆနက်ယောဇနာဆပ်၏။ ။ဆာ့ဏိဆရာတို့လည်း။ ဥပါသကာ ဥပါသကိနံ နိစ္စသိလဝသေန ပဉ္စသိက္ခာပဒါနိ၊သတိဥဿဟေဒသ၊သတိဥပေါသထင်ဝသေနဆဋ္ဌာတိ ဇုံဒံဂဟဋ္ဌသိလံ။ ။ဟူသောဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌဆရ၊ ငါးပါး,ဆယ်ပါးတို့ကိုပြုပြီး၌၊ရှစ်ပါးသိလကိုပြုသောကြောင့်။ ဆယ်ပါးသိလထက်၊ ဥပေါသထရှစ်ပါးသိလမြတ်၏ဟူ၍ ဆိုကြ၏။ ထိုစကားသည်မသင့်ကုန်။ ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဆယ်ပါးထက်၊ရှစ်ပါးသိလသည်မြတ်၍။နောက်ဆုံးဝိတ်လျက်ထားသည်မဟုတ်၊ နိစ္စသိသချင်းတူသည်ဖြစ်၍။ နိစ္စသိသဝသေန-ဟူသောဝိသေသန၊ လိုက်လိုရကား၊ ငါးပါး၏ဆခြားမဲ့။ ဆယ်ပါးသိလကို ပြုတော်မူ၏။ထိုနောက် ဥပေါသထဆင်္ကြ၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ တသိန်းတခြားပြုလိုရကား။ ရှစ်ပါးသိလကို ပိန့်တော်မူ၏။ ။ရှစ်ပါး သိလ ဥပေါသထထက်၊ ဆယ်ပါး သိလနိယမသည်။ ဆလွန်ဆကြူး။ ဆထူးသဖြင့် မြတ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ပစ္စေကသမာဒါနဆောင်းဖြင့်၊သိလခံယူရာငယ်။ ရှစ်ပါးသိလမှာ ဝိရတိစေတနာ ရှစ်ချက်သာသျှင်ရ၏၊ ဆယ်ပါးသိလမှာ၊ ပဝိရတိစေတနာ ဆယ်ချက်ရသည်ဟု၊ ဆုဋ္ဌကပါဋ္ဌ ဆဋ္ဌကထာ၊ ဆင်္ကြာရဒီကာတို့ဋ္ဌိ ပြုသည်ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း။ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။ သာရတ္ထဒီပနီ ဝိနည်းဋီကာဋ္ဌလည်း။ ။ဆဋ္ဌင်္ဂသိလံဒသသိလေယေဝ ဆန္တောဂစတ္တာ။ ။ဟုပြုတော်မူ၏။ ။ဆဋ္ဌင်္ဂသိလံ၊ရှစ်ပါးသိလသည်။ ဒသင်္ဂသိလေယေဝ၊ ဆယ်ပါးသိ

လဒ္ဓိသာလျှင်။ဆန္တောဂဓတ္တာ၊ဆတွင်းဝင်သောကြောင့်တည်း။ ။ဤဒိုကာပါဠိဖြင့်။ရှစ်ပါးသိလထက်၊ ဆယ်ပါးသိသမြတ်ကြောင်းကိုသိစေသတ်၏။ ။ဤသည်လျှင်ဆယ်ပါးသိလဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၀၅) ရှစ်ပါးသိလခံယူဟန်ကိုဖြခြင်း။

ဥပေါသထမည်လတ်၊သိသတော်မြတ်ကိုခံယူလိုငြား။ပုဂ္ဂိုလ်များသည်။ ဥပုသ်မသုံးဖိရှေ့ဆာတိုးရက်ကပင်လျှင်။ ဘောဇဉ်ခဲဘွယ်စသော ဆာဟာရဆပီဆရင်တို့ကိုပြုစီရင်ဆဉ်၏၊ ဤဆိုပြုစီရင်ပြီး၍၊ ဥပုသ်နေ့ကာလဆခါသမယဉ်၌၊နံနက်စောစောကပင်လျှင်။ ရဟန်းယောကျ်ား။ ရဟန်းမိန်းမတို့၏ဆထံ၌ငင်း။ဆယ်ပါးသောသိသဖြိလက္ခဏာကိုသိသော၊ ဥပါသကာ ဥပါသိကာမတို့၏ဆထံ၌ငင်း နှုတ်ဖြင့်ကြ၍။ ဥပုသ်ဆဂ်ါတို့ကို ဆောက်တည်ဆဉ်၏။ဥပေါသထ သိသခံယူဟန်ပါဠိဆစဉ်ကို။ မသိကုန်ငြား။ ပုဂ္ဂိုလ်များသည်၊ ဗုဒ္ဓပညတ်ဘုံ-ဥပေါသထံ ဆမိဠာဝိဟာရ်၍။ ဘုရားပညတ်ဟော် မူဆဉ်သောဥပုသ်ကိုဆောက်တည်ပါ၏ဟူသောဝစီဘေဒ နှုတ်ဖြင့်ကြခြင်းကိုပြု၍ ဆမိဠာန်ဆဉ်၏။ရဟန်းစသောသိလကိုပေးဘသာ ဆရာဘပါးကိုမရဘသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊မိမိကိုယ်တိုင်လည်းဆောဲတည်ဆဉ်၏၊ ဤသမာဒါနဆရာရှိ၊သမာဒါနဝိရတိ ဖြစ်ဆောင် နှုတ်ဖြင့်ကြခြင်းကို ပြုဆဉ်သည်သာလျှင်တည်း။ထိုကြောင့်၊အဂ်ိဟ္ဘရဆဒ္ဓကထာဝိသာရဒပေါသထသုတ်အာဘွင့်၌။ ။ဥပေါသထဒိဝသေပနပါတောဝဘိက္ခု သဝါဘိက္ခုနိယာဝါဒသသိသလက္ခဏာညနောဥပါသကသဝါ ဥပါသိကာယဝါ သန္တိကေဝါစံဘိန္ဒိတွာ ဥပေါသထဂ်ါနိသမာဒါဘဗ္ဗာနို၊ ပါဠိ'ဆဒာနန္တေနဗုဒ္ဓပညတ္တံ ဥပေါသထံ ဆမိဠာဓိတိဆဒါတဗ္ဗံ၊ဆညံဆယာဘန္တေန ဆတ္တာနာပိဆမိဠာတဗ္ဗံ၊ ဝစီဘေဒါပနကာတဗ္ဗောယေဝ။ ။ဟုမိန့်ဖြေဘော်မူ၏၊ ။ဥပေါသထဒိဝသေ၊ ဥပုသ်နေ့၌။ ပါတောဝ၊နံနက်စောစောကပင်လျှင်။သိက္ခုသဝါ၊ရဟန်း၏ငင်း။ ဘိက္ခုနိယာဝါ၊ရဟန်းမိန်းမ၏ငင်း။ဒသသိသလက္ခဏညနော၊ ဆယ်ပါးသောသိလ၏သက္ခဏာကိုသိစေသော။ ဥပါသကာသဝါ၊ယောကျ်ား၏ငင်း။ ဥပါသိကာယဝါ၊ဥပါသိကာမိန်းမ၏ငင်း။ သန္တိကေ၊ဆထံ၌၊ ဝါစံဘိန္ဒိတွာ၊နှုတ်ဖြင့်ကြ၍ ဥပေါသထဂ်ါနို၊ဥပုသ်ဆဂ်ါတို့ကို၊ သမာဒါတဗ္ဗာနို၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ဆဉ်ကုန်၏၊ ပါဠိ'၊ ပါဠိဆစဉ်ကို။" ဆဒာနန္တေန၊ မတတ်မသိသဖြင့်။ ဗုဒ္ဓပညတ္တံ၊ ဘုရားပညတ်တော်မူဆဉ်သော၊ ဥပေါသထံ၊ ဥပုသ်ကို။ ဆမိ

ဌာဒိ၊ဆောက်တည်ပါ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ အဓိဌာတဗ္ဗံ၊ဆောက်တည်အပ်၏။ အညံ၊ထိလပေးသောဆရာတပါးကို။ အသဘာဇနံ၊ မရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဆတ္တုနာဝိ၊မိမိကိုယ်တိုင်လည်း။ အဓိဌာတဗ္ဗံ၊ဆောက်တည်အပ်၏။ ဝစီဘေဒါပနံ၊ နှုတ်ဖြင့်ကြေငြာခြင်းကိုကား။ ကာတဗ္ဗောယေဝ၊ ပြုအပ်သည် သာလျှင်တည်း။

ဤအဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ မိန့်အပ်သော ဝါကျစကားရပ် အပေါင်းတို့တွင်၊ ဥပေါသထ ဒိဝသေပနဟိ၊တော ဝ၊ဟူသောပါဠိဖြင့်။ နံနက်သောအခါကာလဝယ်။ဥပုသ်သီလကို စောင့်သုံးဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ဘိက္ခု၊သဝါ။ပ။သန္တိ ကော ဝါစံ ဘိန္ဒိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒါတုဗ္ဘာနိ၊ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ရဟန်းတော်တို့၏ဆဆံတော်ဖြစ်စေ၊ သီလလက္ခဏာကိုသိသောဥပါသကာ-ဥပါသိကာတို့၏ ဆဆံဖြစ်စေ။ ဥပုသ်သီလကိုမယူမီ၊ ရှေးဆဘို့ကာလဝယ်။အုမဠုရတ္တိ၊ အုမဠုဒိဝသံဟူ၍ ဤညဉ့်၊ဤနေ့ကာလပတ်လုံး။ ဥပုသ်သီလကိုသုံးတော့အံ့ဟု။ ကာလကိုမှတ်၊ပိုင်းခြားလတ်၍။ ဥပုသ်ဆင်္ဂါ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ဆဠင်္ဂသိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယာမိဟူ၍၊သိက္ခာပုဒ်ရှစ်ပါးလုံးကိုတပေါင်းတည်းပြု၍။ကေစွသမာဒါနခံယူနည်းဖြင့်ဂုဏ်း။ နှုတ်ဖြင့်ကြေငြာခြင်းကိုပြု၍၊မာဂဓပါဠိဘာသာဆတိုင်း၊ဆေဝံတည်ဟန်ကိုပြတော်မူ၏၊ထိုကြောင့်ရကား။ ဆဂုတ္တရဋီကာကြီး၌။ ။ဝါစံဘိန္ဒိတွာဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒါဘဗ္ဘာနိဘိအုမဠုရတ္တိံအုမဠုဒိဝသန္တိကာလပရိစ္ဆေဒံကတွာဥပေါသထင်္ဂဝသေန ဆဠင်္ဂသိက္ခာပဒါနိသမာဒိယာမိတိ ကေတောကတွာပုနပစ္စေကံ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။ပ။ဥပေါသသနုမဟာသယနာဝေရမဏိသိက္ခာပဒံသမာဒိယာမိ တိဇံဝံဝစီဘေဒံကတွာယထာပါဠိ သမာဒါတဗ္ဗာနိ၊ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူခဲ့၏။ ။ဝါစံဘိန္ဒိတွာဥပေါသထင်္ဂါနိသမာဒါဘဗ္ဘာနိတိ၊ဝါစံဘိန္ဒိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိသမာဒါတဗ္ဗာနိဟူသည်ကား။အုမဠုရတ္တိံ၊ဤညဉ့်ပတ်လုံးငင်း။အုမဠုဒိဝသံ၊ ဤနေ့ပတ်လုံးငင်း။အုတိ၊ဤသို့။ကာလပရိစ္ဆေဒံ၊ကာလဆယိုင်းအခြားကို၊ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ဥပေါသထင်္ဂဝသေန၊ ဥပုသ်ဆင်္ဂါ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ ဆဠင်္ဂသိက္ခာပဒါနိသမာဒိယာမိတိ၊ဆဠင်္ဂသိက္ခာပဒါနိသမာဒိယာမိဟူ၍။ ကေတောကတွာ၊ သိက္ခာပုဒ် ရှစ်ပါးလုံးကို တပေါင်းတည်းပြု၍၊ သမာဒါ တဗ္ဗာနိ၊ ဆောက်တည်ဆပ်ကုန်၏။ပုန၊တဘန်။ပစ္စေကံ၊ဆသီးဆသီးတပါး၊စီ။ပါဏာ

တိပါဘာဒေဝရမကိသိက္ခာပဒံသမာဒိယာဒိုးပ။ဥစ္စာသယဲနှ မာဘာသယနှာ ဝေဝရမကိသိက္ခာပဒံသမာဒိယာမိတိ၊သမာဒိယာမိဟူ၍၊ဝေံ၊ဤသို့။ဝစီဘေဒံကတွာ၊နှုတ်ဖြင့်ခြင်းကိုပြု၍၊ယထာပါဋိမာဂဓဘာသာပါဋိဆိုလိုင်း၊သမာဒါတဗ္ဗာနိ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ဆပ်ကုန်၏။

ဤဒိုကာဆရာဘော်ဖြတော်မူ၏။ဖုမဉ္စရတ္တိ ဖုမဉ္စဒိဝသန္တိ ကာလပရိဒ္ဓဲ့ဒံကတွာဟူသောပါဠိဆရဝါဒ်။တွာပစ္စည်းသည်။ ပုဗ္ဗကာလတွာ၊သမာနကာလတွာ၊ ဆပရကာလတွာဤသုံးဖြာသောတွာပစ္စည်းတို့တွင်။ပုဗ္ဗကာလဠိသက်သောတွာပစ္စည်းဖြစ်ရကား၊သိလေတော်ဖြတ်ကို မခံယူဘိကာလ၊ခံယူခါနိုး ဆခါသမယဠိ။ ကာလပရိယန္တဖြစ်စေဆောင်း၊ဆဟံဘန္တေတိသရဏေနသဟဖုမဉ္စဒိဝသံဖုမဉ္စရတ္တိ်ဆဠိက်သမန္ဓောဂတံ ဥပေါသထသိလံ မဲ့ယာစာမိ၊ ဆနုဂ္ဂဟံကတွာ သိလံဒေထမေဘဂန္တေ။ ။ဟူ၍သိလကိုတောင်းယူဆော်ဖြ်ဟူ၍၊ ဒိုကာဆရာဘော်ဖြတော်မူ၏။ထိုသို့ပိုင်းခြားပြီးမှသာလျှင်။ ကေစွသမာဒါနံ ဆားဖြင့်ဂုင်း။ပစ္စေကသမာဒါနံဆားဖြင့်ဂုင်း။ ခုဒ္ဒကပါဋိပါဒိုးတော်ဆလာနှင့် ညီစွာ၊ ပါဏာတိပါတာဝေရမကိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိစသည်ဖြင့် ဆသိးအသိးဝစီဘေဒနှုတ်ဖြင့်၍ဆောက်တည်အပ်ဖြ်။ဤသိသိက္ခာပုဒ်တည်းဟူသောဥပသိဆဂ်ါကိုရည်တော်မူ၍ဆဋ္ဌကဆာဆရာသည်။ ။ဝါစံဘိန္နိတွာဥပေါသဆဂ်ါနိသမာဒါဘဗ္ဗာနိ၊ဟူ၍ဒိန့်တော်မူ၏၊ ။ဤသို့ဒိုကာဆရာတော်ဖြတော်မူသည့်အဘိုင်း။သိသကိုမခံယူမိ။ကာလကိုပိုင်းဖြတ်ပြီး၍သိက္ခာပုဒ်ကိုဆသိးအသိးခံယူဆပ်ဖြ်။ဖုမဉ္စဒိဝသံ၊ ဖုမဉ္စရတ္တိ်ဟူသောပါဋိနှင့်။သိက္ခာပုဒ်ပါဋိကိုတွဲစပ်၍၊ သိသကိုမခံယူဆပ်။ ။တိကဆကိုထို့ရှိပိသာခုပေါသထသုတ်ပါဋိတော်၌၊ ။ဆဟံပဇ္ဇ ဖုမဉ္စရတ္တိ် ဖုမဉ္စဒိဝသံပါဏာတိပါတံပဟာယ ပါဏာတိပါတာပဋိဝိရတော။နိဟိတဒဏ္ဍော၊နိဟိတသတ္ထော၊လဇ္ဇီ၊ ဒယာပန္နော၊ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီဝိဟာရာမိ။ဖုမိနာဝိဆင်္ဂ်နဆရဟာတံ ဆနုကရောမိ၊ ဥပေါသထောစမေ ဥပဝုတ္ထောဘဝိဿတိ။ ။ဟူ၍ဟောတော်မူခြင်းသည်ကား၊သိသကိုခံယူဆော်တည်ဟန်ကို ဟောတော်မူသည်မဟုတ်။သိသခံယူပြီးသည်ဖြ် ဆခြားမဲ့ကာလ၌ ရဟန္တာတို့နှင့် ဆပြိုင်ပြ၍ မိမိတို့ဖြ်ဥပုသ်သိလကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဝင်၍ ဂျူဆင်ခြင်ဟန်ကိုရည်သန်၍ ဟောကြားတော်မူဖြ်။ထိုကြောင့်။ ဂုင်းဝိသာခါ ဥပေါသထသုတ်ပါဋိတော်၌ပင်လျှင်၊ ။သဓေါသောဝိသာခေ ဆရိယသာဝကောဇုဟိပဒိသဗ္ဗိကွတိ၊ ။ဟူ၍ဟော်တော်မူဖြ်၊ ။ဝိသာခေ၊ချစ်ဦးဝိသာခါ။သဓေါ၊ထိုသို့သဘောရှိသော။ သောဆရိယသာဝကော၊ထိုဆရိ

ယာတပည့်သားသည်၊ဇာတိပဒိသဒ္ဓိကွတိ၊ဤသို့ဆင်ခြင်ဖို့။ ။ဤသို့ဟော ကြားတော်မူဆပ်သော ပါဠိတော်စကားဖြတ်တို့ကို၊ တပ်ဆပ် ထင်ထင်၊ ညှာက်နှင့်ယှဉ်၍၊ဟုတ်မှန်စွာသိမြင်ဆောင်ရွက်ဆင်ခြင်ဆပ်ဖို့။

သီသခံယူရာ၊နည်းနှစ်ဝတို့တွင်၊ တပေါင်းတည်းခံယူသောဇကစွသမာဒါနဆေားဖြင့် ခံယူသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ရှစ်ပါးသီလကိုခံယူငြားသော်လည်း။ ဝိရတိတထုံး,စေတနာတထုံး မျှကိုသာလျှင်ရ၏။ ဆတဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဆဌသိက္ခာပဒါနိသမာဒိယာဒိ။ ။ဟူ၍တပေါင်းတည်း၊ဆာချာတ်ကြိုယာဒိပိဘာတ်တဆျက်တည်းသတ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ ခုဒ္ဒကပါဌဆဌကထာ,ဆဂ်ဟ်ဟ်ရဒိုကာတို့၌။ ။တံပန၊ ကေဠံသမာဒိယထော ကောယ ဝဝိရတိကောစေတနာဟောတိ၊ ။ဟုဝိန့်ပြတော်မူ၏။ ။တံပန၊ထိုဥပေါသထသီသခံယူသောပုဂ္ဂိုလ်အားကား၊နှာနာဝိရတိစေတနာဒယော၊ အထူးထူးသော ဝိရတိစေတနာတို့သည်။ယသာသကံ၊ ဝိဝိတို့ သိက္ခာပုဒ်ဆားလျော်စွာ။ကိစ္စဝသေန၊ကိစ္စ၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်။ဥပဝဿိန့်၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသောသီလခံယူနည်းနှစ်ပါးတို့ဖြင့်။ခံယူငြားသော်လည်း။သမာဒါနဝိရတိဖြစ်ဆောင်၊နှစ်ဖြာက်ဆပ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။ထိုကြောင့်၊ ၎င်းဆဂ်ဟ်ရဒိုကာတို့၌။ ။သဇ္ဇသမာဒါနေ ပန ဝစီဘေဒေါ ကာတဗ္ဗော ယေဝ။ ။ဟုဝိန့်ဘော်မူ၏။ ။သဇ္ဇသမာဒါနေပန၊ဆလုံးရုံသော ဆောက်တည်ခြင်းဌကား၊ဝစီဘေဒေါ၊နှတ်ဖြောက်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗောယေဝ၊ပြုဆပ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။ဤဥပေါသထ သီသခံယူနည်းကိုမြီးသဖြင့်၊ ဒသသီလခံယူနည်းကိုသည်း။သိဆပ်တော့သည်ဟုမှတ်။ ဒသသီလမှာကား၊ဆသီးဆသီးခံယူရာ ဝိရတိဆယ်လုံး, စေတနာဆယ်လုံးရ၏ ဟူ၍သိမ်းကျုံးဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်သီသခံယူနည်းဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

(၄၈၆) ဆယ်ပါးသိသမှု၊ ရှစ်ပါးသိသဖြစ်ပုံကိုပြခြင်း။

ပါဏာတိပါဘာဝေရမဏိသိက္ခာပဒံသမာဒိယာမိ၊ပ။ဇာတရူပရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံသမာဒိယာမိ။ ။ဟူ၍ ချဒ္ဒကပါဠိပါဠိုတော်ဆလာ။ဆယ်ပါးသိသဆရာဦး၊ သတ္တမသိက္ခာပုဒ်နှင့်ဆဋ္ဌမသိက္ခာပုဒ်ကို၊ တပေါင်းတည်းပြု၍၊သတ္တမဆက်ပြုပြီးလျှင်၊ ဥစ္စာသယနသိက္ခာပုဒ်ကို ဆဋ္ဌမဆက်ပြုလျက်၊ရှစ်ပါးမည်စွ။ ဥပေါသထသီလဟူ၍ မှတ်ယူဆပ၏။ ထိုကြောင့်။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာကြီး၌၊ ။ဆဋ္ဌာတိနစ္စာဒိမာလာဒိဝေရမဏိ ဇံကံကဘ္ဘာသဇ္ဇပဋိဂ္ဂဟဏာဒီနိဆဋ္ဌ။ ။ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ ။ဆဋ္ဌာတိ၊ ဆဋ္ဌဟူသည်ကား။နစ္စာဒိဝေရမဏိ၊ နစ္စာဒိဝေရမဏိကိုဆိုငင်း။မာလာဒိဝေရမဏိ၊မာလာဒိဝေရမဏိကိုဆိုငင်း၊ ဇံကံကဘ္ဘာ၊တပေါင်းတည်းပြု၍။ သဇ္ဇပဋိဂ္ဂဟဏာ၊ ဆလုံးစုံနောက်ဖြစ်သော ဓာတရူပသိက္ခာပုဒ်ကို ဆိုသည်ဖြင့်၊ ကုန်သော၊ဆဋ္ဌ၊ရှစ်ပါးကုန်သောသိလတို့တည်း၊ ။ဆဋ္ဌကပါဠိဆဋ္ဌကထာ ဋ္ဌီလည်းနည်းတူ။

ဤသို့ဆဋ္ဌကသာ, ဒီကာဆရာတို့မိန့်ဆိုတော်မူဆပ်သည်နှင့်ဆည်၊ ရှစ်ပါးသိလကို ဆောက်တည်ရာ၌။ နစ္စဂီဘနှင့် မာလာဂန္ဓ နှစ်ပါးကိုတပါးတည်းပြုလုပ်တွဲဘက်၍ခံယူဆောက်တည်ခြင်းသည်။ နစ္စဂီတ ဆမှလည်း၊ ကာမဂုဏ်ဆရာ၌။လျှပ်ပေါသောအမှု၊ မာလာဂန္ဓသည်လည်း။ထို့ဆတ္ထကာမဂုဏ်ဆရာ၌ လျှပ်ပေါသောဆမှုဖြစ်၍၊ဥပုသ်သုံးခြင်း ဥပါဝါသဆဂ်ါနှင့်ငင်း။သမထဝိပဿနာဘာဝနာတရားတို့ကို ပွါးများခြင်းဘာဝနာဆရာတို့နှင့်ငင်း၊ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ချင်းတူသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊တပါးတည်းတွဲဘက်၍ မှတ်ယူဆပ၏ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ ဆယ်ပါးသိသ ဆောက်တည်ရာ၌၊ နစ္စဂီတသိက္ခာပုဒ်သည်ကိုယ်တိုင်ကခုန်တီးမှုတ်ခြင်း၊ သူတပါးတို့ကိုကခုန်တီးမှုတ်စေခြင်းစသည်ဖြင့်၊ ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရ။ကာယကမ္မ, ဝစီကမ္မ,သာဟတ္ထိက, အာဏာတ္တိကတို့နှင့်ဆက်ဆံသောသိက္ခာပုဒ်အထူးတည်း။မာလာဂန္ဓသိက္ခာပုဒ်သည်။ ဂီမိကိုယ်တိုင် ပန်ဆင်ခြင်းဆစတ္ထိသည်တို့ဖြင့်ပြုဆပ်သည်ဖြစ်ရကား၊ကာယဒွါရ, ကာယကမ္မ,သာဟတ္ထိကတပါးနှင့်သာဆက်ဆံသောသိက္ခာပုဒ်အထူးတည်း။ဤသို့ဆားနှင့်၊သိက္ခာပုဒ်နှစ်ပါးတို့၏ ကမ္မဒွါရပယောဂတို့ဖြင့်၊ မတူထူးခြား၊ သဘောလက္ခဏာဆားဖြင့်ရှိခြင်းကြောင့်၊ဆယ်ပါးသိလဆရာ၌ခွဲခြားခြင်း၌၊ရှစ်ပါးသိလဆရာ၌ဆတူတပေါင်းတည်းတွဲထားခြင်းကိုပြု၏ဟုတပ်ဆပ်သောချာ့မှတ်ယူရာ၏။

လုံးဝေတ်ဆရာဘုရားကြီးသည်ကား၊ ဆဋ္ဌက်သိလို့ လောကီလူတို့ရာဂ လျှင်ဖြစ်နှောနှောင်းခြင်းဆင်ကြောင်းရေငးမှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော ဆကျသိုလ်စေတနာတရုကိုသာလျှင်ရည်ဝေတ်မူ၍၊ နစ္စဂိတသိက္ခာပုဒ်နှင့် မာလာဂန္ဓသိက္ခာပုဒ်ကိုတပါးတည်းတရုတည်းပြုဝေတ်မူ၏။ဒသက်သိလို့ကား၊ ကိုင်ဆွဲနေစေတနာကိုရည်သန်၍'နစ္စဂိဘသိက္ခာပုဒ်တရု။မလျှော်နေစေတနာကိုရည်သန်၍၊မာလာဂန္ဓသိက္ခာပုဒ်ဘရု၊ဤသို့သိက္ခာပုဒ်နှစ်ပါးကိုခွဲခြားဝ် ပြုဝေတ်မူ၏ဟူ၍မိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသို့ပြုအပ်ပြီးသောရှစ်ပါး ဆယ်ပါးသီလမျှားဖြင့်၊ရှေးငါးပါးသောသီလတို့သည်၊ ဆမြိုပင်ထွန်ကျူးဆပ်, ကြည့်ရှောင်ဆပ်ဖြစ်ဟု- ဟောကြားမြစ်တားဝေတ်မူဆပ်သောအကုသိုလ်ဆဘို့ဖြစ်၍၊လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်မည်၏။ ထိုမှကြွင်းသော ဝိကာလဘောဇနုစသော နောက်ငါးပါးသောသိက္ခာပုဒ်တို့သည်ကား။ ကောင်းမှုဆထူးကို ဆလိုရှိငြား၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျှားတို့သည်၊ဆောက်တည့်ဆပ်ဖြစ်ဟူ၍ဟောကြားဝေတ်မူသောကြောင့်။ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်မည်၏၊ ထိုကြောင့်ရကား၊ ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပဋ္ဌမာစေတ္တပဋ္ဌကေန္တ ဆကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနတ္တာပါဏာတိပါတာဒီနံ ပကတိဝဇ္ဇတောဝေရမဏိယော၊သေသာပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတော။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ထွေစ၊ ဤရှစ်ပါး,ဆယ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း။ ပဋ္ဌမာ၊ ရှေးဦးစွာကုန်သော။ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးသောသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ပါဏာတိပါတာဒီနံ၊ပါဏာတိပါတစသည်တို့၏။ ကေန္တ ဆကုသလ စိတ္တသမုဋ္ဌာနတ္တာ၊စင်စစ်ဆကုသိုလ် စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ ပကတိဝဇ္ဇတော၊ပြကတ်တော့သူတို့ရှောင်ကြဉ်ဆပ်သောလောကဝဇ္ဇမှ၊ဝေရမဏိယော၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းတို့သည်။ ဟောနို့၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ သေသာ၊ ရှေးငါးပါးမှကြွင်းကုန်သောဝိကာလဘောဇနုစသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်။ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတော၊ပညတ်တော်ကြောင့်ဖြစ်သောပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမှ။ဝေရမဏိယော၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းတို့သည်။ဟောနို့၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာပါဋ္ဌ၊ပြိန့်ဆပ်သည်နှင့် ဆညှိ ရှစ်ပါး, ဆယ်ပါးသီလတို့တွင်၊ပါဏာတိပါတစသော ရှေးငါးပါး၊ ပျက်ရာဋ္ဌိသာလျှင်။ ဆပါယ်လားကြောင်းဆပါယဂမနိယကံဖြောက်၏ဟု မှတ်ယူဆပ်၏။ ဆပါယ်ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကိုလည်းပေးစွမ်းနိုင်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဝိကာလဘောဇနုစသော နေဒံသိက္ခာပုဒ်ပျက်ရာဋ္ဌိကား။ဆပါယ်လားကြောင်း။ ဆကုသိုလ် ကမ္မပထမဖြောက်ကုန်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။ရဟန်းတို့

ဖြစ်။ပဏ္ဏာတို့ ဝဋ္ဌတို့နှင့် မတူကုန်။ရဟန်းတို့မှာ၊ ဆောဏာ ဝိတိက္က မန္တုရာယ် ကြောင့်ဆုံးဖြစ်ရိုရကား။ဆပါယဂမနိယဖြစ်သည်။လူတို့မှာ၊ဆောဏာဝိတိက္က မန္တုရာယ်မရှိရကား။ ဆပါယဂမနိယ ဖြစ်ရန်မရှိကုန်။ ထေရာဂါထာပါဠိတော်၌၊ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ကိုစောင့်သုံးရာ၌၊ငတ်မွတ်သောဘေးကင်းခြင်း၊ မွန်မြတ်သောဘောဇဉ်ကို မပြတ်သုံးဆောင်ရခြင်း ဆက္ခိုးကို ရဖြစ်။ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ကို။လွန်ကျူးပျက်စီးရာ၌၊ငတ်မွတ်သော ဘေးရောက် တတ်ခြင်း၊ ချွန်ရင်း ကြမ်းကြုတ်သော ဘောဇဉ်ကိုသာ သုံးဆောင်ရခြင်းဆဖြစ်ကို ရဖြစ်ပါ၍ ဟောတော်မူသည်ကို ထောက်ထား၍။ နောက်သိက္ခာပုဒ်ငါးပါးပျက်စီးရာ၌၊ ပဝတ္တိဆက္ခိုးမျှသာလျှင် ဆဖြစ်ရေးရာဖြစ်။ပဋိသန္ဓေ ဆက္ခိုးကို မပေးနိုင်ကုန်ဟု တပ်ဆင်သောချာ။ မှတ်ကုန်ရာဖြစ်၊ ။ငါတို့ဖြစ်ဓမ္မာစရိယဖြစ်တော်မူသောမာန်လည်ဆရာ့တော်ဘုရားကြီးသည်ကား။ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ကိုလွန်ကျူးသောသူဆား။ ဆပါယ်ပဋိသန္ဓေဆက္ခိုးကို။ မရချထိုဆားဖြင့် မပေးနိုင်။ တိသ ရဟန်းကြီးသည်။ ဌဝိဖြစ်သက်နှံ့ခြံတပ်မက်သော နိကန္တိကြောင့်သန်း, ဖြစ်ရတိသကဲ့သို့၊ ဥပနိဿယဆစွမ်းသတ္တိကြောင့်၊ ဆပါယ်သို့ရောက်ရန် ဆကြောင်းမျှလောက်ဖြစ်ဖြစ်ဟူ၍ဒိန္နတော်မူဘုးဖြစ်။ ။ဤသည်လျှင် ဆာဒစရိယ ဝါဒတည်း။ ။ ဤသည်လျှင်၊ရှစ်ပါးသိလ,ဆယ်ပါးသိသက္ခိခွဲပြခြင်းတည်း။

---

(၄၈၇) ရှစ်ပါးသိလကိုခံပြီးနောက်၊ငါးပါးသိလခံခြင်းကိုပြခြင်း။

ရှစ်ပါးသိလကို ခံယူပြီးသောသူသည်။ တဘန်ငါးပါးသိလကိုခံယူရာ၌။ ရှေးခံယူပြီးသောရှစ်ပါးသိလသည် မပျက်ကုန်ဟူ၍ သန္နိဋ္ဌာန်ကျမှတ်ယူဆပါ၏၊ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊သိက္ခာပုဒ်၏ဆပိုင်းဆခြားဆားဖြင့်။ ဆဝံတည်ဆပါသောသိလတို့သည်။လွန်ကျူးသဖြင့်ငင်း။သေသဖြင့်ငင်း၊ပျက်ရာသောဆကြောင်း နှစ်ပါးမှတပါး။ ဖျက်ရန်မရှိသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိဒါမက်ဆဌကထာ၌။ ။သိက္ခာပဒပရိယန္တံ ကတွာ သမာဒိန္နံသိလံ ဝိတိက္ကမေနဝါမရဏေနဝါ ပဋိပဿမ္ဘတိ။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏။ ။သိက္ခာပဒပရိယန္တံ၊ သိက္ခာပုဒ် ဆပိုင်းဆခြားကို။ ကတွာ၊ပြု၍၊ သမာဒိန္နံ၊ ခံယူဆောက်တည်ဆပါသော။ သိလံ၊သိလတော်သည်။ ဝိတိက္ကမေနဝါ၊ သိက္ခာပုဒ်ကိုလွန်ကျူးခြင်းဖြင့်ငင်း။မရဏေနဝါ၊သေခြင်းဖြင့်ငင်း။ ပဋိပဿမ္ဘတိ၊ ပြီး၏၊ ။ဤသို့ဆဌကထာဆရာဖြတ်။ ဖိန့်တော်မူဆပါသောကြောင့်။ရှစ်

ပါးသီလကိုခံယူပြီးနောဲ၊ငါးပါးသီလကို ထပ်၍တဘန်ခံယူရာဝယ်။ ၅စ်ပါး သီလသည်မပျက်ကုန်။ထူရာမှာထပ်လျှင်နွေးဟုဆိုဘိသကဲ့သို့။ နောက်ထပ် ခံယူရာ၌၊ ၅စ်ပါးသီလဝယ်။ ကျိုးပေါက်ဒသာ သိက္ခာပုဒ်၌ တပါးပါးမှီခဲ့ သော်၊ သီလတရားထပ်ရွှေ့ဖွေးတော့ သည်သာတည်းဟုဖွတ်။ ၊ဤလျှင် သီလတဘန်ထပ်၍ခံခြင်း၌၊ဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၀၈) ဆရားမှာသီလခံယူဟန်ကိုပြခြင်း။

သာမံဝိပဿိတမနုဿာသမာဓိယန္တိ။ ။ပါရာဇိကာဏ်ဆ၌ကထာ။ ။ သာမံဝိ၊ကိုယ်တိုင်ဘာသာလည်း။ပဿိတမနုဿာ၊ သိလ-လက္ခဏာကိုသိ ပညာရှိသောလူတို့သည်။သမာဓိယန္တိ၊ ခံယူဆောက်တည်ကြကုန်၏။ ။ ဤဆ၌ကထာပါ၌၊ ဝိန်ဆယ်သည်နှင့်ဆည်။ ဆရားရှင်တို့ထံမှာဖြစ်စေ။ ဆရာ သာဝကတို့ထံမှာဖြစ်စေ၊ သီလကို ခံယူကြပါမူကား။ ခံကောင်း၏ဟုမှတ် ဆပ်၏။ သံဃာရှိလျက်နှင့် ဆရားထံဝယ်၊သီလခံယူရာ၌။ သံဃ ဆဂါရဝ တရား။ တစုံတခုမဖြစ်နိုင်။ သံဃာဆဂါရဝဟူသည်။သံဃာတော် တို့ဆား။ ကိုယ်ဆမူဆရာနှုတ်ဆမူဆရာတို့ဖြင့်။ မထိမဲ့ဖြင်ပြုခြင်းကို မှတ်ယူဆပ်၏။ ဆရားလက်ထက်တော်ဆခါ၌။ ရဟန္တာ သာဝက သံဃာတော်ကြီးများ၌ ငြားသော်လည်း။ဆရားဆထံတော်ဝယ်၊သိသခံယူကြသော ဆနာထပိဏ် သူဌေး,ဝိသာခါဥပါသိကာမစသော ဝတ္ထုတို့ကိုရှုကြည့်ဆပ်၏။ ထို့ကြောင့် လည်းဆဂံတ္တရဒိုကာကြီး၌။ ။ဥပါသကသိလံဟိ ဆတ္တာနာသမာဓိယန္တေ နာပိသမာဓိန္နံပရသန္တိကေသမာဓိယန္တေနာပိ။ ၊ဟုဝိန်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ဥပါသကသိလံ၊ဥပ၊သကသိလသည်။ဆတ္တာနာ၊ဝိဒ္ဓိဘာသာ။ သမာဓိ ယန္တေနာပိ၊ဆောက်တည်သဖြင့်လည်း။သမာဓိန္နံ၊ဆောက်တည်အပ်သည် မည်၏။ ပရသန္တိကေ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်ထံ၌၊ သမာဓိယန္တေနာပိ၊ ခံယူ ဆောက်တည်သဖြင့်လည်း။သမာဓိန္နံ၊ဆောက်တည်ဆပ်သည်မည်၏။ ။ဤ သို့ဆ၌ကထာဝိုကာပါ၌၊ဝိန်တော်မူဆပ်သည်ကိုထောက်ထား၍။ ဘုရားထံ ဝယ်သီလခံယူဆပ်ကြောင်း။ ယောနိသော စိတ်ကောင်းဖြင့်။ ဟုတ်မှန်စွာ မှတ်ယူဆပ်၏။ ၊ဤသည်လျှင်ဘုရား၌ထံ။ သီလခံယူဟန် ဆဆုံးဆဖြတ် တည်း။

---

(၄၈၉) နေ့ထဝက်ဆောက်တည်သောဥပနဉ္ဇပုသ်ကိုပြခြင်း။

ဥပနဉ္ဇပုသ်ဟူသည်။ ညနေဆခါဝယ်၊ စောင့်သုံး ဆပ်သောဥပုသ်ကို ပွတ်ယူဆပ်ဖြ၏။ ထိုညနေဆခါ စောင့်သော ဥပုသ်ကိုလည်း။ ဆနာထပိဏ်သူဌေးဖြ၏ဆမှလုပ်ယောကျ်ားကဲ့သို့၊တနေ့ပတ်ထုံးဆာဟာရကိုမစားသောသူမှသာလျှင်။ညနေဆခါထက်ဝက်သော ဥပနဉ္ဇပုသ်ကို ဆောက်တည်၍ရဖြ၏ဟုမှတ်၊ထိုမှတပါးဆလိုရှိတိုင်း၊ဆစာဆာဟာရတို့ကိုစား၍။ညနေဆခါကျောင်းသို့လာ၍၊ ဥပုသ်စောင့် သုံးရာ၌ကား။ ဥပုသ်မရ ကုန်ဟုမှတ်၊ ထိုကြောင့်။ ဆပဒါန်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဖွဒါနိဆာဥ္ဇိတွာ မုခံဝိက္ခာလေတွာဥ္ဇုပေါသဆဂ်ါနိ ဆဓိဋ္ဌဟန္တောဥပဉ္စုပေါသထံ လဘိဿတိ။ ။ဟုဖြိန့်တော်မူဖြ၏။ ။ဖွဒါနိ၊ ယာဝဆခါ၌။ ဆာဥ္ဇိတွာ၊မစားမူ၍၊ မုခံ၊ခံတွင်းကို၊ဝိက္ခာလေတွာ၊လုပ်ကျင်း၍။ ဥပေါသထဂ်ါနိ၊ ဥပုသ်ဆဂ်ါတို့ကို။ ဆဓိဋ္ဌဟန္တော၊ဆောက်တည်သည်ရှိသော်၊ဥပဉ္စုပေါသထံ၊ ထက်ဝက်သောဥပုသ်ကို။လဘိဿတိ၊ရလတ္တံ့။ ။ဘာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ သကလဒိဝသံနိရာဟာရတာယ၊ ။ဟုဖြိန့်ဖြ၏။ ။သကလဒိဝသံ၊ တနေ့ပတ်လုံး။ နိရာဟာရတာယ၊ပြတ်သောဆာဟာရရှိသည်ဖြစ်ကြောင့်၊ ။ထိုမှတပါး။ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ဆဋ္ဌကထာဆရ၊ ကာလပရိယန္တသိသ ဆပြတ္တင်။ ဝိဟာရပရိယန္တ ကျောင်း၌နေခြင်း ဆဆုံးရှိသောဘီလ။ ပရိဝေဏပရိယန္တ၊ ပရိဝုဏ်၌နေခြင်းဆဆုံးရှိသော ဘီလဟူ၍ ပြတော်မူခြင်း ဆရကိုလည်း။ နံနက်ဆခါကာလကိုဂုင်း။ ညနေဆစာဆာဟာရမစားသောသူတို့ဖြ၏ စောင့်သုံးရာကာလကိုဂုင်း။ရည်သန်လျက်၊ဖြိန့်တော်မူဖြ၏ဟူလို၊ ။ဤလျှင်ဥပနဉ္ဇပုသ်အဆုံးဆပြတ်တည်း။

---

(၄၉၀) နဝင်္ဂဥပုသ်အိုဏတ်နှုတ်၍ပြခြင်း။

နဝဟိဘိက္ခဝေဆဂေါဟိသမန္နာဂတောဥပေါသထော ဥပဝုဋ္ဌောမဟပ္ပလောဟောတိ မဟာနိသံသော။ ။(နဝဆင်္ဂါအိုဏတ်နှုတ်) ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ နဝဟိ၊ ကိုးပါးကုန်သော၊ ဆဂေါဟိ၊ဆဂ်ါတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ပြည့်စုံသော၊ဥပဝုဋ္ဌော၊ကျင့်သုံးဆပ်သော၊ ဥပေါသထော၊ ဥပုသ်သည်၊မဟပ္ပလော၊ကြီးသောဆကျိုးရှိသည်၊မဟာနိသံသော၊ကြီးသောဆာနိသင်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်ဖြ၏။ ။ဤဆိုဟောကြားတော် မူဆပ်သောဟိုဠ်

တော်မြတ်နှင့်ဆည်၊ ရှစ်ပါးသောဥပေါသထဿိလကို ဆောက်ထည့်ပြီး၍၊ မေတ္တာဘာဝနာကိုပွါးများလျှင်၊ ဆင်္ဂါကိုးပါးဖြစ်ခကား၊ နဝဂ်ဥပေါသထဿိလဖြစ်တော့သည်ဟု၊ တပ်ဆပ်သောချာ့မှတ်ကုန်ရာ၏၊ နဝဂ်ဥပုသ်ဟုဆိုးထုတ်၍မခံယူဆပ်။ဆောဲ့ကြောင့်ဟူ၍၊ မေတ္တာဘာဝနာကိုသိလခံယူတိုသကဲ့သို့၊သမာဓိယာဓိ ကြိယာပုဒ်ဖြင့် ခံယူ၍၊မရစ ကောင်းသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ငင်းနဝဂ်ကိုတို့၊ရပါဠိတော်၌။ ။ရှေးရှစ်ပါးတို့၌၊ ဥပေါသထေစ မေဥပဝုဋ္ဌောဘဝိဿတိတိ ဇာဓိနာဆဋ္ဌမေန ဆင်္ဂနသမန္နာဂတောဟောတိ, ဟူ၍၊ဥပေါသထသဒ္ဒါဖြင့် ဟောကြားတော်မူ၏။ ။နဝမဆင်္ဂါ၌ကား။ဥပေါသထသဒ္ဒါမပါမရှိဘဲ၊ ဇာဓိနာနဝမေနဆင်္ဂနသမန္နာဂတောဟောတိ, ဟူ၍ ဟောတော် မူတိသည်ကို ဉာဏ်ပညာ ရှေ့သွား၍၊ မေတ္တာဘာဝနာတရားကို၊သမာဓိယာဓိကြိယာပုဒ်နှင့် မခံယူဆပ်ကြောင်းကိုသိဆပ်တော့သည်။ထိုကြောင့်ရကား။ဆင်္ကွရဆဋ္ဌကထာများ၌လည်း။ မေတ္တာဘာဝနာတရားကို၊သမာဓိယာဓိ,ဟူ၍၊မခံမယူကြစေရန်ကို သိစေလိုသဖြင့်။ ။ဝေနေယျာသပဝဝေသန မေတ္တာဘာဝနံ ပက္ခိပိတွာနဝဂ် သမန္နာဂတောတိ ဝုတ္တံ။ ။ဟုမိန့်ပြတော်မူ၏။ ။ဝေနေယျာ သယဝေသန၊ကျွတ်ထိုက်သောဝေနေယျတို့၏ဆလိုဆန္ဒ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။မေတ္တာဘာဝနံ၊ မေတ္တာ ဘာဝနာကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်သွင်း၍။ နဝဂ်သမန္နာဂတောတိ၊နဝဂ်သမန္နာဂတောဟူ၍၊ဝုတ္တံ၊ဟောတော်မူဆပ်၏။

ဤဆင်္ဂကထာပါဠိဆရာ၊ ဝေနေယျာသယဝေသန, ဟူသောပါဠိဆုံဖြင့်၊ဝေနေယျတို့၏ဆဏ္ဍာသယအားဇလျာ်စွာ၊နဝဆင်္ဂါတို့ရှိဟူသောဆမည်နှင့်သင့်ကြောင်းဆရာ ညီမျှဆောင်၊ မေတ္တာဘာဝနာ ထည့်စွက်၍၊ နဝဂ်ဟူ၍သာလျှင်ဟောကြားတော်မူ၏။ မေတ္တာဘာဝနာကိုဥပုသ်ဆဂ်ါခံယူသကဲ့သို့ မခံယူဆပ်ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ဆင်္ကြိသောပညာရောင်မပြူ၊ရဟန်း,ဂျင်,လူတို့သည်၊ ဆဂ်ိုတို့ရှိပါဠိတော်ပါဠ်၊ ဆဋ္ဌကထာ စကားရပ်တို့ကိုသေချာသိမှ၊ နေရာတကျမကြည့်ရှုကြဘဲ၊ ။ဆဟံဘန္တေတိသရဏေနသဟနဝဂ်သမန္နာဂတံဥပေါသထသီလံ ဓမ္မိယာစာဒိ၊ ဆနုဂ္ဂဟံကာတွာသီလံဒေထမောဘန္တေ။ ။ဟူ၍ဂုင်း၊ ။ရှစ်ပါးဆစေ့ပြီးသည်နောက်၊ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာပါဏာဘူတေသု ဖရိတွာ ဝိဟာရေကံသမာဓိယာဓိ,ဟူ၍ဂုင်း။ နဝဂ်ဥပုသ်ခံယူမှုပြုခြင်းတို့ကို။မမှန်,ဆမှား၊ ကြံဆသောဝါဒမျိုးဟုမှတ်သားဆပ်၏။ ။ရှစ်ပါးသီလ၊ဥပေါသထဆဂ်ါကို၊သမာဓိယာဓိဟူ၍၊ခံယူပြီးသည်နောက်၊ မေတ္တာဘာဝနာကိုသာလျှင်မခံယူဘဲ၊ ဝိဝိ

တို့ဘာသာဆင်လျောက်ပွါးများဆပ်ဖြ်။ ဆဋ္ဌကနိပါတ်, ဆင်္ကိုတ္တရဆဋ္ဌကထာ ၌၊ ။ဒါနံဒါဘဗ္ဘံ၊သိလံရက္ခိဘဗ္ဘံ၊ဘာဝနာဘာဝေတဗ္ဗာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ ၏။ ။ဒါနံ၊ဒါနကို၊ ဒါတဗ္ဘံ၊ပေးလှူဆပ်ဖြ်။သိလံ၊သိလကို၊ ရက္ခိတဗ္ဘံ၊စောင့် ဆပ်ဖြ်။ဘာဝနာ၊ဘာဝနာကို။ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ပွါးများဆပ်ဖြ်။ ။ဤသည် လျှင်၊နဝင်္ဂဥပသိဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၄၉၁) သိလဆပြားခွဲခြားပြခြင်း။

သိလတရားသည်၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကိုတည်ထားစေခြင်း။ ကုသလပ တိဋ္ဌာပနလက္ခဏာဆောင်းဖြင့်တပါးသာရှိဖြ်။ ဝိသေသဘေဒဆောင်းဖြင့် ဝိရတိ သိသ,ဆဝိရတိသိလဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ပါဏာတိ ပါတ,စသည်မှရှောင်ကြဉ်သောဆခါဖြစ်သောဝိရတိသုံးပါးသည်၊ ဝိရတိ သိလမည်၏။ ပါဏာတိပါတ, စသော၊ကာယဒုစ္စရိုက်သုံးပါး၊မုသာဝါဒ,စ သော၊ဝစီဒုစရိုက်လေးပါး၊ ပေါင်းခုနှစ်ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော စေတနာ။ ဆဘိဇ္ဈာ,စသောမနောဒုစရိုက်၃ရှောင်ကြဉ် ကြောင်းဖြစ်သော ဆနဘိဇ္ဈာ,ဆဗျာပါဒ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဤဆယ်ပါးသောတရားသည်။ ဆဝိရတိ သိလမည်ဖြ်။ ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝေရမဏိမတ္တံ ဝိရတိသိလံ၊ သေသံစေတနာဒိ ဆဝိရတိသိလံ။ ။ဟုဝိန့် ဘော်မူ၏၊ ။ပါဏာတိပါတာဒီဟိ၊ ပါဏာတိပါတ စသည်တို့မှ။ ဝေရမ ဏိမတ္တံ၊ရှောင်ကြဉ်ခြင်းမျှသည်သာလျှင်။ဝိရတိသိလ၊ ဝိရတိသိလမည်၏။ သေသံ၊ကြွင်းသော။ စေတနာဒိ၊စေတနာစသည်သည်။ ဆဝိရတိသိလံ၊ဆ ဝိရတိသိလမည်ဖြ်။ ။ဤလျှင်တရားကိုယ်ဆောင်းဖြင့်၊ခွဲခြားခြင်းတည်း။

တနည်း။ဆခါကာလသမယဆောင်းဖြင့်၊ကာလပရိယန္တသိလ, ဆာပါဏ ကောဋိကသိလဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိဖြ်။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ နေ့ရက်ကာလ တို့ကိုပိုင်းဖြတ်၍ဆောက်တည်အပ်သောသိလသည်။ကာလပရိယန္တသိလ မည်ဖြ်။ ဆသက်ထက်ဆုံးဆောက်တည်ဆပ်သောသိလသည်။ ဆာပါဏကောဋိကသိလမည်ဖြ်ဟု၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ်မဟာဋီကာ၌ဖြတော်မူ၏။ ။ကာလပရိယန္တန်းသွင်းယူဆပ်ဖြ်ဟူလို။

ထိုမှထပါး၊ သီလဏိတိက, စတုက္ကဆေပြားကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ယူကြကုန်။ အဂ်ိတ္တရပါဠိတော်၊ဂဇဝေသိသုတ်၌ကား။ငါးပါးသီလတွင်ကာဇေသုသိက္ခာပုဒ်ကိုနှုတ်၍၊ဆဖြာဟွဲစရိယသိက္ခာပုဒ်ကိုထည့်သွင်း၍၊ ဖြာဟွဲစရိယပဉ္စမကာသီလကိုငင်း။ငင်းငါးပါးသော်ဖြာဟွဲစရိယပဉ္စမကာသီလတွင်၊ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်ကို ထည့်သွင်း၍၊ ဂကောဘတ္တိဆက္ကသီလကိုငင်း ပြတော်မူ၏။ ငင်းသီလနှစ်ပါးတို့ကိုဆနာဂါမ်တည်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဆသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံးစွဲသုံးတော်မူကြကုန်၏။ဆတ္တုပါကီဥပါသကာ,ဝိသာခဥပါသကာတို့၏ ဝတ္ထုကိုထောက်ရှုလေကုန်။ ။ထိုကြောင့်။ ဓမ္မပဒဆဋ္ဌကထာ၌။ ။နဆနာဂါမိ ဆရိယသာဝကာနံဟိ သမာဒါနဝေသနဥပေါသထကမ္မံနာမဆတ္ထိ၊ မဂ္ဂေနေဝတေသံ ဖြာဟွဲစရိယဆ္ဌေဝ၊ ဂကောဘတ္တိကဝတ္တာဒ္ဒဆာဂတံ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။ ဆနာဂါမိ ဆရိယသာဝကာနံ၊ဆနာဂါမ်ဖြစ်ကုန်သောဆရိယာသာဝကတို့ဆား။သမာဒါနဝေသန၊ခံယူဆောက်တည်သည်၏အစွမ်းဆား၌၊ ဥပေါသထကမ္မံနာမ၊ဥပုသ်သုံးခြင်းဆမှတည်သည်။နဆတ္ထိ၊ မရှိ။မဂ္ဂေနေဝ၊ ဆရိယာမဂ်ဖြင့်သာလျှင်။ တေသံ၊ထိုဆနာဂါမ်တို့ဆား။ဖြာဟွဲစရိယဆ္ဌ၊ဖြတ်သောဆကျင့်ကိုကျင့်ခြင်းငင်း။ ဂကောဘတ္တိကဝတ္တာဒ္ဒ၊ နံနက်ဆခါ၊ပါတရာသဘတ်ကို တကြိမ်သာစားခြင်းဟူသောကျင့်ဝတ်သည်ငင်း။ ဆာဂတံ၊လာ၏။ ။ဝိသာခုပေါသထသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌ကား။ ။ဖြာဟွဲပေါသထ၊ ဓမ္မဲပေါသထ၊သံဃုပေါသထ၊ သီလုပေါသထ၊ဆဋ္ဌဂီကုပေါသထဟူ၍၊ ဆရိယုပေါသထ ခြောက်ပါးကို ပြတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ သီလဆပြားတည်း။ ။သီလဘောဇသဂ္ဂပရိနိဗ္ဗာယပြီးကုန်ပြီ။

---

(၄၉၂) ဘာဝနာကိုပြခြင်း။

ဘာဝနာဟူသည်၊ ။ကုသလဓမ္မဘာဝေတိဝဇောတိဘာဝနာ။ ။ယာဓမ္မဇာတိ၊ဆကြောင်တရားသဘောသည်၊ ကုသလဓမ္မ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ဘာဝေတိဝဇော်၊ ပွါးများစေတတ်၏။ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊သဓမ္မဇာတိ၊ထိုတရားသဘောသည်။ ဘာဝနာ၊ ဘာဝနာမည်၏။ ။သမာဓိ, ပညာစသော ကုသိုလ်တရားတို့ကိုပွါးစေတတ်သော မဟာကုသိုလ် မဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်စေတနာဝံကို ဆရေကောက်ယူဆပ်၏။ ထိုဘာဝနာသည်၊သမထဘာဝနာ၊ဝိပဿနာဘာဝနာဟူ၍နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါး

တို့တွင်၊ လေးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌။ ဆာန်တလဲလဲ စီးဖြန်းသုံးသပ်အပ်သောဘာဝနာသည်၊သမထဘာဝနာမည်၏၊ခန္ဓာငါးပါး။ချပ်နာမ်တရားတို့၌၊ ဆနိစ္စလက္ခဏာစသောဝိပဿနာသည်။တင်၍ရှုဆပ်သောဘာဝနာသည်။ဝိပဿနာဘာဝနာမည်၏၊ ။ထနည်း၊ ဆပ္ပနာဆပတ္တိဘာဝနာ၊ဆပ္ပနာပတ္တိဘာဝနာဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ကသိုဏ်းစသောဆာရုံတို့၌ဌင်း။သင်္ခါရစသောဆာရုံတို့၌ဌင်း၊ဆာန်တလဲလဲစီးဖြန်းသုံးသပ်ခြင်းတည်းဟူသော ပရိကမ္မဘာဝနာမှစ၍၊ဂေါတြဘူဆဆုံးရှိသော ဘာဝနာသည်။ ဆပ္ပနာသို့မရောက်သောဆပ္ပနာဆပ္ပတ္တိဘာဝနာမည်၏။ ဂေါတြဘူမှစ၍ဈာန်မဂ်တို့၏ ဆခြားမဲ့၌ စီးဖြန်းဆပ်သော ဘာဝနာသည်။ ဆပ္ပနာပတ္တိဘာဝနာမည်၏။ ။ဤဘာဝနာဆရာဝယ်၊ ဖြေဆိပ်ကို ကျစေတတ်သော ဆဆိပ်ချမန္တရားစသောဆပြစ်မရှိသော သင်ကြားဆောင်ရွက်လေ့ကျက်ကြောင်းဖြစ်သောစေတနာသည်။ ဘာဝနာဌာသာပေါင်းခြင်းရေတွက်ခြင်းကိုပြုဆပ်၏။ထိုကြောင့်ဦကာကျော်၌။ ။နိရဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာဒီပရိယာပုဏနစေတနာဝိဇ္ဇော်သဖောဓာနံဂစ္ဆတိ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။နိရဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာဒီပရိယာပုဏနစေတနာဝိ၊ဆပြစ်မရှိသောဆတတ်စသည်ကိုသင်ကြားကြောင်းစေတနာသည်လည်း။ ဇော်ထွေဝ၊ဤဘာဝနာဌာသာလျှင်၊ သဖောဓာနံ၊ပေါင်းခြင်းဆို၊ဂဆွတိ၊ရောက်၏။ ။ဤသည်လျှင်ဘာဝနာဆရပြခြင်းတည်း။

---

(၄၉၃) ဆပစာယနကိုပြခြင်း။

ဆပစာယနဟူသည်။ ။ဆာယတိပူဇာဝဇသနသာဝိစိ ကရောတိ ဇေတနာတိဆပစာယနံ။ ။ဇေတန၊ဤစေတနာဖြင့်။ပူဇာဝဇသန၊ ပူဇော်သည်၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဆာယတိသာဝိစိ ကရောတိ၊ ဆရှိဆသေပြုတတ်၏၊ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တံ၊ထိုစေတနာသည်၊ဆပစာယနံ၊ဆပစာယနမည်၏။ ။ရတနာသုံးပါး,ဆရာ,မိဘစသောသူတို့ဆောင်။ ပူဇော်သောဆောင်ဖြင့်။ဆရှိဆသေပြုကြောင်းဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်စေတနာကို ဆရကောက်ယူဆပ်၏။ ။ထိုဆပစာယန သည်လည်း။သာမညဆပစာယန၊ဝိသေသဆပစာယနဟူ၍၊နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဆသက်ဆရွယ် ဆကျင့်သိလစသည်တို့ဖြင့်ကြိုးမြတ်သောမိဘ,ဘိုးဘွား, ဆရာသမားတို့၏။ကုသဖဇ္ဇသိက္ခိတဘောဂုဏ်ကိုဆောက်မေ့၍၊ဆရှိဆသေဆလေးဆမြတ်ဆညှိးကပ်ခြင်းသည်၊ သာမညဆပစာယနကုသိုလ်မည်၏။

သဒ္ဓါပညာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့်။ ရတနာသုံးပါးတို့ဆီး။ ဗုဒ္ဓံသရဏံ ဂစ္ဆာမိဆိုသည်ဖြင့်၊ ဆည်းကပ်ခြင်း၊ ဂိုဟေမြတ်နိုးဂိုဒိုးပူဇော်၊ ကော်ရော်လေးမြတ်ခြင်းတို့သည်။ ဝိသေသဆပစာယနကုသိုလ်မည်၏။ ။ဤဆပစာယနကုသိုလ်ဆပြုဝယ်။ ဆမျိုးဇာတ်နှင့်ပြဿ်ဒုံခြင်း-ဇာလီဝုဏ္ဏ၊ ဆရွယ်ကြီးမြက်ခြင်း-ဝယဝုဏ္ဏ၊ သိသဂုဏ်နှင့် ပြဿ်ဒုံခြင်းဂုဏဝုဏ္ဏဟူ၍၊ သုံးပါးသောဝုဏ္ဏတို့တွင်၊ ဤဆပစာယနအရာ၌။ ဂုဏ်နှင့်ပြဿ်ဒုံသော ဆရွယ်ကြီးသောဝယဝုဏ္ဏ၌လိုက် ဆသိဂိုဆပ်၏၊ ထိုကြောင့်၊ သားဖြစ်သောသူတို့သည်၊ ဆကျင့်သိသတို့နှင့်ပြဿ်ဒုံပါမူကား။ယုတ်သောဆကျင့်ဂိုသောအဓိ,အဘတို့ကိုဂိုမမိုးဆပ်ကုန်။ ထိုကြောင့်ရကား။ စန္ဒကုမာရဇာတ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဗေဓိသတ္တော်ဥယျာနကီဠာဒိနံ ဆထ္ထာယဂစ္ဆန္တော်တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိတရော်ဂိတိနဝန္ဒိတိ။ဆဋ္ဌလိ ကတွာစိရံဇိဝတုသာမိတိဝဒတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဗေဓိသတ္တော်၊ဘုရားလောင်းသည်။ဥယျာနကီဠာဒိနံ၊ ဥယျာဉ်ကစားခြင်းစသည်တို့၏။ဆထ္ထာယ၊ဆကျိုးငှါ။ ဂစ္ဆန္တော်၊ သွားသည်ရှိသော်။ တံ၊ထိုဆာဓမင်းကြီးဆံသို့။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ကပ်၍။ ပိတရော၊ဆဘသည်။ ဆဓိ၊ဖြစ်၏။ဇုတိသညာယ၊ဤသို့သောဆယ်ဖြင့်။နဝန္ဒိတိ၊ရှိမမိုး။ ဆဋ္ဌလိ၊ လက်အုပ်ကို၊ကတွာ၊ပြု၍။သာဓိ၊ဆရှင်မင်းကြီး။ စိရံ၊ရည်မြင့်စွာ၊ ဇိဝတု၊ ဆသက်ရှင်လေ၃။ဇုတိ၊ဤသို့၊ဝဒတိ၊ဆိုတော်မူ၏။ ။စရိယပိဋကတ်ဆဋ္ဌကထာ၌လည်းကြေသေး၏။ ။ဤသည်လျှင်။ဆပစာယနဆကြတည်း။

---

(၄၉၄) ပုညကြိယာဝတ္ထု၊ တိုဋ္ဌ၊ ပုဗ္ဗဏှသုတ်ပရိယာယ်စသည်တို့ကိုပြခြင်း။

ပုညကြိယာဝတ္ထု၊ တိုဋ္ဌ၊ ရှေးဆတိုဋ္ဌဖြစ်သောပုဗ္ဗဏှသုတ်ပရိယာယ်၊ နောက်ဆတိုဋ္ဌဖြစ်သောဆပရိသုတ်ပရိယာယ်တို့သည်လည်း၊ ပိပိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာပုညကြိယာတို့ဋ္ဌဆက္ခဝ်းဂင်ကုန်၏ဟု မှတ်ဆပ်၏။ စတုနာသုံးတန်ပြဿ်ဒုံမှသာလျှင်၊ ဒါနမယကုသိုလ်စသည်ဟုခေါ်ဆပ်၏။ ဤနည်းဆာ၊ နောက်ပုညကြိယာဝတ္ထု၊ တိုဋ္ဌလည်း မှတ်ယူဆပ်၏။ဤဆရောဝယ်။သဒ္ဓါဉာဏ်မျက်စိ၊ မဖြင့်ဘိသောဆချိုသော ရဟန်းဂုဏ်လူတို့သည်၊ ဒါနမယဟူ၍ ဆိုရာဝယ်၊ယုံမှားဒွေဒွန်ကာ ဖြစ်ကြသည်ကို ထင်စွာပြဦးအံ့။ ။ဒါနမယ ဟူသောပုဒ်၌။ မယ ပစ္စည်းသည်။ တပ္ပကတိဝင်နေမယော။ ။ဟူသော သဒ္ဒါကြီးသုတ်ဖြင့်။ ပကတိဆနက်၌သက်ဆပ်သောမယပစ္စည်းဟုမှတ်ဆပ်၏။ထိုကြောင့်။ ။ ဒါနေန ပကတံကမ္မံ ဒါနမယံ။ ။ဟုဝိဂြိုဟ်ပြုဆပ်၏။ ။ဒါနေန၊ ဒါနဖြင့်။

ပကတ်၊ပြီးသော၊ကမ္မံ၊ဆမ္ဟုတည်း။ ဒါနမယံ၊ ဒါနဖြင့်ပြီးသောဆမ္ဟု။ ။ရူပသိဒ္ဓိသဒ္ဒါကျမ်းဆရဆေားဖြင့်၊ မးယာ ဟူသောယောဂ ဝိဘာဂသုတ်ဖြင့်၊ သကတ်ဆနက်ဒ္ဓိမယပစ္စည်းသက်ဆင်ရကား။ဒါနံမေဝဒါနမယံဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုဆပ်၏။ ။ဒါနံမေဝ၊ ဒါနသည်ပင်လျှင်၊ ဒါနမယံ၊ ဒါနမယ ကုသိုလ်မည်၏။ ။မယပစ္စည်းဆနက်ဆသီးမရှိ။ပစ္စည်းဆနက်မရှိသွတ်။ပုဒ်ဆနက်မရှိတဇ္ဇောဟူ၍ဆိုရကား။ သွတ်-တဒ္ဓါတ်ဟုမှတ်။ ဂြိုးကား။ ပကတိတဒ္ဓါတ်-တည်း။ဆီလမယံ-ဘာဝနာမယံမှာလည်း နည်းတူမှတ်။ ။ဤလျှင်တရပ်တည်း။

---

(၄၉၅) ဝေယျာဝစ္စကိုပြခြင်း။

ဝေယျာဝစ္စဟူသည်၊ ။တံတံကိစ္စ ကရဏော ဗျာဝဋသဘာဝေါဝေယျာဝစ်ံ၊ ။တံတံကိစ္စကရဏော၊ ထိုထိဆမ္ဟကိစ္စကိုပြုခြင်းဟု၊ ဗျာဝဋသဘာဝ၊ ဆေားထုတ်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘာဝေါ၊ဆင်္ဂြိုဟ်တည်း။ ဝေယျာဝစ်ံ၊ ထိုထိဆမ္ဟကိုပြုခြင်းဟုဆေားထုတ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဆင်္ဂြိုဟ်။ ရထနာဖြတ်သုံးပါးဆရာဖိဘစသောသူတို့၏ ထိုထိဆမ္ဟကိစ္စဋ္ဌိုက်ဆောင်ပြီလုပ်။ ဆေားထုတ်တတ်သောမဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်စေတနာကိုဆရကောက်ယူဆပ်၏။ ။ရတနာသုံးပါး၊ဆရာသမားတို့၏ဝတ်ကြီး,ဝတ်ငယ်တို့ကိုဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မကျန်းမမာဝေဒနာနှိပ်စက်ခြင်းကိုခံရသောဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကိစ္စကြီးငယ်ဆသွယ်သွယ်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည်ဥဿုံ၊ ထိုဆလုံးရုံသည်။ ဝေယျာဝစ္စမည်၏၊ ။ဤနေရာ၌။ ဆပစာယနဝေယျာဝစ္စနှစ်ပါး၌ ဆထူးကား။ပူဇော်လိုသည်၏ဆစွမ်းဆေားဖြင့်။ဆရှိဆသေပြုခြင်းသည်၊ ဆပစာယနကုသိုလ်မည်၏။ဆရွယ်ဂုဏ်တို့ဖြင့်ကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆေားငင်း။ သူနာတို့ဆေားငင်း။ ထိုထိုကိစ္စကိုပြုခြင်းသည် ဝေယျာဝစ္စမည်၏။ ဤလျှင်။ ဆထူးဝိသေသတည်း။ ။ဆာဘိဓမ္မာ ဝတာရ ဋီကာ၊ ။ဤလျှင် ဝေယျာ ဝစ္စသဂ္ဂပဆပြုတည်း။

---

(၄၉၆) ပတ္တိဒါနကိုပြခြင်း။

ပတ္တိဒါနဟူသည်။ ။ဆတ္တာနောသန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တာပတ္တိဒိယတိ ဇေတနာတိပတ္တိဒါနံ၊ ။ဇေတနာဤစေတနာဖြင့်။ဆတ္တာနော၊ပိပို၏။ သန္တာန၊ ကိုယ်သန္တာန်၌။နိဗ္ဗတ္တာ၊ဖြစ်သော။ ပတ္တိ၊ကုသိုလ်ကို။ ပရေသံ၊သူတပါးတို့ဆော။ဒို

ယတိ၊ပေးဆပ်၏။ ဤတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တံ၊ ထိုစေတနာသည်၊ပတ္တိဒါန်၊ ပတ္တိဒါနမည်၏။ ။မိဒိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို။ သူတပါးတို့ဆီးရ-ပါ၊စေဘု၊ပေးဝေကြောင်းဖြစ်သောမဟာကုသိုလ်စိတ်အားပြုခြင်းစေတနာကိုဆရ ောကောက်ယူဆပ်၏။ ။ဆလျှောပေးခြင်းစသော ပုညကြိယာဝတ္ထုကိုပြုပြီးလျှင်။ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့ဆီး။ ဆမျှပေးဝေသည်ရှိသော်။ မိုးတပွင့်ကိုရွှေး ဦးစွာညွှတ်ထွန်း၍။ နောက်မှမိုးပွင့်ဆမျှားကို ထပ်ခါထပ်ခါဆင့်၍၊ ညွှတ်ထွန်း သည် ရှိသော်လည်း။ ထိုညွှတ်ထွန်းရင်းဖြစ်သော ပဌမမိုးပွင့်၌ မိုးမကုန်နိုင်။ ဆရောင်ဆဝါသာသျှင်၊ဆတိုင်းထက် ဆလွန်ပွါးများ သကဲ့သို့။ ထိုဆတူဒါန စသော ကုသိုလ်တရားသည် မဆုတ်မယုတ်နိုင်။ ပွါးများသည်သာဖြစ်၏ဟူ၍။ ဆဌကာသာဆရာရှင်ဗုဒ္ဓဃောသမိန့်တော်မူ၏။

ထိုပတ္တိဒါနကုသိုလ်ဖြစ်ဆောင်။အဘယ်သို့ပေးဆပ်သနည်းဟူမူ။ ။ဇုန်ဒံ မေပုညကမ်ဖံသဗ္ဗိသတ္တာနံပရိဏာမတုဟူ၍ဌင်း။ ဇုန်ဒံမေပုညကမ်ဖံဆသုကာသာ ပရိဏာမတု၊ဟူ၍ဌင်း။ ကုသိုလ်ကံဆကြောင်းရင်းကိုသာလျှင် ပေးဆပ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ကုသိုလ်ကံ၏ ဆရာဌာနဖြစ်၍။ သူတပါးတို့သည်လည်း။ ကုသိုလ်ကံကိုသာလျှင်။ ဆနုမောဒနာ ပြုဆပ်သောကြောင့်တည်း။ ။ထို ကြောင့်။ ဆဘိမ္မောဝတာရဒိကာ၌။ ။ကုသလကမ္မာဓိကာရတ္တာပနုပရေ ဟိစကမ္မဿသေဝ ဆနုမောဒိ တဗ္ဗတ္တာ ကမ္မမေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ ။ဟုမိန့်တော် မူ၏။ ။ပန်၊ ဆထူးကိုဆိုဦးအံ့။ ကုသလကမ္မာဓိကာရတ္တာ၊ ကုသိုလ်ကံ၏ ဆရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ပရေဟိစ၊ သူတပါးတို့သည်လည်း၊ ကမ္မဿေသဝ၊ ကံကိုသာသျှင်။ ဆနုမောဒိ တဗ္ဗိတ္တာ၊ ဆနုမောဒနာ ပြုဆပ်သည်၏ ဆဖြစ် ကြောင့်။ ကမ္မမေဝ၊ ကုသိုလ်ကံကိုသာလျှင်။ ဒါတဗ္ဗံ၊ပေးဆပ်၏။ ။ဤငို ကာပါဠိတို့ကိုသိမြင်ကြသဖြင့်၊ ကံဘည်းဟူသော ဆကြောင်းရင်းကိုသာ လျှင်၊ဆမျှပေးဝေရာ၏။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဆကျိုးကို ဆမျှမပေးဆပ်ကုန်။ ထို ကြောင့်။ရေစက်သွန်းချသောဆခါ။ ဇုမဇ္ဈပုညဘာဂံ၊ ဤကုသိုလ်ကောင်းမှု ဆဘို့ဆရကိုဟူ၍၊ကုသိုလ်၏ဆကျိုးပြုဆရကိုမဆိုမချဆပ်၊ဇုမဇ္ဈပုညကမ်ဖံ၊ ဤယခုယခုနှုပြုဆပ်သော ကုသိုလ်ပေါင်းရာ။ မြတ်ကောင်းမှုကံကို ဟူ၍၊ ကုသိုလ်ကံဆကြောင်းရင်းကိုပေးဝေဆပ်ရာ၏။ ။သတိမှိစေ။ ။ကေစိ ဆရာတို့သည်ကား။ငါယခုပြုဆပ်သော သုစရိတကုသိုလ်၏ ဆကျိုးရကို ပေးပါ၏ဟုဆိုခြားသော်လည်း၊ပတ္တိဒါနဖြစ်၏ဟု ဆိုကြောင်းကိုဌင်းငိုကာ၌ ပင်ပြ၏။ ။ကေစိဝါဒဖြစ်၍မယူဆပ်။ ။ဤလျှင်ပတ္တိဒါနပြုခြင်းတည်း။

(၄၉၇) ပတ္တာနုမောဒနကိုပြခြင်း။

ပတ္တာနုမောဒနဟူသည်။ ပတ္တိ်ဆနုမောဒတိ ဇောနာတိ ပတ္တာနုမောဒနံ။ ။ဇေထေန၊ဤစေတနာဖြင့်။ ပတ္တိ်၊ သူတပါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို၊ဆနုမောဒတိ၊ဝမ်းမြောက်တတ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တံ၊ထိုစေတနာသည်၊ပတ္တာနုမောဒနံ ပတ္တာနုမောဒနမည်၏။ ။သူတပါးတို့ဆေားဖြစ်သောကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ်တွေ့ပါဒ်စေတနာကိုဆရေးကောက်ယူဆပ်၏။ ။ဤပတ္တာနုမောဒနကုသိုလ်ကို၊ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ-သမ္မာဆယူ၊ပြုစင်သန့်ရှင်း။ နွံလုံးသွင်းရှိကုန်သော၊ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, ပြိတ္တာစသောသူတို့သည်ပြုနိုင်ကြကုန်၏။ထိုသို့ပြုနိုင်သောသူတို့တွင်။ လူတို့၏သာရု ဆနုမောဒနာပြုခြင်းကား ထင်ရှား၏။ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ သာရုဆေးကြောင်းကိုကား၊ ငါတို့ဘုရားဆလောင်းတော်ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည်။ သားသွီးကိုဇုဇကာပုဏ္ဏားဆားလျှောသောဆခါ၊နတ်တို့သာရုဆေးကြောင်းကိုသိဆပ်၏။ ။ထိုမှတပါးဝတ္ထုများစွာရှိသေး၏။ ။ပြိတ္တာတို့၏ ဆနုမောဒနာပြုခြင်းသည်ကား၊ တိရောကုဒ္ဓသုတ် ပေတဝတ္ထုတို့၌ဆများစွာရှိ၏။ ။ပြိတ္တာတို့ဆားရည်ညွှန်းပြုဆပ်သောကုသိုလ်သည်,ပြိတ္တာတို့က၊သာရု-သာရု-ဟုဆနုမောဒနာပြုလျှင်၊ ပတ္တာနုမောဒနံ ကုသိုလ်ဖြစ်၏။ ။ထိုပြိတ္တာတို့ဆား၊ လူတို့ကပေးဝေသောဆခါ၊သာရုဆေး နှိုင်ခြင်း၊လူတို့ကလည်း၊ ရည်သန်၍ဆမျှားပေးဝေခြင်း။ ဆလူခံဒက္ခိဏေယျ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း။ သီသဝန်းဖြစ်ခြင်း၊ဆင်ခါသုံးပါးရှိမှသာလျှင်၊ပြိတ္တာတို့ဆား။ဆကျိုးခံစားရ၏။ထိုကြောင့်၊ သုတ္တာသင်ဟ ဆဌကထာ၌၊ ။တိဟိဆဇေဟိဒက္ခိဏာသမိဒ္ဓိတော်၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တိဟိဆဇေဟိ၊ ဆင်ခါသုံးပါးတို့ဖြင့်။ ဒက္ခိဏာ၊ ပြိတ္တာတို့ဆားရည်၍ပြုသောဆလူသည်သမိဒ္ဓိတော်၊ပြည့်စုံ၏။ ။ဤလျှင် ပတ္တာနုမောဒနဆရတည်း၊

---

(၄၉၈) ဓမ္မသဝနကိုပြခြင်း၊

ဓမ္မသဝနဟူသည်။ ။ဓမ်္မံသုဏာတီဇေတနာတိဓမ္မသဝနံ။ ။ဇေတေန၊ ဤစေတနာဖြင့်၊ဓမ်မံ၊သူတော်ကောင်းတရားကို။ သုဏာတိ၊နာခံတတ်ကုန်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုစေတနာသည်။ ဓမ္မသဝနံ၊ ဓမ္မသဝနမည်၏။ ။သူတော်ကောင်း တရားကို နာကြောင်း ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်

စိတ္တာ့ပ္ပါဒ်စေတနာကိုဆရကောက်ဆပ်ဖ၏။ ။ငါသည်တရားတော်ကိုနာ
ကြားသည်ရှိသော်၊ဆကျိုးမျှားသည်ဖြစ်လတ္တံ့.ဟုနှလုံးသွင်း၍၊တရားတော်
ကိုနာကြားသောသူဆား၊ဓမ္မသဝနပုညကြိယဝတ္ထု၊မည်၏။ တရားသိုက်၍
နာသည်ရှိသော်၊သဒ္ဓါတရားရှိလိမ့်မည်ဟု သိကြကုန်လတ္တံ့.ဟုနှလုံးသွင်း၍
နာသောသူဆား၊ဆကျိုးကြီးမြတ်ခြင်းမဖြစ်ကုန်ဟုဖွင့်ဆပ်ဖ၏။ ဆဖြစ်ကင်း
သောဆင်စီ.မြင်းစီးဆတတ်၊ ဂဏန်းသင်္ချာဆတတ်စသည်တို့ကို။ ညွှန်းပြ
သည်ကို၊နာကြောင်း,သင်ကြောင်းစေတနာကိုလည်း၊ ဓမ္မသဝနဒ္ဒါရေတွက်
၍ယူဆပ်ဖ၏၊ထိုကြောင့်၊ဎီကာကျော်ဒ္ဒါ။ ။နိရဝဇ္ဇပိဇ္ဇာဒိသဝန စေတနာပါ
ဇေဋ္ဌဝသင်္ကယ္ဟတိ။ ။ဟုပြတော်မူ၏။ ။နိရဝဇ္ဇပိဇ္ဇာဒိသဝနစေတနာပါ၊
ဆဖြစ်မရှိသောဆတတ်ကိုသင်,၊နာကြောင်းစေတနာကိုလည်း။ဇေဋ္ဌဝ၊၍
ဓမ္မသဝနဒ္ဒါသာလျှင်၊ သင်္ဂယ္ဟတိ၊သိမ်းကျုံးရေတွက်ဆပ်ဖ၏။ ။၍လျှင်ဓမ္မ
သဝနဆရပြခြင်းတည်း။

---

(၄၉၉) ဓမ္မဒေသနာကိုပြခြင်း။

ဓမ္မဒေသနာဟူသည်။ ။ဓမ္မံဒေသေန္တိတောယာတိ ဓမ္မဒေသနာ။ ။
တောယ၊၍စေတနာဖြင့်။ဓမ္မံ၊သူတော်ကောင်းတရားကို၊ဒေသေန္တိ၊ ဟော
ပြောတတ်ကုန်ဖ၏။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။သာစေတနာ၊ထိုစေတနာသည်။
ဓမ္မဒေသနာ၊ဓမ္မဒေသနာမည်ဖ၏။ ။သူတော်ကောင်းတရားကိုဟောပြော
ကြောင်းဖြစ်သောမဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုဆရကောဝံဆပ်ဖ၏။ ။လာဘ်
ပူဇော်ခြင်းစသည်တို့ရှိ၌။ငဲ့ခြင်းကင်းသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဤတရားနာယူ
သောသူဆပေါင်းသည်၊ ကောင်းစွာ တရားတော်ဆတိုင်းကျင့်ကြ၍။ ဒုက္ခ
ဆင်းရဲမှလွတ်ကြလတ္တံ့.၊ငါသည်လည်း၊ဘုရားချီးမွမ်းဆပ်သော ဓမ္မဒါနကို
ပေးလှူအံ့။ ဤသို့ယောနိသော ဇ္ဈာထား၍၊ တရားတော်ကို ဟောကြားခြင်း
သည်။ ဓမ္မဒေသနာ ဆစစ်ကောန်ဖြစ်၍ ဆကျိုးကြီးမြတ်၊ မဟာပွလဖြစ်ဇ၏ဟု
မှတ်။ ။ထိုမှတပါး ဆဖြစ်မရှိသောဆသက်မွေးခြင်းဆကြောင်းဖြစ်သော
ဆင်စီးဆတတ်, လယ်လုပ်ကုန်သွယ်ခြင်းစသောဆတတ်, သက်ကြိုသွေ့ဖေ
ဖင်ဆတတ်တို့ကိုညွှန်ကြားဟောပြသောစေတနာကိုလည်း။ ဓမ္မဒေသနာဒ္ဒါ
ရေတွက်ဆပ်ဖ၏။ထိုကြောင့်၊ဎီကာကျော်ဒ္ဒါ။ ။နိရဝဇ္ဇပိဇ္ဇာဒိဥပဒိသနစေတ
နာပါဇေဋ္ဌဝသင်္ကယ္ဟတိ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။နိရဝဇ္ဇပိဇ္ဇာဒိဥပဒိသနစေ
တနာပါ၊ဆဖြစ်မရှိသောဆတတ်စသည်ကိုညွှန်ကြောင်းဖြစ်သော စေတနာ

သည်လည်း၊ ဒေတ္တေဝ၊ ဤဝမ္မဒေသနာဠီသာလျှင်။ သင်္ဂဟ၊ ရေတွက်ခြင်းဆို။
ဂဏ္ဍတိ၊ ရောက်၏။ ။ဤသျှင်ဝမ္မဒေသနာဆရဖြစ်ခြင်းတည်း။

---

(၅၀၀) ဒိဋ္ဌိဇကမ္မကိုပြခြင်း။

ဒိဋ္ဌိယာဥဇုကရဏံဒိဋ္ဌိဇကမ္မံ၊ ။ဒိဋ္ဌိယာ၊ဆယူကို။ဥဇုကရဏံ၊ဖြောင့်စွာပြုခြင်း။ဒိဋ္ဌိဇကမ္မံ၊ ဆယူကိုဖြောင့်စွာပြုခြင်း။ ။ဆယူကို ဖြောင့်စွာပြုခြင်းမဟာဂုသိလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်စေတနာကိုဆရကောက်ယူဆပ်၏။ ။ဆတ္ထိ ဒိန္နံ,စသောနည်းဆောင်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ မဘောက်မပြုန်၊ မှုန်ကန်းကောင်းမွန်စွာ ဖြင်သည်၏ဆစွမ်းဆောင်းဖြင့်ဆယူကိုဖြောင့်စွာပြုခြင်းဟူသည်။ ကမ္မဿကတာဉာဏ်၏ဆရာဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ။ထိုကြောင့်၊ မူလဋီကာကြီး၌။ ။ကမ္မဿကတာဉာဏံဒိဋ္ဌိဇကမ္မံ၊ ။ဟုပိန့်၏။ ။ကမ္မဿကတာဉာဏံ၊ ကမ္မဿကတာဉာဏ်သည်။ဒိဋ္ဌိဇကမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌိဇကမ္မမည်၏။ ။ကမ္မဿကဉာဏ်ဟူသည်လည်း။ ။ဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါး၊ဆကျင့်တရားသည်၊အကျိုးမဲ့ကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်၊ ပိဒိတို့၏ ဥစ္စာမမည်ကုန်။ ။သုစရိုက် ဆယ်ပါး။ ဆကျင့်တရားသည်ကား။ဆကျိုးစီးပွါး။ ဖွံ့ထွားစွာဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်၊ ပိဒိတို့၏ဥစ္စာစင်စစ်ကောနဖြစ်၏ဟူ၍သိသောဉာဏ်တည်း။

ထိုကမ္မဿကတဉာဏ်ရှိတည်၍၊ဒါန,သီလ,ဘာဝနာတရားတို့ကိုဆောထုတ်ကြသောသူတို့သည်။ လူချမ်းသာမှ နတ်ချမ်းသာ။လူ့စည်းစိမ်မှ နတ်စည်းစိမ်ကိုခံစား၍။နိဗ္ဗာန်ဆိုရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုသဒ္ဓါဖြင့် ရေတွက်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပြီ။ ထိုကြောင့်၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဧဝံဇာနနသမတ္ထေ ဇုမတ္ထိ ကမ္မဿကတဉာဏေ ဌတွာဗဟုံဒါနံဒတွာ သီလံပူရေတွာ ဥပေါသထံသမာဒိယိတွာ သုခေနသုခံ သမ္ပတ္တိယာသမ္ပတ္တိ ဆနုဘဝိတွာနိဗ္ဗာနပတ္တာနံဂဏနပရိစ္ဆေဒေါနတ္ထိ။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။ဧဝံ၊ဤသို့။ဇာနနသမတ္ထေ၊ သိခြင်းငှါစွမ်းနိုင်သော၊ ဇုမတ္ထိ ကမ္မဿကတဉာဏေ၊ ဤကမ္မဿကတဉာဏ်၌၊ဌတွာ၊ တည်၍။ဗဟုံ၊ များစွာသော။ဒါနံ၊ဆလှူကို။ ဒတွာ၊ပေးလှူ၍။ သီထံ၊သီလတော်ကို။ ပူရေတွာ၊ပြည့်စုံစေ၍။ဥပေါသထံ၊ ဥပုသ်ကို။သမာဒိယိတွာ၊ ကောင်းစွာခံယူဆောက်တည်၍၊ သုခေန၊ချမ်းသာဖြင့်၊သုခံ၊ချမ်းသာကို၊ သမ္ပတ္တိယာ ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်။ သမ္ပတ္တိ၊ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဆနုဘဝိတွာ၊ခံစား၍၊ နိဗ္ဗာနပတ္တာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊

ဂဏနုပရိစ္ဆေဒေါ၊သင်္ချာတွက်ချိန်း၊ဂဏန်းကိန်းဖြင့်၊ ရေတွက်ဟိန်းခြင်းစသည်ပင်းဆခြားသည်။နတ်ထိ၊မရှိပြီ။

ဥပစာရထွေးဖြင့်၊ဉာဏဝိပွယုတ်စိတ်ကိုလည်း။ ဒိဋ္ဌဇာတ်မဟုတ်သွင်းယူဆပါ၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ရှေးဆို့,နောက်ဆို့ဦဋ္ဌဖြစ်သော စေတနာကိုထိုထိုပုညကြိယာဝတ္ထု၊တို့ဒိဋ္ဌသွင်းယူဆပ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ဆာဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၌။ ။ပုရိမပစ္ဆာဘာဝေနဉာဏဝိပွယုတ္တဒိဋ္ဌဟောတိတိတသာဝိ ဒိဋ္ဌဇာတ်မပုညကြိယာဘာဝေါဥပဋ္ဌတိ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။ ပုရိမပစ္ဆာဘာဝေ.ပန၊ရှေးဆို့,နောက်ဆို့ဒိဋ္ဌကား။ဉာဏဝိပွယုတ္တာဒိ၊ ဉာဏဝိပွယုတ်သည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊တသာဝိ၊ ထိုဉာဏဝိပွယုတ်ဖြစ်ယည်း။ ဒိဋ္ဌဇာတ်မပုညကြိယာဘာဝေါ၊ ဒိဋ္ဌဇာတ်မပုညကြိယဆဖြစ်သည်။ ဥပဋ္ဌဇတိ၊ ဖြစ်၏၊ ။ဤသည်လျှင်၊ ဒိဋ္ဌဇာတ်မဆရဖြခြင်းတည်း။

---

(၅၀၁) ဒိဋ္ဌဇာတ်မဒိဋ္ဌသက်ဝင်သောရတနာတ္တယပဏာမကိုပြခြင်း။

ရတနာတ္တယပဏာမဟူသည်။ ရတနာသုံးပါး အပေါင်းတို့ဆား။ ကိုယ်ဖြင့်၎င်း။နှုတ်ဖြင့်၎င်း။စိတ်ဖြင့်၎င်း။ဂုဏ်တော်ဒိဋ္ဌညွတ်ကိုင်းခြင်း ကြိယာကိုမှတ်ယူဆပ်၏၊ထိုကြောင့်၊ဆာဘိဓမ္မာဇနဋီကာကြီး၌။ ။ပဏာမနံပဏာမော၊ ဏာယဝါစာစိဇ္ဈတိ သဇ္ဇုဂုဏာနိန္ဒုတာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ပဏာမနံ၊ဂိုဂိုးခြင်း။ပဏာမော၊ဂ့ဂိုးခြင်း။ ကာယဝါစာစိဇ္ဈတိ၊ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့်၊သဇ္ဇုဂုဏာနိန္ဒုတာ၊မြတ်စွာဘုရား၌ ဂုဏ်တော်တို့၌ ညွတ်ကိုင်းသည်ဆဖြစ်သည်း။ ။ဤဘို့ဌိကာဆရာပြဆပ်သော။ဘာဝသာဓနဝိဂြိုဟ်ဆပြ။ပ ဏာမကြိယာကိုဆရကောက်ဆပ်သည်ကိုဖွင့်ဆပ်၏။ ။တနည်း။ ။ပဏာမန်နှင့်တေနာတိ ပဏာမော၊ပဏာမကြိယာဘိနိဗ္ဗတ်ကာ ကုသလစေတနာ။ ။ဆနုဋီကာ-ဋီကာကျော်ပါ၌။ ။တေနေ၊ဤစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တ၊ပွါဒ်ဖြင့်။ ပဏာမန်နှင့်၊ရတနာသုံးပါးဆိုညွတ်၍ ဂိုဂိုးတတ်ကုန်၏၊ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။တံ၊ထိုစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တ၊ပွါဒ်သည်၊ပဏာမော၊ပဏာမမည်၏၊ပဏာမကြိယာဘိနိပ္ဖါဒိကာ၊ဂို့ဂိုးခြင်းကြိယာကိုဖြိုးစေတတ်သော။ကုသလစေတနာ၊မဟာကုသိုလ်စေတနာကို၊လဇ္ဇတိ၊ရဆပ်၏။

၍သိဒိုကာဆရာဖြတ်။ ဝိန့်တော်မူဆ်သော ပဏာမကြိတာဘိ နိပ္ပါဒိ
ကာကုသလစေတနာဟူသော၀ါဒ်ဖြဆရဖြင့်။ ရတနာသုံးပါးတို့ဆားရှိခိုးခြင်း
ဟူသည်။မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်စေတနာကိုဆရာကာက် သူဆပ်ကြောင်း
ကိုသိဆ၍။ထိုစေတနာသည်လည်း။ကာယကံ၊ ဝစီကံစေတနာမဟုတ်၊မ
နောကံစေတနာဟူ၍ဒုတ်သင့်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ရတနာသုံးတန်။ ဂုဏ်
တော်အမှန်တို့ဖြ်။ကောန်တိတိ၊ဟုတ်မှန်သိမြင်သောသမ္မာဒိဋ္ဌိစေတသိက်နှင့်
ယှဉ်ရသောကြောင့်ထည်း၊ထိုကြောင့်မကိသာရမဋ္ဌ။ဖြ်၊ ။တိဝိဓောဟိပ
ဏာဒေယမနောကမ္မမေဝ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။။တိဝိဓော၊
သုံးပါးဆပြောဒိုသော။ပဏာမော၊ရှိခိုးခြင်းသည်။မနောကမ္မမေဝ၊မနောကံ
သာလျှင်ထည်း။ ။ထိုမနောကံစေတနာသည်သည်း။ဒွါရ၀န္တိတရားဖြစ်ရ
ကား။ဒွါရသုံးပါးဟုဆိုဆပ်သောဝိညတ်တို့နှင့်။ မကွေမကင်းကောင်းသော
ဆဝိနာ ဘာ၀တရား ဖြစ်သောကြောင့် ဒွါရသုံးပါးဖြ် ဖြစ်၏ဟူ၍ မှတ်သား
ဆပ်ဖ၏၊ ထိုကြောင့် နိဂ္ဂဟိသာရ မဋ္ဌ။သာဒိကာဖြ်။ ။ဒွါရဉဒ်ါတာယ ဝိ
ညတ္တိယာဒွါရ၀န္တိသဒ်ါတာယစေတနာယဆဝိနာဘာ၀တော၊ ။ဟုဝိန့်
တော်မူ၏။ ။ဒွါရသဒ်ါတာယ၊ဒွါရဟုဆိုဆပ်သော၊ဝိညတ္တိယာ၊ဝိညတ်
နှင့်။ဒွါရ၀န္တိသဒ်ါတာယ၊ဒွါရဉန္တိဟု ဆိုအပ်သော၊စေတနာယ၊စေတနာကံ
တရားဖ၏။ဆဝိနာဘာ၀တော၊မနောကမ္မမေဝ၊ထိုကြောင့်တည်း။

၍သိဒ္ဓိကာဆရာဖြတ်။ ဝိန့်တော်မူဆ်သည်ကို။ ထောက်ထား၍၊ ဒွါရ
သုံးတန်ဖြင့်၊ကောန်ဖြစ်ရောက်၊ မနောကံစေတနာဖြောက်ဆောင်သာလျှင်။ရှိ
ခိုးခြင်းပဏာမဆရပြုကြပါကုန်၊၍ယာရဆခါဖြ်။ဆသို့ဆရာတို့သည်။ကာယ
ကံ,ဝစီကံ,မနောကံတို့ဖြင့် ရှိခိုးသာလျှင်။စေတနာဖြစ်ငြားမူသတရားဖြစ်
ရကား။ ကုသိုလ်ရဖ၏ဟူ၍ဆိုကြကုန်ဖ၏။ ဆသို့ဆရာတို့သည်လည်း။ ကာယ
ဒွါရ,ဝစီဒွါရ, မနောဒွါရတို့ဖြင့်ရှိခိုးသာလျှင်၊ နမဿိတွာတိတိဟိဒွါရေဟိ
နမဿိဘွာ ဟူသောဒိကာပါဠ်တို့နှင့်ညီရကား၊ ကုသိုလ်ရဖ၏ဟု ဆိုကြကုန်
ဖ၏။၍ကဲ့သို့ကံဒွါရနှစ်ပါး။ရင်ခြားမငေ့၊ရထားလုငြင်းရန်ကြပေဖ၏၊ ၍ဆရာ
နှစ်ဦးတို့ဖ၏ပြောဆိုသောကံဒွါရနှစ်ပါးသည်ကား။ ဆဒေါလွှာစကားဖြစ်၍။
မဒုတ်သားဆပ်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ပါဠိတော်ဆင့်ကဆာဒိကာတို့မှာ
မူကား။ကံဖြင့်နှုတ်ဖြောက်၍ရှိခိုးရမည်ဟူ၍လည်းမပါ။ ဒွါရဖြင့်နှုတ်ဖြောက်၍ရှိ
ခိုးရမည်ဟူ၍လည်းမပါ။ မြတ်စွာဘုရား၌ရှိကာတော်။တရားတော်ရှိကာ
တော်၊သံဃာတော်၏ကာတော်ကျေးဇူးတော်တို့ကို။ဆောက်မေ့မြတ်နိုး။
လက်ရုံမိုး၍။ ဒွါရသုံးတန်ဖြင့်။ မနောကံမြောက်စေဆောင်၊ ရှိခိုးပါ။ ကံဒွါရ

ဟူ၍။ နှုတ်ဖြင့်၏မဆိုသော်လည်း။ ဦဒိတို့ပြုလုပ်သော မနောကံစေတနာဒွါရသုံးတန်ဟုတ်မှန်ပါသျှင်၊ ဂိုရိုးခြင်းဝန္ဒနာဆောမှန်။ ကောန်ဖြောက်တော့သည်ဟုမှတ်၊ထိုကြောင့်ရကား။ မြတ်ဘုရားသုံးလုံးဘသည်။သာဝတ္ထိမြို့မ-မှ။ တပည့်သားသာဝကတို့နှင့်တကွ၊ ထွက်ကြွတော်မူခဲ့သည်ရှိသော်။ ဝေနိယကတောင်၌၊ပျော်မွေ့လေ့ကျက်သော ခင်ပုတ်ဌက်သည်။ တပည့်သားနှင့်တကွ။မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရား၏။ ကြွသွားသည့် သဏ္ဌာန်တော်။ ရွှေကာယကိုယ်တော်ကိုမြင်လေလျှင်။ ကြည်လင်နှစ်သက်။ တိုးတက်သော စေတနာ၊ဖြစ်သည့်တာကြောင့်။ ဆေတောင်နှစ်ဘက်ကို ရှက်လျက်၊ ဌက်တို့၏ဘာသာ၊ ဆသံကို ဖြတ်ရှာလျက်။ ဂိုရိုးကောင်ရော်။ ဘုးမျော်သည်ရှိသော်၊သုံးလုံးဘဘွား။မြတ်ဘုရားသည်၊ချစ်သားဆာနန္ဒာ။ဤခင်ပုတ်ဌက်သည်၊ငါဘုရားနှင့်တကွ သံဃာတော်တို့၌၊ကြည်ညိုပွါးသည့်။ပသာဒတရားကြောင့်။ဤကမ္ဘာမှနောက်။ကမ္ဘာတသိန်းမြောက်၌။သောမနဿမည်ငြား။ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘုရားဖြစ်လတ္တံ့.ဟုဟောကြားတော်မူ၊ဗျာဒိတ်ပွဲကိုယူစေတော်မူ၏။

ဤသို့သုတ္တန်ပါတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာတို့၌ လာရှိ၏။ ဤခင်ပုတ်ဌက်သည်၊ကာယကံစသည်ဖြင့်ဂိုရိုးပါ၏ ဟူ၍လည်းမဆို။ ကာယဒွါရသည်ဖြင့်ဂိုရိုးပါ၏ ဟူ၍လည်းမဆိုမူ၍၊ ဦဒိသဒ္ဓါစေတနာ ဆလျှော်။ ဒွါရသုံးတန်ဖြင့်။မနောကံကမ္မပထမြောက်ဆောင်ဂိုရိုးခြင်း၊ ဝန္ဒန၊ကြည်ညိုခြင်းပသာဒဘို့ကြောင့်။ပစ္စေကဗုဒ္ဓတံဆိပ်။နိယတာကုသိုလ်ဟိတ်ကိုရတော့သည်ဟုမှတ်။ ဤကဲ့ဆိုဒွါရသုံးတန်ဖြင့်၊ မနောကံ မြောက်ဆောင်သာလျှင် ဂိုရိုးရမည်ဟု။ကမ္မပထစကားကို ရည်သန်တော်မူ၍ ဟောကြားတော်မူသိုရကား၊ တိကဏ်ကိုဘို့ရာ ပါဠိတော်၌။ ။တိဿသာ ဖွာဘိက္ခုဒေဝဝန္ဒနာ။ ကတမာဘိဿသာ၊ကာဒေယနဝါစာယ၊မနသာ၊ဖွာဘေခါဘိက္ခုဒေဝတိဿသာဝန္ဒနာ။ ။ဟု-မြတ်ဘုရားဟောတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခုဝေ၊ရဟန်းတို့။ဝန္ဒနာ၊ ဂိုရိုးခြင်းတို့သည်။ဖွာဘိဿသာ၊ ဤသုံးပါးတို့တည်း၊ ကတမာဘိဿသာ၊ ဆာဘယ်သုံးပါးတို့နည်းဟူမူကား။ ကာဘေယနဝါစာယ၊ကာယဝိညတ်ဖြင့်၎င်း။ ဝါစာယ၊ဝစီဝိညတ်ဖြင့်၎င်း။မနသာ၊ဝိညတ်နှစ်ပါးမဟုတ်။ မနောဒွါရသက်သက်ဖြင့်၎င်း။ ဘိက္ခုဒေဝ၊ ရဟန်းတို့။ ဝန္ဒနာ၊ ဂိုရိုးခြင်းတို့သည်။ ဖွာဘိဿသာ၊ ဤသုံးပါးတို့တည်း။ ။(ဧခါ သဒ္ဓါ ပဒသိလိဋ္ဌ ဝါစကာတည်း)။ ။ဤသို့ဟောတော်မူရင်း ဆဓိပ္ပါယ် ဆဂဖြောင့်ဆစင်းကို။ ထင်လင်းစေသောင် ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်ကြည့်ရှုကြ၍။ကံ,ဒွါရနှစ်ပါးလုံး။ နှုတ်ဆဆိုမြွက်ဆသုံးကို မငြင်းချန်ကြဘဲ။ ကမ္မပထ မြောက်သည့် တရားဆဆုံး ကိုသာလျှင်။ စွဲသုံးကြစေ

ခလို။ ။ဤရတနတ္ထယ၊ တိသရဏာဂုသိုလ်ကို။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္မဋ္ဌ သွင်းယူဆပ်
ကြောင်းဆိုဝေမွာဝတာရဋ္ဌဝိနှစ်ဖြာ။ ။ဤလျှင်ရတနတ္တယပဏာမတည်း။

---

(၅၀၂) နိဗ္ဗာန်ရောက်ဘွယ်၊ကြွေးကိုးဆယ်ပြခြင်း။

ဆသင်္ခတဓာတ်၊နိဗ္ဗာန်ဖြတ်သို့၊ ၎ရောက်ကြောင်းဒုစရိုက်၊ ကုန်ဖြစ်သော ကြွေးကိုးဆယ်ဟူသည်ကား။ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ဆပ်သောသုစရိုက်တရားတို့ကိုသမာဒါနပိုရတိ,သမ္ပတ္တပိုရတိ, သမ္ပန္နဒဝိရတိတို့ဖြင့် မြောက်ဆပ်သည်ရှိသော်၊သုစရိုက်သုံးဆယ်ဖြစ်၏၊ ဒါန,သီလစသောပုညကြိယာဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့ဝယ်။ တပါးတပါးဌ၊ကမ္မဒ္ဒါရဆေားဖြင့်။ ကာယကံ, ဝစီကံ,မနောကံဟူ၍သုံးပါးစီပြားသောကြောင့်၊ပုညကြိယဝတ္ထုသုံးဆယ်ဖြစ်၏။ ဒါနစသော ပါရမီဆယ်ပါးတို့တွင်၊ တပါးတပါးသော ပါရမီဌ၊ဟိန, မဇ္ဈိမ,ပဏီတဆေားဖြင့်၊ သုံးပါးစီပြားသောကြောင့်၊ ပါရမီသုံးဆယ် ဖြစ်၏။ ဤသို့ဆေားဖြင့်၊ သုစရိုက်သုံးဆယ်၊ ပုညကြိယာဝတ္ထုသုံးဆယ်၊ ပါရမီသုံးဆယ်၊ပေါင်းကိုးဆယ်သောတရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းကြွေးချသည်နှင့်တူသောကြောင့်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ဘွယ်၊ ကြွေးကိုးဆယ်မည်၏။ ထိုကြောင့်၊ကေနိပါတ် ဇာတ်တော်ဌိကာဌ္ဌ၊ ။သမတိ်ံသ သမတိ်ံသာန သုစရိတမ္မပုညကြိယဝတ္ထုပါရမီယောတိဇုမေ နဝုတိမ္မာနိဗ္ဗာနဂ္ဂာယ ဥပနိဓိဘဏ္ဍာနာမ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။သမတိ်ံသသမတိ်ံသာန၊ အမျှသုံ ဆယ် အမျှသုံးဆယ် ကုန်သော။ သုစရိတမ္မ ပုညကြိယဝတ္ထု ပါရမီယော၊သုစရိုက်တရား,ပုညကြိယဝတ္ထု,ပါရမီဆယ်ပါးတို့ဌင်း။ ဇုတို၊ ဤသို့။ ဇုမေနဝုတိမ္မာ၊ဤကိုးဆယ်သောတရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနဂ္ဂာယ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်းအကျိုးဌ၊ ဥပနိဓိဘဏ္ဍာနာမ၊ ကြွေးချသည့်အလား၊ အပ်နှံထားသောဘဏ္ဍာမည်ကုန်၏။ ။ဤဒီကာပါဌ်တို့ကို သိမြင်ဖော်ပြ မူကြသဖြင့်။ ပုညကြိယဝတ္ထုဆယ်ပါး၊ ပြုခြင်းမျိုးသည်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမဟုတ်ဟူ၍၊ဘရားတော်ကို ပုတ်ခတ်ကုန်ငြား၊ လူကပ်သမားတို့၏၊ ဒိဋ္ဌဝဝါဒထရားကိုပယ်ရှားဆပ်သတည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊နိဗ္ဗာန်ရောက်ဘွယ်ကြွေးကိုးဆယ်တည်း။

ကာမာဝစရကံ၊ နှစ်ဆယ်မှန်၊နိဋ္ဌိတံ၊ပြီးကုန်ပြီ၊

---

(၅၁၀) ရူပါဝစရ,ဆရူပါဝစရကံကိုပြခြင်း။

ရူပါဝစရကုသလံပနမနောကမ္မံမဝ၊ တဿဘာဝနာမယံ ဆပ္ပနာပတ္တံ၊ ဈာနင်္ဂဘေဒေနပဉ္စဝိဓံဟောတိ။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံသည်၊မနောကံတပါးတည်းသာတည်း။ကာယကံ,ဝစီကံဟူ၍မရှိ၊ ဆဲကြောင့်ဟူမူ၊ဝိညတ်ကိုမဖြစ်စေရကား ၊ကာယဒွါရစသည်တို့ဌာန မဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ဒါန, သီလ, ဘာဝနာတို့တွင်၊ ဘာဝနာဖြင့်၊ ပြီး၏။ ဆပ္ပနာသို့ရောက်၏။ဈာန်၏ဆင်ခြင်းဖြင့်ငါးပါးဆပြားရှိ၏ဟူ၍ပြတော်မူ၏။ ။ တထာဆရူပါဝစရ ကုသလဆွမနောကမ်္မံ၊ တဿိ ဘာဝနာမယံ ဆပ္ပနာပတ္တံ၊ ဆာရမ္မဏဘေဒေန စတုဒ္ဓိဓံဟောတိ။ ။သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ။ ။ဤပါဠိဖြင့်၊ဆရူပါဝစရကုသိုလ်ကံကိုပြတော်မူ၏။

ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိတို့တွင်။ တဆွဘာဝနာမယံ၊ တဿိဘာဝနာမယံ, ဟူသောပါဠိဆရဖြင့်။ ဒါန,သီလတို့ကြောင့်၊ ပြဟ္မာဘုံသို့ မရောက်နိုင်ခြင်းကိုပြတော်မူ၏။ ။ထိုကြောင့်၊ဆင်ခြင်ရဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ။ဒါနမတ္တေနဟိ ပြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတုံ နသက္ကာ၊ ဒါနံပန သမာဓိ ဝိပဿနာ စိတ္တာသဆလင်္ဂရ ပရိဝါရံဟောတိ။ ။ဟာဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဟိ၊ မှန်၏။ ဒါနမတ္တေန၊ဒါနမျှဖြင့်သာလျှင်။ပြဟ္မလောကေ၊ ပြဟ္မာဘုံ၌ နိဗ္ဗတ္တိတုံ၊ဖြစ်စေခြင်းငှါ။နသက္ကာ၊မထတ်ကောင်း။ဒါနံပန၊ဒါနတရားသည်ကား။သမာဓိဝိပဿနာစိတ္တာသ၊သမာဓိဝိပဿနာစိတ်၏။ဆလင်္ဂရပရိဝါရံ၊ တန်းဆာဆင်ခြိုဆရံသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ဤသို့ဒါနမျှဖြင့်၊ ပြဟ္မာဘုံသို့ မရောက်နိုင်ငြားသော်လည်း၊ဒါနသည် သတ္တဝါတို့၏စိတ်ကို နူးညံ့ပြောင်းလွှဲ့စေ၍။ ပြဟ္မဝိဟာရတရားကို ပွါးများကြပါမူကား။ ပြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်နိုင်၏ဟု တပ်ဆပ်သဆျာမှတ်ကုန်ရာ၏။ ။ဤလျှင်၊ရူပ,ဆရူပကံကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၅၀၄) ဆကုသိုလ်ကံဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း။

ထိုသောကုသလကမ္မမုဒ္ဓစ္စရဟိတံဆပါယဘုဝိယံပဋိသန္ဓိဇနေတိ၊ ပဝတ္တိယံပနသဗ္ဗဘဝဒါဒသဝိဓံ၊သတ္တာကုသလပါကာနိသဗ္ဗတ္ထာပိကာမလောကေရူပလောကေစ ယထာရဟံဝိပစ္စတိ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ။ ။ထင်းဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ဥဒ္ဓစ္စစေတနာကြဉ်ဆပ်သောဆကုသိုလ် စေတနာတဆဲ့တပါးသည်၊ ဆပါယ်လေးဘုံ၌၊ ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကိုဖြစ်စေ၍၊ ပဝတ္တိဆခါဝယ်၊ ဆကုသလ ဝိပါက်ခုနစ်ပါးကို ကာမဘုံ,ရူပဘုံ၌ ထိုက်သည်ဆား

လျော်စွာ ဆက်ကြီးပေးဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ "ဥဒ္ဒစ္စပဒိုသနွေ့ ဆက်ကြီးမပေး ဟန်ဆောင်းဆဖြာကို၊ ၎င်း ပရမတ္ထ ဆန့်ဝတ္ထုနှာကျမ်း-ပဌမတွဲ၌ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍။ ဆောသစ်မပြပြီ။ "ရူပဓလောကောစယထာရဟံ ဝိပစ္စတိ, ဟူသောပါဠိဆရာ၊ ရူပဖြစ်ဟွဲ့ဘုံ၌၊ ဆုံကုသလဝိပါက်ဖြစ်သောစက္ခု၊ သောတ, ဝိညာဉ်တို့ကျ၏ ဟုပြတော်မူရာဝယ်၊ ဆောယ်သို့ မှတ်ရအံ့နည်းဟူမူ။ "ရူပဖြစ်ဟွဲ့ဘုံတို့၌ ဆန်ဒြာရုံကိုမရရှိငြားသော်လည်း။ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်၊ ဖြစ်ဟွဲ့ဘုံ၌ တည်၍၊ ဤလူ့ဖြည့်ကာမဘုံသို့ ကြည့်ရှုသော ဆခါဝယ်၊ ဖြစ်ဟွဲတို့ဆောင်း ဆကုသလဝိပါက်, စက္ခု၊ သောတ, သမ္ဖုဋ္ဌဲ့ငှ်း, သန္တီရဏတို့ကျနှိုင်ကြောင်းကို။ ဓမ္မာနုသာရကိုကျမ်းဌီမိန့်ဘော်မူ၏။ "ဤလျှင်ဆကုသိုလ်ကံဆရတည်း။

---

(၅၀၅) ကာမာဝစရကုသိုလ်ဆက်ကြီးပေးဟန်ကိုပြခြင်း။

ကာမာဝစရကုသလဖွိုကာမသုဂတိယမေဝပဋိသန္ဓိဖနေတိ၊ တထာ ပဝတ္တိယဉ္စမဟာဝိပါကာနိ၊ဆဟေတုကဝိပါကာနိပနဆဋ္ဌသဗ္ဗတ္ထာဝိကာမ လောကေ ရူပလောကေစ ယထာရဟံဝိပစ္စတိ။ "(သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ ပါဌ်)။ "၎င်း ဆဋ္ဌကထာပါဌ်ဖြင့်၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စေတနာ၅စ်ပါး သည်၊ကာမသုဂတိခုနစ်ဘုံ၌သာလျှင်၊ သုဂတိ ဆတိတ်, ဒွိဟိတ်, တိဟိတ် သုံးပါးသောပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေ၍၊ပဝတ္တိဆခါဝယ် တခဲ့ခြောက်ပါးသော ဝိပါက်တို့ကိုကာမဘုံ, ရူပဘုံဆောင်းလျော်စွာဖြစ်စေဟန်ကိုပြတော်မူ၏။

ဆဟေတုကဝိပါကာနိပနဆဋ္ဌပိသဗ္ဗတ္ထာဝိကာမလောကေရူပလောကေ စယထာရဟံဝိပစ္စတိ၊ "ဟူသောဆဋ္ဌကထာပါဌ်ဆရ၊ဆပါယ်လေးဘုံ၌။ ကုသလဝိပါက်ကျဟန်ကိုကား။ ဤသို့မှတ်သားဆပ်၏။ ဆပါယ်လေးဘုံ၌ နာကြီးဂဠုန်၊ဝေမာနိကပြိတ္တာစသည်တို့ဆောင်း၊ကြီးစွာသော စည်းစိမ်လျှင်ဆော ရုံရှိသောဆကြောင်ဝိပါက်ဝိညာဉ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုဝိပါက်ဝိညာဉ်သည်ကုသ လဝိပါက်စက္ခု၊ဝိညာဉ်သာဘည်း။တန်းခိုးကြီးသော ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်သည်။နိရယ်ပြည်သို့ဒေသစာရီ၊ကြွချီတော်မူသောအခါကာလ ၌။နိရယ်သူတို့သည်၊ရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်ကိုဖူးမြင်သောဆခါ။ ကုသလဝိ ပါက်စက္ခု၊ဝိညာဉ်ဖြစ်၏။တရားတော်ကို ကြားနာရသောဆခါ၊ သောတဝိ ညာဉ်ဖြစ်၏။ဆန္ဓာကူးဆန့်ဖြင့် ထုံဆော်သောသက်နှံးတော်ဆန့်ကို နံသောဆခါ၊ ဃာနဝိညာဉ်ဖြစ်၏။ တန်းခိုးဘော်ဖြင့် ရွာဖစသော ဇိုယ်းရေကဲ့သောက်ရ သောဆခါ၊ဇိုဂျိဝိညာဉ်ဖြစ်၏။ တန်းခိုးတော်ဖြင့်၊ လေတို့ကိုတိုက်စေးလော

စေသောဆရာ၊ကာယဝိညာဉ်ဖြစ်ဖို့ပဟူ၍။ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာတို့၌ ပြတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ကာမာဝစရကံဆရတည်း၊

---

(၁၀၆) ဥက္ကဋ္ဌ-သြမက-ကံကိုနွဲ့ပြခြင်း။

ကာမာဝစရကုသိုလ်ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုသည်။ တိတိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံဟူ၍ဂုဏ်း။ တိဟိတ်သြမကကံဟူ၍ဂုဏ်း နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်လေးခုသည်။ ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒွိဟိတ်သြမကကံဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ဤသို့ရှိရာဝယ်။ဥက္ကဋ္ဌသြမကမညဟနုပြုခြင်းတို့ကိုကား။ဤသို့ပြုလတ္တံ့သောငါကပါဠိဖြင့်သိဆဲ၏။ ။ယဉ်ကမ္မံ ဆတ္တုနောပဝတ္တိကာလေပုရိမပစ္ဆာဘာဂဂ ပဝတ္တေတိကုသလကမ္မေဟိပရိဝံ၊ရိတံ၊ပစ္ဆာဝါဆာသေဝနလာဘေနသမဒါစိဏ္ဏံ၊တံဥက္ကဋ္ဌံ၊ယံပနကရဏကာလေ ဆကုသလကမ္မေဟိပရိဝါရိတံ၊ ပစ္ဆာဝါဒုက္ကဋမေတံ မယာတိပိပ္ပဒိသာရူပါဒနေနပရိဘာဝတံ၊တံသြမကန္တိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဒိကာကျော်။ ။ဟိ၊ခဲ့အုံ။ယံကမ္မံ၊ဆကြင်ကုသိုလ်ကံကို။ဆတ္တုနော၊ဖြစ်။ပဝတ္တိကာလေ၊ဖြစ်သောဆခါ၌။ပုရိမပစ္ဆာဘာဂပဝတ္တေတိ၊ ဤနောက် ဆဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလကမ္မေဟိ၊ကုသိုလ်ကံတို့နှင့်။ပရိဝံ၊ရိတံ၊ခြံရံဆပ်၏။ပစ္ဆာဝါ၊နောက်၌မူလည်း။ဆာသေဝနလာဘေန၊ဆာသေဝနပစ္စည်းဆထုံကိုရသဖြင့်၊ သမုဒါစိဏ္ဏံ၊ကောင်းစွာဆဘန်ဘန်လေ့ကျက်ဆပ်၏။ တံ၊ထိုကုသိုလ်ကံသည်။ ဥက္ကဋ္ဌံ၊မြတ်သောကံမည်၏။ယံပန၊ဆကြင်ကုသိုလ်ကံကိုကား။ ကရဏကာလေ၊ပြုဆဲဆခါ၌။ဆကုသလကမ္မေဟိ၊ ဆကုသိုလ်ကံတို့သည်။ ပရိဝံ၊ရိတံ၊ခြံရံဆပ်၏။ ပစ္ဆာဝါ၊နောက်၌မူလည်း။မယာ၊ငါသည်။ ဇေတံ၊ဤကုသိုလ်ကို။ဒုက္ကဋံ၊ပြုမှားချေပြီ။ဣတိ၊ဤသို့။ပိပ္ပဒိသာရူပါဒနေန၊နှလုံးမသာခြင်းကိုဖြစ်စေခြင်းဖြင့်။ ပရိဘာဝိတံ၊ဆဘန်ဘန်ထုံဆပ်၏။ တံ၊ထိုကုသိုလ်ကသည်၊သြမကံ၊ ယုတ်ညံ့သောကံမည်၏၊ဣတိ၊ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မြတ်ဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ဥက္ကဋ္ဌသြမကဆရတည်း။

---

(၁၀၇) တိဝိဒုကဗျဉ္ဇနာဂမဏေရဝါဒဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း။

တတ္ထဘိတိပေဟတုကာမကုသလံ ကုလသံတိပေဟတုကံ ပဋိသန္ဓိဒတွာပဝတ္တေသောဠသဝပါကာနိဝိပစ္စတိပဋိသန္ဓိဆရ။ တိတိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ဉာဏသမ္ပယုတ်ကုသိုလ်သည်။ တိတိတ်ပဋိသန္ဓေကဲ့ ပေးပြီး၍။ ပဝတ္တိဆခါမဟာဝိပါက်ဆ

ဟိတ်ကုသလဝိပါက်ဖေါင်းတဲ့ခြောက်ပါးပေးဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။တိ
ဟေတုကမောမကံ့ဖိဟေတုကမကုသလံ ဖိဟေတုကံ့ဒိုသ့ဖိ ဒတွာ
ပဝတ္တေတိဟေတုကရဟိတာနိဒွါဒသဝိပါကာနိပဝတ္တိပါဒြိဆရ။ တိဟိတ်
သြမက ဉာဏသမ္ပယုတ်ကုသိုလ်သည်၎င်း၊ ဖိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်
ကုသိုလ်သည်၎င်း။ ဖိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကိုပေးပြီး၍၊ ပဝတ္တိဆခါမဟာဝိပါက်
ဉာဏဝိပ္ပယုတ်လေး။ ဆဟိတ်ကုသလဝိပါက်ဒုပါင်းတဲ့နှစ်ပါးသော ဆ
ကျိုးပေးဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။ဖိဟေတုကမောမကံပနကုသလံဆဟေတု
ကမေဝပဋိသန္ဓိ ဒေတိ၊ပဝတ္တေ၁ ဆဟေတုကဝိပါကာနေဝဝိပစ္စတိ။ ။
ပါဒြိဆရ၊ ဖိဟိတ်သြမကဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကုသိုလ်သည်၊ ဆဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
ကိုပေးပြီး၍၊ပဝတ္တိဆခါဆဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်ပါးကို ဆကျိုးပေးဟန်
ကိုပြတော်မူ၏။ ။ဤဝါဒသည်ကား။ တိပိဋကစူဠနာဂမထေရ်မြတ်၏ ဝါ
ဒတည်းဟု ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌ ပြတော်မူ၏။ ။ဌင်းမထေရ်သည်
ကား။ နာဋိကေရဒီဋ္ဌပမာဆားဖြင့် ပြတော်မူ၏။ အုန်းသီးစေ့တချကို စိုက်
ပျိုးသိုက်လျှင်၊ အုန်းသီးများစွာ သီးရာဘိသကဲ့သို့။ ဆသဒ္ဓါရိက ကုသိုလ်
သည်။အသဒ္ဓါရိကအကျိုး၊သသဒ္ဓါရိကအကျိုးကိုပေးနိုင်၏။သသဒ္ဓါရိက
ကုသိုလ်သည်လည်း။ ဆသဒ္ဓါရိက သသဒ္ဓါရိက ဆကျိုးကို ပေးနိုင်၏။
ဟူလို။

---

(၅၀၈) မောရဝါဒိဝါသိမဟာဒတ္တမထေရ်ဝါဒကိုပြခြင်း။

(၁) ဆသဒ္ဓါရံ သသဒ္ဓါရ၊ဝိပါကာနိ နုပစ္စတိ။
သသဒ္ဓါရမသဒ္ဓါရ၊ဝိပါကာနိတိ ကေစန။ ။
(၂) တေသံ ဒွါဒသပါကာနိ၊ဒသာဌစ ယထာက္ကမံ။
ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ယထာသမ္ဘဝမဒ္ဓိသေ၊
(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ဆသဒ္ဓါရံ၊ဆသဒ္ဓါရကုသိုလ်ကံသည်။ သသဒ္ဓါရဝိပါကာနိ၊ သသဒ္ဓါ
ရဝိပါက်တို့ကို။ နုပစ္စတိ၊ ဆကျိုးမပေး။ သသဒ္ဓါရံ၊ သသဒ္ဓါရကုသိုလ်ကံ
သည်၊ဆသဒ္ဓါရဝိပါကာနိ၊ဆသဒ္ဓါရဝိပါက်တို့ကို။ နုပစ္စတိ၊ဆကျိုးမပေး။
ဇာတိ၊ဤဘို့။ ကေစန၊ဆဣသောဆရှင်မဟာဒတ္တ မထေရ်တို့သည်၊ ဝဒန္တိ၊
ပိန့်ဖြောက်တော် မူကြကုန်၏။ ။(ပဌမဂါထာဆနက်)။ ။တေသံ၊ ထိုမ
ထေရ်မြတ်တို့၏။ ဝါဒေ၊ဆယူဝါဒ၌။ ဒွါဒသပါကာနိစ၊ တဲ့နှစ်ပါးသောဝိ

ပါက်တို့ငင်း၊ ဒဿပါကာနိစ၊ဆယ်ပါးသောဝိပါက်တို့ငင်း။ ဆဋ္ဌပါကာနိစ၊ ၅၈်ပါးသောဝိပါက်တို့ငင်း။ ယထာဂ္ကမံ၊ဆစဉ်ဆတိုင်း။ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ဆကြောင်ဆကြောင်ဆိုဆပ်ခဲ့ပြီး၊သာနုညီးကို ဆစဉ်ရောက်သဖြင့်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်ဆားလျော်စွာ။ ဥဒ္ဒိသော၊ပြရာ၏။ ။ဤထိမဟာဒယ္ဘုမထေရ်၏ ဆယူဝါဒကို၊ ၅၈်ဆနုဗုဒ္ဓါ သဘောမကျရကား။ ကေစိဝါဒဟုပြတော်မူ၏။

ထိုမဟာဒယ္ဘု မ၊ထေရ်သည်ကား။ မျက်နှာရိပ် လှုပ်ရှားသည့် ဂိုဏ်သော်ကြေးမုံပြင်မှန်ရိပ်ဓဋ္ဌ။ လှုပ်ရှားဘိသကဲ့သို့။ ဆသခ်ါရိကကုသိုလ်သည်။ ဆသခ်ါရိက ဆကျိုးကိုသာလျှင်ပေး၏၊ သသခ်ါရိက ဆကျိုးကိုမပေး။ သသခ်ါရိကကုသိုလ်သည်၊သသခ်ါရိကဆကျိုးကိုသာလျှင်ပေး၏၊အသခ်ါရိကဆကျိုးကိုမပေးကုန်ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ထိုစကားသည်မသင့်ကုန်ဟု၊ ၅၈်ဆနုဗုဒ္ဓါမိန့်တော်မူ၏၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဝိပါက်စိတ်တို့၏သခ်ါရုဆပြောဟူသည်၊ ဆကြောင်ဆကြောင်ထင်တိုင်းသောကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်ဆကြောင်းစသည်တို့ဖြစ်၏ငင်း။ဆခြားမဲ့ဓဋ္ဌချုပ်ပြီးသောကုသိုလ်ဆကြောင်းတို့ဖြစ်၏ငင်း။ဆာနုဘော်ဆစွမ်းဆားဖြင့် ဆလိုရှိဆပ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ကုသိုလ်ကံ,ဆကုသိုလ်ကံ၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်ဆလိုမရှိဆပ်ဟူလို၊

ထိုမထေရ်၏ ဝါဒဆရ၊ ဒွါဒသပါကာနိ ဟူသော ပါဠိဆ၌၊ ဆဗြဲပါယ်ဒဿကား။တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ, ဉာဏသမ္ပယုတ် ဆသခ်ါရိက ကုသိုလ်နှစ်ပါးသည်။ တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌမဟာဝိပါက်, ဉာဏသမ္ပယုတ် ဆသခ်ါရိကဝိပါက်ပဋိသန္ဓေနှစ်ပါးကိုပေးပြီး၍၊ပဝတ္တိအခါ၊မဟာဝိပါက်ဉာဏသမ္ပယုတ်လေး။ ဆဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်၊ပေါင်းတဆဲ့နှစ်ပါးသောဆကျိုးကိုပေး၏။ ။ဒဿပါကာနိဆရကား၊ တိဟိတ် ဩမ္ဟက ဉာဏသမ္ပယုတ် ဆသခ်ါရိက ကုသိုလ်နှစ်ပါးသည်၎င်း၊ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဆသဒ်ါရိကကုသိုလ်နှစ်ပါးသည်၎င်း၊ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌဉာဏဝိပ္ပယုတ်အသခ်ါရိကဝိပါက်ပဋိသန္ဓေကိုပေးပြီး၍၊ပဝတ္တိဆခါ၊ မဟာဝိပါက်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဆသခ်ါရိကဒွိဟိတ်ဆဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်၊ပေါင်းရှစ်ပါးသော ဆကျိုးကိုပေး၏။ ။ဆဋ္ဌပါကာနိဆရကား၊ ဒွိဟိတ်ဩမ္ဟကဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဆသခ်ါရိကကုသိုလ်နှစ်ပါးသည်၊ကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာသန္တီရဏဆဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ပေးပြီး၍၊ပဝတ္တိဆခါ၊ ဆဟိတ် ကုသလ္ဝိပါက် ရှစ်ပါးကိုပေး၏။ ဤသည်ကား။ သသခ်ါရိကဒွိ ဖြစ်နည်းသာရုပ်တည်း။ဤနည်းတူ၊ သသခ်ါရိကတ္ဘိလည်း ယူဆပ်၏။

၍ဝါဒသည်ကား၊ မောရဝါပိဆရပ်၌ ထိတင်းသုံးတော်မူ၏သာ မဟာဒတ္တမထေရ်ဖြတ်၏ ဆယူဝါဒဟု ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌ ပြထော်မူ၏။ ဋီကာကျော်၌ကား။ မဟာဒမ္မရကွိတ မထေရ်ဝါဒ,ဟူ၍၊ သတိတော်ယွင်းသော်၊မေ့လျော့သောဆလျောက်၊ဒေးပိမှားတော်မူ၏။ ။၍ဤနေရာ၌၊မဟာဒတ္တမထေရ် တပါးတည်း ဖြစ်လျက်၊ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ကေစနဝဒန်၏, ဟူ၍ပိန့် ထော်မူရလေသနည်းဟူမူ။ ဆလေးဂရုပ္ပိဆပ်သောကြောင့်၊ မဒ္ဒထရိတပါး တည်းဖြစ်ငြားတော်လည်း။ ရိုသေသောဆားဖြင့်၊ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ပိန့်ထုတ်ဆပ်၏ဟူလို။ ထိုထိုကျမ်းတို့၌၊ ကျမ်းပြု ဆရာတို့သည်၊တပါးတည်း ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ဗဟုဝုစ်ပိဘတ်ဖြင့်ပိန့်ဆိုခြင်းသုံးဌာနရှိ၏။အလေးပြုအပ်သော ဆရာသမားတို့၌။ဘန်္ကေတုဒ္ဒေဂဆရာထ-ဝက္ခထ,ဟူ၍ဆိုဆပ်၏။ ပိုင်းခြားခြင်း ငါမထိုက်သော ဆသဒ်ဘ တရားတို့၌လည်း။ဆသဒ်တာဓမ္မာ,ဟူ၍ဆိုဆပ်၏။ဆထ္ထုက္ကံသနာ၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊မိမိတို့ကိုယ်၌လည်း၊မယံဂစ္ဆာမဝက္ခာမ,ဟူ၍ဆိုဆပ်၏။ဤသို့ဆားဖြင့်၊ သန္ဒဋ္ဌဓာလိနီ သန္ဓါငယ်တို့၌ ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသည်သျှင်၊ကာမာဝစရကံဆကျိုးပေးခြင်းတည်း။

---

(၅၀၉) ရူပါဝစရကံဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း။

ရူပါဝစရကုသလံဟန် ပဌမဈာနံဟရိတွံ ဘာဝေတွာ ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇေသု ဥပပဇ္ဇတိ၊တဒေဝမဿိမံ ဘာဝေတွာပြဟ္မပုရောဟိတေသု၊ ပဏီထံဘာဝေတွာမဟာပြဟ္မေဟွသု။ ။ဤသဂ်ဟာဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ ပဌမဈာန်ကို ဆာနဲ့ဘော်နည်းဆောင် ပွါးများမူ၊ ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ၌ ဖြစ်ရ၏။ ပဌမဈာန်ကို ဆလယ်,ဆလယ်ဖြစ်ဆောင်ပွါးများမူ။ ပြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ၌ဖြစ်ရ၏။ မွန်မြတ်ဆောင်ပွါးများမူ၊ မဟာပြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ရဏ်ဟု၊ ဆကျိုးပေးဟန်ကို သိဆပ်၏။ ။ပရိတ္တ,မဇ္ဈိမ,ပဏီတပွါးများခြင်း ဟူသည်ကား။ယုတ်သော ဆန္ဒ, စိတ္တ, ဝီရိယ, ဝီမံသတို့ဖြင့် ဖြစ်စေဆပ်သော ဈာန်သည်၊နည်းသော ဆာနဲ့ဘော်ရှိဆောင်ပွါးများသောပရိတ္တဈာန်မည်၏၊အလယ်ဖြစ်သောဆန္ဒ,စိတ္တ, ဝီရိယ, ဝီမံသတို့ဖြင့် ဖြစ်စေဆပ်သော ဈာန်သည်၊ ဆလယ်, ဆလယ်ဖြစ်ဆောင်ပွါးများသော မဇ္ဈိမဈာန်မည်၏၊ မြတ်သောဆန္ဒ, စိတ္တ,ဝီရိယ,ဝီမံသတို့ဖြင့်ဖြစ်စေဆပ်သောဈာန်သည်၊မြတ်လေးဆာနဲ့ဘော်ရှိဆောင် ပွါးများသောပဏီတ ဈာန်မည်၏ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ၊ အာဘိဓမ္မာ ဝတ္ထာရဋီကာတို့၌ပြတော်မူ၏၊

တထာဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်စွဲပရိတ္တံဘာဝေတွေ ပရိတ္တာဘောသု၊ မဇ္ဈိမံဘာဝေတွေ ဆပွမာဏာဘောသု၊ ပဏီတံ ဘာဝေတွေ ဆာဘာသေရေသု။ ။ဤသင်္ဘာ ဆဋ္ဌကာဆာပါဠိဖြင့်။ ဒုတိယဈာန်, တတိယဈာန်တို့ကို နည်းသောဆာနဲဘော်ဖြစ်ဆောင်ပွါးမှု။ ပရိတ္တာဘာဘုံ၌ဖြစ်ရ၏။ ဆလတ်ဖြစ်ဆောင်ပွါးမှု၊ဆပွမာဏာဘာဘုံ၌ဖြစ်၏။မြတ်ဆောင်ပွါးမှု၊ဆာဘာသာရာဘုံ၌ဖြစ်၏။ဟုဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြတော်မူ၏၊ ။စတုတ္ထဈာန်ပရိတ္တံဘာဝေတွေပရိတ္တာသုဘာသု၊ မဇ္ဈိမံဘာဝေတွေ ဆပွမာဏာသုဘောသု၊ ပဏီတံဘာဝေတွေသုဘာကိဏ္ဏောသု။ ။ဟူသော သင်္ဘာဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ စတုတ္ထဈာန်ကိုဆာနဲဘော်နည်းဆောင်ပွါးမှား၊ပရိတ္တာသုဘာဘုံ၌ဖြစ်ရ၏။ဆလတ်ဖြစ်ဆောင်ပွါးမှား၊ ဆပွမာဏာသုဘာဘုံ၌ဖြစ်ရ၏။ ဆဖြတ်ဖြစ်ဆောင်ပွါးမှား၊ သုဘကိဏ္ဏာဘုံ၌ဖြစ်ရ၏ဟူ၍ ဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။ ပဌမဈာန် ဘာဝေတွေ ဝေဟပ္ဖလေသု၊ ။ဟူသော ဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ ဆာဘိညာဉ်ဆဖြစ်ဆို မရောက်သော ပဌမဈာန်ကို ပွါးများခြင်းကြောင့်၊ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၌ဖြစ်ဟန်ကိုပြတော်မူ၏။

တဒေဝသညာဝိရာဂံဘာဝေတွေဆာသညာသတ္တေသု၊ ။ဟူသော ဆဋ္ဌကထာပါဠိဆရ၊ ထိုပဌမဈာန်ကိုပင်လျှင်၊ သညာဇင်းဆောင် ပွါးများခြင်းကြောင့်၊ ဆာသညာသတ်ဘုံတို့၌ ဖြစ်ဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ ။သညာဇင်းဆောင်ပွါးများနည်းဘား။ ဆချို့သော သာသနာတော်မှ ဆပဗ္ဗဇိတ ကာလဝယ်ကမ္မကြိယာဝါဒိဆယူရှိသောတိတ္ထိတို့သည်၊ ရဟန်းပြုလုပ်၍၊စိတ်,စေတသိက်တို့၏ဖြစ်ခြင်း၌၊ဆမျက်ဒေါသဖြစ်ခြင်း၊ပြစ်မှားခြင်းတို့ကိုစက်ဆုပ်လ၍၊ထိုပဌမဈာန်ကိုပင်၊ သညာရောဂါ၊သညာဂဏ္ဍော၊ သညာသည်ပင်လျှင်၊ရောဂါဆနာ၊ ဒုိင်းဆမာဟူ၍ဂင်း၊ ဓိစိတ်တို့၊ စိတ်ဖြစ်ရခြင်းသည်၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟူ၍ဂင်း။ဤသို့စသောနည်းဖြင့်၊ နာပ်တရားဖြစ်ခြင်း၌ ဆပြစ်ကိုမြင်၊ရှုပ်ဖြစ်ခြင်း၌ ဆကျိုးဟုထင်၍၊ ဝါယောဂသိဇ်း၌ စီးဖြန်းခြင်းပရိကံကြောင့်။ ရပ်ဖြစ်ရှစ်ရပ်ဖြစ်သောဆသညာသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ရတော့သတည်းဟူ၍ဆဋ္ဌကထာတို့၌ဖွင့်ပြ၏။ထိုဆသညာသတ်ဘုံသို့ဖြစ်လတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ စုတိချုပ် ပျောက်သဖြင့်။ စိတ်စေတသိက် တို့သည်။ ဤကာမဘဝ၌ပင်လျှင်ချုပ်ပျောက်၍။ ရူပက္ခန္ဓာတရား သည်သာလျှင်။ ဆာသညာသတ်ဘုံမှာ။ ထင်ရှားရောက်ရတော့သည်သာတည်း။ ထိုကြောင့်၊ သုတ်သိသက္ခန် ဖြာဟွဖာလသုတ်ဆဋ္ဌကဌာ၌။ ။စိတ္တမသဿစိတ္တနိရောဓေန အာဝေဒနိဝတ္တတိ၊ရူပက္ခန္ဓမတ္တမေဝ တတ္ထပါတုဘဝတိ။ ။ဟုဓိန့်တော်မူ၏။ ။ဆသဿ၊

ဆသညာသတ်ဘုံ၌ဖြစ်လတ္တံ့.သောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ ရုတိစိတ္တာနိ ရောဓေန၊ရုတိစိတ်ချုပ်သဖြင့်။အုဓေဝ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပင်လျှင်။ နိဝတ္တတိ၊ ချုပ်ပျောက်ရ၏။ရူပကွဒ္ဓမတ္တာမေဝ၊ရူပကွဒ္ဓာမျှသာလျှင်။တတ္ထ၊ထိုဆသညာသဘ်ဘုံ၌။ပါတုဘဝတိ၊ထင်ရှားဖြစ်၏။

ဆသညာသတ်ဘုံ၌၊ရူပကွဒ္ဓာကြီးဖြစ်ခြင်းမှာလည်း။ လူတို့ပြည်၌သွားခြင်းမှတပါး၊ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ဣရိယာပုထ်သုံးပါးတို့တွင်။ဆကြောင့်ဣရိယာပုထ်ဖြင့်ရုတေကုန်ငြားအံ့။ထိုဣရိယာပုထ်ဖြင့်။ ဆသညာသတ်ဘုံ၌ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဒီကျော်တို့၌။ ။တေပနယေန ဣရိယာပထေနဣဓမရန်၊ တေနေဝတတ္ထနိဗ္ဗတ္တာတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။တေပန၊ထိုဆသညာသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။ ယေနဣရိယာပထေန၊ ဆကြောင်ဣရိယာပုထ်ဖြင့်။ ဣဓ၊ဤကာမဘုံ၌၊မရန်၊ ရုတေ့ကုန်၏။တေနေဝဣရိယာပထေန၊ထိုဣရိယာပုထ်ဖြင့်သာလျှင်၊ တတ္ထ၊ ထိုဆသညာသတ်ဘုံ၌။ နိဗ္ဗတ္တာန်၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ဆပ်၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆပ်သည်နှင့်ဆညီ။ ဆသညာသတ်ဘုံ၌ တည်နေကြသော၊ ဆသညာသတ်ဖြုဟ္မာတို့သည်။ ဆင်တ်တန်းဆာ ဟူသမျှတို့သည်ကား။ ပန်းချီးဆေးရေးရုပ်တို့၌၊ ဆဝတ်တန်းဆာပြုလုပ်ရေးခြယ်သကဲ့သို့ ပမာဟပ်၍။ မှတ်ယူဆပ်ရာ၏။သို့ကြောင့်၊ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာ၌။ ။စိတ္တကမ္မရူပကာသဒိသာ ဟုတ္တာ ပဋ္ဌာယတိသတာနိတိဋ္ဌန္တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။စိတ္တကမ္မရူပကာသဒိသာ။ ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီဆေးရေးရုပ်နှင့်တူသည်။ ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။ပဋ္ဌာယတိသတာနိ၊ကာမာဝစိုင်းရောတိုင်တိုင်၊တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ရကုန်၏။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ ဆခီပ္ပါယ် ရပ်တို့ကို၊ သိမြင်တော်မူကြသဖြင့်။ ဆသိဉ္ဇာဏ်နည်းပါး။ချဂိုးချစဉ်သာကျက်စားသော။ပဿာမပွါး။ ဆချို့သော ရဟန်းများသည်။ ဆသညာသတ်ဘုံသားတို့ဆား။ လူတို့ကဲ့သို့ဖြုဟ္မာဆဝတ်ဆစားရှိ၏၊ဟုဖြေကြားသော ပရိကပ္ပဆကြီစကားကို၊ ဆဏုမ္ဘုမျှဆမှန်ဟုမမှတ် သားဆပ်ကုန်၊မဟာ ဆမှားသောတည်း။ ။ဤသည်လျှင်။ ပိန္နိဆ္ဆယတရပ်ဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

---

(၅၁၀) သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဆကျိုးပေးဟန်ပြခြင်း။

ဆနာဂါမိနောပန သုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ၊ ။ ဤဆဋ္ဌကထာ၌။ပနသဒ္ဒါသည်။ ဆဝဓာရဏတ္ထဆနက်ကိုဟောရကား၊ဤ

ထိုဆနက်ယောဇနာဆပ်၏။ ။ဆနာဂါဒိနောပနဆနာဂါဒိနောယေဝ၊ဆနာဂါဝ်တို့သည်သာလျှင်၊သုဒ္ဓါဝ်သော်သူ၊သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံတို့ဦး။ ဥပုဒ္ဓနဲ့၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဝေသဒ္ဓါဆရ၊ဝေထ္ထဖလကိုကား။ ပုထုဇဉ်၊သောတာပန်၊ သကဒါဂါဝ်တို့သည်၊သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဒွိမဖြစ်နိုင်ဟု နိဝတ္တေတဗ္ဗကို ပြတော်မူဆပ်၏။ ရဟန္တာတို့သည်ကား။ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဒွိဖြစ်သေး၏ဟု။ ဆနှည်းတကို ခွင့်ပြုဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ သဒ္ဓါဆရာတို့သည်။ ။ဝေသဒ္ဓါ၊ ဂိုလေရာ၊ ရံခါဆနှည်းတထုတ်မြဘည်း။ ။ဟုနိယံကဗျာကိုကား။ ရှေးတော်မူကြ၏။

ဆနာဂါဝ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဒွိဖြစ်ခြင်းဟူသည်ကား။ အုန်းပြဲငါးပါးတို့ဖြင့်။ နှိုင်းရှည်ဆပ်၏၊ နှိုင်းရှည်ဟုန်ကား။သဒ္ဓါပြဲရင့်သော်ဆနာဂါဝ်သည်၊ဆဝိဟာဘုံ၌ ဖြစ်ရ၏၊ ဝိရိယိန္ဒြေရင့်သော ဆနာဂါဝ်သည်။ အတပ္ပါဘုံ၌ဖြစ်ရ၏။ သတိန္ဒြေရင့်သော ဆနာဂါဝ်သည်။ သုဒဿာဘုံ၌ ဖြစ်ရ၏၊ သမာဓိန္ဒြေရင့်သောဆနာဂါဝ်သည်။သုဒဿီဘုံ၌ဖြစ်ရ၏၊ ပညိန္ဒြေရင့်သော ဆနာဂါဝ်သည်။ ဆကနိဋ္ဌာဘုံ၌ ဖြစ်ရ၏ဟူ၍ခွဲခြားဖြ့တ်။ ထိုကြောင့်။ဒီကာကျော်၌။ ။သဒ္ဓါဒိဇ္ဈန္ဒြိယ ဝေမတ္တတာ နဲကွေမေန ပဋ္ဌသု သုဒ္ဓါဝါသေသုဥပုဒ္ဓနဲ့။ ။ဟုပိန့်၏။ ။သဒ္ဓါဒိဇ္ဈန္ဒြိယဝေမတ္တတာနဲကွေမေန၊သဒ္ဓါစသောဇ္ဈန္ဒြေဆတိုင်းဆရှည် နှိုင်းရှည်သည့်ဆဖြစ် ဆစဉ်ဆားဖြင့်။ ပဋ္ဌသု သုဒ္ဓါဝါသေသု၊ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံတို့ဦး။ဥပုဒ္ဓနဲ့၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံဆရဖြ့ခြင်းတည်း။

---

(၅၁၁) ဆရုပါဝစရကံ။ဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြခြင်း။

ဆရုပါဝစရကုသလဉ္စယထာဂ္ဃမံဘာဝေတွာ ဆာဂျပွေသုဥပုဒ္ဓနဲ့။ ။သင်္ဂဟဆဌကထာဝါဒီဖြင့်။ ။ဆရုပါဝစရကုသိုလ်တို့သည်။ဆစဉ်ဆတိုင်းဆာဂျပွကံဒွိဆကျိုးပေးသတည်းဟုဆကျိုးပေးဟန်ကိုပြတော်မူ၏၊ ဤနေရာဝယ်၊မှတ်သားဘွယ် ဆမိပွါယ်ကား။ ။ဗျာနသောဒနဖာတ်တော်။ စဒွိဘဖာတ်ထော်တို့ဦး။ ဘုရား ဆလောင်းတော်သည်။ နေဝသညာ နာသညာသမာပတ်ကိုရရှိငြားသော်လည်း၊ ဆရုပဘုံ၌မဖြစ်ကုန်၊ ဆာဘာသရာရုပဘုံဒွိဖြစ်ရ၏။ထိုကြောင့်ဂေကနိပါတ်ဖာတ်ပါဠိတော်၌ ။ဆဝိတက္ကနုဗျာဒေနုန၊ ပေါတိ ဆာဘာသရုပဂေါ၊ ။ဟူ၍ပိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသို့ပိန့်သည်နှင့်။ သင်္ကြိုဟ် ပါဠိဆရတို့သည်။ မည်မည်တို့ကုန်ဟူမူ၊ ။ဌင်းပါဠိနှစ်ရပ် ညီညွတ်၏ဟုမှတ်။ ရှင်ဆနုရုဒ္ဓါသည်ကား။ ဘုရားလောင်းမှ တပါးသောသူတို့

ကိုရည်ညွှန်း၍ ပြတော်မူ၏။ နိယတဗျာဒိတ်ရသော ဘုရားလောင်းတို့မှာ ကား။ ဆရုပ သမာပတ်ကို ရသော်လည်း။ ဆရုပဘုံ၌ မပြစ် ထိုက်သော ကြောင့်။ ဆရုပဘုံ၌မပြစ်မူ၍။ ရုပဆာဘသရောဘုံဝယ်ပြစ်ရ သတည်းဟု မှတ်။ထိုကြောင့်၊ ဂေါကိုဘ္ဘရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဗေဒနိသတ္တာနံ ပနဆရုပါဝ စရေပဒီသဒ္ဒါနာမနပေဟာတိကသ္မာဆာဇ္ဇဋ္ဌာနတ္တာ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ ဗေဒနိသတ္တာနံပန၊ဘုရားလောင်းတို့ဆားကား။ ဆရုပါဝစရေ၊ ဆရုပါဝစရ ဘုံ၌။ပဒီသဒ္ဒါနာမ၊ ပဒီသန္ဓေမည်သည်း နဟောတိ၊ မပြစ်။ ကသ္မာ၊ ဆဘုံ ကြောင့်ဟူမူကား။ဆာဇ္ဇဋ္ဌာန်တ္တာ၊ဘုရားလောင်းတို့မပြစ်ထိုက်ဆပ်။တဘုံ ရှစ်ရပ်၌၊ဆတွင်းဝင်သောဆာဇ္ဇဋ္ဌာနဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ။ဤလျှင် ဆရုပကုသိုလ်ကံဆကျိုးပေးဟန်တည်း။

---

(၅၁၂) ယထာလာဘနည်းဆားဖြင့်ဆကျိုးပေးဟန်ပြခြင်း၊

ဤသို့ပြဆိုဆပ်ပြီးသောစကားဆစဉ်သည်ကား၊ထိုထိုစျာန်၏ ဆသီးဆ သီးဆကျိုးပေးရာဘုံ၏ဆစွမ်းဆား ဖြင့်၊ရှင်ဆနုရုဒ္ဓါမဏေဏရသည်၊ဝိန့်တော်မူ ဆပ်သတည်း၊ ဤသို့ဝိန့်ဆပ်သော ဆာဝေဏ်ကနည်းမှတပါး။ ယထာလာ ဘနည်း၏ဆစွမ်းဖြင့် ပြဆိုဦးအံ့၊ ။သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ပုထု ဇဉ်၊သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့သည်။ ဝိဝိတ္တို ရဆပ်သော သမာပတ်၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်ဆပ်သော ဘုံတို့တွင်။ ဆလိုရှိဆပ်သောဘုံ တို့၌ဖြစ်နိုင်၏။ပုထုဇဉ်တို့သည်စျာန်ရငြားသော်လည်း၊ နိကန္တိရှိပါမူကား၊ ကာမဘုံ၌လည်းဖြန့်၍ဖြစ်နိုင်၏။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့သည်၊ စျာန် မယုတ်ပါမူကား၊ဖြဟ္မာ့ဘုံ၌ဖြစ်သတည်း။ဖြဟ္မာ့ဘုံ၌ဖြစ်ငြား၊ တိဟိတ်ပုထု ဇဉ်များသည်၊ကာမဘုံဝယ်၊ ဖြစ်လိုသော စေတောပဏိဓိရှိခဲ့သျှင်၊ စျာန်မှ ယုတ်လျော့လျက်၊ကာမဘုံ၌ ဖြစ်နိုင်သတည်း။ တိသဖြဟ္မာမင်းထွေးကို ကောက်ဆ၏။

ထိုတိသဖြဟ္မာမင်းသည်။ လူ့ဖြည့်၌ ဖြစ်လိုသော စေတောပဏိဓိဖြစ် သည်ရှိသော်၊ဝိဒွိရဆပ်သော စျာန်တရားသည်၊ ယုတ်လျော့ပပျောက်ရ၏။ ထိုသို့နိကန္တိစေတောပဏိဓိကြောင့် စျာန်ယုတ်သောဆခါ၊ ကာမာဝစရလ ဟုကကံသည်ဆခွင့်ကိုရ၍၊ ကာမဘုံ၌ ဆကျိုးပေးရ၏ဟုမှတ်။ဆိုသို့ဖြစ်ရ ကား။မဟဂ္ဂုတ်စျာန်တရားဂရုကံဆကျိုးကို၊ကာမာဝစရလဟုကကံသည်၊ မတားဖြစ်နိုင်သော်လည်း။ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်လိုသောနိကန္တိ စေတောပဏိဓိ

တရားသည်၊မဟာဂွတ်ဂရုကံ၏ဆက်ျိုးကိုတားမြစ်နိုင်သတည်းဟုတပ်ဆယ်သေချာညွှန်ပြီတ်ဖြာ၍၊ ဖွတ်ရာသတည်း။ထိုကြောင့်ရကား။ သာရတ္ထဒီပနီဝိနည်းဋီကာ,သုတ်သိလက္ခဏဋီကာသစ်တို့၌။ ။ကာမဘဝေ စေတောပဏိဓိ မဟာဂတကမ္မသပါက် ပဋိဗာဟိတ္တာ ပရိတ္တကမ္မုနောဝိပါကောကာသံကရောတိတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ကာမဘဝေ၊ကာမဘုံ၌။စေတောပဏိဓိ၊စိတ်တော်တ့ဲတခြင်းသည်၊ မဟာဂွတကမ္မသ၊ မဟာဂွတ်ကံ၏။ဝိပါကံ၊ဆက်ျိုးကို။ပဋိဗာဟိတ္တာ၊တားမြစ်၍။ ပရိတ္တကမ္မုနော၊ကာမဘဝစရကံ၏။ဝိပါကောကာသံ၊ဆက်ျိုးပေးရာအခွင့်ကို။ကရောတိ၊ပြု၏၊ဖွတိ၊ဤသို့။ ဒဠ္ဆပ္ပံ၊ဖွတ်ဆပ်၏။

ဤသို့စေတောပဏိဓိတရားဆစ္စမ်းဆေားကြိုးခြင်းကို၊ဟောပြတော်မူလိုသောဖြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။ ကေဂိတ္တာရပါဠိတော်၌၊ ။ဇုဏ္ဏတိဘိက္ခဝေ သိလဝတောစေတောပဏိမိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာသိလဿ။ ။ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ သိလဝတော၊ သိလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ သိလဿသ၊သိလတရား၏။ဝိသုဒ္ဓတ္တာ၊စင်ကြယ်သည့်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊စေတောပဏိဓိ၊စိတ်၏တော်တ့ဲတခြင်းသည်၊ ဇုဏ္ဏတိ၊ပြည့်စုံ၏။ ။ဆနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။ကာမရာဂကို ဆက္ကြင်းမဲ့ပယ်ဆပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊ ကာမဘုံမှတပါးသောဆမှတ်မရှိသောဘုံ၌ဖြစ်နိုင်၏။သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌။ ဆနာဂါမ်သာလျှင်ဖြစ်၏ဟူသော မှတ်ခြင်းသည်ရှိ၏။ ထိုဆနာဂါမ်သည်၊ သုဒ္ဓါဝါသမှထပါးသောဘုံ၌မဖြစ်ဟုမှတ်ခြင်းသည်မရှိကုန်။ထိုကြောင့်။ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယဆဋ္ဌကထာ၌။

သုဒ္ဓါဝါသေသု·နာဂါဒိ၊ပုဂ္ဂလောဝေါပပဇ္ဇရေ၊
ကာမဘဝတ္တယာယသ္မာ၊ဆနာဂါဒိဝိဝဇ္ဇိတာ။ ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆနာဂါဒိပုဂ္ဂလာဝ၊ ဆနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင်။ သုဒ္ဓါဝါသေသု၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌။ ဥပပဇ္ဇရေ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဆနာဂါဒိဝိဝဇ္ဇိတာ၊ဆနာဂါမ်ကြဉ်ဆပ်ကုန်သော။ပုဂ္ဂလာ၊ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကာမဘဝတ္တယာ၊ကာမဘဝ်သုံးပါး၏၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဗျာန်ရသောဆနာဂါမ်တို့သည်ကား၊ ဆဘယ်သို့သျှင် ဖြဟ္မဉ့်ဘုံ၌ ဖြစ်နိုင်အံ့နည်းဟူမူ။ဗျာန်မရသော သုက္ခဝိပဿကဆနာဂါမ်တို့သည်၊သမာဓိထရားဖြစ် ဖြည့်ကျင့်ပြီး ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ထက်လွန်စွာသောသန်လျက်ဖြင့် အိပ်စက်သျှက်နေသော ဆနာဂါမ်၏လည်ပင်းကိုဖြတ်ငြားသော်လည်း၊ ဗျာန်မရဘဲရုတ်တရက်သေဆုံးသည်မရှိကုန်။ ဗျာန်

ရ၍ရုံးတော့ရသည်သာတည်း။ထိုကြောင့် သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဖြစ်သတည်း၊ ။
၍သည်လျှင်ဆာကျိုးပေးဟန်တနည်း-ပြီးသတည်း။

---

(၅၁၃) သမာပတ်ရငြားမိန်းမများကိုပြခြင်း။

သမာပတ်ရှစ်ပါးကိုရသော တိတိတ်ပုထုဇဉ် မိန်းမတို့သည်။ဣတ္ထိလိင်ယုတ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်ငင်း။ဤမိတို့၏သဏ္ဌာန်၌ ငယောကုန်ရာတရားမတည်မရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်ငင်း။ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံကြဉ်သော ဆလုံးစုံသောပြဟ္မာဘုံတို့၌၊ ပြဟ္မာကြီးတို့၏ ဆလုပ်ဆကျွေး ပြဟ္မာငယ်၌သာလျှင် ဖြစ်၏ဟုမှတ်ယူဆပ်၏။မဟာပြဟ္မာကြီးမဖြစ်နိုင်ကုန်။ထိုကြောင့်၊ ကောဏ်ဟာရပါဠိတော်၌ငင်း၊ နေတ္တိပါဠိတော်၌ငင်း။ ။†ဣတ္ထိမဟာပြဟ္မာ သိယာတိ နေတံဌာနံဝိဇ္ဇတိ၊ ပုရိသော မဟာပြဟ္မာသိယာတိ ဌာနမေတံဝိဇ္ဇတိ။ ။ ဟုပေါာတော်မူ၏၊ ။†ဣတ္ထိ၊မိန်းမသည်၊မဟာပြဟ္မာ၊မဟာပြဟ္မာသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာအံ့လော့။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့မေးသည်ရှိသော်။ တေံဌာနံ၊ ဤဆကြောင်းသည်။ နဝိဇ္ဇတိ၊မရှိ။ ပုရိသော၊ ယောကျ်ားသည်။မဟာပြဟ္မာ၊မဟာပြဟ္မာသည်။ သိယာ၊ဖြစ်ရာအံ့လော။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ဤသို့မေးသည်ရှိသော်။တေံဌာနံ၊ဤဆကြောင်းသည်။ဝိဇ္ဇတိ၊ရှိသည်။ သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။ဣတိ၊ဤသို့၊ တေံဌာနံ၊ဤဆကြောင်းသည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ရှိ၏၊ ။ဤသို့ဟောကြားတော်မူသည်ဆဘိုင်းလည်း။ဆဂုံတွေရဆဌကထာကြီးတို့၌လည်း။ ။ ဣတ္ထိစဣဝဏ္ဏာနံ ဘာဝေတွာကာလံကတွာ ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ သဟဗျတံဥပပဇ္ဇတိ နမဟာပြဟ္မာနံ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဣတ္ထိစ၊မိန်းမသည်လည်း။ ဣဝ၊ဤကာမဘုံ၌။ဏာနံ၊ဏာန်ကို။ဘာဝေတွာ၊ ပွါး၍။ကာလံကတွာ၊သေ၍။ ပြဟ္မပါရိ သဇ္ဇာနံ၊ ပြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ ပြဟ္မာတို့၏၊ သဟဗျတံ၊ ဆပေါင်းဆဘော်၏ဆဖြစ်သို့။ဥပပဇ္ဇတိ၊မဖြစ်။

ဤသို့ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာ။ မိန့်မှာတော်မူသည်နှင့်ဆညီ၊ရှစ်ပါးသော သမာပတ်ကိုရရှိကုန်ငြား၊ တိတိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှတပါး။ သမာပတ်ကိုရသော၊သောတာပန်၊သကဒါဂါဝ်မိန်းမတို့သည်။ သမာပတ်ဆားလျော်စွာ၊ ဆသည်သတ်ဘုံ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ ကြဉ်သော ပြဟ္မာဘုံတို့၌။ ပြဟ္မာကြီးတို့၏ အလုပ်ဆကျွေး ပြဟ္မာငယ်၌သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏၊ ဆနာဂါဝ် မိန်းမတို့သည် ကား။ဝင်စားဆပ်သောသမာပတ်ဆားလျော်စွာ။ဆလုံးစုံသောပြဟ္မာဘုံတို့

ဦး၊ဖြဟွားကြီးတို့၏ ဆလုပ်မဆကွေးဖြဟွာငယ်ဦသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏ဟုတပ် ဆပ်ဒသချာ့တ်ကုန်ရာ၏။ ။ငိုကာဒကျာ်ဆရာသည်။အုတ္တိယောပနဆရိ ယာဝါဆနရိယာဝါ ဆဦသမာပတ္တိလာဘီနိယော ဖြဟွပါရိသဇ္ဇသု ယေ ဝနိဇ္ဈတ္တန်။ ။ဟူ၍ဒိန့်တော်မူရာဦလည်း၊ဖြဟွပါရိသဇ္ဇဆရ၊ဘုံကိုမဟုတ် မယူဆပ်။ ဖြဟွာမင်းကြီးတို့၏ပရိသတ်၊ဖြဟွာငယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဦဟု၊ ပုဂ္ဂိုလ် ကိုသာလျှင် မှတ်ယူဆပ်၏။ သို့မသာလျှင်၊ပါဠိတော်ကြီး ဆဦကထာကြီး တို့နှင့်ညီညွတ်တော့မည်။ ဤကဲ့သို့မယူမဆဘဲ၊သမာပတ်ရသော ဒိန်းမတို့ သည်။ ဖြဟွပါရိသဇ္ဇာ ဘုံဦသာဖြစ်၏။ ဖြဟွပုရောဟိတစသော ဘုံတို့ဦမ ဖြစ်ဟု၊ မကိုမဆု။ဆရာဘွင့်တော်မူသည် ဆတိုင်းမှတ်ယူကြမူ။ ပါဠိတော် ဆဦကထာတို့နှင့်ဆန့်ကျင်လိမ့်မည်ဟုမှတ်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဝိသာခါ ဆမည်ရှိသောဒါယကာမ၏နောင်ကာသဦ၊ဥဒ္ဒံသောတဆကနိဦးကပိဖြစ်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သည်၏ ဆဖြစ်ကိုဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ဂင်း။ ကမ္ဘာ ပျက်သော ကာလဦ၊ဈာန်ရကုန်သော ဒိန်းမတို့၏။ဖြဟွပါရိသဇ္ဇာဘုံဦ ဖြစ် ပြီး၍၊ဆထက်ထက်ဘုံဦ ဖြစ်သည်၏ ဆဖြစ်ကို။ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် ဂင်း၊ ဥဒါန်းဆဦကထာဝယ်၊သာမာဝတီဆမှူးရှိသော ဒိန်းမင်းရာတို့တွင်။ ဆချို့သော အနာဓ်ဂါဝ်တည့်-ဥပါသိကာမ တို့သည်၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံဦ ဖြစ် ကြောင်း ဒိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်ဂင်း။ သမာပတ်ရရှိသော ဒိန်းမတို့သည်။ ဖြဟွပါရိသဇ္ဇာဘုံဦသာလျှင်ဖြစ်၏ဟူ၍မယူမ့်တ်အပ်သောကြောင့်တည်း။

ဤနေရာဝယ်၊ မကိုသာရမဆု။ကျမ်းပြုဆရာ၊ရှင်ဆရိယာဝံသ မထေရ် ဖြတ်သည်၊ဝိဒူကတ်သုံးပုံပါဦဦ၊ချောက်ချားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ငြားသော် လည်း၊ သတိမမူ၊ဂူမဖြင်ဆိုတိသကဲ့သို့။ သဘိယွင်းသော့၊ မှေ့လျော့သော ဆားဖြင့်။ ။ဖြဟွပါရိသဇ္ဇသု ယေဝ၊ နဖြဟွပုရောဟိတာဒိသု၊ဇုတ္တိလိဂ် သသတိနတ္တာ။ ။ဟူ၍သံဝဏ္ဏနာ စကားဆဘွင့် မှားတော်မူ၏။ ။ဆရိ ယာဝါ၊ဆရိယာလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဆနရိယာဝါ၊ပုထုဇဉ်လည်းဖြစ်ကုန် သော။ဆဦသမာပတ္တိလာဘိနိယော၊သမာပတ်ရှစ်ပါးကိုရကုန်သော၊ဇုတ္တိ ယောပန၊ဒိန်းမတို့သည်ကား။ ဖြဟွပါရိသဇ္ဇသုယေဝ၊ ဖြဟွပါရိသဇ္ဇာဘုံ တို့ဦသာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တန်၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဖြဟွပုရောဟိတာဒိသု၊ ဖြဟွပုရောဟိ တစသောဘုံတို့ဦ။နနိဗ္ဗတ္တန်၊ မဖြစ်ကုန်။ ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်နည်း ဟူမူ ကား။ ဇုတ္တိလိဂ်သ၊ဇုတ္တိလိင်၏။ ဟိနတ္တာ၊ယုတ်ညံ့သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့် ဘည်း။ ။ဤသည်လျှင်၊သမာပတ်ရသောဒိန်းမတို့ကိုဖြ်ခြင်းတည်း။

(၅၁၄) ပြိဟ္မဒ့ဘုံ၌၊လိင်္ဂသဏ္ဌာန်ဖြစ်ခြင်း။

ပြိဟ္မဒ့ပြည်၌ဖြစ်ကြကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ဘဝဝဂ္ဂသ်နှစ်ပါးကို မရမ
ဏိဿောကြောင့်။ ဇာတိလိင်,ပုရိသလိင်နှစ်ပါးမရှိကြကုန်။ ထိုသို့ပင်မရှိငြား
သော်လည်း၊ယောကျ်ားတို့၏ဆသွင်သဏ္ဌာန်။ ကောန်ရှိကြောင်းကိုမှတ်ယူ
ဆပ်ဖြ၏၊ ထိုကြောင့်။နေဘိဆဋ္ဌကထာဝယ်။ ပဝိနိဒ္ဓေသဝါရ။ ဝိစယဟာရ
သမ္ဘာတဝိဘင်းဆဘွင့်။နံပါတ် ၁၅၃-သဒ္ဒါဘွဲ့။ ။သမာနေဝိတဇ္ဇဉာဘယ
လိင်္ဂါဘာဝေပုရိသသဏ္ဌာနာဝတဇ္ဇဖြဟ္မာနောနဇာတိသဏ္ဌာနာ။ ။ဟုမိန့်
တော်မူ၏။ ။တဇ္ဇ၊ထိုပြိဟ္မဒ့ဘုံ၌။ဉာဘယလိင်္ဂါဘာဝေ၊နှစ်ပါးသောလိင်
မရှိသည်ဖြ၏ဆဖြစ်သည်။သမာနေဝိ၊ တူမျှငြားဿသ်လည်း။ တဇ္ဇ၊ထို့ပြိဟ္မဒ့
ဘုံ၌။ ပြိဟ္မာနော၊ ပြိဟ္မာတို့သည်။ ပုရိသသဏ္ဌာနာဝ၊ ယောကျ်ားဆသွင်
သဏ္ဌာန်တို့သာသျှင်တည်း၊နဇာတိသဏ္ဌာနာ၊ မိန်းမသဏ္ဌာန်မဟုတ်ကုန်။

၌သို့ဆဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်တော်မူသည်ကို။ ကြည့်ရှုတော်မူကြ၍၊ ဂရု
ဂရုပညာဆမေဝ်။ ဆရောဘော်တို့သည်။ ။ပြိဟ္မဒ့ သဏ္ဌာန်၊ ယောကျ်ား
ဟန်၊ဆင်နှန်နေထိုက်ယ်ဝယ်ဖြသတည်း။ ။ဟုမိန့်တော်မူကြ၏။ ။ငင်းနေထို
ကျမ်းကိုကား။ယခုဆခါကာလ၌။ သင်ကြားကြသ့်ရှုသူတို့လည်း နည်းပါး
လှ၏။ နေရာတကျ။ ပို့ချနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဆလွန်တရာရှားလှ၏။ ဆချို့
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား၊နေထိုကျမ်း၊ နာမည်ကြီးသောကြောင့်၊ ပြောဆိုသမျှ
နေ့ထိုကျမ်းကဟုပြောဆိုလေ့လာပြုကြ၏။ ထိုသို့ပင်ပြောငြားသော်လည်း၊
အဘိဓမ္မာကိုမျှ ဟုတ်မှန်စွာမဘတ်ခဲ့လျှင်။နေထိုကျမ်းကိုမဘတ်ဟူ၍၊မှတ်ယူ
ဆပ်ရကား။ ဆဘိဓမ္မာနည်းကိုမျှ မရိတ်မိလျက်။နေ့ထို,နေထိုဟု နှုတ်ဝစီ
မြွက်ဟသော်လည်း။ ပညာရှိသတ်။ နေ့ထိုကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့က။ ရယ်
ရွှင်ဆား၊ကြီး၊လက်ခုပ်တီးလတ္တံ့။"

ဂရုဆခါသမယ၊တောင်တွင်းကြီးမြို့ ဌာနတွင်၊ နေထိုကျမ်းတတ်။ ရှင်
ဥတ္တမကျော် မဒ္ဒဏရှိမြတ်သည်၊ နေထိုနိသဇ္ဇ သစ်ကို ရေးသား လတ်
သော်၊ဦးပဆွင်းတပါး်သည်၊ရှင်ဥတ္တမကျော်ထံ၊နေထိုကျမ်းကိုသင်ရန်ဆလို
ငှါလာလတ်ရာတွင်၊ ရှင်ဥတ္တမကျော်က။ ငါ့ရှင်နေထိုကျမ်းကိုသင်လိုလျှင်။
ဆဘိဓမ္မာစကားမြတ်။ခန္ဓာ,ဆာယတန,ဓာတ်၊ သစ္စာလေးပါး,ဇာ်ကြွ,သတိ
ပဋ္ဌာန်စသည်တို့ကို။ တရားကိုယ် မှန်ဆောင့်။ကောက်တတ်၏လော မေး
မြန်းလျှင်၊ တပည့်ဘော်သည်၊သဒ္ဒါဘတ်မှ၊ စာတတ်၏ဟု ဂရုဆရာတို့စ
ကားကိုကြားဘူးပါသောကြောင့်။ ဆဘိဓမ္မာတို့ကို မသင်မကြားဘဲ။ သဒ္ဒါ

ကိုသာလျှင်ဆား၍သင်ကြားခဲ့ပါ၍။ ခန္ဓာ,ဓာတ်စသည်တို့အား တရားကိုယ်
ကိုဝေးစွာ,ပဘေဒဆပြားကိုမျှ။ နေရာတကျမသိပါဘုရားဟု လျှောက်ထား
လျှင်။ငါ့ရှင်နှယ်ဖြစ်၍ဖြစ်ရလေခြင်း။ နေတ္တိကျမ်းဆိုတာ။ ဆာဘိဓမ္မာတရား
ကိုယ်ဆရာပါးနပ်မှု။နည်းငါးပါး။ဟာရဆဲ့ခြောက်ပါး၊စသည်တို့ဖြင့်။ သေချာ
စွာကောက်နှိုင်မည်၊ ဆာဘိဓမ္မာကိုမတတ်မူ၍၊ သဒ္ဓါကိုသာလျှင်တတ်ပါမူ
ကား။ပုဒ်ပါဠိဆက္ခရာ၊ ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်။ ဓာတ်ပစ္စည်းကိုသာ သိနိုင်သော
ကြောင့်၊နေတ္တိကျမ်းကိုမသင်နိုင်သေးကုန်။ ထိုကြောင့်၊ ဆာဘိဓမ္မာတတ်ရန်
သင်္ကြိုဟ်.ကျမ်းကို၊ဟုတ်မှန်တိတိ၊ဆဓိပ္ပါယ်သဘော။ တရားကိုယ်ဟောနိုင်
ဆောင်၊သင်ကြားလေ့ဦးဟု၊ မိန့်တော်မူရလေသတည်း။ ။ဤကဲ့သို့ဆန္ဒန်း
သာဓကတို့ကို ထောက်ထား၍၊ နေတ္တိ ကျမ်းတတ်ဟု ကြွားတော်မူလိုကြ
လျှင်၊ ဆာဘိဓမ္မာတရားကို၊ ပတ်ပတ်နပ်နပ်၊ တတ်ဆောင် သင်ကြားပါဦးရှင်
နေတ္တိတို့။ နေတ္တိကျမ်းခက်သည်မှာလည်း၊ ဆာဘိဓမ္မာတရားကိုယ်ဖြင့်ယှဉ်
တွဲ၍၊ကောက်ယူ၍ခက်သည်ဟုမှတ်။ထိုကြောင့်၊ ရှေးရှေးသောကျမ်းတတ်
ဆကျော်ဆရာတော်တို့သည်။ ။ကျမ်းကြီးပဋ္ဌာန်း,ကျမ်းငယ်ဆန်း,ကျမ်း
လတ်ဓာတုကထာ။ ။ဟူ၍ဆခက်သုံးမျိုးကို၊လက်ဦမှော်ကွန်းထိုးခဲ့တော်
မူ၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ ဆာဘိဓမ္မာ မတတ်ဘဲနှင့်။ နေတ္တိကျမ်း တတ်ဖို့ဟု
မှတ်မယူဆပ်ကုန်။ရဟန်းဆကျော်၊ရှင်,လူမော်တို့။ ။ဤလျှင်ဘရပ်၊ဝိနိစ္ဆ
ယမှတ်ဘွယ်တည်း။

---

(၅၁၅) ကမ္မစတုက္ကနိဒ်ေးကါထာကိုဖြေခြင်း။

ဇာတ္တိံ မဟာဂွတံ ပုညံ၊ယထာဘူဓိဝဝတ္ထိတံ။
ဇနေတိ သဒိသံ ပါကံ၊ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိယံ။ ။

ဇာတ္တိဇာမိနာပကာဇရေန၊ ဤသို့သောဆပြားဆားဖြင့်။ ယထာဘူဓိဝဝတ္ထိ
တံ၊ဆကြင်ဆကြင်ဘုံဖြင့်ပိုင်းခြားမှတ်သားဆပ်သော။ မဟာဂွတံ၊ မဟာဂွတ်
ဖြစ်သော။ပုညံ၊ကုသိုလ်ကံသည်။ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိယံ၊ ပဋိသန္ဓေပဝတ္တိဆခါဌ်။
သဒိသံ၊တူမျှသော။ ပါကံ၊ဆကျိုးကို၊ ဇနေတိ၊ဖြစ်စေ၏။ ။ဤဂါထာဆရ၊
ဆဓိပ္ပါယ် သဘာဝကို၊ ပရမတ္ထ ဆန္ဒဝဏ္ဏနာကျမ်း-ပဌမတွဲတွင် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်
၍ဆသစ်မပြတော့ပြီ၊ဤကမ္မဇတုက္ကနိဒ်ေး ဆဆုံးသတ်ဌ်၊ ကံ,ဉာဏ်,ဝိရိယဆကျိုး
ပေးဟန်၊သဂ္ဂပတ္ထတို့ကိုထင်ရှားစွာခွဲပြဦးအုံ့။ ။ကရောန် ဆာဘိနိဗ္ဗိတ္တာန်
ဇဌာနိဌဖလာနိဇေတနာတိကမ်္မံ။ ။ဇေတန၊ဤစေတနာဖြင့်။ဇဌာနိဌဖလာနိ၊

ဆလိုဂ္ဂိုဆပ်, ဆလိုမဂ္ဂိုဆပ်သော ဧကျိုးတို့သည်။ ကရောန်-ဆာဘိနိဇ္ဇာတ်ကို၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏ဟူတိတသွာ၊ထိုကြောင့်။တံဓမ္မဒာတံ၊ ထိုစေတနာသဟေဘာဝရေားသည်၊ကမ္မံ ကံမည်၏။ ။ဤသို့ဖြင့်ဆပ်၊ဝစနတ်တို့နှင့်ဧည်၊ကြောင်းကျိုးနှစ်ဝန်း၊ကုသိုလ်, ဧကုသိုလ်ကံသည်သာလျှင်၊သတ္တဝါတို့ဆေား၊ဆရင်းခံမူလ၊ဆကြောင်းရင်းဖြစ်ရ၏၊ထိုကြောင့်၊သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်တို့၌။

ကမ္မုနာ ဝတ္တတေ လောဂေါ၊ကမ္မုနာ ဝတ္တတေ ပဇာ။
ကမ္မ-နိဗန္ဓနာ သတ္တာ၊ရထသာဏီဝ ယာယတေ။ ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ကမ္မုနာ၊ ဆကြောင်းကံကြောင့်။လောကော၊ သတ္တလောက၊ သတ္တဝါဟူသမျှသည်။ ဝတ္တတေ၊ ပဝတ်သနွေဆခါ၌ဖြစ်ရ၏၊ ကမ္မုနာ၊ဆကြောင်းကံကြောင့်၊ ပဇာ၊သတ္တဝါဆပေါ်ငြီးသည်။ ဝတ္တတေ၊ပဝတ်ခြင်းဆခါ၌ဖြစ်ရ၏။ယာယတေ၊လျှင်စွာသွားသော။ ရထသာ၊ လှည်းတပ်စီး၊ရထားကြီး၏။ဆာဏီ၊နှားပန်းစွန်းသည်၊ဗန္ဓနာဇ္ဈတ်၊ဆစဉ်မပြတ်ဘဲ၊ဧကြိုသွဲသကဲ့သို့။သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့ကို၊ကမ္မနိဗန္ဓနာ၊ကံသည်သွဲဆပ်ကုန်၏။ ။ {မူလဋီကာကြီးဦးကား၊ နောက်ပုဒ်ဟာမသည်၊ ရှေးပုဒ်ပါဒကို ဘွင့်ပြဖို့ဟု မှတ်ဆပ်၏ဟု၊ ဆထွေယောဇနာကို မိန့်တော်မူ၏။ ။ဇာတက ပိသော်နှင့် ဆရောတော်ကား။ ဝတ္တာတိ,ဟူ၍ဆန်းဆလိုင့်။ ဇာ,ကို၌ဒီဃပြု၍ နောက်ပါဒဒ္ဒိရှိသင့်၏။ရှေးပါဒဒ္ဒိဝတ္တာတိ,ဟု၊ရသနှင့်ပင်ရှိသင့်၏။

၌သို့ဖြတ်စွာဘုရား၊ဟောကြားတော်မူသတ်၊သုတ္တနိပါတ်နှင့်လျော်စွာကံသာမူလ၊ ဆကြောင်းဆရကြောင့် ပဝိသနွေဆခါ ပဝတ္တိဆခါတို့၌၊ချမ်းသာ,ဆင်းရဲ၊ ဆမြဲမချဖြစ်ကုန်ရ၏ဟု တပ်ဆပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ ။ထိုရှေးကပြုခဲ့သော ကောင်းမှုကံသည်လည်း၊ ဗလဝကံ,ဒုဗ္ဗလကံဟူ၍နှစ်ပါးရှိသည်တို့ဘွင်။ဆေားကြိုးသော ဗသဝကံသည်၊ဉာဏ်, ဝိရိယတည်းဟူသော၊ဆထောက်ဆပံ့မရမရှိသော်လည်း အကျိုးကို့ပို့ပြိုးစွာပေးစွမ်းနိုင်၏။ အောတိကသုဇ္ဇေးကြီးတို့ဆော်၊ အလိုဆလျောက် ဘုံနှန်းပြာသာဒ်ပေါက်၍စားသောက်, ဝတ်ရုံရုန် ပြည့်စုံသည်ကို၊ သာဓကပြု၍ထောက်ရှုဆပ်၏။ ဆေားနှည်းသောဒုဿိလကံသည်ကား၊ ဉာဏ်,ဝိရိယတည်းဟူသော ဆထောံဆပံ့၊ကူရခြင်း ဆမှီရှုသာလျှင်၊ ဆကျိုးကို့ပို့ပြိုးစွာပေးနိုင်၏။ ဤယခုကာလ၊ ဆချို့သော ကုန်သည်, လယ်လုပ်သော သူတို့ကို၊ ထောက်ရှုဆပ်၏။ ဉာဏ်,ဝိရိယတရားတို့သည်ကား။ ဆေားနှည်းသောဒုဿိလကံ၏၊ ဆတော်သဟာယ်းသာတည်းဟူ၏တော်။ဆကြောင်းရင်းကံတရားကို မပယ်ရှားဆပ်ကုန်။

ထိုကြောင့်ရဟန်းတို့ အကုသိုလ်တရားပါဝင်တော်မူလေသော်၊ ပုဂ္ဂိုလ်လေးဖြာကိုသိ
အပ်၏။သိကြပါနှင့်ကုန်ကား။လွန်လေစေကျိုးဖြင့်သာအသက်မွေးသော ဥဒ္ဒါနုပ
လူပင်္ခိဝိပုဂ္ဂိုလ်တယောက်။ဤနေရာ၌လောကတိဿရဟန်းကို ထောက်ရှု
အပ်၏။ကံ၏အကျိုးဖြင့်သာ အသက်မွေးသော၊ ကမ္မဖလူပင်္ခိဝိ ပုဂ္ဂိုလ်ဘာ
ယောက်။ဤနေရာ၌၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍၊ အထက်နတ်,ဗြဟ္မာတို့
ကိုထုတ်အပ်၏။ကံ,လွန်လေစေကျိုးတို့ဖြင့် အသက်မွေးသော၊ ဥဒ္ဒါနုကမ္မဖလူ
ပင်္ခိဝိပုဂ္ဂိုလ်တယောက်။ ဤနေရာ၌၊မင်း,ဟူး,မတ်ဖြစ်၍၊ နိရယ်မှတပါး ကြွင်း
သော သတ္တဝါတို့ဟုသည်။ ကံ, လွန်လေစေကျိုးတို့ဖြင့် အသက် မွေးကြံပုန်ကို
ထောက်ရှုအပ်၏။ ကံ,လွန်လေစေကျိုးနှင့်ကင်း၍။ အသက်မွေးကြံသော၊နဝ
ဥဒ္ဒါန- နကမ္မဖလူပင်္ခိဝိ ပုဂ္ဂိုလ်ဘယောက်။ ဤ၌နိရယ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော
သတ္တဝါတို့ကို ကောက်ယူအပ်၏။ ဤသို့ဆိုးဖြင့် ပုဂ္ဂလဒေတ္တကို-ဟော
ကြားတော်မူသည်ကိုထောက်ထား၍၊ဤယခုလောက၌၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာ
တို့ကိုရှာဖွေ၍ရကြ, ပြည့်စုံကြခြင်းဟူသမျှကို၊ ကံ,ဉာဏ်, ဝီရိယဤသုံးဝ
တို့ကြောင့်ရကြကြောင်းကောင်းကျိုးမှတ်ယူအပ်၏။ လောကုပမာ
ဆောင်းဖြင့်၊မြစ်ငယ်,ချောင်းငယ်တို့၌၊ သွားလာလှည့်ပတ်ကုန်ငြား၊ လှေကြီး
များသည်၊ထိုးသုခတ်သူ၊ ရွက်တန်းဆာ ကုန်မှသာလျှင်၊ အလိုရှိရာဌာနသို့
ချမ်းသာစွာ ရောက်ရာဘိသကဲ့သို့၊ ထိုနည်းဆာဘူ၊ ဓနကဏ် စီမံခါဘန်သော
ဆင်ဘုရာဘာ တည်းဟူသော လှေကြီးဆောင်၊ ဉာဏ်, ဝီရိယကူပံ့မှသာလျှင်၊
လျင်မြန်စွာချမ်းသာသုခရာဘိသတည်းဟုဖွင့်တော်အပ်၏။ ။ထိုကြောင့်ရဟာ၊
မန်သည်ဆရာတော်ဘုရားသည်လည်း။ ၊ကံဟူမူလ၊သမ္ဗုဒ္ဓတို့၊ ဟောကြ
သည်မှာ၊ဆရင်းသာရှင့်၊ဥစ္စာဘောဂ၊ဇီဝိတနှင့်၊ သုခပွါးရန်၊ ဤလူ့ဌာန်၌၊
ဉာဏ်,ဝီရိယ,၊ပယောဂထည့်။ ။ဟု-မဟာသုတကာရိ-မဃဒေဝလက်ဘ
၌ ဖိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ကံ,ဉာဏ်, ဆကြထည်း။ ။ကမ္မဝိရိယ
စတုက္ကဝဏ္ဏနာသမတ္တာ၊

---

(၅၁၆) သေခြင်းလေးပါးကိုနွဲ့ပြခြင်း။

ဆာယုက္ခယေန၊ ကမ္မက္ခယေန၊ဥဘာယက္ခယေန၊ ဥပစ္ဆေဒကာကမ္မုနာ
စေတိစတုဓာမရဏာပုဗ္ဗင်္ဂိနာမ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ၊ ၊ဆာယုက္ခယေ
နဆသက်ကုန်သဖြင့်၎င်း။ကမ္မက်ုခယေန၊ကံကုန်သဖြင့်၎င်း။ ဥဘာယက္ခယေ
နဆသက်, ကံနှစ်ပါးကုန်သဖြင့်၎င်း။ ဥပစ္ဆေဒက ကမ္မုနာစ၊ ကပ်၍ဖြတ်

သောကံကြောင့်သေခြင်းသည်ငင်း။ ဇာတိ၊ဤသို့။ စတုခာ၊ လေးပါးဆပြား ဆားဖြင့်။မရဏာပုဂ္ဂိုလ်မ၊သေခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းတို့မည်သည်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိဆ်ဖြ်။ ၊ဆဓိပ္ပါယ်ကား၊သေခြင်းဆပြားတို့သည်ကား လေးပါးရှိ၏။ လေးပါးဆရကား။မီးဟောက်နှင့်တူသော သတ္တဝါသည်။ ဆိနှင့်တူသော ဇနကကံ၏ဆစွမ်းသတ္တိ ဆဟုန်ရှိသေးသော်လည်း။ မီးစာနှင့် တူသောဆသက်တမ်းကုန်ခြင်းကြောင့် သေခြင်းသည်။ ဆာယုက္ခယ မရဏမည်၏။ မီးစာနှင့်တူသောဆသက်ရှိသေးသော်လည်း။ ဆိနှင့်တူသော ဇနကကံ၏ ဆစွမ်း သတ္တိဆဟုန် ကုန်ခြင်းကြောင့် သေခြင်းသည်။ ကမ္မက္ခယ မရဏ မည်၏။မီးစာနှင့်တူသောဆသက်။ ဆိနှင့်တူသော ဇနကကံ၏ ဆဟုန်သတ္တိ နှစ်ပါးတို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့် သေခြင်းသည်၊ ဥဘယက္ခယမရဏမည်၏။ မီးစာနှင့်တူသောဆသက်၊ဆိနှင့် တူသေးကံနှစ်ပါးပင်ရှိငြားသော်လည်း။ လေ,ရေ,စသည်နှင့် တူသေး။ ဂရုဘဝ ဥပဿေဒကကံ၏ ဆစွမ်းကြောင့်၊ ထား,လက်နက်တို့ဖြင့်ရုတ်ဖြတ်ခြင်းအစရှိသောသွေလတို့ဖြင့်သေခြင်းသည်၊ ဥပဿေဒကမရဏမည်၏။

ထနည်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာဆလိုဆားဖြင့်၊ သေခြင်းမရဏ တို့သည်၊ ကာလမရဏ၊ဆကာလမရဏဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ဆသက်ကုန်၍သေခြင်း။ကံကုန်၍သေခြင်း၊ ဆသက်,ကံနှစ်ပါးကုန်၍သေခြင်းတို့သည်။ကာလမရဏသေခြင်းမည်၏။ကာလမရဏဟူသည် သေချိန်ကာလသို့ရောက်၍သေခြင်းကို မှတ်ဆပ်၏။ ကပ်၍ဖြတ်သော ဥပဿေဒကကံကြောင့်သေခြင်းသည်။ ဆကာလမရဏမည်၏။ ဆကာလမရဏဟူသည်၊ သေချိန်ဆခါကာလသို့မရောက်မီသေခြင်းကို မှတ်ဆပ်၏။ ။ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာကြီး၌။ ။ဆာယုဆာဒီနံခယကာလေမရဏံကာလမရဏံ။ေတသံဆပရိက္ခီဏကာလေမရဏံဆကာလမရဏံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဆာယုဆာဒီနံ၊ဆသက်စသည်တို့၏၊ခယကာလေ၊ကုန်သောဆခါ၌။ မရဏံ၊သေခြင်းသည်။ကာလမရဏံ၊ ကာလမရဏမည်၏။ေတသံ၊ ထိုဆသက်စသည်တို့၏၊ဆပရိက္ခီဏကာလေ၊မကုန်မီကာလ၌။ မရဏံ၊သေခြင်းသည်။ဆကာလမရဏံ၊ဆကာလမရဏမည်၏။ ။ဤသို့ဋီကာဆရာဖြတ်။ မိန့်ဆပါသော ဆကာလမရဏသည်လည်း။ ၅၅စ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ရှိဟန်ကိုကား၊ပါလိနှုပ္ပာဒါဋ္ဌကထာ၌ဆိုတော်၏။

ဝါတာဝိတ္တာဟိသေဓေနံ၊သန္နိပါဟာဌတူဟိစ။
ဝိသမောပက္ကမကမ္မေဟိ၊ဆကာလေတတ္ထဒီယတိ။ ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ဝါတာဒိတ္ထိဟိ၊ လေ, သည်းခြေတို့ကြောင့်၎င်း၊ သေဖွယ်ဒုက္ခသလိပ်ကြောင့်၎င်း။ သန္ဓိပါဘဉ္ဇတူဟိစ၊ သုံးပါးပေါင်းရာ၊ ဆချမ်းအပုဉ္ဇတူတို့ကြောင့်၎င်း။ ဝိသမောပက္ကမဇ္ဇေဟိ၊ ကိုယ်နှင့်မမျှ မလျော်ပတ်လှသော ဆာဟာရကိုမှီဝဲခြင်း။ ဝိဝိဓသူတပါး တို့၏ လုံ့လဥပဒ္ဓေဒက ကံတို့ကြောင့်၎င်း။ တတ္ထ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော၊ ဆကာလေ၊ သေချိန်ကာလ မဟုတ်သည်၌။ ဗိယတိ၊ သေပျက်ရ၏။ ။ဝေဒနာသံယုတ်ပါဠိတော်၌ကား၊ ဆနာရောဂါဖြစ်ကြောင်းရှစ်ပါးဟူ၍လာရှိ၏။

---

(၅၁၇) နတ်တို့၏သေခြင်းလေးပါးကိုပြခြင်း။

ဒေဝလောကတော်ဟိ ဒေဝပုတ္တော်ဆာယုက္ခယေန ပုညက္ခယေနဆာဟာရက္ခယေနကောပေနာတိစတူဟိ ကာရဏေဟိစဝန္တိ။ ။ဓမ္မပဒဆဋ္ဌကထာ-ဆပ္ပမာဒဝဂ်ဆဘွင့်။ ။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။ ဒေဝလောကတော၊ နတ်ပြည်မှ၊ဒေဝပုတ္တော၊ နတ်သားသည်၊ဆာယုက္ခယေန၊ ဆသက်ကုန်သဖြင့်၎င်း၊ပုညက္ခယေန၊ကုသိုလ်ကံကုန်သဖြင့်၎င်း၊ဆာဟာရက္ခယေန၊ဆာဟာရကုန်ခြင်းသဖြင့်၎င်း။ ကောပေန၊ဆမျက်ထွက်သဖြင့်၎င်း။ဣတိ၊ ဤသို့။ စတူဟိ၊လေးပါးကုန်သော၊ကာရဏေဟိ၊ဆကြောင်းတို့ကြောင့်။စဝန္တိ၊ဖြစ်ရှားရတတသေကြကုန်၏။ ။ဤသို့ ဆဋ္ဌကထာပါဠိ၌၊ ဗိန္ဒုတော် မူဆပ်သည်နှင့်ဆညီ၊ကုသိုလ်မျှားသောသူသည်။ နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ နတ်တို့ဆသက်တမ်းဆတိုင်းနေပြီးမှ၊ ရတောရခြင်းသည်။ ဆာယုက္ခယ သေခြင်းမည်၏။ ကုသိုလ်နည်းပါးသောသူသည်၊နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော်လည်း၊ နတ်သက်ဆတိုင်းမနေ။ ကုသိုလ်ကုန်၍ ရတောရခြင်းသည်။ ပုညက္ခယမရဏ မည်၏။ နတ်၌ဆာရုံ၊ ကာမဂုဏ်ကိုခံစားသဖြင့်၊သတိမေ့၍ ဆာဟာရကို မစားဘိသဖြင့် ရတောခြင်းသည်။ဆာဟာရက္ခယသေခြင်းမည်၏။ နတ်တပါးတို့၏စည်းစိမ်ဥသုံး၊ ပြည့်စုံသည်ကို မြင်သဖြင့် ဆမျက်ထွက်၍ ရတောခြင်းသည်၊ ကောပသေခြင်းမည်၏။

၍သေခြင်းလေးပါးတို့တွင်။ဆာယုက္ခယ သေခြင်းတပါး။ ပုညက္ခယသေခြင်းသည်။ကမ္မက္ခယနှင့်တူရကားတပါး။ဆာဟာရက္ခယ၊ကောပဆာဒြင့်သေခြင်းနှစ်ပါးသည်။ ဥပဓ္ဆေဒကသေခြင်းနှင့်တူရကား တပါး။ပေါင်းသုံးပါးကဲ့သို့ဟ်ကျမ်းနှင့်ယှဉ်တွဲသွင်းယူဆပ်၏။ ။ကေနိပါတ် ဇာတ်တော်တွင်။ သိဂ္ဂိဝလုလင်သည်၊ဗိဒိဆသက်သွင်း မန္တန်ရွေးဖြင့်၊ ကျားကိုဆ

သက်သွင်းရေးကျားသေကောင်ရှင်လာ၊ထ၍ကိုက်ပါသဖြင့် သိဒ္ဓိဝလုလင်
၏သေခြင်း၊ကသာဗုမင်း၏ မြေမျိုခြင်း ဟူသမျှတို့သည်။ဥပစ္ဆေဒကာ
မရဏာဟုမှတ်ယူဆပါ၏။ ။ထိုမှတပါး ဆသက်ရှည်သောနှတ်ဖြည့်၌ ဖြစ်
သောဘုရားလောင်းသည်။ ထိုနှတ်ဖြည့်၌ပါရမီတို့ကိုဖြည့်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်
ရကား။ဤမှနောက်ကိုငါ၏ဝိပါက်နာမကွန္ဓာကဒုတ္တာရုပ်တို့သည် မဖြစ်စေ
သတည်းဟု ဆောက်တည် နှလုံးသွင်းသောစဏ၌ သေရသော' ဆဓိမရတို့
သေခြင်းသည်၊သုတ်မဘာဝါ ဆဋ္ဌကထာဥပရိပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာတို့၌ပို့
၏။ ထိုဆဓိမရတို့သေခြင်းကိုသင်္ကြိပ်ကျမ်းဖြာ။ လေးပါးသောမရဏတို့ဝင်။
ဆာဘယ်မရဏာ၌ သွင်းယူရအံ့နည်းဟူမူ။ ။မန်လည် ဆရာတော် ဘုရား
ကြီးသည်ကား၊ဤသေခြင်းမျိုးကား၊ကြီးမားသော ကုသိုလ်ပါရမီမှိန်စေ၏။
ဆာနှဘော်ရှိသော ဘုရားဆလောင်း တို့ဆားသာလျှင်။ ပါရမီဖြည့်ခြင်းငှါ။
လူ့ဖြည်သို့လာရန်ဆကြောင်းကြောင့်၊ ရတေနိုင်ကြ၏။ သုတပါးတို့။ထိုကဲ့
သို့မရတေနိုင်ကုန်။ ထိုကြောင့်။သင်္ကြိပ်ကျမ်းဆဖြာ၊သေခြင်းလေးပါးမှ ဆ
ထွတ်သေခြင်း ဟူ၍ဒိန္နတော်မှာဘုး၏၊

လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်ကား။ ဤဆဓိမရတို့ သေခြင်းကို။
ဥပစ္ဆေဒကမရဏာ၌သွင်းယူဆပါဟု၊ဋီကာသင်္ဂဟိန္နတော်မှု၏၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါ
ရုံဆင်နှံးဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်ကား၊နှတ်ဖြည့်, ဖြိဟ္ဒာဖြည့်သို့ရောက်
တော်မူသောဘုရားဆလောင်းတို့သည်၊ဆသက်တမ်းစေ့ဆောင် ကြာရှည်
နေမြဲမမြတာမဟုတ်ရကား၊ အနည်းငယ်မျှသာနေခဲ့၍၊ ဆာဝေနိကဆသက်
တမ်းစေ့သဖြင့်၊ ဆာယုက္ခယမရဏာ၌၊ ဆဓိမရတို့သေခြင်းကိုမှတ်ယူဆပါ၏
ဟူ၍မိန့်တော်မူ၏။ ။ဝေဝံတဇယာပိဆာစေရာပလ္လင်္ကတာဗျတ္တာဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာဝ၊
တေသုဝါဒေသုယုတ္တာတရံ ဝိစိနိတ္တွာဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဆမ္မေတိပနပန္တိမဝါဒမေ
ဝဗျတိတိဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ဝေဝံ၊ဤဆိုး၊တယောပိ၊သုံးပါးသည်းငြစ်ကုန်သော၊
ဆာစေရာ၊ ဆရားတော်ဘုရားကြီး တို့သည်၊ပလ္လင်္ကတာ၊ ပညာရှိကြကုန်၏။
ဗျတ္တာ၊ဝိဒူဂတ်ဒွိလိမ္မာပေကုန်၏။ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာဝ၊ ဆာဇာနိ့ုန်၊ ဆသိဉာဏ်
နှင့်၊ပြည့်စုံကြကုန်သည်သာလျှင်တည်း။တေသုဝါဒေသု၊ထိုသုံးပါးသောဝါဒ
တို့တွင်။ ယုတ္တာတရံ၊ သင့်မြတ်သော ဝါဒကို၊ ဝိစိနိတ္တွာ၊ ရုံစမ်းဆင်ခြင်၍၊
သောတုဇနေဟိ၊စာသင်နုနယ်။ သေားတုယော်တို့သည်။ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ယူဆပါ
၏။ဆမ္မေတိပန၊ ငါတို့သည်ကား။ ပန္တိမဝါဒမေဝ၊ နောက်ဆုံး ဝါဒကိုသာ
လျှင်။ဗျတ္တတိ၊စိတ်နှလုံးတွင်၊နှစ်သက်လှ၏။ဇာတိ၊ဤဆို၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိဆပ်၏။
ဤသို့လျှင်၊နှတ်တို့၏ဧသဆြင်းဇလားပါး၊ထည်း၊

(၅၁၈) ဥပဇ္ဈာဒကမရဏ-ဆပိုင်းဆခြားကိုပြခြင်း။

ဇုဒ်ပနုနေ့ရယိကာနံဥတ္တရကုဋ္ဌဝါသိနံ ကေသဖွိဒေဝါနဉ္စနုဟောတိ။ ။ ဇုဒ်ပနု၊ ဤဥပဇ္ဈာဒကမရဏာသည်ကား။ နေ့ရယိကာနံ၊ နိရယ်သူတို့ဆား၎င်း၊ ဥတ္တရကုဋ္ဌဝါသိနံ၊ မြောက်ကျွန်းသူတို့ဆား၎င်း။ ကေသဖွိဒေဝါးဥ္စ၊ဆချို့နှတ်တို့ဆား၎င်း။နဟောတိ၊မဖြစ်၊ ။ဤငိုကာပါဒ်၊ ပိန့် တော်မူသည်နှင့်ဆည်၊ ဂျူးဆရာမဟာဃောသရဲတို့သည်။ ။နိရယ်လည်းပါ၊ မြောက်ကျွန်းရွာ၊နှတ်မှာကေသဖွိ။ ။ဥပဇ္ဈာဒကာ၊မရှိပါ။ ငိုကာပိန့်လေ ဘိ။ ။ဟုစပ်တော်မူခဲ့ဖြင့်။ ။ဤကဲ့သို့ဥပဇ္ဈာဒကကံမရှိရသောပုဂ္ဂိုလ်သုံး ယောက်တို့တွင်။ဆဝိစိနိရယ်ဌာ၊လူတို့၏ဆရေဆတွက်ဖြင့်၊ ခုနစ်ရက်သာခံ ၍ရုတေလျက်၊ နှတ်ပြဿ်သို့ ရောက်သော မလွိကာ ပိဘုရား စသည်တို့၏ ကောင်းမှုကံကို ဥပဇ္ဈာဒကကံဟု ဆိုသင့်သောကြောင့်၊ နိရယ်သူတို့ဆား။ ဥပဇ္ဈာဒကမရှိဟုမဆိုသင့်။ ယေဘုယျနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ဆချို့နိရယ်သူမှာ ဥပဇ္ဈာဒကရှိ၏။ဆချို့မှာမရှိဟုယူသင့်သည်၊နှတ်တို့မှာလည်း။ သုဇြဟ္မနှတ် ဖြစ်ပိဘုရား၊ပန်းပင်ထက်ကစုတေ၍၊ဆဝိစီသို့ကျ၊သောနှတ်သွင်းငါးရာ၊ တာဝ တိံသာ ဆဝမ္မနှတ်သား၀ယ်ထွ၊ များကိုထောက်ထား၍၊ဥပဇ္ဈာဒကကံမရှိဟု မဆိုသင့်ယေဘုယျနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ နှတ်ပြဿ်ခြောက်ထပ်ဝယ်၊ဆချို့နှတ် ဆားဥပဇ္ဈာဒကကံရှိ၏။ဆချို့မှာမရှိဟု ယူသင့်သည်ဟုမှတ်။ မြောက်ကျွန်းသူ တို့ဆားသာလျှင်၊နိယတာယုကာ,ဟူ၊ဟောတော်မူသောကြောင့်၊ဥပဇ္ဈာဒ ကကံမရှိ။ ဆသက်တထောင် စေ့ဆောင်၊ နေ့ရတော့သည် ဟုမှတ်။ ထို ကြောင့်၊သာရုပိလာသနိငိုကာကြိုး၌။ ။တံပနဒေဝါနံနေ့ရယိကာနဉ္စ ယေ ဘုယျနိယတပရိဇ္ဈော်၊ဥတ္တရကုဋ္ဌကာနံပန ကေန္တနိယတပရိဇ္ဈောဒမေ ဝ။ ။ဟုပိန့်တော်မူ၏။ ။တံပ နု၊ထိုဆသက်သည်ကား။ဒေဝါနံ၊ နှတ်တို့ ဆားငင်း။ နေ့ရယိကာနဉ္စ၊ နိရယ်သတ္တဝါတို့ဆားငင်း။ ယေဘုယျန၊ များ သောဆားဖြင့်၊နိယတပရိဇ္ဈော်၊မြဲသောဆပိုင်းအခြားရှိ၏၊ဥတ္တရကုဋ္ဌကာနံ ပန၊မြောက်ကျွန်းသူတို့ဆားကား။ကေန္တနိယတပရိဇ္ဈောဒမေဝ၊ကေန္တင်္ဂစ် မြဲသောဆပိုင်းဆခြား ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ထို့ကဲ့တပါး၊ ဗြဟ္မာတို့ဆား ကား။ဥပဇ္ဈာဒကမရဏမရှိဟုယူသင့်၏၊ထိုသို့ယူသင့်သော်လည်း။နိယတ ပရိဇ္ဈောဒဆသက်မြဲ၏ဟု၊ ကော်နှဆားဖြင့်မဆိုနှိုင်။ ယေဘုယျဆားဖြင့်သာ လျှင် ဆုသင့်၏၊ ဆဘဲ့ ကြောင့်ဟူမူ။ ။ဆာယုက္ခယဝါ ပုညက္ခယာဝါ

ဆောဘသဆရကာယသစဝိတ္တာ,ဟူ၍ပေါဒေတဝ်မူသဖြင့်၊ဆသက်မကုန်ငြား သေဝ်လည်း၊ကေျာင်းမှကံကုန်၍ရုတေခြင်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

(၁) ဖြိဟ္ဒာ,နတ်,နိရဲ၊ဆသက်မြိ၊မှတ်စွဲယေဘုယျ။
(၂) မြောက်ကျွန်းမှာကား၊ဒေကန်ဆား၊မြင်ငြားဆာယုက။
(၃) ကြင်းလူ,ပြိတ္တိ၊တိရစ္ဆာန်၊ဆာယုကံမမြိကြ၊
(၄) မြောက်ကျွန်းဖြိဟ္ဒာ၊နှစ်ဝသာ၊ဥပစ္ဆေဒကာမဂ္ဂိရ၊
(၅) သိလက္ခန်ဒီကာ၊ပိန့်ချက်ပါ၊သေချာဉာဏ်ဖြင့်ဆ။

ဤသည်လျှင်၊ဥပစ္ဆေဒမရဏာဆပိုင်းဆုံးတည်း။

---

(၅၁၉) သေခါနိုးဆခါဒ္ဒါ၊ကံ,ကမ္မနိဒါတ်,ဂတိနိမိတ်ထင်ဟန်ပြခြင်း။

တသာစမရန္တာနံ ပနမရဏကာလေယထာရဟံဆာဘိမုခီဘူတံ ဘဝန္တရုပဒိသဒ္ဓိဇနကံကမ္မံဝါ၊ ။(သင်္ဂဟဆဒ္ဒကထာပါဠိ)။ ။တထာစ၊ ထိုလေးပါးသော ဆကြောင်းတို့ကြောင့်သာလျှင်။ မရန္တာနံပန၊သေလတ္တံ့ကုန်သောသတ္တဝါတို့ဆား။မရဏကာလေ၊ သေခြင်း၏ ဆနိုးသို့ရောက်သောဆခါဒ္ဒါ၊ယထာရဟံ၊ထိုထိုဂတိဒဿီ ဖြစ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့ဆားလျော်စွာ၊ဆဘိမုခီဘူတံ၊ ဂြုံးရှုထင်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဘဝန္တရေ၊ဘဝတပါးဒ္ဒါ။ပဋိသန္ဓိဇနကံ၊ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်ထသော။ ကမ္မံဝါ၊ ဓမ္မာရုံဟုဆိုဆပ်သောဆတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ကံသည်ငင်း။ ။{ တထာစ, ပုဒ်ဒ္ဒါ၊စ,သဒ္ဒါ ဆဝဓာရဏတ္ထဆနိုက်ရှိ၏။ ထိုစ,သဒ္ဒါဖြင့် လေးပါးသော ဆကြောင်းမှတပါး။ သတ္တဝါတို့ သေခြင်း ဆကြောင်း မရှိဟု ပြတော် မူသတည်း}။ ။ဤဆဒ္ဒကထာပါဠိဖြင့်၊ ဆာယုကွယ်စသော လေးပါးသောဆကြောင်းတို့ကြောင့်၊သေကုန်သောသတ္တဝါတို့ဆား။သေခါနိုးဆခါကာလဒ္ဒါ၊ ထိုထိုဖြစ်ထိုက်သောဂတိငါးပါးဆားလျော်စွာ။ ဂြုံးရှုဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ကံ, ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင်၊ တပါးပါးသည်ထင်ရှဖြစ်ရကား။ ပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သောကံ၊ထင်ဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။ကံ၏သရုပ်ကိုလည်းပြတော်မူ၏။ကံဟူသည်၊သရုပထွဆားဖြင့်။ဆား၊ထုတ်ဆပ်ဆည်းဘူးဆပ်သော ဥဒ္ဒစ္စစေတနာကြဉ်ဆပ်သော ဆကုသိုလ်စေတနာတဆဲ့တစ်၊မဟာကုသိုလ်စေတနာရှစ်ပါး။ပေါင်းစေတနာတဆဲ့ကိုးပါးကိုမှတ်ယူဆပ်၏ဟူလို။ ၎င်းကမ္မံဝါဟူသောပါဠိကို။ကမ္မဗလေန ဆန္နီဒ္ဓါရာနံ ဆညာတရဿိ'

ပစ္စုပ္ပန္နာတိဟူသောပါဒ်နှင့်စပ်၍ ဒွါရခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးဒွါရ၊ကံ၏ ဆစွမ်းကြောင့်၊ကံနိဒိတ်ထင်ကြောင်းသိဆဝ်ဖျိ။

တံ ကမ္မကရဏကာလေ ရူပါဒိကမုပလဒ္ဓပုဗ္ဗိမုပကရဏာဒုတ္ထ ကမ္မ နိဒိတ္တံဝါ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဒ်။ ။တံကမ္မကရဏကာလေ၊ထိုကုသိုလ် ကံဆကုသိုလ်ကံကိုပြုကြောင်းဖြစ်၊သောကာလ၌၊ ဥပလဒ္ဓပုဗ္ဗိဒ္ဓ၊ ရှေးဦးဆဝ် သည်လည်းဖြစ်သော။ဥပကရဏာဒုတ္ထ၊ ဆဆောက်ဆဥ်းဖြစ်၍လည်းဖြစ် သော။ ရူပါဒိကံ၊ရူပါရုံဆစရှိသော။ ကမ္မနိဒိတ္တံဝါ၊ တုတ်၊ထား၊ ကျောင်း၊ ဘုရား၊စေတီဆစရှိသော ကမ္မနိဒိတ်သည်ဌင်း၊ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဒ်ဖြင့်။ သေခါနီးကာလ၌။ ကမ္မနိဒိတ်ဆင်ဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ ။ကမ္မနိဒိတ်ဟူသည်၊ဖနကကံကိုပြုသောဆခါကာလ၌ ရဆဝ်သောစေတီကို ဖူးဖြင်ခြင်း။ ရဟန်းတို့ကိုဖူးမြင်ခြင်း။သတ္တဝါတို့ကိုသတ်ဖြဉ်ခြင်း ဆစရှိသော ဥပလဒ္ဓ ပုဗ္ဗိဆာရုံ။ပန်း၊ထီး၊တံခွန်၊ကုက္ကား၊ထား၊ လက်နက်ဆစရှိသော ဥပကရဏ ဆာရုံ၊ဤခြောက်ပါးသောဆာရုံကို မှတ်ဆဝ်ဖျိဟူလို။ ၊ဤကမ္မနိဒိတ္တံဝါ ပါဒ်ဌကိုလည်း။ကမ္မဗဇလေနဆန္နီဒွါရာနံ ဆညတရတ္ထိ ပစ္စုပ္ပန္နာတိ ဟူသော ပါဒ်နှင့်စပ်၍ဒွါရခြောက်ပါးတို့တွင်တပါးပါးဒွါ၊ကံ၏-ဆစွမ်းကြောင့်၊ ကမ္မ နိဒိတ်ထင်ကြောင်းကိုသိဆဝ်ဖျိ။

ဆနန္တရမပုဗ္ဗမာနာဝေ ဥပလဒ္ဓိတဗ္ဗိမုပဘောဂဘုတ္ထ ဂတိနိဒိတ္တံဝါ ကမ္မဗဇလေနဆန္နီဒွါရာနံ ဆညတရတ္ထိ ပစ္စုပ္ပန္နာတိ။ ။သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ ပါဒ်။ ။ဆနန္တရမပုဗ္ဗမာနာဝေ၊ ဆခြားမဲ့ဖြစ်လတ္တံ့သောဘဝ၌။ ဥပလ ဒ္ဓိတဗ္ဗ၊ရဆဝ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဥပဘောဂဘုတ္ထ၊ ခံစားဆဝ်သည် ဖြစ်၍လည်းဖြစ်သော။ဂတိနိဒိတ္တံဝါ၊ ဆဝိဝမ်းရေ၊နိရဲဒီးလျှံ။ နတ်ဘွဲ့ဗိမာန် ဆစရှိသော ဂတိနိဒိတ်သည်ဌင်း။ ကမ္မဗဇလေန၊ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ် သောကံ၏ဆစွမ်းကြောင့်၊ဆန္နီ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော၊ဒွါရာနံ၊ ဒွါရတို့တွင်။ ဆညတရတ္ထိ၊ဆမှတ်မရှိ။ တရုဏသောဒွါရဒွါ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာတိ၊ ဆဘန်တလဲလဲ ရှေးရှုဖြစ်၍ထင်ဖျိ။ ။ဤဆဋ္ဌကထာပါဒ်ဖြင့်သေခါနီးကာလ၌ ဂတိနိဒိတ် ထင်ဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ။ဂတိနိဒိတ်ဟူသည်။ ဆခြားမဲ့ဖြစ်လတ္တံ့သော ဘဝ၌။ကိုယ်နှင့်စပ်သည်ဖြစ်၍ရဆဝ်ခံစားဆဝ်သော ဆဝိဝမ်းရေ၊ နတ်ဘွဲ့ ဗိမာန်၊ပဒေသာပင်၊ နိရဲဒီးလျှံထည်းဟူသော ဥပဘောဂဖြစ်သော ဆာရုံ။ ဤသို့သောရူပါရုံကို မှတ်ဆဝ်ဖျိဟူလို။ ။ဤဂတိနိဒိတ်သည်လည်း။ ဒွါရ ခြောပါးတို့တွင်တပါးပါးဒွါ ကံ၏ဆစွမ်းကြောင့်။ထင်ကြောင်းကိုလည်းသိ

ဆပ်ဖြစ်၏။ ။ထိုသို့ထင်ကြသောဆောရုံသည်။ မရဏာသန္နဇောဆစရှိသော ဝိထိစိတ်တို့ဖြစ်၏ဆောရုံသာတည်း၊ ဝိထိမုတ်ရတိစိတ်ဖြစ်၏ဆောရုံမဟုတ်ဟူ၍ဖြစ်တ်။

သေခါနိုးကာလ၌သာလျှင်။ မရဏာသန္နဇောဆစရှိသော ဝိထိစိတ်၏ ဆောရုံကိုကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည်ကား၊ တဘန်ပဒိုသနွေယူလတ္တံ့သော သတ္တဝါတို့၌ သာလျှင်ရသင့်တော့သည်ဟုမှတ်၊ ယထာရဟံပါဠိကို ဆောက်ရှု။ ထိုမရဏာသန္နဇောဆစရှိသော ဝိထိစိတ်၏ ဆောရုံကိုသာဆောရုံပြု၍၊ ဂတိစိတ်၏ဆခြားမဲ့၌ ဆနာဂတ်ပဒိုသနွေစိတ်ဖြစ်သည်။ထိုကြောင့်ရကား၊ ဆနာဂတ်ပဒိုသနွေစိတ်သည်။ မရဏာသန္နဇောဆစရှိသောဝိထိစိတ်၏ဆောရုံနှင့်တူ၏ဟုမှတ်ဆပ်ဖြစ်၏။ လွန်လေပြီးသော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝပဒိုသနွေစိတ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဆဆုံး စုတိစိတ်သည်သာလျှင်၊ ဆောရုံတူ၏ဟုမှတ်။ပစ္စုပ္ပန္နဘဝစုတိနှင့်၊ဆနာဂတ် ပဒိုသနွေစိတ်တို့သည်။ဆချင်းခပ်သိမ်းဆောရုံဆပြုမတူကြကုန်ဟု သတိချပ်၍ဖြစ်တ်ဆပ်ဖြစ်၏။ ။ဤလျှင်သေခါနိုးကာလဝယ်၊ကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်ထင်ဟန်တည်း။

---

(၅၂၀) ရဟန္တာတို့ဖြစ်၏ပရိနိဗ္ဗာန်စံဟန်ငါးပါးကိုပြခြင်း။

ခန္ဓာဝန်လက်စသိမ်း၍။ ဟိမ်းချရာမှန်။ပြဿနိဗ္ဗာန်သို့။ ဝင်စံတော်မူလိုသော ရဟန္တာဆရှင် ထေရ်သခင်တို့ဖြစ်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူခြင်းတို့သည်ကား၊ဗျာနသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်။ ပစ္စဝေက္ခဏာ သမနန္တရ ပရိနိဗ္ဗာန်။ ဆဘိညာသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်။မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်။နာမရူပါဒိသမ္မသနသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ သင်္ခါရုပိုင်းခြား၊ ငါးပါးဆပြားရှိ၏ထိုငါးပါးတို့ကြွင်းသမာပတ်ကိုရတော်မူ၊သာရဟန္တာဆရှင်တို့သည်။ ဗျာန်သမာပတ်ကိုဝင်စား၍ ဗျာန်သမာပတ်မှထသည့်ဆခြားမဲ့ဝယ်၊ ဝိထိတပါးမခြားမူ၍။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည်၊ဗျာနသမနန္တရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းမည်၏။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏မရဏာသန္နဇောစိတ်သည်။ ကာသိကော်းနိုင်စသည်ကို ဆောရုံပြု၏ဟုမှတ်။ထိုနည်းဆတူ ဗျာန်သမာပတ်ကိုဝင်စားပြီး၍၊ ၎င်းဗျာန်သမာပတ်မှထလျက်၊ဗျာန်ဆင်္ဂါကိုဆင်ခြင်သောဗျာန်ဂ်ပစ္စဝေက္ခဏာ၏ဆခြားမဲ့၌။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည်၊ပစ္စဝေက္ခဏာသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းမည်၏။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မရဏာသန္နဇောစိတ်သည်၊ ဗျာန်ဆင်္ဂါတို့ကို ဆောရုံပြု၏ဟုမှတ်။ဆကြင်ရဟန္တာသည်ကား၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခါနိုးဆခါကာလဝယ်၊ ဆဘိညာဉ်တို့ကိုဝင်စား၍၊ ဆဘိညာဉ်၏ ဆခြားမဲ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည်ဆ

ဘိညာသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းမည်၏။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မရဏာဘိသန္ဓေအာဝိတ်သည်၊ မိဒ္ဓိ၏ကရဇကာယဂျာ်ကိုဆောရုံပြု၏ဟူမျာ်။ ဇိဝိတသမသီသီ ဟုဆိုဆပ်သော ဆကြင်ရဟန္တာသည်ကား။ ဆရဟတ္တမဂ်ကို ရပြီးသည့်နေ့ဆခါကာလဝယ်၊ မိဒ္ဓိ၏ ဆရဟတ္တမဂ်ကိုပင်။ တဘန်ဆင်ခြင်သည်၏ ဆခြားမဲ့၌။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည်။ မဂ္ဂပစ္ဆဝေကွဇာသမနန္တရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းမည်၏။ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မရဏာဘသန္ဓေအာဝိတ်သည်၊ မဂ္ဂင်စသည့်တို့ကိုဆောရုံပြု၏ဟူမျာ်၊ ဗျာန်သမာပတ်မရဝေသာသုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာတို့သည်ကား၊ ပြကဒေဝ့ဆေားဖြင့်ထင်တိုင်းသော နာမ်ချ်ပညာ်တို့ကိုဆောရုံပြု၍သုံးသပ်သော ဝိထိ၏ ကာလဆခြားမဲ့၌။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရ၏။ ထိုသို့ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည်။နာမရူပါဒိသမဘသနသမနန္တရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းမည်၏။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏မရဏာဘသန္ဓေဖာတ်သည်၊ ထင်တိုင်းသော နာမ်ချ်လက္ခဏာပညတ်ကိုဆောရုံပြု၏ဟူမျာ်။

ထိုငါးပါးသောပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းတို့ဘွင် ဗျာနသမနန္တရ။ ပစ္ဆဝေကွဇာသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်စံဝတ်မူခြင်းကို၊ သုတ်မဟာဝါဆဋ္ဌကထာ,သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဆဋ္ဌကသာတို့၌မိန့်တော်မူ၏၊ ဆဘိညာသမနန္တရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းကို။ဥဒါန်းဆဋ္ဌကထာတို့၌မိန့်တော်မူ၏။မဂ္ဂပစ္ဆဝေကွဇာသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းကို။ပုဂ္ဂလပညတ်ဆဋ္ဌကထာတို့၌မိန့်တော်မူ၏။နာမရူပါဒိသမသနသမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းကို။ဆဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ,ဋီကာကျော်တို့၌မိန့်တော်မူ၏။ ။ထိုပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူခြင်းတို့တွင်။ ဖြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ငင်း၊ရှင်သာရိပုတ္တရာဆစရှိသော ဆသျှံသီးဘာသဝရဟန္တာ ဆရှင်တို့သည်ငင်း။ဗျာနဂ်ါစွဝေကွဇာ သမနန္တရပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူကုန်၏။ထိုကြောင့်၊သုတ်မဟာဝဂ်ပါဠိတော်၌။ ။တတိယဈာနာဝုဠ္ဍဟိတွာစတုတ္ထဈာနံ သမာပဇ္ဇိ၊ စတုတ္ထဈာနာဝုဠ္ဍဟိတွာသမနန္တရာဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ။ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။ ။တတိယဈာနာ၊တတိယဈာနံမှ။ဝုဠ္ဍဟိတွာ၊ထတော်မူ၍။စတုတ္ထဈာနံ၊ စတုတ္ထဈာနံကို။သမာပဇ္ဇိ၊ ဝင်စားတော်မူပြီ၊စတုတ္ထဈာနာ၊စတုတ္ထဈာနံမှ။ဝုဠ္ဍဟိတွာ၊ထတော်မူ၍။ သမနန္တရာ၊စတုတ္ထဈာနံဆဂါ်ကိုဆင်ခြင်သည်၏ဆခြားမဲ့၌။ ဘဂဝါ၊ဖြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီ၊ ။ငင်းပါဠိတော်ဆဘွင့်။ ဆဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ပါဠိတော်၏ ဆဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားစွာပြုအံ့သောငှါ။ ။ဘဂဝါပနဈာနံသမာပဇ္ဇိတွာ ဈာနာဝုဋ္ဌာယ ဈာနဂ်ါနိုပစ္ဆဝေကွိတွာ ဘဝဂ်စိတ္တေနဆဗျာကတေနဒုက္ခသဒ္ဓေန ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ ။ဟုမိန့်ပြတော်မူ၏။ ။ဘဂဝါပန၊

ငါတို့ ဂေါတမ ဖြတ်စွာဘုရားသည်ကား။ ဗျာနံ၊ စတုတ္ထဗျာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိ
တွာ၊ ဝင်စားတော်မူ၍။ ဗျာနာ၊ စတုတ္ထဗျာန်၌။ ဝုဋ္ဌဟိတွာ၊ ထတော်မူ၍။ ဗုဒ္ဓ၊
တာဘန်၊ ဗျာနဂ်ါနိ၊ ဗျာနဆဂ်ါတို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ၊ ဆင်ခြင်တော်မူ၍။ ဆဗ္ဗာ
ကတေန၊ ဆဗ္ဗာကာတဖြစ်သော၊ ဒုက္ခသစ္စေန၊ ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သော။ ဘဝဂ်
စိတ္တေန၊ ဘဝင်ဟုဆိုဆဲသောစုတိစိတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ စံတော်မူ၏။

၍ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာပါဠိဝယ်၊ ဗျာနဂ်ါနိပစ္စဝေက္ခိတွာဟူသောပါဠိ
ဖြင့်။ ဖြတ်စွာဘုရား၏မရဏာသန္နဘော တည်းဟူသော။ ပစ္စဝေက္ခဏာဘော
သည်ဗျာန်ဆဂ်ါတို့ကိုဆောရုံပြု၏ဟု ပြတော်မူ၏၊ ဘဝဂ်စိတ္တေန ဆဗ္ဗာက
ဘေနဒုက္ခသစ္စေနပရိနိဗ္ဗာယိဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဖြတ်စွာဘုရား၏ ရုတိတော်
စိတ်သည်။ ဘဝင်ဆဗ္ဗာကတဟု ဆိုဆဲသောမဟာဝိပါက် သောမနဿ
သဟဂုတ်ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ ဆသခ်ါရိက စိတ်ဖြစ်ကြောင်းကိုဂုင်း။ ဂုင်းမ
ဟာဝိပါက်ရုတိတော်စိတ်၏ ဆတိတ်ဖြစ်၍ ချုပ်ခဲ့ပြီးသော၊ ကံ,ကမ္မနိမိတ်,
ဂတိနိမိတ် သုံးပါးတို့တွင်၊ တုသိတာ နတ်ပြည်မှ ကြည့်ခြင်း ငါးပါးဖြင့်
ကြည့်၍ယူခဲ့သော ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဆောရုံဂတိနိမိတ်ကိုသာလျှင် ဆောရုံပြု
ဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ ထိုကြောင့်ရကား၊ ကျမ်းတတ်ဆရာ။ ဆကျဲပါ
ဇောကျွ၊ပေါက္ကန်ဆရာတော်ဆောသာဘျသည်၊ ။တို့စောထွဋ်လျှင်။ မလျှတ်
နိဗ္ဗာန်၊စံဝင်သောခါ။သစ္စာဒုက္ခ။စတုတ္ထဿ.ဗျာန်ဆဂ်ါကို။ ပစ္စဝေက္ခဏာ
သဘော။လျင်လျင်စော်ဗွ။တိလောဂဆောင်ထွန်၊မစ္စုမာရ်ကို၊လွန်ခဲ့ကျော်ဘိ။
ရုတိတော်စိတ်။ဆတိတ်နှင်နှင်။သုံးပါးတွင်မူ၊ ထင်၏တစိ၊ ဂတိနိမိတ်။ တိ
ဟိတ်သန္ဓေ။ စွဲနေသောခါ။ တုသိတာမှ၊ ပစ္ဆာလောကန၊ ကြည့်ပြီးမှလျှင်။
ဘဝပြောင်းသော။ ဤကြောင်းရောကို။ ပဏ္ဍာရိတွေ။ကြိုဓိစေလော့၊ သန္ဓေဘ
ဝင်၊ သုံးဆင်ရုတိ။ တူဘိဆောရုံ။ ပြုတုံမလျှတ်။ ပရမတ်သည်။ ၊ဟောမှတ်
ကေန်သာတမှုံ။ ။ဟူ၍စပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။{ဤလက်ာသည်၊ပါဠိတော်
ဆဋ္ဌကထာနှင့်ညီသောလက်ာစကားတည်း။ ဆဘိဓာန်ဋီကာကိုစိရင်သော
စတုရဂ်ဗိုလ်ဆမည်ရှိသော ပဏ္ဍာရိဆမတ်ကြီးက မေးလျော်သောကြောင့်။
ပေါက္ကန်ဆရာတော်ဖြေတော်မူသောလက်ာတည်းဟုမှတ် }။

ဤဆရာဌာနဠ် ဆန္ဓိဆရာ တို့သည်ကား။ ။နာဟု ဆသဿသပဿသာ
သော၊ဠိတိစိတ္တာသ တာဒိနော။ဆနေဓော သန္တိမာရန္တာ၊ ယံကာလမကရိ
မနိ။ ။ဟူ၍လာသော သုတ်မဟာဝါ မဟာရိနိဗ္ဗာနသုတ်ပါဠိတော်ကိုဆ
စွဲပြု၍။မြတ်စွာဘုရား၏ရုတိတော်စိတ်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ဆောရုံပြု၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု
ကြောင်းဟူ၍၊ ဆဘိဓမ္မာဉာဏ်ဆကင်းမပါး။ ဘုရား၌ငှင့်ဆလိုက်။ နိဗ္ဗာန်

ဟု ဟောလိုက်မတော်မည်ဟု စဉ်းစားကြံဆ။ ဟောပြောကြကုန်၏။ ထို ဆရာတို့၏စကားကို၊ အဘိဓမ္မာဉာဏ်အဟုတ်တတ်သိပညာရှိတို့သည်၊ နှစ်သက်တော်မမူကြကုန်။ အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ၎င်းပရိနိဗ္ဗာန်သုတ်ပါဠိတော်ရှင် အနုရုဒ္ဓါမထေရ် ရွတ်တော်မူသော ဂါထာသည်ကား။ ပစ္ဆာဝေက္ခဏာ မရဏာသန္နဖောစုတိစိတ်တို့သို့မဂ္ဂမရောက်မီရှေးအဘို့၌။ စတုဇ္ဈာန်သမာပတ်ဝင်စားတော်မူခါနိုး၊ အခါကာလဝယ်။ ငါဆုရားသည်၊ အသင်္ခတဓမ္မပူရိ၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ပြည်ကိုဝင်စံတော်မူခဲ့ဟူ။ မနောပဏိဓိ၊ ဉာဏ်ရောင် ညှိခါ၊ ကြံစည်တော်မူခြင်းကို ရည်သန်တော်မူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဘုရား စုတိ တော်စိတ်သည်။ နိဗ္ဗာန်အာရုံပြုဟန်ကိုမိန့်တော်မမူကုန်။ ။ဤဂါထာ၏ အနက်ကား၊ ။အာဝုသောအာနန္ဒ၊ ညီထွေးသီးချာ၊ ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ။ ယံယောမုနိ၊ မုနိထွဋ်ထား၊ ငါတို့ဆရာ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနေဇော၊ သုံးဆဲ့တဘုံ၊ တွယ်တာကုန်ငြား။ တဏှာတရား မှကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ သန္တိံ၊ ဝိဟိုက်နာမက္ခန္ဓာကမ္မဇရုပ်။ အကြွင်းချုပ်ရာ၊ ငြိမ်းဖွေမှန်။ ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို။ အာရဇ္ဇ၊ ယခုအခါငါကြွတော့အံ့ဟု စွဲလမ်းရည်ရော်တော်မူ၍။ ကာလံ၊ ခန္ဓာဝန်လက်စသိမ်း၍။ဟိမံးချရာမှန်။ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းကို။ အကရိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ ဌိတိစိတ္တာသ၊ ရပ်တည်ပြီးသော·စိတ်ရှိတော်မူထသော။ တာဒိနော၊ လောဘာလောဘ၊ စသည်အာရုံ။ ရှစ်ပါးစုံနှင့်။ တွေကြုံရခြင်းကြောင့်။ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ၊ တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော် မူတိထသော။ တာသမုနိနော၊ ထိုငါတို့ဆရာဖြစ်ငြား။ မြတ်စွာဘုရားအား၊ အာသာသပဿာသော၊ ထွက်သက်ဝင်သက်၊ နှစ်ချက်သောလေသည်။နအဟု၊ ယခုအခါမဖြစ်ပေါ်လာပြီ။ ။ {ရှင်အနုရုဒ္ဓါထေရာဂါထာ ပါဠိတော်ဠီကား။ ယံကာလမကာရိမုနိဟူသော စတုဇ္ဈာန်ဆရာဝယ်။စက္ခုမာပရိနိဗ္ဗုတောဟုရှိသည့်သာထူး၏။ အနက်မထူးပြီ။ ဤဘုရားစုတိစိတ်။ အာဘိဓမ္မာနည်းဖြင့် ပြဟန်ကို။ပရမတ္ထအနုဝဏ္ဏနာ ပထမတွဲ၌ပြခဲ့ပြီဖြစ်၍။ အသစ်မပြတော့ပြီ}၊

ရှင်ဗာကုလ၊ ရှင်အာနန္ဒာ၊ ကောဏ္ဍာပုတ္တဒွေဘာတိကတိသမထေရ်အစရှိသောရဟန္တာအရှင်တို့သည်ကား။ ဈာနသမာနန္တရဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူကြ၏။ ရှင်ဂေါဓိက၊ ရှင်ဝက္ကလိ၊ ရှင်ဆန္နစသောမထေရ် ရဟန္တာတို့သည်ကား။ မဂ္ဂပစ္ဆာဝေက္ခဏာသမာနန္တရဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူကြ၏ဟူ၍နယကျင်ဟုဆမူ၊ ပြိုဆပ်သိဆပ်၏၊ ။ဤသည်လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ငါးပါး ပိုင်းခြားခြင်းတည်း၊

(၅၂၁) သမသီသိရဟန္တာတို့ကိုပြခြင်း။

သမံသီသံတေသဆတ္တိတိသမသီသိ၊ ။ဘေသ၊ထိရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ သမံ၊ဝါရဆကြိမ်ဆားဖြင့်၊ ဆချင်းချင်းတူပြိုင်ညီမျှ တက္ကဖြစ်သော။ သီသံ၊ကိလေသာသီသ။ ပဝတ္တသီသန္နစ်ပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းကုန်ခြင်းသည်။ ဆတ္တိ၊ရှိ၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊သော၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။သမသီသိ၊သမသီသိမည်၏။ ။ဤသို့မိန့်ဆပ်။ဝစနတ္ထုဒီ။ ဆင်ပွါယ်သော်ကား၊ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဆောသဝေါကုန်၍ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။ ဇီဝိတိန္ဒြေကုန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းတို့သည်။ မဒ္ဒေးမဒ္ဒနောင်း။တပြိုင်နက်ဖြစ်၏။ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်သမသီသီပုဂ္ဂိုလ်မည်၏ဟူ၍။ ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော် သတ္တက်တ္တရပ်ဋီကာတော်တို့ဒုံပြတော်မူ၏။ ဤသို့ပြုရာဝယ်၊ကိလေသာဇ်ဦးခေ်ငးဖြစ်သော ဆဝိဇ္ဇာဟုဆိုဆပ်သောကိလေသာသီသကို၊ဆရဟတ္တမဂ်သည်ကုန်ခန်းစေ၏။ သံသရာဝဋ်ဖြစ်ခြင်းဟုဆိုဆပ်သော၊ ပဝတ္တာဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့ဇာဦးခေါင်းဖြစ်သော၊ဇီဝိတိန္ဒြေတည်းဟူသောပဝတ္တာသီသကိုစုတိစိတ်သည် ကုန်ခန်းစေ၏။ဤသို့ကိလေသာသီသ, ပဝတ္တာသီသနှစ်ပါးစုံကုန်ခြင်းချုပ်ခြင်းသို့ တပြိုင်နက်ရောက်သောရဟန္တာကို။ ဇီဝိတသမသီသိ ရဟန္တာမည်၏ဟု မှတ်ယူဆပ်၏။ ။ထိုကြောင့် ပုဂ္ဂလပညတ် ဆဋ္ဌကထာ၌ကောကနိဒ္ဒေသ ဆဘွင့်ဌ်။ ။ယသ္မာစေတံသိသဒ္ဒယံ သမံဂရိယာဒါနံဂန္ဆတိ၊သောဇီဝိတသမသီသိနာမ။ ။ဟုမိန့်တော်၏။ ။စ၊ ဇီဝိတသမသီသိကို ပြဆိုဦးအုံ။ယသ္မာ၊ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဇေတံသိသဒ္ဒယံ။ဤကိလေသာသီသ၊ ပဝတ္တာသီသနှစ်ပါးဆပေါင်းသည်။ သမံ၊ မဒ္ဒေးမဒ္ဒနောင်းတပြိုင်နက်။ ပရိယာဒါနံ၊ကုန်ခန်းချုပ်ပျက်ခြင်းဆို။ဂန္ဆတိ၊ရောက်၏၊သော၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ဇီဝိတသမသီသိနာမ၊ဇီဝိတသမသီသိမည်၏။

ဤဇီဝိတသမသီသိ ရဟန္တာကိုပြရာဝယ်။ ဆောသဝေါ ကုန်ခြင်းသည်၊ မဂ်စိတ်ဖြင့်ကုန်၏။ ဇီဝိတိန္ဒြေကုန်ခြင်းသည် စုတိစိတ်ဖြင့်ကုန်၏။ ထိုစိတ်နှစ်ပါးတို့သည်။တပြိုင်နက်တခဏကာလ၌ မဖြစ်နိုင်တန်ရာဟုဆမေးပုစ္ဆာလာရှိခဲ့သော်။ ထိုဆောသဝေါကုန်ခြင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြေကုန်ခြင်းနှစ်ပါးတို့သည်၊ တပြိုင်နက်ခဏ၌မကုန်နိုင်ငြားသော်လည်း။ဆောသဝေါတရားတို့သည်။ကုန်ခန်းခါမျှပစ္ဆာဝေကွဇာဇောဝါရ ဆခြားမဲ့ကာလ၌ပင်လျှင်။ ဒုတိယမဏင်မှု၍၊ ဇီဝိတိန္ဒြေဆစည်ကုန်ခြင်းသို့ရောက်သော်ကြောင့်၊ ဆညီဆမျှသမသီသဟုမှတ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့် ပုဂ္ဂလပညတ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဇာမဲ့ယဝါရ

သမတာယဟုဇ္ဇုဘာယသိသပရိယာဒါနံသမံဟောတိနာမ။ ။ဟုဝိန္ဒတော်မူ၏၊ ။ဗုမာယဝါရသမတာယ၊ ဤပစ္ဆေဝက္ခဏာဝါရ, စုတိဝါရတို့၏ မျှသည်၏ဆုံးဖြစ်ခြင်း၊ ဗုဇုဘာယသိသပရိယာဒါနံ၊ ဤကိလေသသိသ၊ပဝတ္တိသိသန္နစ်ပါးစုံတို့၏ ကုန်ခြင်းသည်၊သမံ၊မျှသည်။ ဟောတိနာမ၊ ဖြစ်သည်မည်၏။ ။သတ္တာဂိဟ္ဘရဆဋ္ဌကထာနှာလည်းနည်းတူပြု၏။ ။ဝဏ္ဏုသာဓကာသက်သေကား။ ။သိဟိုဠ်ကျွန်းငယ် မထေရ် တပါးသည် ဆွမ်းခံရာခရီးခွါ၍ခိုးသူတို့နှင့်ဝေ့ကြိုလေလျှင်။ ဤရဟန်းဆရှင်သည်၊ငါတို့ကိုဝေ့ဖြင်၍ခိုးယူသည့်ဖြစ်ဆင်ကို။ ဒါယကာတို့ဆေးပြောကြားကုန်လတ္တံ့ဟု ကြောံလန့်ကြသောကြောင့်။ မထေရ်မြတ်ကို ဆတင်းဘမ်း၍ နှယ်ပုတ် ကျိုးဖြင့်နှောင့်ဖွဲလျက်။ တောတမ်းမှ မောပန်းစွာရှောက်၍ သွားကြသောဆခါ။ မထေရ်မြတ်သည်၊ ဆာဏာထေဝ်ပညတ်ကို ရှိသေသောဆလျောက်။ နှယ်ကိုမဖြတ်မတောက်မူ၍တောမီးသည်လောင်လတ်သောအခါ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဝိပဿနာကိုဖြစ်စေသဖြင့်။ရဟန္တာလည်းဖြစ်။ ဆသက်လည်းကုန်။ နှစ်ပါးစုံဝါရ။ဆကြိမ်မျှသော။ ဇိဝိတ သမထိသိ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရ၏။ ဟုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာသိလနိဒ္ဒေသတွင်မိန့်တော်မူ၏။

ထိုသမထိသိရဟန္တာတို့သည်။ ရောဂသမထိသိ၊ ဝေဒနာသမထိသိ၊ ဇာရိယာပဇာသမထိသိ၊ဇိဝိတသမထိသိဟူ၍လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ တစုံတခုသောရောဂါသို့ရောက်သည်ဖြစ်သော ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ရောဂါ၏ငြိမ်းခြင်း ဆာသဝေါတရား ကုန်၍ ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်းတို့သည်။ တပြိုင်နက် ဖြစ်ငြားအံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ရောဂါသမထိသိ ရဟန္တာမည်၏။ တစုံတခုသောကျင်နာနိပ်စက်ကုန်ငြား၊ ဝေဒနာများကိုခံစား၍နေရသော ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဝေဒနာ၏ငြိမ်းခြင်း။ဆာသဝေါတရားကုန်၍ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းတို့သည်တပြိုင်နက်ဖြစ်ငြားအံ့။ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝေဒနာသမထိသိရဟန္တာမည်၏။ လေးပါးသောဇာရိယာပုထုဇ်တို့တွင်။ တပါးပါးသောဇာရိယာပုထုဇ်၌။ ဝိပဿနာကိုရသော ဆကြင် ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဇာရိယာပုထုဇ်၏ ပြောင်းလဲခြင်း။ဆာသဝေါတရားကုန်၍၊ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းတို့သည်၊ တပြိုင်နက်ဖြစ်ငြားအံ့။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဇာရိယာပထသမထိသိ ရဟန္တာမည်၏။ ဇိဝိတသမထိသိရဟန္တာကို။ ရှေးဦးပြုသည်ဝတ္ထု၊ ပါဠိဆတိုင်း မှတ်ယူဆပ်၏။ ။သတ္တာဂိဟ္ဘရဆဋ္ဌကထာ၊ ဆနှသယဝဂ်ဆဘွင့်ဆတွက်။ သမထိသိရဟန္တာပြီးချုပ်။ ။ပဌလပညတ်တ် ဆဋ္ဌကထာဦးကား။ ရောဂသမထိသိ။ ဇာရိယာပထသမထိသိ။ ဇိဝိတသမထိသိ သုံးပါးတို့ကို ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း။

ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းနှင့်ယှဉ်၍ပြတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်။သမထိသိရဟန္တာ ဟေးပါးကိုဝိုင်းခြားခြင်းတည်း။

---

(၅၂၂) ရဟန္တာထေရိမတို့းပရိနိဗ္ဗာန်စံဟန်ကိုပြခြင်း။

ဤလောကဓာတ်ကြီး၌။ ဆင်္ကြံသောရဟန်းရှင်လူတို့သည်။ ။နဟိတာသံသဗ္ဗာဝိ အာတ္ထိနံတဿိဘဒေဝ ပဝတ္တေပုရိသိန္ဒြိယံ နဥပလဗ္ဘိသတိ။ လိင်္ဂပရိဝတ္တနသန္ဟာဝါ။ ။ဟူသောမူသဒိကာပါဠိများကိုဆားသား၍။ဒီဃာသဝေ။ ရဟန္တာဖိန်းမဟူသမျှတို့ဆား။ အာတ္ထိလိင်ဖြ်။ လွန်စွာယုတ်ညံ့သည်ဖြ် ဆဖြစ်ကြောင့်။ အာတ္ထိသိင်ဖြင့်ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုကြကုန်။ မြတ်သောပုရိသလိင်ဖြင့်သာလျှင်။ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမြဲမမ္မတာဖြစ်သောကြောင့်။ ထိုဒီဃာသဝေရဟန္တာဖိန်းမတို့ဆား။ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးကာလဝေယ်။ ဆမြိပင်လိင်ပြန်သည်ဟူ၍ ပြောကြဟောကြဖြ်။ထိုဆရာတို့ဒြ်စကားကို။ ပညာဒီပြားပုဂ္ဂိုလ်များတို့သည်။ပယ်ရှားဆပ်ဖြ်။ထိုစကားကိုထင်စွာပြအံ့။မူလဒီကာဆရာသည်။ဤနဟိတာသံစသောစကားဖြင့်။ရဟန္တာဖိန်းမတို့ဆား။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးကာလဝေယ်။ မစွတ်ကောန်။ လိင်ပြန်ပြီးမှပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းကိုရည်သန်၍ဖိန့်ဖြ်ဟု မမှတ်မယူဆပ်ကုန်။သောရေယျသုတ္တန်းသားကဲ့သို့။ ပန္ထိမဘဝိကသား်တို့ဆား။ပဝတ္တိကာလဝေယ်၊ ဆရိယမဂ်ဆိုမှာရောက်မိလိင်ပြန်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုဂုင်း။ လွန်ခဲ့ပြီးသော ဆတိတ်ဘဝ၌။ သူတပါး်ဖြ် မယားကို ပြစ်မှား လွန်ကျူးခဲ့သောပရဒါရိကံရှိကုန်သော ပန္ထိမဘဝိက ဖိန်းမတို့ဆား။ ပဝတ္တိဆခါဝယ် လိင်ပြန်ခြင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုဂုင်း၊ရည်သန်တော်မူ၍။ ။နဟိတာသံသဗ္ဗာသံဝိအာတ္ထိနံ တဿိဘဝေပဝတ္တေ ပုရိသိန္ဒြိယံနဥပလဗ္ဘိသတိ။ လိင်္ဂပရိဝတ္တနသန္ဟာဝါ။ ။ဟူသောပါဠိကို။မူလဒီကာဆရာတော်ဖိန့်တော်မူ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊ မှန်ဖြ်။ သဗ္ဗီဘသံဒီး ဆလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တာသံအာတ္ထိနံ၊ ထိုပန္ထိမဘဝိက ဖိန်းမတို့ဆား။ တဿိဘဒေဝ၊ ထိုဖြစ်ဆဘဝ၌။ ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိကာလဿိ။ လိင်္ဂပရိဝတ္တနသန္ဟာဝါ၊ လိင်ပြန်ခြင်းဖြစ်သင့်သောကြောင့်။ ပုရိသိန္ဒြိယံ၊ပုရိသိန္ဒြိသည်။ နဥပလဗ္ဘိသတိ၊မဖြစ်လတ္တံ့သည်ကား။ နု၊မဟုတ်။ဥပလဗ္ဘိသတိဝေ၊ဖြစ်လတ္တံ့သည်သာတည်း။

ဤသို့ပြအပ်ပြီးသောအဓိပ္ပါယ်ဆင်ခြင်း။ကောင်းစွာမှတ်ယူကြပြီး၍။ပန္ထိမဘဝိကရဟန္တာမတို့သည်အာတ္ထိလိင််။ အာတ္ထိဘာဝတို့ဖြင့်သာလျှင်။ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ကြောင်းကို ထပ်လောင်း၍ တဘာနံအန္ဒြိယံယမကပါဠိတော်။ နိဂုဝေ

ဝါရဖြင့်ပြဆင်ရာ၏။ ။ယသဿဟူထိုဖြယ်နိရုဒ္ဓဟူတိ၊ တသပုရိသိဖြယ်နိရုဒ္ဓိ သဿတီတိ၊ ဟူထိုနံပရိနိဗ္ဗာယန္တိနံ၊ ယာစရုပါဝစရံဆရုပါဝစရံဥပပဇ္ဇိတွာပ ရိနိဗ္ဗာယိသဿန္တိ၊ယာဝစဟူထိုယောဂေဘောနေဝဘာဝေနကတိစိဘဝေဒဿေသ တွာပရိနိဗ္ဗာယိသဿန္တိ၊တာသံစဝန္တိနံ၊တာသံဟူထိုဖြယ်နိရုဒ္ဓါတိ။နောစတာ သံပုရိသိဖြယ်နိရုဒ္ဓိ သဿတိတိ၊ ။ဟုဟောကြားတော်မူ၏။ ။ယသ၊ဆ ကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဟူထိုဖြယံ၊ ဟူထိုခြေသည်။ နိရုဒ္ဓါတိ၊ချုပ်ဆဲ၊ တသ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ပုရိသိဖြယံ ပုရိသိခြေသည်။နိရုဒ္ဓိသဿတိ၊ချုပ်လတ္တံ့လော။ဟူတိပုစ္ဆာယံ၊ဤသို့သောဆေးတော်သည်။သတိ၊ရှိသော်။ပရိနိဗ္ဗာယန္တိနံ၊ ကာမဘုံဝယ်ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုဆဲဒြစ်ကုန်သော။ ဟူထိုနဲ့၊ ရဟန္တာဗိန်းမ တို့ဆား ၎င်း။ ယာစဟူထိုယော၊ ဆကြင်ဗိန်းမတို့သည်။ ရုပါဝစရံ၊ရုပါဝစရဘုံသို့ ၎င်း၊ ဆရုပါဝစရံ၊ဆရုပါဝစရဘုံသို့၎င်း။ ဥပပဇ္ဇိတွာဖြစ်၍၊ပရိနိဗ္ဗာယိသ ဿန္တိ၊ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်လတ္တံ့။စဝန္တိနံ၊ကာမဘုံ၌စုတေဆဲဖြစ်ကုန်သော။ တာ သံဟူထိုနံ၊ထိုဗိန်းမတို့ဆား၎င်း။ ယာစဟူထိုယော၊ဆကြင်ဗိန်းမတို့သည်။ ဇ တောနဝဘာဝေန၊ ထိုဟူထိုဘောဖြင့်သာလျှင်။ ကတိစိဘဝေ၊တာဘဝန္နစ်ဘ ဝတို့ကို။ဒဿေသဘွာ၊ဖြ၍၊ပရိနိဗ္ဗာယိသန္တိ၊ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်လတ္တံ့။ စဝန္တိ နံ၊ရုဇတေဆဲဖြစ်ကုန်သော၊တာသံဟူထိုနံ၊ထိုဗိန်းမတို့ဆား၎င်း။ တာသံဟူထိုနံ၊ ထိုဗိန်းမတို့ဆား။ ဟူထိုခြေသည်၊ဟူထိုခြေသည်။နိရုဒ္ဓါဘိ၊ချုပ်ဆဲ။ တာသံဟူထိုနံ၊ ထိုဗိန်းမတို့ဆား။ ပုရိသိခြေသည်၊ ပုရိသိခြေသည်။ ဇနာစနိရုဒ္ဓိသတိ၊ ချုပ် လတ္တံ့မဟုတ်။ဟူတိပိသဇ္ဇနာ၊ဤသို့ဖြေတော်မူသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဤယမိုက်ပါဋ္ဌိတော်၌။ ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဟူထိုခြေချုပ်ဆဲ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ဆားပုရိသိခြေချုပ်လတ္တံ့၊ချုပ်ရာကာလမှိုအံ့လေ့ဟူဖေးဆပ်သောပုစ္ဆာ ဝါရ၏ဆေဖြေပိသဇ္ဇနာဆရာ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုဆဲ ပစ္ဆိမဘဝိကဗိန်းမ၊ ရုပဆရုပ ဘုံ၌ဖြစ်၍။နောင်ကာမဘုံသို့မလာမူ၍။ထိုဘုံ၌ပင်ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသတ္တံ့သည် ဖြစ်၍၊ ကာမဘုံ၌စုတေဆဲဒသာ ဗိန်းမ။ဤဘဝမှနောက် ဆရဟာတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်ဗိန္နစ်ဘဝ,သုံးဘဝဖြစ်သော်လည်း၊ ယောကျ်ားမဖြစ်မူ၍၊ ဗိန်းမ ချည်းသာဖြစ်၍ ဗိန်းမဆဖြစ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သည်ဖြစ်၍။ စုတိကျဆဲ ဖြစ်သောဗိန်းမ၊ဤသုံးယောက်တို့ဆား။ ဟူထိုခြေသည်ကားချုပ်ဆဲ။ ပုရိသိ ခြေနောင်ချုပ်လတ္တံ့. ချုပ်ရာကာလမရှိဟူ၍ ဆမိုဠိယ်ဆရကောက်လာရှိ သောကြောင့်။ ပစ္ဆိမဘဝိကဗိန်းမတို့သည်။ ဟူထိုလိင်ဆဖြစ်ဖြင့်။ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကြောင်းကိုမှတ်ယူဆပ်ရာ၏။ထိုကြောင့်,နိရုတ္တိမဋ္ဌ။သာဒိကာဒွိလည်း။။

တသွေးပစ္စည်မဘာဝိကာဇာတ်ကြီယောဇတေနေ့ဇာတ်ကြီဘာဒေဝနပရိနိဗ္ဗာယနဿိတိ ဒဠ္ဍဖြစ်။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။တသွေး၊ထိုကြောင့်။ပစ္စည်မဘာဝိကာ၊ ပစ္စည်မ ဘာဝိကဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတ်ကြီယော၊ ရဟန္တာဝိန်းမတို့သည်းတေတနေ့ဇာတ်ကြီ ဘာဝေနေ့၌ဇာတ်ကြီဘောဖြင့်သာလျှင်၊ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြကုန်၏။ ဇာတိ၊ဤသို့။ဒဠ္ဍဖြစ်။ မရွေ့ဆတ်ဆတ်။ ဇကန္တမ့တ်ဆင်း၏။ ။ဤသို့ပါဠိတော် ဆရာဇိကာဆရာတို့ပြုသည်ဆင်ခိုင်းကိုသိမြင်တော်မူကြသဖြင့်။ ဆရာ့ဆရာ တို့ပြောဟောသောစကားကိုမမှတ်သားဆင်ကုန်၊ ယခုသော်ရောထေရိမဘို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသောအခါလည်း။ ဇာတ်ကြီလိင်မှ၊ ပုရိသလိင်သို့ပြန်၍ပရိ နိဗ္ဗာန်ပြုသည်ဟူ၍မလာမရှိကုန်။ ဧကြဝဠ္ဍာပမာဇာရှိသော ကိုယ်။ဥတ်ရ ကုရုကျွန်းပမာဇာရှိသော ဥိးခေါင်း။ဆရွှေကျွန်း,ဆနောက်ကျွန်း ပမာဇာရှိ သောဆတောင်နှစ်ဘက်။နေလပမာဇာရှိသောမျက်စိနှစ်ထုံးမြင့်မိုရ်တောင် ပမာဇာ ရှိသောဥိးစွန်း။ စကြဝဠ္ဍာတောင်ပမာဇာ ရှိသော နွတ်သီးဖြင့်။ ဂဠုန်ဌက်မင်းကြီး သဏ္ဌာန်ဘန်ဆင်း၍။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြောင်းကိုသာလျှင်။ ထေရိဆပဒါန်တို့၌လာရှိ၏၊ပုရိသလိင်ပြန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြောင်းမလာမရှိ ကုန်။ဤသည်လျှင်ရဟန္တာထေရိမတို့ပရိနိဗ္ဗာန်စံဟန်ကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၅၂၃) နိဒိတ်ထင်ပြီးနောက်။ဝိတ်ဆစဉ်ဖြစ်ဟန်ပြခြင်း။

တတော ပရံတမေဝ တတောပဋ္ဌိတ်ဆာရမ္မဏံ ဆာရဇ္ဈ ဝိပဿိမာနုကာ ကမ္မာနုရုပံပရိသုဒ္ဓံဥပက္ကိလိဋ္ဌံဝါ ဥပလဘိတဗ္ဗာဝါနုရုပံ တတ္ထောဇာတံဝ စိတ္တာသန္တာနံဆာဘိဇ္ဈံပဝတ္တတိဗာဟုလ္လေန၊တမေဝပနဇနကာဘူတံကမ္မံဆာဘိ နဝကရဏာ ဝသေနဒွါရပ္ပတ္တံဟောတိ။ ။သင်ဟာဆဠ္ဍကထာပါဠိ။ ။တ တော၊ ထိုနိဒိတ်ထင်ပြီးသည်ဖြစ်၊ပရံ၊နောက်၌။တတောပဋ္ဌိတံ၊ ထိုသို့ဆင်ခြင်း ဆရောဆာ၊ဖြင့်ထင်သော။တမေဝဆာရမ္မဏံ၊ထိုဆာရုံကိုပင်လျှင်။ဆာရဇ္ဈ၊ ဆာရုံပြု၍။ဝိပဿိမာနုကာကမ္မာနုရုပံ၊ပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သော ကံဆော် ဆော်လျော်စွာ။ပရိသုဒ္ဓံဝါ၊ စင်ကြယ်သည်လည်းဖြစ်ဆသော။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဝါ၊ညစ်နွမ်းသည်လည်းဖြစ်ထသော၊ဥပလဘိတဗ္ဗာဝါနုရုပံ၊ ရဆပ်ခံစား ဆပ်သောသဏာတိ,ဒုဂ္ဂတိဘဝဆော်လျော်စွာ။တတ္ထောဇာတံဝ၊ ထိုဖြစ်ဆပ် သော ဘဝ၌ဉတ်တိသကဲ့သို့။ စိတ္တာသန္တာန်၊စိတ်ဆက်ဥသည်၊ ဆာဘိဇ္ဈံ၊မ ပြတ်။ဗာဟုလ္လေန၊များသောဆာဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။ပန၊ဆထူးကို ဆိုဥိး ဘုံ၊ဇနကဘူတံ၊ဇနကဖြစ်၍ဖြစ်သော။တမေဝဝါကမ္မံ၊ထိုကုသိုလ်အကုသိုလ်

ကံသည်ပင်လျှင်၊ ဆဘိနဝကာရဏာဝဿန၊ ဆသစ်ပြုသည်၏ အစွမ်းဆေား ဖြင့် နွါရပဉ္စာ်၊မနောဒွါရသို့ရောက်သည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၌ဆဒ္ဒကထာပါဠိဆရ၊ ဆဓိပ္ပါယ် ဆပြသော်ကား။ ။သေခါနိုးသော သတ္တဝါတို့ဆား။ ပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သောကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်ကံ၏ ဆာနုဘော်ကြောင့်။ ခြောက်ပါးသောဒွါရတို့တွင်၊တပါးပါးသော ဒွါရဝယ်။ ကံ, ကမ္မနိဓိတ်, ဂတိနိဓိတ်ထင်၍ လာလတ်သည်ရှိသော်။ ထိုသို့ထင်လာသောဆာရုံကိုဆာရုံပြု၍ ဆကျိုးပေးတတ်သောကုသိုလ်ဆကုသိုလ်ကံဆား လျော်စွာကုသိုလ်ကံ ဆကျိုးပေးသည်ဖြစ်ခဲ့။ စင်ကြယ်သောကုသိုလ်စိတ် သည်ဖြစ်၏။ဆကုသိုလ်ကံဆကျိုးပေးသည်ဖြစ်ခဲ့၊ညစ်နွမ်းသောဆကုသိုလ် စိတ်သည်ဖြစ်၏။ ဤသို့ရဆပ်ခံစားဆပ်သော ဘဝဆားလျော်စွာ။ ထိုထို ဘဝ၌ ညွတ်ဘိသကဲ့သို့ စိတ်သည် ဆစဉ်မပြတ် တစပ်ထည်းများသော ဆားဖြင့်ဖြစ်ရတော့၏ ဟူ၍မှတ်ဆပ်၏။ ။ဤနေရာဝယ်၊ ဗာဟုလ္လေန ဟူသော ပိသေသနပါဠိဖြင့်။ ဆသည်သတ်မှ စုတေသော သတ္တဝါတို့ဆား။ ထိုကဲ့သို့စိတ်ဆစဉ်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းမရှိဟုပြထော်မူ၏ဟူလို၊

တနည်းဆားဖြင့်လည်း။မျက်နှာတပါးသို့ရှေးရှုသွားသောသူကို နောက် ကလိုက်၍ထက်လှစွာသောသန်လျက်ဖြင့် ဦးခေါင်းကိုဖြတ်သော်၎င်း။ ဒုဩ ပျော်သောသူကို ထက်လှစွာသော သန်လျက်ဖြင့်။ဦးခေါင်းကို ဖြတ်သော် ၎င်း။ ရေခဲနှစ်၍သတ်သော်၎င်း။ဆောက်ရိုး၏ ထိပ်ခဲနားသောယင်ကောင် ကိုဆောက်ပုတ်ဖြင့်ရိုက်သတ်သော်၎င်း။ဤသို့ဆလွန်လျင်သောသေခြင်းရှိ သော်လည်း။ ရှေးဦးစွာကံဝသည်လျင် ဆာရုံရှိသော။ မနောဒွါရငိထိသည် ဖြစ်၏။ထိုနောင်ပစ္စုပ္ပန်ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဆာရုံပြု၍ ကာယဒွါရငိထိဖြစ်၏။ ထို နောင်၊ ဆတိတ်ဖြစ်သောဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဆာရုံပြု၍ တဒနုဝတ္တကမနောဒွါရ ငိထိဖြစ်၏။ထိုနောင်ရှေးဒွိယူဆပ်ပြီးသောကံဝသည်တို့ကိုဆာရုံပြု၍။မနော ဒွါရငိထိဖြစ်၏။

ထိုနောင် စုတိကျရောဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဆဆောတလျင်စုတေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဆား။ကံဝသည်ကိုဆာရုံပြုသောစိတ်ဆစဉ်ပြတ်ရကား။ ဗာဟုလ္လေန၊ ဟူ သောပိသေသနကိုမ-ဆပ်သတည်းဟု တပ်ဆပ်သောချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ ။ သမ္မောဟာဝိနောဒနီဆထွက်။ ။တမေဝဝါဒနုကာဘုတံကမ္မံဆဘိနဝကာရ ဏာဝဿန္ဒွါရပဉ္စာ်ဟောတိ။ ။ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ကံသည်သာလျင်၊ ဆ တိတ်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဂဓိကိုယ်ကို ဆသစ်တဘန် ပြုပြုန်သည်၏ ဆစွမ်း ဆားဖြင့်ဒွါရသို့ရောက်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကမ္မနိဓိတ်။ ဂတိနိဓိတ်မှာမူ

ကား။ ဒိဂိတို့၏ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကြောင့်။ ပကတိပင်လျှင်ဒွါရသို့ရောက်တော့သည်။ ဆသစ်ပြု ဘွယ်ကိစ္စမရှိပြီ၊ တဖေဝဝါပန်၊ဟူသောပါဠိဒွါ ဧဝသဒ္ဒါဖြင့်။ကံသာလျှင်ဝိပါက်၏ဆစ်ပြီးကြောင့်။မနောဒွါရသို့ရောက်သည်။ကမ္မနိဗိတ်, ဂတိနိဗိတ်တို့သည်။ဒိဂိတို့၏ ဆစ်ပြီးကြောင့်။ ဒွါရသို့မရောက်နိုင်ကုန်။ကံ၏ဆစ်ပြီးကြောင့်သာလျှင် ဒွါရသို့ရောက်ရ၏ ဟူ၍ပြဆိုတော်မူ၏။ ဝါသဒ္ဒါဆရသမိုဏ္ဍာနဏ္ဍဖြစ်ရကား၊ကမ္မနိဗိတ်, ဂတိနိဗိတ်တို့သည်သာလျှင်။ကံ၏အစွမ်းကြောင့်ထင်ရသည်သာမကသေး။ကံသည်လည်း။ကံ၏အစွမ်းကြောင့်ထင်၏ဟူလို၊

တနည်းကား။ ဧဝသဒ္ဒါဆရ၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ကမ္မနိဗိတ်, ဂတိနိဗိတ်တို့၏ဝိဒိကိုယ်ကိုဆသစ်ပြုသည်၏ ဆစ်ပြီးဖြင့်ဒွါရသို့ရောက်ခြင်းကို။ ကန့်စေသည်။ နစ်စေသည်ဟုမှတ်။ ဝါသဒ္ဒါဆရ၊ ဆတိတ်ပည်တဲ့ဖြစ်သော ကမ္မနိဗိတ်၏လည်း၊ဝိဒိကိုယ်ကိုဆသစ်ပြုသည်၏ ဆစ်ပြီးဖြင့်။ဒွါရသို့ရောက်ခြင်းကိုဆည်းဆပ် ပေါင်းဆပ်၏။ ။ဤနောက်နည်းကိုကား။ ဧဒေါ် ဓာတိ သဲရက်နည်းဟူ၍ဝင်း။ဘိုးဓာတိဖျာရက်နည်းဟူ၍ဝင်း၊ လိပ်ဓာတိတောင်တက်နည်းဟူ၍ဝင်း။လွှဲကိုင် ခွေးခေါ် နည်းဟူ၍ဝင်း၊ပညာရင့်သိုး။ ဆရာထော်ဘုရားကြွေးတို့ဒိန္နတော်မူကြ၏။ ။ထိုကြောင့်စသဒ္ဒါနှင့် ဝါသဒ္ဒါကို သမုစ္စည်းဆတူပြု၍။နိယံကဗျာသစ်ကိုဝိန္ဒ်ဖ၏၊ ။ဒိန္ဒ်ဟန်ကား။ ။(၁) ဧဝလည်းဆို၊ စလည်းဆို၊ ဧဒေါ် ဓာတိသဲရက်နည်း။ဘိုးဓာတိဖျာရက်နည်း။ လိပ်ဓာတိတောင်တက်နည်း။ ။(၂)ဧဝလည်းထိုင်၊စလည်းထိုင်။လွှဲကိုင်ခွေးခေါ် နည်း၊ ။ဟူ၍ဝိန္ဒ်တော်မူ၏။

ဤဆရာဒွါ၊ ကံသည်ဆတိတ်။ဂတိနိဗိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်၊ကမ္မနိဗိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်။ဆတိတ်၊ ပညတ်ဟူ၍ ပိုင်းခြားမှတ်ယူလျှင်၊ ဆသိဉာဏ်ပေါ်ထင်လိမ့်မည်ဟုမှတ်။ ဆဘိနဝကရဏဝဿနပါဠိဒွါ ဆသစ်ပြုဟန်ကား။ လွန်လေပြီးသောအခါ၊ကမ္ဘာကုဋေတသိန်းထက်ဒွါပြုဆပ်သော ကုသိုလ် ဆကုသိုလ်ကံပင်လျှင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ သေခါနီးကာလဒွါ ပြုဆပ်သကဲ့သို့။ မဓနာဒွါရဒွါထင်ခြင်းဟူ ရောက်၏ဟူလို။ ၊ဒိုကာကျော်၊ ။ဤသည်လျှင်။ နိဗိတ်သုံးရပ်ထင်ပြီးနောက်၊စိတ်ဆစဉ်ဖြစ်ဟန်တည်း။

(၅၂၅) ရတိစိတ်ကျဟန်ကိုပြခြင်း။

ပစ္စာသန္နမရဏာသတာသ ဝိထိစိတ္တာဝသာနေဘဝင်္ဂယောဝါစဝနဝ
သေနပစ္ဆုပ္ပန်နဲ့ ဘဝပရိယောသာနဘုတံ် ရတိစိတ်ကို ဥပပဇ္ဇတွာနိဂ္ဂတိ။ ။
သင်ဟာဆဋ္ဌကထာဖါဠိ။ ။ပစ္စာသန္နမရဏာသ၊နည်းသောသေခြင်းရှိသော။
တာသာထိုပုဂ္ဂိုလ်ဆော။ဝိထိစိတ္တာဝသာနေဝါ၊ ဝိထိစိတ်ဆဆုံးခြင်း။ ဘဝ
င်္ဂကျယောဝါ၊ ဘဝင်စိတ်ဆဆုံးခြင်း။ စဝနဝသေန၊ ရုတေသည်ဖြစ်ဆစွယ်း
ဆောဖြင့်။ပစ္ဆုပ္ပန်ဘဝပရိယောသာနဘုတံ်၊ ပစ္ဆုပ္ပန်ဘဝဆုံးသည် ဖြစ်၍ဖြစ်
သော၊ရတိစိတ္တံ်၊ရတိစိတ်သည်။ ဥပပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။ နိဂ္ဂတိ၊ချုပ်ဖျက်။ ၊ဤ
ဆဋ္ဌကထာပါဠိတ္တိ။ ပစ္စာသန္နမရဏာသ၊ ဟူသောပုဒ်ဆရ။ နည်းသောသေ
ခြင်းဟူသည်၊တခုသောဝိထိဖြစ်၏ ပမာဏဆသက်ကြွင်းရှိသေးသည်ကိုမှတ်
ယူဆပါ၏ဟု- ဋီကာကျော်၌ ဖိန့်ပြတော်မူ၏။ ။ဝိထိစိတ္တာ ဝသာနေန၊ ဟူ
သောပါဠိဖြင့်။ကာမဘုံမှရတေ၍၊ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့
ဆော။တဒါရုံနောင်ရတိ၊ဇောနောင်ရတိ၊ မရဏာသန္နဿဝိထိကျဟန်ကို ပြ
တော်မူ၏။ ဘဝင်္ဂကျယောဝါ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ဆသည်သတ်ဘုံမှ ရုတေ
သောပုဂ္ဂိုလ်မှတပါး။ ဆမှတ်မရှိသောဘုံမှရုတေ၍။ ဆမှတ်မရှိသောဘုံ၌၊
ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆော။ တဒါရုံ နောင်ဘဝင်။ ဘဝင်နောင်ရတိ။
ဇောနောင်ဘဝင်။ဘဝင်နောင်ရတိ။ မရဏာသန္နဿဝိထိကျပြတော်
မူ၏။ ။ဤသို့ပြဆပါ။ ပါဠိရပ်ဆပေါင်းတို့ဖြင့်၊ ပဥ္စဒွါရ၊မနောဒွါရတို့၌ဖြစ်
သောမရဏာသန္နဝိထိ၊ နှစ်ဆဲ့လေးပါးရှိသည်ကိုဌင်း၊ ရတိစိတ်၏ဆတိတ်
ဖြစ်သောကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိနိမိတ်တို့ကို ဆာရုံပြုသည်၏ ဆဖြစ်ကိုဌင်းပြ
တော်မူ၏။ ။ဤနေရာဝယ် မရဏာသန္နဿ ဝိထိကိုပြဦးအံ့၊ ။မရဏာသန္နဿ
ဝိထိသည်။ စက္ခွဒွါရဝိထိ၊ သောတဒွါရဝိထိ။ ဃာနဒွါရဝိထိ၊ ဇိဝှါဒွါရဝိထိ၊
ကာယဒွါရဝိထိ၊မနောဒွါရဝိထိဟူ၍ ခြောက်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုခြောက်ပါး
တို့ဟုင်။ စက္ခွဒွါရဝိထိသည်လည်း။ ဇောနောင်ရတိတဝိထိ၊ ဇောနောင်ဘ
ဝင်၊ဘဝင်နောင်ရတိဘဝိထိ၊တဒါရုံနောင်ရတိတဝိထိ၊ တဒါရုံနောင်ဘဝင်။
ဘဝင်နောင်ရတိတဝိထိဟူ၍ လေးပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးသော ဝိထိ
ကျဟန်ကား။

ဆတိတ်ဖြစ်သောကံ-ကမ္မနိယတ်-ဂတိနိယတ်။

ဆတိတ်ဖြစ်သော ကံ-ကမ္မနိယတ်-ဂတိ

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရူပါရုံကိုဆောရုံပြု၏။

တိ နု ဒ ပ စ သံ တိ ပု ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

တိ နု ဒ ပ စ သံ တိ ပု ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

တိ နု ဒ ပ စ သံ တိ ပု ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

တိ နု ဒ ပ စ သံ တိ ပု ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

ဒေါနောင်စုတိ မရဏာသန္နဝိထိပုံ။

ဘွင်နောင်စုတိ မရဏာသန္နဝိထိပုံ။

တဒါရုံနောင်စုတိ မရဏာသန္နဝိထိပုံ

စု ဘွင်နောင် စု တိဝိထိပုံ။

ရု ရုံ ရုံ ဘွင် ဝ

ရု ဘွင် ဝ

ရု ဝ

မရဏာသန္နလေးဝိထိပုံ။

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရူပါရုံကိုဆောရုံပြု၏။ ပဋိသန္ဓေဝိထိပြုပုံ။ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာကဒုတ္တာရုပ်။

ပ ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် မ

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာကဒုတ္တာရုပ်။

ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော ဖော ဘွင်

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

{ဤဝိထိဠိရှေးဒေနာက်ဘဝ။ဆလုံးစုံသောစိတ်တို့ဟူသည်၊ ကြိုယာဇောကြဉ်သောကာမစိတ်လေးဆဲ့ငါးရသာတည်းဟုမှတ်။ဘုံဆေားဖြင့်။ ကာမတဆဲ့တဘုံ၌ဖြစ်ကုန်၏။ပုဂ္ဂိုလ်အာဒေးဖြင့်။ကာမဘုံမှစုတေ၍ကာမဘုံ၌ဖြစ်သောပုထုဇဉ်၊သောတာပန်၊သကဒါဂါဒ်၊ဤခြောက်ယောက်တို့၌ဖြစ်သတည်း}။

ဤနည်းတူ။သောတဒွါရ၊ ဃာနဒွါရ၊ ဇိဝှါဒွါရ၊ ကာယဒွါရတို့၌လည်း။မရဏာသန္နလေးဝိထိဝိပြဆယ်ရာ၏။ဤသို့လျှင်။ ပဉ္စဒွါရ၌မရဏာသန္နဝိထိနှစ်ဆယ်ရသတည်း။ရဟန္တာဆရှင်မြတ်၏။ မရဏာသန္နဝိထိသည်ကား။ မနောဒွါရလေးဝိထိကိုချဆယ်၏။ ဆောဂုံဆေားဖြင့်။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနိး မရဏာသန္နဇောတဒါဂုံတို့သည်ကား၊သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာဖြစ်မူ။ ထင်တိုင်းသောသဒ်ါရလာဋ္ဌက ရုပ်ပညတ်တို့ကို ဆောဂုံပြု ကုန်၏ဟူ၍။ ဆထူးဝိသေသဆနည်းငယ်မျှသာတည်း။ဤသို့လျှင်မရဏာသန္နနှစ်ဆဲ့လေးဝိထိဖြစ်၏။ ။ လက်ဝဆချုပ်ကား။

(၁) ကြိုယာဇဝန်။ကြဉ်လေကာ။ကြွင်းစွမ်းစိတ်ကာမာ။
(၂) ရှေးဘဝတွင်။ရတိလျှင်။သုံးပင်နိဗ္ဗိတ်သာ။
(၃) ရှေးဘဝဟိတ်၊ဝိထိစိတ်၊နောသန္ဓိတ်ဘဝင်မျှားစွာ။
(၄) ပစ္ဆုပ္ပန်ဟုံ၊ပဉ္စဒွါရ်၊မှတ်ပုံပြုသည့်တဒါ။
(၅) ဘဝနိကန္တိဇော၊စိတ်မနော၊ဝိဟါကောကဒွတ္တာ။
(၆) ရတိမှပြန်။ဆဲ့ခွန်မှန်။ဝိညာဏ်မှိငါးဖြာ။
(၇) ကြွင်းစိတ်သေသ။နည်းတူပြု။ဟဒယထူးသည်သာ၊
(၈) ပဒီသန္ဓေသစ်၊ဥပါဒ်ဖြစ်၊ဇိလစ်ဟဒယာ၊
(၉) ဆကြွင်းစိတ္တာ။နန္တရာမှိရဟဒယာ။
(၁၀) ကာမဘုံမှ။ဖြစ်ကာမ။ဝိထိချလေးခုသာ၊
(၁၁) ရူပါရူပာ။ဘုံသွားက။နှစ်ဝဝိတိလာ။
(၁၂) ဆရဟန္တာ။လေးဝိပြု။မရဏာသန္နမှာ၊
(၁၃) စတုဝိသ။သရုပ်ပြု။ပေါင်းရဝိထိသာ။
(၁၄) ဘုံသွားဘုံလာ။ရေတွက်ရာ။သရုပ်မှာမျှားပြားစွာ။
(၁၅) မရဏာသန္နာ။ဝိထိရ။ပြီးထနိဋ္ဌိတာ၊

ဤသည်လျှင် စုတိစိတ် ကျဟန်နှင့် တကွ။ မရဏာ သန္နဝိထိ ပြခြင်းတည်း။

(၅၂၅) သမဏဒါဠိးပါးကိုပိုင်းခြားပြခြင်း။

ပြည့်စုံခြင်းဟူ ဆိုဆပ်သော သမဏဘရားတို့သည်။ ဆာယူဟာနသမဏ၊ စေတနာသမဏ၊ကမ္မသမဏ၊ဝိပါကသမဏ၊ဥပဋ္ဌာနသမဏဟူ၍ဒါးပါးဆပြား ရှိ၏။ ထိုဒါးပါးတို့တွင်။ ကုသိုလ် ဆကုသိုလ်ကံသည်။ ဆားထုတ်သည်၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဆာယူဟာနသမဏီမည်၏။ ကုသိုလ်ဆကုသိုလ်ကံသည်ပင် လျှင်စေတနာ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ စေတနာသမဏီမည်၏၊ ဟု-ဆဋ္ဌကထာဋီပြု တော်မူ၏၊ဤသမဏီနှစ်ပါး၏အသွားကား။ ရှေးဆဘို့ဌ် ဆားထုတ်သောပုဒ္ဂိ စေတနာ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဆာယူဟာနသမဏီမည်၏။ သန္ဓိဋ္ဌာနစေတနာ၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊စေတနာသမဏီမည်၏ဟုမူလဋီကာဋီဓိန့်တော်မူ၏။ ။ပါဋိ ကိုမူလဋီကာမှ ယူဆပ်၏။ ။ဒုတိယဘဝစသည်တို့ဌ် ဆကျိုးပေးခြင်းသ ဘော ကုသိုလ် ဆကုသိုလ်ကံသည်။ဝိပါကသမဏီ မည်၏။ဆကျိုးပေးသော ခဏာဋီ။ ထိုကုသိုလ်ဆကုသိုလ်ကံသည်။ ကမ္မသမဏီမည်၏။ ဂတိဒါးပါးဆို သွားလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဂတိဒါးပါးဆားလျှော်စွာ၊ နိဗ္ဗိတ်ထင်ခြင်း သည်။ဥပဋ္ဌာနသမဏီမည်၏။ ထိုဥပဋ္ဌာနသမဏီတရားသည်လှုပ်ရှား၏။လှုပ် ရှားဟန်ကား။နိရယ်စိုး, နိရယ်မီးလျှံသော နိရယဂတိနိဗ္ဗိတ် ထင်ပြီးမှ။ ပေးလှူပူဇော်ခြင်းစသောကောင်းသောဆာရုံကိုနှလုံးသွင်းသဖြင့်၊ နိရယဂ တိနိဗ္ဗိတ်ကွယ်ပျောက်၍၊ နတ်ဗိမာန် ပဒေသာပင်စသော ဒေဝဂတိနိဗ္ဗိတ် ထင်လာပြန်တတ်၏။ ဤသို့ဒေဝ ဂတိနိဗ္ဗိတ်ထင်ပြီးမှလည်း၊ သတ်မှု,ခိုးမှုစ သော မဒကောင်းသောဆာရုံကို နှလုံးသွင်းမှားပြန်သဖြင့်၊ ဒေဝဂတိနိဗ္ဗိတ် ကွယ်ပျောက်၍၊နိရယ ဂတိနိဗ္ဗိတ်ထင်ပြန်တတ်၏။ ဆဒ္ဒိဝမ်းရေကမ္ဘလာနိ ဆဆင်းမနုသဂတိနိဗ္ဗိတ်ထင်ပြီးမှလည်းတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကြောင်း၊မကောင်း သောဆာရုံကို နှလုံးသွင်းသဖြင့်၊ မနုသဂတိနိဗ္ဗိတ်ကွယ်ပျောက်၍၊တော, တောင်,ရေ,မြေတည်းဟူသော တိရစ္ဆာနဂတိနိဗ္ဗိတ် ထင်လာပြန်တတ်၏။ ဤတိရစ္ဆာနဂတိနိဗ္ဗိတ် ထင်သောသူဆားလည်း၊ လူဖြစ်ကြောင်း ကောင်း သောရုံကိုစွဲကပ်ပြန်သဖြင့်၊ တိရစ္ဆာနဂတိ ကွယ်ပျောက်၍၊ မနုသဂတိ နိဗ္ဗိတ်ထင်ပြန်ဘတ်၏,ဟူ၍၊သမ္မောဟဝိနောဒနီ, ဉာဏဝိဘင်းဆဋ္ဌကထာဋီ ဓိန့်တော်မူ၏။ထိုကြောင့်ရကား။ကံနှင့်ကမ္မနိဗ္ဗိတ်သည်ကား။ ထင်လာရင်း မှပြောင်းလွှဲသည်ဟူ၍မရှိ၊ဂတိနိဗ္ဗိတ်မှာမူ၊ တရုံတခါပြောင်းလွှဲခြင်းသ ဘောရှိ၏ဟုတပ်ဆပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။

ပြောင်းလွှဲဘုးကြောင်းထုံးဟောင်းဝတ္ထု၊ သိဒစရန်ဆရုကား၊ သီဟဠိုင် ကျွန်းသောဏတောင်ခြေ၊ လက်ပံပင်ကျောင်းနေ၊ သောဏမထေရ်သည်၊

ထရားဟောမဇ္ဈကထိက ဖြစ်သောကြောင့်၊ ပိဋိဒါ်ဆာဘ-သုနခဝါဇိကမျူဆိုး ကြိုးကို၊ ရဟန်းပြုလိုသော အလိုဆန္ဒမရှိဘဲပင်၊ ဆန့်ဆထက်ရဟန်းပြု၍ ထားလေ၏။ ဤသို့ထားလေသော်၊ ထိုသုနခဝါဇိကာရဟန်းအိုကြိုးသည်။ တရံသောဆရဝါဝယ်၊ သူနာညောင်စောင်းခွံ၊ လျောင်းအိပ်နေရာ၊ နိရယ်နိဗိတ်ထင် လာသည်မှာ၊ သောဏာတောင်ခြေမှခွေးနက်ကြိုးတို့သည်၊ ကိုက်စားမည့် ဟန်၊ ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်၊ ဝန်းရံ၍လာသည်ကို။ မနောဒွါရတွင်ထင်၊ မျက်စိဖြင့် မြင်သကဲ့သို့ဖြစ်လာသော်၊ ဆထွန်ကြောက်လှသည်ဖြစ်၍၊ ထိုဆကြောင်း ကိုပြန်ကြားလျက်။ ငါ့သားသောဏ၊ ခွေးတို့ကိုတားမြစ်တော်မူပါဟု၊ ဆခါ ခါဟစ်ကြွေးလေသော်၊ ငါကဲ့သို့သော သားကောင်းရတနာဖြစ်ငြား၊ ရဟန်း တော်ဆင်ရှားရှိပါလျက်၊ ငါဖြို့ဆာဘ၊ သုနခဝါဇိကာရဟန်းကြိုးသည်၊ ဆာဘဲ့ ကြောင့်နိရယ်၌ ဖြစ်ရတော့အုံးနည်း။ ငါသည်ပင်လျှင် ဆာဘဖြို့ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော့အုံးဟု၊ သာမဏေတို့ကို၊ တောင်ပေါ် မှပန်းတို့ကို ဆောင်ယူစေ၍၊ စေတီဖြင့်,ဗောဓိဖြင့်တို့၌၊ ပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းနေရာတော်ပူဇော်ခြင်းတို့ ကိုပြုစေ၍၊ ဆာဘမထေရ်ကို၊ ညောင်စောင်းဖြင့်စေတီထော်အဖြင့်သို့ဆောင် ယူလျောင်းအိပ်စေလျက်၊ မဟာထေရ်ကြီး။ ဆကျွန်ုပ်သည်၊ သင်ဆကျိုးငှါ။ ဤသို့သော ပန်းပူဇော်ခြင်းကိုပြုပါဖြို့။ ဘုန်းတော်ကြီးတော်မူသော ဘုရား ရှင်။ ဤသို့ပူဇော်ခြင်းကား။ ဆင်းရဲသောဆကျွန်ုပ်ဖြို့ဆင်းရဲလက်ဆောင်၊ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရပါတည်းဟုဖြွက်ဆို၍၊ ပိဋိစိတ်ကိုကြည်လင်စေလျှောဟု၊ သားသောဏမထေရ်ကဆိုစေလျှင်၊ ဆာဘမဟာထေရ်လည်း၊ ထိုသို့သော ပန်းပူဇော်ခြင်းကိုဖြင့်၍၊ သားသောဏ မထေရ်၊ သွန်သင်သည့် ဆတိုင်း၊ ဖြွက်ဆိုပြီး၍၊ စိတ်ကိုကြည်လင်စေလျှင်၊ ဒုဂ္ဂတိနိဗိတ်ပျောက်၍၊ သုဂတိနိ ဗိတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်,စိတ္တလတာဥယျာဉ်,မိသကဥယျာဉ်, ဖါရုသကဥယျာဉ်,နတ်ဗိမာန်,နတ်ကဲ့သည့်, နတ်သွင်းမျှားဝန်းရံ၍ တည့် ဘိသကဲ့သို့၊ နတ်ပြည်လားကြောင်း။ကောင်းသော ဒေဝဂတိနိဗိတ်ထင်လာ လတ်သော်၊ ထိုမထေရ်ကြီးလည်း။ ဆပေထသောဏ, ဆပေထသောဏ-တေမာတရောဆာဂန္တွန်တီ။ ။သောဏ၊ငါ့သား သောဏ၊ဆပေထ၊ဘဲ ခွါလော့။သောဏ၊ငါ့သားသောဏ၊ဆပေထ၊ဘဲခွါလော့၊တော်၊သင်ငါ့သား သောဏအား၊ မာတရော၊ဆမေဖြစ်ငြား၊နတ်သွင်းမျှားတို့သည်။ ဆာဂန္တွန်တို့၊ဆ ဟောတံသို့လာကြကုန်ပြီ။ဣတိ၊ဤသို့။ဆာဟာ၊ဆိုဖြို့၊ ။ထိုဆစါမှ၊သားသော လာမထေရ်သည်။ ငါ့ဆာဘရဟန်းကြီးဆား။ဒေဝဂတိနိဗိတ်ထင်ပြီဟု မှတ် ထင်ရတော့သည်ဟု၊သမ္မောဆဌကထာတွင်လာရှိတော့သည်ဟုမှတ်။ ။ဒုဌ

ဂါမဏိမင်းကြီးနိဒါတ်ပြောင်းဟန်ကို။ ပရမတ္ထဆန္ဒဝတ္ထုနာကျမ်း-ပဌမတွဲ၌ ပါရှိခဲ့ပြီ၊ ဤသို့ဝတ္ထုသာဓကတို့ကို ထောက်ထား၍။ပဋ္ဌာန်းရှေ့ရယဂံကို ပြုသောသူ့ဘဝပါး၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့ဆား။ ထင်လာသော ဂတိနိဒါတ်ကို ပြောင်းလဲခြင်းဌါတတ်နိုင်စေကောင်း၏။ပဋ္ဌာန်းရှေ့ရယဂံရှိသောသူတို့ဆားကား၊စုတိဆန်း၀ယ်ထင်လာသောနိရယဂတိနိဒါတ်ကို။ဘုရားဖြတ်စွာစိန့်ယျာတို့သေဝ်မှလည်း။ပြောင်းလဲခြင်းဌါမထတ်ကောင်းရာပြီ။ဆာဲ့ကြောင့် ဟူမူ၊ထိုသူတို့သည်ကား။ဗိန္ဆတ္တာနိယတာဓမ္မာ၊ မာတိကာပါဠိဆရာ၊စုတိ၏ ဆခြားမဲ့ကာလ၌ပင်လျှင်၊ ဖောနိမလွဲ။ ဆမြဲမှုချ။ နိရယ်သို့ လားရဲ့သောကြောင့်တည်း၊ ။ဤသည်လျှင်၊သမဂီငါးပါးဆရထုတ်ပြခြင်းတည်း။

---

(၅၂၆) ပဋိသန္ဓေစိတ်တည်ဟန်ကိုပြခြင်း။

တဘွိ်နိုဂ္ဂါ၀သာနေ တသာနန္တရုမေ၀တထာဂတိတ်ဆာရမ္ဘဏမာရဇ္ဈသ၀ဏ္ဏုကံ ဆ၀ဏ္ဏုကမေ၀၀ါယထာရဟံ ဆာဝိဇ္ဇာနုသယပရိကွိတ္တေနတဏ္ဟာနုသယမူလကေနသင်္ခါရေနဖနိယမာနံ သမ္ပယုတ္တေတိပရိဂ္ဂယ္ဟမာနံ သဟဇာတာန မဓိဋ္ဌာနဘာ၀ေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံဘ၀န္တရ ပဋိသန္ဓာန၀ေသန ပဋိသန္ဓိသင်္ခါတံမာနသံဥပဋ္ဌမာနမေ၀ပတိဋ္ဌာတိဘ၀န္တရေ၊ ။(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ)။ ။တသ္မိ၊ ထိုစုတိစိတ်သည်။ နိဂ္ဂါ၀သာနေ၊ ချုပ်ပြီးသည့်ဆဆုံးဦး၊တသ၊ထိုစုတိစိတ်၏၊ ဆနန္တရုမေ၀၊ဆခြားမဲ့ဦးသာလျှင်။ တထာဂတိတံ၊ ထိုသို့သောဆခြင်းဆရောဆားဖြင့်။ မရဏာသန္နဇောသည် ယူဆပ်သော။ဆာရမ္ဘဏံ၊ကံစသောဆာဂုံကို။ဆာရဇ္ဈ၊ဆာဂုံပြု၍။သ၀ဏ္ဏုကံ၊ ၀ဏ္ဏုခြောက်ပါးနှင့်တကွဖြစ်ခြင်းရှိထသော၊ဆ၀ဏ္ဏုကမေ၀၀ါ၊ ၀ဏ္ဏုမရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ထသော။ ယထာရဟံ၊ ဆကျိုးပေးဆပ်သော ကံဆားလျော်စွာ။ဆာဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိကွိတ္တေန၊ ဆာဝိဇ္ဇာနုသယသည် ဖြိုရုံဆပ်သော သော။တဏ္ဟာနုသယမူလကေန၊တဏ္ဟာနုသယလျှင်ဆရင်းမူလရှိထသော၊ သင်္ခါရေန၊ကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်သင်္ခါရသည်။ ဖနိယမာနံ၊ ဖြစ်စေဆပ်ထသော။သမ္ပယုတ္တေတိ၊ဖသစသောသမ္ပယုတ်တရားတို့သည်။ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနံ၊ ဖြိုရုံ၍ယူဆပ်ထသော၊သဟဇာတာနံ၊သဟဇာတ်တရားတို့၏။အမိဋ္ဌာနဘာ၀ေန၊တည်ရာဖြစ်ဖြင့်။ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ၊ရှေ့သွားဖြစ်၍ ဖြစ်ထသော။ဘ၀န္တရ ပဋိသန္ဓာန၀ေသန၊ဘ၀နှစ်ပါးကိုတစပ်တည်းစပ်သည်ဖြစ်၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊

ပဒိုသဋ္ဌိသခ်ါတ်၊ပဒိုသန္ဓေဟုဆိုဆပ်သော။ မာနသံ၊စိတ်သည်၊ ဥပဒ္ဓမာန မေဝ၊ဖြစ်ဆဲဖြစ်၍သာသျှင်။ဘဝန္တရောဘဝတပါး၌။ပတိဋ္ဌာတိ၊တည်ရ၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာပြဆပ်သော။တတ္ထ်နိဒါနဝါသာနေတသာနန္တရ မေဝတထာဂတိတ်ဆာလမ္ဘထံဆာရဒ္ဓ သဝဝတ္ထုကမေဝဝါ။ ဟူသောပါဠ် ဖြင့်။ ရတိစိတ်သည်။ ပဒိုသန္ဓေစိတ်ဆား။ ဆနန္တရပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူး ပြု သည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကိုဂုဏ်း။ ဆနာဂတ်ဖြစ်ပဒိုသန္ဓေစိတ်သည်၊ ရတိရွှေမရဏာသန္နဘောတို့နှင့်ဆာရုံတူသည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကိုဂုဏ်း။ ပဋ္ဌဝေါကာရပဒိုသန္ဓေဖြစ်ငြားအံ့၊တပြိုင်နက်ဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသည်အဖြစ်ကိုဂုဏ်း။စတုဝေါကာရပဒိုသန္ဓေဖြစ်ငြားအံ့၊ မှီရာဝတ္ထုမရှိသည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကိုဂုဏ်း။ ပြတော်မူဖြစ်ဟူလို။ ။တာသာနန္တရမေဝဟူသောပါဠ်၌။ ဆကြွင်းဝင်သောဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ဆမိဖြစ်ဥတုလာသောဆခါ။ဆမိဆာဟတို့ဖြစ် တကွပေါင်းဘက်ခြင်းကို။ ခုနစ်ရက်ဆတွင်းတွင်ဆိုင်းငံ့လင့်၍။ ဆခွင့်ရမှ။နောက်ကာလ၌။ ဆဝိဝပ်းသက်ဝင်ဖြစ်ဟူသော ဝိဒ္ဓဆယူဝါဒကိုပယ်ဖြစ်တော်မူဖြစ်။ ။ယထာရဟံဆဝိဇ္ဇာနုသယပရိကပ္ပိတ္ထေနတဏှာနုသယမူလကေနသခ်ါရေနဇနိယမာနံဟူသောပါဠ်ဖြင့်။ ပဒိုသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သောကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်သခ်ါရတရားတို့ဆား။ မောဟတည်းဟူသော ဆဝိဇ္ဇာ၊ လောဘတည်းဟူသော တဏှာ။ဝဋ်ဖြစ်မူလနှစ်ပါး၌ဟိဟန်ကိုပြတော်မူဖြစ်။

ဝဋ်ဖြစ်နှစ်ပါးနှင့်ထက္ကသောသခ်ါရတရားတို့ဖြစ်။ ပဒိုသန္ဓေဝိညာဉ်ဖြစ်စေဟန်ကို ထင်လျားစွာပြဘြိုးအံ့။ ။ဆပါယ်လေးဘုံသို့ လားလတ္တံ့သော ဒုဂ္ဂတိဂါမိပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ဆဝိဇ္ဇာတရားသည်။ ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြောင့် ဝဋ်ဆင်းရဲဒုက္ခဆပြစ်ကိုမမြင်သည်ဖြစ်၍၊ဝဋ်ဒုက္ခကျင်လည်ခြင်းဖြစ် ဆကြောင်းဖြစ်သောပါဏာတိပါတ စသော ဆကုသိုလ်ကို ပြုဖြစ်။ ထိုဆခါဝယ် တဏှာသည်၊ ဒုဂ္ဂတိ ပဒိုသန္ဓေကို ညွှတ်စေဖြစ်။ ထိုဆကုသိုလ် သခ်ါရသည်။ ပဒိုသန္ဓေဝိညာဉ်ကိုထိုဒုဂ္ဂတိဘုံဘဝ၌ပစ်ချဖြစ်-ဟု။မရဏာသန္နဇောဆရာဝယ် မှတ်ယူရာဖြစ်။ထိုကြောင့်၊သစ္စသင်္ခေပဆဋ္ဌကထာ၌။

ဆဝိဇ္ဇာတဏှာသခ်ါရာ၊သဟဇေဟိဆပါယိနံ၊
ဝိသယာဒီနဝဉ္ဆာဒံ၊နမနံဝိပနုဒ္ဒိစ။ ။

ဟုဖြန့်တော်မူဖြစ်။ ။ဆပါယိနံ၊ ဆပါယ်ဘုံသို့လားလတ္တံ့သော သတ္တဝါတို့ဆား၊ဆဝိဇ္ဇာတဏှာသခ်ါရာ၊ဆဝိဇ္ဇာတဏှာသခ်ါရတို့သည်။ သဟဇေဟိ၊သဟဇာတ်တရားတို့နှင့်။သဋ္ဌိ၊ တကွ။ဝိသယာဒီနဝဉ္ဆာဒနံစ၊ ဆာရုံ

၏ ဆပြစ်ကိုဖုံးလွှမ်းခြင်းကိုဎ်း။နမုနိုစ၊ပဒိုသဓွေဝိညာဉ်ကိုညွတ်စေခြင်း ကိုဎ်း။ခိပနိုစ၊ ပဒိုသဓွေဝိညာဉ်ကို ပစ်ချခြင်းကိုဎ်း။ကရောဏ်၊ပြုကုန်၏။ ။သုဂတိဘုံသို့ လားလတ္တံ့သောသုဂတိဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆားလည်း၊ ဤနည်းဆတ္ထဆရိဇ္ဇာတရားသည်။ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြောင့်။ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ဆပြစ် ကိုမဖြင်သည်ဖြစ်၍ ဝဋ်၌ကျင်လည်ခြင်း၏ ဆကြောင်းဖြစ်သော။ ဒါန,သီလစသော ဘဝသမ္ပတ္တိ, ဘောဂသမ္ပတ္တိ ကုသိုလ်ကိုပြု၏။ ထိုဆဒါဝယ် တဏှာသည်။ သုဂတိပဒိုသဓွေကိုညွတ်စေ၏၊ကုသိုလ်သဒ်ါရသည်။ ပဒို သဓွေဝိညာဉ်ကို။ထိုသုဂတိဘုံဘဝ၌ပစ်ချ၏ဟု မှတ်ဆပ်၏၊ ထိုကြောင့်။ သစ္စသဝေ်ပဆဋ္ဌကထာ၌။

ဆပ္ပဟိနေဟိသေသာနုံ၊ဆာဒနုံ နမနုိစ။
ခိပနာပနုသဒ်ါရာ၊ကုသလာဝ ဘဝန္တိဟာ။ ။

ဟုဖိန့်တော်မူ၏။ ။သေသနုံ၊ ကြွင်းကုန်သော သုဂတိဘုံသို့ လား လတ္တံ့သောသတ္တဝါတို့အား။ဆပ္ပဟိနေဟိ၊မင်္ဂဖြင့်မပယ်အပ်ကုန်သေးသော ဆရိဇ္ဇာတဏှာတို့သည်။ ဆာဒနုိစ၊ ဆာရုံ၏ဆပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းသည် ဎ်း၊နမနုိစ၊ပဒိုသဓွေဝိညာဉ်ကို ညွတ်စေခြင်းသည်ဎ်း။ ဟောတိ၊ဖြင့်၏။ ဇုဟာ၊ ဤသုဂတိဘုံ၌။ခိပကာ၊ ပစ်ချတတ်ကုန်သော။ သဒ်ါရာ၊သဒ်ါရတို့ သည်၊ကုသလာဝ၊ ကုသိုလ်တို့သည်သာလျှင်။ ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ပဒို သဓွေဝိညာဉ်၏။ ဇနကဆကြောင်းကား။ လောကီကုသိုလ်, ဆကုသိုလ်စေ တနာဟုဆိုဆပ်သောသဒ်ါရတို့သာဘည်း။ ဆရိဇ္ဇာတဏှာတို့သည်ကား။ ပကတူပနိဿယဆကြောင်းသာတည်းဟု ပိုင်းခြား၍ မှတ်ယူဆပ်၏။ ။ ဤသည်လျှင်။ဆရိဇ္ဇာတဏှာခြုံခံခြင်းပရိဝါရတည်း။

သမ္မယုတ္တောတိပဒိုဂ္ဂယျမာနံ သဟဇာတာနုမမ်ဇ္ဈာနုဘာဝေန ပုဇ္ဇဂ်မဘူတံဘဝန္တရ ပဒိုသန္ဓာနဝေသန ပဒိုသန္ဓိသဒ်ါတံမာနသံဥပဇ္ဇမာနမေဝပတိဋ္ဌာတိဘဝန္တရေပဟူသောပါဠိဖြင့်။ ဎ့္ဌနောက်ဖြစ်သော ဘဝဆထူးကို ထစပ်ထည်းကဲ့သို့ စပ်တတ် သောကြောင့်။ ပဒိုသဓွေ ဆမည်ရသော စိတ်သည်။ ဖဿစသောသဟဇာတ် သမ္မယုတ် တရားတို့နှင့်တကွ။ ၎င်းသဟဇာတ်တရားတို့၏တည်ရာ၊ ဎ့္ဌသွားပုဇ္ဇဂ်မဖြစ်၍ ဆနာဂတ်ဘဝ၌ ဎ့္ဌးဦးစွာဖြစ်ဟန်တည်ဟန်ကိုပြုတော်မူ၏။ ။ဥပဇ္ဇမာနမေဝဟူသောပါဠိ၌။ဝေသန္ဓါ၏ ဝေဣဖလဆရကား။ ဎ့္ဌးဘဝဟောင်း၌ ဆကျုံးဝင်သော ထရုးသည်။ဘဝသစ်ဆိုမကူးမပြောင်းကုန်၊ ဘဝဟောင်း၌ဆကျုံးဝင်သော၊ဆ

ဝိဇ္ဇာ,တဏှာ,ကံဟူသော ဆင်ကြောင်းတို့နှင့်လည်း ကင်းဝေးလည်းမဖြစ်ကုန်၊ ပဲ့တင်သံ၊ဆိမီးလျှံ၊တံဆိပ်ရေးကဲ့သို့။ဘဝသစ်၌ပဋိသန္ဓေဖြစ်ကြောင်းကိုပြတော်မူ၏။ ။ဆဋ္ဌကထာကြီး၌ကား။ ။သစ်ပင်၌ဖွဲ့ထား၊ကြိုးမျှားကိုဆွဲ၍။ မြောင်းကိုကျော်သွား။ ယောကျ်ားဏီညူပမာကိုပြုတော်မူ၏။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။သဏ္ဌာဆဋ္ဌကထာတွင်ရှိသတည်း။

ရုတိပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ရာ၌။ပဋ္ဌာန်နည်းဖြင့်ပြဦးအံ့။ ။ဤဘဝဟောင်းမှ၊နာမ်တရားတို့သည်။ဘဝသစ်သို့မပြောင်းမသွား။ ဤဘဝတွင်ပြုတ်၏ဟု ပြောဆိုငြားအံ့။ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏ဟု။ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။ ဤဘဝဟောင်းမှ။နာမ်တရားတို့သည်။ ဘဝသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက်တတ်၏၊ ဤဘဝတွင်မချုပ်မပြတ်ဟုပြောဆိုငြားအံ့။ သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်၏ဟု ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးမှ လွတ်ဆောင်။ ပဋ္ဌာန်းနည်းဖြင့်ဟောအပ်၏။ ။အဗျာကတောဓမ္မောအဗျာကတသဓမ္မသဆနန္တရပစ္စယေနပစ္စယော၊ ။ပဋ္ဌာန်းပဋ္ဌာဝါရ။ ။အဗျာကတော၊ဝိပါက်အဗျာကတဖြစ်သော၊ဓမ္မော၊ရုတိစိတ္တ၊ပွါဒ်တရားသည်။ အဗျာကတသော၊ဝိပါက်အဗျာကတဖြစ်သော၊ဓမ္မသဟ၊ပဋိသန္ဓေစိတ္တ၊ပွါဒ်တရားဆား။ အနန္တရပစ္စယေန၊ အနန္တရပစ္စည်းဖြင့်။ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤသို့ဟောကြား၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် မျှားနှင့်ညီစွာ၊ ဤဘဝဟောင်းမှ ရုတိစိတ်သည် ဆင်ကြောင်းပစ္စည်းတရားဖြစ်၍၊ ဝိဝိဓ၏ပစ္စယအဆွဲခံးသတ္တိကို ဘဝသစ်ပဋိသန္ဓေစိတ် အကျိုးပစ္စယပွန် တရားဆား။စိတ်တပါးဆခြားမရှိ၊အနန္တရပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏ဟု ဝိဇ္ဇာထွဆဓိပ္ပါယ်ကို။ ဆထွယ်တကူ မှတ်ယူဆပ်၏ဟူလို။ ။ဤသည်လျှင် ပဋိသန္ဓေစိတ် တည်ပုံကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၁၂၇) ကာမပဋိသန္ဓေဆာရုံကိုပြခြင်း။

မရဏာသန္နဝီထိယံ ပနေတ္ထမန္ဒပ္ပဝတ္တာနိပဠ္ဗေဝဓေနာနိ ပါဠိကာဒီထဇ္ဇာနိ၊တာသဉ္စာယဒိပစ္ဆာပ္ပန္နာရမ္မဏောသု ဆာပါတဂတောသု ဓရန္တေသွေဝ မရဏံဟောတိ၊တဒါပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါနံဝိပစ္ဆာပ္ပန္နာရမ္မဏတာလက္ခဏံတိကတွာကာမာဝစရပဋိသန္ဓိယာဆင်္ခါရဂ္ဂဟိတံကမ္မနိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တာဆပစ္ဆာပ္ပန္နမတိတာရမ္မဏံဥပလက္ခတိ၊ ကမ်ံပနဆတိတဓေဝ၊ တဆမနောဒ္ဓါရဂ္ဂဟိတံ၊ တာနိပနသဒ္ဓိဒါနိဝိပရိတ္တာဓမ္မဘူတာနေဝါရမ္မဏာနိ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ။

ဖြော့၊ ဤမရဏာဒုပ္ပတ္တိစတုက္ကဌ်၊ မရဏာသန္နဝီထိယံ၊ မရဏာသန္နဝီထိဌ်။ မန္ဒပ္ပဝ
တ္တာနိ၊ နှံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော။ ပဋ္ဌေဝဖဝနာနိ၊ ငါးကြိမ်သောဖောတို့ကို
သာလျှင်။ ပါဋိက္ကဓိတဇ္ဇာနိ၊ ဆလိင်္ဂိဆပဲကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ပစ္စုပ္ပန္နာ
ရမ္မဏောသု၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံတို့သည်။ ဆာပါတဂတောသု၊ ထင်ခြင်းသို့ရောက်
ကုန်သည်ရှိသော်။ ဝရန္တေသွေဝ၊ ထင်ရှားရှိစဉ်ပင်လျှင်။ မရဏံ၊ သေခြင်း
သည်။ ယဒိဟောတိ၊ ဆာကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့။ တဒါ၊ ထိုဆခါဌ်။ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါ
နံပါ၊ ပဋိသန္ဓေဘဝင်တို့၏လည်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရှိသည်၏
ဆဖြစ်ကို။ လဇ္ဇတိ၊ ရဆပ်၏။ ဇုတိကတွာ ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ ကာမာ
ဝစရပဋိသန္ဓိယာ၊ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေဆား။ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ၊ ခြောက်ဒွါရ
ဖြင့်ယူဆပ်သော။ ကမ္မနိမိတ္တာ၊ ကမ္မနိမိတ်လည်းဖြစ်သော။ ဂတိနိမိတ္တာ၊ ဂ
တိနိမိတ်လည်းဖြစ်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နမတ်တာရမ္မဏံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆတိတ်ဖြစ်သော
ဆာရုံကို။ ဥပလဇ္ဇတိ၊ ရဆပ်၏။ ကမ္မံပန၊ ကံသည်ကား။ ဆတိဘာရမ္မဏမေ
ဝ၊ ဆတိတ်ဖြစ်သောဆာရုံသည်သာလျှင်တည်း။ တဒါ၊ ထိုဆာရုံကိုလည်း။ မ
နောဒ္ဓါရဂ္ဂဟိတံ၊ မနောဒ္ဓါရဖြင့်ယူဆပ်၏။ သဇ္ဇာနိပိ၊ ဆလုံးရုံလည်းဖြစ်သော။
တာနိ၊ ထိုဆာရုံတို့သည်။ ပရိတ္တာရမ္မဏာနေဝ၊ ကာမတရားတို့သည်သာ
လျှင်ဖြစ်သော၊ ဆာရမ္မဏာနိ၊ ဆာရုံတို့တည်း။

မရဏာသန္နဝီထိယံပနေတ္ထမန္ဒပ္ပဝတ္တာနိပဋ္ဌေဝဖဝနာနိပါဋိက္ကဓိတဇ္ဇာနိ
ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ မရဏာသန္နဆခါဆာသေဝနဆဟုန်။ နှံသောကြောင့်။ဟာ
ဒယဝတ္ထုဆားနည်းရကား။ ဖောငါးကြိမ်ကိုချဆာဒ္ဓါဟုပြတော်မူ၏။ ။
တသ္မာ ယဒိပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏောသု ဆာပါတဂတောသု ဝရန္တေသွေဝမရဏံ
ဟောဘိ၊ တဒါပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါနံပါပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာလဇ္ဇတိတိကတွာ။ ။
ဟူသောပါဠ်ဖြင့်၊ မနောဒ္ဓါရဌ်ဂတိနိမိတ်။ ပစ္ဆဒ္ဓါရဌ်ကမ္မနိမိတ်တို့၏ဆစွမ်း
ဆားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံထင်ရှားရှိစဉ်သာလျှင်။ စုတိစိတ်ကျမြဲကိုဂုဏ်း၊ ဤသို့
စုတိစိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန် ဆာရုံရှိ ခဲ့သော်။ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်တို့ သည်လည်း
ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရှိသည်ဖြစ်၏ဆဖြစ်ကိုဂုဏ်းပြတော်မူ၏။

ဤနေရာ၌ပဋိသန္ဓေဘဝင်တို့၏ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရဟန်ကား။ ။မနောဒ္ဓါရ
ဝီထိဌ်။ ထဒါရုံနောင်စုတိကျရာဝယ်။ ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်လေးချက်ထိ
ဆောင်၊ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရ၏။ ပစ္ဆဒ္ဓါရဝီထိဌ်ကား။ပဋိသန္ဓေဌ်သာလျှင်။ ပစ္စုပ္ပန်
ဆာရုံရ၏။ မနောဒ္ဓါရဝီထိဌ်။ ဖောနောင်စုတိကျရာဝယ်။ ပဋိသန္ဓေနောင်
ဘဝင်ခြောက်ထိဆောင်။ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရ၏။ပစ္ဆဒ္ဓါရဌ်ကား။ပဋိသန္ဓေနောင်
ဘဝင်ခုနစ်ချက်ထိဆောင်၊ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရ၏။ မနောဒ္ဓါရဝီထိဌ်၊ ထဒါရုံနောင်

ဘဝင်၊ ဘဝင်နောင်စုတိဖြစ်အံ့။ ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်သုံးချက်ထိဆောင်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရဖို့။ဖောနောင်ဘဝင်။ဘဝင်နောင်စုတိဖြစ်အံ့၊ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်ငါးချက်ထိဆောင်၊ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရဖို့။ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝီထိဦးကား။တဒါရုံနောင် ဘဝင်။ဘဝင်နောင်စုတိဖြစ်အံ့၊ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်တို့။ ပစ္စုပ္ပန် ဆာရုံကိုမရပြီ၊ ဖောနောင်ဘဝင်, ဘဝင်နောင်စုတိဖြစ်အံ့၊ ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်တချက် ထိဆောင်ပစ္စုပ္ပန်ဆာရုံရသင့်ဖို့။ဟူ၍မှတ်ယူဆပါဖို့။ ။ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိ ယာဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံကမ္မနိဒ္ဒိဋ္ဌံဂတိနိဒ္ဒိဋ္ဌာဒ္ဗ ပစ္စုပ္ပန္နမတိတာရမ္မဏံ ဥပလဒ္ဓတိဟူသောပါဠိဖြင့်။ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေသည်။ ခြောက်ဒွါရဖြင့် ယူဆပ် သောပစ္စုပ္ပန် ကမ္မနိဒ်တ်မနောဒွါရဖြင့် ယူဆပ်သော ဆတိတ် ကမ္မနိဒ်တ်။ ဂတိနိဒ်တ်ဆာရုံကိုဆာရုံပြုဖို့ဟူလို။

ဤနေရာ၌လယ်တိဆရာတော်သည်ကား။ဂတိနိဒ်တ်သည်။မနောဒွါရ၌ သာထင်သည်မဟုတ်သေးကုန်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌လည်း ထင်သင့်ဖို့။ ဓမ္မိကဥပါသကာဝတ္ထု၊ ဒိတ္ထဝိန္ဒကဝတ္ထုကို ထောက်ရှုဆပ်ဖို့ဟု ဒိန့်တော်မူဖို့။ ။ထိုကြောင့်၊ သစ္စသင်္ခေပ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပဋ္ဌဒ္ဓါရေသိယာသဒ္ဓိ၊ ဝိနာကမ္မံဒ္ဒိဋ္ဌေဂါဒရေ။ ။ဟု ဒိန့်ကြောင်းကို သာဓက တင်ပြဖို့။ ။သဒ္ဓိ၊ ပဋိသန္ဓေသည်။ကမ္မံ.ကံကို။ဝိနာ၊ကြဉ်၍။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ၊ ငါးပါးသော ဒွါရ၌။ ဒ္ဒိဋ္ဌေဂါဒရေ၊ ကမ္မနိဒ်တ်ဂတိ,နိဒ်တ်ဟုဆိုဆပ်သော နှစ်ပါးသောဆာရုံ၌။ သိယာ၊ဖြစ်ရာဖို့။ ။ဤသို့ဒိန့်ဆပ်သောလယ်တိ ဆရာတော်။ သစ္စသင်္ခေပဆရာတို့ကဲ့သို့။ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ စသော ရှေးရှေးသော ကျမ်းတတ် အကျော်။ ဆရာတော်တို့သည်။ဒိန့်တော်မမူကြကုန်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ။ ထိုဓမ္မိကဥပါသကာဆား။နတ်တို့ဖို့အဆင်း။နတ်တူရိယာသံတို့ကို။မရဏာသန္နဝိထိဖို့ရှေးဆဘို့ကာလတို့၌၊နတ်တို့ဖို့တန်းခိုးဆာနှဘော်ကြောင့်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝယ်ထင်ပြင်ပြားသော်လည်း။အနို့မဖဆဆုံးဖောဝါရသို့ ရောက်သောဆခါ။ မနောဒွါရ၌၊ ကောန်စင်ဧစ်၊ဂတိနိဒ်တ်ဖြစ် သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာကြီး၌။ ။သုဂတိနိဒ်တို့ မနောဒွါရေဆာပါထ မာဂဒ္ဓတိ။ ။ဟုဒိန့်တော်မူဖို့။ ။သုဂတိနိဒ်တို့၊ကောင်းသောဂတိနိဒ်တ်သည်။ မနောဒွါရေ၊မနောဒွါရ၌။ဆာပါထံ၊ထင်ခြင်းသို့။ ဆာဂဒ္ဓတိ၊ရောက်ရဖို့။ ။ ကမ္မံပနဆတိတဓေမေဝ။ တစ္ဆမနောဒွါရ ဂဟိတ်စသောပါဠိဖြင့်၊ ကဗျူသည်၊ မနောဒွါရဖြင့်ယူဆပ်သောဆတိတ်ဓမ္မာရုံကိုဆာရုံပြုဖို့။ ထိုကာမပဋိသန္ဓေဖို့ဆာရုံဖြစ်သော နိဒ်တ် သုံးပါးသည်။ ကာမစိတ္တာ၊ပဉ္စဒ္ဒါရာ နှစ်ဆဲ့ရှစ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြတော်မူဖို့။ ။ထိုကြောင့်၊ သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ၌။တာနိပန

သဗ္ဗဒါနိဝိပရိတ္တဓမ္မဘူတာ နေဝါရမ္မဏာနိတိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ကာမဘဝိသန္ဓေဆာရုံပြီးကုန်သတည်း။

---

(၅၂၈) ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကကံသည်ပဝိသန္ဓေဆကျိုးမဒေးဟန်ပြခြင်း။

ပဋ္ဌဒ္ဓါရမရဏာသန္နဝိထိဒ္ဓိ။ကမ္မနိဒ္ဒိတ်ဟူသည်။ပဝိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သောကံ၏ဆာရုံကိုမှတ်ယူဆပါ၏။ ထိုကံသည်၊ ပဝိသန္ဓေကိုဖြစ်စေနိုင်၏။ ဟူသည်မျှလည်း။ဆဘန်တလဲလဲဒ္ဒိဝဲဆပ်ဆည်းပူးဆပ်သော်၎င်း။ တဏ္ဍာဖြင့်လည်းသာယာဆပ်သုံးသပ်ဆပ်သော်၎င်း။ ဤသို့ဆားကြိုးသော ဗလဝကံမှသာလျှင်။ပဝိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရဒ္ဓိဖြစ်သောကံသည်ကား။ဆဘန်တလဲလဲမဒ္ဒိဝဲဆပ်၊မဆည်းပူးဆပ်သေး။ တဏ္ဍာဖြင့်လည်းမသာယာဆပ်။ မသုံးသပ်ဆပ်သေးသည်ဖြစ်၍၊ ဆချင်းခပ်သိမ်းဆားနည်းသောကြောင့်။ပဝိသန္ဓေကို မဖြစ်စေတတ်ကုန်၊ ထိုကြောင့်ဆာဝိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၊ဋီကာကျော်တို့ဒ္ဌိ။ ။ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကကမ္မဒ္ဌပဝိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကံနဟောတိ၊ပရိဒုဗ္ဗလာဘာဝတော၊ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကကမ္မဒ္ဌ၊ပဋ္ဌဒ္ဓါရဒ္ဓိဖြစ်သောကံသည်လည်း။ပဝိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကံ၊ ပဝိသန္ဓေကိုဖြစ်စေခြင်းရှိသည်။နဟောတိ၊မဖြစ်။ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူကား၊ ပရိဒုဗ္ဗိလာဘာဝတော၊ဆားနည်းသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဤသို့ပဝိသန္ဓေကိုမဖြစ်စေလျက်။ဆဘဲ့ကြောင့်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကမရဏာသန္နဖောဆာရုံကို ကမ္မနိဒ္ဒိတ်ဟု ဆိုဆပ်လေသနည်း ဟူမူ။ ဆွေမျိုးစသည်တို့သည်။ထင်ဖေဆပ်သော ပန်းနံ့သာစသည်တို့ ထင်ရှား ရှိစဉ်ပင်လျှင်။ စုတိသေလွန်ခြင်း၏ဖြစ်သင့်သောကြောင့်၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကမရဏာသန္နဖော၏ဆာရုံကိုကမ္မနိဒ္ဒိတ်ဟုဆိုဆပ်၏၊ထိုစကားကိုဆင်စွာပြဋ္ဌိုးအံ့၊ သေခါနီးကာလ၌၊ ဒိဘဆွေမျိုးတို့သည်။ ဆလျှဝတ္ထု(ကိုဆနီးဒ္ဒိထား၍ ဆာရုံပြုစေ၏။ ထိုဆခါ၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝိသိ, တဒနုဝတ္တကာ မနောဒ္ဓါရဝိထိ၊ သုဒ္ဓမနောဒ္ဓါရဝိထိတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ထိုဝိထိတို့တွင်၊သုဒ္ဓမနောဒ္ဓါရိကဖော်စေတနာသည်သာလျှင်၊ဇနကသတ္တိရှိသည်ဖြစ်၍။ထိုစေတနာ၏ဆာရုံသည်သာလျှင်။ မျက္ခထွဆားဖြင့်ကမ္မနိဒ္ဒိတ်မည်သောကြောင့်။ ပဝိသန္ဓေ ဆကျိုးကို ဖြစ်စေ၏၊ ထိုပဋ္ဌဒ္ဓါရိကမရဏာသန္နဖော၏ရှေးဆဘို့ဒ္ဒိဖြစ်၍ပဝိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတတ်သော မနောဒ္ဓါရိကဖော၏ဆာရုံကမ္မနိဒ္ဒိတ်ဆမည်ကို။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရိက မရဏာသန္နဖောစေတနာ၏ဆာရုံဒ္ဒိတင်စား၍ သဒိသုပစာဆားဖြင့်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကမရဏာသန္နဖော၏ပ

စွဲပြုန်ကမ္မနိဗိတ်ဟုဆိုဆပ်၏။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ထိုမဒနာဒွါရိကဖောအာရုံ ဖြစ်ပါသတည်းသောဆစဉ်ဒွါ ကျသောကြောင့်တည်း။ ။ထိုကြောင့်၊ မူလဒီကာဒွါ။ ။ပဋ္ဌဒွါရေစ ဆာပါတံဆာဂဆွန်တံ ပစ္စုပြုန်း ကမ္မနိဗိတ္တိဆာသန္နကတကမ္မာရမ္မဏာသန္တိယံ ဥပြုန်း၊ တံသဒိသဉ္စာတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဟုမိန့်တော်မူဖြစ်။ ။ပဋ္ဌဒွါရေစ၊ ပဋ္ဌဒွါရဒွိလည်း။ ဆာပါတံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ ဆာဂဆွန်တံ၊ ရောက်သော။ ပစ္စုပြုန်း၊ပစ္စုပြုန်ဖြစ်သော။ ကမ္မနိဗိတ္တိ၊ကမ္မနိဗိတ်သည်၊ဆာသန္နကတကမ္မာရမ္မဏာသန္တိယံ၊ သေခါနိုးကာလဒွါ ပြုဆပ်သော ကံ၏ ဆာရုံဆစဉ်ဒွါ၊ ဥပြုန်း၊ဖြစ်၏။ တံသဒိသဉ္စ၊ထိုသေခါနိုးကာလဒွါ ပြုဆပ်သော ဆာရုံနှင့်တူသည်လည်း၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊မြတ်ဆပ်၏။ ။ ဤသည်လျှင်။ပဋ္ဌဒွါရိကကံ၊ပဋိသန္ဓေဆကျိုးကိုမဟောခြင်းတည်း။

---

(၁၂၉) ရူပါဝစရ-ဆရူပါဝစရ-ပဋိသန္ဓေကိုပြခြင်း။

ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိယာပနာပညာဘိဘူတံကမ္မနိဗိတ္တာမေဝါလမ္ဗဏံဟောတိ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ရူပါဝစရပဌမဈာန် ပဋိသန္ဓေ၏ဆာရုံသည် နှစ်ဆဲ့ငါးပါး သောပညာကမ္မနိဗိတ်။ဒုတိယဈာန်,တတိယဈာန်,စတုတ္ထဈာန် ပဋိသန္ဓေ၏ ဆာရုံသည်၊တဆဲ့လေးပါးသော ပညတ်ကမ္မနိဗိတ်။ ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန် ပဋိသန္ဓေဆာရုံသည်။တဆဲ့တပါးသောပညတ်ကမ္မနိဗိတ်ဟုပြတော်မူ၏။ ။ ဆာရူပပဋိသန္ဓိယာစမဟဂ္ဂတာဘူတံပညာဘိဘူတဉ္စ ကမ္မနိဗိတ္တာမေဝယထာရဟံဆာရမ္မဏံဟောတိ။ ။ဟူသောပါဠိဖြင့်။ဆာကာသာနဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေသည်၊ ကောင်းကင်ပညတ် ကမ္မနိဗိတ်ဝိညာဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေသည်၊ ရှေးဘဝဆရုတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သောဆာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ဟုဆိုဆပ်သောမဟဂ္ဂုတ်ကမ္မနိဗိတ်။ ဆာကိဉ္စညာယတနပဋိသန္ဓေသည်။ နတ္ထိဘောပညတ်ကမ္မနိဗိတ်၊ နေဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေသည်။ ရှေးဘဝဆရုတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်ဟုဆိုဆပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကမ္မနိဗိတ်ဆာရုံ ပြုကြောင်းကို ပြတော်မူ၏။ ။ဆသည်သတ္တာနံဟန နိဝိဘနဝကမေဝ ပဋိသန္ဓိဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတိ။ ။ဟူသောပါဠိဖြင့်။ဆသည်သတ်သတ္တဝါတို့ဆား၊နိဝိတနဝကလာပ်သည်။ ပဋိသန္ဓေဖြစ်၏ဟု ပြတော်မူ၏။ ။တသ္မာတေရူပ ပဋိသန္ဓိကာနာမ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ဆသည်သတ်ဘုံသားဆား။ရူပ်ပဋိသန္ဓေဖြစ်ကြောင်း၊ ရူပါရူပပဋိသန္ဓိကာပါဠိဖြင့်။ ဆရူပဘုံသားဆား။ နာမ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ကြောင်း။သေသာရူပါ

ရုပ်ပဒိုသဒ္ဒိကာ ဟူသော်ပါဠိဖြင့်။ ကာမရုပ သတ္တဝါတို့ဆား။ ရုပ်နာမ် ပဒို သနေ့ဖြစ်ကြောင်းကို ပြတော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်။ရုပါဝစရဆရုပါဝစရ ပဒိသနေ့ပြခြင်းတည်း။

---

(၂၃၀) ရုတိပဒိသနေ့နှောင်းပုံကိုပြခြင်း။

(၁) ဆာရုပ္ပရုတိယာဟောန္တိ၊ဟေဒ္ဓိမာရုပ္ပဝဇ္ဇိတာ။
ပရမာရုပ္ပသဒ္ဒိစ၊တထာကာမတိဟေတုကာ။ ။
(၂) ရုပါဝစရရုတိယာ၊ဆဟေတုရဟိတာသိယုံ။
သဒ္ဒါကာမတိဟေတုမှာ၊ကာမေသွဝပနေတရော။ ။
သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ။

ဆာရုပ္ပရုတိယာ၊ ဆာရုပ္ပရုတိမှ၊ပရံ၊ နောက်၌။ဟေဒ္ဓိမာ ရုပ္ပ ဝဇ္ဇိတာ၊ ဆောက်၌ဖြစ်သော ဆရုပပဒိသနေ့ တို့သည် ကြဉ်ဆပ်ကုန်သော၊ဆာရုပ္ပ သဒ္ဒိစ၊ဆရုပပဒိသနေ့တို့သည်၎င်း။တထာ၊ထိုနှင့်တပါး။ကာမတိဟေတုကာ စ၊ကာမတိဟိတ်ပဒိသနေ့တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ရုပါဝစရ ရုတိယာ၊ ရုပါဝစရရုတိမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဆဟေတု ရုတိတာ၊ဒုဂ္ဂတိဆ ဟိတ်၊ သုဂတိဆဟိတ်သည်ကြဉ်ဆပ်သော တဆဲ့ခုနစ်ပါးသော ပဒိသနေ့ တို့သည်။သိယုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကာမေ၊ကာမဘုံ၌၊တိဟေတုမှာ၊ တိဟိတ်ရုတိ လေးခုမှ။ ပရံ၊နောက်၌။ သဒ္ဒါ၊ ခပ်သိမ်းသော ပဒိသနေ့ တဆဲ့ကိုးခုတို့ သည်း ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဇာတရော၊ဤမှတပါးသော ဒွိဟိတ်ရုတိလေးခု။ ဆဟိတ်ရုတိနှစ်ခုမှ၊ ပရံ၊နောက်၌။ ကာမေသွဝ၊ကာမဘုံတို့၌သာလျှင်။ သဒ္ဒါ၊ခပ်သိမ်းသောကာမပဒိသနေ့တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဤဂါထာဆရဆပ္ပါယ်သော်ကား။ ဆရုပတိဟိတ်ပုထုဇဉ်ဖြစ်မူ။ ဆာ ကာသာနဉ္စာယတနုတိနောင်။ကာမတိဟိတ်ပဒိသနေ့လေးပါး၊ ဆရုပပဒို သနေ့လေးပါး၊ပေါင်းရှစ်ပါးဖြစ်နိုင်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနုတိနောင်၊ ၎င်း ရှစ်ပါးတွင်။ ဆာကာသပဒိသနေ့ကြဉ်၍ ပဒိသနေ့ခုနစ်ပါးဖြစ်၏၊ ဆာကိဉ္စ ညာယတနုတိနောင်။ ၎င်းခုနစ်ပါးတွင်။ ဝိညာဏပဒိသနေ့ကြဉ်၍၊ပဒိသ နေ့ခြောက်ပါးဖြစ်၏။နေဝသညာနာသညာယတနုတိနောင်။ ၎င်းခြောက် ပါးဘွင်။ ဆာကိဉ္စပဒိသနေ့ကြဉ်၍။ ပဒိသနေ့ငါးပါးဖြစ်၏၊ ဆရုပဆောက် ဖလဒ္ဓာနသုံးယောဝ်ဖြစ်မူ။ ဆာကာသာနဉ္စာယတနုတိနောင်။ ဆရုပပဒိသ နေ့လေးပါး၊ဖြစ်၏။ဝိညာဏဉ္စာယတနုတိနောင်၊ပဒိသနေ့သုံးပါး၊ဆာကိဉ္စညာတုတိ

နောင် ပဋိသန္ဓေနှစ်ပါး။ နေဝသညာရုတိနောင်၊ ပဋိသန္ဓေတပါး။ ဆစဉ်ဆတိုင်းဖြစ်၏ဟု တပ်ဆင်သော်ချာ ပဌမဂါထာဒု မှတ်ယူဆင်ရာ၏။ ။ဆရုပဘုံမှစုတွေ့၍ရုပဘုံဒု ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ မရှိကုန်ဟုမှတ်ဆင်၏။ ထိုကြောင့်၊ ယမကပါဠိဘော်ဒု။ ။ဆရုပဓာတုယာရုတသည် ဆရုပဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တသဟူ၍ဂုင်း။ဆရုပဓာဘုယာရုတသည် ကာမဓာတုံဥပပဇ္ဇန္တသဟူ၍ဂုင်း။ ပေါဘတော်မူ၏။ ဆရုပဓာတုယာ ရုတသည် ရုပဓာတုံဥပပဇ္ဇန္တသဟူ၍ပေါတော်မမူကုန်၊ ။ဆသညာသတ်ရုတိနောင်။ကာမပဋိသန္ဓေ ရှစ်ပါးဖြစ်ကုန်၏။ ရုပဆယ်ဘုံဒု တိတိတ်ရုတိနောင်။ သတိတ်ပဋိသန္ဓေတဲ့ခုနစ်ပါးတို့သည်ဖြစ်၏။ ရုပဈောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက် ရုတိနောင်။မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေကိုးပါးထိုက်သည်ဆားလျော်စွာဖြစ်၏။

၅၏နေရာဒု ဝေဟဿုလ်နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ရောက်သောဆရိယာတို့သည်။ ဇုဒ္ဓြမရင့်သေး၍။ ဇာတိဒိဘာမဖြစ်ဒိ။ ထိုဘုံဒုဆသက်တမ်းရေ့၍ ရဘေရပြန်သော်လည်း။ တပါးသောဘုံတို့ဒု ပဋိသန္ဓေပြောင်း၍ မယူ။မိမိတို့ဘုံဒုသာလျှင်ထပ်၍ တဘန်ပဋိသန္ဓေ ယူသည်လည်းရှိ၏။ မယူသည်လည်းရှိ၏။ ။ဆကွန်ဒုဘုံသို့ရောက်သောဆရိယာတို့သည်။တပါးသောဘုံသို့မပြောင်းကုန်။ မိမိဘုံဒုလည်းထပ်၍မဖြစ်ကုန်။ သုဒ္ဓါဝါသဆော်သောဘုံဒုဖြစ်သောဆရိယာတို့သည်။ မိမိဘုံဒုထပ်၍မဖြစ်ကုန်။ ဆထက်ဆကွန်ဒုဘုံထိဆောင်ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ တပါးဘုံသို့ပြောင်းသော်လည်း၊ဆောက်ဆောက်ဘုံဒုမဖြစ်။ ဆထက်ဆထက်ဘုံဒုသာလျှင်ဖြစ်၏ဟုတပ်ဆင်သော်ချာ။ ဥဏ်စိတ်ဖြာ၍။ဝိသေသဆားဖြင့် မှတ်ယူဆင်ရာ၏။ ။ကာမသုဂတိဒုနစ်ဘုံဒု ဗျာန်မရသောတိတိတ်ပုထုဇဉ်ရုတိနောင်၊ ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်ဖြစ်၏။ ကာမသုဂတိဒုနစ်ဘုံဒု။ ဗျာန်ရတိတိတ်ပုထုဇဉ် ရုတိနောင်။ သုဒ္ဓါဝါသ ကြဉ်သော ရုပဈဘုံ။ဆရုပလေးဘုံဒု ဗဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေကိုးပါးဖြစ်နိုင်၏။ ရုပ်ပဋိသန္ဓေလည်းဖြစ်နိုင်၏။ကာမသုဂတိဘုံဒု။ ဈောက်ဖလဋ္ဌာန်နှစ်ယောက်ရုတိနောင်။ သုဒ္ဓါဝါသဆသညာသတ်ကြဉ်သော ရုပဆယ်ဘုံ၊ ဆရုပလေးဘုံဒု မဟဂ္ဂုတ်ပဋိသန္ဓေကိုးပါးဖြစ်နိုင်၏။ကာမသုဂတိဘုံဒု၊ ဆနာဂါဒ္ဒိဖိုလ်ရုတိနောင်ဆသညာသတ်ကြဉ်သော ရုပတဆဲ့ငါးဘုံ၊ ဆရုပလေးဘုံတို့ဒု။ မဟဂ္ဂုတ် ပဋိသန္ဓေကိုးပါး ဖြစ်၏။ ။ဒုဂ္ဂတိ ဆဟိတ်, သုဂတိဆဟိတ်, ဒွိဟိတ်ရုတိနောင်။ ကာမပဋိသန္ဓေတဆယ်ကျနိုင်၏။ ။ကာမေသွေဝပနေတရော။ပါဠိဖြင့်သိဆင်ဖို့။ ။ဤလျှင်ဂါထာနှစ်ခု၏ဆဓိပ္ပါယ်တည်း။

(၅၃၁) ဘုံတို့ဒွိသွားလာ-သတ္တဝါတို့ကိုပြခြင်း။

(၁) ဆပါယ်ဘုံမှ၊ရုတေကျ။ကာမဆဲ့တဘုံ။
(၂) ကာမသုဂတိမှ၊ရုတေကျ။ဘုမ္မဆထုံးစုံ။
(၃) သုဒ္ဓါဝါ,ဆနာဂါမ်။ရုတေပြန်။ဆထက်စံသုဒ္ဓါဘုံ။
(၄) ဆသညသတ်မှ။ရုတေကျ၊ကာမသုဂတိကြီး၊
(၅) ကြွင်းရူပမှ။ရုတေကျ။ဆပါယကြဉ်လေကုန်။
(၆) ဆရူပမှ။ရုတေကျ၊ဆရူပ-ကာမသုဂတိလျှံ။
(၇) ဘုံဒွိသွားလာ။ပုဂ္ဂိုလ်မှာ။သေချာကောက်ကြကုန်။
(၈) ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ၊ကျမ်းဆပြီ။ဒုတ်ကြမျိုးလေးစုံ။

၅၏သည်လျှင်။မရဏာသန္နဝီထိစိတ္တက္ကမ။သရုပ်ပြပြီးခြင်းတည်း။

---

(၅၃၂) သံသရာဝဋ်လည်ပုံနာဂါဆာပြခြင်း။

ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဖလ၊ရုတိစေဟတထာဘဝန္တရေ။
ပုနသန္ဓိဘဝင်္ဂဓိစွယံ၊ပရိဝတ္တတိစိတ္တာသန္တိတိ။ ။

သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ။

ဇာဟာ၊ပစ္စုပ္ပန်မည်စွ။ဤယခုဘဝဒွိ။ပဋိသန္ဓိစ၊ဘဝန္တစ်ရပ်၊ပေါင်းစပ်တတ်ကြား။ ပဋိသန္ဓေတရားသည်ဂုဏ်း။ ဘဝင်္ဂဓိထိဖလာစ၊ တသွင်သွင်စီးဘိ။ဘွင်ဓိထိတို့သည်ဂုဏ်း။ ရုတိစ၊ ဇေ့ရွှေလျှောပြတ်ဘိ။ ရုတိတရားသည်ဂုဏ်း။ ဇာတိ၊ ဤသို့၊ဆယ်စိတ္တာသန္တိတိ၊မပြတ်ဆလျှဉ်၊ဤစိတ်ဆစဉ်သည်။ပရိဝတ္တတိယထာ၊ချားရဟတ်ပမာ၊ မပြတ်လှည့်သည်လည် ရှာသကဲ့သို့၊ တထာ၊ထိုဆတူ။ဘဝန္တရေ၊နောင်ဆနာဂတ်ဖြစ်ပြား။ ဘဝတပါး၌။ ပုန၊တခါတုန့်ပြန်။ နောက်တဘန်။သန္ဓိစ၊ ပဋိသန္ဓေသည်ဂုဏ်း။ ဘဝင်္ဂဓိထိဖလာစ၊ ဘဝင်ဓိထိတို့သည်ဂုဏ်း။ ရုတိစ၊ရုတိသည်ဂုဏ်း။ ဇာတိ၊ ဤသို့။ဆယ်စိတ္တာသန္တိတိ၊ ဤစိတ်ဆစဉ်သည်။ယာဝဝဋ္ဋမူလသမုဒ္ဓေဒါ၊ဆဝိဇ္ဇာနှင့်ဘဝတဏှာ၊နှစ်ဖြာမူလ။ဝဋ်ဖြစ်မဖျိ။ မချဆတ်ဆတ်။ ချုပ်ပြတ်ကြသည်တိုင်ဆောင်၊ ပရိဝတ္တတိ၊ မနား မရပ်၊ချားရဟပ်သို့။မပြတ်မှန်စွာ၊လှည့်သည်ရှာရပေဖျိ။

၁၃၃–သံသရာဝဋ်မြစ်ကိုဖြတ်ဟန်ကထာပြခြင်း။

(၁၃၃) သံသရာဝဋ်မြစ်ကိုဖြတ်ဟန်ကထာပြခြင်း။

ပဋိသင်္ဂါယပနေတာမဋ္ဌုံဝံးဆဓိကတ္ထံဘဒ္ဒမစ္စုတံဗုဓာ။
သုသမုဆ္ဆိန္နသိနေဟာဗန္ဓနာ၊သမမေဿန္တိ စိရာယသုဇ္ဇတာ။ ။
သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိ။

ဗုဓာ၊လောကုတ္တရောကိုးတန်၊တရားမှန်ကို၊ဇကောန်သိလိုငြား၊ပညာရှိအများတို့သည်။ဆဋ္ဌုံဝံး ထခဏာမျှ။ တည်မခဲဘဲ။ တဖွဖွပျက်။ ဘောက်ပြန်ချက်ကြောင့်။မပျက်မှန်စွာ၊မြိုမြိုသဘောမရှိပါသော၊ဇတံဝန္ဒဓမ္မံ၊ ခါခါမပြတ်၊ချာချာပတ်သော၊ရဟတ်စက်ပမာ။ဆက်စပ်ခါဖြင့်။ မြန်စွာဖြစ်တတ်။ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တည်းဟူသောဝဋ်သံသရာတရားကို။ပဋိသင်္ဂါယ၊ဉာဏ်ပညာဝင်၊ သတိယှဉ်သဖြင့်၊ ဆဘန်ဘန်ရှုဆင်ခြင်၍။ စိရာယစိရကာလံ၊ တာရှည်နေ့ညည်း။ကြာမြင့်လွန်စွာ၊ကာလပတ်လုံး။သုဇ္ဇတာ၊ဝိဝဋ္ဋမှန်။ ကောင်းမှုကံဖြင့်၊ပြုရန်ဆောင်းထုတ်။ကိုယ်နှုတ်နှလုံး။သုံးပါးလုံးကို။သိမ်းဆုံးစောင့်လင့်။ သင့်တင့်ကောင်းမြတ်။ ဆကျင့်ပဋိပတ် ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဆစွန့်တံ၊ ပျက်စီးခြင်းကင်း။မြဲမြံခြင်းကြောင့်။မယွင်းမချ။နိစ္စကောန်၊ဆမှန်ရုဝ၊ ဇရွှေလျော်ခြင်းမရှိထသော။ပဒံ၊လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့။တည်ရှိရာမှန်။ မြို့ကိန္ဒဗာန်ကို။ဆဒိဂတ်ဝါ၊မင်္ဂလာ၊ဇယာဘာဝဂ်၊ဇနိဒ္ဒေသာ၊ ဂုတ်ဂ

ဝတ္ထုနာမည်ဆန်း။မြတ်ရွှေကျမ်းခွီ။ ပဋ္ဌမော ထိုဒုဆင့်ထောက်။ ငါးခုမြောက် ဆစ်ဖြစ်ထသော။ဝိထိမတ္တာပရိဒီပနီဒီပဒေါ။ဝိထိမတ်မည်လိုင်း။ဤဘုံပိုင်းသည်။ ဘယာဘာဝေန၊ ဆန္တာရာယဘေး။ မဂ္ဂိ ဇေးသဖြင့်။ နိဗ္ဗိတော၊ ဆပြီးဆဆုံး။ နိဂုံးခါးပတ်၊တခက်းသတ်လတ်ပြီ။

၆-ရုပ်ပိုင်း။

(၁၃၄) ပဌမဂါထာဆရကိုဖြေခြင်း။

ဇေဋ္ဌောဝတာ ဝိဘင်္ဂေးဟိ၊သပ္ပဘေဒပ္ပဝတ္ထိကာ၊
စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ရူပံ ဒါနိ ပဝုစ္စတိ။ ။
သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ။

ဇေဋ္ဌောဝတာ၊ ဤမျှဆိုင်းဆရှည်ရှိသောစကားဆစဦးဖို့ဖြင့်၊ သပ္ပဘေဒပ္ပဝတ္ထိကာ၊ဆပြားနှင့်တကွဖြစ်ခြင်းရှိသော။စိတ္တစေတသိကာ၊စိတ်စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊သဘောတရားတို့ကို။ ယသ္မာ၊ ဆကြင့်ကြောင့်။ ဝိဘင်္ဂေါ၊ ဝေဘန်ဆပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဒါနိဇုဒါနိ၊ ယခုဆခါဥ်၊ ရူပံ၊ရုပ်ပိုင်းကို။မယာ။ဂျင်ဆနဲ့ရွဒါ-ငါဆရာသည်၊ပဝုစ္စတိ၊ ဆပြားဆားဖြင့် ဆိုပေအံ့။

၍ဂါထာ ပါဠိဝယ်။ သပ္ပဘေဒပ္ပ ဝတ္ထိကာ ပါဠိဆရ ဆမိပ္ပါယ် သော်ကား။ ။သပ္ပဘေဒဟူသောပါဠိဖြင့်။ဥဇ္ဇုသ,နိဇ္ဇုသ, ပဋိနိဇ္ဇုသ, သုံးပါး ကိုပြတော်မူ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ ဥဇ္ဇုသပိုင်းဟူသည်။ စိတ်ပိုင်းဆလုံးစုံကိုဂုင်း၊စေတသိက်ပိုင်းခွီ၊ ဇေကုပါဒမှစ၍။ နိဗ္ဗိပညာသပဝုစ္စရေ၊ ဂါထာတိုင် ဆောင်သောစကားကိုဂုင်း။ စိတ်စေတသိက်ဆရ၊ ဆကျဉ်းသရုပ်ပြရာဖြစ်သောကြောင့်၊ ဥဇ္ဇုသမည်၏ဟု မှတ်ဆပ်၏။ နိဇ္ဇုသပိုင်းဟူသည်။ တေသံ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံမှစ၍၊စေတသိက်ပိုင်းဆလုံးစုံကို။ ဆကျဉ်းပြဆပ်ပြီးသော စိတ်စေတသိက်ဆရ၊ သမ္မယောဂ သင်္ဂဟနည်းတို့ဖြင့်။ ဆကျယ်ပြာရာဖြစ်သောကြောင့်၊နိဇ္ဇုသမည်၏ဟုမှတ်၊ပဋိနိဇ္ဇုသပိုင်းဟူသည်၊ ပကိဏ်းပိုင်းကို၊စိတ်စေတသိက်ဆရ၊ ဝေဒနာစသော နည်းဆားဖြင့်၊ ဆကျယ်တဘန် ဝေဘန်၍ပြာရာဖြစ်သောကြောင့်။ ပဋိနိဇ္ဇုသမည်၏ဟုမှတ်၊ ။ပဝတ္ထိကာ ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဝိထိပိုင်းနှင့်-ဘုံပိုင်းကို မှတ်ယူဆပ်၏၊ ။ရူပံဟူသော

ပါဠိဆရ၊နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသောချပ်တို့ကိုမှတ်ယူဆပ်ကုန်ရာ၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ပဌမဂါထာဖွင့်ရတည်း။

---

(၁၃၅) ချပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးမာတိကာဂါထာကိုပြခြင်း။

(၁) ဘူတပွသာဒဝိသယ၊ဘာဝေါဟဒယဓိစ္စပိ။
ဇိဝိတာဟာရရူပေဟိ၊ဆဠာရသဝိဓံတထာ။ ။

(၂) ပရိဿွေဒေါစဝိညတ္တိ၊ဝိကာရောလက္ခဏာနိစ။
ဆနိပ္ဖန္နဒသဿွေတိ၊ဆဠဝိသဝိဓံ ဘဝေ၊ ။

သင်္ဂဟဆဠ်ကထာ။

ဘူတပွသာဒဝိသယဘာဝေါဘူတချပ်လေးခု၊ ပသာဒချပ်ငါးခု။ဝိသယလေးခု၊ဘာဝချပ်နှစ်ခုသည်ငုင်း။ ဟဒယံ၊ ဟဒယချပ်ငုင်း။ ဇီဝိတာ၊ ဤဆို လည်း။ဇိဝိတာဟာရရူပေဟိ၊ဇိဝိတချပ်-ဆာဟာရရူပ်တို့နှင့်။ သဟ၊တကွ။ ဆဠာရသဝိဓံ၊တဆဲ့ရှစ်ပါး ဆပြားရှိသော နိပ္ဖန္နချပ်ငုင်း။တထာ၊ထိုမှတပါး၊ ပရိဿွေဒေါစ၊ပရိဿွေဒချပ်ငုင်း။ ဝိညတ္တိ၊ဝိညတ်ချပ်နှစ်ပါးငုင်း။ ဝိကာရော၊ ဝိကာရရူပ်သုံးခုငုင်း လက္ခဏံ၊ လက္ခဏာချပ်လေးခုငုင်း။ ဇာတိ၊ဤဆို။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။အနိပ္ဖန္နဒသ၊ဆနိပ္ဖန္နချပ်တို့ငုင်း။ဇာတိ၊ဤဆို။ ဆဠဝိသဝိဓံ၊ နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါး ဆပြား ရှိသည်။ ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ ။{ဤဂါထာဝယ်။ ပဌမဂါထာ၌ဝိသယချပ်။ခုနစ်ခုရှိလျက်။ လေးခုဟု ဆနက်ပေးခြင်း။ဒုတိယဂါထာ၌၊ဝိကာရရူပ် ငါးခုရှိလျက်၊ သုံးခုဟုဆနက်ပေးခြင်းတို့ကို၊ သောတဖနတို့သိလွယ်စေရန်။ ဆဂ္ဂတိတဂ္ဂဟဏနည်းဖြင့် ဆနက်ယောဇနာကုန်၏}။ ။ ဤသည်လျှင်၊ချပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးမာတိကာဂါထာတည်း။

---

(၁၃၆) ချပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသချပ်ပြခြင်း၊

စတ္တာရိမဟာဘူတာနိ, စတုန္နဉ္စမဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယရူပန်အဓိဓေယ္ယတံရူပံကောဒသဝိဓေနသင်္ဂဟံဂစ္ဆတိ။ ။ဟူသော ဆဠ်ကထာပါဠိဆရ၊ သရူပတ္ထသော်ကား။ မဟာဘူတ်လေးပါး၊ ဥပါဒါချပ်နှစ်ဆဲ့လေးပါး။ ပေါင်းနှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသောချပ်ဖြစ်သတည်း။

ချပ် ၂၀-ပါဖယားကွက်။			
ဆုတရုပ်-၄ပါး။	**ဝိဆယချပ်ရုပါး။**	**ဇီဝိတချပ်-၁ပါး။**	**ဝိကာရရုပ်-၅ပါး။**
ပတဝိဓာတ်	ရူပါရုံ-၁-ပါး။	ဇီဝိတိန္ဒြေ	ရူပဿလဟုတာ။
ဆာပေါဓာတ်	သဒ္ဒါရုံ-၁-ပါး။	**အဘဗးရုပ် ၁**	ရူပဿမုဒုတာ
တေဇောဓာတ်	ဂန္ဓာရုံ-၁-ပါး၊	ကဗဠိကာရ	ရူပဿကမ္မညတ္ထါ
ဝါယောဓာတ်	ရသာရုံ-၁ ပါး။	နိပ္ဖန္နရုပ်-၁၈	ဝိညတ်ဒွေ၊
ပသာဒရုပ်-၅ပါး။	ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ-၃-ပါး။	———	**လက္ခဏရုပ်၄-ပါး**
စက္ခုပသာဒ	**ဘာဝဒသက-၂-ပါး။**	**ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး**	ဥပစယရုပ်။
သောတပသာဒ	ဣတ္ထိဘာဝ။	ဆာကာသဓာတ်	သန္တတိရုပ်။
ဃာနပသာဒ	ပုံးဘာဝ။	**ဝိညတ်ရုပ်-၂ပါး။**	ဇရတာရုပ်။
ဇိဝှါပသာဒ	**ဟဒယသက-၁-ပါး။**	ကာယဝိညတ်-၁	အနိစ္စတာရုပ်။
ကာယပသာဒ	ဟဒယဝတ္ထု။	ဝစီဝိညတ်-၁	အနိပ္ဖန္နရုပ်-၁၀

ချပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါး၊သရုပဖယားကွက်ပြီးပြီ။

---

(၁၃၇) မဟာဘုတ်ဥပါဒါရုပ်ဆထူးကိုဖြခြင်း။

မဟာဘုတ်ဟူသည်၊သသန္တာရဓာတ်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ကြီးကုန်သည်ဖြစ်၍ထင်ရှား ဖြစ်သောကြောင့်။ မဟာဘုတ် မည်၏၊ ထိုကြောင့်။ ဦးကာကျော်၌။ ။ဥပါဒိန္နဉ္စုပါဒိန္နသန္တာနေသုသသန္တာရဓာတုဝသေနမဟန္တာဟုတ္တာဘူတာပါတုဘူဘာဝတိမဟာဘူတာ၊ ။ဟုမိန့်၏။ ။ဖယရုပဓမ္မာ၊ ဆက်၍ ရုပ်တရားတို့သည်။ ဥပါဒိန္နဉ္စ နုပါဒိန္နသန္တာနေသု၊ သဝိညာဏကသန္တာန်။ဆဝိညာဏကသန္တာန်တို့၌။သသန္တာရဓာတုဝသေန၊ သသန္တာရဓာတ်၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ မဟန္တာ၊ ကြီးကုန်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်၍။ ဘူတာပါတုဘူတာ၊ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တေရုပဓမ္မာ၊ထိုရုပ်တရားတို့သည်။မဟာဘူတာ၊မဟာဘူတ်မည်ကုန်၏၊

ဥပါဒါရုပ်ဟူသည်၊မဟာဘူတ်တို့ကိုမှီ၍ ဖြတ်တတ်သောကြောင့်။ ဥပါဒါရုပ်မည်၏၊ထိုကြောင့်မူသဒိကာဠိ၊ ။ဥပါဒါသတိ နိဿယတိတိဥပါဒါယံ၊ ဥပါဒါသ ဧမေဝရုပံ ဥပါဒါသရုပံ၊ ။ဟုဆိုန့်၏။ ။ဥပါဒါသတိ၊ နိဿယတိ၊မဟာဘူတ်တို့ကိုမှီ၍ဖြစ်ဘတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဥပါဒါယံ ဥပါဒါယမည်၏၊ ဥပါဒါသဧမေဝ၊ ဥပါဒါယသည်ပင်လျှင်ရုပ်၊ ရုပ်တည်း။

ဥပါဒါယရုပ်၊ ဥပါဒါယသည်ပင်လျှင်ရုပ်။ ။ဤဒိုကာပါဠိဖြင့်၊ မဟာဘုတ်ဆားဗိတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သောရုပ်နှစ်ဆဲ့လေးပါးကို ဥပါဒါရုပ်ဟုခေါ်ဝေါ်ဆပ်ဖြ၏။ဥပါဒါနိတရေားကဲ့သို့ဥပါဒါနိရုပ်ဟုမခေါ်ဝေါ်ဆပ်ကုန်။

ဤသို့ဆားဖြင့်။မဟာဘုတ်တို့ကို။ စွဲဘတ်ဗိတတ်သောကြောင့်၊ ဥပါဒါရုပ်မည်ဖြ၏ဟု မှတ်ဆပ်လျှင်။ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌။ ဇကံမဟာဘုတံ ပဋိစ္စတယောမဟာဘုတာစသည်ဖြင့်။ဟောတော်မူသောကြောင့်မဟာဘုတ်လေးပါးသည်လည်း၊ တပါးသည်တပါးဆားဗိတတ်ရကား။ မဟာဘုတ်လေးပါးကိုလည်း၊ ဥပါဒါရုပ်ဟုဆိုရာဖြ၏ဟုဆောဒနာငြားအံ့၊ စောဒနာခြင်းငှါမသင့်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ဥပါဒါရုပ်သည်ကား။ တပါးသော ရုပ်တို့ကိုသာလျှင်ဗိတတ်၍၊ဗိဗိဆားတပါးသောရုပ်တို့သည်။ မဗိဆပ်သော ဇကွန်နိသိတသဘောကိုမှတ်ဆပ်သောကြောင့်တည်း။ ။မူလဒိုကာ၊ဒိုကာကျော်နှစ်ကျမ်းဆထွက်။ ။မဟာဘုတ်,ဥပါဒါရုပ်နှစ်ပါးဆထူးတည်း။

---

(၅၃၀) ဓာတ်လေးပါး၌သဘာဂ,ဝိသဘာဂခွဲပြခြင်း။

ထိုဓာတ်လေးပါးတို့တွင်။ ပထဝီဓာတ်နှင့်ဆာပေါဓာတ်သည်။ လေးထံသောသဘောရှိသော သဘာဂ၊ ဂရုဓာတ်မည်ဖြ၏။ တေဇော ဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်သည်။ ပေါ့သောသဘောရှိသောသဘာဂ၊ လဟုဓာတ်မည်ဖြ၏။ ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။တေသုပုရိမာ ဂရုကတ္တာသဘာဂါ။ တထာပစ္ဆိမာ၊ လဟုကတ္တာ၊ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။တောသု၊ ထိုဓာတ်လေးပါးတို့တွင်။ပုရိမာ၊ ရှေးဖြစ်သောဓာတ်နှစ်ပါးသည်၊ ဂရုကတ္တာ၊ လေးသောသဘောရှိသောကြောင့်။ သဘာဂါ၊သဘာဂဓာတ်မည်ဖြ၏။ ပစ္ဆိမာ၊ နောက်ဖြစ်သော ဓာတ်နှစ်ပါးသည်။ လဟုကတ္တာ၊ပေါ့လွန်းသော သဘောရှိသောကြောင့်။တထာ၊ထိုဆဘူ။သဘာဂါ၊သဘာဂဓာတ်မည်ဖြ၏။ ။ ရှေးဂရုဓာတ်နှစ်ပါးနှင့်နောက်လဟုဓာတ်နှစ်ပါးသည်။ ဆလေး,ဆပေါ့ဖြစ်၍ သဘောမတူသော။ ဝိသဘာဂဓာတ်မည်ဖြ၏။ ထိုကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပုရိမာပနပစ္ဆိမာဟိ, ပစ္ဆိမာစ ပုရိမာဟိဝိသဘာဂါ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ပုရိမာပန၊ ရှေးဖြစ်သော ဂရုကဓာတ်နှစ်ပါးသည်ကား။ ပစ္ဆိမာဟိ၊ နောက်ဓာတ်နှစ်ပါးတို့နှင့်။ ပစ္ဆိမာပ၊နောက်ဓာတ်နှစ်ပါးသည်လည်း။ပုရိမာဟိ၊ရှေးဓာတ်နှစ်ပါးတို့နှင့်။ဝိသဘာဂါ၊သဘောမတူကုန်။ ။ ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဖြာဟ်၊ဝိန့်တော်မူဆပ်သော ဝိသဘာဂဓာတ်နှစ်ရပ်ကို့ကို။

လောကီဆေးကျမ်းဆရာတို့သည်၊ ရန်ခတ်ဟုဆိုကြ၏။ ထိုကြောင့်ဆေးကျမ်းတို့၌။ ။မီးဓာတ်နှင့်ရေ၊လေနှင့်မြေ၊မိတ်ဆွေမစပ်။ပဋိလာတ်။ ။ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ။ထိုဝိသဘာဂ ဓာတ်တို့ တွင်လည်း။ တဖောဓာတ် မြောက်များဆားကြီးခြင်း။ဗလဝဖြစ်ခဲ့လျှင်။ ဆာပေါဓာတ်ယုတ်လျော့နည်းပါးခြင်းဒုဗ္ဗလဖြစ်တော့သည်ဟုမှတ်။ ဆာဖေါဓာတ် မြောက်များဆားကြီးခြင်းဗလဝဖြစ်ခဲ့လျှင် တဖောဓာတ်ယုတ်လျော့နည်းပါးခြင်း ဒုဗ္ဗလ။ဖြစ်တော့သည်ဟုမှတ်။ ဝါယောဓာတ်နှင့်ပထဝီဓာတ်မျှလည်း။ ဤနည်းဆတူ ၄တ်ယူဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ဆေးကျမ်းတို့ဝယ်။"လေးပေါဓာတ်မ၊မမျှနည်းငြား။ဓာတ်တပါး၏။ မျှားသည်လက္ခဏာ။ ပညာဉာဏ်ရော်။တွေးချင့်ထော်၍။ ရှေးနောက်ပိုင်းခြား။ သိသော လားသို့"။ ။စသည်ဖြင့် ဆိုကြ၏။ ။ဆဋ္ဌကထာကြီး ဝိသဘာဂ ဆမည်နှင့်ညီ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ဓာတ်လေးပါးတို့ သဘာဂ-ဝိသဘာဂဓာတ်ခွဲခြင်းတည်း။

---

(၁၃၉) ပထဝီဓာတ်ဆရကိုပြခြင်း။

ပထဝီဟူသည်။ တကွ ဖြစ်သော ရုပ်တရား တို့၏ တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ ပထဝီဓာတ် မည်၏။ ။သဟဇာတရုပါနိ ပထန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ထြောတိ၊ပထဝီ၊ ။ထြေ၊ဤရုပ်တို့။သဟဇာတရုပါနိ၊တကွဖြစ်ဘက်ဖြစ်သော ရုပ်တို့သည်။ပဆန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ၊တည်တတ်ကုန်၏။ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ ပထဝီ၊ပထဝီမည်၏။ ။ထိုပထဝီမည်သော တရားသည်။ လက္ခဏပထဝီ၊ သသမ္ဘာရပထဝီ၊ ဆာရမ္မဏပထဝီ၊သမ္မုတိပထဝီ၊ဟူ၍ လေးပါးဆဖြာ၌ ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ဆဋ္ဌကထာသဘောနှင့်ညီ ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်၊ လက္ခဏပထဝီဓာတ်မည်၏။ကောသာလောမာစသော။ကေသာဒိသန္နစ်ဆယ် သံ,ပြဒါးဆစ၌သော၅ဟိရုပထဝီတို့သည်။သသမ္ဘာရပထဝီမည်၏။ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းသည်။ ဆာရမ္မဏပထဝီမည်၏။ နိဗ္ဗိတ္တပထဝီလည်း မည်၏၊ ပထဝီကသိုဏ်းချာန်ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရ၏။ပဋိသန္ဓေ၌၊ပထဝီဟူသောဆမည်သည်၊ သမ္မုတိပထဝီမည်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ ဤဓာတ်လေးပါးဆရာ၌။လက္ခဏပထဝီသသမ္ဘာရပထဝီနှစ်ပါးကိုမှတ်ယူဆပ်၏။ ။ မူလပဏ္ဏာသဆဋ္ဌကထာမူလပရိယာယသုတ်ဆဘွင့်။

ထိုပထဝီဓာတ်သည်။ကြမ်းတမ်းခိုင်မာခြင်း။ ကကွဇတ္တလက္ခဏာရှိ၏၊ သဟဇာတ်ရုပ် တို့၏ တည်ရာဖြစ်ခြင်း ပတိဋ္ဌာနရသရှိ၏။သဟဇာတ်ရုပ်

တို့ကိုခံသင့်ခြင်းသျှင်၊ ဤကဲ့ဆားထင်သောသမ္ဗဒိန္ဆုံးပစ္စုပ္ပန်ရှိ၏ ဒိဗိမ္ဗ
ကြွင်းသောဓာတ်သုံးပါးလျှင်နီးစွာသောဆကြောင်း သောဓာတုတ္တယပဒ
ဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ။ဤနေရာ၌။ ပထဝိဓာတုကကွဒ္ဓတ္တလက္ခဏာဟု ဆဋ္ဌကထာ
ဆရာတို့သည်။ဆိုတော်မူသောကြောင့်။ နွားညှိုသောဖြူဖြူခဲတို့၌၊ကြမ်းထမ်း
ခြင်းသက္ခဏာမရှိရကား။ပထဝိဓာတ်မရှိသေသလောဟူမူ။ ။ထိုဖြူဖြူ
ခဲတို့၌၊ နွားညှိုသည်ဆဖြစ်သည့်လည်း။ ပထဝိဓာတ်ပင်တည်း။ ဆဘဲ့ကြောင့်
ဟူမူ။ထိုဖြူဖြူခဲသည်၊တပါးသောဝတ္ထု၊တို့ထက်။ နွားညှိုခြင်းရှိသော်လည်း။
ဒိဒိးဖြူဖြူခဲတွင် ဆတူတကွဖြစ်ကြသော။ တဇော,ဝါယော, ဆာပေါဓာတ်
တို့ထက်။ ဒိဒိပထဝီဓာတ်သည်၊ ကြမ်းတမ်းသောကြောင့်တည်း။ ဥပနိဓာ
ပညတ်ဟု၍တ်ဆပ်ကုန်၏။ ။ထိုကြောင့်၊ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာကြီး၌။
သုခသမ္ဗသပထဝီဒုက္ခသပ္ပသ ပထဝီဟူ၍။ဆချင်းချင်းထောက်သည်များ
ကိုပိုင်းခြား၍ ဒိန့်တော်မူ၏။ ဓာတ်ဟူသည်။ဒိဒိ၏လက္ခဏာ သဘောကို
ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ်မည်၏။ ။ဆတ္တာနောသာဘာဝံ ဓာရေတီ
တိဓာတု။ ။ဆတ္တာနော၊ ဒိဒိ၏။ သဘာဝံ၊သဘောကို။ ဓာရေတိ၊ဆောင်
တတ်၏။ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဓာတု၊ဓာတ်မည်၏၊ ။ပထဝိယေဝဓာ
တုပထဝိဓာတု။ ။ပထဝိယေဝ၊ ပထဝိသည်ပင်လျှင်၊ ဓာတု၊ဓာတ်တည်း။
ပထဝိဓာတု၊ပထဝိသည်ပင်လျှင်ဓာတ်။

ဤပထဝိဓာတ်သည်၊ ဆဋ္ဌတ္တိကာပထဝိဓာတ်။ ဗာဟိရပထဝိဓာတ်ဟူ၍
နှစ်ပါးဆကြားရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးသော ပထဝိဓာတ်တို့တွင်။ ဆံ, ဆမွေး, ခြေ
သည်း,လက်သည်း,သွား,ဆရေ,ဆသား, ဆကျော,ဆရိုး, ရိုးတွင်းမျဉ်ဆီ,
ဆဆည်ဖို,နှလုံး,ဆသည်း,ဆးခြဲး,ဆဗျဉ်း,ဆဆုပ်,ဘုံမ,ဘုံသိမ်, ဆစာသစ်,ဆ
စာဟောင်း,ဦးနှောက်ဆဆုံးရှိသော။ နှစ်ဆယ်ကုန်သော ကောဋ္ဌာသဆရု
တို့သည်။သတ္တဝါတို့၏ဆဋ္ဌတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဆဋ္ဌတ္တိကာပထ
ဝိဓာတ်မည်၏။ ။ဤမှတပါးသော။ဖြေကြိုး, ဇတာ, ဇတောင်, သစ်ပင်,သံ,
ကြေး,သလွဲဖြူ,ငွေ, ပုလဲ,ပတ္တမြား, ကျောက်မျက်ရွဲ,ခရုသင်း, ကျောက်သ
လင်း,သန္တာ,ရွှေ,ပတ္တမြားနီ,ပတ္တမြားပြောက်,မြက်, သစ်ပင်,ကျောက်စစ်,
ဆိုးခြဲး,မြေ,ကျောက်ခဲစသော ဆနိဿိယဗဟိဒ္ဓရုပ်တို့သည်ကား။ သတ္တဝါတို့
၏ဆပသန္တာန်၌ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဗာဟိရပထဝိဓာတ်မည်၏။ ။ဤသို့ဖြင့်
ဆပါပြီးသောဆံ,ဆမွေးစသော ဆဋ္ဌတ္တိကာပထဝီ။ သံ,ကြေးစသောဗာဟိရ
ပထဝိဓာတ်တို့၌။ပထဝီစသော ဓာတ်လေးပါးရှိကြောင်းသော်လည်း။ ထိုဓာတ်

လေးပါး တို့တွင်၊ ပထဝီ ဓာတ် သည်သာလျှင်၊ ထွန်ခြင်း အဓိက ဖြစ် သောကြောင့်။ ပထဝီဓာတ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ။ဓာတုဝိဘင်္ဂပါဠိတော် အ ထွက်၊ ။ဤသည်လျှင်။ပထဝီဓာတ်အရုတည်း။

---

(၁၄၀) အာပေါဓာတ်အရကိုပြခြင်း။

အာပေါဟူသည်၊သဟဇာတ်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို။ ပျံနှံ့စေတတ်ပွါးစေ တတ်သောကြောင့် အာပေါမည်၏။ ။သဟဇာတရူပါနိုအာပေတိပတ္တရ တိဖြူ။ပေါတိတိ အာပေါ။ ။ယောသဘာဝေါ၊ အကြင်သဘော တရား သည်၊သဟဇာတရူပါနိ၊တကွဖြစ်ဘက်ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို။ အာပေတိပတ္ထ ရတိ၊ ပျံနှံ့စေတတ်၏။ဖြူ။ပေါတိ၊ပွါးစေတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ သောသဘာဝေါ၊ထိုသဘောတရားသည်၊အာပေါ၊ အာပေါမည်၏။ ။ထို အာပေါမည်သောတရားသည်လည်း၊လက္ခဏအာပေါ၊သသမ္ဘာရအာပေါ၊ အာရမ္မဏအာပေါ၊သမ္မာ၊တိအာပေါဟူ၍ လေးပါးအပြားရှိ၏။ထိုလေးပါး တို့တွင်။ဆန္ဒဿဘိကဖြစ်သောအာပေါဓာတ်သည်။ လက္ခဏာအာပေါမည်၏။ မြစ်သမုဒ္ဒရာတို့ဦးဝေးသွေ့ ခြောက်ဆုပေါင်းများသည်ဌင်း။သည်းခြေ,သလိပ်စသော ကျောင့်။ ပထဝီဓာတ်[illegible] သည်ဌင်း။ သသမ္ဘာရအာပေါမည်၏။ အာပေါက သိကၡာပဒ်သုံးဆယ်တို့ကို ဆောက်တည်သော တရားသည်လည်း အာပေါမည်၏။ အာရမ္မဏအာပေါမည်၏။အာပေါကသိကၡာပဒ်ငါးရာတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နှတ်ပြည့်၌ ဖြစ်ရ၏ဟု ဆိုရာဝယ်။ အာပေါဟူသောအမည် သည်၊ သမ္မာ၊တိအာပေါမည်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်။ ဤသို့ဟိတ် ကျမ်းဌ၌ လက္ခဏအာပေါ,သသမ္ဘာရအာပေါနှစ်ပါးကိုမှတ်ယူအပ်၏။ ။မူလပဏ္ဏာ သအဋ္ဌကထာအထွက်တည်း။

ထိုအာပေါဓာတ်သည်။ ဘွဲ့စည်းခြင်း အာဗန္ဓနနှင့် လက္ခဏာရှိ၏။ သဟ ဇာတ်တရားတို့ကို ပွါးစေခြင်း၊ဖြူ။ဟနရသရှိ၏။ သဟဇာတ် တရားတို့ကို ပေါင်းစုခြင်းသင်္ဂဟ ပစ္စုပဋ္ဌာနရှိ၏။ ကြွင်းသော ဓာတ်သုံးပါးလျှင် နိမ့်စွာ သောအကြောင်းသောသဘောတို့ကိုယပဒဋ္ဌာနရှိ၏။ ။ဤနေရာ၌။အာပေါဓာ တုအာဗန္ဓနလက္ခဏာဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့်။ မြစ်သမုဒ္ဒရာ စသို့ ခွက်တို့၌ ရှိသောရေအပေါင်းတို့သည်၊ တလုံးတည်းကဲ့သို့ ဘွဲ့စည်းသည် ဖြစ်ရာ၏ဟုစောဒနာပြားအံ့၊ ထိုရေအပေါင်းတို့တလုံးတည်းမဖြစ်နိုင်။အဘဲ့ ကြောင့်ဟူမူ။အကြင်ရေ၌၊ ပထဝီဓာတ်နည်းပါးရကား။ ဘွဲ့စည်းခြင်းမဖြစ်

နိုင်သောကြောင့်တည်း။ ဆကယ်၍။ ဆကြင် ဝတ္ထု၂၌ ပထဝီဓာတ် များပါမူကား။ ထိုဆဒါ ဆာပေါဓာတ်သည်၊ ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာဖြင့် သွေ့စည်းနိုင်၏။ ဟု တပ်ဆပ် သေချာ၊ မှတ်ကုန်ရာ၏၊ ။ထိုဆာပေါ ဓာတ် သည်လည်း။ ဆရွှေတို့ကဆာပေါဓာတ်, ဗာဟိရဆာပေါဓာတ်ဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြား ရှိ၏။ထို နှစ်ပါးတို့ထဲ၌၊ သည်းခြေ သလိပ်စသော ကောဋ္ဌာသ တဆဲ့နှစ်ပါးသည်။ သတ္တဝါတို့၏ဆရွှေတို့ကသန္တာန်၌ဖြစ်သောကြောင့်။ ဆရွှေတို့ကဆာပေါဓာတ် မည်၏။ ထိုမှတပါး၊ မြစ်ရေ, ချောင်းရေ, တောင်ထွဋ်ရေ, နွေရည်, နွေခမ်း, ထောပတ်, ဆိပ်ငြိုး, ပျားရည်, တင်လဲစသောဆနိဿိယဗဒ္ဓဝတ္ထု၌သည်။ သတ္တဝါတို့၏ဆပသန္တာန်၌ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဗာဟိရဆာပေါဓာတ်မည်၏။ ။ ဓာတုဝိဘင်္ဂပါဠိထောဆထွက်တည်း။ ။ဤသည်လျှင် ဆာပေါဓာတ်ဆရတည်း။

---

(၁၄၁) တေဇောဓာတ်ဆရကိုပြုခြင်း။

တေဇောဓာတ်ဟူသည်။ သဟဇာတ်ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို ရင့်ကျက်စေတတ်သောကြောင့်။ တေဇောမည်၏။ ။သဟဇာတရူပါနိ တေဇေတိပရိပါစေတီတိတေဇော။ ။သဟဇာတရူပါနိ၊ တက္ကဖြစ်ဘက်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို၊ တေဇေတိပရိပါစေတိ၊ ရင့်စေတတ်ကျက်စေတတ်၏။ ဤတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တေဇော၊ တေဇောမည်၏။ ။ထိုတေဇောသည်လည်း။ တိက္ခတေဇော၊ မန္ဒတေဇောဟူ၍ နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါး၏သရူပကာဝေထင်ရှားလှပြီ။ ထိုတေဇောဓာတ်သည်၊ ပူလောင်ခြင်း ဥဏှတ္တလက္ခဏာရှိ၏။ သဟဇာတ်တရားတို့ကို။ ထက်ဝန်းကျင်ရင့်စေခြင်းပရိပါစနရသရှိ၏။ သဟဇာတ်ရုပ်တို့ဆား။ နူးညံ့ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်း။ မဒ္ဒဝါနုပ္ပါဒနပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ကြွင်းသောဓာတ်သုံးပါးလျှင်။ နီးစွာသောဆကြောင်း။ သေသဓာတုတ္တယပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ။ဤနေရာ၌၊ တေဇောဓာတုဥဏှတ္တလက္ခဏာဟုဆဋ္ဌကထာဆရာတို့ပြိန်တော်မူသောကြောင့်၊ ဆိုးနွင်းကျရာအခါကာလတို့၌။ ဖြေသောဆဖြစ်သည်။ တေဇောဓာတ် မဟုတ် ရာဟု စောဒနာ ငြားအံ့။ ။ထိုဖြေသောဆဖြစ်သည်လည်း။ တေဇောသာတည်း။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ထိုဖြေသော ဆဖြစ် သည်လည်း။ ရင့်စေ ကျက်စေ တတ်သော ကြောင့်။ ဥဏှဆမည်ကိုရသတည်း။ ။ထိုကြောင့် မူလ ဋီကာ၌။ ။တေဇော ဝေထိတံ၊ဟိမပါတသမယာဒိသု သိဘာသ ပရိပါစကတာဒဿနတော။ ။ဟုဝိန်တော်မူ၏။ ။ဟိ၊ မှန်၏။ သိတံ၊ ဆချမ်းဆဲးသည်။ တေဇောဝေ၊တေ

ဖောဓောတ်သည်သာသျှင်တည်း။ကသွာ၊ဆာဘဲကြောင့်ပဲမူကား။ ဟိမပါတ
သမယာဒိသု၊ဆိုးနှင်းကျသေးဆခါစသည်တို့ဦး၊သိဘသာ၊ ဆချမ်းဆေးသိ
တဖြ့။ ပရိပါစကတာ ဒဿနတော၊ ထက်ဝန်းကွင် ရင့်ကျက်ခြင်းကိုမြင်
သောကြောင့်တည်း၊ ။တနည်း။ ထိုတောဖောဓာတ်သည်။ ဆစ္ဆာထိုက်တော
ဖောဓောတ်။ဗာဟိရတောဖောဓာတ်ဟူ၍နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။
သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ ကိုယ်ကိုပုစိုက်စေတတ်သောတောဖော
ဓာတ်။ဆရေတွန့်ခြင်းစသည်ကို ပြုတတ်သောတောဖောဓာတ်။ ကိုယ်ကိုပု
လောင်စေတတ်သောတောဖောဓာတ်။ စားဆပ်ခဲဆပ်လျက်ဆပ်သောဆစာ
ဆာဟာရတို့ကို ကြေစေတတ်သော ဝမ်းမီးဆွေ့ တောဖောဓာတ်စသည်
တို့သည်။ ဆစ္ဆာဘိုက ဖောဓောတ်မည်၏။ ။ထိုမှတပါး။ သစ်သားမီး,
ထင်းမီး,နွားချေးမီး, ဖွဲမီး,မီးကျီးကြောင့်ဖြစ်သော ဆပူဆစမှီသောဆသက်
မရှိသောသတ္တဝါတို့၏၊ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော တောဖောဓာတ်သည်။
ဗာဟိရတောဖောဓာတ်မည်၏၊ ။ဓာတုပိဘက်ပါဠိတော်။ ။ဤသည်လျှင်။
တောဖောဓာတ်ဆရထည်း၊

---

(၅၄) ဝါယောဓာတ်ဆရပြခြင်း။

ဝါယောဟူသည်။ဘုတရုပ်ဆပေါင်းကို။ လှုပ်ရှားစေတတ် ရောက်စေ
တတ်သောကြောင့်၊ဝါယောမည်၏။ ။ဒေသန္တရုပ္ပဒ္ဓိ ဟောတုဘာဝေနဘု
တသဒ္ဓါတ်ဝါယတိပါပေတိဘိဝါယော။ ။ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟောတုဘာဝေန၊
ဖြာ်းဖြစ်သော ဆရုပ်မှ တပါးသောဆရုပ်ဒွိဖြစ်ခြင်း၏ ဆကြောင်း၏ဆဖြစ်
ဖြင့်။ ဘုတသဒ္ဓါတ်၊ ဘုတ်ဆပေါင်းကို။ ဝါယတိ ပါပေတိ၊ လှုပ်ရှားစေ
တတ်ရောက်စေတတ်၏။ ဇာတိတသွာ၊ထိုကြောင့်။ ဝါယော၊ ဝါယောမည်
၏။ ။ထိုဝါယောသည်လည်း။တိက္ခဝါယော၊မန္ဒဝါယောဟူ၍နှစ်ပါးဆကြား
ရှိ၏၊ဟုမှတ်၊ထိုဝါယောဓာတ်သည်။ ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်း ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခ
ဏာရှိ၏။ သဟဇာတ် တရားတို့ကို ရွေ့ရှားစေခြင်း သမုဒီရဏရသရှိ၏။
ဖြာ်းရှုဆောင်ခြင်းထုတ်ခြင်းအာဘိနီဟာရပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ကြွင်းသောဓာတ်
သုံးပါးလျှင်နီးစွာသောဆကြောင်းသောဓာတုတ္တယပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ။ဤနေ
ရာ၌ ဝါယောဓာတုဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာဟု ဆိုခြင်းကြောင့်။ လှုပ်ရှားသော
ဝတ္ထုတို့ဦး၌သာလျှင်။ဝါယောဓာတ်ကိုရသည်ဟုမမှတ်သားအပ်သေး။မလှုပ်
ရှားသောကျောက်တိုင်ကျောက်တုံးတို့ဦး၌လည်း။ ဝါယောဓာတ်ကိုရဆပ်၏။ဆ

ဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ပထဝီဓာတ်သည်၊မိမိနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝါယောဓာတ်ဆ
ထောက်ဆပံ့ကိုရသဖြင့်၊တလုံးတခဲဘည်းကျောက်လုံးသန္တာန် တည်သော
ကြောင့်ထည်း။ ထိုဝါယောဓာတ် သည့်လည်း၊ ဆဏ္ဍာတ္တိက ဝါယောဓာတ်
ဗာဟိရဝါယောဓာတ်ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သတ္တဝါ
တို့၏သန္တာန်၌ ဖြစ်သောပျို့ဆန်စေသော အထက်သို့ ဆန်သောလေ။ကျင်
ကြီး,ကျင်ငယ်စသည်တို့ကိုထုတ်သော ဆောက်သို့သက်သောလေ။ အူ၏
ဆပဋ္ဌိတည်သောလေ။ အူဆတွင်းဋ္ဌိတည်သောလေ၊ ဆဂ်ါကြီးငယ်သို့ရှေ့ဆ
သောလေစသောလေတို့သည်၊အဏ္ဏာတ္တိကဝါယောဓာတ်မည်၏။ဆရပ်မျက်
နှာမှလာသောလေ။ ဌက်စသည်တို့၏ ဆတောင်ခတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော
လေစသည်တို့သည်။ ဗာဟိရ ဝါယောဓာတ်မည်၏။ ။ဓာတုဝိဘင် ပါဠိ
တော်ဆထွက်တည်း။ ။ဤသည်လျှင်ဝါယောဓာတ်အရပြဆိုခြင်းတည်း။

---

(၁၄၃) ဓာတ်လေးပါး၏ဥပမာကိုပြခြင်း။

ဓာတ်လေးပါးတို့တွင်။ပထဝီဓာတ်ဟောက်ပြန်ပျက်စီးသောဆခါ။ ကဋ္ဌ
မုခဖြစ်သည် ခဲဆပ်သကဲ့သို့၊ ကိုယ်ဆလုံးသည်။ ထင်းခြောက်နှင့် ဆတူ။
ခက်တဒရဿိသည်ဖြစ်၍ပျက်၏။ ဆရိုးဆက်တို့ဋ္ဌိ သဲတံကျင်လျှိုဆပ်သကဲ့
သို့။ဆတိုင်းထက်ဆလွန်တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်းသည်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ဆာပေါ
ဓာတ်ပျက်သောဆခါ။ပူတိမုခဖြစ်သည် ခဲဆပ်သကဲ့သို့၊ ကိုယ်ဆလုံးသည်
ပုပ်သော ဝိန်ဆဲသိုးမွှေးသဘူ။ ဒသွးပြည် ဆတိုဖြစ်၍ ယိုစီးတတ်၏ဟုမှတ်။
တေဇောဓာတ်ပျက်သောဆခါ။ ဆဂို့မုခဖြစ်သည်ခဲဆပ်သကဲ့သို့။ ကိုယ်ဆ
လုံးဆလွန်ပူလောင်သည်ဖြစ်၍။ ဖဲ့ပြာဆတူဖရိဖရဲကြဲလျက် ပျက်တတ်၏
ဟုမှတ်။ဝါယောဓာတ်ပျက်သောဆခါ။ သတ္တုမုခဖြစ်သည် ခဲဆပ်သကဲ့သို့၊
ကိုယ်ဆလုံးသည်ဆောက်ဖြင့်ဖြတ်သည်နှင့်ဆတူ။ဆပိုင်းဆပိုင်းပြတ်လျက်
ပျက်တတ်၏ဟုမှတ်။ ။ထိုကြောင့် သဠာယတနသံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။
ကဋ္ဌမုခဆောသိဝိသောဝိယပထဝီဓာတုဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ပူတိမုခ၊ ဆဂို့မုခ၊ သတ္တု
မုခါဝိယသေသဓာတုယော၊ ၊ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ကဋ္ဌမုခ၊ ကဋ္ဌမုခ
သာ၊ကဋ္ဌမုခဖြစ်၏၊ဆောသိဝိသောဝိယ၊လျင်သောဆဆိတ်ကဲ့သို့။ ပထဝီဓာ
တု။ပထဝီဓာတ်ကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်သားဆပ်၏၊ ပူတိမုခ၊ ဆဂို့မုခ၊ သတ္တုမုခါ
ဝိယ၊ပူတိမုခဖြစ်။ ဆဂို့မုခဖြစ်။ သတ္တုမုခဖြစ်တို့ကဲ့သို့။ သေသဓာတုယော၊
ကြွင်းသောဓာတ်သုံးပါးတို့ကို။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ဆပ်ကုန်၏။

ကျက်မှတ်ရန်လင်္ကာဆချုပ်ကား။

(၁) ကဋ္ဌမုခဖြွေ။ကိုက်ဆပ်ဒေသ။ကာယေခက်ထခရေဒ်။
(၂) ပူတိမုခ။ကိုက်ဆပ်စွ။ပုတ်လွှဲနံစေဒ်။
(၃) ဆဂ္ဂိမုခ။ကိုက်ဆပ်စွ။ကာယပူလောင်သေဒ်။
(၄) သဏ္ဍမုခဖြွေ။ကိုက်ဆပ်ပေ။ကာယေစုတ်ဖြတ်သေဒ်။
(၅) ဓာတ်စဉ်ဆရ။ဖြွေလေး၀။တူမျှဒိန္နကြွေသေဒ်။

ဤသည်လျှင်၊ဓာတ်လေးပါး၌ပြုမာဆရဖြစ်ခြင်းတည်း။

ကော	သာ	ဆံ	ဟဒယံ	နှလုံး	ပထဝီ	ဝိတ္တံ	သည်းခြေ	ဆာပေါ	လသိကာ	ဆာပေါ
လော	မာ	ဆေးမွေး	ယကနံ	ဆာသည်း	ပထဝီ	သေမ္ဟံ	သလိပ်	ဆာပေါ	မုတ္တံ	ဆာပေါ
နခါ		ခြေလက်	ကိလောမကံ	ဆေးခြွေး	ပထဝီ	ပုဗ္ဗော	ပြည့်	ဆာပေါ		
ဒန္တာ		သွား	ပိဘကံ	ဆဖျဉ်း	ပထဝီ	လောတိတံ	သွေး	ဆာပေါ	ဒွဘိုံသာကာရဒ္ဓါ။ ပထဝီ	
တစဆာ		ဆရေ	ပမ္ဟါသံ	ဆဆုပ်	ပထဝီ	သေဒေါ	ချွေး	ဆာပေါ	ဓာတ်လွန်ကဲ သော ဆရု	
မံသံ		ဆသား	ဆန္ဓံ	အရုမ	ပထဝီ	မေဒေါ	ဆဆိ	ဆာပေါ	၂၀။ ဆာပေါဓာတ် လွန်	
နှာရု		ဆကြော	ဆန္ဓရုဏ်	အရုသိမ်	ပထဝီ	ဆသု	မျက်ရည်	ဆာပေါ	ကဲသော ဆရု- ၁၂-တို့	
ဆဋ္ဌိ		ဆရိုး	ဥဒရိယံ	ဆစာသစ်	ပထဝီ	ဝသာ	ဆီကြည်	ဆာပေါ	ကိုခဲခြွာ၍ပြခြင်းဖယား	
ဆဋ္ဌိဝိဠိ		ချဉ်ဆိ	ကရိသံ	ဆစာဟောင်း	ပထဝီ	ခေဠော	တံတွေး	ဆာပေါ	ပုံ။	
ဝက္ကံ		ဆညှို	မတ္ထလုင်္ဂ်	ဦးနှောက်	ပထဝီ	သိဃ်္ဃိကာ	နှာ	ဆာပေါ		

တေဇောဓာတ်လေးပါး-တနည်းငါးပါး။	
သန္တပ္ပနတေဇော	ချမ်းတုံ့,ပူတုံ့ရှိခြင်း။
ဒဟတေဇော	ဆလွန်ပြုံင်းစွာပူခြင်း။
ဇိရဏတေဇော	ရင့်ရော်စေခြင်း။
ပါစကတေဇော	ဆစာကိုကျက်စေခြင်း။
ဥဿာဟေဇော	ကိုယ်စောင့်ဓာတ်ဒီး။
ဓာတ်ဆပေါင်း	လေးဆဲ့နှစ်ပါး။

ဝါယောဓာတ်-ခြောက်ပါး။	
ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယော	ဆထက်ဆန်သောလေ
ဆဓောဂမဝါယော	ဆောက်ရုန်သောလေ
ကုစ္ဆိသယဝါယော	အရုဆပြင်ရှောံသောလေ
ကောဋ္ဌာသယဝါယော	အရုဆတွင်းရှောံသောလေ
အဿာသပဿာသဝါယော	ထွက်သက်ဝင်သက်လေ
ဆင်္ဂါမင်္ဂါနုသာရိဝါယော	ဆင်္ဂါကြီးငယ်ရှောံလေ

(၁) ကောသာဓေ့။မတ္ထလုံဓာဆုံး။နွစ်ဆယ်လုံး။သိမ်းကျုံးပဏဝိ။
(၂) ပိတ်ဆို့ဓေ့။မုတ်ဆိုဓာဆုံး။ဆဲ့နွစ်လုံး။ပွဲသုံးဆာပေါဒြိ။
(၃) သန္တိပနုံ၊ဖိရဏာနွင့်။ဒဟနတေဖော။ပါစကော။တေဖောလေးဆုစိ။
(၄) ထက်ဆော် ဝမ်းဥိလေ။ ကိုယ်ဓာဂေါ်။ ထွက်ဝင်လေဝါခြောက်လိ။
(၅) ဒွေစတ္တာလိသ၊ကောဠာသ၊ဗိန္ဒုဟာကျမ်းဓာညိ။

---

(၁၄၅) လေးဆဲ့နွစ်ကောဠာသကိုဓာကြောင်းသမုဋ္ဌာန်ဓားဖြင့်ပြဟန်။

{ဓာစာသစ် ဓာစာ၊ဟာင်း ဖြည့် ကျင်ယော်} ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော {နွယ် တံထွေး ချွဲး မျက်ဂရေ} စိတ်, ဥတု နွစ် ပါး၊ကြောင့် ဖြစ် သော ဓာတ် လေးပါး။

{ထွက်သက်,ဝင်သက်လေ,စိတ်ကြောင့်}

{ပါစကတေဖော,ကံကြောင့်ဖြစ်၏}

{ ကြွင်းသုံးဆဲ့နွစ်ပါးသောဓာတ်မှာကား။ ကံ,စိတ်,ဥတု,ဆာဟာရ ဓာကြောင်းလေးပါး}။

လက်ဝါဓာချုပ်-နုယဒုတ်ကား။

(၁) ကျင်ကြိုးကျင်ယော်။ပြည်တသွယ်။စာသစ်ဝယ်ဥတုဖ။
(၂) ဝမ်းဗိုးပါစကံ။ကမ္မဇံ၊ထွက်သက်မှန်စိတ္တဖ။
(၃) ကေဖဖြစ်၊ခြောက်ပါးလစ်။ခွဲဝစ်သဓေါ်ပ။
(၄) ချွဲးနွယ်မျက်ဂရည်။တံထွေးရည်၊နွစ်လိ-ဥ-စိတ္တ၊
(၅) ထိမှကြွင်းသမျှ"ဒွတ္တိ"သ၊လေးဝ-ဧဝတုဖ။
(၆) သစ္စသဓေါ်ပ၊ကျမ်းဝယ်ပြုတ်ကြသောတုဖ။

ဤသည်လျှင်။လေးဆဲ့နွစ်ကောဠာသအကြောင်းဓာရပြခြင်းတည်း။

---

(၁၄၆) ဓာတ်လေးပါး၏ကိစ္စဓာထူးကိုပြခြင်း။

ထိုသို့ပြဓာပ်ပြီးသော ကောဠာသလေးဆဲ့နွစ်ပါးတို့တွင်၊ဆံပင်ဓာစ၊ဥိး နှောက်ဓာဆုံးရှိသော နွစ်ဆယ်သော ကောဠာသဓာတုခို့။ ဓာတ်လေးခုရှိရာ

တွင်။ပဿဒ်ဓာတ်သည်သာလျှင်ပေါ်ဖြစ်၏၊ ဝါယောဓာတ်သည်ဌပ်ဖြစ်၏။ ဆာပေါ်ဓာတ်သည်နှုန့်ဖြစ်၏။ တေဇောဓာတ်သည်မျှစ်၏။ ထိုကြောင့်၊ ဆဓိက၊ ဟာယန၊ မန္ဒ၊သမ၊တည်းဟူသောဓာတ်ကိုစွတို့ဆားလျော်စွာ။ ပထဝီဓာတ်နှစ်ဆယ်ဆရဟုဆဋ္ဌကထာဆရာတို့ပိန့်တော်မူကြ၏။ ။သည်းခြေဆစ၊ကျင်ငယ်ဆဆုံး၊တဲ့နှစ်ပါး၊သောကောဋ္ဌာသဆရှိ။ဓာတ်လေးရုံရှိရာတွင်လည်း။ဆာပေါ်ဓာတ်သည်သာလျှင် ပေါ်ဖြစ်၏။ ဝါယောဓာတ်ဘည်ဌပ်ဖြစ်၏၊ ပထဝီ ဓာတ်သည်နှုန့်ဖြစ်၏။တေဇောဓာတ်သည်မျှစ်၏။ ထိုကြောင့်ဆဓိက၊ ဟာယန၊မန္ဒ၊သမ။ ထည်းဟူသောဓာတ်ကိုစွတို့ဆားလျော်စွာ၊ဆာပေါ်ဓာတ်တဲ့နှစ်ရဟု ဆဋ္ဌကထာဆရာတို့ ပိန့်တော်မူကြ၏။ ။သန္တိပဌနဆဧရှိသော ဒီးဓာတ်လေးရုတို့ရှိ၍၊ ဓာတ်လေးရုရှိရာတွင်။ တေဇော ဓာတ်သည်လျှင် ပေါ်ဖြစ်၏။ဆာပေါ်ဓာတ်ဌပ်ဖြစ်၏၊ ပထဝီဓာတ်သည်နှုန့်ဖြစ်၏၊ ဝါယောဓာတ်သည်မျှစ်၏။ ထိုကြောင့်။ ဆဓိက၊ဟာယန၊မန္ဒ၊သမ တည်း ဟူသော ဓာတ်ကိုစွတို့ဆားလျော်စွာ။တေဇောဓာတ်ဆရု။ပေါင်းလေးရုဟု၊ဆဋ္ဌကထာဆရာတို့ပိန့်တော်မူကြ၏။ ။ ဥဒ္ဓဂ်မစသော လေဓာတ် ခြောက်ရုတို့၌၊ ဓာတ်လေးရုရှိရာတွင်၊ ဝါယောဓာတ်သည်သာလျှင်ပေါ်ဖြစ်၏။ဆာပေါ်ဓာတ်သည်ဌပ်ဖြစ်၏။ ပထဝီဓာတ်သည်နှုန့်ဖြစ်၏။တေဇောဓာတ်သည်မျှစ်၏။ ထိုကြောင့်။ ဆဓိက၊ဟာယန၊မန္ဒ၊သမ တည်း ဟူသောဓာတ်ကိုစွတို့ဆားလျော်စွာ။ ဝါယောဓာတ်ဆရု၊ ပေါင်းခြောက်ရုဟု ဆဋ္ဌကထာတို့ ပိန့်တော်မူကြ၏။ ။ဤလေးဆဲ့နှစ်ဝ။ ဓာတ်ဆရု။ သဘောသွားကို၊ စဉ့်စားကြည့်ရှုနှလုံးပြု၍၊ တိကိစ္ဆဆရာဝယ်။ ဆေးကုကြရာ၏ဟုမှတ်ကြလေ၊

ဤသို့ပြထုတ်။ မဟာဘုတ်မည်စွာ။ ဓာတ်လေးဖြာတွင်လည်း။ ရောဂါရောက်မှု၊ဆကြောင်းရုဆရ၊ ဆရင်းမူလမှာလည်း။ တေဇောဓာတ်ကြောင့် သာဟုမှတ်ယူကြရာ၏။ထိုကြောင့်။ ဝိဘင်းပါဠိတော်တို့၌၊ သိတေနာဝိဂျပ္ပတိ၊ဥဏ္ဍေနာဝိဂျပ္ပတိ။ ။ဟုပေဟာတော်မူ၏။ ။သိတေနာဝိ၊ဆချမ်းတည်းဟူသောသိဘာတေဇောကြောင့်လည်း၊ ရုပ္ပတိ၊ဂျာဘောက်ပြန်၏။ ဥဏ္ဍေနာဝိ၊ ဆပူတည်းဟူသောဥဏ္ဍတေဇောကြောင့်လည်း၊ဂျပ္ပတိ၊ဂျာဘေဒံပြန်၏။ ။ ထိုမှတပါး ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌ဖြဆပ်သော ကမ္မာဟျက်ခန်းတွင်လည်း။ ဒီးကမ္မာကစ၍ဟျက်ဟန်ကိုထောက်ရှုဆပ်၏။ ။လောကီဆေးကျမ်းတို့၌လည်း။ ပညာသိရှိ၊ လူကဝိတို့၊ဆတိရှေးရှု၊ အနုမာလည်း။ ကြောင်းမူဘေဘေဝ၊ထိုသဘော၌။ဖြင်သောဉာဏ၊ရှိပေကမူ။ဆေးကဆလွယ်။ ။ဟုဆိုကြကုန်၏။ ။ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့တွင်။တေဇောဓာတ်၏

ထက်ခြင်းတိကျ၊ နုန့်ခြင်းမနဲအမှုကိုထောက်ရှု၍၊ ဆေးဆရောတို့သည်၊ မဟာတိကိစ္ဆအမှုကိုပြုဆပ်ကြရာ၏။ ။ဤသည်လျှင် ဓာတ်လေးပါး၏ ကိစ္စအထူးကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၁၄၇) တနည်းဘုတ်ငါးပါးကိုပြခြင်း။

ဘုရားရှင်ဟောဘော်။ပါဠိတော်နှင့်၊ဆင်္ခကထာ။ ဋီကာတို့၌၊ စတုဗ္ဗာရော မဟာဘူတာပဟူ၍၊ဘုတ်လေးပါးသာလျှင်ရှိ၏။ လောကီကုမ်းပြုကုန်သောရသေ့တို့၏။ သက္ကဒုကျမ်းတို့၌ကားပဉ္စဘူတာဂုဏာတာဝေဒိတာဇ္ဇာပဟူ၍၊ဆုတ်ငါးပါးရှိ၏။ထိုရသေ့တို့သည်၊ဆောကာသပရိစ္ဆေဒရုပ်ကို၊မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၌ပိုင်းခြားတတ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်။ ဘုတဟုခေါ်ဝေါ်ကြပြန်၏။ ထိုကြောင့်။ဆေးကုမ်းတို့၌။ ။ဘုရားမြတ်စွာ၊ မပွင့်ခါဝယ်။ဘိုးညာဉာဏ်ရှိ။ဖွားဇာသိတို့၊ မြင်ဘိဉာဏ်မှာ၊ဘုတ်ငါးဖြာဟု။ဆောကာသကို။ ဘုတ်ဟုဆို၍၊ ထိုထိုကုမ်းတွင်။ ရှိထင်ထင်ကို။ မြတ်ရှင်သုံးလျှ။။ပယ်ခဲ့ပြု၍။ လေးခုမဟာ၊ဆုတ်တို့သာဟု။ ဒေသနာတော်။ ထင်လင်းဘော်ဖြ်။ ။ဟုစပ်ဆင်ကြဖြ်။ ။ထိုသို့ပြဆပ်သော ဘုတ်ငါးရပ်တို့ဖြ်။ လွန်ခြင်းဆဒိက။ ယုတ်ခြင်းဟာယနတို့ကိုကား၌သို့ မှတ်ဆပ်ရာဖြ်။ ။ပတဝီဓာတ်။ လွန်တုံလတဲမူ၊ စားဒသာက်သမျှ။ ဆာဟာရကို၊ စားရမသိ။ဖြစ်တုံဘ်ဖြ်။ ယုတ်ဘိတဖြာ။ ကာယာဗလ။ခွင့်မရလျှင်း။ ဆားနည်းခြင်းတည့်။ ဒုကင်းဆာပေါ်။ဓာတ်လွန်ဟောမူ။ကာယောလက်မှာ။လေးလံကာနှင့်။ရောင်ရာတခင်း။ကျင်များခြင်းရှိ။ ယုတ်ဘိကြိုလို၊ခြောက်ကပ်သည်တည့်။ တဇီဓာတ်မ။လွန်တုံကမူ။ ဒဟပုဖြင်း၊ရေငတ်ခြင်းဖြင့်။ ဓာတ်ယုတ်လစ်မူ။စားယူသမျှ၊မကျက်ရ၍။မမွှမူဒုး၊နှစ်ပါးထွေးဖြ်။ လွန်ရေးဝါယော၊ ထက်ဟောလေးလန်။ လေဆန်လေပြည့်၊ယုတ်တုံ့ရှိက။မိမိလက်ခြေ လှုပ်လေမရှိ။ ဖြစ်တုံဘိရှင့်။ တဆင့် ဆာကာ၊ဓာတ်လွန်ရာ၌။နှာမှာစေးကြောင်း။ဦးခေါင်းလေးဟန်၊ကိုက်ပြန်တဝ။ ယုတ်ချေကဟူ။မှတ်သူဝေးစွ၊မူးမိုက်လှသည်၊ ။ငါးဝဘုတ်ရှိလွန်ယုတ်တည်း။ ။ဆေးဆရာ ဆောင်ပုဒ်။ ။ဤသည်လျှင်၊ ဘုတ်ငါးပါး ဆရာဘော်ပြခြင်းတည်း။

---

(၁၄၈) စက္ခုပသာဒကိုပြခြင်း။

ပသာဒရုပ်ဟူသည်။ လေးပါးသော မဟာဘုတ်တို့ကို။ ကြည်လင်စေတတ်သောကြောင့် ပသာဒရုပ်မည်၏။ ။မဟာဘူတာနိ ပသာဒေတိတိ ပသာဒေါ။ ။မဟာဘူတာနိ၊မဟာဘူတ်တို့ကို။ပသာဒေတိ၊ ကြည်လင်စေတတ်၏။ ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ပသာဒေါ၊ပသာဒမည်၏။ ။ဆကြည်ဓာတ်ကိုရ၏။ ။ပသာဒေါဝေ ရူပံပသာဒရူပံ။ ။ပသာဒေါဝေ၊ ဆကြည်ဓာတ်သည်ပင်လျှင်။ ရူပံ၊ရုပ်တည်း။ ပသာဒရူပံ၊ ဆကြည်ဓာတ်သည် ပင်လျှင်ရုပ်။ ။ထိုပသာဒရုပ်သည်လည်းငါးပါးရှိ၏၊ထိုငါးပါးတို့တွင်။စက္ခု ပသာဒရုပ်ဆရကား။ ။စက္ခတိဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံဟုတွာသမဝိသမံဆာဓိက္ခ န္တံ ဝိယဟောတိတိစက္ခု။ ။ယံပသာဒရူပံ၊ဆကြင်ပသာဒရုပ်သည်၊ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံ၊ဝိညာဉ်ဖြင့်တည်ရာသည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ သမဝိသမံ၊ ညီညွတ်မညီညွတ်သည်ကို။စက္ခတိဆာဓိက္ခန္တံ ဝိယဟောတိ၊ ကြားသကဲ့သို့ဖြစ်တတ်၏။ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊တံပသာဒရူပံ၊ထိုပသာဒရုပ်သည်၊စက္ခု၊ စက္ခုမည်၏။ ။ထိုစက္ခုပသာဒသည်။ရူပါရုံကိုထိပါးခြင်းငှါထိုက်သောမဟာဘုတ်ကို ကြည်စေခြင်း တည်းဟူသော ရူပါဘိဃာတာရဟာဘူတပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏။ ထိုစက္ခုမည်သော တရားသည်လည်း။ မံသစက္ခု၊ ပညာစက္ခု၊ ဟူ၍နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ပညာစက္ခုသည်လည်း။ဗုဒ္ဓစက္ခု၊ သမန္တစက္ခု၊ ဉာဏစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဓမ္မစက္ခု၊ ဆားဖြင့်ငါးပါးဆပြား ရှိ၏။ ထိုငါးပါးဆရ၊သရုပထွက်ကို။ဤလက်ာဆောင်ပုဒ်ဖြင့်သိဆပ်၏။

(၁) အုဒ္ဓိယပရောပရိယတ္တိဉာဏော။ဆာသယံ၊နှစ်ထန်စက်ဗုဒ္ဓ။
(၂) ဆောက်မင်္ဂါလိင်္ဂနံ၊သုံးတန်ဉာဏော်။ဓမ္မံစက္ခုပြ၊
(၃) သဗ္ဗညုတဉာဏော်။ဤတတန်။မှတ်ရန်သမန္တ။
(၄) ဆရဟတ္ထမဂ္ဂံ၊ဤသည်ဉာဏော်။ဉာဏ်စက္ခုပြ၊
(၅) ဆာဘိညာဉ်ဉာဏော်၊ဓိဋ္ဌိန်၊ငါးတန်စက္ခုက၊
(၆) သဗ္ဗာယတနသံယုတ်။ဘွင့်ပြထုတ်၊ဆချုပ်မှတ်ကုန်ကြ။

ထိုမှတပါးသောမံသစက္ခုသည်လည်း။သသန္တာရစက္ခု၊ပသာဒစက္ခု၊ ဟူ၍နှစ်ပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။မျက်တွင်းဖြူဆောက်၌၊မျက်တွင်းရိုးဖြင့်။ ဆထက်၌မျက်မှောင်ရိုးဖြင့်။နှစ်ဘက်သောဆဘို့မှ။ မျက်ထောင့်တို့ဖြင့်၊ဆတွင်းနှုတ်ခေါင်းနှောက်ဖြင့်၊ ဆပန်းမျက်မွေးတို့ဖြင့်၊ပိုင်းခြားဆပ်သော သ

ကြင်ဆသားစိုင်သည်ရှိ၏၊ထိုဆသားစိုင်သည်။သသမ္ဘာရစက္ခုမည်၏။ ။ ထိုဆသားစိုင်ကိုပရမတ္ထဂန္ဓိရဋ္ဌိ။ သဘောမကျနှားမဝသော၊ ဗာလပုထုဇဉ် မိုက်တို့သည်။ စက္ခုသည်ဖြူ၏။ ကြိုးဖျဉ်း၊ပြန့်ဖျဉ်း၊ ကျယ်ဖျဉ်းဟူ၍ သိငြားသော်လည်း။ပသာဒစက္ခုစစ်ကိုသိသည်မဟုတ်။ စက္ခုပသာဒ၏ ဒ္ဒိရူဖဆောက်ဆဉ်းဝတ္ထုကိုငဲ့၍ဟူ၍ သိကြကုန်၏။ ထိုသို့သိရာဖြစ်သော ဆကြင်သသမ္ဘာရမံသစက္ခုဠဉ်ဖြူခြင်း။ မည်းခြင်း။နီမြန်းခြင်းသည်၎င်း။ ပထဝီဓာတ်၊ ဆာပေါဓာတ်။ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်သည်၎င်း ရှိ၏။ ထိုကြောင့်။ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌။ယံသေမှုဿဒတ္တာသေတံ၊ပိတ္တုဿဒတ္တာကဏ္ဍံ၊ချဟိရုဿဒတ္တာလောဟိတကံ။ ပထဝုဿဒတ္တာပတ္ထိန်္ဓေဟာတိ။ ဆာပုဿဒတ္တာပဿ္သရတိ၊တေဇုဿဒတ္တာဝါရိဒယှတိ၊ဝါယုဿဒတ္တာဿမ္ဘမတိ။ ။ဟုဝိန်္ဒတော်မူ၏။ ။ယံ၊ဆကြင်သသမ္ဘာရမံသစက္ခုသည်။သေမှုဿဒတ္ထာ၊ သလိပ်ပြောသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။သေတံ၊ဖြူ၏။ ပိတ္တုဿဒတ္တာ၊သည်းခြေပြောသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ကဏ္ဍံ၊မည်းနောက်၏။ချဟိရုဿဒတ္တာ၊သွေးပြောသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊လောဟိတံ၊နီ၏။ ပထဝုဿဒတ္တာ၊ပထဝီဓာတ်ပြောသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ပတ္ထိန်္ဓေ၊ခက်တရော်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဆာပုဿဒတ္တာ၊ဆာပေါဓာတ်ပြောသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ပဿ္သရတိ၊ယိုထွက်အံ့သကဲ့သို့စီး၏၊တေဇုဿဒတ္တာ၊တေဇောဓာတ်ပြောသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ ပရိဒယှတိ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူလောင်၏။ ဝါယုဿဒတ္တာ၊ ဝါယောဓာတ်ပြောသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊သမ္ဘမတိ၊ပတ်ပတ်လည်၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာဖြာ်။မိန့်ဆပ်သည်ကိုမှတ်ယူကြ၍။ သသမ္ဘာရမံသစက္ခုတို့ဦး။ ဆဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ကြည့်ရှုလျက်။ မျက်စိကုန်ကွယ်တို့သည်၊ဓာတ်သွားကိုသိကြရာ၏။ ။ပသာဒစက္ခုဟူသည်။ မျက်ဖြူဝန်းတို့ဖြင့်ခြံရံဆပ်သောမျက်နာက်ဝန်း၏ဆလယ်၌။ရှေးရှုတည်ကုန်သောသူတို့ကိုယ်ရိပ်ထင်ရာဆရပ်ဟုဆိုဆပ်သော၊သန်းဦးခေါင်းမျှပမာဏရှိသောဆရပ်ဝယ်။ ခုနစ်ရုသောဝါဂွမ်းလွှာတို့၌။ နှံ့၍တည်သောဆိကဲ့သို့။ ခုနစ်ထပ်သောမျက်လွှာတို့ကိုနှံ့၍တည်သောပသာဒရုပ်ကိုမှတ်ယူအပ်၏။ထိုကြောင့်ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌၊

ယေန စက္ခုပသာဒေန၊ရူပါနိမနုပဿတိ၊
ပရိတ္တံသုခုမံတေံ၊ဉ်ကာသိရသမူပမံ။ ။

ဟူဝိန်္ဓတော်မူ၏။ ။ယေနစက္ခုပသ္သာဒေန၊ ဆကြင်စက္ခု ပသာဒဖြင့်။ ရူပါနိ၊ ရူပါရုံတို့ကို။ ဆနုပဿတိ၊ ရှုကြည့်၏။ တနည်းကား။ မနု၊ သတ္တဝါ

သည်။ ပသာတိ၊ ရှုဖို့။ ငံတံ၊ ဤစကွေ့ပသာဒသည်။ ပရိတ္တံ၊ နည်းဖို့။ သုခုမံ၊ သိပ်မွေ့ဖို့။ ဥကာသိခသမ္ဖုပမံ၊ သန်းဥိးခေါင်းလျှင် တူသော ဥပမာရှိဖို့။ ။ဓမ္မသေနာပတိ၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာရွတ်သော ဂါထာတည်း။ပဒိသန္တိ ဒါမင်္ဂပါဠိတော်ဝယ်ရှိ၏ ဟုတ်။ ။ဤပါဠိတော်ဝယ်။ဥကာသိခသမ္ဖုပမံ ဟူ၍ဖြင်း။ ဥကာသိခမတ္တံဟူပြုသော ဆဥ္ဇသာလိနီတို့ဥ်ဖြင်း။ ငကွေ့ပသာဒ ကလာပ်တခုမျှဖို့။ ပမာဏကိုပြသည်ဟုမဟုတ်ဆပ်ဟုန်းမျှားစွာသော ကလာပ်ရှိတည်သော စကွေ့ပသာဒမျှားစွာတို့ဖို့။ ခုနစ်ထပ်သောမျက်လွှာတို့ဥ်နှံ့၍တည်ဟန်ဆရပ်ပမာဏကိုသာလျှင် ပြတော်မူဖို့။ ထိုကြောင့်။ မူလဒီကာဥ်။ ။သတ္တာကွိပဒုလာနံဗျာပနဝစနနစ ဆနေကကလာပဂတာဘာဝံစကွေ့ဿဒသေတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူဖို့။ ၊သတ္တာကွိပဒုလာနံ၊မျက်လွှာခုနစ်ထင်တို့ဆား။ဗျာပနဝစနနံ၊ နှံ့လျက်တည်ဖို့ဟု ဆိုသော စကားဖြင့်။ စကွေ့ဿ၊စကွေ့ပသာဒဖို့။ဆနေကကလာပ ဂတာဘာဝံ၊ များစွာသော ကလာပ်ရှိတည်သည်ဖို့ဆဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကို။ဒသေတိ၊ပြတော်မူဖို့။

တခုသောစကွေ့ပသာဒဖို့။ ပမာဏကိုကား။ဥပမာဆားဖြင့် ပြခြင်းငှါမ စွမ်းနိုင်ကုန်၊ဆန္ဒာဇဲကြောင့်ဟူမူ၊ဆလွန်သိပ်မွေ့နုနယ်၊သေးငယ်သည်ဖို့ ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း၊သောတပသာဒစသောဂျပ်တို့ မျှလည်း နည်းတူမှတ်ယူဆပ်ဖို့။ ။ဆန္ဒိုဆရာတို့ သည်ကား။ စကွေ့ပသာဒသည်။ သန်းဥိးခေါင်းလောက်ရှိဖို့ ဆိုကြသောစကားသည်၊မသင့်မမျှန်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဂျပ်ပေါင်းသုံးဆယ်ရှိသောကလလရေကြည်မျှပင်လျှင်။ သန်းဥိးခေါင်းမျှမရှိ၊သေးငယ်ဘိလျက်။တခုသောစကွေ့ဒသကကလာပ်သည်။သန်းဥိးခေါင်းပမာဏရှိဖို့ဆိုခြင်းသည်။ဧရှေ့နောက် မညီမညွတ်သောကြောင့်တည်း။ ။ဂျပ်ဆယ်ခုရှိသောစကွေ့ပသာဒကလာပ်နှင့်။ဂျပ်သုံးဆယ်ရှိသောကလလရေကြည်။ ကာယ,ဘာဝ,ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်သုံးစည်းတို့ဖို့ ပမာဏဆရ။ သာဓကကို နှိုင်းညှိ၍။ ဆကြိုးဆငယ် ရှုကြည့်ဆပ်ဖို့။ သောတုဖန ဆပေါင်းတို့။

လူတို့အားဖြစ်ပွါး၍နေသောစကွေ့ပသာဒဂျပ်ဖို့။တွေ့ဝေဟန်ကိုထိုဆို့သိပ်ဆပ်ဖို့။သိကြဟန်ကား။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာဌ် ပြဆပ်သောဒသကဆရွယ်ဆယ်ပါးတို့တွင်။ လူတို့ဖို့ ဆသက်သုံးဆယ်ကျော်သည်ဖြ။ လေးဆယ်ဆဘွင်းကျရောက်သည်ရှိသော်၊ ဗလဒသကသို့ရောက်၍ ပထဝီဓာတ် ဆာပေါဓာတ်နှစ်ပါးသည်၊ လွန်ကဲသော ဆဓိကဘိုရကြ၍။ စကွေ့ဝိညာဉ်စိတ်ဖို့၊ မြင်ခြင်းဒဿနကိစ္စကို ကာဆင်းသည်ဖြစ်၍။ဆလင်းဆာလောကကို ဖျို

စေခြင်းကြောင့်။ မျက်စိမွဲဘတ်၏။ တိမ်သလာလည်းဖြစ်ဘတ်၏။ ထိုဆဒါ
ဝယ်။ဆားကြိုးသောပထဝီဓာတ်။ ဆာပေါဓာတ်တို့ကိုယုတ်လျော့စေတတ်
သော။ ဆားနည်းစေတတ်သော။ချဉ်သောမျက်စဉ်း၊ ငန်သောမျက်စဉ်း၊ပူ
စပ်သောမျက်စဉ်းတို့ကိုထိခတ်ဆပ်သည်ရှိသော်။ ယခင်ဓာတ်နှစ်ပါးယုတ်
လျော့၍။ တစဏာမျှသော်၎င်း။ ဆယ်ရက်၊တလမျှသော်၎င်း။ မျက်စိမြင်၍
ကြည်လင်တတ်၏ ဗလဒသကဆရွယ်ဖြစ်၍၊နေ့ထပ်တဘန်။ပထဝီဓာတ်
ဆာပေါဓာတ်ဆားရှိပြန်လာလျှင်။တဘန်မွဲမြဲပြန်၏။ ဤကဲ့သို့မွဲသောမျက်
စိသည်၊ဆသက်ငါးဆယ်ကျော် ခြောက်ဆယ်ရောက်ပြန်ခဲ့သော်။ဟာနိဒ
သကဆရွယ်သို့ရောက်ရကား။ပဆဝီဓာတ်။ ဆာပေါဓာတ်ယုတ်လျော့နည်း
ပါး၍၊ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့်။ မျက်စိတဘန် ကြည်လင်ပြန်
တတ်၏။ ဝါယောဓာတ်သည်။ယခင်ဓာတ်နှစ်ပါးကိုတိုက်လွှင့်သည်ဟူလို။
ထိုကဲ့သို့ဓာတ်သွား ဓာတ်လာ၊ အဘိဓမ္မာဆဠကထာကြီး၏ ဒသကဆယ်
ဖြာတို့ကို ကြည့်ရှုသျှော်။ မျက်စိကုဆေးဆရာတို့သည်။ ဓားငယ် တို့ဖြင့်။
ထွင်းဖောက်သကြခြင်း။ မျက်စဉ်းတို့ ကိုခတ်၍ ကုသကြခြင်းသည်။ခေတ္တ
မျှသာပျောက်နိုင်၏။ တာရှည်မပျောက်နိုင်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ဆန္ဆာဘွဲ့မှ
တိုးတက်သောဓာတ်တို့ကိုးဗဟိဒ္ဓပြင်ကကုသ၍။ကောန်ဝင်စစ်မှုပျောက်နိုင်
သောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ဆန္ဆာဘွဲ့ဓာတ်နှစ်ပါးကိုယုတ်လျော့စေရန်။
တေဇောဓာတ်။ ဝါယောဓာတ်ဆေးတို့ကိုဂုဏ်း။ဆစာဆာဟာရတို့ကိုဂုဏ်း။
ဆန္ဆာဘွဲ့ဥသွင်းခြင်းကိုပြုလျက်။ မျက်စိကို ကုသကြရာ၏။ ။လူတို့၏ ၄
ကိုယ်လုံး။ဆဘိဓမ္မာတုံးကြီးဟူ့တ်ထင်တော်မူကြ၍၊ဆဘိဓမ္မာဉာဏ်၊ ဆ
ဖြင်သနဆောင်၊ဆေးဆရာတို့သတိပြု၍ကြည့်ရှုဆပ်၏။ ။ယခုကာလကို
ဥ်၊ဆေးဆရာတို့သည်ကား။မျှားသောဆောဖြင့်။ ဆဘိဓမ္မာဓာတ်သဘောဖြ
လက္ခဏာကို ဝေးကွာစွ။ရှာနှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါး။ ရုပသမဋ္ဌာန်ကို့။နေရောတကျ
မသိကြလျက်။ဆေးစာဆရှိဘော်နည်းကားကိုကြည့်၍ဆေးကုကြဘိ၏။ ။
လူသတ်ဆောင်မှုး။ သမားရူးမဖြစ်ကြစေကုန်သင့်၊ ။ဤသည်လျှင်။ စက္ခု
ပသာဒကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၅၄၉) သောတပသာဒစသည်ကိုပြခြင်း။

သောတပသာဒဆရကား။ ။ဝဲသောတ ဝိညာဏာဓိပ္ပါဘံ ဟုဘွာ သု
ဏာတိတိ သောတံ။ ။ယံပသာဒရူပံ၊ဆကြင်ပသာဒရုပ်သည်။ သောတ

ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံ၊ သောဘဝိညာဉ်၏တည်ရာသည်၊ ဟုတ္ထာဖြစ်၍။ သုဏာ
ကီ၊ကြားတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တံပသာဒရူပံ၊ ထိုပသာဒရုပ်
သည်။ သောတံ၊ သောတမည်၏။ ။ထိုသောတပသာဒရုပ်သည်၊ သန္ဓါရုံ
ကိုထိပါးခြင်းဌာထိုက်သောမဟာဘုတ်ကို ကြည်လင်စေခြင်း-သန္ဓါဘိယာ
တာရဟာဘူတပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏၊ သဿန္တာရဖြစ်သော နားပေါက်၏
ဆဘင်း၌။ နုသောမွေးနီ စိရရိုရောက်သော လက်စွပ်ကွင်းသဏ္ဌာန်။ ဆမွေး
ရုံရှိသောဆရပ်၌ပျံနှံ့၍ ဘည်၏ ဟုဆို၏။ ။ဤလောက၌ နားအကြသော
သူတို့သည်၊ ဝါယောခတ်ဆစပ်းဆဟုန်သည်၊နား၏ဆတွင်းသို့ဖြင်ပမှဝင်ခြင်း
မျှသဖြင့်။နားတွင်းလေမရှိ၍။မကြားဘိသည်ကို။ နားလေထွက်သည်ဟူ၍
ဂုဏ်းဆိုကြ၏။နားဘွင်းမှလေမထွက်လျက်။ နားလေထွက်သည်ဟု ဆဖြာ
မှားကြ၏၊ ဥပမာဆားဖြင့်။ ဝါးလုံးဆခါင်းကို လေတိုက်ခဲ့လျှင်။ တဝိဝိမည်
သကဲ့သို့၊ဆတွင်းမှလေမရှိသဖြင့်။ ဖြင်ပမှ ဝါယောခတ်လေလာခြင်းမျှား
သည်ကိုနားတွင်းမှလေထွက်သည်ဟုဆမှတ်မှားကြကုန်၏၊

ဃာနပသာဒ ဆရကား။ ။ဃာယတိဂန္ဓောပါဒါနံ ကရောတိတိဃာ
နံ။ ။ယံပသာဒရူပံ၊ ဆကြင်ပသာဒရုပ်သည်။ ဃာယတိ ဂန္ဓောပါဒါနံက
ရောတိ၊ဂန္ဓာရုံကိုယူခြင်းကိုပြုတတ်၏။ ဣတိဘသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ တံပသာ
ဒရူပံ၊ ထိုပသာဒရုပ်သည်။ ဃာနံ၊ ဃာနမည်၏။ ။ထိုဃာန ပသာဒရုပ်
သည်၊ဂန္ဓာရုံကိုထိပါးခြင်းဌာထိုက်သောမဟာဘုတ်ကိုကြည်စေခြင်း-ဂန္ဓာ
ဘိဃာဘာရဟာဘူတပသာဒလက္ခဏာရှိ၏။သဿန္တာရဖြစ်သောနားပေါက်
၏၊ဆဘင်း၌။ဆိတ်ခွါသဏ္ဌာန်ရှိသောဆသားရုဏရပ်၌ပျံနှံ့၍တည်ရ၏၊ ။
ဤလောက၌နှာစေးသော သူတို့သည်ကား။ စိတ်ကြောင့်လည်းဖြစ်၏၊ဥတု
ကြောင့်လည်းဖြစ်၏၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊သေးမယားစသည်တို့ သေဆုံးသော
သူတို့ဆား။ ဆုတ်နစ်သော ဒေါမနဿ သောကတရားကြောင့်။ တောဓော
ဟတ်ထွန်ကဲ့သော. ဆခါ။ ဆာပေါဟတ်သည်။ ပဿဂ္ဂရဏ လက္ခဏာ ဆို
ရောက်၍။ နှာရည်တို့သည်ဖြစ်ခဲ့လျက်။ ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာဖြင့်၊ နှာခေါင်း
ပေါက်ကိုပိတ်ဖုံးဉီးစေစည်း၍ဖြစ်လာ၏။ ထိုကဲ့သို့သော နှာစေးခြင်းကိုစိတ္တ
ဇနှာစေးခြင်းဟုဆိုတဆင်၏။ ဥဏှတေဇောဓာတ်ကြောင့် ပြစ်ပြစ်ခဲ့၍နေ
သောနှာစေးဆရည်ဇရတို့သည်။ ဆာပေါဟတ်၏ ပဿဂ္ဂရဏလက္ခဏာဆို
ရောက်၍၊ ကြေပျက်ယိုစီးခြင်းဆို ရောက်သည်ကိုဂုဏ်း။ သိတဥတုဇအပ်စိုး
သောညွှဆခါ ရောက်လတ်ဒေါ်။ ဆာဗန္ဓနလက္ခဏာဖြင့်။ နှာခေါင်းသည်
ပြစ်ခဲ့ဆပ်သည်ဖြစ်၍ နှာပိတ်သည်ကိုဂုဏ်း။ ဥတုဇနှာစေးဟု မှတ်ဆပ်၏။

ဇီဂ္ဂါပသာဒ ဆရကား။ ။ဇီဝိတံဆဂ္ဂါယဘီတိ ဇီဂ္ဂါ။ ။ယာပသာဒ
ဖာတိ၊ဆကြောင်ပသားဒသဘောသည်။ ဇီဝိတံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ဆကြောင်းဖြစ်
သေးရသာရုံကို၊ဆဂ္ဂါယတိ၊ ခေါ်ဝေါ်သကဲ့သို့ဖြစ်တတ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထို
ကြောင့်၊သာပသာဒဖာတိ၊ထိုပသာဒသဘောသည်။ဇီဂ္ဂါ၊ဇီဂ္ဂါမည်၏။ ။
ထိုဇီဂ္ဂါပသာဒရုပ်သည်။ ရသာရုံကိုထိပါးခြင်းငှါ ထိုက်သော မဟာဘူတ်
ကိုကြည့်စေခြင်း-ရသာဘိဃာတာရဟာဘူဘ ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏။ သ
သမ္ဘာရဇီဂ္ဂါဟု ဆိုဆပ်သောလျှာလပ်၏ ဆထက်ဆရုပ်၌။ ဆလယ်၌ ဖြတ်
ဆပ်သောကြာရွက်၏ဆဖျားပိုင်းသဏ္ဌာန်ရှိသောဆရုပ်ဝယ်ပျံနှံ့၍တည်၏
ဟုဖွင့်တ်။ထိုဇီဂ္ဂါပသာဒသည်။ ကာမဘုံ၌မ၌ကောင်းရကား။ ဇီဂ္ဂါ၌သော
သတ္တဝါ။ကာမဘုံ၌မရှင်ကောင်း။ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။မိကျောင်းစသော
သတ္တဝါတို့ဆား။လျှာပင်မရှိသော်လည်း။ ဇီဂ္ဂါပသာဒရုပ်သည်ကား၊ကောန
တိတိဆမှန်ပင်ရှိ၏။ လျှာရှိသောသတ္တဝါတို့၌။ လျှာ၏ဆဖျား၌ ဇီဂ္ဂါပသာဒ
သည်တည်၏။လျှာမရှိသောသတ္တဝါတို့၌၊လျှာ၏ တည်ရာဆရုပ်ဝယ်။ ဇီဂ္ဂါ
ပသာဒရုပ်နှံ့လျက်တည်ရ၏။ဟုတပ်ဆပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။ ထိုကြောင့်၊
ဆဘိဓမ္မာဒိကာတို့၌၊ ။သဗ္ဗေသတ္တိဇီဂ္ဂါဒေဂ်လ္ဟံနာမနုတ္ထိ။ ။ဟုမိန့်၏။ ။
သဗ္ဗေသတ္တိ၊ ဆလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော ကာမဘုံသား သတ္တဝါ တို့ဆား
လည်း။ဇီဂ္ဂါကလ္လံနာမ၊ဇီဂ္ဂါပသာဒ၏ချို့ခြင်းမည်သည်။နုတ္ထိ၊မရှိ။ ။

ဤဆရာဝယ်။ဆို့,ဆသောစကားမပြီသေသောသူတို့၌၊ဇီဂ္ဂါပသာဒသည်
ထင်ရှားရှိလျက်။ ဆဘဲကြောင့်ဆို့,ဆခြင်း၊ စကား ထစ်ဆ,ခြင်း ဖြစ်ရသေ
သနည်းဟူမူ။ ။သတ္တဝါတို့၏ ဆစွမ်းအားသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကမ္မဇပထဝီနှင့်
စိတ္တဇပထဝီနှစ်ပါးထိရိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်လေ ဆဟုန်
ဆားကြိုးသောကြောင့်၊ဘဝင်လေ ဆဆန်ဆဘက်ဖြန်ရကား။ စကားမပြီ
မသ၊ထစ်,ဆခြင်းဖြစ်ရ၏၊ဟု ဖွင့်တ်ဆပ်၏။ ကမ္မဇပထဝီကြောင့်ဖြစ်သောဝါ
ယောဓာတ် လေဆဟုန်၊ ဆသင့်သာလျှင်ရှိသော သတ္တဝါတို့ သည်ကား။
ဘဝင်ဝါယောဓာတ်မနှေးမလျင်၊ဆနိုင်းကသောကြောင့် စကားပြီပြီသသ။
ပြောဆိုနိုင်၏၊ဟုဖွင့်တ်။ ။ငါတို့၏ခမည်းတော်ဖြစ်သေးမဟာတိကိစ္စ၊နာမ
တွင်ဟိုး၊ဆေးဆရာကြီး။ဦးဘိုးသည်လည်း။ဤဆကြောင်းမျှားကို၊လျှောက်
ကြားဘုး၏၊ ။လျှောက်ကြားသည့်ဆတိုင်းလည်း၊ဆဌသာလိနီဆဌကထာ
တို့နှင့်ညီညွတ်ရကား။ဟုတ်ဖွယ်၏ဟုဖွင့်တ်သားဆေင်၏။

ကာယပသာဒ ဆရကား။ ။ကုန်ဆိုဘာနံကောသာဒိနံ ဆယောပဝတ္ထိ
ဌာနံဇ္ဈောတိကာယော။ ။ဇ္ဈော၊ဤကာယိန္ဒြေ၌။ကုန်ဆိုတာနံ၊စက်ဆုပ်ဆပ်

ကုန်သော၊ကောသာဒိနံ၊ ဆံဆစရှိသောကောဋ္ဌာသတို့၏။ ဆေးယောပဝတ္ထိ ဋ္ဌာနံ၊ဖြစ်ရာဆရပ်တည်း၊ဗုဒ်တိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ကာယော၊ ကာယမည် ဖို့။ ။ထိုကာယသည်။ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာခုံကိုထိပါးခြင်းငှါထိုက်သောမဟာဘုတ် ကို ကြည့်လင်စေခြင်း-ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာဘိဃာတာခုဟာဘုတပွဿာဒ လက္ခဏာရှိ ဖို့။ထိုကာယ ပသာဒရုပ်သည်။ ကမ္မဇတေဇောဓာတ်တည်ရာကိုဝင်း။ ဆံ ဖျား၊ဆမွေးဖျား၊ခြေသည်း,လက်သည်းဖျား၊ခြေဝဲဘွဲ့သော ဆရေဖျားတို့ ကိုဝင်း။ချန်ကြွင်း၍၊ ဆကြင်မျှလေဝံ့သောဆရပ်ခွဲ၊ ကမ္မဇရုပ်သည်ရှိ၏၊ထို ကမ္မဇရုပ်ရှိသောဆရပ်ခွဲ။ကာယပသာဒသည်။ ဝါဂွမ်းလွှာခွဲဆင်ထည့်သကဲ့ သို့။ပျံနှံ့၍တည်၏။ဝင်းကာယပသာဒရုပ်သည်ဝင်း။ ဘာဝပသာဒရုပ်သည် ဝင်း၊ဇိဝှါတရုပ်သည်ဝင်း။ ဆဗ္ဗဒသည်းခြေသည်ဝင်း၊ သွေးခုတ်သည်ဝင်း။ သက်ဝေတ်သည်ဝင်း။ တကိုယ်လုံးပျံနှံ့၍ တည်ဖို့၊ဟုမှတ်၊ ထိုကြောင့်၊ရှေး ပညာရှိ၊ကဝိဆရာ၊ထေရ်မဟာတို့သည်လည်း။အဋ္ဌကထာတို့ကိုကြည့်ရှု၍။

(၁) ဘော,ပသာဒ၊လောဟိတ။ဇိဝ,သည်းခြေသုက်။
(၂) ကိုယ်လုံးနှံ့ဖြာ၊တည်လေရာ။ကျယ်းလာမှန်သမုတ်၊

ဤသို့လက်ဝါကဗျာတို့ကိုစပ်ဆိုတော်မူကြ၏။

---

(၅၅၀) ပသာဒငါးပါးခွဲဥပမာပြခြင်း။

ဆဟိဆာဒိ သမာနာနိစေတာနိ။ ။ဆဋ္ဌသာလိနိ ဆဋ္ဌကထာ။ ။စ၊ ဆက်၍ဆိုဦး့အုံ့။ဝေဒနာနိ၊ထိုစကဉ္စု, သောတ,ဃာန,ဇိဝှါ,ကာယ, ပသာဒတို့ သည်။ဆဟိဆာဒိသမာနာနိ၊ ဖြစ်စသည်တို့နှင့် တူကုန်၏။ ။ဤသို့ဘွင့်ပြ၊ ဆဋ္ဌကထာဆရတို့နှင့် ညီစွာ။ ဖြစ်တို့မည်သည်။ တမျက်ချေး စွန့်ရာဆရပ်။ မြက်သစ်ရွက် ထူထပ်သောဆရပ်၊ တောင်ပိုတို့၌သာသျှင်ဝင်၍ မွေ့လျော်ဘိသကဲ့သို့၊ထိုဆတူ။စက္ခုပသာဒသည်ကား။ ဆချပ်ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ဆရပ်၊ခြုံးပန်း,ခြုံးနွယ်တို့ဖြင့်။ ဆန်းကြယ်သောဆရပ်တို့၌။ မွေ့လျော်ပျော် ပါးကျက်စား၏ဟုမှတ်ဆပ်ဖို့။ ။(စက္ခုဠဉ္စုပမာ)။

ဝိကျောင်း သတ္တဝါတို့သည်။ ဆလံတရာမျှသော ရေသို့ဂုတ်၍၊ တွင်းခွဲ ဝင်၍အိပ်သောဆခါ၊ ထိုဝိကျောင်းဆား တည်ကြည်သော စိတ်ဖြစ်သကဲ့ သို့။ထိုဆတူ၊သောတပသာဒသည်း၊ ဆာကာသဓာတ်ကိုဖျိသည်ဖြစ်၍ နား ပေါက်နားတွင်းခွဲသာသျှင်၊ဝိဝိဆလိုကိုပြု၏။နားပေါက်ဟူသော ဆာကာသ

ဓာတ်သည်သာလျှင်၊ သောတပသာဒ၏ အသံကိုနားခြင်း အကြောင်းဖြစ်၏ ဟုမှတ်၊ ။(သောတဒွိဥပမာ)။

ဌက်တို့မည်သည်။ အဖုဆုံးဖြင်ကျယ်ကောင်းကင်လယ်၌။ လေဟုန်စီး၍ ပျံသွားသောအရာ။ စိတ်တည် ကြည်ပျော့မွေ့ဖတိသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ ဃာနပသာဒသည်လည်း၊ကောင်းကင်ကိုအလိုရှိရကား။ လေဟူသောဒြိရာရှိသောဂန္ဓာရုံလျှင်အာရုံရှိ၏ဟုမှတ်။ မူလဋီကာဆရာတော်ကား။ ဝါယောဓာတ်လေသည်။ အနံ့ကိုယူခြင်း၏ ဥပနိဿယ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ထိုအနံ့ကိုယူခြင်း၌ ခေါ် ဝေါ် ခြင်းဖြင့်၊ အနံ့ကိုလေ၏ ဥပနိဿယ၊ ယူ၍ဆိုအပ်၏ဟုဝိနိစ္ဆတော်မူ၏။ ။(ဃာနဒွိဥပမာ)။

အိပ်ခွေးသည်၊ရွာ၏ပြင်ပ၌ လှည့်လည်သည်ရှိသော်။ဘေးမရှိရာဆရပ်ကိုမဖြင်၊ ခဲပစ်ခြင်းစသည်တို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဟုထင်၍။ ရွာတွင်းသို့ဝင်ရောက်။ဗိုခနောက်သုံးလုံးတို့၏ဌာန၌။ ပြာကိုယက်၍အိပ်ရသော ခွေးဆား။ချမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်သကဲ့သို့။ ထိုဆတူဇိဂ္ဂါပသာဒသည်။ ဆွဲကိုဆလိုရှိလျက်၊တံထွေးဟူသောဆေးပေါ်ဓာတ်၌ငြိသော ရသာရုံလျှင် အာရုံရှိသည်ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ။(ဇိဂ္ဂါဒ္ဒိဥပမာ)။

မြွေခွေးသည်။ သူကောင် ပစ်ရာသုသာန် သင်းချိုင်း၌ လူသားကိုစား သောက်၍အိပ်ရသောဆခါ။ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့၊ထိုဆတူ၊ ကာယပသာဒသည်လည်း၊ဥပါဒိန္နကရုပ်ကို ဆလိုရှိလျက်၊ ပထဝီဓာတ်ကို ငြိသော ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံလျှင်အာရုံရှိ၏ဟုမှတ်။ ။(ကာယဒွိဥပမာ)။

ဤသို့ဖြစ်အပ်ပြီးသောပသာဒရုပ်ငါးပါးသည်။ လက္ခဏာတပါးစီ ဆသိုးဆသိုးဖြစ်ရကား။ဆချင်းချင်းမရောမရှက်ကုန်။ ဥပမာဆားဖြင့်၊ စိုက်ဆော်အပ်ကုန်သောငါးပါးသောဆဆင်းရှိကုန်သောဆောင်လံတို့၏ ဆရိပ်သည်။ တစပ်ထည်း စပ်ဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ထိုဆောင်လံ၏ ဆရိပ်သည်ဆချင်းချင်း မရောမရှက်ဘိသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ၊ ဤငါးပါးသောဆာယတနတို့သည်၊ တရုတည်းသော ဆတ္တဘောဒ္ဓိ ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ မရောမရှက်ကုန်သည်သာတည်းဟုမှတ်။ ကြွင်းသောစွပ်တို့ဒ္ဓိလည်း။ ဤနည်းဆတူမှတ်ယူဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်။ပသာဒငါးပါးဒ္ဓိဥပမာတည်း။

(၁၅၁) ကာယသုံးမျိုးကိုပိုင်းခြားခြင်း။

ဤလူတို့အဘိခန္ဓာကိုယ်၌ချက်မှစ၍။ ဆောက်ဖြစ်သောဆရုသည်။ ဟေဋ္ဌိမကာယမည်၏။ ၎င်းဟေဋ္ဌိမကာယ၌။ ကာယဒသကာ။ဘာဝဒသကာ။ ဆာဟာရဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော ဆဋ္ဌကလာပ်ရှစ်ပါး။ ဥတုဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော ဆဋ္ဌကလာပ်ရှစ်ပါး။စိတ်ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်သောဆဋ္ဌကလာပ်ရှစ်ပါး။ ဤသို့ဆားဖြင့် လေးဆဲ့လေးပါးသော ရုပ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ချက်မှဆထက်။ ရေမျိုချိုင့်တိုင်ဆောင်ဖြစ်သော ဆရုသည်။မဏ္ဍိုမကာယမည်၏။ဤမဏ္ဍိုမကာယ၌လည်း၊ ယခင်ရုပ်လေးဆဲ့လေးပါးတို့တွင်။ ဝဏ္ဏဒသကကိုထည့်သွင်း၍။ လေးဆဲ့ငါးပါးသောရုပ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ။ရေမျိုချိုင့်မှ ဆထက် ဖြစ်သော ဆရုသည်။ ဥပရိမကာယမည်၏။ ဤဥပရိမကာယ၌။ စက္ခုဒသက။ သောတဒသက၊ ဃာနဒသက။ ဇိဝှါ ဒသက၊ ကာယဒသက၊ ဘာဝဒသက၊ ဆာဟာရဖြစ်ဆဋ္ဌက၊ ဥတုဖြစ်ဆဋ္ဌက၊စိတ္တဖြစ်ဆဋ္ဌက၊ပေါင်းရှစ်ဆဲ့လေးပါးသောရုပ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ဤသို့ဆားဖြင့်ဖြစ်သောရုပ်တို့တွင်။ဟေဋ္ဌိမကာယ၌ဖြစ်သောရုပ်သည်။ မဏ္ဍိမကာယ-ဥပရိမကာယ၌ဖြစ်ဘသော ရုပ်တို့နှင့်မဏ္ဍောမရှက် ဖြစ်ကုန်၏၊မဏ္ဍိမကာယ-ဥပရိမကာယ၌ ဖြစ်သော ရုပ်သည်လည်း၊ ဟေဋ္ဌိမကာယ၌ ဖြစ်သောရုပ်နှင့်။မဏ္ဍောမရှက်ဖြစ်ကုန်၏ဟု မှတ်ဆပ်၏။ဥပမာဆားဖြင့် သော်ကား။တောင်ရိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်တို့သည်။ညနေချမ်းဆခါ၌၊ တစပ်တည့်းစပ်ကုန်ဘိသကဲ့သို့ထင်ရ ငြားသော်သည်း။ စင်စစ်သော်ကား။ ဆချင်းချင်းမဏ္ဍောမရှက်ကုန်ဘိသကဲ့သို့မှတ်ယူဆပ်၏၊ထိုကြောင့်။ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကိုဆ္ဆာပိဇောဇဋ္ဌါနိဝိယ ဟောန္တို့၊ ဆညမည့်ပန ဆသမ္ပိဿာနေဝါတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြု၏။ ။ရူပါနိ၊ရုပ်သုံးမျိုးတို့သည်၊ ဇောဇဋ္ဌါနိဝိယ၊တစပ်ထည်းစပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ကိုဆ္ဆာပဲဟောန္တို့၊ ဆကယ်၍ဖြစ်ကုန်၏ရှင့်။ ပနတထာပိ၊ထိုသို့ပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ဆညမည့်၊တပါးသည် တပါးဆား ဆချင်းချင်း။ ဆသမ္ပိဿာနေဝ၊ မဏ္ဍောမရှက်ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တို့၊ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဇာတိ၊ဤဘုံမှတ်ဆပ်၏။ ။ဤဘုံပြဆပ်သော ဆဓိပ္ပါယ်စကား ရပ်၌။မှတ်သားရန်လင်္ကာဆချုပ်ကား။

(၁) ကာယ-ဘာဝ။ဒသက။ဟာရ-ဥ-စိတ်ရှစ်၊
(၂) လေးဆဲ့လေးဖြာ၊ချက်ဆောက်မှာ။ဖြစ်ရာရုပ်ဟုစင်။
(၃) ထေးဆဲ့လေးတွင်၊ဝဏ္ဏ၊ဝင်၊ခေါ်တွင်မဏ္ဍိမစ်၊

(၄) ငါဆဲ့လေးဝ၊ဤရုပ်ရ။ချက်ခြင်ရေးမှီဖြစ်။
(၅) ပသာဒ-ဘာဝ၊ဒသကဿဆဋ္ဌကာသုံးဖြာလှစ်။
(၆) ရှစ်ဆဲ့လေးပါး။သဒ္ဒါထား။ခြတ်သား-ဥပရိဖြစ်။
(၇) တရုံ့ရှစ်ဆယ်၊စွန်းနှစ်သွယ်၊ဆလွယ်ခွဲခါလှစ်။
(၈) ချင်းချင်းရုပ်ချက်။မရောရှက်။မိန့်မြွက်ကျမ်းတွင်လှစ်။
(၉) ဤကိုယ်ကာယ၊ပေါင်းသုံး၀။ခွဲပြသောတုဇစ်။
(၁၀) ဆဋ္ဌသာလိနီ။ကျင်းဂန္ဓာ၊မိန့်ပြီခဲစင်စစ်၊

ဤသည်လျှင်။ဤကိုယ်ကာယဒွါရ၊ရုပ်ပေါင်းဆရကိုခွဲခြားပိုင်းခြား၍၊ ပြဆိုခြင်းဆရာဘည်း။

---

(၁၅၂) ဂေါစရရုပ်ခုနစ်ပါးကိုပြခြင်း။

ဂါဝေါစရန္တိ ဣတ္ထောတိဂေါစရံ။ ။ဣတ္ထေ၊ ဤခုနစ်ပါးသောရုပ်၌။ ဂါဝေါ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့သည်။ စရန္တိ၊ ဖြစ်တတ် ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို ကြောင့်။ ဂေါစရံ၊ ဂေါစရရုပ်မည်၏။ ။ဂေါစရရုပ် ခုနစ်ပါးရှင်။ ။ထို ခုနစ်ပါးသောဂေါစရရုပ်တို့တွင်၊ရူပရူပဆရ။ ။ရူပယတိတိရူပံ။ ။ဟဒ ယဂ်တဘာဝံ၊နှလုံးဦဖြစ်သောဆလိုကို။ရူပသတိပကာသေတိ။ ထင်ရှားပြ တတ်၏။ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊ရူပံ၊ရူပမည်၏။ ။ထိုရူပရုပ်သည်၊ စက္ခု ပသာဒဆေားထိပါးခြင်းစက္ခုပဋိဟနနလက္ခဏာရှိ၏။ထိုရူပရုပ်သည်။နိပ္ပရိ ယာယရူပရုပ်။ ပရိယာယရူပရုပ်ဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ဆည်ကို, ဆရွှေ,ဆနီ,ဆပြာ, ဆမည်းဆစရိသော။ဆဆင်းဆရောင်။ဆလင်း, ဆမိုက်, ဆရိပ်,နေပူစသောရူပါရုံတို့သည်။နိပ္ပရိယာယရူပရုပ်မည်၏။ဆရှည်,ဆတို, ဆကြိုး,ဆငယ်,ဆဝန်း,ဆလုံး,လေးထောင့်, ခြောက်ထောင့်,စသောရူပါရုံ တို့သည်၊ ပရိယာယရူပရုပ်မည်၏၊ ဤပရိယာယရုပ်ဟု ဆိုဆပ်သောဆ ရှည်စသည်တို့ကိုတွေ့ထိ၍သိနိုင်၏။ ဆည်စသည်တို့ကိုတွေ့ထိ၍ မသိနိုင်။ ထိုကြောင့် မရှဆေားဖြင့်။ ဆရှည်,ဆတိုသည်ရူပါရုံမဟုတ်။ ထိုထိုဆရှည်, ဆဘိုသဏ္ဌာန်ဆစရိသောဘုတ်လေးပါးဆပေါင်းကုံဖြိ၍၊ ထိုထိုသို့သောဆ ခြင်းဆရာဆေားဖြင့် တည်သော ဆဆင်းဆပေါင်းဇြစ်သော ရူပါရုံကိုဒိဃ-ရသဟုဆိုဆပ်၏။ ။ဆဋ္ဌကထာဆထွက်တည်း။

ထိုရူပကိုပင်လျှင်။ ဝဏ္ဏဓာတ်ဟုဆိုဆပ်၏။ ထိုဝဏ္ဏဓာတ်သည်လည်း။ ထိထဓာတ်လွန်သောဆဆင်း ဥဏှဓာတ်လွန်သော ဆဆင်းဟူ၍နှစ်ပါးဆ

ပြားနိုး၏။ ထိုတွင်။စိမ်းသောဆဆင်း။ ပြာသောဆဆင်း။ညိုသောဆဆင်း။ နက်သော ဆဆင်းတို့သည်။ သိတဓာတ် လွန်သော ဆဆင်း မည်၏။ ထို ကြောင့်ရကား။ ဂိလာန ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မျက်နှာ။ ကိုယ်ဆင် ါစသည်တို့ဌိ ဆ သားဆရေတို့သည်။ မည်းနက်၊ညိုပြာခြောက်သွေ့ခြင်းကို မြင်လတ်သည် ရှိသော်၊ သိတတေဇောဓာတ်နှင့်တကွ။ပထဝီဓာတ်။ ဆာပေါဓာတ်တို့သည် ထွန်းတတ်၏ဟုဆေးဆရာတို့သည်။ဓာတ်မျက်စိဖြင့်သိဆပ်၏။ ။နှိုသော ဆဆင်း၊ ဝါသောဆဆင်း၊ ပြူသောဆဆင်းတို့သည်။ ဥဏ္ဍာဓာတ်ထွန်းသော ဆဆင်းမည်၏။ထိုကြောင့်ရကား၊ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်တို့၏မျက်နှာ။ကိုယ်ဆင် ါ တို့၌။နိုခြင်း၊ ဝ်ခြင်း၊ပြူခြင်း၊ ကြည်လင်ခြင်းတို့ကို မြင်လတ်သည်ရှိသော်၊ ဥဏ္ဍာတေဇောဓာတ်၊ဝါယောဓာတ်တို့သည် လွန်ဘတ်၏ဟု ဆေးဆရာတို့ သည်။ဓာတ်မျက်စိဖြင့်သိဆပ်၏။ ။ရုပရုပ်ပြီး၏။

သဒ္ဒရုပ်ဆရ၊ ။သပ္ပတိ သောတဝိညာဏာဒေရပ္ပဇ္ဇဏာဘာဝံ ဂန္ဓဆိတိ သဒ္ဒေါ။ ။သောတဝိညာဏာဒေရပ္ပဇ္ဇဏာဘာဝံ၊သောတဝိညာဉ်၏ဆာရုံ၏အဖြစ် သို့။သပ္ပတိဂန္ဓဆိတိ၊ရောက်တတ်၏၊ဖွဆိတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊သဒ္ဒေါ၊သဒ္ဒမည် ၏။ ။ထိုသဒ္ဒရုပ်သည်။သောတပသာဒဆေားထိပါးခြင်းသောတပဋိဃာနုန လက္ခဏာရှိ၏။ ။ထိုသဒ္ဒရုပ်သည်။နှတ်ဖြောက်သောဆခါ။ကမ္မဇပထဝီ.စိတ္တ ဇပထဝီ နှစ်ပါးတို့ထိခိုက်၍၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောစိတ္တဇဆသံ၊မိုးယံးချုန်း ခြင်း စသည် ပြူသောဆခါ။ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ဆသံနှစ်ပါး တို့သည်၊ သောတဝိညာဉ်၏ ဆာရုံဆဖြစ်သို့ရောက်တတ်သောကြောင့်။ ဝစနတ္ထဆရ နှင့်ညီစွာ၊သဒ္ဒမည်၏ဟု မှတ်ဆပ်၏။ ၊ထိုစိတ္တဇဆသံသဒ္ဒ၊ ဥတုဇဆသံ သဒ္ဒရုပ် နှစ်ပါးတို့တွင်။ စိတ္တဇသဒ္ဒဆသံသည်လည်း။ လူတို့နှားဖြင့်ကြား ကောင်းသောသဒ္ဒ၊မကြားကောင်းသောသဒ္ဒဟူ၍နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ထိုနှစ် ပါးတို့တွင်၊ ဤဆက္ခရာကိုရွတ်တေ့ာအံ့ဟု ကြံသောသူဆား။ ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရ သဒ္ဒ သည်ဖြစ်၏။ ထိုဝိတက္က ဝိပ္ဖါရ ဆသံသည်။ ဆလွန် သိမ်ဖွေ သော ကြောင့်၊ လူတို့၏နှားဖြင့်မကြားကောင်းဟု၊ သကဝါဒီဆရာတို့ဆိုကြောင်း။ ကဆာဝဏ္ဏုပါဠိတော်၊ဆဋ္ဌကထာတို့၌မိန့်တော်မူ၏။ ။ဆဿိသောဆရာ ဖြတ်တို့သည်ကား၊ ဤဝိက္ကဝိပ္ဖါရ ဆသံကို သိမ်ဖွေသော ဝိညတ်နှင့် မ ကောင်းသောကြောင့် နှတ်တို့နှားဖြင့် ကြားကောင်း၏ဟု၊ ယူရန်ရှိ၏ဟူ၍ မိန့် တော်မူ၏။ ။ဤလူတို့နှားဖြင့်ကြားကောင်းသောသဒ္ဒရုပ်၊ နှတ်တို့နှားဖြင့် ကြားကောင်းသော သဒ္ဒရုပ်တို့သည်သာလျှင်၊ သဒ္ဒဆစစ်မည်၏။ထိုသဒ္ဒဆ

စစ်ကိုသိန်စခြင်းဌါပေစက္ကူ။ တို့ဒွိ တင်ထားဆပ်သောသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒါဆရာတို့ မည်ဖြစ်ဟု၊ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့ဝိန့်ဆတော်မူ၏။

ဂန္ဓဇရ။ ။ဂန္ဓယတိဆတ္တဖနော ဝတ္ထုံ သုစေတိတိဂန္ဓော။ ။ယံပသာဒ ရှုပံ၊ဆကြင်ပသာဒရှာသည်။ဆတ္တနော၊ဝိဒါဒ်၏။ဝတ္ထုံ၊ တည်ရာဝတ္ထုကို။ဂန္ဓ ယတိသုစေတိ၊ ကုန်းတိုက်ခြင်းကို ပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်ဘတ်၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၊တံပသာဒရှုပံ၊ထိုပသာဒရှာသည်။ဂန္ဓော၊ဂန္ဓမည်၏၊ ။ဤဝစ နာထုနှင့်ဇာညီမြွက်သစ်ရွက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသောပန်း,သစ်သီးစသော ဝတ္ထု သည်။ ဤဆရပဒ္ဓိဂိုဏ်ဟု ပြဘတ်သောကြောင့် ဂန္ဓရှုပ်မည်၏ဟူလို။ ထိုဂန္ဓ ရှာသည်၊ဃာနပသာဒဆားထိပါးခြင်း ဃာနပဋိဘာနနလက္ခဏာရှိ၏၊ ။ ထိုဂန္ဓမည်သောနံသာမျိုးတို့သည်ကား၊ လေးပါးဆပြားရှိ၏။ လေးပါးဆရကား၊ တောင်ဖလပ်, မာလာကျိုကျူ,လေးညှင်းပွင့်,ပန်းညိုရွက်ဟူ၍လေး မျိုးရှိ၏ဟု၊ ဆဘိဓာန်ဋ္ဌပြတော်မူ၏။တနည်း၊နံ့သာမျိုးဆယ်ပါးရှိ၏။ ဆယ် ပါးဆရကား။ ဆမြစ်နံ့သာ, ဆနှစ်နံ့သာ,ဆကာနံ့သာ,ဆခေါက်နံ့သာ, ဆ ပွေးနံ့သာ,ဆရည်နံ့သာ,ဆရွက်နံ့သာ,ဆပွင့်နံ့သာ,ဆသီးနံ့သာ,ဆန့်-နံ့သာ ဟူ၍ဖာတ်တို့ဋ္ဌပြတော်မူ၏၊

ရသဆရ။ ။ရသန္တိတံသတ္တာ ဆသာဒေန္တိတိရသော။ ။တံ၊ထို ဆာရုံကို၊ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်၊ ရသန္တိဆသာဒေန္တိ၊ သာယာတတ် ကုန်၏၊ဇာတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်၊ရသော၊ရသမည်၏။ ။ထိုရသရှာသည်၊ဇိ ဝှါပသာဒဆားထိပါးခြင်းဇိဝှါပဋိဘာနနလက္ခဏာရှိ၏၊ ထိုရသသည်လည်း ချို-ဆိမ့်ဒသာဆရသာ,ချဉ်သောဆရသာ,ဖန်သောဆရသာ, စပ်သောဆ ရသာ,ခါးသောဆရသာ,ငန်သော ဆရသာဟူ၍ခြောက်ပါးဆပြားရှိ၏၊ထို ခြောက်ပါးတို့ဝင်,နွားနို့,ထောပတ်စသော ဆရသာသည်၊ချိုဆိမ့်သောဆ ရသာမည်၏။ယက်တက်ရည့်စသော ဆရသာသည်၊ ဆချဉ်ဆရသာမည် ၏၊ ပျားရေသည့် ဖန်သော ဆရသာမည်၏၊ ကြာရှည့်ထားလျှင် ဖန်သော ကြောင့်တည်း။ချင်း,ငရှာသည့်စပ်သောဆရသာမည်၏။ တမာရွက်စသည် သည့် ခါးသော ဆရသာမည်၏၊ တင်လဲသည်ငန်သောဆရသာမည်၏ဟူ၊ ဆဌကထာတို့ဋ္ဌိန့်တော်မူ၏။ထိုဆရသာခြောက်ပါးကို၊ စားပြီးသည့်နေ့ ကာလဝယ်၊ ပါစကဇတဇောဇဓာတ်ချက်လတ်သည့်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဆရ သာတပါးသို့ ပြောင်းသွားတာ်၏၊ ထိုကြောင့်ရကား။ ဆရသာခြောက်ပါး ပြားငြားသော်လည်း၊ဝမ်းမီးပါစကဇတဇောဇဓာတ်ချက်၍ကျက်သောအခါ ချိုဆိမ့်တပါး,ဆချဉ်တပါး,ဆစပ်တပါး,ဤသုံးပါးတို့သည်သာလျှင်ဖြစ်၏။

ဖြစ်ဟန်ကား။ချို့ဆိပ်သောဆရသာ၊ ငန်သောဆရသာ၊ ဤနှစ်ပါးသည်ဝမ်းဗိုးချက်၍၊ကျက်ပြီးသောဆခါ၊ချို့ဆိပ်အရသာတပါးသာလျှင်ဖြစ်၏။ဆစပ်, ဆခါး,ဆဖန်၊ဆရသာသုံးတန်တို့သည်။ ကျက်ပြီးသောဆခါ၊စပ်သော ဆရသာတပါးတည်း သာလျှင်ဖြစ်၏။ ဆချဉ်ကား၊ ဝမ်းဗိုးချက်ပြီး ငြားသော်လည်း။ဆချဉ်သဘောသာလျှင်ဖြစ်၏။ပါစကတေဇောမချက်နိုင်လျှင်လည်း ဆရသာ ခြောက်ပါးလုံးပင်လျှင် ပုပ်သိုးလျက်။ ဆချဉ်သဘောဆို ရောက်တတ်၏ဟု၊တပ်ဆပ်သောချာဆေးဆရောတို့သည်မှတ်ယူဆပ်ရာ၏။ ။ဤနေရာ၌ခေတ်ဆားဖြင့်သိရန်ကား။ ပဆဝိခေတ်, ဆာပေါခေတ် လွန်သောဆေးဆစာဆောဟာရတို့သည်၊ချို့ဆိပ်သောဆရသာဖြစ်၏ တေဇောခေတ်,ပထဝိခေတ်လွန်သောဆေးဆစာဆောဟာရတို့သည်၊ ချဉ်သောဆရသာဖြစ်၏။ ဆာပေါခေတ်, တေဇောခေတ်လွန်သော ဆေးဆစာဆောဟာရတို့သည်၊ငန်သောဆရသာဖြစ်၏။ဆာကာသခေတ်,ဝါယောခေတ်လွန်သော ဆေးဆစာဆောဟာရတို့သည်၊ခါးသောဆရသာဖြစ်၏။တေဇောခေတ်, ဝါယောခေတ် လွန်သောဆေး ဆစာဆောဟာရတို့သည်၊ စပ်သော ဆရသာဖြစ်၏။ ပထဝိခေတ်,ဝါယောခေတ်လွန်သော ဆေးဆစာ ဆောဟာရတို့သည်၊ ဖန်သော ဆရသာဖြစ်၏ဟူ၍ခေတ်ဆားဖြင့်သိဆပ်၏။

လက်ဝဲဆချုပ်ကား။

(၁) ချို့,ဆိပ်,ချဉ်,ငန်၊စပ်,ခါး,ဖန်၊ခြောက်တန်ဆရသာ။
(၂) ချို့,ဆိပ်,ဆငန်။ဤနှစ်တန်၊ကျက်ပြုန်ချို့၏သာ။
(၃) စပ်,ခါး,ဆဖန်၊ကျက်တုံပြုန်၊ကောန်ဆစပ်ပါ။
(၄) မကျက်သော်ချဉ်၊ကျက်သော်ချဉ်၊ဆချဉ်တပါးသာ။
(၅) ခြောက်ပါးရသ၊ဟူသမျှ၊ပုပ်သိုးကချဉ်လေရာ။
(၆) ဆချိဗိုးချက်၊သသိပ်ပျက်။နှိပ်စက်လေ,သည်းခြေ၊
(၇) ဆစပ်ဗိုးချက်။လေကိုပျက်၊နှိပ်စက်သလိပ်,သည်းခြေ။
(၈) ဆချဉ်ဗိုးချက်၊သည်းခြေပျက်၊နှိပ်စက်သလိပ်,လေ၊
(၉) ရသာခြောက်ပါး၊ပွါးတိုးပြား၊ချုနစ်ဆဲ့ငါးပါးရေ။
(၁၀) တနည်းထွက်ရှိ၊တေသဋ္ဌိ၊ရောဘိ ဘိသင်္ကေ။

{ဤရသာခြောက်ပါးကိုရှေ့သိတဆဲ့နှစ်ပါးနှင့်မြှောက်၊ချုနစ်ဆဲ့တစ်ဖြစ်၏၊မြှောက်သော တစ်ဂဏန်း,နှစ်ဂဏန်းကို ပေါင်းသော်၊ သုံးဂဏန်းဖြစ်

ရကား ယခင် ခုနစ်ခဲ့နှစ်နှင့် ရောလျှင်၊ခုနစ်ခဲ့ငါးပါးသော ရသားဆကျယ် ဖြစ်၏ဟုမှတ်။

(၁) ဆချိုကိုစား၊နွှလုံးသွား၊ဓာတ်သက်ကားခုနစ်ထိ။
(၂) ဆချဉ်မှာကား၊အရူသိမ်သွား၊ဓာတ်သက်ထား၊ငတုံ။
(၃) ငန်သောရသ၊ကြောသေးမ၊တခဏာဓာတ်သက်မှိ။
(၄) ဆစပ်မှာကား၊ဂိုးတွင်းသွား၊ဓာတ်သက်ကား၊ခဲ့နှစ်လိ။
(၅) ဆရသာခါး၊ဆရေသွား၊ဓာတ်သက်ကား၊စတုဝိ။
(၆) ဆဖန်ဆရသာ ဆသားမှာ၊ဓာတ်သက်လာ-ခုနစ်လိ။
(၇) မဟာတိကိစ္ဆာ၊သိကုံကြွ၊ခွဲဟမိန့်လိုက်ပြီ။
(၈) ရသာမသိ၊ဆေးမရှိ၊ကုငြားဘိမတော်ပြီ။
(၉) ရသာသိငြား၊ဆေးမရှာ၊သမားဖြစ်သင့်ပြီ။
(၁၀) ဆဘိဓမ္မာမကျမ်း၊ဆေးကုလှမ်း၊ကြက်ကန်းဆန်ဓိုးမှိ။

ဖေါ်ဌေဖွဆရ၊ ။ဖုသိယတိတိဖေါ်ဌေဗို့၊ ။ဖုသိယတို၊ဝွေဆပ်,သိဆပ်၏။ ဇုတိတသွာ၊ထိုကြောင့်။ ဖေါ်ဌေဗို့၊ဖေါ်ဌေဗုမည်၏။ ဟူသောဝစနတ္ထနှင့်ဆညီ၊ ဝွေဆပ်ထိဆက်သောသဒ္ဒါရှိသော။ဆာပေါဓာတ်သည်ကြွဉ်ဆပ်သော၊ ငထစိ,တဖော,ဝါယောဟူသောဘုတ် သုံးပါးဆပေါင်းသည်။ ဖေါ်ဌေဗို့ရုပ် မည်၏။ ထိုဖေါ်ဌေဗုသည် ကာယပသာဒ ဆားထိပါးခြင်း- ကာယပဋိဃာန နလက္ခဏာရှိ၏၊ ။ဤဖေါ်ဌေဗို့ရုပ်ကို ကောက်ယူရာ၌။ ဆာပေါဓာတ်ကဲ့ ဆဘဲ့ကြောင့် ကြဉ်ရလေသနည်းဟူမူ၊ ဆာပေါ ဓာတ်၏ သိပ်ဖွေသည့်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ဝွေထိခြင်းငှါမတတ်ကောင်းရကား။ ဆာပေါဓာတ်ကိုကြဉ် ရးလ၏။ထိုကြောင့်၊ဋီကာဆကျာ်၌။ ။ဆာပေါဓာတုယာသုမ ဘာဝေန ဖုသိတုံ ဆသက္ကာ၊ ဇောယျတ္တာ ဝုတ္တံ ဆာပေါဓာတု ဝိဝဇ္ဇိတံ ဘူတတ္တယ သင်္ခါတန္တိ။ ။ဟုပိန့်၏။ ။ဆာပေါဓာတုယာ၊ ဆာပေါဓာတ်၏။ သုမ ဘာဝေန၊သိပ်ဖွေသည်၏ဆဖြစ်ဖြင့်၊ဖုသိတုံ၊ဝွေထိခြင်းငှါ၊ ဆသက္ကာ၊ဇော ယျတ္တာ၊မစွပ်းနှိုင်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ဆာပေါဓာတုဝိဝဇ္ဇိတံဘူတတ္တယ သင်္ခါတန္တိ၊ဟူ၍။ ဆာစရိယေန၊ ဂှင်ဆနုဂုဠ္ဍါ ဆရာသည်။ ဝုတ္တံ၊ပိန့်တော် မူ၏။ ။ဤနေရာဝယ်၊ဆကယ်၍ရေဖြင့် ဝွေထိ၍ဖေးမြခြင်းသည်။ ဆာပေါ ဓာတ်ကို ဝွေထိသည် မဟုတ်လောဟူမူ။ ဆာပေါဓာတ်ကို ဝွေထိသည် မဟုတ်။ တေဖောဓာတ်ကိုသာ ဝွေထိ၏ဟုမှတ်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဖြေ သည်၏ဆဖြစ်သည်။ ဥဏ္ဏာတေဖောနှံ့၍ သိတတေဖောပွါးခြင်း ဖြစ်သော

ကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်။ ဋီကာဆရာကျော်ကျော်းမြတ်၌။ ။သာပနဂေတဓောယေဝ၊မဒန္ဓဟိဥဏ္ဏဂတ္တာသီဘဗုဒ္ဓိ။ ။ဟုဝိန့်ဘော်မူ၏။ ။သာပန၊ထိုဒေးမြဿည် ဆဖြစ်သည်ကား။ ဂတဓောယေဝ၊ ဂတဓောဓာတ်သည် သာလျှင်တည်း။ဟိသစ္ဒံ၊ဒုန်လွှဲပေ၏၊ဥဏ္ဏဂတ္တာ၊ ပူသောသဘောသည်။ မဒန္ဓဲ၊နှံသည်။ သဘိ၊ရှိဒေသော်။ သီတဗုဒ္ဓိ၊ဆဒေး၏ပွါးခြင်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဂေါဝရုဂ္ဂါဟိကာဂျော်ဂုနှစ်ပါးဆရာတည်း။

---

(၁၅၃) ဘာဝရုပ်နှစ်ပါးကိုပြဆိုခြင်း။

ဣတ္ထိယာဘာဒေါဣတ္ထတ္တံ။ ။ဣတ္ထိယာ၊ဝိန်းမ၏၊ဘာဝေါ၊ဆဖြစ်တည်း။ ဣတ္ထတ္တံ၊ဝိန်းမ၏ဆဖြစ်။ ။ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ရ၏။ ။ပုရိသဿဘာဝေါပုရိသတ္တံ။ ။ပုရိသဿ၊ ယောကျ်ား၏၊ ဘာဝေါ၊ ဆဖြစ်တည်း။ ပုရိသတ္တံ၊ ယောကျ်း၏ ဆဖြစ်။ ။ပုရိသဘာဝရုပ်ရ၏။ ။ဣတ္ထိဘာဝ ရုပ်သည်၊ ဣတ္ထိဘာဝလက္ခဏာရှိ၏၊ ပုရိသဘာဝရုပ်သည်၊ ပုရိသဘာဝလက္ခဏာရှိ၏။ ။ဤဘာဝ ရုပ်နှစ်ပါးသည်၊ ကံတရား၊ကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်တူသောခဏတွင်ယဉ်ဖြစ်၏။ ဣတ္ထိလိင်,ပုရိသလိင်ကိုသည်ကား။ ဣတ္ထိဒြေ့ ပုရိသိဒြေ့တို့ကိုစွဲ၍။ပဝတ္တိကာလ၌သာသျှင်ဖြစ်၏ဟုဆဋ္ဌကထာ၌ပြဆိုတော်မူ၏။ ဥပမာဆောင်းဖြင့်။မျိုးစေ့ကိုစွဲ၍။သစ်ပင်သည် ကြီးပွါး၍ဆခက်ဆခွန့်ဖြာသံ့စုံဘိသကဲ့သို့။ ပဋိသန္ဓေဆခါဉ်ဖြစ်သော ဣတ္ထိဒြေ့,ပုရိသိဒြေ့တို့ကိုစွဲ၍၊ ဣတ္ထိလိင်,ပုရိသလိင် တို့သည်၊ ပဝတ္တိဆခါဉ်ဖြစ်ရ၏ဟုဆို၏။ တနည်းဆောင်းဖြင့်။ ဣတ္ထိဒြေ့,ပုရိသိဒြေ့တို့ကို။စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်မသိနိုင်။ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သာသိနိုင်၏၊ဣတ္ထိလိင်,ပုရိသလိင်တို့ကို။စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်ဂင်း။ မနောဝိညာဉ်ဖြင့်ဂင်းသိနိုင်၏။ ။ဤသည်ကား။ဣတ္ထိဒြေ့နှင့်၊လိင်ဆထူးတည်း။

ဣတ္ထိလိင်,ပုရိသလိင်နှစ်ပါး၏ ဆထူးကို၊ ဆဋ္ဌကထာဆရာ၏။ဝါဒဖြင့်ပြအံ့။

လိင်္ဂံဟတ္ထာဒိသဏ္ဌာနံ၊နိမိတ္တံ ဓိဟိတာဒိကံ။
ကုတ္တံ သုဠါဒိနာ ကိဋ္ဌာ၊ဆာကပ္ပေါ ဂမနာဒိကံ။ ။

ဟုဝိန့်၏၊ ။ဟတ္ထာဒိသဏ္ဌာနံ၊လင်္ဂဗြေ့ ဆစရှိသော သဏ္ဌာန်သည်။ လိင်္ဂံ၊လိင်မည်၏။ ဓိဟိတာဒိဂ်ာံ၊ ပြီးရပ်ခြင်း ဆစရှိသည်သည်၊ နိမိတ္တံ၊ နိမိတ်မည်၏။ သုဠါဒိနာ၊ မန်းစကောင်းသည်ဖြင့်။ ကိဋ္ဌာ၊ ကစားခြင်းသည်။

ကုတ်ကုံ၊ပြုခြင်းဆမူဆရောကုတ်ကုတ်မည်၏။ ဂမနာဒိကံ၊သွားခြင်းစသည်သည်။ ဆာကပ္ပေါ်၊ ဆသွင်ဆပြင်ဆာကပ္ပမည်၏။ ။ဌင်းဂါဆာဆရန့်ဉ် ညီစွာ၊ အုတ္ထိဘောဂိုဿသူ၏ လက်ခြေသဏ္ဌာန်သည်။ သေးသေးသွယ်သွယ်ငယ်လှ၏။ပုရိသဘောဂိုဿသူ၏ လက်ခြေသဏ္ဌာန်သည်။ကြီးမားကုန်၏၊ ။ဤလျှင်လိင်္ဂဆားဖြင့် သိရန်တည်း၊ ။အုတ္ထိဘောဂိုဿသူ၏ ပြီး ဖွင့်ခြင်းသည်၊ သိပ်မွေ့ယဉ်ကျေး၏။ ပုရိသဘောဂိုဿသူ၏။ ပြီး ဖွင့်ခြင်းသည်။ ကြမ်းတမ်း၏၊ ။ဤလျှင်။ဆကြောင်း နိဒ္ဒိတ်ဆားဖြင့်သိရန်တည်း။ ။အုတ္ထိဘောဂိုဿသူတို့သည်။ ငယ်သောဆခါ၊ မနုဿဇယ်, ကျည်မွေ့ငယ်တို့ဖြင့် ကစားမြူးထူးကုန်၏။ပုရိသဘောဂိုဿသူသည်။ ငယ်သောဆခါ၊ ရထားငယ်,ထွန်ငယ်တို့ဖြင့်ကစားမြူးထူးကုန်၏။ ။ဤလျှင်။ဆပြုဆမူဆရောကုတ်ကုတ်ဆားဖြင့်သိရန်တည်း၊ ။အုတ္ထိဘောဂိုဿပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သွားလာခြင်းဆမူဆရောတို့သည်၊မသန့်ရှင်းသောဆခြင်းဆရောရှိ၏၊ပုရိသဘောဂိုဿပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သွားလာခြင်းဆမူဆရောတို့သည်။သန့်ရှင်းသောဆခြင်းဆရောရှိ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ သွားလာခြင်း ဂမန ဆားဖြင့် သိရန်တည်း။ ။ဌိကာနည်းဆားဖြင့်၊မိန်းမတို့၏ဆင်ဂါဇာတ်သည်။ အုတ္ထိလိင်မည်၏၊ ယောကျ်ားတို့၏ဆင်ဂါဇာတ်သည်၊ ပုရိသလိင်မည်၏၊ မိန်းမတို့၏ဆသံ, ဆလိုသည်။ အုတ္ထိနိဒ္ဒိတ်မည်၏။ယောကျ်ားတို့၏ဆသံ,ဆလိုသည်၊ ပုရိသနိဒ္ဒိတ်မည်၏။ မိန်းမတို့၏မသန့်ရှင်းသော ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်း၊ နေထိုင်ခြင်းစသည်သည်။ အုတ္ထိကုတ်မည်၏။ ယောကျ်ားတို့၏ သန့်ရှင်းသော ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်းစသည်သည်။ပုရိသကုတ်မည်၏။ မိန်းမတို့၏သဏ္ဌာန်သည်၊ အုတ္ထိဆာကပ္ပမည်၏။ ယောကျ်ားတို့၏ သဏ္ဌာန်သည်၊ ပုရိသဆာကပ္ပမည်၏။ ။ဤလျှင်ဌိကာကျော်ဆရာ့ဝါဒ။

ချာသ သဒ္ဒါကျမ်းပြီသော။ ရှင်ဝိမလဗုဒ္ဓိဆလိုဆားဖြင့်၊ ဤသို့မှတ်သားဆပ်၏။

ထနကောသဝတီ အုတ္ထိ၊မသုမာပုရိသော သိယာ။
ဥဘိန္နံမန္တရံ ကေ၊အုတရောဘယမုတ္တကော။ ။

(ချာသဂါထာ)

ထနကောသဝတီ၊ကြီးမားသောသားမြတ်၊ရှည်လျားသောဆံရှိသောသူသည်။အုတ္ထိ၊မိန်းမသည်။သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ မသုမာ၊ မုတ်ဆိတ်ကြင်စွယ်ရှိသောသူသည်၊ပုရိသော၊ယောကျ်ားသည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏၊ ဥဘိန္နံ၊မိန်းမ, ယောကျ်ားနှစ်ယောက်တို့၏။ ယံဆန္တရံ၊ ဆကြင်ဆကြားသည်။ ဆတ္ထိ၊ရှိ၏၊

တော်၊ ဤဆိုကြားသည်။ ဥဘယမဂ္ဂကောဇကို, ပုရိသလိင်နှစ်ပါးမှလွတ်သော။ဇကတရော၊ နပုံးလိင်ရှိသောသူမည်၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ဝါဒသုံးပါးဖြင့်။ဇကို့လိင်,ပုရိသလိင်ထူးခြားဟန်တည်း။ ။ထိုသို့ဖြစ်ပြီးသောလိင်နှစ်ပါးတို့တွင်။ပုရိသလိင်သည်မြတ်၏။ဇကို့လိင်သည်ယုတ်၏။ထို့ကြောင့်၊ ယောကျ်ား ဖြစ်သောသူသည်။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရစသော ဆကုသိုလ်ကြောင့်။ပုရိသလိင်သည်။ယခုဘဝ၌ ကွယ်ပျောက်ရ၏။ထိုသို့ပုရိသလိင်ကွယ်ပျောက်သောသူဆား။ တဘန်ဇကို့လိင်ဖြစ်ပေါ်ရခြင်းသည်ကား၊ယခင်ဝုရိသလိင်ကိုဖြစ်စေသော ကုသိုလ်ဟောင်းသည်။ ဆကုသိုလ်ကြောင့်၊ ဆားနည်းရကား။ ပုရိသလိင်ကိုမဖြစ်စေနိုင်။ ဇကို့လိင်ကိုသာလျှင်ဖြစ်စေနိုင်၏ဟုမှတ်၊ ဤနေရာ၌။ ရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်ကိုဖြစ်မှားသော၊ သောရေယျသူဌေးသားဝိန်းမဖြစ်ဟန်ကို မှတ်ယူရာ၏။ ။ထိုကြောင့်၊ ဆဌသာလိန် ဆဌကထာ၌။ ။ပုရိသလိင်္ဂ ဗလဝ ဆကုသလေနဆန္တရဓာယတိ၊ ဇကို့လိင်္ဂ ဒုဗ္ဗလကုသလေနပတိဋ္ဌာတိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ပုရိသလိင်္ဂ၊ ပုရိသ လိင်သည်၊ ဗလဝ ဆကုသလေန၊ ဆားကြိုးသော ဆကုသိုလ် ကံကြောင့်။ဆန္တရဓာယတိ၊ ကွယ်ပျောက်ရ၏။ ဇကို့လိင်္ဂ၊ဇကို့လိင်သည်။ဒုဗ္ဗလကုသလေန၊ဆားနည်းသောကုသိုလ်ကံကြောင့်။ ပတိဋ္ဌာတိ၊ တည်ရပြန်၏။ ။ဤသည်ကား။ယောကျ်ားဘဝမှ၊ ဝိန်းမဘဝသို့။လိင်ပြန်၍ ကူးဟန်တည်း။

ဆကုသိုလ်ကြောင့်၊ကုသိုလ်ကံသည်ဆားနည်း၍ ဝိန်းမဖြစ်၍နေရသောသောရေယျ လုလင်သည်။ ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝေဂဖြစ်လျက်။ ရှင်မဟာကစ္စည်းထေရ်ကိုကန်တော့သောဆဓ၊ယခင်ဖြစ်ဖူးသောဆကုသိုလ်ဆားနည်းသောကြောင့်၊ ဇကို့လိင် ကွယ်ပျောက်၍၊ ကန်တော့သော ကုသိုလ်ထောက်ပံ့၍။ပေးရင်းကုသိုလ်ဆားကြိုးပြန်၍၊ပုရိသလိင်ဖြစ်စေ၏ဟု မှတ်။ ထိုကြောင့်၊ဆဌသာလိန် ဆဌကထာ၌။ ။ဇကို့လိင်္ဂ ပန ဆန္တရဓာယန်တဲ့ ဒုဗ္ဗလဆကုသလေနဆန္တရဓာယတိ။ပုရိသလိင်္ဂ ဗလဝကုသလေနပတိဋ္ဌာတိ၊ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။ပန၊ထိုမှတပါး။ဇကို့လိင်္ဂ၊ ဇကို့လိင်သည်။ဆန္တရဓာယန်တဲ့၊ကွယ်သည်ရှိသော်။ဒုဗ္ဗလဆကုသလေန၊ ဆားနည်းသောဆကုသိုလ်ကြောင့်၊ဆန္တရဓာယတိ၊ကွယ်ပျောက်ရ၏။ပုရိသလိင်္ဂ၊ပုရိသလိင်သည်၊ဗလဝကုသလေန၊ဆားကြိုးသောကုသိုလ်ကြောင့်။ ပတိဋ္ဌာတိ၊တည်ရပြန်၏။ ။ဤသို့ဆဌကထာ၌ မိန့်သည်နှင့်ညီစွာ၊ ဤလိင်နှစ်ပါးတို့ ကွယ်ပျောက်ရခြင်းသည်၊ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်ကွယ်ပျောက်ရ၏။လိင်နှစ်ပါးတ

ဘန္ဒဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းသည်။ကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်ရ၏ဟူ၍မှတ်ရာ၏။ ။ ဆဋ္ဌကထာမှာလည်းမိန့်တော်မူ၏။

မူသဒိုကာတို့ဦးကား။အဇ္ဈတ္တိလိင်, ပုရိသလိင်နှစ်ပါးပေါ်ပေါက်လာရခြင်းသည်။ကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်လာရ၏ဟူ၍ ဆဋ္ဌကထာဆရာ ပြတော်မူခြင်းသည်။ သုဂတိဘုံသားတို့ကိုရည်၍ မိန့်တော်ဖြစ်။ ဒုဂ္ဂတိဆပါယ်ဘုံဦးကား။ ဇာတ္တိလိင်, ပုရိသလိင်နှစ်ပါးကိုရခြင်း။ ကွယ်ပရခြင်းတို့သည်။ ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်သာလျှင်။ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေတို့ဦး ဖြစ်ရ၏ဟု မိန့်တော် မူ၏။ ထိုကြောင့်ဌင်းဋီကာဦး။ ။ဒုဂ္ဂတိယံပန ဆကုသလေနေဝဇာတိန္ဒမိဉ္ဇပုတ္တိစပိနာသောစ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဒုဂ္ဂတိယံပန။ဒုဂ္ဂတိဘုံဦးကား။ဆကုသလေနေဝ၊ ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်သာလျှင်။ဇာတိန္ဒမို့၊ နှစ်ပါးကုန်သောဇာတ္တိဟောပုဗ္ဗော်တို့၏လည်း။ဥပပတ္တိစ၊ဖြစ်ရခြင်းသည်ဌင်း၊ ပိနာသောစ၊ကွယ်ပရခြင်းသည်ဌင်း။ဟောတိ၊ဖြစ်ရ၏။

၍ဆရာဦး၊ ဥဘတောဗျည်းကိုဖြဦးဆုံး။ ။ဥဘဟောဗျဉ္ဇနံဆသဆတ္ထိတိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော။ ။ပိနယသက်ဟာဆဋ္ဌကထာ။ ။ဆသ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဥဘတောဗျဉ္ဇနံ၊ ဇာတိနိမိတ်ဖြစ်သောကံ၊ ပုရိသနိမိတ် ဖြစ်သောကံကြောင့် နှစ်ခုသောဆင်္ဂါတ်သည်၊ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော၊ဥဘတောဗျည်းမည်၏၊ ထိုဥဘတောဗျည်းဆား။ဇာတ္တိနှင့်ပုရိသိန္ဒြေနှစ်ပါးလုံးပင် ရှိလေသလော့။တပါးတည်းပင် ရှိလေသလော့ ဟူမူ၊ ။ဇာန္ဒြေတရုတည်းသာလျှင်ရှိ၏။ထိုတရုသောဇာန္ဒြေဟူသည်လည်း။ ဇာတ္တိဥဘတောဗျည်းဆား။ ဇာတ္တိန္ဒြေတပါးသာလျှင်ရှိ၏၊ ပုရိသ ဥဘတောဗျည်းဆား။ပုရိသိန္ဒြေတပါးသာလျှင်ရှိ၏။ဇာတ္တိဥဘတောဗျည်းဆား။ဆကြောင်ဆခါဝယ်။ထပါးသောဗိနိုးမဦး၊ ရာဂစိတ်သည်ဖြစ်၏။ ထိုဆခါ ပုရိသလိင်သည်ထင်ရှားဖြစ်၍။ဇာတ္တိလိင်သည်၊ ဖုံးလွှမ်းလျှို့ဝှက်ပျောက်ပျက်ရ၏။ပုရိသဥဘတောဗျည်းဆားလည်း။ဆကြောင်ဆခါတပါးသောယောက်ျားဦး ရာဂစိတ်သည်ဖြစ်၏၊ထိုဆခါဇာတ္တိလိင်ထင်ရှားဖြစ်၍၊ ပုရိသလိင်သည်၊ဖုံးလွှမ်းလျှို့ဝှက် ပျောက်ပျက်ရ၏။ ။ဆသ္ဘိသောပညာမဂ္ဂိ၊ ကေစိတ္ထိသည်ကား။ ဂုဠ်ပဂိဆွန်းဟု ဆဋ္ဌကထာဆိုခြင်းကြောင့်။ ဇာတ္တိဥဘတောဗျည်းဆား။ ဇာတ္တိလိင်ကွယ်ပျောက်၍ပုရိသလိင်ရောက်လျှင်။ ဇာတ္တိနိမိတ်ဆင်္ဂါတ်သည်။ သေးသေးငယ်ငယ် ဖုံးကွယ်လျှို့ဝှက်သကဲ့သို့ရှိ၏ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုစကားသည်မသင့်ကုန်။ ဆလျှင်းပင် ကွယ်ပျောက်၍၊ ဇာတ္တိနိမိတ်နေရာ၌ပင်၊ ပုရိသလိင်နိမိတ်ပေါ် ပေါက်ရသောကြောင့်တည်း။ ။ထိုကြောင့်ဆဋ္ဌက

ထာကြိုးခွါ။ ။သဒါဝိဗျဉ္ဇနဒွယံ တိဇဋ္ဌယဟျ၊ နပနတိဋ္ဌတိ။ ။ဟုဝိန်ဒေတ်မူ ဖြ။ ။သဒါဝိ၊ ဆခါခပ်သိမ်းလည်း။ ဗျဉ္ဇနဒွယံ၊ ဆက်ဂြောတ်နှစ်ခု ပေါင်း သည်။တိဇ္ဈေယဟျ၊တည်ရာဖြ။ပန၊စင်စစ်သော်ကား။နတိဋ္ဌတိ၊မတည်နိုင်။

ထိုဥဘတောဗျည်းတို့ဆား။ ဇာဇွန်ဒြိတပါးတည်းသာလျှင် ရကောင်းဖြ။ ဇာဇွန်ဒြနှစ်ပါးမရစကောင်းကုန်။အကြောင်းဥဘတောဗျည်းဆား။ဇာထိုဇွန်ဒြဖြစ်လာ လျှင်။ ပုရိသိန်ဒြေခ္ခုပ်ရဒြ်။ပုရိသိဇွန်ဒြဖြစ်လာလျှင်။ ဇာထိုဇွန်ဒြေခ္ခု ပ်ရဖြ်ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်။ဇာဒြိယယမကပါဋိတော်ဋ္ဌ။ ။ယာသာဇာထိုဒြိယံဥပဖွဇ္ဇတိ၊တာသာ ပုရိသိဒြိယံဥပဖွဇ္ဇာဘိတိဇနာ။ ။ယာဌ၍ဟောကြားတော်မူဖြ။ ။ယသာ၊ဆကြင် ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ ဇာထိုဒြိယံ၊ဇာထိုဇွန်ဒြေသည်။ ဥပဖွဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ခဲ့။ တသာ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ် ဆား။ပုရိသိဒြိယံ၊ပုရိသိဇွန်ဒြေသည်၊ဥပဖွဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ခဲ့လော။ဇာတိပုစ္ဆာယံ၊ဤသို့ သော ဆမေးတော်သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။နာ၊ ဇာထိုဇွန်ဒြေဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဆား။ပုရိသိဇွန်ဒြေဖြစ်ခဲ့မဟုတ်။ဇာတိဝိသဇ္ဇနာ၊ဤသို့ဖြေတော်မူဖြ။ ။ဇာဇွန်ဒြ တပါးတည်းဖြစ်သျှင်၊ ဆဂ်ါနှစ်ပါးကိုရရှိရခြင်းသည်ကား။ဂြားဘဝ၌ပြုခဲ့ သောကမ္မသဟာယ မေထုန ရာဂစိတ်ကြောင့်သာဟုမှတ်။ ။ဇာထို ဥဘ တောဗျည်းသည်။ဝိဝိလည်း ကိုယ်ဝန်ယူဖြ။သူတပါးဆားလည်း။ ကိုယ်ဝန် ပေးနိုင်ဖြ၊ပုရိသဥဘတောဗျည်းကား။ ဝိဝိသည်သာကိုယ်ဝန်ယူဖြ။ သူတ ပါးဆားကိုယ်ဝန်မပေးနိုင်။ဟု-ဆထူး ဝိသေသကို ဆဋ္ဌကထာ၌ပြဖြ။ ။ ဤသျှင်ဘာဝဂျာဆရတည်း။

---

(၁၁၄) ဟဒယဝတ္ထု၊ကိုပြခြင်း။

ဟဒယဝတ္ထု၊ ဟူသည်။ ။နိဿိတစိတ္တံ ဟရတီတိဟဒယံ။ ။ယံရူ ပံ၊ဆကြင်ဂျာသည်။ နိဿိတစိတ္တံ၊ ဖြ၍နေသောစိတ်ကို။ဟရတိ၊ ဆောင် တတ်ဖြ။ဇာတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တံရူပံ၊ ထိုဂျာသည်။ဟဒယံ၊ဟဒယမည် ဖြ။ ။ထိုဟဒယသည်ပင်သျှင်။မနောဓာတ်,မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ဖြ၏ဖြိရာ-တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထု၊လည်းမည်ဖြ။ထိုဆို့ဖြစ်၍ဟဒယ ဝတ္ထု၊ဟု ဆိုဆာ်ဖြ။ထိုဟဒယဝတ္ထု၊သည်၊မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ဖြ၏ မြိ ရာလက္ခဏာရှိဖြ။ ။ထိုဟဒယဝတ္ထု၊သည်။နှလုံးသားဖြ၏ဆတွင်းဝယ်၊တ လက်ဘက်ဆွမ်းခွဲမျှသောသွေးကိုမြို၍တည်ဖြ၊အဆင်းဆားဖြင့်ပဒုမာကြာ ရွက်ဖြ၏ကျောက်ကုန်းကျောပြင်ကဲ့သို့နီမြန်းသောဆဆင်းရှိဖြ၏သဏ္ဌာန်ဆား ဖြင့်၊ဆပြင်ဘက်ဆရွက်ကို ပယ်ရှားခြ၊ ဆောက်သို့မျက်နှာထားဆပ်သော

ပဒုမာကြောင့်သက္ကာနှိမ့်၏။ဆပမူကားသန့်ရှင်းပြေပြစ်၏။ ဆာဘင်းမူကားသပွတ်ဒဂ္ဂ၊ ဆလားရိကုန်၏။ ဆရပ်ဆားဖြင့် ဆထက်ဆရပ်၌တည်ဖြစ်၊ နေရာဆားဖြင့်သမြတ်နှစ်ခုဆလယ်ဝယ်တည်ဖြစ်။ ထိုဟဒယဝတ္ထု၊သည်၊ပညာရှိသော ပညဝန္တဝုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊ စဉ်းငယ်ပွင့်ဖြစ်။ ပညာနှင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆားဆတို့ ဆတိုင်း သဘာတည်း။ ။ထိုကြောင့်၊ ရှေးဆရာတို့သည်။ ဆင်းရွဲက်ပနုံ၊ကျောပြင်ပုံတည်း။ကြောင်ဆောက်ရွဲ၊ ဉာဏ်ရှိသူဝယ်၊စဉ်းငယ်ပွင့်တုံ၊စုထုံမန္ဒ၊ ဆပ,သန့်ရှင်း၊ တွင်းသပွတ်ဒဂ္ဂ၊ နှစ်ဆူဓာတ်ဗျိ၊တည်ကုန်သည်တည်း။ ။ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။

ဧရိတဆားဖြင့်သော်ကား။ ရာဂစရိုက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊နီးမြန်းသောဆဆင်းရှိ၏။ ဒေါသစရိုက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆားမည်းနက်သောဆဆင်းရှိ၏။မောဟစရိုက်ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ဆသားဆေးသောဆရည်နှင့်တူသောဆဆင်းရှိ၏။ ဝိတက်စရိုက်ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ကုလားပဲရည်ဆဆင်းရှိ၏။ သဒ္ဓါစရိုက်ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ မဟာလွှစါးပန်းဆဆင်းရှိ၏။ ပညာစရိုက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ပြိုးပြိုးပြက်သောဓောတမျက်ပတ္တာမြားဆသွင် ပြုစင်သောဆဆင်းရှိ၏။ ။ထိုကြောင့်၊ရှေးဆရာတို့သည်လည်း၊ ။နိသည်ရာဂ၊ဒေါသမည်းငြိုး၊သားဆေးရည်မောဟ၊တက္ကပဲရသို့၊ဝါသည်သဒ္ဓါ၊ ပညာပြိုးပြက်၊ဓောတမျက်သွင်၊ပြုစင်လွန်ကဲ၊ လက်ဆွမ်ခဲမျှ၊လောဘိတတည်၊ပုန္နဂဠီ၊တွင်းမှားရှိလတ်၊သားမြတ်လယ်ပွေ၊ရင်မှာနေသည်။ ။မှတ်လေသောတုဝေနေတည်း။ ။ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာဆထွက်)။

ထို ဟဒယဝတ္ထုကို၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ဒုက်ပျက်မည်စိုး၍၊ မြတ်ဘုရားဟောကြားတော်မမူကုန်။ဆဘယ်သို့လျှင်ဝတ္ထုဒုက်ဆာရမ္မဏဒုက်တို့ကို ဟောခြင်း၏ ပျက်သနည်းဟူမူ။ ။ပဋ္ဌဝိညာဉ်၌၊ ဆတ္ထိရုပ် စက္ခုဝိညာဏဿဝတ္ထု၊ဆတ္ထိရုပ်စက္ခုဝိညာဏဿဝတ္ထု၊ဆတ္ထိရုပ်စက္ခုဝိညာဏဿဆာရမ္မဏံ၊ ဆတ္ထိရုပ်စက္ခုဝိညာဏဿ ဆနာရမ္မဏံ, ဆစရိုက်သည်ဖြင့်၊ဝတ္ထုဒုက်, ဆာရမ္မဏဒုက်တို့ကို၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဆစရိုက်သည်တို့၌ ရသကဲ့သို့၊ ထို့ဒုတ္ထု၊ မနောဝိညာဉ်၌ မရဆပ်ကုန်။ မနောဝိညာဉ်၌မှာမူကား၊ ဆတ္ထိရုပ်မနောဝိညာဏဿဝတ္ထု၊ ဆတ္ထိရုပ်မနောဝိညာဏဿ နဝတ္ထု၊ဟူ၍ဝတ္ထုဒုက်ကိုသာလျှင်ရဆပ်ဖြို၊မနောဝိညာဉ်၏အာရုံမဟုတ်သောတရားမည်သည်မရှိသောကြောင့်။ ဆတ္ထိရုပ်မနောဝိညာဏဿဆာရမ္မဏံ၊ ဆတ္ထိရုပ်မနောဝိညာဏဿနဆာရမ္မဏံ, ဟု၊ဆာရမ္မဏဒုက်ကိုကားမရဆပ်၊ထို

သို့မဟုတ်နာဝိညာဉ်ရှိဆောရမ္မဏဒုက်ကိုမရသောကြောင့်၊ ဟောဆပ်သောဒေသနာသည်ပျက်၏၊ ထိုသို့ပျက်သောကြောင့်၊ဓမ္မသင်္ကေတပါဠိတော်၌မနောဝိညာဉ်၏ဒိုရာဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထုဂျာကိုရဆပ်လျက်ဘုရားမဟောဆပ်ကုန်၊ ဟဒယဝတ္ထုဂျာ မရှိသောကြောင့်။ ဓမ္မသင်္ကေတပါဠိတော်၌ မဟောသည်မဟုတ်၊ ဤသည်လျှင်ဒေသနာဒုက်ပျက်ပုံတည်း။ "ဤသို့ပင်ဟဒယဝတ္ထုကို။ ဓမ္မသင်္ကေတပါဠိတော်၌၊ မဟောငြားဒသ်လည်းပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ်၊ နိဿယပစ္စည်း၌။ "ယံဂ္ဂုပံ နိဿာယ မနော ဓာတုစနောဝိညာဏဓာတုစ ပဝတ္တန္တိ။တံဂ္ဂုပံ မနောဓာတုယာ၊ မနောဝိညာဏဓာတုယာ၊ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော,ဟု၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုမြတ်ဘုရားဟောကြားတော်မူ၏။" "ဤလျှင်ဟဒယဝတ္ထုဂျာတည်း။

---

(၁၁၅) ဇိဝိတဂျာကိုပြခြင်း။

ဇိဝိတဟူသည်။ "ဇိဝန္ဒြိ သဟဇာတာ ဓမ္မာဇေတနာတိဇိဝိတံ။ "ဇောနု၊ဤဇိဝိတိန္ဒြေဖြင့်၊သဟဇာတာဓမ္မာ၊တကွဖြစ်သောတရားတို့သည်။ ဇိဝန္ဒြိ၊တည့်တတ်ကုန်၏၊အုတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ တံဆာယု၊ ထိုဆသက်သည်။ဇိဝိတံ၊ဇိဝိတမည်၏။ "ထိုဇိဝိဘဟူသည်၊ မိမိနှင့်တကွ ဖြစ်သောကမ္မဇဂျာတို့ကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းသဟဇာတာနုပါလနလက္ခဏာရှိ၏။ "ဤစကားရပ်၌၊စောဒနာဝင်ရန်မှာမူကား။ ဆာဟာရဇစသောဂျာတို့၏ဆာဟာရစသည်တို့သည်၊တည်ခြင်း၏ ဆကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့။ ထိုဆတုကမ္မဇဂျာတို့၏လည်း၊ ကံသည်သာလျှင် တည်ခြင်း၏ ဆကြောင်း ဖြစ်ခြင်းငှါထိုက်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်၊ ဇိဝိတ ဂျာသည် ကမ္မဇဂျာကိုစောင့်ရှောက်ရသနည်းဟူမူ၊ "ဆာဟာရဇဂျာစသည်တို့ဆဲး၊ဆာဟာရစသောဆကြောင်းတို့သည်၊ထိုဆာဟာရဇဂျာတို့ဖြစ်စဉ်၊ထင်ရှားမှီ၏ထို့။ကမ္မဇဂျာတို့ဆား၊ ရှေးရှေးသောဘဝမြင့်ရှည်စွာကာလက၊ ပြုခဲ့ဘူးသောကံဟူသော ဆကြောင်းသည်း၊ထိုကမ္မဇဂျာတို့ ဖြစ်ဥဋ္ဌာင်ရှားမရှိခဲ့။ ထိုကြောင့်ဖြစ်ရကား၊ ဆာဘဲ့သောသားသည်း၊ ဘဝကွေး,ဆရိုးစသည်တို့ကိုမှီ၍ဆသက်ရှင်ရ၏ထို့၊ ကမ္မဇဂျာတို့သည်လည်း၊ ကံ၌တပါးကိုမှီ၍မျှရ, ရှင်ရ၏၊ ဇိဝိတိန္ဒြေကို ကြဉ်၍လည်း၊ ထိုကမ္မဇဂျာတို့၏ မျှခြင်း,ရှင်ခြင်းငှါစွမ်းနိုင်သော တပါးသောဆကြောင်းလည်းမရှိ ဘုန်ကြောင့်ဆပ်စေတော့သည်။ဆာဟာရဇဂျာတို့မှာမူကား၊ ဆဘဲ့ရှိသောသားသည်၊ဘဝကွေး,ဆရိုးစသောသူကို ငဲ့ကွက်ခြင်းကင်း၍၊ ရှင်

ကုန်၏,မျှကုန်၏ဆို၊ဆောဟာရဒစသောချက်တို့သည်လည်း၊မိမိတို့ဆင်ကြောင်း ဖြစ်ဆဉ်းဆောင်းဖြင့်ရှင်ကုန်,မျှကုန်၏။ ထိုစကားသည်မှန်စွ။ ဆောဟာရဆစရှိသည်တို့သည်၊ မိမိတို့ရှိစဉ်ခဏာ၌၊ ချက်တို့ကို ဖြစ်စေ၍၊ ထိုချက်တို့ဖြစ်တည်ခြင်း မျှခြင်းငှါ တည်နေကုန်၏။ ထို့ကြောင့်၊ ထိုဆောဟာရဇ စသော ချက်တို့သည်။ဇီဝိတိန္ဒြေကို ငဲ့ခြင်းကင်းကုန်၍၊ ထိုထိုမိမိတို့၏ ဆင်ကြောင်းဖြင့်သာ တည်ကုန်၏။တည်ခြင်း,မျှခြင်းဆင်ကြောင်းဘပါးကိုမငဲ့ဖြိဟ့၊ တပ်ဆပ်သော ချာ၊မှတ်ကုန်ရာ၏။ ။ပိသုဒ္ဓိမဂ်,မဟာဋီကာဆထွက်၊ ဆဓိပ္ပါယ်မှတ်ချက်။ ဤဇီဝိတိန္ဒြေသည်၊ ဝမ်းဗိုးပါစက တဖောဝတ်နှင့် တကွ ဆထုံးရုံသော ဥပါဒိန္နကကာယကိုနှံ့၍ဖြစ်၏၊ထိုကြောင့်ဌိကာ၌။ ။ဇုံဒံပန သဟပါစနွိ ဌာနေနသဟသကလသရိရံ ဗျာပေတွာတိဋ္ဌတိ။ ။ဟုဘွင့်ဖြ၏။ ။ဇုံဒံပန ဇီဝိတံ၊ဤဇီဝိတိန္ဒြေသည်ကား။ပါဠိနွိဌာနေန၊ဝမ်းဗိုးပါစကတဖောဝတ် တည်ခြင်းနှင့်။သဟ၊တကွ၊ သကလသရိရံ၊ဆလုံးရုံသော ဥပါဒိန္နကကာယကို။ဗျာပေတွာ၊နှံ့၍။တိဋ္ဌတိ၊တည်၏။ ၊ဇီဝိတပြီးပြီ။

---

(၅၅၆) ဆောဟာဒရုပ်ကိုပြခြင်း၊

ဆောဟာရရုပ်ဟူသည်။ ။ဆောဟာရိယတိတိဆောဟာရော။ ။ဆောဟာရိယဘိ၊မျိုဆပ်၏။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်ဆောဟာရော၊ဆောဟာရမည်၏။ ။ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ဆလုပ်ဆလွေးပြု၍ မျိုဆပ်သော သတ္တိကြောင့်။ ဘောဇဉ်လေးပါးစသော ဝတ္ထုသည်။ ပြဒါန်းသောဆောင်းဖြင့် ဆောဟာရမည်၏။ ထိုဝတ္ထုဒ္ဓိတည်သောသြဇာသည်ကား။ဌာနူပစာရဆောင်းဖြင့်ဆောဟာရမည်၏။ဟုမှတ်။ ။ထိုဆောဟာရသည်ဆဘဲ့ကြောင့်ကဗဠိကာရမည်သနည်းဟူမူ၊ ။ဆကဗဠမွိကဗဠံကာရိယတိတိကဗဠိကာရော။ ။ဆကဗဠမွိ၊ဆလုပ်ဆလွေမဟုတ်သော်လည်း။ကဗဠံပိယ၊ဆလုပ်ဆလွေကဲ့သို့။ ကာရိယတိ၊ပြုဆပ်၏။ ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ဆလုပ်ဆလွေ မဟုတ်ဘဲလျက်၊ ဆလုပ်ဆလွေပြုဆပ်သောသတ္တိကြောင့်၊ကဗဠိကာရော၊ကဗဠိကာဒရမည်၏။ ။ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ ခဲဘွယ်၊စားဘွယ်၊ လျက်ဘွယ်၊ သောက်ဘွယ်ဟူသော ဘောဇဉ်လေးပါးစသောဝတ္ထု၊သည်၊ မူလပဒ္ဓမဝတ္ထုက ဆလုပ်ဆလွေမဟုတ်သော်လည်း။ ဆသိရိရှိတိုင်းဆလုပ်ဆလွေ ပြုဆပ်သော သတ္တိကြောင့်။ ပြဒါန်းသောဆောင်းဖြင့်၊ကဗဠိကာရမည်၏။ထုဝတ္ထုဒ္ဓိတည်သောသြဇာသည်ကား၊ ဌာနူပစာရဆောင်းဖြင့်၊ကဗဠိကာရမည်၏ဟူလို။

ဤကဗဒ္ဓိကာရ ဟူသော ပုဒ်သည်။ တုဏ္ဍိဘူတောပုဒ်ကဲ့သို့၊ ဆဘူတ တဇ္ဈောဖြစ်၏။ဆဘူတတဇ္ဈောဟူသည်။ဆရိုက်ဆတန့်တပါးရှိသောဝတ္ထု၏ ဆရိုက်ဆတန့်တပါးဖြင့်၊ ဘောက်ပြန်သော ဆနက်သည်။ ဆဘူတတဇ္ဈော မည်၏။ ထိုဆဘူတတဇ္ဈောဌ်။ တတဇ္ဈောဌ်။ ဘောက်ပြန်ခြင်းကို ပဟာသောပုဒ်နောင်၊ မောဂ္ဂသာန်ဆရာဖြစ်၏ဆလိုဆေားဖြင့်၊ဝိပစ္စည်း၊ ဇာလိနီဆရာဖြစ်၏ ဆလိုဆေားဖြင့်။ ဤပစ္စည်း။သဒ္ဒနီတိဆရာဖြစ်၏ဆလိုဆေားဖြင့်။ဇုပစ္စည်း၊ဤပစ္စည်းနှစ်ချက်သက် ဆပ်ဖြစ်၏။ ပစ္စည်းမသက်ဘဲပင် ဘောက်ပြန်ခြင်းကို ပဟာဆပ်သောပုဒ်ဖြစ်၏ ဆစိတ်-ဆ၊ဆကွာရကို။ဤပြုရဒ်၏ဟု ဇာလိနီဆရာသည်ဆိုဖြစ်၏။ ထိုကြောင့်။ စာချုနိယံသစ်၌။

(၁) ကရ-ဘူ-ဆသ။ဓာတ်ယှဉ်ကြ။သာဓနကမ္မမှာ၊
(၂) မောဂ္ဂလာန်ဝိ၊ဇာလိနီ၊ဇု-ဤနီတိလာ။
(၃) ပစ္စည်းမသက်လို၊စိတ်ဆ,ကို၊ဤ-ဆိုပြီသည်သာ။
(၄) ကတ္တုသာဓန၊ တနည်းဖြ။ဇာလိယကျမ်းဆလာ။
(၅) ဆဘူတတဇ္ဈော။သောတုချော၊မှတ်လောကျမ်းသဒ္ဒါ။
ဟူပြီနှင့်တော်မူ၏။

ဤကဗဒ္ဓိကာရော ဟူသော ပုဒ်၌လည်း။ ဆလုပ်ဆလွေ့ မဟုတ်သော ဆရိုက်ဆတန့် တပါးရှိသော ဘောဇဉ် လေးပါးစသောဝတ္ထု၏ ဆလုပ် ဆလွေ့ပြုသဖြင့် ဘောက်ပြန်သောဆနက်သည်။ ဆဿ္ဟ။တတဇ္ဈော ဖြစ်သ တည်းဟုတပ်ဆပ်သေချာ၊နေရာတကျ ကောင်းမွန်စွာမှတ်ရ၏။ ။ထိုက ဗဒ္ဓိကာရ ဆာဟာရသည်။ ဆဂ်ါကြိုးငယ်သို့ လျှောက်တတ်သော။ ရသ ဓာတ်၏ဆန္ဒသာရဟုဆိုဆပ်သော။အုန္ဒြေရှိသောကာယ၏ဆထောက်ဆပံ့ ဆားကိုပြုတတ်သောမျိုဆပ်သော ဆာဟာရ၏။ပရမတ္ထဆဆိ, ဆစေးဖြစ် သော၊ထုတ်ဖွဲ့ဖြိသော တဆုသော ဝိသေသ သဘောသြဇာဟူ၍ မှတ်ခြင်း သြဇာလက္ခဏာရှိ၏။

သြဇာဟူသည်ကား။ ။ဆတ္တုနောဥဒယာနန္တုရံရုပံဇနေတိတိသြဇာ။ ။ ဝစနတ္ထုပြဥပဒ္ဒိဇနဓာတ်။ ။ဆတ္တုနော၊ဝိဒ်၏။ ဥဒယာနန္တုရံ၊ ဖြစ်သည်၏ ဆခြားမဲ့၌။ရုပံ ချ်ကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေဟုတ်၏။ ဇုတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သြဇာ၊သြဇာမည်၏။ ။ထိုသြဇာ၏သရုပတ္ထကိုကား။မူလဋီကာ၌။ ။ဆဂ်ါနှသာရိနော ရသဿ သာရောဥပတ္ထမ္ဘဝသကာရော ဘုတ္တနိဿိတော ဇကောဝ်သေသောသြဇာ။ ။အာဘွင့်ပြ၏။ ။ဆဂ်ါမဂ်ါနှသာရိနော၊ ဆဂ်ါ ကြိုးငယ်သို့လျှောက်သော။ ရသဿ၊ ဆရသာခြောက်ပါး၏။ သာရော၊ဆ

နှစ်,ဆစေး,အဆိပ်ဖြစ်သော။ဥပတ္ထမ္ဘ ဗလကရော၊သောက်ပုံတတ်၊ ဆားကို ပြုတတ်သော။ဘုထနိသိတော၊ဘုတ်ဒ္ဓမ္မိသော။ကော၊ တရုသော၊ဝိသေသော၊သကတ်ဂုဏ်ဆထူးသည့် သြဇာ၊သြဇာမည်၏၊ ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနည်းတူ။ ။ကဗ္ဗိကာရ ဆာဟာခဒ္ဒိပါသော။ ပရမတ္ထသဘောဖြစ်သော၊ချို,ဆိပ်ခြင်း စသော အဆေး, အဆိတာတ်၊ ဆန္ဒစ်သာရ သတောရပ်သည်။သြဇာမည်၏ဟုမှတ်၊ထိုကြောင့် ဆနုဋီကာဒ္ဓိ။ ။ဆာဟာရရသသ ဆဗ္ဘန်ရာဟာရပစ္စယောသွေဟောယောလောကေရသတာတူတိဝုဒ္ဓတိ။ ။ ဟုဘွင့်ပြု၏။ ၊ဆာဟာရရသသ၊ မျိုဆာ်သော ဆာဟာခ ဆရသာ၏၊ ဆဗ္ဘန်ရာဟာရပစ္စယော၊ဆဘွင်းဒ္ဓိဖြစ်သော ဆာဟာရ၏ ဆကြောင်းပြစ်သော၊သွေဟော၊ပရမတ္ထတာတ်ပြစ်သောဆဆိ,ဆစေးသည်။သြဇာ၊မည်၏၊ ယော၊ဆကြောင်ပရမတ္ထတာတ်ပြစ်သော ဆဆိ,ဆစေးကို။ လောကော၊လော ကဒ္ဓိ၊ရသတာတူတိ၊ရသတာတ်ဟူ၍ ဝုဒ္ဓတိ၊ဆိုဆပ်၏။

ဤနေရာ၌၊ဆ၍သော ဂလို့ဆရာတို့သည်။ ဆဆိ,ဆစေးသည်၊ ပညတ်သဘောဖြစ်သည်ဖြစ်၍၊အနုဋီကာရှင်ဓမ္မပါလဘွင့်ဆပ်သော၊ သွေဟောဟူသောသံဝဏ္ဏနာစကားရပ်သည်မသင့်ဟုဆိုကြ၏။ထိုသို့ဆိုခြင်းသည်၊ ဆနုဋီကာ၏ဆမိပ္ပါယ်ကိုမဖွိလင့်သောစကားသာဘည်း၊ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ဆဆိ,ဆစေးဟုဆိုသော်လည်း။ပရမတ္ထတာတ်ဖြစ်၏။ ဆဆိ,ဆစေးနှစ်ကိုသာ။ ပညတ္တိဝေါဟာရထွနည်းဖြင့်ဘွင့်တော်မူ၏။ ပညတ်ဆဆိ,ဆစေးကို ရည်သန်၍ဘွင့်သည်မဟုတ်ကုန်။ဤဆရာဝယ်။ငါဆရာရှင်ဓောတိပါလမထေရ်ကဝိက၊ ဆနုဋီကာကိုဆင့်၍ ဘွင့်ခါပြုလိုက်အံ့။ ။သွေဟောတိ ပရမတ္ထတာတုဘုတောသွေဟသဒ်ါတောသာရောတျထွော။ဆာစေရောတိ ပညတ္တိဝေါဟာရထွနယေန ဝဏ္ဏိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။သဒ္ဒမ္မဓောတိပါလဋီကာသစ်။ ။သွေဟောတိ၊ဟူသည်ကား၊ပရမတ္ထတာတုဘုတော။ပရမတ္ထတာတ်ဖြစ်သော၊သွေဟသဒ်ါတော၊ဆဆိ, ဆစေးဟု ဆိုဆပ်သော၊!သာရော၊ချို ဆိပ်ခြင်း ဆန္ဒစ်သဘောတည်း။ ဇာတိဆယံ၊ ဤသည်လျှင်၊ ဆသဒ်၊ထိုသွေဟောဟူသောပုဒ်ဖြ၏ ဆထွော၊ဆနက်သဘောတည်း။ တိသစ္ဆံ၊မသွေမလွန်။ ဋီကာဆရာစကားမှန်လှပါပေဖြ၏။ဆာစေရော၊ ဆနုဋီကာရှင်ဓမ္မပါလဆရာသည်။ ။{သဒ္ဒနီတိသုတ်ဖြင့်ဆာဒရိယသဒ္ဒါကို။ ဆာစေရ၊ပြု}။ ။ ပညတ္တိဝေါဟာရထွနယေန၊ပညတ္တိဝေါဟာရဏ္ဍနည်းဖြင့်။ ဝဏ္ဏိတော၊ဘွင့်တော်မူ၏။ဇာတိ၊ဤသို့၊သောတဖနေတိ၊စာဆင်ဟူနှု၊မောင်သေးတုတ်ရှိသည့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှုချဆတ်ဆတ်မှတ်သားဆပ်၏။

(၁၁၇) ဆာဟာရန္ဓစ်ပါးကိုပြခြင်း။

၌ဆရာဝယ်။ဆန္ဒိုတ္တိကာဟာရသည်။ရုပ်ကိုဖြစ်စေသလော။ဗာဟိရာဟာရသည်ရုပ်ကိုဖြစ်စေသလောဟူမူ။ဗာဟိရာဟာရဟူသော်ဆဲထောက်ဆပုံကို ရမှသာလျှင်။ ဆန္ဒိုတ္တိကာဟာရသည်၊ ရုပ်ကို ဖြစ်ငေနိုင် ရကား။ ဆန္ဒိုဘွိကာဟာရသည်၊မူလျှဆားဖြင့် ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်၏။ ဗာဟိရာဟာရကား၊ ဆန္ဒိုတ္တိကာဟာရ၏ ဥပနိဿယဆဖြစ်ဖြင့်၊ ရုပ်ကိုဖြစ်စေ၏ဟု ဥပစာရထွေနည်းဖြင့်မှတ်ဆ၏။ထိုကြောင့်။ ဆာဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ၌။ ။ဗာဟိရာဟာရံပစ္စယံ ပဋိသန္ဓိတိတွာဝေ ဆန္ဒိုတ္တိကာ ဟာရော၌ပုံဥပါဒေတိတိဆယံ ဆန္ဒိုဘွိကာ ဟာရသဥပနိဿယ ဘာဝေနပိ ဆာဟာရတိ။ ။ဟုဘွင့်ဖြတော်မူ၏။ ။ဗာဟိရာဟာရံ၊ ဗာဟိရဆာဟာရဖြစ်သော။ ပစ္စယံ၊ ဆကြောင်းကို။ ပဋိလဘိတွာဝေ၀၊တဘာန်ရ၍သာလျှင်။ ဝါ၊ ရသောကြောင့်သာလျှင်။ ဆန္ဒိုတ္တိကာဟာရော၊ ဆန္ဒိုတ္တိကာဟာရသည်။ ရုပ်၊ဆာဟာရဖရုပ်ကို။ဥပါဒေတိ၊ဖြစ်စေ၏။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ဆယံ၊ ဤဗာဟိရာဟာရသည်၊ ဆန္ဒိုတ္တိကာဟာရသ၊ ဆန္ဒိုဘွိကာဟာရ၏။ ဥပနိဿယဘာဝေနာပိ၊ဥပနိဿယဆဖြစ်ဖြင့်လည်း။ဆာဟရတိ ဆောင်၏။

၌ဆာဟာရဆရ၊ ဝတ္ထု၊ သြဒါန္ဓစ်ဝတို့တွင်၊ ဘောဇဉ် လေးပါးဟူဆို ဆပ်သော ဝတ္ထု၊သည်။ကမ္မဇတေဇောတည်း ဟူသောဘေးရန်ကို၊ ပယ်ဖျောက်တားဖြစ်နိုင်၏။ ဆာဟာရဖရုပ်ကို၊မစောင့်နိုင်၊ သြဒါသည်ကား။ ဆာဟာရဖရုပ်ကို စောင့်နိုင်၏။ ကမ္မဇတည်း ဟူသောဘေးရန်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါမတတ်နိုင်၊ ၌သို့ဓန္ဓစ်ပါးသောဝတ္ထု၊ သြဒါတို့သည် တပေါင်းတည်းဖြစ်မှသာလျှင်စောင့်လည်းစောင့်နိုင်၏။ဘေးရန်ကိုလည်း ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ထိုစကားသည်မှန်၏။ သတ္တဝါတို့၏ဝမ်းတွင်း၌။ ထမင်းစသောဝတ္ထု၊ သည်မရှိသော်ကမ္မဇတေဇောသည်ထ၍ဝမ်းဗြင်ကိုကိုက်၏။ထိုအခါသတ္တဝါတို့သည်။ ထမင်းဆာလှ၏။ ငါ့ဆားဆာဟာရကို ပေးကြပါကုန်လော့ဟုဆိုကုန်၏။ ထိုသို့ဆိုသောဆခါ။ ထမင်းစသော ဆာဟာရကို စားပြီးသောကာလ၌။ဝမ်းဗြင်ကုလွတ်၍။ထမင်းစသောဝတ္ထု၊ကို၊ကမ္မဇတေဇောသည်ကိုက်ပြန်၏။ထိုသို့သောဆခါ၊ကာလကျမှသတ္တဝါတို့သည်တည်ကြည်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၏။ လောကူပမာဆားဖြင့်။ သစ်ပင်ရိပ်သို့ ဝင်သောသူကဲ့သို့။ ဘမ်းစားတတ်သောရက္ခိုသ်သဖြင့်။ သစ်ပင်ရိပ်သို့ဝင်သောသူကဲ့ဘမ်း၍၊ နှတ်သီးခြေကျင်းဖြင့်ဆွဲ၍၊ မိမိ၏ ဗိမာန်၌ ဖွဖွလျော်လျော်၊ ဆာမွတ်သော

ဆခါဝယ်လာ၍ဦးခေါင်းကိုကိုက်၏။ထိုဆခါသတ္တဝါသည်။ရက္ခိုသ်ကိုက်ဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ကျင်နာသောအသံကိုပြု၏၊ ထိုအသံကို ကြား၍။ ဤဆရပ်၌။ဆင်းရဲသို့ရောက်သော သူသည်ရှိ၏ဟူ၍။ထိုထိုဆရပ်မှ လူတို့သည်လာလတ်ကုန်၏။ ထိုသို့လာသောဆခါ၊ထိုရက္ခိုသ်သည်၊လာတိုင်းလာတိုင်းသောလူတို့ကိုခဲ၍၊ဘုံနှန်းဗိမာန်၌မွေ့လျော်၏သို့။ ဤနည်းဆတူ၊ဤ၌လည်းမှတ်ဆပ်၏။ ဤသို့ဆောင်းဖြင့်။ဥပမာ၊ ဥပမေယျနှစ်ခုကို၊စပ်ဟပ်၍ ဤဆပ်ထောဝ်သည်။

ဝတ္ထု၌ရှိသောသြဇာသည်လည်း။နုန့်ခြင်း, ထက်ခြင်းရှိရကုန်၏။ရှိ၊ဟန်ကား၊ချန့်ရင်းသော။ လူး,ဆတ်, ထမင်းစသည်တို့၌ သြဇာသည်နုန့်၏၊ သိပ်မွေနှံးညံ့သောထောပတ်စသည်တို့၌သြဇာသည်။ ဆားကြိုးစွာထက်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်၍၊ လူး,ထမင်းစသည်ကိုစား၍ တခဏဖြင့်သာလျှင်။ ဆာမွတ်သည်ဖြစ်၏၊ထောပတ်ထမင်းစသည်ကိုစား၍သော်ကာ်ဘည်သောသူဆား။ တနေ့ပတ်လုံးလည်း။ထမင်းသည် မဆာကုန်ဟုတပ်ဆပ်သေချာ။ မှတ်ကုန်ရာ၏။သို့ကြောင့်။ဆဌသာလိနီဆဌကထာ၌။ ။တတ္ထသြဇာရိကော ဝတ္ထု၊သ္မိံ သြဇာမန္ဒာဟောတိ၊ သုခုမေဗလဝတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။တတ္ထ၊ ထိုသြဇာရိကစသည်တို့၏တွင်။ သြဇာရိကော ၊ချန့်ရင်းသော။ ဝတ္ထု၊သ္မိံ၊ဝတ္ထု၌။သြဇာ၊သြဇာသည်၊ဗလဝတိ၊ဆားကြိုးသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

---

(၅၅၈) ဆာဟာရဆဓိကကိုပြဆိုခြင်း။

လောကာ၌၊မိကျောင်းသတ္တဝါတို့သည်ရှိကုန်၏။ ထိုမိကျောင်းတို့သည်။ ကျောက်တို့ကိုမျိုကုန်သတတ်။ဝမ်းသို့ရောက်သော ထိုကျောက်တို့သည်။ ကြေမွခြင်းသို့ရောက်ကုန်၏။ ထိုမိကျောင်းတို့၏ ဆာဟာရထက်ဖြေ၊ကင်းသန်းစသောသတ္တဝါတို့ကို။ စားကုန်၊ခဲကုန်သော ဥဒေါင်းတို့၏ ဆာဟာရသည်၊သိပ်မွေ့ကုန်၏။ ထိုဥဒေါင်းတို့၏ဆာဟာရထက်၊ ဆောင်းတို့၏ဆာဟာရသည်။သိပ်မွေ့ကုန်၏ ထိုဆောင်းတို့သည်။သုံးနှစ်ပတ်လုံးစွန့်ပစ်ဆပ်ကုန်သောဦးချိုတို့ကိုခဲကုန်၏။ ထိုဦးချိုဆရိုးတို့သည်၊ ထိုဆောင်းတို့၏ တံထွေးဖြင့်စွပ်ခါမျှသာလျှင်၊သစ်ဥ,သစ်ဖြစ်ကဲ့သို့၊သိပ်မွေနှံးညံ့ ကုန်သည်ဖြစ်၏၊ထိုဆောင်းတို့၏ဆာဟာရသက်၊ ဆင်တို့၏ ဆာဟာရသည့် သဲပမ်မွေ့၏။ ထိုဆင်တို့သည်၊ ဆထူးထူးသော သစ်ရွက်ဘသည်တို့ကိုခဲကုန်၏။ ထိုဆင်တို့၏ ဆာဟာရထက်၊ နွားနောက်,ဝိုင်,သမင်တို့၏ ဆာဟာရသည်သိပ်မွေ့

၏။ ထိုဆာဟာရထက်ယုန်တို့၏ ဆာဟာရသည် သိပ်မွေကုန်၏။ ထိုဆာဟာရထက်၊ ဌက်တို့၏ဆာဟာရသည်သိပ်မွေ၏။ ထိုဆာဟာရထက်။ပစ္စန္တရာဇ်ခိုနေသောသူတို့၏ဆာဟာရသည်သိပ်မွေ၏။ထိုထက်၊ ရွာစားတို့၏ဆာဟာရ၊ ထိုထက် မင်း, ဆမတ်တို့၏ ဆာဟာရ၊ ထိုတက်၊စကြဝဠာမင်း၏ဆာဟာရ။ ထိုထက်ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၏ဆာဟာရ၊ ထိုထက်စတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ဆာဟာရသည်သိပ်မွေ၏။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ပြည်တိုင်အောင်ခဲ့ထွင်ခါဆိုဆယ်၏။ ထိုပရနိမ္မိတနတ်တို့၏ ဆာဟာရသည်၊သိပ်မွေစွာတကာတို့ထက်။ သိပ်မွေကုန်၏ဟု မှတ်လေ။ ။သံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏိဆဋ္ဌကထာဆထွက်တည်း။

---

(၅၅၉) ဆာဟာရလေးပါးဆရာဘုဝိက္ကမကိုပြခြင်း။

ကဗဠိကာရ ဆာဟာရသည်။ ဩဇာသျှင် ၇၈ခုမြောက်သော ဂျပ်ကို ဆောင်တတ်၏။ ဖဿာဟာရသည်။ ဝေဒနာသုံးပါးကို ဆောင် တတ်၏၊ လောကီကုသိုလ်ဆကုသိုလ်စေတနာဟုဆိုဆပ်သောမနောသဉ္စေတနာဟာရသည်။ဘုံသုံးပါး၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ကို ဆောင်ထတ်၏။ ပဋိသန္ဓေစိတ်တဆဲ့ကိုးခုဟုဆိုဆပ်သောဝိညာဏာဟာရသည်။သဟဇာတ်ဖြစ်သော နာမ်ဂျပ်ကိုဆောင်တတ်၏။ ဤသို့ဆာဟာရလေးပါးကိုပိုင်းခြားခြင်းမှတ်၊ ၎င်းဆာဟာရလေးပါးကိုကာမဘုံ၌ ရဆပ်၏၊ အာသညသတ်ကြဉ်သော ရူပဖြိုဟွာတို့ဆား၊ ဆာဟာရလေးပါးတို့တွင်။ ကဗဠိကာရ ဆာဟာရကို မရကုန်။ ကြွင်းသုံးပါးကိုသာ ရဆပ်ကုန်၏၊ အာသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူကား။ ဆဘယ်ဆာဟာရမျှားကိုမှတ်သားရအံ့နည်းဟူမူ။ ။သဇ္ဇီသတ္တာဆာဟာရဠိတိကာ၊ ။သဂီတိသုတ်ပါဠိတော်။ ။သဇ္ဇ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဆာဟာရဠိတိကာ၊ ဆာဟာရလျှင်တည်ရာရှိကုန်၏။ဝါ၊ ဆာဟာရကြောင့်တည်ခြင်းရှိကုန်၏။

ဤပါဠိတော်ဆပြ၊သဇ္ဇီသဒ္ဒါမှာလည်း။သဇ္ဇေမဋ္ဌုပရာယနာဟူသော ပြဿဂ်ကဲ့သို့၊ ကာမ,ရူပ,အရူပဟူသော ဆထုံးစုံသောဘုံ၌တည်သော သတ္တဝါတို့ကိုပြုသော ဆကြွင်းဆကျန်မရှိသော။ ဆနံဝသောသဇ္ဇီသဒ္ဒါ ဖြစ်၏ဟု ဆဋ္ဌကထာ,ဋီကာဆရာတို့ဘွင့်ပြုရကား ဆသည်သဟ္ဟာဒေဝါ၊ ဆဟေတုကာဆနာဟာရာဆဖဿကာဟု၊ ဘွင့်ပြုသောပါဠိတော်နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်ဟိသောကြောင့်၊ဆသည်သတ်ဆုံး၌။ ဆာဟာရကိုဆုံးဖြတ်ဘို့၊ ဆထွန်

တရားပင်ခဲခက်လှ၏၊ထိုသို့ပင်ခဲခက်သော်လည်း။ ဆဋ္ဌကဆာ;ဒိုကာတို့ကို၊ သာဓက ထား၍။ ဆုံးဖြတ်ဆပ်။ ဝိနိစ္ဆယကို ဖြဆပ်ဖို့၊ ။ဖြာနိကား။ ဆောဟာရသည်။ နိပ္ပရိယာယဆောဟာရ၊ သပရိယာယဆောဟာရဆေားဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၏၊ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ကဗ္ဗီကာရစသော ဆောဟာရလေးပါးသည်။ မုချဆတ်ဆတ်။ ဆောင်ဆပ်သောဆောဟာရ လက္ခဏာသဘောဖြင့် မှတ်ဆပ်သောကြောင့်။ နိပ္ပရိယာယ ဆောဟာရမည်၏။ ကောဝေါကာခဘဝကို ဆောင်နိုင်သောသည်ရှိသည်ဖြစ်၍ တပ်ခြင်းကင်းသည်၏ဆစွမ်းဆေားဖြင့် ဖြစ်သော ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန်သည်၊ဆသည်သတ်ဘုံ၌ ကမ္ဘာငါးရာခန့်ကာလ၊ပမာဏမျှ၊တည်ခြင်း ဆကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သောကြောင့်၊ ပရိယာယဆောဟာရမည်၏။ ထိုကြောင့်၊ သုတ်ပါဌေယျာဆဋ္ဌကထာ, သမ္မောဆဋ္ဌကထာ, ဗဟုဂိုတ္တရ ဆဋ္ဌကထာတို့၌၌။ ။တထ္ထ ဆသညဘဒဝပစ္စယာ ဟာရော လဇ္ဇတီ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဘထ္ထဝစနေ၊ထိုစကားရပ်၌။ဆသညာဝေ၊ဆသညာသတ်ဘဝ၌။ ပစ္စယာဟာရော၊ ထိုဘုံ၌ဘည်ခြင်း၏ ဆကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ဘည်းဟူသောပစ္စယဆောဟာရကို၊လဇ္ဇတီ၊ရဆပ်၏။

ဤသို့မှတ်ကြသဖြင့်၊ ဆသညာသတ်ဘုံ၌ ဆောဟာရလေးပါးမရှိခြင်းကို သားရည်သန်၍ ဟောကြားသော၊ ဆသညာသတ္တာဆနုဟာရာ, ဟူသော ပါဠိဒေဝ်နှင့်လည်းမဆန့်ကျင်ကုန်၊သဇ္ဈသတ္တာဆောဟာရဋ္ဌိတိကာ။ ။ဟူ၍ဆုဂနဘည်းဟူသော ဆောဟာရပါရည်၍ ဟောကြားသောပါဠိဒေတ်နှင့် လည်း မဆန့်ကျင်ကုန်ဟူ၍မှတ်။ ။ထိုဆသညာသတ် သတ္တာဝ်တို့ဆား။ ရှေးဘဝ၌ ဆကြင်စျာန်ဂ်ိုးပွါး၏။ ထိုစျာန်သည်ပင်လျှင်၊ ထိုဘုံ၌ဘည်ခြင်း ဆကြောင်းဖြစ်၏၊ လောကျာမှာဆားဖြင့်၊ လေးညှိုဆဟုန်ဖြင့် ပစ်လိုက်သောမြားသည်၊ဆကြင်ရွှေသောက်လေးညှိုဆဟုန်ရှိ၏၊ ထိုရွှေလောက်သွားဖြို့သို့။ထိုဆဘုစျာန်တည်းဟူသောဆကြောင်းသည်။ ဆကြင်ရွှေလောက်ရှိဖြို့၊ ထိုရွှေလောက်တည်ဖြို့၊ ဆကြင်လေးဒါမြားသည်။ ဆဟုန်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျ၏ဆိုသို့၊ ထိုဆတူးဆကြင်စျာန်ဆဟုန်သည်ဖြစ်ဖြို့။ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဆသည်သတ်ဘုံမှာရွှေရှားရဖြို့ဟူ၊ဥပမာဥပနေမယျှစ်ခုပ်ကိုစပ်၍ဖွဲ့တ်။

ဤဆသညာသတ်ဘုံဖြစ်သော သတ္တာတို့မှတပါး။ နိရယသတ္တဝါတို့၌ မှာမရှုကား။ နုစတာဝ ကာလံကရောတိ၊ ယာဝနတ်ပါပကမ္မံဗျန္ဟိ ဟောတိ, ဟု၊ တိ။ကဆကိုအို့ရ ပါဠိဒေတ်၌၊ ဟောကြားသည်နှင့်ဆညီ၊ ဆကြင်ရွှေလောက်ဆကုသိုလ်ကံမကုန်သေး။ ထိုရွှေးလောက်နိရယဘုံ၌ နိရယ်သတ္တဝါတို့ရှိသည်၊ မသေ မရဘေသေးကုန်ဟူရကား။ ထိုနိရယ်သတ္တဝါတို့ဆား။

ကံသည်ပင် ဆာဟာရဟု မှတ်သားဆပ်တော့သည်။ ကဗ္ဘိကာရမရှိချေ။ ထိုကြောင့်၊ဒသဂုဏ်တွရဆဋ္ဌကထာဋ္ဌ။ ။တေသံကမ္မမေဝဆာဟာရော။ ။ ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။တေသံ၊ထိုနိရယ်သတ္တဝါတို့ဆား။ကမ္မမေဝ၊ ကံသည်ပင်လျှင်။ဆာဟာရော၊ဆာဟာရမည်၏၊ပါဌထယျ, သဗ္ဗောဆဋ္ဌကထာ, ဒိကာတို့မှာလည်းနည်းတူ။ ။တနည်းဆားဖြင့်၊ ထိုနိရယ်သူတို့၏ ခံတွင်းဌ္ဌ ဇြစ်သောတံထွေးသည်လည်း။ ထိုနိရယ် သတ္တဝါတို့၏ ဆာဟာရကိစ္စကိုပြီးရကားဇင်းတံထွေးသည်ပင်လျှင်ဆာဟာရဟုမှတ်ဆပ်၏။ထိုကြောင့်၊ မနောရထပူရကိုဆဋ္ဌကထာဋ္ဌ။ ။မုခေဥပ္ပဒန်ဒာခေဇ္ဇောဝိဟိ တေသံ ဆာဟာရကိစ္စံသာဓေတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဟိသဒ္ဒံ၊မှန်၏။ မုခေ၊ခံတွင်းဌ္ဌ။ ဥပ္ပဇ္ဇန်ဒာ၊ဖြစ်သော။ခေဇ္ဇောဝိ၊ တံထွေးသည်လည်း။တေသံ၊ ထိုနိရယ်သတ္တဝါတို့ဆား။ဆာဟာရကိစ္စံ၊ ဆာဟာရကိစ္စကို။ သာဓေတိ၊ပြီးစေနိုင်၏။ ။ဤလျှင်တရပ်တည်း။ ဆာဟာရသရုပ်၊ ဆကျဉ်းချုပ်ကား။ ကာမဘုံဌ္ဌဆာဟာရလေးပါး၊အသညသတ်ကြဉ်သော၊ ရူပ,အရူပဘုံဌ္ဌ၊ ဆာဟာရသုံးပါး။ ဆသညသတ် နိရယသတ္တဝါတို့ဆား၊ ပစ္စယာဟာရကိုရဆပ်၏ဟု၊ နိပ္ပရိယာယဟာရ,ပရိယာယဟာရကိုခွဲခြားဓျှတ်။ ပစ္စယာဟာရကား။ ဆလုံးစုံနှင့်ဆက်ဆံ၏။ထိုကြောင့်၊သဂီတိသုတ်ဌိကာဌ္ဌ။ ။ပစ္စယာ ဟာရော ဟိသဒ္ဒေါသံသာဓာရဏော၊ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဤလျှင်ဆာဟာရဓမ္မရုပ်ဌ္ဌ၊ မှတ်သားရန်စကားဌုပ်တည်း။

---

(၅၆၀) ဆာဟာရကိုငါးဌာနဝေဘန်ခြင်း၊

ဤသို့စားဆပ်, သောက်ဆပ်သော၊ ကဗ္ဘိကာရ ဆာဟာရဟု ဆိုဆပ်သောဆဖတ်, ဆရည်, ဆဆိ တို့တွင်၊ ဆဖတ်သည် ဆာလောင် သည်ကိုဖျောက်၏။ဆရည်သည် မွတ်သိပ်ခြင်းကို ဖျောက်၏။ဆဆိ, ဆစေးသည်။ ဆသွေးဆသားတို့ကို ပွါးစေ၏။ ဤသုံးရပ်တို့တွင်၊ ဆဆိ,ဆစေးမှ တပါးသော၊ရွှေးဆဖတ်,ဆရည်တို့ကိုလေးစုပြုပြုနှသော်၊ တစုကိုပိုးစား၏၊ တစုကိုဝမ်းမီးလောင်၏။ တစုသည်ကျင်ငယ်ဖြစ်၏။ တစုသည်ကျင်ကြီးဖြစ်၏။ ရွှေးဆသားဆသွေးဖြစ်သော တစုနှင့်ပေါင်းလျှင် ငါးစုဖြစ်၏။ ။ပိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာဆထွက်။ ။ထိုကြောင့်၊ ဆရာတော်ဦးဇဓ်သည်၊ ပိုးစား,လောင်မီး၊ကျင်ကြီး,ကျင်ငယ်၊ တသွယ်မှသွေးသား၊ ဖြစ်လေငြားသည်။ ။ငါးပါးဆစာသွဲဝေတည်း။ ။ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဆာဟာရပြီးပြီ။

(၅၆၁) နိုပ္ပန္နရုပ်ကိုပြခြင်း၊

၅၏သို့ပြောဆိုဆပ်ပြီးသော၊တဆဲ့၅စ်ပါးသောရုပ်တို့သည်၊ကြမ်းတမ်းခြင်းစသော ကက္ခဠလက္ခဏာဆစ်ရှိသော သဘောဆေားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့်၊ သဘာဝရုပ်မည်၅၏။ဥပါဒ်၊ဌိတ်၊ဘင်၊ ဆန်စွဲ၊ဒုက္ခ၊ဆန်တွလက္ခဏာတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့်၊သလက္ခဏရုပ်လည်းမည်၏။ ကံဆစ်ရှိသော ဆကြောင်းတရားတို့သည်ပြီးစေဆပ်သောသဘောကြောင့်နိုပ္ပန္နရုပ်မည်၏။ပိဝိသဘောဆေားဖြင့်၊စင်စစ်ဇောနဘောက်ပြုန်သော မရဏရုပ်မှန်သောကြောင့်၊ ရုပရုပ်မည်၏။ဆနိစ္စစသော လက္ခဏာ သုံးပါးသို့တင်၍၊ သုံးသပ်ခြင်းဌာ ထိုက်သောကြောင့်၊သမ္မသနရုပ်မည်၅၏။ ။ဤလျှင်တဆဲ့၅စ်ပါး၊နိုပ္ပန္နရုပ်၊ဝိနိစ္ဆယကေားပြီးပြီ။

---

(၅၆၂) ဆာကာသရုပ်ကိုပြခြင်း။

ဆာကာသရုပ် ဟူသည်။ ။နကာသတိတိ ဆာကာသော။ ။ယောသဘာဝေါ၊ဆကြောင်သဘောတရားကို၊နကာသတိ၊မရေးခြစ်ဆပ်။ဇုတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်၊ သော သဘာဝေါ၊ထိုသဘော တရားသည်။ ဆာကာသော၊ ဆာကာသမည်၅၏။ ။ထိုဆာကာသသည်၊စက္ခုဒသကစသော တ၆တ၃ သောကလာပ်၅ွတည်သောရုပ်တို့ကို၊ကလာပ်တပါးတို့နှင့် ရောပြွမ်းသည့် ဆဖြစ်သို့မရောက်စေသောဆေားဖြင့် ပိုင်းခြားတတ်သည်လျှင် ပ္ပတ်ကြောင်း ရုပပရိစ္ဆေဒ လက္ခဏာ၅ှိ၏။ ထိုဆာကာသသည်၊ ဆာကာသဓာတ်ဟုဆိုဆပ်သော ပရိစ္ဆေဒါကာသမည်၏၊ ကသိကိုးပွါး၅ွါ၅ရဆပ်သော၊ ကသိကုန်ပါဒိ မာကာသ၊ ရေးခြစ်ခြင်းဌာ မတတ်ရာသည့်။ ဆဇဒူပါပြင်၊ ဓိစ်းကောင်းကင်ဟူသော ဆဇဒူကာသကိုမပ္ပတ်ယူဆပ်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ၅ဤ၅စ်ပါးသော ဆာကာသသည်၊ ပညတ် ဆာကာသ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ရုပပရိစ္ဆေဒါ ကာသသည်သာလျှင်၊ ပရမတ်ဆာကာသမည်၏။ထိုကြောင့်၊ ကထာဝတ္ထုဆ၅္ဒကထာ၌၅ှိ။ ။တေသု ပရိစ္ဆေဒါကာသော သဒ္ဒိတော၊ဇုတဇရေဒွေပညတ္တိမတ္တာ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။တေသု၊ထိုသုံးပါးသော ဆာကာသတို့တွင်၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသော၊ ပရိစ္ဆေဒါ ကာသသည်။ သဒ္ဒိတော၊သဒ်တ တရားပရမာ်သာတည်း။ ဇုတဇရေ၊ ၅ျပရိစ္ဆေဒါကာသမှ တပါးကုန်သော၊ဒွေ၊ ၅ွစ်ပါးကုန်သော ဆာကာသတို့သည်၊ ပညတ္တိမတ္တာ၊ ပညတ်တို့မျှသာတည်း။ ။၅ျလျှင်ဆာကာသဓာတ်တည်း။

(၅၆၃) ဝိညတ်ရုပ်ကိုပြခြင်း။

ဝိညတ်ရုပ်ဟူသည်။ ။အဓိပ္ပါယ် ဝိညာဉ်ပေတိတိဝိညတ္တိ။ ။ယာဝမ္မဖာတိ၊ ဆက်ကြင်တရား သဖောသည်။ ကာယေနာ၊ လှုပ်သောကိုယ်ဖြင့်။တနည်း။ဝါစာယ၊စကားဖြင့်။ဆဓိပ္ပါယံ၊ဝိဝိဒ်၏ဆလိုကို။ ဝိညာဉ်ပေတိ၊ သူတပါး တို့ကိုသိစေတတ်၏၊ ဇာတိ၊ထိုကြောင့်။ သာဝမ္မဖာတိ၊ ထိုတရားသဘော သည်၊ဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ် မည်၏။ ။တနည်း။ ။ဆဓိပ္ပါယံ ဝိညာယတိတိ ဝိညတ္တိ။ ။ယာဝမ္မဖာတိ၊ ဆက်ကြင်တရားသဘောသည်။ ကာယေနာ၊ လှုပ် ရှားသောကိုယ်ဖြင့်။တနည်း။ဝါစာယ၊စကားဖြင့်။ဆဓိပ္ပါယံ၊ဝိဝိဒ်၏ဆလိုကို။ ဝိညာယတိ၊သူတပါးတို့သည်သိဆပ်၏။ ဇာတိ၊ထိုကြောင့်။ ဝိညတ္တိ၊ဝိညတ် မည်၏။ ။ဆဓိပ္ပါယံကား။ ရှောသိုတက်ခြင်း ဆစရိသည်ကို ဖြစ်စေတတ် သော၊ စိတ္တဇဝါယောဓာတ်လွန်သော ရုပ်ကလာပ်၏ ဘောက်ပြန်သော ဆခြင်းဆရာဆထူးဟုဆိုဆပ်သောဂုဏ်သည်၊ကာယဝိညတ်မည်၏။ ဆဘဲ့ ကြောင့်မည်သနည်းဟူမူ။လှုပ်သောကိုယ်ဖြင့်၊ ဝိဝိဒ်ဆလိုကို သူတပါးတို့ကို သိစေတတ်သောကြောင့်၎င်း။ ဝိဝိဒ်ဆလိုကိုပင်၊ ထိုလှုပ်သောကိုယ်ကြောင့်၊ သူတပါးတို့သည်သိဆပ်သောကြောင့်၎င်း၊ကာယဝိညတ်မည်၏ဟုမှတ်။ ။ ကာယဝိညတ်။

ဝစီဝိညတ်ဦးကား။ နှုတ်ဖြောက်ခြင်းကိုပြုတတ်သော။ ဝစီဘေဒဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော၊ ပထဝီဓာတ် လွန်သော ရုပ်က လာပ်၏ဘောက်ပြန်သော ဆခြင်းဆရာဆထူးဟု ဆိုဆပ်သောဂုဏ်သည်။ ဝစီဝိညတ်မည်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်မည်သနည်းဟူမူ၊ သဝိညာဏက ဆသံဟု ဆိုဆပ်သောဝါစာဖြင့်၊ ဝိဝိဒ်ဆလိုကိုသူတပါးတို့ကိုသိစေတတ်သောကြောင့် ၎င်း၊ဝိဝိဒ်ဆလိုကိုပင်၊ သဝိညာဏကဆသံဟူသော ဝါစာကြောင့်၊သူတပါး သည် သိဆပ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဝစီဝိညတ် မည်၏။ ။ဝစီဝိညတ်။ ။ ပေါင်းဝိညတ်ဒွေးတည်း။

ထိုဝိညတ်နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ကာယဝိညတ်ဖြင့် သိစေဆပ်သော ဆလိုကို၊ စတုဏ္ဍမနောဓါရဝိထိဖြင့်၊ သူတပါးတို့သိဆပ်၏၊သိဟန်ကား။ ပဋ္ဌဒ္ဒါရုပါ ရုံစသောဆာရုံဘင်ခြင်းသို့ရောက်လတ်သော်။ ဆကြောင်းဆားလျော်စွာ၊ ကုသိုလ်,ဆကုသိုလ်ဖောသည်စောသည်ဖြစ်၍၊ ဘဝင်သို့သက်လတ်သော်၊ တဒနုဝတ္တိက မနောဒ္ဒါရိကဇောသည်၊ ထိုပဋ္ဌဒ္ဒါရိက ဝိညာဉ်၏ ဆာရုံကို ဝင်လျှင်ယူ၍၊ဘဝင်သို့သက်၏။ တဘန် ထိုပဋ္ဌဒ္ဒါရဒ္ဒါပင်လျှင်၊ ထင်လာသော

ဆောရုံကိုဆုံးဖြတ်၍တော်သား၍။ သုဒ္ဓမနောဒ္ဓါရဖောသည်၊ ဘဝင်သို့သက်၏။ ထိုကြောင့်၊ စက္ခုဒ္ဓါရိကဖောဖြစ် ဆဖြားမဲ့၌ဖြစ်ကုန်သော နှစ်ပါးကုန်သော မနောဒ္ဓါရိကဖောဝါရတို့တွင်၊စက္ခုဒ္ဓါရဝီထိ၌တတိယဝါရ၌ဖြစ်ကုန်သော ကာယဝိညတ်ကို သိဆပ်ရကား။ ပဉ္စဒ္ဓါရဝီထိနှင့် တကွ၊ သုံးဝီထိ၌သိသတည်း။ထိုတတိယဝီထိဖြင့်သိအပ်သောကာယဝိညတ်ဖြင့်၊ စတုတ္ထဝါရဆက္ခိပ်၌ဖြစ်သောမနောဒ္ဓါရဖောဝီထိဖြင့်လှုပ်သောသူ၏ ဆလိုကိုသူတပါးတို့ သိဆပ်သတည်းဟုမှတ်။ထိုကြောင့်၊ဆဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာသစ်၌။

ဝတ္ထုံ ပဌမစိတ္တေနာ၊တီတံ ဒုတိယစေတသာ။
တတိယေနတု ဝိညတ္တိ၊ဘာဝံ စတုတ္ထစေတသာ။ ။

ဟုဘွင့်ဖြစ်၏။ ။ဝတ္ထုံ၊ချုပါရုံဆဆင်းကို၊ပဌမစိတ္တေန၊ ဂျေးဦးစွာပဋိဗန္ဓဒ္ဓါရိကဖြစ်သောစက္ခုဒ္ဓါရစိတ်ဖြင့်။ဖောနာတိ၊သိ၏။ ဆတိတံ၊ ချုပ်ထွန်ပြီးသော ဆောရုံဆဆင်းကို။ဒုတိယစေတသာ၊စက္ခုဒ္ဓါရဆို့ဆစဉ်လိုက်သော၊နှစ်ကြိမ်မြောက်တဒနုဝတ္တကမနောဒ္ဓါရစိတ်ဖြင့်။ ဖောနာတိ၊သိ၏။ တတိယေနတု၊ တတိယသဒ္ဒမနောဒ္ဓါရဝီထိစိတ်ဖြင့်ကား။ဝိညတ္တိ၊ကာယဝိညတ်ကို၊ ဖောနာတိ၊သိ၏။ဘာဝံ၊သိဆပ်သောဆလိုဆမိပွါယ်ကို။စတုတ္ထစေတသာ။ စတုတ္ထမနောဒ္ဓါရ ဝီထိစိတ်ဖြင့်၊ ဖောနာတိ၊ သိ၏။ ။ဤလျှင်ကာယဝိညတ်။ ဝစီဝိညတ်မှာလည်းနည်းတူမှတ်။

---

(၅၆၄) ဝိညတ်နှစ်ပါးဆကျယ်ဆဆုံးဆဖြတ်ပြခြင်း။

ကာယဝိညတ်,ဝစီဝိညတ်၊ ချုပ်နှစ်ရပ်၏။ ဖြစ်ပုံဆဓိပ္ပါယ်စကားရပ်တို့ကို၊တပ်ဆပ်ထင်ထင်၊လွန်သိဖြင်ဆောင်၊ ဂရေးသားခါပြဆိုဦးအုံ့။ ။ဂျှောဆို့တက်လိုသောသူဆားငင်း၊ နောက်ဆို့ဆုတ်လိုသောသူဆားငင်း၊ သွားလို့, ဆုတ်လိုသောစိတ်ဖြစ်လာလတ်သည်ရှိသော်၊ငင်းစိတ်သည်၊စိတ္တဇဆဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေ၏၊ ထိုဆဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တို့၏ဆတွင်းဌိ။ စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ဆကြင်ဝါယောဓာတ်သည်ရှိ၏၊ ထိုဝါယော ဓာတ်သည်။ ဖိဖိနှင့်တကွဖြစ်သောရူပကာယကိုခိုင်ခန့်စေ၏၊ကောင်းစွာဆောင်၏။လှုပ်ရှားစေ၏၊ဂျှောဆို့တက်စေ၏၊နောက်သို့ဆုတ်စေ၏၊ဤသို့ဖြစ်ရာ၌ တခုသော ဆောဝဏ္ဏနိုးရှိသော မနောဒ္ဓါရဝီထိဝယ်၊ ဇောဝုနစ်ချက်ဘို့တွင်၊ ပဌမဇောကြောင့်ဖြစ်သောဝါယောဓာတ်သည်၊ဖိဖိတို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊ရူပကာယ

ကိုခိုင်စေခြင်းငှါ။ ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ ထို၌ဤမျှလျှင်ပ၌ရှား စေခြင်းငှါမထတ်နိုင်။ ဒုတိယဖောစသည်တို့ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည်လည်း။ ပဌမဖောဝါယောဓာတ်ကဲ့သို့ပင်တည်း။ သတ္တမဖောဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည်ကား။ ရှေးဖြစ်သော ဇရြောက်ပါးသော စိတ်ဖောကြောင့်ဖြစ်သောဝါယောဓာတ်ကို၊ အထောက်အပံ့ဟူသော အကြောင်းကိုရ၍၊ မိမိ၌နှင့်တကွဖြစ်သောရူပကာယကို၊ ထောက်လည်းထောက်ပံ့နိုင်၏၊ ခိုင်လည်းခိုင်ခန့်စေနိုင်၏၊ လှုပ်ရှားစေနိုင်၏၊ ရွေ့ရှားစေနိုင်၏။ ရှေ့သို့တက်စေ၏၊ နောက်သို့ဆုတ်စေ၏၊ သွားခြင်း, လာခြင်းကိုဖြစ်စေနိုင်၏။ လောကုပမာဆောင်းဖြင့် ဆိုသည်ရှိသော်၊ ဤနှစ်ရုံသောထမ်းပိုးဆရုံတို့ဖြင့်၊ ရှုန်းဆပ်သောလှည်းဌ၊ ပဌမထမ်းပိုးဌ ကဲ့သော နွားတို့သည်၊ ထမ်းပိုးကို တည့်တန့်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ လှည်းဘီးကိုမလိမ့်မလည်စေနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဒုတိယထမ်းပိုးစသည်တို့ဌ လည်း။ နည်းတူသိဆပ်၏။ သတ္တမထမ်းပိုးဌ ကဲ့သော နွားတို့ကဲ့သို့ လိမ္မာသောရထားထိန်းသည်လှည်းဦးဌနေ၍၊ ကန့်ကြိုးတို့ကိုကိုင်၍။ ဆုံးရုံးသောနွားတို့၏ ရှေးဦးမှ၍၊ နှင်တံဖြင့်နွားကိုကို ရိုက်နှက်သောဆခါ၊ ဆုံးရုံးသောနွားတို့သည်၊ တူသော ဆားရိုကုန်သည်ဖြစ်၍၊ လှည်းဦးကိုလည်း ကောင်းစွာဆောင်ကုန်၏။ လှည်းဘီးစက်တို့ကိုလည်း၊ လိမ့်လည်စေနိုင်၏၊ လှည်းကိုယူ၍၊ တယူဇနာစသောဆရပ်တို့လည်းရောက်စေ၏ဟုမှတ်၊ ဤသို့ဥပမာ, ဥပမေယျနှစ်ရပ်တို့ကို၊ နှတ်ဖော်စပ်သကဲ့သို့၊ ဂဟေထပ်၍ မှတ်ဆပ်, သိဆပ်တော့သည်။

ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသောကာယဝိညတ်ကို၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိဆပ်သည်မဟုတ်၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့်သာသိဆပ်၏။ ထိုစကားသည်မှန်၏။ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ လက်ဟောက်ပြန်ခြင်းစသည်တို့၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ တုန်လှုပ်သောရူပါရုံကိုသာလျှင်ဖြင်၏၊ ကာယဒွါရဋ္ဌိဖြစ်သောစိတ်၏ကြွယာဟု ဆိုဆပ်သော ဆကြီဆစည်ဆသိုဆနှုံကို။ မနောဒွါရိကစိတ်ဖြင့်ကြံ၍၊ ဤသူသည် ဤမည်သောဆမှကိုပြုစေလိုယောင်တကားဟု၊ သိထော့သည်ဟုမှတ်။ လောကုပမာဆောင်းဖြင့်။ နှုန်ဆခါကာလဝယ်၊ တောဆရပ်ဒေသ ရေရှိရာဆရပ်၌၊ လူတို့သည်ဤဆမှတ်ဖြင့်၊ ဤဆရပ်၌ရေရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကို သိစေခြင်းငှါ၊ သစ်ပင်ဗျားဌထမ်းရွက်တို့ကိုဖွဲ့စေကုန်၏၊ သေတင်းကုတ်ဌ။ ဆလံကိုစိုက်ကုန်၏။ ထိုသို့သောဆမှတ်ကိုဖြင်သည်ရှိသော်၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်။ တပ်ဆပ်ထင်ထင်။ ရေ, သေကိုမဖြင်သော်လည်း၊ ဤနေရာ၌ရေသည်ငင်း။ သေသည်ငင်း။ ရှိသည်ဖြစ်လတ္တံ့.ဟူ၍။ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ၊ ဝိညတ်ကို

လည်း။ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်သိစေသည်မဟုတ်၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့်သာ သိစေသ
ဖြို့။ ရေဖြို့စေတွင်းဦ့။ ငါးသည်ရှိ၊သော်၊ စေပေါ်ဦ့ရေပွက်ထသည်ကို မြင်သ
ဖြင့်၊ ရေထည်းဦ့ငါးရှိသည်ကိုသိသောတံငါသည်တို့ကိုလည်းပမာပေးလေ
ကုန်။ ။ဤသျှင်ကာယဝိညတ်ဖြစ်ပုံစေဖိပွါယ်တည်း၊

ဝစီဝိညတ်ဦ့ကား၊ ဤစကားကိုဆိုအံ့။ ထိုစကားကို ဆိုအံ့၊ဟုကြံသောသူ
စောား။ ဝိတက်ဘောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောဝိတက္ကဝိပ္ဖါရ စေသံသည်
ဖြစ်ဖြို့။ ထိုစေသံသည်၊ သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိစေသည်မဟုတ်။ မနောဝိ
ညာဉ်ဖြင့် သိစေဝြို့ဟု၊ မဟာစေဋ္ဌကထာဦ့ ဆိုတော်မူဖြို့။ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာ
တော်ဦ့ကား၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏာသဆောရမ္မဏာ
ပစ္စယေနပစ္စယောဟူ၍ လာသောကြောင့်၊ ဝိညတ်လျှင်စေကြောင်းရှိသော
ဘုတ်တို့ဖြို့ ထိခိုက်ခြင်းကို ကြဉ်၍ဖြစ်သေး။ သောတဝိညာဉ်ဖြင့်မသိစေ
သော၊ဝိတက်ပြန့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော စေသံမည်သည်မရှိဟု စေဋ္ဌကထာ
သစ်၊ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ဆိုတော်မူဖြို့။ ထိုသို့ဆိုစော်သော နှစ်ဝါဒတို့
သည် စေဋ္ဌကထာဆရာဘော်ကြီးတို့ချည်းဖြစ်၍။ နှစ်သက်စေသည် သာ
လျှင်ဖြစ်တော့သည်။ စောဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ မဟာစေဋ္ဌကထာ ဆရာဆိုတော်
မူသောဝိတက္ကဝိပ္ဖါရစေသံသည်။နတ်နားဖြင့် ကြားသိကောင်းသော စေသံ
ကိုရည်သန်ခါဘွင့်ဆိုသောကြောင့်တည်း။

ဤစကားကိုဆိုအံ့။ ထိုစကားကို ဆိုအံ့ဟု ကြံစည်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြို့ စိတ်
သည်၊စိတ္တဇအဋ္ဌကလာပ်ရုပ်ကိုဖြစ်စေဖြို့။ထိုအဋ္ဌကလာပ်ရုပ်ဖြို့စေတွင်းဦ့။
စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်။ ကမ္မဇပထဝီဓာတ်ကို ထိခိုက်၍
ဖြစ်ဖြို့၊ထိုစိတ္တဇပထဝီဓာတ်ဖြို့ ကမ္မဇပထဝီဓာတ်ကိုထိခိုက်ခြင်းနှင့်တကွ။
သဒ္ဒါရုပ်စေသံသည်ဖြစ်ဖြို့။ ဤသို့ဖြစ်ရာဦ့။ ဇောခုနစ်ချက်တို့တွင်။ပဋ္ဌမဇော
စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်။ စေထောက်စေပံ့ကင်း၍။ ထိခိုက်
သောစေခြင်းစေရောစော်းဖြင့်ဖြစ်ဖြို့။ စောဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ရုစေပ်သော ပုဗ္ဗာဘိ
သခ် ါရရှိသော၊ ပဋ္ဌမဇောစိတ်ဖြင့် သာလျှင်။ထိခိုက်ခြင်းဖြို့စော်းရှိသည်ဖြို့
စေဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ထိုသို့ဖြစ်၍။ စေကျွရာဖြစ်ရာဦ့ တည်သောကမ္မဇပထ
ဝီဓာတ်ကိုထိခိုက်ခြင်းငှါ ပဋ္ဌမဇောသည် ထောက်ပံ့သဖြင့် စေကျိုးမရှိဟု
စေဋ္ဌကထာဆရာသည်စေဋ္ဌကထာဦ့။ ။ပုရိမစိတ္တာသမုဋ္ဌာနာယဉ္စပထ္ထဉ္စာနု
ကိစ္စမ္ပိနတ္ထိ၊ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူဖြို့။ ။ပုရိမစိတ္တာသမုဋ္ဌာနာယ၊ရှေးစိတ်
ကြောင့်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်ဖြို့။ ဥပထ္ထဉ္စာနုကိစ္စမ္ပိ၊ ထောက်ပံ့ခြင်း ကိစ္စ
သည်လည်း၊နတ္ထိ၊မရှိ။

ထိုသို့ အဋ္ဌကထာဆရာတော်ဆိုတော်မူသော စကားကို။သာရတ္ထဒီပနီဖြင့်မှတ်ရမည်လော ဟူမူ၊ မူလဋီကာ။ရှင်အာနန္ဒာသည်။ဥပဏ္ဍကအာနန္ဒာထို့ကိုစွပ်စွဲတိုင်စာရေတွာဂဟေတဗ္ဗံ။ ။ဟာဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ၊ဥပဏ္ဍကအာနန်၊ထောက်ပံ့ခြင်းသည်။ အထို၊ရှိလေသလော။ ့နထို၊မရှိလေသလော။ဇာတိ၊ဤသို့။ဝိစာရေတွာ၊စုံစမ်း၍။သော်တုဇနေဟိ၊ဧာသင်သားတို့သည်။ဂဟေတဗ္ဗံ၊ယူဆပ်၏။ ၊ဤသို့မူလဋီကာဆရာပယ်တော်မူခြင်းသည်။အဋ္ဌကထာဆရာတော်ပြတော်မူဆပ်သော၊ဥပဏ္ဍကအာနန္ဒာကင်း၍၊ပဌမဇ္ဈာနိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်၊ထိုရိုက်သောအခြင်းဆရာဆား၌ဖြင့်ဖြစ်သည်ဟုဆိုပါယ်ရောက်ရကား။ ။တေနဓာတုသံဃဋ္ဋနေနသဟဝဿဒ္ဒါဠဗ္ဗတိ။ ။ဟူသောနောက်စကားနှင့်ဒိုးနှာ၍။ပဌမဇ္ဈာနပင်။ ဆက္ခရာဖြစ်သည့်ဟု ဆိုပါယ်ကျ၍ ဇောသုနစ်ချက်သော်။ ဆက္ခရာသုနစ်လုံးဖြစ်၏ဟု ဆိုပါယ်ရောက်သည်။ ထိုကြောင့် မူလဋီကာဆရာသည်။ နှစ်သက်တော် မမူလေသည်၊

မူလဋီကာဆရာတော်၏ ဆလိုဆားဖြင့်။ တသေသောဇောဝါရဒ္ဓါ၊ဆကျုံးဝင်ကုန်သောစိတ်တို့သည်။ တလုံးသော ဆက္ခရာကို ဖြစ်စေကုန်၏ဟု ဝိန့်တော်မူသည်။ထိုနှစ်ဝါဒတို့ထဲတွင်၊ ဆဘယ်ဝါဒသည်သင့်သနည်းဟူမူ။ မူလဋီကာဆရာ၏ ဝါဒသည်သာလျှင်၊ ဆလွန် ဆကြူး ဆထူးသဖြင့်။ သင့်ပေသည်ဟု ဆနုဋီကာဆရာ၏၊ ဆဓိပ္ပါယ်မြတ်၊ ဧကာဒိရိပ်ထွက်တော့သည်။ ထိုကြောင့်။ဆနုဋီကာ၌။ ။ပုရိမဇဝနသမုဋ္ဌာတာဟိဃဋ္ဋနာဟိပဌိလဒ္ဓါသေဝနနသင်္ဂဟေနနသမုဋ္ဌာတာဃဋ္ဋနာပရိဗ္ဘင်္ဂမက္ခဏံနိဗ္ဗတ္တေတိတဉ္စဥပဏ္ဍကအာနန်ထိုတိနသင်္ကာဝတ်တုံ။ ။ဟာဘွင့်၏။ ။ပုရိမဇဝနသမုဋ္ဌာတာဟိ၊ရှေးရှေးဦးဖြစ်ကုန်သောဇောတို့သည် ဖြစ်စေဆပ်ကုန်သော။ ဃဋ္ဋနာဟိ၊ထိပါးခြင်းတို့ဖြင့်။ပဌိလဒ္ဓါသေဝနနာ၊ရဆပ်သောပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရရှိသော။သင်္ဂဟေဝနနာ၊သင်္ဂဟေဇောသည်။ သမုဋ္ဌာတာ၊ဖြစ်စေဆပ်သော၊ဃဋ္ဋနာ၊ ထိပါးခြင်းသည်။ပရိဗ္ဘင်္ဂံ၊ထင်ရှားသော။ဆက္ခရံ၊ ဆက္ခရာကို။ နိဗ္ဗတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဇာတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ဥပဏ္ဍကအာနန်၊ ထောပံ့ခြင်းကိစ္စသည်၊နတ္ထိ၊မရှိ၊ဇာတိ၊ ဤသို့။ဝတ်တုံ၊ဆိုခြင်းငှါ။နသင်္ကာ၊မတတ်ကောင်း။ ။ဤသို့ဆနုဋီကာဆရာရှင်ဓမ္မပါလသည်၊မူလဋီကာနောက်သို့လိုက်လျက်အဓိပ္ပါယ်ကိုဖြတ်ပြီး၍။ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသကိုလည်း။မျက်နှာကြိုးကုတ်ကြိုးသော။ဇောမပညာရှိကြိုးဖြစ်၍။တင်းတင်း,မာမာမပယ်ဖုံးရကား။ ရဆပ်သော ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဖွဲ့ဖွဲ့ခြင်းရှိသော ပဌမဇောစိတ်ဖြင့်လည်း ထိပါးခြင်းသည်။ ဆားကြိုးသည်ဖြစ်

ဖြစ်၊ထိုကြောင့်အဋ္ဌကထာဠီဥပတ္တာ အာနာကိစ္စနတ္ထိဟူ၍ဆိုတော်မူရာ၏ဟုဘွင့် ပြတော်မူခဲ့၏။ဤသို့ ဆန္ဒဓိကာဆရာသည်၊မူလဓိကာ၏ဆဓိပ္ပါယ် ကိုလည်း နှစ်ခြိုက်၊အဋ္ဌကထာဆရာဂုဏ်ကြီးသည်လည်း။ ဂုဏ်ကြီးသည်ဖြစ်၍၊ မ ပယ်မဖျက်လိုက်ဝံ့၊ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်လင့်၍။ ဆဓိပ္ပါယ်စကား တင့်စေခြင်းဆ ကျိုးငှါ။သဗ္ဗဒေဝတံဓိမံသိဘွာဂဟေတဗ္ဗံ၊ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ထိုတံ သဗ္ဗံ၊ဤဆလုံးရုံကို။ဓိမံသိတွာ၊စူးစမ်းဆင်ခြင်၍။ဂဟေတဗ္ဗံယူဆပ်၏၊ ။ ဤသည်လျှင်။ ဆကျဉ်းသခေါ်ပဘွင့် ဆိုရေးသားခဲ့ပြဆပ်သော။ ကာယဝိ ညတ်, ဝစီဝိညတ်၊ စကားနှစ်ရပ်။ ဆဓိပ္ပါယ် ဝိနိစ္ဆယဖြတ်၊ဆပြီး သတ် လိုက်ပြီ၊

---

(၅၆၅) လဟုတာဒိတ္တ ယချပ်ကိုပြခြင်း၊

ရူပဿလဟုတာဟူသည်။ စိတ္တဇ,ဥတုဇ,ဆာဟာရဇ,ဟူသော တိသ မုဋ္ဌာနိကမဟာဘုတ်၊နိပ္ဖန္နရူပ်တို့၏မလေးမနှံ့သည်၏ဆဖြစ်တည်းဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဥပမာဆောင်းဖြင့်။ ဆနာကင်းသောယောကျ်ား၏။ ထိုမှဤမှ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ပြောင်းရွေ့ ပြန်လှန်ခြင်းဖြစ်၏သို့ မှတ်ဆပ်၏။ ။ရူပဿ မဒုတာသည်၊တိ သမုဋ္ဌာနိကမဟာဘုတ်နိပ္ဖန္နရူပ်တို့၏ ကြမ်းတမ်းခက်ထ ရေပ်မရှိသည်၏ ဆဖြစ်ဟူသောမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဥပမာဆော ဖြင့်။ ကောင်းစွာနယ်ဆပ်သော သားရေ၏နူးညံ့ပြောင်းပြေ့ ဘိသက္ကဲသို့ တည်းဟူ၍မှတ်ဆပ်၏။ ။ရူပဿကမ္မညတာသည်။ကိုယ်ဖြင့် ပြုဆပ်သော ဆမှုကိုရွတ်ဆိုဆော်ဆော်လျှံသည်၏ ဆဖြစ်ဟုဆိုဆပ်သောဆမှုဌ် ကောင်းသည် ၏ဆဖြစ်ဟူသော်မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဥပမာဆောဖြင့်။ကောင်းစွာ ဦးပြီးသောရွှေစင်၏။ တန်းဆာကြိုးငယ်ပြုအံ့သောဌါ ကောင်းသည်။လျှံ သည်ဆဖြစ်ကဲ့သို့ဘည်းဟုမှတ်ဆပ်၏။

ဤရူပ်သုံးပါးတို့သည်။ ဆချင်းချင်း မစွန့်ကြကုန်၊ ထိုသို့ပင် မစွန့်ငြား သော်လည်း။ဆနာကင်းသောသူ၏ကိုယ်လက်ပေါ့ပါးသည်၏ ဆဖြစ်ကဲ့သို့ ရူပ်တို့၏ပေါ့ပါးသည်၏ ဆဖြစ်ဟုဆိုဆပ်သော၊ မလေးမနှံ့သည်၏ဆဖြစ်။ ပေါ့ပါးလျင်မြန် ပြောင်းရွေ့ပြန်လှန်ခြင်းဆထူးမှိုသောရူပ်၏ လေးလံသည် ၏ဆဖြစ်ကိုပြုဘတ်သောဓာတ်ခြောက်ချားခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဆကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ဆကြင်ရူပ်၏ ဘောက်ပြန်ခြင်းသည်။ ရူပ ဿ လဟုတာမည်၏။ ကောင်းစွာနယ်ဆပ်သောသားရေ၏နူးညံ့ဘိသက္ကဲ

သို့။ရုပ်တို့၏ နွေးညှံ့သည်ဖြစ်၏ဆဖြစ်ဟု ဆိုဆပ်သော။ ဆလုံးစုံသောကိုယ်ဖြင့် ပြုဆပ်သော ကိစ္စဆထူးတို့ရှိ၌။ ဆလိုသို့လိုက်သည်ဖြစ်၏ ဆဖြစ်၊ နွေးညှံ့သည်ဖြစ်၏ ဆဖြစ်ဟူသော ဆထူးထူးဆပြားပြားရှိသော ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းထပ်း ခက်ထန်သည်ဖြစ်၏ ဆဖြစ်ကိုပြုတတ်သော ဓာတ်ခြောက်ချားခြင်းဖြစ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဆကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော။ ဆကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော။ ဆကြင်ရုပ်ဖြစ်၏ တောက်ပြန် ခြင်းသည်။ရုပသဿမုဒုတာမည်ဖြစ်၏။ကောင်းစွာဦးပြီးသောရွေ့ဝင်ဖြစ်၏။တန်းဆာကြီးငယ်ပြုအံ့သောဌာ။ ကောင်းသည့် ဇလျော်သည်ဖြစ်၏ဆဖြစ်ကဲ့သို့။ ရုပ်တို့ဖြစ်၏ဆမှုဒ္ဓကောင်းသည့်ဇလျော်သည်ဖြစ်၏ဆဖြစ်ဟုဆိုဆပ်သောကိုယ်ဖြင့် ပြုဆပ်သော ဆမှုတို့ရှိ၌လျော်သည့်ဆဖြစ်ဟူသော ဆထူးဆပြားရှိသော။ ထိုကိုယ်ဖြင့်ပြုသောဆမှုကိစ္စတို့ဆား၀ဇလျော်သည်ဖြစ်၏ ဆဖြစ်ကိုပြုတတ်သော။ ဓာတ်ခြဲခြားချားခြင်းဖြစ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် ဆကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ရုပ်ဖြစ်၏တောက်ပြန်ခြင်းသည်။ရုပသဏ်ကမ္မညတာမည်ဖြစ်၏။

ဤရုပ်သုံးပါးတို့ကိုကံသည်ပြုဖြင့်စီရင်ခြင်းဌာမစွမ်းနိုင်။ဆာဟာရစိတ်, ဥတု,သည်သာလျှင်။ ပြုဖြင့်စီရင်နိုင်၏။ ထိုကြောင့်၊ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဇောပနတိသောဝိကမ္မံကာတုံ နသက္ကောတိ၊ဆာဟာရောဒယော၀ကရောန္တိ၊ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏၊ ။ပန၊ ဆက်ဦးအံ့။တိသောပိ၊ သုံးပါးဆပြားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ဇောဟ၊ထိုရုပသဿလဟုတာ စသောရုပ်တို့ကို။ကမ္မံ၊ကံသည်။ကာတုံ၊ပြုခြင်းဌာ။နသက္ကောတိ၊မစွမ်းနိုင်။ဆာဟာရမယော၀၊ ဆာဟာရ,စိတ်,ဥတုတို့သည်သာလျှင်။ ကရောန္တိ၊ပြုနိုင်ကုန်၏၊ ။ထိုသို့ဆဋ္ဌကထာ ပြသည်နှင့်ဆညီ၊ ယေဂိပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်လည်း။ ယနေ၎ါတို့သည်၊လျောက်ပတ်သောဘောဇဉ်ကိုရကုန်ပြီ။ ၎ါတို့၏ကိုယ်သည်၎ါ့၏၊နွေးညှံ့၏၊ဆမှုဒ္ဓခန့်၏ ဟူ၍ဆိုအံ့။ယနေ့လျောက်ပတ်သော ဥတုကိုရပြီ။ ယနေ့၎ါတို့၏စိတ်သည်တည်ကြည်၏၊ ကိုယ်သည်၎ါ့၏ နွေးညှံ့၏။ ဆမှုဒ္ဓခန့်၏ဟူ၍ဆိုကြကုန်၏။ ။ဤလျှင်။လဟုတာဒိတ္တယရုပ်ပြီးပြီ။

---

(၅၆၆) ဥပစယသန္တတိကိုဖြေခြင်း။

ဥပစယသည်နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ဧရိုးဦးစွာဖြစ်ခြင်း။ပ၀တ္တိလက္ခဏာရှိ၏။သန္တတိသည်။ရုပ်တို့၏ဆက်ခါဆက်ခါဖြစ်ခြင်း၊ပ၀တ္တိလက္ခဏာရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့ဘွင့်။ ဥပစယဟူသည်။ နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ လက်ဦးဆစ ဖြစ်ခြင်း။ပွါးခြင်းသဘောသာလျှင်တည်း။မူလဋီကာဆလိုဆား၀ဖြင့်။ ဥပစယပုဒ်ဖြစ်။ဆာစယ။ ဥပ

စယဟုခွဲခြားချယူ၏။ယူပဟန်ကား။ ။ဆောမိတောင်ယောဆောစယော။ ။ဆောမိတော၊လက်ဦးဆစ်၌။ငယော၊ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဆောင်ယော၊လက်ဦးဆစ်ဖြစ်ခြင်း။ ။လက်ဦးဆင်ချာတို့၏ဥပါဒ်ခြင်းဖြစ်ခြင်းကိုရ၏။ ။ဆောသဒ္ဒါ၊ဆောမိဆနက်။ စယသဒ္ဒါ၊ ဥပ္ပါဒဆနက်တည်း။ ။ဥပရိစယော ဥပစယော၊ ။ဥပရိ၊ဆဆက်၌။စယော၊ပွါးခြင်းတည်း။ဥပစယော၊ဆထက်၌ပွါးခြင်း။ ။ဥပသိတ္တံ၊ ဖြယုဂ်ကဲ့သို့။ ဥပသဒ္ဒါသည်။ ဥပရိ ဆဏ္ဍ ဝါစကတည်း။ စယသဒ္ဒါသည်။ ဝုဒ္ဓိဝါစကဏ္ဍတည်း။ ။တနည်း။ ပဌမံစယော ဥပ္ပတ္တိဥပစယော၊ ။ပဌမံ ဂှေးဦးစွာ။စသောဥပ္ပတ္တိကို၊ဖြစ်ခြင်း။ ဥပစယော၊ ဂှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်း။ ။ဥပညတ္တံပြုယုဂ်ကဲ့သို့။ ဥပသဒ္ဒါ ပဌမဆနက်။ စယသဒ္ဒါ၊ဥပ္ပါဒဆနက်သာတည်း။

ထိုသို့မူလဒီကာဆရာပြုဆိုခဲ့သည်ရှိသော်၊ အဘဲ့ကြောင့်၊ ဆဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။ ဥပစယသဒ္ဒါတို့ဟူ၍။ နှစ်ပါးကိုသာပြုလေသနည်း။ မူလဒီကာဆရာကဲ့သို့ အာစယဥပစယသဒ္ဒါတို့ဟု သုံးပါးပြုသင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟူမူ၊ဆဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်ကား။ဂှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်းဟူသော အာစယကို၊ ဥပစယသဒ္ဒါဖြင့်။ ဆဟူပြု၍ ပြုဆိုတော်မူ၏ဟု ဖြေဆိုဆပ်၏။ ထိုကြောင့် မူလဒီကာ၌။ ။တတ္ထဥဒ္ဓေသေ ဆဝုဏ္ဏောပိဆာစယော ဥပစယသဒ္ဒေနေဝ ဝိညာယတိ။ ၊ဟုဘွင်ပြု၏။ ၊တတ္ထ၊ထိုဆဋ္ဌကဆာဒ်။ဥဒ္ဒေသေ ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်၌။ဆဝုဏ္ဏောပိ၊မဟောဆပ်သော်လည်း။အာစယော၊ ဂှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်းဟုဆိုဆပ်သောဆာစယကို။ဥပစယသဒ္ဒေနေဝ၊နိဒ္ဒေသဥဒ္ဒေသော မဟာတော်မူဆပ်သော ဥပစယသဒ္ဒါဖြင့်ပင်လျှင်။ ဝိညာယတိ၊သိဆပ်၏။ ဇာတိ၊ ဤသို့နှလုံးသွင်းခြင်းပြု၍၊ သင်္ဂဟကာရော၊ဆဋ္ဌကထာ ဆရာသည်။ ယောဆာယတနာနံ။ပ၊ဥပစယောတိ၊ဟူ၍။ဆာဟ၊ဆိုတော်မူ၏။

ဤမူလဒီကာဆရာ။ ဆဋ္ဌကထာဆရာ၏။ ဆယူဝါဒ၊ ဆိုပုံဆခြင်းဆရာဆာကာရကိုပြုပြီ။ ဝိဝိ၏ဆယူဝါဒဆေားဖြင့် ပြုဆိုဟန်ကား။ ။ထိုသို့ဆဋ္ဌကထာပြုဆိုဆပ်သော်လည်း။ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်၌။ ဥပသဒ္ဒါသည်ဂှေးဦးစွာသော်လည်း၊ပထမတ္တဝါစက၊ဆထက်ဟူသောဆနက်။ဥပရိဆတ္တဝါစကနှစ်နက်ကိုပြု၍။ဆစဒ္ဒါဖြစ်ခြင်းသည်။ဥပစယ၊ဆထက်၌ပွါးခြင်းသည်။သန္တိတိ၊ဤဆိုသိဆပ်၏။ဤသို့ဆိုဆပ်သည်မှတပါး။ဥပသဒ္ဒါ၏ဥပရိဆနက်တပါးကိုသာ ယူခဲ့သည်ရှိသော်၊ ဆာစယဟုဆိုဆပ်သော ဂှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်းကို၊ဥဒ္ဒေသဒ္ဓါမဟောဆပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရာ၏။ ။ဤလျှင်ဆာစယ,ဥပစယတည်း။ ။သန္တိတိဟူသည်။နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ပွါးခြင်းထက်၊ ဆ

ဆက်ဆထက်၌ဆစဉ်မပြတ် စပ်ခါစပ်ခါဖြစ်သောကာလ၌ ပွါးခြင်းသည် သာလျှင်တည်း။ ။သမ္မာန္နောဟုတ္တာ တနိ်းတေသန္တိ၊ ။သမ္မာန္နောဟုတ္တာ၊ ဆဆင့်ဆင့်စေ့စပ် ဖွဲ့ယှက်သည်ဖြစ်၍၊ ဘနိုယတော၊ ကျယ်ခြင်းပြန့်ခြင်း။ သန္တိ၊ ဆဆင့်ဆင့်စေ့စပ်ဖွဲ့ယှက်သည်ဖြစ်၍ကျယ်ခြင်းပြန့်ခြင်း။

---

(၅၆၇) ဥပစယသန္တိတျာန်နှစ်ပါးတို့၏ဆထူးကိုခွဲခြားပြခြင်း။

တာဘဝထည်းတွင်။ ရှေးကဖြစ်ဘူးသေးသော ရုပ်တို့၏၊ ရှေးဦးဖြစ်စသည်၊ဥပစယမည်၏၊တကြိမ်ဖြစ်ဘူး၍။ဘဘာန်ထိုနောက်၊ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ်သည်၊သန္တိမည်၏၊ထိုသို့မည်ရကား။ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့၏ကာယဒသကား၊ဝတ္ထုဒသက၊ ဘာဝဒသက၊ကမ္မဇကလာပ်သုံးစည်းတို့၏ ရှေးဦးဖြစ်စသည်-ဥပစယ၊တဘာန်ထပ်၍ဖြစ်စဉ်သည်-သန္တိ၊ ပဋိသန္ဓေဏ်ဒွိကာလ၌ဥတုဇရုပ်တို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်စသည်-ဥပစယ၊ဥင်းရုပ်တို့၏ ထပ်၍ဖြစ်စဉ်သည်သန္တိ၊ပဋိသန္ဓေနောင်ပဌမဘဝင်၏ဥပါဒ်ခဏ၌ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်စသည် ဥပစယ၊ဥင်းတို့၏ ဒုတိယဘဝင်စသည်တို့၌ ဖြစ်ပဉ်သည်သန္တိမည်၏။ဗဟိဒ္ဓဩဘာနံ့သောကာလ၌။ဆာဟာရဇရုပ်တို့ရှေးဦးဖြစ်စသည် ဥပစယ၊ဥင်းရုပ်တို့၏နောက်ပြီးတဘန် ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်စဉ်သည်သန္တိ၊ ဝိဝိတို့ကာလသို့ရောက်၍ စက္ခုဒသက၊သောတဒသက၊ ဃာနဒသက၊ဇိဝှါဒသကတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်စသည် ဥပစယ၊ နောက်ပြီးတဘန် ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်စဉ်သည်သန္တိမည်၏။ ။ဤလျှင်ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါဆိုး၊ကံ၊ဥတု,စိတ်,ဆာဟာရရုပ်တို့၌၊ ဥပစယ,သန္တိယူပုံဆရသရုပဆခွဲတည်း၊

သံသေဒဇ, ဩပပါတိကသတ္တဝါတို့၌ကား၊ပဋိသန္ဓေခဏဝယ်၊ ရုပ်တို့၏ဥပါဒ်သည် ဥပစယမည်၏။ ထိုမှနောက်၌ စုတိတိုင်အောင် နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ်သည်။ ဆဆင့်ဆင့်စေ့စပ်သဖြင့် ကျယ်ခြင်း။ ပြန့်ခြင်းဟူသော ဖြစ်စဉ်ဖြစ်သောကြောင့်သန္တိမည်၏ဟုမှတ်လေ။ ။ဤသည်လျှင်ဆဘိဓမ္မာဝတာရ,ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ,ဋီကာကျမ်းဆထွက်။

(၅၆၈) ဆာစယ,ဥပစယ,သန္ကတိရှင်တို့၏ဖြစ်ပုံကို ဥပမာဖြင့်ပြဦးအံ့။

မြစ်ကမ်းဦးစ၊သဲသောင်ပြင်ရှာနွဲတူးဆပ်သော လက်ယက်တွင်းငယ်ဦး၊ရေထွက်သောကာလကဲ့သို့။ရှင်တို့၏လက်ဦးစွာဖြစ်ခြင်းအာစယကိုမှတ်ဆပ်၏။ရေပြည့်သောကာလကဲ့သို့၊ရှင်တို့၏ ဆထက်ခွဲပွါးခြင်း၊ ဥပစယကိုမှတ်ဆပ်၏။လွမ်းမိုး၍ရေဝိုးသွားသောကာလကဲ့သို့၊ ရှင်တို့၏ ဆစဉ်မပြတ်၊ ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်ခြင်းကိုမှတ်ဆပ်၏။ ။ဤဥပမာကား၊ဆဋ္ဌကထာဆရာပြုဆပ်သောဥပမာတည်း။ထိုဥပစယ,သန္ကတိ နှစ်ပါးဆပေါင်းသည်၊ ဇာတိရှင်၏သာလျှင်ဆမည်တည်း။ယင်းသို့ဇာတိရှင်တပါးတည်း၏ဆမည်ဖြစ်လျက်၊ဆဘဲ့ကြောင့် နှစ်ပါးခွဲ၍ ဟောသနည်းဟူမူ။ ။ဖြစ်သောဆခြင်းဆရာထူးသောဆေားဖြင့်ငင်း၊ ဝေနေယျတို့၏ ဆစွမ်းဆေားဖြင့်ငင်း။ ဥပစယ,သန္ကတိဟူ၍ဥဒ္ဒေသဒေသနံ၊ဥဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ဟောကြားသော ဒေသနာကို၊ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ ထွေ၊ဥပစယ,သန္ကတိနှစ်ပါး၌။ဆထွေတော၊ သရုပ်သဘောဆေားဖြင့်၊နာနတ္တံ၊ထူးသည်၏ဆဖြစ်သည်။ယသ္မာ၊ဆကြင်ကြောင့်။ နတ္ထိ၊မရှိ၊တသ္မာ၊ကြောင့်။ ဘဂဝတာ၊ ဖြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တံ၊မိန့်ဆပ်၏, ဟောဆပ်၏။ ။ဥပစယ,သန္ကတိရှင်ပြီး၏။

---

(၅၆၉) ဖရတာရှင်ကိုပြခြင်း။

ဖရတာဟူသည်၊ရှင်တို့ရင့်ခြင်း,ဟောင်းခြင်းဟူ၍မှတ်ဆပ်သောတည်ခြင်း၏ဆိုက်ဆတန့်သည်သာလျှင်တည်း။ဥပမာဆေားဖြင့်၊ကောက်ပဲပင်၏ဟောင်းမြင်းခြင်းကဲ့သို့တည်း။ ရှင်တို့၏ရင့်ခြင်း, ဟောင်းခြင်း ရှုပပရိပါကလက္ခဏာရှိ၏။ထိုဖရေ၏ဆပြောကိုကား၌သိသိဆပ်၏။ပဲ၏ကဲ့ဖရော,ပဒီးနှဲ့ဖရောဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ရှင်တရားတို့ဒွဖရာသည်၊ဆံ့ဖူခြင်း၊သွားကျိုးခြင်းစသည်ဖြင့်၊ ဘောက်ပြန်ခြင်းသိသာ ထင်ရှားသောကြောင့်၊

ပါကဒုဖရောမည်၏၊ နာမ်တရားတို့ဖြစ် ဖရာသည်ဟောက်ပြန်ခြင်း၊ မထင်ရှားသောကြောင့်၊ ပဒိဿန္ဒ ဖရာမည်၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ပါကဒု ဖရာသည်လည်း။သွား,ခြေသည်း,လက်သည်းတို့ဖျက်ကျိုးပဲ့ပျက်စီးခြင်းဟူသော ခဏ္ဍိစ္စဖရာ။ဆံ,အမွေးဘိုးဖျက်ပကတိအဆင်းမှဟောက်ပြန်၍၊ဥဇျိုင်းဆတ်၊ဖွေးဖွေးဖြူခြင်းဟူသောပါလိစ္စဖရာ၊အရေတို့၏တွန့်လိပ်ခြင်းဟူသောဝလိတ္တစတာဖရာအားဖြင့်သုံးပါးဆပြားရှိ၏၊ ထိုသုံးပါးသောပါကဒုဖရာကို၊ ဤနေရာ၌အလိုရှိအပ်၏။

ထိုသွားကျိုးခြင်း,ဆံဖြူခြင်းစသည်ကား။ ပကတိသောစက္ခုဖြင့် သိမြင်နိုင်သောကြောင့်၊ရူပါရုံသာတည်း။ဖရာမဟုတ်ကုန်။ ဖရာကိုစက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်မသိမမြင် ကောင်းကုန်ဟု်တ်။ ထိုကြောင့် အဋ္ဌကထာဆို။ ။နဟိဖရာစက္ခုဝိညေယျာဒဟာတိ။ ။ဟုတွင့်ပြ၏။ ။ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ဖရော၊ဖရာသည်။စက္ခုဝိညေယျာ၊စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်ကောင်းသည်။ နဟောတိ၊မဖြစ်။ ။ဖရာကိုမနောဒွါရဖြင့်သာလျှင်သိကောင်း၏ဟူလို။ အဘဲ့ကြောင့် ဟူမူးကျိုးသောသွား, ဖြူသော ဆံစသည်ကိုမြင်သဖြင့်၊ ဤသွားစသည်တို့သည်။ဖရာနှိပ်စက်သောကြောင့်၊ ကျိုးပဲ့ခြင်းစသည်ဖြစ်ကုန်၏ဟု ကြံဆ၍သာသိအပ်သောကြောင့်တည်း၊ လောကူပမာအားဖြင့်၊ သစ်ပင်စသည်တို့၌ခွဲခြွဲချည်စိုက်ထားသောအလံပန်းတုန်းစသောအမှတ်ကိုမြင်သဖြင့်၊ ဆောံ့ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသိသကဲ့သို့ဟုတည်း။ ။ပါကဒုဖရာတည်း။

ပဒိဿန္ဒိဖရာသည်လည်း၊အသက်၏ ဆုတ်ယုတ်ဇွေ့ဇွဲလျော့ကုန်ခန်းခြင်းဟူသောအာယူသံဟာနိဖရော။ ။ကျွဲစသောအုဏ္ဏိတို့၏ရင့်ရော် နောက်ကျခြင်းဟူသောအုဏ္ဏိယ ပရိပါကဖရာဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။ ။တနုည်းဖရာသည်း ဆဝိစိဖရော၊သဝိစိဖရာဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။ထိုတွင်၊ ဆဝိညာဏကဋ္ဌ၊ ဆမျက်ကျောက်,ဆွေး,ငွေ,ပုလဲ,သစ်ပင်ငယ်စသည်တို့၏ရင်း။သဝိညာဏကဋ္ဌ၊ ပျိုနုသောသူစသည်တို့၏ရင်း၊ဟောက်ပြန်သော ဆဆင်းဆထူးစသည်ကိုသိနိုင်ခဲသောကြောင့်၊ထိုဝတ္ထု၌ဖြစ် ဖရာသည်၊ ဆဝိစိဖရာမည်၏။ ဆဝိညာဏကဋ္ဌ၊ လှည်းဆို,လှေဆို,သစ်ပင်ဆိုစသည်တို့၏၊ သဝိညာဏကဋ္ဌလည်း၊ သူဆိုစသည်တို့၏ဟောက်ပြန်သောဆဆင်းဆသဏ္ဌာန်းကို သိသာလွယ်သောကြောင့်၊ ထိုဝတ္ထု၌ဖြစ်ဖရာသည်၊သဝိစိဖရာမည်၏။ ။ရူပသဿဖရတာမည်၏။

(၅၇၀) ဆနိစ္စတာရုပ်ကိုပြခြင်း၊

ဆနိစ္စတာဟူသည်။ ဆက်ကြောင်းဆားလျော်စွာဖြစ်၍ဆင်ဥမတည်၊ပျက်ခြင်းသဘောဆောင်းဖြင့်မြဲသည်မဟုတ်သောသဘောရှိသောရုပ်၏ဆဖြစ်သာလျှင်တည်း။ဆနိစ္စတာသည်။ရုပ်တို့၏ထက်ဝန်းကျင်ဆောင်းဖြင့် ပျက်ခြင်းဟူ၍ မှတ်ဆပ်သောပရိဘောဒလက္ခဏာရှိ၏။ဥပမာဆောင်းဖြင့်။ ဓေနုဖြေးသည့်ဆရေးကဲ့သို့တည်း။ "ဤဆနိစ္စတာ ဟူသည်ပင်လျှင်။ မရဏတရားမည်၏။ ထိုမရဏာသည်၊ခဏိကမရဏာ။ သမ္မုတိမရဏာသမုစ္ဆေဒမရဏာဟု သုံးပါး ပြား၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ပဝတ္တိဆခါဝယ်၊ခပ်သိမ်းသော ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ပျက်ခြင်းဘင်္ကလာသည်၊ခဏိကမရဏာမည်၏၊တိသဘောသည်။ ဖုသသောသည်စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ဆပ်သောမရဏာသည်။ သမ္မုတိ မရဏာမည်၏၊ပရမတ္ထဆောင်းဖြင့်ကား။သတ္တဝါသောသည်ဟုမရှိ။ခပ်သိမ်းသော စုတိခန္ဓာတို့၏။ ဘင်္ကလာသာတည်း။ တဘန်ပဋိသန္ဓေနေခြင်း မရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းဟူသော စုတိခန္ဓာတို့၏ ပျက်ခြင်းသည်၊သမုစ္ဆေဒမရဏာမည်၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ သမ္မုတိမရဏာသည်။ ဘဝကုန်၍သေခြင်းဇာတိကွယ်ယမရဏာ၊တစုံတခုသောပယောဂဖြင့်သေခြင်း။ ဥပက္ကမရဏာ၊ဆသက်ကုန်၍သေခြင်း၊ ဆာယုကွယ်ယမရဏာ၊ ကောင်းမှုဘုန်း၍သေခြင်း၊ပုညက္ခယ မရဏာဆောင်းဖြင့် လေးပါးတည်း။ "ဤလျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာဆထွက်တည်း၊

ဤသို့ပြဆပါပြီးသော ဖရဏတာ၊ ဆနိစ္စတာရုပ်ကိုပင်။ ရောဂရုပ်ဟူဆဋ္ဌကထာဆရာပြတော်မူ၏။ထိုကြောင့်ဆဋ္ဌကထာ၌။ "ဖရဏတာ ဆနိစ္စတာဟိရောဂရုပံဂဟိတမေဝ၊ဆညံ့ရောဂရုပံနာမနတ္ထိ။ "ဟုဘွင့်ပြ၏။ "ဖရဏတာဆနိစ္စတာဟိ၊ ဖရဏတာဆနိစ္စတာရုပ်တို့ဖြင့်။ ရောဂရုပံ၊ ရောဂရုပ်ကို။ ဂဟိတမေဝ၊ယူဆပ်သည်သာလျှင်တည်း။ဆညံ့၊ဖရဏတာဆနိစ္စတာဒုတိယါးသော၊ရောဂရုပံနာမ၊ရောဂရုပ်မည်သည်။ နတ္ထိ၊မရှိ။ "ဖရဏတာဆနိစ္စတာရုပ်ပြီးပြီ။

---

(၅၇၁) လက္ခဏာရုပ်မည်ဟာန်ပြခြင်း။

ဤဥပစယသန္တတိရုပ်၊ဖရဏတာ,ဆနိစ္စတာ,ရုပ်လေးခုသည်နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟု ဆိုဆပ်သော ဆရိက်ဆတန့်၏ ဆစွမ်းဆောင်းဖြင့်။မှတ်ဆပ်သောကြောင့်လက္ခဏာရုပ်မည်၏။ "လက္ခိယတေဆနေနာ

တိလက္ခဏာ၊လက္ခဏာမေဝဂ္ဂပံလက္ခဏာဂ္ဂပံ။ ။ဆနေနန၊ ဤဖြစ်ခြင်းရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟုဆိုဆပ်သောဆရိက်ဆတန့်ဆထူးဖြင့်။ လက္ခဏာယတောမှတ်ဆပ် ၏။ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်၊လက္ခဏာ လက္ခဏာမည်၏။ လက္ခဏာမေဝ၊အဆိုက် အဘန့်ဆထူးဖြင့်မှတ်ဆပ်သောနိပ္ပန္နရုပ်ပင်လျှင်။ လက္ခဏာဂ္ဂပံ၊ လက္ခဏာရုပ် မည်ဖ၏။ ။ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသောရုပ်ဆယ်ပါးသည်၊ကံဆစဒိသောအကြောင်း တို့ဖြင့်မပြီးသောကြောင့်။ ဆနိပ္ပန္နရုပ်မည်၏။ ထိုကြောင့်ဒိပနိဒ္ဒါ။ ။ကမ္မာဒိ ပစ္စယေဟိနနိပ္ပါဒိယန္တေတိဆနိပ္ပန္နံ၊ ။ယေ၊ ဆကြောင်ရုပ်တို့သည်၊ ကမ္မာဒိ ပစ္စယေဟိ၊ကံစသောဆကြောင်းတို့ဖြင့်။ နနိပ္ပါဒိယန္တေ၊မပြီးနိုင်ကုန်။ ဇာတိ တသ္မာ၊သို့ကြောင့်၊တေ၊ ထိုရုပ်တို့သည်၊ ဆနိပ္ပန်၊ ဆနိပ္ပန္နရုပ်မည်၏။ ။ ထို့ဖြစ်နိဘက်ဆောင်းဖြင့်။ နိပ္ပန္နရုပ်ခေါ်ဝေါ်ပုံကို သိလေကုန်။ ။ဤဆယ်ပါး သောရုပ်သည်။ ဆနိပ္ပန်ရုပ် မည်သည်ရှိသော်။ ဆသဒ်တ သဒ္ဒေါတရား နိဒ္ဒာန်မျှားကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား၊ရုပ်ဟု မခေါ်ဝေါ်နိုင်ဟု မေးငြားအံ့။ ။နိဒ္ဒာန် ကဲ့သို့မဟုတ်၊ရုပ်သည်သာဟုခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ တဆဲ့ရှစ် ပါးသောနိပ္ပန္နရုပ်တို့၏သဒ္ဒေါကိုလွန်၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ။ ဆဒ္ဒကထာကြီး ဆဝေါသာတည်း။ ။ဤဆတူ၊သစ္စသဒ်ပ ဆဒ္ဒကထာ ဝင်ခေါ်၊လက်သန်းစာတော်တို့ဒ္ဒိသည်း။

ယထာ သဒ်တဓမ္မာနံ၊လက္ခဏံ သဒ်တံ တထာ။
ပရိဒ္ဒေ့ဒါဒိကံ ရူပံ၊တဒ္ဓာတိမနတိက္ကမာ၊ ။

ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။သဒ်တဓမ္မာနံ၊ ဆကြောင်းတို့သည် ပြုပြင် ဆပ်သော တရားတို့၏လက္ခဏံ၊ဇာတိ၊ဇရာ၊မရဏဟူသောလက္ခဏာသည်။ သဒ်တံ ယထာ၊သဒ်တမည်သကဲ့သို့။တထာ၊ထိုဆဘူ။ ပရိဒ္ဒေ့ဒါဒိကံ၊ ဆာကာသ ဓာတ်ဆစဒိသောရုပ်သည်၊တဒ္ဓာတိမနတိက္ကမာ၊ထိုနိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ သဒ္ဒေါ ကိုမလွန်သောကြောင့်၊ရုပံ၊ရုပ်မည်၏။

---

(၁၇၂) ပုဋ္ဌာနယဒုတ်၊မှတ်ဘို့ရန်လက်ဘာဆချုပ်ကို။
ထုတ်နုတ်ခါပြခြင်း။

ဆမေး။ ။ဝိသယ၊ဂေါစရ၊ထိုနှစ်ဝ၊ဆရဘယ်သို့ထူးသနည်း၊

ဆဖြေ။ ။ဆာရုံတပါးမဖြစ်၊မျှားစွာဖြစ်၊ခဲစစ်ဒိုကာဖြသတည်း၊

စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၏တပါးသောဆာရုံဒ္ဒိမဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိသယမည်၏။ ထိုရုပါရုံဒ္ဒိကြိမ်ဘန်မျှားစွာဖြစ်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၏ဆဖြစ်သည်။ ဂေါစရရုပ်မည်

၏။ဆထူးတည်း။ဤသျင်၊ ဝိသယရုပ်၊ ဂေါစရရုပ်ခေါ်ရာ နာမဝိသေသဆိုး တည်း။ထိုကြောင့် မူလဒီကာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဒီကာတို့၌၊ ။ဝိသယဂေါစ ရာနံဝိသေသော၊ဆနည်ထွဘာဂေါ တဇ္ဇဟုလ စာရိတာစ စက္ခုဝိညာဏာ သည်း ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။စက္ခုဝိညာဏာသည်း၊ စက္ခုဝိညာဉ်၏။ ဆနည်ထွ ဘာဂေါ၊တပါးသောဆာရုံ၌မဖြစ်ခြင်းသည်ဌင်း။တဇ္ဇဟုလစာရိတာစ၊ထိုရုပ ပါရုံ၌မျှားစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ဆဖြစ်သည်ဌင်း။ ဝိသယဂေါစရာနံ၊ ဝိသယ သဒ္ဒါ၊ဂေါစရသဒ္ဒါတို့ဖြ၏။ဝိသေသော၊ဆထူးတည်း။

ဆမေး။ ။ဗလ-သန္ဓာဝ။ရုပ်ဆရ။နှစ်ဝဘယ်သို့ထူးသနည်း။
ဆဖြေ၊ ။ဗလရုပ်မှာ။ဝါယောသာ။သန္ဓာဝါဆောပါတည်း။

ဝါယောခေါတုယာဟိဂဟိတာယဗလရုပံဂဟိတမေဝ၊ ဆည်ဗလရုပံ နာမနုတ္တိ၊ဆောပါခေါတုယာသန္ဓာဝရုပံ၊ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဆဋ္ဌကထာ။ ။ ဟိသစ်၊ဒ္ဝန်ဖြ၏ ဝါယောခေါတုယာ၊ ဝါယောခေါတ်ကို။ ဂဟိတာယ၊ယူသည် ရှိသော်၊ဗလရုပံ၊ဗလရုပ်ကို။ဂဟိတမေဝ၊ယူရသည်သာလျှင်တည်း။ဆည်၊ ဝါယောခေါတ်မှတပါးသော၊ဗလရုပံနာမ၊ဗလရုပ်မည်သည်။နုတ္တိ၊မရှိ။ ဆော ပေါခေါတုယာ၊ဆောပေါခေါတ်ဖြင့်။သန္ဓာဝရုပံ၊ သန္ဓာဝရုပ်ကို။ ဂဟိတံ၊ယူ ဆပ်၏။ ။ဤရုပ်နှစ်ပါးတို့ဘွင်။ ဗလရုပ်ဟူသည်၊ ခွန်အားဗလဟု မှတ် ဆော်၏၊ကာယဗလဟူသည်လည်း။ ဝါယောခေါတ်၏ ဖြစ်ခြင်း ဆခြင်းဆရာ ဆထူးသာတည်း။ ။ကာယဗလံနာမဆတ္တဝေတာဝါယောခေါတုယာပဝဏ္ဏိ ဆောကာရ ဝိသေသေသာ။ ။ဒီကာကို ထောက်။ ။သန္ဓာဝ ရုပ်ဟူသည်၊ သုက်ခေါတ်ကိုမှတ်ဆပ်၏။မာတုဂါမတို့ဆားလည်း။ သုက်ခေါတ်ရှိသည်သာ လျှင်တည်း၊ ဆန္ဒရာဂုပ္ပဘိဝဝသေန ဇာတိယာသုက္ကကောဋ္ဌာသောစလိတောဝေါ ဟောတိ၊ ။သာရတ္ထဒီပနီဝိနည်းဒီကာကိုထောက်လေ။

ဂ္ဂပသမုဒ္ဒေသ။နှစ်သာရ။ဝိနိစ္ဆယပြီးကုန်ပြီ။

C 473—67

ရုပ်ဆောမည်	ဆောမည်ထူး	ဖြစ်ကြောင်းကလော်		ဘုံ	၏မ၏	သန္ဓေပဝတ္ထိ	ပစ္စည်း	မရသောပစ္စည်းဂု
ပထဝီ	မှတ်ချပ်	စတုဇ	၂၁	၂၇	၏	၂	၁၀	ဆာ,ဓိ,ဟ,ညှ,နိ,ဥ,ပူ,ဝိပ္ပ,ထို,ဆဝိ,
ဆာပေါ	ဝိညာဏချပ်	ဂဠး	၂၁	၂၇	ဂဠး	၂	၁၀	ဂဠး
တေဇော	မှတ်ချပ်	ဂဠး	၂၁	၂၇	ဂဠး	၂	၁၀	ဂဠး
ဝါယော	မှတ်ချပ်	ဂဠး	၂၁	၂၇	ဂဠး	၂	၁၀	ဂဠး
စက္ခု	ဝိညာဏ ချပ်	ဇကဇ	၁	၂၆	ဂဠး	၂	၉	ဆာ,ဓိ,နိ,ဥ,ပူ,ဇုန်,ဝိပ္ပ,ထို,ဆဝိ,
သောတ	ဂဠး	ဇကဇ	၁	၂၆	ဂဠး	၂	၉	ဂဠး
ဃာန	ဂဠး	ဂဠး	၁	၁၁	ဂဠး	၂	၉	ဂဠး
ဇိဂ္ဂါ	ဂဠး	ဂဠး	၁	၁၁	မ၏	၂	၉	ဂဠး
ကာယ	ဂဠး	ဂဠး	၁	၁၁	မ၏	၂	၉	ဂဠး
ရုပ	ဒိဋ္ဌချပ်	စတုဇ	၂၁	၂၇	၏	၂	၆	ဆာ,ဓိ,ဥ,ပူ,ထို,ဆဝိ,
သဒ္ဒ	သုတချပ်	ဒ္ဓိဇ	၄	၂၆	မ၏	ပဝတ္ထိ-၁	၆	ဂဠး
ဂန္ဓ	မှတ်ချပ်	စတုဇ	၂၁	၂၇	၏	၂	၆	ဂဠး
ရသ	မှတ်ချပ်	စတုဇ	၂၁	၂၇	ဂဠး	၂	၆	ဂဠး
ဖောဋ္ဌဗ္ဗ	ဝိညာဏချပ်	ဇကဇ	၁	၁၁	ဂဠး	၂	၆	ဂဠး
ပုရိသိန္ဒြေ	ဂဠး	ဇကဇ	၁	၁၁	ဂဠး	၂	၆	ဂဠး
ဟဒယ	ဂဠး	ဂဠး	၁	၁၆	မ၏	၂	၁၀	ဆာ,ဓိ,ဟ,ညှ,နိ,ဥ,ပူ,ဝိပ္ပ,ထို,ဆဝိ,
ဇီဝိတ	ဂဠး	ဂဠး	၁	၁၇	မ၏	၂	၇	ဆာ,ဓိ,ဥ,ပူ,ဟာ,ထို,ဆဝိ

ဆာဟာရ	၎င်း	စတုဇ	၂၁	၁၂	၍	၂	၇	၎င်း
ဆာကာသ	၎င်း	စတုဇ	၈	၂၇	မ၍	၂	၂	ဆာ,ဥ,ရသောပစ္စည်း
ဝိညတ်ဒွေး	၎င်း	ဂေဇ	၂	၂၆	၎င်း	ပဝတ္ထိ-၁	၂	၎င်း
ဝိကာရ	၎င်း	တိဇ	၆	၂၇	၎င်း	၎င်း	၂	၎င်း
ဥပစယ,သန္တတိ	၎င်း	ဆနေကဇ	၈	၁၇	၎င်း	၂	၂	၎င်း
ဓရတာဆနိစ္စတာ	၎င်း	ဆနေကဇ	၈	၂၇	၎င်း	ပဝတ္ထိ-၁	၂	၎င်း

ဆနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူ၏,ဟူသမျှမှာမူကား၊သ,ည,နိဿယ,ဇာတိ,ဆဝိဂတ,
၅-ပစ္စည်းသာရ၏ဟုမှတ်။

ဆင္ခဝိသ၊ရုပ်ရူပ၊သရူပနိဒ္ဒိတာ။

---

(၅၇၄) ရူပသမုဒ္ဒေသဒ္ဒါပဟောဠိကါထောကိုဖြေခြင်း။

ကေနုဝိသတိ ဇာတ္ထိယော၊နှာနုထ္ထာယနိဒ် ဂတာ။
တာသွေကံ ကုန္တိလောဂဏ္ဌိဝိသတိ ဃရမာဂတာ။

ကေနုဝိသတိ ဇာတ္ထိယော၊ တက္ကိုပ်ကိုးယောက်သော ဗိန်းမတို့သည်။နှာနုထ္ထနာယ၊ ရေချိုးခြင်း ဆလို့ဌါ။နဒီ၊မြစ် ဂင်္ဂါသို့။ ဂတာ၊သွားကြရာ၏။ တာသု၊ ထိုတက္ကိုပ်ကိုးယောက်တို့တွင်။ ကံ၊တယောက်သော ဗိန်းမကို။ကုန္တိလော၊ မိကျောင်းသည်။ဂဏ္ဌိ၊ဘမ်းယူလေ၏။ ဝိသတိ၊နှစ်ကျိပ်သော်ဗိန်းမတို့သည်။ဃရံ၊မိမိအိမ်သို့။ဆာဂတာ၊ပြန်ခဲ့၏။

ဂုဏ်းပဟော်ဂိုဂါထာပါဠိဆရ၊ ဝိသဇ္ဇနာ ဆုပြုသော်ကား။ ။သတ္တဝါတို့ ဆား၊ပဒိုသန္ဓေဆခါဝယ်၊ကမ္မဇရုပ်တဆဲ့ကိုးပါးတို့သည်ဖြစ်၍၊ပဝတ္တိဆခါ ကျသည်ရှိသော်၊ ဇာတိ ရုပ်ချုပ် ခဲ့လေသော်၊ ဥပစယ, သန္တတိ ဆမည် နှစ်ပါးရသောကြောင့်နှစ်ဆယ်ဖြစ်၍၊ နှစ်ကျိပ်ဟု ဆိုဆော်လေသည်ဟုန့်တ် ဆပ်၏။ ။ထိုကြောင့်၊ သင်္ဂဟ ဆဠာဂထာဌီး ။ဇာတိ ရုပဒမဝပနေတ္ထ ဥပစယသန္တတိနာမေနုပဝုတ္တိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်ရုပ သမုဒ္ဒေသ၊သရုပကားပြီး၏။

---

(၁၇၅) ရုပပရိဘာဂ-သရုပဂါထာကိုပြခြင်း။

အုဒ္ဒေဝမဋ္ဌဝိသတိ၊ဝိဓဇ္ဇိဝ ဝိစက္ခဏာ။
ဆဠဘိဇ္ဇာတိကာဒိဘေဒေန၊ဝိဘာဇနီယထာရဟံ။ ။

(သင်္ဂဟဆဠာဂထာ)။

အုဒ္ဒေဝံယထာဝုတ္တာနဒယနှ၊ဆကြောင်ဆိုဆော်ခဲ့ပြီးသောနည်းဆား၌၊ ဆဠ ဝိသတိပဝိဓဇ္ဇိ၊နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးဆပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော်။ရုပ်၊ရုပ်ကို၊ဆဠာဘိ ဘာဒဒေန၊ဆဠာဘိဇ္ဇာတိကစသော ဆပြားဆား၌၊ ယထာရဟံ၊ထိုက်သည် ဆားထျော်စွာ၊ဝိဘာဇနှင့်၊ ဝေဘန်ကြကုန်၏။ ။ဂုဏ်းဂါထာဆရာ၊ ဆဓိပ္ပါယ် ဆပြကား။

၁ {ပသာဒရုပ်ငါးပါး}ဆဠာဘိဇ္ဇာတိရုပ် (၅)။ ကျန်ဗာဟိရရုပ် (၂၃)။

၂ {ပသာဒရုပ်ငါးပါး / ဟဒယရုပ်ဘဝပါး} ဝတ္ထုရုပ် (၆)။ကျန်ဆဝတ္ထုရုပ်(၂၂)။

၃ {ပသာဒရုပ်ငါးပါး / ဇီဝိတိန္ဒြေနှစ်ပါး} ဇီဝိတရုပ်(၇)၊ ကျန်ဆဇီဝိတရုပ်(၁၂)။

၄ {ပသာဒရုပ်ငါးပါး / ဘာဝရုပ်နှစ်ပါး / ဩဝိတရုပ်တပါး} အာဟာရရုပ်(၈)။ကျန်ဆအာဟာရရုပ်(၂၀)။

၅ {ပသာဒရုပ်ငါးပါး / ဝိသယရုပ်ခုနစ်ပါး} သဋ္ဌာရုံကဲရုပ်(၁၂)။ကျန်သုခုမရုပ်(၁၆)။

၆ { ကမ္မဇရူပ် ၁၈ } ဥပါဒိန္နရူပ်(၁၈)။ကျန်ဆနူပါဒိန္နရူပ်(၁၀)။
၇ { ရူပါရုံတပါး } သနိဒဿနရူပ်(၁)။ကျန်ဆနိဒဿနရူပ်(၂၇)။
၈ { ပသာဒဂငါးပါး } ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပ်(၅)၊ကျန်ဆဂေါစရဂ္ဂါဟိတရူပ်(၂၃)။
၉ { မဟာဘုတ်လေးပါး ဝဏ္ဏ,ဂန္ဓ,ရသ,ဩဇာ } ဆဝိနိဗ္ဘောဂရူပ်(၈)။ကျန်ဝိနိဗ္ဘောဂရူပ်(၁၈)။

---

(၅၇၆) ရူပဝိဘာဂဝိနိစ္ဆယကို ပြခြင်း။

ဤရူပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသည်။ဆလောဘဆစရှိသော။ ယဉ်ဥာဂ်ဟိတ်မရှိသောကြောင့်၊ဆပေါတုကမည်၏။တရပ်၊ ။ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊ဆာဟာရတည်းဟူသော ဆကြောင်းတရားလေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့်။ သပစ္စယမည်၏။တရပ်၊ ၊မိမိကိုဆာရုံပြု၍ဖြစ်ကုန်သောဆာသဝေါတရားလေးပါးတို့နှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့်ဆာသဝမည်၏။တရပ်၊ ။ကံ၊စိတ်၊ဥတု။ဆာဟာရဆကြောင်းတရားလေးပါးတို့သည်။ ပြုပြင်စီရင်တတ်သောကြောင့်။ သခ်ိတမည်၏။တရပ်။ ။ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟုဆိုဆပ်သောလောကဋ္ဌ။ဆကျွမ်းဝင်၍ယှဉ်တတ်သောကြောင့်၊လောကိယမည်၏။တရပ်။ ။ကာမတဏှာနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် ကာမာဝစရမည်၏။ တရပ်။ ။နာမ်တရားတို့ကဲ့သို့။ဆာရုံမပြုတတ်မယူတတ်သောကြောင့်ဆနာရမ္မဏမည်၍။တရပ်။ ။ တဒင်္ဂပဟာနစသည်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ မာယ်ဆပ်သောကြောင့် ဆပွဟာတဗ္ဗိမည်၏။တရပ်၊ ၊ဤသည်လျှင်။ ကေဝိဆရ ဆမိပွါယ်ဆပြတည်း။

ရူပဆရ၊ ဒုပ်ဓဆပြကား။ ။ပသာဒရူပ်ငါးပါးမှ တပါးသော ရူပ်တို့သည်လည်း။ ဆတ္တာဘောတည်းဟူသောခန္ဓာငါးပါးကိုစွဲ၍ ဖြစ်တတ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ဆဤတို့က ရူပ်မည်၏ဟု ဆိုကြားအံ့။ မဆိုသင့်။ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူကား၊ ဤဆရုံတို့ဟူသောဆမည်သည်သည့်။ ဆတ္တာဘောကိုစွဲ၍ဖြစ်ခြင်း၏ ပသာဒရူပ်ငါးရတို့ဖို့သာထင်သည်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။စက္ခုပသာဒဆစရှိသော ရူပ်ငါးရုဆပေါင်းသည်သာလျှင်။ဆရုံတို့ကမည်၏ဟု ဖြေဆပ်၏။ ။တနည်း။ ။ဤငါးပါးသောပသာဒတို့သည်။ ခန္ဓာငါးပါးဆား။ ဆထွန်ဆကဲဆားဖြင့်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဆရုံတို့ကမည်၏။ ဆတ္တာဘောဆားကျေးဇူးမျှားဟန်ကား။ပသာဒငါးပါးတို့သည်။ ဆကယ်၍ ဆတ္တာဘောခန္ဓာငါးပါးဋ္ဌ။ မဖြစ်ကြားအံ့။ဤခန္ဓာငါးပါးသည်။ ထင်း

တိုး, ဖွဲ့ပြောနှင့်တူသည်ဖြစ်လတ္တံ့.ဟု ဆိုကုန်သကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်၏ဟု တပ်ဆပ်သော်ချာ။ ဒီကာဇ်၏ ဆဓိပ္ပါယ်လာကို မှတ်ဆပ်၏။ ။တနည်း။ ။ဆကြင် ပဿာဒငါးပါးသည်၊ဆတ္တာဟု ဆိုဆပ်သော ပဥ္စဒွါရိကစိတ်ကိုစွဲ၍။ထိုပဥ္စဒွါရိကစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်း၌ဆကြောင်းဆဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့်။ ဆစက္ခာတ္တာရုပ်မည်၏ဟုမှတ်။ တပါးသောချဉ်သည်။ ဒွါရ၏ဆဖြစ်ဖြင့်မဖြစ်ရကား ဗာဟိရရုပ်မည်၏။ ။ဝတ္ထု,ဒွါရ,အာနွှိယဆမည်ကိုကား၊ဖြဲ့သတ္တံ့.ဖြစ်၍မဖြဖြိ၊

ပဿာဒရုပ်, ဝိသယရုပ်ဟု ဆိုဆပ်သော တဆဲ့နှစ်ပါးတို့သည်။ ဆဘဲ့ကြောင့်။သြဒ္ဒါရိကရုပ်မည်သနည်းဟူမူ၊ ။ဂေါစရရုပ်,ခုနစ်ပါးကို။ ဝိသယ၊ပဿာဒရုပ်ငါးပါးကိုဝိသယိ၏ ဆဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်၊ ရှုနှုံရင်းသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့် သြဒ္ဒါရိကရုပ်မည်၏ဟုမှတ်။ ထိုမှပြုနိဘက်ဆောင်ဖြင့်၊သုခုမ ရုပ်ကို သိဆပ်၏။ ။ဒီကာဇ၊ကျော်။ ။ရင်းတဆဲ့ နှစ်ပါးသောရုပ်ကိုသန့်ကေရုပ်ခေါ် ခြင်းသည်။ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၏ လွယ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ နီးသောရုပ်မည်၏ဟုမှတ်။ ထိုမှပြုနိဘက်ဆောင်ဖြင့်။ဒူရေရုပ်မည်၏။ ဆပွဋိဃာဟူသည်။ ဆာရုံဆာရမ္မဏိကဆောင်ဖြင့် ဆချင်းချင်းထိခိုက်သောကြောင့်။ တဆဲ့နှစ်ပါးသော ရုပ်သည် သပွဋိဃမည်၏။ ဤမှပြုနိဘက်ဆောင်ဖြင့်၊ဆပွဋိဃရုပ်မည်၏။ ။ကမ္မဇရုပ်သည်၊ ။။တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကပ်ဆပ်သောကံသည်၊ ဆကျိုး၏ဇဖြစ်ဖြင့် ယူဆပ်သောကြောင့်၊ဥပါဒိန္နရုပ်မည်၏။ ဤမှပြုနိဘက်ဆောင်ဖြင့်၊ ဆနုပါဒိန္နရုပ်မည်၏။ ရှုပါရုံသည်။ ဖြင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့်။ သနိဒဿနရုပ်မည်၏၊ ဤမှပြုနိဘက် ဆောင်ဖြင့် ဆနိဒဿန ရုပ်မည်၏။ ။ပဉ္စဝိညာဉ်၏ ဒိရာသည်ဖြစ်၍။ ထိုထိုသို့သောဆာရုံကို၊ ယူခြင်းသဘောရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ပဿာဒငါးပါးသည်၊ ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ်မည်၏။ ဤမှပြုနိဘက်ဆောင်ဖြင့် ဆဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ်မည်၏။

---

(၁၇၇) သမ္ဖတ္တ-ဆသမ္ဖတ္တ ဆာရုံနှစ်ရပ်ကိုခွဲခြားပြခြင်း။

ဤပဿာဒငါးပါးတို့တွင်၊ စက္ခု၊ သောတတို့သည်။ဓိဝိဓ၏ ဒိရာဖြစ်သောရှုပါရုံ၊သဒ္ဒါရုံကို။မျော့ဘွယ်သကဲ့သို့မကပ်မငြိမှု၍၊ ဆာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုကုန်ရကား၊ ဆသမ္ဖတ္တဆာရုံမည်၏ဟုပြဆို၏။ထိုကြောင့်၊ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာတို့ဋ္ဌ။ ။စက္ခု၊သောတာနိဆသမ္ဖတ္တဝိသယဂါဟကာနိ၊ ဆတ္တာနောနိဿယံဆနလ္လိနနိဿယေဇေဝ ဝိသ

ယေ ဝိညာဏာ ဟောတုတ္တာ။ "ဟုတိန့်တော်မူ၏။ "စက္ခု သောတာနိ၊ ဃာန၊ သောတတို့သည်၊ ဆတ္တာနော၊ မိမိ၏။ နိဿယံ၊ မှီရာဖြစ်သော ရူပါဒိ, သဒ္ဒါဒိသို့၊ ဆနလ္လိန၊ မကပ်မငြိမူ၍။ နိဿယေ၊ မှီရာဖြစ်သော။ ဝိသယေဝေ၊ ဆာဝံ၌သာလျှင်။ ဝိညာဏာဟောတုတ္တာ၊ ဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ ဆကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ဆသမ္မတ္တဝိသယဂါဟကာနိ၊မကပ်မငြိသောဆေးဖြင့် ဆာဝံကိုယူတတ်ကုန်၏။ "ဇိကာကျော်,မဏိသာရမဇ္ဈ။,ဆာဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာတို့၌လည်းဆတူပြဆိုကုန်၏။

၅၂။ သို့ ရူပါဝံ, သဒ္ဒါဝံတို့သည်။ မိမိတို့၏နေရာ ဆရပ်က တည်လျက်၊ ပသာဒနှင့်မကပ်မငြိ။ဆာရမ္မဏသတ္တိဖြင့်။ဝေးဇူးပြုဟန်ကိုသာလျှင် ပြဆိုတော်မူ၏။ ရူပါဝံ, သဒ္ဒါဝံတို့သည်။ မသွားမလာသည်ကိုပြတော်မမူကုန်။ ၅၂။ သို့ဖြစ်ရကား။ရူပါဝံနှင့်သဒ္ဒါဝံတို့သည်။မိမိတို့၏တည်ရာဆရပ်ကမဖွေ့မပြောင်းမသွားမလာဘဲဆမြဲတည်နေလျက်သာ။ဝေးဇူးပြု၏ဟု မမှတ်ဆပ်။ ဆဆင်းဆရောင်စသောရူပါဝံသည်သွားလာဖွေ့ပြောင်းပသာဒသို့ရောက်နိုင်ကောင်း၏။သို့သော်လည်း။ဆဆင်းဆရောင်ဟူသောရူပါဝံသည်။ဝေးဇူးပြုသည်ရှိသော်၊ဂန္ဓာဝံစသည်ကဲ့သို့မျှော်တွယ်သဒို့၊ ကပ်ငြိလျက်ဝေးဇူးမပြု၊ မိမိတို့နေရာကပင်တည်၍ပသာဒဆနိုးသို့ ဆဆင်းဆရောင်ရောက်၍။မကပ်မငြိတည်ကုန်၏။ ရူပါဝံသည်။ဆကယ်၍စက္ခုပသာဒနှင့် ကပ်ငြိ၍တည်ငြားအံ့။ဆာလောကဆလင်းသည်မရှိသည်ဖြစ်၍။ စက္ခုဝိညာဉ်မဖြစ်ရာ။ သို့ဖြစ်၍ စက္ခုသည် ကပ်ငြိလျက် ဆာဝံကို မယူနိုင်သောကြောင့် ဆသမ္မတ္တဆာဝံမည်၏။

ထိုမှတပါး သဒ္ဒါဝံဆသံသည်လည်း၊ ဓာတ်ဆနှဆက်ဆက်ဆောင်းဖြင့် ဖြစ်ပွါး၍ဝိညာဉ်၏ ဒ္ဒိရာဖြစ်သော သောတပသာဒမကပ်မငြိဘဲ ထင်ရကုန်၏။ ဆကယ်၍တစုံတခုဆိုးတား ကန့်ကွက်သည်ဖြစ်၍ ဆပေါက်ရှိရာကဝင်၍ကြားသောဆသံ။ ပဲ့တင်သံ စသော ဆသံသည်၊ လာသော ဆသံဖြစ်ငြားသော်လည်း။ထိုလာသောဆသံသည်။သောတပသာဒ၌ကပ်ငြိလျက်ဝေးဇူးမပြု၊မိမိနေရာဆရပ်ကပင်ဝေးဇူးပြု၏ဟုမှတ်သားဆပ်၏။ လာသောဆသံကိုကြားသောဆခါ၌ကား၊မူလရင်းဆသံကိုကြားသကဲ့သို့ဆရပ်ကိုပိုင်းခြား၍ မမှတ်နိုင်။ ဆဝေးမှဖြစ်သော ခဝါဖွပ်သံ စသည်တို့ကို၊ ဆသံဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက်မကြားခြင်းသည်။မူလရင်းဆသံ၌။ နိဿယပရိထိဆဖြစ်နေး၍၊တပြိုင်နက်မကြားကြောင်းကို မူလဋီကာဆရာဆိုတော်မူ၏။ပသာဒ၌မကပ်မငြိကုန်၊

ဤနေရာ၌၊ ဆရာကယ်၍ စောဒကဆရာများကလောကတွင်ပေါ် ရှိသော ဓာတ်ပုံဓာတ်နဲ့တို့၌။ ရူပါရုံ၊သဒ္ဒါရုံတို့သည် ကပ်ငြိ၍ တည်သောကြောင့်။ ဤရူပါရုံ၊သဒ္ဒါရုံတို့သည်၊ကပ်ငြိ၍ဖြစ်သောသမ္ဘာရဟာကဟုဆိုဆပ်သည် မဟုတ်လောဟု စောဒနာမပြုငြားအံ့။ စောဒနာမမှုသင့်။ဆာဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဤဓာတ်ကား,ဓာတ်နဲ့တို့မှာမူကား။ဆရောင်ဆဆင်းရူပါရုံ၊ ဆသံတည်းဟူသောသဒ္ဒါရုံး မကပ်မငြိဘဲ လာရောက်သောဆခါဝယ်။ငင်းရူပါရုံ,သဒ္ဒါရုံတို့ကပ်ငြိလေဆောင်။ ဆချုပ်ဓာတ်ဆေး ဆဆိုးတို့ဖြင့် ထုံယူခါထားသောကြောင့်တည်း။ဤဒွိဆိုသောရူပါရုံ,သဒ္ဒါရုံကား၊ပြကတော့သဘောဆားဖြင့် ဆိုသောစကားသာတည်း၊ပရယောဂဓာတ်မပါပေကုန်ဟုတပ်ဆပ်သောချာမှတ်ကုန်ရာ၏၊ ။ဤသို့ပသာဒသို့ မကပ်ငြိသော ဆာရုံသည်။ ပသာဒ၏ဆနိုးဆနားလာရောက်၍ ထင်ငြားသော်လည်း၊ မကပ်မငြိသောဆားဖြင့်။ ဆသမ္ပတ္တာဆာရုံဟုဂ္ဂင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသဆရာတော်ဆိုတော်မူရှာ၏၊ ဂ္ဂင်ဆနုရုဒ္ဓါလည်းနည်းတူ၊ မဟာဆဋ္ဌကထာဆရာတော်သည်ကား။ ၎င်းရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံတို့သည်၊ပသာဒသို့ကပ်ငြိ၊မကပ်ငြိကို မပြုမဆိုမူ၍။ပသာဒဆနိုးဆနားသို့သွားလာရောက်ရှိ။ဆင်လာဘိသည်ကိုဆမွဲပြုသောဆားဖြင့်,ဤရူပါရုံ,သဒ္ဒါရုံကို။ သမ္ပတ္တာဆာရုံဟုဆုံးဖြတ်ဘော်မူသည်၊ထိုကြောင့်၊ ရူပကဏ္ဍဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆဋ္ဌကထာယံပနဆာပါထဂတတ္တာဝဆာရမ္မဏံသမ္ပတ္တံနာမ။ ။ဟုဘွင့် ပြတော်မူ၏။ ။ဆဋ္ဌကထာယံပန၊ မဟာဆဋ္ဌကထာ၌ကား၊ဆာပါထဂတတ္တာဝ၊ပသာဒဆားထင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ဆာရမ္မဏံ၊ဆာရုံသည်။သမ္ပတ္တံနာမ၊သမ္ပတ္တာဆာရုံမည်၏။

ဤဆဋ္ဌကထာနှစ်ကျမ်း၏ဆဓိပ္ပါယ်စကားသည်၊ဆဆိုဆပြသောကဲ့ပြုး၍၊ သဘောဆဓိပ္ပါယ်တသားတည်းသာတည်း၊ ။ဤလျှင် ဆသမ္ပတ္တာဂါဟကဆာရုံဆဆုံးဆဖြာဆစကားတရပ်ဘည်း။ ။ကြွင်းသောဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့သည်ကား၊ ဝိညာဉ်၏ ဒွိရူပသာဒဂျက်ကလာပ်၌၊ မျှော်တွယ် သကဲ့သို့။တပ်တည်းကပ်ငြိ၍သာလျှင်ထင်ခြင်းသို့ရောက်ကုန်၏ဟုမှတ်။ ။ ဤလျှင်သမ္ပတ္တာဆာရုံဆရ ဆဓိပ္ပါယ်ဆဖြတည်း။ ။ဤသမ္ပတ္တာ ဆာရုံသည်လည်း။သယံသမ္မ ဟုနိဿယသမ္ပတ္တာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏၊ထိုတွင် ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်ဝိဒွိသည်ပင်လျှင်မဟာဘုတ်ဖြစ်ရကားသယံသမ္ပတ္တာဆာရုံမည်၏။ဂန္ဓာရုံ,ရသာရုံ,သည်၊ဒွိရူနိဿယ၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်။နိဿယသမ္ပတ္တာဆာရုံမည်၏၊ဤမှတပါးသောရူပါရုံ,သဒ္ဒါရုံသည်။နှစ်ပါးသောဆခြင်းအရာဆားဖြင့်လည်း။ဆသမ္ပတ္တာဆာရုံမည်၏။ဥဘယဆသမ္ပတ္တာဟုမှတ်။ ။ဤ

လျှင်ဆဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာသစ်ကျမ်းဝယ်ပြသည့်သဈာန်ခွဲ ဆသစ်တည်း။
ဆသမ္မတ္တ-သမ္မတ္တဆောရုံဆဆုံးဆဖြတ်။တခဏ်းရပ်ပြီ။

---

(၁၇၈) ဝိနိဿ္သောဂ-ဆဝိနိဿ္သောဂကိုပြခြင်း။

ဆဝိနိဿ္သောဂ ချပ်ဟူသည်။ တစုံတခုသော ချပ်ဖြစ်ရာဆရပ်၌။ ဆချင်းချင်း ဆသီးသီး ဖြစ်ခြင်းမရှိရကား။ ခွဲခြားမြင်ရကောင်းသော ချပ်ဟူမှတ် ဆပ်ကုန်၏။ဤမှပြုနိဘက်ဆောင်းဖြင့်။ဝိနိဿ္သောဂချပ်ကို။သိဆပ်ကုန်၏၊ ဤဆဝိနိဿ္သောဂရုပ်ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ရုပဘုံ၌ဂန္ဓာရုံ,ရသာရုံ,ဩဇာရှိ၏ဟု မှတ်သားလျက်၊မရှိဟုဆိုသောဆရာတို့၏ဝါဒစကားကိုပယ်ရှားဆပ်ကုန်၏။ဤရုပဘုံ၌။ဂန္ဓာရုံတို့သည်ကား။မကွေမကင်းကောင်းသော ဆဝိနိဿ္သောဂချပ်ဖြစ်ရကား။ရုပဘုံ၌ရှိကုန်၏ဟုမှတ်သားအပ်ကုန်၏။ဤဒိဋ္ဌိမြဲရာပသာဒတရားမရှိ၍သာလျှင်၊ ဆာယတနကိစ္စမဘပ်ကုန်ဟု မှတ်၊ ထိုကြောင့်။ ယမိုက်ဆဌကထာ။ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းဆဌကထာတို့၌။ ။ယသ္မာပနရုပဓာတုပရိယာပန္နာနံသဏ္ဌာနံစသာနာယတနာဒီနံ ဆဘာဝေနဂန္ဓာယတနာဒီနိဆာယတနာဒိကိစ္စံနကရောန္တိ၊တသ္မာရုပဓာတုယာဆာယတနာ၊ နဝဓာတုယောတိဆာဒိဝုတ္တံ။ ။ဟဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ပန၊ဆထူးကိုဆိုဦးအံ့၊ရုပဓာတုပရိယာပန္နာနံ၊ရုပဓာတ်၌ဆကျွမ်းဝင်ကုန်သော။သဏ္ဌာနံ၊သဏ္ဌာဝါတို့ဆား။စသာနာယတနာဒီနံ၊ စသာနာယတနစသည်တို့၏။ ဆဘာဝေန၊မရှိခြင်းကြောင့်။ ဂန္ဓာယတနာဒီနိ၊ဂန္ဓာယတနစသည်တို့သည်။ ဆာယတနာဒိကိစ္စံ၊ ဆာယတနဆစရှိသောကိစ္စကို။ယသ္မာ၊ဆကြောင်းကြောင့်။ နကရောန္တိ၊မပြုကုန်။ တသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ရုပဓာတုယာဆဆာယတနာနဝဓာတုယောတိဆာဒိ၊ရုပဓာတုယာ၊ပ၊ နဝဓာတုယော ဤသို့ဆစရှိသောစကားကို။ ဝုတ်၊မိန့်တော်မူဆပ်၏၊

ဤသို့ရုပဘုံ၌ရှိသော။ဂန္ဓ,ရသ,ဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့သည်။ ဂန္ဓာယတန၊ရသာယတန၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနကိစ္စတို့ကို မတပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဆဘာယ်ဆာယတနဖြစ် သွင်း၍ ယူရအံ့နည်း ဟူမူ။ ။တရား သဘောမှ မလွန် မြောက်သောကြောင့်ငင်း။ မနောဝိညာဉ်၏ဆာရုံအဖြစ်သို့။ ကပ်ရောက်တတ်သောကြောင့်ငင်း။ဓမ္မာယတနဖြစ် သွင်း၍ယူဆပ်ကုန်၏၊ထိုကြောင့်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒပိဘင်းဆနှုဒိကာ၌။ ။ဓမ္မသင်္ဂဟဝါနာတိဝတ္ထုနတောမနောဝိညာဏာဿဆစဝိဿယဘာဝူပဂမနတောဓမ္မာယတနန္တောဂဓောတ္ဝာပစ္စယတနာနိတိပါဠိ

ယံဝုတ္တံ။ ။ဟုဘွင့် ဖြတော်မူ၏။ ။ဓမ္မသဘာဝါနာတိဝတ္တုနတော၊တရားသဘောမှတ္ထပ်သောကြောင့်၎င်း။ မနောဝိညာဏာသစ၊ မနောဝိညာဉ်ဖြစ်လည်း။ ဝိသယဘာဝူပဂမနတော၊ အာရုံ၏ဆင်းဆဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သည်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။ ဓမ္မာယတနန္တောဂဓေတွာ၊ ဓမ္မာယတနဉ်ဖြစ်တိုင်းသွင်း၍၊ ပဋ္ဌာယတနာနိတိ၊ဟူ၍။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ဖြစ်၏၊ ။အသညသတ်ကြဉ်သောရုပဘုံတဆဲ့ငါးခု။စက္ခာယတန၊သောတာယတန၊ဃာနာယတန၊မနာယတန၊ဓမ္မာယတန၊ပေါင်းငါးပါးကိုရအပ်ဖြစ်၏။ ။ဤလျှင်အဋ္ဌကထာဆရာ၊အနုဋီကာဆရာတို့၏အလိုတည်း။

အဘိဓမ္မာဋီကာကိုပြုတော်မူသော ရှင်အာနန္ဒာမူလဋီကာဆရာတော်ကား။ဖြတ်စွာဘုရားသည်။ ပဋ္ဌာယတနာနိပါတုဘဝန္တိ၊ ဆအာယတနာနိစသည်ဖြင့်သာဟောတော်မူသောကြောင့်။ ဂန္ဓရသတို့သည်။ရုပဘုံ၌မရှိကုန်ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ထိုစကားကို မ၌တ်သားအပ်ဟုအနုဋီကာဆရာဖြတ်၊ မိန့်တော်မူအပ်ကုန်၏။ အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ပါဠိတော်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အာယတနငါးပါးပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်သည်ကိုရည်၍။ ပဋ္ဌာယတနာနိဟု- ဟောတော်မူ၏။ ပဝတ္တိအခါဝယ်၊ သဒ္ဒါယတနကိုထည့်သွင်း၍၊ အာယတနာနိဟုဟောတော်မူသောကြောင့်တည်း။

ဇာတ္ထေဝံပါဠိ အကျုံးဝင်သော ပကာရတ္ထ အနက်ကို ဟောသောဇာတိသန္ဓါဖြင့်၊၌သင်္ဂဟကျမ်းဌီမလာသော။ဒုက၊ တိက၊စတုက္က၊ ပဉ္စကစသည်ကိုယူအပ်ရာ၏။ သူဟာန်ကား။ ။ကမ္မဇရုပ်။အကမ္မဇရုပ်။နေဝကမ္မဇနောကမ္မရုပ်အားဖြင့်တိကရ၏။စိတ္တဇ၊ အစိတ္တဇ၊ နေဝစိတ္တဇနောစိတ္တဇရုပ်အားဖြင့်။တိကတနည်းရ၏။အာဟာရဇ၊အနာဟာရဇ၊နေဝ၊အာဟာရဇနောဟာရဇရုပ်အားဖြင့်၊တိကတနည်းရ၏။ ဒိဋ္ဌရုပ်၊သုတရုပ်၊ မုတရုပ်၊ဝိညာတရုပ်အားဖြင့်။ စတုက္ကရ၏။ကေဒ၊ ဒွိဇ၊တိဇ၊စတုဇ၊ နကုတောစိဇအားဖြင့်ပဉ္စကစက္ခုဝိညေယျစသောအားဖြင့်ဆက္က၊ဤသို့အားဖြင့်။ရုပဝိဘာဂဒွိပိုင်းခြား၍သိအပ်တော့သည်ဟုတပ်အပ်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏။

---

(၁၇၉) အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်ရှစ်ခုဒွိ။အကျုံးဝင်သော ဝတ္ထုဓာတ်အရပြခြင်း။

အမေး ။ဆိပိဒီးတောက်ငယ်၊ ခစတီလေးယ်။ ဘယ်မျှကလောင်ရှိသနည်း၊ ကျည်းကန်ကိုရှင်မေးသောပုစ္ဆာတည်း။

ဆဖြေ။ ။ခြောံခဲ့လေးပါး။ သရ၁်ထား၊ဝိန့်ငြား ဂဏ္ဍိုပုဒ်အဖြတည်း။ ဟုဝိသဇ္ဇနာပြီဆ၁်၏။

စေတီတော်၏ဆရောင်ဖြစ်သောရူပါယတနဒွါ။ဆဝိနိဿောဂရ၁်ရှစ်ခု။ဝိုး ရောင်ဖြစ်သောရူပါယတနဒွါလည်း။ဆဝိနိဿောဂရှစ်ခုဖြစ်ရကား။ ဤရှစ်ပါး ကိုတည်း၊ရှစ်ပါးနှင့်မြော ်သည်ရှိသော်။ ခြောံခဲ့လေးပါးသော ကာလာ၁် ဖြစ်၏။ဂုင်းခြောက်ခဲ့လေးပါးဒေသာရု၁်သည်။ တခုသောဝဏ္ဏာယတန၊ ရူ၁် ကာလာ၁်ဖြစ်၏ ဟုမှတ်။ ။ရူ၁ပိဘာဂ၊သရူပ၊ပြိုးတဓိပ္ပါယ်လာ။

---

(၅၈၀) ရူပသမဋ္ဌာန်လေးပါးကိုဖြခြင်း။

ကမ္မံ,စိတ္တံ,ဥတု, ဆာဟာဇရောဇေတိ စတ္တာရိ ရူပဘာမဋ္ဌာနာနိနာမ။ ။ သင်ဟာဆဋ္ဌကထာ။ ။ဗိန့်တော်မှရာဒ္ဓရု၁်ကိုဖြစ်စေတတ်သောဆကြောင်း သမဋ္ဌာန်တို့သည်။ နာမ်အကြောင်းနှစ်ပါး၊ ရု၁်ဆကြောင်း နှစ်ပါးဆောင်းဖြင့် လေးပါး ဆပြောင်ရှိ၏၊ ထိုလေးပါး တို့ဘွင်။ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ရှစ်၊ ဆ ကုသိုလ်တဆဲ့နှစ်။ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ငါးပါး။ ပေါင်းနာနာကွဲကာ ကမ္မ ပစ္စည်းတ၁်သောစေတနာကံနှစ်ဆဲ့ငါးပါးသည်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်မှစ၍၊စုတိစိတ်ကျသည်တိုင်ဆောင်၊စိတ်တို့၏ဥပါဒ်တိုင်း၊ ငြိတိုင်း။ ဘင်တိုင်း။ ကမ္မဇရု၁်ကိုဖြစ်စေ၏ဟုမှတ်။ထိုကြောင့်။ သင်ဟာဆဋ္ဌကထာဒွါ။ ။ဆရူပဝိပါကဒွိပဉ္စဝိညာဏာဝဇ္ဇိတံ ပဉ္စသတ္တတိဝဓွိစိတ္တံ စိတ္တသမဋ္ဌာန ရူပံပဋမဘာဝဂ်မဟုတ်။ ။ဟု ဗိန့်တော်မှ၏။ ။ဆရူပဝိပါကာ

ဖြင့်။ဥတုဇရုပ်ကိုဖြစ်စေ၏ဟုမှတ်။ ။ထိုကြောင့်၊ သင်္ဂဟာဆရာကထာ၌။ ။ သီတုဏှောတုသမညတာဝေဒနာဝေါဟာရတို့ဖြစ်ကုန်သော ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်ဆယ်ပျိုးတို့သည်ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသောကြောင့် ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်ဆယ်ပျိုးတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏ဟူလို။ ။ဟုဖိန့်တော်မူ၏။ ။ဆဠင်္ဂဆေးခေါင်းဖြစ်သော ဩဇာဟူသော ဆေးဝါးသည်။ ဂန္ဓာသေယျကာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့။ ပဒီသန္ဓေထည့်နေသည့် နောက်တသတ္တာဟာ, နှစ်သတ္တာဟာ မြောက်မှစ၍။ပေသိသတ္တာဟာ၌။ချုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဗိမိဇ္ဈ်၌သို့ရောက်သော ဆခါ၊သားဘစ်မှာဆစာထိသျက်ပင်လျှင်။ ဆဋ္ဌာတ္တစတုဇဩဇာနှင့် ပေါင်းဆုံမိကြ၍။ဩဇာရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏ဟုမှတ်။ ။သံသေဒဇ သြပဓိတိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊တံထွေးကို မျိုသည်မှစ၍ဗိမိဇ္ဈ်ရောက်လျက်။ ဩဇာရုပ်ကိုဖြစ်စေ၏။ထိုကြောင့် သင်္ဂဟာဆရာကထာ၌၊ ။သြဇာသင်္ခါတော ဩဇာရောဩဇာဟာရသမုဋ္ဌာနရုပံဆယ်ပျောဟာရဏာ ကာလေဌာနုပတ္တာဝ သမုဋ္ဌာဒေပဲတိ။ ။ဟု ဗိန့်တော်မူ၏။ ။ထိုဆို့ပြုဆပ်ပြီးသော ဆကြောင်းလေးပါးတို့ဘွင်။ နာဝ်ဆကြောင်းဟု ဆိုဆပ်သော စိတ်တို့သည်။ ဗြဓဏဘွဲ့ ၎င်း။ဘင်ခဏဘွဲ့၎င်း၊ဆားနည်းခြင်း ဒုဗ္ဗိလဖြစ်ကုန်၏။ ဥပါဒ်ခဏဘွဲ့သာလျှင်။ ဆားကြိုးခြင်းဗလဝဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် ဥပါဒ်ခဏဘွဲ့သာလျှင်။ ချပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်၏ဟုမှတ်။ချ်ဆကြောင်းတို့သည်ကား၊ဥပါဒ်ခဏဘွဲ့၎င်း။ဘင်ခဏဘွဲ့၎င်း၊ ဆားနည်းခြင်း ဒုဗ္ဗိလဖြစ်ကုန်၏။ဗြဓဏဘွဲ့သာလျှင်။ ဆားကြိုးခြင်းဗလဝဖြစ်၏။ထိုကြောင့်၊ဗြဓဏဘွဲ့သာလျှင်ချပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်၏ဟုမှတ်။ ။သဒ္ဒမ္မာဆဋ္ဌကထာခန္ဓဝိဘင်း ဆထွက်မှတ်ချက်။ ။ဤသည်လျှင်။ ရုပသမုဋ္ဌာန်လေးပါးတည်း။

---

(၅၀၁) ချပ်ကိုမဖြစ်စေသောစိတ်ပေါင်းဘွဲ့ကောန်၊ ဆနေကန်ကိုပြခြင်း။

(၁) ဒေါသမူမဒနောဓတ်။သောတိ,မှတ်။ဟသိတုပ္ပါဒ်စွဲ။
(၂) ရုပဇဝနံ။သောမဂ်ံ၊ဖောန်ချပ်ဖြစ်မြဲ၊
(၃) ကြွင်းဆကုသလံ။ဝုဋ္ဌောမှန်။ကိရိယံမဟာဘွဲ့။
(၄) ဆရုဖောဋ္ဌစ်။လောကုတ်လွှစ်။ချုနစ်ဖောစပ်တွဲ့၊
(၅) မဟာဝိပါကံ။ဥတိရံ။ရုပံဝိပါက်ဘွဲ့။
(၆) ငါးဆဲ့ချုနစ်ပါး။ချပ်ဖြစ်ငြား၊မှတ်သားနေကန်ဘဲ။

၍ဆိုရှုပ်ကို ဖြစ်စေသောစိတ်မှတပါး။ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေသောစိတ်ကိုပြ
ရာဝယ်။ ဆန္ဒပဓိပါက် လေးခုတို့သည်။ မိမိတို့၏ ဖြစ်ရာဘုံ၌ ဂျပ်မရှိသော
ကြောင့်။ဂျပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ကုန်။ပဋ္ဌဝိညာဉ်တို့သည်။ ဗျာနှင်,မဂ္ဂင်,ဟိတ်မရှိ
ရကား။စိတ်ဆင်္ကန်းသည်းနည်းသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဂျပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ကုန်။
ဆလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ် သည်လည်း။ ဂျပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်
ကုန်းဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။မိမိနှင့်ဆတူ။ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ဂျပ်ကိုသာဖြိ
၍ဖြစ်ရကား။ မှိရာဝတ္ထု၊ဂျပ်ဆားနည်းသောကြောင့်၎င်း။ ကံ၏ဆဟုန်သည်
ဘဝသစ်၌ ပစ်ချဆပ်သည် ဖြစ်၍။ မိမိပင်ထောက် တည်ရာကို မရသော
ကြောင့်၎င်း။ပဋိသန္ဓေစိတ်ဆား။ဝတ္ထု၊ပုရေဇာတဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သော
ကြောင့်၎င်း။ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်စသာဖြစ်၍ ဆာဂန္တု၊ဧည့်သည်နှင့် တူသော
ကြောင့်၎င်း။ ဂျပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ဟု သမ္မောဆ၌ကထာ၌ မိန့်ပြတော်မူ၏။
ရဟန္တာဝတို့ရုတ်စိတ်သည်လည်း၊ခပ်သိမ်းသောဘုံဘဝတို့၌။အဝိဇ္ဇာတဏှာ
ဟူသောဝဋ်ရဲ့၊ ဝဋ်မြစ်ပြတ်ကင်းချုပ်ငြိမ်းပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ ဂျပ်ကိုမ
ဖြစ်စေနိုင်ကုန်ဟုဆ၌သာလိန်ဆ၌ကထာ၊သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဆ၌ကထာ၊
သင်္ဂဟဆ၌ကထာ၊ဒီကာကျော်တို့၌မိန့်တော်မူကြ၏။

မူလဒီကာ၌ဆာနှုန်းသည်ကား။တရုသောဘဝမှဂျပ်သည်။တရုသော
ဘဝဆိုရောက်းချ၍မဖြစ်ကောင်းရကား။ဝဋ်မြစ်ချုပ်ငြိမ်းပြီးဖြစ်သောကြောင့်၊
ရဟန္တာတို့၏ စုတိသာလျှင် ဂျပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ဟူသော ဆ၌ကထာဆရာ
စကားကို စိစစ်ဆင်ခြင်၍ ယူဆပ်၏ ဟုမိန့်၏။ ဒီဃ၏ ဆလိဆန္ဒ ဆားဖြင့်၊
ရဟန္တာတို့၏စုတိစိတ်သာ မဟုတ်။ ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်
သည်ပင်၊ဂျပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ။ယသဝါပန ဝစီသင်္ခါ
ရောနိုရုဏ်သတိ၊တာသကာယသင်္ခါရောနိုရုဏ်သတိတိ။ ကာမာဝစရာနံ
ပဋ္ဌမမရိတ္တာသဉ္ဉပါဒက္ခဏော။ပ။တေသံစဝန္တာနံ တေသံဝစီသင်္ခါရော နိုရုဏ်
သတိ။နောစတေသံကာယသင်္ခါရောနိုရုဏ်သတိ။ ။ဟုသင်္ခါရုယမိုက်
၌ဟောတော်မူသောကြောင့်။ ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်သည်
လည်း။ ဂျပ်ကိုမဖြစ်စေတတ်ကြောင်းကို သိမှတ်ဆပ်၏။ ။စုတိစိတ်သည်
ဂျပ်ကိုဖြစ်စေ၏ဟုပြသောပါဠိလည်း။ပိဒူကတ်သုံးပုံတွင်၊ဆလျဉ်းပင်မရှိဟု
မိန့်တော်မူလိုရကား။ ။နာဝ်စုတိစိတ္တံဂျပံသမဒ္ဒါပေတိတိပါဠိဆတ္ထိ။ ။
ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။စုတိစိတ္တံ၊စုတိစိတ်သည်။ ဂျပံ၊ဂျပ်ကို။ သမဒ္ဒါပေတိ၊
ဖြစ်စေနိုင်၏၊ဇာတိပါဠိ၊ဤသို့ပေါ့တော် မူဆပ်သော ပါဠိသည်။ ။ဒီဃဆတ္ထိ၊
ပိဒူကတ်သုံးပုံတွင် ဆလျဉ်းပင်မရှိ၊ ။စုတိစိတ်မှပြု၍ မြေသော်သုံးဆဲ့နှစ်

ချက်မြောက်သောစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌စ၍၊ စိတ္တဇဝါယောဓာတ် ဖြစ်သော ဆဿသပဿနာသဟဂတသောကာယသင်္ခါရသည်၊ဆသစ်မဖြစ်ပြီ၊ ထိုဥပါဒက္ခဏ,ကစ၍၊ စိတ္တဇချာ်ဟူသမျှ၎င် ဆသစ်မဖြစ်ပြီ။ စုတိစိတ်နှင့်ပြိန်၍ရှေသော်သုံးဆဲ့သုံးချက်မြောက်သောစိတ်၏ဥပါဒ်ခဏ၌ဖြစ်သော ပစ္ဆိမစိတ္တဇချာ်သည်၊ စိတ္တကွဲဏာ တဆဲ့ခုနစ်ချက် ဆသက်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ စုတိစိတ်မှ ပြိန်၍ရှေသော်တဆဲ့ခုနစ်ချက်မြောက်သောစိတ်၏ဘင်္ဂက္ခဏ၌ချုပ်၏။ ထို့ကြောင့်၊စုတိစိတ်သည်ချာ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ဟူ၍၊ သင်္ခါရ-ယမကပါဠိတော်ဆရဆောက်ရှုကြရာ၏။ ။ဤသည်လျှင်ချာ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်ကို ပြခြင်းတည်း။

---

(၅၈၂) ချာ်,ဏ္ဍရိယာဝုထ်,ဝိညတ်,ဟာသနကိုဖြစ်သောစိတ်ကိုပြခြင်း။

(၁) တဒါရုံပါ၊မနောဓာ၊ချပါဝိပါ၊ကော။
(၂) ထဆဲ့ကိုးဖြာ ချာ်ကိုသာ၊သေချာဖြစ်၏ဟော။(တပါးဖြစ်)
(၃) ဆပွနာဇောမှာ၊ဏ္ဍရိယာ၊ချာ်ပါဖြစ်စေသော။ (နှစ်ပါးဖြစ်)
(၄) မဟာဂု,ကိ,ဇော၊ဥပါက်ဟော၊ဝုဋ္ဌာ၊ဒါသဇော။
(၅) ဆကုဥပေက္ခာ၊ဆဘိညာ၊ဝိညတ္တိဒွာ,ချာ်,ဏ္ဍရိယော။(သုံးပါးဖြစ်)
(၆) မဟာဂု,ကိ၊သောဒ္ဓစ်ရှိ၊လောဘသိ-သောလေးဟော။
(၇) ဟာသိစွက်က၊ဆဲ့သုံးဝ၊ဖြစ်စွဖလေးခုဟော။ (လေးပါးဖြစ်)
(၈) ဆချပဝိပါ၊ဝိညာဏာ၊ဆဲ့လေးဖြာမဖြစ်ဟော။
(၉) ရှစ်ဆဲ့ကိုးပါး၊စိတ်ဖြစ်ငြား၊ပေါင်းငြားသောတုဇော။

ဤလုက်ာဆရ၊စိတ်ကိုပေါင်းလိုက်သည်၊
ဆဘိညာဥဒ္ဓေကိုနှိုတ်လေ။

---

(၅၈၃) နိဂုံးဂါထာကိုပြခြင်း။

ဆဌာရသ ပန္နရသ၊တေရသ ဒွါဒသာတိစ။
ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရဖာနိ ဟောန္တိ ယထာက္ကမံ။ ။
(သင်္ဂဟဆဌကထာ)။

ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရဖာနိ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု, ဆာဟာရကြောင့်ဖြစ်သောချာ်တို့သည်။ဆဌာရသစ၊ တဆဲ့ရှစ်ပါးတို့ဝင်း။ ပန္နရသစ။တဆဲ့ငါးပါး

တို့ဂုင်း၊တေရသစ၊တဆဲ့သုံးပါးတို့ဂုင်း။နွါဒသစ၊တဆဲ့နှစ်ပါးတို့ဂုင်း၊ ဆုတိ၊ ဤသို့။ယထာဣတိ၊ ဆစဉ်ဆတိုင်း။ ပေါဘွဲ့၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဂုင်းဂါထာဆရ၊ ကမ္မဖရုပ်တဆဲ့ရှစ်ပါး။စိတ္တဖရုပ်တဆဲ့ငါးပါး။ဥတုဖရုပ်တဆဲ့သုံးပါး။ ဆာဟာရဖရုပ်ထဆဲ့နှစ်ပါးတို့ကိုပိုင်းခြား၍သိဆပ်၏။

လင်္ကာဆချုပ်ကာ။

(၁) ဓာတ္သြိယရှစ်ဝ။ဟဒယ၊ဖြစ်ခ-ကံကြောင့်သာ။(ကေံကိုးပါး)
(၂) ဆဝိနိဘ္ဂေါဂ၊ဆောကာသ၊ကိုးဝဆနေကန်မှာ။
(၃) ကမ္မဖရုပ်၊ဆဲ့ရှစ်ထုတ်၊မယုတ်မှတ်ဆပ်စွာ။
(၄) ဝိညတ်ဒွေ့နှန်၊စိတ်ဇောန်၊သဒ္ဒံ-လဟုတာ။
(၅) ဆဝိနိဘ္ဂေါဂ၊ဆောကာသ၊ဆဲ့ငါးဝစိဘ္ဂာ။
(၆) သဒ္ဒလဟုတာ၊နိဘ္ဂေါဂ၊ဆောကာသဆဲ့သုံးဖြာ။(ဥတုဖရုပ်)
(၇) လဟုတာဒိ၊ဆဝိနိ၊ဆောကာသိဆဲ့နှစ်ဖြာ။(ဆာဟာရဖရုပ်)
(၈) ကံ,စိတ်,ဥ,ဟာရ၊ရုပ်ဆရ၊သိကြသောတုဓာ။

---

(၁၀၄) တနည်းဆေားဖြင့်၊ကေဇ၊နွိဖ၊တိဖ၊စတုဖရုပ်တို့ကိုပြခြင်း။

(၁) ဟဒယ,ဓာတ္သြိယ၊ကံကြောင့်ဖြ၊ဝိညတ္တိစိတ်ကြောင့်သာ၊
(၂) ကေဇဖြစ်၊တဆဲ့တစ်၊စင်စစ်မှတ်ဆပ်စွာ။
(၃) စိတ်ဥတုကြောင့်ဖြစ်ခ၊ရုပ်သဒ္ဒါ၊နွိဖရုပ်တဖြာ။
(၄) လဟုတာဒိတ္တိယ၊ရုပ်တိဖ၊စိတ်,ဥ,ဟာရကြောင့်သာ။
(၅) ဆဝိနိဘ္ဂေါဂ၊ဆောကာသ၊စတုဖရုပ်ကိုးဖြာ။
(၆) ဆကြောင်း၊လေးဝ၊မဖြစ်ခ၊သေးဝလက္ခဏာ။
(၇) နှစ်ဆဲ့ရှစ်ဝ၊ရုပ်ဆရ၊မှတ်ပသဂ္ဂဟိ။

ဇာယမာနာဒိရူပါနံ၊သဘာဝတ္တာဟိကေဝလံ။
လက္ခဏာနိနဇာယန္တိ၊ကေဟိစိတိပကာသိတံ။ ။

(သင်္ဂဟဋ္ဌကထာ)။

ဇာယမာနာဒိရူပါနံ၊ ဖြစ်ဆဲဆဆဝရိ၊သော နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏။ သဘာဝတ္တာဟိ၊ သဘောဖြစ်သောကြောင့်သာလျှင်။ကေဝလံ၊ဆကြောင်းတို့နှင့် မရောရှက် သက်သက်၊လက္ခဏာနိ၊လက္ခဏာရုပ်တို့သည်။ ကေဟိစိ၊ တစုံတခုသော၊

ပစ္စယေပတိ၊ဆေးကြောင်းတို့ကြောင့်။နဇာယန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။ ဇာတိ၊ဤဆို။ ပကာသိတံ၊ပြဆပ်ဖ၏။ ။ဤရူပသမုဋ္ဌာနဆရာဝယ်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၊ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာတို့ဠ်။ဝေဘန်၍ပြဆိုဆပ်သော ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ ကမ္မပစ္စယရူပ်၊ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ စိတ္တပစ္စယရူပ်၊ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ ဆာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ ဆာဟာရပစ္စယရူပ်၊ ဆာဟာရပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်၊ ဥတုပစ္စယရူပ်၊ဥတုပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်ဆေးဖြင့်၊တဆဲ့နှစ်ပါးသောရူပ်တို့ကိုပိုင်းခြားဖြဲပြဦးအံ့။

ထိုတဆဲ့နှစ်ပါးတို့ဠ်တွင်၊ ကမ္မဇကလာပ်ရူပ်ကိုးပါးသည်၊ ကမ္မဇသမုဋ္ဌာနရူပ်မည်ဖ၏။ကံလျှင်ဆကြောင်းရင်းဂို့ကုန်သောဆံ,မုတ်ဆိတ်၊ကြင်စွယ်,ပါးမြိုင်း,မွေးညှင်း,ဆင်,ဝက် စသည်တို့ဖ၏ဆစွယ်။ နွားကျွဲစသည်တို့ဖ၏ဦးချို။ မြင်း,ခြင်္သေ့စသည်တို့ဖ၏ မြီးဆံ,မှင်ဆံ,လည်ဆံ, ဆမွေး။ ဌက်တို့ဖ၏ဆမွေး, ဆတောင်စသည်သည်၊ကံလျှင်ဆကြောင်းရင်းဂို့သောကြောင့်၊ ကမ္မပစ္စယရူပ်မည်ဖ၏။ ။စကြာမင်းဖ၏စက်ရတနာ၊မဟာသုဒဿနမင်း၊ မဟာပနာဒမင်း၊ဇောတိကသူဌေးစသည်တို့ဖ၏ဘုံနန်းပြာသာဒ်၊နန္ဒမင်းဖ၏ ပုဆိုးပဒေသာ၊ ဇဋိလသူဌေးဖ၏ဇွေးတောင်၊ဓမ္မာကသူဌေးဖ၏ ဇွေဆိတ်ရူပ်၊ နတ်,ပြိဟ္ဗာတို့၏ ဥယျာဉ်၊ရေကန်,ဗိမာန်,ပဒေသာစသည်သည်၊ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်မည်ဖ၏။ ။စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောရူပ်ကလာပ်သည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပ်မည်ဖ၏။ပဌာဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု ဆပ်သော ဆကျိုးပစ္စယပွန်ဖြစ်သော ဂြိုးဂြိုးဒသာရူပ်သည်၊စိတ္တပစ္စယရူပ်မည်ဖ၏။ တန်းခိုးဆာဘိညာဉ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဘန်ဆင်းဆပ်သော ဆင်,မြင်း, ရထားစသည်တို့ဠ်၌ တည်သောစိတ်လျှင် ဆကြောင်းဂို့သော ဥတုကြောင့် ဖြစ်သော ရူပ်သည်၊ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်မည်ဖ၏။ ဆာဟာရကြောင့် ဖြစ်သော ဆဋ္ဌကလာပ်ရူပ်သည်၊ဆာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပ်မည်ဖ၏၊ဆာဟာရသည်၊ စောင့်ရှောက်ဆပ်သောကမ္မဇရူပ်သည်၊ဆာဟာရပစ္စယရူပ်မည်ဖ၏။မလျော်ကပ်တော်သော ဝိသဘာဂဆာဟာရကို သုံးဆောင်၍၊ နေပူဖွဲ့နေသော သူဆားဖြစ်သောမွဲမည်း,နွံနံစသောရူပ်သည်၊ ဆာဟာရလျှင် ဆကြောင်းရင်း ဂို့သော ဥတုကြောင့် ဖြစ်သော ဆာဟာရပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန ရူပ်မည်ဖ၏၊ ဥတုသည် ဖြစ်စေဆပ်သောဆဋ္ဌကလာပ်ရူပ်သည်၊ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပ်မည်ဖ၏၊ထိုဥတုဖ ဆဋ္ဌကလာပ်ရူပ်၌ပါသောဥတုသည်ဆင့်၍ဖြစ်စေဆပ်သော ဆဋ္ဌကလာပ်ရူပ်သည်၊ဥတုပစ္စယရူပ်မည်ဖ၏။ ထိုဥတုပစ္စယ ဆဋ္ဌကလာပ်၌ပါသောဥတုသည်၊တဘန်ဆင့်၍၊ဖြစ်စေဆပ်သော ဆဋ္ဌကလာပ်ရူပ်သည်၊ ဥတုပစ္စယဥ

တုသမဏဗ္ဗာဟ္မဏာနမ္ပိ။ ။ပါဠိသာဓကကိုကား၊ ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၊ ရူပကဏ္ဍမှယူဆပ်၏။ ။ဤနေရာဝယ်၊ပုဏ္ဏာနယလက်ဝါကိုပြပေဦးအံ့။ ။ နှိတ်တက်ဆောကုံဆောင်ဆပ်၏။

(ဆရေး) မုတ်ဆိတ်, ဆင်စွယ်၊ဆုံးသွယ်၊ ဘယ်ဆကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သနည်း။

(ဆဖြေ) ကမ္မဇပစ္စယ၊ဆကြောင်းဖြာ၊ဟုတ်စွယင်းကြောင့်တည်း။

(ဆရေး) စက်,ဥယျာဉ်မှန်၊နတ်ဗိမာန်၊သမဏဗ္ဗာန်ကားဆာယ်နည်း။

(ဆဖြေ) ကမ္မဇပစ္စယ၊ဥတုဖြာ၊မရဏကြောင်းရင်းတည်း။

(ဆရေး) တင်းတိတ်,နွားစသည်မှာ၊ဖြစ်ရာဘယ်ကြောင့်နည်း။

(ဆဖြေ) ဆာဟာရပစ္စယ၊ဥတုဖြာ၊ဖြစ်စွကြောင်းရင်းတည်း။

(ဆရေး) ရွှတ်ရွက်ဘရဇွေ၊ဗိုဃ်းတိဝ်ဇတွေ၊ဗိုဃ်းရောဘယ်ကြောင့်၊ ဖြစ်သနည်း။

(ဆဖြေ) ဥတုပစ္စယ၊ဥတုဖြာ၊ဖြစ်စွကြောင်းရင်းတည်း။

(ဆရေး) ထက်ဗိုဃ်းကောင်းကင်၊မြင်းနှင့်ဆင်၊ထင်မြင်ထူးဖြားဘယ် ကြောင့်နည်း၊

(ဆဖြေ) စိတ္တပစ္စယ၊ဥတုဖြာ၊မရဏကြောင်းရင်းတည်း။

(ဆရေး) ဖြတ်စွာရောင်ခြည်တော်၊ထွန်းလင်းပေါ်၊ သမဏဗ္ဗာန်ဘယ်ဘို့ ခေါ်မည်နည်း၊

(ဆဖြေ) စိတ္တပစ္စယဥတု၊သမဏဗ္ဗာန်ဂျ၊ကြောင်းဖြာသောကြောင့်တည်း။

ဖြတ်စွာဘုရားဒါဓိတ်တော်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝဏ္ဏဓာတုသဏ္ဌာယတနသည် ဖြင့်ပဘို့မထွက်၊ စိတ္တပစ္စယဥတုသဒ္ဒါန်ဖြစ်သော ဝဏ္ဏဓာတုသဏ္ဌာယတနဓါသာလျှင်၊ ဖြင့်ဘို့ထွက်သည်ဓါဆဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တပစ္စယဥတုသမဏဗ္ဗာနဝဏ္ဏဓာတု, ဟူ၍ ဆိုဆပ်လျက်၊ ပစ္စယသဒ္ဒါဥတုသဒ္ဒါတို့ကိုချ၍၊ဆဋ္ဌသာလိနီ ဆဋ္ဌကထာ ဌီ။ ။စိတ္တသမဏဗ္ဗာနဝဏ္ဏဓာတု သမန္တာဆသိတိဟဋ္ဌမတ္တော ပဒေသနိစ္စလောဝဆဋ္ဌာသိ။ ။ဟုဝိန့်တော်မူ၏။ ။စိတ္တသမဏဗ္ဗာန၊စိတ်လျှင်ဆကြောင်းရင်းရှိသော ဥတုကြောင့် ဖြစ်သော။ ဝဏ္ဏဓာတု၊ ရောင်ခြည်တော် ဓာတ်သည်၊သမန္တာ၊ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဆသိတိဟဋ္ဌမတ္တော၊ ဆတောင်ရှစ်ဆယ်ဆတိုင်းဆရှည်ရှိသော။ပဒေသော၊အရပ်ဌ။ နိစ္စလောဝ၊မတုန်မလှုပ်သာလျှင်။ ဟုတွာ၊ဖြစ်၍၊ ဆဋ္ဌာသိ၊တည်၏။ ။ဤလျှင်ရူပသမဏဗ္ဗာန်ဆရ၊ သရူပကားပြီးကုန်ပြီ။

---

(၅၈၅) ကလာပ်,လက္ခဏာဒေးပါးပြခြင်း။

ကေုပ္ပါဒါကေနိရောဓာကေနိသယာသဟဝုတ္တိနောကေဝိသတိ ရုပကာ
လာပါနာမ။ ။ဟူသော ဆဋ္ဌကထာပါဠိအရ၊ တက္ကဖြစ်ခြင်း။ တက္ကချုပ်
ခြင်း၊ တူသောဓိရာ ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဆဆီးဆဆီး တက္ကဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်
သောချပ်ကလာပ်တို့သည်၊ နှစ်ဆဲ့တပါး ဆပြားရှိ၏ဟူလို။ ။ဤကလာပ
လက္ခဏာဒေးပါးခွဲစောဒနာ,သောဓနာတို့ကိုထုတ်နှုတ်၍ပြုပေဦးအံ့။ ။
ဤကလာပ် လက္ခဏာတို့ထဲတွင်၊ ကေုပ္ပါဒဟု ဆိုလျှင်၊ သဟဝုတ္တိဆဖြစ် ပြီး
ကောင်းပြီးလျက်နှင့်။ ကေနိရောဓသဒ္ဒါ,ကေနိသယာသဒ္ဒါတို့ကို ဆိုရဒေလ
သနည်းဟူမူ။ ။ကမ္မဇရုပ်,စိတ္တဇရုပ်တို့နှင့်တက္ကဖြစ်ကုန်သောနာမ်တရား
တို့ကိုနှစ်ဧခြင်းငှါ၊ ကေနိရောဓသဒ္ဒါကို ဆိုဆပ်၏။ နာမ်တရားတို့သည်၊
ရုပ်တရားတို့နှင့်ကေုပ္ပါဒသာဖြစ်၏။ ကေနိရောဓမဖြစ်ကုန်။ကမ္မဇရုပ်,စိတ္တ
ဇရုပ်တို့သည်၊ဆတူတက္ကဖြစ်၍ဆတူတက္ကချုပ်ငြားသော်လည်း၊ ဓိတိတို့ကို
ဖြစ်စေတတ်သော ဆကြောင်းမှိရာသည်၊ကံ, စိတ်ဆားဖြင့်ပြားရကား၊ တ
ကလာပ်ထည်းစည်းခြင်းငှါ မထိုက်ကုန်။ ထိုဓိရာဆကြောင်းမတူသောရုပ်
တို့ကိုနှစ်စေခြင်းငှါ၊ကေနိသယာသဒ္ဒါကိုဆိုတော်မူ၏။ ။ကေုပ္ပါဒစသော
သဒ္ဒါသုံးရပ်ကိုဆိုလျှင်ပြီးကောင်းလျက်၊ သဟဝုတ္တိသဒ္ဒါကို ဆာဘဲကြောင့်
ဆိုရဖြန် ဒေသနည်းဟူမူ။ ။ပဌိသန္ဓေဆခါဝယ်၊ ဂဗ္ဘာသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်
တို့ဆား၊ကမ္မဇကလာပ်သုံးဆယ်တို့သည်။သဟဇုတ္တိမဟုတ်သောကြောင့်၊
ကလာပ်တခုထည်းဘွဲ့စည်းခြင်းငှါမထိုက်၊ စက္ခု၊ သောတစသည်နှင့်တက္ကဆယ်ခု, ဆယ်ခုသောချပ်သည့်သာသျှင်၊ သဟဝုတ္တိဖြစ်သောကြောင့်၊ က
လာပ်တခုထည်းဘွဲ့စည်းခြင်းငှါထိုက်၏၊ ထိုကြောင့်၊ ဆတူတက္ကတဖျိုင်း
တစည်း၊တကလာပ်ထည်းဖြစ်ခြင်းမရှိသောချပ်တို့ကိုနှစ်စေခြင်းငှါ။ သဟ
ဝုတ္တိသဒ္ဒါကိုမိန့်တော်မူ၏။သဟဝုဘို့ဟူသည်ကား၊ဆလုံးစုံသော ကလာပ်
တို့၏ဆချင်းချင်းတက္ကဖြစ်ခြင်း၏ဆစွမ်းဖြင့်၊ချပ်ကလာပ်မည်သည်မဟုတ်၊
ဆဆီးဆဆီးကလာပ်ခွဲတည်သည်၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့်၊တက္ကဖြစ်ခြင်းရှိမှသာ
လျှင်၊ချပ်ကလာပ်မည်၏ဟု၊ ဒီကာကျော်ခွဲ မိန့်တော်မူ၏။ ။ဤသည်လျှင်
ကလာပ်လက္ခဏာဒေးပါးပြခြင်းတည်း။

(၁၈၆) ကလာပ်နှစ်ဆဲ့တပါးကိုဖြခြင်း။

ကမ္မဇဝိတ္တောတုကာဟာရသမုဋ္ဌာနာ ယထာက္ကမံ။
နဝ ဆ စတုရော ဒွေတိ၊ကလာပါ ကေဝိသတိ။ ။
(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ကမ္မဇဝိတ္တောတုကာဟာရသမုဋ္ဌာနာ၊ ကံ,စိတ်,ဥတု,အာဟာရကြောင့် ဖြစ်ကုန်သောရုပ်တို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊အဆင့်ဆင့်အတိုင်း။ နဝ၊ ကိုးပါးတို့ရုင်း။ ဆ၊ခြောက်ပါးတို့ရုင်း။စတုရော၊လေးပါးတို့ရုင်း။ဒွေ၊နှစ်ပါးတို့ရုင်း။ ဇာတိ၊ဤသို့။ကေဝိသတိ၊ နှစ်ဆဲ့တပါး ကုန်သော။ ကလာပါ၊ အဖေါင်းကလာပ်တို့သည်းဟော်၊ဖြစ်ကုန်၏၊ ။ဤဂါထာပါဠိဆရ။ ကလာပ်ဟူသည်၊ အဘဲ့ကြောင့်ကလာပ်ဟုခေါ်ဆိုဆပ်သနည်းဟူမူ၊ ။ကလိတဗ္ဗာဂကိတဗ္ဗာတိကလာ။ ။ကလိတဗ္ဗာဂကိတဗ္ဗာ၊ရေတွက်ဆပ်၏။ဇာတိတာသဗ္ဗာ၊ထိုကြောင့်။ကလာ၊ကလာမည်၏။ ။ရုပ်တို့၏ဆစိတ်ကိုရ၏။ ။အာပိယတေသမူဟိယတေတိအာပေါ်။ ။အာပိယတေ သမူဟိယတေ၊ ပေါင်းဆပ်၏။ ဇာတိတသဗ္ဗာ၊ထိုကြောင့်။အာပေါ်၊ အာပမည်၏။ ။အပေါင်းကိုရ၏။ ။ကလာနံ အာပေါကလာပေါ်။ ။ကလာနံ၊ အစိတ်ဖြစ်သောရုပ်တို့၏၊အာပေါ်၊အပေါင်းတည်း၊ကလာပေါ်၊ အစိတ်ဖြစ်သောရုပ်တို့၏အပေါင်း။

---

(၁၈၇) ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်းဖယားကွက်ပုံ။

ကလာပ်သရုပ်	ကလာပ် သရုပ်	ကလာပ် သရုပ်	ကလာပ်စည်း အမည်	ဘုံပေါင်း
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ		ဇီဝိတနဝကကလာပ်	၂၇
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	စက္ခု	စက္ခုဒသက	၂၉
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	သောတ	သောတဒသက	၂၉
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	ဃာန	ဃာနဒသက	၁၁
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	ဇိဝှါ	ဇိဝှါဒသက	၁၁
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	ကာယ	ကာယဒသက	၁၁
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	ဣတ္ထိဘာဝ	ဣတ္ထိဘာဝဒသက	၁၁
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	ပုံ့ဘာဝ	ပုံ့ဘာဝဒသက	၁၁
အဝိနိဗ္ဘောဂ	ဇီဝိတ	ဟဒ်ယဝတ္ထု	ဝတ္ထုဒသက	၂၉

(၅၀၈) စိတ္တဇကလာပ်ခြောက်စည်းဖယားကွက်ပုံ၊

ကလာပ်သရုပ်	ကလပ်သရုပ်	ကလာပ်ရုပ်	ကလာပ်စည်းဆမည်	ဘုံပေါင်း
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ			သုဒ္ဓဋ္ဌက-ကလာပ်	၂၇
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	ကာယဝိညတ္တိ		ကာယဝိညတ္တိနဝက	၂၆
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	ဝစီဝိညတ္တိ	သဒ္ဒ	ဝစီဝိညတ္တိဒသက	၂၆
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	လဟုတာဒိကဗ္ဗယ		လဟုတာဒေကာဒသက	၂၇
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	ကာယဝိညတ္တိ	လဟုတာ	လဟုတာဒိဒွါဒသက	၂၆
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	ဝစီဝိညတ္တိ	သဒ္ဒလဟုတာ	လဟုတာဒိတေရသ	၂၆

သစ္စာသံဝိပဆလို။သဒ္ဒနဝကတစည်းတိုး၍၊စိတ္တဇကလာပ်ရုနှစ်စည်းပြောင်းဖို၊

(၅၀၉) ဥတုဇကလာပ်လေးစည်းဖယားကွက်ပုံ။

ကလာပ်သရုပ်	ကလာပ်သရုပ်	ကလာပ်သရုပ်	ကလာပ်စည်းဆမည်	ဘုံပေါင်း
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ			သုဒ္ဓဋ္ဌက-ကလာပ်	
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	သဒ္ဒ		သဒ္ဒနဝက-ကလာပ်	
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	လဟုတာဒိ		လဟုတာဒေကာဒသက	
ဆဝိနိဗ္ဘောဂ	သဒ္ဒ	လဟုတာဒိ	သဒ္ဒလဟုတာဒိဒွါဒသက	

ဒုတိယပဋိသန္ဓိဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ

(၅၉၀) ဆာဟာရဖကလာပ်နှစ်စည်းဖယားကွက်ပုံ။

ကလာပ်သရုပ်	ကလာပ်သရုပ်	ကလာပ်ရုပ်	ကလာပ်စည်းဆမည်	ဘုံပေါင်း
ဆပိန်ဇော			သုဒ္ဓဋ္ဌက-ကလာပ်	၁၁
ဆပိန်ဇော	လဟုတာဒိ		လဟုတာဒေကာဒသ	၁၁

ကလာပ်နှစ်ခဲ့တပါးသရုပ်ပြဖယားကွက်ပြီး၏။

---

(၅၉၁) ကလာပ်စည်းလက်ာပြခြင်း။

(၁) ကမ္မဖကိုးထွေ၊ စိတ်ခြောက်ထွေ။လေးတွေ့ဥတုဖ၊
(၂) ဆာဟာရမှာ။နှစ်သန်း၅။ကာလာပါဂေက်ဝိသ။
(၃) သဒ္ဓိန္ဒြိယ-ကလာပ်။စိတ်တွင်မှတ်၊ ဝိညတ်ကင်း၍ပြ။
(၄) သစ္စသခေါပ။ဝေဘန်ပြ။ကလာပ-ဗာဝိသ၊
(၅) ဆသက်မရှိရာ၊ တုန်းတိုင်မှာ။နှစ်ဖြာဥတုဖ။

{ သုဒ္ဓဋ္ဌက-သဒ္ဓိန္ဒြိယက }

---

(၁၉၂) ဆဋ္ဌကစသည်ပေါင်းပြခြင်း။

(၆) ဆဋ္ဌကသုံး။နဝသုံး။ကိုးချုံးဒသကာ။
(၇) ကောဒသးသုံးဟုပြ။ဒွါဒသ-နှစ်သချီ်ာ။
(၈) တေရသထပါး။ပေါင်းတုံငြား။ကလာပ်ပြားကော်ဝိသာ။
(၉) နှစ်ရာ့တဆယ်၊ထစ်ရာသွယ်၊ဆကျယ်ချပ်ကလာပ်မှာ။
(၁၀) ကလာပ်မဝင်။ချပ်ငါးအင်၊ယူလျှင်တရာ့ငါးဖြာ။
(၁၁) သုံးရာ့တဆယ်၊ခြောက်ပါးကယ်။ချပ်ဝယ်ပေါင်းယူရာ။

---

(၁၉၃) စတုရင်္ဂိုလ်ဆမတ်ကြိုးမေးဆပ်သောခေါက်၍မေး ချပ်သေးတရာပြဆိုခြင်း။

{ဆမေး} ခေါက်ခွေ့ရွှေမေးခါ၊ချပ်တရာ။သရွာ်မှာဆောယ်နည်း။
{ဆဖြေ} ခေါက်ခွေ့ရွှေမေးသော်။ ချပ်သေးတရာ၊ရပုံမှာကား၊ ခေါက်လာ-ခေါက်ဆပ်၊ကလာပ်ဒွယ။သုဒ္ဓါရွက်ကို။ ပေါင်းထမသွေ့။ ဆဲ့ခြောက်ထွေ်။ဖြစ်လေသဒွါ။နဝကလောင်း။ချပ်ပေါင်းမှန်ညီ။ပဉ္စဝိုက်ကို။လေးလိုလက္ခဏာ။ ချပ်မြောက်ဖြာက။တရာရမြောက်၊သွေမပေါက်သည်၊ ။ကျမ်းထောက်မှီမှီကမ်းကမ်းတည်း၊

ဟူ၍ဆူးပစ်ဆရာတော်ဖြေတော်မူသော လင်္ကာတည်း။ သင်္ကြိုဟ်ဂဏ္ဍိုသစ်နှင့်တွဲစပ်၍ပါသော်ပု နွာဝိသဇ္ဇနာဆရာတို့အား၏လင်္ကာဆဖြေသည်ကား၊ မမှန်မဟုတ်၊ကျမ်းဂန်တို့နှင့်လည်းမညီကုန်၊

နည်းဒွေစတ္တာလီသ။ကောဋ္ဌာသတို့ဒွါ၊ကလာပ်ချပ်ယူဟန်။
လင်္ကာဖြင့်ပြဦးအုံ့။

(၁) ကရီသးဥဒရိယ၊ကြဉ်တုံက။ဆဲ့ရှစ်ဝပထဝီ။
(၂) ဝိတ္တသေမှမေဒ၊လောဟိတ၊လသိက-ဝသာဒွိ။
(၃) ကာယဘာဝ။ဒသက၊ဖြစ်ရ-ဌစာလီ။
(၄) စ-သော-ဃာ-ဇိဝ၊ဝတ္ထုကာ။ဒသကငါးခုရှိ။
(၅) ငါးဆဲ့သုံးခု၊ရစေမှု၊မှတ်ရှိဒသကိ၊
(၆) တေဇောသုံးခု။ဝါခြောက်ခု၊ရှစ်ရုကောဋ္ဌာသိ။
(၇) ဇိဝိနဝက၊ရှစ်ခုပြ၊ပါစကတခုဒွိ။
(၈) စိတ်ဥတုဇ။နဝက။သဒ္ဒနှစ်ခုရှိ။
(၉) နဝကကား။ဆဲ့တပါး။မှတ်သား၊ကြဉ်ခါစိ၊

(၁၀) ယင်းနှစ်ဆဲ့လေးမျာ၊စိတ်,ဥ,ဟာ။ဆဋ္ဌကာဒွေသတ္တိ၊
(၁၁) ဇော,ဝါ,ရှစ်ရု။စိတ်,ဟာ,ဥ။ဆဋ္ဌသုသတ္တိံ သိ၊
(၁၂) တရုံကိုး၀။ဆဋ္ဌက။ဆရယူကြိုဒ်။
(၁၃) တရုံခုနစ်ဆယ်။သုံးခုကယ်။ကိုယ်၀ယ်ကလာပ်ရှိ၊
(၁၄) တထောင့်ငါးရာ၊တခုသာ။ရုပ်မျာခုတုံပြီ။
(၁၅) သစ္စသံခိပ်။ကျွန်းဆရ။မျတ်ကြွနောင်လာညီ၊

ဤတွင်၍ကာလာပ-ယောဇနာပြီးပြီ။

---

(၁၉၄) ရူပ,ပဝတ္ထိုက္ကမ.ကိုပြဆိုခြင်း။

သဗ္ဗာနိုပိပနေတာနိုရူပါနိုကာမဒေလာကေယထာရဟံ ဆန္ဒနာနိုပဝတ္ထိယံ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ ။(သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာပါဠိ)။ ။ဂုဏ်ပါဠိဆရ၊ ကာမတုံရှိပဝတ္ထိဆခါ၊ပြည့်စုံသောဆာယတနရှိသော သတ္တဝါတို့ဆား ရုပ်ဆဋ္ဌဝိသကို ယထာရဟ,ရကောင်း၏ ဟု၎တ်ဆော်၏၊ ယထာရဟံ ပါဠိဆရဖြင့်၊ပြည့်စုံသောဇုဆေရှိသောယေ:ကျားတို့သည်၊ ဇုထိုဇွေကြည့်ဆပ်သောနှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးသောရုပ်တို့ကိုရဆပ်၏။ ပြည့်စုံဒသော ဇုဆွေရှိသော ဝိန်းမတို့သည်၊ပုရိသိဇွေကြည့်ဆပ်သော နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးသော ရုပ်တို့ကိုရဆော်၏။နပုံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ဇုထိုဒွေ့,ပုရိသိဇွေ့ကိုကြည့်ဆပ်သောနှစ်ဆဲ့ခြောက်ပါးသော ရုပ်တို့ကိုရဆပ်၏ဟုသိဆပ်တော့သည်ဟု၎တ်၊

ပဌိသန္ဓိယံပနသံသေဒဇာနုဇွေဝဿြပါတိကာနုဆွစက္ခု၊သောတ, ဃာန,ဇိဝှါ,ကာယ,ဘာဝ,ဝတ္ထု၊ဒသကသခ် ါတာနိသတ္တာဒသကာနိပါတုဘဝန္တိ ဥတ္တရဝဝသေန။ ။ဟူသောသင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ သံသေဒဇ၊ဿြပါတိကပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ပဌိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒက္ခဏဆွဲဆလွန်ဆားဖြင့် ကမ္မဇကလာပ်ခုနစ်စည်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဇာတ်ဆားဖြင့် ခုနစ်စည်းဟု ဆိုဆပ်ဩားသော်လည်း။ ရုပ်ပေါင်းဆားဖြင့်ခုနစ်ဆယ်ရှိ၏။ ဆာယတနဆား ဖြင့်တဆဲ့တပါးရဆပ်၏ဟု၎တ်။

ဿြမကဝသေန ပနဇစက္ခု၊သောတ, ဃာန,ဘာဝဒသကာနိ ကဒါစိဝိပန္နလဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာတေသံ ဝသေနကလာပဟာနိ ဇေဒိတဗ္ဗာ။ ။(သင်္ဂဟ ဆဋ္ဌကထာ)။ ။ဂုဏ်ဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ဆကုသိုသ်ကံဆနိပ်စက်ခံရသော သတ္တဝါကိုတွင်။ ပဌိသန္ဓေဆခါ၌။ သုဂတိ သံသေဒဇ, ဒုဂ္ဂတိသံသေဒဇ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။စက္ခု၊သောတ,ဃာန,အုထိုဘာဝ,ပုဗ္ဗာဝ-ဒသကကလာပ်

ငါးစည် ချိုထိုက်၏။ ဩပပါတိကာဟုဂ္ဂိုလ်သည် လည်း၊ ဒုဂ္ဂဘိ,သုဂတိဆား ဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိသည်တို့ဘွင်၊ ဒုဂ္ဂတိဩပါတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။စက္ခု,သောတ,ဃာနဇိဝှာဝဝ,ပုဗ္ဗာဝဒသကကလာပ်လေးစည်း၊ချိုထိုက်၏၊ဃာနဒသက မချိုကောင်း၊ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့်၊ ယမကဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဆဃာနကောဩပပါတိကောနာမနတ္ထိ၊ ။ဟုမိန့်၏။ ။အဃာနကော၊ဃာနမရှိသော။ ဩပပါတိကောနာမ၊ ဥပပတ် ပုဂ္ဂိုလ် မည်သည်၊ နတ္ထိ၊မရှိ။ ။သုဂတိဥပပတ်တို့ဘွင်၊ကမ္မာဇဋ္ဌာဒိုးဦဖြစ်သော သုဂတိဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဘဝဒသကနှစ်ပါးချိုကောင်း၏၊စက္ခု,သောတ,ဃာနမချိုကောင်း၊ကမ္မာဇဋ္ဌာဒိုးဥပပတ်မှကြွင်းသော သုဂတိဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား၊ ဒသကငါးပါးတို့တွင်။ တပါးမျှ မချိုကောင်းဟုတပ်ဆပ်သောချာမှတ်ကုန်ရာ၏။

(၁) စက္ခု,သောတ၊ဃာနက၊ဘဝဒသကဘ။
(၂) နှစ်ဖြာပုဂ္ဂလ၊သံဃဒေ၊ချိုရသူတို့မှာ။
(၃) ဒုဂ္ဂတိမှာ၊ဩပပါ၊ဃာနာမချိုရာ၊
(၄) သုဂတိမှာ၊ကပ်ဦးသာ၊ဘဝါချိုသင့်စွာ။
(၅) ကြွင်းဥပပါ၊သုဒ္ဓါမှာ၊ငါးဖြာမချိုရာ၊

နှုတ်တက်ဆောင်ပုဒ်သက်ဘ၊

---

(၁၉၅) ဂန္ဓာသေယျက,ဆာယတနတို့ကိုဖြခြင်း၊

ဂန္ဓာသေယျကသတ္တာနုံပနုကာယဘာဝဝတ္ထုဒသကသခ်ါတာနိ တိုကိ ဒသကာနိပါတုဘဝန္တိ။ ။ဟူသော သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့်၊ သုဂတိ, ဒုဂ္ဂတိဆဟိတ်ဖြစ်သော ဆဏ္ဍာဇ,ဇလာဗုဇဟု ဆိုဆပ်သော ဂန္ဓာသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ပဋိသန္ဓေဥပါဒ်ခဏဌိဇာတ်ဆားဖြင့်၊ကာယ, ဘာဝ,ဝတ္ထုဒသကကလာပ်သုံးစည်းဆ၊ပါင်းချ်ဆားဖြင့်သုံးဆယ်တို့သည်။ဆာယတနဆားဖြင့်ခုနစ်ပါးဖြစ်ကုန်၏၊ ။တတ္ထာပိဘာဝဒသကံဘာဒါဒိပိနလဇ္ဇတိ။ ။ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ နပုံး, ပဏ္ဍာဂ်က်တို့ဆား၊ ၎င်းကလာပ် သုံးစည်းတို့တွင်၊ ဘာဝဒသကအျိုးရှိကသာပ်နှစ်စည်းကိုသာလျှင်ရ၏ဟုပြဘာ်မှု၏။ ။ဂန္ဓာသေယျကသတ္တဝါဆ၊ ဆန္ဓဇ, ဇလာဗုဇသတ္တဝါနှစ်ယောက်တို့ကို မှတ်ယူဆပ်၏။အဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ။ဂန္ဓေမာတုကုစ္ဆိယံသေန္တိတိဂန္ဓာသေယျကာ။ ။ယေ၊ ဆကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ဂန္ဓေမာတုကုစ္ဆိယံ၊ ဆဖိဝမ်း

တွင်းဦး။သေနှိ၊ကိန်းတတ်ကုန်၏။ဇာတိတသွာ၊ထို့ကြောင့်။တေ၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ဂန္ဓာသေယျကာ၊ဂန္ဓာသေယျကမည်ကုန်၏၊ ။ဤဝစနတ္ထကြောင့်။ဆန္ဒဖ,ဓလောဇဖ သတ္တဝါတို့သည်၊ ဂန္ဓာသေယျာ မည်၏ဟု မှတ်ယူဆပ်သောကြောင့်တည်း။ ။တတောပရံပဝတ္တိကာလေကမ္မေနစက္ခု၊ဒသကာဒိနိစပါတုဘာဝနှိ။ ။ဟူသောပါဠိဆရ၊ဆဓိပ္ပါယ်ဆပြတို့ကို။ယောနိလေးပါးဆကျယ်ကိုပြသောနောက်ဝိနိစ္ဆယခွဲ ထင်ရှားလတ္တံ့။ နောက်ခွဲကြဿ့်ရှုကြလေ။

---

(၅၉၆) ယောနိလေးပါးနှင့်၊ဂတိငါးပါးကိုစပ်ဟပ်၍ပြခြင်း။

နိရယေ ဘုမ္မဝဇ္ဇီသု၊ဒေဝေသုစ နယောနိယော၊
တိသော ပုရိဓိကာ ဟောန္တိ၊စတသော်ပဂတိတ္ထယေ။ ။

(သမ္မောဆဋ္ဌကထာ)။

နိရယေ၊ နိရယ်ဘုံ၌ဌင်း။ဘုမ္မဝဇ္ဇီသု၊ ဘုမ္မစိုးနတ်ကြဉ်ဆပ်ကုန်သော၊ ဒေဝေသုစ၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်တို့၌ဌင်း (စသဒ္ဒါဆရဖြင့်)။ နိဂ္ဂျာမတဏှိကပေတေသုစ၊ နိဂ္ဂျာမတဏှိကာပြိတ္တာတို့၌ဌင်း။ ပုရိဓိကာ၊ ဖြစ်၌ဖြစ်ကုန်သော။တိရစ္ဆာနသော်၊သုံးပါးကုန်သော။ယောနိယော၊သံသေဒဖ,ဓလောဇဖ,ဆန္ဒဖယောနိတို့သည်။ နဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်၊ဂတိတ္တယေ၊ တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, မနုဿဟူဆိုဆပ်သောဂတိသုံးပါး၌။စတသောပိ၊လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ယောနိယော၊ယောနိတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။နိရယဂတိတို့၌ဌင်း။ဘုမ္မစိုးနတ်ဖြတပါး၊သောနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ဒေဝဂတိတို့၌ဌင်း။ နိဂ္ဂျာမတဏှိကာ ပြိတ္တာတို့၌ဌင်း။ သြပပါတိက ပဒိသဓ္ဓဲယောနိတပါးကိုရဆပ်၏။မနုဿဂတိဟူသောလူတို့၌ဌင်း။ ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၌ဌင်း။နိဂ္ဂျာမတဏှိကာပြိတ္တာမှတပါး၊သောပြိတ္တာတို့၌ဌင်း။ တိရစ္ဆာန်တို့၌ဌင်း။နဂါး, ဂဠုန်တို့၌ဌင်း။သံသေဒဖ,ဥပပါတ်,ဆန္ဒဖ,ဓလောဇဖဟူသော။ ယောနိလေးပါးတို့ကိုရဆပ်၏။လူတို့၌ဌကလလရေကြည်ကိုမှီ၍ တည်သော သတ္တဝါတို့သည်ကား။ ယေဘုယျဆားဖြင့်များပြားလှ၏။လူဆန္ဒဖကား၊ကောန္တကိန္ဓရိမ၏သားဖြစ်သောဒွေဘာတိကမထေရ်ညီနောင်ဝတ္ထု၊ကိုထောက်ရှုဆပ်၏။လူသံသေဒဖကား။ ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏား။ပဒုမဒေဝီ၊ ဆာသက်ာမင်းတို့း။စိဉ္စမာနဝတ္ထု၊တို့ကိုထုတ် ရှုဆပ်၏။ လူဥပပ်တ်ကား။ ဝေသာလိပြည်၊ ဆမ္မပါလိကပြည့်

တန်းဆာမဝတ္ထုကိုထုတ်ဖွဲ့ဆင်ပါ၏၊ ယခင်ပြဿိုဆင်ပြီးသော ပါဠိဂါထာဆရာလက်ခံဆောင်ပုဒ်၊ နယ၎တ်ကားဤသို့မှတ်ဆင်ပါ၏။

(၁) ဘုမ္မဇိုစ်းပယ်လတ်။ကြွင်းနတ်နိဿာ၊နိရဲရွာ။တစ်သာဥပပတ်။
(၂) ဆကြွင်းဂတိ၊လေးယောနိ၊ဖြစ်ဘိပုံသေ့တ်။

ဤသည်လျှင်။ဂတိယောနိယဉ်တွဲဟန်ကိုဖြဿိုခြင်းထည်း။

---

(၅၉၇) ယောနိလေးပါးဦးဆမြတ်ဆယုတ်ကိုခွဲပြခြင်း။

စတဿောဇုမာဘိက္ခဝေသုဝဏ္ဏယော်နိယော။ကတမာစတဿော၊ဆဏ္ဍာဇသုပဏ္ဏာ၊ဇလာဗုဇသုပဏ္ဏာ။သံသေဒဇသုပဏ္ဏာ၊ဩပပါတိကာသုပဏ္ဏာ။ဇုမာခေါဘိက္ခဝေ စတဿောသုပဏ္ဏယောနိယောတိ။ ။ဟူ၍ဂဠုန်မင်းတို့ဆား ယောနိပဋိသန္ဓေလေးပါး ရှိကြောင်း ကိုဌင်း။ ။စတဿောဇုမာဘိက္ခဝေနာဂယောနိယောစသည်ဖြင့်။ နဂါးတို့ဆားယောနိပဋိသန္ဓေလေးပါး ရှိကြောင်းကိုဌင်း။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ဟောကြားတော်မူ၏။ ။ထိုယောနိလေးပါးရှိသော ဂဠုန်,နဂါးတို့တွင်။ဆဏ္ဍာဇနဂါး, ဂဠုန်ထက်။ ဇလာဗုဇနဂါး, ဂဠုန်သည် မြတ်ကုန်၏။ ဇလာဗုဇ ဖြစ်သောနဂါး, ဂဠုန်ထက်။သံသေဒဇနဂါး, ဂဠုန်သည် မြတ်ကုန်၏၊သံသေဒဇနဂါး, ဂဠုန်ဆက်၊ ဩပပါတိကနဂါး, ဂဠုန်သည်မြတ်ကုန်၏ဟု တပ်ဆင်သေချာမှတ်ကုန်ရာ၏၊ဆောဘဲကြောင့်ဟူမူးဆဏ္ဍာဇယောနိထက်။ ဇလာဗုဇယောနိ။ ဌင်းဇလာဗုဇယောနိထက်၊သံသေဒဇယောနိ။ဌင်းသံသေဒဇယောနိထက် ဩပပါတိကယောနိတို့သည်း တဆင့်ထက်။ တဆင့်မြတ်ပေသောကြောင့်တည်း။ထိုကြောင့်ဌင်းခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌ပင်လျှင်၊ ။တတြဘိက္ခဝေဆဏ္ဍာဇောတိစ၊ ဇလာဗုဇောတိစ၊ သံသေဒဇောတိစ၊ နာဂေဟ်ဩပပါတိကာနာဂါပဏီတတရော။ ။ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တတြ၊ထိုယောနိလေးပါးတို့၌။ ဆဏ္ဍာဇောတိစ၊ဆဏ္ဍာဇနဂါးတို့ထက်ဌင်း။ ဇလာဗုဇောတိစ၊ဇလာဗုဇနဂါးတို့ထက်ဌင်း။သံသေဒဇောတိစ၊သံသေဒဇနဂါးတို့ထက်ဌင်း။ ဩပပါတိကာ၊ ဥပပတ်ဖြစ်ကုန်သော။ နာဂါ။ နဂါးတို့သည်း ပဏီတတရော၊ ဆယွန်ဆကြူး။ ဆထူးသဖြင့် မြတ်ကုန်၏။ ။ဤပါဠိတော်မြတ်၊မိန့်ဆပ်သည်နှင့်ညီစွာ။ ဆမျိုးပဋိသန္ဓေ၊ ဆချင်း, ချင်းတူမျှမသာလျှင်။ ဂဠုန်သည်၊နဂါးတို့ကိုနှိုင်နင်း၏၊ အမျိုးဓာတ်ပဋိသန္ဓေချင်းမတူမျှပါမူကား။

ဂဠုန်သည်။ နဂါးတို့ကို မနိုင်ကုန်၊ဆလ္လာဇာဂဠုန်သည်။ ဇလာဗုဇနဂါးကို ၎င်း။ သံသေဒဇနဂါး ကို၎င်း ဩပပါတိကနဂါးကို၎င်း။ မြတ်သောကြောင့် မနိုင်နင်းကုန်။ဆလ္လာဇာဂဠုန်သည်။ ဆလ္လာဇနဂါးတို့ကိုသာလျှင်။ ဇာတ်ဆယ်မျိုး ချင်းတူမျှရကား။နိုင်၏ဟု၎င်းတ်။

ဤယောနိ ဇလေးပါးတို့ဘွင်။ ဆလ္လာဇ၊ ဇလာဗုဇ၊သံသေဒဇ ယောနိတို့ ထက်၊ဩပပါတိကဇယောနိတို့သည်မြတ်သည်ဖြစ်ပါလျက်။အထွတ်အမြတ် ဖြစ်ငြား၊မြတ်ဘုရားသည်၊ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေကိုယူတော်မမူဘဲ။ ဇလာဗုဇ ပဋိသန္ဓေကို ဆောင့်ကြောင့်ယူတော်မူပါသနည်းဟူမူ၊ ။ဩပပါတိကပဋိ သန္ဓေကိုမြတ်ဘုရားသည်၊စွဲယူခဲ့လျှင်၊ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူသည်ရှိသော်။ ဇာတ်တော်မွေတော်တို့သည်၊ မကျန် ကြွင်းကုန်ရကား။ လူနတ်တို့ဆား။ ဆကျိုးစီးပွါးမမျှားကုန်။ ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ စံနေကြမှသာလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသောဆခါ။ ဇာတ်ဘော်, မွေတော်ကြွင်းကျန်၍။ ဆကျိုးစီးပွါး မျှားဇလေ သောကြောင့်။ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေကို မယူမူ၍။ ဇလာဗုဇ ပဋိသန္ဓေကိုစွဲယူ တော်မူ၏ဟု သုတ်မဟာဝါဒီကာဠဗိန္ဒုတော်၏။

---

(၅၉၈) စတုဇာရုပ်ဖြစ်ပန်ကိုပြခြင်း၊

ဇုဇ္ဈေဝံပဋိသန္ဓိမုပါဒါယ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ၊ ဒုတိယစိတ္တမုပါဒါယစိတ္တသ မုဋ္ဌာနာ၊ ဋ္ဌိတိကာလမုပါဒါယဥတုသမုဋ္ဌာနာ။ ဩဇာဟရဏမုပါဒါယဆာ ဟာရသမုဋ္ဌာနာစေတိ စတုသမုဋ္ဌာနရူပကလာပသန္ဆတိကာမလောကေဒိ ပဇာလာဝိယ နဒိသောတောဝိယစ ယာဝဇာ ယုကာမဇ္ဈောဆိန္နာ ပဝတ္တ တိ။ ။သင်္ဂဟဆဋ္ဌကဿာ။ ။၎င်းဆဋ္ဌကထာပါဠိဆရ။ စတုဇာရုပ်တို့၏ ဆဆက်ဆက်ဖြစ်ပန်ကို။ရူပဝိထိပုံသဏ္ဌာန် ဆစဉ်ဆားဖြင့်သိဆပ်၏။ သို ကြဟန်ကား၊ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်ဆတူဥပါဒ်သောကမ္မဇရုပ်၏သားဖြစ်သော ကမ္မဇကလာပ်တို့ဌပါ၌သောတေဇောဓာတ်သည်၊ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဌိဆခါ ဟုဆိုဆပ်သောဝိဝိတို့၏ဌိဆိုဆရောက်တွင်။ ဥတုဇဆဋ္ဌကလာပ်တို့ကို ဖြစ် စေ၏။ ဤသည်လျှင်ကံ၏ပြေးတည်း။ ထိုပြေးတို့ဌပါ၌သော တေဇောဓာတ် သည်လည်း၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဘင်ဟူသောဝိဝိဌိဆိုဆရောက်တွင်။ ဥတုဇ ကလာပ်ကိုဖြစ်စေ၏။ ဤသည်လျှင်ကံ၏ပြေးဖြစ်တည်း။ ဤဆိုဆစ၌သောဆား ဖြင့်၊လေးဆက်၊ငါးဆက်ဖြစ်စေနိုင်၏။ဤနည်းဆတိုင်းရတိစိတ်ဘိုင်ဆောင် ဖြစ်၏ဟုမှတ်။ ။ဤသည်ကား။ကမ္မဇတေဇောဆရာသည်း။

ပဌမဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်နှင့် ဆတူဥပါဒ်သော စိတ္တဇရုပ်၏။ သားစင် စစ်ဖြစ်သော စိတ္တဇ ဆဋ္ဌကလာပ်တို့၌ ပါရှိသော တေဇော ဓာတ်သည်။ ပဌမ ဘဝင်၏ ဌိတိဆခါဟု ဆိုဆပ်သော ဥပ္ပါဒ်တို့၏ ဌိတိသို့ ဆရောက်တွင်။ ဥတုဇကလာပ်ကိုဖြစ်စေ၏။ ။ဤသည်လျှင်စိတ်၏ဖြေးတည်း။ ။ဤသို့စသော ဆားဖြင့်နှစ်ဆက်၊ သုံးဆက်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏ဟုမှတ်၊ ။ဤသည်ကား။ စိတ္တဇတေဇောဆရတည်း။ ။ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သောသီတဥတု၊ ဥဏှဥတု ဆိုဆပ်သောတေဇောဓာတ်သည်။ ဝိဝိ၏ ဌိသို့ကျရောက်သောဆခါ၊ ဥတုဇ ဆဋ္ဌကလာပ် ရုပ်တို့ကို့ ဆဆက်မျှားစွာ ဖြစ်စေနိုင်၏။ ။ဤသည်ကား။ ဥတုဇတေဇောဆရတည်း။

ဂန္ဓာသေယျကသတ္တဝါတို့ဆား။ တသတ္တာဟာ၊ နှစ်သတ္တာဟာဟူရောက်သဖြင့်။ သြဇာဖြန့်နှံ့သောဆခါမှစ၍။ သံသေဒဇဥပပတ်သတ္တဝါတို့ဆား၊ ဝိဝိ၏ တံထွေးတို့ကို၊ ယှိသောဆခါမှစ၍။ ဆာဟာရ တေဇောဓာတ်သည်၊ ဆာဟာရဇရုပ်ကိုဖြစ်စေ၏၊ ထိုဆာဟာရဇရုပ်၌ပါသောသြဇာသည်၊ ဝိဝိ၏ ဌိသို့ရောက်သောအခါ။ ဆာဟာရဇဆဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေ၏။ ဤသို့စသောဆားဖြင့်၊ ဆယ်ဆက်ဆဲ့နှစ်ဆက် ဖြစ်စေနိုင်၏။ ။ဤသည်ကား။ ဆာဟာရတေဇောဆရဘည်း၊ ။ဤသို့ဆားဖြင့်။ ပဌိသန္ဓေမှစ၍။ ဖြစ်ကြကုန်သောရုပ်တရားတို့သည်။ စုတိဖြစ်သည်တိုင်ဆောင်ရေဆယဉ်၊ ဓီး လျှံကဲ့သို့။ တရုံတခါမပြတ်၊ ဆဆပ်ထပ်စပ်ဆက်ဖြစ်ပွါးကြကုန်၏။ ။ဤဆရာဠိ။ရုပ်ဝိထိဆ၍၊ထင်ရှားဆောင်ရွက်လေ။

(၁) ကမ္မဇတေဇော။လေးငါးခါ။စိတ်မှာဖွေးနှင့်သုံး။
(၂) ဥတုဇမှာ။ပေါင်းများစွာ။ဟာရာဆဲ့နှစ်ချုံး။
(၃) စတုဇတေဇောဓာတ်။ဆဟုတ်မှတ်။ချွတ်ဝိထိထုံး။
(၄) ဝိသဒ္ဓိမဂ္ဂ၊ကျမ်းဆပြ။မှတ်ကြစိတ်နှလုံး။

ဤသည်လျှင်။စတုဇရုပ်ဖြစ်ဟန်တည်း၊

ဇယား(၄)ကို ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည်။

စိတ်စဉ်	ခဏငေါ်	ကမ္ဘာ့ကာလသုံး			စိတ္တဇကာလသုံး			ဥတုဇကာလသုံး		
		ဥပါန်,ဌိ,ဘင်	၃	၆	၉	၈	၇	၆	၅	၄
ပဌိသန္ဓေ	ဌာန	၁၀	၁၅	၂၀	၁	၁	၁	၁၆	၁၂	၈
ပဌမဘင်	ဌာန	၂၇	၂၃	၁၉	၂	၂	၂	၂၆	၁၉	၁၂
ဒုတိယ	ဌာန	၂၀	၁၆	၁၂	၃	၃	၃	၃၆	၂၉	၂၂
တတိယ	ဌာန	၁၃	၁၀	၇	၄	၄	၄	၄၆	၃၉	၃၂
စတုတ္ထ	ဌာန	၆	၃	၀	၅	၅	၅	၅၆	၄၉	၄၂
ပဉ္စမ	ဌာန	၁၉	၁၆	၁၃	၆	၆	၆	၆၆	၅၉	၅၂
ဆဋ္ဌမ	ဌာန	၂၆	၂၃	၂၀	၇	၇	၇	၇၆	၆၉	၆၂
သတ္တမ	ဌာန	၃၃	၃၀	၂၇	၈	၈	၈	၈၆	၇၉	၇၂
ဆဋ္ဌမ	ဌာန	၄၀	၃၇	၃၄	၉	၉	၉	၉၆	၈၉	၈၂
နဝမ	ဌာန	၄၇	၄၄	၄၁	၁၀	၁၀	၁၀	၁၀၆	၉၉	၉၂
ဒသမ	ဌာန	၅၄	၅၁	၄၈	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁၆	၁၀၉	၁၀၂
ဧကာဒသမ	ဌာန	၆၂	၅၉	၅၆	၁၂	၁၂	၁၂	၁၂၆	၁၁၉	၁၁၂
ဒွါဒသမ	ဌာန	၇၀	၆၇	၆၄	၁၃	၁၃	၁၃	၁၃၆	၁၂၉	၁၂၂
တေရသမ	ဌာန	၇၉	၇၆	၇၃	၁၄	၁၄	၁၄	၁၄၆	၁၃၉	၁၃၂
စုဒ္ဒသမ	ဌာန	၈၈	၈၅	၈၂	၁၅	၁၅	၁၅	၁၅၆	၁၄၉	၁၄၂
ပန္နရသမ	ဌာန	၉၈	၉၅	၉၂	၁၆	၁၆	၁၆	၁၆၆	၁၅၉	၁၅၂

ဖြင့်ဆိုထိုက်ပေသည်။

သောဋ္ဌသမဘွင်	၎	၁၄၂	၁၅၀	၁၅၃	၁၆	၁၆	၁၆	၁၆၅	၁၆၃	၁၆၆
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၆၆	၁၇၀	၁၇၀
ပဌမဈာန	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀
ဒုတိယ	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀
တတိယ	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀
စတုတ္ထ	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀
ပဉ္စမ	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀
ဆဋ္ဌမ	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀
သတ္တမဈာန	၎	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇၀	၁၇၀	၁၇၀

{ဆဒိပ္ပါယ်ကား၊ လူ၊ နတ္တသေယျကပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ခဏဌာန်း၊ ဖြစ်ဆဲကမ္မဇကလောပ်သုံးစည်း သာဒိ၏၊ ၎င်းစိတ်၏ဋ္ဌိခဏဌာန်း၊ ဖြစ်ဆဲကမ္မဇကလောပ်သုံးစည်း၊ ဋ္ဌိသို့ရောက်ဆဲသုံးစည်းနှင့်ပေါင်းသော် ခြောက်စည်း။ ၎င်းစိတ်၏ဘင်ဌခဏာန်းဖြစ်ဆဲကလောပ်သုံးစည်း၊ ဋ္ဌိသို့ရောက်ဆဲခြောက်စည်းဆားဖြင့်၊ ကမ္မဇကလောပ်ကိုးစည်းရှိ၏။ ။ဤသို့ခဏတိုင်း, ခဏတိုင်းသုံးစည်းတိုးပွါးရေတွက်သော်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်မှစ၍။ တဆဲ့ရုနစ်ချက်မြောက်သောစိတ်၏ ဘင်ခဏာန်း၊ တရှဉ်ငါးဆဲ့သုံးစည်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမှစ၍၊ စက္ခု၊ ဒသက-ကလောပ်မဖြစ်မီဆတွင်း၊ ကမ္မဇကလောပ်တရှဉ်ငါးဆဲ့သုံးစည်းတို့သည်၊ မယုတ်မလွန်ဖြစ်ကုန်၏ဟုမှတ်ဆပ်ထော့သည်ဟူလို}။

ဇယား (၀၀၅) ခရိုင်အလိုက် ကျေးလက်ဒေသ ကလေးသေဆုံးမှုနှုန်း

စိတ်စဉ်	ခရိုင်အမည်	ကမ္ဘာ့ကလေးသေဆုံးမှုနှုန်း			စိတ္တဇကလေးသေဆုံးမှုနှုန်း			အာဟာရဇကလေးသေဆုံးမှုနှုန်း			ဥတုဇကလေးသေဆုံးမှုနှုန်း		
		၁၅၃၁	၁၅၃၂	၁၅၃၃	၁၅၃၁	၁၅၃၂	၁၅၃၃	၁၅၃၁	၁၅၃၂	၁၅၃၃	၁၅၃၁	၁၅၃၂	၁၅၃၃
စိတ်	ဥပါဒိန္နဒ္ဒိ,ဘင်	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၁	၂	၃	၁၅၁၀	၁၅၁၁	၁၅၁၂
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၄	၅	၆	၁၅၁၃	၁၅၁၄	၁၅၁၅
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၇	၈	၉	၁၅၁၆	၁၅၁၇	၁၅၁၈
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၁၀	၁၁	၁၂	၁၅၁၉	၁၅၂၀	၁၅၂၁
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၁၃	၁၄	၁၅	၁၅၂၂	၁၅၂၃	၁၅၂၄
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၁၆	၁၇	၁၈	၁၅၂၅	၁၅၂၆	၁၅၂၇
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၁၉	၂၀	၂၁	၁၅၂၈	၁၅၂၉	၁၅၃၀
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၂၂	၂၃	၂၄	၁၅၃၁	၁၅၃၂	၁၅၃၃
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၂၅	၂၆	၂၇	၁၅၃၄	၁၅၃၅	၁၅၃၆
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၂၈	၂၉	၃၀	၁၅၃၇	၁၅၃၈	၁၅၃၉
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၃၁	၃၂	၃၃	၁၅၄၀	၁၅၄၁	၁၅၄၂
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၃၄	၃၅	၃၆	၁၅၄၃	၁၅၄၄	၁၅၄၅
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၃၇	၃၈	၃၉	၁၅၄၆	၁၅၄၇	၁၅၄၈
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၄၀	၄၁	၄၂	၁၅၄၉	၁၅၅၀	၁၅၅၁
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၄၃	၄၄	၄၅	၁၅၅၂	၁၅၅၃	၁၅၅၄
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၄၆	၄၇	၄၈	၁၅၅၅	၁၅၅၆	၁၅၅၇
စိတ်	၎င်း	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၃၃	၁၅၁	၁၅၁	၁၅၁	၄၉	၅၀	၅၁	၁၅၅၈	၁၅၅၉	၁၅၆၀

စိတ်	၎င်း	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၄၉	၅၀	၅၁	၅၁၀	၅၁၉	၅၁၀
စိတ်	၎င်း	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁
စိတ်	၎င်း	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁
စိတ်	၎င်း	၁၅၃	၁၅၃	၁၅၃	၁၇	၁၇	၁၇	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁	၅၁

(ဤရုပ်ဝိထိခြို၊လက်ဝါးဆဆျေပ်၊နယဒုတ်ကား)။

(၁) တရားငါးဆယ်၊သုံးရသွယ်၊ကမ္မဇဝယ်ကလာပ်ပေါင်း၊
(၂) တဆဲ့ခုနစ်ဖြာ၊စိတ္တဇာ၊ကလာပါရုပ်ခညောင်း။
(၃) နှစ်ရာ့နှစ်ဆဲ့တစ်၊ဥတုဖြစ်၊ကလာပ်သစ်ရစကောင်း။
(၄) ငါးဆဲ့တစ်သာ၊ဆာဟာရာ၊သန္ဓိဘွက်ယူပြောင်း၊
(၅) စက္ခုဒသကစသည်၊မပေါ်ဒီ၊ရုပဒီရစေကြောင်း။
(၆) ရုပဝိထိ၊ကျမ်းဝယ်ရှိ၊မှတ်သိသောတုလောင်း။

ဤပဋိသန္ဓေရုပ်ဝိထိခြို၊မရဏာဆနောကာသဟူသည်ကား၊ပဋိသန္ဓေစိတ္တက္ခဏခြို၊ကမ္မဇရုပ်သုံးဆယ်ဖြစ်၍။တဆဲ့ခြောက်သောဘဝင်တို့သည်ဖြစ်၍ ချုပ်၏၊ထိုဆခါကာလဆတွင်းခြို၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေသောသူငယ်၏ဝင်း၊ဆဝိဖြစ်သောသူ၏ဝင်း၊သေခြင်းသည်မရှိရကား၊ဆမရဏောကာသမည်၏ဟူ၍၊မဟာနိဒါနသုတ်ဆဠကထာခြို။ ဆယ်ဟိမရဏာသဆနောကာသောနာမ။ ။ဟုမိန့်သတည်း။ ။(ဤသည်လျှင်၊ပဋိသန္ဓေဆခါ၊ရုပ်ဝိထိကျဟန်တည်း)။

(၄၀၁) ယောနိလေးပါးဝိနိစ္ဆယကိုပြခြင်း။

သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်ဝယ် ဟောကြားတော်မူဆပ်သော၊ ယောနိလေးပါးဟူသည်။ ဆတ္တာဇ, ဇလာဗုဇ, သံသေဒဇ, ဩပပါတိကဆေားဖြင့်၍ လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ ဆဥကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေသည်။ ဆတ္တာဇပဋိသန္ဓေမည်၏၊ဆဝိဝဓ်းကိုစွဲ၍ဖြစ်သောပဋိသန္ဓေသည်။ ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေမည်၏။ဆညှိဆရည်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောပဋိသန္ဓေသည်။ သံသေဒဇပဋိသန္ဓေမည်၏၊ကိုယ်ထင်ရှား။တဆဲ့ခြောက်နှစ်။ ဆနှစ်နှစ်ဆယ်ဖြစ်သည်ကား။ဩပပါတိကပဋိသန္ဓေမည်၏။ ။ဌင်းယောနိ လေးပါးတို့ကို ပြရာဝယ်။ ။ဆတ္တာဇာတာ ဆတ္တာဇာ။ ။ဆတ္တာ၊ဆဥဋ္ဌ။ ဇာတာ၊ ဖြစ်သည်တည်း။ဆတ္တာဇာ၊ဆဥဋ္ဌဖြစ်သည်၊ ကြက်ဌက်စသော ပဋိသန္ဓေကိုဆို၏။ ။ ဤဆတ္တာဇပဋိသန္ဓေကို။ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေတို့ပင်၊ဆစက္ခာကလလရေကြည်ပမာဏကိုပြုဆပ်၏ဂို၏ဟု မှတ်ဆပ်၏။ သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ ဆဋ္ဌကထာတွင်ဆိုသည်။

ဤသို့ကလလရေကြည်ဖြင့်၊ပြုဆပ်သောကြက်စသော ဆတ္တာဇပဋိသန္ဓေသည်၊ သုံးပါးသော ဆကြောင်း ဆားဖြင့်။ ရင့်မာဘွားပေါက် ရ၏။ ဘွားပေါက်ဟန်ကား။ ။ဆဝိဖြစ်သော ကြက်မကြီးသည်၊ ဆတောင်နှစ်ဘက်တို့ကိုဖြန့်၍။ ထိုဥတို့၏ ဆထက်ဦဝပ်သဖြင့်။ ကောင်းစွာဝပ်ခြင်း ဝပ်ကုန်သော်၎င်း။ ဆဧွေကိုယူစေသဖြင့်။ ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်၌။ ဆဧွေကို လွှတ်ဆပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဆဧွေကိုပြုဆပ်ကုန်သော်၎င်း။ ကောင်းစွာဆနှံ့တို့ဖြင့် ထုံဆပ်သည်ဖြစ်၍။ ကြက်တို့၏ ဆနှံ့ကို ယူစေဆပ်ကုန်သော်၎င်း။ ဤသို့သုံးပါးသော ဆခြင်း ဆရောဆားဖြင့် စောင့်ဆပ်ကုန်သော ဥတို့သည်။ ပုတ်ကုန်သည်မဖြစ်ကုန်၊ ထိုသို့မပုတ်သည်ရှိသော်။ ထိုဥတို့၏ဆကြင်စွန်းသောဆရည်ဆစေးသည်။ ကုန်ခန်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း။ ဥခွံသည်ပါးခြင်း။ ခြေသည်းဖျားသည်၎င်း၊နှုတ်သီးဖျားသည်၎င်းထက်ခြင်း။ ကြက်သူငယ်၏ လည်းရင့်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုဆခါကြက်သူငယ်သည်၊ဥခွံပါးသောကြောင့်။ဆပန့ဆလင်းသည်။ ဆတွင်းသို့ ထင်လာရကား၊ငါတို့သည်၊ ခွေသောလက်ခြေရှိလျက်။ကျဉ်းမြောင်းသော ဆရပ်ဌမြင့်စွာသျှင် အိပ်ရကုန်သည်။ ယခုဆခါအပဋိဂါတို့၏ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်ကုန်သတည်း့ဟု နှလုံးသွင်းလျက်။တွက်လိုသည်ဖြစ်၍။ ဥခွံကိုခြေဖြင့်ကြောက်ကန်။ လည်ပင်းကိုဆန့်တန်းလိုက်သည်ရှိသော်။ ဥခွံသည် နှစ်ဖြာထက် ခြမ်းကွဲ၍။ ကြက်သူငယ်

ပေါက်ရတော့သည်ဟု၊ ပါရာဇိကာဏ်ပါဠိတော်, ဆဋ္ဌကထာ။ ဆဋ္ဌဂိုဏ်ရာ ပါဠိတော်,ဆဋ္ဌကထာဋီကာဆိုချေသည်၊

ဤဆို ပါဠိတော်ဆဋ္ဌကထာတို့ဘွင့် ဆိုရကား။ ယခုဆရာကာလများ၌၊ ကုလားများလက်နက်ကိရိယာစက်နှင့်ကြက်ဥများကိုဖေါက်ရာဝယ်။ ယခင်ပြုခဲ့ပြီးသော။သုံးပါးသောကိစ္စ ဆကြောင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကြက်ဥသာလျှင်ပေါက်ဖျိုဟု့တ်သားဆပ်ဖျိ။သုံးပါးသောဆကြောင်းနှင့်တူစွာ၊ ဓာတ်ကိုပေးနိုင်ဖျိုဟူလို။ကုလားစက်များနှင့် ဖေါက်သောကြက်ဥတို့တွင်။ ဆန္ဓိုလည်း။မပေါက်ဟုပြောဆိုကြရာ၌၊ ၎င်းကြက်ဥသည်၊သန္ဓေမဆောင်ခြင်းဖျိုတဲ့ခြင်းဖြစ်၍၎င်း။ရက်လွန်၍၎င်း။မပေါက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုမှတ်။ ၎င်းဓာတ်နှင့် ဖေါက်သော ကြက်မသည်။ ဥ,ကုန်သော ကြက်ဥများသည်။ ယခင်ဆကြောင်း ညီညွတ် သည်ရှိသော်၊ ကြက်သူငယ် ဖြစ်၍ ပေါက်မည်၊ ဆကြောင်း မညီညွတ်လျှင် မပေါက်ခြင်း ဖြစ်ရကား။ မပေါက်သော ဓာတ်ကြက်မကြီး၏ကြက်ဥကိုမြင်ခါမျှဖြင့်။ ဆပြစ်မှုရှိဟုစားသောက်ခြင်းသည်၊ ငါတို့ဖျိုဆိုလိုအားဖြင့်ဆပြစ်ထွတ်မည်မဆင်ကုန်၊ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ၎င်းဓာတ်ကြက်မဖျိုကြက်ဥ၌။ဂျေးဦးစွာဆစ၊ကလလရေကြည်၌ သန္ဓေမတည်လျှင်၊ ဆသားဓာတ်,ဆဆိဓာတ်နှင့် လုံးလုံးခဲခဲ မတည်မရှိနိုင်သောကြောင့်တည်း။ ။၎င်းကြက်ဥသည်။လေဥကဲ့သို့လည်းမဟုတ်။ နေ့ဖျဆကြောင်း မညီညွတ် ပျက်သည်လည်း ရှိဖျိ။ ထိုသို့ဖြစ်၍ ဓာတ်ကြက်မဖျိ ဥသည်။ ဆကောင်မပေါက်ဟု၊ရက်ဇစ္စအောင်မရောက်မြုံသိုက်တွင် လက်ငင်းယူကောက်လျက်။ ဖေါက်စားပြုတ်ကျော်။ ဆစာ၌ လျှပ်ပေါ်ခြင်းများသည်။ ဆုရားရှင်ဖျိ တရားတော်နှင့် မတော်မလျော်သည်သာတည်းဟု မှတ်လေကုန်။ ။ဆဏ္ဍာဇပဒိသန္ဓေဖျိဆကြောင်းကားပြီးပြီ။

သံသေဒဇပဒိသန္ဓေ၌။ ။သံသေဒဇာတာ သံသေဒဇာ။ ။သံသေဒဇာ၊ ဆည်ဖြိရာဆရပ်၌၊ ဓာတာ၊ဖြစ်သည်တည်း။သံသေဒဇာ၊ ဆည်ဖြိရာ၌ ဖြစ်သည်၊ ။ခြင်, မှက်စသော သတ္တဝါရဖျိ။ ။၎င်း ဝစနတ္ထနှင့် ဆည်း၊ သွေးဆစရှိသောစိမ်းနုံ့၊ပုပ်နုံ့၌သာလျှင်။ သံသေဒဇသတ္တဝါဖြစ်သလောဟူမူ။ချွေးဖြစ်ခြင်းဖျိဆကြောင်းဖျိဆဖြစ်ကြောင့်၊ပူသောဆဝေ့ ဆိုက်သောဆဝေ့ဆည်လည်း၊ သံသေဒဇမည်ရကား။ ဆနိဋ္ဌာရုံတည်ရာဆရပ်မှ တပါးသော။ဆလိုရှိဆပ်သောဇာဋ္ဌာရုံတည်းဟူသော။ထောပတ်,ဆိ,ပျား,တင်လဲစသော ဆရပ်တို့၌လည်း ဖြစ်ဖျိဟူမှတ်၊ ထိုကြောင့်။ မူလပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာ။မဟာသီဟနာဒသုတ်၌။ ။ဇာဋ္ဌသုသဝိတေလမရုဖါကိတာ ဒီသု

သတ္တာဓာယနိ့ဝေ။ ။ဟုဘွင့်ပြဒို့။ ။ဇာတ္ဌေသု၊ ဆလိုရှိဆပ်ကုန်သော၊ သပ္ပိတေလမဓုဖါဏိတာဒိသု၊ ထောပတ်, ဆိ, ပျား, တင်လဲ စသည်တို့ရှိ၌။ သတ္တာသံသေဒဇသတ္တဝါတို့သည်၊ဓာယနိ့ဝေ၊ဖြစ်ကုန်သည်သာတည်း။ ။ သဂီတိသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သံသေဒေဓာတာတိ သံသေဒဇာ။ သယနဿိပ္ပံတိမဿ္ဆာဒိသုစနိဗ္ဗတ္တာနမေတံဆဓိဝစနံ။ ။ဟူသောပါဠိဝယ်။ ဆကျုံးဝင်သောသယနသို့ ဟူသောသံဝဏ္ဏတဗ္ဗပါဠိကို။ ဋီကာဆရာသည်။ ။သယနဿိနိ့ပုပ္ဖသဏ္ဌာနဒိသယနဿိပ်။တတ္ထဝါတေသယိတာဓာယနိ့တိသယနဂ္ဂဟဏံ၊တယိဒံမနုဿာနံ ဘုမ္မဒေဝါနဉ္စဝသနဂဟဏတ္ထံ။ ပုတိမဿ္ဆာဒိသုကိမိယောနိဗ္ဗတ္တာနိ့။ ။ဟုသံဝဏ္ဏနာမူသည်ကို ထောက်ထား၍လည်း ဇာဠာရုံဖြစ်သောနေရာ၌လည်း၊သံသေဒဇသတ္တဝါဖြစ်ပုံကိုသိဆင့်၏။

ဩပပါတိကပဋိသန္ဓေ၌။ ။ဝေဒနာဆာဂတ်ဝါဥပပတိတာဒိယာတိ ဩပပါတိကာ။ ။ဝေဂေန'ဆဟုန်ဖြင့်။ဆာဂတ်ဝါ၊ လာလတ်၍။ ဥပပတိတာဒိယ၊ ချဉ်းကပ်၍ကျတိသကဲ့သို့။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဇာတိတာသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဩပပါတိကာ၊ ဩပပါတ်မည်၏။ ။ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေ နေသောသတ္တဝါသည်။ မယုတ်သော ဇာန်ဖြင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။ တကြိမ်တည်းတခဲ့ခြောက်နှစ်ဆရွယ်ကြီးပင်ဖြစ်တည့်လတ်သည်ဟုမှတ်။သံသေဒဇပဋိသန္ဓေဘည်နေသော သတ္တဝါကား။ ဆင်ယ်သာဖြစ်၍။ တဖွဖွတဖွဖွကြီးလတ်သည်ဟုမှတ်။ ။ဤကား ဆထူး။ ။ထိုကြောင့်၊ သာရတ္ထ ဒီပနီဝိနည်းဋီကာ၊သဂီတိသုတ်ဆဋ္ဌကထာတို့၌။ ။သံသေဒဇာမနုဿဒဟာရာဟုတွာနိဗ္ဗတ္တာနိ့၊ဩပပါတိကာသောဇ္ဇသဝဿုန္ဒေသိကာဟုတွာ။ ။ဟုဘွင့်ပြဒို့။ ။သံသေဒဇာ၊သံသေဒဇ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။မနုဿဒဟာရာ၊ ဆနှိုန့်ဆယ်သည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗတ္တာနိ့၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဩပပါတိကာ၊ ဥပပါတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။သောဇ္ဇသဝဿုန္ဒေသိကာ၊ တဆဲ့ခြောက်နှစ်ဆရွယ်သည်။ ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗတ္တာနိ့၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤလျှင်။ သံသေဒဇ၊ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ၏ဆကြောင်းနှစ်ပါးပေါင်းကားပြီးပြီ။

ဇလာဗုဇသတ္တဝါ၏ ပဋိသန္ဓေကိုကား။ တည်ပုံနှင့်တကွ၊ ထင်ရှားစွာပြဆိုပေတော့အုံ့။ ။ဇလာဗုဇိဇာတာဇလာဗုဇာ။ ။ဇလာဗုဇိ၊ကလလရေကြည်ဆဓိပတိသူငယ်အိမ်၌၊ဇာတာ၊ဖြစ်သည်တည်း။ဇလာဗုဇာ၊ ကလလရေကြည်။ ဆဓိဝတိသူငယ်အိမ်၌ဖြစ်သည်။ ။ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌ကား။ ။ဇလာဗုဇာတိ ဝတ္ထိကောသေဇာဘာဝါ။ ။ဟုဘွင့်ပြဒို့။ ။ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ၊တည်နေလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ။ဂျိုးဘဝဂ္ဂဤဘဝ

ဦဋ္ဌေပြောင်းဇွန်လျှက်။ ဆပ္ပိဝမ်းသို့ပဋိသန္ဓေတည်ရာဝယ်။ဆကြောင်းဆက်ဂါ
သုံးပါးနှင့်ပြည့်စုံသောလျှင်။တည်နိုင်ကုန်တော့သည်။ဆကြောင်းသုံးပါးဆရ
ကား။ ။ဆမိ,ဆဘ, နှစ်ယောက်လည်း။ စည်းဝေးပေါင်းဘော်ကုန်သည်
ဖြစ်ခြင်း။ဆမိသည်လည်း။ဥတုလာ၍ငြိမ်းစဲသည်လည်းဖြစ်ခြင်း။ ဤဘဝသို့
လားဆပ်သောသတ္တဝါသည်လည်း။ ရုတိစိတ်မကျမီ။ကံ,ကမ္မနိမိတ်,ဂတိ
နိမိတ်သုံးပါးတို့တွင်။တပါးပါး ထင်ခြင်း။ဤသို့ဆကြောင်းသုံးပါးတို့၏။စည်း
ဝေးခြင်းကြောင့်။ပဋိသန္ဓေ၏ဖြစ်ခြင်းသည်ဖြစ်၏။ထိုကြောင့်။မှ လပဏ္ဍာသ
ပါဠိတော်စသည်တို့၌။ ။မာတာ,ပိတရောစသဒ္ဒါပါတာဟောန္တိ၊မာတာစ
ဥတုနီဟောတိ။ဂန္ဓဗ္ဗောစပစ္စုပဋ္ဌိတောတိဝေါတိဏ္ဏံသဒ္ဒါပါတာ ဂဗ္ဘသဝေါ
ဏ္ဍာနိ။ ။ဟုဟောကြားတော်မူ၏။ ။ထိုမှတပါး။ရှေးပညာရှိကဝိဆရာ
ထေရ်မဟာတို့ သည်လည်း။ ။ဗိဘန္ဂစ်ပါး။ဝိကစား၍။ ပျော်ပါးစမ္ပယ်။
သူငယ်ကိန်းမြန်း။စင်္ကြန်းဝယ်၊ရေတုပန်းလည်း။ စင်လမ်းရှင်းကွာ။ကာ
လကံ်ပြု။ ဖနာပုလည်း။ပဋ္ဌပဒ်။ဆဂ်ါရိုသော်။ငြိ၏ သဒန္ဓေ၊ တည်ကုန်ပေ
သည်။ ။မှတ်လေသောတ္ထ နောက်သား၊တည်း။ ။ဟုလကံ်ာ ကဗျာကို
စပ်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

ဤသို့ပြဆပ်ခဲ့ပြီးသော။ သားရဏ။ဆဂ်ါသုံးတန်တို့တွင်။ ရှေးဆဂ်ါနှစ်
ပါးသည်၊ မပြောနိုင်သော ဆပဓာန၊ ဆရောကျသည်ကို မှတ်ဆပ်၏။ ဆဘဲ့
ကြောင့်ဟူမူ။ ဗိဘန္ဂစ်ပါးလည်း သွားလာ၊ သူငယ်အိမ်လည်း စင်ပါသော်
လည်း။ရုတော့ဆဲသတ္တဝါမရှိခဲ့။မကြိုခဲ့သော်၊ ပဋိသန္ဓေမတည်နိုင်သေးသော
ကြောင့်တည်း။ ။ထိုစကားကိုထင်ရှားစွာပြဆိုရေးသားဦးအံ့။ ။မာတု
ဂါမတို့ဆား။ တဆဲ့နှစ်နှစ် ဆရွယ်။ကုမာရိ ဆဖြစ်ဆို ရောက်သည်မှ စ၍၊
ဆသက် ခြောက်ဆယ် တိုင်အောင်။ ဆိုးတားသော ဆကြောင်းသည်မရှိ
ခဲ့သော်။ ရှစ်ခုမြောက်၊ရှစ်ခုမြောက်သောသတ္တာပာဒ်၌။ ကိုယ်ဝန်၏ တည်
ရာဟု သမုတ်ဆပ်သော၊ သုံးရမြောက်သော ဆခိုက်ဆတန့်၌။ နှစ်ရာ,သုံးရာ
သော သွေးခဲသည် တည်၍ ပဋိသန္ဓေကို မယူသေးသော။ ပန်းဟုဆိုဆပ်
သောဥတုသည် နီမြန်းသောဆဆင်းရှိသည်ဖြစ်လျက်။ပြိုကွဲ၍ ယိုစီးတော့
သည်၊ထိုမှသွေးသည်ယိုစီးခြင်းဖြစ်၏ဟုဆဝဉ္စသုတ်ဒီကာ။ သာရတ္ထဒီပနီ
ဒီကာ၌ ဘုင်ပြ၏။ ။ဤသို့ မာတုဂါမတို့၏ သဘောမျှတာ ရှိသည်နှင့်
ဆည်။မာတုဂါမတို့ဆား၊ ဥတုလာသောဆခါ။ ကိုယ်ဝန်တည်ရာ၌။နီသော
ဆဆင်းရှိသောသွေးခဲသည်စုလတ်၍ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးကြိုးပွါးလတ်၍ပြိုကွဲ
ယိုစီးသောသွေးသည်။ ဆကြင့်ရွှေလောက် မျှားစွာစီး၏။ ထိုရွှေလောက်

ကာလပင်တလုံး။ ဆောဘပေးဆော်သော ပဒိုသန္ဓေသည်မတည်၊သွေးနှင့်တကွ သာသျှင်၊ယိုစီးကာပါဘော့သည်။ ဤသို့သွေးသည်ယိုစီးပြီးသော်၊ ရေချိုးသည်၌ လေးရက်မြောက်မှစ၍၊ စင်ကြယ်ပြီးသည်ရှိသော်။ မိဘ,နှစ်ပါးတို့သည်၊တကြော်စည်းဝေးဖွဲ့ပဲပေါင်းဘော်လတ်သော်။ ချုနစ်ရက်တိုင်အောင် ပဒိုသန္ဓေသည်၊တည်နိုင်သောခေတ်ဖြစ်၏ကား၊ သာရတ္ထဒီပနီဝိနည်းဋီကာ။ ဆက်တွရဒိုကာတို့၌ ပိန့်တော်မူသည်၊ ဝိမတိဋီကာဆရာ၏ အလိုဆေားဖြင့်။ တဆဲ့ငါးရက်လခွဲဘိုင်အောင်ခေတ်ဖြစ်သည်ဟုပိန့်တော်မူ၏။

၅၏သို့ဋီကာဆရာတို့ပိန့်ဆိုသည်နှင့်ဆည်။ ချုနစ်ရက်သော ခေတ်ကာလ ၌ဌင်းလခွဲသောခေတ်ကာလ၌ဌင်း စုတိဆဲ့သောသတ္တဝါရှိခဲ့သော်။ပဒိုသန္ဓေ တည်နိုင်ခြင်းသည်။ ဆာဲ့ကြောင့်ဖြစ်သနည်းဟူမူ။ ။ဆောဖ၏သုက်ဓာတ် သည်သာလျှင်၊ ဆဌဆေားဝမ္ဘာယ် ထားသောဆတိုင်း။ ဆခဲ့ဆေားဖြင့်။ ဆဌသုက်ဓာတ်သားခွဲ၊ သုက်သွေးရိပ်ဖ၏။ ချုနစ်ရက်ပတ်လုံးဌင်း။ တဆဲ့ငါးရက်ပတ်လုံးဌင်း၊စိုစွတ်ပေငြား။စမ်းမြေလားသို့။ထင်ရှားရှိသည်ဖ၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း။ ။ထိုကြောင့်။ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၊ ဆက်တွရဒိုကာ၊ သာရတ္ထ ဒီကာတို့၌ ။သုန္ဓပနဝတ္ထု၌ ဇကဝါရိသန္နိဘတိ တေသု ယာဝသတ္တာမိဝ သာနိရေတ္ထ အေဝဟောတိ။ ဂဿသဏ္ဌာနသမာတုမံသသောပရိတ္တာသလော ဟိတလေသသ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ။ဟုဘွင့်ဖြ၏။ ။ဝတ္ထု၌၊ သူငယ်တည်ရာသည်။ သုဒ္ဓေ၊စင်ကြယ်သည်ရှိသော်။ဇကဝါရိ၊ တကြော်မ်။ သန္နိဘတိထေသု၊စည်းဝေးကုန်သည်ရှိသော်။ ယာဝ၊ဆကြောင်မျှလောက်။ သတ္တာမိဝသာနိ ချုနစ်ရက်တို့သည်။သန္နိ၊ ရှိကုန်၏။တာဝ၊ ထိုမျှလောက်။ဂဿသဏ္ဌာနသ၊ ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း၏။ ခေတ္တာမေဝ၊ ခေတ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကာသ္မာ၊ ဆာဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။ မာတုမံသသ၊ ဆဌ သုက်ဓာတ် သား၏၊ ပရိတ္တာသ၊ဆနည်းငယ်သော။လောဟိတလေသသ၊သုက်သွေး ရိပ်၏။ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊စိုစွတ်ပေငြား၊ စမ်းမြေသားသို့။ ထင်ရှားရှိသည်၏ ဆ ဖြစ်ကြောင့်တည်း။

၅၏ဆရာခွဲ။ ဆထူးမှတ်ရန်ကား။ မာတုဂါမတို့ဆား။ သုက်,ဥတု၊ သွေး, ဥတု၊နှစ်ခုရှိ၏ဟုမှတ်ဆပ်၏။ယောက်ျားတို့အား။သုက်,ဓာတ်တခုသာလျှင် ရှိ၏ဟုမှတ်ဆပ်၏၊ ။သုတ်သိလက္ခဏဋီကာ၊မဇ္ဈိကာ၊သာရတ္ထဋီကာတို့ခွဲ၊ ထင်ရှားစွာဘွင့်ဆိုတော်မူကြ၏။ပါဠိကိုကားကျယ်ဝန်းမည်စိုး၍မပြပြီ၊ ။ ထိုသို့ဆောဖ၏ သုက်ဓာတ်သည်၊ဆဌ၏ သုက်ဓာတ်ဆသားခွဲ စိုစွတ်ခါတည် နေစဉ်ကာလဝယ်။လုက်ကိုကိုင်ခြင်း၊ဆံတုံးကိုကိုင်ခြင်းအစရှိသောဆက်ါ

ကြီးငယ်ကို။သုံးသပ်သဖြင့်လည်း။သူငယ်သည်၊ပဋိသန္ဓေတည်၏ဟုမှတ်။ ။ မှုလပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာ၊ ဆက်ဘွဲ့ရဒီကာတို့ဒွိဗိန္ဒုဆိုချေသည်။ ။ဤလျှင် ရှေးဖြစ်သောဆက်ခံနှစ်ပါး၏ ဆာကျယ်ဆဓိပ္ပါယ်တည်း။ ။နောက်ဆုံးပိတ် ဆက်ခံတပါးဆရဝယ်၊ ဆဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ပဋိသန္ဓေနေလတွဲ့သောဝုဋ္ဌိလိ ကို။ရုတိဆဲဆဓါကာသဝယ်။ ကံ,တည်းဟူသောယန္တရားစက်သည်။ ရှေးရှု တည်သောဆားဖြင့်။ထိုဆဓိဝမ်း၏ဆရပ်ဒွါ ဖြစ်စေတော့သည်ဟုမှတ်။ ။ မှုလပဏ္ဏာသ ဆဋ္ဌကထာဆထွက်။ ။ရှေးဘဝဒွါ တည်လျက်ပင်။ ဂတိ နိဒ်တ်စသောဆာရုံကို။ဆာရုံပြုသည်၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်။ပဋိသန္ဓေသို့။ ရှေးရှု စေသည်ဟုမှတ်။ ။သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ ဆထွက်။ ။သားရရန် ဆက်ခံ သုံးတန်ပြီးပြီ။

---

(၉၀၂) ဆဒ္ဓိဝမ်းတွင်းသို့သက်ဝင်ဟန်ပြခြင်း။

ဤသို့ဆဓိဖြစ်သော မာတုဂါမဆား။ သားရရန်ဆက်ခံသုံးတန်ကိုဖြတ်ပြီး၍၊ သားဖြစ်သောသူ၏ဆဓိဝမ်းသို့ သက်ခြင်း ဆက်ခံကိုပြဦးအံ့။ ။ဆန္ဒံဘိက္ခ ဝေဝေါတူနံ ဥပါဒါယဂဟဿ ဆဝဂ္ဂဿ၌၊ သြက္ကန္တိယာသတိနာမရူပံ ဟော တိ။ ။တိကဆဂ်ိတ္တရပ်ဒွိတော်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ဆန္ဒံ၊ ခြောက် ပါးကုန်သော၊ဝေဟူနံ၊ဝေတ်တို့ကို။ ဥပါဒါယ၊ဆစွဲပြု၍။ ဂဟ်သော၊သူငယ်၏။ ဆဝဂ္ဂဿ၌၊ ဆဓိဝမ်းသို့သက်ဝင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သြက္ကန္တိယာ၊ ဆဓိဝမ်းသို့သက်ဝင်ခြင်းသည်။သတိ၊ရှိသော်။နာမရူပံ၊နာမ်ရုပ်သည်၊ဟော တိ၊ဖြစ်၏။ ။ဤသို့ဟောတော်မူဆပ်သော ပါဠိတော်နှင့်ဆညီ၊ ပဋိသန္ဓေ နေယူသော သတ္တဝါဆား။ ခက်မာခြင်းသဘောဖြင့် မှတ်ဆက်သော ပထဝီ ဓာတ်၊ပြောင်းဆိခြင်းသဘောဖြင့် မှတ်ဆပ်သော ဆာပေါဓာတ်၊ကျက်စေ ခြင်း, ရင့်စေခြင်းသဘောဖြင့်မှတ်ဆပ်သောတေဇောဓာတ်၊ ဖူးရောင်ခြင်း, တက်ကြွခြင်းသဘောဖြင့် မှတ်ဆပ်သောဝါယောဓာတ်။ ထိုထိုသို့သော်ချပ် ကလာပ်တို့သည်။ မတွေ့ဆပ်သောသဘောဖြင့်မှတ်ဆပ်သော ဆာကာသ ဓာတ်။ ဆထူးသဖြင့်ဆာရုံကို သိခြင်းသဘောဖြင့် မှတ်ဆပ်သောဝိညာဏ ဓာတ်။ ဤခြောက်ပါးသောဓာတ်တို့၏ ဆစွမ်းသတ္တိဆဟုန်ကြောင့်။ သူငယ် ၏ဆဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်ဖြစ်၏ ဟုမှတ်။ ထိုကြောင့် တိကနိပါဒ် ဆက်ခံရရဆဋ္ဌကထာဒွါ၊ ။ဥပါဒါယာတိပဒိစ္စ။ ဝေနုပစ္စယမတ္တံ ဒဿေ တိ။ဇာနံဝတ္တံဟောတိ၊ဆဓာတုပစ္စယာဂဟ်သောဝဂ္ဂဿ်ဟောတိဘိ။ ။ဟု

ဘွင့်ပြအံ့၊ ။ဥပါဒါယာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ပဌိစ္စ၊စွဲ၍။တေန၊ဤဥပါဒါယ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ပစ္စယမတ္တံ၊ဆကြောင်းမျှကို၊ ဒဿေတိ၊ပြအံ့။ဇာတံ၊ဆဖွါယံ၊ ဤဆိုသောဆဖွါယ်ကို။ ဝုတ္တံဝုတ္တော၊ ဆိုလိုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ဆဓာတုပစ္စယာ၊ခြောက်ပါး၊သောခေတ်ဟူသောဆကြောင်းကြောင့်။ဂဟဿ သူငယ်၏၊ဆဝဏ္ဏ၌၊ ဆဖိဝမ်းသိုသက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဇာတိ၊ ဤသို့။ဒဠ္ဠမ်ဲ၊မှတ်ဆပ်၏။

ဤသို့ခေတ်ခြောက်ပါးဟူသော ဆကြောင်းကြောင့်၊ ဆဖိဝမ်းသိုသက်သည်ရှိသော်။ဂဟဿ၊ဂင်းဆဖိဝမ်းဝယ်ရောက်သောသူဆား။ကာယဒဿက၊ဝတ္ထု ဒဿက၊ဘာဝဒဿက။ နာမ်ဖြစ်သော ခန္ဓာလေးပါး။ ပေါင်းလေးဆဲ့သုံးပါး သောတရားတို့သည်။ ဂဟဿယျကာသတ္တဝါတို့ဆား။ ပဌိသန္ဓေခဏ၌ဖြစ်၏ဟုယူ၏၊ထိုကြောင့်။ တိကဆဂ်တ္တရဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဂဟဿယျကာနံပဌိသန္ဓိက္ခဏေ စတုတိ်သဓမ္မာ ဂတိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏၊ ။ဂဟဿယျကာနံ၊ဂဟဿယျကာသတ္တဝါတို့ဆား။ပဌိသန္ဓိက္ခဏေ၊ ပဌိသန္ဓေခဏ၌၊ စတုတိ်သဓမ္မာ၊ သုံးဆဲ့လေးပါးသောတရားတို့ကို၊ ဂတိတာ၊ယူဆပ်၏၊ဇာတိ ဤသို့။ဝေဒိဘဗ္ဗာ၊သိဆပ်၏၊ ။ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသောခေတ်ခြောက်ပါးတည်းဟူသောဆကြောင်းဖြင့်သူငယ်သည်။ ဆဖိ၏ဝမ်းသိုသက်ခြင်းကို၊ဂဟဿာဇာတိ၌ ဆားဖြင့်သိဆပ်၏။ ဘဝမူလပစ္စယသုတ်ဆားဖြင့်သိဟန်ကား၊ ။ဝိညာဏသောတံဥဘာတောဆဇ္ဈောဿိန္နံဇာဝလောကေပတိဋ္ဌိဘဗ္ဗ။ ။သမ္မသာဒနိယသုတ်ပါဠိတော်၊ ။ဝိညာဏသောတံ၊ မပြတ်ဖြစ်သောဆားဖြင့်ရေဆလျှဉ်နှင့်တူသော ဝိညာဉ်သည်၊ဥဘာတော၊ နှစ်ပါးရုံသောဘဝ၏ဤမှာဘက်၊ ဟိုမှာဘက်ဆားဖြင့်၊ ဆဇ္ဈောဿိန္နံ၊ တစပ်တည်းဖြစ်၍မပြတ်ကုန်းဇာဝလောကေ၊ ဤမှာဘက်လောကဘွဲ့လည်း။ပတိဋ္ဌိတဗ္ဗ'တည်လည်းတည်၏။

ဤပါဠိတော်၏ဆပိုယ်ကား။ ။ဤရုတိစိတ်တည်းဟူသော ဝိညာဉ် သည်။ဂ္ဂေးဘဝမှ။ဆနန္တရပစ္စည်းကိုရ၍၊ဤနောက်ဘဝဆားဆနန္တရပစ္စည်း ဖြစ်၍ကျေးဇူးပြု၍ဖြစ်ရကား။ မရပ်မနား၊ မပြတ်သွားသော ရေဆလျှဉ်နှင့်တူ၏၊ ဤဆိုရေဆလျှဉ်နှင့် တူသောဝိညာဉ်သည်။ ဆတိတ်ဘဝ တည်းဟူသောဟိုမှာဘက်ကမ်းမှ။ဤပစ္စုပ္ပန် ဘဝတည်းဟူသော ဤမှာဘက်ကမ်းတည်းဟူသောဆာဘွိဆားဖြင့်စပ်သည်ဖြစ်၍။ ဤဘဝ၌တည်သည်ရှိသော်။ ဆန္ဓရာဂတရားဖြစ်ဆစွဲမ်းဆားဖြင့်တည်၏၊ထိုကြောင့်၊ သမ္မသာဒနိယသုတ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဇာဝလောကေ ပတိဋ္ဌိတဗ္ဗာတိ ဆန္ဓရာဂဝသေန ဇာမတ္တိ်

လောကေ ပတိဋ္ဌိတံ။ ။ဟုဘွင့်ပြန်၏။ ။အုဒလောကေ ပတိဋ္ဌိတဉ္စာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဆန္ဒ, ရာဂ, ဝသေန၊ ဆန္ဒရာဂ၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ဤမည်သို့ လောကေ၊ ဤလောကဘို့။ပတိဋ္ဌိတံ၊တည်၏။ ။ဘဝဋ္ဌိတပ်မက်တတ်သော ဆန္ဒရာဂတည်းဟူသောဘဝပတ္ထနာ၏ ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ထည်၏ဟူလို။ထိုသို့ဖြစ်ရကား။ဌင်းသုတ်ဒီကာဘို့လည်း။ ။တဏှာဝသေန ပနေတံ ပတိဋ္ဌိတံ ဝုစ္စတိတိ ဆောဟ ဆန္ဒ ရာဂ ဝသေနာတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြန်၏။ ။ပန၊ဆာဘို့တပါးကိုဆိုဦးအံ့။ တဏှာဝသေန၊ တဏှာနိကန္တိ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။တံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သည်၊ ပတိဋ္ဌိတံ၊တည်သည်ကို။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုဆပ်၏။ ဤတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဆန္ဒရာဂဝသေနာတိ၊ ဆန္ဒရာဂဝသေနဟူ၍၊ဆောစရိယေန၊ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဆောဟ၊ဝိန့်တော်မူ၏။ ။ ဆန္ဒရာဂသည်ပင်လျှင်၊တဏှာနိကန္တိ၊ ဘဝပတ္ထနာဟု မှတ်သားဆင်၏ဟူလို။ ။ထိုကြောင့်သင်္ကိတိ သုတ်ဒီကာဘို့လည်း၊ ။ဘဝပတ္ထနာနာမကာမဘဝါဒိနံပတ္ထနာဝသေနပဝတ္တိတဏှာ။တေနာဟယောဘဝေသုဘဝဆန္ဒါတိဆာဒိ၊ ။ဟုဘွင့် ပြတော်မူ၏။ ။ဘဝပတ္ထနာနာမ၊ ဘဝပတ္ထနာမည်သည်။ကာမဘဝါဒိနံ၊ ကာမဘဝစသည်တို့ဆား။ပတ္ထနာဝသေန၊ တောင့်တသည်၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်။ ပဝတ္တိတဏှာ၊ ဖြစ်သော တဏှာတည်း။ တေန၊ ထိုကြောင့်။ ယောဘဝေသုဘဝဆန္ဒောတိ၊ ဟူ၍၊ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဆောဟ၊ ဟောတော်မူပြီ။ ။ဤသို့ ဘဝပတ္ထနာ၊ တဏှာနိကန္တိဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်တည်ပုံကို မှတ်သားဆပ်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ ပဋိသန္ဓေနေသောသူငယ်၏ဆင်ခြေပြီးပြီ။

---

(၆၀၃) ပဋိသန္ဓေ၊ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း၏ဆကြောင်း ရှစ်ပါးကိုပြခြင်း။

မေထုနံ, စောဠကဟာဏံ၊သံသဂ္ဂေါ, နာဘျာမသနံ။
ပါနံ, ဒဿနံ, သဝနံ၊ ဃာယနံ ဂဗ္ဘဟောတဝေါ။ ။
ပါရာဇိကာဏ်ဆဋ္ဌကထာရဗနာ။

မေထုနံ၊မေထုန်ဒိဝဲခြင်းငင်း။ စောဠကဟာဏံ၊ သုက်လူးသောပုဆိုးကိုစုပ်ယူခြင်းငင်း။သံသဂ္ဂေါစ၊ကိုယ်လက်ကို သုံးသပ်ခြင်းငင်း။ နာဘိဆောမသနံ၊ ချက်ကိုသုံးသပ်ခြင်းငင်း။ ပါနံ၊သွက်ကိုသောံခြင်းငင်း။ ဒဿနံ၊ဆဆင်းကိုဖြင်ခြင်းငင်း။သဝနံ၊ဆသံကိုကြားခြင်းငင်း၊ ဃာယနံပိ၊ ဆနံ့ကိုနံခြင်းငင်း။ ဗွာ

တိ၊ ဤသို့၊ ဂန္ဘီဟောတဝေါ၊ ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း၏ဆကြောင်းတို့သည်၊ ဆဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ဤသို့ဖြစ်ပြီးသော ဆကြောင်း ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ မေထုနဆားဖြင့် ပဋိသန္ဓေယူခြင်းကိုကား။ အလွန်တရာထင်ရှားလှပြီ။ ။ရှင်ဥဒါယီ၏ မယားဟောင်းသည်၊ သုက်လူးသောဆဝတ်ဖြင့်။ ဆချိုကို ပုဆိုးကြမ်းနှင့်တကွ၊ ဆဂ်ါဇာတ်၌ ထည့်သွင်း၏။ ဆချိုကို ခံတွင်းဖြင့်စုပ်၏၊ ဤသို့ စုတ်သဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓေကိုယ်ဝန်တည်သည်ကား။ စောဠဂဟဏမည်၏။ ဆချိုသောမိန်းမတို့သည်။ဥတုလာသောဆခါ၊ ဆားကြိုးသောရာဂတို့ဖြင့် တည်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ယောကျ်ားတို့၏ လက်ကိုကိုင်ခြင်း,ဆံထုံးကိုကိုင်ခြင်း, ဆဂ်ါကြိုး, ငယ်တို့ကိုသုံးသပ်ခြင်းကိုသာယာသဖြင့်၊ကိုယ်ဝန်ကို ယူခြင်းသည်ကား။ ကာယသံသဂ္ဂမည်၏။သုဝဏ္ဏာသာမသတို့သား၏ မယ်တော်ဖြစ်သော ပါရိကာ၏ချက်၌။ဒုက္ကုလသည်လက်နှင့် သုံးသပ်ခါမျှဖြင့်၊ ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းသည်၊နာဘိဆာမသနမည်၏၊ ဗိဂသိဂ်ရသော့၏မယ်တော်ဖြစ်သော သမုဒ်မသည်၊ဥတုလာသောဆခါ၌၊ရသော့၏ကျင်ငယ်စွန့်ရာဆရပ်သို့လာ၍၊ သုက်နှင့်တကွသော ကျင်ငယ်ရေကို သောက်သဖြင့်၊ကိုယ်ဝန် တည်ခြင်းသည် ပါနမည်၏။ ဆီဟိုဠ်ကျွန်းဌ၌၊ မင်းမောင်းမတယောက်သည်၊ လေသွန်တံခါးပေါက်ဖြင့်၊မင်းခယောကျ်ား တယောက်ကိုမြင်၍၊ဆန္ဒရာဂဆားကြိုးသောဆားဖြင့်။ ထိုယောကျ်ားကို ကြည့်၍ ပဋိသန္ဓေ တည်သကဲ့သို့။ ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းသည်၊ဒဿနမည်၏။ ဥဗ္ဗိုင်းတို့သည်၊ ဥတုလာသောဆခါ၊မိုးယံးသံကိုကြား၍ ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းသည်၊ သဝနမည်၏။ နွားမတို့သည်၊နွားဥသဘတို့၏ဆနံ့ကိုနံ၍ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းသည်၊ ဃာယနမည်၏။ ထို့ပြင်ပါးကြက်မ,နွားမတို့သည်။ ကြက်ထီး,နွားထီးတို့၏ ဆသံကို ကြား၍လည်းကိုယ်ဝန်ယူနိုင်၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ သုဒိန္နကဏ္ဍ ဆဋ္ဌကထာ, ဒိုကာ ဆထွက်တည်း။

ထိုသို့ဖြဆိုခဲ့သည့်နှင့်ဆညီ၊နွား,မြင်း,ဆင်မတို့၏ ဥတုဆနံ့ကြောင့်။ နွားစသောသတ္တဝါတို့သည်။မိုးယံးဥိုးကျစဆခါကာလမျှားဌ၌။တယူဇနာ, နှစ်ယူဇနာစသောဆရပ်တို့သို့သွားကြကုန်၏၊ ။ထိုကြောင့်ကေနိပါတ်, ဆဂံဏ္ဍရဆဋ္ဌကထာဌ၌။ ။တိရစ္ဆာနဂတာပန ဟတ္ထိ ဆဿ ဂေါဏာဒယော တိရစ္ဆာနဂတာနံသဇာတိဓုတ္တိနံ ဥတုဂန္ဓေနုယောဇနာ ဒ္ဝိယောဇနတိယောဇနာ စတုယောဇနမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏၊ ။တိရစ္ဆာနဂတာ၊ တိရစ္ဆာန်

ဖြစ်ကုန်ကြသော။ ဟတ္ထိဆာသဂေါဏာဒယော၊ ဆင်,မြင်း, နွားစသည်တို့သည်။တိရစ္ဆာနဂတာနံ၊တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကြကုန်သော။သဇာတိဇာတိနံ၊ မိမိတို့၏ဇာတ်တူဖြစ်သော နွားမ,ဆင်မ,မြင်းမတို့၏။ဥတုဂဗ္ဘန၊ဥတုအနုံကြောင့်။ ယောဇန-မွေးယောဇန-တိယောဇန-စတုဒယောဇနမျိုး၊တယူဇနာ,နှစ်ယူဇနာ, သုံးယူဇနာ လေးယူဇနာဆရပ်သို့လည်း။ဂန္ဆ နှိ၊သွားကြကုန်၏။ ။ဤဆရာဝယ်၊ဗျိုင်းဆောက်,ဗျိုင်းနှမ်းတို့ဆား၊ဆဖို,ဆထိုးမရှိကုန်ဟုပြသော။ ။ယထာဗလကယောနိမှ၊ နဝိဇ္ဇတိပုမောသဒါ၊ မေဓောသုဂဗ္ဘမာနေသု၊ ဂဉ္ဆံ ဂဏ္ဟန္တိ တာသဒါ။ ။ဟူသောဂေါတမီဆပဒါနိုပါဠိတော်ကိုလည်း။ထော်ထား၍ဆထုးကိုသတိမူကုန်။

---

(၆၀၄) ကိုယ်ဝန်ပျက်ကြောင်းကိုပြခြင်း၊

၌သို့ပြဆိုခဲ့ပြီးသော၊ ကိုယ်ဝန်သဓွေ့ တည်ခြင်း ဆကြောင်းရှစ်ပါးတို့တွင်။တပါးပါးသောဆကြောင်းဖြင့်၊ မာတုဂါမတို့သည်။ပဌိသန္ဓေကိုယူရကား။ပဌိသန္ဓေကိုယ်ဝန်ကိုမယူသော မိန်းမမည်သည်၊ လောကဒ္ဓိမရှိကုန်ဟုမှတ်။ထို့ကြောင့်။ ။ပါရာဇိကာဏ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဂဉ္ဆံဆဂဗ္ဘကဏ္ဍိုတိုထုနာမနုတ္ထိ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဂဉ္ဆံ၊ကိုယ်ဝန်ကို၊ဆဂဗ္ဘကဏ္ဍိုတိုထုနာမ၊မယူသောမိန်းမမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ၊ ။ဤသို့အဋ္ဌကထာဆရာ၊ မိန့်ဆပ်သည်နှင့်ဆညီ၊ကိုယ်ဝန်မယူသောမိန်းမလောကဒ္ဓိ မရှိကောင်းရကား၊ ဖြူသောမိန်းမမည်သည်မရှိပါသလောဟူမူ၊ ။ဖြူသောမိန်းမသည်ကားရှိ၏။ထိုသို့ပင်ရှိငြားသော်လည်း၊ဆကြောင်ဖြူသောမိန်းမသည်၊ ကိုယ်ဝန်မယူကုန်သည်မဟုတ်၊ကိုယ်ဝန်ယူသည်သာတည်း။ထိုသို့ဥတုလာသောဆ၌၊ ကိုယ်ဝန်ကိုယူငြားသော်လည်း၊ ထိုဖြူသောမိန်းမတို့၏ဝမ်းဒ္ဓိ။ ဖြစ်လာသောသတ္တဝါတို့ဆား၊ဆကုသိုလ်ကံသည် နှိပ်စက်သဖြင့်၊ လေကြောင့်ရင်း။ ပိုးကြောင့်ရင်း၊ ရင်းကိုယ်ဝန်သည်၊မတည်ကုန်ခြင်း,ပျက်စီးကုန်ခြင်းဖြစ်ထေ့သည်၊ ထိုသို့ကိုယ်ဝန်သဓွေ့ယူပြီးလျှက်။ပျက်သောမိန်းမတို့ကိုသာလျှင်၊ ။မိန်းမမြို့ဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်းလောကဝေါဟာရ ဖြစ်တေ့သည်ဟုမှတ်။ ။ထိုကြောင့်၊ပါရာဇိကာဏ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ယသသာပန ဂဟိတောဝိ ဂဗ္ဘောနသဏ္ဌာတိ၊တံယေဝ သန္ဓာယေတံဝုတ္တံ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ပန ဂဟိတောဝိ၊ ထိုသို့ပဌိသန္ဓေကိုယူသော်လည်း၊ယသသာ၊အကြောင်မိန်းမ၏၊ဂဗ္ဘော၊ယူသောပဌိသန္ဓေသည်၊နသဏ္ဌာတိ၊မတည်၊ တံယေဝဇုတ္တံ၊ ထိုမတည်သော မိန်းမကိုသာ

လျှင်းသန္ဓာယ၊ရည်ရော်၍။ တော်ဝစန်း၊ ဤမိန်းမမြို့ဟူသောစကားကို။ ဝတ္ထုံ၊ မိန့်ဆပ်ဖြစ်။

ဤဆရာဝယ်၊ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်းဆင်ကြောင်း သုံးပါး၏ဆရကို၊ သုတ်သိလက္ခန် ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဂန္ဓာဟိဝါတေနပါဏကေဟိ ကမ္မုနာစာတိတိဟိကာရဏေဟိ ဝိနဿတိ၊ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ ၎င်းဆဋ္ဌကထာပါဠိကိုကြည့်ရှု၍၊ ဂရုပညာရှိ၊ကဝိဆရာ၊ ထေရ်မဟာတို့သည်။ ။လေ,ပိုး,ကမ္မ၊တိဝိဓ၊ဂန္ဓာပျက်ကြောင်းတည်းဟု၊လက်ဝါကဗျာကို စပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဤကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်း ဆင်ကြောင်း သုံးပါးတို့တွင်၊ လေကြောင့်ကိုယ်ဝန်ပျက်လျှင်၊ဂင်းလေကိုငြိမ်းစေတတ်သော၊ဖေးမြသော ဆေးကိုပေးရ၏။ပိုးတို့ကြောင့် ပျက်လျှင်၊ ပိုးတို့ကိုသေဆောင် ပူသောဆေးဖြင့် ကုစားရာ၏။ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်ပျက်လျှင်၊ ဆေးဆရာတို့သည်။ မကုစားနိုင်ရုံမျှမကသေး၊သုံးလူ့ထွဋ်ထား၊ မြတ်ဘုရား၌သော်မှလည်း၊ မကုစားနိုင်၍ လက်မှိုင်ချရတော့သည်ဟု၊တပ်ဆပ်သောချာ၊ မှတ်ကုန်ရာသည်။ ။ထိုကြောင့်၊သုတ်သိလက္ခန်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကမ္မုနာဝိနဿန္တိ ပုန္နဝါပိ ပဋိဗာဟိတုံနသက္ကောန္တိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ကမ္မုနာ၊ဆကုသိုလ်ကံဖြင့်။ဝိနဿန္တိပုန်၊ ပျက်သည်ရှိသော်ကား၊ ဗုဒ္ဓါပိ၊ ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ပဋိဗာဟိတုံ၊တားဖြစ်ခြင်းငှါ။နသက္ကောန္တိ၊မစွမ်းနိုင်ကုန်၊

ဤဆဋ္ဌကထာ ဆရာဘော်ဖို၏ ဆလိုတော်ဆောင်းဖြင့်၊ လေ,ပိုးတို့ကြောင့် ပျက်ခြင်းမှတပါး၊ကံကြောင့်ပျက်ခြင်းကိုဆီးဆခြားဆိုတော်မူ၏။ ဆဘဲ့ကြောင့် ကံကိုဆီးဆခြား ပြဆိုသနည်း ဟူမူ။ ။လေကြောင့်၎င်း၊ ပိုးကြောင့်၎င်း၊ကိုယ်ဝန်ပျက်ရာ၌။ ဂရုဖြစ်သောကုသိုလ်ကံသည်၊ ဆခွင့်မပြုကုန်မူ၍၊ထိုလေးပိုးတို့၏ဆကြောင်းကြောင့်သာဆကုသိုလ်ကံသည်ဆကျွေးပေးရ၏။ကုသိုလ်ကံသည်။ဆလိုလိုသာလျှင်၊ ဆခွင့်ကိုပြုသည်ရှိသော်၊ စင်စစ်ဆောင်းဖြင့်။လေပိုးတို့ကို မငဲ့မပါစေမူ၍။ ဆကုသိုလ်ကံသာလျှင် ဆကျွေးပေးရ၏။ဤကဲ့သို့ဆကြောင်းကြောင့် သိလက္ခန်ဆရာသည်။ ကံကိုဆီးဆခြားဆိုတော်မူသည်ဟု၊ သာဂုပိလာသနီမည်သောသိလက္ခန် ဋီကာသစ်၌ ဆိုတော်မူ၏။ဂင်းဋီကာဟောင်း။ သာဒရတ္ထဒီပနီတို့မှာလည်းနည်းတူ၊ ။ပ နည်း ဆဋ္ဌကထာဆရာ၏ ဆလိုတော်ဆောင်းဖြင့်။ ဆကုသိုလ်ကံကြောင့်သာလျှင်ဖြစ်သော ပိုးဓာတ်။လေဓာတ်တို့ဖြင့်။ ကိုယ်ဝန်ပျက်ရတော့သည်၊ ကံကြောင့်ပျက်ခြင်းကို ဆသီးဆခြားမယူဆပ်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ ပိုး, လေတို့ကြောင့်။ ကိုယ်ဝန်ပျက်သည်ရှိသော်၊ ဆကုသိုလ်ကံနှင့်ကင်း၍၊ မ

ပျက်သောကြောင့်တည်းဟု ဆိုထေါ်မူ၏။ ထိုကြောင့်ပါရာဇိကာဏ် ဆဋ္ဌက ထာ၌။ ။ဆဘိနဝပဒိသဒ္ဓိယံယေဝဟ် ကမ္မာနုဘာဝေန ဒွိဟာကာရေဟိ ဂဇ္ဈောနသဏ္ဌာတိဝါတေနဝါပါဏကေဟိဝါ။ ။ဟုဘွင့် ပြတော်မူ၏။ ။ ဟိသဒ္ဒံ၊ မှန်၏။ ဆဘိနပဒိသဒ္ဓိယံယေဝ၊ ဆသစ်ပဒိသဒ္ဓေ နေကတည်းက ပင်လျှင်၊ကမ္မာနုဘာဝေန၊မကောင်းမှုကံ၏ဆကျိုးဆောင်းဖြင့်။ ဒွိဟာကာရေ ဟိ၊နှစ်ပါးသောကြောင်းတို့ဖြင့်။ ဂဇ္ဈော ယူသောပဒိသဒ္ဓေသည်၊ နသဏ္ဌာ တိ၊မတည်နိုင်။ ဝါတေနဝါ၊ သဖြင့်၎င်း။ ပါဏကေဟိဝါ၊ ပုံးတို့ဖြင့်၎င်း။ နသဏ္ဌာတိ၊မတည်နိုင်။

၌ဆို ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်။ ဘွင့်ဆိုဆပ်သော စကားနှစ်ရပ်သည်၊ မညီညွတ်ပင် မညီညွတ်ငြားသော်လည်း။ ဉာဏ်တည်းဟူသောလွှေချိန်ဖြင့်၊ ကောင်းမွန်စွာချိန်၍ ကြည့်ရှုလိုက်သည်ရှိသော်၊ ကံမှတပါးသော လေပိုး ထည်းဟူသောအကြောင်းတို့ကြောင့်ပျက်စီးငြားသော်လည်း။ကံနှင့်ကင်း၍၊ စင်စစ်မဖြစ်ရာ။ထိုဆိုကံတည်းဟူသောဆကြောင်းနှင့် မကင်းသော်လည်း။ ဆနည်းငယ်သော မထင်ရှားသော, ကံကိုမထုတ် မဆိုမူ၍။ထင်ရှားသော လေပိုးတို့၏ဆကြောင်းသို့လိုက်၍၊ လေကြောင့်ပိုးကြောင့်လည်း ပျက်၏ဟု မှတ်ဆိုဆပ်၏။ ကံကြောင့်လည်း တဆိုးတခြားကိုယ်ဝန်ပျက်၏ဟု ဆိုရာ၌ ကား။ရှေးကဲ့သို့ဆ ားနည်းသောမထင်ရှားသောဆကုသိုလ်ကံမဟုတ်။ဆား ကြီးသောထင်ရှားသောဆကုသိုလ်ကံကိုမှတ်သားဆပ်၏။ ။ဤသို့ဒုဇ္ဇလ။ ဗလဝ ဆကုသိုလ်ကံဟူ၍ဖြင်း။ တနည်း။ ဆပါကဒု,ပါကဒု၊ ဆကုသိုလ်ကံ ဟူ၍ဖြင်းခဲ့၍။ ဆဋ္ဌကထာဆရာ၏။ ဝါဒနှစ်ပါးကို။ တသားတည်း ယူဆပ် ၏။ ။ဤဆရာ၌၊ ဒိကာဆရာတို့သည်။ မဆုံးဖြတ်နိုင်။လက်မှိုင်ချ၍။ ထိုင် သောဆရာတို့ကို။ဝဇိရဗုဒ္ဓိန။ဉာဏ်သမ္ပယုတ်ဖြင့်။ ခွင်းချိန်ခါယတိဖြတ်၍၊ တသ မတ်ထည်းဖြလိုက်ပြီ။ ။ဤသို့ဖြဆပ်ခဲ့ပြီးသော ဆဆုံးဆဖြတ်သည်။ ဆဋ္ဌ သမ္မတ္ထေရာနဆာဗာဓာဟူသောဓိလိန္ဒပဉ္ဉာ၊ဝေဒနသံယုတ်ပါဠိတော်ထဲ၌။ ဟော ကြားတော်မူသော၊ရှစ်ပါးသောဆနာဖြစ်ခြင်း၏ဆကြောင်းနှင့်တူ၏။

---

(၆၀၅) ဆနာဖြစ်ခြင်းဆကြောင်းရှစ်ပါးဆရပြခြင်း။

ဝိတ္တာသေမှဋ္ဌ ဝါတောစ၊သန္ဓိပါတာ ဥတူနိစ။
ဝိသမံဩပက္ကမိကံ၊ကမ္မပါကေနဆဋ္ဌမီ။ ။

ဝေဒနာသံယုတ်ပါဠိတော်ကထာ၊

ဝိတ္တသေမ္ဘွ၊ သည်းခြေ, သလိပ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဆနာသည်ဌင်း။ ဝါဘောစ၊လေကြောင့်ဖြစ်သောဆနာသည်ဌင်း။သန္ဓိပါတာ၊လေ,သည်းခြေသလိပ်သုံးပါး၊စုဝေးပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆနာသည်ဌင်း။ဥတု နိစ၊ဥတုဘောဝ်ဖြန်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောဆနာသည်ဌင်း။ဝိသမံစ၊မဇ္ဈတ္တ ပတ်သောဆစာဆာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆနာသည်ဌင်း။ဩပက္ကမိကဉ္စ၊သူတ၊ပါး၏လုံလပယောဂကြောင့်ဖြစ်သော ဆနာသည်ဌင်း၊ကမ္မပါကေန၊ဥပဿ္သေဒကံကံ၏ဆကျိုးဖြစ်သောဆနာနှင့်။သဟာ၊တကွ၊ ဆဋ္ဌမီ၊ ဂ္ဂစ်ပါးသောဆကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သောဆနာတို့သည်၊ ဥပပ္ပဇ္ဇန်၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ဟောကြားရာ၌၊ဆဓိပ္ပါယ်သော်ကား၊ ။ဥပဿ္သေဒကကံကြောင့် ဖြစ်သောဆနာမှတပါးသောသလိပ်စသောခုနစ်ပါးတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ဆနာသည်၊ကံဘည်းဟူသော ဆကြောင်းနှင့်မကင်းသော်လည်း။ ကံ,နာဟုမဆိုမူ၍၊ထင်ရှားသော သလိပ်နာစသောဆနာကိုခွဲ၍။သေမ္ဘသမုဋ္ဌာနာဆာဗာခ၊။ ဟုဟောတော်မူသည်ဟု မှတ်လေ။ထိုကြောင့်။ ။ပိသုဠိမဂ် ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။သေမ္ဘသမုဋ္ဌာနာ ဆာဗာဓာတိပါကဒုတ္ထာဇကံဟောတုမာဟာ၊ ပါကဒုဟတိ ဇ္ဈေသေမ္ဘော၊နကမ္မာဒယော။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ သေမ္ဘသမုဋ္ဌာနာဆာဗာဓာတိ၊ ဟူသည်ကား။ပါကာဒုတ္ထာ၊ထင်ရှားသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ကံဟောတို့၊တရုသောဆကြောင်းကို၊ဆာဟာ၊ဟောတော်မူ၏။ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။ဇ္ဈေ၊ဤဆနာဖြစ်ရာ၌၊သေမ္ဘော၊ သလိပ်သည်။ပါကဒုော၊ ထင်ရှား၏။ကမ္မာဒယော၊ ကံဆစရှိသောဆကြောင်းတို့သည်၊နပါကဒုာ၊ မထင်ရှားကုန်။ ။ကြောင်းသောဆနာတို့မှာလည်း။ဤနည်းဆတူ။မှတ်ယူဆပ်၏။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ဆကုသလဝိပါက်။ဒုက္ခသဟဂတ်နှင့်ယှဉ်၍။ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်ရာ၏၊နာနာက္ခဏိကကံတည်းဟူသော ဆကြောင်းနှင့်ကင်း၍။ သက်သက်သလိပ်ဆစရှိသော ခုနစ်ပါးသော ဆကြောင်းကြောင့်။ ဒုက္ခဝေဒနာမဖြစ်နိုင်ရာသောကြောင့်တည်း။

ဆတိတ်ဖြစ်သော။နာနာက္ခဏိက ဆကုသိုလ်စေတနာသည်လည်း။ ဝိဝိဆလိုလိုပင်ဆကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်းဌာ စွမ်းနိုင်သောဆရာလည်းရှိ၏၊သူတပါး ပယောဂ သလိပ်စသော ခုနစ်ပါးသောဆကြောင်းတို့တွင်။ ထပါးပါးနှင့် ပေါင်းဆုံမိမှ၊ဆကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်းဌာစွမ်းနိုင်သောဆရာလည်းရှိ၏။ဤသို့။ နာနာက္ခဏိကစေတနာကိုခွဲခြား၍နှစ်ဌာနသိကြလေကုန်။ ။ဓမ္မပဒပမာဆားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံသည်၊ မျက်မှောက်ဖြစ်သောကိုယ်၏ဆဖြစ်၌။ ဆ

ကျိုးပေးဖို့ဟု ဆိုခြားသော်လည်း၊ဆပရာပရိယ ကံနှင့်ကင်း၍။ဆကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့။ထိုဆတူ၊သူဘပါးလုံလပယောဂ၊ သလိပ်စသောခုနစ်ပါးသော ဆကြောင်းကြောင့်၊ဒုက္ခဝေဒနာဆနာဖြစ်ဖို့ဟုပေါ တော်မူရာ၌၊နာနာက္ခဏိကကံတည်းဟူသော ဆကြောင်းနှင့်မကင်းနိုင်ဟု၊ တပ်ဆပ် ထင်ထင်။ သိမြင်ဆပ်တော့သည်၊ ၊ဆနာဖြစ်ခြင်း ဆကြောင်း ရှစ်ပါးပေါခြင်းမှာလည်း။ကံကုန်၍နာသော်။ဘုစားအပ်သောဆေးမရှိ၊ကံ ကြွင်းရှိသောဆနာကို။ဆေးဖြင့်ကုသ၍လွတ်ငြိမ်းသည်ကို စွဲသောဆေးဖြင့် သလိပ်စသောခုနစ်ပါးသော ဆကြောင်းကြောင့်လည်းဖြစ်ဖို့။ ကံကြောင့် လည်းဖြစ်ဖို့ဟု။ ခြားနား၍သိစေရန်ပေါကြားတော်မူသည်။ ထိုကြောင့် ဆဂိုတ္တိုရိဒိုကာဒ္ဓိ၊ ။တတ္ထပုရိမေဟိသတ္တဟိကာရဏေဟိဥပ္ပန္နေသက္ကာပဒိ ဗာဟိတဲ့၊ကမ္မဝိပါကဖာပနသဇ္ဇောသဇ္ဇာနိဒိသဇ္ဇိပရိတ္တာနိဝိ နာလံပဒိဃာ တာယ။ ။ဟုဘွင့်တော်မူ၏။ ။ဤလျှင်တရပ်။ ဂဇ္ဈသဏ္ဌာန၊ဝိနသန။ ဆဆုံးဆဖြတ်။နှစ်သာရတ်ကို။နိဂုံးခါးပတ်။ဆပြီးသတ်၍။တစခန်းရပ်ပြီ။

---

(၆၀၆) ပဒိသန္ဓေတည်ဟန်ဆစဉ်ကိုပြခြင်း၊

ဤဆိုဂဇ္ဈသဏ္ဌာန၊ဂဇ္ဈဝိနာသတို့ကိုပြဆိုပြီး၍၊ဂဇ္ဈပတိဋ္ဌာနက္ကမဆစဉ် ကိုပြဆိုရေးသားဦးအံ့၊ ။ဤယခုပြလတံ့.သော ရှာကောဋ္ဌာသ ဆစုတို့ သည်။ဆကြောင်းကိုစွဲ၍။ဆဒ္ဒဝင်းခေါင်းဆတွင်း၌၊ ဆစဉ်ဆောင်းဖြင့် တည်နေ ဖြစ်ပျက်။တိုးပွါးကြီးမားရသည်ကိုမသိကုန်သော၊ကြောင့်၊ ဇုန္ဒကမည်ထူး။ ရကျွဲသ ဘိသူးသည်၊ မြတ်စွာဘုရားဆား ဤသို့လျှောက်ဖို့။ ။လျှောက် ပန်ကား။

ရုပံ နဇိဝန်္တိ ဝဒန်္တိ ဗုဒ္ဓါ၊ကထံနွယံ ဝိနွတိ သရီရံ၊
ကုတာသဆဋ္ဌိယကာပိတ္ထာမေတိ၊ကထံနွယံသဇ္ဇတိဂဇ္ဈရဿိ'။ ။
ယက္ခသံယုတ်ပါဠိတော်၊

ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော၊ဘဂြန်း၊ ဆရှင်ဘုရား၊ရုပ်၊ရုပ်ကို၊ဇိဝန်း၊ ဆသက်ဟူ၍။ ဝါ၊သတ္တဝါဟူ၍။ ဗုဒ္ဓါ၊ ဘုရားရှင်တို့သည်။ နဝဒန်း၊ ဟော တော်မမူကုန်။ ဆထ၊ထိုဆို့ရုပ်ကို သတ္တဝါဟု၊ မဟောကုန်သည်ရှိသော်။ ကထံ၊ဆဘယ်သို့သောဆကြောင်းဖြင့်။ဆယံသတ္တော၊ဤသတ္တဝါသည်၊အုပံ သရီရံ၊ဤခန္ဓာကိုယ်ကို၊ဝိနွတိနူ၊ရလေသနည်း။ ဆသည်၊ထိုသတ္တဝါ၏။ဆဋ္ဌိ၊ သုံးရာသောဆရိုးသည်ငင်း။ယကပိတ္ထံ၊ ကိုးရာသောဆသားစိုင်၊ဆသားခဲ၊

ဆသားတုံးသည်၎င်း။ ကုတော၊ဆာဘယ်မှာ။ ဒေတိ၊ လာသနည်း။ကထံ၊ ဆ ဘာယ်သို့သော်ဆကြောင်းဖြင့်။ဆယံသတ္တော၊ ဤသတ္တဝါသည်။ ဂဟ္ဟရတ္ထိ၊ ဆဒ္ဒိဝမ်းတိုက်၌။ သဒ္ဓါတိနှ၊ကာ်ရ,ဋ္ဌိရ,တည်ရသနည်း။ ဇာတိဇာမရာယဂါထာ ယ၊ ဤဂါထာဖြင့်။ ဆဇ္ဈာဘာသတိ၊ မေးလျှောက်၏။ ။ဤသို့ဇာနွှဲကာဘိလူး သည်။ရုပ်ကိုပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍။ ဆယူဂိုရကား၊တပြိုင်နက်တချက်တည်း ဆဒ္ဒိဝမ်းဘွင်း၌၊ ဆပြဿ်ဆစုံသက်ဝင်၍ ဖြစ်လာသည်ဟုဆယူဂိုရ်၍။ မြတ် စွာဘုရားဆားမေးလျှောက်လေသတည်း။ ။ထိုဆမေးကို ဖြေတော်မူလို သောမြတ်စွာဘုရားသည်။ဂင်းယကွသံယုတ်တွင်ခေါ်ပါဠိတော်၌။

ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ကလလာ ဟောတိ ဆဗ္ဗုဒ်း၊
ဆဗ္ဗုဒါ ဇာယတေပေသိ၊ပေသိနိဗ္ဗတ္တတိ ဃနော။
ဃနာ ပသာခါ ဇာယန္တိ၊ကေသာ,လောမာ,နခါဝိစ။ ။
ယဉ္စသ ဘုဉ္ဇတိ မာတာ၊ဆန္နံ ပါနဉ္စ ဘောဇနံ။
တေနသော တဋ္ဌယာပေတိ၊မာတုကုစ္ဆိဂတောနရော။ ။

ဟူသော။ဂါထာပါဒများကို၊ဟောကြား၏ဘဂ်မူ၏။ ။ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ၊ ကလလံ၊ ကလလဓေကြည်သည်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ကလလာ၊ ကလလ ဓေကြည်မှ၊သတ္တဟာစွယေနှ၊ ရုနစ်ရက်ကို လွန်သဖြင့်၊ ဆဗ္ဗုဒ်၊သားဆေး ရည်ဆဆင်းရိသော ဆဖြုပ်သည်။ ဟောတိ၏။ဆဗ္ဗုဒါ၊ ဆဖြုပ်မှ။သတ္တာ ဟာစွယေနှ၊ရုနစ်ရက်ကို လွန်သဖြင့်။ ပေသိ၊ ကြည်စွာသော သလွှနှင့် တူ သောသားတစ်သည်။ဟောတိ၊၏။ ပေသိ၊သားတစ်မှ။သတ္တာဟာစွယေနှ၊ ရုနစ်ရက်ကိုလွန်သဖြင့်။ဃနော၊ကြက်ဥသန္ဆာန်ရှိသောဆသားခဲသည်။နိဗ္ဗတ္တ တိ၊ဖြစ်၏၊ ဃနာ၊ဆသားခဲမှ။ သတ္တာဟာစွယေနှ။ ရုနစ်ရက်ကိုလွန်သဖြင့်၊ ပသာခါ၊လက်နှစ်ချောင်း။ ခြေနှစ်ချောင်း။ဦးခေါင်းဆကျိုးငှါ။ငါးဖြာသော ဇရိုင်းဆဖုတ္ထိသည်။ ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ကေသာစ၊ဆံတို့သည်၎င်း။ လော မာစ၊ ဆအမွေးတို့သည်၎င်း။ နခါစ၊လက်လည်း, ခြေသည်းတို့သည်၎င်း။ ဒွါ စတ္တာလီသသတ္တာပေါ၊လေးဆဲ့နှစ်သတ္တာဟူ၏ဆတွင်း၌။ဇာယန္တိ၊ဖြစ်ကုန် ၏။ ။ဤဂါထာဖြင့်။သတ္တဝါတို့၏ဆိုခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်ပုံကိုပြတော်မူ၏။

နောက်ဂါထာ၏ ဆနက်ကား။ ။ဆသည်၊ ထိုသူငယ်၏။ မာတာ၊ ဆဒ္ဒိ သည်၊ ယဉ္စဆန္နံ၊ ဆကြင်ထမင်းကိုငှင်း၊ ယဉ္စပါနံ၊ ဆကြင်ဆဖျော်ကိုငှင်း။ ယဉ္စဘောဇနံ၊ ဆကြင်ဘောဇဉ်ကိုငှင်း။ ဘုဉ္ဇတိ၊စား၏။ တေန၊ထိုဆဒ်ဖြစ်း သောထမင်းအဖျော်ဘောဇဉ်ဖြင့်၊မာတုကုစ္ဆိဂတော၊ဆဒိဝမ်း၌တည်သော၊

သောနရော၊ထိုသတ္တဝါသည်။တတ္ထ၊ထိုဆဒ္ဒိဝမ်းဠီ။ယာပေတိ၊မျှ၏။ ။ဤဂါထာဖြင့်။ ဆဒ္ဒိဝမ်းဠီတည်သော သတ္တဝါဆား။ ဆာဟာရဖြင့်တည်ပုံကိုပြတော်မူ၏၊ ပဒိုသန္ဓေတည်လျှင်တည်ခြင်း။ ဆာဟာရဖြစ်သည်ကိုမပြု၊ကာလလေရေကြည်ဠီ။ ဆာဟာရ တည်သည်ဟု၊ ဘယ်ဟိုဠီတော်မှ မရှိကုန်။ ။ကောသဝါဠီနှုံဝါ သတ္တာဟာနံဂတကာလေ၊ ။ဟူ၍သာသမ္မောဟာဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာဠီလာရှိရကား။ ဂတသဒ္ဒါထွန်သော ဆတိက္ကန္တ ဆနက်ဟောဖြစ်၍။ တသတ္တာဟာ၊နှစ်သတ္တာဟာဆထွန်၊ သုံးသတ္တာဟာဆရောက်။ သားတစ်သတ္တာဟာဠီ။ ဆာဟာရဖရုပ်စ၍ ဖြစ်တော့သည်ဟုမှတ်၊ ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဖြာသည်ကိုရည်၍၊ ဂရုပညာရှိတို့ရေးသားတော်မူသော နုရဆီဟပ္ပါဋ္ဌိလည်း။ ။မာတုဘုဇ္ဇ။ဆာဟာရကြောင့်။ တိသတ္တာဟာ၊ချက်မှဝင်ထွေ။မှုတုံပေ၏။မြိုနေဆယ်လ။သန္ဓေပသည်။ ။ကာလမြင့်ရှည်ကြာတင်းထည်း။ ။ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဤမျှိုလက်ာဆရ၊နှစ်ဌာနတို့တွင်၊ ဆာဟာရဖရုပ်စ၍ဖြစ်သည်ကိုရည်၍။ တိသတ္တာဟာဟု၊ လက်ာကိုစပ်တော်မူသည်။ ၎င်းသားတစ်သည်။တဖြည်းဖြည်းရင့်၍ဆကောင်ဆထည့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ထပါး၊သောကိုယ်မှ။ဆဒ္ဒိ၏ဆစာဆာဟာရ၏ရသဓာတ်သည်။မဝင်နိုင်ရကား။ထိုသူငယ်၏ချက်ကြိုးကဆစဉ်လျောက်၍ဝင်၏ဟုဘွင့်ဆိုသော။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာဆရာဖ၏ စကားကိုရည်၍၊ ချက်မှဝင်ထွေ ဟု၊လက်ာကိုစပ်တော်မူ၏။(နှစ်ဌာနကိုသတိချပ်)။

ဤပဒိုသန္ဓေတည်နေကြသော သတ္တဝါတို့ဆား။ ဓာတ်လေးပါး တို့တွင်။ ဆာဟယ်ဓာတ်သည်။ ဂြုံးဦးစွာ ဖြစ်ရသနည်း ဟူမူကား၊ တဖောဓာတ်သည်ဂြုံးဦးစွာဖြစ်ရ၏၊ထိုနောက်မှ။ ဝါယောဓာတ်၊ထိုနောက်မှ။ ဆာပေါဓာတ်၊ထိုနောက်မှပဌဝိဓာတ်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏၊ဖြစ်ဟန်ကား။ တဖောဓာတ်သွန်ခြင်းကြောင့်၊ ကလလဓရကြည်သည်ဖြစ်ရ၏။ ဝါယောဓာတ်လွန်ခြင်းကြောင့်။ ဆမြှုပ်သည်ဖြစ်ရ၏၊ ဆာပေါဓာတ် လွန်ခြင်းကြောင့်။သားတစ်သည်ဖြစ်ရ၏။ပဌဝိဓာတ်လွန်ခြင်းကြောင့်။ သွေးခဲဆဖိုင်သည်ဖြစ်ရ၏ဟု၊ ယထာဂ္ဂမနည်းဖြင့်၊ ကန္တာတည်ဟန်နှင့်ပြိုင်စံပြု၍ ဂ္ဂဆပ်၏။ ပဒိုသန္ဓေတည်နေသောသူမှတပါး။ရုဝေတကြသောသူတို့မှာမူကား။ပထဝိဓာတ်သည် ဂြုံးဦးစွာသုတ်လျော့ပျက်စီးရ၏။ထိုနောင်ဆာပေါဓာတ်သည်ယုတ်လျော့ပျက်စီးရ၏။ ထိုနောင်၊ ဝါယောဓာတ်သည် ယုတ်လျော့ပျက်စီးရ၏။ ထိုနောင်တဖောဓာတ်ယုတ်လျော့ပျက်စီးရ၏ဟုဗျတိရေက၊ နည်းဆားဖြင့်။ ချုပ်ဟန်ကိုသိအပ်၏။ထိုသို့ဓာတုဝိသမလက္ခဏာတို့ကို၊ မြော်မြင်နိုင်သော

ပေါရာဏမဟာတိကိုစွဆေး, ဆရာကြီးတို့သည်။ ။ပထဝီဝွန်ပျက်။ငါး ရက်တွင်သေ။ ဆာပေါတွေလေးရက်။ဝါယောပျက်မူ၊ သုံးရက်ဟူတည့်။ ဝွန်မူတေဇော။နှစ်ရက်ဟောလေ၊ဆာကာသေမှာ။ပျက်ဝွန်ရာသည်၊ ။ မှတ်လေယနေ့ချက်ခြင်းတည်း။ ။ဟုစပ်ဖွဲ့။

၍သို့ပြဆိုဆပ်ပြီးသော ယက္ခသံယုတ်ပါဠိတော်။ ဆယော်သရဇာတ် ပါဠိတော်တို့နှင့်ဆည်၊၍ကာမဘုံတွင်၊ ဂန္ဓာသေယျကာသတ္တဝါတို့ဖြစ်သနှာန် ဒွဖြစ်စဉ်ကား။ ဂန္ဓာသေယျကာသတ္တဝါတို့ဆား။ဝစ္ဆကုဋိတွင် မစင်,ဘင်ပုပ် ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောပိုးလောက်ကဲ့သို့။ဆာဖွဲ့သက်, ဆဝိဒ္ဓါသက်သွေးဟူသော စက်ဆုတ်ဘွယ်ဆစုကိုဆမှီပြု၍ကံကြောင့်ဖြစ်သောကိုယ်ဖြစ်ဘို့ရန်။ ကာယဒသကကလာပ်တစည်း၊ ဝိန်းမယောကျ်ားနိဗိတ်ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်ဘို့ရန်။ ထိုက်သည်ဆားလျော်စွာဘာဝဒသကကလာပ်တစည်း။စိတ်,စေတသိက် တို့၏မှီရန်ဝတ္ထုဒသကကလာပ်တစည်း။ ၍သုံးစည်းသောရုပ်ကလာပ်တို့ သည်။ ပဌိသန္ဓေစိတ်နှင့် တပြိုင်နက်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကလာပ်သုံးစည်းတို့၏ ပမာဏသည်။ ဇာတိဥဇ္ဇာမည်သောသား၏။ တမျှင်သောဆမွေးဖြင့် နှစ်၍ ဆယ်သောဆမွေးဗျားဒွိကပ်သော ဆိမျှသာတည်း။ ၎င်းမျှသည် ဆထွန် ကြည်စွာရှိ၏၊ ထိုကြောင့် ပါရုဖိကဏ် ဆဌကထာ၊ တတိယ ပါရာဖိက ဆဘွင့်၌။

တိလတေလံယထာဗိန္ဒု၊သဝိမဏ္ဍောဆနာဝိလော။
ဇံဝံ ဝဏ္ဏပဥိဘာဂံ၊ကလလန္တိ ပဝုစ္စတိ။ ။

ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏၊ ။တိလ တေလသဿ နှမ်းဆိ၏။ဗိန္ဒု၊ယထာ၊ဆ ပေါက်ကဲ့သို့၊ဆနာဝိလော၊ မနောက်ကြွသော၊သဝိမဏ္ဍောယထာ၊ ကြည် လင်သော ထောက်ပတ်ကဲ့သို့။ ဇံဝံဝဏ္ဏပဥိဘာဂံ၊ ၍သို့ ဆိုဆပ်ပြီးသော သဏ္ဌာန်နှင့်တူသောရုပ်ကို။ကလလန္တိ၊ဓရကြည်ဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ ဟောတော်မူဆပ်၏။ ။ဇာတိဥဇ္ဇာဟူသည်လည်း။ယနေ့မွေးသောဆိတ်ငယ်၏ဆမွေး သည်သျှင်ဇာတိဥဇ္ဇာမည်၏ဟု၊ ကေစိဆရာတို့ဆို၏။ဆပရေဆရာတို့သည် ကား။ ဟိမဝန္တာဒွိဖြစ်သော သိမ်မွေ့သော ဆမွေးရှိသော ဆိတ်၏ဆမွေး တည်းဟု ဆိုကုန်၏။ ဆညေဆရာတို့သည်ကား။ ဝမ်းကိုဖေါက်၍ ယူဆပ် သောဆိတ်ငယ်၏ ဆမွေးသည်ပင်လျှင်၊ ဇာတိဥဇ္ဇာမည်၏ဟုဆို၏။ ၍သို့ ဆားဖြင့်၊ဝါဒသုံးပါးကို။သာရတ္ထဒီပနီဆနှဒိကာတို့၌ဘွင့်တော်မူကုန်၏၊ ။ ထိုမှတပါးသော ရဒ္ဓကနိကာယ်ဆောင် ဆရာတို့သည်ဆိုဆပ်သော၊ ယင်

ငယ်တကြိမ်သောက်ပမာဏ။ ဆပ်ဖျားတွင်ထည့်စွက်ခါမျှပမာဏ၊ ဇမ္ဗု။ ဒီပါကျွန်းသူတို့၏ဆံပင်တဖျောင်းကဲ့ ၅၅စိတ်စိတ်၍ တစိတ်ပမာဏသည်။ ဖြောက်ကျွန်းသူတို့၏ ဆံပင်တပင်ဖြစ်၏။ ထိုဖြောက်ကျွန်းသူ ဆံပင် တဖျောင်းဖြင့် ဆိုကြည်၌တို့၍စောက်ထိုးထားရာ ဆဖျားခွံပါသောဆိပေါက် ပမာဏမျှသာတည်း ဟူ၍ငင်း၊ ထိုထက်သေးငယ်သော ဇကိမည်သော သားမွေးတဖျောင်းဖြင့်တို့၍ဆဖျားခွံ ပါသော ဆိပေါက်ပမာဏဟူ၍ငင်း။ ကလလရေကြည်ကိုဆိုသောဝါဒစကား။ ဆဌကထာဎီကာဆရာများမန္ဒ သက်ဝါဒန္တရဆထူးဖြစ်၍ဆမြိမယူဆပါပြီ၊မမှတ်သားဆပ်၊ ။သဗ္ဗေဟ ဝိနောဒနီမှာပါရှိပြီ။

၅၂ကလလရေကြည်သတ္တာဟာခွံပါရှိသော ကမ္မဇကလာပ်သုံးစည်းတို့ တွင်း၊တစည်းထစည်းခွံရုပ်ဆယ်ခုဆယ်ခုစီရှိသောကြောင့်၊ ကမ္မဇရုပ်သုံး ဆယ်ဟုဆိုကုန်၏။ ထိုတစည်းတစည်းသောရုပ်ကလာပ် ဆယ်ခုတို့တွင်။ ပထဝီဓာတ်သည်း ဆခြားသောရုပ်တို့၏ တည်ရာဆစိုင်ဆခဲခိုင်မာခြင်းဖြစ် ၏။ဆာပေါဓာတ်သည်၊မဝိနိမဗြောက်ဆမှန်ဖြစ်၍မလေမပျက်ရှဆောင်စိမ့် ဝင်ပေါင်းစုဒ်။သားငါးတို့ကိုမီးနေပူတို့သည်မပုပ်စေဘိသကဲ့သို့ တေဇော ဓာတ်သည် မပုပ်ဆောင်စေခြင်း၏။ဝါယောဓာတ်သည်ဆတွင်းဖြင် ထောက် ကန်ဘိညွှတ်ခြင်း။ ပြည့်စေပြန့်စေခြင်းဖြစ်၏။ ရုပါရုံသည်မြင်ကောင်းသော ဆဆင်းသဏ္ဌာန် ဖြစ်၏။ ဂန္ဓာရုံသည် ဆနံ့ဖြစ်၏။ ရသာရုံသည် ဆရသာ ခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးဖြစ်၏။ဩဇာသည် တောင့်တင်းစေ၏။ ဇီဝိတ သည် မသေရဆောင်စောင့်၏။ ကာယသည်ကိုယ်ဖြစ်ဘို့ရန်ဖြစ်၏။ ဝတ္ထု၊ ရုပ်သည်၊စိတ်စေတသိက်တို့၏မှီရာဖြစ်၏၊ဘာဝရုပ်သည်မိန်းမယောကျ်ား နိမိတ်ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်ဘို့ရန်ဖြစ်၏။ ထိုကလာပ် သုံးစည်းတို့ကို ဆချင်းချင်း မရောမရှက်ရဆောင်။ ဆာကာသဓာတ်သည်၊ ပတ်လည်ဝန်းကျင် ပိုင်း ခြားဆပ်၏။ ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ ရုနစ်ရက်ဆတွင်းခွံဖြစ်သောရုပ် ကလာပ်တို့ကို။ကလလရေကြည်ဟုခေါ် ဝေါ်ဆပ်၏။ထိုနောင်ဒုတိယရုနစ် ရက်ဆတွင်းခွံ။ ဆမဲသားဆေးရေနှင့်တူသော ဆပ္ပိုဒမည်သော ဆမြှုပ် သဏ္ဌာဟာဖြစ်၏။ထိုနောင်တတိယရုနစ်ရက်တွင်းခွံ။ ကြည်လင်သောသလွဲ အဆင်းနှင့်တူသောပေသိမည်သောသားတစ်သဏ္ဌာဟာဖြစ်ပြန်၏။ထိုနောင်၊ စတုတ္ထရုနစ်ရက်ဆတွင်းခွံ။ ကြက်ဥခွံနှမ္ဘ လောက်ကြီးသောကြက်ဥကဲ့သို့ ထက်ဝန်းကျင်ထုံးသောဃနမည်သော ဆခဲသဏ္ဌာဟာဖြစ်ပြန်၏။ ထိုနောင် ပဉ္စမရုနစ်ရက်ဆတွင်းခွံ။ထိုဃနမည်သောဝတ္ထုမှ။ ခြေ,လက်,ဦးခေါင်းဖြစ်

သောဆဖုငါးရဟုဆိုဆပ်သောခက်မငါးဖြာသတ္တာဟာဖြစ်ပြန်၏။ ထိုနောင် ခက်မငါးဖြာ၏ရင့်ကျက်ရာဖြစ်သောပရိပါကာသတ္တာဟာဖြစ်ပြန်၏။ထိုနောင် သတ္တမ ခုနစ်ရက်ဆတွင်း၌။ စက္ခုဒသက ကလာပ် ဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုနောင် ဆဋ္ဌမခုနစ်ရက်ဆတွင်း၌၊သောတဒသကဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုနောင်နဝမသတ္တာ ဟာခုနစ်ရက်ဆတွင်း၌၊ ဃာနဒသကဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုနောင်ဒသမသတ္တာဟာ ခုနစ်ရက်အတွင်း၌။ဇိဝှါဒသကဖြစ်ပြန်၏။ ။ထိုနောင်မှလေးဆဲ့နှစ်သတ္တာဟာ ဆတွင်းကာလဝယ်။ ဆံ,ဆမွေး, လက်သည်း, ခြေသည်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏၊ထိုကြောင့် သံယုတ္တ ဆဋ္ဌကထာ၊ မဟာနိဒ္ဒေသ ဆဋ္ဌကထာတို့၌၊ ။ တတ္ထဇကသာ,လောမာ နခါဒိဒသတိ ဒွါဒသတ္တာလိသေသတ္တာဟောတောနိဇာယန္တိ။ ။ဟုဘွင့်ပြကုန်၏။ ။တတ္ထ၊ထိဂါထာ၌။ကေသာ,လောမာ,နခါဒိဒသတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဒွါဒသတ္တာလိသေသတ္တာဟော၊လေးဆဲ့နှစ်သတ္တာဟာဆတွင်း၌။ တောနိ၊ထိဆံ,မွေးညှင်း,ခြေသည်း,လက်သည်းတို့သည်၊ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။လေးဆဲ့နှစ်သတ္တာဟာဆတွင်း၌သာလျှင်။ဆံစသည်တို့သည် ဖြစ်၏ဟုယူဆပ်၏။လေးဆဲ့နှစ်သတ္တာဟာဧ့မှသာလျှင်။တပြိုင်နက်ဖြစ်၏ဟု မယူဆပ်၊ ဆကယ်၍၊ လေးဆဲ့နှစ်သတ္တာဟာဧ့မှ၊တပြိုင်နက်ဖြစ်၏ဟု ယူခဲ့လျှင်၊ခုနစ်လနှင့် မွေးဘွားသောသူဆား။ ဆံဖြင်ပေါက်သည်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ပဝတ္ထုနှုရတ္ထဒေါသဖြစ်သည်ဟုမှတ်၊

ဤနေရာ၌တန့်ရပ်၍။ စက္ခု,သောတ,ဃာန,ဇိဝှါဒသကတို့၏၊ ဆစဉ်ဆတိုင်းဖြစ်၏ဟုဆိုသောဝါဒ၊တပြိုင်နက်ဖြစ်၏ဟု ဆိုသောဝါဒ၊ဤနှစ်ဝါဒကို ပိုင်းခြား၍ပြဆိုဦးအံ့။ ။ဂန္ဟာသေယျကာနံ ဆဋ္ဌာတ္တိကာယတနေသုမနာယတနကာယာယတနာနေဝပဋိသန္ဓိက္ခဏောဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊သေသာနိစတ္တာရိသတ္တာသတ္တရတ္တိမ္ပိ၊တာနိစခေါယေနကမ္မုနာ ပဋိသန္ဓိဂဟိတာ။ ။ကထာဝတ္ထု ဆဋ္ဌကထာ။ သင်္ဂါယတနုပ္ပတ္တိကထာ ဆဘွင့်၊ ။ဂန္ဟာသေယျကာနံ၊ဂန္ဟာသေယျကာသတ္တဝါတို့ဆား။ ဆဋ္ဌာတ္တိကာယတနေသု၊ ဆဋ္ဌာတ္တိကဆာယတနတို့တွင်၊မနာယတနကာယာယတနာနေဝ၊ မနာလတနကာယာယတနတို့သည်သာလျှင်၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏော၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌၊ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏၊သေသာနိ၊ကြွင်းကုန်သော၊စတ္တာရိ၊စက္ခု,သောတ,ဃာန,ဇိဝှါယတန လေးပါးတို့သည်။ သတ္တာသတ္တာရတ္တိမ္ပိ၊ခုနစ်ရက်၊ခုနစ်ရက်၌၊ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။တာနိစ၊ ထိဆာယတနလေးပါးတို့သည်လည်း၊ ယေနကမ္မုနာ၊ဆကြင်ကံဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေကို။ဂဟိတာ၊ယူဆပ်၏။ ။ဤကထာဝတ္ထု၊ဆဋ္ဌကထာ၌။ သေသာနိစတ္တာရိသတ္တာသတ္တာရတ္တိမ္ပိဟူသောပါဠိသည်။ ဝိဿဇ္ဇနာပဓာနပုဒ်ဖြစ်

ရကား။ချုနစ်ချက်ချုနစ်ရက်စီဟူသောဆနက်ကိုသာမှတ်သားဆပ်ဖြ်။သတ္တ သတ္တတိရတ္တိမှ်၊ဟူ၍ပေစာ၊ စက္ကူစာဦးဂိုပါမူကား။ ပါဠိပျက်သာတည်း။ဆ မှန်မဟုတ်ကုန်။ ဂါမေဂါမေဇလံဂါမောဟူသော ပြယုဂ်ဥဒါဟရဏ်ကဲ့သို့ တည်း။ ဆန္ဒိုသော ဆရာတော်တို့သည်ကား။ သတ္တသတ္တတိရတ္တိမှ်၊ ပါဠိ ပျက်ကို၊ပါဠိမှန်ပြု၍၊သတ္တသတ္တတိရတ္တိမှ်၊ချုနစ်ခဲ့ချုနစ်ရက်ဟူသော တခဲ့ တသတ္တာဟာမြောက်ဦးဟုဆနက်ပေးကြ၍ကလလ၊ဆဗ္ဗ၊ဒ၊ပေသိ၊ဃန၊ ပဋ္ဌ ပဿာခါ။ငါးသတ္တာဟာမြောက်နောင်။ ပရိပါကငါးသတ္တာဟာခြား၍။ ဂကာ ဒဿမသတ္တာဟာဦစက္ခု၊ ဃောတ၊ ဃာန၊ ဇိဂ္ဂါဒသကတို့သည် တပြိုင်နက်ဖြစ် ကုန်၏၊ဤသို့ယူမှသာလျှင်။ ဆာယတနမူလဒိကာဦးဖြဆပ်သော၊ ဆဃာန ကာနံကာမာဝစရံဥပပဇ္ဇနာနန္တိဝုတ္တံ့။တံ့ယေဂကာဒဿမသတ္တာဟာ ဩရ တောကာလံကရိဿန္တိ၊ တေသံဃာနာယတနာနိဇာတ္တကကမ္မေန ဂဟိတ ပဋိသန္ဓိကာနဉ္စဝသေနဝုတ္တာနိဇဝဒိတဗ္ဗံ့။ ၊ဟူသောပါဠိနှင့် ညီညွတ်မည် ကေန်သာတည်း။ဤသို့ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဝါဒနှင့်၊ ဒီကာဝါဒကိုစပ်ဟပ်၍ ဆတူတူပုံဖြဆိုခြင်း သည်မသင့်ကုန်။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဆဋ္ဌကထာဆရာတော်ဝါဒနှင့်၊ ဒီကာ ဝါဒသည်ကား။ ဆတူတူမဟုတ်သောကြောင့်တည်း။ ဤသို့ဆတူတူမဟုတ် ကြောင်းကိုဆဘိဓမ္မာဝတာရဒီကာသစ်၌။ ။ဧကဿ္မု၊ ဃောတ၊ ဃာန၊ ဇိဂ္ဂါ၊ဒ သကာပန ပဋ္ဌပဿာခါဝတ္ထုံဆတိက္ခက္ခဓပန္တာ သတ္တာမေသတ္ထာဟော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧကာဒဿမေသတ္ထာဟောတိဆာနန္ဒာစရိယောဆဝေါစ၊အယမေတ္ထဝက္ခာသေ ယျကာနံရူပပဝတ္တိနယော၊ ။ဟုဆဋ္ဌကထာဝါဒ ဆားဖြင့် သတ္တမသတ္တာ ဟာ၊ဒီကာဝါဒဆားဖြင့် ဧကာဒဿမသတ္တာဟာဟုပိုင်းခြား၍ ဝါဒနှစ်ပါးကိုဖြ ဆိုသောကြောင့်၊ ဆဋ္ဌကထာဝါဒနှင့်။ ဒီကာဝါဒ မတူကြောင်းကို သိဆပ် ဖြ်။ ၊ယခင်ဧကာဒဿမသတ္တာဟာဦ။စက္ခု၊ ဃောတ၊ ဃာန၊ ဇိဂ္ဂါဒသကတာ ပြိုင်နက်ဖြစ်ဖြ် ဟုဆိုသော ဆရာတော်များသည်လည်း၊ တတောပရံပဝတ္တိ ကာလေကမေနစက္ခု၊ဒသကာဒိနိပါတုဘဝန္တိ၊သကြိုဟ်ပါဠိကို။ကမ္မေနဟု သံယုဂ်ရှိမှသင့်မည်၊ကမေနသည်ကားပါဠိပျက်ဟု ဆိုကြကုန်ဖြ်။ ကမ္မေန ဟုရှိမှသာလျှင်၊ယေနကမ္မ၊ နာပဋိသန္ဓိဂတိတာဟူသော ကထာဝတ္ထု၊ဆဋ္ဌ ကထာနှင့်ညီမည်။ဤသို့ဆိုကြခြင်းသည်လည်း၊အလျဉ်းပင်မသင့်ကုန်။ဆဘဲ့ ကြောင့်ဟူမူ၊ ။သမ္မောဟာဝိနောဒနီဆဋ္ဌကထာဆရာ ပြတော်မူဆပ်သော ဥပ္ပတ္တိက္ကမ။ပဟာနက္ကမ၊ပဋိပတ္တိက္ကမ၊ဘုဝိက္ကမ၊ ဒေသနာက္ကမဆားဖြင့် ငါးပါး သောကမတို့တွင်၊ကလလာဟောတိဆဗ္ဗ၊ဒနှင့်ဝေမာဓိဥပ္ပတ္တိက္ကမော။ ဟူ၍၊

ဆဋ္ဌကထာဆရာမိန့်သောကြောင့်၊ ကမေနဟူသော သံယုတ်မရှိသောပါဠိသည်သာသင့်ဖြတ်၏။ မသံယောဂ-ကမ္မေနပါဠိသည်ကားမသင့်။ ဤနေရာ၌ဖြစ်စဉ်ဥပဂတိုက္ကမဖြစ်သည်ကိုလည်းသတိမူ။ ရူပပဝတ္တိုက္ကမဟု ရှင်ဆနုဂ္ဂါဆိုသည့် စကားကိုလည်း သတိမူ။ ထိုထိုဆရာတို့၏ဆိုသည့် မဟာဆမ္မာကိုမယူကြကုန်လင့်၊ ။သင်္ကြိတ်ပါဠိ၌ဆနက်ယောဇနာပဟန်ကား။ ။တတောဝါထိုပဒိုသန္ဓေဆခါမှ။ပရံ၊နောက်၌။ပဝတ္တိကာလေ၊ သတ္တမ, ဆဋ္ဌမ, နဝမ,ဒသမသတ္တာဟဟုဆိုဆပ်သောစတုက္ကဂတ္တာဟပဝတ္တိကာလ၌။ ကမ္မတောဝါကံဘရားကြောင့်။ {ပါဠိသသထည့်စွက်}။ကမေန၊ဖြစ်စဉ်ဥပဂတိုက္ကမဖြစ်သောကြောင့်။ စက္ခုဒသကာဒီနဲ့၊ စက္ခုဒသကစ သည်တို့သည်လည်း။ ပါတုဘဝန်ဿ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ။ဤသည်လျှင်။ ကထာဝတ္ထု၊ ဆဋ္ဌကထာ, သဓမ္မာဟာရိနောဒနီ ဆဋ္ဌကထာ တို့နှင့် မဆန့်ကျင်သော ဆတ္ထယောဇနာဆနက်မှန်တည်း၊

ဤစက္ခု,သောထ,ဃာန,ဇိဝှါဒသကတို့သည်။ ဆဋ္ဌကထာ ဆလိုသတ္တာမသတ္တာဟကစ၍ ဆစဉ်ဆတိုင်း ဖြစ်ခြင်း။ မူလဋီကာ ဆလို ကောဒသမသတ္တာဟကစ၍။ဆစဉ်ဆတိုင်းဖြစ်ခြင်းကို ပြတော်မူလိုသော ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ သဂါဆာဝဂ္ဂသံယုတ် ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဆထသဘာဂဝါနမာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ကေပွဟာရေနေဝနိဗ္ဗတ္တာတိ။ ဆနုပုဗ္ဗေနပနပဋိသန္ဓိသမ္ဗန္ဓာပဌမံကလလံ ဟောတိတိ ဆာဒိမာဟ။ ။ဟုပြတော်မူ၏။ ။ဤသို့ဆဋ္ဌကထာဆရာတော်သည်။ ဆစဉ်ဆတိုင်း။ စက္ခု,သောတ,ဃာန, ဇိဝှါယတနတို့၏ ဖြစ်ပုံဘွင့်ပြသကဲ့သို့။ ဆနုဋီကာဆရာရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်ဖြတ်သည်လည်း။ ပိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၊စာနံပါတ် (၇၀၉) ပညာဘာဝိကထာဆဘွင့်၌၊ ။နိဂ္ဂဒ္ဒေသု စက္ခာဒိသုတိ ဇာတံဂဗ္ဘသေယျကာနံ ဆာယတနာနံ ဆနုပုဗ္ဗိုပ္ပတ္တိဝိယနိရောဓောပိဆနုပုဗ္ဗတောဟောတိတိဆဓိပ္ပါယေနဝုတ္တံ။ ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။နိဂ္ဂဒ္ဒေသုစက္ခာဒိသုတိဇာတံ၊ ဤစကားကို။ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ၊ဆဓိဝမ်းခေါင်းဒွါကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ဆာယတနာနံ၊ စက္ခုစသောဆာယတနတို့၏။ ဆနုပုဗ္ဗိုပ္ပတ္တိဝိယ၊ ဆစဉ်ဆတိုင်း ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့။ နိရောဓောပိ၊ချုပ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဆနုပုဗ္ဗတော၊ ဆစဉ်ဆတိုင်းဆားဖြင့်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဇာတိဆဓိပ္ပါယေန၊ ဤသို့သောဆဓိပ္ပါယ်ဆားဖြင့်၊ ဆာစရိယေန၊ဆဋ္ဌကထာဆရာသည်။ဝုတ္တံ၊ဟိန့်တော်မူဆပ်၏။

ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသော ဆဋ္ဌကထာဋီကာဆရာတို့သည်၊ စက္ခု,သောတ, ဃာန,ဇိဝှါဆာယတနလေးပါးတို့သည်။ သတ္တာမသတ္တာဟ၌ ထပြိုင်နက်မ

ဖြစ်ကုန်။ဆစဉ်ဆတိုင်းသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏ဟု မိန့်တော်မူသည့်ဆားလျှော်စွာ။မြတ်ဘုရားလည်း။ ဆာယတနယမိုက်ပါဋ္ဌိတော် ပဝတ္တိဝါရဝယ်။ ။ယသစက္ခာယတနံဥပ္ပဇ္ဇတိ၊တဃသောတာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ သစက္ခု ကာနံဆသောတကာနံဥပပဇ္ဇနာနံတေသံစက္ခာယတနံဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစတေသံသောတာယတနံဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဟုဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ ။ယသ၊ဆကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။စက္ခာယတနံ၊စက္ခာသတနသည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ခဲ့။ တသ၊ထိုစက္ခာယတနဖြစ်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား။သောတာယတနံ၊ သောတာယတနသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ခဲ့လော။ ဗုတိပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့သော ဆမေးတော်သည်။သတိ၊ရှိသော်။သစက္ခုကာနံ၊ ရထိုက်သော စက္ခုရှိကုန်သော။ ဆသောတကာနံ၊ရထိုက်သောသောတမရှိကုန်သေး။ဥပပဇ္ဇနာနံ၊ ပဋိသန္ဓေနေခဲ့ဖြစ်ကုန်သော။ တေသံ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ စက္ခာယတနံ၊ စက္ခာတနသည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ခဲ့။တေသံ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ သောတာယတနံ၊ သောတာယတနသည်။နောစဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ခဲ့မဟုတ်။ ။ဌင်းပါဋ္ဌိတော်ဆရ။စက္ခာယတနသာဖြစ်၍။သောတာယတနမဖြစ်ကောင်းသော။ ဆပါယ်ဩပပါတိကဥပပဇ္ဇနာဖြစ်သောဒုဂ္ဂတိဆဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။သံသေဒဇ ဂဟ္ဘသေယျကာ၊ဥပပဇ္ဇနာဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိ ဆဟိတ်၊သုဂတိ ဆဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။ စက္ခာယတနသာဖြစ်၍သောတာယတနမဖြစ်မိရုံတေလတ္တံ့သော ဂဟ္ဘသေယျကဥပပဇ္ဇနာဖြစ်သောဒုဂ္ဂတိ, သုဂတိဆဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဆကောက်ရှိရကား။စက္ခု,သောတ, ဆာယတနတို့သည်၊ ဆစဉ်ဆတိုင်းဖြစ်ကြောင်းကိုကောင်းကောင်းကြိုးသန္နိဋ္ဌာန်ချသိဆပ်မှတ်ဆပ်၏၊ ဆကယ်၍ စက္ခု,သောတ,ဆာယတနတို့သည်။ တပြိုင်နက်ဖြစ်နိုင်ခဲ့အံ့။ ဆာမန္တာဟုဝိဘင်းတို့ကိုပြတော်မူရာ၏။ပြီသည်းပြတော်မမူ။ ။ဤလျှင်။ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဆဋ္ဌကထာဆရာ၏ဝါဒတည်း။

မူသဒိကာဆရာ၏ဝါဒဆားဖြင့်။ ကလလ,ဆဗ္ဗုဒ,ပေသိ, ဃန,ပဉ္စပသာခ,ပရိပါက,ငါးသတ္တဟာခြား၍၊ ကောဒသမ သတ္တာဟာ၌။ စက္ခု,သောတ, ဃာန,ဇိဝှါ,ဆာယတနတို့သည်။တပြိုင်နက်ဖြစ်ကုန်၏ဟုဆို၏။ ။ထိုကြောင့်။ မူလဒိကာဆရာသည်။ကောဒသမသတ္တာဟာမှာရှေးဆတွင်းဖြစ်သောကာလ၌တည်သောပန္နိမဘဝိကဂဟ္ဘသေယျကာ၊ ဥပပဇ္ဇနာပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ စက္ခာယတနသည်။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ခဲ့မဟုတ်၊ ဖြစ်လတ္တံ့ဟု စကားရိပ်ကို ထုတ်သောကြောင့်ဂုဏ်း။ ကောဒသမ သတ္တာဟာမှ ရှေးဆတွင်းကာလ၌၊ ရုတေလတ္တံ့သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဆစွမ်းဆားဖြင့်။ဆဃာနကာနံ ဥပပဇ္ဇနာနံ-ဟု၊ ဃာနာယ

တနေမဖြစ်မိ။သေလတ္တံ့သည်ကိုရည်၍။ ယမိုက်ဒွိပေါဟာဟန် စကားချက်ပြ သောကြောင့်၎င်း၊မူလဋီကာဝါဒကိုတနည်းဆောင်ဖြင့် မှတ်သားဆပ်၏။ ။ {ဋီကာဝါဒတည်း}။ ။ဤသည်လျှင်။ ပဋိသန္ဓေထည်ဟန်ဆစဉ်၊ ဝိနိစ္ဆယတည်း၊

---

(၉၀၇) ဂန္ဓောက္ကနိဒ္ဒေးပါးပြခြင်း။

ဤဆိုဂန္ဓာသတ္တုဘာဟန် ဆောကြောင်းကို ပြဆိုပြီး၍။ ပဋိသန္ဓေနေရာဆခါ ကာလသမယကိုပြဦးအံ့။ ။ပဋိသန္ဓေတည်နေကြသော သတ္တဝါတို့သည် နေ့ဆခါ၌တည်နေကြသလော့။ညဉ့်ဆခါ၌ တည်နေကြသလော့ဟူမူ။ ။ ပဋိသန္ဓေတည်နေသောသတ္တဝါတို့သည်။ညဉ့်ဆခါဝယ် များသောဆောင်ဖြင့် တည်နေကြကုန်၏၊ ထိုကြောင့် ဝိသတိနိပါတ် ဆယောဃရဇာတ် ဆဌကထာ၌၊ ။ယေဘုယျနသတ္တာမာတုကုစ္ဆိမှိပဋိသန္ဓိ ဂဏှန္တာရတ္တိံ ယေဝ ဂဏှန္တိ၊ ။ပုံပြတော်မူ၏။ ။ယေဘုယျနဟုများသောဆောင်ဖြင့်။သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။မာတုကုစ္ဆိမှိ၊ဆဗိဝမ်းဌ်၊ပဋိသန္ဓိ၊ပဋိသန္ဓေကို။ဂဏှန္တာ၊ ယူကြသည်ရှိသော်၊ရတ္တိံ ယေဝ၊ ညဉ့်ဆခါ၌သာလျှင်၊ဂဏှန္တိ၊ ယူကြကုန်၏။ ။နေ့ဆခါ၌ပဋိသန္ဓေယူသောသူနှင့်ညဉ့်ဆခါ ပဋိသန္ဓေ ယူသောသူသည်၊ဆာယ်သူများသနည်းဟူမူ။ညဉ့်ဆခါပဋိသန္ဓေ ယူသောသူတို့သည် များကုန်၏။ယေဘုယျသဒ္ဒါကို ထောက်လေကုန်၊ ထိုကြောင့်၊ဆယောဃရဇာတ် ပါဠိတော်၌လည်း။ ။ယမေကရတ္တိံ ပဋ္ဌမံ၊ ဂန္ဓော၀ ၀သတိမာဏ၀ေါ။ ။ဟုဟောတော်မူ၏။

ဤဆိုပဋိသန္ဓေယူရာ၌ဖြာကတော့သူတို့နှင့်။မဟာသာ၀က,အဂ္ဂသာ၀က, ဗောဓိသတ္တာဆလောင်း ဆလျောတို့သည်။ ဆာယ်သို့ထူးခြားသနည်း ဟူမူ ကား။ ။စတဿသာမာဘေန ဂန္ဓာ၀ဏ္ဏနိ့ယောဟု။ သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်သမ္မသာဒနိယသုတ်၀ယ်ဟောကြားတော်မူသော။ ဆဗိဝမ်းသို့သက်ခြင်းသည်လေးပါးရှိ၏။ ၎လေးပါးဆရာ၊ဖြာကတော့သောလူတို့သည်။ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့်မသိမမြင်မူ၍။ဆဗိဝမ်းသို့ပဋိသန္ဓေ၏ဆစွမ်းဆောင်ဖြင့်သက်၀င်ခြင်း။ ဆဗိဝမ်းဌ် တည်နေခြင်း၊ ဆဗိဝမ်းမှ ထွက်ခြင်း ဆောင်ဖြင့်။ ကာလသုံးပါး ကိုမသိကုန်၊ ဆသိဘိ မဟာသာ၀က မ၁ထရ်တို့ကား၊ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့်။ သေချာထင်ထင်ကောင်းစွာသိမြင်၍။ ဆဗိဝမ်းသို့သက်၀င်ကုန်၏။အဗိဝမ်း ဌ်တည်ခြင်း၊အဗိဝမ်းမှထွက်ခြင်း။ ဤကာလနှစ်ပါးကိုမသိမမြင်ကုန်။ကာလ

တပါးကိုသာသိ၍။ကာလနှစ်ပါးကိုမသိ။ ။ဆဋ္ဌသာဝကနှစ်ပါးနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်။ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့်၊ သေချာ ထင်ထင်။ ဆဓိဝမ်းဆိုသက်ဝင်ခြင်း။ဆဓိဝမ်းခွဲတည်ခြင်း။ကာလနှစ်ပါးကိုသိ၏။ဆဓိဝမ်းမှ ထွက်ခြင်းကိုမသိကုန်။ကာလနှစ်ပါးကိုသာသိ၍။ကာလတပါးကိုမသိ။ ။သဗ္ဗညုဘုရားလောင်းတို့သည်။ ဆဓိဝမ်းခွဲ သက်ဝင်ခြင်း။ ဆဓိဝမ်းခွဲ တည်ခြင်း။ ဆဓိဝမ်းမှထွက်ခြင်းဆား၌ဖြင့်။ကာလသုံးပါးကိုသိကုန်၏။ ထိုကြောင့်။ သုတ်ပါဌေယျ ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ဘဝင်္ဂံ ဥပါဒါယ ဆဝိစ်ဆန္နရေ ဆညောတိသု ကာလေသု သမ္ပဇာနောနာမ နုတ္ထိ၊ ဌပေတွာ ဗောဓိသတ္တော။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။

သဗ္ဗညုဘုရားလောင်းသည်။မွေးဘွားသောဆဓါ။တပါးသော သူတို့နှင့် မတူကုန်၊မတူဟန်ကား။ဘုရားလောင်းဆားကမ္မဇလေသည်မပစ်နိုင်သောကြောင့်။လက်နှစ်ဘက်ကို ဆန့်တန်းလျက်။ မျက်စေ့တော်ကိုမှိတ်၍။ ရပ်တော်မူလျက်၊ဘွားမြင်တော်မူရ၏။ တပါးသော သူတို့မှာကား။ ဦးခေါင်းစောက်ထိုး။ခြေကား မိုဃ်းမျှော်ပြိုလျက်၊ ဆဓိဝမ်းမှ ထွက်ရကုန်၏။ ထိုကြောင့်။သုမင်္ဂလဝိလာသနီဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ဌိဘကာဝ နိက္ခမန်တို့ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ၊သဗ္ဗညုဘုရားလောင်းတို့သည်။ဌိတကာဝ၊ရပ်တော်မူကုန်လျက်သာလျှင်။ နိက္ခမန်တို့၊ဆဓိဝမ်းမှ ထွက်ကြကုန်၏၊ ။သုတ်မဟာဝါမှာ နည်းတူ။ ။ဘုရားလောင်းတို့သည်။ ပစ္ဆိမဘဝိကာဘဝ၌။ ကာလသုံးပါးသိရာဝယ်။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကိုသာ၊ဤမည်သောဌာနခွဲ ပဋိသန္ဓေကိုယူ၏။ ဟူ၍သာသိ၏ဟု မှတ်ရာ၏။ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကိုကားမသိကုန်။ထိုကြောင့်။မဟာပဒါနသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ နဇာနာတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြကုန်၏။ ။ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို။နဇာနာတိ၊မသိ။ ။ဤနည်းဆတူရုဇဝေသောခဏာ၌။ ရုဇတရ၏ဟု သိ၏။ရုတိစိတ်ကိုကား မသိကုန်ဟုမှတ်၊ထိုကြောင့်။ မဟာပဒါနသုတ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ရုတိစိတ္တံ နဇာနာတိ၊ ရုတိက္ခဏောဝိစ စဝါမိတိဇာနာတိ။ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ရုတိစိတ္တံ၊ရုတိစိတ်ကို။နဇာနာတိ၊မသိ။ရုတိက္ခဏောဝိစ၊ရုတေသောဆခါ၌လည်း။ စဝ်မိတိ၊ရုတေဇ၏ဟူ၍။ ဇာနာမိ၊သိ၏။ ။ဤလျှင်။ကာလသမယဆဆုံးဆဖြတ်တည်း။

ဂဇ္ဇသေယျကာသတ္တဝါတို့သည်၊ဆဓိဝမ်းခွဲခြောက်လ၊ ခုနစ်လ၊ရှစ်လ၊ကိုးလ၊ဆယ်လ၊တဆဲ့တလ၊တဆဲ့နှစ်လမျှ ကိန်းဆောင်းရပြီးသည်ကာလ။ ဘွားမြင်နိုင်ကြကုန်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ဝယ်။ ရှစ်လသားသည်။ ဆဘက်မရှင်

ကုန်၊ဆဘဲ့ကြောင့်ရှစ်လသားသည်ဆသက်မရှင်သနည်းဟူမူ၊ ရှစ်လသား တို့မှာ၊ဆဒေရသည်ဆချို့ရင့်။ ဆချိုနှုံ၍ မည်ညှတ်ရကား။ ဆဝိဇ္ဇာယောနိဆဝ ဖြင့်၊ဆထိဆပါးကိုမခံနိုင်သောကြောင့်ဆသက်မရှင်ကုန်။ ထိုကြောင့်။သုတ် မဟာဝါဆဠ္ဌကဆာဠိ။ ။ဆဠ္ဌမာသဇာတောနဇိဝတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော် မူ၏။ ၊ဆဠ္ဌမာသဇာတော၊ရှစ်လဖြင့်မွေးဘွားသောသူသည်။နဇိဝတိ၊ဆ သက်မရှင်။ ၊ရုနစ်လသားမှာကား၊ဆဒေနှုခြင်းဆညိအညှတ်ဖြစ်ရကား၊ ဆထိဆပါးကိုခံနိုင်သောကြောင့်ဆသက်ရှင်ကုန်၏ဟု မှတ်ရာ၏။ ထိုသို့ပင် ဆသက်ရှင်ငြားဒသ်လည်း၊ ထိုရုနစ်လမြောက်ဘွားသော သူငယ်သည်၊ ဆချမ်း,ဆပူကိုသည်းမခံနိုင်ကုန်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ဆလွန်သိမ်မွေနုနယ် ငယ်သည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်၊ သုတ်မဟာဝါ ဆဠ္ဌကထာ ဌ္ဌ။ ။သတ္တမာသဇာတောဇိဝတိ။သိတုဏ္ဟက္ခဓော ပနုနုဟောတိ၊ ၊ဟု ဘွင့်ပြ၏။ ။သတ္တမာသဇာတော၊ရုနစ်လမွေးဘွားသောသူသည်၊ဇိဝတိ၊ ဆသက်ရှင်၏၊ပနုတထာဝိ၊ထိုသို့ဆသက်ရှင်ငြားဒသ်လည်း။ သိတုဏ္ဟက္ခ ဓော၊ဆချမ်း,ဆပူကိုသည်းခံနိုင်သည်၊နဟောတိ၊မဇ္ဈိ၊

ဆန္ဓိသော ဆရာတော်ကြီးတို့သည်ကား။ ရှစ်လသား၌ ဆရိုးဆတ် သောကြောင့်။ ဆသက်မရှင်ကုန်။ရုနစ်လသား၌ကား။ ဆရိုးမဆတ်သော ကြောင့်။ ဆသက်ရှင်သည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ ဤစကားသည်၊ သုတ်မ ဟာဝ်ဋီကာနှင့်မညီရကား။မိမိဉာဏ်နှင့် ကြံစည်ကြံဆသောပရိကပ္ပဆကြံ သာတည်း၊ ။ဝိနည်း ဆဠ္ဌကဆာဠိကား။ ဆမာသဇာတော နဇိဝတိဟူ၍။ခြောက်လသား ဆသက်မရှင်ကြောင်းလာကုန်သည်။ ဤသို့သုတ္တန်ဆဠ္ဌ ကထာ၏ဆလိုဆားဖြင့် ရှစ်လသား။ ဝိနည်းဆဠ္ဌကထာ၏ ဆလိုဆားဖြင့် ခြောက်လသား။ ဆသက်မရှင်ကုန်ဟု ဆိုသောဘါဒမျှားသည်၊ ယေဘုယျ နည်းသာတည်း။ဆပွကဆားဖြင့်။ဆသက်ရှင်သောသူ။လောကဌ္ဌိသောဟူ ၏ဟု ရှေးရှေးသောပေါရာဏာစရိယ ဆရာတော် ဘုရားကြီး မျှားဆိုတော်မူ ကုန်၏။

ဘုရားလောင်းမှာမူကား။ ဘုရားလောင်း၏ မယ်တော်သည်။ဆယ်လ ဖြင့်ဝမ်းဖြင့် ထွယ်၍ ဘွားမြင်ရကုန်၏။ ဤသို့ ဘွားမြင်ခြင်းသည်။ ဘုရား လောင်းတို့၏ဓမ္မတာပေဘည်း။ ထိုကြောင့်၊သုတ်မဟာဝါဗါဠိတွေတ်ဌ္ဌ။ ။ ဗောဓိသတ္တမာတာဝိဇာယတိဒသေဝမာသာနိဗောဓိသတ္တမာတာကုစ္ဆိနာ ပရိဟာရိတ္ထာဝိဇာယတိဆသဓမ္မတာ။ ။ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဘုရား လောင်း၏ မယ်တော်မှ တပါးသောမာတုဂါမတို့မှာမူကား။ သောဘိက္ခ

ဝေယထာဆညာ ဇာတ်ထိုယောနဝဝါ ဒသဝါ မာသေကုဆ္ဆိန္နာပရိဟာရိတ္တာဝိ ဇာယန္တိ ဟူ၍လာရှိရကား၊ပါဠိဘော်ဆလို။ဆယ်လ,ကိုးလသာရှိကုန်၏။ ။ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသဆရိယာဆားဖြင့်။နဝဝါ ဒသဝါဟူသောပုဒ်၌ ဆကျုံးဝင် သောဝါသဒ္ဒါဝိကပ္ပနာထွေဆားဖြင့်။ ခုနစ်လ,ရှစ်လ, တဆဲ့တလ,တဆဲ့နှစ်လ သားတို့ကိုလည်း ဖြတော်မူ၏။ ဓမ္မပဒဆဋ္ဌကထာ။ ဥဒါန်းပါဠိတော်ဆလာ ဆားဖြင့်။မယ်တော် သုပ္ပဝါသမင်းသွီး၏ ဝမ်းဦး၊ ခုနစ်နှစ်, ခုနစ်လပတ်လုံး ဃောနိဆဝဦး၊ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး။ဘိလာအိပ်နေပြီးမှဘွားမြင်သော သိဝလိ မင်းသရဲကိုထောက်၍၊လောကဦး။တဆဲ့သုံးလသား,တဆဲ့လေးလသားရှိ၏ ဟူ၍ မှတ်သား ဆပ်ကုန်၏။ ။ဆောစရိယ ဝါဒတည်း။ ။ဤသည်သျှင်။ ဂန္ဓဝံသနာကာရကိုစီစစ်ခြင်းတည်း။

---

(၆၀၈) သူငယ်တို့၏ပဒိုသန္ဓေနေဟာန်ကိုပြခြင်း။

ဂန္ဓာသေယျပဒိုသန္ဓေ၊ ယူစံနေကြသောမာတုဂါမတို့ဆား။ ဝိဝိသန္ဓေကို ဝိဝိတို့သိကြဟန်မှတပါး၊ လူဆများတို့၏ သိနိုင်ဟန်ကိုပြဆိုဦးအံ့။ ။မာတု ဂါမတို့ဆား၊သားပဒိုသန္ဓေယူနေပြီးနောက်၊ ထလသို့ရောက်သောဆခါ၊ဆ ထက်ကနေသော ဥဒ္ဓက်မဝါယောလေသည်၊ တိုက်ပြန်လေသည်ရှိသော်၊မ ဘိမသာ၊နှလုံးနာသဖြင့်၊ ထိုဆခါဝယ်၊ အိပ်၍မပျော်၊ ဆထွန်မှုးမော်ခြင်း ဖြစ်ရကား။ဆချဉ်ဆရသာများကိုထွန်စွာကြိုက်တတ်၏။ ထိုမှဆင့်ထောက် နှစ်လသို့ရောက်သောဆခါဝယ်၊ ဆချိုဆရသာများကို ထွန်စွာကြိုက်တတ် ၏။ထိုမှဆင့်ထောက်၊ သုံးလသို့ ရောက်သောဆခါဝယ်၊ ဆဆိမ့်ဆရသာ များကိုထွန်စွာကြိုက်တတ်၏။ထိုမှဆင့်ထောက်၊လေးလသို့ရောက်သောဆ ခါဝယ်၊ဆခါးဆရသာများကို ထွန်စွာပင်ကြိုက်တတ်၏။ ထိုမှဆင့်ထောက် ငါးလသို့ရောက်သောဆခါဝယ်၊ ဆပန်းဆရသာများကို ထွန်စွာကြိုက်တတ် ၏။ထိုမှဆင့်ထောက်၊ခြောက်လသို့ရောက်သောဆခါဝယ်၊ဆငံ,ဆငန်ဆ ရသာကိုထွန်စွာကြိုက်တတ်၏။ထိုမှဆင့်ထောက်၊ ခုနစ်လသို့ရောက်သော ဆခါဝယ်၊သားပဒိုသန္ဓေကိုလည်း ဘွားမြင်တတ်၏။ ဆကယ်၍မဘွားမြင် လတ်သော်၊မာတုဂါမတို့၏ရင်, ကျောစိန်းခြင်း ဇကောနဆထုးပင်ဖြစ်ရတတ် ၏။ထိုမှဆင့်ထောက်၊ ရှစ်လသို့ရောက်သော ဆခါဝယ်၊ ရေများကိုဆလွန် တရာပင်သျှိုးချင်တတ်၏။ထိုမှတဆထောက်၊ကိုးလသို့ရောက်သောဆခါဝယ် မာတုဂါမတို့ဆား၊ နားသယ်သို့ဆံကျသဖြင့်၊ ရုပ်မလှဆောင်ပင် ဖြစ်ထတ်

ဖြစ်။ထိုမှတစ်ထောက်၊ ဆယ်လသို့ရောက်လေလျှင်၊ သားကိုကောနှဘွားမြင်ရပြန်ဖြစ်။ "ဤလျှင်နဝဝါ, ဒသဝါမာဃသ, ဟူသော သုတ်မဟာဝါပါဠိဆရဖြင့်။ဆဓိပ္ပါယ်ကိုပြဆိုခြင်းတည်း။

ဤဆရာခဲ့၊လက်ာဆောင်ပုဒ်၊ကဗျာဆချုပ်ကား။ "မာတုဂါမ၊သဓွေရခါ၊တလ'ှာဆို၊ ဆချဉ်ကိုကြိုက်၊ နှစ်လဆိုက်က၊ချိုမြရသာ၊ ပျားသကာတည်း။သုံးလတာဝယ်၊ဆိပ်ဘွယ်ရသာ။လေးလမှာကား၊ အခါးတရပ်၊ငါးလ'ှတ်ဖန်။စပ်ငန်ခြောက်လ၊ချနစ်ကျပါ၊ဘွားမြင်ရာတည်ခဲ့။ တဖြာလွန်ကိန်း။ ဘွားမကြိန်းမူ၊စိန်းဒါ်ရင်,ကျော၊ရှစ်လပေါ်ရေ၊ချိုးရလေဖြ်။ သဓွေကိုးလ၊ နှားသယ်ကျဆံ၊ရောက်ပြန်ဆယ်လ။ ကမ္ဘဖလေ၊ တိုက်ပြန်လေသည်။ ။ မသွေစောက်ထိုးဘွားခဏ်းတည်း။

ဤသို့ဆဓိဒါ်သဓွေလွယ်ရရန်၊ဆခဏ်းကိုပြဆိုပြီး၍၊ သူငယ်ဖြ်ပဒိုသဓွေတည်ရဟန်ကိုပြဆိုပေအုံ့။ "ကဿသေယျက သတ္တဝါတို့ဆား။ ဆဓိဝယ်းခွ်၊ ဆစစွာဖြစ်သည် ရှိသော်၊ ကြာပဒုမာ, ကြာပဏ္ဍရိက် စသော နှစ်သက်ဘွယ်သောဌာနခွ် ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ ငင်စစ်မူကား၊ ဆဓိဆစာသစ်ဒဓိဝ်ဖြ် ဆောက်၊ဆစာဟောင်းဒဓိဝ်ဖြ် ဆထက်ဖြစ်သော။ များစွာဆည်စဆကြေးတို့ ဖြင့်ငင်း။ မကောင်းသောဆနံ့တို့ဖြင့်ငင်း ပြဿ်သောသူငယ်ဒဓိဝ်ခွ်၊ ဆဓိဖြ် ကိုယ်ဝန်ကိုဆောင်သောသွေးကိုငင်း၊ သုက်ကိုငင်း၊ ဆဘာဖြ်သုက်ကိုငင်း ဆဓိပြု၍ငါးပုဝ်,ဆဖဲပုဝ်တို့ကိုဒ်၍ ဖြစ်သောပိုးလောက်ကဲ့သို့ ဖြစ်ရလေဖြ်။ ထိုသို့ဖြစ်သော၌ရုပကာယသည်၊ဆဓိစားဆပ်သောဆာဟာရမှရသောဘတ်ကိုရ၍၊ တနေ့တခြားပွါးစီးခြင်းသို့ ရောက်သည်ရှိသော်၊ ဆဓိဖြ်ကျောက်ဆူးရိုးကိုမျက်နှာမူလျက်၊ ဝဝ်းကိုကျောပြုလျက်၊ ဆဓိဖြ် ဆစာဟောင်းကိုထုင်၍ ဆစာသစ်ကို ဦးခေါင်းဖြင့်ရွက်လျက်၊ ချဝ်းဒုးသောဆခါ၊ သစ်ခွ်၌ထိုင်လျက်နေသောမျောက်ကဲ့သို့တည်၍၊တဖွေးဖွေးကြိုးပွါးခြင်းသို့ရောက်ရဖြ်၊ ထိုသို့ကြိုးပွါးသော သူသည်၊ ဆဓိဖြ်းသော ဆစာကို စားသောဆခါ၊ လောကန္တရက်နိရယ်ခွ်ခံရသကဲ့သို့။ဆဓိသည်ပူသော ဆစာကိုစားသောဆခါ,ဥဿဒခွ်ရက်နိရယ်ခွ်ခံရသကဲ့သို့၊အဓိသည်စပ်သောအစာကိုစားသောဆခါ၊လုံထိုး၍ဆေားမံခြင်းကိုခံရသကဲ့သို့။ ဆဓိသည်လျင်စွာသွား,လာခြင်း။ ချော်လျော်ခြင်း စသည်ဖြစ်သော ဆခါ၊ သေသောက်ကြူးလက်သို့ ရောက်သောဆိတ်ကဲ့သို့၊ ဤသို့များစွာသော ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားလျက်၊ ကိုးလ, ဆယ်သတို့ါတ်လုံး၊ ကွေးခြင်း, ဆန့်ခြင်းစသည်မှကင်း၍၊ ကုဋိးမြောင်းစွာသောဒုက္ခတို့ကိုခံစားရလေကုန်ဖြ်။ ထိုသို့ဖြစ်ရကား၊ ဆဓိဖြ်ဝဝ်းခေါင်း

ကို။ စတုကုဋ္ဌိကနိရဲကြီးဟူ၍ဝေါဟာရခေါ်ဆိုတင်ရလေတော့သည်။ ထို
ကြောင့်ရကား။ဒဂိုမုခဖာတ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။မာတုကုစ္ဆိ ဟိနိရဿာဒဠ္ဍ
နနိရယောတိဝတ္တော၊ စတုကုဋ္ဌိကနိရယောတိဝစ္စတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်
မူ၏။ ။ဟိ၊ဆထူးကိုဆိုဦးအံ့။ မာတုကုစ္ဆိ၊ဆမိဖ၏ဝမ်းကို၊ နိရဿာဒဠ္ဍ
နာ၊သက်သာရာသဘောမှကင်းသော ဆနက်ကြောင့်၊ဖုရ၊ဤဖာတ်တော်၌။
နိရယောတိ၊ နိရယ်ဟူ၍။ ဝတ္တော၊ ပိန့်ဆပ်ဖ၏။ ၎စတုကုဋ္ဌိကနိရယောတိ၊
စတုကုဋ္ဌိကနိရယ်ဟူ၍။ဝါ၊လေးဧခြ,လေးချက်ကွေးခြင်းဖြင့်ခံစားရသော
နိရယ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုဆပ်ဖ၏။ ။ဤသို့ပြဆပ်သော ဆဋ္ဌကထာပါဠိကို
ထောက်ထား၍၊ နိရယ်ကြီးရှစ်ထပ်၊ ကျလတ်သည်ကို မကြောက်ကြမူ၍၊
၌စတုကုဋ္ဌိကဆမည်စွဲ၊ထိုနိရဲကိုမလွဲကောန်၊ ဆာ့နှန်ပင်ကြောက်၊သံဝေဂ
ဉာဏ်သို့ရောက်၍။ နိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်ဆောင်၊ သဒ္ဓါစေတနာ၌ရှိသွား၊ ပုည
ထရားတို့ကို၊စွမ်းဆောထုတ်၍၊ပြုလုပ်ဆပ်တော့သည်ဟုမှတ်။ ။သတိရှိစေ။

၌သို့ဂန္ဓာဂ္ဂနှိုက်မှလဒ္ဓကိုပြဆိုပြီး၍။ သူငယ်၏ဖြစ်ရာ ဘုဝိမည်
ငြား။၌ရှစ်ပါးကိုပိုင်းခြား၍ပြဆိုဦးအံ့။ ။ဆဋ္ဌပုရိသဘုဝိယော, ဟူသော
သာမညဖလသုတ်ပါဠိတော်ဆရ၊ သူငယ်တို့၏ ဖြစ်ရာဌာန ဆယိုင်းဆခြား
သည်ရှစ်ပါးရှိ၏။ရှစ်ပါးဆရ၊မန္ဒဘုဝိ၊ခိဋ္ဌာဘုဝိ၊ပဒဝီမံသနဘုဝိ၊ ဥဇုဂတဘု
ဝိ၊သေက္ခဘုဝိ၊သမဏဘုဝိ၊ဇိနဘုဝိ၊ ပန္ဓဘုဝိဆားဖြင့်ရှစ်ပါးတည်း။ ထိုတွင်
ဘွားမြင်သောနေ့မှစ၍၊ရုနစ်ရက်ပတ်လုံးဆစါသမယသည်၊ ကျဉ်းမြောင်း
ရာဌာနတွက်သောကြောင့်သတ္တဝါသည်။ တွေဝေမိန်းမောရကား။ မန္ဒဘုဝိ
မည်၏။ထိုနောက်ကာလ၌၊ ဒုဂ္ဂတိမှလာသော သူငယ်သည်ဆကယ်၍ဖြစ်
အံ့၊ မဖြတ်ပူဆွေးငိုကြွေး၏။ သုဂတိဘဝမှလာသော သူငယ်သည်ဖြစ်အံ့၊
ဟဒယဂ္ဂဝတ္ထုမြူး၊အရယ်အပြုံးကြူး၏။ ၌သည်ကားခိဋ္ဌာဘုဝိမည်၏၊ထိုကြောင့်
ရကား၊ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ,သုတ်သိလက္ခန်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ယေ
ပနဒုဂ္ဂတိတော ဆာဂတာဟောန္တိ၊ တေဆာတိဏ္ဍံရောဒန္တိ စေဝံဝဝရန္တိစ။
သုဂတိထောဆာဂတာတံဆနုသုဏရိတွာဟာသဉ္စ၊ဆယံခိဋ္ဌာဘုဝိနာမ၊ ။
ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ယေပန၊ဆကြောင်သူငယ်တို့သည်ကား၊ ဒုဂ္ဂတိတော၊ ဒုဂ္ဂတိ
ဘုံမှ။ ဆာဂတာ၊ လာကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ တေ၊ထိုသူငယ်တို့
သည်။ ဆာတိဏ္ဍံ၊မဖြတ်။ ရောဒန္တိ စေဝ၊ ငိုကြွေးလည်းငိုကြွေးကုန်၏။ ဝိရ
ဝန္တိစ၊မြည်တန်းလည်းမြည်တန်းကုန်၏၊သုဂတိတော၊သုဂတိမှ။ဆာဂတာ၊
လာသောသူငယ်တို့သည်။တံ့၊ထိုသုဂတိဘဝကို၊ဆနုသရိတွာ၊ ဆောက်
မေ့၍။ ဟာသဉ္စ၊ ရယ်မွန်းကုန်၏။ဆယံ၊၌သည်ကား။ခိဋ္ဌာဘုဝိနာမ၊မြူးထူး

သောဖြစ်ရာကာလမည်၏၊ ။ထိုနောက်၊ငင်းသူငယ်တို့သည်၊ ဆရာ,ဆရာတို့၏လက်,ခြေတို့ကိုကိုင်စွဲ၍၊ ခြေထောက်ကိုချသောဆခါ၊ ပဒဝိမံသနဘူဝိမည်၏၊ ခြေဖြင့်ဖြောင့်စွာသွားနိုင်သောဆခါဥစုဂတဘူဝိမည်၏။ ဆတတ်ပညာကို သင်သောဆခါသေက္ခဘူဝိမည်၏၊အိမ်မှထွက်၍ ရဟန်းပြုသောဆခါသမဏဘူဝိမည်၏။ ဆရာသမားကောင်းကိုမှီဝဲ၍သိသောဆခါ လိမ်မာသောဆခါဇာနဘူဝိမည်၏။ပိဒ်၏ဆကျင့်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍၊ ကိလေသာဆည်စ်တို့ကို ဆောင်မြင်ခြင်းသို့ ရောက်သောဆခါ ပန္နဘူဒ် မည်၏၊ ဤသို့ဆောင်းဖြင့်တပ်ဆပ်သေချာ၊ ၇၅စ်ဖြာသောဘုဝိတရားတို့ကိုမှတ်သားရာ၏။ ။ဤသည်လျှင်၊ဆဠင်္ဂကထာဆထွက်မှတ်သားရန်နည်း ဆဖြက်ထည်း။

---

(၆၀၉) စတုဇာရ်တို့၏ချုပ်ဟန်ကိုပြခြင်း။

မရဏကာသေးပန် စုတိစိတ္တော ပရိသတ္တရသမစိတ္တာသ ဒ္ဒိတိကာလ မဟိဒါဃ ကမ္မဇရူပါနိနဉ္ဇပ္ပတ္တိနိ့၊ ။သင်္ဂဟ ဆဠင်္ဂကထာပါဠ်။ ။ငင်းပါဠ်ဖြင့်၊သတ္တဝါတို့ဆား။ ဇသခါနီးကာလ၌။ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေတွက်သည့်ဂိုသော်၊တဆဲ့ခုနစ်ချက်မြောက်သောဘဝင်စိဘ်၏ဒ္ဒိခဏာမှစ၍၊ ခဏငယ်ငါးဆယ်မျှကမ္မဇရူပ်တို့သည် မဖြစ်ကုန်ဟု ပြတော်မူ၏။ ။ပုဇရတရမဟုန္နာနိစကမ္မဇရူပါနိ စုတိစိတ္တာသမကာလမေဝ ပဝတ္တိတ္တာ နိရုဇ္ဈန္တိနိ့။ ။ဟူသောပါဠ်ဖြင့်။ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေတွက်သည် ဂိုသော်၊ တဆဲ့ခုနစ်ချက်မြောက်သောဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏဒ္ဒိဇ်စ်သောကမ္မဇရူပ်တို့သည်ကား။ စုတိစိတ်နှင့်တပြိုင်နက်တချက်ထည်း။ ညီမျှသောကာလဒ္ဒိချုပ်ရကုန်၏ဟု ပြတော်မူ၏။ ။ငင်းကမ္မဇရူပ်၊သတ္တဝါတို့ဆား။မချုပ်ဒသေးသည်ဂိုသော်၊ သတ္တဝါတို့သည်မသေကြကုန်သေး။ ကမ္မဇရူပ်ပြတ်၍ချုပ်မှသာလျှင်။ သေသည်မည်ကုန်ဟုမှတ်ဆပ်၏။ထိုကြောင့်။ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌၊

ဆာယု ဥသ္မာစ ဝိညာဏံ၊ယဒါ ကာယံ ဇဟန္တိမံ။
ဆပဝိဒ္ဓေါ တဒါ သေတိ၊ပရဒတ္တံ့ ဆစေတနံ။ ။

ဟုပေါတော်မူ၏။ ။ဆာယု၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ထွေ။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည်ဂင်း။ ဥသ္မာစ၊ကိုယ်နွေးမည်ဟော၊ကမ္မဇတေဇောသည်ဂင်း၊ဝိညာဏံ၊ထိုထိုဆာရုံ၊ဆထုံးစုံကို။ ဆကုန်သိငြား။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်တရားသည်ဂင်း။ ယဒါ၊ဆသက်ကုန်စွ။ စသည်မရွေး။သေနေ့ဝေ့ရာ၊ဆကြင်ဆခါ၌။ဇုံမံကာယံ ၊ဆထွန်

သေးနှုတ်။ မဟာဘုတ်ယော၊ ခန္ဓာကိုယ်ဆတ္တဘောကြီးကို၊ ဖဟန်ကို၊စွန့်ခွါ ပယ်ရှင်း။ယသုလက်ငင်းပင်။ချုပ်ကင်းကြကုန်၏။တဒါ၊ဘရားသုံးပါး။ စွန့်ခွါသွားရာ။ထိုဆခါ၌။ ဆယံကာယော၊မဟာဘုတ်ယော၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ဆတ္တဘောကြီးသည်။ ဆပဝိဒ္ဓါ၊ သုသာန်တောရပ်။စွန့်ပစ်ဆပ်သည်ဖြစ်၍။ ဆစေတနံ၊စေ့ဆော်ကုန်လင်း။စိတ်စေတနာကင်းသည်ဖြစ်၍။ ပရဘတ္တံ၊ကျိုး, ခွေး,လင်းဘ,တို့၏။ဆစာဆာဟာရစင်စစ်ကောနပင်ဖြစ်၍၊ သုသာနဘူဝိယံ၊ တစထွင်ထိုး။သင်းချိုင်းဖြေကြီးဦး၊သေတိ၊ဆဘော်မဒ္ဒိုး။ တယောက်ထည်း သာ။ဒုဗိပ်ရရှာခြေဖျောတကား။

တတောပရံစတ္တာဇာဟာရဇရုပန္တဝါ၌ဆိုတိ။ ။ဟူသောသက်ဟာဆဌ ကထာပါဠိဖြင့်။ ရုတိစိတ်နောက်။စိတ္တကွဇာတဆဲ့ခြောံချက်ခန့် ကာလကျ သောဆခါ။စိတ္တဇရုပ်ချုပ်ပာန်ကိုပြုတော်မူ၏၊ ။ဆာရာ ဓမ္မပါလ မဟာ ထေရ်သည်ကား။ စိတ္တဇရုပ်သည်လည်း။ ရုတိစိတ်နှင့်ပြိုင်၍ ချုပ်၏ဟုပြု တော်မူ၏၊ဆာဟာရဇရုပ်သည်ကား။ရုတိစိတ်နောက်၊ခဏငယ်ငါးဆယ် ခန့်ကျော်။ဆပုန်ဆစွမ်းကုန်၍ချုပ်ရကုန်၏ဟုပြုတော်မူ၏၊ ။တတောပရံ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပပရမ္ပရာ ယာဝမဘာကဋ္ဌဝရသဒ်ါတာပဝတ္တာန်။ ။ဟူ သောပါဠိဖြင့်။စိတ္တဇ,ဆာဟာရဇရုပ်ချုပ်ပြီးသည်မှနောက်၌။ဥတုဇရုပ်က လာပ်တို့သည်၊ရုတိပြောတ်ကျော်။သေသည်နောက်၌။အကောင်ပုတ်ဖြစ်လတ်၊ ဆရိးဓာတ်မပျောက်သမျှကာသပတ်လုံးဖြစ်နိုင်ကြ၏ဟုပြုတော်မူ၏။ ဆချို ဆရာတော်ကြီးတို့သည်ကား။ ယာဝမဘာကဋ္ဌဝရ သဒ်ါတာဟုဆိုသည် ကား၊ သတ္တဝါဟုခေါ်ဝေါ်ရသော ကာလတွင်၍ပြုသည်၊ကမ္မာပျက်သည် တိုင်ဆောင်။ဆဆက်ဆက်သွားလေသည်ဟူ၍မိန့်တော်မူကြ၏၊

ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ဟုဆိုဆပ်သော ကာယသင်္ခါရ တို့သည်ကား။ ရုတိစိတ်နှင့်ဝပြိုင်နက်ချုပ်ရကား ရုတိစရိမကဝတရားဟု ပိသုဒ္ဓိမဂ်ိဆဌက ထာဒ္ဓိဖိန့်တော်မူ၏။ ။ရုတိစိတ်မှရှေးတဆဲ့ခြောက်ချက်သောစိတ်ဥပါဒက္ခ ဏတွင်သာ။ ဆသာသ,ပသာသဖြစ်၍။ ထိုနောက် မဖြစ်နိုင်ဟု ဆဌက ထာဆရာတော်ဆလိုမ့တ်ယူဆပ်၏၊ ။မဏိသာရမဉ္ဇူ။ ဆရာတို့၏ ဆလို ဆားဖြင့်။သုံးဆဲ့နှစ်ချက်မြောက်သောဘဝင်စိတ်မှစ၍၊ ဆသာသ,ပသာ သကာယသင်္ခါရမဖြင့်နိုင်ဟုပြုတော်မူ၏။ ။မုံရွေးဖေတဝန်ဆရာတော် သည်ကား၊ ။ရုတ်စိတ်မှစ၍ပြုန်ရုံး၊ရေတွက်ကျုံးသော်၊သုံးဆဲ့တချက်။ စိတ္တကွဇာသည်ကစ၍။ဆသာသဓာတ်။ပါနဓာတ်တို့၊ဥပါဒ်ချင်းထိ၊ကင်း

ကုန်ဘိ၍။ရုတိုစိတ်တိုင်။မရောက်နိုင်ခဲ့။ ။ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဤသည့်လျှင်၊စတုဇာရုပ်တို့၏ချုပ်ဟန်ကိုပြခြင်းတည်း။

---

(၄၁၀) နိဂုံးဂါထာပြခြင်း၊

ဆဋ္ဌဝိသတိ ကာမေသု၊ဟောန္တို့ တေဝိသ ရူပိသု။
သတ္တရသေဝသညိနံ၊ဆရူပေ နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ၊ ။
သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ။

ကာမေသု၊ကာမဘဆဲ့ဘဘုံတို့၌၊ဆဋ္ဌဝိသတိ၊နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးသောရုပ်တို့သည်။ဟောန္တို့၊ဖြစ်ကုန်၏၊ရူပိသု၊ဆသည်သတ်ကြဉ်အပ်သောရူပဆဲ့ငါးဘုံတို့၌။တေဝိသ၊နှစ်ဆဲ့သုံးပါးသောရုပ်တို့သည်။ဟောန္တို့၊ဖြစ်ကုန်၏။ဆသညိနံ၊ဆသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊ သတ္တရသေဝ၊တဆဲ့ရုနှစ်ပါးသောရုပ်တို့သည်သာလျှင်။ဟောန္တို့၊ဖြစ်ကုန်၏။ဆရူပေ၊ဆရူပလေးဘုံ၌။ကိဉ္စိပိ တစုံတရာသောရုပ်သည်လည်း။နတ္ထိ၊မရှိ။

ဌင်းဂါထာဆရာ၊ ဆဓိပ္ပါယ် သရုပ်ပြသည်ကား။ ။ကာမဘုံ၌ ကာမသတ္တဝါတို့ဆား။ရုပ်ပေါင်းနှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါး။ကလာပ်နှစ်ဆဲ့တပါး၌ရှိသော ရုဆယ်ဖြာဟူတ်၊အသညသတ်ကြဉ်သောရူပတဆဲ့ငါးဘုံတို့၌ကား။ဃာနုပသာဒ, ကာယပသာဒ, ဘာဝရုပ်နှစ်ပါးကြဉ်သောနှစ်ဆဲ့သုံးပါးသောရုပ်တို့ကို ရဆယ်ဖြာ။ကလာပ်ဆားဖြင့်။ ပဌိသန္ဓေဆခါ၌၊ စက္ခု, သောတ, ဝတ္ထု, ဇီဝိတ, ကမ္မဇကလာပ်လေးစည်းတို့ကိုရဖြာ၊ ပဝတ္တိဆခါ၌၊စိတ္တဇကလာပ်ခြောက်စည်း။ဥတုဇကလာပ်လေးစည်းတို့ကိုရဆယ်ဖြာ။ ပေါင်းကလာပ်တဆဲ့လေးစည်းတို့ကိုရူပဘုံတို့၌ရဆယ်ဖြာ။ ဆသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ရူပဘုံရဆယ်သောရုပ်နှစ်ဆဲ့သုံးပါးတို့ ဘွင်။စက္ခု, သောတ, ဝတ္ထု, သန္ဓ, ဝိညတ်ငွေးခြောက်ရပ်ကြဉ်ဆယ်၊သောတဆဲ့ရုနှစ်ပါးသောရုပ်တို့ကိုရဆယ်ဖြာ၊ကလာပ်ဆားဖြင့် ပဌိသန္ဓေဆခါ၌ဇိဝါဒသကမ်းသူသော ဥတုဇကလာပ်နှစ်စည်းရဖြာ၊ပေါင်းကလာပ်သုံးစည်းရဘုန်ဖြာ။

လက်ဦးဆချုပ်။နိယတုတ်ကား။

(၁) ရုပ်နှစ်ဆဲ့ရှစ်။ကလာပ်စစ်၊နှစ်ဆဲ့တစ် ဘုံကာမာ။
(၂) ဃာ,ဇိ,ကာယ၊ဖွေးဘာဝ၊ကြဉ်က တေဝိသာ။
(၃) ဆသညသတ်ကြဉ်။ရူပလျှင်။ဆ၌နှံပင်ရဆယ်စွာ။

(၄) စ,ဒသာ,ဝတ္ထုကာဇိတိတာကမ္မဇကလာပ်မှာ။
(၅) စိတ္တဇဓြောက်ဝါဥတုဇာဆဲ့လေးဝကလာပါ။
(၆) လဟုဆာကာ၊နိဇ္ဇီဝါ၊လေးဖြာလက္ခဏာ၊
(၇) ဂျဝိဇိတိတာသတ္တိရာဆသညရဆပ်စွာ။
(၈) ဇိတိတနဝကာသုဒ္ဓဋ္ဌာလဟုတာဥတုဇာ၊
(၉) ကလာပ်သုံးဝါရဆပ်စွာမှတ်ကြဆာသညာ။

၅၅်သည်လျှင်၊ဂါထာဆရာ၊ဆဒိပ္ပါယ်ဆုံးဖြတ်သရုပတည်း။

---

(၆၁၁) ပဒီသနွေပဝတ္ထိဆရါဒွိဂျပ်ကိုပြခြင်း။

သနွေဒါဝိကာဂရော ဇရတာ၊မရဏာဇွော-ပပတ္တိယံ။
နလဇ္ဇာနိပဝတ္တေတု၊နကိစ္စိဝိ နလဇ္ဇာတိ။ ။
(သင်္ဂဟဆဋ္ဌကထာ)။

ဥပပတ္တိယံ၊ ပဒီသနွေဆရါဒွိ။သနွေဒါစ၊ သနွေဂျပ်ကိုဂုင်း။ ဝိကာဂရော၊ဝိကာဂရဂျပ်ကိုဂုင်း။ဇရတာဘာဝ၊ ဇရတာဂျပ်ကိုဂုင်း။မရဏာဇွေ၊ ဆနိစ္စတာဂျပ်ကိုဂုင်း။နလဇ္ဇာနိ၊မရဆပ်ကုန်။တု၊ပဒီသနွေဆရါမှတပါး။ပဝတ္တိဆရါကိုဆိုဦး အံ့။ပဝတ္တေ၊ပဝတ္တိဆရါဒွိ။ကိစ္စိဝိ၊တစုံတရာသောဂျပ်ကိုမျှလည်း။ နလဇ္ဇာတိ၊ မရသည်ကား။နမဟုတ်။လဇ္ဇာကိဇေဝ၊ရသည့်သာလျှင်တည်း။ ။ဂုင်းဂါထာဆရာ၊ပဋ္ဌဇေဝါကာရနှစ်ဆဲ့ငါးဘုံဒွိ၊သနွေဂျပ်၊ဝိကာရဂျပ်ငါးပါး။ဇရတာ,အနိစ္စတာပေါင်းရှစ်ပါးသော ဂျပ်တို့ကို၊ ပဒီသနွေဆရါဒွိ မရဆပ်။ပဝတ္တိဆရါဒွိသာလျှင်ရဆပ်၏ဟုမှတ်။ဆသညသတ်ဟု ဆိုဆပ်သောဇေဝါကာရဘုံဒွိကား။လဟုတာ,မဒုတာ,ကမ္မညတာ, ဇရတာ,ဆနိစ္စတာ ၅ငါးပါးကိုပဒီသနွေဆရါဒွိမရဆပ်။ ပဝတ္တိဆရါဒွိ သာလျှင် ရဆင်၏ဟုမှတ်၊ ။၅၅်သည်လျှင်၊ဉာဏ်ဆဟုန်ရပ်ဆိုင်း၍ ဂျပ်ပိုင်းတရပ်၊ဆပြီးသတ်ဆပ်ပြီ။

၅၅်သို့ဆောင်းဖြင့်၊စိတ်စေတသိက်, ဂျပ်တို့ကိုသရုပထွေ၊ သဘာဝထွေတို့နှင့် တကွ၊ဝိနိစ္ဆယတို့ကိုဖြဆိုပြီး၍၊ ယခုဆရါ၊ နိဗ္ဗာနပုဒ်ဆရကို၊ ထုတ်ဖြဦး တော့အံ့၊

နိပုဏ်ာတ္ထပကာသနီ။

(၄၁၂) နိဗ္ဗာန်၏သဝေါပရိနိဿယကိုပြခြင်း။

လောကသုံးတွင်၊ တဏှာဥမရဲ၊ ဆတုလဆစ်၊ ကေန ဖြစ်တော် မူပေသော။သုံးလူ့သခင်၊တရားရှင်မြတ်ဘုရားသည်။ သာဝတ္ထိပြည်မှန်၊ ဇေတဝန်ရွှေကျောင်းဦး၊ကိန်းဆောင်းမွေလျော်၊ နေတော်မူဥဿဆခါ၊ မဇ္ဈိမယာမံ၊ သန်းခေါင်ယာမ်တွင်၊ရောဟိတသဟု၊ ဆမည်နာမ-ထင်ရှား၊ တဦးသော နတ်သားသည်။မြတ်ဘုရားသုံးလူ့ရှင်၊ ရွှေကိုယ်တော်သခင်ဆား။ ဝိဝိဓ်သံသယယုံမှားကို၊ ဤစုဏ္ဏိယစကားဖြင့်၊ သျှောက်ကြားလာလေဇ်။ ။ယတ္ထ နုခေါဘန္တေနုဇာယတိ၊နဇိယျတိ၊ နမိယျတိ၊ နစဝတိ၊ နဥပပဇ္ဇတိ၊ သက္ကာနု ခေါဘန္တေ၊ဂမဇနေနလောကသဆန်ဉာတုံဝါဒဋ္ဌုံဝါပါပုဏိတုံဝါတိ။ ။သ ဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် နံပါတ် ၃၄။ စတုက္ကနိဒ်ိုးရှိ ပါဠိတော် နံပါတ် ၂၉၆။ ။ဘန္တေ၊ ဂေါတမန္ဒယ်ဘွား၊ ဆရှင်မြတ်ဘုရား။ ယတ္ထ၊ ဆကြင်ကာမ ရူပ,ဆရူပဟု၊လောကသုံးဘုံ၊ဆလုံးရုံဇ်။ဆုံးကုန်ရာဖြစ်သော စကြာဝဋ္ဌာဠ်။နဇာယတိ၊ပဋိသန္ဓေမနေ၊နဇိယျတိ၊မဇာဇိရလေ။နမိယတိ၊ရုတိ ဖြတ်ကွေ၊သက်မသေ။နစဝတိ၊မဇွေရွလျော၊နဥပပဇ္ဇတိ၊မဖြစ်၊ဘန္တေ၊ဆရှင် မြတ်ဘုရား။ဂမနေန၊လေယျာဉ်ပျံ,ခေတ်ရထား,ခြေချင်သွားခြင်းဖြင့်။လော ကဿ၊သြကာသလောက၊ ဘုံသုံးဝဇ်။ တံဆန်လှံ၊ ထိုဆဆုံးဖြစ်သောစကြဝဋ္ဌာကို။ဉာတုံဝါ၊သိခြင်းဌါဌင်း။ဒဋ္ဌုံဝါ၊မြင်ခြင်းဌါဌင်း၊ပါပုဏိတုံဝါ၊ရောက် ခြင်းဌါဌင်း။သက္ကာနုခေါ၊တတ်ကောင်းပါအံ့လော။ဇူတိ၊ဤသို့။ဆဝေါစ၊ဟော နားတော်ကြား၊လျှောက်ထားတော်မူ၏။

ဤကဲ့သို့ ရောဟိတသနတ်သား၊ လျှောက်ထားသည်ကို၊ မြတ်ဘုရား သုံးလူ့ဘ၊ဆတုလဘဂဝါ၊စောမုနိရာဇာသည်။မုခံတော်ရွှေဆာလုပ်၊ ကြာ ကုမုဒ်၌၊ မိန့်ထုတ်တော်မူလှုက်၊ ဤယျခုပြုလတ္တံ့ဖြစ်သော စုဏ္ဏိယစကား ဖြင့်ဟောကြားတော်မူပေဇ်။ ။ယတ္ထခေါဆာဝုသော နဇာယတိ၊ နဇိယျ တိ၊နမိယျမိ၊နစဝတိ၊နဥပပဇ္ဇတိ၊နာဟံတံဂမနေနနလောကဿ ဆန်ဉာတေ ယျံ၊ဒိဋ္ဌေယျံ၊ ပတ္တေယျန္ဒိ ဝဒါမိတိ။ ။သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၊ စတုက္ကနိဒ်ိုးရှိပါဠိတော်။ ။ဆာဝုသော၊ ဒါယကာ ရောဟိတသနတ် သား။ယတ္ထ၊ဆကြင်သခ်ါရလောကဇ်ိုးဆုံးရာ၊နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဠ်။ နဇာယတိ၊ ပဋိသန္ဓေမနေတတ်။နဇိယျတိ၊မဇာဇိတတ်။ နမိယျတိ၊မသေတတ်။ နစဝတိ၊

ထာဘန်မရတေထတ်၊ နဥပပဇ္ဇတိ၊ တာဘန်ပဒိသန္ဓေမနေတတ်။ တံလောက သန္တံ၊ထိုသခ်ါရလောကဖျိဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို။ဂမနေနှ၊လေယာဉ် ပျံ၊ဓာတ်ရထား, ခြေချင်သွားခြင်းဖြင့်။ ဉာဏေယျန္တိ၊သိအပ်ဖျိပ္ပါ။ ဒိဋ္ဌေ ယျန္တိ၊မြင်အပ်ဖျိပ္ပါ။ ပတ္တေယျန္တိ၊ ရောက်အပ်ဖျိပ္ပါ။ အဟံ၊ငါတရား သည်။နဝဒါဒိ၊ ဟောတော်မမူ၊ ဣတိ၊ဤသို့။ အဝေါစ၊ ဟောကြားမိန့်ဖြက် တော်မူဖျိ၊ ။{ရောဟိတဿနတ်သားသည်ကား၊ ၎ကြင့်ဗြာဟ္မ ဆိုအပ် သော၊သြကာသလောကဖျိအဆုံးကို ၎မေးလျှောက်ဖျိ။ ဘုရားသခင်ကိုယ် တော်မြတ်ကားသခ်ါရလောကဖျိအဆုံးဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကိုရသ့်၍ ဖြေကြား တော်မူဖျိ။ထိုကြောင့်၊မနောရထပူရကိုအဋ္ဌကထာ၌။ ။ဣတိဒေဝပုတ္တေန စက္ခဝါဋ္ဌလောကဿ အန္တော ပုစ္ဆိတော၊ သတ္ထာရာ သခ်ါရလောကဿ ကထိတောတိ။ ။ဟာဘွင့်ပြီ။ ။စကားချပ်}။

ဤကဲ့သို့၊သုံးလူ့သခင်၊ ငါးမာရ်ရှင်သည်၊ ဟောကြား မိန့်ဖြက်သည်ရှိ သော်၊ရောဟိတဿမည်တွင်၊နတ်လူလင်သည်၊ ဤကဲ့သို့ဟောကြား၊ ဖြတ် ဘုရား၏တရားသည်၊အံ့ဘွယ်ရှိစွ၊မဖြစ်ဘူးမြဲဖြစ်လေစွ၊ဆလွန်လျှင်ကောင်း ပေစွတကားဟု၊ဆခါခါ၎ထာမနာစကားဖြင့် လျှောက်ကြားပြီးလျှင်။ ရှေးဦး ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ဆထွေ၊ပုတ္တိ ဆကြောင်းကိုထပ်လောင်းကာ လျှောက်ကြား ပြန်ဖျိ။ဆဘယ်သို့လျှောက်ကြားပြန်သနည်းဆိုလျှင်။ သုံးလူ့သခင်၊ ငါးမာရ် ရှင်ဖြစ်တော်မူသောဖြတ်စွာဘုရား။ဆကျွန်ုပ်ရောဟိတဿနတ်သားသည်။ ရှေးဆခါကာလ၊ သမယဿ်။ မူဆိုးသားဖြစ်။ တန်းခိုးစစ်နှင့်ပြည့်စုံ၊ ကောင်း ကင်ဘုံဆို၊ဈာန်ဟုန်ပျံကြွ၊ သွားတတ်လှသော ရောဟိတဿ၊ ဘွဲ့နာမဖြင့်။ သာသနာ့ဝန်ထမ်း။ရသေ့ရဟန်းဖြစ်ဘူးခဲ့ပါသည်ဆရှင်ဖြတ်ဘုရား။ ထိုဆ ခါကာလ သမယဿ်ဆဈာန်ဖျိ၏ လျှင်မြန်ခြင်း ဇဝနသည်။ ဆဘယ်သို့ဖြစ်ရ ပါသနည်းဆိုလျှင်။ တဆဲ့နှစ်နှစ် ပတ်လုံးဆရာ့ထံ၌ သင်ဆပ်ပြီးသောလေး ဆတတ်ဆဆုံးရှိသော လေးသမားသည်။ ပြိုငြင်ခြင်းမရှိ။ ပေါ့ပါးဘိသော မြားဖြင့်၊ဆကြင်မျှလောက်သောကာလ၌၊တထွာလက်သစ်ရှိသောဘီလာ ဖြစ်သောထန်းပင်ရိပ်ကို။ ထွန်စစန့်ဉာဏ်၏၊ ထိုဇွန်းလောက်ခဏသမယဿ်။ တခုသော စကြာဝဠာ ခရိုးလွန်နိုင်သည့်လျင်မြန်ခြင်းရှိပါ၏။ ဤကဲ့သို့လျင် မြန်ခြင်းရှိသောဆကျွန်ုပ်ရောဟိတဿရသေ့ဆား၊ငါသည်ခြေချင်ဖြင့်သွား၍၊လောကဖျိဆုံးရာ။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ရောက်ဆောင် သွားပေတော့အုံဟု ဆကြိဆသိုဖြစ်ပါသည်ဆရှင်ဘုရား။ ထိုသို့ဆကြိဆလိုဖြစ်သည်နှင့် ဆညို။ စားရာသောက်ရာ၊ခံရာကာလ၊ကျင်ကြိုးကျင်ပယ်။ စွန့်ဘွယ်ကာလ။ ဓာပိ

စက်ခြင်းပင်ပန်းခြင်းကာလ၊ဤဆဒါသမယတို့ကိုကြဉ်ထား၍။ ဆန္ဒစတရာ ဆာသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး။ တနေ့မျှမနားမရပ်။ ဆထပ်ထပ်သွားငြားသော်လည်း။ကာမ,ရူပ,ဆရူပဟု၊လောကဆုံးရာနိဗ္ဗုတာသို့၊မရောက်မတွေ့ဆသက်စေ၍၊ကြာဝင်္ဂါဖြို့ဆကြားတွင်၊သေရခြင်းမရထာတရားကိုသာပြုရပါတော့သည်ဆရှင်မြတ်ဘုရားဟုသျှောက်ကြားရှာလေ၏။

၍သို့သျှောက်ကြားသောကာလ၊ သုံးလူ့ဘဗြတ်ဘုရားသည်၊ နောက်တခါထပ်မံ၍ဟောကြားပြန်၏။ ။ဆပိစခွါဟံဆေးဝုသောဇုမသို့ ညဉ်ဗျာမမတ္တောကဉ္ဇဝရေသသည်ဖြို့ သမနကောလေးကဉ္ဇပညပေဖို၊ လောကသမုဒယဉ္စ၊လောကနိရောဓဉ္စ၊ လောကနိရောဓ ဂါဒိနိဉ္စ ပဋိပဒန္ဒို့၊ ။ဆပိစ၊ ထိုသို့ခြင်ဖြင့်သွား၍မရောက်နိုင်သော်လည်း။ ဗျာမမတ္တော၊ တလံမျှလောက်သော၊သသည်ဖြို့၊ သညာနှင့် တကွသော၊သမနကော၊ စိတ်နှင့်တကွသော။ ဇုမသို့ယဝကဉ္ဇဝရော၍ကိုယ်ခွါသာလျှင်။ လောကဉ္စ၊ သဒိါရုလောကကိုဌင်း၊ဝါ၊ဆိုခြင်း,နာခြင်း,စသောဒုက္ခသစ္စာဟု ဆိုဆပ်သော လောကကိုဌင်း၊လောကသမုဒယဉ္စ၊ဒုက္ခသစ္စာဟု ဆိုအပ်သောလောက၏ ဆကြောင်းဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကိုဌင်း။ လောကနိရောဓဉ္စ၊ လောက၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်ဟုဆိုဆပ်သော နိရောဓသစ္စာကိုဌင်း။ လောကနိရောဓ ဂါဒိနိဉ္စ ပဋိပဒန်း၊လောက၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ထိုရောက်ကြောင်း ဆကျင့်ဟုဆိုဆပ်သော မဂ္ဂသစ္စာကိုဌင်း၊ပညပေဖို၊ ဂါပညတ်တော်မူ၏။ဣတိ၊ဤသို့၊ ဆဝေါစ၊ ဝိန့်တော်မူ၏။

ဤသို့သုံးလူ့ဝတွင်ထား၊ဗြတ်ဘုရားသည်။ ရောဟိတသနတ်သားဆား၊ ဆိုခြင်း,နာခြင်း,သေခြင်းစသောဒုက္ခဆပေါင်းဖြစ်ရာ၊ရောက်ရာ ဒုက္ခသစ္စာကိုဌင်း၊ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏ဖြစ်ကြောင်းတဏှာဟု ဆိုဆပ်သောသမုဒယသစ္စာကိုဌင်း။ထိုဒုက္ခ၊သမုဒယ၏ချုပ်ရာ။ဆမြိုက်နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုဆပ်သောနိရောဓသစ္စာကိုဌင်း၊ထိုနိရောဓသစ္စာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ရောဲကြောင်းမဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှစ်ပါးဟု ဆိုဆပ်သော၊မဂ္ဂသစ္စာကိုဌင်း။ သညာ၊ ဗဟုညာဉ်နှင့်တကွသော၍ကိုယ်ခွါသာလျှင်ပညတ်တော်မူ၏ဟုဟောတော်မူပေ၏။ ။ဤသို့ဆသခ်တဓာတ်၊နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကိုလည်း။ ကိုယ်ခွါဂါဘုရားပညတ်တော်မူ၏ဟု ဟောတော်မူရာခွါကိုယ်ခွါ ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာတို့၏ချုပ်ခြင်းသည်။နိဗ္ဗာန်ကိုဆာရုံပြု၍ဖြစ်သောမဂ္ဂသစ္စားကို ရသဖြင့်ချုပ်ရပေသည်။ထိုကြောင့်၊ဤကိုယ်ခွါ၊ ဆသခ်ဝဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရော့.ဖြတ်သည်

ရှိပေဖြစ်ဟု ဟောကြားတော် မူပေသည်ဟု ဖွင့်ဆိုပြီ။ ထိုသို့ ဖြစ်သော ကြောင့်၊ ဆရဲယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိဆိုရဆိုသော ပရမတ္ထဆစ်ဖြစ်ပေသော ဆမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားဖြတ်သည်။ ဆာရုံဆားဖြင့်ကိုယ်ကဲ့ ဆေးဆဲ့ပြီး၍ ဖြစ်သောကြောင့်။ ဂေါစရဒ္ဓါတ္တ မည်ကြောင်းကိုပြတော်မူလိုသော ဆရှင် ဆာနန္ဒာ၊ မူလဒိုကာဆရာသည်။ ။ဆဒ္ဓါတ္တရကောတိဂေါစရဒ္ဓါတ္တော နိဗ္ဗာ နေးရတော။ ။ဟုဓမ္မသင်္ဂဏိမူလဒိုကာ။စာနံပါတ် (၄၇) သဒ္ဒါဘွဲ့ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဆဒ္ဓါတ္တရတောတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဂေါစရဒ္ဓါတ္တော၊ ဝိဝိဂိုလွဲ၍ဖြစ်သော ဆာရုံဟုဆိုဆပ်သော၊ နိဗ္ဗာနေး၊ဆသဝိတဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်၌။ရတော၊ကာမာဝစရကုသိုလ်။ကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် မဂ်ဖိုလ်စိတ်ဖြင့် ဖွေလျော်သည်ဖြစ်၍။ ။{နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကို။၌ကိုယ်၌ဂေါဒရဒ္ဓါတ္တာ ဆားဖြင့် ရဆပ်၏ ဟူလို။ ။စကားချပ်}။ ။ဤသို့ ပါဠိတော် စကား၊ ရောဟိတဿနတ်သားဆားပေးဝေါကြားသည်ကို။ ကောင်းမွန်စွာညှော်ရှေသွားဖြင့်။သတိပြု၍ ကြည့်ရှုကြလျက်။ ဆသဝိတဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကို။၌ခန္ဓာကိုယ်၌ရဆပ်သောဆဖြစ်ကို။ကျစ်လစ်သော စိတ်နှလုံးဖြင့်။ စွဲသုံးကြလေကုန်။

၌လျှင်တဝ၊နိဗ္ဗာန်၊သဝေဝိပဆုံးဖြတ်ပြီ။

---

(၆၁၃) ဆာသဝိတမဇ္ဈ-သဘာဝဝိနိစ္ဆယကိုပြခြင်း။

ထိုဆသဝိတဓာတ်၊နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ဟူသည်။ကြောင်းဆွေရုတေခြင်းမရှိ။ရုတိဖြစ်ဆဆုံးကိုလွန်သည်ဖြစ်၍။ မဒ္ဒိ,မသေဆမြဲတည်နေသော ကံဆစရှိသောဆကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင်ဆပ်ဘဲ။ ဝိဝိထက်လွန်မြတ်သောတရားမရှိ။ဆရဲယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်။ ဂျေးပါရမီတော်ဆစွမ်းဆဟုန်ကြောင့်။မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်တော်မြတ်တို့ဖြစ် ဆာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော သန့်သဘော လက္ခဏာရှိသောပရမတ္ထဆစ်။ဆသဝိတသဘောဖြစ်၍။ မြတ်လှစွာသော၊ လောကီယဓမ္မ၊ပညတ္တိဓမ္မမဟုတ်။ လောကုတ္တရာဟု စင်စစ်ဆားဖြင့် သမုတ်ဆပ်သော ဆကြောင် ဆသဝိတဓာတ်၊ တရုသော တရားမြတ်သည်ရှိ၏။ထိုတရုသော တရားတော်မြတ်သည်သာလျှင်။ မဒ္ဒိ,မသေ, ဆမြဲနေသော နိဗ္ဗာန်တရားတော်ဆစစ်မည်ဖြစ်ဟူ၍။ ဂင်္ဂါဝါဠု၊သဲစုမကာသော၊ ဂျေးဂျေးသော ဆုရားမြတ်သဓင် ဆရှင်မြတ်တို့ ဟောကြားမိန့်ဖွင့်တော်မူကုန်၏။ ထိုကြောင့်၊ ။လက်သန်းဆဋ္ဌကထာ၌။

ပဒမစ္စု၊ တမစ္စုနှံ့၊ ဆသင်္ခတမနုတ္တရံ။
နိဗ္ဗာနဒိတိဘာသန္တို့၊ ဝါနမတ္တာမဟေသဒယာ၊ ။

ဟူ၍ဒိန္နဲလေသည်။ ။ဆစ္စု၊ တံ၊ ဇွန်ခြင်းမရှိသော၊ ဝါ၊ စုတေခြင်းမရှိသော။ဆစ္စုနှံ့၊ စုတိဟုဆိုဆပ်သောဆစ္စုန်၊ ဆဆုံးကိုလွန်ထသော။ ဆသင်္ခတံ၊ကံ, စိတ်, ဥ, ဟာ, ကြောင်းလေးဖြာတို့သည်မပြုပြင်ဆပ်သော။ ဆနုတ္တရံ၊ ပြိဒိထက်လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော။ပဒံ၊ မင်္ဂဗိုလ်တို့၏ ဆာရုံဌာန်သော တရားကို။နိဗ္ဗာနဒိတိ၊ဆသင်္ခတဓာတ်၊နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ဟူ၍၊ ဝါနမတ္တာ၊တဏှာ၌လွတ်ကုန်ပြီးသော၊မဟာသယေဝ၊မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ဘာသန္တို့၊ ပြောက်ဘော်ဟောကြား၊တော်မူကုန်၏။ ။{ဆထွင်ဆမြတ်၊ပရမတ္ထဆစ်။ မြတ်သော ဆနှစ်ဖြစ်သော တရား၊တော်ဆထူးသည်၊ နိဗ္ဗာန်မည်လတ်၊ ဆသင်္ခတဓာတ်မည်၏ဟူလို}။ ။ထိုသို့ဆိုဆပ်ပြီးသော သဘောရှိသော ဆသင်္ခတဓာတ်တရားမြတ်သည်၊ရောဂငှါ,ဆစရိသော တဆဲ့တပါးသောဒိုးတို့၏ငြိုငြိမ်းခြင်းမျှဆာဝဝမတ္တာဖြစ်သောပညာဓမ္မမဟုတ်၊မရဏဆတ်ဆတ်၊ပရမတ္ထဖြစ်သောမင်္ဂ, ဗိုလ်တရားကဲ့သို့၊ လောကသုံးပါးကိုလွန်ခြောက်၍ တည်တတ်သောပရမတ္ထဆစ်တရားတော်ဆနှစ်သည်သာလျှင်တည်းဟူ၏တ်။

ဆ၍သော်သောဆရာများသည်၊ တရားဓမ္မ၊ဆသင်္ခတကို။ ဟုတ်မှန်စွာမသိ။ ဆဆင်ဆခြင်ပညာမရှိ၊ သဘောတော်ဝေးကွာဘိ သောကြောင့်။ ကုန်ပြီးသောဒိုးစာရှိသောဒိုးလျှံသည်၊ ဆကြွင်းမဲ့ဥသုံ၊ဆလုံးစုံမရှိ။ ငြိမ်းဖေးဘိသကဲ့သို့။ထက်ဝန်းကျင်ကုန်ပြီးသောကံကိလေသာရှိတော်မူကုန်သောဘုရားရဟန္တာဝုဂ္ဂိုလ် ဆရှင်မြတ်တို့သည်။ ဖြည့်ဆည်းပူးတော် မူဆပ်ပြီးသော ပါရမီတော် ဆပေါင်းတို့ကြောင့်၊ ကောင်းစွာ ရဆပ်သော မင်္ဂဉာဏ်, ဗိုလ်ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဆိုဆပ်ပြီးသော သဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို။မျက်မှောက်ထင်ထင်၊သိမြင်လွယ်းယူ၊ဆာရုံမူ၍၊ပရိကံ,ဥပစာ,ဆနုလုံ, ဂေါတြဘူ,ဝေါဒါနိဟူသော ဆဟုန်ပြင်းထန်၊ တန်းခိုးသံရှိသော မင်္ဂဉာဏ်, ဗိုလ်ဉာဏ်တော်မြတ်၊ ဝရဇိန်မိုးယံးကြိုး စက်ဝေတ်တို့ဖြင့်၊ ဆဝိဇ္ဇာတဏှာတည်းဟူသောဝဋ်မြစ်ကို၊ တဘန်ဆသစ်း မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ ဆဖြစ်သို့ရောက်စေသောဆားဖြင့်။ကြွင်းမဲ့ဥသုံ၊ဆကုန်ဖြတ်၍၊ ဤပန္တိမဘဝန်၌၊ဖြစ်ထိုက်သမျှဖြစ်ကုန်သော၊ဝိညာဉ်, နာမ်, ရုပ်၊ခန္ဓာငါးပါး၊ပင်စင်ဒုတ်ဆပေါင်း၊ဆကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းသော၊ဆနုပါဒိသသပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူခြင်းပညတ္တိဓမ္မကို။ရည်တော်မှတ်။ ။နိဗ္ဗန်ဓိရာယထာယံပဒီပေါ။ ။

ဟုဟောကြားတော်မူသော မဟာပရိတ္တ ပါဠိတော်စကားကို။ ဆသဝ်တ
ဓာတ်၊နိဗ္ဗာန်ဖြတ်ကို ဟောကြားသောပါဠိပါဠိတော်ဟု ဆမျှတ်မှားလျက်၊
နိဗ္ဗာန်တရားဖြတ်ဟူသည်၊ မိုးတောက်ငြိမ်းသကဲ့သို့။ တဆဲ့တပါးသောမိုး
ငြိမ်းခြင်းပင်တည်းဟုဟောကြားကြပေ၏၊ ထိုသို့ဟောကြားခြင်းသည်မှား
သောဝိစ္ဆာဝါဒ ဆယူမှုသာတည်း။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော
ဆနုပါဒိသေသပညတ္တိဓမ္မ၊ရုပ်နာမ်တို့၏ငြိမ်းခြင်းဆဘာဝမျှဟုဆိုအပ်သော
နိဗ္ဗိုတိမတ္တာနှင့်တူရာ၌ကိုယ်တော်ဖြတ်တို့သည် လွန်စွာမရက်မဟက်နှစ်
သက်ဖြတ်နိုးဆပ်သော ပရမတ္ထဆဆိ, ဆဥ္စ, ဆဝဲ, ဆနှစ်,သဒ္ဒါဘုတ် ဩဒာ
ဖြတ်ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်တရားဖြတ်။ဆသဝ်တဓာတ်သဘာဝနှစ်ပါး၏ ထူးခြား
ဟန်ကို မသိခြင်းကြောင့်တည်း။ ။ဌင်းနိဗ္ဗိန်ဘို ဓိရာထာယံ ပဒိပေါ်။ ။
ဟူသောပရိတ်ကြီးပါဠိတော်ကား။ ဆသဝ်ဘဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားဖြတ်ကို
ရည်၍ဟောသည်မဟုတ်၊ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောပညတ္တိဓမ္မကိုရည်၍ဖြတ်ဘုရား
ဟောကြောင်းကို။ ဌင်းပါဠိတော်၏နိဂုံးပုဒ်ဆဆုံး၊ ဗုဒ္ဓဓိသံဓေ၊ဟု၊ ဖြတ်
ဘုရားဟောသုံးလိုက်သဖြင့်၊ဆလွန်ပင်လယ်ကွင်းဖြင် ပြေးသွားသောဆင်
ပြောင်ကြီးဆလား၊ထင်ရှားလှပေသည်ဟုမှတ်။ ၊ထိုမှတပါးသောပါဠို,
ဆဋ္ဌကထာ,ဋီကာဃကားတို့ကိုကိုးကား၍မပြခြင်းသော်လည်း ဤမျှဃကား
ဖြင့်သိသာလောက်ပေပြီ။

နိဗ္ဗာန်,ပရိနိဗ္ဗာန်ဤတရားနှစ်ပါးတို့သည်မတူသော ဝိသဒိသလက္ခဏာ
ရှိ၏။ထိုနှစ်ပါးတို့ဝင်နိဗ္ဗာန်တရားဖြတ်သည်၊စိတ်, စေတသိက်,ရုပ်တရား
တို့ကဲ့သို့။ရဂေါဘင်း,ဒ္ဝိဂေါဘင်းသော ပရမတ္ထဆနှစ် သဘောတရားဖြစ်၏။
ဘုရား, ရဟန္တာသခင်၊ ဆရှင်ဖြတ် တို့၏နာမ်,ရုပ်ချုပ်ဖြတ်၊ ဆဘာဝဖြစ်
လတ်သော ဆနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာန်သည် ၊ ခန္ဓာကမ္မဇရုပ်တို့၏ဆကြွင်း
မရှိ၊ ချုင်ဖြတ်ဘ်ခြင်းဟု ဆိုဆပ်သော ပညတ်ဓိဓမ္မ၊သဘော သဘာဝသာ
တည်း။ ၊ဤလျှင်၊ နိဗ္ဗာန်ဓမ္မ၊ပရိနိဗ္ဗာန်သဘာဝ၊ တရားနှစ်ပါး၏ဝူးခြား
ဟန်တည်း၊ ။ဤသို့တရားနှစ်ပါးထူးခြားဟန်ဆရောမျှားကို။ကောင်းမွန်စွာ
မှတ်သားကြရသဖြင့်,ဘောက်ပြန်သော ဆယူဝါဒတရားကို။ ပယ်ရှားကြ
လေကုန်၊ ။ထိုကြောင့်၊နိဗ္ဗာန်,ပရိနိဗ္ဗာန်တရား။ထူးခြားဟန်ကိုလက်ဝါဖြင့်
ရေးသားသော၊ငါတို့ဆရာဖြစ်၏ကျေးဇူးရင်၊လောကဗန္ဓုနှင်းဆရာတော် သ
ခင်ဖြူလက်ဝါဆနှစ်စကားကို။ ဝေနေယျဆမျှား မှတ်သားရန်ဆော်၊ ထုတ်
နုတ်လျက်ရေးသားလိုက်ပေအုံး၊ ။(သတိပြု၍ကြည့်ရှုကြ)။

နိဗ္ဗာန်ခေမာ၊ ။ရွှေပြည်သာကား။ရောင်ဝါမပြ။မိုက်မှောင်ထူ၍။ဆယူ မှောက်မှား။ကျင့်ပျက်ပြားသည်၊ဘုရားမလို၊မှောင်ရိပ်ခိုသား။ တိမ်ကြို့,လ ကြား။ပုဂ္ဂိုလ်များတို့၊ဉာဏ်သွားလွဲခဲချ၍၊ခွင့်မရလျှင်၍၊မခံတင်မဖျန်၊မလျှော် ကန်ဘဲ၊ဘောက်ပြန်ယွင်းချက်၊ဒုတ်ယူဆပ်သည့်၊ပညတ်ဓမ္မ၊ဆာဒေဝသာ၊ မဟုတ်ပါခဲ့၊ပသာလျှံလူ။ဉာဏ်ရောင်ဖြာသည်။ ယထာဘူတံ၊ မဘောက်ပြန် ဘဲ၊ ဟုတ်ခဲ့နှိမ်နှဲ့ဆို၊ ကျမ်းဆလိုကား၊ မာရ်ဖြိုစက်ပြန်၊ ဖိုလ်, မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ရောင်လျှံဝင်းပြန်၊ယူရန်ဆာချံ၊ဘားမျိုးလုံသည်၊ သုံးဘုံဆထက်၊ကျော်ဌန်း တက်သား၊ဘဝဂ်လွှမ်းမိုး၊ ရန်ပေါင်းချိုးသည်၊ညစ်မျိုးမဆန်၊ တန်းခိုးထန် လျက်၊ရောင်လျှံဖေးကြည်၊ဖြတ်မြိုက်ရည်သာ၊ ဒီးဝေးကွာ၍၊ ငြိမ်းရာဆန်၊ ဖေကန်ဖေက၊မွန်မြတ်လှသည်၊မရဲ့ဆတ်ဆတ်၊ ဘိုးထိုက်မြတ်သား၊ ပရမတ် တရား၊မြတ်ပတ္တမြားလျှင်၊ တရားမွန်ရည်၊ နိဗ္ဗာန်မည်သည်။ ။ရွှေပြည်ဆ မတဘုံနန်းတည်း။ ။(၅)ကား ဆသဒ်တခေတ်၊ တရားမြတ်၌၊ မှတ်သား ဘွယ်လကာ)။

ညွှန့်လန်းဝေဆာ။ ။လောင်းပွင့်လျားလျင်။ဆာကာတိမ်ဘုံ၊ဈာန်ဖြင့်ခုန် ၍၊တိမ်ဘုံစံမှီး ဈာန်ယာဉ်စီးသည်၊ဉာဏ်ကြိုးယောကျ်ား။ သူဌေးသားဟု၊ ထင်ရှားလူဘော်၊ ဖြစ်လတ်သော်ကား။ ဘုန်းမော်တွင်ထား၊ ဘုရားချစ်ရှင်၊ ရောင်တော်ရင်သည်၊ဒိပကိရာ၊ရှင်မြတ်စွာ၏။နှစ်ဖြာစက်ဆောက်၊ဝပ်စင်း မှောက်လျက်၊ရှိခိုးစောက်ဦးတင်၊ဆုကြိုးဆင်၍။ရုံသင်သမ္မာ၊ဇုံပွင့်ဆာသည်။ တေဇောရောင်ခြည်။ ပါရမီကြောင့်၊ မဟိဘမ္မတ်။မြေဆထွတ်ဝယ်၊တုလွတ် တင့်တာ၊ ရောင်ခြောက် သွယ်ဖြင့်၊ နူနယ်ရှုဝယ်၊ ရှင်စမွာဘင်လျက်၊ငြိ တွယ်မှေးခရ်။ဟူးဝင်နှစ်သည်၊ဆမြစ်မြိုမြို၊ဝရုဏ်ဝင်မှန်သား။ချာ်,နာမ်ပင်စည်။ ခန္ဓာရှည်တို၊ရောင်ခြည်ထွန်းပေါ်၊ တန်းခိုးကျော်သည်၊ ဉာဏ်တော်စက်ပျံ၊ ဟုန်းဟဲသံနှင့်၊ပြင်းထန်ကျိုးထစ်။နတ်စက်ဖြစ်၍၊ ဝဋ်မြစ်ပြတ်ကုန်၊ဇာတိမြို့ သည်း ။သုံးဘုံလူ,ထွဋ်ငြိမ်းခဏ်းတည်း။ ။ဤကား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလတ်၊ ချုပ်ပြတ်ရှာ,နာဒ်၌။မှတ်သားဘွယ်လကာ။

ဤသို့ပြဆပ်ပြီးသောဆသဒ်ဘခေတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို။ ပရ မတ္ထဆားဖြင့် မရဲ့ဆတ်ဆတ်၊ ထင်ရှား ရှိပေဖို့ဟု ထင်မှတ်သိနိုင် ရခြင်း သည်။ ဆနုမာနသိဒ္ဓိ,ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိဆားဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၍၊ထိုနှစ်ပါး တို့ဘွင်၊ပည ဝန္တကလျာဏဟုထဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဉာဏ်ဝယ်ထင်ရှား။ ရင်းဆသောဆား ဖြင့်၊နိဗ္ဗာန်ဘရားကိုသိရခြင်းသည်။ဆနုမာနသိဒ္ဓိဆားဖြင့် သိခြင်းမည်၏။ထို ကြောင့်၊ သုမင်္ဂလသာဒိဂါထာ၌၊ ။မင်္ဂဖလမာလမ္ဗဏာဘုတန္တိ ဇုတိနာက

လျှာဏာပုထုဇ္ဇနာနံဆနုမာနသိဒ္ဓိတံ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။မဂ္ဂဖလမာလမ္မဏာဘူတနိဗ္ဗာနဓမ္မနာ၊မဂ္ဂဖလမာလမ္မဏာဘူတံဟူသော ဤပါဠိတွဖြင့်။ကလျှာဏာပုထုဇ္ဇနာနံ၊ ကောင်းသော ဆကြား,ဆမြင်, ဆဆင်ဆခြင် ရှိကုန်သော ကလျှာဏာပုထုဇဉ်တို့ဆား။နိဗ္ဗာနသာ၊ဆသဝိတဓာတ်၊နိဗ္ဗာန်တရားဖြစ်၏။ ဆနုမာနသိဒ္ဓိတံ၊ရေဝံးဆသောဆားဖြင့်၊ထင်ရှားသောဆဖြစ်ကို။ ဒသေတိ၊ ပြတော်မူ၏။

ဆနုမာနသိဒ္ဓိ ဆားဖြင့် သိခြင်းသည်လည်း။ သုတမယ ဆနုမာနသိဒ္ဓိ၊ စိန္တာမယဆနုမာနသိဒ္ဓိ၊ဘာဝနာမယဆနုမာနသိဒ္ဓိဆားဖြင့် သုံးပါးဆပြားရှိ၏၊ထိုသုံးပါးတို့ဘွင်။အဲ့ဘွဲ့သ်ရှစ်ဖြာ၊ပြည့်စုံစွာသော သာသနာတော်ဖြစ်၌၊ ကြိမ်ကြိုက်ရကုန်သော ပညာရှိဆပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ သဗ္ဗညုဘုရားသခင်၊ တရားရှင်၏တရားတော် ဒေသနာကို၊ ကြားနာဖွတ်သား သင်ကြားရ၍၊နိဗ္ဗာန်တရား၏ ထင်ရှားရှိသောဆဖြစ်ကိုသိရခြင်းသည်။ တရားတော်ဖြာ်ကို။နာကြား၍တ်သားရခြင်းလျှင်။ဆရင်းရှိသော သိခြင်းဖြစ်သောကြောင့်။သုတမယဆနုမာနသိဒ္ဓိမည်၏။ သုမေဓာပညာရှိဆစရှိသော၊ ဘုရားအလောင်းသူတော်ကောင်းတို့ကဲ့သို့။တရံတခုသောတရားစကားကို မနာကြားရဘဲလျက်၊လောကဋ္ဌ၊ဒုက္ခမည်သောတရားရှိသော်။ထိုဒုက္ခဖွတ်ပါးသောသုခမည်သောတရားသည်ရှိသကဲ့သို့၊ ထိုနည်းဆတူ၊ မလွဲမှ၍သာလျှင်၊ဘဝသုံးပါးတည်းဟူသော သံသရာရှိသည်ရှိသော်။ ထိုဘဝသုံးပါးမှလွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်မည်သော တရားသည်ရှိသည် သာလျှင်ဖြစ်ရာ၏။ စသည်ဖြင့်ဆင်ခြင်စဉ်းစားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ နိဗ္ဗာန်တရားတော်ဖြတ်၏ ထင်ရှားရှိသောဆဖြစ်ကို သိရခြင်းသည်၊ ကြံစည်စဉ်းစားရခြင်းလျှင် ဆရင်းရှိသောသိခြင်းဖြစ်သောကြောင့်။ စိန္တာမယဆနုမာနသိဒ္ဓိမည်၏။ စတုသစ္စာကမ္မဋ္ဌာန်းကို။စီးဖြန်းပွါးများသော ယောဂိသူမွန်၊ သိလဝန်တို့ဆား။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသောဒုက္ခသစ္စာ၊ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး၌၊သာယာစွဲလမ်းတတ်သောတဏှာဟူဆိုဆပ်သော သမုဒယသစ္စာ၊နိဗ္ဗာန်ဆိုရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ရှစ်ပါးဟု ဆိုဆပ်သော မဂ္ဂသစ္စာ။ ပေါင်းသုံးဖြာသည်။ ပရမတ္ထ ဆားဖြင့် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့။ ထိုနည်းဆတူ၊မလွဲမှ၍၊ ဆသဝိဘာဓာတ်၊ တရားဖြာ်ဟု ဆိုဆပ်သော။ နိရောဓသစ္စာသည်လည်း။ပရမတ္ထဆားဖြင့်ထင်ရှားရှိ၏ဟု သိခြင်းသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာညာဏ်သျှင်ဆရင်းရှိသောသိခြင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ဘာဝနာမယ ဆနုမာနသိဒ္ဓိမည်၏၊ ။ဤလျှင်၊ ဆဘိဓမ္မာဒိကာဆထွက်။ ဆနုမာနသိဒ္ဓိ သုံးချက်

ဖြင့်၊ကလျာဘာ ပုထုဇဉ်ဆား။ ဝိမိဉ်ကော်ဝယ်။ ကေန်ဆတ်ဆတ်၊ ထင်ရှား သိဆပ်သည်ဆဖြစ်ဒို့မှတ်ဘွယ်တည်း။

ထိုသိလဝန်္တ၊ကလျာကဟုပုထုဇဉ်သာမည်မှတပါး**သော၊သောတာပတ္တိ** မဂ်၏ရှေး၊ ဂေါတြဘုစိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဝိသေသပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ ဂေါတြဘုဉာဏ်၊မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့်။ ဆသင် တဓောတ်၊နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကို။ မျက်မှောက်ထင်ထင်။ ဉာဏ်ဝယ်မြင်ခြင်း သည်။ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိဆားဖြင့်မြင်ခြင်း၊သိခြင်းမည်၏၊ထိုကြောင့်၊ သုမင်္ဂလသာ ဗိဒိုကာဒ္ဒါ။ ။ဧတ္ထမဂ္ဂဉာဏေနသစ္ဆိကာတဗ္ဗန္တိ ဇေတေန တံတံဆရိယပုဂ္ဂ လာနံနိဗ္ဗာနသသပစ္စက္ခသိဒ္ဓိတံ ဒသေသတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။စတ္ထမဂ္ဂဉာ ဏေနသစ္ဆိကာတဗ္ဗန္တိ ဇေတေန။ စတ္ထမဂ္ဂ၊ပ။ ကာတဗ္ဗံဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ တံတံဆရိယပုဂ္ဂလာနံ၊ ထိုထိုဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ နိဗ္ဗိဒါနသဉ၊ နိဗ္ဗိဒါန် တရားဖြစ်။ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိဘံ၊မျက်မှောက်ဆားဖြင့် ထင်ရှားသည်ဖြစ်ဆဖြစ်ကို၊ ဒ သေသတိ၊ပြ၏။ ။ဤစကားရပ်၌။ဂေါတြဘုစိတ်နှင့်ပြည့်စုံသောဝိသေသ ပုထုဇဉ်ဆား။နိဗ္ဗိဒါန်တရားမြတ်ကိုသိခြင်းသည်၊နေဝန်းကိုအာရုံပြု၍ကြည့် ရှုသောသူဆား။နေမထွက်မီရှေးဆာဋ္ဌိ ထွက်လုဆဲခဏ၌နေ၏ ဆရောင်ဆ လင်း၊ကြေးနီဆဆင်း၊ ဆာရုံ၏ ဆဝန်းကို၊မြင်သဖြင့်။ ဤဆဆင်းကား။နေ တည်း ဟုသိနိုင်ခြင်းကဲ့သို့၊ထိုဆတူ၊ ဂေါတြဘုဉာဏ်သည်မဂ်၏ ဆာဝဇ္ဇန်း ဆဖြစ်၌တည်တန့်လျက်၊ဆာရုံပြုသောဆားဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကိုသိမြင် နိုင်ပေ၏ဟုမှတ်သားဆပ်၏။ မဂ်လေးတန်ရသော ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ နိဗ္ဗာန်တရားကိုသိရခြင်းသည်။မျက်စိဆမြင်၊ စက္ခုဝိညာဉ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား ရှုပါရုံသည် မျက်မှောက်ဆားဖြင့် ထင်ရှားသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ၊ လေးပါး**သော**ဆရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်။ မျက်မှောက်ပြုဆပ်သော နိဗ္ဗာန်တရား သည်လည်းရောက်ဆပ်။ရဆပ်ပြီး**သော**ဆရိယမဂ်မရှိသော ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဆား။မျက်မှောက်ဆားဖြင့်ထင်ရှားလေသတည်းဟု မှတ်သားဆပ်၏။ ။ ဖိုလ်လေးတန်ရသော ဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား။ နိဗ္ဗာန်တရားကို သိရခြင်း သည်၊ဆရိယာမဂ်ဖြင့် ပယ်ဆပ်ပြီး**သည်**ဖြစ်၍၊ ကိလေသာတည်းဟူသော ပိတ်ဆင်ခြင်း**ဘင်း**သည်၏ဆဖြစ်ကြောင့် ၎င်းဆရိယာမဂ်၏ ဆစွမ်းဆားဖြင့် သိဆပ်၊ရောဆပ်ပြီး**သော**ဆမြို့က်နိဗ္ဗာန်ရှိသည်ဆဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ထိုနိဗ္ဗာန် တရားသည်။မျက်မှောက်ဆားဖြင့်ထင်ရှားလေ**တော့**သည်ဟု မှတ်သားကြ လေ။ ။ဤလျှင် ဆဘိမွှာဒိကာဆတွက်။ ဆရိယာဆရှင်၊ ဝိသေသပုထု

ဓဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးချက်တို့ဆား။ ဆသခ်ိဘဓတ်၊ တရားမြတ်၏ ပစ္စက္ခဆားဖြင့် ထင်ရှားသိဆပ်သည်ဖြစ်မှတ်သားဘွယ်တည်း။

ဤသို့ဆသခ်ိဘဓာဘ်၊ တရားမြတ်ဆစစ်၊ ပရမတ္ထဆန္ဒစ်ကို ကလျာဏ ပုထုဇဉ်။ ဆရိယာသဓခင်တို့ဆား။ ဆနုမာနသိဒ္ဓိ၊ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓိဆားဖြင့် သိရှခြင်းသည်၊ ဉာဏ်ဆမြင်ဆားဖြင့် ဆနည်းငယ် ထင်ရှားခြင်း။ ဉာဏ်ဆမြင်ဆားဖြင့် ဆလွန်ထင်ရှားခြင်း၊ ဤကဲ့သို့ ထင်ရှားခြင်းနှစ်ပါးဖြင့်။ ဆသခ်ိတဓတ်၊နိဒ္ဒါနတရားမြတ်ကိုဆာရုံပြုလေသည်ကိုသာလျှင်မှတ်သားဆပ်ဖြစ်။ ။ ထိုကြောင့်။ ။သဒ္ဓါယတနသံယုတ်ဆဋ္ဌကထာ၊ဆဲ့နှစ်ကြောင်းပေါင်-ချပ်၌။ ။သပ္ပုရိသာနံ ပညာဒဿနေနပသဿန္တာနံနိဒ္ဒာနံ ဆာလောကောဝိယ ဝိဝဋံဟောတိ။ ။ဟာဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ပညာဒဿနေန၊ ဉာဏ်ပညာဆမြင်ဆားဖြင့်။ ပသန္တာနံ၊ မြင်သိကြကုန်သော။ သပ္ပုရိသာနံ၊ သူတော်ကောင်းခေါ်ဆို၊ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်၊ ဝိသေသ ပုထုဇဉ်၊ ဆရိယာဆရှင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဆား၊နိဒ္ဒါနံ၊ဆသခ်ိတဓာတ်၊ တရားတော်ဖြတ်သည်။ ဆာလောကောဝိယ၊ဆလျှံဝင်းဝင်း။ နေရောင်, လရောင်ဆလင်းကဲ့သို့။ ဝိဝဋံ၊ဟင်းလင်းပွင့်သည်။ဟောတိ၊ကောန်ပင်စစ်။မှုရှုဖြစ်၏။ ။ဤသို့ပါဠို ဆဋ္ဌကထာဋီကာစကားဖြင့်။ဆန္နစ်သာရဖြစ်သော။ပရမတ္ထဆန္နစ်၊သုဒ္ဓါဘုတ်သြဇာဖြစ်သော။ဆသခ်ိတဓာတ် တရားမြတ်၏။ သဘာဝဓမ္မ၊ ဝိနိစ္ဆယ ဖြတ်ထုံးကို၊ ကောင်းမွန်သောစိတ်နှလုံးဖြင့်။ဆခါခါစွဲသုံးကြလေကုန်။ ။ဆသခ်ိတဓမ္မ၊ သဘာဝ၊သာရဆုံးဖြတ်ပြီ။

---

(၆၁၄) နိဒ္ဒါန်၏ကေဝိဓသဘာဝကိုပြခြင်း၊

ဤသို့ပြဆိုဆပ်ပြီးသော၊ပရမတ္ထဆစစ်။ သုဒ္ဓါဘုတ်သြဇာနှစ်ဟုဆိုဆပ်သောဆသခ်ိတဓာတ်၊တရားမြတ်ကို။ဥယျဂိုဇ်တည်ရှု၊ဆစစ်သော ပညာရှိဆပေါင်း။ဘုရားဆလောင်းသူတော်ကောင်းတို့သည်။မိမိမိမိတို့အိုကိုယ်စိတ်၌။ သိဆပ်ခံစားဆပ်တော့သည်၊ဆာဃယ်သို့သိဆပ်ခံစားဆပ်သနည်းဟူမူ။ ။ ငါသည်မင်္ဂလာတရားကိုပွါးဖေဆပ်ပြီ၊ ဗိုလ်တရားကိုသိဆင်ရှဆပ်ပြီ။ နိဒ္ဒါန်တရားဘော်မြတ်ကို မျက်မှောက်ပြုဆပ်ပြီ။ ဤသို့မိုဒိုမိုဒိုတို့စိတ်၌။ ရှဆပ်၊ သိဆပ်ခံစားဆပ်ဖြစ်။ ။ဤကား ဆသခ်ိတဓာတ်၊ တရားမြတ်ကဲ့ သိဆပ်ခံစားဆပ်သော၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၏၊ဆနွယ်၊ဆဓိပ္ပါယ်စကား။ သဘာဝဓမ္မထရားဖြင့်မှတ်သားဘွယ်။

ဗျာဘိရေက၊ဆရိပ္ပါယ်ဆရေဆာ။ဖြင့်သော်ကား။ ။ဥပဏ္ဏာယ်မည်လတ်၊ ဆရာဖြတ်သည်။ပွါးဆပ်သောမဂ်တရားဖြင့်။ သဒ္ဓိဝိဟာရိက၊ ဆတ္ဌေနတ ပည်္ဒ၏ကိလေသာတို့ကိုမပယ်ရှားဆပ်ကုန်။ ထိုဥပဏ္ဏာယ်ဆရာ၏။ ဝင်စား ဆပ်သော။ ဖလသမာပတ်ဖြင့်။ ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည်္ဒသည်။ ချမ်းသာ ခြင်းဖါသုဝိဟာရမဖြစ်။ထိုဥပဏ္ဏာယ်သည် မျက်မှောက်ပြုဆပ်သော နိဗ္ဗာန် တရားတော်မြတ်ကို။ ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည်္ဒသည်။ဥပဏ္ဏာယ်၏မဂ်ဖိုလ် ဖြင့်မျက်မှောက်မပြုကုန်။ ထိုကြောင့်ဆသခ်ိတဓာတ်၊ တရားမြတ်ကို။သူတ ပါး၏ဦးခေါင်းခွံတင့်တယ်စေသောဆားဖြင့် ရောက်သော။ မကိုဋ်တန်းဆာ တို့ကဲ့သို့။သူတပါး၏စိတ်ခွံ။ သဟဇာတဆစရှိသော ပစ္စယသတ္တိဆားဖြင့်။ တင့်တယ်စေ၍ရောက်လာဖြစ်လာသော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို။ မရှ ဆပ်၊မသိဆပ်၊ မခံစားဆပ်။ ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ သူတပါးစိတ်ခွံ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ရှခြင်းခံစားခြင်းသည်။ခံစားသည်မမည်၍။ဝိမိဒ္ဓိဆကျိုးထူးထရား မရှိလေသောကြောင့်တည်း၊ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်။ ဝိမိဒ္ဓိဆကျိုးထူးတရား ရှိစေခြင်းငှါ။ ဝိမိ ဦးခေါင်းခွံ တင့်တယ် စေသောဆားဖြင့် ရောက်သော မကိုဋ်ဘန်းဆာဆထူးကဲ့သို့။ဝိမိစိတ်ခွံသာလျှင်၊တင့်တယ်စေလျက်။ဖြစ်လာ ရောက်လာဆောင်ဆားထုတ်၍။ ထိုဘို့ဖြစ်လာရောက်လာသော မဂ်,ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားကိုသာလျှင်၊ပညာရှိတို့သည်၊ရှဆပ်၊ သိဆပ်၊ခံစားဆပ်၏၊ ထို ကြောင့်၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗောဝိညူတိတိသဗ္ဗေဟိပိ ဥဃဋိဒိတညူ,ဆာဒိဟိဝိညူဟိ ဆတ္တုနိဆတ္တုနိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဟုဘွင့်ဖြ တော်မူ၏၊ ။ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗောဝိညူဟိတိ၊ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗေဟိဝိ၊ ဆ လုံးရုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဥဃဋိဒိဉညူဆာဒိဟိ၊ ဥဃဋိဒိတညူ ဆစရှိကုန် သော။ဝိညူဟိ၊ပညာရှိသောဆရိယာဟုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဓမ္မံ၊ဆသခ်ိတဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊သိဆပ်၊ခံစားဆပ်၏။

ဆဇိပ္ပါယ်စစ်။သာဓကဆန္ဒစ်သော်ကား။ ။ဆသခ်ိတဓာတ်၊ တရားမြတ် ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်တရားတော်သည်။ ဝိမိဝိမိဝိတို့၏ ဆသိးဆသီးသော စိတ်ခွံ၊ ထိုက်သည်ဆလျောက်။ပစ္စယသတ္တိဆားဖြင့်။ ကျေးဇူးပြုခြင်း မျှသာလျှင်။ မျက်မှောက်ပြုသောဝုဂ္ဂိုလ်၏ ထူးခြားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကဲ့သို့ပစ္စယသတ္တိမနှံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မှာမူကား။ ထူးခြားသည်မရှိကုန်။နိဗ္ဗာန်တရားသည်။ ဆမျှားရှိသည်မဟုတ်ကုန်။ ရာဂ,ဒေါသ,မောဟစသောကိလေသာတို့၏ကုန်ရာ၊ ကုန်ကြောင်းဟုဆိုဆပ်သော။ သန္တသိဝသဘောလက္ခဏာရှိသောဆားဖြင့်။ဝေဟိုးတည်းသာဖြစ်ပေသည်။ ထိုကြောင့်။

ဆဋ္ဌသာလိနီဆဋ္ဌကထာ၌။ ။ကေဝိဓောဟိနိဗ္ဗာနံ ဟူ၍ဌင်း။ စန္ဒောပိယ နိဗ္ဗာနံ၊ဟူ၍ဌင်း ဘွင့်ပြတော်မူပေ၏။ ။နိဗ္ဗာနံ၊ ဆသခ််တဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန် တရားတော်ဖြစ်သည်။ကေဝိဓောဟိ၊ ကေဝ်ဓောဝေါ၊ တဟိုးတခုသာလျှင် တည်း။နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်ကို။ စန္ဒောပိယ၊ဆရောင်ဝင်းဝင်း၊လွှေလ မင်းကဲ့သို့၊ဒဠ္ဠပ်ို့၊မှတ်သားဆပ်၏။ ။ဆသိုးဆသိုးသောသူတို့၏စိတ်၌တခု တည်းသော သဘာဝနိဗ္ဗာန် တရားသည်။ ဆစေ့,ဆရု ပစ္စည်း ပြုနိုင်သည် ဟူလို။

လောကဌ၌၊ဆဖဒွာဖြင်ကျယ်၊ ကောင်းကင်လယ်ဌ၌။ဆရောင်ထွန်းလင်း၊ လွှေလမင်းကိုဆတိုင်းတိုင်းဆဖြည်ဖြည်ဝယ်နေကုန်ကြသော၊ လူဆများတို့ ကြည့်ရှု ကြသောဆခါ။ ကြည့်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်ဆား လျော်စွာ။ ငါတို့တိုင်း ပြဲည်က, လ။ငါတို့ဖြင်သော, လ-ဟု။မှတ်ထင်ရဘိသကဲ့သို့။ ထိုနည်းဆတူ။ မလွဲမှ၍သာလျှင်၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော် ဖြစ်သည်လည်း၊ မျက်မှောက်ပြုကြ သော ဝေနေယျဆများတို့ဆား။ မိမိတို့စိတ်၌ ပစ္စည်းတပ်စိုက်သည် ဆား လျော်စွာ။မိမိတို့မျက်မှောက်ပြုဆပ်သောနိဗ္ဗာန်မည်လေတော့သည်ဟု မှတ် သားကြလေ။ ။ဤသို့နိဗ္ဗာန်ထရားဖြတ်ဇွတ်လတ်၊တဟိုးထည်းသောဆသခ်် တဓာတ်ကို၊ ပညာရှိဆပေါင်းသူတော်ကောင်းတို့။ ဆသိုးဆသိုး။ သိဆပ်၊ ခံစားဆပ်ကြောင်း။ ဝိနိစ္ဆယ ပါဠိဆဋ္ဌကထာ ညွှန့်ပေါင်းကို။ဆခါခါ ထပ် လောင်းလျက်။ကြည့်ရှုမှတ်သား။ ဆဘန်ဘန်ပွါးကြလေကုန်။ ။ကေဝိ၊ နိဗ္ဗာန်၊သဘာဝရပ်ပြန်ပြီ၊

---

(၄၁၅) နိဗ္ဗာန်၏ဟေတု-ဖလသဘာဝကိုပြခြင်း။

ဤသို့ပြဆိုဆပ်ပြီးသော၊ ဂေါတြဘုဆရိယာမင်္ဂလဆုမှစ၍ ရောက်ဆပ် ရဆပ်သောနာမဓမ္မဆစစ်ဖြစ်သော ဆမြို့ကိုနိဗ္ဗာန်သည်။ မရဏဆတ်ဆတ်။ ပရမတ္ထဆစစ်တရားတော်ဖြစ်သောကြောင့်။မဇ္ဈိမဂ္ဂား။နိစ္စဓမ္မတရားတော် ဟုမှတ်သားဆပ်၏။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်တရားတို့ကဲ့သို့ဆမြဲမှိ် ဆနိစ္စ တရား၊ဆင်းရဲဂှိသောဒုက္ခတရားမဟုတ်ကုန်။နိစ္စမဝဖြစ်သောတရားတော် သာတည်း။ ထိုကြောင့်၊ ဥဒါန်းပါဠိတော်၌။ ။ဆတ္ထိဘိက္ခဝေ ဆဇာတံ၊ ဆဘူတံ-ဆကတံ၊ဆသခ််တံ၊ ။ဟူ၍ ဟောဖတော်မူဆပ်၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ဆဇာတံ၊ ဆကြောင်း ညီညွတ်သဖြင့် မဖြစ်သော၊ ဆဘူတံ၊ ဆကြောင်းနှင့်ကင်း၍ မိမိဆလိုဆလျောက်မဖြစ်သော။ဆကတံ၊ တရုံတရု

သော ဆင်ကြောင်းသည်မပြုဆာ်သော။ ဆာသခိတံ၊ ဆသခိတခေါတ်၊နိဗ္ဗာန်
တရားတော်မြောက်သည်။ဆတ္ထိ၊ရှိ၏။ ။ဆင်ပွါယ်သော်ကား၊ဤဆသခိတ
ခေါက်၊ နိဗ္ဗာန်တရာ.မြတ်သည်။ ဆင်ကြောင်းတရား ညီညွတ်သဖြင့်လည်းမ
ဖြစ်၊ဆကြောင်းနှင့်ကင်း၍။ ဒိဝိဆလိုဆလျောက်လည်းမဖြစ်ဟူရာ၌။လော
ကာ့နာကင်း ဆရာတော် ဘုရားသည်။ ဤဆိုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဒိန့်ဟ ဟာန်
ကား၊ ။ဤနိဗ္ဗာန်တရားသည်။ဖြစ်ခဲသောတရားတော်မဟုတ်၊ပကတိသဘာ
ဝ၊ဆမြဲနိစ္စရှိသောတရားတော်ဟူ၍ဆမိုပွါယ်ယူရမည်ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။
ဤစကားရပ်၌၊ လေးပါးသောဆရိယာမဂ်တို့သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုပြီးစေတတ်
သောဆကြောင်းတရားမဟုတ်ပါလောဟူမူ။ ။မဂ်လေးပါးသည်၊ နိဗ္ဗာန်
တရားတော်မြတ်ကို။ ဖြစ်စေဆပ်သော ဆကြောင်းတရားမဟုတ်။ ၎င်းမဂ်
လေးပါးသည်။နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်၊ ဆသခိတခေါတ်ဆိုဆာရုံပြုသည်ဖြစ်၍ဆစွမ်း
ဆောင်ဖြင့်၊ရောက်တတ်သောဘရား၊ရောက်ကြောင်းဘရားသာဟု မှတ်ဆပ်
၏၊ထိုကြောင့်,ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကထာ၌၊ ။ပုရိမကောဋိယာ ဆာဘာဝတော
ဆပွဘာဝံ၊မဂ္ဂဘာဝေဘာဝတောနု ဆပွဘာဝန္တိ စေ။နု။မဂ္ဂေန ဆနုပ္ပါဒနိယ
တော၊ပတ္တိဒ္ဓေဟေတုံမဂ္ဂေနနုဉ္ပါဒေဘဗ္ဗံ၊တသ္မာဆပွဘာဝမေဝ။ ။ဟုဘွင့်
ဖြစ်၏။ ။ပုရိမကောဋိယာ၊ဤမည်သော ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်၏ လက်
တက်တော်၌ဖြစ်၏ဟုဆိုဆပ်သောရှေးဆစွန်းဖြစ်၏။ ဆာဘာဝတော၊ မရှိသည်
ဖြစ်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ဆပွဘာဝံ၊ဆပွဘာဝမည်တော်မူ၏။ မဂ္ဂဘာဝေ၊ဆရိယာ
မဂ်တရားဘော်သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်၊ဘာဝတော၊ရှိခြင်းကြောင့်၊နုအပွ
ဘာဝံ၊ဆပွဘာဝတရားမဟုတ်။ ဇာတိစေ၊ဤဆိုဆိုငြားအုံး၊နု၊ ဤသို့မဆိုသင့်။
ကသ္မာ၊ ဆဘဲ့ကြောင့်နည်းဟူမူကား၊ ဟိယသ္မာ၊ဆကြောင်းကြောင့်။ ဇေတံ၊ဤ
နိဗ္ဗာန်ဆို။ မဂ္ဂေန၊မဂ်ဖြင့်။ဝါ၊ မဂ်သည်။ ပတ္တိဒ္ဓိမေဝ၊ ရောက်ဆပ်သည်သော
တည်း။ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ၊ဖြစ်စေဆပ်သောတရားတော်သည်။ နု၊မဟုတ်။တသ္မာ၊
ထိုကြောင့်၊ ဆပွဘာဝမေဝ၊ ရှေးဆစွန်းမရှိသည့် ဆပွဘာဝ တရားတော်
မည်၏။

ဤသို့ဆိုရာ၌၊ကင်းဝန်မင်းကြီးဆရာတော်ဘုရားသည်လည်း။ မဂ်လေး
ပါးသည်။ ဆပြုက်နိဗ္ဗာန်ကိုပြီးစေတတ်သော ဆကြောင်းမဟုတ်။ ဆမြှိုက်
နိဗ္ဗာန်ဆို ရောက်ကြောင်းဆကျင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ဆမြှိုက်နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်စေ
တတ်သောကာရကဆကြောင်းမည်သည်မရှိ၊ထိုကြောင့်၊ဆသခိတာဒမ္မာ၊
ဆပွစ္စယာဒမ္မာ,ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။ ။ရောက်ကြောင်း သိကြောင်းဖြစ်
သော သမ္ပါပကဟေတု, ဉာပကဟေတုကား ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ထို

ကြောင့်။ ။ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ, ဟူ၍ဆရိယာမဂ်ကို ဟောတော်မူ ဆပ်၏ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။သာဂရာဘိဓဓ၊ တံဆိပ်ရ ဆင်တဲဆရာထော် ဘုရားသည်ကား။ ။ဤနိဗ္ဗာန်တရားတော်သည်။ယေဓမ္မာဟေတုပဘဝါ, ဟူသောမဟာဝါပါဠိတော် ဆရဆားဖြင့်၊ ဆက္ခိုးတရားဖြစ်၏။ မဂ္ဂသစ္စာကား၊ ထိုနိရောဓသစ္စာနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေတတ်သောသမ္မာပကာဆကြောင်း တည်း၊ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဆရဆားဖြင့်၊နိဗ္ဗာန်ကိုပစ္စည်းဒွါသွင်း၍။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကိုပစ္စယုပ္ပန်ဒွါသွင်း၍၊ဟောတော်မူသောကြောင့်။နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံဆကြောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်ဆာရဆမွကိုကဆက္ခိုးတရားဟုမှတ်ဆပ်၏။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်.ဝိပါကတိက်တွင်၊ နေဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်ဒွါ နိဗ္ဗာန်ကိုသွင်း၍ဟောတော်မူသောကြောင့်။ဖနုက၊ ဓညဆဖြစ်ဖြင့်ကား။နိဗ္ဗာန်တရားသည်၊ဆကြောင်း,ဆက္ခိုးမှလွတ်၏ဟု မှတ်သားဆပ်၏။ ထိုကြောင့်၊နိဗ္ဗာန်တရားကို ဆက္ခိုးဒွါလည်းသွင်း၍ဟော၏။ ဆကြောင်းဒွါလည်းသွင်း၍ဟော၏၊ဆကြောင်း,ဆက္ခိုးမှလွတ်၍လည်းဟော၏ဟု။ဆရာ ဆရာဆိုလိုက်၍မှတ်သားဆပ်၏။ ။ဤလျှင် ဆာဧရိယ ဝါဒသုံးချက်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရား၏ ဟေတုဖလဆချက်ကို။ ကွက်ကွက်ထင်ဆောင် ရှဆင်ခြင်ဆပ်သောဆကြောင်းတည်း။

ထို့တပါး၊ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာမျှားဒွါလည်း။ ။ဟေတုဘာဝေနဆပစယံနိဗ္ဗာနံဂစ္ဆတီတိဆပစယဂါမိနော၊ နိဗ္ဗာနသဆနိဗ္ဗတ္တနိယတ္တော်ဝိ သမုဒယပဟာနသမုဒယနိရောဓာနံ ဆဓိဂမဆဓိဂန္ဒဗ္ဗာဝဝတော ဟေတုဟေတုဖလဘာဝေါမဂ္ဂနိဗ္ဗာနာနံယုဇ္ဇတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြုတော်မူ၏။ ။ယေဓမ္မာ၊ ဆကြင်ဆရိယာမဂ်တရားတို့သည်၊ ဆပစယံ၊ပဋိသန္ဓေဂတိစုတိ စသည်၏ ကင်းရာဖြစ်သော။နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာနဆို။ ဟေတုဘာဝေန၊ရောက်ကြောင်း၏ ဆဖြစ်ဖြင့်။ဂစ္ဆန္တိ၊သွားတတ်ကုန်၏။ဇုတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ထေ၊ထိုဆရိယာမဂ်တရားတို့သည်။ ဆပစယဂါမိနော၊ ဆပစယဂါမိမည်ကုန်၏။ ဟိသစ္စံ၊မှန်လှပေ၏။နိဗ္ဗာနသဒ၊နိဗ္ဗာန်၏။ ဆနိဗ္ဗတ္တနိယတ္တော်၊မပြိုးစေဆပ်သည်၏ ဆဖြစ်သည်။သတိဝိ၊ရှိသော်လည်း။သမုဒယပဟာနသမုဒယနိရောဓာနံ၊ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်တတ်၊သမုဒယသစ္စာ၏ချုပ်ရာဖြစ်ကုန်သော။ မဂ္ဂနိဗ္ဗာနာနံ၊ဆရိယမဂ်၊ဆမြှောက်နိဗ္ဗာန်တရားတို့ဆား။ဆဓိဂမ· ဆဓိဂန္ဒဗ္ဗာဝဝတော၊ သိတတ်,သိဆင်သောတရား၏ဆဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတုဟေတုဖလဘာဝေါ၊ ဆကြောင်း၏ဆဖြစ်,ဆကြောင်း၏ဆက္ခိုး၏ဆဖြစ်သည်၊ယုဇ္ဇတိ၊သင့်၏။ ။ ဤဒိုကာဝယ်၊ ဆရိယာမဂ်ကိုသာလျှင်၊ ဆမြှောက်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း

သိကြောင်းဆဖြစ်ဖြင့် ဆိုဆပ်သည်ကား၊ ဆလွန်ဆားဖြင့် ရဆပ်သော ဆတိုသဃနည်းသာဘည်း။စင်စစ်ဆားဖြင့်၊သုံးပါးသောဆလောင်းတော်တို့သည်ဖြဿ်ကျင့်ဆပ်သော ပါရမီဆယ်ပါး၊ ဆပြားသုံးဆယ်၊ သီလဝိသုဒ္ဓိစသောဝိသုဒ္ဓိခြောံပါးတရားဆစဉ်တို့သည်လည်း၊ ၊နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းဆကျင့်သာဘည်း။ ၊ဤသျှင်တဝ၊ကြောင်းဖသ၊နိဗ္ဗာနဆုံးဖြတ်ပြီ။

---

(၉၁၄) နိဗ္ဗာန်၏သဘာဝ၊သဘာဝသဘာဝကိုပြခြင်း။

ပရမတ်ဘရားခလေးပါးတို့တွင်လည်း၊နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်သည်။ ဆင်းရဲမ၌၊သုခဆဘိပြဿ်သော၊သုခဝန္တ ဆဒုက္ခတရား။စိတ်စေတသိက် ရုပ်တရားသည်၊ဇာတိ,ဇရာစသည်များစွာ။ ဆင်းရဲပါ၌သောဒုက္ခဝန္တ ဆသုခတရား၊ဤသို့ဆားဖြင့်၊ထူးခြားဏ်။ တနည်း။ ။နိဗ္ဗာန်တရားတော်သည် ဆဆုံးမ၌။ ဆစသာ၌ခသာဘရားတော်။စိတ်,စေတသိက်, ရုပ်ဟုဆိုဆပ်သော သံသရာသည်။ဆစမ၌,ဆဆုံးမ၌သောတရားဘော်။ဤသို့ဆားဖြင့်လည်းထူးခြားဏ်။ ။တနည်း၊ ။ဆသခိဘဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်သည်။ မဒုိမသော၊ ဆမြဲနေဆပ်သောနိစ္စရုဝတရားတော်။စိတ်,စေတသိက်,ရုပ်သည်။ဆမြဲမ၌သောဆနိစ္စဓမ္မဘရားခတော်ဤသို့ဆားဖြင့်လည်းထူးခြားဏ်။ ။တနည်း။ ။နိဗ္ဗာန်တရားသည်၊ ဆကြောင်းကို ဆပွဲမပြုဘဲသျှက်၊ သက်သက်သာလျှင်ဖြစ်ခသာဆဇိစ္စသမုပ္ပန္နဘရားတော်၊စိတ်,စေတသိက်, ရုပ်တရားတို့သည်။ ဆကြောင်းကို ဆပွဲပြု၍ဖြစ်ခသော ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတရားတော်၊ ဤသို့ဆားဖြင့်လည်းထူးခြားဏ်။ ။တနည်း။ ။နိဗ္ဗာန်တရားတော်သည်။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်ရဆပ်သော ဗာဟိရတ္ထတရားခတော်။ စိတ်,စေတသိက်, ရုပ်သည်၊ဆဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သောဆဇ္ဈတ္တတရားခတော်၊ဤသို့ဆားဖြင့်လည်းထူးခြားဏ်။ ။တနည်း၊ ။နိဗ္ဗာန်တရားတော်သည်၊ ဆကြောင်းတရားတို့ဏ်ပေါင်း၍ မပြုပြင်။မစီရင်ဆပ်သော ဆသခိဘဘရားခတော်၊ စိတ်,စေတသိက်,ရုပ်တရားတို့သည်၊ဆကြောင်းတို့ပေါင်း၍ပြုပြင်စီရင်ဆပ်သော၊သခိဘတရားခတော်၊ဤသို့ဆားဖြင့်လည်းထူးခြားဏ်။ ။ထို့ကဲ့သို့ဘပါး၊ထူးခြားခသော နည်းများကိုဤနည်းကိုမြဲမှတ်သားလျက်၊ တရားနှစ်ပါး၏ ထူးခြားသည့် ဆဖြစ်ကို သိဆပ်၏။

သခိဘာသခိဘ၊ဝိသေသ-နယဆုံးဖြတ်ပြီ။

---

(၄၁၇) နိဗ္ဗာန်၏နာမဓမ္မသဘာဝကိုပြခြင်း။

ဤသို့ပြဆိုဆပါခဲ့ပြီးသော၊ခန္ဓာဆစဉ်ဆိုဆကျုံးဝင်ကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး မရှိသောအခါကွယ်ပျောက်သောစိတ်,စေတသိက်ရုပ်တရားတော်မှတပါး ခန္ဓာဆစဉ်ဆိုအကျုံးမဝင်သော ခန္ဓာငါးပါးမရှိသောဆခါ မကွယ်ပျောက်တတ်သော၊ဆသခ်ိတဓောတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်သည်၊ ပညာတ်၊နာမ်၊ ရုပ်ဓမ္မဆားဖြင့်။တရားသုံးပါးတို့ဘွင်၊ နာမ်ထရားစင်စစ်၊ ကောန်ဖြစ်၏ဟု မှတ်သားဆပါ၏၊ထိုကြောင့်၊ ဆဘိဓမ္မထွဆသင်ဟာဆဌကထာဌ်။ ။စိတ္တာစေတသိကာသခ်ါတာစတ္တာရောဆရုပိနောခန္ဓာ၊နိဗ္ဗာနဥွေတိပဥွပိဓံပိဆရုပန္တိ နာမန္တိစပဒုစ္စတိ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။ဤစိတ်, စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တရားသည်။ဆဘာယ်ဆတွက်၊ဆဓိပ္ပါယ် ဆချက်ကြောင့်၊နာမ်ဟုခေါ်ဝေါ်သမှတ်၊ ဝေါဟာရထုတ်ရ လေသနည်းဟူမူ။ ၊မိမိတို့ ဆမည်ကို၊ မိမိ မှည့်တတ် သောကြောင့်ဌင်း။ ရုပါရုံ ဆစဒ္ဓိသော ဆာရုံခြောက်ပါးတို့သို့ ညွတ်တတ်သောသဘော၊ညွတ်စေတတ်သောသဘောကြောင့်ဌင်း၊ နာမ်မည်ကုန်၏ဟုမှတ်ဆပါ၏၊ထိုကြောင့်၊ဆဌသာလိနီနိကွေပကဏ္ဍာဌ်။ ။နာမကရဏဌေနနာမံ၊ နာမနဌေနနာမံ၊ နာမနဌေနနာမံ။ ။ဟုဘွင့်ပြ၏။ ။နာမကရဏဌေန၊ မိမိဆမည်ကို မှည့်တတ်သော သဘောကြောင့်။ နာမံ၊နာမ်မည်၏။ နမနဌေန၊ ရုပါရုံဆစဒ္ဓိသော ဆာရုံခြောက်ပါးသို့ ညွတ်တတ်သောသဘောကြောင့်။ နာမံ၊နာမ်မည်၏။နာမနဌေန၊ ညွတ်စေတတ်သော သဘောကြောင့်၊ နာမံ၊ နာမ်မည်၏။

ဤဆဌကထာဝယ်၊ ဆဓိပ္ပါယ် သော်ကား။ ။ထိုနာမ် တရား သုံးပါးသည်၊ မဟာပထဝီစသည်တို့ကဲ့သို့၊ မိမိတို့ဆမည်ကို မိမိတို့မှည့်ကုန်လျက်သာလျှင်ဖြစ်၏။ထိုစကားသည်မှန်၏။ ဝေဒနာစသောနာမ်တရားတို့ဆားသမှတ်တတ်သောတရုံတယောက်သောသူ မရှိလျက်၊ သက်သက်သောသဘောဆားဖြင့်ပြီးသောဝေဒနာစသော ဆမည်ရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ထိုဝေဒနာစသောနာမ်တရားတို့ဆား မိမိတို့ဆမည်ကို မိမိတို့မှည့်တတ်သောနာမ်တရား၏ဆဖြစ်ကို ဆိုဆပ်သတည်း။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ မဟာပထဝီစသည်တို့ဆား၊လောကဌ် သမှတ်တတ်သောသူမရှိလျက်၊ သက်သက်သောသဘောဆားဖြင့်၊မြေကြီးဟူသောဆမည်ရှိသကဲ့သို့။ ထိုဆတူ၊ ဝေဒနာဆစ၊နိဗ္ဗာန်ဆဆုံးရှိသောတရားတို့ဆားလည်း။ပရမတ္ထဓမ္မဌ်သမှတ်တတ်သောသူမဟုတ်၊ သက်သက် သဘောဆားဖြင့် ပြီးသော ဆမည်ရှိသည်ဆ

ဖြစ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ထိုမြေကြီးစသည်တို့ဖြစ်၏ ဝေဒနာဆေစရှိသည်တို့နှင့် နာမ်ဖြစ်သဘောဆေားဖြင့်တူသောဆဖြစ်ကိုမဖွင့်တော်ဆပါ။ထိုကြောင့်၊မူလဋီကာ၌၊ ။ ဝေဒနာဒိုနံသဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ၊ဝေဒနာဒိနာမသဒ္ဒနာမကရဏာသဘာဝတော နာမတာဂုတ္တာ။ပထဝီဆာဒိ နိဒဿနေနနာမသဒ္ဒသဘာဝ သိဒ္ဓိတံယေဝနိဒ ဿေတိ၊နနာမဘာဝသာမည်။ ။ဟာဂိန်ဒေဝ်မူ၏၊ ။ဝေဒနာဒိုနံ၊ ဝေဒနာဆေစရှိသည်ဟူဆေး။ဝေဒနာဒိနာမသဒ္ဒ၊ဝေဒနာစသောဆမူည်ဖြ၏၊သဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ၊သမုတ်သူမဘက်၊သက်သက် သဘောဆေားဖြင့် ပြီးသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊နာမသဘာဝကရဏာသဘာဝတော၊ ဝိဝိတ်ရှိဆမည်ကို ဝိဝိတ်ရှိမှသို့တတ်သောသဘောဆေားဖြင့်။ နာမတာ၊နာမ်တရား၏ဆဖြစ်ကို၊ ဂုတ္တာ၊ ဆိုဆပ်၏။ပထဝီဆာဒိ နိဒဿနေန၊ မှဟာပထဝိကို ဥပမာပြသဖြင့်လည်း။ နာမသဒ္ဒ၊ဆမည်၏။သဘာဝသိဒ္ဓိတံယေဝ၊သမုတ်သူမဘက်၊ သက်သက် သဘောဆေားဖြင့်ပြီးသည်၏ ဆဖြစ်ကိုသာသျှင်၊ နိဒဿေတိ၊ညွှန်ပြ၏။ နာမဘာဝသာမည်၊နာမ်၏ဆဖြစ်ဖြင့်တူသည့်ဆဖြစ်ကို၊နနိဒဿေတိ၊မညွှန်ပြ။

၍ဆိုမှတ်ရာ၌၊ ၊ဝေဒနာဆေစရှိသည်ကား။သဘောဆေားဖြင့် ပြီးသောဆမည်ရှိသည်ဆဖြစ်ကြောင့်၊နာမ်တရား၏ ဆဖြစ်ကိုဆိုဆပ်သကဲ့သို့။ ပထဝီဓာတ်ဆေစရှိသောရုပ်တရားတို့ဆား၊လည်း။ သဘောဆေားဖြင့် ပြီးသောဆမည်ရှိသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ နာမ်တရား၏ ဆဖြစ်ကိုဆိုဆပ်၏ဟူမူ၊ ။ မဆိုဆာ် မဆိုသင့်၊ ။ဆဘဲ့ကြောင့်ဟူမူ။ ၊ပထဝီ ဆေးရှိသော တရားတို့သည်၊ဒိဝိတ်ရှိဆမည်ကိုဝိဝိတ်ရှိ မှသို့တတ်ကုန်သော်လည်း၊ သဘောဆေားဖြင့်ပြီးသောဆမည်မှတပါး။ကောသကုမ္ဘာစသောများစွာသော ဆမည်တို့သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိဝိတ်ရှိဆမည်ကို စင်စစ်ဝိဝိတ်ရှိ ပြုတတ်သောဟူ၍မဆိုရလေကုန်။၍ဝေဒနာဆေ၊နိဗ္ဗာန်ဆဆုံးရှိသောနာမ်တရားတို့မှာကား။ဆခါခပ်သိမ်းသဘောဆေားဖြင့်ပြီးသောဆမည်မှတပါးသောဆမည်သို့ မရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝိဝိတ်ရှိဆမည်ကို ဝိဝိမှသ်တတ်သော နာမ်တရား၏ဆဖြစ်ကို ဆိုဆပ်၏၊ထိုကြောင့်မူလဋီကာ၌။ ။ဖ ဿာဝေဒနာတိ သဗ္ဗဒါဝိ ဆရုပဓမ္မာနံဖဿာဒိနာမကာတ္တာပထဝီယာဒိနံကောသကုမ္ဘာဒိနာမန္တရုပတ္တိဝိယနာမန္တရုနာပဇ္ဇိနတောသဒါဆတ္တာနာကတနာမတာယစတုက္ခန္ဓနိဗ္ဗာနာဒိနာမကာရဏာဇ္ဇနနာမံ။ ။ဟုဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။ဖဿာ၊ဖဿ။ဝေဒနာ၊ဝေဒနာ။ဇာတိ၊ဆိုသဗ္ဗဒါဝိ၊ဆခါခပ်သိမ်းလည်း။ဆရုပဓမ္မာနံ၊နာမ်တရား၌ဆား။ ဖဿာဒိနာမကာတ္တာ၊ဖဿစသောဆေစရှိသော ဆဖြည်ရှိသည်၏ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ပထဝီယာဒိနံ၊ပထဝီဓာတ်ဆေစရှိသည်တို့ဆား။ကောသကုမ္ဘာဒိနာမန္တရုပတ္တိ

ဝိယ၊ကောသကုန္တ စသောဆမည်တပါးသို့ရောက်သကဲ့သို့။ နာမန္တရာနာပဇ္ဇုနတော၊ဆမည်တပါးသို့မရောက်ခြင်းကြောင့်။သဒါ၊ဆခါခပ်သိမ်း။ဆတ္တုနာ၊ ဝိဝိသည်။ကတနာမတာယ၊မှသို့ဆပ်သောဆမည်ရှိသည်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ စတုက္ခန္ဓနိဗ္ဗာနာနိ၊ ခန္ဓာလေးပါးနိဗ္ဗာန်တရားတို့သည်။နာမကာရဏာဌေန၊ ဝိဝိဆမည်ကိုဝိဝိမှသို့တတ်သောကြောင့်၊ နာမံ၊ နာမ်မည်၏။ ။ဤလျှင်၊နာမကာရဏာဌေနနာမံဆရဆဓိပ္ပါယ်စကားတည်း။

ခွန်ဆားဗလ နည်းပါးသော ယောကျ်ားသည်။ တောင်ဌေး ကြိုးတန်းစသည်ကိုစွဲကိုင်လျက်သာလျှင်။ရပ်ခြင်း၊သွားခြင်းစသောကိစ္စကိုပြုနိုင်သကဲ့သို့၊ထိုဆတ္ထ၊စိတ်စေတသိက်တရားတို့သည်။ရူပါဂုံဆစရှိသော ဆာဂုံခြေဝံပါးတို့ကိုဆာဂုံပြုမှသာလျှင်၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏ဟုမှတ်။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊စိတ်, စေတသိက် တရားတို့သည်။ ဆာဂုံခြောက်ပါးတို့သို့ ရှေ့ရှုညွှတ်တတ်သော သဘော ရှိသောကြောင့်၊ နာမ်မည် ကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်တရားသည်၊တစုံတရာသောတရားနှိမ့ညွှတ်တတ်သောကြောင့်။ နာမနဌေန နာမံ၊ ဟူသောပါဠိဖြင့်မရဆပ်ကုန်။ ။ဤလျှင် နာမနဌေနဟူသော ဆဋ္ဌကထာစကားဆရ၊ ဆဓိပ္ပါယ် ဆပြတည်း။ ။ညွှတ်စေ တတ်သော ဆနက် သဘောကြောင့်လည်း။ခန္ဓာလေးပါးနိဗ္ဗာန်ဆားဖြင့်။ ဆလုံးစုံသောတရားသည် ပင်နာမ်မည်ကုန်သတည်း။ ထိုစကားသည်ဖုန်၏၊ ခန္ဓာတို့သည်။အချင်းချင်းတပါးသည်၊တပါးကိုဆာဂုံသို့ညွှတ်စေထတ်ကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်တရားသည်၊ဆာယွန်ဆလေးအမြတ်ပြုဆပ်သော ဆာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းတရား၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ဆလေးအမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူဆိုဆပ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို။ဝိဝိသို့ညွှတ်စေတတ်သောသဘောသတ္တိရှိသည်ဖြစ်၍။ နာမ်ဟူသောဆမည်ဝိသေသရသည် မဟုတ်လောဟူမူ၊ မရဆပ်၊ ဆတဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ထိုရှု

ဤဆရာဝယ်။ ဂုဏ်းနိဗ္ဗာန် တရားကဲ့သို့၊ ထိုဆတ္ထဆလိုရှိအာ နှစ်သက်ဆပ်သောရူပါဂုံဆစရှိသောနိပ္ဖန္နရူပ်တရားတို့သည်လည်း။ ဆလေးဆမြတ်ပြုဆပ်သောဆာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းတရား၏ ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ဆလေးဆမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ဟုဆိုဆပ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို။ဝိဝိသို့ညွှတ်စေတတ်သောသဘောသတ္တိရှိသည်ဖြစ်၍။ နာမ်ဟူသောဆမည်ဝိသေသရသည် မဟုတ်လောဟူမူ၊ မရဆပ်၊ ဆတဲ့ကြောင့်ဟူမူ၊ထိုရှု

ပါရုံစသော နိပ္ပန္နရုပ်တရားတို့ဆား။ ဆလွန်ဆားဖြင့် ဒိဒိသို့ ညွှတ်စေတတ်သောသဘောမရှိသည်ဖြစ်မည်ဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ထိုသို့နိပ္ပန္နရုပ်တရားသည်၊ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို။ ဒိဒိသို့ဆလွန်ဆားဖြင့် ညွှတ်စေ၍။ကျေးဇူးမပြုတတ်ကုန်၊ထိုကြောင့်၊ ဆလွန်ဆားဖြင့်၊ ဒိဒိသို့ ညွှတ်စေတတ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာလျှင်။နာမ်ဟူ၍ဆိုဆပ်သတည်း။ ထိုကြောင့်၊မူလဋီကာ၌၊ ။ သတိပဋ္ဌာယသဆောရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝေနပရမသဿသဘုတံ နိဗ္ဗာနံဝုတ္တံ။ ။ဟုဝိန့်၏။ ။ရူပသဿ၊နိပ္ပန္နရုပ်၏။ဆောရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝေ၊ ဆောရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းဖြစ်သည်။သတိဝိ၊ရှိသော်လည်း။ ပရမသဿသဘုတံ၊ဆလွန်သက်သာယာဖြစ်၍ဖြစ်သော။နိဗ္ဗာနံဝိယ၊ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့။ သာတိသယံ၊ဆလွန်။ တံနာမနသဘာဝေန၊ ထိုပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို။ ဒိဒိသို့ ညွှတ်စေတတ်သော သဘောဆောင်းဖြင့်။ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။နှ၊ မဟုတ်။ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။နိဗ္ဗာနမေဝ၊နိဗ္ဗာန်ကိုသာလျှင်။ နာမန္တိ၊နာမ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ဆိုဆပ်၏။ ။ဆဓိပ္ပါယ် ဆောင်းဖြင့် သော်ကား။ ဝင်စုံတရုံသော ဆန္ဒရာယ်တို့နှင့်တွေ့ကြိမ်၍၊စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းပြင်းစွာဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်း၊ ဝင်စုံတရုံသော ဆင်ကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဆန္ဒရာယ်မှ ထွတ်ငြိမ်းချမ်းသာလတ်သည်ရှိသော်၊ကြိုးစားဒေသစိတ်၏ သက်သာခြင်းသို့ ရောက်သကဲ့သို့။ထိုဇိဝိတ၊ ပုတ္တဒါရတို့၌ ဆလွန်ဆားဖြင့်။ ဖြတ်နိုးခြင်း။ ညွှတ်ကိုင်းခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့။ထို့ဆတူ၊ ဇာတိ,ဇရာ,ဗျာဓိ, မရဏစသော မျှားစွာသောဘေးတို့ကိုဖြင့်၍၊လွန်မြောက်လိုသော။ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်ဆား။ဝိပဿနာတို့ကို ဆားထုတ်သဖြင့်၊ဘေးဆယပါင်းတို့၏ကင်းရာ၊နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို၊ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်, ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်တို့ဖြင့်။ ရဆပ်၊ ဖြင်ဆပ်သည် ရှိသော်၊ ဆလွန်စိတ်၏သာယာခြင်းသို့ရောက်၏။ထိုနိဗ္ဗာန်တရားဌိလည်း ဆရှိဆသော ပြုခြင်းဆလေးဆဖြတ်ပြုခြင်း။ညွှတ်ကိုင်းရှိုင်းဂွမ်းခြင်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်၏ဟူ မှတ်ဆပ်၏။နိဗ္ဗာန်တရားကဲ့သို့ သက်သာရာဖြစ်၍ ဖြစ်သောတရုံတရုံသော တရားသည်ဂင်း။ဆလေးဆဖြတ်ပြုဆပ်၊ညွှတ်ကိုင်းရှိုင်းဂွမ်းဆပ်သော တရုံတရုံသောတရားသည်မရှိ။ ထိုကြောင့် ဆလွန်ဆားဖြင့် သက်သာရာဖြစ်၍ ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကိုသာလျှင်၊ ဒိဒိသို့ညွှတ်စေတတ်သောနာမ်တရား၏ ဆဖြစ်ကိုဆိုဆပ်၏။ ။ဤလျှင်၊ နာမနဋ္ဌနနာမံဟူသောအဋ္ဌကထာဆရဆဓိပ္ပါယ်တည်း။ ။ဆသဒ်တ၊နာမည်ရ။သဘာဝပြီးကုန်ပြီ၊

(၆၁၈) နိဒ္ဒာနဖြာ်ချမ်းသာသုခကိုပြဆိုခြင်း။

ဤသို့နာဝ်တရားဆစ်။ ကောနဲဖြစ်သောအမြိုက်နိဒ္ဒာန်တရားသည်။ ဆထုံးစုံသောချမ်းသာဆပေါင်းတို့ထက်၊ ကဲထွန်မွန်မြတ်သောချမ်းသာ ဆထူးဖြာ်ဆဖြစ်ကြောင့်၊ ဆစွန့်ဘုပရမသုခဝိသေသတရားမည်ဖြာ်။ ဤနိဒ္ဒာန်တရားနှင့်တူသောသုခ၊ချမ်းသာနှင့်တူသော သုခမည်သည်မရှိလေကုန်၊ ထိုကြောင့်။ ဓမ္မပဒဆဋ္ဌကထာ၊ သုခဝဂ်ဆဘွင့်ဩ်။ ။နိဒ္ဒာနသဒိသံသုခံနာမနတ္ထိ၊ တေနေဝါဟနိဒ္ဒာနံ ပရမံ သုခန္တိ။ ။ဟုမိန့်ဖြာ်။ ။နိဒ္ဒာန သဒိသံ၊ ဆသဒိသံတဝတ်။ နိဒ္ဒာန်တရားဖြစ်နှင့်တူသော၊ သုခံနာမ၊ချမ်းသာ သုခ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တေနေဝ၊ ထိုကြောင့်ပင်လျှင်၊ နိဒ္ဒာနံပရမံသုခန္တိ၊ ဟူ၍၊ဆောဟ၊ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်ဖြတ်၊ ဟောကြားတော်မူဆပ်ဖြာ်။

ယင်းဆသဒိသံတဝတ်၊ တရားဖြစ်ဖြာ်ချမ်းသာဟူသည်။ ဆဘယ်ကဲ့သို့ချမ်းသာသနည်းဟူမူ။ ။ချမ်းသာဟု ဆိုဆပ်သော သုခတရား ဟူသည်။ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသာကာမဖြင့် ခံစားသုံးဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောချမ်းသာဟူသောကာမသုခ။ ပဌမဈာန်ဆစ၊နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ဆဆုံး။ ဆလုံးစုံသောဈာန်တို့ဩ် ဖြစ်သောချမ်းသာ ဟူသောဈာနသုခ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဆစ၊ ဆရဟာတ္တဖိုလ်ဆဆုံး။ ဆလုံးစုံသောဖိုလ်တို့ဩ် ဖြစ်သောချမ်းသာဟူသောဖလသုခ။ ခပ်သိမ်းသောဒုက္ခဆပေါင်းတို့ဖြာ်ချုပ်ရာ။ ချမ်းသာရာစင်စစ်။ ဆနှစ်ဖြစ်သော ဆမြိုက်နိဒ္ဒာန်ချမ်းသာဟူသော နိဒ္ဒာနသုခ။ ဤဆိုဆောဖြင့် လေးပါးဆပြောရှိကုန်ဖြာ်။ ။တနည်း။ ဝိပဿနာသုခ။ မဂ္ဂသုခ။ နိရောဓသမာပတ္တိသုခတို့ကိုလည်းထည့်သွင်း၍။ သုခဒုနစ်ပါးကိုသိလေငြား။ ။ထိုလေးပါးသောပါကဒုသုခတို့တွင်၊ ကာမသုခသည်။ ဆလုံးစုံသောသုခတို့ဩ်ဆောက်ယုတ်ညံ့သောဟိန ချမ်းသာမည်ဖြာ်။ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ ယုတ်သောဆဖြစ်သို့ရောက်စေတတ်သောကြောင့်၎င်း။ ယုတ်သော ဆကုသိုလ်တရားကိုပွါးစေတတ်သောကြောင့်၎င်း။ ကြိုးစွာသော သောကပရိဒေဝစသော ဒုက္ခဆပေါင်းတို့ ဆကြောင်းရင်း ဒဆစ် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်းဘည်း။ ဈာနသုခသည်၊ဆလတ်ဖြစ်သော မဇ္ဈိမချမ်းသာမည်ဖြာ်။ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ကာမသုခ၊ လောကုတ္တရာသုခနှစ်ပါးတို့ဖြာ်ဆကြား ဆလယ်ဩ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဖိုလ်လေးပါးဩ်ရှိသော ဖလသုခသည်။ ဆဖြတ်ဖြစ်သောပဏီတချမ်းသာမည်ဖြာ်။ ဆဘဲကြောင့်ဟူမူ။ တပါးသော ကိစ္စကိုမပြုမူ၍၊ တနေ့ပတ်ထုံးပင်၊ သုံးဆောင် ဝင်စားကုန်သော်လည်း။ ဆားရေရောင့်ရဲ

ခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သော၊ကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ ဓမ္မသင်္ကြိမူလဒိုကာဒ္ဒါ။ ။ဒိဝသမ်ိဳပစ္စဝေက္ခိယမာနာ လောကုတ္တရဓမ္မာတိတ္တိ် နဖနေန္တိ၊ သမာပဇ္ဇိယမာနာဖလဓမ္မာတိ၊ ။ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ။ဒိဝသမ်ိဳ၊တနေ့ပတ်လုံးလည်း။ပစ္စဝေက္ခိယမာနာ၊ ဆင်ခြင်ဆဲဝင်ကုန်သော၊ လောကုတ္တရဓမ္မာ၊ လောကုတ္တရာတရားတို့သည်။ တိဿိ်၊ ရောင့်ရဲခြင်းကို၊ နဖနေန္တိ၊မဖြစ်စေတတ်ကုန်။ သမာပဇ္ဇိယမာနာ၊ဝင်စားဆဲဝင်ကုန်သော။ဖလဓမ္မာ၊ဖိုလ်တရားတို့သည်။တိဿိ်၊ရောင့်ရဲခြင်းကို။နဖနေန္တိ၊မဖြစ်စေတတ်ကုန်။ ။ထိုဆိတူ၊ သတ္တကနိပါတ်။သတ္တဒဘည္တာတ်ဆဋ္ဌကထာဒ္ဒါလည်း။ သောဋ္ဌသဆတပ္ပနိယဆရာဝယ်ဖြသေးဒ္ဒါ၊ ။စာနံပါတ်(၂၉၄)ဝယ်။ကြည့်ရှုကြလေ။

ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခဆပေါင်းတို့၏ ချုပ်ရာ။ ချမ်းသာစင်စစ်ဖြစ်သော ဆဖြိုက်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟုဆိုဆပ်သောဆစ္စ နှစ်သိဝသုခသည်ကား၊ ရှေးဒ္ဒါဖြဲခဲ့သော။ကာမသုခ၊ ဈာနသုခ ဖလသုခ ဆပေါင်းတို့ထက်လည်း။ဆလွန်မွန်မြတ်သော ဆတိပဏီဘတရ။ မရဏစင်စစ်၊ ချမ်းသာခြင်း ဖြစ်ပေကုန်၏။ ထိုကြောင့်။မူလဒိုကာဒ္ဒါ။ ။သဗ္ဗသင်္ခါရဒုက္ခနိဗ္ဗာပနတော တံနိရောဓတ္တာဝါ နိဗ္ဗာနံသုခန္တိ့ဝုတ္တံ၊ ။ဟုမိန့်၏။ ။သဗ္ဗသင်္ခါရဒုက္ခနိဗ္ဗာ ပနဒတာ၊ခပ်သိမ်းညသုံ၊ ဆလုံးရုံသော။ တေဘူမက။ သင်္ခါရဒုက္ခ။ ဟူသမျှကို။ ငြိမ်းဖြေစေတတ်သောကြောင့်ဂင်း။ တံနိရောဓတ္တာဝါ၊ ထိုသင်္ခါရ ဒုက္ခ ဟူသမျှတို့၏ ချုပ်ကင်းရာဖြစ်သောကြောင့်ဂင်း။ နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကို၊သုခန္တိ့၊မရဏစင်စစ်၊ ချမ်းသာရာဖြစ်၏ဟူ၍။ဝုတ္တံ၊ဝိန့်ဆပ်၏။ ။ထိုဆိတူ၊ မရဏသာရတ္ထဒီပနီဋီကာဒ္ဒါလည်း။ ။သဗ္ဗသင်္ခါရဒုက္ခံသုဉ္ဉာ၊ခနတိတိသုခံ၊နိဗ္ဗာနံမရဏတောဝသုခံ။ ။ဟုဘွင့်ဖြတော်မူ၏၊ ။ထိုသို့ ဝိန့်တော် မူကြသောကြောင့်။ ဆသင်္ခါတဓာတ်၊ တရားမြတ်သည်။ ခပ်သိမ်းညသုံ။ဆလုံးရုံသောချမ်းသာတရားတို့ထက်၊ ထွန်ကဲထူးမြတ်သော ချမ်းသာဆဖြစ်ကို။စင်စစ်သောချာ၊ မှတ်ယူရာ၏။ထိုကြောင့်။ဓမ္မပဒဗါဠိတော်၊နေတ္တိပါဠိတော်တို့၌။ ။ဝိရာဂေါ သဗ္ဗဓမ္မာနံ။ ။ဟုဟောကြား၀တ်မူပေ၏။ ။သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ထက်။ဝိရာဂေါ၊ရာဂဖျက်၏ ကင်းရာ၊နိဗ္ဗာန်သည်။ သေဋ္ဌော၊ မြတ်လှပေ၏။ ။ဤဆိုရာ ဖြဆပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိ၊အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ဖြင့်။ နိဗ္ဗာန်တရား၏၊ငြိမ်သက်ခြင်းချမ်းသာခြင်း စသော သန္တိသုခ သဘောကို၊ ကောင်းစွာမှတ်သားကြလေကုန်။

ဤဆိုနိဗ္ဗာန်၏ချမ်းသာသည်ဆဖြစ်ကို။ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့သည်။ဆနုမာနုရမ်းဆသောဆေားဖြင့်သိဆပ်ကြောင်းကို၊ ဆရှင်နာဂသေနမထေရ်မြတ်

သည်၊ဗိုလိန္ဓမင်းကြီးဆားဟောကြားတော်မူ၏။ ။ဟောကြားတော်မူဟန်ကား။ ။စတုတ္ထဈာန်၊ပေထက်ဆက္ခရာတင်ပြီးသည်နောက်။ သာသနာတော်ငါးရာကျော်ရောက်သောဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာကတိုင်း။ သာဂလပြည်၌ဗိုလိန္ဓမင်းသည် ဝိဒူကတ်ဆတတ်နှင့်တကွ၊ဆဋ္ဌာရသသိပ္ပ၊ တတ်ကျွမ်းစွာ၍၊ ပညာကြီးကျယ်လှ၍။ ဓမ္မ။ နိပဓမြေဆပြုင်ဝယ်။ ပြိုင်ဘက်ပြောပေါဘက်မရှိခြင်းကြောင့်။ဓမ္မ။ ဒီပါကား။ဆချည်းနှီးသာတကားဟုဆိုလေ့ရှိ၏။ ထိုဆဋ္ဌာပုဏ္ဏားမေးအံ့သည်မှ ကြောက်ရွံ့ကြသဖြင့်။ ရဟန်းများသည်။ သာဂလပြည်ကြီးသို့။တဆဲ့နှစ်နှစ်ပတ်လုံးမချဉ်းမကပ်ဝံ့ကြကုန်။သာဂလပြည်၌သာသနာ တိတ်ဆိတ်သကဲ့သို့ ရှိလေသည်၊ ထိုဆဋ္ဌာ၊ ရဟန္တာကုန်ခေတရာတို့သည်။ ဘုရားဗျာဒိတ်တော်ထားခဲ့သည်ဆတိုင်း။ တာဝတိံသာသို့တက်ကြွကြ၍ သိကြားမင်းနှင့်တကွ။ မဟာသေနနတ်သားကိုတောင်းပန်၍။ လူ့ပြည်မှာဖြစ်လာ၍။ဆရွယ်ရောက်လတ်သော်။ရှင်နာဂသိန်ပစ္ဆင်းခံ၍။ ချန်စဝါရလျှင်။ ဗိုလိန္ဓမင်းနှင့် ပြိုင်ဆိုင်၍။ ချန်စဝါရဟူသော စကားကို ဆစွဲပြု၍၊ လက်ဦးစွာ ဖြောင်ကြလေသည်။ ချန်စဝါရသည်ဆိုသော်၊ သင်ရဟန်း၏ကိုယ်သည်၊ ချန်စလော၊ဆရေဆတွက်သည် ချန်စလောဟု မေးလေလျှင်။ ရှင်နာဂသေနမထေရ်ဖြေတ်သည်။ဆရေဆတွက် ဂဏန်းသာချန်စဖြစ်သည်၊ ငါကားချန်စမဟုတ်၊ ထိုဆရေဆတွက် ဂဏန်းသည်၊ငါ့ကိုယ်ကိုပင် မှီ၍ဖြစ်သည်၊ ဥပမာဆားဖြင့်၊သင်၏ဆရိပ်သည် မင်းမဟုတ်။ သင့်ကိုယ်သာမင်းဟုတ်သည်၊ဆရိပ်ကားသင့်ကိုယ်ပင်မှီ၍ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့တည်းဟု ဥပမာဆောင်၍ပြ၏။ထိုစကားကဝလျှက်၊များစွာဖြောင်ကြရာဝယ်။ဗိုလိန္ဓမင်းကြီး သည်။ဆရှင်နာဂသေန မထေရ်ဆား။ ဆရှင်ဘုရား မရဆပ်သေးသောဆမြို့ကိုနိဗ္ဗာန်ရှိသောကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ကိုချမ်းသာ၏ဟုသိနိုင်ပါအံ့လော့ဟုလျှောက်လေလျှင်။ဖြတ်သောမင်းကြီးသိနိုင်၏ဟုမိန့်တော်မူ၏၊ထိုဆခါဗိုလိန္ဓမင်းကြီးကလည်း။ဆရှင်ဘုရား၊ ဆဘယ်သို့လျှင်၊မရဆပ်သေးသောနိဗ္ဗာန်ကိုချမ်းသာ၏ ဟုသိနိုင်ပါအံ့နည်းဟုလျှောက်ပြန်၏။ ထိုသို့လျှောက်သောဆခါ။ မထေရ်ဖြတ်သည်။ ဖြတ်သောမင်းကြီး။ လက်, ခြေကိုဆဖြတ်မခံရသောသူတို့သည်။ လက်, ခြေကိုဖြတ်ခြင်းသည်။ ဆင်းရဲ၏ဟု သိနိုင်အံ့လောဟု မေးတော်မူ၏။ မင်းကြီးကလည်း။ ဆရှင်ဘုရားသိပါ၏။ ဟုလျှောက်ပြန်၏။ မင်းဖြတ်-ဆဖြတ် မခံရဘဲလျက်၊ ဆတဲ့ကြောင့်သိနိုင်သနည်းဟု မေးတော်မူသောဆခါ။ ဆရှင်ဘုရား။ဆဖြတ်ခံရကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ငိုကြွေးဖြည့်တမ်းသံကိုကြား၍သိနိုင်ပါကုန်၏။ ဟု

လျောက်လေလျှင်။ မြတ်သောမင်းကြီး၊ ထိုဆတူရင်းရဆပ်ပြီးသော ဆမြိုက်နိဗ္ဗာန်ဂိုကုန်သောဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ ဆထွန်ချမ်းသာဖြစ်ဟုတောကြားသောတရားဒေသနာကိုကြားနာရ၍၊ နိဗ္ဗာန်၏ချမ်းသာသော အဋ္ဌစ်ကိုသိကုန်၏ဟုမိန့်တော်မူလျှင်။ဆရှင်ဘုရားသင့်မြတ်ပေ၏၊အကျွန်ုပ်ဝန်ခံပါ၏ဘုရား လျောက်လေ၏။ဤသို့ ဝိဒူကတ် သုံးပုံတို့ဦး။ ဆဖြေး ဆရှက်ဆထုံးဆဘွဲ့ မရှိဆောင်။ ဝေဘန်ခွဲ ခြမ်းပေသောဆခါ။ ဗိလိန္ဒမင်းလည်း၊ ထိုသို့ဖြေတင်ရာ၌၊ဆရှင်သာရိပုတ္တရာကိုထား၍၊ တပါးသောရဟန်းသည်၊ ပြဿနာဖြေခြင်း။ တင်ခြင်း၌ဆရှင်နှင့်မတူနိုင်ဟူ၍မြွမ်းပြီးလျှင်၊ ဆဋ္ဌစ်ကို ကာန်တော့၍။ ဥပါသကာဆဋ္ဌစ်ကိုကြားဖို့။ ထိုနောက်လည်း၊ဗိလိန္ဒဝိဟာရမည်သောကျောင်းကိုဆောံလှူ၍၊ ကုဒ္ဒတသိန်းသော ရဟန်းတို့နှင့်တကွ၊ ဆရှင်နာဂသေနဆား။ ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့်လုပ်ကျွေး၏၊ထိုနောက်သားကြီးဆားတိုင်းပြည်ကို ဆပ်ဆောင်နှင်း၍၊ ရဟန်းပြုလေသော် ရဟန္တာဖြစ်လေသတည်း။ဤသို့ရှင်နာဂသေနဟောကြားဘော်မူသောတရားတော်ကိုကြားနာရသဖြင့်။နိဗ္ဗာန်၏ချမ်းသာသည့်ဆဖြစ်ကို။စင်စစ်၊ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြ၍၊ဥပသမာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆာဒန်ဘန်ပွါးကြလေကုန်၊ ။ဆသဒ်တ၊ဖြတ်သုခ၊ဆရဆုံးဖြတ်ပြီ။

---

(၄၁၉) နိဗ္ဗာန်ဌာနပရိနိဗ္ဗန်ပုဂ္ဂိုလ်ရှိမရှိကိုပြခြင်း။

ဤကဲ့သို့။ ကာမသုခ၊ဈာနသုခ၊ဖလသုခတို့ထက်။ ဆဆဆရာ၊ ဆဆဆဆောင်မကချမ်းသာခြင်းရှိလှသောဆသဒ်တဓာတ်နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ဦး၊ဒြဗ်သဘ္ဘာန် ဆတ္တဘောဆဆင်ဆရှား။ကိုယ်၏ ဆဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်၍။ ချမ်းသာသုခကိုခံစံစား၍ ဖြစ်ရနေရသော သဘောမရှိ။ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ရာဘုံဌာနလည်းမဟုတ်ပေ။ ဆကယ်၍ ဖြစ်ရာဘုံဌာနဖြစ်ခဲ့သော်။ သုံးဆဲ့တဘုံ သာမက၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဘုံဖြစ်ရာတော့သည်၊ဒွိဘို့သဘုဗိယောဟူ၍လည်းမရှိကုန်။သည်သာလျှင်မဟုတ်သေး။ကာမဘုံ၊ရူပဘုံ၊ဆရူပဘုံသားပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့ကဲ့သို့။ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား ပုဂ္ဂိုလ်မျှားလည်း မရှိဧလကုန်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်၊ ဆသဒ်တဓာတ်၊ ဤနိဗ္ဗာန်ဘရားမြတ်ဦး၊ချဝ်ဝိသေသ,နာမ်ဝိသေသ ဆဖြစ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ရိနိဗ္ဗန်၊ ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊သာဝကဆရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရှိပေကုန်ဖို့။ဆပဒါနိပါဠိတော်ဆလာ၊ တိလောကစကြာမင်းကြီး၏ ဝတ္ထုဒေသနာကိုထောက်ဆပ်ဖို့ပါဟု။အုပ်ဖိရိဆရာတော်ဘုရားမိန့်ချက်ကို၊ပညာကဝိ၊

ထက်မျက်သောဉာဏ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်များသည်။ဆင်ခြင်စဉ်းစား။သတိထား လျက်။သင့်မသင့်ကိုနှိုင်းချင့်ရုံးမ်းဆပ်ဖြ၏။

ပါဠိဆဋ္ဌကထာ၊ ဒီကာတို့နှင့်။နှိုင်းချင့်ပုံဆဖြက်ကိုကား၊ဤသို့ပြလတ္တံ့. သောပိန္ဆယဆချက်ဖြင့်သိဆပ်ဖြ၏၊ ။ပဒိုဝိဒ္ဒဓမ္မသဘာဝါနံ သေက္ခာသေ က္ခာနံ ဆရိယပုဂ္ဂလာနံ ယတိဌာနဂေါဝရိနိဝါသနဌာနဏ္ဍနိဒ္ဒာနံ နဂရန္ဟိ ဝုစ္စတိ။ ။ရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တစီရင်ဆပ်သော။မရုရတ္ထဝိလာသနီဆဋ္ဌကထာ၊ ။ပဒို ဝိဒ္ဒဓမ္မ သဘာဝါနံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိဆပ်သောလောကုတ္တရာ တရားရှိကုန် သော။သေက္ခာသေက္ခာနံ၊သေက္ခဆသေက္ခဖြစ်ကုန်သော။အရိယပုဂ္ဂလာနံ၊ ဆရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြတ်တို့၏၊ ပတိဌာနဂေါဝရ နိဝါသနဌာနဏ္ဍန၊ တည်ရာ ဆာရုံပြုရာ, နေရာဟူသော ဆနက်ကြောင့်။ နိဒ္ဒာန်၊ဆသခ်ိတဝေတ်၊ နိဒ္ဒာန် တရားဖြတ်ကို။နဂရန္ဟိ၊အုံဘွယ်မခန်း၊နိဒ္ဒာန်ဖြိုနှိုန်းဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုဆပ်ဖြ၏။ ။ ဤဆဋ္ဌကထာပါဠိဖွင့်။ ဆရိပ္ပါယ်သော်ကား။ ။ဤဆသခ်ိတဝေတ်၊ တရား ဖြတ်ဟူသည်။ရှပ်နာမ်ဓမ္မ၊သခ်ါရတို့၏ကုန်ရာ,ကုန်ကြောင်း။ ရာဂစသော ကိလေသာတို့၏။ငြိမ်းဖေးရာ,ငြိမ်းဖေးကြောင်းဖြစ်သော၊သန္တ သိဝဆစ္စ နှံသ ဘောလက္ခဏာကိုဖွတ်သားဆပ်၏။ ထိုကြောင့်။သန္တိလက္ခဏံနိဒ္ဒာနံ။ ။ သန္တိလက္ခဏံနိဂရောဝသစ္စံ။ ။ဟုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆဋ္ဌကတာဒ္ဒါဖြပေကုန်၏။

ထိုသန္တသိဝ ဆစ္စန္တသဘော လက္ခဏာရှိသော နိဒ္ဒါန်တရားကို။ထိုး ထွင်း၍သိဆပ်ပြီးသော သစ္စာဖေးပါးရှိသောသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ယောက်။ ဆသေက္ခရဟန္တာဆရှင်တို့သည်။ဆနုပါဒိသေသ ပရိနိဗ္ဗာန်မစံခ်ိကာလ ဆ ခါသမယင်၌။ငါတို့၏နာမ်ရုပ်ဓမ္မ၊ ချုပ်ပြီးသည်နောက်ကာလဝယ်။ ငါတို့၏ တည်ရာကား။သခ်ါရဒုက္ခ၊ရောဂစသည်တို့၏ငြိမ်းရာစင်စစ်။ ဖောနှသဘော လက္ခဏာဖြစ်သော။နိဒ္ဒါန်သာတည်း၊ငါတို့၏ဆာရုံပြုရာကား၊ နိဒ္ဒါန်သာ တည်းဟု၊ ဤကဲ့သို့သေက္ခ၊ ဆသေက္ခဆရှင်ဖြတ်တို့၏၊ မနောပဏ်ဓိ ရှိပေ သောဆနက်သဘောကိုသာရည်ရော်၍ သန္တိလက္ခဏာဖြင့်ဖွတ်ဆပ်သော နိဒ္ဒါန်တရားကို၊ အုံဘွယ်မခန်း နိဒ္ဒါန်ဖြိုနှိုန်း ဟုဆဋ္ဌကထာ ဆရာ၊ ရှင်ဗုဒ္ဓ ဒတ္တရဟန္တာဆရှင်ပိန့်တော်မူပေ၏။အုတ်ဖိုရ်ဆရာတော်ဘုရား၏ ဆယူဝါ ဒဖြစ်သော။နိဒ္ဒါန်ဘုံဟူသောဌာန၊ပရိနိဗ္ဗ နှံပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောဌာနိစကား။ဆ ဒိပ္ပါယ်မျှားကိုရည်သန်၍။ ဆဋ္ဌကထာဆရာပိန့်တော် မူသည်မဟုတ်။ ။ နိဒ္ဒါနံ သန္တိလက္ခဏံ။ ။ဆဋ္ဌကထာ၊ ။ဧတမဂ္ဂညောန သန္တိကာ တဗ္ဗံ။ ။ဆဋ္ဌကထာ၊စကားကိုလည်းထောက်။ ။နိဒ္ဒါနံ ဌာနလက္ခဏံ၊

ဟုဆဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာမရှိ၊လေကုန်။ ။ဆက်၍၊ အုတ်ဖို့ရှိ ဆရာတော် ဝါဒဆောင်း။ဌာနဌာနီယူဆပါ၏ဟုဆဋ္ဌကထာဆရာ၏ စကားကိုဆိုငြားအံ့။ ၎င်းမရုရတ္ထဝိလာသနီဆဋ္ဌကထာ၌။သေက္ခာဆသေက္ခာနံပုဒ်ဝယ်။ နိဗ္ဗာန်သည်၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့၏ တည်ရာဌာနဖြစ်သောကြောင့်။ နိဗ္ဗာန်မြို့ဟု၊ ဆနက်လာရကား။ ၎င်းသောဘာပန်စသောဆရိယာသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ယောဲ့သည်။ ရဟန္တာဆဖြစ်မှရောက်ဘဲလျက်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသောဌာနဌ၌၊ သေက္ခပရိနိဗ္ဗိန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဌာနီတည်၏ဟူသော၊ ဆနိဿိတထွဒေါသရောက်ရာ၏။ ဆဋ္ဌကထာဆရာ၏ စကားလည်းလွဲရာ၏။ ။ဘုတပုဗ္ဗဂတိကာနည်းသိုမဆိုနှင့်ဦး။ ၎င်းသေက္ခပုဒ်ကိုဆိုလျှင်၊ဆသေက္ခပုဒ်ကိုလည်း ဆိုရလိမ့်မည်။ထိုကြောင့်၊ယခင်ငါဆရာပြသည့်စကား။ ဆမိဠိန္ဒပါယ်မျှားကိုသာလျှင်။ဆဋ္ဌကထာနှင့်ညီစွာ့တ်သားဆပ်၏။ထိုကြောင့်။အာယတနဝိဘင်းမှလဒိကာဌ်။ ။သို့ကိုရိယမာနဉ္စိ တံဆဓိဂတ္တိဝါ ဆာရမ္မဏာပစ္စယဘူတဿ ပဒိစ္စဆမိပတိပစ္စယဘူတော စတဟိ ပရမဿာသဘာဝေန။ ဝိနိမုတ္တာသင်္ခါရသစဂတိဘာဝေနပတိဌာနဘူတော ပတိဌာယ ခယသင်္ခါတော၊ မဂ္ဂေါရာဂါဒယော သိဒ္ဓေပတိ။ ။ဟာဘွင့်ပြတော်မူပြန်၏။ ။ဟိ၊ ထင်စွာပြဦး အံ့။တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ဆဓိဂတ္တိဝါ၊ရသိကြ၍၊သို့ကိုရိယမာန်၊မျက်မှောက်ပြုသည်ရှိသော်။ ဆာရမ္မဏာပစ္စယဘူတဿ၊ ဆာရမ္မဏာပစ္စည်းဖြစ်သောဓမ္မာရုံနိဗ္ဗာန်ကို။ ပဒိစ္စ၊ ဆာရုံရည်ရော်၍၊ဆဓိပတိပစ္စယဘူတော၊ဆဓိပတိပစ္စည်းလည်းဖြစ်သော၊တဟိ၊ထိုပြိုပြိမဂ်၌။ပရမဿာသဘာဝေန၊ဆလွန်ချမ်းသာ၊ သင်္ခါရာကိုရသဖြင့်၊ဝိမုတ္တိသင်္ခါရသဘော၊သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ၊ပဋိပဿဒ္ဓိနဝိမုတ္တိတို့ဖြင့်ကောင်းစွာ။သင်္ခါရလွတ်သော ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဂတိဘာဝေန၊ရောက်ရာ၏ဆဖြစ်ဖြင့်၊ပတိဌာနဘူတော၊ တည်ရာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်၌၊ ပတိဌာယ၊ ဆာရုံပြုသောဆာဇဖြင့်ထောက်တည်၍။ ခယသင်္ခါတော၊ကုန်ခြင်းဟုဆိုဆပ်သော။မဂ္ဂေါမဂ်သည်။ရာဂါဒယော၊ ရာဂဆစသို့သောကိလေသာတို့ကို။ သိဒ္ဓေပတိ၊ကုန်စေတတ်၏။ ။{ဤမူလဋီကာ စကားဖြင့်။ ယခင်ပြခဲ့သောစကား ထင်ရှား လှပေ၏၊ မူလဋီကာ ဆမိဠိန္ဒပါယ်နှက်။ ညာဏ်စွက်၍ကြံသည့်}၊ ။နိဗ္ဗာနံဆရဟာတောဂတိ၊ ။ဟူသောပါဠိတော်ဆရ၊ ဒေဝဂတိစသော ဂတိငါးပါးမျိုး။ ဂတိမဟုတ်။ ဝဏ္ဏဒုက္ခချုပ်ကင်းသဖြင့်။ပြိမ်းငြိမ်းသောသန္တိသဘောဆိုရောက်ခြင်း သာလျှင်တည်း၊ ထိုကြောင့်၊ မရုဋီကာဌ်။ ။ဂန္ဓာဝိဟာပါပုဏိတဗ္ဗာတိဂတိ၊ နိဗ္ဗာနံ။ ။ဟာဘွင့်ပြ၏။ ။ဤလျှင်ဝိနိစ္ဆယဖြတ်၊ဆမိဠိန္ဒပါယ်တဂြောင်းတည်း။

တနည်း။ ။ဆသဝိတဓာတ်။ နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်သည်၊ကာမ။ရူပ။ ဆရူပဆုံမျှားကဲ့သို့။ ဆဝတ္ထုဘုံ၊ ဌာနဘုံ ဆမည်ဆားဖြင့်။ ကာမတဏှာစသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားဆပ်သည်ဆဖြစ်။ ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တည်ရာ။နေရာဆဖြစ်မဒို့လေကုန်။ကာမတဏှာ။ရူပတဏှာ၊ဆရူပတဏှာတည်းဟူသောတဏှာသုံးပါးဖြင့်၊မပိုင်းခြားဆပ်သည်၏ဆဖြစ်ဆဆိုက်ဆတန့်ပွဲ၍။ မဂ်ကုသိုလ်လေးခုသည်။ဖိုလ်လေးပါး။နိဗ္ဗာန်ဟူသောလောကုတ္တရာဆို ရောဲကြောင်းဆကျင့်၏ ဆဖြစ်ကြောင့်။ မချဉ်ပစာဆားဖြင့် ဆကျိုးဖြစ်သော။ဖိုလ်လေးပါးနိဗ္ဗာန်တရားတို့ကိုသာ။လောကုတ္တရာဆဝတ္ထုဘယုံ-ဟုယူအပ်၏။ထိုကြောင့်။မူလဒိုကာဆနုဒိုကာ၊ဆဘိမ္မောဝတာရဒိုကာတို့ဦး။ ။ဆဝတ္ထုဘုမိုနာမ ကာမတဏှာဒိဟိ ပရိဿိန္နောပရိဿိန္နောဘာဇေဝါ။ ။ဟုဘွင့်ပြု၏။ ။ဆဝတ္ထုဘုမိုနာမ၊ဆဝတ္ထုဘုံမည်သည်။ကာမတဏှာဒိဟိ၊ကာမတဏှာစသောတဏှာသုံးပါးတို့ဖြင့်။ ပရိဿိန္နောပရိဿိန္နောဘာဇေဝါ၊ ပိုင်းခြားဆပ်သည်ဆဖြစ်၊ မပိုင်းခြားဆပ်သည်၏ ဆဖြစ်တည်း။ ။ဤသို့ ဆဌကထာ ဒိုကာ ဆရာတို့ကနိဗ္ဗာန်မှာဌာနဘုံဝိသေသကိုမျှမပြုသောကြောင့်။နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဌာနနှင့်၊ပရိနိဗ္ဗိုလ်ဌာနိတရားကိုမမှတ်သားဆပ်။

တိလောကဝိဇယ စကြာမင်းကြီးဝတ္ထု၌လည်း။ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဌာနမှီ၍။ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသောဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ,ဆရိယာသာဝကတို့သည်။ ၎င်းစကြာမင်းကြီး၏ ဆထံဆိုက်ရောက်လာသည်ဟု မမှတ်သားဆပ်။ စကြာမင်းအား စိတ်တော်၌။ စေတောပကိဓဆားလျော်စွာ၊ကြီစည်ဆောက်မဲ့သဖြင့်။စိတ်တော်၌ထင်လာဖြင်လာသောဘုရား,ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ,ဆရိယာသာဝက ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော မထေရ်ဖြတ်တို့ဆား။ စိတ်တော်ဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော်၏။ထိုမနောပကိဓကုသိုလ်ကြောင့်။ တာဝတိံသာနတ်နန်းဝယ်။စံမြန်းရလေ၏။ထိုကြောင့်၊ဗုဒ္ဓဆပဒါန်ပါဠိတော်၌။

မနသာ ဒါနံ မယာ ဒိန္နံ၊မနသာ ပသာဒမာပယိံ။
ပဋိဘာ သဗ္ဗသမ္ပဒ္ဓါ၊ပစ္စေကာ ဖိုနသာဝကာ။ ။
တေန ကတေန ကမ္မေန၊စေတနာပကိဓိဟိစ။
ဖပ္ပေါတ္တာ မာနုသံ ဗေဟံ။ တာဝတိံသံ ဆဂစ္ဆ-ဟံ။ ။

ဟုမြတ်ဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။ ။တဒါ၊ထိုတိလောကဝိဇယမည်သော စကြဝတေးမင်းဖြစ်တော်မူသောဆခါ၌၊ မယာ၊ငါဘုရားသည်။ မနသာ၊စိတ်ဖြင့်။ဒါနံ၊ဆလှူကုံ့။ဒိန္နံ၊ပေးလှူဆပ်ပြီ။ မနသာ၊စိတ်ဖြင့်။ပသာဒံ၊

ကြည်ညိုခြင်းကို။ ဆာပယိ်၊ ဖြစ်စေပြီ၊ သဗ္ဗသမ္ဘုဒ္ဓါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကိန်း၊ ခပ်သိမ်းသောဘုရားတို့ကိုလည်း ပဒေသရာဇ်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကိုလည်း၊ ဇိနသာဝကာစ၊ မြတ်စွာဘုရား။ တပည့်အမျှားသာဝကတို့ကိုလည်း။ မနသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ ပူဇိဘာ၊ ပူဇော်ဆပ်ကုန်ပြီ။ ကတေန၊ ပြုဆပ်သော။ ဧတနကမ္မေန၊ ထိုကံဖြင့်လည်း။ စေတနာပဏိဓိဟိစ၊ စိတ်စေတနာ, တောင့်တခြင်းတို့ဖြင့်လည်း။ မာနုသံ ဒေဟံ၊ လူဖြစ်ကိုယ်ကို။ ဓပေတွာ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဆဟံ၊ တိဒေလောကဝိဓယ ဖြစ်သောငါသည်။ တာဝတိံသံ၊ တာဝတိံသာ၊ ထက်နတ်ရွာသို့၊ ဆဂန္တွိ၊ လားရလေပြီ၊ ။ဤသို့ပါဠိတော်၊ ဆဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကိုနှိုင်းညှိ၍၊ ယူဆပ်မှတ်ဆပ်ဆုံးဖြတ်ဆပ်သောဝိနိစ္ဆယဂန္ထိ၊ ကျမ်းမဒနီကို။ သတိဇနေ့ထား။ ပညာတရားဖြင့်။ ကောင်းလွန်စွာ ယောနိသောမနသိကာရစိတ်နှလုံးကို။ စွဲသုံးကြလေကုန်။ ။နိဗ္ဗာန်ဓမ္မ၊ ဘုံဌာန၊ ပုဂ္ဂလဆုံးဖြတ်ပြီ၊

---

(၄၂၀) နိဂမလကိ်ာ။

(၁) နိပုဏာထပုဂ္ဂလသနိ။ကျမ်းဆမည်။ဂန္ထိနက်နဲစွာ။
(၂) နိဗ္ဗာန်ဆရ။ဒီပါယ်ပြ၊ ရှုကြဝေနေယျာ၊
(၃) သဒ္ဓမ္မဇောတိ၊ ထေရိကဝိ၊ ရေးဘိဒိကျမ်းစာ။
(၄) နောင်လာနောက်သား။လူဆမျှား။မှားစေကုန်ရာ။
(၅) စေတောပရိခိ၊ စိတ်ဆရှိ၊ ရေးဘိဒိကျမ်းစာ၊
(၆) ဤကျမ်းပြုရ၊ မြတ်ပုည၊ သိဝဆမတာ။
(၇) ပတ္ထနာဆဝေလျာက်၊ ကွေ့မဒကောက်။ဆရောက်လျင်မြန်စွာ၊
(၈) သာသနာတော်မြတ်မှာ။ဤကျမ်းစာ။ရှည်စွာတည်စေပါ၊
(၉) ကျမ်းပြုဆရာ၊ ထေရိနဝါ။ဘွားရာဇာတိမှာ။
(၁၀) ဗျာပုံပိုင်သ။ရွာဂါမ။နာမဗျားမွှတ်ရွာ။

---

(၄၂၁) နိဂမကထာဂါထာ။

ဇုတိနာ ဂန္ထံတေဇေန၊သမ္ဘုဒ္ဓဇေသိတံ နယံ။
ဒုဗ္ဗိဉေ့ညယျံ ဝိဇာနာမ၊သဗ္ဗံ တိဝေဒွန ဗုဒ္ဓိနာ၊ ။

ဇုတိနာဂန္ထံတေဇေန၊ဤသို့ပြုပြင်၊ကျမ်းတန်းခိုး၊ဆာနိသင်ကြောင့်၊သမ္ဘုဒ္ဓ ဒေသိတံ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဟောကြားတော်မူ၊ဆပ်သော၊ ဒုဗ္ဗိဉေ့ညယျံ၊ဆလွန်

ကရောသိန္ဒိုင်ခဲထဲသော၊ သင်္ဘီ၊ အလုံးစုံသော၊ နယ်၊ဆထူးထူး ဆဖြာဖြာ၊ နည်းနယာဆဝဝကို၊တိကျွေ၊မိုးကြိုးစက်ပမာ။ဆက်ဖြက်တတ်စွာ၊သော၊ ဗုဒ္ဓိနာ၊အာဇာနသိမ့်၊အဆိုညာဏ်ဖြင့်၊ဝိဇာနဲ့ပမာ၊သူများထက်ချွန်ခါ၊မှန်စွာ တိတိသိရပါလိမ့်၏၊ ၎ဤသည်သျှင်ဆဖြိုက်နိဗ္ဗာန်ဖျိ။ သဘာဝဓမ္မ၊ ဝိနိစ္ဆယအရကိုရှင်ပါး၊သောကထွာတ်ဖြင့်၊ဝေနာဆဆင်အပ်သော၊နှိ ထာဗွဲပကာသနိကျမ်း၊ဂန္ထိ၏နိဂုံးခါးပတ်၊အပြီးသတ်ပြီး၊

နိပုဏာဆွဲပကာသနိကျမ်းဂန္ထိပြီးပြီနိဋ္ဌာန်း။

---

(၄၂၂) ကျမ်းပြီးနိဂုံး၊

သဒ္ဓမ္မဓောတ်ပါလေး၊သုသခ်ီတောပကာရဏော၊
ရူပဘေဒပရိစ္ဆေဒါဘယာဘာဝေနိဋ္ဌိတော၊ ၊

သဒ္ဓမ္မဓောတိပါလေန၊ သူးတင်ဘရား။ ထွန်းကားစေဌာ။ ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်၊ သမ္မာဆန္ဒဏောက်ခြင်း ရှိ၊သောကြောင့်၊ ၎င်သဒ္ဓမ္မဓောတိပါလဟူးနာမကျော်ကို၊ ပညာရှိမထေရ်မြတ်သည်၊ သုသခ်ီထေ၊ ကရုဏာဇျောဘင်၊ပညာသွင်၍။ဗိရင်ရေ သားအပ်သော။ ပကာရဏော၊ ပရမတ္ထသစ္စာပအနုဝဏ္ဏနာ မည်ဆန်း။ မြတ်ဗျောကျမ်းဋီ၊ ဆဋ္ဌော၊ ဘုံမှဆင့်ထောက်။ ခြောက်ခုမြောက်အစစ်ဖြစ်ဆဋသော။ ရူပဘေဒပရိစ္ဆေဒါ၊ရပ်အပြားကို၊ ပိုင်းခြားကုန်လိုင်း၊ ဤသည်ပိုင်းသည်။ ဘယာဘာဝေန၊ အနုရာယ်ဘေး၊ မရှိဌေးသဖြင့်။နိဋ္ဌိတောာ၊အပြီး အဆုံး၊ နိဂုံးခါးပတ်၊တခဏ်းရပ်ပြီ။

နုဘိယတ္ထေ၊သုံးဝိုင်းတဒနုပ်၊အပြီးချုပ်တည်း။

C 473—79